ಅ - ಅಃ

KITTEL'S

KANNAḌA - ENGLISH DICTIONARY

IN 4 VOLUMES

REVISED & ENLARGED EDITION

VOLUME ONE

a - aḥ

1968

UNIVERSITY OF MADRAS

Rs. 20/-

ಡಾ|| ಎನ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟರ್, ಸ. ಕಾತ್ರ(೧)೬

KITTEL'S KANNAḌA-ENGLISH DICTIONARY

IN 4 VOLUMES

(Revised and enlarged)

By

Prof. M. Mariappa Bhat, M. A.

VOLUME I

a - aḥ

UNIVERSITY OF MADRAS

1968

First edition published by
Basel Mission Book and Tract Depository
Mangalore (1894)

COPYRIGHT RESERVED
UNIVERSITY OF MADRAS

PRINTED AT
THE MANGALORE PRESS, CAR STREET, MANGALORE - 1

REPRINT : LINGESAN ENTERPRISES, MADRAS.
(BY PHOTO OFF-SET PROCESS)

ಕಿಟ್ಟೆಲರ
ಕನ್ನಡ - ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟು

೪ ಸಂಪುಟಗಳು

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೃತ)

ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ಟ, ಎಂ. ಎ.

ಸಂಪುಟ ೧

ಅ – ಅಃ

FOREWORD

The work of revising, bringing up to date, and editing a great dictionary is not an easy one, and is not likely to be undertaken often. Kittel's Kannada Dictionary is one of the monumental works that foreign scholars have left for posterity to study and admire. It was at the earnest request of Prof. M. Mariappa Bhat, M.A., Professor of Kannada in this University, that this endeavour was launched on to bring this Dictionary up to date. In the light of the later developments this has not been an easy task. I am glad, however, that it has been possible for the Editor to make a notable contribution with the help of his colleagues to bring out this monumental work, which will be greatly appreciated by a very large section of the educated public in South India.

2. It may be stated with some degree of satisfaction that the Madras University has done some pioneering work in bringing out these dictionaries, in Kannada, in Tamil, in Telugu, besides the classic work in Sanskrit, viz., Catalogus Catalogorum. The University has always taken a keen interest in all Indian languages, and has given equal encouragement to the study and development of these languages. I hope and trust that this enlightened policy will continue, and more and more scholars in all the languages, Indian and the so-called foreign, will gather together to do works of this description for the enlightenment and benefit of the educated community. I warmly offer my congratulations to the Editor, Prof. M. Mariappa Bhat, and his colleagues, who have helped him in this great task.

11th May 1968.

(A. L. Mudaliar)
Vice-Chancellor,
University of Madras.

GRATEFUL ACKNOWLEDGEMENT

AT the outset, it is my primary duty to express my heart-felt gratitude to Dr. Sir A. Lakshmanaswamy Mudaliar, the illustrious Vice-Chancellor of the University of Madras but for whose continued encouragement and enlightened support this monumental work could not have been planned and executed. The University Authorities approved of the scheme to revise and enlarge the compilation made by Rev. Kittel (1894) in the light of the new materials since available. When the matter for the present revised edition was about to be sent to the press, some unforseen legal difficulties in relation to copyrights cropped up. It was through the kind efforts of the Vice-Chancellor and the good offices of Rev. Dr. J. Rossel, the President of the Basel Mission, Switzerland, that these were solved.

We are very grateful to the Basel Mission Authorities for this graceful act. We take this opportunity to pay our homage to the great lexicographer Rev. Kittel whose immortal compilation has now been revised, enlarged and presented.

The work of revising was actually started early in 1962. In the course of revision six classical works (which saw the light of day after 1894) were analysed, lexical materials collected and properly incorporated. The matter for the revised edition was sent to the press in May 1967. At the beginning, there was some unavoidable delay owing to the need to have a variety of types procured both in English and in Kannaḍa. From August 1967 onwards the progress has been rapid and the work is proposed to be issued in four volumes and the first volume is now before the scholars who have been eagerly awaiting its arrival. It is a matter of supreme satisfaction that our Vice-Chancellor has blessed this project with his Foreword and that the publication should synchronise with the silver jubilee of his Vice-Chancellorship. We sincerely thank him, the Syndicate and other University Authorities for all their encouragement and co-operation in this endeavour.

Here thankful appreciation must be made of the very hard work put up by my two colleagues in the Department, Dr. A. S. Kedilaya and Sri. P. S. Srinivasa. But for their willing collaboration in wading through the ocean of classics, and in correcting the proofs the task would have been hard.

We are particularly happy that this monumental work has been entrusted to Sri. U. Narasimha Mallya of B. B. D. Power Press, Bangalore — a doyen among printers. Sri. Mallya is getting it printed at the Mangalore Press, Mangalore, one of the presses started by him. Under his supervision, they have executed this difficult task with meticulous care, taking great pains. We are sure discerning readers will find herein the printing and get up of a high order. We thank them.

A BIOGRAPHICAL NOTE

Rev. Ferdinand Kittel Dr. Phil. (1832-1903).

Rev. Dr. F. Kittel was born on 7th April 1832 in Rosterhafe, Ostfriesland (Germany) as son of a pastor. After High School, he studied 3 years at the seminary of the Basel Mission in Basel (1850 – 1853), was ordained as pastor and left for India in October 1853. He learnt the Kannaḍa language and was soon recognized as a competent and efficient assistant to those providing literature in Kannaḍa. During his life-time he worked in different towns of South India like Dharwar, Hubli, Keti, Anandapur, Mangalore and Mercara.

In November 1860 he married a German girl, Pauline F. Eyth who died 4 years later on 28th May 1864 in Mangalore. In 1866 Rev. F. Kittel went on furlough to Europe with his two sons but returned to India a year later, married to a sister of his first wife, Julie W. Eyth.

Known as an expert of the Kannaḍa language by now, he was asked and encouraged by Dr. Mogling of the Basel Mission and high English Government officials like Sir Walter Elliot to compile and create a new Kannaḍa – English dictionary. Already in 1828, an English missionary, Mr. Reeve had published a dictionary, but it proved to be out of date and above all incomplete showing great gaps. Sponsored by the Colonial Government, Rev. Dr. F. Kittel first began his work as a part-time job, but he soon discovered that such an immense task required all his energy and skill. When he had collected all the necessary material, he left India in 1877 and during the following 6 years in Esslingen (Germany) he composed and finished the first draft of his dictionary. In 1883 he returned to his beloved India for a thorough revision in close co-operation with Indian experts. Untiringly he continued first in Dharwar and then in Mercara, until the manuscript could be handed over to the Basel Mission Press in Mangalore for printing. Suffering from headache and eye trouble Rev. Dr. F. Kittel had to return to Europe in 1892 two years before the publication of the dictionary in 1894. In recognition of his scholarly work the University of Tubingen (Germany) honoured Rev. Dr. Kittel with the degree of a Doctor of Philosophy. Now at home he worked on a grammar of the Kannaḍa language which he had published 20 years earlier as a manuscript. On the day before his sudden death on 19th December 1903 in Tubingen, he had the joy of seeing before him a volume of the new grammar published by him.

The Publications of Rev. Dr. F. Kittel include

1. A School Dictionary, English and Kannaḍa 1876.
2. A Kannaḍa – English Dictionary 1894.
3. A Grammar of the Kannaḍa language in English 1903.
4. Nāgavarma's Canarese Prosody (English 1875).
5. Kēśirāja's Jewel Mirror of Grammar with commentary of Niṣṭhūranañjayya 1872 (2nd edition 1899).
6. Canarese Poetical Anthology 1868.
7. School-Pañcatantra (3rd edition 1878).
8. A History of the Church of Christ 1870.
9. Knowledge of the Supreme Spirit 1863.
10. A selection of scripture stories of the New Testament in Hindu Metre.
11. A tract on Sacrifice (Yajñasudhānidhi) English 1872.
12. A short survey on the vedic Polytheism and Pantheism.
13. Ueber den Ursprung des Lingakultes in Indien 1876.
14. Umschreibung der Dravida - Alphabete.

(by Rev. Fr. Maier through the courtesy of Rev. Dr. J. Rossel)

In the world of Kannaḍa Lexicography, Kittel's name will remain immortal. No student of Kannaḍa Literature or Draviḍian Linguistics can afford to be ignorant of his monumental Dictionary.

— Editor.

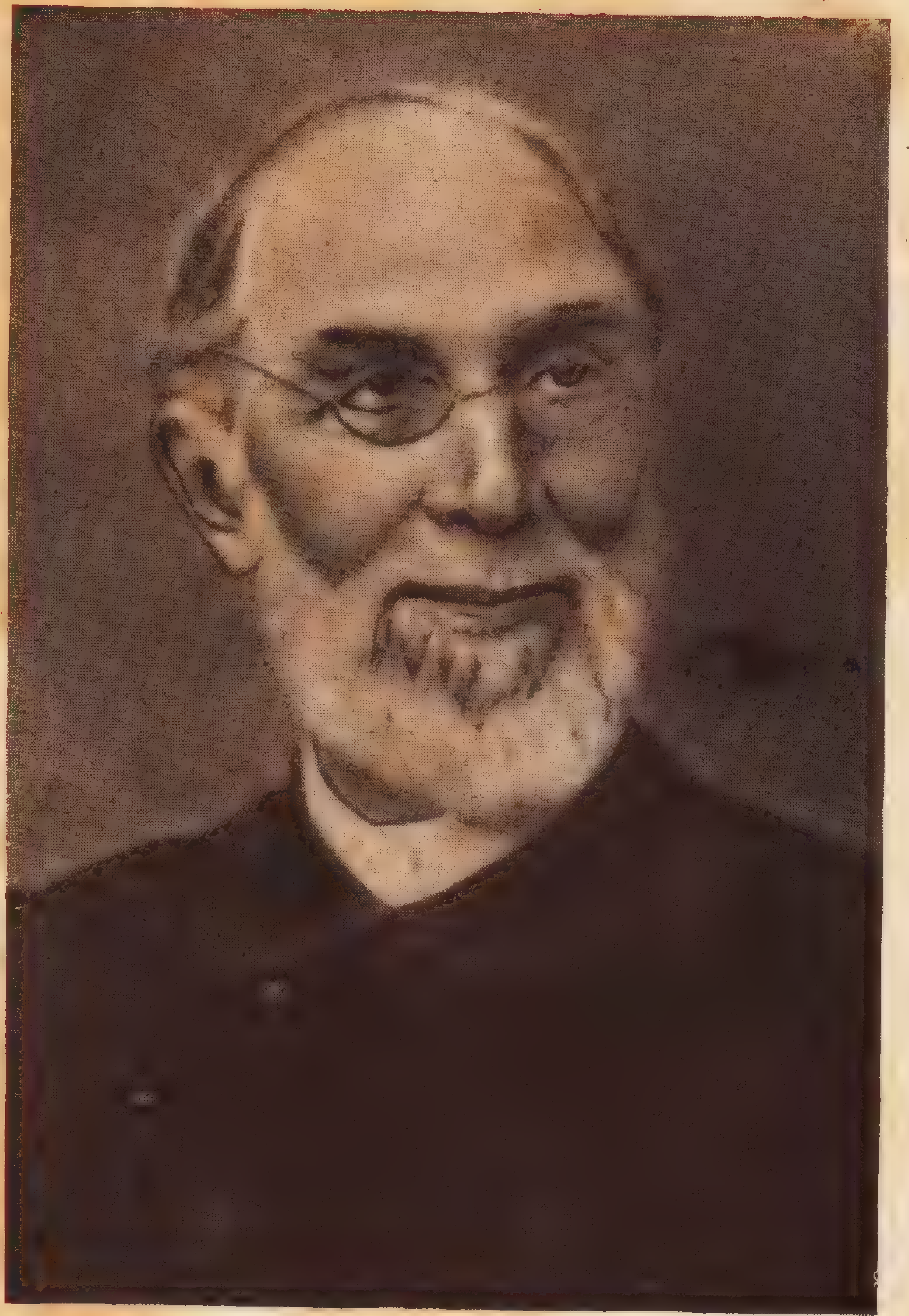

Rev. F. KITTEL

INTRODUCTION

LEXICOGRAPHY in India is as ancient as the Vēdas. Vēda nighaṇṭu may be considered to be the earliest extant lexicon. Then from about the fourth century B. C. upto about 6th century A. D. we come across illustrious lexicographers such as Yāska, Vyāḍi, Vararuci, Bhāguri and Amarasiṁha.

In the several other Indian Languages lexicons under the caption "nighaṇṭu" have appeared from the earliest times. Kannaḍa scholars too had realised the necessity and importance of lexicons.

The famous Kannaḍa poet, Ranna (990 A. D.), author of two great campū works, is said to be the pioneer, in the field of lexicography in Kannaḍa. His work "Ranna Kanda" is the earliest lexicon in the Kannaḍa language. It is composed in the popular Kanda metre most suited for old Kannaḍa. Uufortunately the book has not been traced in its entirety; much of it has been lost. Even in the available work we do not find any systematisation with regard to the arrangement of lexical material.

As most of the old Kannaḍa campu kāvyas contained an appreciable count of Saṁskṛit words, there arose the necessity of listing meanings of Saṁskṛit words in Kannaḍa. Such a need was met for the first time by Nāgavarma II (1145 A. D.) through his work Abhidhāna Vastu Kōśa and his Kannaḍa commentary of Halāyudha's Abhidhāna Ratnamāla. This was followed by Nācirājīya, a Kannaḍa commentary of Amarakōśa by Nācirāja (1300 A. D.).

The next Kannaḍa-Kannaḍa lexicon can be deciphered in some chapters of Śabdamaṇidarpaṇa, a work on Grammar composed by the celebrated grammarian Kēśirāja, round about 1260 A. D. A list of 181 words wherein the ḷ phoneme occurs with lexical meanings varying from a single meaning to as many as five, enumerated in the second chapter under sūtra 33 forms a tiny lexicon. The tenth chapter under the caption Prayōgasāra is exclusively devoted to the meanings of some 233 rare words. The seventh chapter, termed Dhātu Prakaraṇa, comprising of 985 Kannaḍa verbal roots and themes, sets forth the meanings of these items in Saṁskṛit words or phrases. If these three portions are arranged, they will constitute a good lexicon for Old Kannaḍa or Haḷagannaḍa. In fact, Rev. F. Kittel did make use of all these materials in his Dictionary (1894).

Next in chronology to the lexical portions found in Śabdamaṇidarpaṇa, comes the Karṇāṭaka Śabdasāra, a lexicon in prose, composed round about 1400 A. D. Herein meanings are given to

1416 words. It may be mentioned that the author has made good use of Kēśirāja's Prayōgasāra (the chapter tenth of Śabdamaṇidarpaṇa).

The next work of great merit, wherein Kannaḍa meanings have been given to Saṁskṛit words is Abhinavābhidhānam or Maṅgābhidhānam (1398 A. D.) of Maṅgarāja* – a Kannaḍa lexical work in Vārdhaka Ṣaṭpadi metre. Maṅgarāja has planned his lexicon on the model of Halāyudha's Abhidhāna Ratnamāla. In the division of chapters, he closely follows Halāyudha as detailed hereunder :—

1) Swarga Kāṇḍa, 2) Bhū Kāṇḍa, 3) Pātāḷa Kāṇḍa, 4) Sāmānya Kāṇḍa and 5) Nānārtha Kāṇḍa.

There are evidences in the work to show that Nāgavarma's (1145) Abhidhāna Vastu Kōśa and his Kannaḍa commentary of Abhidhāna Ratnamāla have been bodily incorporated in many places.

Maṅgābhidhāna is useful for understanding the Kannaḍa meanings of Saṁskṛit words which occur in Kannaḍa classical works. With the help of this work one is also able to know the correct meanings of many old Kannaḍa words which have become obsolete today. Useful information is furnished about fine arts, horses, army divisions, weapons, ornaments, measures, etc. Some of them are peculiar to Karṇāṭaka. Words of foreign sources such as kāgada (paper), dauti (inkstand), kalamu (pen), trāsu (balance), which had entered into the language by about the close of the 14th century have been included here. This would incidentally throw some light on the history of some of the foreign loan words in Kannaḍa.

Maṅgābhidhāna contains useful information on diverse topics, besides furnishing correct meanings of words. In those days, when the art of printing was unknown, the work must have been a boon to students of language, for they could easily learn by heart the lexicon in verse and acquire great command over the vocabulary.

Another lexicon, belonging to about the same period as Karṇāṭaka Śabdasāra (1400 A. D.) is Kabbigara Kaipiḍi, a lexicon in verse. The work is in Kanda metre. Nothing is known about the author.

Next in chronology is the Caturāsya Nighaṇṭu (1450 A. D.) by the Author, Caturāsya Bommarasa, a Vīraśaiva poet. This also is a lexicon in verse, composed in Kanda metre.

There is a second Kabbigara Kaipiḍi, composed (C. 1530 A. D.) by Liṅga Mantri, a Vīraśaiva poet. This too is in verse, composed in Vārdhakaṣaṭpadi metre and quite a valuable work.

By about 1560 A. D. the Haḷagannaḍa lexicon, Karṇaṭaka Śabdamañjari was composed in verse (Vārdhaka Ṣaṭpadi metre) by Virakta Tōṇṭadārya.

---

* This work has been edited by the present Editor and published by the University of Madras (1952).

Another verse-lexicon in Vārdhaka Ṣaṭpadi metre, Karṇāṭaka Sañjīvana by Śṛiṅgāra Kavi was composed round about 1600 A. D. At about the same period there appeared two other lexicons in verse, named Bhārata Nighaṇṭu and Śabdāgama. In Bhārata Nighaṇṭu are found the meanings of many of the difficult words occurring in Kumāra Vyāsa Bhārata, a great popular epic by the famous poet, Nāraṇappa, also called Kumāra Vyāsa.

There have also been other useful Kannaḍa lexicons. The Nānārtha Ratnākara (1600 A. D.) by Dēvōttama, Kavi Kaṇṭhahāram by Sūrya Kavi (1638 A. D.)* and the Kannaḍa commentary of Amarakōśa by Siddhānti Subramaṇya Śāstri (1872) may be mentioned as some of the important ones in this connection.

From the beginning of the present century there have been some English - Kannaḍa, Kannaḍa - English and Kannaḍa - Kannaḍa Dictionaries useful for everyday use. A great Kannaḍa - Kannaḍa Lexicon is on the anvil under the auspices of the Kannaḍa Sāhitya Pariṣat, Bangalore, sponsored by the Government of Mysore.

Another important project for the revision and enlargement of their English - Kannaḍa Dictionary has been undertaken by the University of Mysore.

But the greatest of all the Lexicons in Kannaḍa published so far is Kittel's Kannaḍa - English Dictionary (1894) about which an account is given in the following pages.

* It contains 271 stanzas in Kanda metre and is highly valuable for its retention of ṟ and ḷ letters.

THE PRESENT WORK

Rev. F. Kittel's Kannaḍa-English Dictionary (originally published in 1894) by the Basel Mission at Mangalore, has been the only authentic Kannaḍa lexicon in the field for nearly eight decades now. It has been a boon to all students of Kannaḍa literature and Draviḍian linguistics. Unfortunately the work had gone out of print and those who needed it for reference or consultation had to hunt for second hand copies and buy them at fancy prices.

In the Archaelogical Survey of Mysore (Annual Report for the year ending 30—6—1894) the then Director of Archaelogy, Mr. L. Rice spoke of the work thus: "The completion during the past year of the Kannaḍa-English Dictionary which has for several years been under preparation by the Rev. F. Kittel of the Basel Mission deserves to be noted here, as I was mainly instrumental in obtaining for the work the help of Mysore Government". It was a great work which took years for completion and was mostly financed by the then Government of Mysore.

What the scholars thought about this monumental compilation can be well comprehended by going through a long review of the work by Mr. L. Rice, printed at the end of this introduction.

It is a wonder how, seventyfive years ago, with such limited facilities for team work the great savant was able to compile such an elaborate lexicon on scientific lines. It is said that he was collecting the materials and arranging them with the help of scholars in the cool climate of Mercara and sending the same to the Basel Mission Press at Mangalore. Following are some of the characteristics of Kittel's Dictionary: While giving an entry, the item is first printed in Kannaḍa script, then its transliteration in Roman script is printed. By a different faunt (12 points) in thick ink the Dēśya (native) words have been set forth. Most of the important Saṁskṛit words used in Kannaḍa works have been given in 10 point types. In the same way, most of the foreign loan words current in Kannaḍa have been entered. Regional terms have been specified by letters such as My., S.Mhr. to indicate Mysore, Southern Mahārāṣṭra, etc.; several colloquial terms also have been given. Different meanings and shades of meanings for a word have been exhaustively given in English. Meanings for Dēśya words in 10 points and sub-entries in 8 point types have been given. Wherever available appropriate quotations from classical works in support of the meanings have been quoted. For the main entry Kittel gives the meaning and for the variant forms he gives cross references which sometimes are inconvenient for ready reference. This defect has been set right to a considerable extent in the present work. Interest-

ing proverbs full of cultural value, wherein the word under reference has been used, have been given. The most useful service rendered for students of Linguistics by Kittel, is his furnishing the cognates in the other important Draviḍian languages under Dēśya words. This is a significant feature of Kittel's Dictionary which perhaps no other contemporary Dictionary of any other Draviḍian Language possesses. Wherever, Tadbhavas (Derivatives in Kannaḍa from Saṁskṛit) have been given, they are indicated as having come from Saṁskṛit and printed in 10 point types. He has consulted 18 works written in Haḷagannaḍa (the ancient dialect), 18 works written in Mediaeval dialect (Naḍugannaḍa), and 4 works on modern dialect (Hosagannaḍa). He has also consulted 5 Draviḍian-English Dictionaries, 4 Saṁskṛit Dictionaries and 1 Mahraṭṭi Dictionary. The earliest of these is Pampa's Ādipurāṇa which he has consulted only partially. It is unfortunate that he has not indicated the context of words in Ādipurāṇa. Others he has invariably specified. Therefore we are in a position to know the chronology of words wherever Kittel has given the quotations indicating their sources.

He has taken great care to enumerate even the suffix morphemes and attempted to describe or illustrate the corresponding grammatical meanings or points at some places.

The learned introduction is the crowning glory of Kittel's illustrious work. Of the eight divisions in the preface the sixth one titled Draviḍa elements in Saṁskṛita Dictionaries is very valuable and interesting. The method of work, the plan and arrangement, the alphabet and system of transliteration have been clearly stated.

Kittel did not have access to most of the earliest old Kannaḍa classics. Among them he could partially consult Pampa's Ādipurāṇa (941) and Abhinava Pampa's Rāmāyaṇa (1112). Among the Naḍu-gannaḍa works, he did not refer even to Vacanas, a veritable mine of lexical gems. However, he was fortunate in consulting to a great extent Kumāra Vyāsa Bhārata, Cāmarasa's Prabhuliṅga Līle, Lakṣmīśa's Jaimini Bhārata and Dāsara Padagaḷu (songs of Haridāsas). Now a modest revision of the work has been attempted.

First of all, the earliest extant Kannaḍa works (since found), namely Kavirājamārga (c. 865), Pampa Bhārata and Ādipurāṇa (941)[1] and the earliest prose work Vaḍḍārādhane (10th century) have been studied and vocables collected. Also two critically edited collections of Vacanas (of Basavēśwara and Cenna Basavēśwara) have now been consulted. For fear of delay in the publication of the work, we had to restrict our scope of collection to these works only. However, the lexical materials of most of the earliest of Kannaḍa works are now to be found in the revised edition. All the Dēśya and Tadbhava words now collected have been listed. Saṁskṛita words have been left out,[2] as any good Saṁskṛit Dictionary would give their meanings. This has made room for additional Dēśya words of the language, as desired by Mr. L. Rice in his review of the work [3] (appended at the end). Also the defect pointed out by another great reviewer, Fleet,

1. A manuscript was partially consulted by Kittel.
2. However, in the case of Kavirājamārga all technical terms with respect to Grammar, Prosody and Poetics have been included, even when they happen to be in Saṁskṛit.
3. Indian Antiquary Vol. XXIV – 1895 pp 83–84. —?

Journal of the Royal Asiatic society of Great Britain and Ireland 1895, pp 234

with regard to the inconvenience felt due to meanings of words having not been given at certain places and the reader requiring "to hunt forwards and backwards" has been minimised to a great extent by giving the meanings at places where one should expect them. From the works now consulted it has been possible to collect 7800 items. Among these, there are several items which go in as new entries. Several new quotations from them have been included at appropriate places so as to clinch the meanings of words, some of which have gone out of use. This would incidentally throw light on the chronology of many words in the language. By suitable symbols the new materials have been indicated in the body of the work. * This mark indicates entirely new entries. New quotations from texts and new meanings or explanations have been inserted within square brackets [ ]. If a particular word is found in all the four classical works (Kavirājamārga, Pampa Bhārata, Ādi Purāṇa and Vaḍḍārādhane), quotation from one of them (usually the oldest) is given and the other sources merely indicated. Suitable use of hyphens (-) has been made to indicate bound morphs such as prefixes, suffixes, infixes etc. @ symbol prefaces some special remarks required to elucidate certain facts. It was considered best to adopt mostly the transliteration system adopted by Kittel. However changes in the case of letters ಚ, ಞ, ಶ, ಷ, were made and represented by c, ñ, ś, ṣ. The usual diacritical mark (—) for length has been now given. The old ^ mark for long and ˅ for short have been discontinued. The 12, 10 and 8 point types (employed in the earlier edition) have been continued with advantage. The 12 point antique bold types stand out prominently and declare their genuine nativity. Kittel's items from addenda and corrigenda have been incorporated in appropriate places in the main stream. Attempts have been made to set right mistakes.

In the present edition some of the new features are:

(a) For some of the Dēśya words given by Kittel, if apt quotations containing those words are available in the texts now scrutinised, they have been incorporated within square brackets.[1] These would go a long way to fix the chronology of words in Kannaḍa. (b) Additional cognates (especially Tuḷu) have been given and wrong ones deleted. (c) Meanings have been suggested[2] wherever possible with a question mark and in some cases without a question mark. (d) Wrong derivations have been set right where possible.[3] (e) Almost all the colloquial words given by Kittel (though they have little literary value) have been retained.[4] Some simple compounds to whose number there is no limit and which possess no new meaning have been left out. Of course such omission has been done with great care.[5] (f) Words got evidently by wrong splitting of compounds have been omitted. (g) Almost all words standing as main entries have now their meanings given (unless the variant is very near it).

M. Mariappa Bhat.

1. ಅಂಕುಸ, etc. Kittel had not given any quotation. Now a classical usage is given from Pb. 4, 30.
2. ಇಂಚೆ (Pb. 8, 51) from ಹಂಸ, etc.
3. ಅಲ್ಲಮ not from Allah; hence this derivation suggested by Kittel has been deleted.
4. Words dropping initial letters such as ಪ, ಹ, ವ, though too colloquial still retained, ಆಲು (ಪಾಲ್), ಅಕ್ಕಿ (ಹಕ್ಕಿ), ಇಷ (ವಿಷ); other colloquial forms such as ಇದ್ದಾನೆ. These may be of use to students of dialect study.
5. Words like ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು, ಅತಿ ಸಣ್ಣ, ಅತಿ ಕಿರಿದು have been left out.

A review of the work by L. Rice which appeared on pp 232-235 in the
Journal of the Royal Asiatic Society (1895)

A KANNAḌA ENGLISH DICTIONARY

By Rev. F. Kittel,

Basel Mission Press, Mangalore, 1894.

STUDENTS of the South Indian languages will welcome the completion of this work, which has been on hand for upwards of fifteen years. During that time inquiry has not been at a stand-still. On the contrary, the period has been one of unusual activity in researches into the literature of Karṇāṭaka, the antiquity and extent of which have been hitherto but imperfectly known or recognised. Much new and valuable information has thus come to light, even while this work was in progress, and indications may be discerned of something like a revival of Kannaḍa learning. These circumstances, while they made the want of a good dictionary more generally felt, also perhaps placed the undertaking at some disadvantage in having to keep in sight an extending horizon.

The first dictionary of the language was the work of the Rev. W. Reeve, begun at Bellary in 1817 and published in Madras in 1832. This was superseded by the more portable edition published by the Rev. D. Sanderson at Bangalore in 1858, now long out of print. The present work therefore fills up a void. It is a bulky volume of 1752 pages. But the increase in size is greatly due to an admirable feature by which it is distinguished from its predecessors, and which at once places it above them. This is the introduction of numerous examples as to the uses and meanings of the words, with references to the authorities from which the quotations are taken. Had this system been carried out with the same completeness in regard to all the works made use of in the compilation, the dictionary would have gone far towards attaining the goal of perfection which nothing human seems destined actually to reach. But in the case of a considerable number of books consulted by him, the author states that the words they contain have been only partially indexed, time not allowing of his doing more. This however, though simply noticed here as a ground of deficiency, is not such as to impair the utility of the work for general use. We may therefore pass on to express approval of another important feature namely, the reference to cognate words existing in the other South Indian languages, a mode of illustration which often casts a valuable light in bringing out the meanings they have in common. The printing of leading words in prominent type is also to be commended.

The works consulted in preparing the verbal lists no doubt include most of those that are indispensable for the undertaking, but the utility seems questionable of a reliance on certain of those enumerated written in the modern dialect. The author was naturally desirous of adapting his work for use in all the places in which the language is current, and to make it not only of classical and literary value, but practically useful in the ordinary transactions of life. And we are, indeed, led to suppose that in early times the purest form of the language was spoken and written in parts of the so-called South Maharāṭṭa country, or districts contiguous to it, more properly constituting and officially recognised as the Karṇāṭaka Prānt, but the vicissitudes of the recent past have, it is to be feared, led to such a predominance of Maharāṭṭi that the Kannaḍa element in use is now far from what is reckoned as pure by the best authorities. Hence it is a doubtful proceeding, in the interests of the language, to give prominence and status to a so-called South Maharāṭṭa Kannaḍa as distinguished from the general body of the language. In typography the necessity has been recognised of restoring characteristic obsolete letters, which have gone out of use partly, perhaps, through the fashion of printing presses, but which are essential for the correct rendering of the language. A similar endeavour should be made to recall the verbal forms to the standard of the purity and elegance of the best age. Had less value been attached to certain of these modern works, more room would have been found for examples of the true classical period.

Nor must we be misled by the term Ancient Kannaḍa, or Haḷagannaḍa, as if it denoted what is out of date;. for, as Bishop Caldwell says, "classical Canarese is usually called 'Old Canarese' but it may more properly be regarded neither as new nor as old, but simply as the language of Canarese literature, seeing that it is the language in which literary compositions seem always to have been written". Thus the importance of the grammatical work of Nṛipatuṅga cannot in future be ignored. And though the earliest authors are known to us only by name at present, the writings of Guṇavarma, Ponna, Ranna, and others are available and should undoubtedly find a place in the list of authorities consulted, together with all ancient NIGHANṬUS or vocabularies devoted to the Kannaḍa language itself. This course would be found to supply certain omissions that have been noted, principally of words occurring in poetry.

To make room for additional genuine terms of the language it would be no disadvantage to cut down the number of Saṁskṛit words introduced. The proportion of Saṁskṛit to be admitted to a work of this kind must always be a matter of doubt and discretion. But pure ordinary Saṁskṛit expressions, such as DĪRGHAKĀLA and others that might be quoted, used in no special or different sense from the direct and plain meaning of the words in their own language, seem out of place in a dictionary of Kannaḍa.[1]

---

1. The extent to which Dravidian words have been adopted into Saṁskṛit is a subject on which Mr. Kittel has laid some stress, and a list of 420 such words is given, but our limits do not allow of more than a mere mention of the matter here in passing.

The matters pointed out, however, are such as can easily be remedied in another edition. On the whole nothing but praise is due for the laborious and conscientious manner in which the work has been compiled. The printing and get-up well sustain the reputation of the Basel Mission Press at Mangalore.

A few words may perhaps be permitted in conclusion on the name of the language. Mr. Kittel's return to Kannaḍa, the genuine and actual form, is to be applauded, and is worthy of support by the learned world. The time seems now to have come when the use of the hybrid term "Canarese", derived, it is believed, from the Portuguese CANARIJS, and which the authorities attempt to make more correct by spelling it "Kanarese", should be given up, certainly by scholars and learned institutions. The other South Indian languages — Tamiḻ, Telugu, Malayāḷam, Tuḷu — are called by their right names, recognizable as such by the natives who speak them; whereas Kannaḍa, a word which presents no difficulty in pronunciation, is not used to designate the speech of which it is the name, and this is called Canarese, a word significant of nothing at all to the natives of the country.

The language is of much interest, being spoken by ten millions or more of the inhabitants of India. The rising importance of the State of Mysore, of which it is the mother tongue, may lead to its wider spread. Its extensive literature, but recently brought to light, will probably occupy the attention of scholars more than in the past, as being a depository of the doctrines of the Digambara Jains and the Liṅgāyats. The present seems, therefore, a suitable opportunity in which a special effort may be made to introduce the use of the right name — Kannaḍa.

L. Rice

PREFACE TO THE FIRST EDITION

1. Some remarks on the Kannaḍa Language.

The Kannaḍa language, which is the subject of the present Dictionary, is one of the languages of Southern India that have sprung from a common origin and form a distinct family of tongues, viz., that of the now[1] so-called Draviḍa (or Drāviḍa), of which Tamiḻ, Malayāḷa, Telugu and Tuḷu are the other principal representatives.

Kannaḍa is spoken throughout the plateau of Mysore, in the Southern Mahrāṭṭa country, in some of the western districts of the Nijam's dominions, and to a considerable extent in North and South Canara on the western coast. The number of people by whom Kannaḍa is spoken may be estimated at about ten millions.

It includes three chief dialects — classical, mediæval, and modern. The first or *Ancient Kannaḍa* is quite uniform, and shows an extraordinary amount of polish and refinement. It has to the present time been preserved in several works written by Jaina scholars, and appears to have been in common use for literary purposes from at least the 10th to the middle of the 13th century. Its principal characteristics are the elaborate and highly artificial campū composition, — strict adherence to the use of now more or less disused case and tense-signs (that towards the end of the mentioned period were fixed in grammatical treatises) and to the rules of syntax, — perspicuity resulting therefrom, — the use of classical Saṁskṛita (also specifically Jaina) words in their unaltered form whenever desirable or necessary as an aid in composition and that of a conventionally received number of Tadbhavas (Saṁskṛita terms changed to suit the tongue of the Kannaḍa people), — the proper distinction between the letters l̤, r̤, ḷ, l and r, — alliteration carefully based also on this distinction, — and lastly pleasing euphonic junction of letters.

After the Ancient dialect the *Mediæval Kannaḍa* began to appear as contained in the poetry of Śaiva and Liṅgāyta authors. It is, as a rule, written in any one of the Saṭpada metres, is somewhat negligent as to the use of suffixes and the rules of syntax and therefore occasionally ambiguous, uses a few new suffixes, contains a number of Tadbhavas not sanctioned by previous authors, has entirely lost the letter l̤ (using r or ḷ in its stead), and frequently changes the letter *p* of the present or future verbal suffix[2] and an initial *p* into *h*. Its period terminates at about

---

1) Since the publication of Dr. Caldwell's Comparative Grammar of the South-Indian Family of Languages, *i. e.*, since about thirty-seven years.

2) *e. g.* in māḍidahaṁ (Bp. 18, 33, = māḍidapaṁ) and bahaṁ (53, 15, = barpaṁ).

the end of the 15th century. It is, however, to be observed that also after that time, several works were written in the Mediæval as well as in the Classical dialect and style.

From about the 16th century Mediæval Kannaḍa gradually got the character of the language of the present day or of Modern Kannaḍa, which transition is seen especially in the poetry of the Vaiṣṇavas that dates and prevails from that time. Several ancient verbs and nouns fell into disuse, the letter ṟ began to be discarded, at least so far as regards its proper position in alliteration, words borrowed from Mahrāṭṭi and Hindustāni came into use, more frequent omission of suffixes took place, etc.

The third or *Modern dialect* comprises the present Kannaḍa of prose writings and common conversation. Of these the first have two branches, one being tales, school-books and letters, and the other business-language (especially that of courts of justice). The first branch differs from the second chiefly in so far as it is more exact in the use of inflexional terminations and less abounding in Hindustāni and Mahrāṭṭi. The language of ordinary conversation (excepting that of the educated classes) may be called a union of the two branches that is less particular in the choice of words, arbitrary about the use of suffixes, and at the same time full of colloquialisms. Many words of the Modern dialect also are Saṁskṛita, especially such as are abstract, religious or scientific terms. The ancient form of the present tense has been changed, most verbal suffixes have been somewhat altered, a few of the suffixes of nouns and pronouns have ceased to be used, many verbs, nouns, and particles have become obsolete, and other verbs and nouns (based on existing roots) have been formed; but in spite of this, of the introduction of much Hindustāni and Mahrāṭṭi, of the lack of refinement, etc. the Modern dialect is essentially one with the Ancient and Mediæval. It is however not uniform, but more or less varies according to localities.

II. Enumeration of the various works, etc. consulted in compiling the present Dictionary.[1]

a) Works written in the *Ancient dialect* (all in verse, except Nos. 2 and 3).[2]

1. Pampa's Ādi-purāṇa* (of A. D. 941).

2. A commentary in Kannaḍa prose on Halāyudha's Abhidhānaratnamālā (of about A. D. 1145? written perhaps by Nāgavarma II).

3. Nācirāja's Nācirajīya, a commentary in Kannaḍa prose on the Amarakōśa (of about A. D. 1300? The two MSS of Mḍb. used for this work may have been touched, as they contain some mediæval forms; or did such forms already exist *before* the mediæval period, but were excluded from classical poetry? *Cf.* No. 10, and see Nr. s. Abbreviations).

1) In the following list of the native works (*a*, *b*, *c*) used for the present Dictionary an asterisk put to a work indicates that not all the words occurring in it are included in this Dictionary. A few of the works, for want of time, have been only slightly consulted.

2) Regarding their dates *cf.* Nāgavarma's Canarese Prosody, Mangalore, 1875, and Mr. B. L. Rice's Bhaṭṭākaḷaṅkadēva's Karṇāṭakaśabdānuśāsana, Bangalore, 1890.

4. Argaḷa's Candraprabha-purāṇa* (of A. D. 1189).
5. Līlāvatī-prabandha* (Nēmicandra, of about A. D. 1170).
6. Nāgavarma's (II) Kāyāvalōkana* (of about A. D. 1145).
7. Nāgavarma's (I) Chandombudhi (of about A. D. 990).
8. Kēśirāja's Śabdamaṇidarpaṇa (of about A. D. 1260).
9. Abhinava Pampa's (Nāgacandra's) Rāmacandra-caritapurāṇa* (of about A. D. 1100).
10. Abhinava Pampa's Jinamunitanaya* (it contains some mediæval forms, and may have been written for the use of every day life without laying claim to classicality; *cf.* remark to No. 3).
11. Śāstrasāra* about (A. D. 1360).
12. Harīśvara's Girijākalyāṇa* (of about A. D. 1165; it is in the campū metre, whereas Harīśvara's verses on Śiva's hosts are in ragaḷes).
13. Bomma's Caturāsya-nighaṇṭu (of about A. D. 1450. It is composed in Kandas, and exists in two recensions, marked I and II).
14. Śabdasāra. (The words of this small but useful vocabulary were originally included in verses, but in the MS. used for this Dictionary are carefully given in prose (about A. D. 1400).
15. Saḍakṣara's Rājaśēkhara-vilāsa* (of A. D. 1657).
16. Saḍakṣara's Vṛiṣabhēndra-vijaya* (of A. D. 1671).
17. Saḍakṣara's Śabaraśaṅkara-vilāsa* (of about A. D. 1680).
18. Rudrabhaṭṭa's Jagannātha-vijaya* (of about A. D. 1180).

b) Works written in the *Mediæval dialect.*

1. Sōmēśvara's Śataka* (of about A. D. 1195).
2. Bhīma's Basava-purāṇa (of A. D. 1400).
3. Abhinava Maṅgarāja's Nighaṇṭu (of A. D. 1398).
4. Dēvōttama's Nānārtharatnākara (of about A. D. 1600?).
5. Liṅga's Kabbigara Kaypiḍi (of about A. D. 1400).
6. Cāmarasa's Prabhuliṅga-līlā* (of about A. D. 1430).
7. Tōṇṭada Ārya's Śabdamañjari (of about A. D. 1480).
8. Kumāravyāsa's Bhārata* (of about A. D. 1430).
9. Vaiṣṇava and other Dāsapadas* (from about A. D. 1530 to 1800).
10. Virūpākṣa's Cannabasava-purāṇa* (of A. D. 1585).
11. Kumāravālmīki's Rāmāyaṇa* (of about A. D. 1500).
12. Bhārata-nighaṇṭu (of about A. D. 1600).
13. Cikka Nañjēśa's Rāghavāṅka-caritra* (of about A. D. 1650).
14. Nijaguṇa's Kaivalyapaddhati* (of about A. D. 1500).
15. Raṅganātha's Anubhavāmṛita* (of about A. D. 1675).
16. Lakṣmīśa's Jaimini-bhārata* (of about A. D. 1700).
17. Sarvajña's Pada* (of about A. D. 1700).

18. Cidānandāvadhūta's Jñānasindhu* (of about A. D. 1820).

c) Works written in the *Modern dialect* (prose).

1. Gaṅgādhara Maḍivāḷēśvara's Canarese Vocabulary, Translation Exhibition, Belgaum, printed at Bangalore, 1869. (It is based on the Rev. W. Reeve's Carnāṭaka and English Dictionary and the Amarakōśa. Gaṅgādhara, not knowing that Mr. Reeve's work contains many obscure words that are inserted in it as Ancient Kannaḍa words, but do not exist at all in the Kannaḍa language, selected such words and explained them according to Mr. Reeve. So far Gaṅgādhara's work is useless, but becomes valuable for the explanation in South-Mahrāṭṭa Kannaḍa of most of the terms of the Amarakōśa).

2. Siddhānti Subrahmaṇya Śāstri's new interpretation of the Amarakōśa, Bangalore, 1872. (Its Kannaḍa is not always correct, and its explanations are occasionally questionable).

3. Gururāva Viṭhala Mōhare's Śabdasaṅgraha, dedicated to Cannabasappa Basaliṅgappa, Deputy Educational Inspector, Dharwar S. D., 1874. (It is based on No. 1 or Gaṅgādhara's work, and besides introduces a number of Saṁskṛita words which it explains in the South-Mahrāṭṭa Kannaḍa, occasionally giving them questionable meanings).

4. Canarese School-books, 1—4, Bombay, the Department of Public Instruction, printed at the Mangalore Basel Mission Press, 1882, 1883 and 1886. The school-book No. 5 was the first of the series, and printed in 1868 at a Mysore Press. (All of them are very useful for learning the South-Mahrāṭṭa Kannaḍa).

d) Kannaḍa *Proverbs* collected in the South-Mahrāṭṭa country, Mysore and Canara. (Most of them are old and very instructive, some adopted from Tuḷu, and some of late origin).

e) *Colloquial words* common to all Kannaḍa people; Mysore and South-Mahrāṭṭa terms of ordinary conversation. (It has been impossible always to ascertain whether a Mysore word exists also in South-Mahrāṭṭa).

f) *Drāviḍa-English* Dictionaries.

1. The Rev. W. Reeve's Carnātaka and English Dictionary, Madras, 1832.

2. A Dictionary of the Tamil and English languages by the Rev. J. P. Rottler, D. Ph., Madras, 1834 seq. (based also on Fabricius's Tamil and English Dictionary).

3. A Dictionary of the Teloogoo Language by A. D. Campbell, C. S., Madras, 1821.

4. A Telugu-English Dictionary by C. P. Brown, C. S., Madras, 1852.

5. Tuḷu-English Dictionary by the Rev. A. Männer, B. M. Press, Mangalore, 1886.

g) *Saṁskrita* Dictionaries.

1. Professors Böhtlingk and Roth's Wörterbuch.

2. Professor Monier Williams's Saṁskṛit-English Dictionary, 1872.

3. H. T. Colebrooke Esq.'s Amarakōśa, Serampore, 1825.

4. Professor Aufrecht's Halāyudha's Abhidhānaratnamālā, 1861.

h) Mahrāṭṭi Dictionary.

A Compendium of Molesworth's Mahrāṭṭi and English Dictionary, by Baba Padmanji, Third Edition, Bombay, 1882.

III. Method of working used in compiling this Dictionary.

THE Author's principle when preparing Kēśirāja's Śabdamaṇidarpaṇa and Nāgavarma's Chandas for the press had been not to employ any scribes, but to examine and write every word himself. This he followed also first of all in preparing, to his utmost ability, trustworthy MSS. of the Nācirājīya, Bomma's Caturāsya-nighaṇṭu, Abhinava Maṅgarāja's Nighaṇṭu, Dēvōttama's Nānārtha-ratnākara, Liṅga's Kabbigara Kaypiḍi, and Tōṇṭada Arya's Śabdamañjari, by collating various rare ancient MSS., all of which show the distinction between the letters ṟ and r, which is a very essential one. The same distinction, it may be remarked here, is throughout made in the Mdb. palmyra MS. of the Candraprabha-purāṇa which was used, and mostly also in the Mdb. paper MS. of Abhinava Pampa's Rāmacandracarita-purāṇa (in which some irregularities in this respect occur, but only on account of the Mangalore copyist who was not aware of the great importance of that distinction till it was pointed out to him).

When in India the MSS. of the above-mentioned native vocabularies had been made ready for use, the Author began to write the Index for which he used a number of pure Kannaḍa words collected by himself, the said vocabularies, the Śabdamaṇidarpaṇa, the Chandas, and Reeve's Karṇāṭaka-English Dictionary[1]). Remarks on etymology and comparative philology, and references to various other works were adduced, and common colloquial words added. It is unnecessary to describe the further mode of operation and the final writing of the MS. for the press.

---

1) Mr. Reeve states in his Preface p. II: "The rareness of ancient manuscripts, the endless blunders of drivelling and hireling transcribers, the paucity of duplicates for collation, and the comparatively very small number of men to be found among the natives possessing appropriate philological information, soundness of judgment or zeal for literary research and general improvement, all are obstacles, the Author has had to encounter in their full force, and which have occasioned no inconsiderable suspense, annoyance and embarrassment; and though, by drudgery and perseverance, he has surmounted them in some way or other, he cannot entertain the hope that he has done so, in every instance, with complete success. In a few cases, the existing doubt has been expressed by a mark of interrogation; in others, where discrepancies prevailed in the authorities consulted, the words have either been rescinded altogether or those meanings have been attached to them which the majorities of opinions favoured.

"The method adopted in collecting and arranging the materials of which the present work is composed has been briefly as follows. Two clever men were employed in culling from the Amarakōśa and other Saṁskṛit vocabularies such terms as are current among classical writers on science and mythology; two in writing on the margins of the Teloogoo and Tamil Dictionaries corresponding Karṇāṭaka words; two in the collection, under appropriate heads, of radicals, synonyms, technicalities, peculiar phrases, proverbs etc. occurring in ancient and modern vocabularies and grammars, or marked down for the purpose in other books, during the progress of a long course of reading. The names of the articles of trade and commerce, and those of the implements of husbandry, the tools and apparatuses of mechanics and artists, and the fruits, flowers, grains, etc. cultivated by gardeners and farmers, were obtained by securing, in succession, the attendance of a person, tolerably informed, from each of these trades or callings."

In p. I. he remarks: "The affinity between the Teloogoo and Karṇāṭaka languages is so great that, frequently, it is only necessary to change an initial or an inflection to make the correspondence complete: therefore where the definitions in Campbell's Teloogoo Dictionary appeared full and accurate, the Author has, in such cases, adopted them into his own work, with little or no alteration, as it appeared to him to savour less of utility than of pedantry to do otherwise." "In the Saṁskṛit department of the present work, the chief of what is valuable has been derived from Wilson's Saṁskṛit Dictionary, though it contains a very large collection of words, in this language, which have never before appeared in print: for these the Author holds himself soleiy responsible."

Mr. Reeve commenced his Dictionary "as far back as the year 1817".

The Author of the present Dictionary takes the liberty to state (see the words of Professor Monier Williams in the Preface to his Dictionary p. XXI. which he used regarding Professor H. H. Wilson's Saṁskṛit-English Dictionary) that he must own that he began to write his Index by looking to his predecessor's labours as a very great help to him; and let him here assert most emphatically, not only that, considering the condition of Kannaḍa scholarship when it was compiled, Mr. Reeve's work was a wonderful production, but that, like many others, he must be very thankful indeed for the valuable aid it afforded him in learning Kannaḍa. Nevertheless, sincerity obliges him to confess that as his work advanced, he discovered to his surprise that he was compelled to reject not little of what Mr. Reeve's work contains. His being the first Kannaḍa Dictionary, the obstacles complained of by him in his Preface, the vastness of the matter to be mastered, and the limited time usually granted to do so satisfactorily, will explain to any real scholars the cause of various defects. The Author of this Dictionary, profoundly conscious of the imperfection of his own labours, would not have touched upon this subject, if it did not, to some extent, account for the length of time (about fifteen years) it took him to complete his work. For, accepting Mr. Reeve as a safe guide, he took a considerable number of words (and significations) from him, inserted them in his own still unfinished Index, and believing the words to be quite genuine Kannaḍa endeavoured to establish them as such. After much loss of time he found that they partly were corruptions, partly true forms of Telugu and Tamiḷ, and partly terms which he could not refer to any language he knew. Being at that time in Germany he was unable to learn whether the words were colloquially used in some part of the Kannaḍa country. After his return to India where he, at first in the South-Mahratta country, commenced to work out his MS. for the press, he learned that scarcely any of the said terms were known there, but nevertheless inserted all of them, together with various etymological remarks that might possibly lead to the discovery of their origin, in his MS., waiting for the time when he could make inquiries about their use in Mysore. This remained impossible for him to do till he took up his abode at Mercara (in Coorg) where he employed a Brāhmaṇa, born in the north-eastern part of Mysore, as his Moonṣi who, however, instead of enlightening him as to the questionable terms, furnished him with others, declaring them to occur in his country's colloquial dialect. Not before his having gone to Mangalore and the printing of his MS. having begun, the Author who had got there a helper in the person of an intelligent Brāhmaṇa Moonṣi from the town of Mysore (who took a great interest in the Author's labours and was strongly desirous of their becoming correct), was enabled to form a judgment with regard to the terms (and the signification of others) by the Moonṣi's emphatical declaration that he knew only a few of them. So, with the exception of these few and some true Telugu and Tamiḷ ones, all the others with their appendages were expunged (an insignificant number of corrupt Telugu and Tamiḷ words were retained to be used for philological references), as were also nearly all those furnished by the Moonṣi of Mercara (so far as they had not yet been printed). The MS. therefore was very much disfigured, became less perspicuous, and had to be partly re-written, so that much precious time was lost.

From what happened to the Author of this work through the Mercara Moonṣi's incomprehensible blundering and from the obstacles of similar kind referred to by Mr. Reeve in his Preface it becomes evident that no blame whatever falls on the latter for the mentioned defects, and the great usefulness of his work remains intact. It would be a matter of futility and impossibility for a single person with limited time to go and search every hamlet for the perhaps possible verification of this or that term of little importance and at all events only local use; in such a case a Moonṣi's word is to be relied upon, though an occasional error may happen. For words of the common and written language the Author himself, of course, is above all responsible. In places like Bangalore where nearly as much Telugu and Tamiḷ is spoken as Kannaḍa, it is but natural that a colloquial Telugu or Tamiḷ word should pass for Kannaḍa.

IV. Plan and arrangement.

The Compiler's endeavour has been, whenever possible, to adduce the *meaning of words* (Kannaḍa, Saṁskṛita or Tadbhava) as given by ancient and modern native writers. In their vocabularies, etc. they often put the word that is to express the meaning, in the locative, *e. g.* mukku khādanaviśēṣē (Sk. locative) or khādanaviśēṣadalli (K. locative), that is to say mukku is used in (the sense of) khādanaviśēṣa. In such a case simply the crude form of that word appears in the Dictionary, as does also that of the two or more explanatory words in the locative occasionally used by the writers (see *e. g.* māsu 1 and midi). In the explanation of a verb's meaning not unfrequently, besides a noun in the locative, a verb or two are given by the native authorities (as *e. g.* for kiḻ 3, bedaku 2 and muḻgu), or a number of synonyms (as *e. g.* for bemar 1); they explain also a noun by synonyms (as *e. g.* begaḍu 2 and misuni). All such explanatory words have been put in parenthesis by the Compiler.

Kannaḍa *homonyms* have been separated under two, three or more heads. This has been done not only when they clearly belonged to different roots, but also when there existed any doubt whatever as to their relationship (see *e. g.* aṭṭe 2 and 3, aḍe 9, 10 and 11).

When no *etymology* of a Kannaḍa noun or particle is given, its derivation is obvious, or either doubtful or unknown.

Ancient Kannaḍa *forms* of verbs or nouns *with a final consonant* are given apart from the modern with a final vowel, also with the intention of showing the difference of inflection.

All Kannaḍa *formative suffixes* have been brought forward.

Kannaḍa *compound words* have always been subordinated to leading words under which they are arranged in alphabetical order and in small type (to save space), a hyphen marking the division of the members of the compound. This method may at first occasion a little embarrassment to beginners, but all difficulty will soon disappear with practice. With regard to pure Saṁskṛita it was inadvisable to make this arrangement, but compounds of or with Tadbhavas and such in which the first member is another foreign word, are introduced in the same manner.

In order to bring Kannaḍa *leading words* prominently before the eye fat type has been used, whereas all Saṁskṛita, Tadbhava and other alien words are printed in small type. It is possible that a few of the words pointed out as Kannaḍa will, by closer examination, prove to be foreign.

As it is not only interesting, but also of great etymological value to be able to find out at a glance how many *different forms* one and the same word bears in Kannaḍa, all of them have been put after a sign of equality to one of their number. Because the MS. was not quite ready at the time when printing had to be commenced, unfortunately there occurred some inaccuracies on

account of words that had to be struck out as being found to be incorrect (see above s. No. III.) and of others that were introduced afterwards especially under the letter *h*, and also on account of the difficulty in general connected with the matter wherein oversights are not but natural.

The meaning of most Kannaḍa words has been elucidated by *instances* from ancient, mediæval and modern writers and by *references* to their works as well as by *proverbs*, etc. As the first meaning of a word, that is given which seemed to express most clearly the idea of the root.

About the introduction of the proper employment of the *vargīya letters* see s. No. V.

For the benefit of *Draviḍa Comparative Philology* Kannaḍa roots, verbal themes and nouns have been compared with corresponding and apparently cognate ones in the four principal sister-dialects, Telugu, Tamiḻ, Malayāḷa and Tuḷu. As the laws about the change of letters in those languages have not yet been fully expounded by scholars, a few mistakes may have crept into the comparisons. For the representation of Telugu and Malayāḷa final short **a** that corresponds to Kannaḍa **e** and Tamiḻ **ei**, the letter **e** has been used. Comparisons are included in the parenthesis that is added to a leading word.

The meaning of a Saṁskṛita term which is printed *in italics*, is found either in the Amarakōśa or in Halāyudha's Abhidhānaratnamālā, or in both of them. With regard to *Saṁskṛita terms in general* it is required to state that very freely and most thankfully use has been made of Professors Bohtlingk and Roth's Sanskṛit-Worterbuch, Professor Monier Williams's Sanskṛit-English Dictionary, H. T. Colebrooke Esq.'s Amarakōśa, and Professor Th. Aufrecht's Halāyudha's Abhidhānaratnamālā.

Whenever a term of Saṁskṛita Dictionaries is given without reference to a Kannaḍa work simply because it is found in Mr. Reeve's Dictionary, in order to point it out as a well-known Saṁskṛita term, a full stop has been put after it and then R. in parenthesis[1].

The Compiler's aim has been to raise his work, as far as possible, to the level of modern scholarship, avoiding the creation of such difficulties as cannot easily be overcome by intelligent beginners.

---

1. This method of indicating that a Saṁskṛita term of generally known meaning which is used in a Kannaḍa book of narration or fiction (*e. g.* the Candraprabha purāṇa, Basava purāṇa, etc.) or in the Mysore country, is not the exclusive property of that book or country, was also observed wherever a reference to either or both of them was given (see *e. g.* akṣīṇa, akṣōbha, agamya, prajvalita, praṇayiṇi, puṁsavana, pūjana, etc.); but after the Author's return to Germany (March, 1892) the pressmen, not knowing the purport of the unusual full stop in the MS., left it out (from about p. 1279 onwards). This omission is of no great importance to Sanskrit scholars, and others will probably be but little concerned about it. It has, however, occasionally happened that where two or more meanings distinguished by numbers were given and at the end a reference in parenthesis was added after a full stop, this reference has, on account of the omission of the full stop, wrongly gone to the last meaning (as *e. g.* in visphuliṅga).

V. The Alphabet and system of Transliteration.

THE *Kannaḍa alphabet* employed for this Dictionary, with the exception of two sibilants and two liquids, is the same as that which at present is generally received. As it is impossible to represent exactly the peculiar pronunciation of most of the letters by English ones, the attempt to do so has been abandoned. Instead of it the Dēvanāgarī alphabet (that possesses all the letters used in Kannaḍa, except the above-mentioned two liquids and the vowels *e* and *o*) has been given, its letters being pronounced like those of the Kannaḍa one, though a difference with regard to *r* and *l* was observed by the ancient Kannaḍa people, as they occasionally reproduced the sound of *r* by *r̤* (see *e. g.* Tbh. kāṟa) and that of *l* by *ḷ* (see Śmd. 12 seq.) in their writings.

The *system of transliteration* by Roman letters (of which some bear a certain diacritical mark) followed in this work is that which has been used before in the edition of Nāgavarma's Chandas of the Mangalore Basel Mission Press; it represents the two ancient liquids in the same manner as the Bombay Indian Antiquary does.

The Kannaḍa alphabet (its consonants appearing with the mark that shows their power when being pronounced without a vowel, and that corresponds to the virāma of Saṁskṛita) together with its transliteration is as follows:-

Kannaḍa	Transliteration	Kannaḍa	Transliteration	Kannaḍa	Transliteration
ಅ	a	ೞ, ಱ	r̤h, r̤	ಧ್	dh
ಆ	ā	ಕ್	k	ನ್	n
ಇ	i	ಖ್	kh	ಪ್	p
ಈ	ī	ಗ್	g	ಫ್	ph
ಉ	u	ಘ್	gh	ಬ್	b
ಊ	ū	ಙ್	ṅ	ಭ್	bh
ಋ	ṛi	ಚ್	c	ಮ್	m
ೠ	ṛī	ಛ್	ch	ಯ್	y
ಌ	lṛi	ಜ್	j	ರ್	r
ೡ	lṛī	ಝ್	jh	ಱ್	ṟ
ಎ	e	ಞ್	ñ	ಲ್	l
ಏ	ē	ಟ್	ṭ	ವ್	v
ಐ	ai, ei	ಠ್	ṭh	ಶ್	ś
ಒ	o	ಡ್	ḍ	ಷ್	ṣ
ಓ	ō	ಢ್	ḍh	ಸ್	s
ಔ	au	ಣ್	ṇ	ಹ್	h
ಂ	ṁ	ತ್	t	ಳ್	ḷ
ಃ	ḥ	ಥ್	th	ೞ್	ḻ
X̄, X	ḥ̤	ದ್	d		

The *vowels* ai (ei) and au are no proper diphthongs in Kannaḍa, but a convenient way of writing the letters ay (ey) and avu (or ava), and have been treated accordingly.

True Kannaḍa has no *aspirated consonants*, except in a few imitative sounds, although in later years through Brahmanical influence they have crept into writings and certain circles of society. In this Dictionary unaspirated ones have been substituted wherever the aspirated were not sanctioned by grammar.

As the letter *ś* can never justifiably be used in any true Kannaḍa words or in Tadbhavas, *s* has been throughout put in its place in such words.

Of the two *ancient sibilants* of classical works x or X̱ and oo or ಱ, only ಱ appears in the MSS. used for this Dictionary.

The letter *l̤* of which the occurrence in the ancient literature has been fully established by the author of the Śabdamaṇidarpaṇa (and which is adduced also in Mr. L. Rice's edition of the Karṇāṭabhāṣābhūṣaṇa sūtra 10 and in his edition of the Karṇāṭakaśabdānuśāsana sūtra 1), is not written in the MSS. (excepting those of the Śabdamaṇidarpaṇa) consulted for this work, but its original existence in them can (pretty certainly) be found out by the letters of alliteration employed at the beginning of each verse-line (see *e. g.* Cpr. 2, 14; 3, 39. 103; 4, 87; 5, 42; 7, 31. 118. 149. 150; 10, 26. 82) and by compounds (see *e. g.* s. eraḷ, and Cpr. 5, 42). As the ancient Kannaḍa people did, so also Saṁskṛita people occasionally transformed the letter *l̤* into *r* (as in *karira* which is a Tadbhava of Kannaḍa *kal̤ile*).

The ancient letter *r̤* continued firmly to hold its place in Kannaḍa literature till at least the middle of the 18th century. If it does not appear in recent MSS. and prints of works of bygone periods, its existence is clearly proved by the principal letters of alliteration (at the beginning of each verse-line) in which an *r* is never substituted for an *r̤*[1].

The *introduction of the letters l̤ and r̤ into this Dictionary* has been a matter of necessity; without them Kannaḍa and its grammar cannot be understood. If a word now written with the substitutional letters *ḷ* or *r* is not found in this work with either of them, it will be found a little further on with *l̤* or *r̤*. The slight difficulty to be surmounted on account of this will be amply rewarded by the increase of linguistic knowledge gained thereby. It is, of course, unadvisable and even futile to attempt to re-introduce the two letters into *common* Kannaḍa writings.

In Mr. Reeve's Carnātaka and English Dictionary the *bindu* or *sonne* has been indiscriminately used before classified (vargīya) and unclassified (avargīya) letters. This method is

1. This is still the case *e. g.* in Lakṣmīśa's Jaimini-bhārata; but the Kannaḍa Bhārata and Rāmāyaṇa and works of similar subordinate classical value have abandoned the old rule. It is proper to observe that with regard to the employment of the letters *l̤* and *r̤* purposely no śāsanas have been consulted by the Author of the present Dictionary. The valuable Monthly Magazine ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ, appearing since April, 1892 (Sadvidya Mandiram Press, Mysore), has made an attempt to introduce the two letters.

unobjectionable as a convenient mode of writing, but when in a Dictionary the alphabetical order of words is infringed by it (as in Mr. Reeve's work), it becomes confusing and stands in opposition to the laws of etymology. In this Dictionary the letters ṇ, n and m, when followed by consonants of their own class, are always written in their true form, so that words in which they occur cannot but appear in their proper place; the nasals ṅ and ñ however have been replaced by the bindu, as their original form has fallen into disuse, and its printing is connected with difficulties; but their place in the alphabet has been strictly retained (see note under letter ೦ 1 in the text).

VI. Draviḍa elements in Saṁskṛita Dictionaries.

THAT Kannaḍa has borrowed many words from Saṁskṛita either in their true form or as Tadbhavas is a well-known fact; and that Saṁskṛita Dictionaries contain a number of Draviḍa terms has to some extent been shown by Dr. H. Gundert in the Journal of the German Oriental Society (23rd volume, 1869), by Dr. R. Caldwell in his Comparative Grammar of the Dravidian Languages (2nd edition, 1875), and by the Author of this Dictionary in the Bombay Indian Antiquary (No. for August, 1872).

Dr. Gundert, in the mentioned Journal (p. 517, see Caldwell p. 462) says: "It might have been expected that a great many Dravidian words would have found their way into Sanskrit. How could the Aryans have spread themselves all over India without adopting a great deal from the aboriginal races they found therein, whom in the course of thousands of years they have subdued, partly by peaceful means, partly by force, and yet imperfectly after all up to this day? . . . . Where peoples speaking differing languages are in constant intercommunication with one another — when they trade or fight with one another, and have many joys and sorrows in common, they naturally borrow much from one another, without examination or consideration. And this must have happened to the greatest extent in the earliest times, when those nations still stood face to face in their primitive conditions. It might be anticipated, therefore, that as the Aryans penetrated further and further to the south, and became acquainted with new objects bearing Dravidian names, they would as a matter of course adopt the names of those things together with the things themselves." And Professor Th. Benfey, in his Complete Sanskrit Grammar (p. 73, see Caldwell p. 462) felt the necessity to remark with regard to the exotic elements in Saṁskṛita: "Words which were originally quite foreign to the Sanskrit have been included in its vocabulary."

Kumārila Bhaṭṭa, who lived about 800 A. D., says in his Tantravārttika (see Dr. A. C. Burnell in the Bombay Indian Antiquary, No. for October, 1872): "It is now considered (as regards) words which are not known to the inhabitants of Āryāvarta, if they have a meaning known to the Mlēccha, is that to be accepted or not?" He suggests (but only to reject the notion) that by application of affixes, etc. it may be possible to convert them into Saṁskṛita words, and gives the following examples: cōr, boiled rice (*i. e.* T. cōṟu), naḍēr, way (*i. e.* K., M. naḍe, T. naḍai),

pāmp, snake (T. pāmbu, K. pāvu, etc.), āl, a person (D. āḷ), she (Te.), and vair, belly (T. vayiṟu, K. basiṟu, etc.)[1]. What Kumārila suggested had been done somehow before and was done so afterwards; on the other hand there are twenty-one words, the so-called Tatsamas, which, as it seems, are acknowledged by Paṇḍitas to have been introduced into Saṁskṛita from Draviḍa without undergoing any alteration[2]. As a rule, however, the Āryas in adopting a Draviḍa word changed it considerably in order to suit it to their tongue, and whenever such a word was imperfectly understood or negligently reproduced, the change naturally became still greater. It is more than probable that Saṁskṛita borrowed a number of words also from Draviḍa tribes the dialects of which are unknown to us, so that in such a case it becomes very difficult and even impossible to trace their origin[3].

Dr. Caldwell in his Comparative Grammar (p. 453) makes the following appropriate remarks: "The grounds or conditions on which I think any word contained in Sanskrit lexicons may be concluded to be of Dravidian origin, are as follows: 1) when the word is an isolated one in Sanskrit, without a root and without derivatives, but is surrounded in the Dravidian languages with collateral, related, or derivative words; 2) when Sanskrit possesses other words expressing the same idea, whilst the Dravidian tongues have the one in question alone; 3) when the word is not found in any of the Indo-European tongues allied to Sanskrit, but is found in every Dravidian dialect, however rude; 4) when the derivation which the Sans-

1. Of these five Draviḍa terms vair is probably vēra, the body, of Saṁskṛita Dictionaries.

2. They are the following: aṅka, aṅgaṇa, aṭṭa, kaṅkaṇa, kōṭe, gaṇḍa, galla, gāḷa, gōṇi, taḷa, tōraṇa, paṭṭa, bandi, bala, bila, mañca, maṇi, malla, māle, late, sabaḷa. They are different from the so-called Samasaṁskṛita words.

3. Here follows a number of terms of the Beṭṭada kuṟubas in Coorg, some of which are peculiar: ikki, rice (= akki); erci, undressed flesh (see s. ere 3); kala, an earthen pot (= kala 2); kāvaḷe, darkness (= kāvaḷa); kittēḷi, an orange (= kittiḷe); kiri, a sheep (= kuṟi); kīy, a hand (= key, etc.); kuṇoji, downward (= keḷage); kene, top, point (= kone 2); kebbu, sugar-cane (= kabbu); kerimbaḍa, a cumley (= kambala); kōṭa, coolness (= kōṭa 1); kyāṭu, kyēṭu, wind (= gāḷi, etc.); cama, a corpse (= śava); ceḷi, coldness (= caḷi 2); takke, jack (the tree); taḍu, taḍlu, a thunderbolt (= siḍil; Tu. teḍil; *cf.* Sk. taṭit); tākar, hair, tīre, cloth (= sīre); naṇḍu, a crab (see s. esaḍi, and observe that nān 1 is = ān 1); niccu, cooked rice (*cf.* nuccu?); nēy, ghee (= nēy 2); nēgle, the tongue (= nālige, etc.); pikki, a bird (= pakki); pulli, firewood (= puḷḷe); pūñja, a cock (= puñja, etc.); peni (peṇi?), work (= T. paṇi); pēyya, slowly (*cf.* oyyane); pēri, a male buffalo (*cf.* hōri); poṭṭu, a hen (= hēṭe); poṇaka, a female (*cf.* peṇ, etc.); pore, the moon (= peṟe); pōke, a frog; bugulu, sunshine (= bisilu, etc.); buṭṭu, a hill (= beṭṭu 2); bojja, a stick (= baḍige); maṇḍu, a bull (*cf.* maṇaka?); mutar, musar, a demon; mera, a tree (= mara 1); meri, a young (= maṟi 2); mēnoji, upward (= mēlake); mo (in mokāynīr, pepper-fruit-water), pepper (= meḷasu, etc.); yāne, an elephant (= āne 2). The corresponding, cognate words in the Tuḷu language and in the Koraga language of the Tuḷu country (which as to its nouns appears to be nearly identical with Tuḷu, so far as the Author of this Dictionary has been able to learn) are as follows: ari, rice; kittali, kittiḷi (Tu.), kittuli (Kor.), an orange; kuri (Tu.), kori (Kor.), a sheep; key, a hand; koḍi, top, point; karmbu, sugar-cane; kamboḷi, a cumley; gāli, wind; śava (Tu.), a corpse (in Kor. puṇa, = K. peṇa, only is used, which appears in Tu. also); saḷi, coldness; teḍil, a thunderbolt (in Kor. also ceḍil); tare, hair; sīre, cloth; deñji, a crab; nocci (Tu., noccu Kor.), a kind of cooked rice (Kor. uses also avuru, auru, *i. e.* K. ōgaṟa); nēyi, ghee; nālayi, nālāyi (Tu.), nālayi, nālay (Kor.), the tongue; pakki, a bird; pūñji, a cock; bēle, work; peraḍe, a hen; poṇṇu, a female; mara, a tree; mari, a young (Tu.); muṇci, pepper; āne, an elephant.

krit lexicographers have attributed to the word is evidently a fanciful one, whilst Dravidian lexicographers deduce it from some native Dravidian verbal theme of the same or similar signification, from which a variety of words are found to be derived; 5) when the signification of the word in the Dravidian languages is evidently radical and physiological, whilst the Sanskrit signification is metaphorical, or only collateral; 6) when native Dravidian scholars, notwithstanding their high estimation of Sanskrit, as the language of the gods and the mother of all literature, classify the word in question as a purely Dravidian one; — when any of these reasons is found to exist, and more especially when several or all of them coincide, I conceive we may safely conclude the word in question to be Dravidian, not a Sanskrit derivative." May it be added that at all events only such words of Saṁskṛita lexicons can be declared to be borrowed from Draviḍa, as will at once be recognised by a Saṁskṛita scholar as foreign or probably foreign constituents of the language. Although the age of a Saṁskṛita or Draviḍa term is to be considered before thinking it to be exotic, age alone cannot be decisive, as may be seen *e. g.* from the ancient Tadbhavas of Saṁskṛita in the mouth of all classes of Draviḍa society.

In the subjoined list of terms probably borrowed by Saṁskṛita from the Draviḍa tongues verbal themes are only so far included as they are necessary to elucidate the connection of some Saṁskṛita and Draviḍa words, as a careful examination of the Saṁskṛita dhātupāṭhas compels one to think that Paṇḍitas *systematically* inserted many Draviḍa verbal themes or roots into them. To settle this a separate disquisition is required, and if satisfactorily done, will remove various doubts still connected with Indo-European philology. The present list is incomplete and partly only suggestive; its chief object is to encourage others to a more thorough research. About the changes of letters some material help will be afforded by consulting the text of this Dictionary[1].

---

1. The interchange of consonants in the Kannaḍa language itself as indicated by grammar and use has to some extent been shown in the Dictionary under the letters of the Alphabeṭ and in other places of the text; the Tadbhavas in Śmd. 30 and 334 seq. are to be noticed especially; and besides the following remarks on the interchange of consonants in Kannaḍa and other dialects, imperfect as they are, may be acceptable:

1, *g* appears as *v* in T. tagei = tave 2; — as *m* in Tu. begar = bemar 3; — as *y* in Te. baḍiye s. baḍige, in T. vāyal, vāyil = bāgil, and in Te. moyilu = mugil; — as *j* (c, s) in T. vājal = bāgil; — and as *s* in sīḷ 3 = gīḷ. See also s. No. 7. — 2, *j* appears as *ṟ* in Tu. āji = āṟu 4, Tu. kañji = kaṟu 1, Tu. tōj = tōṟ, Tu. baji = baṟi, and Tu. mūji = mūṟu; — and as *y* in T. mayaṅgu = majaṅgu (s. maṅku). See also s. No. 1. — 3, *ṭ* appears as *ḷ* in T. and M. mēḷi = mēṭi 2. — 4, *ḍ* appears as ḷ in T. maḍgu (s. maggu 1) = maḷgu, and in Te. māḍki = māḷke; — as *ṟ* in heṟe = heḍa; — and as *s* in T., M. and Te. vaḍi = basi 1, T. vaḍi = basi 2, and Te. vaḍi = basi 3. — 5, *ṇ* appears as *ṟ* in Tu. mōṇe = mōṟe. — 6, *t* appears as *ṟ* in Tu. bēte = bēṟe; — as *c* in the T., M. and Te. terms s. jane = tane, in macca = matti 1, in cuṟaci = tuṟaci, and in T. coṟuku = tuṟubu 2; — as *s* in sappu = tappalu, in sene = tene 2, and in save 2 = tave 1; — and as *l* in jagali = jagati. — 7, *d* appears as *l* in kaladu = kadadu, and in geli = gedi; — as *r* in karaḍi 1 = kadaḍi (s. Additions), bari 1 = badi 2, and maraḷu 3 = madaḍu; — as *h* in mōhu = mōdu 1; — as *y* in may 2 = mada; — as *v* in M. vādil = bāval; — as *ḷ* in hoḷe = Tu. hude, baḷi 1 = T. vadi, M. muḷu = mudu 1, and T. and M. mēḷi (s. mēṭi 2) = Te. mēdi; — as *s* in T. mudalei, M. mudale = mosaḷe, in Te. mīdu = mīsal, and in bede 2 (as connected with bisu 1); — as *g* in M. bādil = bāgil; — and as *ṟ* in Tu. ude = oṟe 2, Tu. kedu = keṟe 1, Tu. nādu = nāṟu 1, Tu, nūdu = nūṟu 1, Tu. pude = poṟe, Tu. mudi = muṟi 1, and Tu. mada = maṟe 1. — 8, *n* appears as ḷ in Te. venake, venuke = baḷika. — 9, *m* (also when initial) appears as *v* in mālu 1 = vālu. See also Nos. 1 and 10. — 10, *y* appears as *m* in T. and M. viyar =

Words noticed by Dr. Gundert (=Gt.) and Dr. Caldwell (=Cl.) have been marked with an asterisk. D. stands for Draviḍa, and indicates the Kannaḍa word or words in question found in this Dictionary together with the word or words of cognate dialects given under it or them. In the text of the work, Tadbhavas that may be supposed to be originally Draviḍa words, have not been marked out as such. It would exceed the limits of the following discussion to try to systematize the rules Saṁskṛita may have used in adopting D. words.

Words probably borrowed by Saṁskṛita from Draviḍa:

a. Words relating to the body.

1. **āraṭa** flesh. *Cf.* D. **ere** 3 and the cognate terms adduced under it.
2. **impa*** (in nilimpa, a god). Gt. (p. 529) thinks **nilimpa** comes perhaps from D. nil, standing, and **ime,** the eyelid (impa, one with eyelids): "one whose eyelids stand" or one whose eyes do not twinkle.
3. **kakṣa,** the armpit. See No. 240.
4. **kandala,** the cheek. *Cf.* D. **kadapu, kadampu, kanna** 2, **kekke, kenne.** To fix the original idea and root of the D. terms is difficult. Sk. karaṭa, karaṭā, an elephant's cheek; a cheek (Mr. 207), gaṇḍa, a cheek, and especially also the Tatsama galla, the cheek, may be compared. — **kandala,** gold, reminds one of **kanaka,** *q. v.* (Nos. 97. 130). — **kandala,** war, battle, appears to be connected with **kadana,** *q. v.* (No. 353).
5. **kalana, kalala, kalā,** a small round lump, the embryo shortly after conception. *Cf.* D, **kandu** 3. As the leading idea is doubtful, the root is likewise so. Sk. jala, the embryo or uterus of a cow (see s. D. jane), and perhaps also D. **kade** may be compared.
6. **kīlāla,** blood. If this word is composed of **kīla** and **āla,** the first meaning might be "red water", **kīla** being formed of D. **ken,** etc., "redness", and **āla** being "water" (see s. D. **āli** 1, and *cf.* D. **kennīr**). The Nn. (54) gives also the meaning of "redness" to kīlāla, and Mr. (47) that of "a blazing flame". The last one is that of Sk. kīla, kīlā, fire, flame. **kīsa,** the sun, belongs to the same D. root; *cf.* especially D. **kisu** 2, **kēsu** 2, (kiḍi 1); — **kīlāla,** a sweet beverage, reminds one of D. **sīyāḷa** (sī, sweet, āḷa, water), the sweet water of the cocoa-nut.
7. **kuñja,** a tusk, a tooth. *Cf.* Tu. kūli, kūḷi, a tooth, and D. kōṟe (ṟ frequently becoming j).

---

bemar 1;—as *s* in T. vayiṟu and M. vayaṟu = basiṟ, in T. and M. veyil = bisil, and in T. poy = pusi 1;—as *sh* in M. muṣiṅgu, muṣuṅgu = muyiṅgu (s. muggu 4);—and as *ḻ* in Te. goyyi = kuḻi 2, in M. mayal = maḻal (s. maḻal), M. mayi = maḻi (s. masi), and M. muyiṅgu = muḻuṅgu (s. muggu 4). See also Nos. 1, 2 and 7. — 11, *ṟ*. See Nos. 2, 3, 5, 6 and 7. — 12, *s*. See Nos. 1, 4, 6, 7, 10 and 14. — 13, *ḻ* appears as *sh* in M. muṣuṅgu = muḻuṅgu (s. muggu 4);—and as *s* in T. and M. vaḻi = basi 1, T. viḻei = bisu 3, bese 1, and maḻa 2 = masa 2. See also Nos. 3, 4, 7, 8 and 10. — 14, Regarding the change of initials in one and the same dialect mind also the Tu. words tude, sude, hude (= poḷe, hoḷe), a river; tū, sū, hū, to see; tādi, sādi, hādi, a road (= ದಾರಿ 1, etc.).

8. **kuñjara,** hair. *Cf.* Tu. **kujal,** the hair of the head. See kuntala (No. 9).

9. **kuntala,** the hair of the head, hair. *Cf.* D. **kūdal,** etc., and Sk. kuñjara (No. 8). The first idea of the word is uncertain; could it have been taken from D. **kuḷa** 1 and **guñju** 2?

10. **kuṟala, kurula,** a curl. This is D. **kuruḷ** 1.

11. **kē*** (in kēyūra, a bracelet worn on the upper arm). Gt. (p. 520) thinks **kē** is D. **key** 3, etc., kē-ūra literally "that can be put round the arm". For **ūra** *cf.* D. **ūṟu** 2, applying to, etc.

12. **kharu, ghaṭa,** a tooth. Both words are of doubtful origin. **kharu** may be the same as **khara,** if its meaning "harsh, cruel" is considered (*cf.* the cognate reduplications karkara, karkaśa), and may then be compared with D. **kaḍu** 1, etc., **kal** 4. Perhaps D. **kaḍi** 3 and 7 are connected, especially with **ghaṭa.** But could kharu be a misunderstood or corrupt form of D. **halu,** a tooth?—**kharu,** white, reminds one of **karka,** white; fire; a mirror; beauty, for which the so-called Tbh. **kaḷe,** shine, lustre, beauty, (kala, gold), and D. **kaḷa** 4, **kaḷa** 2, **calu** 1, etc., **calli** might be compared.

13. **gaṇḍa,** the cheek. See kandala (No. 4) and galla (No. 14).—**gaṇḍa, gaṇḍu,** a joint, a knot, appear to be borrowed from **gaṇṭu,** said to be the D. Tbh. of granthi (*cf.* also D. **gaṇalu, geṇṇu** 1).—**gaṇḍa,** (gaḍu), a boil; an excrescence of the neck, may represent the same Tbh.

14. **galla,** the cheek (Mhr. gāla). This word is one of the 21 Tatsamas. Mr. (207) has the form of "galle". D. **galle** means also "a lump, a clod" (*cf.* D. kadale, gaḍaṇa); could the leading idea of (kandala, gaṇḍa and) **galla** be connected with "mass, thickness"?

15. **cuta, cuti, cūta,** (guda), the anus. *Cf.* D. **kuṇḍe** and its cognate terms (Tu. also kūdi). It is impossible to fix the first idea either of the Sk. or of the D. terms.

16. **pakṣa,*** the side of anything; a side, a flank (in T. written paḍja). Gt. (p. 528) compares **pakka** (that in K. at least is a so-called Tbh. of pakṣa) and D. **pagu** (see s. D. pagadi), **pasu** 3. Does he take "side, party, fraction", "half", as the first meanings? Pakṣa, proximity, might have been borrowed from D. **pakke** 2, etc.; but a pakke appears also as D. Tbh. of pakṣa, side. No comparison with D. is admissible, if **pakṣin,** a bird (in T. written paḍji), is the German "Vogel", as has been supposed by Professor F. Bopp, a supposition accepted by Professors Th. Benfey and M. Williams. (The D. Tbh. of pakṣin is **pakki** or, in the Kuṟuba dialect, **pikki;** Sk. **phuka,** a bird, appears to be nothing but another form of the D. Tbhs.).

17. **para** (in āḍampara, āḍambara, the eyelid). This is D. **paṟe** 4, the eyelid. The **āḍam** appears to be D. **āḍu** 2, moving, playing.

18. **pāli, pālikā,** the tip of the ear; the ear (Nn. 31). *Cf.* D. **pāle** 3, etc., the lobe of the ear, the leading idea of which may have been taken from **pare** 1, etc. ("that is extended or broad").

19. **puta, pūta,** a buttock. *Cf.* D. **pūṛa,** etc. The original idea is "the hind part". The change of **ṛ** into **t** is found in D.

20. **pura,** the skin. *Cf.* D. **pore** 5, etc.

21. **pōḍu,** the bone forming the upper part of the skull. This is D. **ōḍu** 1 (the initial **p** to be explained by D. **ō** 5).

22. **phāla, bhāla,** the forehead. *Cf.* D. **paṇe** 1, etc. The first idea is uncertain. About the long vowel observe that Sk. **hālu** is **halu** in D. (see No. 31).

23. **maṇḍa,** the head. *Cf.* D. **maṇḍe.** The leading idea may have been taken from D. **maḍu** 1 ("that is joined to"), or from **maṇi** 1 ("that bends").

24. **mukha,*** the face. Gt. (p. 530) appears to be right in translating it by "the forepart", referring it to D. **muk** 2, etc.

25. **mē** * (in mēkhalā, a waist-band, a girdle, etc.). Gt. (p. 529) takes it to be D. **mey,** etc., the body. If the comparison is right, **khalā** may be D. **kala** 1, "that is joined or attached to"; (*cf.* Sk. **kalita** and the D. past participle of **kali** 2).

26. **vasti,** the lower belly, abdomen. *Cf.* D. **basiṛ,** etc. About the change of **ṛ** into **t** see No. 19.

27. **vēra,** the body. This appears to be the **vair** of Kumārila Bhaṭṭa or T. **vayiṛu** (K. basiṛ, etc.; see s. No. 26).

28. **śaya,** the hand. *Cf.* D. **kay** 3, etc.

29. **siṁhāṇa, śiṅghāṇa, siṁhāṇa, siṅghaṇa, siṅghāṇa,** the mucus of the nose. *Cf.* D. **simbaḷa, sumbaḷa.** The root of the words may perhaps be **siḍi** 3, or **sin** 1, or **siṛumbuḷ.**

30. **śukti,*** a curl on a horse's neck. Cl. (p. 461) compares T. **cuṛṛu** (*i. e.* D. **suttu** 2), anything round. *Cf.* D. **suḻi** 3.

31. **hālu,** a tooth. This is D. **halu** 1, etc. *Cf.* Nos. 12. 22.

b. Words relating to animals.

32. **āru,** a crab. *Cf.* **ēḍi** 1. D. initial **ā** occasionally takes the form of **ē,** as in **āḍu** 3 (=ēḍu), in **ār** 4 (=ēru), and in āva (=ē 5).

33. **āla** (in arāla, an elephant in rut, and in ālāna, the post to which an elephant is tied; the rope that ties him). This word appears to be D. **āne** 2, an elephant, q. v.; *cf.* Sk. **ēla** (No. 36). The **ara** in arāla may be D. **aḻ** 4 or **aḻi** 2, destructiveness, so that arāla would mean "a destructive, vicious elephant". The **āna** in ālāna may be derived from **ān** 2 or **āḷ** 1, and mean either "that is joined to" or "that holds".

34. **ēḍa,*** a kind of sheep; **ēḍaka,*** a kind of sheep, a ram, a wild goat; **ēlaka,** a ram. Gt. (p. 519) is right in comparing D. **āḍu** 3 and translating the first two terms by "the playful", the root being **āḍu** 1. ēlaka is but another form of ēḍaka; *cf.* the so-called Tbh. **ēḷaga.** Regarding the ē *cf.* No. 32.

35. **ēṇa,** a kind of deer or antelope. This is a contracted form of D. **eraḷe,** etc.

36. **ēla** (in ēlavālu, the fragrant bark of Feronia elephantum). It doubtless is D. **āne** 2, an elephant; *cf.* āla (No. 33). **vālu** appears to be D. **bēla,** Feronia elephantum (see No. 116). — **ailēya** (from ēla), "that relates to the elephant", is according to the Dictionaries the same as ēlavālu. — **airāvaṇa, airāvata,** Indra's elephant, is no doubt somehow to be derived from ēla = D. āne 2.

37. **kakṣa,** a buffalo. See No. 240.

38. **kaṇabha,** a kind of fly with a sting. *Cf.* D. **kaḍaja, kaṇaja,** a wasp, a hornet (of D. **kaḍi** 3).

39. **karaṭa,** a crow, and **karaṭa,** a frog, are derived from D. **kare** 1, and mean "a crier, crower or croaker".

40. **kāka, kāga,** a male crow, **kākī,** a female crow. *Cf.* D. **kāge,** etc.; **kā** 3, **kāvu** 3. As Saṁskṛita, in the Amarakōśa alone, has nine other names for the crow, it is certain that kāka, kākī, and kāga have been borrowed from D. wherein **kāge** and its dialectical forms are the only names for the crow, that is so very common also in the South of India.

41. **kīra, cimika, ciri,** a parrot. *Cf.* D. **giṇi** 2, **giḷi,** the sound **kil,** and the verbs **kiṟacu, kīḻir** 1, **kīṟu** 1, **ciṟ.**

42. **kuṇṭa,** a small animal, an insect. *Cf.* **kunni** 1, **kuṟu,** etc.

43. **kurkuṭa, kukkuṭa,** a cock, a wild cock; **kukkuṭī,** a hen. *Cf.* D. **kuk, kural, koral, kūgu** 1 and 2, and also Sk. kurkura (No. 44). There is the Sk. verbal theme **kur,** to sound, that has apparently been formed of the T. and M. verbs adduced s. kurkura. Kurkuṭa (contracted into kukkuṭa) is either a reduplication of a kuṭakuṭa, or more probably a composition of kur, sound, cry (*i. e.* T. kurai) and D. kuṭa, beater, utterer (cry-beater or -utterer, *i. e.* crier, crower). The present and only D. word for a cock, a fowl, is **kōḻi,** q. v., which bird is found wild in the southern jungles. **kōḻi** is of course a contraction of some ancient D. term, and kurkuṭa and kōḻi certainly are cognate.

44. **kurkura,*** a dog. Gt. (p. 519) makes it a reduplicated form, derived from M. **kure,** T. **kurai,** to sound, to make a noise. See the so-called Sk. verbal theme kur s. kurkuṭa (No. 43).

45. **kūṭa,** a horn. *Cf.* D. **kombu** 2, **kōḍu** 5, **kōḻ.** The root is D. **kuḍu,** crookedness. — **kūṭa,*** an ox whose horns are broken. Gt. (p. 521) thinks that this word is the remnant of a D. negative verb; but there is no negative verb in D. (*cf.* D. **a** 5). Let it be suggested that this kūṭa may rest on D. **kūḷe** (kūḷe) 2, or on D. **kuṟu,** etc.

46. **kōka, kōkila,*** the cuckoo. This bird is very common in South India. Gt. (p. 519) is right in deriving kōkila from D. **kūgu** 1. *Cf.* D. **kava** 3, **kukil** 1 and 2, **kuvi** 2, and the so-called Tbh. **kōgile.**

47. **gaḍi,** a young steer; a lazy ox; **gali,** a strong but lazy bull. It is not impossible that the two terms are connected with =. **kaḍasu** 2, or **kaḍi** 1, or **gaṭṭi,** or **gaṇḍa.**

48. **garuḍa,*** the mythical eagle. Cl. (p. 478) compares T. **kaḻugu,** an eagle. *Cf.* also T. **kaḻu,** Tu. **karu,** an eagle; Te. **kañcu** a sort of hawk.

49. **gardabha,* khara** an ass. Cl. (p. 468) compares T. **kaḻudai,** an ass. See D. kaḻte. The final **bha** of gardabha may have arisen from a D. sign of the nominative. The original idea of kaḻte is uncertain. Gardabha appears in Mahratta as gāḍhava.

50. **gōṇa,** an ox; (**khapura,** a male buffalo). *Cf.* D. **kōṇa,** a male buffalo. Sk. **gavala,** the wild buffalo, if not derived from gava, gō, might be connected. Kōṇa is a contraction of some unknown form; its leading idea cannot be fixed.

51. **gōdhā, gōdhi,** an iguana. That "lizard" was the first meaning might be guessed from gōdhikā in gṛihagōdhikā, the small house-lizard, and then D. **gavuḷi** (gavuḷi) might suggest itself for comparison. In Mhr. ghōrapaḍa is a word for the iguana.

52. **ghuṇa, (kiṇa),** a particular kind of insect found in timber. *Cf.* D. **goṇṇe** 1.

53. **ghūka,** an owl. *Cf.* D. **guk, gū, gūgi,** etc.

54. **ghōṭa,*** (Mhr. ghōḍā), a horse. Its D. Tbh. is **gōḷa** or **ghōḷa.** Both Gt. (p. 520) and Cl. (ps. 470. 520) compare Te. **guṟṟa,** a horse, and D. **kudure,** etc., a horse, which they derive from T., M. **kudi,** to leap. See D. **kuduku** 1.

55. **cīrī, jhijjī, jhirī, jhillī, jhīrikā, jhīrukā,** a cricket. See D. **giṟu** 3, **ciṟu** 2, **jiṟu.**

56. **jalikā, jalukā, jalūkā, jalōkā, jalaukas, jalaukā,** a leech. These terms, if Saṁskṛita, are unquestionably to be derived from jala, water, but give only a vague idea of the characteristics of the leech, an animal that abounds in South India. The Śabdamaṇi-darpaṇa says that **jiguḷi, jiguḷe** are the D. Tbhs. of jalūkā. It would have been apparently much better to say that jalūkā, etc. were incorrect or fanciful forms of D. jiguḷi, etc., which are so easily and naturally derived from D. **jigi** 1, etc., glutinousness or slipperiness being the leading idea.

57. **nakra,** a crocodile, an alligator. This is D. **negaḻ,** etc. The leading idea is not clear. For another **nakra** see No. 328.

58. **pallava,** the young of an elephant (Nn. 130). This appears to be the same as D. **palla** 1, **ava** (instead of **a** 3) being added to **pal,** a tooth.

59. **palli,** a small house-lizard. This is D. **palli, halli** 1. Palli has got its name probably from its well-known sounds; *cf.* D. **padaṟu, parisu** 2, **paṟe** 1, **pala** 2, and **palumbu.**

60. **pālī,** a louse. *Cf.* D. **pēn** 2, etc. (**ā** standing for **ē**; see No. 32).

61. **piṅga,** a young animal. *Cf.* D. **piñju** 2, **piḷḷe.**

62. **pillakā,** a female elephant. *Cf.* D. **piḍi** 4.

63. **pīlu,** a worm, an insect. *Cf.* D. **puḻu** 1, etc.

64. **puṇḍra,** a worm. *Cf.* D. **puḻa** 1, etc.

65. **pulaka,** any kind of insect or vermin infesting animals. *Cf.* D. **puḻa** 1, etc.

66. **pēcaka,** a louse. *Cf.* D. **pēn 2, pēsike.**

67. **prū** (in kaṭaprū, a worm). *Cf.* D. **puḻu 1,** etc.

68. **balaka, balākā,** a crane. This is a corrupt form of D. **beḷḷakki** (s. beḷ 1).

69. **biḍala, birāla, bilāla, viḍāla, virāla, vilāla,** a cat. *Cf.* D. **bekku, berku.** The leading idea is doubtful.

70. **marka, markaṭa,*** an ape, monkey. Gt. (p. 519) thinks that markaṭa is D. **mara,** tree, and **kaḍa,** passing over, "tree-jumper"; but he has overlooked that marka too means "an ape". It appears to be certain that **marka** is the same as D. **maṅka,** the foolish or apish one; see maṅku. This word maṅku is connected with D. **mara 3,** etc., **maruḷ 1,** etc., and its original form may have been **maraku** or **maruku,** contractable into **marku. maṅga,** monkey, (apparently another form of maṅka), is a word quite common in D. — **markaṭa** would be marku (*i. e.* maṅku), foolishness, and D. aṭa, playing, "that plays about foolishly". — **marka,** a demon or spirit presiding over various sicknesses of childhood, seems to be the above **marka** with a transitive meaning, "that confuses or bewilders"; *cf.* D. **maruḷ,** etc., a demon.

71. **mācala,** a crocodile. *Cf.* D. **masaḷe, mosaḷe,** and see musalī (No. 74).

72. **mīna,*** a fish. This is D. **mīn,** etc. Gt. (p. 529) derives mīn from D. **miñcu 2,** etc., to glitter. He is probably right, though **mī 1** might also be thought of.

73. **muktā,*** a pearl. Gt. (p. 529) arguing that the Tamiḻ fishermen had not waited for the Ārya tradesmen to give a name to the most precious object caught by them in their profession, believes that the Āryas adopted the now so-called D. Tbh. **muttu** (mōti 1), a pearl, and attached an etymology to it that somehow suited their own ideas. He thinks muttu to mean "the first or best" (of gems), connecting it with D. **muttu 4.** D. **muḻku,** however, may be compared, and the meaning be "the immersed one"; but as the original idea cannot be fixed, one must be content with saying that muktā appears to have been borrowed from D.

74. **musalī,** the house-lizard. This word, no doubt, is connected with D. **masaḷe, mosaḷe.** The circumstances that the D. terms mean "alligator" (probably having been used by the Āryas in jest for the house-lizard), and Sk. **mācala,** an alligator, appears to be but another form of D. **masaḷe** (see No. 71), go to indicate that musalī is originally not Sk.

75. **mēka,** a goat. *Cf.* D. **mēke, mē 3, byā.**

76. **valgula,** a flying fox. *Cf.* D. **bāval,** etc. The animal is a common pest in South India.

77. **śalaka,** a spider. *Cf.* D. **seladi,** if Sk. jālika is not connected.

78. **śira, śīna, śīra,** a large snake. This is the very common D. **kēre.**

79. **sēdhā,** a porcupine. It is not impossible that this word has been formed of D. **ēdu 1,** etc.

80. **hālinī,** a sort of large house-lizard. It appears to be connected with D. **palli** (see No. 59), which in Mhr. is called **pāla.**

81. **huṇḍa,** a tiger. This word strongly reminds one of D. **puli, huli,** a tiger. Puṇḍarīka, a tiger, may be compared. It is impossible **puli** (huli) is connected with the idea of yellowish, beautiful colour, in which case *cf.* the terms s. D. **pole;** to these Sk. **puṇḍa, puṇḍarīka,** and **puṇḍra,** are likely to be related.

82. **hēramba,*** a male buffalo. Gt. (p. 519) is right in deriving the term from D. **emme,** etc.

c. Words relating to plants.

83. **arka,** a plant with a white milky juice, Asclepias gigantea. D. **erke, ekke,** etc. are its so-called Tbhs. The idea in Sk. may refer to its flower and denote "that has rays"; but the plant is common over the whole of South India and its name in the mouth of all people, so that it is improbable the name has been borrowed by D. As the leading idea is not evident, any attempt to find the root of the word must prove unsuccessful. — **arka,** copper. This term appears to be connected with D. **ere** 1 and 3.

84. **ēraṇḍa,** Ricinus communis. *Cf.* D. **haraḷu** (which may take the form of araḷu). It is to be observed that Sk. has no short **e,** and that D. **e** may be substituted for **a** (*cf.* D. aḍe 15, an 1), so that ēraṇḍa would have arisen from an eraḷu.

85. **ēlā,** cardamoms. This word cannot be Saṁskṛita, as the spots where cardamoms grow, belong to the true D. country, cardamoms were used by the Draviḍas before the arrival of the Āryas, and the word exists in D. without a synonym. In D. the word (ēla, ēle, yāla) is always used with the addition of **akki,** rice, etc., as **ēlakki, yālakki,** and (in T.) **āñji,** whence the Mhr. (and H.) forms of ilācī, ilāyacī, ēlacī, and ēlācī arose. The cardamom plant grows best in thick jungles where elephants roam about or used to do so, and it is not impossible that for this reason the Draviḍas called its fruit "the rice of the elephant". See **āla** and **ēla** (Nos. 33 and 36).

86. **kakṣa,** a dry wood, a forest of dead trees. *Cf.* D. **kaṭṭe** 2.

87. **kaṇṭaka,** a thorn; **kaṇṭin,** name of several thorny plants. The root of these terms appears to be D. **kaḍi** 3, or perhaps **keraṇṭu.** *Cf.* the so-called Tbhs. of kaṇṭa 1, kaṇṭi 1.

88. **kanda,** a bulbous root. *Cf.* D. **gaḍḍe** 1, etc., **geṇasu, geḷasu,** and also **kade.**

89. **karira, karīra,** the shoot of a bamboo. These words are D. **kaḷile.** *Cf.* the terms s. D. **key** 5.

90. **kānana, kāntāra,** a wood, a forest. There is no proper root in Sk. to derive these words from. They may have been formed of D. **kāḷ** 1, etc.

91. **kāṣṭha,** a piece of wood or timber, a stick; wood or timber in general; **kāṣṭhikā,** a small piece of wood. The so-called Tbhs. are **kaḍḍi** and **kaṭṭige.** Kāṣṭha appears to be D. **kaḍita** or **kaḍata,** that has been cut, of D. **kaḍi** 4. *Cf.* also D. **kāṭu.**

92. **kuṭa, kuṭha,** a tree. These are other forms of D. **giḍa.**

93. **kuṭmala, kuḍmala, kudmala,** a bud. These words appear to be composed of D. **kūṭa** 1 or **kūḍu** 2 and **mala** (*i. e.* D. **malar** 3, a flower), "a shut or undeveloped flower".

94. **kēcuka, kēmuka, kacu, kacvī,** a plant with an esculent root, Arum colocasia, etc. *Cf.* D. **kesu,** etc.

95. **guccha, guñja, gutsa,** a bunch, a bundle, a bunch of flowers, a cluster of blossoms. *Cf.* D. **kottu** 2, **gutti, gudi** 3, **goñcal, goñci, gone, gole** 2, the so-called Tbhs. **kuccu, koccu,** and the terms s. **kude.**

96. **guñjā, ciñcī,** the shrub Abrus precatorius; its berry forms the smallest of the jeweller's weights. The leading idea seems to be that of "smallness". See the so-called Tbhs. **guñji,** etc., and *cf.* D. **kunni** 2, **gujja, gujju** 2, **guñju** 1, **cuñcu** 2, **kiṟu** 1, **kuṟu, ciṟu.**

97. **campaka,* campa, kanaka,** a tree bearing a yellow fragrant flower, Michelia campaka; its flower. Gt. (p. 518) is right in deriving **campaka** from D. **can** 1, etc., redness, golden colour, as the flower at once suggests that derivation. This is corroborated by **kanaka** which comes from that D. root in its form of **ken,** etc.

98. **ciñcā,** the tamarind. Although the initial consonant of this word offers some difficulty, it appears to be another form of D. **puṇise** which is formed of D. **puḷi,** sourness. Regarding the initial compare the D. tippali s. pippali, and mind that Tu. hude (K. hoḷe), a river, appears also in the forms of tude and sude.

99. **jhaṭi,** a small tree. This is D. **giḍa,** etc.

100. **tāmarasa,** a red-coloured lotus. This term is evidently connected with **tāmra,** copper; a coppery red, which is to be derived from D. can 1, etc. *Cf.* D. **tāmare, tāvare.**

101. **tāla,** (Mhr. tāḍa), **tala,** the palmyra. These words must have been borrowed from D. tāḻ 1. The leading idea is not clear.

102. **nāraṅga,*** the orange. Gt. (p. 519) derives it from D. **naṟu, nāṟu,** smell.—**nāgara, nāgaraṅga,** the orange. If these two terms are to be derived from the same D. words, the various changes the letter ṟ can undergo, are to be considered (*e. g.* ṟ = d, and d = g). Nāgara might then be nothing but D. **nāṟal** or **nāṟalu,** smelling; that smells, is full of fragrance. [*cf.* Tu. nāraṅgāy = lime fruit].

103. **panasa,* palasa,* phalasa,** the jack. *Cf.* the so-called Tbhs. **palasu, halasu.** Gt. thinks the words are related to D. **pala,** much, many (p. 519) that is connected with **pare** 1 and 3. His leading idea is not easily perceivable. Does he think of the numerousness of fruits on a jack tree? May it be suggested that perhaps D. **pane** 1, a pointed tooth, is at the root of the terms, referring to the jack fruit as covered with nail-like points (*cf.* Sk. kaṇṭakaphala). In Tuḷu and Koraga **palasa** appears as pela.

104. **palāṇḍu,*** an onion. Gt. (p. 519) sees D. **pala,** much, many, in it. It seems preferable to think of D. **pare** 4, etc., the scale or coat of an onion. **aṇḍu** may be D. **aṇḍu** 1, the meaning of palāṇḍu being "a going to or combination of coats". But the word might also be looked upon as a contraction of **pare-paṇḍu,** a coat-fruit (see Te. s. paṇ 2).

105. **pallava,** a wood. *Cf.* D. **paḷuva,** etc.

106. **pāli,** ginger in its undried state (Nn. 31). *Cf.* D. **alla**$_2$ (initial p in pāli being a spiritus lenis, see D. **a**$_{16}$).

107. **pippali,*** long pepper. Gt. (p. 519) takes the word to be pippala and explains it by "great, excellent fruit", D. **piri** being "great". Upon this derivation not much dependence can be placed. A D. term of pippali is **tippali** (see No. 98). If this could be the original form, D. **tin**$_2$, irritation, might be thought of, in which case however the leading idea could scarcely have been 'taste' with which tin does not appear to be connected.

108. **pilu,** grass (Nn. 126; Mr. 489). This is D. **pul,** etc.

109. **punnāga,*** the tree Rotleria tinctoria, from the blossoms of which a yellowish dye is prepared. Gt. (p. 518) is right in deriving the word from D. **pon,** etc., gold. *Cf.* D. **punnike, ponne,** etc.

110. **puṟpa, puṣpa,*** a flower; the menstrual flux. Gt. (p. 527) thinks the word comes from D. **pū,** to flower; Cl. (p. 474) doubts it, and prefers to derive that verb from Sk. **phull,** to flower, comparing Mhr. phūla, a flower (*i. e.* Sk. phulla). But phull does not exactly explain the form of puṟpa. **puṟpa** appears to represent an original **pulpa** and to be somehow connected with D. **pul,** grass (probably "that is coloured"). This leads to D. **pole,** that is coloured: menstrual flux, the terms adduced under which sufficiently explain puṟpa. The D. words for "flower" are **puvvu** (*i. e.* pulvu?), etc.

111. **phala,*** a fruit, fruit. Gt. (p. 519) and Cl. (p. 484) suspect this word to come from T., M. **paḻu,** to grow old; to ripen (see s. D. **paḻa**$_2$), and to be identical with D. **paṇ**$_2$, etc., a ripe fruit. If, however, all the Indo-European words compared by scholars with Sk. root phal are really cognate, phala is not connected with D.

112. **bīja, vīja,** seed. This word has been formed of D. **biḷtu,** etc., of **biḷ**$_1$, **bīḷ**$_1$. *Cf.* bindu (No. 160).

113. **marica, marīca, vēllaja,** black pepper. Gt. (p. 519) says that marica is connected with Te. **miriya** and T. **miḷagu,** black pepper. There cannot be the least doubt about it. See D. **meḷasu,** etc. Marīca and vēllaja (not to be derived from a vēlla) are identical with marica. The leading idea is unknown.

114. **malli, mallikā,** the Arabian jasmine. The jasmine is a wild-growing and generally cultivated plant in South India, and commonly known as **mallige.** It is so to say *the* flower, and its name appears to have been formed by contraction of D. **maral**$_3$, a flower.

115. **mā** (in mākanda, the mango tree). This is D. **mā**$_2$.

116. **mālūra,** Feronia elephantum. This appears to be a corrupt form of D. **beḷala,** etc. The D. form **bēla** probably is the same as **vālu** in ēlavālu (see No. 36).

117. **mukula,** a bud. Gt. (p. 530) is right in connecting it with D. **mugi.** The verb **muguḷ** is still more closely related. See the so-called Tbh. **muguḷ.**

118. **mudgara,** a bud. This may have been formed of D. **musuku** or **musuṛu.** *Cf.* also D. mogge 1.

119. **mūla,*** a root. Gt. compares D. **modal** (mudal), etc. (p. 529), of which it doubtless is a contracted form.

120. **late,** a plant of any kind; a creeping plant. It is one of the 21 Tatsamas, and probably formed according to the common Te. rule which places an initial vowel that precedes a liquid, after this liquid and alters it according to convenience (see vrīhi No. 126, rātri No. 406, and rūpa No. 407). In the case of **late,** as will be seen, the vowel has not been changed, for the word appears to have arisen either of D. **aḍar,** to climb, to ascend (as creepers or flowers), or of **alar,** to spread, to open, to blossom, the nouns being either aḍarte or alarte, and following the Te. rule, either ḍarte or larte. The elision of the letter **r** that in this instance has taken place in late, is seen *e. g.* also in D. **baduku** 1 and 2. Regarding the interchange of letters **ḍ** and **l** also in D. *cf. e. g.* kadaḍu and kadalu.

121. **varuka,** a species of inferior grain. *Cf.* D. **baragu.**

122. **vidula,** a sort of reed or ratan; **bidala, vidala,** a split bamboo; a bamboo (in Mahīdhara's vaṁśavidāriṇī = bidalakārī). *Cf.* D. **biduru,** etc., a bamboo. It is probable that the meaning "ratan" of vidula has, in ancient times, originated in an accusable mistake or in generalization. *Cf.* vētra (No. 124).

123. **vēṇu,** a bamboo. For this D. **bidanu** (Te. **vedaru**), a bamboo, is to be compared. Regarding the form observe that madana becomes mayana and mēṇa.

124. **vētra,** a cane, the ratan. It is not improbable that this word was originally a Sk. Tbh. of Te. **vedaru,** T. **vedir,** a bamboo, if the remark made s. vidula (No. 122) is considered. D. **betta,** a cane, though in common use, is a true Tbh. of Sk. vētra.

125. **vēra*** (in śṛiṅgavēra, hrīvēra) is unquestionably D. **bēr,** etc., a root. See Gt. p. 518.

126. **vrīhi,** rice. This term being without a perceivable root in Sk., is no doubt connected with D. akki (or arki, T. ari, ariji; M. ari; Tu. ari) and Te. vari. The syllable **vrī** is, according to the Te. rule given above s. late (No. 120), the same as Te. **vari,** and the syllable **hi** has been formed of the K. and Tu. **ki** and the T. **ji.** In common T. the Sk. word vrīhi is written **virīgi;** T. **g** often stands in place of **h.**

127. **śimbi, simbi,** a legume, a pod. These words appear to be connected with D. **sippe,** covering, shell, from root **kiṛ,** q. v.

128. **śuṇṭhi,*** dry ginger. Gt. (p. 518) derives this term from D. **suruḷ;** *cf.* D. suruṇṭu. In T. dry ginger is called cukku, cucca, cuccu, cuṇḍi, coṇḍi, conṛi; *cf.* D. surku 1 (= T. curuṅgu).

129. **hallaka,** the red lotus. *Cf.* D. **ābal, āval, āla** 2, and see D. **a** 16.

d. Words relating to metals.

130. **kanaka, kandala, kala** (Ct. I, 47), **kāñcana,** gold. There is the Sk. verbal theme **kan,** to shine (*cf.* D. kāṇ 1), for which, however, there are no authoritative references. The D. terms for gold are **cini, cinna, cinni,** which are related to **can** 1, etc. *Cf.* D. **kenka, keñcu, ken,** etc.

131. **karcūra, karbura, karbūra, karvura, karvūra,** gold. These terms remind one of D. **kaḍavara, kasavara,** gold, which, however, are now used only in poetry and are of doubtful origin; is Sk. **kaḍāra,** tawny, related? D. **karbuna,** (s. kar 1), the black metal, *i. e.* iron, which in form is nearly identical with the above Sk. words, can apparently only be adduced on account of the syllables **bura, būra, vura, vūra,** (cūra), which probably are D. **piṇa, puna,** etc., metal. The syllable **kar** of the Sk. words may possibly be referred to D. **can** 1, etc., **can** 2, etc., **kara** 1, kaḷe (lustre), **kaḷa** 2.

132. **kāṭha, kānta,** a stone, a rock. With these terms **kaṭhara, kaṭhina, kaṭhōra,** hard, are connected, which refer to D. **kaḍadu** 6, **kaḍu** 1, etc., **gaṭṭi, gaḍacu, gaḍusu.** *Cf.* D. **kaḍal** 1, **kaṇi** 5, **kal** 4, etc., **kāḍu** 1.

133. **tāmra,** a coppery red colour; copper. In D. this word appears as **tāmbra, cambu, cembu, combu;** it is called also **kisuvon,** the red metal (see s. kisu 2). The word is doubtless founded on D. **can** 1, etc., **kisu** 2, etc.

134. **piṇḍa,** iron. This term may refer to D. **piṇa,** metal, if the meaning intended is not "lump, ingot".—**piṇḍa,** a lump; a heap, etc. appears to be connected with D. peṇe 1.

135. **bhīru, bhilu,** silver. These words appear to be D. **beḷḷi,** from **biḷi, beḷ** 1. Could D. **piñjari,** silver, also be connected? (*cf.* No. 158).

e. Words relating to various natural objects, etc.

136. **aṭavi,*** a jungle. Cl. (p. 454) connects the term with D. **aḍar,** to be joined, to be crowded, etc. *Cf.* the so-called Tbh. **aḍavi,** and D. **aṭṭu** 2, etc.

137. **ari,** the wind. *Cf.* D. **eral** 1, etc.

138. **ulkā,** a fiery phenomenon in the sky; a meteor; a firebrand; fire. *Cf.* D. **uḷku** 3 and 4.

139. **kaccha,** the bank of a river. See No. 241.

140. **kajjala,** a cloud; lampblack. The first meaning may be based on D. **kad,** etc. and **jala,** water; the second one is derived from D. **kaḷgu,** that is to say from its verbal noun **kaḷgal,** the state of being black (*cf.* also kāḍige).

141. **kadali,** darkness (Nn. 43). *Cf.* D. **kattale,** etc.

142. **kuṭhēra,** fire. This appears to be another form of D. **soḍar** (Tu. **tuḍar, tuḍār**).

143. **kuṇḍa,*** a hole; a pit; a pool. Gt. (p. 521) is right in comparing this word with D. **kuḷi** 2. *Cf.* also Sk. **kūpa, kūma.**

144. **kūla,*** a pond. Cl. (p. 456) and Gt. (p. 521) refer the word to D. **koḷa** 2 (kuḷa), which may be right. They think **koḷa** or **kuḷa** comes from T., M. **kuḷi,** to bathe; this is wrong, as koḷa means "a hold, a reservoir" (of **koḷ** 1, etc.; *cf.* **kuḷa** 2, **kuḷu**). Kūla might also be referred to D. **kuḷi** 1 and 2; *cf.* Sk. **cūḍā,** a small well, and **cuṇṭi,** etc. (No. 150).

145. **kēdāra,** a field. This is related to D. **key** 5. It might even be disjoined as **keyda** (or **kēda,** worked, tilled, fr. D. **key** 2).—Tbh. **āra** 2 (or āḷa), and mean "tilled ground".

146. **khadira, khidira, (cadira),** the moon. These words are probably formed of D. **kadir,** etc., as are also **cidira,** fire; **cudra,** a ray of light (but *cf.* also C. **curcu** 2).

147. **khaluj,** darkness. This term may be connected with D. **kaḷtale,** etc.

148. **ghaṭṭa,** a ghaut, is one of the 21 Tatsamas, and in D. generally pronounced as **gaṭṭa;** it is to be derived from D. **kaḍadu** 5.

149. **gaḍa,** a moat, a ditch. *Cf.* D. **kadaṅgu** 3, etc.

150. **cuṇṭi, cuṇḍhi, curi, cūḍā, cūtaka,** a small well. The terms are related to Sk. kuṇḍa (No. 143), kūla (No. 144), and D. **kuṇi** 2, **kuṇṭe** 2, **kuḷi** 2, **guṇi** 1.

151. **jaḍa, jala,** cold, frigid, chilly; cold, frost, winter; water. *Cf.* D. **caḷi** 2, **tan,** etc. For "water" D. **jani** might be thought of. — **jaḍa, jala,** senseless, stupid, apathetic, etc. *Cf.* D. **caḷi** 1. (Jaḍa and jala have been referred to the Indo-European languages by eminent scholars; the comparison with D. is only suggestive).

152. **taṭit, taḍit, taḷit,** lightning. *Cf.* D. **siḍil** 2 (Tu. **teḍil,** Kuṟuba **taḍlu**).

153. **titha,** fire. For this see s. D. **cūpu** 1, and **tī** 1 and 2. [Tu. tū or sū = fire].

154. **tīra,** shore, bank; margin, brink, edge. This is a pure D. word which comes from **tīr.**

155. **tōya,** water. It is not impossible that D. **tuy,** etc. are connected with this word.

156. **nala,** smell, odour. This is D. **naṟu,** etc.

157. **nīra,** water, has been borrowed from D. nīr. The original idea is uncertain; might D. **negaḷ** 2, **(nigaḷ, nigar)** be thought of, so that the meaning would be "that shines or is bright"?

158. **piñja,** the moon. This word rests on D. **peṟe,** the letter **ṟ** having been changed into **j** (as *e. g.* in Tu. **āji** = K. **āṟu,** six).

159. **puri, puṇḍra** (Nn. 68), a river. *Cf.* D. **pura, ponal, poḷe** 1.

160. **bindu, vindu,** a drop. This has been derived from the Sk. verbal themes **bid, bind,** to split; to divide; bindu "that is split off or detached". If the themes are ancient, genuine Sk., the derivation appears to be right. But D. **biḷtu,** that falls or drops down, suggests itself for comparison (see No. 112).

161. **bila, viḷa,** a hole (as of a mouse, snake, wild beast, etc.), hollow, cavity; a gap, pit, chasm; an opening, aperture. The term is one of the 21 Tatsamas. In Sk. it appears also as

billa, villa, which are the original forms, as **bila** or **billa** come either from D. **biḍu** 1 or from **biri** 1 (the verbal nouns being **biḍal** or **biriyal,** of which billa, not bila, arises first). Sk. verbal themes **bil, bhil, vil,** to split, break, divide are probably borrowed from the mentioned D. verbs and not equal to bhid.

162. **bhūka,** a cavity, hole, chasm. *Cf.* D. **bokke** 2 (**poṭṭare, pōr** 3, **pōḻal;** it is not impossible that bhūka is another form of D. **biḍuku** of biḍu 1 which in Tu. appears as buḍu). — **bhūka,** the source of a stream, a spring, is D. **bugge.**

163. **maru,** a mountain, a rock. This appears to be connected with D. **maraḍi,** etc.

164. **mala,** a forest (Nn. 22), **malaya,*** N. of a mountain range; a garden; a celestial grove. **māla,** a forest or wood near a village, are based on D. **mala** 4, etc., the root probably being **male** 1. See Gt. p. 518.

165. **maskari,** the moon. This term may have been formed of D. **mase** 2, lustre, shine.

166. **mudira,** a cloud. This is D. **mugil** (**d** = **g,** as in M. **vādil,** a door = K. **bāgil).**

167. **vaiśākha,** the name of a month, April-May. It is conventionally derived from viśākha, branchless; having spreading branches. Its D. Tbh. is said to be **bēsage.** It seems as if vaiśākha were a fanciful derivation from D. **bēsage,** q. v.

168. **śāda,** mud. This is a formation of D. **kesaṟu,** under which *cf.* especially the T. and M. The change of letter **ṟ** into **d** is frequent in D. (see *e. g.* the Tu. s. D. maṟe 1 and 2).

169. **śuṣa, śuṣi,** a hole; **śuṣira,** a hole; a wind-instrument. These terms are probably connected with D. **kuḻi** 2, **koḍe** 2, **koḻal, koḻavi.** — **śuṣira,** fire, reminds one of D. soḍar (of suḍu; *cf.* No. 142).

f. Words relating to colours.

170. **kar** (in karṇāṭaka No. 182, karpaṭa No. 243) means "blackness". *Cf.* Sk. kajjala (No. 140), kambala (No. 242), and D. **kar** 1; see also No. 355.

171. **kaṣāya,** red; brown; the red colour. *Cf.* D. **kisu** 2, etc.

172. **kāla,* kṛiṣṇa,** black; a black colour. Gt. (p. 520) and Cl. (p. 501) derive kāla from D. **kāḻ** 3. *Cf.* D. **kad,** etc., **kandu** 6, **kari** 3, **kare** 7, **kaṟe** 1, **kargu** 2 and 3, **karpu, kaḻgu, kāgu, kāḍige, kāḍu** 3, from which themes probably also kṛiṣṇa is derived.

173. **cōkṣa,*** beautiful, pleasing; pure, clean. Gt. (p. 527) refers this word to D. **cokka.** See D. **can** 1, etc., and *cf.* No. 176.

174. **nīla,*** of a dark colour; dark-blue or black; darkness. Gt. (p. 522) gives nīla the meaning of "shade" and compares D. **neḻal (niḻal).**

175. **phalgu,** reddish, a red powder. *Cf.* the terms s. D. palapu.

176. **śōṇa,*** red, crimson. Gt. (p. 527) and Cl. (p. 471) consider this (like cōkṣa) to be derived from D. **can** 1, etc. For the D. theme can 1, etc. *cf.* also kanaka (No. 130), gavēruka (No. 370), campaka (No. 97), tāmra (No. 133).

g. Words relating to men, etc.

177. **ari,** a pious man. If this is not a corruption of arya, *cf.* D. **aṟa** 2. — **ari,** a master. If this is not a Tbh. of arya, *cf.* D. **eṟe** 1.

178. **arka,** a learned man. *Cf.* D. **aṟi** 1, **aṟike.**

179. **āli,*** a woman's female friend. Cl. (p. 455) compares Te. **ālu,** a woman, a wife (see s. D. āḍaṅgi). Perhaps D. **āḍi, āḷi** 1, in the sense of "a person with whom one plays, a playmate", might be thought of.

180. **uruṇḍa,*** name of a demon. Gt. (p. 518) thinks the word means "the round or rolling one". *Cf.* D. **uruḷ** 1, etc.

181. **ōḍra,** name of a people and country, Orissa. See the note s. **ōḍra** in the text of the Dictionary.

182. **karṇāṭa, karṇāṭaka,*** the Kannada country; a man of the Kannada country. The words are composed of D. **kar** 1, blackness, and **nāṭa** 1, q. v., etc., and mean "the black country" *i. e.* the country that chiefly consists of black soil, etc. See Gt. p. 518, and **kannaḍa** s. D. **kan** 2.

183. **kali,** a hero. *Cf.* D. **kali** 4.

184. **kaliṅga,** a clever, cunning man. *Cf.* D. **kal** 1.

185. **kiraka,** a scribe. If the original meaning be "a scratcher, *i. e.* a man who writes on a palm-leaf with an iron style", *cf.* D. **kiri** 1, **kere** 1, **gere;** also **kīṟu** 3, etc.

186. **kīṇāra, kīnāśa,** a vile man; a poor man. May it be allowed to suggest that these terms (as also **kīkaṭa,** poor, needy) are possibly connected with D. **kin,** etc. *Cf.* also **kīna.**

187. **kuṭṭanī, kuṭṭinī, kuṇṭanī, kūṇṭanī,** a bawd, a procuress. The original meaning probably is "she who brings together". *Cf.* D. **kūṭa** 1, **kūḍu** 1.

188. **kuṇi,* kūṇi,** a man who is crooked-armed or has a curved or withered arm. Cl. (p. 456) compares D. **kūn** 1. *Cf.* **kuḍu** 3, etc. Sk. **kubja,** crooked, hump-backed; crookedness (Nn. 132) may also be compared, if the Indo-European references are not absolutely certain.

189. **kumbha,** the paramour of a harlot. *Cf.* D. **kūr** 2, **kūrpu** 2.

190. **koṅkaṇa,*** name of a people (and their country) on the western shore of the Dekhan. *Cf.* D. **koṅkaṇa.** Gt. (p. 518 and 521) connects it with D. **kuḍudu,** (koḍagu and koṅgu). **kuḍi** 5, **koṭṭu** 1.

191. **krūra, kūra** (Mr. 469. 515), cruel, etc.; a cruel, fierce, ferocious, rough man. The so-called Tbh. of these words is **kūḷ** 2, **kūra** may be the original form (as in kūra, krūra, boiled rice, No. 311), whereas in **krūra** a Te. mode may appear that is seen also *e. g.* in Sk. kūrca, krūrca, the beard. Can Sk. kūra in its above meaning be traced in a true D. word? This may be found in D. **kūr** 1, of which the verb **kūṭu,** to sharpen, exists

in Tu., which when used as a noun, exactly represents the so-called D. Tbh. **kūḷ** 2. D. **kūḷa**, a vulgar, rude, rustic man, may also be connected, if the first meaning be "a man of rough, unpolished manners".

192. **khaṭṭana, khadūraka, kaṭṭēraka,** dwarfish; a dwarf. If the short **a** of the initial syllable is not radical, but has arisen of a short **o,** D. **kiṭṭu** 1, etc. may be compared; but there is also the possibility of referring the terms to **kaṭuku** 1, etc. *Cf.* Sk. kāṣṭha (No. 91).

193. **khaṭṭika,** a butcher. This is D. **kaṭaka,** etc. (of **kaḍi** 4).

194. **khala,*** a wicked man, a scoundrel. Gt. (p. 522) is right in comparing D. **kaḷa** 7 (of **kaḷ** 2, etc.).

195. **gaṇḍa,** a hero. This is one of the 21 Tatsamas. See D. **gaṇḍa,** and *cf.* **kaḍu** 1, **gaḍacu, gaṇḍasu, gaṇḍu.**

196. **cāmuṇḍā,** a form of Durgā or Mārī, in D. also **cāvuṇḍi, cāvuḍi.** The word is composed of D. **sāvu,** death; a corpse, and uṇḍā (uṇḍi, uḍi). **uṇḍi,** etc. may be **uṇi, uṇṇi** 1, or **oḍati** (of uḷ, to possess), or **uruṇḍi** (she who rolls about; see uruṇḍa No. 180).

197. **cuṇḍī,** a procuress, a bawd. *Cf.* D. **sonḍi.**

198. **nāṭa, nāṭaka*** (in Karṇāṭaka), a Nāṭa or Kannaḍa man. This is derived from D. **nāḍu,** etc. See nāṭa 1, and Gt. p. 518.

199. **paṅgu,** lame, crippled; a lame man. This appears to be D. **peḷava.**

200. **paṇḍita,** a skilled, clever man. This word may come from D. **paṇṇu** 1 (T. also **paṇ**); **paṇṇida (paṇṭa),** one who is made ready or dexterous.

201. **piśācī, pēṣī,** a she-demon. *Cf.* D. **piṇa, pēne, pēy, pēyi** s. **pē** 1, **pētu,** and **hēde.** For Sk. **pīyu,** injurious as an Asura, and **phi,** anger, passion; a wicked man, too see D. **pē** 1. See also Cl.'s Appendix (p. 530 seq.).

202. **putra,*** a son. Gt. (p. 526) compares a K. root pudu, to be born. This root is nowhere found in D.; it occurs only in Mr. Reeve's Dictionary that was used by Dr. Gundert. Gt. further compares **puytal** (of T. **puy,** to become, to exist), a coming into existence, an existing, and T. **pudalva,** a son, and then D. **puṭṭu** 1. T. **pudalva** appears to be identical with K. **podaḷva** (of **podaḷ**), which may become **podarva,** and means "one who comes forth or springs up". See Te. **podalu,** to be born, s. puṭṭu 1. When Cl. (p. 486 and 506) compares T. **paydal,** etc., a boy (see s. D. pasuḷe, hay, etc.), with putra, he is decidedly wrong.

203. **pulinda,*** a man of a barbarous tribe. Gt. (p. 528) compares D. **poleya (pulaya)** s. **pole.** *Cf.* plava (No. 207).

204. **pulōma,*** name of a demon. For this term too Gt. (p. 528) compares D. **pole,** etc.

205. **pulkasa,*** the son of a Niṣāda or of a Śūdra father and of a Kṣatriyā mother. Gt. (p. 528) refers also this term to D. **pole,** etc.

206. **pōgaṇḍa,** not full grown or adult: a boy; deficient in member, deformed. This word appears to be composed first of D. **pō** and **gaṇḍa:** having a deficiency of strength and manliness; and secondly of D. **pō** and Sk. **gaṇḍa** (see No. 13): having a deficiency of joints (or members). *Cf.* D. pōgaṇḍike. — **pōgaṇḍa,** having a redundant member. This is to be explained by "having proceeded beyond the common number of joints (or members)". — But there is also the term **apōgaṇḍa,** a child; having a limb too few; having a limb too many. If this is not an inaccurate form of pōgaṇḍa (as probably avalakṣa of valakṣa; *cf.* Sk. arāla, rāla; alaktaka, laktaka; avataṁsa, vataṁsa, avalagna, valagna; avasnasā, vasnasā; uruvūka, ruvūka), it would, according to the above derivation, literally mean "not having progressed in strength"; "not having gone to or reached all the joints"; "not being without a joint that is in excess of the common ones".

207. **plava,** a Cāṇḍāla. This evidently is D. **poleya, poleyava,** a Puliah. See **pole, hole.**

208. **phalgu,** weak, feeble, worthless, etc.; a weak person, etc. *Cf.* D. **paḷa** 2, **paḷaga,** or **paṟe** 3. — **phalgu,** reddish, a red powder. See No. 175. — *Cf.* Gt.'s remark in p. 519.

209. **bhilla,*** name of a man of a wild mountain race. Gt. (p. 518) is right in comparing this word with D. **billa** s. **bil** 2.

210. **malla,** a wrestler. This is one of the 21 Tatsamas. It is to be derived either from D. **maṟu** 1, etc., or from **male** 1 or 3.

211. **muni,*** a sage, etc. Gt. (p. 529) translates it by "the first", or "one who strives forward", and compares D. **mun** 2.

212. **vōraka, vōlaka,** a scribe, a writer. This may have been formed of D. **ōle** (vōle), **vāle,** or of **bare** 1.

213 **śuṇḍā, śūlā,** a harlot. It is certain that these terms are identical with **sūḷe,** a term that is most common in D. *Cf.* D. **susil** 2, etc.?

214. **haḍika, haḍḍaka, haḍḍika, haḍḍi, haḍḍipa,** a sweeper. *Cf.* D. **huḍugu** 2, **hoḍe** 1 (used also in sweeping), perhaps also **aḍacu** 2. (**o** may appear as **a,** see D. **o** 1; **a** may appear as **ha,** see D. **a** 16).

h. Words relating to dwelling-places, etc.

215. **aṅgaṇa,** a yard, a court. This is one of the 21 Tatsamas. Other forms are **aṅgana** (Sk.), **aṅkaṇa** (Ct. II). If the original meaning is "a place to walk in", *cf.* D. **aṅ,** the foot, and the so-called Tbh. **kaṇa** 2, or **aṅgu** (for Te. **aḍugu**), the foot, and **aṇa** (*i. e.* **aṇe** 5), the original meaning being either "foot-floor", or "foot-playing about".

216. **āli,** (and with the spiritus lenis) **pāli,** a raised bank, a dike, a dam. These terms appear to be D. **ēri.** For the interchange of **ā** and **ē** *cf.* No. 32.

217. **ēḍuka, ēḍūka, ēḍōka, ēlūka,** a wall enclosing bones. *Cf.* D. **elu,** etc., a bone.

218. **kaṭaka,** a town, a village, a house, a dwelling. This word is derived from D. **kaṭṭu** 2. *Cf.* also D. **kaṭṭaḍa,** etc.

219. **kaṭana,** a roof, a thatch. *Cf.* D. **kaṭṭaṇa,** and **kaṭṭu** 3.

220. **kārā,** confinement; a prison. *Cf.* D. root **kiṛ,** and **sere** 2, and also Sk. **cāra** (No. 229).

221. **kuṭa,** a house; a fort; **kuṭi,*** a house, hut; **kuḍī,*** a small house, a hut; **kūṭa, kūṭi,** a house, dwelling; **kōṭa, kōṭṭa,** a shed, hut; a wall (see Dictionary s. gōḍe); a fort. Gt. (p. 520) and Cl. (p. 456 and 503) are right in deriving **kuṭi, kuḍi** from D. **kūḍu** 1 (*cf.* **kūṭa** 1) and comparing D. **guḍalu,** the so-called Tbh. **guḍi** 2, etc. The leading idea is either "a place of coming together" (Gt.), or "that has been joined together or constructed". Gt. attempts to derive **kōṭa, kōṭṭa** from D. **kōḍu** 5, a point, and Cl. (p. 457) from D. **kuḍu** 3; but this appears to be unnecessary. Regarding the short form of initial **kū** *cf.* also the terms s. D. **kuppe** 1 and **guḍiyisu,** etc., and Sk. **kuṭuṅgaka, kuṭaṅgaka,** a house, a hut; a roof, a thatch. — D. **kōṭe** (*i. e.* Sk. kōṭa, kōṭṭa) is one of the 21 Tatsamas. — **koṭṭa,** in the Koraga language, denotes "a hut of the Koragas".

222. **kuṭaru,** a tent. This, like kuṭa, etc. (No. 221), belongs to D. kūḍu 1. The forms of kuṭaru in D. are **guḍāra, (guḍi** 2**), gunḍāra, gūḍāra.**

223. **kuṭira,** a hut, a cottage. This is D. **guḍil,** etc. of **kūḍu** 1. See s. kuṭa (No. 221), and *cf.* kuṭīra (No. 225).

224. **kuṭīka,** a small house. This represents D. **koṭṭige,** etc. of **kūḍu** 1.

225. **kuṭīra,** a small house, a hut (also **kuṭira, kuṭēra,**); sexual intercourse (also **kurīra, kuṭṭāra**); oneness, aloneness, exclusiveness (also **kuṭṭāra**). This word in its first meaning is equal to **kuṭira** (No. 223), q. v.; the second meaning points to D. **kūṭa** 1, as does also the third.

226. **kuṭumba,*** the collective members of a household, a family. This word has come from D. **kūḍu** 1, as suggested by Gt. (p. 520) and Cl. (p. 456).

227. **kuḍupa,** a clasp or fastening. This is to be derived from D. **kūḍu** 1, to connect.

228. **kuḍya,* kūḍya,** a wall. Gt. (p. 520) is right in referring kuḍya to D. **kūḍu** 1. *Cf.* also D. **kūḷe** 1 and **gūḍu.** The so-called Tbh. of kuḍya is **gōḍe.**

229. **cāra,** binding; a prison. This, like kārā, is D. **sere** 2, of kiṛ.

230. **nilaya,*** a dwelling, an abode. Gt. (p. 529) compares D. **nele.** *Cf.* also D. **nilavu,** etc. But if Sk. ālaya, etc. is considered, Gt.'s comparison becomes very doubtful.

231. **pakkaṇa,** the hut or abode of Śabaras. *Cf.* D. **pakke** 1, etc.

232. **paṭṭa,** (paṭṭana), **paṭṭana,** (paṭna), **pattana,** (a settlement), a town. These are to be derived from D. **paḍu** 3 (P. p. paṭṭu). See Cl. p. 458, and *cf.* **haṭṭa, haṭṭi.**

233. **palli,** a settlement, a small village; a hut, a house; a town. This word, like paṭṭa (No. 232), etc., comes from D. **paḍu** 3. *Cf.* D. **paḷḷi** (=paḍḷi) 1, etc.; **paḍal** 1.

234. **mañcaka, mañcikā,** an elevated stand etc. These terms are D. **mañcike,** derived from **malagu** 1 and 2 ("that is lain upon"). See the Tatsama mañca (No. 295).

235. **mandira,** a house; **mandurā,** a stable; a mattress, a sleeping mat, a bed. These words are related to D. **mane, mandi** 2, **mandu, mande** 1. Cl. (p. 507) derives D. **mane** from T., M. **mannu, manu,** to abide, to exist, that are equal to Te. **manu,** to live, to exist (=jīviñcu; *cf.* Te. maniki, existence, living; home, abode; manupu, to cause to live, to nourish, to save=bratikiñcu, pōṣiñcu, rakṣiñcu; manne, existence, being=jīvana, bratuku). The above verbal themes are not found in their peculiar T., M. and Te. forms in K. and Tu.; but as an initial **m** occasionally becomes **v** or **b** (as *e. g.* in the T. verb manai=vanai), it appears to be certain that they are the same as D. **bal̤** (val̤), to live, the change of letter l̤ being manifold (*cf.* Te. venake=K. bal̤ika). Vedic Sk. **māna,** a building, a house, comes from Sk. mā, to form, make, construct; could analogously D. **mane** come from **mal̤** (Tu.) *i. e.* K. **māl̤, māḍu** 1, to construct, build ?—*Cf.* vana (No. 236).

236. **vana,** a place of abode, a residence. This may be D. **mane.** See s. mandira (No. 235).

237. **haṭṭa, haṭṭi,** (a settlement), a market-place. Like paṭṭa (No. 232), etc., the terms come from D. **paḍu** 3. *Cf.* D. **paṭṭi, haṭṭi.**

238. **huḍa,** a bulwark, a bastion, a tower. This is D. hūḍe of pūḍu 1, hūḍu.

i. Words relating to clothes.

239. **ambara,** clothes, apparel. This word has no apparent root in Sk. The ancient, true and only words for "cloth" in D. are **aṛa** 3, **aṛave** 2, etc.; the leading idea connected with them is quite uncertain, and a relationship of them and ambara cannot be established, although it may exist. Let it further be suggested that **ambara** might have been formed of D. **amar** (which with an inserted nasal might become **ambar**). This suggestion might be supported by the circumstance that **ambara** means also "neighbourhood" (*i. e.* the state of being adjoining ?).

240. **kakṣa,** the hem of a garment tucked into the waist-band (also **kaccha**). Its so-called Tbhs. are **kacca, kacce.** If the leading idea be "joining", *cf.* D. **kacciṛi, kaccu** 4, and **kade.**—**kakṣa,** a hiding place. Regarding this term *cf.* D. **karicu, kare** 4. —**kakṣa,** the armpit. *Cf.* D. **kaṅkal̤,** etc., **kavuṅkul̤** (of kavi 1 ?).—**kakṣa,** the side or flank. *Cf.* D. **kaḍeya** 2, etc.—**kakṣa,** a gate. This may be connected with D. **kada** 1, or with **kaḍe** 5.—**kakṣa,** emulation, rivalry. *Cf.* D. **kaḍaṅgu** 1, etc.—**kakṣa,** a border, lace. *Cf.* D. **kare** 6, and Sk. **kaccha** (No. 241).—**kakṣa,** a buffalo. *Cf.* D. kaḍasu 2. See also No. 86.

241. **kaccha,** the hem of a garment tucked into the waist-band. See kakṣa (No. 240). —**kaccha,** the bank of a river. *Cf.* D. **kare** 6, and Sk. **kakṣa** (No. 240).

242. **kambal̤a,*** a blanket, a cumley (very often of a black colour). Its Tbh. is said to be **kambal̤i.** Gt. (p. 520) is quite right in saying that kambala is composed of D. **kar** 1,

black, and **paṭa,** cloth (that may appear as **paḷa** in D.); *cf.* the Kuṟuba term **kerimbaḍa** (*i. e.* D. **kari** 3 and **paḍa** = paṭa), a cumley. Kambaḷi, no doubt, originally was **karbaḷi** (*i. e.* **kar-paḷi**), black cloth.

243. **karpaṭa,*** an old, dirty garment. Gt. (p. 520) is right in finding in this word D. **kar** 1, blackness, and **paṭa,** cloth. *Cf.* also D. kaṟe 1, a stain, a spot.

244. **kavaca, kavasa,** a coat of mail. *Cf.* D. **kavacu** 1, etc., **kavi** 1, the original meaning probably being "that is put on or covers".

245. **cīrī,** the hem of a garment. This appears to have been derived from D. **kiṟ.** *Cf.* D. *seṟagu, and Sk.* **tarī** *(No. 246),* **sic** *(No. 248).*

246. **tarī,** the end of a cloth; **tari,** the hem of a garment. *Cf.* D. **kiṟ,** and saṟagu, etc. See **cīrī** (No. 245).

247. **nīvi,** the folds of a garment to be tucked into the waist-band in front. *Cf.* D. **niṟi** 2, etc.

248. **sic,** the border or skirt of a cloth (see Nr., Hlā. and Mr. s. kare 6, who have **sica**). *Cf.* D. **kiṟ, seṟagu,** and Sk. **cīrī** (No. 245).

k. Words relating to utensils, etc.

249. **aḍḍana, aḍḍaṇa,** (that crosses), a shield. *Cf.* D. **aḍḍa** 1, etc.

250. **aṇi,* āṇi,*** a pin: the pin of the axle of a cart; the pin or bolt at the end of the pole of a carriage; a bound, boundary, limit. Cl. (p. 452) is right in comparing D. **aṇi** 1 and **aṇe** 3, the original idea being that of joining, fastening; **āṇi** in D. means "a nail". *Cf.* also D. **aṇasu, ān** 2, **āḷ** 1.

251. **arara,** a covering, a sheath. *Cf.* D. **oṟe** 2. For the initial **a** (= o) see s. D. **o** 1, and observe that letter **ṟ** in later K. is often written as **rr.**

252. **argaḍa, argala, argalā,** a bar, a wooden bolt to fasten a door. This occurs in D. as **argaḷe,** which appears to be composed of D. **aḍa** 6 and **gaḍe** 1 or **gaḷa** 2 or **gaḷe,** a cross-pole.

253. **kaṅkaṇa.** This is one of the 21 Tatsamas. **kaṅkaṇa,** an ornament of the wrist; any ornament or trinket, may be a reduplication of D. **kaṇa** 3. — **kaṅkaṇa,** a string or ribbon tied round the wrist; a waist-tie (Nn. 45). *Cf.* D. **kaṇi** 2?

254. **kaṭa,** a frame of wood used for conveying a dead body (also **khaṭṭi, khaṭṭikā, khaḍu, khāṭa**); a screen. *Cf.* D. kaṭṭu 3, and also Sk. **khaṭṭā** (No. 274), etc.

255. **kaṭaka,** a string; a zone; a bracelet; a ring round an elephant's tusk; a mat. *Cf.* D. **kaṭṭu** 3, **kaṭṭuka,** and also Sk. **khaṭṭā** (No. 274), etc.

256. **kaṭṭāra,** a weapon, a dagger. This word is to be referred to **kaḍi** 4. *Cf.* Sk. **khaṭa** (No. 273), and, with regard to the form, kuṭhāra (No. 261), kuddāra (No. 266); (kaṭāri, kaṭhāri).

257. **kandu,** an iron plate or pan for parching, frying or roasting. *Cf.* D. **kari** 1.

258. **kuṭa,* kūṭa,** a water-pot. Its so-called Tbh. is **koḍa.** Gt. (p. 520) is right when he refers kuṭa to D. **kūḍu** 1, translating it by "receptacle".

259. **kuṭapa,* kuḍava,*** and Tbh. **kuḍuba,** a measure of grain. Gt. (p. 520) compares D. **kūḍu** 1, which appears to be unobjectionable. *Cf.* kuṭa (No. 258), etc.

260. **kuṭṭantī,** a kind of dagger. For the explanation of this word there is Sk. verb **kuṭṭ,** to cut, that has been taken from D. **kuṭṭu** 1, **kuḍu** 2.

261. **kuṭhāra,*** an axe; a sort of hoe or spade. Its so-called D. Tbh. is **koḍali.** *Cf.* the D. verbs adduced under kuṭṭantī (No. 260). Gt. (p. 521) too refers the word to them.

262. **kuḍikā,** an earthen or wooden water-pot used by ascetics. *Cf.* D. **kuḍike,** and Sk. **kuṭapa** (No. 259), etc., **kuṇḍaka, kuṇḍikā,** with which it is to be derived from D. **kūḍu** 1.

263. **kuṇapa,** a spear. *Cf.* D. **kuḍupu,** etc.? or **kuṭuku** 1, etc.?

264. **kuṇḍa,** a water-pot. This word, like kuṭa (No. 258), comes from D. **kūḍu** 1, which is corroborated by its meaning of "a lump" as of darbha grass (originally "a united mass").

265. **kuṇḍala,** a fetter, a tie. This is D. **kūḍal** in the sense of "that joins or connects".

266. **kuddāla,* kuddāra,** a kind of spade or hoe. Its so-called D. Tbh. is **guddali.** Gt. (p. 521) is right in comparing D. **kuṭṭu** 1, **kuttu** 2.

267. **kūṭa** 1, **kuṭa,** a hammer, a mallet (for breaking small stones). These terms are to be referred to D. **kuṭṭu** 1, **kuḍu** 2. *Cf.* D. **koḍati,** and No. 361.

268. **kūṭa** 2, **kūṭaka, kuṭaka,** a ploughshare. These terms appear in D. as **kuḍa** 1, **kuḷa** 2, etc., from which Sk. **kuśika, kuśi,** a ploughshare, are to be derived, letter **ḻ** having taken the form of **ś** (in D. **ḻ** often = **s,** see *e. g.* maḻa 2). The leading idea cannot be fixed.

269. **kūḍi,** a fetter for the feet. *Cf.* D. **guḍi** 1 and 2.

270. **kōṇa,** a stick, a staff, a club; the quill or bow of a lute, a fiddle-stick, etc. *Cf.* D. **kuḍupu,** etc., **kuṇil, kōl** 1, etc.

271. **kola,** a raft, a float, a boat. *Cf.* D. **kōl** 3. In D. the word has been shortened into **kal** 3, **kul** and **kol** 2, from which Sk. **kalā,** boat, has come. Is the leading idea that of "joining", and **kūḍu** 1 ultimately connected, so that guḍalu, etc. might be compared? See T. s. D. **kolike,** D. **koḷ** 1 appears as **konu** and **kolu** in Te.

272. **khaja,** stirring, churning; a churning stick. *Cf.* D. **kaḍa** 4, etc., **kaḍe** 3, **kaḷal** 4.

273. **khaṭa,** an axe, a hatchet; a plough; a kind of blow or wound. This appears to belong to D. **kaḍi** 4 and 7. *Cf.* kaṭṭāra (No. 256). — **khaṭa,** a blind well. If the meaning be "that has been dug", *cf.* D. **kaḍi** 4. (D. kare 4 can scarcely be compared).

274. **khaṭṭā,* khaṭṭi, khaṭṭika, khaṭvā,** a kind of bandage; a cot. These words are connected

with D. **kaṭṭu** 2 and 3. Cl. (p. 457) compares T., M. **kaṭṭil,** a cot. *Cf.* also Sk. **kaṭa** (No. 254), **kaṭaka** (No. 255).

275. **khaḍga,** a sword. Its so-called D. Tbhs. are **kaḍuga, kaḷga** (kaḷga), **khaḷga** (khaḷga). Instead of referring khaḍga to the questionable Sk. verb khaḍ (supposed to be = khaṇḍ), to divide, to break, it appears better to derive it from D. **kaḍi** 4. Sk. **khaḍa,** dividing, breaking, probably is the same as D. **kaḍa** 5, **kaḍi** 7. For Sk. **khaḍgīka,** a butcher, *cf.* khaṭṭika (No. 193).

276. **khalīna,** the bit of a bridle. *Cf.* D. **kaḍiyaṇa,** etc. (of **kaḍi** 3), if the word has not been borrowed from the Greek, as scholars suppose.

277. **gade,** a club. Its so-called D. Tbh. is **gaje.** The terms appear to be D. **gaḻe,** etc.

278. **gāḷa, gāla,** a hook, a fish-hook. This is one of the 21 Tatsamas. It is not found in Sk. Dictionaries. It appears to be connected with D. **kaḍu** 2.

279. **guṇa,** a string, a thread, a rope. It is impossible to derive this term satisfactorily from a Sk. root; if D. **kuḻa** 1 and **kūḍu** 1 are compared, the meaning of "a joining or uniting" (of strands) is easily obtained.

280. **gēṇḍu,** a ball. This appears to be D. **ceṇḍu,** etc. (of seḍe 1 or seḍu).

281. **gōṇi,** a sack. It is one of the 21 Tatsamas, and is a contraction of **gavasaṇi.**

282. **culuka, culaka, caluka,** a small vessel or pot; the palm of the hand hollowed to hold water. *Cf.* D. **kuḍike, kuḍite, solage.**

283. **cūḍā,** a crest, a diadem, etc. *Cf.* D. **sūḍu** 1.

284. **tarī,** a club. *Cf.* D. **taḻi,** etc.

285. **tarku,*** a spindle. Cl. (p. 481) compares this with D. **tiragu,** etc.

286. **talpa,** a float, a raft. This is D. **teppa** 2, q. v.

287. **tāla,*** a cymbal, etc. Gt. (p. 520) derives this word fr. a D. root **tal,** to beat (sic !). *Cf.* D. **taṭṭu** 1, **tade, taḷisu** 1, **tāku** 1, **tāṭu** 1 and 2. Sk. verbs **taṭ, taḍ, taṇḍ,** to beat, to strike, are possibly derived from the above D. terms.

288. **tōraṇa,** a decorative festoon suspended across gate-ways, etc. It is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* D. **tōṟ.**

289. **para** (in āḍampara, āḍambara, a drum used in battle). *Cf.* D. **para,** etc., a drum. The **āḍam** may be D. **āḍu** 2, sounding.

290. **parigha, paligha,** a pitcher, a water-jar. *Cf.* D. **paravi,** etc. The leading idea may have been taken from D. **pari** 1.

291. **piṭa,* piṭaka,* pēṭa,* pēṭā, pēṭī, pēṭaka, pēṭāka, pēṭikā,** a basket, a box. Gt. (p. 520) derives **pēṭa** from Te. **peṭṭu** (*i. e.* T. pōḍu), to put, place, lay, and **piṭa, piṭaka** from D. **piḍi** 1, to hold. In Sk. the terms are derived from piṭ, to put together, to bring together, to accumulate (see s. puṭa No. 292). The so-called Tbhs. are peṭṭi, peṭṭige,

peṭṭiya, peḍage, pēḻige, etc. If D. **piḍi** 1 be the root, it is to be taken for all the Sk. terms, Te. peṭṭu being quite unnecessary. The Te. terms, however, s. D. **pene** 1 might be compared.

292. **puṭa, puṭaka, puṭī,** a cup made of a leaf folded (and stitched); a basket or vessel or dish made of leaves. Its so-called D. Tbh. is **poḍa.** It is somewhat difficult to determine from which root the words have arisen; but there is the Sk. verb **puṭ** with the meanings of "to unite", to connect, to bind together; to intertwine (saṁślēṣaṇa, ślēṣa)", and there are the D. verbs **pūḍu** 1, **pūṇ** 1, **hūḍu,** which mean "to unite, to connect, etc.", and also D. **puri, piri,** which mean "to twist, to twine (see s. **puri** 3 and *cf.* **pose** 3). On these verbs puṭa, etc. rest. Sk. verbs **puṇ, pūṇ, pul, pūl,** used in the meanings of saṁhati and saṅghāta, **piṭ** in that of saṁhati, and **huḍ, huṇḍ** in those of saṅgha and saṅghāta, are evidently cognate. For all the above-mentioned Sk. verbs and their meanings there are no authoritative references, and they may be confidently declared to have been borrowed from the adduced D. verbs which are firmly rooted in the D. language. **puṭa,** etc. are therefore ultimately connected either with D. **pūḍu** 1, etc. or with **puri,** etc.

293. **puṣpaka,** a frying pan (No. 123). This is based on D. **puri** 1 and 2.

294. **bāla, pāla** (in karapāla, karabāla,* karavāla,* piṇḍipāla, piṇḍivāḷa, bhiṇḍivāla, bhindamāla, bhindipāla). Gt. (p. 520) is right in comparing D. **bāḷ,** a knife, a sword. *Cf.* D. **basi** 2 for **bāḷ ?** Gt. thinks bāḷ (vāḷ) means "that is curved"; *cf.* the D. s. valaya (No. 299).

295. **mañca,** a bedstead, a cot, a bed, etc. It is one of the 21 Tatsamas, and appears to be derived from D. **(maḍagu), malagu** 1, though a derivation from D. **maḍu** 1 is not excluded. *Cf.* mañcaka (No. 234).

296. **maṇi,*** a pearl, a bead, or other globular ornament. The word is one of the 21 Tatsamas. Gt. (p. 529) thinks it to be connected with D. **maṇal,** etc. He appears to be right.

297. **masi, maṣi,** ink; soot, lampblack. It appears as a Tbh. in the text of the Dictionary; but on account of the T. and M. forms adduced under it and on account D. **masi** the word is probably D., in which it is deeply rooted. See *e. g.* **masa** 2, **masaka** 2, **masuḷ, maṅku,** etc.

298. **mudga,** a lid. *Cf.* D. **mucce,** etc., **muttige.**

299. **valaya,*** a ring, etc. For the formation of this term there are the Sk. verbs **bal,** to whirl round in a circle; **val,** to move round in a circle; **val, vall,** to be covered, surrounded or enclosed. The so-called D. Tbh. of valaya is **baḷe.** Gt. (p. 520) accepts a D. root **vaḷ,** to bend, to be bent; Cl. (p. 461) thinks that Sk. verb val has probably been derived from T. **vaḷai** (baḷai), to bend; to become crooked, to bow or bend; to environ, beset or surround. *Cf.* D. **baḷasu** 1, **baḷidu, baḷku** 2, **(ole** 2**).** So far as Sk. root vṛi is possibly concerned with bal, val, a borrowing by Sk. from D. is excluded; but that

concernment is not certain. Howsoever that may be, it is a fact that three verbs have been borrowed from D. for Sk. bal or val, **bal** meaning also "to live", and **val** 1, "to be attached to, to take pleasure in", and **2,** "to increase". The first is D. **baḷ,** to live, the second D. **ol** 1 or **val,** to be pleased, etc., and the third D. **baḷe** 1, to increase. In consideration of this fact it becomes very probable that Sk. themes bal, val, to move round in a circle, etc., have also been taken from D.

300. **vījana,** a fan, for the derivation of which Sk. exhibits the verbal theme **vīj,** to fan. It is unnecessary to attempt to form this verb of Sk. vyaj, as vīj appears to be the true D. verb **bīsu** 1. *Cf.* D. **bīsaṇike, bīsaṇige,** a fan, from which bijjaṇa and bijjaṇige, Tbhs. of vyajana, are to be distinguished.

301. **śaṇa,** an arrow. This is D. **kaṇe** 1, etc.

302. **sabaḷa,** a spear (not in Sk. Dictionaries). It is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* Sk. śarvalā, sarvalā, an iron club or crow; Mhr. sabaḷa, sambaḷa, a crowbar. Could D. **sade** 1 be connected?

303. **sūci,** piercing, perforating; a needle. Its Tbh. is sūji, in Tuḷu dūji. There is no Saṁskṛita root to derive sūci from. It seems probable that the word rests on D. **tūṟu** 2, q. v., **s** occasionally appearing a **t** (see *e. g.* Tbh. sūṭe) and **ṟ** often as **j.** Regarding **sūcana** see No. 413.

304. **hōḍa,** a raft, a boat. This is D. **ōḍa,** (see D. ō 5).

l. Words relating to food.

305. **aṭṭa,** boiled rice, food. This is the relative past participle of D. **aḍu** 1, to boil, etc.

306. **aṟka,** boiled rice, food. This probably is D. **aḍike** 2, **aḍige, aḷke** 2 (of **aḍu** 1), cooking; that has been cooked or boiled; food.

307. **ōdana,** boiled rice, food. There appears no root for this term in Sk., and therefore D. **ōgara** (Koraga **auru, avaru**), boiled rice, food, may be compared. What are the terms to be derived from? If their initial has lost an original spiritus lenis (which is possible, *cf.* D. ō 5), it is evident that they are connected with D. **puḷgi,** q. v. Letter **ḷ** may become **d** and **d** appear as **g.** — **ōdana,** a cloud; **ōdma,** flowing, flooding; wetting, moistening. *Cf.* D. **oḷku** 1 and 2, with which also Sk. **ōgha,** a stream, and its Tbh. **ōga,** may be compared; **ōgha,** a multitude, reminds one of D. **oḷgu** 1 and 2.

308. **kadara,** curds. This word exactly represents D. **kaḷal** 4 (ḷ = d) curds, which meaning also "buttermilk mixed with water" is the origin also of the Sk. terms **kaṭura, kaṭvara, kadvara, kaccara,** and **kaṅkara.**

309. **kalya,** spirituous liquor. This is D. **kaḷ** 4, toddy.

310. **kaśipu, kaśīpu,** food. This is identical with D. **kacapu.** Tu. **kajipu** means "curry" (= M. and T. kaṟi). *Cf.* D. **kaḍi** 3, to bite, to chew, to champ (= Tu. **kaje, kaḍe**).

311. **kūra, krūra, kuru,** boiled rice. This is D. **kūḻ** 1 (said to be a Tbh. of krūra). The ultimate root probably is D. **kuḍi** 1 (*cf.* **kudakal,** etc.), although the terms given s. D. **koḻe** 1 might be thought of.

312. **khaja,** churning. See No. 272.

313. **khaḍa,** buttermilk boiled with acid vegetables and spices. This is to be compared with D. **kaḍi** 8 (and with **kaḻi** 3 ?).

314. **khadikā,** fried or parched grain. *Cf.* D. **kari** 1, **kariku.**

315. **custa, tusta, busta,** roast meat, fried meat. These are likely to have been formed of a **suḍata** or **suḍita** (of D. **suḍu** 1), "the having been roasted". *Cf.* D. **koṭṭasa, suṇṭage.**

316. **pēru,** causing to ferment. This term is perhaps connected with D. **peṟ** 2, etc.

317. **phēla, phēlā, phēli,** remnants of food, refuse, orts. It is not impossible that these terms are taken from D. **pēl** 2. *Cf.* also D. **pēsu** 1 (of which a **pēsalu,** that is disgusting, may be formed), and pē 2. Also D. eñjal with an initial spiritus lenis might be thought of.

318. **miyēdha,*** food set before the gods. Gt. (p. 529) may be right in comparing the word with D. **misal.** Sk. scholars have compared Sk. **mēdha.**

319. **mairēya, vīrā,** toddy. *Cf.* Tu. **mira, mīra,** sweet toddy; Sk. **mīra,** a drink, beverage. It is not clear from which root these terms are derived; but if it be allowed to think of a change of letter **p** into **m** or **v** (*cf.* *e. g.* pikka = vikka, picchila = vijaḷa, vijina), compare D. pīr.

320. **hala,** water; spirituous liquor, wine; **halahala, halāhala** (reduplicated forms), a sort of deadly poison; **hālahala, hālahāla, hālāhala, hāhala, hāhāla,** spirituous liquor; a sort of deadly poison; **hālā,** spirituous liquor, the spirituous juice of the palm; **hārahūra,** spirituous liquor, wine; **ali,** spirituous liquor; **āla,** any discharge of venomous matter from poisonous animals. *Cf.* T., M. **āl, āla,** water (see s. D. **āli** 1); D. **pāl** 1, etc., that in Tu. appears as **pēr,** in. T. as **pāl** and **pīr,** and in M. as **pāl** and **pīre.** The ultimate D. root appears to be pīr.

m. Words relating to numerals.

321. **ari,** six. *Cf.* D. **aṟu** 3.

322. **ēlu,** a particular number. Could D. **ēḻu** 2 be related?

323. **mēlu,*** a particular high number. Gt. (p. 529) compares D. **mēl,** etc. Compare also No. 341.

n. Words relating to diseases, etc.

324. **irma, īrma** (Mr. 330. 396), a wound. *Cf.* D. **ēṟu** 5 (of **iṟi** 1).

325. **kacchu, kaṇḍu, kharju, khasa,** the itch. *Cf.* the so-called D. Tbh. **kajji** (the only D. word for the so very common itch), and D. **kaḍi** 3, **karcu** 1 and 2.

326. **kāṭa,** a corpse. *Cf.* D. **kaḍuku** 2? (or is D. **caṭṭu** 2 connected ?).

327. **kuṇapa,** stinking, foul smelling; a stench, a foul smell; a dead body, corpse; a carcase. *Cf.* D. **koḷe** 1 and 2.

328. **nakra,** a particular disease of the nose (nāsājvara). *Cf.* D. **nagaḍi,** etc.

329. **mura** (in muragaṇḍa, muramaṇḍa, an eruption on the face). *Cf.* D. **mōṟe**?

330. **vēla,** sickness, disease. *Cf.* D. **bēne.**

331. **śava,* śavas,** a corpse (**śavasāna,** a cemetery, probably is the original form of **śmaśāna**). The two words are of doubtful origin in Sk. Sk. verb śav means "to go", and "to alter, to change, to destroy" (vikāra). Could the second meaning rest on the D. roots **tavu** 1, **tave** 1, **save** 2? and can śava, śavas be derived from the Sk. verb? The second question, it seems, is to be decided in the negative. Gt. (p. 529) and Cl. (p. 461) think that śava is connected with D. **sāy,** to die, **sāvu,** a corpse. Sāy, to die, is **say** in Tu. *Cf.* No. 196.

332. **hēra,** demoniacal illusion. *Cf.* D. **pē** 1, **pētu; bēḷ** 3.

o. Various nouns, etc.

333. **aṁśa, aṁsa,** a share, portion, part. Gt. (p. 523) compares K. **hañcu** 2. *Cf.* also D. **añcu** 1, **pañcu** 1, **pasu** 3.

334. **aṅka.** This word is one of the 21 Tatsamas. — **aṅka,** a military sham fight; fight, war (Nn. 131). *Cf.* the terms s. D. **aḍacu** 2. — **aṅka,** proximity. *Cf.* D. **aṇe** 3 and 4, and the terms s. **aṭṭu** 2 and **aḍagu** 3. — **aṅka,** any mark or ornament, ornament, decoration. *Cf.* the D. terms s. **aḍagu** 3, and **aṇi** 2.

335. **aṭa,** roaming, wandering about. *Cf.* D. **āṭa,** etc. In the Sk. verbal theme **aṭ,** to roam, D. **āḍu** 1 is represented with a short vowel.

336. **aṭṭa** 1, high, lofty; an apartment on the roof; an upper loft in a house, etc. This is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* D. (**aṭṭu** 2), **aḍaka, aḍaku** 1, etc., **aḍar.**

337. **aṭṭa** 2, dried, dry. *Cf.* D. **aṭṭu** 7 and 8, and **aṟ** 2.

338. **ambhṛiṇa,** crying violently, roaring terribly. This probably is connected with D. **arbāṭa** (s. arbu) or **ārbāṭa** (s. ārbu).

339. **ara,** little. *Cf.* D. **are** 7, etc. The original idea may be "that is cut or cut off"; see D. **ari** 1, **are** 6. *Cf.* also Sk. **ardha, arbha, alpa.**

340. **araṇi,** the wood used for kindling fire by attrition. If the original meaning of this word be "that is ground or rubbed", *cf.* D. **ari** 3, etc., or ore 3 (see D. o 1).

341. **arbuda,** a swelling, tumour; a hundred millions. This word is perhaps related to D. **eḷbu, erbu** (short e=a).

342. **alati,** a kind of song. *Cf.* D. **āṇati, āḷati.**

343. **alam, aram,** enough, sufficient (implying prohibition); fit; adequate, equal to; competent, able. **alam** is said to be derived from Sk. verb al, to prevent (vāraṇa); to be competent or able (vyāpti); to adorn (bhūṣā); but the verb is without authoritative references. It would appear as if **al,** to prevent, were fancifully formed of D. **ala** 3, **al,** to be competent, rested on D. **al** 3 or **āṟ** 2, and **al,** to adorn (to make fit or ready), on D. **al** 3. *Cf.* also D. **aṟa** 2, **aṟi** 1.

344. **alāta,** a fire-brand. If the initial **a** of this word is another form of letter **o** (see D. **o** 1), *cf.* D. **ole** 5, and **uḷku** 3; alāta would then be identical with a D. **olata,** "that shines or blazes".

345. **alīka,** falsehood, untruth. *Cf.* D. **āḻi** 1, (or **aḻi** 2).

346. **alē, alēlē,** words in the dialect of the Piśācas, introduced in plays, etc. *Cf.* D. **ale** 3, etc., and Sk. **halā** (No. 417).

347. **ām,** an interjection of assent. *Cf.* D. āgum, ām (T.) and akkum, ahudu (K.), yes.

348. **āli,** useless, idle, unmeaning. *Cf.* D. **āḻi** 2 (or **aḻi** 2).

349. **kaṭa** 1, much, excessive; excess, superabundance. *Cf.* D. **kaḍu** 1, etc.

350. **kaṭa** 2 (in kaṭākṣa, a side-look). This is D. **kaṭa** 1, etc., a side. *Cf.* also Sk. **kaṭaka,** the side of a hill.

351. **kaṭu,*** sharp, pungent, fierce, etc. Cl. (p. 455) does not doubt that the origin of this word is D. He compares **kaḍi** 3, **kaḍugu** 1. *Cf.* also **kaḍu** 1, etc., **kay** 6, etc., **kasar, kāṭa** 3, etc. Sk. **khara, (kharu),** sharp, pungent, acid, etc., are probably also related to these D. terms.

352. **kaṭhina,** hard, stiff; violent, cruel. See the remarks made with regard to **kāṭha** (No. 132), and *cf.* D. **kaṭ** 1, etc., and **kaḍugu** 2.

353. **kadana, kandala,** war, fight, battle. The root of these words appears to lie in D. **kade, kalasu, kali** 2 (*cf.* **kala** 1), **kale** 2, to join (v. i.), and the leading idea to be that of a "mēlée", which is seen also in Sk. **kalaha, kali, khala,** war, battle. It is, however, not excluded to think of D. **tade, sade** 1, to beat, etc. *Cf.* also D. **kādu** 1. It is proper to adduce here some Sk. verbal themes from which kadana and kandala can be derived, which, however, are not true Sk., but borrowed from the above-mentioned and other D. verbs, viz. **kad,** to be confused or agitated (see D. **kadaḍu** 1, etc., **kalaku** 1, **kaḷa** 1); —**kad,** to hurt, to kill; —**kal,** to join, to attach; —**khal,** to join, to collect. *Cf.* also Sk. **kalāpa,** a collection, multitude; **kalīta,** attached, affixed; **kalila,** joined, mixed; a heap; confusion.

354. **kadamba,** a mass, a multitude. *Cf.* the D. and Sk. terms s. kadana (No. 353), and D. **kadale.**

355. **kalaṅka, kalana,** blackness (Nn. 86; *cf.* No. 170); a spot, a stain. *Cf.* D. **kaṟe** 1, **kale** 1, and also **kalaṅku, kalaḍu,** etc., **kaḻgu.**

356. **kalandikā, kalindikā,** knowledge, intelligence, wisdom in general, science. *Cf.* D. **kal** 1, etc.

357. **kalā,*** any practical art, any mechanical or fine art; skill, ingenuity. Cl. (p. 455) derives this term from D. **kal** 1; he may be right. — **kalā,** rejection, abandoning (Nn. 150). *Cf.* D. **kaḷe** 2, **kaḻi** 2.

358. **kaluṣa, kalka, kalmaṣa,** turbidness, foulness; dirt, filth; a stain. *Cf.* D. **kadaḍu** 1 and 2, **kalaku** 1 and 2, **kalaḍu, kalumbu** 1 and 2. — **kalmaṣa,** darkness, **kalmāṣa,** black, remind one of D. **kare** 7, etc.; see also **kalaṅka** (No. 355).

359. **kāṣṭha,** thinness, poorness (Nn. 33). This is probably a **kaḻalta,** the state of being thin, etc. (of D. **kaḻal** 1).

360. **kuṭi,** a curvature, a curve. *Cf.* D. **kuḍu** 3, guḍi 1, etc., **kurgu** 1, etc., and Sk. **kuṭila,** crooked, **kuṇḍala,** a ring; the coil of a rope. Sk. verb **kuṭ,** to be or become crooked or curved, appears to have been formed of the D. terms.

361. **kuṭṭa, kuṭṭaka,** making small, pounding. *Cf.* D. kuṭa, **kuṭaka** 1, etc.; **kuttu** 2, etc. Sk. verbal themes **kuṭ, kuṭṭ,** to break to pieces, to grind, to pound, are D. **kuṭṭu** 1. *Cf.* Sk. **kūṭa** 1 (No. 267), **kuṭa** (No. 267).

362. **kūṭa,*** a heap, etc. This is D. **kūṭa** 1. *Cf.* Gt. p. 521.

363. **kētana,** business. *Cf.* D. **keyta** (of key 2). — **kētana, kēta,** a house. These words too probably belong to D. **key** 2, meaning "a make or structure".

364. **kētu,** bright appearance, brightness; a ray of light. *Cf.* D. **kiccu, kiḍi** 1, **kēsu** 2, **tī** 2, and see s. **cūpu** 1.

365. **kēyūra,** a kind of coitus. *Cf.* D. kē?

366. **kōṭi,*** the end or top of anything; the highest point. Gt. (p. 522) connects this term with D. **kuḍi** 5, **kōḍu** 5. *Cf.* also D. koṭṭu 1, guḍi 2.

367. **kōṇa,*** a corner, an angle; the sharp edge of a sword. Gt. (p. 522) compares D. **kuḍi** 5, **kōḍu** 5. *Cf.* especially D. **kone** 2.

368. **khaṭakkikā, khaḍakkikā,** a side door; a private or back door, a small or venetian door or window. These curious words are probably identical with Tbhs. **kiṭaki,** etc. (= Mhr., H. khiḍakī); if not, D. **kaṭa** 1, **kaḍa** 3, side, and **kada** 1, a door, might, though very diffidently, be compared.

369. **kharma,** virility, strength. *Cf.* D. **kaḍume.**

370. **gavēruka, gavēdhuka,** red chalk. This appears to be connected with D. **kāvi, jāju, jādu,** that rest on **can** 1, etc. *Cf.* **kāvēri** (*i. e.* kāvi-ēri, red bank), the river Kāvērī, turmeric. — **kāvēra,** saffron, is probably also connected with D. **kāvī.**

371. **guḍa,** a ball, a globe. This word appears to be cognate to D. **guṇḍu** 1 and 2. *Cf.* Sk. **gula, guli; guṭikā, gulikā,** and also D. **guḍi** 1, etc.

372. **cīra,** a stroke, line, stripe. *Cf.* D. **gīṟu** 1 and 2, etc.

373. **cūrṇa** (in cūrṇakuntala, curly hair). *Cf.* D. **suruṭu, suruḷ, suruḷi, suḻi** 1 and 3.

374. **jhillī,** light, lustre, sunshine; jhillīkā, sunshine; jhallikā, light, splendour, lustre. *Cf.* D. **calli; jalakkane; kiḍi** 1; **siḍil** 2.

375. **tala,** the under or lower part, the base, the bottom. This word is one of the 21 Tatsamas, and is based on D. **taḻgu, tāḻ** 4. *Cf.* Gt. p. 522.

376. **tīrita,** finished, completed. This comes from D. **tīr.**

377. **naḍaha,** lovely, beautiful. *Cf.* D. **neṯṯage,** etc.

378. **narma,** sport, play, delight, happiness. *Cf.* D. **nala** 2, etc. (of **nali** 1).

379. **paṭṭa,** a tablet, etc. It is one of the 21 Tatsamas. In Sk. it has been considered to be a Tbh. of **pattra.** If "holding" be concerned, *cf.* D. **paṭṭu** 1 and 2; if "extension", *cf.* D. **paraḍu** 2, **pare** 1; if "adorning", *cf.* D. **paṟi** 5.

380. **pari** 1, embellishment. *Cf.* D. **paṟi** 6.

381. **pari** 2, blame. *Cf.* D. **paḻī** 2.

382. **pāli,** a part, portion (Nn. 31). *Cf.* D. **pāl** 2, etc.

383. **puṇya, (pūṇya, huṇya, hūṇya),** good, right, just, beautiful, etc. Could the original meaning be "that is to be assented to" (of D. **pūṇ** 2)? — **puṇya,** a habitation (Nn. 68). This has been formed of D. **pūṇ** 1, to put together; to construct (see the remarks to puṭa, No. 292).

384. **punar,*** further; again; back, in return; etc. Gt. (p. 526) is inclined to connect this word with D. **pin,** etc.

385. **pulaka** 1, **pula,** bristling of the hairs. *Cf.* D. **pom** 2.

386. **pulaka** 2, yellow orpiment. *Cf.* D. **pole.** — **pulaka,** a flaw or defect in a gem. *Cf.* D. **pole.**

387. **pusta,** smearing, anointing, plastering; writing, writ; a manuscript, a book. This term is based on D. **pūsu** 1 (pūsita, that is smeared, etc.).

388. **pustaka,*** a manuscript, a book. Gt. (p. 528) is right in comparing D. **pūsu** 1. See pusta (No. 387).

389. **pūjā,*** worship, adoration, etc. Gt. (p. 528) thinks it probable that this word has come from D. **pūsu** 1, originally meaning "anointing with oil". Sk. verb pūj, to worship, etc. would then be the same as D. **pūsu** 1.

390. **pūla,*** a pack, a bundle. For the derivation of this word there are the Sk. verbs **pūṇ, pūl,** to collect, gather, heep up, accumulate, but these are nothing but D. **pūḍu** 1, **pūṇ** 1, etc. (see the remarks to puṭa, No. 292). Gt. (p. 528) thinks that pūla is to be referred

to D. root **pol,** accumulation (sic! he probably means T., M. **poli,** adduced s. D. pom 2); but this, though perhaps possible, appears to be improbable (see **pōṭa,** No. 392 and **pōla** No. 393).

391. **pēja** (in tilapēja, sesamum yielding a seed which gives no oil) is D. **pē** 1 (pēy) that expresses also the growing wild or worthlessness of plants. *Cf.* the idea of D. **hucceḷḷu** (s. Tbh. huccu).

392. **pōṭa,** putting together, uniting. For the formation of this word there is the Sk. verb **puṭ** which however is of D. origin (see the remarks to puṭa, No. 292), and in this case apparently unconnected, for pōṭa appears in D. as **pōṭi** that, as D. **poraḷi** and **pōḍu** 1, rests on the D. terms given s. **puruḍisu, pom** 2, and on **pore** 3; *cf.* Sk. **pōla** (No. 393). — **pōṭa, pōta,** the foundation of a house; the site of a house or dwelling, are connected with the same D. terms.

393. **pōla,** magnitude, bulk; a heap, quantity. This is best compared with D. **poraḷi** (contracted into pōli) formed of **pore** 3, compared with the terms adduced s. **puruḍisu** and **pom** 2. There is the Sk. verb **pul,** to be heaped or piled up; to be great or large; to be lofty or high, and the Sk. adjective **pula,** extended, wide, vast, great, extensive. Verb **pul** has been given already in connection with puṭa (No. 292), and probably is not the origin of pōla; if however it were, it, with pula, would have been borrowed from T., M. **poli** and Te. **pore** s. D. **pom** 2. The terms s. D. **puggu** may also be compared.

394. **psā,** hunger; **psāta,** hungry. These terms are based on D. **pasi** 1 and 2.

395. **phi, phu,** useless or idle talk. These words appear to be onomatopoetic, and remind one of D. **pīpi, puyyal** 2 and **puyyalcu.**

396. **phē** (in phērava, a rākṣasa, a goblin, a demon; a rogue; a jackal) appears to be D. **pē** 1. See also **piśāci** (No. 201).

397. **bandī (vandi),** a captive, etc. It is one of the 21 Tatsamas, and therefore is to be derived from D. **bal** 1, **bali** 1 (and not from Sk. bandh).

398. **bala,** power, strength, vigour. This word is one of the 21 Tatsamas, and rests on D. **bal** 1, etc.

399. **bali,** a gift. To form this word Sk. verbs **bal, bhal, bhall,** to give, seem to have been invented; bali is D. **baḷi** 2.

400. **maṇi** (in maṇibandha, the wrist, generally explained as "the place on which jewels are fastened"). It is not impossible that the current explanation of maṇibandha is wrong, the maṇi being perhaps D. **maṇi** 3, bending, so that the meaning would be "the bending-structure". *Cf.* D. **maṇikaṭṭu.** Let it be added that **maṇi,** by itself, has also the meaning of "the wrist".

401. **mala** (in malamāsa, an intercalary month) appears to be D. **mala** 3.

402. **masina,** pounded, well ground, finely pounded. *Cf.* D. **mase** 1 and 2.

403. **māyā** (of the later language), illusion, phantom, deception, deceit, etc. The word in these and similar meanings may be somewhat connected with D. *Cf. e. g.* D. **maggu** 1, **maṅku, maccu** 3, **maṭa** 1, **maṭṭa** 4, **mabbu, maḻgu, māṭa, māy,** and Tbh. **māya.**

404. **māra,** hindrance, opposition. *Cf.* D. **māṟu** 2.

405. **mālā,** a garland, a chaplet; a string; a necklace; a row, a line. This term is one of the 21 Tatsamas. It may be connected with D. **maḍal** 1 and 2, or with **maḍi** 1 and 2, or with **maḍu** 1.

406. **rātri,*** night. Gt. (p. 527) is right in comparing T. iravu, irā, iruḷ, M. rā, Te. irulu, rē, K. iruḷ, Tu. irku, irḷu, night. See D. **ere** 1, and *cf.* the Te. rule given s. late (No. 120). — **rātri,** a superior, a master (Nn. 161). *Cf.* D. eṟe 1.

407. **rūpa,*** form, figure, shape. The Tbhs. of this word are in T. **uru, uruva, uruvu,** in K. **rūpu, rūvu.** Gt. (p. 525) and Cl. (p. 465) find the original form of rūpa in T. **uṟuppu,** a member of the body, the body itself, a form, of D. **uṟu,** to be, to be firm, etc., both of them adducing the Te. rule given s. late (No. 120). That the two scholars are probably right receives some confirmation from **rūpa** meaning also "sound, word", which meaning comes from D. **uli** 1 or **ore** 5; *cf.* D. **rū.**

408. **valakṣa,* balakṣa, palakṣa, avalakṣa,** white; the white colour (the initial a in avalakṣa probably has arisen from a careless, vulgar pronunciation, as probably in apōgaṇḍa; see s. pōgaṇḍa No. 206). Cl. (p. 460) compares D. **beḷ** 1, and especially T. **veḷicca,** light; a light. *Cf.* also D. **beḷaku, beḷagu** 1 and 2; **paḷakane,** etc.

409. **vasta,** a part, a portion. *Cf.* D. **pasu** 3, etc.

410. **vīci,** a wave. The leading idea of this word is not known; could it have been taken from D. **bīgu** 2, the meaning being "that swells"? — **vīci,** pleasure. *Cf.* D. **bīgu** 2. — **vīci,** a ray of light. This word may rest on D. **biḷi, beḷ** 1, **beḷaku,** etc. (see No. 408). — **vīci,** leisure, interval, rest. *Cf.* D. **biḍate, biḍike, bīḍike,** (biccu 1 and 2), **bīgu** 1, **bīsara.** — **vīci,** small, little. *Cf.* D. **pīcu** 3.

411. **vēla,** a garden, a grove; a boundary, limit. This term may be connected with D. **bēli,** a hedge, a fence (to form the boundary, etc.), an enclosure for particular cultivation, which D. word may have been formed of **bēṟ,** etc. — **vēla,** passion, emotion, feeling. *Cf.* D. **bēṭa** 2. — **vēla,** speech. *Cf.* D. **pēḻ.** — **vēla,** the food of Śiva. Does this word rest on D. **bēḷ** 1? (For another vēla see No. 330). Regarding the first meaning of vēla D. **elle** might also be compared.

412. **śaṇḍa, ṣaṇḍa,** a multitude, a heap. For the formation of these words there is the Sk. verb **śaṇḍ,** to collect, heap together, which is based on D. **seḍe** 1. *Cf.* also D. **seṇḍu** and **taṇḍa.**

413. **sūca, sūcana,** pointing out, indicating, showing, etc. In Sk. these terms have been connected with **sūci,** a needle (No. 303). It is, however, more than probable that they are derived from the D. terms given s. **cūpu** 1, or from **tōcu, tōṟ,** and **suṭṭu** 2.

414. **hañji,** sneezing, a sneeze. This is an onomatopoetic word, reminding one of D. **acci** 4 and **hac.**

415. **hambā,** the lowing of cattle. *Cf.* D. **ambā,** etc., and see D. **a** 16.

416. **hala, halya,** ugliness; deformity. *Cf.* D. **pole, hola** 1, **hole, holliya,** the a of the first syllable being another form of o (see D. o 1).

417. **halā,** a vocative particle (in theatrical language). See Sk. **alē,** etc. (No. 346), D. **a** 16, and D. **elā.**

418. **havā, havāva,** terms implying "undoubtedly, certainly". See Sk. **ām** (No. 347), and compare D. **aba,** etc.

419. **hiruk, huruk,** without, except. *Cf.* D. **peṟage, poṟage, heṟagu,** etc. — **hiruk,** near. *Cf.* D. **pore** 3, etc. — **hiruk,** amongst. *Cf.* D. **uḷ** 2, **oḷagu,** and see D. **u** 8 and **o** 5. — **hiruk,** below. *Cf.* D. **iḻuku,** etc. (used as nouns), and see D. **i** 14.

420. **hēlike** (in prahēlike, a riddle, enigma). *Cf.* D. **pēḻike, hēḻike.**

An enumeration in alphabetical order of the Saṁskṛita words that have been compared with Draviḍa, the numbers indicating those of the above list — aṁśa 333. aṁsa 333. aṅka 334. aṅkaṇa 215. aṅgaṇa 215. aṅgana 215. aṭ 335. aṭa 335. aṭavi 136. aṭṭa 305. 336. 337. aḍḍana 249. aṇi 250. apōgaṇḍa 206. ambara 239. ambhṛiṇa 338. ara 339. araṇi 340. aram 343. arara 251. arāla 33. ari 137. 177. 321. arka 83. 178. 306. argaḍa 252. argala 252. argalā 252. arbuda 341. al 343. alati 342. alam 343. alāta 344. ali 320. alīka 345. alē 346. alēlē 346. avalakṣa 408. āḍam 17. 289. āṇi 250. ām 347. āraṭa 1. āru 32. āla 33. 36. 85. 320. ālāna 33. āli 179. 216. 348. impa 2. irma 324. īrma 324. uruṇḍa 180. ulkā 138. ēḍa 34. ēḍaka 34. ēḍuka 217. ēḍūka 217. ēḍōka 217. ēṇa 35. ēraṇḍa 84. ēla 36. 85. ēlaka 34. ēlavālu 36. ēlā 85. ēlu 322. ēlūka 217. airāvaṇa 36. airāvata 36. ailēya 36. ōḍra 181. ōdana 307. kakṣa 3. 37. 86. 240. kaṅkaṇa 253. kaṅkara 308. kacu 94. kaccara 308. kaccha 139. 241. kacchu 325. kacvī 94. kajjala 140. kaṭa 254. 326. 349. 350. kaṭaka 218. 255. kaṭana 219. kaṭu 351. kaṭura 308. kaṭṭāra 256. kaṭṭēraka 192. kaṭvara 308. kaṭhara 132. kaṭhina 132. 352. kaṭhōra 132. kaḍāra 131. kaṇabha 38. kaṇṭaka 87. kaṇṭin 87. kaṇḍu 325. kad 353. kadana 4. 353. kadamba 354. kadara 308. kadali 141. kadvara 308. kanaka 4. 97. 130. kanda 88. kandala 4. 14. 130. 353. kandu 257. kambala 242. kar 170. karaṭa 39. karira 89. karīra 89. karka 12. karkara 12. karkaśa 12. karcūra 131. karṇāṭa 182. karṇāṭaka 182. karpaṭa 243. karbura 131. karbūra 131. karvura 131. karvūra 131. kal 353. kala 130. kalaṅka 355. kalana 5. 355. kalandikā 356. kalala 5. kalaha 353. kalā 2. 271. 357. kalāpa 353. kali 183. 353. kaliṅga 184. kalita 25. 353. kalindikā 356. kalila 353. kaluṣa 358. kalka 358. kalmaṣa 358. kalmāṣa 358. kalya 309. kavaca 244. kavasa 244. kaśipu 310. kaṣāya 171. kasipu 310. kāka 40. kākī 40. kāga 40. kāñcana 130. kāṭha 132. kānana 90. kānta 132. kāntāra 90. kārā 220. kāla 172. kāvēra 370. kāvērī 370. kāṣṭha 91. 192. 359. kāṣṭhikā 91. kiṇa 52. kiraka 185. kīkaṭa 186. kīnāra 186. kīnāśa 186. kīra 41.

kīla 6. kīlā 6. kīlāla 6. kīśa 6. kukkuṭa 43. kukkuṭī 43. kuñja 7. kuñjara 8. kuṭ 360. 361. kuṭa 92. 221. 258. 267. kuṭaṇa 268. kuṭaṅgaka 221. kuṭapa 259. 262. kuṭaru 222. kuṭi 221. 360. kuṭira 223. kuṭila 360. kuṭīka 224. kuṭīra 225. kuṭuṅgaka 221. kuṭumba 226. kuṭēra 225. kuṭṭ 260. 361. kuṭṭa 361. kuṭṭaka 361. kuṭṭanī 187. kuṭṭantī 260. kuṭṭāra 225. kuṭṭinī 187. kuṭmala 93. kuṭha 92. kuṭhāra 261. kuṭhēra 142. kuḍava 259. kuḍikā 262. kuḍī 221. kuḍupu 227. kuḍuba 259. kuḍmala 93. kuḍya 228. kuṇapa 263. 327. kuṇi 188. kuṇṭaṇī 187. kuṇḍa 143. 264. kuṇḍaka 262. kuṇḍala 265. 360. kuṇḍikā 262. kuddāra 266. kuddāla 266. kudmala 93. kunta 42. kuntala 9. kumbha 189. kurala 10. kurīra 225. kuru 311. kuṙula 10. kurkuṭa 43. kurkura 44. kuśika 268. kuśī 268. kūṭa 45. 221. 258. 267. 268. 362. kūṭaka 268. kūṭī 221. kūḍya 228. kūṇi 188. kūṇṭanī 187. kūdi 269. kūpa 143. kūma 143. kūra 191. 311. kūla 144. kṛiṣṇa 172. kē 11. kēcuka 94. kēta 363. kētana 363. kētu 364. kēdāra 145. kēmuka 94. kēyūra 365. kōka 46. kōkila 46. koṅkaṇa 190. kōṭa 221. kōṭi 366. kōṭṭa 221. kōṇa 270. 367. kōla 271. krūra 191. 311. khaja 272. 312. khaṭa 273. khaṭakkikā 368. khaṭṭana 192. khaṭṭā 274. khaṭṭi 254. 274. khaṭṭika 193. 274. khaṭṭikā 254. khaṭvā 274. khaḍ 275. khaḍa 275. 313. khaḍakkikā 368. khaḍu 254. khaḍga 275. khaḍgika 275. khadikā 314. khadira 146. khadūraka 192. khapura 50. khara 49. 351. kharu 12. 351. kharju 325. kharma 369. khal 353. khala 194. 353. khalā 25. khalīna 276. khaluj 147. khasa 325. khāṭa 254. khidira 146. gaḍa 149. gaḍi 47. gaṇḍa 13. 14. 195. gaṇḍu 13. gaḍe 277. garuḍa 48. gardabha 49. galla 14. gavala 50. gavēdhuka 370. gavēruka 370. gāla 278. guccha 95. guñja 95. guñjā 96. guṭikā 371. guḍa 371. guṇa 279. gutsa 95. guda 15. gula 371. gulikā 371. gulī 371. gēṇḍu 280. gōṇa 50. gōṇī 281. gōdhā 51. gōdhi 51. ghaṭa 12. ghaṭṭa 148. ghuṇa 52. ghūka 53. ghōṭa 54. cadira 146. campa 97. campaka 97. caluka 282. cāmuṇḍā 196. cāra 229. ciñcā 98. ciñcī 96. cimika 41. ciri 41. cīra 372. cīrī 55. 245. cuṇṭi 144. 150. cuṇḍhi 150. cuta 15. cuti 15. cundī 197. curi 150. culaka 282. culuka 282. custa 315. cūḍā 144. 150. 283. cūta 15. cūtaka 150. cūrṇa 373. cōkṣa 173. jaḍa 151. jala 5. 151. jalikā 56. jalukā 56. jalūkā 56. jalōkā 56. jalaukas 56. jalaukā 56. jhaṭi 99. jhallikā 374. jhijjī 55. jhirī 55. jhillikā 374. jhillī 55. 374. jhīrikā 55. jhīrukā 55. taṭ 287. taṭit 152. taḍ 287. taḍit 152. taṇḍ 287. tari 246. 284. tarī 246. tarku 285. tala 101. 365. talpa 286. taḷit 152. tāmarasa 100. tāmra 100. 133. tāla 101. 287. titha 153. tīra 154. tīrita 376. tusta 315. tōya 155. tōrana 288. nakra 57. 328. naḍaha 377. narma 378. nala 156. nāgara 102. nāgaraṅga 102. nāṭa 198. nāṭaka 198. nāraṅga 102. nilaya 230. nīra 157. nīla 174. nīvi 247. pakkaṇa 231. pakṣa 16. paṅgu 199. paṭṭa 232. 379. paṭṭana 232. paṇḍita 200. pattana 232. panasa 103. para 17. 289. pari 380. 381. parigha 290. palakṣa 408. palasa 103. palāṇḍu 104. paligha 290. pallava 58. 105. palli 59. 233. pāla 294. pāli 18. 106. 216. 382. pālikā 18. pālī 60. piṅga 61. piñja 158. piṭ 291. 292. piṭa 291. piṭaka 291. piṇḍa 134. pippali 98. 107. pilu 108. pillakā 62. piśācī 201. pīyu 201. pīlu 63. puṭ 292. 392. puta 292. puṭaka 292. puṭī 292. puṇ 292. 390. puṇḍa 81. puṇḍarīka 81. puṇḍra 64. 81. 159. puṇya 383. puta 19. putra 202. punar 384. punnāga 109. pura 20. puri 159. puṟpa 110. pul 292. 393. pula 385. 393. pulaka 65. 385. 386. pulinda 203. pulōma 204. pulkasa 205. puṣpa 110. puṣpaka 293. pusta 387. pustaka 388. pūj 389. pūjā 389.

pūn 292. 390. pūta 19. pūl 292. 390. pūla 390. pēcaka 66. pēja 391. pēṭa 291. pēṭaka 291. pēṭā 291. pēṭāka 291. pēṭikā 291. pēṭī 291. pēru 316. pēṣī 201. pōgaṇḍa 206. pōṭa 392. pōḍu 21. pōta 392. pōla 393. prū 67. plava 207. psā 394. psāta 394. phala 111. phalasa 103. phalgu 175. 208. phāla 22. phi 201. 395. phu 395. phuka 16. phē 396. phēla 317. phēlā 317. phēli 317. bandi 397. bal 299. 399. bala 398. balakṣa 408. balāka 68. balākā 68. bali 399. bāla 294. biḍāla 69. bidāla 122. bindu 112. 160. birāla 69. bil 161. bila 161. bilāla 69. bīja 112. busta 315. bhal 399. bhall 399. bhāla 22. bhil 161. bhilla 209. bhīru 135. bhīlu 135. bhūka 162. mañca 295. mañcaka 234. mañcikā 234. maṇi 296. 400. maṇḍa 23. mandira 235. mandurā 235. marica 113. marīca 113. maru 163. marka 70. markaṭa 70. mala 164. 401. malaya 164. malla 210. malli 114. mallikā 114. maṣi 297. masi 297. masina 402. maskari 165. mā 113. mācala 71. 74. māyā 403. māra 404. māla 164. mālā 405. mālūra 116. miyēdha 318. mīna 72. mukula 117. muktā 73. mukha 24. mudira 166. mudga 298. mudgara 118. muni 211. mura 329. musalī 74. mūla 119. mē 25. mēka 75. mēlu 323. mairēya 319. rātri 406. rūpa 407. late 120. vana 236. vandi 397. varaka 121. val 299. valakṣa 408. valaya 299. valgula 76. vall 299. vasta 409. vasti 26. vālu 36. 116. vidala 122. vidula 122. vindu 160. virāla 69. vil 161. vila 161. vilāla 69. vīci 410. vīj 300. vīja 112. vījana 300. vīrā 319. vēṇu 123. vētra 124. vēra 27. 125. vēla 330. 411. vēllaja 113. vaiśākha 167. vōraka 212. vōlaka 212. vrīhi 126. śaṇa 301. śaṇḍ 412. śaṇḍa 412. śaya 28. śarvalā 302. śalaka 77. śava 331. śavas 331. śāda 168. śiṁhāṇa 29. śiṅghāṇa 29. śimbi 127. śira 78. śīna 78. śīra 78. śukti 30. śuṇṭhi 128. śuṇḍā 213. śuṣa 169. śuṣi 169. śuṣira 169. śūlā 213. śōṇa 176. ṣaṇḍa 412. sabaḷa 302. sarvalā 302. siṁhāṇa 29. siṅghaṇa 29. siṅghāṇa 29. sic 248. simbi 127. sūca 413. sūcana 413. sūci 303. sēdhā 79. hañji 414. haṭṭa 237. haṭṭī 237. haḍika 214. haḍḍaka 214. haḍḍi 214. haḍḍika 214. haḍḍipa 214. hambā 415. hala 320. 416. halahala 320. halā 417. halāhala 320. halya 416. hallaka 129. havā 418. havāva 418. hārahūra 320. hālahala 320. hālahāla 320. hālā 320. hālāhala 320. hālinī 80. hālu 31. hāhala 320. hāhāla 320. hiruk 419. huḍ 292. huḍa 238. huṇḍ 292. huṇḍa 81. hēṟa 332. hēramba 82. hēlike 420. hōḍa 304.

VII. Encouragements and aids received.

WHEN about eighteen years ago the Author was requested by the Committee of the Basel Evangelical Mission Society to undertake the compilation of a Kannaḍa-English Dictionary, he rather reluctantly consented, being conscious of the great difficulties connected with the task; but soon commenced the work with pleasure, as he found that several gentlemen, interested in the Draviḍa languages, were in favor of his doing it. In this respect his acknowledgements are especially due to the late Dr. H. Moegling, the late Dr. A. C. Burnell, M. C. S., M. R. A. S., etc. etc., the eminent scholar and promoter of many oriental literary works, Dr. R. Rost, Librarian to the India Office, etc., etc., Mr. B. L. Rice, C. I. E., M. R. A. S., Director of Archæological Researches in Mysore, and the Missionaries of the B. E. M. S. and other Societies. In course

of time the number of European and Native gentlemen who showed a kind interest in the Compiler's labours, increased, so that he has been supported by much friendly sympathy up to this day, for which he expresses his gratitude.

His next grateful acknowledgements must be tendered to the Representatives of the India Office and the Government of Mysore for the liberal pecuniary aid rendered to the Basel Evangelical Mission Society towards the execution of the Dictionary.

He has to thank also the Rev. F. Ziegler of Dharwar, who was kind enough to furnish him with a Kannaḍa-English list of a number of plants growing in Southern Mahratta.

Regarding the language of the Southern Mahratta country the Compiler received considerable assistance from the Liṅgāyta Ayya, Vastrada Śivaliṅgappa, of Hoobly, in consulting him on the colloquial words occurring between p. 1 and 675. His special thanks, however, are due to the late M. C. Śrīnivāsa Ācāri, an intelligent and painstaking Brāhmaṇa of the town of Mysore, whom he had in his employ for about three years till his regretted death, with the help of whom he revised and enlarged his MS., and carried it through the press up to page 1072.

Lastly the Compiler is deeply indebted to Mr. Bhāradvāja Śivarāu[1], the faithful chief-corrector of the Basel Mission Press, to the painstaking compositors of that Press, its present superintendent Mr. F. Hûber, and his predecessor Mr. G. Hirner.

VIII. Defects acknowledged.

THE Compiler entreats the public to look upon the present Dictionary with an indulgent eye. He is sensible of the many deficiencies, shortcomings and inelegancies it contains, and has to confess that the longer he worked, the more he became aware of his incompetency to satisfy all the wishes of scholars.

Most of the errors and essential omissions hitherto discovered, whether typographical or caused by the Author's own want of knowledge or the inaccuracy and discrepancies in the native authorities consulted or the limited time presenting itself to search the mass of Kannaḍa litera-

1. A list containing a few new Kannaḍa (?) words, and additional meanings of some foreign words or their compounds (partly local Tadbhava, Saṁskṛita and Mahratta) and composed chiefly by the kind endeavors of Mr. Bhāradvāja Śivarāu of the Mangalore Press, reached the Author of the Dictionary at the beginning of August, 1893, when his Preface, etc. had already been sent off to the address of the said Press. As the list was a rough one, and its preparation for and sending to the Press and its printing as a supplement would have delayed the publication of the Dictionary, it was, though reluctantly, decided upon to give up the wish of using the list for this first edition of the Dictionary.

ture, have, he trusts, been corrected and supplied in the *Corrections* and *Additions*. *It is earnestly requested to pay careful attention to these Corrections and Additions*[1].

And now the Author thanks the great Disposer of all things that He has spared his life to complete this work, hoping the desire will be fulfilled, expressed by his motto "Omnia ad Dei gloriam!"

Tubingen, 22nd July 1893.

F. Kittel.

---

1. Let it be remarked that *e. g.* the editions of the Bhārata, Rāmāyaṇa and a few other works printed at native presses and consulted by the Compiler unquestionably contain sundry mistakes and apparently also some doubtful words. In spite of all difficulties it is believed that few true fundamental Kannaḍa terms likely to be met with in literature and common conversation, have been omitted in this Dictionary; but with regard to Saṁskṛita which is used in ancient and later Kannaḍa works nearly without any restriction and of which certainly not little has been given in this work, it is not anticipated that in reading certain Kannaḍa classics the want of a Saṁskṛita Dictionary will not be felt occasionally. Some Saṁskṛita terms of secondary value not observed by the Author in Saṁskṛita Dictionaries and some peculiar meanings attached to others by popular use and vocabularies will be found in this work.

The Author has been unable to prove the existence of any real Adjectives in Kannaḍa, and has to state that all Saṁskṛita Adjectives and Participles may be used as Nouns in it.

Sometimes many numerical references are adduced under a word partly for the sake of well establishing its existence in the language, and partly for that of examining its meaning and use more thoroughly than the Author's time and strength have allowed.

In numerous cases subscribed consonants have broken off in the printing.

@ All the Corrections and Additions referred to have now been incorporated in the main stream at the appropriate places. All page references herein made relate to the First Edition.

LIST OF ABBREVIATIONS.

A. Anthology (Mangalore, 1874, used only with regard to a few Saṁskṛita terms).

Abhā. Anubhavāmṛita (Manuscript; it differs greatly from the edition printed at the Vicāradarpaṇamudrākṣaraśāle, Bangalore, 1874).

Abh. P. Abhinava Pampa's Rāmāyaṇa (Manuscript).

Abhś. Anubhavaśikhāmaṇi (Manuscript).

adj. Saṁskṛita verbal adjective.

Ap. Ādi Purāṇa by Pampa (Ed. S. G. Narasimhachar.—1900).

B. Bombay, the Department of Public Instruction, Kanarese Books: 1 (1882), 2 (1882), 3 (1883), 4 (1882), and 5 (1868). One of the numbers refers to the book, the other one to the page. The pages of B. 2 have been counted from p. 7 of the text not from the title-page.

Bḍ. Bēḍas (fowlers) of Dharwar.

Bh. Kumāra Vyāsa's Bhārata. Bangalore, Vicāradarpaṇa Press, 1875.

Bhn. Bhārata nighaṇṭu (Manuscript).

Bp. Basava purāṇa. Bibliotheca Carnātaka, Mangalore, 1850.

Br. C. P. Brown Esq., of the Madras Civil Service (see Te.).

Bv. Basavaṇṇanavara ṣaṭsthala vaçanagaḷu (Ed. S. S. Basavanal.—1954).

C. Common.

cf. confer (compare).

Cm. Commentary.

Cb. A small Kannaḍa Vocabulary (Śabdasaṅgraha, by Gururāva Viṭhala Mōhare) dedicated to Cannabasappa Basaliṅgappa, Deputy Educational Inspector, Dharwar S. D. (1874).

C. Bp. Cannabasava purāṇa. Bibliotheca Carnātaka, Mangalore, 1851.

Cd. Hindū Caritradarpaṇa (Bangalore, 1882).

Ch. Nāgavarma's Chandas (Basel Mission Press, Mangalore, 1875). The references are to the Index for the Canarese text, if no v. with a number is added.

colloq. colloquial.

Cpr. Candraprabha purāṇa by Argaḷa dēva (Manuscript).

Ct. Caturāsya nighaṇṭu (according to two different Manuscripts, marked as I & II).

Cv. Canna Basavaṇṇanavara vacanagaḷu (Ed. Dr. R. C. Hirēmaṭh.—1965).

Dh. The Dhātuprakaraṇa of the Śabdamaṇidarpaṇa.

Dhw. A portion of Dhanañjaya's ṭīkā printed at Dharwar.

Dp. Dāsapada. Bibliotheca Carnātaka, Mangalore, 1850. It is a collection of Dāsa songs from various manuscripts.

dupl. duplication, that is to say a couple of words that are not the same as to form and meaning, used to make the idea more comprehensive or impressive, *e. g.* akaḷa cakaḷa, āsaṟ bēsaṟ, kāka pōka, giḍa gaḍḍe, giḍaganṭi, dana kaṟa, nuccu nusi, bandhu baḷaga, makkaḷu maṟigaḷu, mātu kathe, sandi gondi. Occasionally the *first* word is meaningless by itself, forming a sort of alliteration, *e. g.* akkaḍi takkaḍi, andā dundi, aradēśi paradēśi, āḷi dāḷi, ēru pēru,

taṭavaṭa,' as also the *second* one may be, *e. g.* aḍḍā tiḍḍi, kara kanna, gaja baja, cūru pāru, ḍoṅku ḍosaku, toḷḷe paḷḷe, dēvaru dinḍaru, dodde bidde. This last kind may be referred to "reiteration", q. v.

E. English.

e. g. exempli gratia (for example).

fr. from.

G. A small Canarese vocabulary by Gaṅgādhara Maḍivāḷēśvara, Translation Exhibition, Belgaum (Bangalore, 1869). The numbers refer to the pages.

Grj. Girijākalyāṇa. Bangalore, Lakṣmīvilāsa Press, 1886.

Gz. Gazetteer of the Bombay Presidency, Vol. XXII, 1884.

H. Hindūstānī.

Hlā. Ancient Kannaḍa commentary on Halāyudha's Abhidhānaratnamālā (Manuscript).

J. Jaimini Bhārata. Bibliotheca Carnātaka, Mangalore, 1848. (Kṛiṣṇarājavilāsa Press, 1861 & 1875).

Jm. Jinamunitanaya (Manuscript).

Jñs. Jñānasindhu. Bangalore, Karṇāṭaka Mudrākṣaraśāle Press, 1879.

Jnv. Jagannāthavijaya (Manuscript).

K. Kannaḍa.

Kāvy. Nāgavarma's Kāvyāvalōkana (Manuscript).

Kk. Kabbigara Keypiḍi (Manuscript).

Kp. Kaivalyapaddhati. Bangalore, Vicāradarpaṇa Press, 1873.

Kr. Kavirāja mārga (Ed. A. Venkata Rau & H. Sesha Ayyangar.—1930).

Līlv. Līlāvatīprabhandha. A specimen lithographed at Dharwar, 1873.

M. Malayāḷa (A Malayalam and English Dictionary by the Rev. H. Gundert, D. Ph., Mangalore, 1872).

Mḍb. Mūḍabidare (in South Canara).

Mg. Mangalore (in South Canara).

Mhr. Marāṭhī.

Mr. Maṅgarāja's nighaṇṭu (Manuscript). For the sake of convenience the verses of the whole MS. have been counted successively (without regard to the various divisions), and are quoted in that manner. Four MSS. have been consulted.

MS. Manuscript. (MSS. = Manuscripts).

My. Mysore.

N. Name; proper name.

Nn. Nānārtharatnākara (Manuscript).

Nr. Nācirācīya, the ancient Kannaḍa commentary on the Amarakōśa. The two Mḍb. Manuscripts used by the Author refer to Trikāṇḍaśēṣa, Dhanañjaya, Rabhasa, Viśvaprakāśikā, Vaijayantī, Subhūtiṭīkā, Subōdhe, and Halāyudha. Are these references by Nācirāci himself?

o. r. other reading. (o. rs. = other readings).

P. Pañcatantra (a new translation, edited by J. Garrett Esq., Director of Public Instruction in Mysore, Bangalore, 1865).

Pb. Pampa Bhārata (Ed. Beḷḷāve Veṅkaṭanāraṇappa.—1931).

P. p. Past participle. (P. ps. = Past participles).

Pr. W. S. Price Esq., Revenue Survey, Dharwar.

Prll. Prabhuliṅgalīlā (Manuscript).

Prv. Proverb. (Prvs. = Proverbs).

q. v. quod vide (which see).

R. Rev. W. Reeve's Carnātaka and English Dictionary.

Rāghc. Rāghavāṅkacaritra (Manuscript).

Rām. Kumāra Vālmīki's Rāmāyaṇa. When in the references only two numbers are adduced, they refer to the 31 sandhis (chapters) of the Bibliotheca Carnātaka, Mangalore, 1849, which comprise the bālakāṇḍa, ayōdhyākāṇḍa, and six chapters of the araṇyakāṇḍa. The other references are to the edition printed in Bangalore, Vicāradarpaṇa Press, 1881.

reit. reiteration, that is to say a couple of words of

which the first one's meaning is made more comprehensive or impressive by the second one, though this is a mere alliterative formation and meaningless by itself (see "duplication"), *e. g.* aḍḍi saḍḍi, okkalu dakkalu, kaṭaku kuṭuku, gaji biji, caḷa maḷa, curu buriga, taḍa baḍa, baḍa bagga, bēpāra sāpāra, loḍa baḍa, vecca sacca, sara bara. Especially the syllables *gi* (q. v.) and *pa* (see pa 3) are used in reiteration, *e. g.* āḷu giḷu, koḍu giḍu, tandare gindare (s. taru 1), ravi givi, śikhi gikhi, okkalu pakkalu, kaḷa paḷe, caḍu puḍane, taka pakane, taṭa paṭa, lekka pakka.

rep. repetition, that is to say the act of using the same word twice or thrice. See Śmd. 228 seq., and further *e. g.* allalli, ittitta, intintu, inthintha, enitenitu, ententa, ellelli, obbobba, tama tama, eṇṭeṇṭu, eraḍeraḍu, kāḷu kāḷu, tara tara (s. tara 1), dūra dūra, doḍḍa doḍḍa, saṇṇa saṇṇa, savi savi, hosa hosa, aridaridaridu (s. aridu).

Rnc. Rāmanāthacaritra (Manuscript).

Rśv. Rājaśēkharavilāsa (Manuscript; Bangalore edition, Kṛiṣṇarāja Vilāsa Press, 1866).

Śm. Tōṭada Ārya's Śabdamañjari (Manuscript).

Śmd. Śabdamaṇidarpaṇa. The Arabic numbers refer to the pages of the edition printed at the Basel Mission Press, Mangalore, 1872; of the Roman ones I refers to the terms with ಅ (p. 31 seq.), and II to those of pages 402-407.

Śmd. Dh. The list of Dhātus (verbal themes) of the Śabdamaṇidarpaṇa.

Śśv. Śabaraśaṅkaravilāsa. Bellary, C. L. S. Press (*i. e.* Citralipiśāradā P.), 1886; and Madras, Grantharatnākara Press, 1887.

Śs. Śabdasāra (Manuscript).

s. sub (under).

Sd. Rev. D. Sanderson's edition of Mr. Reeve's Carnātaka and English Dictionary, Bangalore, 1858.

seq. sequentes, sequentia (following, succeeding).

Si. Siddhānti Subrahmaṇya Śāstri's new interpretation of the Amarakōśa, Bangalore, Vicāradarpaṇa Press, 1872. The numbers denote the pages.

Sk. Saṁskṛita.

S. Mhr. South Marāṭha (Mahratta).

Sp. Sarvajñapada (Manuscript & W.).

Sś. Sōmēśvaraśataka (Manuscript; Bangalore edition, Wesleyan Mission Press, 1872).

St. & Pl. Messrs. C. Stolz and G. Plebst's Five Hundred Indian Plants, Mangalore, 1881.

sum. summary.

T. Tamiḻ (A Dictionary of the Tamil and English languages, by the Rev. J. P. Rottler, D. Ph., Madras, 1834).

Tbh. Tadbhava.

Te. Telugu (Messrs. A. D. Campbell and C. P. Brown's Telugu-English Dictionaries).

Ts. Tatsama.

Tu. Tuḷu (Tuḷu-English Dictionary, (i) A. Manner, Basel Mission Press, Mangalore, 1886 (ii) M. M. Bhat & A. S. Kedilaya, Madras University, 1967).

V. Vṛiṣabhēndravijaya. Bangalore, Carnatic Press, 1875.

v. verse.

va. vacana (Prose passage).

v. i. verb intransitive.

Vr. Vaḍḍārādhane (Ed. D. L. Narasimhachar,—1959).

v. t. verb transitive.

W. Rev. G. Wurth's Canarese Poetical Anthology, Bangalore, 1868.

Z. Rev. F. Ziegler.

@ certain special remarks by the present editor.

[ ] new items now included under old lexical entries.

* sign to indicate new lexical entries.

KITTEL'S

KANNAḌA - ENGLISH DICTIONARY

(4 VOLUMES)

VOLUME
ONE

a - aḥ

KITTEL'S

KANNAḌA - ENGLISH

DICTIONARY

ಅ a

ಅ a. 1. the first letter of the alphabet (Śmd. 12). ಅ ಆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಅಮರವಾವರೂ ಹೇೞು! ಎನ್ನುನ್ತೆ (Prv.) *cf.* ಒ 1.

–ಅ a. 2. the final letter of many primitive Kannaḍa words *e.g.* ಅಣ್ಣ, ಅತ್ತ, ಅವ, ಆತ, ಇತ್ತ, ತೆಂಕ, ಪಡುವ, ಪೞ, ಪೊೞ, ಪೊಸ, ಮರ, ಮೂಡ, ಮೊಲ, ಅಕ್ಕ, ಅಮ್ಮ, ಅವ್ವ.

–ಅ a. 3. a termination to form, with or without auxiliary letters, masculine nouns, *e.g.* ಅಲರ್ಗಣ್ಣ (of ಅಲರ್ಗಣ್), ಕೇಸಡಿಯ (of ಕೇಸಡಿ), ಕುಡುವಿಲ್ಲ (of ಕುಡುವಿಲ್), ಬಲ್ಪಲೆಯ, ಅಗಲ್ದುರದ (Śmd. 220), ಎಳದೇರ, ಕನ್ದುಗೊರಲ, ಬಾನ್ನವಿರ, ಪೞಿದಲೆಯ (Śm 2), ಇನಿಯ, ಅಸಿಯ, ನಿಡಿಯ (Śmd. 154. 184), ಪಿರಿಯ, ಕಿಱಿಯ, ಕರಿಯ (184), ಎಳೆಯ, ಪೞೆಯ (185). see ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ, ಅಗಡ, ಕಣ್ಣ, ಕಾಡ, ಕೂಟ, ಕೆಂಚ, ಕೊಂಗ, ಕೊಡಗ, ಜನ್ನ, ಚಲುವ, ಜಾಣ, ನಲ್ಲ, ನೂಳ, ಮರುಳ, ಮುಕ್ಕಣ್ಣ, ವೆಗ್ಗಳೆಯ, etc. etc.

–ಅ a. 4. a termination of the infinitive, *e.g.* ಉಡ, ತರ (Śmd. 278), ಪ್ರಯೋಗಿಸ (394). ತರವೇೞ್! (278). ರಿಪುಜನಪರ ಅಭ್ಯುದಯದ ವಿನಾಶವನ್ ಎಸಗ ಬೇಕು (Bh. 1, 8, 56). ಆಡುವರೆ ಬರ ಹೇೞು! (2, 13, 34). ಅರ್ಥವುಂ ತತ್ಕಾಲಕೆ ಈಯ ಬೇಕು (J. 29, 17). ಸಿರಿ ಬಂದ ಕಾಲಕೆ ಮೞೆಯ ಬೇಡ (Dp. 22, 3).—in S. Mhr. this form of the infinitive often receives the terminations of the dative, *e.g.* ಮಾಡಕೆ, ಮಾಡಕ್ಕೆ; ಬರಕೆ, ಬರಕ್ಕೆ; ನಡೆಯಕೆ, ನಡೆಯಕ್ಕೆ (generally pronounced ಮಾಡಕ, ಮಾಡಕ್ಕ, etc.). *cf.* –ಒಕೆ.

–ಅ a. 5. (= –ಅ 4?) the termination which is added to the crude form of verbs in the formation of the negative. see Śmd. 73 where the participle ಇರದೆ when disjoined, appears as ಇರ ಅದೆ. a Mḍb. MS. has there the following quotation: ಬಗೆವೊಡಮ್ ಇನಿಸು ಇರ ಅದೆ. (*cf.* T. ಇರಾದೆ, etc. = ಇರ-ಅದೆ, etc.); this ಅ may be the same as –ಅ 4, *i.e.* the ಅ of the infinitive, expressing the idea that the state or action of a verb is yet to be about to be or to become or to come to pass; thus ಇರದು (ಇರ-ಅದು), it is yet to be, *i.e.* it is not; ಮಾಡನು (ಮಾಡ-ಅನು), he is yet to do, *i.e.* he has not yet done, or he does not; ಇರದೆ (ಇರ-ಅದೆ), to be even it, *i.e.* not being yet. *cf.* –ಅಲ್ 2.

–ಅ a. 6. = –ಅದು 3. a termination of the third person singular in the neuter of the negative. ಕೊಂಕುಟಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.— ತಣ್ಣೆಯುವನ ನಣ್ಪಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಣ್ಪೆಯಾಗಿ ಹೋಗ ಸಲ್ಲ.— ಮಿಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಱನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prvs.). *cf.* ಅಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಬೇಡ, ಪೊಲ್ಲ.

–ಅ a. 7. = –ಅಂ 1, etc. a termination of the third person singular in the masculine of the future, imperfect, and negative. ಪೋಪನ್, ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲ್ಲುವನ್, ಅಯ್ದೆ ಅಪಲಾಪಿಸುವ, ... ಪೊೞಲನ್ ಆತಂ ಪೊೞಮುಡಿಸುವ, ... ಉಪತಾಪಿಸುವ (Bp. 45, 33). ಅರಗಿನ ಮನೆಯ ಮಾಡಿಸಿದ (Bh. 1, 8, 69). ಪವನಜ (= ಪವನಜಂ) ಎಕ್ಕಲನ (= ಎಕ್ಕಲನಂ) ಮಡದಲಿ ಉೞಿ ಗಟ್ಟಿಸಿದ (3, 13, 30). ಗಣ್ಡಸು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟ, ಹೆಂಗಸು ತಿರುಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು (Prv.). ಅವ ಬಾರ, ಅವ ಹೋಗ, ಅವ ನಡೆಯ (C.).

–ಅ a. 8. = –ಅಂ 2, (–ಉವ 2, –ವ 3, –ವಾ). a termination of the first person plural of the imperative (My.). ನಾವು ಉಸುರುವ ಒನ್ದಾಗಿ! (Bp. 14, 14). ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ! (B. 1, 16).

–ಅ a. 9. = –ಅಂ 3, etc. a form of the nominative singular of masculines, feminines, and neuters with final **a.** ಒನ್ದು ದಿವಸ (Bp. 48, 8); ಒನ್ದು ದಿನ (48, 2, 51, 76; 55, 27). ಏೞ್ ದಿನ (52 sum.). ಅವ ಚುನ್ನವಾಡಲು (48, 15). ಪೊಗೆದುದು ಆನನ ವಿದುರಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ (Bh. 1, 8, 91); ಡಿಳ್ಳಮಾದುದೆ ... ಬಲ (J. 4, 21). ಮದನನೃಪ ಪೊೞಮಟ್ಟು (8, 3). ಸಕಲ ಬಲಸಹಿತ (8, 36). ಸರಸ ಮಿಗೆ ನಲಿದಾಡುವ ಅಂಚೆಗಳ್ (29, 46). ಜೋಕೆ ತಪ್ಪಿದ ಬೞಿಕ ಅರ್ಥ ವ್ಯರ್ಥ (Dp. 1, 4). ಬಡತನ ಬನ್ದಾಗ ನೆಣ್ಟರ ಬಾಗಿಲ ಸೇರ ಬಾರದು (3, 2). ಅಕ್ಕ ನನ್ನವಳು ಆದರೆ ಬಾವ ನನ್ನವನೇ? (Prv.).

–ಅ a. 10. = –ಅಂ 4, etc. a termination of the accusative singular and plural. ಎಲವೊ, ನೀನ್ ಎನ್ನ ಕೊನ್ದಯ್ (Śmd. 164). ತೆಂಕನಾಡ ಮೞೆಯಲ್ಕೆ ಏನುಂ ಮನಂ ಬರ್ಕುಮೆ? (164). [Pb. 4, 31]. ಧರ್ಮಮ್ ಎಮ್ಬರು ತಾವು ನುಡಿದುವ (Bp. 28, 32). ಬಲ್ಲೆವು ಅದೆ

(28, 49). ದೋಷವ ನೋಡಲ್ ಆಗದು (44, 9). ಹೊಯ್ಲು ... ಜೈನ ಮುನಿಕುಲವ ನೆಱೆ ತಾಕುತ ಇರೆ (52, 11). ಸನ್ದೇಹವ ನೀನ್ ಉಡುಗು (53, 17). ಜಿಹ್ವೆಯಿಂ ರಸವ ಬಿಡುವುದು (Śm. 81). ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಹರಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವನ್ ಒತ್ತಿ ಆಳುವೆಂ (Bh. 1, 8, 15). ಅಱಿಸಿ ನಾವೆಗಳಲಿ ಅಬ್ಧಿಯ ಕುಱುವದಲಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಧನಾಢ್ಯರ; ... ಕೆಲ ಬಲವ ಆ ದ್ವೀಪಪಾಲಕರ ಸೆಱೆವಿಡಿದು, etc. (2, 4, 12). ಮೂರ್ಖನ ಕಳೆಯಲ್ ಅಳವಲ್ಲ (Sp.). ಶುನಿ ಹೆಣನ ಹತ್ತಿ ತಿನ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಹುಱಿದು ಒನ್ದು ಮೀನ ಮೀನ್ ನುಂಗಿತು (J. 6, 8). ವಿಷವ, ಮೋಹಿಸುವನ್ತೆ, ಕೊಡುವದು ಈತಂಗೆ ನೀಂ (30, 26). ಅನ್ಯರಲಿ ಜನಿಸಿ ಇರ್ದ ಅಂಗನೆಯು ಕರತಂದು, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅವಳ ಯಜಮಾನಿ ಎನಿಸಿ (Dp. 1, 1). ಆ ನೆಲನ ತನ್ನದು ಎನ್ನು, ಎನುತ (1, 2). ಬಡತನ ಬನ್ದಾಗ ನೆಣ್ಣರ ಬಾಗಿಲ ಸೇರ ಬಾರದು (3, 2). ಅವನ ಕೊನ್ದು, ಇವನ ಕೊನ್ದು (4, 1). ನವರನ್ಧ್ರಗಳ ಕಟ್ಟು! ... ತಿವಿದ ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಗಳ ಅಟ್ಟು! (8, 6). see –ಉವ 3.

–ಅ a. 11. = –ಆ 3. the termination of the genitive singular and plural; 1, in the singular it is either joined to the base without an auxiliary syllable, *e.g.* ಪಗಲ, ಇರುಳ (Śmd. 134), ಅವಳ (139), ನೀರ, ತೋಳ, ಬಾಳ, ಪೊಕ್ಕುೞ (162), ಬಿಲ್ಲ (133), ಕಣ್ಣ, ಪೊನ್ನ (162), ನಿನ್ನ (178); or auxiliaries are used, *e.g.* ರೂಢಿಯ (29), ಗಾಳಿಯ (89), ಆನೆಯ, ಕುದುರೆಯ (161), ಮಡುವ, ಗುರುವ (133), ಮಡುವಿನ, ಗುರುವಿನ, ಪೂವಿನ (133), ಸೂೞಿನ, ಮಾತಿನ (61, 133), ಆಗಳಿನ (134), ಮಾಡಿದನ, ಅಡಪವಳನ (89), ಬೇಡುವನ (91), ನೃಪನ (164), ಅವನ (133), ಮರದ (120), ಇನ್ದ್ರಿಯದ (1), ಅದಱ, ಅನಿತಱ, ಮೂಱಱ (135), ಏತಱ (137), ತೆಂಕಣ, ಮೇಗಣ (135), ಮರನ, ಗಿಡನ, etc. (see –ನ2). 2, in the plural it is added to the auxiliaries, *e.g.* ಕಣ್ಗಳ (C. ಕಣ್ಣುಗಳ), ಕುರುಳ್ಗಳ (C. ಕುರುಳುಗಳ), ಪೂಗಳ (170), ತೊಡೆಗಳ (117), ಸ್ವಾಮಿಗಳ (125), ವಿಭಕ್ತಿಗಳ (142), ಪಾರ್ವರ, ದೇವರ, ತನ್ದೆವಿರ (120), ಆವರ, ಇವರ (121), ಈವರ (167), ಬುಧರ್ಕಳ, ಅವರ್ಗಳ, ಇವರ್ಗಳ, ಅಣ್ಣನ್ದಿರ, ಅಣ್ಣಗಳ, ತನ್ದೆಗಳ (124), ಅವಱ (93), ಇವಱ (180), ಪೆಱವಱ, ಎಲ್ಲವಱ (118). — ಅಣಿಯರಮ್ ಎಸೆದು ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ಪುವು ಮಣಿಗಾಱರ, ಕಂಚಗಾಱರ, ಒಱೆಗಾಱರ, ತಿನ್ತಿಣಿ ಎನಿಪ ಮಾಲೆಗಾಱರ ಗಣನಾತೀತಂಗಳ್ ಆಪಣಂಗಳೆ ಪೊೞಲೊಳ್ (Śmd. 235). ಬನ್ದವರ ಹೋದವರುಗಳ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದೆ ನಿನ್ನ ಆಚಾರಸದ್ಗುಣವೃನ್ದಮಂ ಕೇಳ್ದು, ಆಗಳುಂ ಪರಿಣಾಮಿಸುತ್ತ ಇಹೆವು (Bp. 4, 61). ಅರೆ ಮುಗಿದ ಱೆಪ್ಪೆಗಳ, ಬೆಳ್ಪಿನ ತಿರುಗದೆ ಇಹ ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳ, ನಸು ಮುರಿದ ಕೊರಲಿನ, ಬಿಗಿದ ಸರಗಳ, ತೆಱೆದ ನೊರೆವಾಯ, ಉಱುಗಿ ಬಾಗಿದ ಶಿರದ, ಸಡಲಿದ ತುಱುಬಿನ, ಉಚ್ಚಿದ ವಿರಲಮುಟಿಗಳ, ಬೆಱತ ಮೋಱೆಯ, ಕೆದಱು ಮೀಸೆಯ, ಬಿಗಿದ ಹುಬ್ಬುಗಳ (etc. etc.) ಒಡಲ್ (56-58). ಪಾಡುವರ, ನೋಡುವರ, ನಾಡ ಸಾಧನೆಗಳಂ ಮಾಡುವರನ್ ಅರ್ತಿಯಿಂ ಬೇಡುವರ ನೆರವಿಯೊಳ್ ಕ್ರೀಡಿಸುವನ್ ಆ ಪುರದ ರೂಢಿಸಿದ ಬೀದಿಯೊಳ್ ಪಸುಳೆ (J. 28, 22). see further *e.g.* Bh. 3, 13, 23.

ಅ– a. 12. = ಆ 4. an indicative letter: a remote pronominal adjective (Te., T., M., Tu.); in Kannaḍa it does not occur by itself, but is used to form such words as ಅಕ, ಆಕೊ, ಅತ್ತ, ಅದು, ಅನಿತು, ಅನ್ದು, ಅವ, ಅಹಗೆ. *cf.* ಅಕ್ 1, etc.

–ಅ a. 13. = –ಎ 3. an affix denoting emphasis at the end of genitives. ಎನ್ನಯ (= ಎನ್ನಯೆ) ಕಣ್ಮಂ (Bp. 13, 12). ಎಮ್ಮಯ ತೊತ್ತು (24, 87). ಎಮ್ಮಯ ಜಂಗಮಂ (26, 48). ತನ್ನಯ ಮಡದಿ (11, 36). ತನ್ನಯ ನೆಱಲ್ (42, 5). ನಿನ್ನಯ ಪದವಿ (2, 19). ನಿಮ್ಮಯ ಪೆಸರ್ (2, 54).

–ಅ a. 14. = –ಆ 5. a final vocative particle politely or kindly calling for attention, or, in the same manner, exhorting. ಕುಡ! ಕೇಳ! ನೋಡ! ಬಾರ! (Śmd. 153). ದೆಸೆಗಳಿರ!. ಸಲ್ಲರಿರ! (153). ಅಪ್ಪಾ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮುನಿದು ಇರ್ದಹನು? ಹೇೞ! (Bp. 47, 12). ಸತ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು ತಾನು ಹಿತ್ತಲದ ಗಿಡ, ನೋಡ! ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಅಱಸದೆ, ತಾನ್ ಇರ್ದ ಹತ್ತಿಲೇ ನೋಡ! (Sp.).

–ಅ a. 15. = –ಆ 6. an affix denoting polite or kind interrogation. ಇಱುವತ್ತಾಣ್ಡಿಯರ ಮಹಿಮೆಯನ್ ಅಱಿಯ, ಜೈನ? (Bp. 49, 46). ಸೊಸ್ತವಲಿ ನೆನೆ ಕಣ್ಡ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನ (Dp. 1, 5). ಪುರನ್ದರವಿಟ್ಠಲನ ಚರಣವ ಕುನ್ದದೆ ಮನದಲಿ ಇಟ್ಟು, ನೆನೆ! ಕಣ್ಡ್ಯ, ಮನುಜ? (23, 5). ಕೆಟ್ಟೆ! ಕಣ್ಡ್ಯ ಬಡ್ಡಿಮನವೆ? (34, 1).

ಅ a. 16. the initial **a** that is connected with initial **pa** and **ha** (and **ya**). *cf.* ಆ 11. see *e.g.* ಅಕ್ಕಲು, ಅಕ್ಕಿ ಅಗುರ, ಅಗ್ಗ, ಅಚ್ಚು, ಅಚ್ಚೆ, ಅಂಚು, ಅಂಚೆ, ಅಂಜಿ, ಅಟ್ಟ, ಅಡಪ, ಅಡಬೆ, ಅಡೆ, ಅಡ್ಲ, ಅಡ್ಲು, ಅಣಬೆ, ಅಣಿಕಿಸು, ಅಣೆ, ಅತಿ, ಅತ್ತರ, ಅತ್ತಿ, ಅನುಮನ್ತ, ಅಪ್ಪಳ, (ಅಮುಳ್), ಆರದಾರಿ, ಅರಿದಾಳ, ಅರಿ, ಅರಿಗೆ, ಅರಿವಾಣ, ಅಲಿಗೆ, ಅವಣಿಸು, ಅಸೆ, ಅಳದಿ, ಅಳ್ಳು, (ಹಗ್ಗಿ) [most of these items have no literary status].

–ಅ a. 17. the final of the relative (or adjective) present and past participles, and of the relative negative participle, *e.g.* ಬನ್ದ (of ಬನ್ದು), ಮಾಡದ (of ಮಾಡದೆ); ನಡೆವ, ಕಾಣುವ, ಕಾಣ್ಬ, ಕಣ್ಡ, ಇರ್ದ, ಇರ್ಪ. see –ಅದ, –ದ 6, –ಪ 2, –ಬ 2, –ವ 2.

ಅ– a. 1. (= ಅನ್–). *a negative prefix: not, un-, in-.*

—ಅ a. 2. a substitute of final ▪ in some Tadbhavas, *e.g.* ಕನ್ಧರ, ಉಪತ್ಯಕ, ಕರುಣ, etc. (Śmd. 102).

–ಅಂ aṁ. 1. = –ಅ 7, –ಅನು 2, –ಒಂ, –ನು 1. a termination of the third person singular in the masculine of the present, future, imperfect, and negative. ನೋಡಿದಪಂ (Śmd. 91), ಮಾಡಿದಪಂ, ಪಡೆದಪಂ (260); — ಕುಡುವಂ, ಪಿಡಿವಂ, ಬಿರಿವಂ, ನಡೆವಂ, ಮಾಡುವಂ (260); — ಗೆಲ್ದಂ, ಕೇಳ್ದಂ, ಮಾಡಿದಂ, ಸಾರಿಸಿದಂ, ಪಡೆದಂ, ಸಿಡಿದಂ (260); — ಎನ್ನಂ, ಉಣ್ಣಂ (87), ಮಾಡಂ (261); – ಒಳ್ಳಿದಂ (257). *cf.* its feminine –ಅಳ್, and its plural –ಅರ್.

–ಅಂ aṁ. 2. = –ಅ 8, (–ವಂ.) a termination of the first person plural of the imperative. ಅನಿಬರುಮ್ ಒನ್ದಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಫಲ್ಗುನನೊಳ್ (Śmd. 270). ಏಗೆಯ್ವಂ? ಪೇೞಿಂ! (270). ಆಮ್ ಎಲ್ಲರ್ ಈಗಳ್ ಅಶ್ವಮೇಧವಂ ಮಾಡುವಂ (271).

–ಅಂ aṁ. 3. = (–ಅ 3), –ಅ 9, –ಅನು 3, (–ಉ 5), –ಒಂ, –ಂ 2, –ನು, 2 (–ವು 2). a termination of the nominative singular with final **a.** ಮಾಡಿದಂ, ಅಡಪವಳಂ (Śmd. 89), ಅರಸಂ (90), ನಲಿದಂ, ಬೇಡುವಂ (91), ಮರಂ (115), ವೇದವಿದಂ (129), ಒರ್ವಂ, ಅವಂ (154), ಆವಂ (183), ಅತ್ತಣಂ, ಮೂಡಣಂ, ಕೆಲದಂ (136), ವೃಕ್ಷಂ; ಜನಂ (187), ಒಳ್ಳಿದಂ, ತೋರಿದಂ, ಇನಿಯಂ, ಎಳೆಯಂ (184), ಅಲರ್ಗಣ್ಣಂ (220), ಅಕ್ಕಂ, ಅಮ್ಮಂ, ಅಪ್ಪಂ (148). *cf.* its feminine –ಅಳ್ and its plural –ಅರ್.

–ಅಂ aṁ. 4. = –ಅ 10, –ಅನ 3, –ಅನು 4, –ಅನ್ನ 3, –ಅನ್ನು, 2 –ಆ2, –ಅಂ2. a termination of the accusative singular and plural, for the three genders, with and without auxiliaries, *e.g.* ಊರಂ, ಕಾಯಂ, ನೇಸಱಂ (Śmd. 156), ನಲ್ಲಳಂ (156), ಮಾತಂ (61), ಅದಂ (184, 261), ಎಳ್ಳಂ, ಕಣ್ಣಂ, ಕೆಯ್ಯಂ (84), ಪೊನ್ನಂ (165), ನಿನ್ನಂ (178); ಗಾಳಿಯಂ (89), ಸೀತೆಯಂ (155), ಮನೆಯಂ (156); ಪೂವಂ, ಪೞುವಂ (156), ಗುರುವಂ (157); ಮರನಂ (115. 156), ಪೊಲನಂ, ನೆಲನಂ, ಬಿಲನಂ (130); ಬೆಟ್ಟಮುಂ, ಹಳ್ಳಮುಂ, ಕುಲಮುಂ, ಚಲಮುಂ (130); ಕುಲವಂ (Bh. 1, 20, 48), ಸತ್ಯಲೋಕವಂ, ದಿವವಂ (1, 20, 56); ಮಾಡಿದನಂ, ಅಡಪವಳನಂ (Śmd. 89), ಅರಸನಂ (90), ಅವನಂ (129), ಅಕ್ಕನಂ, ಅಪ್ಪನಂ, ಕೋಣನಂ (148); — ಊರ್ಗಳಂ (51), ಇವಂ (117), ನಿಮ್ಮಂ (179), ದೇವರಂ (165), etc. see –ಉವಂ 2.

-ಅಂ aṁ. 5. = -ಉಂ 1, etc. a copulative conjunction (Śmd. 149. 396) that is added to the end of words, except it be put to an accusative in which case it has to come between the crude noun and its termination (149. 150; see -ಉಂ 1, -ಉಮಂ, -ಉವಂ 1 & 2): 1, *and.* ಶಾಮುಕರದೊಳ್, ಎಱ್ತನ ಪಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ಬನ್ಧನದೊಳಂ ದೊರೆಕೊಳ್ಗು ಬಿಗಿ ಎಮ್ಬ ಶಬ್ದಂ (Śm. 81). 2, *both ... and, as well as, and also, and ... and,* being affixed to the end of each word to be connected. ಆತಂಗಮ್ ಅರಸಿಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಿಯುಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಕುಲಕಂ ಚಲಕ್ಕಂ ಭೂತಲದೊಳ್ ಆರ್ಗಮ್ ಅಧಿಕಂ (Śmd. 138). ದ್ರೋಣಂಗಂ ನಿನಗಂ ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆ ಅದು ಸಕ್ಕಸಮನೆ? (150). ಛಲದೊಳಮ್ ಆಚಾರದೊಳಂ ಕಲಿತನದೊಳಂ (150). ಈ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕಂ ಕನ್ನಡಕ್ಕಂ ಸರಿ (384). 3, *also, likewise, too.* ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದೊಳಂ ಕಿಱಿದು ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ತಕೆ, ಪುಲ್ಲಿಂಗದ ಪೋಲ್, (ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್) ಎಲ್ಲಂ ಪುದಿಗುಂ (Śmd 148). 4, it *emphasizes* a number. ಮೊದಲ್ ಎರಡು ವಿಭಕ್ತಿಯೊಳಂ ಪೊಷಟ್ಟುಮ್ ಅಲ್ (Śmd. 146). ಈ ಎರಡು ಸಮಾಸಪದಕ್ಕಮ್ ಉಚಿತ ವಿಧಿಯಿಂ ವಿಕಲ್ಪಮ್ ಇಲ್ಲ (384). ಎರಡುಮನ್ ಈಸಿಕೊಣ್ಡು (Bp. 50. 36). 5, it expresses that the *whole* of a definite number of things, etc. is meant. ಇನ್ದ್ರ, ಅನಲ, ಯಮ, ನೈಋರ್ತ, ವರುಣ, ಮರುತ್, ಧನದ, ರುದ್ರ ಈ ಆ ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಬು ದೆಸೆಗಂ (for *the* eight regions) ಕ್ರಮದಿನ್ದೆ ಒಡೆಯರು (Hlā). ಇವಱ ಉದಾಹರಣೆಗಳಂ ಸೊಲ್ಲಿಸುವೆನ್ ಎರಡು ಮೆಯ್ಗಂ (with regard to *the* two forms, viz. Saṁskṛita and Kannaḍa; Śmd. 384). ಎರಡು ಕಣ್ಗಳ್ means "two eyes"; ಎರಡು ಕಣ್ಗಳಂ (nominative) "both eyes". 6, if, together with the conditional particle ಒಡೆ (ಅಡೆ, ಅರೆ), it is added to the past participle of ಆಗು, the combined form (ಆದೊಡಂ) conveys **a,** the meaning of No. 2. ಪೂರ್ವದೀರ್ಘಮ್ ಆದೊಡಮ್, ಅವ್ಯಯಮ್ ಆದೊಡಮ್, ಅನೇಕಾಕ್ಷರಮ್ ಆದೊಡಂ ದ್ವಿತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲ (Śmd. 84). **b,** that of *at any rate.* ಒನ್ದು ತೆಱದ ಮಗನ್ ಆದೊಡಂ ಬೇಕು, ಎಲಾ, ಮಾನವರ್ಗೆ (J, 28, 57). **c,** that of *even, as was not to be expected.* ಭಾವಿಯೆನಿಸಿ ಇರ್ದುದು ಅದು ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಕಳೆಯಲ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯಮ್ ಆಗದು ಜಗದೊಳ್ ದೇವಂಗೆ ಆದೊಡಂ Rśv. 13, 11). **d,** that of *soever* in the English whatsoever, whosoever. ನೀವು ಏನಾದೊಡಂ ಕುಱುಪ ತನ್ದು, ಎನಗೆ ತೋರ್ಪುದು! (J. 28, 30). 7, if, together with ಒಡೆ, it is affixed to any other participle but that of No. 6, the meaning becomes *and if; -soever* (one) *may; though, although.* ದೋಷಮ್ ಇದಱೊಳ್ ಏನಾನುಮ್ ಉಳ್ಳೊಡಂ ಪ್ರಿಯದಿಂ ತಿರ್ದುವುದು (Śmd. 3). ಆದಿಯ ಪತ್ತು ಅಕ್ಕರಮುಂ ಸಮಾನಮ್ ಎನಿಸುಗುಂ; ಅವಱೊಳ್ ಎರಡು ಎರಡು, ಎನ್ತು ಓದಿದೊಡಂ, ಸವರ್ಣಂ (3). ಸದ್ಭಕ್ತಿಧರ್ಮಚ್ಯುತಿಗೆ, ಅದಟನ್ ಅಪ್ಪೊಡಂ, ಭೂಪತಿ ಅಳ್ಕಲ್ವೇಱ್ಕುಂ (Rśv. 13, 22). see -ಒಡಂ s. -ಒಡೆ 4.

ಅಂಶ aṁśa. = ಅಂಶೆ, ಅಮಸ. *a part; a share, a portion;* — remnant of. 2, a fraction (in arithmetic). 3, a degree of latitude (or longitude, see ಅಕ್ಷಾಂಶ, ರೇಖಾಂಶ). 4, the name of an āditya.

ಅಂಶಕ aṁśaka. = ಅಂಸಕ. *a part; a share,* 2, having a share, a co-heir; a kinsman.

ಅಂಶಚಕ್ರ aṁśa-cakra. an astrological diagram used by astrologers in casting nativities (My.; Te.).

ಅಂಶತಃ aṁśa-taḥ. by parts, by degrees; bit by bit. (My.). ಅಂಶತಃ ಅಂಶತಃ (B. 5, 123).

ಅಂಶತ್ವ aṁśatva. the being a part or portion (My.).

ಅಂಶನಿರ್ವಾಹಕರ್ತೃ aṁśa-nirvāha-kartṛi. a person who performs a certain part, *e. g.* of a sacrifice (Si. 238).

ಅಂಶಾಂಶೆ aṁśa-aṁśe. a part of a portion, a share of a share; a sub-division (My.);—a secondary incarnation.

ಅಂಶಿಕ aṁśika. sharing; a male who partakes of, or is a portion of (Bp. 3, 13; 8. 48). 2, a portion (50, 44).

ಅಂಶು aṁśu. = ಅಂಚು. *a ray of light, a beam.* 2, *the sun.* 3, light, splendour. 4, anything minute or pointed; a small end of thread, a small filament, etc. 5, a point or end. 6, dress, decoration. 7, N. of a ṛiṣi. 8, N. of a prince, son of Puruhōtra.

ಅಂಶುಕ aṁśuka. *cloth, dress* (ವಸು, ವಸ್ತ್ರ Nn. 17). 2, fine or white cloth. 3, an upper garment.

ಅಂಶುಕಪ್ರಾನ್ತ aṁśuka-prānta. the end or hem of a woman's cloth (Nr.).

ಅಂಶುಜಾಲ aṁśu-jāla. a collection of rays, a blaze of light. (R.).

ಅಂಶುಧರ aṁśu-dhara. the bearer of rays, the sun. (R.).

ಅಂಶುಮತ್ aṁśu-mat. radiant. 2, *the sun.* 3, the moon. 4, pointed. 5, having small filaments. 5, a prince of the solar race, son of Asamañja, grandson of Sagara.

ಅಂಶುಮತಿ aṁśu-mati. *the plant Hedysarum gangeticum* (= ಧ್ರುವೆ, ಶಾಲಪರ್ಣಿ & ಸ್ಥಿರೆ; Si. 150). 2, the river Yamunā.

ಅಂಶುಮತ್ಫಲೆ aṁśumat-phale. *the plantain, Musa sapientum* Roxb., or *Musa paradisiaca* Lin.

ಅಂಶುಮನ್ತ aṁśu-manta. Tbh. of ಅಂಶುಮತ್. (My.).

ಅಂಶುಮಾಲಿ aṁśu-māli. having a garland of light. 2, *the sun.*

ಅಂಶುಮಾಲೆ aṁśu-māle *a garland of light, halo.*

ಅಂಶುಹಸ್ತ aṁśu-hasta. having rays in his hand. 2, the sun (R.).

ಅಂಶೆ aṁśe. Tbh. of ಅಂಶ (My.; Te.). 2, lot, condition, state (My.; Te.).

ಅಂಸ aṁsa. *the shoulder, the shoulder-blade* (ಮುಯ್ಯು Hlā.; ಮುಡುಹು Mr. 321). 2, N. of a king.

ಅಂಸಕ aṁsaka. = ಅಂಶಕ. see ವ್ಯಂಸಕ.

ಅಂಸಕಳ aṁsa-kaḷa. a strong man (ಬಲ್ಲಿದ, ಬಲವನ್ತ Mr. 240, o.r. ಅಂಸಬಳ; see Hlā. s. ಬಲ್ಲಿದ)

ಅಂಸಕೂಟ aṁsa-kūṭa. = ಹಂಸಕೂಟ. *a bull's hump.*

ಅಂಸಪಾದ aṁsa-pāda. = ಹಂಸಪಾದ. (My.).

ಅಂಸಬಳ aṁsa-baḷa. see ಅಂಸಕಳ.

ಅಂಸಲ aṁsala. *strong* (see ಬಲ್ಲಿದ).

ಅಂಹ aṁha. = ಅಂಹ್ಸ. Tbh. of ಅಂಹಸ್. sin (ದುರಿತ, ಪಾಪ Nn. 39). 2, perplexity, delusion (ಮೋಹ 39). 3, prowess, valour (ಪರಾಕ್ರಮ 39).

ಅಂಹತಿ aṁhati. pain; distress, illness. 2, *a gift, a donation.*

ಅಂಹಸ್ aṁhas. = ಅಂಹ, ಅಂಹ್ಸ. pain; distress; trouble. 2, *sin. cf.* aṅghas.

ಅಂಹಾ aṁhā. = ಅಮ್ಬಾ, (My.) 2, ಅಂ-ಹಾ, an interjection used by palankeen-bearers, etc. (My.).

ಅಂಹ್ರಿ aṁhri. *a foot.* 2, *a root, cf.* aṅghri.

ಅಂಹ್ರಿಪ aṁhri-pa. a foot-drinker: *a tree.*

ಅಂಹ್ವ aṁhva. = ಅಂಹ, of which it is the original reading in Nn.

ಅಃ aḥ. = ಆ12, ಆಃ. an interjection expressing astonishment or admiration: ah! (ವಿಸ್ಮಯವಿಡಮ್ಬನ Śmd. 394; Cm.

ಚೋದ್ಯವಿಡಮ್ಬನ). [ಅಃ ಎಂದನೆ Pb. 1, 102]. ಅಃ (o. r. ಅಃ), ಸನ್ದಯಮ್ ಇಲ್ಲ! ಮೆಚ್ಚಿದೆಂ (Śmd. 20). ಪಿರಿಯನ್, ಅಃ (o. r. ಅಃ), ಪಿರಿದೀವನ್ ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? ಚಿಃ, ಅದಂ ನೆನೆಯಂ (68. 184). ಎನ್ತೆನ್ತೊ! ಅಃ (o. r. ಅಃ), ಕಬ್ಬಮ್ ಒಳ್ಳಿತ್ತು ಆಯ್ತು (69). 2, = ಅಖ್, an interjection expressing either contempt (My.), or unconcern: umph! (Mhr.) ಅಃ, ಸುಳ್ಳು ಕಥೆಯು ನನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ (B. . 124), ಇದಱೊಳಗೆ ನನಗೆ ಏನು ಲಾಭ? ಅಃ ಇದಕ್ಕೆ ನೀನು ಅಂಜ ಬೇಡ (5, 142). 3, a sound imitating that of hawking in spitting (My.).

ಅಕ್– a-k. 1. ಅ12,– with half the initial of the next word. *cf.* ಅತ್2,– ಅನ್2,– (and see ಅಕ್ಕಡಿ.)—ಅಕ್ಕಣ. that instant, instantly (T.; R.).

ಅಕ್– ak. 2. a form of the verb ಅಗು 1 (the short form of ಆಗು1), to become, etc., to which the ಕು and ಕುಂ of the future, and the ಕೆ of the imperative are added. see ಅಕ್ಕು4, ಅಕ್ಕುಂ, ಅಕ್ಕೆ3. *cf.* ಅಪ್ಪ, ಅಹ.

ಅಕ್– ak. 3. = ಅಗಿದು of ಅಗಿ2. —ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. to champ (C.).

ಅಕ್– ak. 4. = ಅಡಗಿ of ಅಡಗು1. —ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. to hide one's self (My.).

ಅಕ್– ak. 5. = ಅಗಿದು of ಅಗಿ1. —ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. to dig, to dig up (My.).

ಅಕ a12-ka2. (= ಅಕೊ, etc.) lo! behold! (My.) — ಅಕಕ rep. (C.). —ಅಕಲಾ. -ಅಲಾ. = ಅಕಕ. (My.) —ಅಕಲೆ. -ಅಲೆ. = ಅಕಲಾ (My.).

ಅಕ aka. 1. pain, trouble; sin. (R).

ಅಕ aka. 2. ಅಕ್ಕ 2, q. v., ಅಗ 1. a Tbh. of ಅರ್ಕ 1, in ಅಕಸಾಲ, etc.

ಅಕಚ a-kaca. destitute of hair, bald. (R.).

ಅಕಚೆ akace. = ಅಗಸೆ 1, etc. (My.).

ಅಕಟ akaṭa. = ಅಕ್ಕಟ q. v., ಕಟ 4. alas! o! ah! (My.) ತನ್ನ ಸುತರ ಅಳ್ಕಿಗೆ ಆಯಿತ್ತು ಕಣ್ಬಕಮ್, ಅಕಟ! (J. 29, 36). ಅಕಟ! ಪಾಣ್ಡವರ್ ಅಱಿದರೇ? (Bh. 1, 8, 89). —ಅಕಟಕಟ. rep. ಇದಕೆ ಉಪಾಯಮ್ ಅದು ಅವುದು? ಅಕಟಕಟ! (Bp. 13, 6). ಅಕಟಕಟ! ನಾಂ ಪ್ರಾಣವಂ ಬಿಡುವೆ (27, 18; see also 11, 7; 46, 59; 52, 14). ಅಕಟಕಟ! ಅದು ಅರ ಅಣುಗನ್? ಈ ಸುಕುಮಾರಂ ಮಡಿದನ್ ಅಶ್ವಖುರಹತಿಯಿಂ! (Rśv. 13, 98). — ಅಕಟಕಟಾ. rep. ಅಕಟಕಟಾ! ಎನುತ, ದುಃಖಿಸುತ .... ಅಗಲಿದರು (Bp. 46, 59). ಅಕಟಕಟಾ! ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಇರುವದು ಬಹು ಕಷ್ಟ (B. 3, 90). — ಅಕಟಾ. = ಅಕಟ-ಆ 5. see ಅಕಟಕಟಾ. (My.; Tē.).

ಅಕಟ a-kaṭa. = (ಅಕಳ), ಅಗಡ.— ಅಕಟವಿಕಟ. dupl. hideously huge; excessively much; frightful, shocking (Mhr.; S. Mhr.);—adverse, contrary, troublesome (My.; Te.); chicanery (T. ಅಗಡವಿಗಡ. M. ಅಗಡುವಿಗಡು). 2, huge or exorbitant power (My.). — ಅಕಟೋವಿಕಟ. = ಅಕಟವಿಕಟ No. 1 (Mhr. & S. Mhr.) — ಅಕಟೋವಿಕಟೋ. = ಅಕಟೋವಿಕಟ. (S. Mhr.).

ಅಕಟಾಯಿಸು akaṭāyisu. to become warped, as leather by drying in the sun (Sd.; Mhr. ಆಖಡಣೇಂ, ಆಖುಡಣೇಂ, to contract, shrink, etc.).

ಅಕಡಿ akaḍi. = ಅಕ್ಕಡಿ, in ಅಕಡಿತಕಡಿ, = ಅಕ್ಕಡಿತಕ್ಕಡಿ. (My.).

ಅಕಣ್ಟಕ a-kaṇṭaka. free from thorns, difficulties, troubles, or enemies. (R.).

ಅಕರ a-kara. handless, maimed; — not acting; — exempt from tax (R.).

ಅಕರಣಿ a-karaṇi. non-accomplishment; *failure, disappointment.*

ಅಕರಣೀಯ a-karaṇīya. not to be done (Rsv. 13, 13).

ಅಕರುಣ a-karuṇa. merciless. 2, cruelty (Bp. 4, 45; 60, 56; My. as ಅಕರುಣೆ).

ಅಕರ್ತವ್ಯ a-kartavya. not to be done, improper. (My.).

ಅಕರ್ಮ a-karma. without work or action. 2, intransitive. 3, improper work, crime. (My.).

ಅಕರ್ಮಕ a-karmaka. Intransitive. (My.).

ಅಕರ್ಮಕಕ್ರಿಯೆ a-karmaka-kriye. an intransitive verb (My.).

ಅಕರ್ಮಿ a-karmi. a man who commits crime (My.).

ಅಕಲ a-kala. (= ಅಕಳ). not in parts, entire. 2, the water mass of the ocean (ಮಹಾಸಾಗರದ ನೀರ ಗುಮ್ಪು Mr. 405).

ಅಕಲಂಕ a-kalaṅka. = [ಅಕಳಂಕ] stainless, pure (Ch. v. 6; Bp. 53, 55; Mr. 521).

ಅಕಲತ್ರ a-kalatra. without a wife; not married. (My.).

ಅಕಲಾಯ a-kalā-āya. useless; unrequired (T.; My. rare). ಬಿಟ್ಟಿ ಅನ್ದರೆ ಅಕಲಾಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿಕೆ (Si. 79).

ಅಕಲು akalu. = ಅಗಲ್, etc., in ಅಕಲಾಡು, = ಅಗಲಾಡು (My.).

ಅಕಲ್ಪ a-kalpa. not subject to rules, uncontrolled;—incomparable (Bp. 18, 100).

ಅಕಲ್ಪಿತ a-kalpita. not fabricated or invented; natural, genuine (Bp. 24, 17).

ಅಕಲ್ಮಷ a-kalmaṣa. sinless, pure, (My.).

ಅಕಲ್ಯಾಣ a-kalyāṇa. *inauspicious.* 2, bad luck.

ಅಕಸಾಲ aka2-sāla. = ಅಕ್ಕಸಾಲ, ಅಗಸಾಲ. a gold or silver smith (C).

ಅಕಸಾಲಿಕೆ aka2-sālike. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿಕೆ. the business of a gold or silver smith (C.).

ಅಕಸಾಲಿಗ aka2-sāliga. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ, ಅಗಸಾಲಿಗ. a gold or silver smith (C.).

ಅಕಸಾಲೆ aka-sāle. = ಅಕ್ಕಸಾಲೆ q. v., ಅಗಸಾಲೆ. the workshop of a goldsmith. 2, a goldsmith (C.).

ಅಕಸ್ಮಾತ್ a-kasmāt. without a wherefore, accidentally, suddenly. (My.)

ಅಕಸ್ಮಾತ a-kasmāta. Tbh. of ಅಕಸ್ಮಾತ್. suddenly (B. 5, 128).

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತು a-kasmāttu. Tbh. of ಅಕಸ್ಮಾತ್. (My.) ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ, unexpectedly, suddenly (B. 3, 7, 127).

ಅಕಳ akaḷa. a term used in tickling (*cf.* ಅಕ್ಕಳಿಕೆ No. 2). —ಅಕಳಚಕಳ. dupl. excessive tickling (My.). — ಅಕಳಸಕಳ. = ಅಕಳಚಕಳ (My.).

ಅಕಳ a-kaḷa. = ಅಕಟ, (ಅಕಲ). — ಅಕಳಸಕಳ. dupl. shockingly much (S. Mhr.).

*ಅಕಳಂಕ a-kaḷaṅka. = ಅಕಲಂಕ.

ಅಕಾಣ್ಡ a-kāṇḍa. without a trunk. 2, unexpected, sudden. (My.). — ಅಕಾಣ್ಡತಾಣ್ಡ. reit. = ಅಕಾಣ್ಡ No. 2. (My.).

ಅಕಾರ a-kāra. the letter ಅ (Śmd. 11; Kāvy. 1, 3, 57-59).

ಅಕಾರಣ a-kāraṇa. causeless. 2, absence of a cause (Śmd. 397).

ಅಕಾರತ್ a-kārat. without cause (My.; Br.; H.); useless (R.).

ಅಕಾರಾನ್ತ akāra-anta. ending in the letter ಅ. 2, a term with final ಅ (Śmd. 65; Kāvy. I, 2, 20-22. 104-108).

ಅಕಾರಾನ್ತತೆ akāra-antate. the state of ending in the letter ಅ (Śmd. 70).

ಅಕಾರಾನ್ತತ್ವ akāra-antatva. = ಅಕಾರಾನ್ತತೆ. (Śmd. 70 Cm.).

ಅಕಾರ್ಯ a-kārya. not to be done. 2, *an improper act* (ಅಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯ Nn. 70).

ಅಕಾಲ a-kāla. wrong or inauspicious time (Bp. 43, 22). 2, unseasonable, untimely. ಅಕಾಲದ ಮರಣ (J. 18, 13).

ಅಕಾಲಫಲ akāla-phala. fruit produced out of season (My.).

ಅಕಾಲಮರಣ akāla-maraṇa. an untimely death (My.).

ಅಕಾಲವೃಷ್ಟಿ akāla-vṛiṣṭi. unseasonable rain (My.).

ಅಕಿಂಚನ a-kiñcana. without anything, *poor.*

-ಅಕಿನ್ತ akinta. -ಅಕೆ-ಇನ್ತ 1. = -ಅಕಿನ್ತಾ, -ಅಕ್ಕಿನ್ತ, -ಅಕ್ಕಿನ್ತಾ, -ಅಗಿನ್ತ. a vulgar suffix added to the genitive, denoting *more than.* ಅಯ್ಯೂಱು ರುಪಾಯಿಗಳಕಿನ್ತ ಕಡಿಮೆ (B. 5, 264).

-ಅಕಿನ್ತಾ akintā. -ಅಕೆ-ಇನ್ತಾ 1. = -ಅಕಿನ್ತ, etc. ಕತ್ತೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಹೋತಿನಕಿನ್ತಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ದ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 16). ಕರಡಿಗಳಕಿನ್ತಾ ಮುಮ್ಮಡಿ ದೊಡ್ಡವು (5, 258).

ಅಕೀರ್ತನ a-kīrtana. the not telling, celebrating or praising. see ಸದಕೀರ್ತನ.

ಅಕುಟಿಲ a-kuṭila. not crooked or insincere, upright, honest. (Bp. 14, 34; 22, 3; 53, 60; My.).

ಅಕುಪ್ಯ a-kupya. *gold; silver.*

ಅಕುಲ a-kula. not of a good family. 2, lowness of family (Bp. 3, 51).

ಅಕುಶಲ a-kuśala. *unlucky, inauspicious.* 2, not clever.

ಅಕೂಪಾರ akūpāra. *the ocean.* 2, the king of tortoises supposed to uphold the world; any big tortoise. 3, ಕಲ್ಲಿನ ಮೊರಡಿ (G.). 4, the sun.

ಅಕೃತ a-kṛita. undone, unperformed. 2, not wrought or made. 3, native metal (ಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಚೂರ್ಣದಿರೂಪಮ್ ಆಗಿ ಇಹುದು Nr.; see Si. 330). 4, an unheard-of action or crime.

ಅಕೃತ್ಯ a-kṛitya criminal. 2, a crime. (My.).

ಅಕೃಷ್ಣಕರ್ಮ a-kṛiṣṇakarma. free from black deeds, *guiltless.*

-ಅಕೆ ake. = -ಅಕ್ಕೆ 2, -ಅಗೆ 2. a vulgar form of the suffix for the dative singular -ಕೆ. *see* -ಅಕಿನ್ತ, -ಅಕಿನ್ತಾ.

ಅಕೈತವ a-kaitava. free from deceit or fraud. (J. 10, 41.)

ಅಕೊ a₁₂-ka₂-o₄. = (ಅಕ, ಅಕ್ಕ), ಅಗೊ. ಅಗೋ, ಅದುಗೋ, ಅದೋ. lo! behold! (pointing to more or less remote objects, C.).

ಅಕೌಶಲ a-kauśala. want of dexterity; — evil. (R.).

ಅಕ್ಕ a₁₂-kka 1. = ಅಕ. — ಅಕ್ಕಕ್ಕ. rep. (My.).

ಅಕ್ಕ akka. 2. an elder sister. (C.; M., Te. ಅಕ್ಕ; T. ಅಕ್ಕಾಳ್, ಅಕ್ಕೈ; Tu. ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕೆ; Mhr. ಅಕಾ; Sk. ಅಕ್ಕಾ; mother; ಅರ್ಕ, elder brother; ಅನ್ನಿ, elder sister; see ಅತ್ತಿಕೆ). it receives the terminations of the masculine: ಅಕ್ಕಂ, ಅಕ್ಕನಂ, (ಅಕ್ಕನ್ನ, etc.); ಅಕ್ಕಾಂ (Śmd. 148); its plural: ಅಕ್ಕಂಗಳ್, (ಅಕ್ಕಗಳು), ಅಕ್ಕನ್ದಿರ್ (124, 126). [ಅಕ್ಕ ಪೇೞಾರೊಳಿಂ ನುಡಿವೊ ಬೇಸಱನ್ ... Ap. 3, 31; Pb. 7, 35]. ಅಕ್ಕಂಗಳಿರ! ಅನ್ವೆಗಳಿರ! (Bp. 29, 8). ಬನದೊಳಗೆ ಪೋಗಿ, ಪೊಸ ಪೂವಿನ ಗೊಂಚಲನ್, ಅಕ್ಕ, ನಿನಗೆ ತನ್ದಪ್ಪೆಂ (Śmd. 73). ಅಕ್ಕನ ಹಗೆ, ಬಾವನ ನೆಣ್ಟು. — ಅಕ್ಕನ ಬಂಗಾರವಾದರೂ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ ಬಿಡ. — ಉಣುವುದಕ್ಕೆ ಉಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ್ನ ಕರೆ, ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಬಾವನ್ನ ಕರೆ (Prvs.). ಅಕ್ಕಾ! (B. 4, 2). — a woman elder than one's self is usually styled ಅಕ್ಕ, and endearedly also girls are called so by their elders (My.). a father says to his youngest daughter (ಕಿಱಿಯ ಮಗಳ್): ತರಳೆ, ನಿನ್ನಂ ನವ್ಬಿ ಹೋದಪೆವು, ಅಕ್ಕ, ಚನ್ನಕ್ಕ! (Bp. 14, 3). see ಚನ್ನಕ್ಕ, ಚಿಕ್ಕಕ್ಕ, ಹಿರಿಯಕ್ಕ; Prvs. s. ಅಕ್ಕಱ, ಅಕ್ಕಿ. — ಅಕ್ಕಕ್ಕ! rep. (Bp. 50, 7). — ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ. an affectionate or honourable mode of addressing an elder sister, etc. (My.; T. ಅಕ್ಕೈಚ್ಚಿ.) — ಅಕ್ಕಣ್ಣಿ. -ಅಣ್ಣಿ. = ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. (My.). — ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು. elder and younger sisters: sisters (C.; B. 4, 153). ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರ ಹಣ್ಣು (= ಪಪ್ಪಾಯಿ, My.). — ಅಕ್ಕನಾಗಿ. N. of Cannabasava's mother (My.). — ಅಕ್ಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. (My.). — N. (My.). — ಅಕ್ಕಯ. -ಅಯ. — ಅಕ್ಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಅಕ್ಕ. (My.; also ಅಕ್ಕಯ್ಯನವರು). — ಅಕ್ಕವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. (C.); — N. (My.). [@ akka is a Kannaḍa word of Dravidian origin. This was given as a Sk. derivative in the earlier edition.]

ಅಕ್ಕ akka 1. = ಅಕ 2, etc. (T. ಅಕ್ಕ, metal). see ಅಕ್ಕಸಾಲ, etc.

ಅಕ್ಕ akka 2. Tbh. of ಅಕ್ಷ. see ಅಕ್ಕದಾಮ, ಅಕ್ಕಮಾಲೆ. — ಅಕ್ಕದಾಳ. a die at play (My.).

ಅಕ್ಕಜ akkaja. 1. wonder, surprise. 2, a wonderful thing. (J. 6, 35; 14, 6; 26, 35; Te.) ಒನ್ದು ಅಕ್ಕಜವನ್ ಅಂಕಣ್ಡೆನ್ (Bp. 11, 22). ಕೃಷ್ಣನ ಅಕ್ಕಜದ ಅಡಾಯುಧಂ ನನ್ದಕಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 20). — ಅಕ್ಕಜಂ ಮಿಗು. surprise to become great or abound (Bp. 5, 61; 18, 83; 31, 29; 48, 31).

ಅಕ್ಕಜ akkaja. 2. = ಅಚ್ಚಜ. envy, displeasure (ಕಱುಬು Ct. I, 106; ಕಱುಮ್ಬು, ಅಸೂಯೆ Śm. 60, Śs.).

ಅಕ್ಕಟ akkaṭa. = ಅಕಟ, etc. an interjection expressing *pain, sorrow* or *distress* (ಖೇದ Śmd. 393), *envy, displeasure* (ಕಱುಬು Ct. I, 86), and *wonder* or *surprise* (ಅಚ್ಚರಿ Śmd. 393). (My.; S. Mhr. pretty C.; Tē. ಅಕಟ, ಅಕ್ಕಟ). [ಅರಗಿನ ಮನೆಯೊಳ್ ಪಾಂಡವರುರಿದಙ್ಗದರಕ್ಕಟಯ್ಯೊ Pb. 3, 7; Ap. 2, 35]. ಬಿಜ್ಜಳನು ನಸು ನಗುತ (ಎನ್ದಂ) ಬಸವಯ್ಯ, ಅಕ್ಕಟ, ಮುಸುಕಿತೇ ಶಿವ ಮರುಳು ನಿನ್ನುವಂ? (Bp. 10, 3). ಅಕ್ಕಟ, ಎಂಜಲ ಮಾಂಸಂ! ಅತನ ಮುಕ್ಕುಳುದಕಂ! (18, 36). — ಅಕ್ಕಟಕಟ. — ಅಕಟ. rep. ಅಕ್ಕಟಕಟ, ಮದೀಶ್ವರನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಂಕಟಮ್ ಆಯ್ತು! (Bp. 13, 24; see also 18, 54; 42, 13). — ಅಕ್ಕಟಕಟಾ. — ಅಕಟಾ. rep. ಅಕ್ಕಟಕಟಾ! ಎನ್ದು, ಗೋಱಾಡಿದೆ (Bp. 48, 9). — ಅಕ್ಕಟಾ. — ಅ 5. ಅಕ್ಕಟಾ, ಮೆಚ್ಚುವನೆ ಇನ್ತಹ ಠಕ್ಕರಿಗೆ? (Bp. 36, 16; see also 31, 13).

ಅಕ್ಕಡಿ (ak₁-kaḍi, *i. e.* kaḍe). = ಅಕ್ಕಡೆ. a furrow for growing especially different kinds of pulse between two furrows of the main crop (S. Mhr.; My.).

ಅಕ್ಕಡಿ akkaḍi. = ಅಕಡಿ. — ಅಕ್ಕಡಿತಕ್ಕಡಿ. dupl. fraud in weighing or measuring, deceit in words, etc. (My.).

ಅಕ್ಕಡೆ (ak₁-kaḍe). = ಅಕ್ಕಡಿ. (My.).

ಅಕ್ಕದಾಮ akka-dāma. Tbh. of ಅಕ್ಷದಾಮ. (My.).

ಅಕ್ಕಮಾಲೆ akka-māle. Tbh. of ಅಕ್ಷಮಾಲೆ. (My.).

ಅಕ್ಕರ akkara. = ಅಕ್ಕಿರ, ಅಚ್ಚರ 2. Tbh. of ಅಕ್ಷರ (Śmd. 10. 346; Hlā. II, 404; My.; Te.). a letter of the alphabet. [Pb. 11,

46; Ap. 2, 55]. 2, a syllable (Ch.). 3, a kind of metre (Ch.) [Kr. 1, 35]. see ಒತ್ತಕ್ಕರ, ದಡ್ಡಕ್ಕರ, ಬೀಜಕ್ಕರ. ಅಕ್ಕರವು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ, ತರ್ಕ ತಾ ವಾದಕ್ಕೆ, ಮಿಕ್ಕಿಹಿದುಗಳು ತಿರುಪೆಗೆ; ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆರಡಕ್ಕರವೆ ಸಾಕು (ದೇವ, Sp.).

***ಅಕ್ಕರಗೊಟ್ಟಿ akkara-goṭṭi.** Tbh. of ಅಕ್ಷರಗೋಷ್ಠಿ a literary assembly ಇಂಪುಂ ತಗುಳ್ದೊಂದು ಗೇಯಮುಮಾದಕ್ಕರ ಗೊಟ್ಟಿಯುಂ ... Pb. 4, 31.

ಅಕ್ಕರಮಾಲೆ akkara-māle. Tbh. of ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ (Śmd. 380).

ಅಕ್ಕರಿಕೆ akkarike. (Tbh. of ಅಕ್ಷರಿಕೆ). a kind of metre (Ch.).

ಅಕ್ಕರಿಗ akkariga. ಅಕ್ಕರ-ಇಗ (Śmd. 233). a man skilled in letters (ಅಕ್ಷರಜ್ಞ 210 Cm.). see ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗ.

ಅಕ್ಕಱ akkaṟa. = ಅಕ್ಕಱು, etc. (My.). ಅಕ್ಕಱದ ಅಕ್ಕ ಬನ್ದಾಗ್ಯೆ ಸಕ್ಕರೆಯೆಲ್ಲಾ ಕಯ್ಪಿ ಆಯಿತು (Prv.).

ಅಕ್ಕಱತೆ akkaṟate. = ಅಕ್ಕರ್ತೆ, ಅಕ್ಕಱ, etc. (My.; ಪ್ರೀತಿ G.). ನೋಡು, ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಕ್ಕಱತೆಯಿನ್ದ ಜೋಕೆ ಮಾಡು ತ್ತಾರೆ! (B. 1, 24).

ಅಕ್ಕಱಿಕೆ akkaṟike = ಅಕ್ಕಱ. (R.; Te. ಅಕ್ಕಟಿಕೆ).

ಅಕ್ಕಱು akkaṟu. -ಱ್. = ಅಕ್ಕಱ, ಅಕ್ಕಱೆ, ಅಕ್ಕಸ, ಅಟ್ಕಱ್ 2. affection, love (ನೇಹ Ct. II, 72; My.). ಅಕ್ಕಱಿಲ್ಲದೆ ಬಸವನಂ ಕೀರ್ತಿಸುವಡೆ ಎನ್ನ ಅಳವೆ? (Bp. 1, 34). ಅಕ್ಕಱಿಂ ಮೆಯ್ದಡವಿ, ಮುಗನಂ ತರ್ಕೆಯ್ಸಿ (4, 70). ಅಕ್ಕಱಿನ್ದ ಅವನ ಅಸುವನ್ ಇತ್ತನು (48 sum.; see also 13, 24; 31, 29). ಅಕ್ಕಱೊಳ್ ಅಳಿಗಳ್ ಅರ್ಭಕನ ರೋದನದ ಕೂಡ ಅಱುವ ತೆಱದೊಳ್ ಮೊರೆದವು (J. 28, 36). ಕಿರಾತರ ಅಂಗಚ್ಛವಿಗಳು, ಅಕ್ಕಱಿನ್ದ ಅವರವರ ತನುಪರಿಮಳಂಗಳ್ಗೆ ತುಕ್ಕುವ ಎಳೆದುಮ್ಬಿಗಳ ಬಳಗಂಗಳ್ ಎನ್ಪುನ್ತೆ, ಪೊಕ್ಕು ಪೊಕ್ಕು ಅಡವಿಯೊಳ್, ಕಣ್ಗೆ ಕಾಣಿಸುತ ಇರ್ದವು (28, 43). ಕುನ್ತಲನಗರಿಗೆ ಅಕ್ಕಱಿನ್ದ ಅಯ್ತನ್ದನ್ ಆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ (31, 27). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಅಕ್ಕಱಿಲ್ಲದ ತವುರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (Dp. 148, 4). —ಅಕ್ಕರ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. to be possessed of love (J. 30, 52; 32, 37).

ಅಕ್ಕಱೆ akkaṟe. = ಅಕ್ಕಱ. (My.; see Śś. s. ಬಡೆಗೋಲ್). 2, want, necessity, occasion, need (My.; T., Te.; Te. also: desire).

ಅಕ್ಕರ್ತೆ akkaṟte = ಅಕ್ಕಱತೆ. (My.).

ಅಕ್ಕಲ akkala. (= ಅಕಳ). —ಅಕ್ಕಲಕರೆ, the plant Anthemis pyrethrum (Te. ಅಕ್ಕರಕರೆ, ಅಕ್ಕಲಗರೆ, ಅಕ್ಕಲಗರ್ರೆ; My.). —ಅಕ್ಕಲಕಾರ. (= ಗೋಲೋಮಿ G.).

ಅಕ್ಕಲು akkalu. ಅಕ್ಕಲ್. = ಹಕ್ಕಲು. (My.).

***ಅಕ್ಕವೆ akkave.** = ಅಟ್ಕವೆ. ಅನುಭಾವ ಅಕ್ಕವೆಯಾಗದೆ ಬೆಬ್ಬನೆ ಬೆಱೆತೆ ನಯ್ವಾ Bv. 298.

ಅಕ್ಕಸ akkasa. love. = ಅಕ್ಕಱ. (S. Mhr., occasionally in the mouth of females).

ಅಕ್ಕಸಗಾಱ akkasa-gāṟa. a loving man (S. Mhr.).

ಅಕ್ಕಸಗಾಱಳು akkasa-gāṟaḷu. a loving woman (S. Mhr.).

ಅಕ್ಕಸಾಲ akka-sāla. = ಅಕಸಾಲ, etc. (C.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಕೆ akka-sālike. = ಅಕಸಾಲಿಕೆ. (C.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ akka-sāliga. = ಅಕಸಾಲಿಗ, etc. (C.; Si. 108; B. 4, 147).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗಿತ್ತಿ akka-sāligitti. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿತಿ. (My.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿತಿ akka-sāle-iti. (Śmd. 244). a woman of the goldsmith caste.

ಅಕ್ಕಸಾಲೆ akka-sāle. = ಅಕಸಾಲೆ, etc. the workshop of a goldsmith (T. ಅಕ್ಕಚ್ಚಾಲೈ, a shop where metals are worked). 2, a goldsmith (ನಾಡಿನ್ಧಮ, ಸ್ವರ್ಣಕಾರ, ಕಲಾದ, etc. Nr.; Hlā.; Mr. 376; C.). ಪದಕಮನ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (Śmd. 157). ಮಾಡಿದಂ ಪದಕಮನ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ (301). ಕೊಳುವ ಕೊಡುವ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿದಡೆ ಮೊಳೆಗಳಂ ಹೊಱ ನೂಂಕಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮೊಳೆಯನ್ ಒರೆಗೊಮ್ಬ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು (Bp. 21, 30). ಅಕ್ಕಸಾಲೆಗಿನ್ತ ಕಳ್ಳನಿಲ್ಲ, ಮುಕ್ಕಿಗದ್ದೆಗಿನ್ತ ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).—ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು. —ಅ 3. = ಅಕ್ಕಸಾಲ (My.; T. ಅಕ್ಕಚ್ಚಾಲೈಯು). ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯರ ಸಲಾಕೆ (G. 62, 65). ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯನ್ ಊರಿಗೊಕ್ಕಲ್ ಎನ್ದೆನ ಬೇಡ! ಬೆಕ್ಕು ಬನ್ದಿಲಿಯ ಹಿಡಿವನ್ತೆ; ಊರಿಂಗೆ ರಕ್ಕಸನಹನು (Sp.). —ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯವ. -ಅವ. = ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ. (My.; ಕಂಸಾಳಕ, ಕಂಸಾಳಿ, ಕಲಾದ, ನಾಡಿನ್ಧಮ G.).

ಅಕ್ಕಳಿಕೆ akkaḷike. drawing in the muscles of the stomach, or these muscles being drawn in (S. Mhr.). 2, tickling (My.; M. ಇಕ್ಕಿಳಿ; *cf.* ಅಕಳ, ಚಕ್ಕಲಗುಲಿ).

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. = ಅಕ್ಕುಳಿಸು 1. (C. Te. ಅಕ್ಕಲಿಂಚು).

ಅಕ್ಕಳೆ akkaḷe. a cockroach (Tu. ಎಕ್ಕಲು, ಎಕ್ಕಲೆ) ಅಕ್ಕಳೆ ಹುಱ a cockroach (My.).

ಅಕ್ಕಾಱು (akke-āṟu?). the throat to dry from crying (My., T.; *cf.* Tbh. ಅಕ್ಕು?).

ಅಕ್ಕಿ akki. rice deprived of its husk (C.; ತಣ್ಡುಲ Mr. 372; T. ಅರಿ, ಅರಿಚಿ; M. ಅರಿ; Tu. ಅಕ್ಕಿ, ಅರಿ, Te. ವರಿ, rice in its husk, pl. ವಡ್ಲು). 2, grain (seed) that resembles rice, *e. g.* ನವಣೆಯ ಅಕ್ಕಿ, ಬಿದಿರ ಅಕ್ಕಿ. [ಪನ್ನಿರ್ಕಂಡುಗದಕ್ಕಿಯ ಕೂೞುಮಂ Pb. 3, 25 va.; Ap. 4, 59]. ಉತ್ತಮದ ರಾಜಾನ್ನದ ಅಕ್ಕಿಯ ಬೋನವಂ ಮಾಡಿ (Bp. 27, 15). ಬೋನದ ಬಿಗಿದ ಕುನಿಕಿಲ ಕಳವೆಯಕ್ಕಿಯ ಕೂಱ ರಾಸಿಯ ಬಣ್ಣ ಜೋಡಿಸಿತು (Bh. 1, 10, 25). ತಾಯಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಬೇಳೆ ಹಸನ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು (B. 3, 83). ಅಕ್ಕಿಯ ಮೇಗಳ ಆಸೆ, ನೆಣ್ಟರ ಮೇಗಳ ಬಯಿಕೆ. — ಅಕ್ಕಿ ಸರಿ ಆಗ ಬಾರದು, ಅಕ್ಕನ ಮಕ್ಕಳು ಬಡವು ಆಗ ಬಾರದು (Prvs.). — ಅಕ್ಕಚ್ಚಲು. = ಅಕ್ಕಚ್ಚು. (My.).— ಅಕ್ಕಚ್ಚು. = ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು, of which it is a contraction. (My.). — ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. water in which raw rice has been washed, used, when sweet, as a drink and medicine (C.). 2 a kind of drink, being the water in which ಅಕ್ಕಿ has been boiled for a moment; it is drunk either before it becomes sour or occasionally afterwards (ಅಭಿಷವ, ಅವನ್ತಿಸೋಮ, etc. Hlā.; Mr. 214; My.). —ಅಕ್ಕಿಗಂಜಿ. rice conjee (C.; ವಿಸ್ರಾವ G.). —ಅಕ್ಕಿನುಚ್ಚು broken rice (C.). —ಅಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ. reit. rice, etc. (C.). —ಅಕ್ಕಿಮಾರಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3). —ಅಕ್ಕಿರಡ್ಡಿಗಿಡ. ಸೆನೆದ ಅಕ್ಕಿರಡ್ಡಿಗಿಡ (ಅಕ್ಕಿಹೆಡೆ Si. 146; *cf.* ಹಾಲುತೊಟ್ಟಿನ ಗಿಡ). —ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಕ. a mess of broken rice boiled with ghee, jaggery, etc. (S. Mhr.). —ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಿಗೆ. = ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಕ. (My.). —ಅಕ್ಕಿಸರಿ. rice paste (C.). —ಅಕ್ಕಿಹೆಡೆ. the plant Asclepias rosea Roxb. (ಕ್ಷೀರಾವಿ, ದುಗ್ಧಿಕೆ Nr.; Si. 146). 2, a kind of medicinal Sōma or moon-plant, said to be brought from the Himālaya (? ಹೇಮದುಗ್ಧ, ಚುಕುಳ Mr. 129). see ಅವಲಕ್ಕಿ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಕುದಕಲಕ್ಕಿ, ಕುಸಲಕ್ಕಿ, ಕೇಸಕ್ಕಿ, ಜೀರಾಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ಜೀರಿಗೆ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ದಪ್ಪಕ್ಕಿ, ದೇವಮಲ್ಲಿಗೆಯಕ್ಕಿ, ದೊಡ್ಡ ಬಯ್ರು ಅಕ್ಕಿ (-ಬಯ್ರಿ-) ನವಣೆಯಕ್ಕಿ, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಪುಟ್ಟರಾಜಕ್ಕಿ, ಬಗಡೆಯಕ್ಕಿ, ಬಿದಿರಕ್ಕಿ, ಬೆಣತಕ್ಕಿ, ಬಯ್ರಿಯಕ್ಕಿ, ಮರಳಕಾನ್ತಿಯಕ್ಕಿ, ರಾಜಾನ್ನದಕ್ಕಿ, ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ಸಬ್ಬಕ್ಕಿ, ಸಾವೆಯಕ್ಕಿ, ಹಾರಕದಕ್ಕಿ.

ಅಕ್ಕಿ akki. Tbh. of ಅಕ್ಷಿ. (T.; My.). —ಅಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ. power of illusion (My.; also ಅಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕೀ ವಿದ್ಯೆ).

-ಅಕ್ಕಿನ್ತ akkinta. -ಅಕ್ಕೆ 2 - ಇನ್ತ 1. = -ಅಕಿನ್ತ etc., -ಇಕ್ಕಿನ್ತ. very frequently in B. 5, *e.g.* ಕಿವಿಗಳಕ್ಕಿನ್ತ (16), ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಕ್ಕಿನ್ತ

17, ಕೊಳ್ಳುವದಱಕ್ಕಿನ್ತ (46), ಯೋಗ್ಯತೆಯಕ್ಕಿನ್ತ (76) ಬಡಿಗನಕ್ಕಿನ್ತ (81), ಸ್ಥಿತಿಯಕ್ಕಿನ್ತ (89), ಮುಂಚಿನಕ್ಕಿನ್ತ (91), ಇವೆರ್ದಱಕ್ಕಿನ್ತ (150).

–ಅಕ್ಕಿನ್ತಾ akkintā. -ಅಕ್ಕೆ 3 – ಇನ್ತಾ 1. = -ಅಕ್ಕಿನ್ತ, etc. very frequently in B. 5, *e.g.* ಮುಂಚಿನಕ್ಕಿನ್ತಾ (53), ಜನಱಕ್ಕಿನ್ತಾ (88), ಈಗಿನಕ್ಕಿನ್ತಾ (91), ಇರುವದಱಕ್ಕಿನ್ತಾ (97), ನನ್ನಕ್ಕಿನ್ತಾ (130), ತಮ್ಮಕ್ಕಿನ್ತಾ (169).

ಅಕ್ಕಿರ akkira. Tbh. of ಅಕ್ಷರ. (T.; R.).

ಅಕ್ಕಿಸು akkisu. = ಅಱ್ಗಿಸು, to digest (Rām. 6, 48, 35).

ಅಕ್ಕು akku. 1. = ಅಡಕು. to subdue, to bring under one's control (C. Bp. 19, 41).

ಅಕ್ಕು akku. 2. to embrace, to seize (Rām. 6, 47, 38; *cf.* ಅಡಗು 3, ಅಳ್ಳೆ).

ಅಕ್ಕು akku. 3. embracing, joining (?). — ಅಕ್ಕಣಿ. -ಅಣಿ. the close adhesion of the woof and warp in the web of a loom (R.).

ಅಕ್ಕು akku. 4. = ಅಱ್ಕು 1. — ಅಕ್ಕಾಡು. -ಅಡು = ಅಱ್ಕಾಡು. to come to an end; to lose one's lustre. ಭುಜಗವಲಯದ ಮನ್ದರಾದ್ರಿಯೆನೆ ರೂಢಿಸಿದ ಭುಜಬಲದ ಸಿರಿ ಅಕ್ಕಾಡಿತೇ ತನಗೆ? ಎನುತ, ಖಾಡಾಖಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾತರಿಸಿ, ಕಳವಳಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮನು (Bh. 3, 13, 35). ಅಕ್ಕಾಡಿದವು ಬಾಡಿದವು ಮೋಱೆಗಳ್ (Bp. 42, 32). see Rām. 5, 8, 74. — ಅಕ್ಕೆ ನೋಡು. to look at (a thing) so that its lustre (or purity) disappears (Bp. 14, 8).

ಅಕ್ಕು akku. 5. = ಅಱ್ಕು 2. the state of being well digested [ನಾಯಿಗೆ ನಾರಿವಾಣವಕ್ಕುವುದೇ Bv. 31]. (Bh. 4, 2, 58).

ಅಕ್ಕು ak₂-ku. 6. = ಅಕ್ಕುಂ. it will become; it becomes; it is; etc.—its meanings are to be taken from ಆಗು, to become manifest, etc. ಕಲಿ ಎನಲು, ವೀರನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 231). ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮ ಮೂಢ ದೋಷ ದುಃಕೃತಿಮ ಎಮ್ಬ ಇವುಂ ತಿಮಿರಮ್ ಅಕ್ಕು (Nn. 12). ಸರಸತಿಯು ಸಾರದೆ ಎಮ್ಬಿವು ಅರವಿನ್ದ ಭವನ ಅರಸಿಗೆ ಅಕ್ಕು (Śm. 8). — ಅಕ್ಕಕ್ಕು. rep. yes, yes (= C. ಹೌದು ಹೌದು; see Bp. 24, 29; 55, 44; 58, 43).

ಅಕ್ಕು akku. Tbh. of ವಕ್ಷ. the breast or chest (Te.; see ಅಕ್ಕಾಱು).

ಅಕ್ಕುಂ ak₂-kum. (Śmd. 289). = ಅಕ್ಕು 6. it will become, etc. [ಶ್ರೀ ಕೀರ್ತಿ ವಧೂ ಪ್ರಧಾನ ವಲ್ಲಭನಕ್ಕುಂ Kr. 1, 21; Pb. 1, 85 va; Ap. 1, 10]. ಭದ್ರ ಮನ್ದ ಮೃಗ ಎನ್ಬ, ಇನ್ತು ಆನೆಗಳ್ ಮೂಱು ತೆಱನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Hlā.). ಎಕ್ಕಸಕ್ಕದ ಮಾತುಗಳು ನಿಮಗೆ ಅಕ್ಕುಂ (Bp. 56, 21). ಉಪಲಬ್ಧಿ ಎನೆ ಬುದ್ಧಿ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 223). ತತ್ತ್ವಾಲೋಕದಿಂ ಆಕಾಂಕ್ಷಿಪ ಮುಕ್ತಿ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. 8). ಪ್ರಾಯಂ ಕೂಸು ಆದೊಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಕೂಸು ಅಕ್ಕುಮೆ? (290). ಎನಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (57. 250). ಪೇೞಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (141). ಆಗಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (170). ನುಡಿಯಲ್ಕೆ ಅಕ್ಕುಂ (180). ಪೆಱಗೆ ಅಕ್ಕುಮೇ? (188). ಕಾಣಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (254).

ಅಕ್ಕುಡ akkuḍa. a vigorous, powerful, courageous (or a hasty, eager, rash) man. (ಅಕ್ಕುಡರ್ ಎನೆ ಸತ್ವಗರು Bhn. 52; o. rs. —ಸತ್ವರರು, —ಸತ್ವಧುದು; Te. ಎಕ್ಕುಡು, greatness, height, might).

ಅಕ್ಕುಡಿಸು akkuḍisu. (= ಅಕ್ಕುಳಿಸು 1). to become small; to wane. (Rām. 4, 6, 11; 6, 1, 12; *cf.* ಅಕಟಾಯಿಸು?).

ಅಕ್ಕುಲ akkula. (Tbh. of ಅಕ್ಷುದ್ರ?). good, virtue (J. 5, 56).

ಅಕ್ಕುಳಿಸು akkuḷisu. 1. = ಅಕ್ಕಳಿಸು (ಅಕ್ಕುಡಿಸು). (the muscles of) the belly to be drawn in or contracted (on account of hunger, etc. C.);—to contract (the muscles of) the belly (ನಿಮ್ನಕುಕ್ಷಿ Śmd. Dh.; Bp. 59, 20; C.; T. ಎಕ್ಕು; M. ಇಕ್ಕುಳಿ, ಎಕ್ಕು).

ಅಕ್ಕುಳಿಸು akkuḷisu. 2. to fear (ಭಯ Śmd. Dh.; *cf.* ಅಳ್ಕು 1). 2, to flinch, to withdraw (ಮುಯ್ಪೆಗೆ, ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, etc., ಅಪಸರಣ Ss.). (ಕುನ್ನಿಗಳ್) ಕಣ್ಣೀರವನ ನೋಱೆಗೆ ನಿಲುಕಿದವು, ಕದುಬಿದವು, ಹಾಯ್ದವು, ಹಣಿಗಿ ತುಡುಕಿದವು, ಸೆಳೆದವು, ಉಡಿದು, ಅಕ್ಕುಳಿಸಿ, ಎಡಬಲ ಬಳಸಿದವು (Bh. 3, 13, 27).

ಅಕ್ಕೆ akke. 1. = ಅರ್ಕೆ, ಅಱ್ಕೆ 1. weeping, lamentation, grief (ಕ್ರನ್ದಿತ, ರುದಿತ, ಕ್ರುಷ್ಟ Nr.; ತಿಮಿರ, ಶೋಕ Nn. 12; Bp. 57, 11; Abh. P. 9. 151 va, o. r. ಅಱ್ಕೆ; Bh. 3, 16, 31; Rām. 6, 45, 20). ಮೊಲೆಯನ್ ಉಣ್ಣದೆ, ಅಕ್ಕೆಯನ್ ಉಱಿದು (Bp. 15, 18).

–ಅಕ್ಕೆ akke. 2. = -ಅಕೆ, etc. see -ಅಕ್ಕಿನ್ತ, -ಅಕ್ಕಿನ್ತಾ.

ಅಕ್ಕೆ akke. 3. ಅಕ್ 2 – ಕೆ 2. [ನೆರಮುಕ್ಕಾ ಪರಮು ಕವೀಶ್ವರರೆಮಗೆ Kr. 1, 4; Pb. 1, 47; Ap. 1, 1; ನೀಹೋಹಾಗಳಕ್ಕೆ ನೀಬಾಹಾಗಳಕ್ಕೆ Bv. 167]. (Śmd. 289). may it become, etc. ವೇದದೊಳ್ ಒನ್ದಿದ ಆಯು ನಿನಗೆ ಅಕ್ಕೆ ಬೇಗಂ, ಕಲಿಕಾಲಸೂದನಾ! (290). ನಿಮಗೆ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ, ಅಬ್ಜಗರ್ಭನ ಆಯುಂ ಶ್ರೀಯುಂ! (69). ಸಿಂಗಮ್ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ! ಅಂಜೆಂ (69).— ಅಕ್ಕಕ್ಕೆ. rep. (Bp. 31, 28).

ಅಕ್ತ akta. smeared over, anointed, tinged. 2, made clear, manifested, distinguished. 3, gone. see ವ್ಯಕ್ತ, ಸಮುದಕ್ತ.

ಅಕ್ತಿ akti. manifestation, etc. see ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಅಕ್ರಮ a-krama. want of order, confusion;— injustice (My.). 2, a kind of vākyadōṣa (Kāvy. 11, 2, B, 3. 16-18).

ಅಕ್ರಾಳ akrāḷa — ಅಕ್ರಾಳ ವಿಕ್ರಾಳ frightful, hideous (Mhr., also ಅಕರಾಳ ವಿಕರಾಳ; *cf.* Sk. ಕರಾಲ) see S. ಹವ್ವ.

ಅಕ್ರೂರ a-krūra not cruel, gentle. 2, N. of Kṛiṣṇa's paternal uncle and friend (Bhāgavata 10, 33, 1).

ಅಕ್ರೋಟ akrōṭa. ಅಕ್ರೋಟೆ akrōṭe = ಅಕ್ರೋಡ. (My.).

ಅಕ್ರೋಡ akrōḍa. Tbh. of ಅಕ್ಷೋಟ, etc. (My.). see ಕಹಿ ಅಕ್ರೋಡ, ಗೋಣಿ 3 & ಗೋನು. —ಅಕ್ರೋಡದ ಎಣ್ಣೆ. (B. 3, 115). —ಅಕ್ರೋಡದ ಕಟ್ಟಿಗೆ. (B. 3, 115). —ಅಕ್ರೋಡದ ಗಿಡ. (B. 3, 114). —ಅಕ್ರೋಡದ ಮರ. a large, nut-bearing tree, cultivated in gardens, Aleurites triloba Roxb. (Z.).

ಅಕ್ರೋಡು akrōḍu. = ಅಕ್ರೋಡ. (My.).

ಅಕ್ರೋಡೆ akrōḍe. = ಅಕ್ರೋಡ. (My.).

ಅಕ್ರೋಧ a-krōdha. suppression of anger. (My.).

ಅಕ್ಲೇಶ a-klēśa. freedom from trouble (Bp. 44, 49; 54, 22; My).

ಅಕ್ಷ akṣa. = ಅಕ್ಕ 2, ಅಚ್ಚು 2, a *die for playing with* (see ಎತ್ತಿದ ಸಾರಿ.). 2, playing with dice, *gambling* (ಜೂಜು Nn. 37). 3, *the tree Beleric myrobalan, Terminalia belerica* Roxb., the seed of which is used as a die (ತಾಱು Nn. 37). 4, the seed of Bel. myrobalan (ತಾಱಿಯ ಕಾಯಿ G.) 5, the plant Emblic myrobalan, Emblica officinalis Gaertn. (ನೆಲ್ಲಿಯ ಮರ Nn. 37). 6, the marking nut plant, Semecarpus anacardium (ಕೇರ ಗಿಡ G.). 7, the shrub Eleocarpus ganitrus, producing a seed of which rosaries are made. 8, the seed of Eleoc. gan. (ರುದ್ರಾಕ್ಷ G.). 9, *a weight called Karṣa* (ಎಮ್ಬತ್ತು ಗುಂಜೆಯದು ಒನ್ದು ತೊಳೆ G.). 10, *a wheel*. 11, *the axle of a wheel* (ರಥದ ಅಚ್ಚು Nn. 37). 12, a car, cart (ಶಕಟ, ಬಣ್ಡಿ Nn. 37). 13, a snake (ಹಾವು G.). 14. Garuḍa (Cb.). 15, a N. 16, terrestrial latitude (see

ಅಕ್ಷಾಂಶ). 17, the beam of a balance or string which holds the pivot of the beam. 18, *the eye* (ಅಮ್ಬಕ, ಕಣ್ಣು Nn. 37). 19, *an organ of sense* (ಅಖಿಲೇನ್ದ್ರಿಯ Nn. 37.). 20, *Sochal salt.* 21, blue vitriol. 22, the soul. 23, a nourisher, supporter (ಪೋಷಕ, ರಕ್ಷಿಸುವವ Nn. 37). 24, knowledge. 25, *justice, equity.* 26, *a law-suit.* 27, *an established rule of conduct* or custom. 28, giving, donation (ತ್ಯಾಗ, ಕೊಡುವುದು Nn. 37). 29, disregard of sensual enjoyment (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ Nn. 37). 30, strength, strong support (ಬಲ್ಪು, ಬಲುಹು Nn. 37; ಬಲ್ಪಿನ ಆಧಾರ Mr. 494). 31, a person born blind. 32, ಅವಲೋಕ. (Nn. 37). 33, ಅಗರ (Nn. 37). 34, N. of a rākṣasa (Rām. 5, 5 sum.). —ಅಕ್ಷತದಿಗೆ. Tbh. of ಅಕ್ಷತೃತೀಯೆ. (My.).

ಅಕ್ಷತ a-kṣata. ಅಕ್ಷತೆ, ಅಕ್ಷನ್ತೆ, ಅಚ್ಚತೆ, ಅಚ್ಚನ್ತೆ. not crushed, unbroken, whole, unhurt. 2, whole grains of raw rice that are dipped in water, taken out, generally mixed with turmeric, consecrated through the recitation over it of mantras, and then used for religious ceremonies (Mhr.). 3, the sectarian circlet on the forehead in the centre of the stripe and of a colour different from it (Mhr.). 4, the pigment used for the circlet (Mhr.). 5, *fried grain* (ಅಕ್ಷತಂಗಳು).— ಅಕ್ಷತಂಗೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. -ಂ.ಕೊಳ್. to take (and use) akṣata grains (in worship). (Bp. 53, 48).

ಅಕ್ಷತೃತೀಯೆ akṣa-tṛitīye. Tbh. of ಅಕ್ಷಯತೃತೀಯೆ. (My.).

ಅಕ್ಷತೆ a-kṣate. a virgin (ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯದ ಹೆಣ್ಣು My.). 2, = ಅಕ್ಷತ 2 (ತೊಯ್ದ ಅಕ್ಕಿ G.; My.). 3, = ಅಕ್ಷತ 3. (My.). 3, = ಅಕ್ಷತ 4 (My.). ಪೊಸ ಗನ್ಧದ ಅಕ್ಷತೆ ತುದಿ ಮುಱಿದವು ಎನ್ದೊ? (Bp. 47, 14). ಚನ್ದನದ ಮುತ್ತಿನ ಅಕ್ಷತೆಯ ಕುಂಕುಮಮಿಶ್ರದಿನ್ದೆ, ದಧಿ ಲಾಜೆ ದೂರ್ವಾಂಕುರಗಳಿನ್ದೆ ಎಸೆವ ಪೊನ್ಹರಿವಾಣದ, ಆರತಿಯನ್ ಎತ್ತಿ, ಮುತ್ತುಗಳ ಸೇಸೆದಳೆದರ್ ಸತಿಯರು (J. 18, 23). see ಕೆಮ್ಪಕ್ಷತೆ, ಗನ್ಧಾಕ್ಷತೆ, ಬಿಳಿಯಕ್ಷತೆ, ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷತೆ, ಹಳದಿಯಕ್ಷತೆ. —ಅಕ್ಷತೆ ಬೊಟ್ಟು. = ಅಕ್ಷತ 3. (C.; T.).

ಅಕ್ಷದರ್ಶಕ akṣa-darśaka. *a judge.*

ಅಕ್ಷದಾಮ akṣa-dāma. = ಅಕ್ಕದಾಮ. a string of beads (rudrākṣes, My.).

ಅಕ್ಷದೃಶ್ akṣa-dṛiś. *a judge.*

ಅಕ್ಷದೇವಿ akṣa-dēvi. *a gamester.*

ಅಕ್ಷಧೂರ್ತ akṣa-dhūrta. *a gamester.*

ಅಕ್ಷನ್ತೆ a-kṣante. Tbh. of ಅಕ್ಷತ. (C.).

ಅಕ್ಷಪಾದ akṣa-pāda. N. of the ṛiṣi Gautama (ಗೌತಮ ಋಷಿ G.; My.). 2, a follower of the nyāya or logical system of philosophy (ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ ಬಲ್ಲವ G.; My.).

ಅಕ್ಷಮ a-kṣama. unable to endure, impatient (Bp. 28, 62; J. 24, 56). 3, incompetent.

ಅಕ್ಷಮಾಲೆ akṣa-māle = ಅಕ್ಕಮಾಲೆ. a string of beads (rudrākṣes), a rosary (My.; ಜಪಮಾಲೆ G.).

ಅಕ್ಷಮೆ a-kṣame. impatience (My.); envy. 2, incompetence.

ಅಕ್ಷಯ a-kṣaya. = ಅಚ್ಚಯ. exempt from decay, imperishable (Bp. 58, 62); inexhaustible (J. 20, 11; Rām. 3, 6, 5). 2, Śiva (Bp. 60, 53). 3, N. of the last year in the cycle of sixty (S. Mhr.; My.). 4, the state of being exempt from decay, imperishableness (as of a cloth, Bh. 2, 14, 132; 3, 16, 18).

ಅಕ್ಷಯತೃತೀಯೆ akṣaya-tṛitīye = ಅಕ್ಷತೃತೀಯೆ. ಅಕ್ಷತದಿಗೆ (S. ಅಕ್ಷ) a festival, the third day of the bright half of the month vaiśākha, which is the first day of the satyayuga; the fruits of meritorious actions performed on this day are permanant (My.).

ಅಕ್ಷಯಪಾತ್ರೆ akṣaya-pātre. an inexhaustible vessel (Dp. 62, 1; My.; S. Mhr. occasionally); a beggar's almsvessel (My.).

ಅಕ್ಷರ a-kṣara. = ಅಕ್ಕರ, ಅಕ್ಕಿರ, ಅಚ್ಚರ2, ಅಕ್ಸರ. imperishable (ಅಮೃತ Nn. 9). 2, unalterable. 3, ವಿಷಮ Nn. 9; ಅಸಂಗತ, ಹೋಗ ಬಾರದನ್ಥಾದು Nn. 75. 4, the supreme being (ಪರಬ್ರಹ್ಮ G.). 5, honey (ಮಧು, ಜೇನ್ Nn. 9). 6, fame, renown (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Nn. 9; ಕೀರ್ತಿ Nn. 75). 7, the colour white (ಶುಭ್ರ, ಬಿಳಿದು Nn. 75). 8, *exemption from further transmigration* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 9; ಅಪುನರ್ಭವ, ಮುಕ್ತಿ Nn. 75). 9, water (ಅಮ್ಬರ, ಉದಕ Nn. 9.). 10, the sky or atmosphere (ಅಮ್ಬರ, ಆಕಾಶ Nn. 75). 11, penance, (ತಪಶ್ಚರ್ಯ G.). 12, law (ಧರ್ಮ G.). 13, ಮೂಲಕಾರಣ (G.). 14, *a letter of the alphabet* (Kavy. I, 1 *a*, 7 seq.; Śmd. 10; ವಿವಿಧ ವರ್ಣ Nn. 75). 15, a syllable (see ಅಕ್ಕರ). 16, a word; speech. ಅಕ್ಷರ ಬಾರದವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಮುಖ್ಯ (Prv.). see ಬಾವನ್ನಾಕ್ಷರ. —ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೊಳೆಗಳು. types used for printing (B. 4, 209; My.).

ಅಕ್ಷರಚಣ akṣara-caṇa. *a writer, a scribe.*

ಅಕ್ಷರಚುಂಚು akṣara-cuñcu. *a scribe.*

ಅಕ್ಷರಚ್ಯುತ akṣara-cyuta. a kind of ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಚಿತ್ರ (Kāvy. III, 2, B., 58. 69 seq.).

ಅಕ್ಷರಚ್ಛನ್ದಸ್ akṣara-c-chandas. metre formed of unalterably fixed syllables occurring at fixed places. see Ch. 24 seq.

ಅಕ್ಷರಜೀವಕ akṣara-jīvaka. *a scribe.*

ಅಕ್ಷರಜೀವಿ akṣara-jīvi. a scribe (ಸೇನಬೋವ, etc. Mr. 358).

ಅಕ್ಷರಜ್ಞ akṣara-jña. a learned man (My.).

ಅಕ್ಷರತ್ರಯ akṣara-traya. a collection of three syllables as occurs *e. g.* in the name of ಬಸವ (Bp. 1, 27). ಬಸವಾಕ್ಷರತ್ರಯ (61, 83).

ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ akṣara-māle. = ಅಕ್ಕರಮಾಲೆ. the alphabet (C.).

ಅಕ್ಷರರೂಪ akṣara-rūpa. see ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ.

ಅಕ್ಷರವಿನ್ಯಾಸ akṣara-vinyāsa. array of syllables or letters, writing. 2, *a writing.*

ಅಕ್ಷರವೃತ್ತಿ akṣara-vṛitti. the number of syllables in words (Śmd. 95).

ಅಕ್ಷರಸಂಸ್ಥಾನ akṣara-saṁsthāna. *a writing, scripture.*

ಅಕ್ಷರಸಂಕೇತ akṣara-saṅkēta. a kind of secret writing. (My.).

ಅಕ್ಷರಸಂಖ್ಯೆ akṣara-saṅkhye. the system by which consonants are used to express a numerical value, *e. g.* 1 (one) is represented by the syllables ಕ, ಟ, ಪ and ಯ (Mr. 349). *cf.* ಭೂತಸಂಜ್ಞೆ.

ಅಕ್ಷರಸಂಜ್ಞೆ akṣara-sañjñe. the names and peculiarities of the letters of the alphabet (Śmd. 9 seq.).

ಅಕ್ಷರಸ್ಥ akṣara-stha. a learned man (My.).

ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ akṣara-ātmaka. represented or characterized by letters (Śmd. 46 cm. on ಅಕ್ಷರರೂಪ).

ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ akṣara-abhyāsa. the study of the alphabet; a feast at a child's beginning to learn the letters (My; J. 19, 51; 29, 4).

ಅಕ್ಷರಿಕೆ akṣarike. (= ಅಕ್ಕರಿಕೆ). containing letters, syllables, or vowels (fem.).

ಅಕ್ಷರುಚಕ akṣa-rucaka. (ಸೋರುಪ್ಪು G.).

ಅಕ್ಷವತಿ akṣa-vati. *a game of dice.*

ಅಕ್ಷವಿದ್ಯೆ akṣa-vidye. gambling (My.; Te.)

ಅಕ್ಷಹೃದಯ akṣa-hṛidaya. innermost nature of dice, perfect skill in gambling (Rām. 26, 23).

ಅಕ್ಷಾಂಶ akṣa-aṁśa. a degree of terrestrial latitude (B. 5, 307).

ಅಕ್ಷಾಗ್ರ akṣa-agra. the end of an axle. 2, a linch-pin (ಅಣಿ, ಕೀಲ Mr. 286).

ಅಕ್ಷಾಗ್ರಕೀಲಕ akṣāgra-kīlaka. *the pin of the axle of a carriage, a linch-pin.*

ಅಕ್ಷಾನ್ತಕ akṣa-antaka. Hanumat (Rām. 5, 5 sum.).

ಅಕ್ಷಾನ್ತಿ a-kṣānti. impatience; *envy* (ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು G.).

ಅಕ್ಷಾರ akṣāra. = ಅಕ್ಷರ. (Nn. 157, on account of the metre).

ಅಕ್ಷಿ akṣi. = ಅಕ್ಕಿ, ಅಚ್ಚಿ. *the eye* (ಕಣ್ Nn. 32).

ಅಕ್ಷಿಕರ್ಣ akṣi-karṇa. a snake (using its eyes for ears, ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಅಕ್ಷಿಕೂಟಕ akṣi-kūṭaka. *the eyeball.*

ಅಕ್ಷಿಗತ akṣi-gata. visibly present. 2, *hateful, detestable.*

ಅಕ್ಷಿಮಧ್ಯತಾರೆ akṣi-madhya-tāre. the pupil of the eye (ಕನೀನಿಕೆ, ಅಲಿ Mr. 316).

ಅಕ್ಷಿಮೂಲ akṣi-mūla. the root of the eye (ಪೂರ್ವನೇತ್ರ, ಮೊದಲುಗಣ್ Mr. 317).

ಅಕ್ಷಿರೋಗ akṣi-rōga. a disease of the eye (ಕಣ್ಣಿನ ರೋಗ Nn. 123).

ಅಕ್ಷಿರೋಮ akṣi-rōma. the eyelash (ಪಕ್ಷ್ಮ, ಎವೆ Mr. 317).

ಅಕ್ಷಿವ akṣiva. = ಅಕ್ಷೀವ. sea salt (ಸಮುದ್ರದ ಉಪ್ಪು G.).

ಅಕ್ಷಿಶ್ರವಣ akṣi-śravaṇa. = ಅಕ್ಷಿಕರ್ಣ. (Bp. 48, 15).

ಅಕ್ಷೀಣ a-kṣīṇa. undiminished; complete (ಕೊಱತೆಯಿಲ್ಲದನ್ತಹದು Nn. 90). 2, lasting, permanent. (Bp. 27, 7; 50, 70; 57, 94).

ಅಕ್ಷೀವ a-kṣīva. not intoxicated. 2, *the plant Guilandina* or *Hyperanthera morunga* (= ತೀಕ್ಷ್ಣಗನ್ಧಕ, ಮೋಚಕ, ಶಿಗ್ರು, ಶೋಭಾಂಜನ; ನುಗ್ಗಿಯ ಗಿಡ G.). 3, *sea salt.*

ಅಕ್ಷುದ್ರ a-kṣudra (= ಅಕ್ಷುಲ ?) not small; not mean or base.

ಅಕ್ಷುಭಿತ a-kṣubhita. not agitated, undisturbed (My.).

ಅಕ್ಷೋಟ akṣōṭa. = ಅಕ್ರೋಟ, ಅಕ್ರೋಟೆ, ಅಕ್ರೋಡ, ಅಕ್ರೋಡು, ಅಕ್ರೋಡೆ, ಅಕ್ಷೋಡ, ಅಕ್ಷೋಟ q. v.

ಅಕ್ಷೋಡ akṣōḍa. = ಅಕ್ಷೋಟ, etc. *a certain tree,* described as *a Pilu* (Careya arborea Roxb., according to others Salvadora persica Lin.) growing in the hills. 2, the tree Aleurites triloba Roxb. 3, a walnut.

ಅಕ್ಷೋಭ a-kṣōbha. freedom from agitation. 2, unagitated. (My.).

ಅಕ್ಷೋಭ್ಯ a-kṣōbhya. immovable, imperturbable. 2, N. of a commentator on the vēda (My.).

ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ akṣauhiṇi. *an army consisting of 21,870 elephants, 21,870 chariots, 65,610 horses,* and *109,350 feet. cf.* ಊಹಿನಿ.

ಅಕ್ಸರ aksara. Tbh. of ಅಕ್ಷರ. (My.).

ಅಖ್ akh. = ಅಃ No. 2. (My.)

ಅಖಣ್ಡ a-khaṇḍa. not fragmentary, undivided, *entire, whole,* all; — continuous (Mhr.). (Bp. 9, 36; 18, 56; B. 3, 55).

ಅಖಣ್ಡನ a-khaṇḍana. not breaking, leaving entire. (My.). 2, non-refutation, admission. 3, time.

ಅಖಣ್ಡಿತ a-khaṇḍita. unbroken, undivided. 2, continuous. 3, unrefuted. (Bp. 1, 10; 10, 1; 36, 59; 43, 19; B. 4, 172).

ಅಖರ್ವ a-kharva. not short, not small. 2, much (ಬಹಳ G.). (Bp. 7, 17; 24, 37; 36, 39).

ಅಖಲ್ಯ a-khalya. unfit for war: a coward (Abh. P. 14, 81).

ಅಖಾತ a-khāta. not dug. 2, *a natural pond or lake.*

ಅಖಾದ್ಯ a-khādya. uneatable; improper to be eaten (My.).

ಅಖಿನ್ನ a-khinna. not distressed, not wearied (My.).

ಅಖಿಲ a-khila. without a gap, *entire, complete, all.*

ಅಖಿಲವ್ಯಾಪಕ akhila-vyāpaka. all-pervading (Bp. 51, 40).

ಅಖಿಲಾದ್ವೈತ akhila-advaita. perfect identity (Bp. 51, 18).

ಅಖ್ಖಡ akhkhaḍa. = ಅಖ್ಖಣ್ಡ q. v.

ಅಖ್ಖಣ್ಡ akhkhaṇḍa. one of the terms in Kannaḍa literature that requires the aspirates (Śmd. 23, o. r. ಅಖ್ಖಡ).

ಅಖ್ಯಾತಿ a-khyāti. want of fame; bad repute, infamy (My.; Bh. 2, 13, 37).

ಅಗ್- ag. (= ಅಟ್ 4?). — ಅಗ್ಗಡಲ್. - ಕಡಲ್. a sea of (destruction? or) blood (ರಕ್ತಜಲಧಿ Bhn. 13).

***ಅಗ- aga.** = ಅಂ-, ಅಜ್-, inside, inner. this is not current as an independent word but appears in rare compounds. see ಅಗಪಡು [T., M. ಅಗಂ, Te. ಅರ, Tu. ಅಂ]

ಅಗ aga. 1. = ಅಕ 2, etc. see ಅಗಸಾಲ, etc.

ಅಗ a-ga. 2. not going, not moving (ಗಮನವಿಲ್ಲದ್ದು G.). 2, *a tree,* 3, *a mountain.*

ಅಗಚು agacu. = ಅಗುಚು, ಅಗುಸು, (ಅಡಚು 1, etc.). to press firmly, to compress; to confine, to hold firmly, as a book in the armpit (or under the arm, My.). —ಅಗಚಾಟಲು. -ಅಟಲು. strait, affliction, trouble (Te.; R.). —ಅಗಚಾಟಲೆ. -ಅಟಲೆ. = ಅಗಚಾಟಲು. (R). —ಅಗಚಾಟು -ಅಟು. = ಅಗಚಾಟಲು. (My.). —ಅಗಚಾಟ್ಲು. -ಅಟ್ಲು. = ಅಗಚಾಟಲೆ. (My.). —ಅಗಚಾಟ್ಲುಮಾರಿ. a person who has suffered adversity (R.; Te. ಅಗಚಾಟ್ಲುಮಾರಿ). —ಅಗಚಾಟ್ಲೆ. -ಅಟ್ಲೆ. = ಅಗಚಾಟಲೆ. (Te.; R.).

ಅಗಚೆ agace. = ಅಗಸೆ 1. (St. & Pl.; My.).

ಅಗಜಾತೆ aga-jāte. Pārvatī, the daughter of Himālaya (Bp. 2, 30).

ಅಗಜಾರಮಣ agajā-ramaṇa. Śiva, husband of Pārvati (Bp. 26, 59).

ಅಗಜೆ aga-je. ಅಗಜಾ. = ಅಗಜಾತೆ. (Bp. 1, 2). —ಅಗಜೆಯರಸ. -ಅರಸ. Śiva, (Bp. 47, 10).

ಅಗಜೇನ್ದ್ರ agajā-indra. = ಅಗಜಾರಮಣ. (Bp. 1, 40).

ಅಗಜೇಶ agajā-īśa. = ಅಗಜೇನ್ದ್ರ. (Bp. 1, 37; 43, 8).

ಅಗಡ a-gaḍa. = ಅಕಟ. ಅಗಡವಿಗಡ = ಅಕಟವಿಕಟ No. 2. (My.).

ಅಗಡು agaḍu. viciousness, savageness, meanness (S. Mhr.; My.; ಕಾಡು G., Cb.; Te. ಅಗಡು, ಅಗುಡು. ill fame; disturbance; T. ಅಗಡು, deceit; ignominy; ಅಜಡು, M. ಅಶಡು, meanness, etc.; Mhr., H. ಅಗಳಾ, wild, mischievous; Mhr. ಅಚಾಟ, strange, wild, extravagant), *e. g.* ಅಗಡ ಕೂಸು, ಅಗಡ ಹುಡುಗ, ಅಗಡ ಹೆಣ್ಣು, ಅಗಡಾಳುಗಳು, ಅಗಡುಹಸು, ಅಗಡುಹೋರಿ,

ಅಗಡೆಮ್ಮ್ರ (C.). 2, a wild, etc. ಮಗನನ್ ಈವೆನೆ? ಪಾರಲೌಕಿಕವು ಅಗಡು ಅಹುದು, ಅಪಖ್ಯಾತಿ ತನ್ನನ್ನು ತಗಹುದು ಐಹಿಕಪಲಿ (Bh. 1, 10, 13). —ಅಗಡ. ಅಗಡು-ಅ 3. a vicious, savage man (S. Mhr.; My.).—ಅಗಡದತ್ತ. = ಅಗಡ; also *e. g.* ಅಗಡದತ್ತ ಕುದುರೆ (S. Mhr.; Mhr. ಅಗಡಧೂತ, a huge, burly fellow). —ಅಗಡದತ್ತಳು. = ಅಗಡಳು (S. Mhr.). -ಅಗಡಳು. ಅಗಡು-ಅಳು 2, a savage woman (S. Mhr.) —ಅಗಡುಕುದುರೆ. a vicious horse. ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ ಸಿತ, ಕರ್ಕ ಎನಿಸುಗು; ಅಗಡುಕುದುರೆಯೆನ್ನೂ, ಎವ್ಬರು (Nr.) —ಅಗಡು ಮಾಡು. to make vicious or profligate, to spoil (as a boy, C.).

ಅಗಡುತನ agaḍutana. = ಅಗಡು No. 1 (J. 20, 8; C.). ಅಗಡುತನ ಮಾಡಿದರೆ ದಗಡಿಮಗ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಾನು (Prv.). see Prv. s. ಪ್ರಕಟ.

ಅಗಣಿ agaṇi. = ಅಗಟು. (My.).

ಅಗಣಿತ a-gaṇita. uncounted. 2, innumerable (ಲೆಕ್ಕಿಸಬಾರದುದು Nn. 43). 3, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 422). (Bp. 24, 83. 49, 42).

ಅಗಣ್ಯ a-gaṇya. innumerable (Bp. 2, 28; 3, 33; 24, 41; 55, 21.).

ಅಗತ agata. = ಅಗತೆ (S. Mhr.).

ಅಗತಿ a-gati. want of resort; –necessity; –distress; –hell (My.).

ಅಗತೆ agate. = ಅಗತ, ಅಗರ್ತೆ, etc. digging (My.). ಅಗತೆಯಿನ್ದ ಅದ ನೀರ್ (ಅಧೃತತೋಯ Mr. 405; see Hlā. s. ಅಗರ್ತೆ)—ಅಗತೆಯ ಕೆಯ್ಗುದ್ದಲಿ. a small hoe for digging (ಖನಿತ್ರ, ಅವದಾರಣ Si.).

ಅಗತ್ಯ a-gatya. (fr. ಅಗತಿ). indispensableness, necessity, want (B. 5, 87; Mhr.; Te.; C.). —ಅಗತ್ಯ ಬೀಳು. the want of something to come about or occur; to be wanted or required (My.) ಅವರಿಗಾದರೂ ಬಡಿಗ ಸಿಬ್ಬಿಗ ಕಮ್ಮಾರ ಮುನ್ತಾದವರ ಅಗತ್ಯ ಬೀಳುತ್ತದೆ (B. 5, 84). ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ (5, 126) —ಅಗತ್ಯವಾಗಿ. ಅಗತ್ಯ-ಆಗಿ. necessarily; urgently; positively, by all means (C.).

ಅಗದ a-gada. free from disease, *healthy.* 2, wholesome. 3, *a drug, a medicine.* 4, the science of antidotes.

ಅಗದಂಕಾರ agada-ṅ-kāra. *a physician.*

ಅಗದಿ agadi. altogether, wholly; quite; indeed; at all (Mhr.; C.).

ಅಗದು agadu. = ಅಗೆದು A. P. p. of ಅಗೆ 2. (Bp. 31, 5; 47, 27; Prv. s. ನೆಗೆ 2 No. 2).

ಅಗಧರ aga-dhara. the mountain-supporter, N. of Viṣṇu (Bp. 13, 15).

***ಅಗಪಡು agapaḍu.** to get into one's hand, to get caught (*cf* T., ಅಗಂ inside) ನರನೊಳ್ ಮುನ್ನಗಪಟ್ಟುದೊಂದ ಬಲೊಳ್...Pb. 11, 98.

ಅಗಪೆ agape. (fr. ಅಗೆ 2). = ಅಪೆ, ಹಾಪೆ. a scoop or ladle, made of a cocoanut shell or of wood (ತರ್ದು, ದಾರುಹಸ್ತಕ Nr.; T. ಅಗಪ್ಪೈ; M. ಅಗಪ್ಪಾನ್; Te. ಅಗಪೆ, ಅಬಕೆ).

ಅಗಭೇದಿ aga-bhēdi. the mountain-splitter: Indra;–the tree-cutter; a hatchet;—a thunder-bolt (My.).

ಅಗಮ a-gama. not going (ತಿರಿಗಾಡದ್ದು G.). 2, *a tree,* 3. a mountain (ಗುಡ್ಡ G.).

ಅಗಮ್ಯ a-gamya. improper to be approached. (My.). 2, inaccessible. (My.). 3, unattainable, incomprehensible, profound (Bp. 39, 9).

ಅಗಮ್ಯಗಮನ agamya-gamana. illicit sexual intercourse. (My.) 2, incest with a male (Mhr.; S. Mhr.).

ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ agamyā-gamana. incestuous intercourse with a female (Mhr.; S. Mhr.).

ಅಗಮ್ಯೆ agamye. ಅಗಮ್ಯಾ. a female that should not be approached. see ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ.

ಅಗಯಿಸು agayisu. = ಅಗಿಸು. to cause to dig. ಶಂಕರದಾಸಿ ದಾಸಿಯ ಕೆಯ್ಯಲಿ ಅಗಯಿಸಲು (Bp. 23, 34).

ಅಗರಣೆ agaraṇe. = ಹಗರಣೆ. (My.).

ಅಗರಿ agari. *a kind of grass, Andropogon serratus,* (*Cf.* Sk. ಗರಿ & K. ಗಱಿಕೆ).

ಅಗರಿಪು aga-ripu. Indra. (My.).

ಅಗರು agaru. = ಹಗರು. the dandruff of the head (My.).

ಅಗರು agaru. = ಅಗಳು, ಅಗಳೆ, ಅಗಿಲ್, ಅಗಿಲು, ಅಗುರು 2, ಅಗುಳು. *the balsam tree which yields Bdellium, Amyris agallocha.* 2, the dark species of Agallochum (ಕಾಕತುಂಡ Mr. 335; ಅಗುರು, ಕಾಕತುಣ್ಡ Hlā.; see ಲಘು No. 11). see ಕಿಱುಯಗರು, ಕೃಷ್ಣಾಗರು, ಶ್ವೇತಾಗರು. 3, (fragrance). —ಅಗರುಗನ್ಧ. = ಅಗಿಲುಗನ್ಧ. a kind of yellow fragrant wood (ಜಾಯಕ, ಕಾಲೀಯಕ, ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ, ಕರೇ ಅಗುರು ಚಕ್ಕೆ Si. 226); a name of various darkish fragrant substances (Si.); ಶ್ರೀಗನ್ಧ (Si.) —St. & Pl.: the wood of two kinds of trees, furnishing the aloe wood or agallochum, the one growing in Silhet, Aquilaria agallochum Roxb., the other in Cochin-china, Aloexylon agallochum Lour.

ಅಗರ್ತೆ agarte. = ಅಗಟ್ತೆ, etc. digging;—a fort ditch (My.); etc. ಅಗರ್ತೆಯ ನೀರು (ದ್ರಾಗ್ಸೃತಕ Hlā.).

ಅಗಲ್ agal. 1 = ಅಕಲು, ಅಗಲು 1, ಅಗಳ್, ಅಗುಲು, ಅಲ್ಲು 2, ಅಳ್ಳು 1, P. p. ಅಗಲ್ದು. to be spacious, extensive, or broad. 2, to separate from, to go away from. [ಸಂಪ್ರೀತಿಯಿನಾವಗಮಗಲಳ್ ನೀತಿ ನಿರಂತರನುದಾರನಾ ನೃಪತುಂಗಂ Kr. 1, 1; Pb. 9, 38]. ಮನೆಯಿನ್ದ ಅಗಲದೆ ಇರು! (Bp. 14, 2). ಅಟ್ಟೆಯಿನ್ದಮ್ ಅಗಲ್ದು ಕೆಯ್ಗೆ ಅಳವಟ್ಟ ತಲೆ (52, 40). 3, to go to a distance, to go away, to retire, to get out of the way (My.; T., M.). 4, to be absent. ಕಾರಕಕಂ ಕ್ರಿಯೆಗಮ್ ಅಧ್ಯಾರೋಪಮ್ ಅದು ಸಾರಮ್, ಅಗಲೆ ದೋಷಂ (Śmd. 176). ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಮ್ ಅಗಲದೆ ನಿನ್ದ ಎಡೆ (174). 5, to separate, to part (v.i.). ಅಗಲದ ಚಕ್ರವಾಕನಮ್ ಇರುಳು (J. 15, 18). 6, to separate, to become loose (Te. ಅಗಲು, ಪಗುಲು, to go to pieces, be broken, burst; see s. ಪಗದಿ). ಬಸವಂ ತನ್ನ ಹೆಟ್ಟುಗೆ ಉಟ್ಟುದಂ ಸುಗಿವುತ್ತಮ್ ಇರಲ್ ಆ ಹುಟ್ಟಿಗೆಯದು ಒನ್ದು ಉಡಿಯೊಳ್ ಅಗಲದೆ ಮಿಗೆ ಬೆಳವುತಿರಲು (Bp. 11, 33). 7, to be abandoned, forsaken, destitute, cast away, or trodden under foot (ತುಱು Śmd. I). 8, to leave (v. t.). ನಾ ನಿನ್ನುವನ್ ಅಗಲೆಂ (Bp. 28, 21). ತಾನ್ ಉತ್ಸವದೊಳ್ ಇನೆಯನನ್ ಎನ್ದುಮ್ ಅಗಲದೆ (35, 33). —see *e. g.* J. 3, 37; 6, 36; 8, 20; 15, 18; 17, 34; 18, 4. 33; 19, 12. 18. 19. 29. 30; 30, 21. —ಅಗಲಗಲ್. rep. to go quickly away, to get quickly out of the way (Bp. 21, 38). ಅತ್ತಲ್ ಅಗಲಗಲ್! ಎನ್ನ ಕಾಲಂ ಮುಟ್ಟ ಬೇಡಯ್ಯ (44, 10). —ಅಗಲ್ದುರದಂ, ಅಗಲ್ದ ಉರದ ಅಂ (*i. e.* ಅ 3). Śmd. 220. a man with a broad chest.

***ಅಗಲ್ agal 2.** a metal plate used for eating. ಅಗಲಂ ತಂದು ಮುಂದಿರಿಸಲುಂ...Ap. 7, 21va.

ಅಗಲ agala. = ಅಗಲು 2, ಅಗಳ, ಅಂಗಲ, ಅಂಗಲು. expansion, extension, largeness [ದೆಸೆಗಳ್ ಪೆರ್ಚದೆ ಮೊಟ್ಟನಾದುವಗಲಕ್ಕಂ

ಬನ್ನಿಗಂ Ap. 15, 47]. (ವಿಸ್ತಾರ Bhn. 19; ವಿಶಂಕಟ, ಪೃಥು, ಬೃಹತ್, ವಿಶಾಲ, etc. Si.; My.; Mhr. ಅಥಳ). ಅಗಲದ ಅಂಗಣ (ಅಜಿರ Mr. 199). ಅಗಲಕ್ಕೆ ಹರಹಲು ಪಟ್ಟುದು, expanded (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರಸೃತ Nr.). ಅಗಲದ ಅಂಗಿ, ಅಗಲದ ಸೀರೆ, etc. (C.). 2, space, extent; width, breadth (ಪರಿಣಾಹ, ವಿಶಾಲತೆ Nr.; My.; Si. 222; *cf.* ಅಡ್ಡಗಲ). ತೋರಣಂಗಳನ್ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಅಪಾರರಚನೆಗಳಿನ್ದೆ ತತ್ತದ್ದ್ವಾರ ಶಿಖರಂಗಳೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿದರ್ ನಗರಿಯ ಅಗಲದಲಿ (Bp. 5, 12). ಜಗದ ಅಗಲಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕನೆ ತೀವಿದ ಚತುರಂಗಬಲಂ (Rsv. 6, 11 va). ಹತ್ತು ಅಪ್ಪಿನ ಅಗಲವುಳ್ಳ ರಾಜಮಾರ್ಗ (Si. 105). ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿಗೂ ನಡಿವೆ ಗೇಣಗಲ ಬಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲೋಣ (ವಿಶಾಖ 288). ಅಗಲ ಉದ್ದಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಬ್ಬು ತಗ್ಗುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಸ್ಥಾದು (ನಿಘ 399). ಆಕಾಶಕ್ಕಿನ್ತ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗಿನ್ತ ಅಗಲವಿಲ್ಲ (Prv.). 3, far, distance, especially in ಅಗಲಕೆ, ಅಗಲಕ್ಕೆ, to a great distance, abroad, widely, greatly. ಬಸವನ ಭಕ್ತಿರಸಘನಶರಧಿಯದು ಅಗಲಕ್ಕೆ ನೆಱದು ಉಪ್ಪರಿಸೆ (Bp. 8, 8). ನೋಡುವವರೆಲ್ಲ ಅಳುಕಿ, ಅಗಲಕೆ ಕೆದಱುತ ಓಡಲು (22, 14). ಅಗಲಕೆ ಮಿಸುಪ ಹೊಂಗಳ ರಾಸಿ (29, 18). [—ಅಗಲುರಂ. -ಉರಂ. a broad chest ಕೇರಳೀ ಕೇಳಿ ಕಂದರ್ಪನಗಲುರಂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಕುಲ ಭವನಮುಂ ನಿವಾಸ ಭವನಮುಮಾದುದು Pb.2, 39 va]. 4, separation (My.). ಅಗಲದ ಮೊಣಕಾಲುಳ್ಳವನು, a man who has the knees apart (ಪ್ರಜ್ಞು, ಪ್ರಗತಜಾನುಕ Nr.). ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ದೂರವಾಗಿ ಅಗಲವಾದ ಮೊಣಕಾಲುಳ್ಳವನು (Si. 198). see ಅತಿಯಗಲ, ಉದ್ದಗಲ, ಚೋಟಗಲ; J. 10, 10. 13; 17, 28; 20, 37. 41.

ಅಗಲಿಕೆ agalike. = ಅಗಲುವಿಕೆ, ಅಗಲ್ಕೆ. separation (esp. from beloved objects); the being exempt from (ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ, ವಿಪ್ರಯೋಗ Nr.; ಪ್ರತ್ಯವಾಯ, ವಿಯೋಗ Nn. 149, Mr. 483; My.). ಎಮಗೆ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಅಗಲಿಕೆ ಅದು ಉಣ್ಟೇ? (Bp. 26, 63). see Prv. s. ಗಣ್ಡ; Bh. 8, 27, 36; Rām. 6, 53, 103.

ಅಗಲಿತು agalitu. = ಅಗಲಿತ್ತು (Śmd. 96). [ಅದಱೊಳಗೆ ಕಪ್ಪುರ ವಳುಕಿನ ಜಗಲಿಯನಗಲಿತಾಗಿ ಸಮೆದು Pb. 5, 6 va].

ಅಗಲಿತ್ತು agalittu. (Śmd. 96) that which is extensive, broad, large (ವಿಶಂಕಟ, ವಿಶಾಲ Hlā).

ಅಗಲಿಸು agalisu. = ಅಗಲ್ಚು, q.v. to remove from (v. t.) ಮಗ್ಗುಲಿನ್ದ (ಕೂಸಂ) ಅಗಲಿಸಲು (Bp. 15, 14). 2, to put away, to refuse. ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನ್ ಅಗಲಿಸಿದೆನೇ? (45, 19). 3, to separate, to disunite. ಒನ್ದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದವರನ್ನು ಅಗಲಿಸೋಣ (ಉಪಜಾಪ G.).

ಅಗಲು agalu. 1. = ಅಗಲ್1 q.v., etc. P. p. ಅಗಲಿ. to go to a distance; to go away. [ಅಗನು ಹೆಱತೊಲಗಿ ಅಗಲಿ ಇದ್ದಿತಯ್ಯಾ Bv. 749]. ಅಗಲಿ ಕುಳ್ಳಿರುತ (Bp. 26, 28; see 19, 29; 46, 6. 7). ದುಃಖಿಸುತ, ಮೂಗುಗಳಂ ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುತ, ಉಗುಱುತ, ಅಗಲಿ (46 59). ಇನ್ನು ಒಲ್ಲೆನ್ ಅಗಲಿ ಇರ್ದ ಮಡದಿಯಂ (J. 18, 46). 2, to go away from. ಶಿವಭವನಂಗಳ ಸ್ಥಾಪ್ಯೋರುಲಿಂಗಂಗಳು ಸ್ವಯಮ್ಭೂ ಚಾರುಲಿಂಗವು ತಮ್ಮ ನಿಜಪೀಠಂಗಳಿನ್ದ ಅಗಲಿ (Bp. 57, 42). 3, to leave ಜೀವಂ ತನುವನ್ ಅಗಲಿದ ಚಿಕ್ಕ ಮಾದಣ್ಣ (Bp. 47 sum.). ಲಿಂಗವನ್ ಅಗಲಿ (60, 33.). 4, to shake, etc. (ಕದಲು G. 112). —ಅಗಲಾಡು. -ಆಡು. = ಅಕಲಾಡು, ಅಗಳಾಡು, ಅಲ್ಲಾಡು. to shake, to pendulate (v. i., My.).

ಅಗಲು agalu. 2. = ಅಗಲ, etc. (ವ್ಯಾಸ, ವಿಸ್ತಾರ G.; ಆಯತ, ವಿಸ್ತಾರ Cb.). ಎರಡೂ ಕೈಯ್ಗಳನ್ನು ಅಗಲು ಮಾಡಿ ಹೊನ್ದಿಸಿದ್ದು (ಸಿಂಹತಲ G.) ನೂಲು ಸಣ್ಣ, ಅಂಚು ಅಗ್ಗಲು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ದೋತರ ಜೋಡು ಬೆಲೆಗಾಣುತ್ತವೆ (B. 3, 103). ದೋತರಗಳು... ಹತ್ತು ಮೊಱ ಉದ್ದು, ಎರಡುವರೆ ಮೊಱ ಅಗಲು ಇರುತ್ತವೆ (3, 103). ಉದ್ದು ಅಗಲುಗಳು (3, 103). see ಅಡ್ಡಗಲು.

ಅಗಲು agalu. 3. = ಹಗಲು (My.).

***ಅಗಲು agalu. 4.** = ಅಗಲ್2. ಮಡದಿಯೆನ್ನಗಲೊಳಗೆ ಸಕಲ ದೇವಾನ್ವನ ಒಡೆಯರಿಂದಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿಕ್ಕಲು. Bv. 439.

ಅಗಲುವಿಕೆ agaluvike = ಅಗಲಿಕೆ. ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರ ಅಗಲುವಿಕೆ (ವಿಪ್ರಯೋಗ, ವಿಯೋಗ G.; My.).

ಅಗಲ್ಕೆ agalke = ಅಗಲಿಕೆ, etc. (ಪ್ರತ್ಯವಾಹ Hlā; Abh. P. 7, 8; My.). ಇನವಿರಹಿಣಿ ಪಶ್ಚಿಮಕಾನ್ತನ ಅಗಲ್ಕೆಯನ್ ಅನ್ತು, ಅರಸುಗೆ ಮುಳಿವ ನಿಶಾಕಾನ್ತನ ಕರಕೆ ಬೆರ್ಚಿ ಮುಚ್ಚಿದಳ್ (Rsv. 11, 10). ಅಗಲ್ಕೆಗಿಚ್ಚು.—ಕಿಚ್ಚು. the fire (i.e. affliction) of separation (Cpr. 8, 4).

ಅಗಲ್ಚು agalcu. = ಅಗಲಿಸು q.v. to spread out. Cpr. 5, 10. ಅಸಿರಿಮೊಗಕ್ಕೆ ಬಿಸಿಲ್ ಆಗದನ್ತೆ ಅಗಸದೊಳ್ ಓಸರಿಸದೆ ಅಂಚೆಗಳ್ ಱೆಕ್ಕೆಯನ್ ಅಗಲ್ಚಿ, ನೆಱಲ ಆಸೆಗೆಯ್ದುವು (J. 19, 34). 2, to remove from (Abh. P. 9, 89 va) 3, to abandon, to leave out (ತೊಲಗಿಸು Śmd. 134 Cm.). ಅಗಲ್ ಈಗಲ್ ಎಮ್ಬ ಎಡೆಗೆ (ಇನ್ ಎಮ್ಬುದನ್) ಅಗಲ್ಚರ್ (Śmd. 133.) 4, to remove, to do away with. ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ಕರ್ಮವನ್ ಅಗಲ್ಚಿ (ನೊಸಲ ಲಿಪಿಯಂ) ಮರಳಿ ತೊಡೆಯಲು ಕಾಯಲುಂ ಪಂಕರುಹಗರ್ಭಂಗು ಅಗದು (Bp. 46, 13).

ಅಗಲ್ತೆ agalte. = ಅಗೞ್ತೆ, etc. a ditch, a moat (ಖೇಯ, ಪರಿಖೆ Si. 21).

ಅಗವೈರಿ aga-vairi. Indra (My.).

ಅಗಸ agasa. = ಅಗಸಿಗ, (ಅಸಗ). a washerman (ರಜಕ Mr. 378; ನಿರ್ಣೇಜಕ, ರಜಕ Si. 337, 339; C.). ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ಮಾಳಿಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ.—ಅಗಸನಲ್ಲಿ ಬೊಗಸೆನೀರು ಸಿಕ್ಕದೊ?—ಅಗಸನ ಶವ ಹೊಱಗೆ ತೆಗೆದ ಮೇಲೆ ಗುಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prvs.) see Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2, Sp. s. ಬಱಯೊಡಲು.—ಅಗಸರವ. -ಅವ. a washerman (Si. 337). —ಅಗಸರವಳು. -ಅವಳು. a washerwoman (My.).

ಅಗಸಗಿತ್ತಿ agasa-gitti. = ಅಗಸತಿ, ಅಗಸ್ತಿ. a washerwoman (C.; ರಜಕಿ G.).

ಅಗಸತನ agasatana. the business of a washerman (My.).

ಅಗಸತಿ agasati. = ಅಗಸಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಅಗಸಾಲ agasāla. = ಅಕಸಾಲ, etc. (Si. 337; C.; Te.).

ಅಗಸಾಲಿಗ agasāliga = ಅಕಸಾಲಿಗ, etc. (Si. 338, 345; C.).

ಅಗಸಾಲೆ agasāle. = ಅಕಸಾಲೆ, etc. (C.; Te.).—ಅಗಸಾಲೆಯವ. -ಅವ. = ಅಗಸಾಲ. (My.).—ಅಗಸಾಲೆಯರವ. -ಅವ. = ಅಗಸಾಲ. (ರುಕ್ಮಕಾರಕ G.)

ಅಗಸಿಗ agasiga. = ಅಗಸ. (My.).

ಅಗಸಿದ್ದೆ agasidde. Tbh. of ಔಷಧ (S. Mhr.).

ಅಗಸುತೆ aga-sute. ಅಗಸುತಾ. = ಅಗಜಾತೆ. (Bp. 8, 42).

ಅಗಸುತೇಶ್ವರ agasutā-īśvara. = ಅಗಜಾರಮಣ. (Bp. 25, 30).

ಅಗಸೆ agase. = ಅಗಿಸೆ, ಅಗುಸೆ. the outer large gate of a town, fort or village (My.; Mhr. ಅಗಾಸಿ, a chunammed and uncovered terrace). see ಊರಗಸೆ. —ಅಗಸೆಬಾಗಲ್. -ಉ. = ಅಗಸೆ (C.).—ಅಗಸೆಬಾಗಲ. ಅಗಸೇ-. = ಅಗಸೆಬಾಗಲ್ (B. 5, 48). —ಅಗಸೆ ಬಾಗಿಲ್. -ಉ. ಅಗಸೇ-. = ಅಗಸೆಬಾಗಲ್. (C.; ಗೋಪುರ, ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು G.). ಊರ ಅಗಸೇ ಬಾಗಿಲೊಳಗೆ ಇಱತರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಇಱಕಲ (ಹಸ್ತಿನಖ G.). —ಅಗಸೆಬಾಗಿಲ. ಅಗಸೇ-. = ಅಗಸೆಬಾಗಲ (ವಲಜ

G.). ದಣ್ಣು ಒನ್ದು ಕೋಟೆಯ ಅಗಸೇ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ತೆಱುಸುವವಕ್ಕೋಸ್ಕರ (B. 4, 217).

ಅಗಸೆ agase 1. = ಅಕಚೆ, ಅಗಚೆ, ಅಗಿಸೆ. Tbh. of ಅಗಸ್ತಿ. a tree with large scarlet flowers, Sesbana (or Aeschynomene) grandiflora Poir. (St. & Pl.; ಅಗಸ್ತ್ಯ Mr. 140; Te.; a leguminous tree, Coronilla grandiflora).

ಅಗಸೆ agase. 2. Tbh. of ಅತಸಿ (Śmd. 363, 365). common flax, Linum usitatissimum Lin. (ಅತಸಿ, ಉಮೆ Nr.; Te. ಅಗಸೆ, ಅವಸಿ, ಅವಿಸೆ), see ಎಳ್ಳಗಸೆ, ಕರಿಯಗಸೆ. —ಅಗಸೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. a field of flax (ಡಿಮಾನ Mr. 93). —ಅಗಸೆಯ ಕಾಳು. linseed. (ಅತಸಿ G.). —ಅಗಸೆಯ ಹಿಣ್ಡಿ. the oil-cake of lin-seed. 2, a kind of chatney made of it (C.). —ಅಗಸೆಯ ಹೂ. the flower of flax (ಅತಸೀಕುಸುಮ G.). —ಅಗಸೆಯೆಣ್ಣೆ. lin-seed oil (C.).

ಅಗಸ್ತಿ agasti. = ಅಗಸತಿ, etc. (C.).

ಅಗಸ್ತಿ agasti. *N. of a ṛiṣi*, son of both Mitra and Varuṇa by Urvaśī, born in a water jar (*cf.* ಕುಮ್ಭಸಮ್ಭವ, ಘಟಯೋನಿ). He is said to have swallowed the ocean (*cf.* ಪೀತಾಬ್ಧಿ) and compelled the Vindhya to prostrate itself, and is considered as the civilizer of the South. 2, the regent of the star Canopus. 3, = ಅಗಸೆ 1. (Mhr. ಅಗಸ್ತಾ, ಅಗಸ್ತ್ಯಾ).

ಅಗಸ್ತ್ಯ agastya. *N. of a ṛiṣi* (= ಅಗಸ್ತಿ No. 1; Bp. 19, 26). 2, *the star Canopus* or its regent. 3, = ಅಗಸೆ 1, q. v.

ಅಗಹರ aga-hara. sin-removing (Bp. 54, 45).

ಅಗಳ್ agaḷ. ಅಗಳು. = ಅಗಲ್ 1, etc. (Mhr. ಅಘಳಣೀಂ, to shake about in water, v. i. & v. t.). —ಅಗಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to cause to swing or pendulate; to wave (v. t.); to shake (v. t.). (ಕೊಡಹು, ಗಲ್ಲಿಸು, ನಿವಾಳಿಸು G.). —ಅಗಳಾಡು. -ಆಡು. = ಅಗಲಾಡು. to pendulate, to swing, to vibrate, to shake (v. i.), to be loose (My.). ಬೇಕಾದನ್ತೆ ಅಗಳಾಡುವನ್ತ ಎರಡು ಕಿವಿಗಳು (B. 5, 18). ಸ್ವಲ್ಪ ಅಗಳಾಡೋಣ (ಸ್ಫುರಣ G.). ಸ್ವಲ್ಪ ಅಗಳಾಡೋಣ (ಸ್ಫೂರ್ತಿ Cb.). —ಅಗಳಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. swinging, etc. ಕಣ್ಣು ತುಟಿ ಹುಬ್ಬು ಇವುಗಳ ಅಗಳಾಡುವಿಕೆ (ಸ್ಫೂರ್ತಿ Cb.). —ಅಗಳ್ಳಾಡು = ಅಗಳಾಡು. (ಅಲ್ಲಾಡು, ಒಲದಾಡು G.).

ಅಗಳ agaḷa. = ಅಗಲ. (My.).

ಅಗಳಿ agaḷi. exceeding of bounds, surpassing, greater or larger (Mhr. ಅಗಳೀ) —ಅಗಳಿಚಣ್ಣ. a sort of wide breeches that reach to the knees, worn by peasants. (S. Mhr.).

ಅಗಳು agaḷu. = ಅಗುಳು. a grain of boiled rice (C.; ಅನ್ನದ ಅಗಳು G. 6). see Prv. s. ಮುತ್ತು 1. 2. see ಕೊಟಿಗಳು.

ಅಗಳು agaḷu. = ಅಗರು, etc. fragrance. (Te. ಅಗರು, ಅಗಳು, red sandal-wood). —ಅಗಳ ಸುಣ್ಪೆ. = ಅಗಳು. (C.; St. & Pl.). —ಅಗಳು ಸುಣ್ಪೆ. = ಅಗಳ-, ಅಗಳೆ-, ಅಗುರುಸೊಣ್ಪೆ, ಅಗುಳು-. a wild plant, Zingiber zerumbet Roscoe (St. & Pl.).

ಅಗಳೆ agaḷe. = ಅಗಳು. —ಅಗಳೆಸುಣ್ಪೆ. = ಅಗಳ-, etc. (St. & Pl.)

ಅಗೞ್ agaḻ. 1. = ಅಗೞು 1, ಅಗುರ್, ಅಗುೞ್ 1, ಅಗುೞು. to dig. (T.). P. p. ಅಗೞ್ದು, ಅಗೞ್ದುಂ (Śmd. 275). ಕುೞಿಯೆನ್ದು ಅಗೞ್ದ ಎಡೆ (Śmd. I, o. r. ಅಗುೞ್ದ). ಅಗೞಿದುದು (ಆಖಾತ, ದೇವಖಾತ Hlā).

ಅಗೞ್ agaḻ. 2. = ಅಗೞ, ಅಗೞು 2, q. v. what has been dug, etc. [ಈಂಟು ಜಳಧಿಯೆನಿಪಗೞ ನೀಳ್ಪಿನಿಂ ನೆಗೆದು ಸೊಗಯಿಸುವ ಕೋಂಟೆಯೊಳ್ಪಿನಿಂ Pb. 3, 22]. (ಗಾದಿಗೆ Ct. II, 77; T. ಅಗೞ್, ಅಗೞು, ಅಗಿೞ್; M. ಅಗಿೞ್, ಅಗಿೞ್, ಅಗಿಲ್, Tu. ಅಗರ್, ಅಗಳ್). ಅಗೞ್ಗ, ಅಗೞ್ಗಳ್ (Śmd. 52).

ಅಗೞ agaḻa. = ಅಗೞ್ 2, etc. a fort ditch (C).

ಅಗೞತೆ agaḻata. = ಅಗೞತೆ, etc. digging; what has been dug. 2, a ditch, a moat (S. Mhr.; ಪರಿಖೆ G.).

ಅಗೞತೆ agaḻate. = ಅಗೞ್ತೆ, etc. (My.; ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಿನ ಕನ್ದಕ G.). —ಅಗೞತೆಗಡ್ಡೆ. the mound thrown up from a moat (Sd.).

ಅಗೞಿ agaḻi. = ಅಗಣಿ, ಅಗುೞಿ q. v., ಅಗ್ಗುೞಿ. (C.; ಅರ್ಗಲ, ಯುಗಕೀಲಕ, ಕವ್ಮ್ಹ, ಕೀಲ, ಸ್ಥಾಣು G.).—ಅಗೞಿಯ ಗೂಟ. = ಅಗೞಿ. (My.). —ಅಗೞಿಯ ಮರ. = ಅಗೞಿ. ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯದನ್ತೆ ಅಡ್ಡ ಮಾಡಲು ಉಳ್ಳ ಅಗೞಿಯ ಮರ (ಅರ್ಗಲ Si. 112). 2, the post in which the ಅಗೞಿ moves (My.).

ಅಗೞು agaḻu. 1. = ಅಗೞ್ 1. P. p. ಅಗೞಿ, to dig; to burrow (My.; ಅಗಿ, ತೋಡು G.).

ಅಗೞು agaḻu. 2. = ಅಗೞ್ 2, etc. what has been dug. 2, a ditch, a moat (ಖೇಯ, ಪರಿಖೆ Nr.; My.). see Prv. s. ಗೇಣು. 3, an artificial tank (ಖಾತ Hlā.). ಖಾತಮ್ ಎನೆ ಹಲವು ಅಗೞ ಭೇದಂಗಳ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 417). ಅಗೞುಗಳನ್ ಅಗುೞಿಸಿದಂ (Bp. 16, 9). ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದು ಈ ಪುರದ ಅಗೞ ಖಾತಮ್ (J. 3, 19). see Rām. 5, 9, 34. — ಅಗೞುನೆಲ. a deep place, a ditch. ಅಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಅಗೞುನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೀೞಲು (Bp. 53, 40).

ಅಗೞು agaḻu. 3. to tear off a bit with one's teeth from something firmly kept in the hand (S. Mhr., rare; *cf.* ಅವುಡು 1).

ಅಗೞ್ತೆ agaḻte. = ಅಗತ, ಅಗತೆ, ಅಗರ್ತೆ, ಅಗಲ್ತೆ, ಅಗೞತ, ಅಗೞತೆ. digging; the being dug (ಖನನ Śmd. 1; 247), 2, a pit or well. 3, a fort ditch (ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಿನ ಕನ್ದಕ G.; Te. ಅಗಡತ, ಅಗಡಿತ, ಅಗಡ್ತ).

ಅಗಾಡಿ agāḍi. before, in front, forward; the front, the van. 2, the ropes with which the horse's forefeet are tied. 3, the head-ropes of a horse. (My.; Br.; Mhr., H.).

ಅಗಾಧ a-gādha. = ಅಗಾಧ. *deep, bottomless, unfathomable.* 2, *a hole, a chasm.* see ಪಾರಿರಮ್ಯ.

ಅಗಾಧಜಲ agādha-jala. *having deep waters.* 2, a deep lake or pool. see ಮಡು.

ಅಗಾಧಿಪ aga-adhipa. the chief of mountains, Mēru; any big mountain (My.).

ಅಗಾರ agāra. *a house*, 2, a place (ಸ್ಥಲ G.).

ಅಗಿ agi. 1. = ಅಗೆ 2. to dig; to burrow; to make a hole, or a wound. (C.; ತೋಡು G.; *cf.* ಅಗೞ್ 1). P. ps. ಅಕ್ 5, ಅಗಿದು. ಬೆಟ್ಟ ಅಗಿದು, ಇಲಿಯ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಉಪ್ಪು ಮುನ್ನಾದ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅಗಿಯುವ ಮರದ ಗುದ್ದಲಿಗಳು (Si. 85). ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಅಗಿಯಲ್ ಪಟ್ಟು ನೀರು ನಿನ್ತ ಕನ್ದಕವು (91). ಆನೆವ ಹರಿಗೆಯಿನ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ ಅಣಸಿನಲಿ ಕಿವಿದು ಅಗಿವ ಭಟ್ಟರ ಬಡ್ಡಣೆ (Bp. 6, 2, 5). see B. 3, 42. 58, 107; 4, 125.

ಅಗಿ agi. 2. to champ; to bite; to chew; to eat (ಚರ್ವಣ Śmd, Dh.; Śm. 81; C.; ತಿನ್ನು, ಕಚ್ಚು G.; *cf.* ಅಗೞು 3, ಅವುಡು 1), P. ps. ಅಕ್ 3, ಅಗಿದು. ಕುೞಿ ಕಬ್ಬಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು, ಅೞಿವದೇ ತನಿರಸವ ಹೊಱಗಣ ಸೋಗೆಯ ಅಗಿವನ್ತೆ? (Sp.). ತಿಳಿಗೊಳನ ತಮ್ಪು ಅಗಿವ ತೆಕ್ಕೆಯ ತೊಟಲಿಕೆಯ ...ಹಸರದಲಿ ಕೀಡಿದುದು ತಂಗಾಳಿ (Rām. 24, 3). ಹಾವಗಿದ ಪಸುಳೆ (J. 19, 23). ಹಾವಗಿದುಱುದರುಣ್ಟೆ? (30, 38).

ಅಗಿ agi. 3. to tremble, to shake, as a cāmara (Rām. 6, 10, 12); to fear [ಅಗಿದಳ್ಕಾಡೆ ನಿಶಾಚರ ಬಲಂ Pb. 3, 27; ಪೊಳೆವಿನ ಕಿರಣಂ ಮೆಯ್ಗುಳನಳುರೆ ಕನಲ್ದಗಿದು ಸೋಗೆಯಂ ಪರಪಿ Ap. 11, 51]. (ಸನ್ತ್ರಾಸ Śmd. Dh.; ಭಯ, ಭಯವನ್, ಅನ್ Śm, 40, 81; ಸುಗಿ Kk. 90; ಅಂಜು G.) ಅಗ್ನಿ ಪಿನು ಸಮಯಮುಹೀನಲ್ಲಭನತ್ತಣಿನ್ ಅಗಿದು, ಏಂ ಪುಲ್ಲಂ ಕರ್ಚಿಮುದೊ? (Rśv. 9, 27; see 7, 17 va).

ಅಗಿ agi. 4. to be glad (ಹರ್ಷ Śmd. Dh.; Śm. 81; Rām. 6, 30, 10; *cf.* ಅಟ್ಟು?).

ಅಗಿ agi. 5. = ಅಗೆ 3 q. v. (S. Mhr.; ಮೊಳಕೆ, ಸಸಿ ವಲಜ G.). ಬಿತ್ತಿದ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಚಲೋ ಗೇಣುಗೇಣು ಎತ್ತರ ಅಗಿಗಳು ಬರುವವು. (B. 4, 39).

ಅಗಿ agi. fire = ಅಗ್ನಿ, etc, see ಅಗಿಟಗೆ, etc.

ಅಗಿಟಗೆ agiṭige. = ಅಗ್ಗಿಟಗೆ, etc. (S. Mhr.).

ಅಗಿಟ್ಟಿಗೆ agiṭṭige. = ಅಗಿಟಗೆ (My.).

ಅಗಿಣಿ agiṇi. = ಅಗ್ಗವಣಿ q. v. (ನೀರು G., Cb.). this term, together with its other forms, is used only by educated *Liṅgavantas* especially in their maṭhas.

ಅಗಿನಿ agini. = ಅಗ್ಗಿ, etc. Tbh. of ಅಗ್ನಿ (Śm. 11; My.).

-ಅಗಿನ್ತ aginta.—ಅಗೆ 1 -ಇನ್ತ 1. = -ಅಕಿನ್ತ, etc. a vulgar affix added to the genitive: more than; from. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಗಿನ್ತ ಅವನದು ಒನ್ದು ನಡತೆ ಬೇಱೆ ಉಣ್ಟು (B. 5, 141). ತರ್ಲೆ ಕೇಳುವವ ಮುರುಳನಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv. in 5, 311). ತುಚ್ಛ ಮಾತು ಆಡುವವನು ಹುಚ್ಚನಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv. in 5, 315).

ಅಗಿಯುವಿಕೆ agiyuvike. digging (C.).

ಅಗಿಲ್ agil. = ಅಗರು etc., ಅಗಿಲು. fragrance. — ಅಗಿಲಿಲಿ. = ಅಗಿಲ್ -ಇಲಿ (Śmd. 220). having no fragrance. — ಅಗಿಲಿಲಿವಣ್. -ಪಣ್. a ripe fruit without fragrance. ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಿಲಿನಾಯ್ ಅಗಿಲಿಲಿವಣ್ಣಂ ಸಮನ್ತು ಕೂರಿಲಿಕುಡುಗೋಲ್? (Śmd. 221).

ಅಗಿಲು agilu. = ಅಗಿಲ್, etc. fragrant substances; fragrance. ಕಪ್ಪು ಅಗಿಹ ಅಗಿಲು ಜಾಪಕ, ಕಾಲೀಯಕ, ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ ಎನಿಸುಗು; ಕಲ್ಲ ಹೂವಿನ ಧೂಪ (benzoin) ಎನ್ನೂ, ಎಪ್ಪರು Nr.; ಕಪಿಚ Mr. 335; see s. ಅಗರು). ಮೃಗಮದದ, ಚನ್ದನದ, ಕರ್ಪುರದ, ಅಗಿಲು ಸಾದು ಜವಾದಿಗಳ ಸಿಮ್ಪುಗಳಿನ್ ಎಸೆದುದು ನೋಡೆ ವಾರವಧೂಟಕಾನಿಲಯ (Bp. 12, 11).— ಅಗಿಲುಗನ್ಧ. = ಅಗರುಗನ್ಧ (St. & Pl.). — ಅಗಿಲುಬಾಗಿಲವಾಡ. N. (Bp. 12, 8).

ಅಗಿಷ್ಟಿಕೆ agiṣṭike. = ಅಗ್ಗಿಟಗೆ. (My.).

ಅಗಿಸು agisu. = ಅಗಯಿಸು. to cause to dig (My.). ಅಗಿಸು! (Bp. 5, 57). ಜನಪನ್ ಆ ಕ್ಷಣಮ್ ಅಗಿಸೆ (5, 58). ತಳವನ್ನು ಅಗಿಸಿದರೆ (B. 4, 120), see Prv. s. ಕುಣಿ 2.

ಅಗಿಸೆ agise. = ಅಗಸೆ (My.).

ಅಗಿಸೆ agise. = ಅಗಸೆ 1. (My.).

ಅಗು agu. 1. = ಆಗು 1. to become, to grow, etc. (Te. ಅಗು, ಅವು). *a very rare* form of ಆಗು. see ಅಕ್ 2. ಅಗುಬುಗನ್ನವನ್ ಇಕ್ಕಲೊಡನೆ ಆ ಬಿಗಿದ ಮಣ್ಣೆಲ್ಲಂ ಮಿಸುಪ ಹೊನ್ನು ಅಗುತಿರಲು (Bp. 31, 12).

ಅಗು agu. 2. = ಅಗುವು, ಪಂಗು, etc. (My.).

ಅಗುಚು agucu. = ಅಗಚು. ಅಗುಸು. (My.). — ಅಗುಚಾಟು. = ಅಗಚಾಟು. (My.).

***ಅಗುಂತಿ agunti.** abundance, excellence. ಧರಾತಳದ ತಿಣ್ಪುಮನಾದಿತ್ಯನ ತೇಜದಗುಂತಿಯುಮಂ ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿಯುಮಂ Pb. 1, 139 va.

ಅಗುನ್ದಲೆ agundale. extensiveness; greatness, superiority; superior; greatly [ಅವ ಬೆಸನಂ ಬೆಸಸಲ್ ಬಂದಿರ್ ಬರವಿ ನೋಳೀಗಳಗುಂದಲೆಯಾಯ್ತೆನಗಂ Pb. 9, 33; Ap. 1, 50]. (ಪಿರಿದು Śmd. II; ಬಹಳ Ct. I; 101; ಕರಂ ನೆಱೆ, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಅಣೆಯರ, etc., 84; ಅಧಿಕ Śm. 58; ಹೆಚ್ಚಾಗಿ G.; Abh. P. 3, 67 va.). ಮೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೆಮ್ಪಿನ್ದೆ ಅಗುನ್ದಲೆಯಾಗಿ ಇರ್ದುದು (Śmd. 223 Mdb. Ms.). — ಅಗುನ್ದಲೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to become excellent, etc. ಗುಣಗಣವನ್ ಅಣೆಯರವನ್ ಎನಿಸೆ, ವೃತ್ತಿ ಬಿತ್ತರವಪ್ಪುಡೆಯೆ, ...ಬನ್ಧಮ್ ಅಗುನ್ದಲೆವಡೆಯೆ, ...ಗದ್ಯಪದ್ಯ ಚಮ್ಪುಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಬನ್ಧಂಗಳಂ ಪೇೞ್ವ ಕೇಳ್ವರ ಚಿತ್ತಮಂ ಕವರ್ತೆಗೊಳ್ವ ಕವೀನ್ದ್ರವೃನ್ದಂ (Rśv. 5, 19 va).

ಅಗುರ್ agur. = ಅಗುೞ್ 1, etc. to dig. ಇದು ಕಾಡನೆಯ ನೊರೆಯು! ಭಲ್ಲುಕಂ ಕೆದರ್ದ ಎಡೆಯು ಇದು! ಗಜಂ ಪೋದ ಪಾದಿ ಇದು! ನರಿ ಅಗುರ್ದ ಇದುಂ! ಕಾಡುಗುಱುದುಪ್ಪುಳ್ ಇನ್ತು ಇದು! (Rāghc. 17, 68).

ಅಗುರ agura. = ಹಗುರ. (My.).

ಅಗುರು a-guru. 1. not heavy, light. 2, short, as a syllable (Śmd. 54, 213).

ಅಗುರು aguru. 2. = ಅಗರು, etc. *the dark species of Agallochum* (ಅಗರು, ಕಾಕತುಣ್ಡ Hlā.; ಕೃಷ್ಣಾಗರುಚನ್ದನ, ಚನ್ದಾಳ G.). 2, *the fragrant aloe wood and tree, Aquilaria agallocha* Roxb. 3, *the tree which yields Bdellium, Amyris agallocha.* 4, *a timber tree, furnishing a kind of black wood, Dalbergia sisu* Roxb. 5, the Aśōka tree, Jonesia aśōka Roxb. (Si. 136). 6, another species of plant, the kapile (ಪರಿಮಳಯುಕ್ತಮ್ ಅದ ಅಗುರು, ಪರಿಮಳಾಶೋಕ 136). — ಅಗುರುಚಕ್ಕೆ. a chip or bit of fragrant wood. see ಕರೇ-. —ಅಗುರುಸೊಪ್ಪು. = ಅಗುಳು-, etc. (Si. 142).

ಅಗುರ್ಬು agurbu. = ಅಗುರ್ವು q. v. [ಅಂತು ನೂರ್ವರೊಳೊರ್ವನ ಗುರ್ಬುಂ ಪರ್ಬಿ ಪರಕಲಿಸೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಯಸ್ಕನಾಗಿ Pb. 1, 131 va.; Ap. 12, 61]. ಪಾಯಿಸಿ ಪೊಯ್ಯೆ ಗೋಱಿಯಿಲರ್, ಒರ್ವರಿನ್ ಒರ್ವರ ಅಗುರ್ಬು (ಒರ್ವರಗುರ್ಬು MS.) ಪರ್ಚೆ (Abh. P. 13, 62).

ಅಗುರ್ವಿಸು agurvisu. to be terrifying or formidable; —to terrify. ಮತ್ತಹಸ್ತಿಗಳ ಮಸ್ತಕದಿಂ, ಬಿದಿರಿಂ, ಫಣೀನ್ದ್ರೋತ್ತಮಾಂಗದಿನ್, ಅಗುರ್ವಿಪ ಪನ್ದಿಯ ಕೋೞ್ಕಳಿಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಅಗನಿಕಾಯದೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತನ್ ಆಯ್ದುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ಶಬರವಿಪ್ರಿಯಕಾಮಿನಿಯರ್ಕಳ್ (Śmd. 142, 166). ನೆಗೆದ ಕುಡಿವಾಲನ್, ಉಣ್ಮುವ ಬಗೆಬಳ್ಳುವ ನಡುವು, ಅಗುರ್ವಿಪ (ನಡುವಗುರ್ವಿಪ MS.) ಅನನಮ್ ಇರೆ, ತನ್ಮೃಗಮಂ ಬೞಿವಿಡಿದು ಅಟ್ಟುತ್ತೆ ಅಗಲದೆ ಪಿಡಿದತ್ತು ಜಾಯಿಲಂ ತದ್ವನದೊಳ್ (Rśv, 5,87). ಧರಿತ್ರಿಯೊಳೆ ಚಾಲಿಪ ಬಾಲಮ್ ಅಗುರ್ವಿಪ ಅನನಂ ... ಎಸೆಯೆ, ತರುಕ್ಷ್ಮದಂಶಕಶತಸಂವೃತಮ್ ಇರ್ದುದು (5, 92). see Abh. P. 3, 54; 13, 31; *cf.* ವಿಗುರ್ಬಿಸು (ವಿಗುರ್ವಿಸು).

ಅಗುರ್ವು agurvu. = ಅಗುರ್ಬು, (ಗುರ್ಬು, ಗುರ್ವು). amazement, terror; a terrible form (*cf.* ಅಗಿ 3; ಅಘೋರ?) [ಅಲ್ಲದೆ ವಿಕ್ರಮದಿಂದೆ ನಿಂದಗುರ್ವೆನಲಿರ್ಪುದು Pb. 1, 26; Ap. 1, 7]. ಒನ್ದು ಉದ್ದಣ್ಡ ಪ್ರಚಣ್ಡಕಣ್ಠೀರವಂ ಗೆಣ್ಪೆನೊಳ್ ವಿಲಯಾಗ್ನಿ ಮೆಯ್ವೆತ್ತುದು ಎಮ್ಪ ಅಗುರ್ವನ್ (ಎಮ್ಪುಗುರ್ವನ್ MS.) ಒಳಕೊಣ್ಡು (Rśv. 5, 115 va). see Abh. P. 7, 114; 13, 80; 14, 6 va; Grj. 1, 99. — ಅಗುರ್ವುವಡೆ. -ಪಡೆ. to get a terrible form (Abh. P. 13, 54 va).

ಅಗುಲು agulu. = ಅಗಲ್. to shake, to move, to become loose, as a peg (My.).

ಅಗುವು aguvu. = ಅಗು 2, (My.).

ಅಗುಸು agusu. = ಅಗುಚು. (My.).

ಅಗುಸೆ aguse = ಅಗಸೆ, etc. (My.). ಜವಳಿಗದವಂ ದ್ವಾರಬನ್ಧದ ಹವಣಿಗೆ ಆ ಬಾಗಿಲೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿ, ಅವಕೆ ಅಗುಸೆಯಂ ನಿಲಿಸಿದನು (Bp. 16, 9). ಹಟ್ಟಿಯೊಳ್ ಅಗುಸೆಯಂ ಹುಗಲೀಯದೆ ಇಕ್ಕಿದನು (60, 26). ಹಟ್ಟಿಯ ಮುಖದ ಅಗುಸೆಯಂ ತೆಱೆಯಲೊಡನೆ (60, 31).

***ಅಗುಳ್ agul** = ಅಗುಳು 2. ಲವಣಾಂಬುರಾಶಿ ಕುಕ್ಕುಜಗುದಿವಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟುದಿಯೆ ಮೇಗೆ ಸಿಡಿಲ್ದಗುಳಂತೆ ಕೂಡೆ ತತ್ತಳಗುದಿಯುತ್ತಮಿರ್ಪ Pb. 11, 153. (T. ಅವಿಟ್ single grain of boiled rice). @ ಇದು 'ಅಗುಟ್' ಪದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕು.

***ಅಗುಳಿಸು agulisu** = ಅಗುಟಿಸು. ಸದ್ಯೋಜಾತನ ಜಟಾಮುಕುಟದ ಸುತ್ತಿರ್ದ ಫಣೀಂದ್ರನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಅಲ್ಲನೆಂದು ಶಿಖರವ ಮೊದಲುಗೊಂಡ ಗುಳಿಸಲು. Cv. 191.

***ಅಗುಳು aguḷu. 1.** = ಅಗುಟ್. ಪರಮೂತ್ರದ ಕುಳಿಯನಗುಳುವಂಗೆ ಚಲಿಮೆಯುಗ್ಗಿಣಿಯೆಂಬ ಕಟ್ಟಳೆ ಏತಕಯ್ಯಾ Cv. 93.

ಅಗುಳು aguḷu. 2. = ಅಗಳು. a grain of boiled rice (My.). 2, a small lump of rice kneaded into a ball (ಪುಲಾಕ, ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥಕ, ಕೂಟ ಅಗುಳು Nr.; Si. 405; ಪುಲಕ, ಕೂಟಗುಳು Nn. 145; ಪುಲಕ, ಅನ್ನದ ಅಗುಳು Mr. 486; *cf.* ಅವುಡು 3). ಅಗುಳು ನುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೀರದವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಡಬು ಹೆಟ್ಟಿದ (Prv.).

ಅಗುಳು aguḷu. = ಅಗರು etc. —ಅಗುಳುಸುಣ್ಣಿ. = ಅಗಳು-, etc. a climbing plant possessing various medicinal properties, Clypea hernandifolia W. & A. (ಪಾಠೆ, ಅಪ್ರುಷ್ಠೆ, ವಿದ್ಧಕರ್ಣಿ, ಪಾಪಚೇಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನೆ, ರಸೆ, etc. Nr.; ಪಾಠೆ Mr. 142). 2, a wild plant, Zingiber zerumbet Roscoe (St. & Pl.). —ಅಗುಳುಸೊಣ್ಣಿ. = ಅಗುಳುಸುಣ್ಣಿ, etc. (Si. 142).

ಅಗುೞ್ aguḻ. 1. = ಅಗೆೞ್ 1, etc. P. p. ಅಗುೞ್ದು. to dig [ಅಗುೞ್ದರಲಾ ಕುೞಿಯೊಳ್ ತೊಟ್ಟಗೆ ನಿಧಿ ಕಂಡಂತೆ Pb. 1, 97; Vr. 29, 10]. (ಖನನ Śmd. Dh.; ಅಗಿ G.). ಅಗುೞ್ದಂ (Śmd. 49. 55). ಅಗುೞ್ದಪಂ (55). ಅಗುೞ್ಗುಂ (55). ಅಗುೞ್ಗೆ (55). ವೇದಿಕೆಯನ್ ಇನ್ನು ಅಗುೞುತ ಇರ್ದಪೆ, ಮಾಣದೆ, ಒಬ್ಬಳೆ ನೀನ್ (Bp. 47, 10). ಒಱತೆಯನ್ ಅಗುೞವೆ ಇರು! (20).

ಅಗುೞ್ aguḻ. 2. P. p. ಅಗುೞ್ದು. to sink in water, to be immersed, to dive (ಜಲನಿಮಜ್ಜನ Śmd. Dh.; T. ಅಮಿೞ್, see ಅವುಗು 2; Mhr. ಅಂಘೂಳ, bathing). ಅಗುೞ್ದನ್ ಎನ್ದು, ನೀರ್ನೆಲೆ ದಪ್ಪಿದಂ (Śmd. I).

ಅಗುೞಿ aguḻi = ಅಗೞಿ, etc. Tbh. of ಅರ್ಗಲ (Śmd. 30. 364). a bolt or pin; a (wooden) beam or bar for locking a door (ತಾೞ್ Śmd. I; Śm. 113; ಪರಿಘ, ಅರ್ಗಲ Mr. 199; My.).—ಅಗುೞಿಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. a hole made in the wall to remove the door-bar (for the purpose of robbery). ಘನದ ಹೊಸತಿಲುಗನ್ನವಂ ಘುಮ್ಮನೆ ಅಗದು, ಅಗುೞಿಗನ್ನಮುಂ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಗದು (Bp. 31, 5). ಅಗುೞಿಗನ್ನವನ್ ಇಕ್ಕ ಲೊಡನೆ (31, 12).

ಅಗುೞಿಸು aguḻisu. to cause to dig (ಖನನ Śmd. Dh.; (My.). ಅಗೞುಗಳನ್ ಅಗುೞಿಸಿದಂ (Bp. 16, 9). ಪಿರಿಯ ನಿಡುಬಾವಿಗಳನ್ ಅಗುೞಿಸಿದಂ. (16, 11).

ಅಗುೞು aguḻu = ಅಗುೞ್ 1. (My.; ಅಗಿ G.).

ಅಗುೞ್ಚು aguḻcu. to cause to sink in water, to immerse (ಜಲಾಶಯಮುಗ್ನ Śmd. Dh.).

ಅಗೂಢ a-gūḍha. unconcealed, manifest, transparent. 2, a kind of prasanna in poetic art (Kāvy. III, 1, A, 15).

-ಅಗೆ age. 1. = -ಅಕೆ, etc. see -ಅಗಿನ್ತ.

ಅಗೆ age. 2. = ಅಗಿ 1. to dig (ಖನನ Śm. 80; My.). P. ps. ಅಗದು q. v. ಅಗೆದು. ಸರಸರನೆ ಸತಿ ಗೋಷ್ಪದಿನ್ ಅಗೆವುದಱ ವಿಧನಿಯಂ ಕೇಳಿ (Bp. 47, 8) ನಾನ್ ಇಲ್ಲಿ ಒಱತೆಯನ್ ಅಗೆದೊಡೆ (v. 21). ಅಗೆವುತ ಇರ್ದ ಹಳು (v. 26). ಒಱತೆಯನ್ ಅಗೆದಹಳು (v. 27). ಶೀಲವನ್ತರು ಮನೆಯೊಳ್. ಒಱತೆಯನ್ ಅಗೆದರು ಉಣ್ಬೇ? (v. 49). —ಅಗೆ ಅಗೆ! rep. (Bp. 23, 34).

ಅಗೆ age. 3. = ಅಗಿ 5. what has grown or germinated; *cf.* ಅಗು 1): a seedling; a shoot from the root of a plant or tree; a sprout [ತಾರಗೆಗಳಗೆಗಳಂತಿರೆ ತಾರಾ ಪಥದೊಳ್ ನಿರಂತರಂ ತುಱುಗಿರೆ Ap. 6, 54]. (ಅಂಕುರ Śm. 22. 80; Abh. P. 3, 138; C.; ಮೊಳಕೆ, ಸಸಿ, ವಲಜ G.; Tu. ಅಗ್ಗ); especially seedlings of rice, tobacco, pepper, etc. ready for being transplanted (My.; Te. ಆಕು) —ಅಗೆ ಕಟ್ಟು. to raise seedlings in pots, etc. (My.). —ಅಗೆ ಬಿಡು. to sow seed for raising seedlings (My.). ಅಗೆ ಮಾಡು. to raise seedlings (My.). —ಅಗೆವೊಯ್. -ಪೊಯ್. to get shoots (Rśv. 11, 120).

-ಅಗೆ age. 4. = -ಅನ್ತೆ 1. (probably an infinitive of ಅಗು "so that it becomes or is"; *cf* ಅಗಿ No. 2). a suffix to form adverbs, *e. g.* ನೆಟ್ಟಗೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ, ಕಮ್ಮಗೆ, ಬಿನ್ನಗೆ (Śmd. 389).

ಅಗೆ age. 5. = ಹಗೆಯ, etc. (My.).

ಅಗೇನ್ದ್ರ aga-indra. a principal mountain, any one of the seven mountains in Bhārata. 2, the number seven (Ch.).

ಅಗೇನ್ದ್ರಜೆ agēndra-je. Pārvatī (J. 15, 15).

ಅಗೊ a12-ge1-o4. = ಅಕೊ, etc. (C.).

ಅಗೋ a12-ge1-ō3. = ಅಗೊ, etc. (C.). ಗೆಳೆಯಾ, ಅಗೋ, ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬೇಟೆಗಾಱನೂ ನಾಲ್ಕಾಱು ನಾಯಿಗಳೂ ಈ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ, ನೋಡು! (B. 4, 19). ಅಗೋ, ಆ ಬಾವಿಯ ಮೇಲೆ ಜೋತಾಡುವ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಕೊಯಿದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು! (4, 180). ಅಗೋ, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಬರುತ್ತಾನೆ (4, 182).

ಅಗೋಚರ a-gōcara. not obvious, imperceptible by the senses; wondrous. 2, anything that is beyond the cognizance of the senses. (Bp. 6, 8; 8, 51; 11, 22; 54, 58; 55, 53; J. 2, 55; see ವಾಚಾಮ್-).

ಅಗೋಪಗ a-gōpa-ga. going without a superintendent; N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಗೌಕಸ aga-ōkasa. (i. e. ōkas) whose home are trees: a monkey Śśv 3, 34).

ಅಗೌರವ a-gaurava. absence of grandeur; degradation, dishonour (My.).

ಅಗ್ಗ agga. 1. = ಹಗ್ಗ. Tbh. of ಅರ್ಘ (Śmd. 345. 358). worth, value, price. 2, proper price, the cheapness of commodities; cheapness; cheap (C.; Te. ಅಗ್ಗುವ; Tu. ಅಗ್ಗ). 3, cheapness, worthlessness (C.; Tu.). 4, a respectful offering of various ingredients or of water only. ಅಗ್ಗವಾದ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಉಣ್ಣಾದ ಆದರಣೆ (ನೀವಾರ Si. 432). ಜಾಜಿಯ ಕಾಯಿ ಬಹಳ ಬೆಳದರೆ ಅಗ್ಗವಾಗುವವು (B. 3, 53). ಯನ್ತ್ರಗಳಿನ್ದ ಹುಟ್ಟುವ ಅಱವೆ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬನ್ದು ಬಹು ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಮಾಱ ಹತ್ತಿದ್ದಱಿನ್ದ (4, 28). ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರು ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅಗ್ಗವಾದ ಸಮಯ ನೋಡಿ (5, 101). ಅವರು ಅಗ್ಗವಾದಾಗ, ಕಾಳುಕೊಣ್ಡು, ತುಟ್ಟಿಯಾದಾಗ ಮಾಱುತ್ತಾರೆ (5, 102). see Prv. s. ಪೆಗ್ಗು. — ಅಗ್ಗದವ. -ಅವ. a mean or lewd man (C.). — ಅಗ್ಗದವಳು. -ಅವಳು. a low woman (C.). —ಅಗ್ಗಪಾಡು. a cheap manner, cheapness (S. Mhr.). —ಅಗ್ಗಾಳು. a low man (R.).

ಅಗ್ಗ agga. 2. Tbh. of ಅಗ್ರ. foremost; first. 2, pre-eminent, best. 3, excessive; great. the word is generally used as a noun conveying the meaning of the mentioned adjectives, [ಉದಗ್ರಾಶ್ವಂಗಳಂ ತಕ್ಕಿನಗ್ಗದ ಬಾಡಂಗಳನಾಯ್ದುಕೊಟ್ಟು Pb. 2, 53]. *e.g.* in Bp. 5, 40; 6, 7. 22; 19, 30; 21, 44; 22, 8. 66; 28, 46; 31, 4; 42, 25; 47, 2; 50, 25; 58, 62. ತೆಗೆದುದು ಅಗ್ಗದ ತಮ್ಮು (Bh. 1, 5, 5). ಅಗ್ಗದ ಪುಣ್ಯದ

ಒಡಲ್ (J. 28, 55). ಅಗ್ಗದ ಅರಣ್ಯ (Rśv. 6, 34). ಅಗ್ಗದ ಶತ್ರುಗಳ್ (Bh. 1, 8, 34). — ಅಗ್ಗದವ. -ಅವ. an eminent man; a chief soldier (ಭಟ, ಯೋಧ, ಯೋದ್ಧೃ Si.). — ಅಗ್ಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. see ಶೀಲವನ್ತ-.

ಅಗ್ಗ agga. 3. = ಹಗ್ಗ. 2 a rope. (My.; T.). see ಅಗ್ಗರಣೆ.

ಅಗ್ಗರಣೆ aggaraṇe. = ಒಗ್ಗರಣೆ. (My.).

ಅಗ್ಗರಣೆ agga3-raṇe. a rope, a tie (ದಾಮು, ಹಗ್ಗ Kk. 70; ದಾವೆ, ರಜ್ಜು Śs.; see ರಣೆ). ಪಿಂಗಾಲ್ಗೆ ತೊಡರ್ಚಿದ ಅಗ್ಗದ ಅಗ್ಗರಣೆಯಂ ಛಟಛಟನೆ ಕಿಱ್ತು, ಕಿಳಿರ್ದು (Rśv. 6, 11 va).

***ಅಗ್ಗಲ aggala.** = ಅಗ್ಗಳ. ಪತಿಭಕ್ತಿಯ ಮೈಮೆಯ ಮಾನಸಿಕ್ಕೆಯಗ್ಗಲದ ಪೊಗೞ್ತೆ ತನ್ನದೆನೆ Ap. 1, 72.

ಅಗ್ಗಲಿಸು aggalisu. = ಅಗ್ಗಳಿಸು q. v. [ನಿಲಿಸಿ ಲಘುಪದಮನದನಗ್ಗಲಿಸಿರೆ ಮತ್ತೊತ್ತಿ ಬರ್ಪ ಪದಮಂ Kr. 2, 6; Pb. 5, 30; Ap. 7, 46]. (ಪೆರ್ಚುಗೆವಡೆ Śmd. 187 Cm.; ವೆಗ್ಗಳಮ್ ಆಗು 209 Cm.; ವೆಗ್ಗಳಿಸು 365 Cm.; Te. ಅಗ್ಗಲಿಂಚು). ಅಲರ ಪೊಸಗಮ್ಪಿನಿನ್ದೆ ಎಮಗೆ ಅಲಮ್ಪಿನ್ ಅಗ್ಗಲಿಸಿ, ನೀನೆ ರಕ್ಷಿಪುದು! (Cpr. 7, 55).

ಅಗ್ಗವಣಿ aggavaṇi. = ಅಗಿಣಿ, ಅಗ್ಗಿಣಿ. water. — it seems more than probable that ಅಗ್ಗವಣಿ, etc. are based on ಅಗ್ಗ 1, No. 4 (ಅರ್ಘ, ಅರ್ಘ್ಯ), a respectful offering of *water*. [Tbh. of ಅರ್ಘ್ಯಪಾನೀಯ. ತೊತ್ತಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗವಣಿಯ ತಂದಿರಿಸಿ Cv. 74]. ಅಗ್ಗವಣಿ occurs, *e. g.* in Bp. 12, 33. 34; 16, 6; 24, 2. 54; 30, 9; 47, 15; 53, 46; 55, 28.

ಅಗ್ಗಷ್ಟಿಗೆ aggaṣṭige. = ಅಗ್ಗಿಟಗೆ, etc. ಅವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಕೀ ಇಡುವ ದಕ್ಕೆ ಗೋಡೆಯೊಳಗೆ ಮಾಡಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಗ್ಗಷ್ಟಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ (B. 5, 296).

ಅಗ್ಗಳ aggaḷa. (Śmd. 49). = ಅಗ್ಗಳೆ, ಅರ್ಗಳ q. v. (My.; Te. ಅಗ್ಗಲ; *cf.* ಅಗ್ಗಳಿಕೆ). [ಸಮುಚ್ಚಯೋದ್ವಾವಕ ಕ್ರಮವಿಚಾರದೆ ದೋಷವಿದಗ್ಗಳಂ Kr. 1, 132; Ap. 1, 55; Pb. 1, 10]. ಮೇರುವಿಂಗೆ ಈತನ್ ಅಗ್ಗಳಂ (159, o. r. ಅರ್ಗಳಂ). ಕೊಮ್ಬು ಇಱಿಪಿದ ಮರದಿನ್ದೆ ಅಗ್ಗಳಂ ತಿಣ್ಣಮ್ ಅದಂ (289). ಹಲವು ಲಿಪಿಗಳನ್ ಓವ ಬಲ್ಲ ಅಗ್ಗಳದ ಕರಣಕರಂ ಕರಸಿ (Bp. 5, 53). ಅಗ್ಗಳದ ಘಟ ಕಳಸಾದಿಗಳ್ (8, 37). ಲೆಕ್ಕಕೆ ಅಗ್ಗಳಮ್ ಅಗಿ ಇರಲು (31, 29). ಗುಗ್ಗಳಂ ಸಾಮಾನ್ಯಮ್ ಆಯ್ತೇ? ಅಗ್ಗಳವನ್ ಇಕ್ಕಿದೊಡೆ ಅದಱಿನ್ದೆ ಅಗ್ಗಿ ತಗ್ಗಿದುದೋ? (47, 16). ಅಗ್ಗಳನ (the poet ಅರ್ಗಳ) ಮುನ್ದೆ ವೆಗ್ಗಳನುಣ್ಟೇ? (Prv.). [ಅಗ್ಗಳಗಣ್ಣು.-ಕಣ್ಣು. the superior eye. ತೋಱಿದನೆಱಕದೆ ಹರಿಗಂಗೆ ರುದ್ರನಗ್ಗಳಗಣ್ಣಂ. Pb. 8, 23].

ಅಗ್ಗಳಿಕೆ aggaḷike. greatness; great power (ಅತಿಶಯ, ಸೊಮ್ಪು, etc. Śs.; Te. ಅಗ್ಗಲಿಕೆ, power; sport; eagerness). [ತಣಿವರ್ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯರಪ್ಪದಗ್ಗಳಿಕೆ ಪೊಡೆದ್ದು ಪರ್ವುವುದು ಕೀರ್ತಿ Pb. 6, 19; Ap. 1, 48]. ಶಿವಮರುಳನ್ ಅಗ್ಗಳಿಕೆಯೊಳಗೆ ಆಡುವವರಂ (Bp. 4, 9). ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಮೆಟ್ಟಿದಡೆ ಭೂತಳಕೆ ಕುಗ್ಗಿದ ವಿನ್ಧ್ಯನಗದ ಅಗ್ಗಳಿಕೆ ಎನ್ತುಟು? (19, 26). ಛಲದ ಭಕ್ತಿಯ ಮಹತ್ವದ ಒನ್ದು ಅಗ್ಗಳಿಕೆಯಂ ತಾನ್ ಅಱಿದುದುಮ್ ಅಱಿಯದ ಪೊಲು (61, 3). ವಿಪ್ರಜಾತಿಗೆ ಸನ್ದುದು ಇನ್ನು ಅಗ್ಗಳಿಕೆ (Bh. 1, 10, 39). See Bh. 1, 1, 9; 8, 26, 2, 5; C. Bp. 42, 24; Rām. 5, 9, 2; J. 8, 24; 12, 27; 14, 4; 20, 4; 29, 9, 37.

ಅಗ್ಗಳಿಸು aggaḷisu. = ಅಗ್ಗಲಿಸು q. v. to be or become pre-eminent, abundant or redundant; to go beyond measure; to make great efforts; to be superior to, to excel. [ಕಾಂಚೀ ಕಳಾಪಮಂ ಕಟ್ಟಲಣಮ ನೆಱೆಯದಿದೆಂದಗ್ಗಳಿಸಿ ಕುಳಿಕೆಗಳಿನೇಂ ಕಣ್ಗೊಳಿಸಿದುದೋ Pb. 1, 143; Ap. 1, 68]. ಅಲರುಗಣೆಯನ ದೊಣೆಗಳಿನ್ದ ಅಗ್ಗಳಿಪ ಕಿಱುದೊಡೆದೊಡೆಗಳ್ ಎಸವವು (Bp. 4, 18). ಅಗಸದೊಳ್ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೊಳು ಬಲಿದು, ಬೆಳುದಿಂಗಳ್ ಅಗ್ಗಳಿಸೆ (12, 37). ಜೋಗುಳವ ಅಗ್ಗಳಿಸಿ ಹಾಡುತ (15, 14). ಸೊಮ್ಮು ಅಗ್ಗಳಿಸೆ (32, 39). ಜಯಜಯನಿನದಮ್ ಅಗ್ಗಳಿಸೆ (51, 62). ಅಗ್ಗಳಿಸಿ, ತಮ್ಮಂ ನಾಯ್ಗಳಿಗೆ ಕೀೞ್ಮಾಡಿ ನುಡಿದೆ, ಅಲ? (55, 43), ಮೊತ್ತಮ್ಪೆತ್ತು, ಮುತ್ತಿ, ಲಗ್ಗೆಗೆ ಅಗ್ಗಳಿಸಿ ಇರ್ಪಾಗಳ್ (Rśv. 6, 116 va). see further Abh. P. 13, 35; Bp. 38, 39; 50, 25. 57; 52, 41; 56, 6; 57, 74; 58, 34; 59, 13; 60, 35.

ಅಗ್ಗಳೆ aggaḷe. = ಅಗ್ಗಳ, etc. (ಅಧಿಕ Śs.) [dignity, pride. ಜಂಗಮ ನಾನೆಂಬ ಅಗ್ಗಳೆಯಿನ್ನೆಂತೊ. Cv. 905]. ಪೊಡವಿಯೊಳ್ ಎನ್ನನ್ ಅಗ್ಗಳೆಯ ಕವಿಮುಂಗನ್ ಎನಿಸೂದು (Mr. 539). see Bh. 8, 23, 44; J. 7, 46; 8, 8. — ಅಗ್ಗಳೆಯ. ಅಗ್ಗಳೆ-ಅ 3. a great or powerful man (ಬಲ್ಲಿದಂ Bhn, 13. ಅಲಘುಮುನಿಮಾತಂಗನ್ ಎಮ್ಬ ಅಗ್ಗಳೆಯಂ (Bp. 57, 72). see J. 13, 21; 17, 12; 21, 5.

ಅಗ್ಗಳಿಕೆ aggaḷike. Tbh. of ಅರ್ಗಳಿಕೆ. a bolt or bar for fastening a door (ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ Śmd. I, o. rs. ಅರ್ಗಳಿಕೆ, ಅರ್ಗಳ). 2, a certain implement (ಅವುಜದ ಮುಟ್ಟು Śmd. I).

ಅಗ್ಗಿ aggi. = ಅಗಿ, ಅಗಿನಿ, ಹಗ್ಗಿ, Tbh. of ಅಗ್ನಿ (Śmd. 351; Śm. 11; Ct. II, 95). fire (ಕಿಚ್ಚು Kk. 21). — ಅಗ್ಗಿಮೊಗ. = ಅಗ್ನಿಮುಖ. a fire-face. — ಅಗ್ಗಿಮೊಗದವ. -ಅವ. a fire-faced being, a deity (ಸುರ Śm. 8). — ಅಗ್ಗಿವಳದೆಣ್ಣೆ. probably ಅಗ್ಗಿ-ಬಲದ ಎಣ್ಣೆ. oil with the power of burning, oil made hot, or oil set on fire (ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ Kk. 77). *Cf.* ಉಗ್ಗಿವಳದೆಣ್ಣೆ s. ಉಗ್ಗಿ 1.

ಅಗ್ಗಿಗ aggiga. = ಅಗ್ಗ2 -ಇಗ, or Tbh. of ಅಗ್ರಗ. a king (ಅರಸು Ct. I, 5).

ಅಗ್ಗಿಟಿಕೆ aggiṭike. = ಅಗ್ಗಿಟಗೆ. (My.).

ಅಗ್ಗಿಟಗೆ aggiṭige. = ಅಗಿಟಗೆ, ಅಗಿಟ್ಟಿಗೆ, ಅಗಿಷ್ಟಿಕೆ, ಅಗ್ಗಷ್ಟಿಗೆ, ಅಗ್ಗಿಟಿಕೆ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಗೆ. a potsherd used as a fire-pan or chafing dish, and also as a furnace (ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ, ಅಂಗಾರಶಕಟಿ, ಹಸನ್ತಿ, ಹಸನಿ Nr.). the terms clearly appear to be Tbhs. of ಅಗ್ನಿ-ಇಷ್ಟಿಕೆ.

ಅಗ್ಗಿಣಿ aggiṇi. = ಅಗ್ಗವಣಿ, etc. [ದೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗಿಣಿಯ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿದಡೆ ಹಾದಿಗೊಂಡು ಹೋಗುವ ನಾಯಿ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಉಚ್ಚೆಯ ಹೊಯ್ದಂತಾಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ Cv. 115]. see Prv. s. ಶಿವಾರ್ಚನೆ.

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ aggiṣṭake. = ಅಗ್ಗಿಟಗೆ, etc. (Si. 308).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿ aggiṣṭi. = ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ. (My.).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ aggiṣṭike. = ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ. (My.; ಕುಮ್ಪಟ Cb.).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಗೆ aggiṣṭige. = ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ, etc. (My.; Si. 308; ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ, ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ, ಹಸನಿ G.).

ಅಗ್ಗಿಸು aggisu. (fr. ಅೞ್ಗು). to cause to decay or to become lean (Bh. 3, 4, 22).

ಅಗ್ಗುೞಿ agguḷi. = ಅಗೞಿ, etc. (ಅರ್ಗಲೆ, ಪರಿಘ Hlā.).

***ಅಗ್ಘವಣಿ agghavaṇi.** = ಅಗ್ಗವಣಿ. ಹೊತ್ತಾಱೆ ಎದ್ದು ಅಗ್ಘವಣಿಪತ್ರೆಯ ತಂದು ಹೊತ್ತುಹೋಗದ ಮುನ್ನ ಪೂಜಿಸು ಲಿಂಗವ. Bv. 172. Tbh. of ಅರ್ಘ್ಯಪಾನೀಯ.

ಅಗ್ನಾಯಿ agnāyi. *Agni's wife.* 2, the trētā yuga or second age.

ಅಗ್ನಿ agni. = ಅಗ್ಗಿ, etc. *fire.* 2, *the god of fire,* Agni. 3, *the guardian of the south-east quarter.* 4, the sacrificial fire of 3 kinds: gārhapatya, āhavanīya, and dakṣiṇa. 5, the number 3 (Mr. 73, 364). 6, the digestive faculty. 7, bile. 8, gold. 9, the plant Plumbago zeylanica (ವ್ಯಾಲ, ಚಿತ್ರಕ, ಚಿತ್ರಮೂಲ Mr. 128). 10, the plant Semecarpus anacardium. 11, ನಿಮ್ಬೆಯ ಹಣ್ಣು (Cb.). 12, ಕೇಸರ (Cb.). 13, N. of a metrical foot (Ch.). —ಅಗ್ನಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Śiva (R.). —ಅಗ್ನಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Bāṇāsura (R.). —ಅಗ್ನಿಮೂಲೆ. the south-east quarter (My.).

ಅಗ್ನಿಕಣ agni-kaṇa. *a spark* (ಕಿಡಿ Śm. 12).

ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ agni-kārya. kindling or feeding the sacrificial fire with clarified butter, etc. (My.).

ಅಗ್ನಿಕಾಷ್ಠ agni-kāṣṭha. wood fit for kindling fire (My.). 2, Agallochum.

ಅಗ್ನಿಕುಣ್ಡ agni-kuṇḍa. a hole for the consecrated fire, or for any fire (My.).

ಅಗ್ನಿಕೋಣ agni-kōṇa. Agni's quarter, the south-east. (R.).

ಅಗ್ನಿಚಿತ್ agni-cit. *one who has arranged a sacrificial fire-place.*

ಅಗ್ನಿಚಿತ್ತು agni-cittu. Tbh. of ಅಗ್ನಿಚಿತ್ (Śmd. 196 Cm.).

ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆ agni-jvāle. glow or flame of fire. 2, *a plant with red blossoms, used by dyers, Grislea tomentosa* Roxb. (= ಧಾತಕಿ, ಸುಭಿಕ್ಷೆ). 3, another plant with red blossoms, Jalapippali.

ಅಗ್ನಿತಾರೆ agni-tāre. = ಅಗ್ನಿದೇವೆ. (My.).

ಅಗ್ನಿದೀಪನ agni-dīpana. stimulating digestion. (My.).

ಅಗ್ನಿದೇವೆ agni-dēve. the third lunar mansion, the Pleiades.

ಅಗ್ನಿನಯನ agni-nayana. he who has an eye of fire, Śiva. (My.).

ಅಗ್ನಿನೇತ್ರ agni-nētra. = ಅಗ್ನಿನಯನ. (My.).

ಅಗ್ನಿಪಟೂಕರಣ agni-paṭūkaraṇa. causing to burn with flame. see ಪೊತ್ತು.

ಅಗ್ನಿಫಲ agni-phala. a diamomd (ವಜ್ರ. Mr. 101).

ಅಗ್ನಿಬಳ್ಳಿ agni-baḷḷi. smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicababum Lin. (St. & Pl.).

ಅಗ್ನಿಬಾಣ agni-bāṇa. a fiery arrow; a rocket. (My.).

ಅಗ್ನಿಬಾಧ agni-bādha. annoying or damaging with fire. see ಉರಿಪು.

ಅಗ್ನಿಬಾಧನ agni-bādhana. = ಅಗ್ನಿಬಾಧ. see ತಗುಳ್ಚು.

ಅಗ್ನಿಭೂ agni-bhū. born of fire. 2, *Shaṇmukha or Skanda,* Śiva's son.

ಅಗ್ನಿಮಥನ agni-mathana. = ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ No. 1. (My.).

ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ agni-mantha. production of fire by friction. 2, *the tree Premna spinosa,* the wood of which produces fire by attrition (= ಜಯ, ಶ್ರೀಪರ್ಣ). see ನಱುವಲ್.

ಅಗ್ನಿಮಾನ್ದ್ಯ agni-māndya. languor of the digestive power. (My.).

ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರ agni-mitra. the fire's friend; N. of a prince (Śmd 9,0); the wind.

ಅಗ್ನಿಮುಖ agni-mukha. = ಅಗ್ಗಿಮೊಗ. a deity; —Brahmā.

ಅಗ್ನಿಮುಖಿ agni-mukhi. *the marking-nut, Semecarpus anacardium* Lin.

ಅಗ್ನಿರಕ್ಷಣೆ agni-rakṣaṇe. preservation of the sacred (especially of the domestic) fire. (My.).

ಅಗ್ನಿವರ್ಣ agni-varṇa. N. of a prince (Rām. 1, 5, 6).

ಅಗ್ನಿವೀರ್ಯ agni-vīrya. Rudra (Mr. 11).

ಅಗ್ನಿಶಿಖ agni-śikha. having a crest of fire. 2, *saffron, Crocus sativus.* 3, safflower plant, Carthamus tinctorius. 4, a lamp. 5, a rocket. 6, an arrow. 7, gold.

ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ agni-śikhe. a flame. 2, *the plant Gloriosa superba* Lin. (Methonica superba Lam.; see ತರಿಗೊಟ್ಟು). 3, *the medicinal plant Menispermum cordifolium* Willd.

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ agni-stōma. praise of Agni. 2, a protracted sacrifice, extending over several days in spring. (My.).

ಅಗ್ನಿಸಂಸ್ಕಾರ agni-saṁskāra. the consecration of fire, 2, performance of any rite in which the application of fire is essential, as the burning of the dead body (My.; B. 4, 215).

ಅಗ್ನಿಸಖ agni-sakha. *the wind.*

ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕ agni-sākṣika. taking Agni for a witness (Si. 183). *Cf.* Nr. s. ಮದುವೆ.

ಅಗ್ನಿಸ್ತಮ್ಭನ agni-stambhana. the (magical) quenching of fire. (My.).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ agni-hōtra. an oblation to Agni (Si. 238). 2, the sacred fire. (Sk; Si. 24).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ agni-hōtri. practising the agni-hōtra. (My.). 2, maintaining the sacrificial fire. 3, one who has prepared the sacrificial fireplace, or conveyed the sacrificial fire to it.

ಅಗ್ನೀಧ್ರ agni-idhra. *the priest who kindles the fire.*

ಅಗ್ನ್ಯುತ್ಪಾತ agni-utpāta. a fiery portent, *a meteor, a comet.*

ಅಗ್ರ agra. soreness of the tongue and mouth, the thrush (C.; T. ಅಡ್ಡರ; Mhr. ಅಗರು).

ಅಗ್ರ agra. = ಅಗ್ಗ 2. *a top, point, summit,* or *surface* (ತುದಿ Nn. 82; ಲಲಾಮ 26; ತುದಿ Mr. 516). 2, *the front, fore part* (ಇದಿರ್ Nn. 82; Mr. 516). 3, the beginning (ಮೊದಲ್ Nn. 82; Mr. 516); an undertaking (ವಿಧಾನ 82, one Ms. ಮಾಟ). 4, the place near a town (ನಗರೋಪಭಾಗ, ಪಟ್ಟಣಸಮೀಪ Nn. 82). 5, *prominent, excellent, best, chief; the best part* (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯ Nn. 82: ಅತಿಮುಖ್ಯ Mr. 516). 6, *excess.* 7, praise (ಸ್ತುತಿ, ಸ್ತೋತ್ರ 82). 8, a measure of food given as alms. 9, a multitude. 10, a weight equal to one pala. 11, prior, first. 12, goal, aim, resting place. see ಕೊನೆ, ಮುನ್ದು.

ಅಗ್ರಗ agra-ga. (= ಅಗ್ಗಗ). a leader.

ಅಗ್ರಗಣ್ಯ agra-gaṇya. that should be regarded as the foremost, principal, best (Bp. 52, 2; 54, 86).

ಅಗ್ರಗಮನ agra-gamana. going before, preceding. see ನೋಳ್, ಮುಂಚು.

ಅಗ್ರಗಾಮಿ agra-gāmi. = ಅಗ್ರೇಸರ. (My.).

ಅಗ್ರಜ agra-ja. first-born. 2, *an elder brother* (ಮೂಲಿಕ, ತನ್ನಿನ್ದವೂ ಹಿರಿಯನು Nn. 44). 3, a Brāhmaṇa (Bp. 57, 38. 69). 4, Viṣṇu.

ಅಗ್ರಜನ್ಮ agra-janma. = ಅಗ್ರಜ No. 1. 2, = ಅಗ್ರಜ No. 2. 3, *a Brāhmaṇa.* 4, Brahmā.

ಅಗ್ರಜಾತೆ agra-jāte. an elder sister (Mr. 313).

ಅಗ್ರಜೆ agra-je. ಅಗ್ರಜಾ. = ಅಗ್ರಜಾತೆ. (Bp. 42, 27). 2, Pārvatī (see ಅಗ್ರಜೇಶ).

ಅಗ್ರಜೇಶ agrajā-īśa. Śiva (Bp. 54, 43).

ಅಗ್ರಣಿ agraṇi. *foremost, best, excellent.*

ಅಗ್ರತಃ agra-taḥ. ಅಗ್ರತಸ್. *in front of, before.*

ಅಗ್ರತಃಕೃತ agrataḥ-krita. *placed in front.*

ಅಗ್ರತಃಸರ agrataḥ-sara. *going in front, taking the lead.*

ಅಗ್ರತನೂಜ agra-tanūja. an elder brother (Ch. v. 11. 14).

ಅಗ್ರತಾಮ್ಬೂಲ agra-tāmbūla. the first present of betel leaf, etc, made at an assembly (My.)

ಅಗ್ರತೆ agrate. the state of being prior, etc. see ಅನೇಕಾಗ್ರತೆ.

ಅಗ್ರಪೂಜೆ agra-pūje. the first or highest mark or act of reverence; the honours and attentions which at assemblies are rendered to the principal man present; the chief honours. (My.; Bh. 2, 10 sum.).

ಅಗ್ರಬಲ agra-bala. an advance-force, an avant-guard (ಮುನ್ದುಜೂಣಿ Bhn. 39).

ಅಗ್ರಮಾಂಸ agra-māṁsa. *the heart.* (ಬುಕ್ಕ Mr. 398). 2, morbid protuberance of the liver.

ಅಗ್ರಸಾಲೆ agra-sāle. the cooking hall of a temple (Mg.). ಅಗ್ರಸಾಲೇ ಊಟ, ಚನ್ದ್ರಸಾಲೇ ನಿದ್ರೆ (Prv.).

ಅಗ್ರಹಾರ agra-hāra. villages or land assigned to Brahmins for their maintenance (Bp. 2, 46; 56, 2; 57, 31, 57; B. 2, 52). ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ದುರಾಗ್ರಹ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). see ಶ್ರೋತ್ರಿಯ-, ಸರ್ವಾಗ್ರಹಾರ.

ಅಗ್ರಹಾರಿಕ agra-hārika. a man belonging to an agrahāra. (My.).

ಅಗ್ರಾಮ್ಯ a-grāmya. not rustic.

ಅಗ್ರಾಮ್ಯವಚನವೃತ್ತಿ agrāmya-vacana-vṛitti. one of the *guṇas* in poetical composition (Kāvy. III, 1, A, 12).

ಅಗ್ರಾಮ್ಯತೆ a-grāmyate. the state of being not rustic or vulgar (Kāvy. III, 1).

ಅಗ್ರಾಹ್ಯ a-grāhya. not proper to be received or accepted; inadmissible. (My.). 2, impossible to be perceived (My.).

ಅಗ್ರಿಮ agrima. *foremost, prior.* 2, *principal, best.* 3, elder, eldest.

ಅಗ್ರಿಯ agriya. *foremost, principal, best.* 2, *an elder brother.*

ಅಗ್ರೀಯ agrīya. *principal, best.* 2, *pertaining to the point.* 3, an elder brother (ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣ G.).

ಅಗ್ರೇ agrē. in front; before; at the head; first.

ಅಗ್ರೇದಿಧಿಷು agrē-didhiṣu. *a man belonging to one of the first three classes, who at his first marriage takes a wife that was married before.* 2, a married woman whose elder sister is still unmarried.

ಅಗ್ರೇಶ್ವರ agra-īśvara. the supreme lord (Bp. 1, 61).

ಅಗ್ರೇಸರ agrē-sara. *going in front, preceding.* 2, a leader. 3, *best, excellent.*

ಅಗ್ರೋದಕ agra-udaka. water only to be used for the worship of an idol (My.; J. 9, 27).

ಅಗ್ರ್ಯ agrya. *foremost, prior.* 2, *principal, best, excellent.* 3, intent, closely attentive.

ಅಘ agha. *sin, crime* (ದುರಿತ ಪಾಪ Nn. 115; ದುರಿತ Mr. 515). 2, *pain, suffering* (ದುಃಖ 115; 515). 3, *passion* (ವ್ಯಸನ, ಸಪ್ತವ್ಯಸನ 115; ವ್ಯಸನಕಾರ್ಯ 515). 4, transmigration (ಭವಾನ್ತರ, ಭವಭವಾನ್ತರ 115; ಭವಮಾಲೆ 515). — ಅಘಪಡು. -ಪಡು. to suffer pain (Abh. P. 13, 148).

ಅಘಟನ a-ghaṭana. not happening; difficult to be accomplished; difficult; impossible; — what is not happening, etc. (My., also ಅಘಟನೆ, -ನಾ).

ಅಘಟಿತ a-ghaṭita. not happened; not effected; difficult to be obtained (J. 9, 5); improbable, unlikely; impossible (J. 20 sum.; My; Mhr.). 2, any wonder or marvel (Mhr.)

ಅಘನ a-ghana. not dense or solid, *liquid.*

ಅಘಮರ್ಷಣ agha-marṣaṇa. expiatory. 2, *a daily expiatory prayer,* reciting mentally a particular passage from the vēdas, while a little water, in the palm of the right hand, is held to the nose. 3, N. of the author of that prayer, the son of Madhucchandas.

ಅಘರಿಪು agha-ripu. Kṛiṣṇa (J. 32, 55).

ಅಘಾಟ aghāṭa. a wonder, a marvel; excess, abundance (Bh. 3, 8, 17; Mhr. ಅಘಟಿತ).

ಅಘಾತಿ aghāti. that which is not fatal, not injurious, or harmless (Abh. P. 2, 56).

ಅಘಾರಿ agha-ari. an enemy of sin (Bp. 23, 41).

ಅಘೋರ a-ghōra. not terrific. 2, a *euphemistic* title of Śiva, who really is ghōra, *the terrible.* 3, terrible, formidable (My.; Mhr.). 4, a form of Śiva (Bp. 68, 18).

ಅಘ್ನ್ಯೆ a-ghnye. improper to be killed (fem.). 2, *a cow.*

ಅಂ-, ಅಱ್-. aṅ. [=ಅಗ- inside, inner. @ here Kittel had mistaken ಅಂ etc. to be an equivalent of ಅಡಿ; 2, ಅಂ does not mean foot, bottom, sole. It is evidently the form taken by ಅಗ- in compounds such as ಅಗಂ+ಕಾಲ್ = ಅಂಗಾಲ್ etc.]. (T. & M. ಅಗಂ; Te. ಅರ, ಅರಿ; Tu. ಅಂ). —ಅಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. the sole of the foot (Śmd. 199; ಚರಣತಲ Mr. 332.). ಒನ್ದು ದಸಿ ಅಂಗಾಲ ನೆಟ್ಟೊಡೆ (Bp. 43, 84). —ಅಂಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಅಂಗಾಲ್. ನಿನ್ನ ಅಂಗಾಲು ದಸಿ ನಟ್ಟು, ನಿನಗೆ ನಡೆಯಲು ಬಹುದೇ? (Bp. 44, 8; C.). ಅಂಗಾಲಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು (Prv.). —ಅಂಗಾಲುಗೆರೆ. a line or wrinkle on the sole of the foot (ರೇಖೆ Mr. 332). —ಅಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. the palm of the hand (Śmd. 199; ಪಾಣಿತಲ Mr. 322; C.). ಅಂಗೆಯ್ಯಲಿ ಅಡಗುವುದೆ? (Bp. 54, 11; see also 32, 32). ಅಂಗೆಯ್ಯ ಕೆಸಱಂ ತೋಱುತಂ (10, 8). ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿಗಳನ್ ಉಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಪ್ರಸೃತಿ Nr.). ನಿಗುರಿದ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಚಪೇಟ Nr.). ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಚಪೇಟ Si. 212). ನನ್ನ ಅಂಗೆಯ್ ಜುವ್ ಅನ್ನುತ್ತದೆ (B. 1, 22). ಅಂಗೆಯ್ಯ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಯಾಕೆ? —ಅಂಗೆಯ್ ತೋಱಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ. —ಆಕಾಶ ಹಱಿದು ಬೀಳುವಾಗ್ಗೆ ಅಂಗೆಯ್ ಒಡ್ಡಿದರೆ ನಿನ್ತೀತೇ? (Prvs.). —ಅಂಗೆಯ್ಗೆರೆ. a line on the palm of the hand (C.). —ಅಂಗೆಯ್ಬೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. a finger of the hand. ಅಂಗೆಯ್ಬೆರಲ್ ಕಾಲ್ ಕಡಿವೆತ್ತನ್ತೆ ಅಗೆ ತಳ್ತ ಅಯ್ಗಲ್ (Rśv. 9, 22). —ಅಂಗೈ. -ಕೈ. = ಅಂಗೆಯ್.

ಅಂಕ aṅka. = ಅಂಕೆ. one of the tatsamas (Śmd. 384; Ct. 11, 48; Kk. 95; Śm. 76). a hook. 2, a curve or bend. 3, *the curve in the human figure above the hip,* where infants are carried (hence often equivalent to *the lap*). 4, the thigh (ತೊಡೆ Nn. 131; Si. 404; G., Mhr.). 5, the side or flank. 6, the body (ಶರೀರ Cb.). 7, any hook or crooked instrument. 8, a line, a stroke. 9, a numerical figure, cipher (ಸಂಖೆ Mr. 527; Ch. v. 343). 10, *a mark, a sign;* a mark branded on an animal, etc. [ತನ್ನಂಕದೊಂದುಗ್ರ ಸಾಯಕದಿಂ ನಾಯಕರಂ ಪಡಲ್ವಡಿಸುತುಂ Pb. 1, 74]. (ಕುಱುಪು Ct. I, 48; ದೋಷ, ಕುಱುಹು Nn. 15; ಸಾಧನ, ಕುಱುಹು Nn. 114). 11, anything bright or coloured (ಚಿತ್ರ Nn. 131; Mr. 522). 12, a ray (ರುಕ್, ಕಿರಣ 131). 13. ornament, decoration (ಅಲಂಕಾರ, ಶೃಂಗಾರ 131; ಅಲಂಕಾರ, 522). 14, a spot, fault, offence (ಕಲಂಕ 131; 522). 15, a heavy burden (ಅತುಲಧುರ 522); affliction, distress (ಸನ್ತಾಪ, Mr. 527). 16, the sounds of bells and of small and large drums (ಮುರಜ-ಘಣ್ಟ-ಡವುಡೆ -ನುಡಿಗಳ್ 527). 17, fight, war [ಅಲುತ್ತಲು ಹಱಿಯ ಹೊಯಿಸಿ ಅಂಕವಮಾಡಿದೆನೆಲ್ಲರ ಕಂಡು! Bv. 436; Cv. 142]. (ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳಗ 131; see Bp. 10, 51; 34, 24; J. 14, 1; 18, 6; 22, 28). 18, proximity, vicinity. 19, place, ground (T., M. ಅಗ). [20, a soldier ಅಂಕಕಳನೇಱಿ ಕೈಮುಱಿದಿರ್ದೊಡೆ ಮಾಱಂಕ ಬಂದಿಱುವುದ ಮಾಣ್ಬನೆ! Bv. 178]. —ಅಂಕಡೊಂಕು. dupl. excessive crookedness (Tu., My.). ಅಂಕಡೊಂಕ ಸಂಕಪಾಲ ಮೂಱು ತಲೆಗೆ ಹತ್ತು ಕಾಲು (My. riddle). —ಅಂಕದೇವಯ್ಯ N. (Bp. 58, 8). —ಅಂಕದೌಷಧ. the drug of war, gunpowder (? ಬಳಮರ್ದ Śmd. II; Śm. 39; ಬಳವರ್ದ Kk. 84).

ಅಂಕಕಾಱ aṅka-kāṟa. an influential or a chief servant; a leading hero [ಗಂಡಮುಚ್ಚರದ ಮೆಚ್ಚುವಣೆಗೆಯಂಕಕಾಱರ್ಕ್ಕತುಳಕ್ಕೆಯ್ಯಿಂ

ಸೂಟೀಱಱಱವಂತೆ Pb. 12, 76 va; Bv. 700]. (Bp. 9, 32, 39; 16, 18; 23, 25; 52, 38; Te. ಅಂಕಕಾಡು = ಮೊನೆಕಾಡು. a leader.)

ಅಂಕಕಾರ್ತಿ aṅka-kārti. a female aṅkakāra (Bp. 12, 6, 40).

ಅಂಕಗಣಿತ aṅka-gaṇita. arithmetic (B. 5, 216; Mhr.; My.).

***ಅಂಕಚಾರಣೆ aṅka-cāraṇe.** praise by panegyrists ಅಂತಧಿಕ ವಿಶೇಷಣ ಗಣಮುಂ ತಡೆಯದೆ ಪೇೞ್ವೊಡಂಕಚಾರಣೆಗಳೊಳಂ ಸಂತಂ ಪೇೞ್ಗ Kr. 2, 29.

ಅಂಕಣ aṅkaṇa. the (small or large) space either between any two posts or pillars in a wall that support the roof, or between any two beams (C.; T.; Tu.). 2, = ಅಂಗಣ Ct. II, 57). 3, a place. (ಸ್ಥಳ, ತಾವು G.). ಆ ಪತ್ರವು ಒನ್ದು ಅಂಕಣದಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ (B 4, 103). ಅಂಕಣದ ಮನೆ ಆದರೆ ಕೊಂಕಣಿಗನಿಗೆ ಆಗದೆ? (Prv.). —ಅಂಕಣದಾಯ. -ಅಯ. the measure of an aṅkaṇa (My.): 2, -ದಾಯ, a line of aṅkaṇas (My.).

ಅಂಕತ್ರಿಣೇತ್ರ aṅka-triṇētra. an allowed arisamāsa (Śmd. 207): the well-known Śiva.

ಅಂಕದುವರ aṅka-duvara. a spacious door (Bp. 16, 9). [ಅಂಕ+ದ್ವಾರ].

ಅಂಕನ aṅkana. marking, stamping, branding, ciphering. 2, = ಅಂಗಣ, which is its Tbh. (Śmd. 364, one MS. ಅಂಗನ).

ಅಂಕಪಾಲಿ aṅka-pāli. embracing, an embrace. (R.).

ಅಂಕಪಾಲಿಕೆ aṅka-pālike = ಅಂಕಪಾಲಿ. (R.).

ಅಂಕಪೀಠ aṅka-pīṭha. the thigh regarded as a seat (Śsv. 1, 76).

ಅಂಕಲಿ aṅkali. = ಅಂಕೋಲೆ, etc. (My.). —ಅಂಕಲಿ ಗಿಡ, = ಅಂಕೋಲೆಯ ಮರ. (Z.; My.).

ಅಂಕಮಾಲೆ aṅka-māle. a list of titles. ಅಂಕಮಾಲೆಯನ್ ಓದುವವನ್ ಉದ್ಘಟನು (Bp. 9, 44).

ಅಂಕಮಣಿ aṅka-maṇi. a decorated stool or seat; [a saddle. ಅನ್ನೆಗಂ ನಕುಳನುಮಂಕಮಣಿಯುಂ ಬಾಳುಂ ಬಾರುಂ ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯುಮನೊರ್ವ ಕೀೞಾಳಿಂ ಪಿಡಿಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು Pb. 8, 54 va. aṅka + maṇe ?]. (Abh. P. 4, 120). ಮುರದೊಳ್ ಸಮೆದ ಅಂಕಮಣಿಯನ್ ಏಱಿದಂ (Śmd, 288).

ಅಂಕಪಱೆ aṅka-paṟe. (Śmd. 386; Kk. 97). a war-drum.

ಅಂಕಮಾತು aṅka-mātu. (Śmd. 386; Kk. 97). a beautiful word, etc.; a cipher-word.

ಅಂಕವೀರ aṅka-vīra. a battle-hero, a valiant man. (Kk. 11*a*).

ಅಂಕಿತ aṅkita. marked (ಗುರ್ತಾದ G.); numbered; — a mark or sign; a signature (My.). 2, a word (ಶಬ್ದ Nn. 9. 22. 36. 61). 3, a dedication (of a work, My.; Te.). 4, in one's own power or subjection (ಸ್ವಾಧೀನ Cb.). see ಲೋಚನಾಂಕಿತ; J. 18, 6.

ಅಂಕಿತನಾಮ aṅkita-nāma. a proper name or noun (Śmd. 93. 94. 95).

ಅಂಕಿಸು aṅkisu. to mark (v. t.), to regard, to look at, to pay attention to. ನನ್ದಿಕೇಶನನ್ ಅಂಕಿಸುತೆ ಕೀರ್ತಿಸಿದರ್ ಅೞ್ತಿಯೊಳು (Bp. 2, 26; see also Bp. 4, 8. 14. 36; 12, 57; 15, 14; 21, 41; 26, 6; 30, 29; 32, 27; 38, 39; 53, 29).

ಅಂಕುರ aṅkura. *a sprout, a shoot* (ಅಗೆ, ಮೊಳೆ Kk. 23). 2, hair (ಮೈಮೇಲಿನ ಕೂದಲು Cb.). 3, blood (ರಕ್ತ Cb.). 4, water (ನೀರು Cb.). 5, a point (ತುದಿ Cb.). 6, a tumour.

ಅಂಕುರಿತ aṅkurita. sprouted, broken forth, arisen. see Bp. 2, 57; 35, 31; 36, 49; 39, 51; 53, 55.

ಅಂಕುರಿಸು aṅkurisu. to sprout; to rise, to arise; to occur, to happen (Śmd. 270; Bp. 1, 11; 25, 2; 32, 11; 44, 26; 49, 24; 50, 78; 51, 7; 56, 12; J. 1, 3; 5, 58; 11, 14; 12, 6). [to effect horripulation. ವೀರಲತಾಂಗಿಯ ಸೋಂಕು ಮೆಯ್ಯೊಳಂಕುರಿಸೆ ನಿರಾಕುಳಂ ಕಳಿದ ನಾಜಿ ಪರಿಶ್ರಮುಮಂ ಗುಣಾರ್ಣವಂ Pb. 11, 155].

ಅಂಕುಶ aṅkuśa. ಅಂಕುಸ, ಅಂಗುಸ. *a hook* especially *an elephant-driver's hook.* 2, a certain feat of wrestlers (Cpr. 5, 77).

ಅಂಕುಶಚಾರಣ aṅkuśa-cāraṇa. = ಅಂಕುಸಸಾರಣೆ. guiding or driving (an elephant) with a hook (ಯಾತ Hlā.).

ಅಂಕುಸ aṅkusa. Tbh. of ಅಂಕುಶ [ಅರಂಕುಸವಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನೆವುದೆನ್ನ ಮನಂ ವನವಾಸಿ ದೇಶಮುಂ Pb. 4, 30]. (Śmd. 335. 357. 372).

ಅಂಕುಸಸಾರಣೆ aṅkusa-sāraṇe. Tbh. of ಅಂಕುಶಚಾರಣ (Śmd. 376).

ಅಂಕೂರ aṅkūra. = ಅಂಕುರ. *a sprout, a shoot* (ಮೊಳೆ Mr. 106).

ಅಂಕೆ aṅke. 1. an order; a command, (ಆಜ್ಞೆ Śm. 80; ಅಪ್ಪಣೆ G., Te. ಆಕೆ; J. 8, 13). authority; control; restraint; check (C.; ಅಧಿಕಾರ Cb.). [ನಿಮ್ಮ ಅಂಕೆಗೆ ಝುಂಕೆಗೆ ಶಂಕಿತನಾದರೆ ಎನ್ನ ಹಾನಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವಾ. Bv. 700]. ಅವನು ಅಂಕುಶದಿನ್ದ ಆನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಕೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. (B 4, 24). (ಅನಿಲಜಂ) ಇನ್ದ್ರಜಿತುವಿನ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದ ಅಂಕೆಯೊಳ್ ನಿನ್ದು, ಬಾಲಧಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಉರಿಯಿನ್ದ ಲಂಕೆಯಂ ಸುಟ್ಟು (J. 18, 6). ಅರಸನ ಅಂಕೆ ಇಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ. — ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕಪಿ ಲಂಕೆ ಸುಟ್ಟಿತು (Prvs.).

ಅಂಕೆ aṅke. 2 (= ಆನಿಕೆ) leaning against, reclining on; a staff given for support (ಆನಿಕೆ, ಆಧಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೋಲು G.; *cf.* ಅಡೆ 8). 2, a lever (R.; ಸೂನ್ನೆಯ ಕೋಲು G.). 3, trust, faith (ಅಡರ್ಪು, ನೆಮ್ಮುಗೆ Śm. 66, 80; Kk. 84; ವಿಶ್ವಾಸ Cb.; *cf.* ಅಡೆ 6).

ಅಂಕೆ aṅke. Tbh. of ಅಂಕ. a numerical figure; an account (ಸಂಖ್ಯೆ, ಲೆಕ್ಕ Mr. 349). ಅಂಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಮುಂಕಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.).

ಅಂಕೆಗ aṅkega. one who is marked. see ಮಿಗದ ಅಂಕೆಗ.

ಅಂಕೋಠ aṅkōṭha. = ಅಂಕಲಿ, ಅಂಕೋಲ, ಅಂಕೋಲು, ಅಂಕೋಲೆ. *the plant Alangium hexapetalum.*

ಅಂಕೋಣಿ aṅkōṇi. = ಅಂಗವಡಿ (My.).

ಅಂಕೋಲ aṅkōla. = ಅಂಕೋಠ (My.). see ಅಂಕೋಲೆ.

ಅಂಕೋಲು aṅkōlu. = ಅಂಕೋಲ ((My.).

ಅಂಕೋಲೆ aṅkōle. = ಅಂಕೋಲ, etc. see ಮುಳ್ಳಂಕೋಲೆ. — ಅಂಕೋಲೆ ಗಿಡ. = ಅಂಕೋಲೆಯ ಮರ. (Si. 127). —ಅಂಕೋಲೆಯ ಮರ. = ಅಂಕೋಠ, (ಅಂಕೋಲ, ನಿಕೋಚಕ Nr.). a shrub or small tree, Alangium lamarckii, thwaites (St. & Pl.).

ಅಂಕ್ಯ aṅkya. fit to be marked or counted. 2, *a small oblong drum.*

ಅಂಗ aṅga. way, manner, mode. ಎಲ್ಲಂಗಂ, in every way (Śmd. 130. 208). ಇವನ್ ಎನ್ನ ಮಗನ್ ಒನ್ದು ಅಂಗದಿಂ (Bp. 3, 28). ಆವ ಅಂಗದಿಂ? (9, 10; 24, 64). ನದಿಗಳ್ ಅರಳೆಯ ಹಾಸು, ನವವಿಷಮ್ ಉದರದೀಪನಚೂರ್ಣಮ್ ಆವ ಅಂಗದಲಿ ಸಾಪತ್ನರಲಿ ಸದರವ ಕಾಣೆ (Bh. 1, 8, 6). ರಾಜ್ಯವ ಕೊಡುವುದು ಆವ ಅಂಗದಲಿ? (1, 8, 23). see ಪಲವಂಗ, ಹಲವಂಗ; and *cf.* ಅನ್ದ.

ಅಂಗ aṅga. 1. *a limb, a member.* 2, *a division or part of a whole.* 3, a supplementary science, especially the six vēdāṅgas (q. v.). 4, a verse-line (Ch.). 5, the base of a word. 6, *the body.* 7, the whole of the subordinate characters in a play. 8, the mind (ಮನಸು G.). 9, an expedient, a means of success. 10, N. of Bengal proper; the king of Anga (Rśv. 5, 21). 11, having members or divisions; contiguous, adjacent, near. —ಅಂಗದಟ್ಟಿ. a petticoat, a slip worn under a muslin gown (Te.; R.). —ಅಂಗದಟ್ಟು. tying the dōtra in a peculiar way to the body, as liṅgavanta viraktas do (S. Mhr.). —ಅಂಗಮುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. clothes or orna-

ments for the body (R.). —ಅಂಗಮಿಲ್ಲದ. -ಇಲ್ಲದ. Kāma (J. 11, 16). —ಅಂಗರಕ್ಕೆ. a body-guard man (Abh. P. 13, 78). —ಅಂಗ ರಕ್ಕೆ. a body-guard (Abh. P. 14, 37). —ಅಂಗವಟ್ಟ. -ಬಟ್ಟ. roundness of limb; beauty (Rām 28, 7).

ಅಂಗ aṅga. 2. *a vocative particle:* well; indeed; true; please; rather; quick.

ಅಂಗಗುಣಾತ್ಮಕ aṅga-guṇa-ātmaka. having the qualities of the body (Bp. 51, 30).

ಅಂಗಂಗಡಿ aṅgaṅgaḍi. see s. ಅಂಗಡಿ.

ಅಂಗಂಗಲ aṅgaṅgala. see s. ಅಂಗಲ.

ಅಂಗಚಿತ್ತ aṅga-citta. the object in view, the heart's wish (Bh. 3, 13, 19).

ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ aṅga-ceṣṭe. gestures of the body, grimaces. ಮಂಗ ಚೇಷ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟರೂ ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಂಗಜ aṅga-ja. produced from or on the body. 2, the hair of the head (ರೋಮ, ಕೂದಲು Nn. 53). 3, a son (ಆತ್ಮಜ, ಮಗ 53). 4, love; passion (ಪ್ರೀತಿ Cb.). 5, *the god of love, Kāma* (ಕಾಮ, ಮದನ 53). 6, disease (ರೋಗ Cb.). 7, blood (ರುಧಿರ, ರಕ್ತ 53). 8, the five organs of sense (ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ 53). 9, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 53).

ಅಂಗಜಜನಕ aṅgaja-janaka. the father of Kāma, Viṣṇu (My.).

ಅಂಗಜನ್ಮ aṅga-janma. = ಅಂಗಜ. Kāma.

ಅಂಗಜನ್ಮಾಂತಕ aṅgajanma-antaka. the destroyer of Kāma, Śiva. 2, sign for a long letter (Ch.).

ಅಂಗಜವೈರಿ aṅgaja-vairi. the foe of Kāma, Śiva (ಪರಮೇಶ್ವರ, ಈಶ್ವರ Nn. 143).

ಅಂಗಜಾತ aṅga-jāta. = ಅಂಗಜ. Kāma (Bp. 4, 17; 28, 59).

ಅಂಗಜಾಂತಕ aṅgaja-antaka. = ಅಂಗಜನ್ಮಾಂತಕ. (Bp. 36, 61; 56, 4).

ಅಂಗಜಾರಿ aṅgaja-ari. = ಅಂಗಜವೈರಿ. (My.).

ಅಂಗಡಿ aṅgaḍi. a shop, a stall (C.; ಆಪಣ, ಹಟ್ಟ Nr.; Si. ಪಣ್ಯವಿಕ್ರಯಶಾಲೆ, ಆಪಣ, ವಿಪಣಿ Hlā.; ಪಣ್ಯ, ವಿಪಣಿ Mr. 195; J. 6, 13; Tu., T. ಅಂಗಾಡಿ; M. ಅಙ್ಙಾಡಿ; Te. ಅಂಗಡಿ). ಮಾಜಿಲ್ ಬೀಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು (ಕ್ರಯ್ಯ Nr.). ಜಲಚರನಿಚಯವನ್ ಒಯ್ದು, ಅಂಗಡಿಯೊಳಗೆ ಮಾಱಿ (Bp. 27, 21). ಅಂಗಡಿಯೊಳಗೆ ವಿಕ್ರಯಿಸಿ (30, 4). ಅಂಗಡಿಯೊಳ್ ಆಡುವ ನುಡಿಗಳ್ (54, 78; see also 32, 52; 42, 5). ಕಡ್ಡಾಯದ ಅಂಗಡಿಯಲಿ ಇದ್ದು ಫಲವೇನು ? (Dp. 148, 3). ದೇವರಿಲ್ಲದ ಗುಡಿಯು ಹಾಳು ಬಿದ್ದ ಅಂಗಡಿಯು (54, 1). ಅಂಗಡಿ ಮಾಱಿ ಗೊಂಗಡಿ ಹೊದ್ದ ಹಾಗೆ. —ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಚುಂಗಡಿ ಸಿಕ್ಕದೆ? (Prvs.). —ಅಂಗಂಗಡಿ. rep. = ಅಂಗಡಿ ಅಂಗಡಿ. (C.). —ಅಂಗಡಿಕೇರಿ. = ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿ. (ವಿಪಣಿ Si. 420). —ಅಂಗಡಿಚೀಟಿ. a note to a shop-keeper (S. Mr.), —ಅಂಗಡಿಬೀದಿ. a market-street, a market (ವಿಪಣಿ Nr.; ನಿಗಮ Si. 442; ಹಟ್ಟ 490). —ಅಂಗಡಿಮನೆ. a house with a shop (Bp. 52, 11). —ಅಂಗಡಿಮಳಿಗೆ. a prolongation of the front roof of a shop, a sort of verandah in front of a shop (C.). —ಅಂಗಡಿ ಮೂಲಿಕೆ. a shop drug (C.). —ಅಂಗಡಿಯವ. -ಅವ. a shopkeeper (C.). —ಅಂಗಡಿವ್ಯಾಪಾರ. shop-trade. ಅಂಗಡಿವ್ಯಾಪಾರ ಒಸರುನೀರಿನ ಹಾಗೆ (Prv.). —ಅಂಗಡಿಸರಕು. the goods of a shop (C.). —ಅಂಗಡಿ ಸಾಲ. a shop-debt (C.). —ಅಂಗಡಿ ಹಚ್ಚು. to open a shop (My.). ಅಂಗಡೀ ಹಚ್ಚಿ ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 3, 77). —ಅಂಗಡಿ ಹಾಕು. = ಅಂಗಡಿ ಹಚ್ಚು. (My.). ಅವನು ಕಾಗದ ಮಸಿ ಮುನ್ತಾದ ಒಡಿವೆಗಳ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ (B. 5, 218). ಅಂಗಡೀ ಹಾಕುವದು (5, 273). 2, to shut a shop (C.). —ಅಂಗಡಿ ಹೂಡು. = ಅಂಗಡಿ ಹಾಕು. (My.).

ಅಂಗಡಿಕಾಱ aṅgaḍi-kāṟa. a shopkeeper (C.; B. 4, 178; 5, 282).

ಅಂಗಡಿಗಾಱ aṅgaḍi-gāṟa. = ಅಂಗಡಿಕಾಱ. (C.).

ಅಂಗಣ aṅgaṇa. = ಅಂಕಣ, ಅಂಗನ, ಅಂಗಳ. a Tbh. of ಅಂಕನ or ಅಂಗನ (Śmd. 364), and also one of the Tatsamas (Śmd. 384; Śm. 77; Kk. 95). a court, a yard, especially one in front of a house; an open space, an area (ಚತ್ವರ, ಅಜಿರ Nr.; ಅಜಿರ, ಪ್ರಾಂಗಣ, etc. Hlā.; ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅಂಗಳ Nn. 117; ಅಂಗಳ, ಮನೆಯ ಮುನ್ನಿನ ಸ್ಥಳ G.; see ರೋದೋಂಗಣ). [Pb. 4, 10]. ಅಂಗಣದ ನಿಧಿ, ಅವರೆಯ ಜೇನ್, ಅಂಗಳದ ಸುಧೆ ಎನಲ್ ಎಸವ ಶಿವಸಂಗನಿಷ್ಠಾಭಕ್ತಿಪಥಂ (Bp. 60, 44). —ಅಂಗಣವಲಯ. (Śmd. 386; Kk. 97). the boundary or circumference of a yard. —ಅಂಗಣವಾವಿ. -ಬಾವಿ. (Śmd. 364, 386; Kk. 97). a well in a yard. —ಅಂಗಣವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. (? Śmd. 386, o. r. -ವೆಟ್ಟ; Kk. 97).

ಅಂಗತ aṅgata. = ಅಂಗತಕ್ಕಲು, ಅಂಗತ್ತ, ಅಂಗಾತ. flatways, on the back.

ಅಂಗತಕ್ಕಲು aṅgatakkalu. = ಅಂಗತ. (My.; also -ಲೆ).

ಅಂಗತ್ತ aṅgatta. = ಅಂಗತ. (My.).

ಅಂಗದ aṅgada. *a bracelet worn on the upper arm.* 2, N. of an ape, son of Vāli.

ಅಂಗನ aṅgana. = ಅಂಗಣ, ಅಂಗಳ. going, walking. 2, *a court, a yard, an area.*

ಅಂಗನಾಜೀವಿ aṅganā-jīvi. one who gets a livelihood by his wife. 2, a dancer. an actor (ಜಾಯಾಜೀವ Mr. 3[illegible]

ಅಂಗನಾರಜಸ್ aṅganā-rajas. *the menstrual* [illegible]

ಅಂಗನೆ aṅgane. ಅಂಗನಾ. *a woman with a beautiful body.* 2, *a woman, a female.* 3, *the female elephant of the north.*

ಅಂಗನ್ಯಾಸ aṅga-nyāsa. ceremony of touching certain parts of the body. (My.).

ಅಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗ aṅga-pratyaṅga. the major and minor members of the body (Cpr. 3, 102 va.; 4, 88 va.).

ಅಂಗಪ್ರದಕ್ಷಿಣ aṅga-pradakṣiṇa. rolling the body to the right for a considerable distance round a temple. (R.).

ಅಂಗಭವ aṅga-bhava. = ಅಂಗಜ. Kāma.

ಅಂಗಭವಾಂಗನಾಶ aṅgabhava-aṅgā-nāśa. the destroyer of Kāma's body, Śiva (Bp. 18, 94).

ಅಂಗಭೇದ aṅga-bhēda. a certain limb of the body; any of its limbs (My.).

ಅಂಗಮಣಿ aṅgamaṇi. a present given in a girl's marriage, or in her first pregnancy after her marriage (T.; R.).

ಅಂಗಮರ್ದ aṅga-marda. *a man who has to shampoo the body of others.*

ಅಂಗಮರ್ದಿ aṅga-mardi. = ಅಂಗಮರ್ದ.

ಅಂಗಯ್ಸು aṅgaysu. = ಅಂಗವಿಸು. (J. 20, 29).

ಅಂಗರ aṅgara. Tbh. of ಅಂಗಾರ. (ಅಂಗಾರ Śm. 11; ಇಂಗಳ 113; ಅಂಗಾರ, ಬೂದಿ G.). — ಅಂಗರಗಡ್ಡೆ. = ಅಂಗಾರ-. (ಅಮಕಿರೆ St. & Pl.). —ಅಂಗರವೋಳಿಗೆ. -ಹೋಳಿಗೆ. Tbh. of ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಿಕ (Ct. II, 57).

ಅಂಗರಕ್ಷ aṅga-rakṣa. a body-protector. 2, protection or preservation of the body. 3, a coat of mail (ಕವಚ, ಜಗರ, ಜೋಡು, etc. Mr. 292).

ಅಂಗರಕ್ಷಕ aṅga-rakṣaka. a body-guard (Bp. 59, 28).

ಅಂಗರಕ್ಷಣೆ aṅga-rakṣaṇe. protection or preservation of the body (My.).

ಅಂಗರಕ್ಷೆ aṅga-rakṣe. protection or preservation of the body (My.). 2, a body-guard (My.; ಮೆಯ್ಕಾವಲಿ, ಕಾವಲ G.). 3, an amulet or charm (My.). 4, a coat of mail (R.). ಅಂಗರಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಬಂಗಾರ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಅಂಗರಣೆ aṅgaraṇe. = ಅಗರಣೆ, etc. (My.).

ಅಂಗರಾಗ aṅga-rāga. *different unguents used for perfuming the body.* 2, perfuming the body after bathing (ವಿಲೇಪನ, ಉದ್ವರ್ತ, ತೀವಿ ಪೂಸುವುದು Mr. 339).

ಅಂಗರಾಜ aṅga-rāja. Karṇa, the king of Aṅga. (My.).

ಅಂಗರುಹ aṅga-ruha. what grows on the body, as hair, wool, etc. (R.).

ಅಂಗರೇಖು aṅgarēkhu. a long coat (My.; H.).

ಅಂಗಲ್ aṅgal. = (ಅಂಟಿಲ್, ಅಂಯಲ್, *i. e.*) ಅಟಲ್ 1. — ಅಂಗಲಾಚಿಕೆ. -ಅಚಿಕೆ. crying from grief (My.). — ಅಂಗಲಾಚಿಸು. -ಅಚಿಸು. to cause to lament, etc. (My.). — ಅಂಗಲಾಚು. -ಅಚು. = ಅಂಗಲಾರ್ಚು. to cry from grief; to grieve or sorrow. 2, to request humbly (C.; T., M. ಅಂಗಲಾಯ್; Te. ಅಂಗಲಾರ್ಚು). ಅಂಗಲಾಚುತ್ತ ಅಟಲುವುದು (Bp. 36, 14). — ಅಂಗಲಾಪು. -ಅಪು. lamentation; grief (My.; Tu. greed; Te. ಅಂಗಲಾರ್ಪು; T. ಅಂಗಲಾಯ್ಪು). —ಅಂಗಲಾರ್ಚು. -ಅರ್ಚು. = ಅಂಗಲಾಚು. (My.).

ಅಂಗಲ aṅgala. = ಅಗಲ, etc. the state of being separate or more or less apart; the thinness of corn in a field, etc. (C.). — ಅಂಗಂಗಲ. rep. = ಅಂಗಂಗಲು. (C.).

ಅಂಗಲು aṅgalu. = ಅಂಗಲ, etc. (C.). (ಶಹಾಮೃಗದ) ಗೋಣಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಜುಸುಗೂದಲು ಅಂಗಲಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇರುತ್ತದೆ (B. 4, 191). ಅಂಗಲಾಗಿ ಬಿತ್ತಿದ್ದು ಅಗಲವಾಗಿ ಏಟುವದು (Prv.). = ಅಂಗಂಗಲು. rep. (C.).

ಅಂಗಪಡಿ aṅga-paḍi. (?). = ಅಂಕೋಣೆ. a stirrup (T. ಅಂಗಬಡಿ, ಅಂಗವಡಿ; R.).

***ಅಂಗವಣಿ aṅgavaṇi.** = ಅಂಗವಣೆ. ಜಂಗಮ ನಿಂದೆಯ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸುವ ಭಕ್ತನ ಅಂಗವಣಿಯೆಂತೊ? Bv. 424.

ಅಂಗವಣೆ aṅgavaṇe. ability from practice, habitude; — force, vigour; prowess or power (Mhr. ಅಂಗವಣ; see Bp. 12, 9; Bh. 7, 18, 14; Rām. 31, 32; J. 11, 16; 26, 21).

ಅಂಗವಸ್ತ್ರ aṅga-vastra. = ಅಂಗೋಸ್ತ್ರ. a small cloth for wiping off one's perspiration, cleaning the nose and drying the body after bathing; it is either worn loosely over the shoulder or put into the pocket (S. Mhr.). 2, an upper garment, a dōtra (My.; ಉತ್ತರೀಯ Cb.; see s. ಪೊದ್ದು 1). ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಗಾರಕ ಇಡಬಾರದೆ? (Prv.). ಅಂಗಮೂರ್ತಿಗೆ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆ ಎಱದು, ಅಂಗವಸ್ತ್ರದಿನ್ ಒತ್ತಿ (Bp. 43, 30).

ಅಂಗವಿಕಾರ aṅga-vikāra. change of bodily appearance; collapse, bodily disease or disorder; fainting, apoplexy. (Bp. 59, 54).

ಅಂಗವಿಕ್ಷೇಪ aṅga-vikṣēpa. *gesticulation.* 2, a kind of dance (ಒನ್ದು ತರದ ಕುಣಿತ G.).

ಅಂಗವಿಸು aṅgavisu. ≐ ಅಂಗಯ್ಸು. to come together, to join, to meet, to crowd (v. i.); — to lay hold of, to seize; to concern one's self in (Mhr. ಅಂಗಾವಿಣೇಂ, to embrace). [ಅಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗಾಚಾರವಲ್ಲದೆ ಅಂಗಕ್ರೀಯೆಂಬುದನು ಅಂಗವಿಸರು ನೋಡಾ Cv. 90, 472]. ಇನಿತು ಇನಿತು ನೆನಪುಗಳಂಗವಿಪ ತಮ ತಮ್ಮ ಪವಣಿನ ನುಡಿಗಡಣೆಯಿನ್ದ ವಿನುತಿಸುವಡೆ ಅದು ಕೊಱತೆ, ಅಲ್ಲಾ? (Bp. 7, 10). ಲಿಂಗವನ್ತನ ಬರವಿಗೆ ಅವರುಗಳ್ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ಇರಲು, ತುಂಗ ವಿಕ್ರಮನ್ ಅಯ್ಸಜಿಲಿ ವಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಪೊತ್ತು, ಅಯ್ತರುತ ನೆರದು ಅಂಗವಿಸಿ ಬಪ್ಪವರನ್ ಆ ಮದದಾನೆಯಂ ಕಣ್ಡು (21, 39). ಮುನ್ನಿನ ಕರ್ಮಕೆ ಇನ್ನು ಆರ್ ಅಂಗವಿಸುವವರು? (45, 40). ಅದಕೆ ಅಂಗವಿಸಿ, ದಯಗೆಟ್ಟು (55, 15). ಹಿಂಗದೆ ಆ ಭುಕ್ತಾವಶೇಷವನ್ ಅಂಗವಿಸಿ, ಮೊಗಮೊಗದು (56, 12). see C. Bp. 37, 49; V. 39, 23.

ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ aṅga-vaikalya. a defective or imperfect state of any limb or organ. (My.; B. 4, 34).

ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರ aṅga-saṁskāra. *embellishment of person, bathing, perfuming and adorning the body.*

ಅಂಗಸಂಗ aṅga-saṅga. bodily contact, coition. (My.; J. 23, 59).

ಅಂಗಸ್ತಾನ aṅgastāna. = ಅಂಗುಸ್ತಾನಿ. (S. Mhr.).

ಅಂಗಹಾರ aṅga-hāra. *gesticulation.* 2, a kind of dance (ಒನ್ದು ತರದ ಕುಣಿತ G.).

ಅಂಗಹೀನ aṅga-hīna. *mutilated, maimed.* 2, incorporeal. 3, Kāma.

ಅಂಗಹೀನತ aṅga-hīnata. a man who is mutilated. ಅಂಗಹೀನತನ್ ಅದೊಡಂ (Bp. 38, 54).

ಅಂಗಹೀನತೆ aṅga-hīnate. the state of being mutilated, etc. (My.).

ಅಂಗಳ aṅgaḷa. = ಅಂಗಳು, ಅಂಗುಳ, ಅಂಗುಳಿ, ಅಂಗುಳೆ, (ಅಟ್ಟಣ). the palate of the mouth (C.; Te. ಅಂಗಿಲಿ; T. ಅಣರಿ, ಅಣ್ಣ; M. ಅಣ್ಣ; *cf.* ಅಣ್ 2); [throat. ಜಗಕ್ಕೆ ಪಿತನೊಬ್ಬನೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇಬ್ಬರೆಂದು ಬಗಳುವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮ ಪಡಿಹಾರಿ ಉತ್ತಣ್ಣಗಳ ಎಡದ ಪಾದರಕ್ಷೆಯ, ಅವನಂಗಳ ಮುಟ್ಟೆಕ್ಕುವೆನೆಂದ ಕೂಡಲ ಚನ್ನಸಂಗಮ ದೇವಾ Cv. 488]. — ಅಂಗಳದ ಮುಳ್ಳು. = ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್. (My.).

ಅಂಗಳ aṅgaḷa. = ಅಂಗಣ, etc. (ಚತ್ವರ, o. r. ಚಪ್ಪರ, ಪ್ರಾಂಗಣ Nn. 143; ಚತ್ವರ, ಅಜಿರ, ಅಂಗಣ Si, 110; My.). ಹಟ್ಟಿಯ ಅಂಗಳ (ಚತ್ವರ, ಅಜಿರ, ಅಂಗಣ Si. 110). ತಲಬಾಗಿಲ ಮುನ್ದುಗಡೆ ಇರುವ ಅಂಗಳ (ಪ್ರಘಣ, ಪ್ರಘಾಣ 110). ಮನೆತಲಬಾಕಲುಮುನ್ದೆ ಇರುವ ಬಯ್ಲು, ಅಂಗಳ (ಮುಖ, ನಿಸ್ಸರಣ 113). ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಪುರ ಜನಸಂಚಾರಾದಿಗಳಿಗೆ ಆಗಿ ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಬಯ್ಲು, ಊರುಹೊಱಗಣ ಅಂಗಳ (ಸನ್ನಿವೇಶ, ನಿಕರ್ಷಣ 113). ಹಿತ್ತಲ ತೋಟ, ಅಂಗಳ ತೋಟ (ಗೃಹಾರಾಮ, etc. 118). ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ ಅಭಿಮುಖಮಾಗಿ ಕೆಯ್ಸಾಲೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಣ್ಡು ಇರುವ ಮನೆ (ಸಂಜವನ, etc. 107). ಅಂಗಳ ದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹೊಲಸು ಇರಗೊಡ ಬಾರದು (B. 4, 25). ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೇತು, ಮಂಗಳ ಕಷ್ಟ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). [ಅಗಂ+ಕಳ?].

ಅಂಗಳು aṅgaḷu. -ಳ್. = ಅಂಗಳ. (My.). ನಾಲಿಗೆಯೂ ಅಂಗಳೂ ಅದಱ ಸವಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (B. 4, 85). ನಾಲಿಗೆ ಅಂಗಳುಗಳಿನ್ದ ಸ್ವಾದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ (4, 86).

ಅಂಗಾಂಗಿ aṅga-aṅgi. limb and limb, jointly or reciprocally, in consequence of being related, as one limb to another or to the body (Kāvy. III, 3, B, 164 under saṁślēṣa).

ಅಂಗಾತ aṅgāta. = ಅಂಗತ, etc. flatways, on the back (C.; ಉತ್ತಾನ G.). ಅಂಗಾತ ಬೀಱು (C.).

ಅಂಗಾಧಿಪ aṅga-adhipa. Karṇa, the king of Aṅga (Śmd. 263).

ಅಂಗಾರ aṅgāra. = ಅಂಗರ. *charcoal, either heated or not heated* (ಇಂಗಳ Ct. II, 56; ಅಂಗಿರ, ಕೆಣ್ಡ, ಇಂಗಳ Śm. 11; ಕೊಳ್ಳಿ, ಕೆಣ್ಡ G.). 2, the planet Mars (ಮಂಗಳ G.). 3, ashes (see G. s. ಅಂಗರ; Mhr.). see Prv. s. ವೈಷ್ಣವ. 4, one of the gandharvas (Bh. 1, 11 sum.). — ಅಂಗಾರಗಡ್ಡೆ. = ಅಂಗರಗಡ್ಡೆ. the plant Physalis flexuosa Lin. (St. & Pl.).

ಅಂಗಾರಕ aṅgāraka. = ಅಂಗಾರ No. 1. 2, *the plant Mars* (ಶಿಖಿ, ಮಂಗಳ Nn. 4). 3, a sectarial mark made with charred wood or ashes. 4, the plant Eclipta prostrata (ಗರುಗ, ಭೃಂಗ Mr. 130). ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಗಾರಕ ಇಡಬಾರದೇ? (Prv.).

ಅಂಗಾರಕವಾರ aṅgāraka-vāra. Tuesday. (My.).

ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ aṅgāra-dhānike. *a portable fire-place.*

ಅಂಗಾರವಲ್ಲರಿ aṅgāra-vallari. *the plant Galedupa arborea* (= ಮರ್ಕಟ, ಷಡ್ಗ್ರಂಥ).

ಅಂಗಾರವಲ್ಲಿ aṅgāra-valli. *the plant Glerodendrum siphonanthus* R. Br. (Siphonanthus indica).

ಅಂಗಾರಶಕಟಿ aṅgāra-śakaṭi. *a portable fire-place* (ಬಾಣಲೆ Mr. 211).

ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಕ aṅgāra-sphōṭaka. = ಅಂಗರವೋಳಿಗೆ. a cake (hōḷige) baked on coals.

ಅಂಗಾಲ್ aṅgāl. -ಲು. see s. ಅಂ– (ಅಙ್–).

ಅಂಗಿ aṅgi. 1. having limbs (Śmd. 136).

ಅಂಗಿ aṅgi. 2. a coat, a frock, a jacket (C.; H., Mhr.). ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಅಂಗೀ ಹೊಲಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (B. 1, 26). ದೊಡ್ಡವನು ತೊಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಅಂಗಿಯು (4, 92). ಅಂಗಿಯನ್ನೂ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನೂ ಹಾಕ ಬೇಕಾ ಗುತ್ತದೆ (5, 273). ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮಂಗನಾದ. — ಅಂಗನೆ ಬರುವಾಗ ಅಂಗಿ ತೊಡ ಬೇಡವೇ? — ಅಂಗಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಡವೇ? (Prvs.). see ನಿಲವಂಗಿ.

***ಅಂಗಿಗೆ aṅgige** = ಅಂಗಿ 2. ದೊರೆಯೊಳೊಡಂಬಟ್ಟಸಿಯ ಸುರಗಿವಳಿವದ ತೊಟ್ಟಂಗಿಗೆ ತನ್ನೊಳಮರೆ ಬೇಂಟೆಯನೊರ್ವಂ Pb. 5, 36.

ಅಂಗಿರಸ್ aṅgiras. N. of a ṛiṣi.

ಅಂಗಿರಸ aṅgirasa. Tbh. of ಅಂಗಿರಸ್. (Mr. 258).

ಅಂಗೀ— aṅgī. assent.

ಅಂಗೀಕರಣ aṅgī-karaṇa. assenting, agreeing, accepting; promising. see ಒಪ್ಪು ಕೆಯ್.

ಅಂಗೀಕರಿಸು aṅgī-karisu. to agree to, to accept, to adopt, to choose, to promise. (Śmd. 5; Bp. 40, 88; My.). ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ದಲ್ಲಿ (ಪಕ್ಷೀಕರ Nn. 112). ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ಪಿಡಿಯನ್ ಅಂಗೀಕರಿಪುದು ಅಖಿಲಸುಜನರ್ಕಳು (Kk. 101). ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ವೃತ, ವೃತ್ತ, etc. Si. 378).

ಅಂಗೀಕರಿಸುವಿಕೆ aṅgī-karisuvike. agreeing, etc. (Si. 389).

ಅಂಗೀಕಾರ aṅgī-kāra. = ಅಂಗೀಕರಣ. *assenting, agreeing,* etc. see ಒಪ್ಪು, ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್, ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್.

ಅಂಗೀಕೃತ aṅgī-kṛita. *agreed to, accepted, promised.*

ಅಂಗೀಕೃತಿ aṅgī-kṛiti. *agreement, assent, promise.*

ಅಂಗು aṅgu. = ಪಂಗು, etc. (My.).

ಅಂಗುಟ aṅguṭa. Tbh. of ಅಂಗುಷ್ಠ. (Rśv. 6, 11 va; My.). 2, the leather-nose of a sandal (My.).

ಅಂಗುಡಿ aṅguḍi. ಅಂಗುಡಿ ವಸರಂ (Ct. I, 85, o. r. ಉಂಕುಡಿ).

ಅಂಗುರಿ aṅguri. = ಅಂಗುಲಿ. *a finger; a toe.*

ಅಂಗುಲ aṅgula. -ಳ. a finger (Bp. 15, 11; 46, 58; ಬೆರಳು G.; My.). 2, the thumb. 3, *a finger's breadth, a measure equal to eight barley corns, an inch.* 4, N. of the sage Cāṇakya.

ಅಂಗುಲಿ aṅguli. -ಳಿ. *a finger.* 2, a toe. 3, the thumb. 4, the great toe. 5, *the finger-like tip of an elephant's trunk.* 6, = ಕಚೋರ, ಅರಿ ದಾಳ Mr. 102. 7, an ornament for the ears of an elephant (ಆನೆಯ ಕಿವಿಯೊಳಗಿನ ಆಭರಣ G.). 8, = ಅಂಗುಲೀಯ (My.).

ಅಂಗುಲಿಕ aṅgulika. = ಅಂಗುಲ (J. 5, 65; Sk. ಅಂಗುಲಕ).

ಅಂಗುಲಿಕ್ರಿಯೆ aṅguli-kriye. a performance with the fingers. see ಬೆರಣ್ಣು.

ಅಂಗುಲಿಖನನ aṅguli-khanana. digging with the fingers. see ಹರಡು.

ಅಂಗುಲಿತ್ರಾಣ aṅguli-trāṇa. a finger protector, a contrivance like a thimble used by archers to protect the fingers from being injured by the bow-string. (R.).

ಅಂಗುಲಿದರ್ಶನ aṅguli-darśana. pointing at with the finger. see ಸುಟ್ಟು.

ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ aṅguli-praharaṇa. striking, shooting or propelling with the finger. see ಅಡೆ, ಅಣೆ, ಮಿಡಿ, ಸೊಣೆ.

ಅಂಗುಲಿಮುದ್ರೆ aṅguli-mudre. *a seal-ring.*

ಅಂಗುಲಿಮೋಟನ aṅguli-mōṭana. snapping or cracking the fingers. (R.).

ಅಂಗುಲಿವಿಸರ್ಜನ aṅguli-visarjana. sending forth the fingers or letting them loose. see ಚಿಗಿ.

ಅಂಗುಲಿಸನ್ದೇಶ aṅguli-sandēśa. snapping or cracking the fingers as a sign. (R.).

ಅಂಗುಲಿಸಮ್ಭೂತ aṅguli-sambhūta. produced on or from the finger, a finger nail. (R.).

ಅಂಗುಲೀಯ aṅgulīya. = ಅಂಗುಲೀಯಕ. (My.).

ಅಂಗುಲೀಯಕ aṅgulīyaka. *a finger-ring.*

ಅಂಗುಷ್ಠ aṅguṣṭha. = ಅಂಗುಟ, ಉಂಗುಟ, ಉಂಗುಟ್ಟ. *the thumb* (ಹೆಬ್ಬೆರಳು G.). 2, the great toe. 3, a thumb's breadth. ಅಂಗುಷ್ಠ ಬಾತರೆ ಪರ್ವತವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಅಂಗುಸ aṅgusa. Tbh. of ಅಂಕುಶ. (My.).

ಅಂಗುಸ್ತಾನಿ aṅgustāni. = ಅಂಗಸ್ತಾನ. a thimble (Mhr. ಅಂಗುಸ್ಥಾನ, Br. ಅಂಗುಸ್ತಾನು; R.).

ಅಂಗುಳ aṅguḷa. = ಅಂಗಳ, etc. the palate. —ಅಂಗುಳವಜು. -ಬಜು. the palate to become dry. ತುಟಿಗಳು ಮಿಡುಕದೆ, ಅಂಗುಳ ವಜಿತು, ಗುಕ್ಕೆನ್ನದೇ (Bp. 54, 81).

ಅಂಗುಳ aṅguḷa. = ಅಂಗುಲ. (My.).

ಅಂಗುಳಿ aṅguḷi. = ಅಂಗಳ, etc. —ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್. a disease of the uvula, attended with difficulty of breathing and swallowing. (ಶಿಶುವಿನ) ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್ಳಂ ಸುದತಿ ತನ್ನ ಅಂಗುಳದಿನ್ ಒತ್ತುವಳು (Bp. 15, 11). ನಿನಗೆ ಏನ್? ಅಜೀರ್ಣದ ಕೋವೆಯೋ? ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್ಳೋ? (15, 20).

ಅಂಗುಳೆ aṅguḷe. = ಅಂಗುಳಿ.—ಅಂಗುಳೆಮುಳ್. = ಅಂಗುಳಿಯಮುಳ್. ಇದೆ! ಮುಟ್ಟನಲಿ ಬೊಪ್ಪಂಗೆ ಬೆಟ್ಟತು ಅಂಗುಳೆಮುಳ್ಳದು ಆಯಿತು! ಕೆಟ್ಟೆನ್! ಇನ್ನು ಏಗುವೆಂ? (Bp. 15, 22).

ಅಂಗೂರ aṅgūra. a grape, or grapes. (R.; Br. ಅಂಗೂರು; Mhr., H. ಅಂಗೂರ).

ಅಂಗೂಷ aṅgūṣa. rapid in motion. 2, an arrow. 3, an ichneumon. (R.).

ಅಂಗೆಯ್ aṅgey. ಅಂಗೈ. see s. ಅಂ– (ಅಙ್–).

***ಅಂಗೆಯ್ಸು aṅgeysu.** to undertake, to assume. ಅವ ನೇಮ ವಾದರೇನು ಹೇಮವಿಲ್ಲದಂಗೆಯ್ಸಬಹುದೇ? Bv. 438; Cv. 383. (*cf.* ಅಂಗವಿಸು).

ಅಂಗೋದ್ಭವ aṅga-udbhava. Kāma (J. 3, 29).

ಅಂಗೋಪಾಂಗ aṅga-upāṅga. the body and its members (J. 19, 16).

ಅಂಗೋಸ್ತ್ರ aṅgōstra. Tbh. of ಅಂಗವಸ್ತ್ರ (Si. 222).

ಅಂಗ್ರಾಣೆ aṅgrāṇe. = ಅಂಗರಣೆ. (My.).

ಅಂಘ್ರಿ aṅghri. a foot (ಕಾಲು Nn. 130; Mr. 332); the fourth part (My.). 2, *the root of a tree.* 3, a verse-line (Ch.).

ಅಂಘ್ರಿಜ aṅghri-ja. the foot-born: a Śūdra (My.).

ಅಂಘ್ರಿತಲ aṅghri-tala. a foot (ಅಡಿ Ct. I, 102).

ಅಂಘ್ರಿತ್ರಾಣ aṅghri-trāṇa. a shoe (Bp. 55, 57).

ಅಂಘ್ರಿಪ aṅghri-pa. drinking with the foot or root. 2, *a tree.*

ಅಂಘ್ರಿಪರ್ಣಿಕೆ aṅghri-parṇike. = ಅಂಘ್ರಿವಲ್ಲಿಕೆ. (Si. 144).

ಅಂಘ್ರಿವಲಯ aṅghri-valaya. the circumference of the foot or the hoof (of a horse, Mr. 278).

ಅಂಘ್ರಿವಲ್ಲಿಕೆ aṅghri-vallike. *the plant Hedysarum logopodioides* Roxb. (see Si. 144).

ಅಚ್- ac. = ಅರೆ-2. —ಅಚ್ಚೇರು. -ಸೇರು. half a *seer* (C.; Mhr.)

ಅಚಕ್ಷು a-cakṣu. Tbh. of ಅಚಕ್ಷುಸ್. (ಅಬಾಗಣ್ Mr. 159).

ಅಚಕ್ಷುಸ್ a-cakṣus. *a bad or miserable eye, no eye.* 2, blind.

ಅಚಣ್ಡ a-caṇḍa. not of a hot temper, gentle, tractable.

ಅಚಣ್ಡಿ a-caṇḍi. *a tractable cow.*

ಅಚತುರ a-catura. not dexterous. (My.; feminine ಅಚತುರೆ).

ಅಚಪಲ a-capala. not oscillating; unmovable, steady. (My.).

ಅಚಪಲತೆ a-capalate. steadiness. (My.).

ಅಚಮತ್ಕಾರ a-camatkāra. want of admiration; a style which is not elaborate (Bp. 1, 18).

ಅಚರ a-cara. immovable. (My.). see ಚರಾಚರ.

ಅಚಲ a-cala. immovable, fixed (ಅಲ್ಲಾಡದ್ದು. ಸ್ಥಿರ G.). 2, perpetual, eternal (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು Nn. 41). 3, *a mountain* (ಅದ್ರಿ, ಪರ್ವತ 41). 4, the earth (ಭೂಮಿ G.). 5, exemption from further transmigration (ಅಪುನರ್ಭವ, ಮುಕ್ತಿ 41). 6, an ascetic (ಪರಮಯೋಗಿ. ಎತಿ 41). 7, a ray (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 41). 8, a man of a barbarous mountain tribe (ಪಾಮರ, ಕಿರಾತ 41). 9, a bolt or pin.

ಅಚಲರಿಪು acala-ripu. the mountain-foe: Indra (Cb.).

ಅಚಲಿತ a-calita. not shaking; immovable. (Bp. 6, 3; 7, 4; 13, 9; 39, 9).

ಅಚಲೆ a-cale. *the earth.*

ಅಚಲೇನ್ದ್ರ acala-indra = ಅಗೇನ್ದ್ರ.

ಅಚಲೇನ್ದ್ರತನುಜೆ acalēndra-tanuje. Pārvatī (J. 15, 17).

ಅಚಾತುರ್ಯ a-cāturya. want of dexterity or ability. (B. 4, 89; ಮೂಢತ್ವ (Cb.; My.).

ಅಚಿ aci. = ಛೀ. (My.). — ಅಚಿಚಿ. impurity, filth (My.).

ಅಚಿಕ್ಕಣ a-cikkaṇa. *not smooth, rough.*

ಅಚಿನ್ತ a-cinta. free from anxiety (Bp. 8, 47).

ಅಚಿನ್ತ್ಯ a-cintya. surpassing all thought or conception. (My.).

ಅಚಿರ a-cira. not of long duration, brief, momentary. 2, recent.

ಅಚಿರದ್ಯುತಿ acira-dyuti. lightning. (My.).

ಅಚಿರರೋಚಿಸ್ acira-rōcis. lightning. (R.).

ಅಚಿರಾಂಶು acira-aṁśu. *lightning* (ಮಿಂಚು Mr. 43).

ಅಚುಮ್ಬಿತ a-cumbita. not kissed. 2, unconnected, incongruous (My.).

ಅಚೇತ a-cēta. Tbh. of ಅಚೇತಸ್. (My.); also: very poor (My.).

ಅಚೇತನ a-cētana. destitute of consciousness, inanimate (My.; ಜೀವವಿಲ್ಲದದ್ದು G.). 2, unconscious, insensible, fainting (My.; ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ G.). see ಚೇತನಾಚೇತನ. ಅಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳು (B. 4, 13).

ಅಚೇತನಾರ್ಥ acētana-artha. an inanimate thing (Kāvy. V, 939).

ಅಚೇತಸ್ acētas = ಅಚೇತ, ಅಚೇತನ. (Sk.).

ಅಚೈತನ್ಯ a-caitanya. unconsciousness; insensibility; ignorance; the material world; matter; — also: great poverty (My.).

ಅಚೋದ್ಯ a-cōdya. not marvellous, not strange. (R.).

ಅಚ್ಚ acca. = ಅಚ್ಚು 1, q. v. (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು. = ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು. a well-defined or proper boundary or proportion; suitable order, size, weight, etc. (S. Mhr.). ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಕೆಲಸ ಚನ್ದ, ಬಸ್ಸುಕಟ್ಟಾದ ಊಟ ಚನ್ದ (Prv.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟುಮಾತು. a proper word (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟುಹಾಸಿಗೆ. a bed of proper size (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟೂಟ. -ಊಟ. a meal that suits one's means; a nice meal.

ಅಚ್ಚ acca. 1. Tbh. of ಅಚ್ಛ q. v., ಅಛ್ಯ. (Śmd. 340; C.). — ಅಚ್ಚಕೆಮ್ಪು. beautiful redness. ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣು ಅಚ್ಚಕೆಮ್ಪಾದರೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅಚ್ಚಕ್ಕಿ. clean rice, rice entirely cleared of its husk (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. pure Kannaḍa (Śmd. 44, 45. 375. 386; Kk. 3; Ct. II, 2). ಆ ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಂಗಳನ್ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದೊಳ್ ಬೆರಸಿ ಸಮಾಸಂ ಮಾಡಲ್ ಆಗದು (Śmd. 98). — ಅಚ್ಚತಾಮ್ರ. pure copper (B. 4, 140). — ಅಚ್ಚದೊಗರಿ. -ತೊಗರಿ = ಅಚ್ಚದೊವರಿ. — ಅಚ್ಚದೊವರಿ. -ತೊವರಿ. Tbh. of ಅಚ್ಛತುವರಿ (Śmd. 381, o. r. -ದೊಗರಿ). — ಅಚ್ಚನೀರು. pure and fresh water (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಗೆ. Tbh. of ಅಚ್ಛಮಲ್ಲಿಕೆ (Śmd. 380). — ಅಚ್ಚಮುತ್ತು. a white, silvery pearl (Cpr. 7, 41). — ಅಚ್ಚಲಿಂಗ. an excellent liṅga or one of crystal (Bp. 57, 43), — ಅಚ್ಚಬಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. a good colour (My.). — ಅಚ್ಚಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್ = ಅಚ್ಚವೆಳ್ದಿಂಗಳ್ [ಅಂತು ಸೊಗಯಿಸುವಚ್ಚ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊಳ್ ಸುಧಾಧವಳ ತೋತ್ತುಂಗ ರಮ್ಯ ಹರ್ಮ್ಯದೆರಡನೆಯ ನೆಲೆಯು Pb. 4, 52 va.; Ap. 12,9]. — ಅಚ್ಚಬಂಗಾರ. pure gold (My.). — ಅಚ್ಚವಣ್. -ಪಣ್. a fine ripe fruit. (Śśv. 1, 51). — ಅಚ್ಚವಳಿಕು. Tbh. of ಅಚ್ಛಸ್ಫಟಿಕ (Śmd. 376). — ಅಚ್ಚವಿಷ. a refined, effective poison (ಸಿಂಹನಾದ, ಕ್ಷ್ವೇಡ Mr. 463; *cf.* ವಿಷ No. 3 ?). — ಅಚ್ಚವೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. clear moon-light. ಪಗಲನ್ತೆ ಇರ್ದ ಅಚ್ಚವೆಳ್ದಿಂಗಳನ್ ಇನಕಿರಣಶ್ರೇಣಿಗೆತ್ತಾಗಳ್ (Śmd. 134). — ಅಚ್ಚಶಿವ. a real Śiva (Bp. 6, 1; 28, 47). — ಅಚ್ಚಾನೆ. -ಆನೆ. (Śmd. 63). a fine elephant. — ಅಚ್ಚೆಳ್ಳು. good gingely (My.). -ಅಚ್ಚೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. a fine, beautiful petal (J.3,36).

ಅಚ್ಚ acca. 2. (= ಅಜ್ಜ; *cf.* ಅಚ್ಚ2 ?). — ಅಚ್ಚಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. see. Prv. s. ಅಚ್ಚುಬೆಲ್ಲ. — ಅಚ್ಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ಅಚ್ಚಗ accaga. = ಅಚ್ಚಿಗ. agitation of mind; bewilderment. ತನ್ನ ಬತ್ತವು ವೆಚ್ಚಕೆ ಇಬ್ಬಳಮ್ ಆಗೆ ಕುನ್ದವು, ಹೆಚ್ಚವು; ಅದಱಿಂ ಜಂಗಮಾವಳಿಗೆ ಒಲಿದು ಮಾಡುತ್ತ ಅಚ್ಚಗವನ್ ಉಱಿದ ಅಮಲಚಿತ್ತಂ ಪೆಚ್ಚಿ (Bp. 29, 9).

ಅಚ್ಚಡ accaḍa. = ಅಂಚಡಿ, ಪಚ್ಚಡ, etc. (My.).

ಅಚ್ಚತೆ accate. Tbh. of ಅಕ್ಷತೆ. (My.; Tu. ಅಚ್ಚದ).

ಅಚ್ಚನೆ accane. Tbh. of ಅರ್ಚನೆ (Śmd. 345).

ಅಚ್ಚನ್ತೆ accante. = ಅಚ್ಚತೆ. (My.).

ಅಚ್ಚಯ accaya. Tbh. of ಅಕ್ಷಯ (My.; T.).

ಅಚ್ಚರ accara. 1. Tbh. of ಅಪ್ಸರ, ಅಪ್ಸರಸ್ (Kk. 10 *b*, 11 *a*). *cf.* ಅಚ್ಚರಿ2.

ಅಚ್ಚರ accara. 2. Tbh. of ಅಕ್ಷರ. (My.).

ಅಚ್ಚರಸಿ accarasi. Tbh. of ಅಪ್ಸರಸಿ [ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಡುವಚ್ಚರಸಿಯರುಮಂ Ap. 2, 65 va.]. (Śmd. 348; Rśv. 2, 22).

***ಅಚ್ಚರಸೆ accarase.** = ಅಚ್ಚರಸಿ. ಮನಮಂ ಜಳಿಯಿಸಲಾಜಿವಚ್ಚರಸೆಯ ರಚ್ಚಿಗಂಗೊಂಡಂತಾಗೆಯುಂ Pb. 7, 94 va.

ಅಚ್ಚರಿ accari. 1. = ಆಚ್ಚರ್ಯ, ಅಚ್ಚರಿಯು. Tbh. of ಆಶ್ಚರ್ಯ [ವಿವಾಹ ಮಂಗಳಮದು ಕುಂತಿಮಾದ್ರಿಗಳೊಳಚ್ಚರಿಯಾದುದು ಪಾಂಡುರಾಜನಾ Pb. 1, 107]. (Śmd. 366. 393; Ct. II, 29, 103; Rśv. 1, 135 va.). ಜನರ ಅಚ್ಚರಿಗಳ್ (Bp. 40, 61). ಭುವನದೊಳ್ ಇದು ಪರೆದು ನಿಲ್ವುದು ಒನ್ದು ಅಚ್ಚರಿಯೇ? (Kāvy. I, 1 *a*, 4). see ಕಟ್ಟಚ್ಚರಿ. — ಅಚ್ಚರಿಗವಿ. -ಕವಿ. surprise to fall upon (Bp. 18, 50). — ಅಚ್ಚರಿಪಡೆ. = ಅಚ್ಚರಿಬಡು. ನಡೆ ನಡೆ! ಎನ್ದು, ಏನ್ ನಡೆದುದೊ ಪಡೆ, ಪಡೆದು ಅಚ್ಚರಿಯಂ (Śmd. 272). — ಅಚ್ಚರಿಬಡು. -ಪಡು. to be surprised, to wonder (Bp. 3, 22). — ಅಚ್ಚರಿ ಮೂಡು. surprise to arise (Bp. 37, 68). — ಅಚ್ಚರಿ ಮೊಳೆ. surprise to sprout (Bp. 56, 53). — ಅಚ್ಚರಿಯು. -ಅ 3. a man who wonders or is surprised (Bp. 22, 35; 26, 17). — ಅಚ್ಚರಿಯೊನ್ದಿಸು. -ಒನ್ದಿಸು. to cause to experience surprise, to cause to be surprised (Bp. 32, 26). — ಅಚ್ಚರಿಯೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. to be surprised (Bp. 39, 70). — ಅಚ್ಚರಿವಡು. -ಪಡು. = ಅಚ್ಚರಿಬಡು. (Bp. 18, 60; 20, 34; 24, 47; 29, 32; 32, 49; 38, 15; 44, 42; 49, 29). — ಅಚ್ಚರಿವೀಱು. -ಬೀಱು. to spread surprise (Śśv. 5, 58). — ಅಚ್ಚರಿವೆರಸು. -ಬೆರಸು. = ಅಚ್ಚರಿಯೊನ್ದು. (Bp. 52, 3). — ಅಚ್ಚರಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to become or be surprised. (Abh. P. 12, 96).

ಅಚ್ಚರಿ accari. 2. Tbh. of ಅಪ್ಸರೆ (Rśv. 1, 135 va; J. 7, 15; Te. ಅಚ್ಚರೆ).

ಅಚ್ಚರ್ಯ accarya. = ಅಚ್ಚರಿ 1. (ಅದ್ಭುತ Nn. 8).

***ಅಚ್ಚಳಿಸು accaḷisu.** to destroy the form, ruin. ಆಕೆಯ ಮೂಱಸಿ ಸುಯ್ದುಸುಯ್ಯೊಳಚ್ಚಳಿಸಿದುದು. Ap. 12, 13. @ this may be a scribal error for ಅಚ್ಚಱಸು. [ಅಚ್ಚು 1 + ಅಱಸು].

ಅಚ್ಚಾವಿಚ್ಚಿ accā-vicci. unmeaningly, unconnectedly (in speech); dirtily, foully (in eating, S. Mhr.; Mhr. ಅಚ್ಚಾವಚ್ಚಾ, ಅಚಾವಚಾ).

ಅಚ್ಚಾಳ್ (accu 1-āḷ). -ಳು = ಅಚ್ಚಾಳು s. ಅಚ್ಚು 1 (?). ಕಲು ಕುಟಿಗರಂ, ಬಡಗಿಯರನ್, ಆ ಬಱಗೆಲಸಮಂ ಮಾಟ್ಪವರ, ಅನ್ತರವಳರನ್, ಅಚ್ಚಾಳುಗಳನ್, ಎಕ್ಕಟಿಗರನು, ಸಬಳಿಗರ, ಹಲಗೆಕಾಱರನ್, ಆಪ್ತರಂ, ದೇವಲಕರಂ........ಆಳ್ದು (Bp. 16, 13). ಓಳಿಯಿನ್ದವೆ ಹಳಚುವ ಅಚ್ಚಾಳುಗಳುಮಂ ಕಳೆದು (61, 27).

ಅಚ್ಚಾಳಿಕೆ accu 1 -āḷike. firmness of a man, his strength of body (My.).

ಅಚ್ಚಿ acci. 1. bread (S. Mhr.). the term is used only when young children are concerned. *cf.* ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಅಚ್ಚಿ acci. 2. mother. ಅಚ್ಚಿಯೂ ಬೇಕು, ಅಪ್ಪಚ್ಚಿಯೂ ಬೇಕು (My. Prv.). 2, a Malayāḷa woman (R.; M. ಅಚ್ಚಿ, mother; ಅಚ್ಚಿ, mother; a woman of the Nāyar or Śūdra caste; a female of animals; ಅಚ್ಚ = Tbh. ಅಜ್ಜ. *cf.* ಅಜ್ಜಿ). — ಅಚ್ಚಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ಅಚ್ಚಿ acci. 3. a pap, a teat (My.; M. ಅಂಗ್ರಿ; Mhr. ಅಂಚಳ; *cf.* ಒಂಗು; ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ).

ಅಚ್ಚಿ acci. 4. a sound made in sneezing.

ಅಚ್ಚಿ acci. Tbh. of ಅಕ್ಷಿ (Śmd. 346; Ct. II, 54. 100; Kk. 32; ಅಲಿ, ದಿಟ್ಟಿ Śm. 70); [Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಿ].

ಅಚ್ಚಿಕೆ accike. 1. = ಅಚ್ಚು 4. (Te.; My. only in ಅಚ್ಚಿಕೆಮಚ್ಚಿಕೆ.). — ಅಚ್ಚಿಕೆಮಚ್ಚಿಕೆ. dupl. (My.).

ಅಚ್ಚಿಕೆ accike. 2. (fr. ಅಚ್ಚು 3). paying unjustly (My.).

ಅಚ್ಚಿಗ acciga. (ಅಚ್ಚಗ). = ಅಚ್ಚಗ. [ನಿಚ್ಚಮಚ್ಚಿಗದೊಳಬ್ಬು ಕರಂ ಬಿಸುಸುಯ್ಯೆ ಸುಯ್ದು ಸುಯ್ತಪ್ಪುದು Pb. 4, 99; Ap. 4, 13; ಅಚ್ಚಿಗ ವೇಕಯ್ಯ ಸಂಸಾರದೊಳಗೆ ನಿಚ್ಚ ನಿಚ್ಚ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾಡುವುದು Bv. 173]. ಹೆಚ್ಚಿದ ಅಡವಿಯೊಳ್ ಒರ್ಬನುಂ ಶಿವನ್ ಅಚ್ಚಿಗದೊಳ್ ಇರ್ದಹನ್, ಅಕಟಕಟ! (Bp. 16, 2). see Abh. P. 9, 149; 14, 100; Rśv. 11, 83; J. 30, 2.

ಅಚ್ಚಿಗ acciga. Tbh. of ಅರ್ಚಕ. a worshipper; a priest (My.; *cf.* ಅಚ್ಚನೆ).

***ಅಚ್ಚಿಱ acciṟi.** to imprint. ರೋಹಿಣೀ ಚರಣಾಲಕ್ತಕ ರಾಗ ಮಚ್ಚಿಱದುದೊ Pb. 4, 50; Ap. 3, 43.

ಅಚ್ಚು accu. 1. (fr. ಅಡಚು 1). = ಅಚ್ಚ. (the state of being firmly pressed), firmness; (bodily) strength; *cf.* ಅಕ್ಷ No. 30. 2, (the state of being confined, limited or controlled), a well-defined, proper boundary or proportion. 3, (that into which something is pressed, etc.), a mould; what has been formed with a mould. [ಕುಮಾರನಾನಂದಿತರೂಪನಂದೆಸೆಯೆ ತಂದೆಯೊಳಚ್ಚಿನೊಳೊತ್ತಿದಂತೆ ವೋಲ್ Ap. 8, 43]. 4, (what is impressed), an impression; a sign. 5, (that with which impressions or signs are made), a type, a stamp. 6, a weaver's reed (C.; T., M., Te.; Tu. ಅಚ್ಚಿ). ಕಲಿತನದ ಅಚ್ಚು (Bp. 28, 47). ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡುವದು (B. 4, 125). ಅಚ್ಚಿನ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನುಚ್ಚಿನ ಅನ್ನ (Prv.). see ಪಡಿಯಚ್ಚು. — ಅಚ್ಚಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. a printed letter (My.). — ಅಚ್ಚಱ. -ಅಱ. form to be destroyed, to be annihilated (V. 23, 11 va.). — ಅಚ್ಚಱಸು. -ಅಱಸು. to destroy the form, to annihilate (Kaivalyapaddhati 3, 15, 1.). — ಅಚ್ಚಾಳು. -ಆಳು. a firm, strong man (My,; see it separately). — ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು. = ಅಚ್ಚ ಕಟ್ಟು. (My.). — ಅಚ್ಚುಕೂಟ. a printing press (M.,), a printing office (My.; B. 5, 216). ಅಚ್ಚುಕೂಟಗಳು ಸಾಗುತ್ತವೆ (B. 4, 103). ಅಚ್ಚುಕೂಟಗಳನ್ನು ಇಡಿಸಿದನು (5, 196). ಅಚ್ಚುಕೂಟದ ಒಡೆಯನು (5, 214). — ಅಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become firm, as devotion (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚುಗೋಲು. -ಕೋಲು. a pin inserted in a millstone to turn it (My.; also ಅಚ್ಚುಗೂಟ). — ಅಚ್ಚುಬೆಲ್ಲ. boiled treacle poured into a mould and thus made into a cake; such a cake of jaggery. ಅಚ್ಚುಬೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚಪ್ಪಗೆ, ನುಚ್ಚುಗಂಜಿ ವೆಂಕಪ್ಪಗೆ (Prv.). — ಅಚ್ಚು ಭಕ್ತಿ. firm devotion (Bp. 28, 47). — ಅಚ್ಚುಮರ. a wooden mould, an axle (My.). — ಅಚ್ಚುವಡಿ. -ಪಡಿ. the state of being regular or of a good fine character like the impression from a stamp, as household affairs, work, etc. (My.). — ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸು. to cause to be printed (B. 5, 301). — ಅಚ್ಚು ಹಾಕು. to seal (My.; ಮುದ್ರಿಸು G.); to print (B. 5, 101). ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಹಾಕುವ ಯುಕ್ತಿ (B. 4, 206). — ಅಚ್ಚೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. to impress with a mark, to seal; — to impress firmly, or to press firmly to. [ಚಾಗದೊಳ್ಪಿನಚ್ಚೊತ್ತದೆ ಮಾಣ್ಬು ಬಾೞ್ವ Pb. 5, 75]. ನೊಸಲೊಳು ಬಾಸಿಗವನ್ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದನ್ತೆ ಸುವರ್ಣಪಟ್ಟವನ್ ಒತ್ತಿ (Bp. 2, 52). ಹುಸಿದೊಡೆ (ಕುಱಯಂ) ಹೋಗ ಬಿಡೆನು, ಅಚ್ಚೊತ್ತಿ ಬಿಡುವೆನು (28, 16). see Abh. P. 14, 70; C. Bp. 32, 44.

ಅಚ್ಚು accu. 2. = ಹಚ್ಚು 1, to affix etc. (My.).

ಅಚ್ಚು accu. 3. (= ಅಚಾಸು 1). to pay unjustly, as rent for land on which the crop has failed, to make a payment which is not properly due and on account of which one suffers loss (My.; Te.; M. ಅಚಾಚ್ಚಲ್, expense, waste, custom, demand for; ಅಚಾವು, expense, esp. customary; see ಅಚಾ 1).

ಅಚ್ಚು accu. 4. = ಅಚ್ಚಿಕೆ 1, ಅಚ್ಚುಕ. intimacy, friendliness, affability, love [ತನ್ನಿಶ್ಚಯಮುಚ್ಚಿನಿಂ ಪರಗುಣೌದಾರ್ಯಾಭಿಮಾನಂಗಳಿಂ ಪಿಂತಂ ನೋಡದೆ Kr. 2, 142; ಅದನಾವಾಗಳೂ ತನುವಿಂದಗಲದಿರಬೇಕು ಇದು ಶರಣರ ಮಚ್ಚು ಪುರಾತನರಚ್ಚು Cv. 147]. (*cf.* ಅಜ್ಜು 1; ಅಡಸು; ಅಚ್ಚ್; ಅಚ್ಯ). — ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. excessive love.

ಅಚ್ಚು accu. 1. Atcheen (R.; T., Te., M. ಅಚ್ಚಿ). —ಅಚ್ಚುವಟ್ಟು. an Atcheen or Pegu poney (R.; Te., T. ಅಚ್ಚಿ-).

ಅಚ್ಚು accu. 2. Tbh. of ಅಕ್ಷ (Śmd. 346. 364). a die for playing with (ದ್ಯೂತದ ಅಚ್ಚು Mr. 245; Bp. 40, 76); playing at dice, or a dice-box (ದುರೋದರ Hlā.). 2, an axle [ನರನ ರಥಮುಂ ಪಡುವೆಣ್ಣಾವುದು ವರಂ ಸಿಡಿಲ್ವಿನಮೆಚ್ಚಚ್ಚುಡಿಯೆ ಭುಜಬಲದೆ ಹರಿಯುರದೆಡೆಯುಂ ಬಿರಿಯೆಚ್ಚು Pb. 11, 20]. (Mr. 286; ರಥದ ಅಚ್ಚು Nn. 37; see Si. 276. 277). ಅಚ್ಚಿನ ಕಡೆಗೀಲಿನಲ್ಲಿ ಆಣಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). 3, a certain weight of gold (ದೀನಾರ, ನಿಷ್ಕ Nr.). 4, the soul; a vowel (My.; Te., T.; *cf.* T. ಉಯಿರ್, the soul; a vowel).

ಅಚ್ಚುಕ accuka. = ಅಚ್ಚು 4, etc. ಅಚ್ಚುಕದ ದರಹಾಸಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುಖಾಬ್ಜದೊಳ್ ಮೊಳೆಯೆ (Bp. 2, 23).

ಅಚ್ಚುತ accuta. Tbh. of ಅಚ್ಯುತ (My.; T.).

***ಅಚ್ಚುಗ accuga.** = ಅಚ್ಚಗ, ಅಚ್ಚಗೆ. ಸತ್ತ ಹೆಣನ ಹೊತ್ತವರೆಲ್ಲಾ ಅಚ್ಚುಗಗೊಂಡರಲ್ಲಾ Cv. 1405; Bv. 93.

ಅಚ್ಚುಳ acculạ. intimacy (fr. ಅಚ್ಚು 4?); or subordination.

ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ acculạ-āyta. = ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ಲ. an attendant, a guard, a servant (ಪರಿಚಾರಕ Kk. 36). ಆಯ್ತು ಅಬ್ಧಿಯೆ ಘೂರ್ಣಿಸುವನ್ತೆ, ಆಯ್ತು ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಪುಗುವ ಪೊಱಮಡುವ ಝುಳಮ್ಪಾಯ್ತರ ಸೂಚಾಯ್ತರ ಕಲ್ಲಾಯ್ತರ ಕಡಂಗಾಯ್ತರ ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತರ ರಭಸಂ (Śmd. 234. 289).

ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ಲ acculạ-āyla. = ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ, etc. (ಪರಿಚಾರಕ Śm. 45).

ಅಚ್ಚೆ acce. 1. a kind of fish (Rśv. 5, 115).

ಅಚ್ಚೆ acce. 2. = ಹಚ್ಚೆ. scarifying, tattooing (My.).

ಅಚ್ಛ accha. = ಅಚ್ಚ 1, ಅಛ್ಛ. *Pellucid, transparent, clear, pure, genuine* (ಸ್ವಚ್ಛ, ಹಸನಾದ G.). 2, crystal (ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿ G.). 3, *a bear.*

ಅಚ್ಛತುವರಿ accha-tuvari. = ಅಚ್ಚದೊವರಿ (Śmd. 381). a good kind of tuvari.

***ಅಚ್ಛಂದ acchanda.** a defective metre. Kr. 1, 69.

ಅಚ್ಛಭಲ್ಲ accha-bhalla. *a bear.*

ಅಚ್ಛಮಲ್ಲಿಕೆ accha-mallike. = ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಗೆ (Śmd. 380). a true Jasminum zambac.

ಅಚ್ಛಸ್ಫಟಿಕ accha-sphaṭika. = ಅಚ್ಚವಳಿಕು (Śmd. 376). transparent crystal.

ಅಚ್ಛಿದ್ರ a-c-chidra. free from clefts or flaws; unbroken (ತೂತು ಇಲ್ಲದ್ದು G.). 2, uninjured, new (ಹೊಸದು G.). 3, free from defects, not deficient (ಕೊಱತೆ ಇಲ್ಲದ್ದು G.; J. 2, 26).

ಅಚ್ಛಿನ್ನ a-c-chinna. uncut, uncurtailed, uninjured;—undivided, inseparable. (My.).

ಅಚ್ಛೋಟನ acchōṭana. *hunting.*

ಅಚ್ಯ acya. (= ಅಚ್ಚು 4?). excessive love (in ಅಚ್ಯಾ ಮಾಡು, to fondle, to spoil by indulgence, as a child, S. Mhr.).

ಅಚ್ಯುತ a-cyuta. = ಅಚ್ಚುತ. what has not given way or fallen. 2, firm; permanent, imperishable. 3, *Viṣṇu, Kṛiṣṇa* (Bp. 61, 53). 4, the plant Morinda tinctoria. 5, a kind of fish (ಒನ್ದು ತರದ ಮೀನು G.). 6, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಚ್ಯುತಕ a-cyutaka. N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಚ್ಯುತಕಲ್ಪ a-cyutakalpa. name of the sixteenth swarga [according to the Jainas]. Abh. P. 16, 73 va.

ಅಚ್ಯುತತ್ವ a-cyutatva. the state of being permanent. 2, the state of being Acyuta or Viṣṇu (Bp. 54, 31).

ಅಚ್ಯುತಾಗ್ರಜ acyuta-agraja. Viṣṇu's or Kṛiṣṇa's elder brother: *Balarāma.* 2, Indra.

ಅಛ್ಯ achya. the MS. form of ಅಚ್ಛ in Śmd. 340. *cf.* ಉಪಚ್ಯಾರ & ವಿಚ್ಯಾರ.

ಅಜ a-ja. 1. not born, existing from eternity. 2, *Brahmā* (ಪಂಕಜಾಸನ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 47; ಬ್ರಹ್ಮನು Mr. 524; ಬೇದಬಿಜ್ಜೆಗ Ct. II, 3). 3, *Viṣṇu or Kṛiṣṇa* (ವನಜಾಕ್ಷ, ಕೃಷ್ಣ 47; ಹರಿ 524). 4, *Śiva* (ಈಶ್ವರ 47; ಭರ್ಗ 524). 5, a Jina or sovereign saint of the Jainas (ಜಿನ 47; ಜಿನಪ 524). 6, Kāma (ಮನ್ಮಥ 47; ಮನೋಜ 524). 7, any one of the seven Munis (ಮುನಿ, ಯತಿ 47; ಸತ್ಯಮುನಿ 524). 8, the number nine (Bp. 5, 64). 9, the sun (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ 47). 10, rain (ವೃಷ್ಟಿ, ಮೞೆ 47; ವೃಷ್ಟಿ 524). 11, a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 47; ತರುಣಿ 524). 12, old paddy (ಪೞಿನೆಲ್ಲು, ಹೞೆಯ ನೆಲ್ಲು 47; ಶಾಲಿ 524). 13, ಧರಣಿ (o. r. ವರುಣಿ, 524). 14, N. of a son of King Raghu (G.), the father of Daśaratha.

ಅಜ aja. 2. a driver, mover, leader. 2, *a ram* (ತಗರ್ Śm. 104; ಕುಱಿ G.). 3, *a he-goat* (ಆಡು Śm. 94; ಹೋತು Nn. 47; Mr. 524.) 4, the sign Aries.

ಅಜಕವ ajakava. = ಅಜಕಾವ, ಅಜಗವ, ಅಜಗಾವ. Śiva's bow. (Colebr.).

ಅಜಕಾವ ajakāva. = ಅಜಕವ. (Colebr.).

ಅಜಕುಮಾರಕುಮಾರ aja-kumāra-kumāra. the grand-son of Aja: Rāma (Rām. 26, 17).

ಅಜಗ ajaga. = ಅಜಗವ. N. of a snake (Bp. 46, 28).

ಅಜಗಣ aja-gaṇa. a class of metrical feet (Ch.).

ಅಜಗನ್ಧಿ aja-gandhi. smelling like a goat. 2, the plant ತವುಡಂಗಿ (Mr. 124; Sk. ಅಜಗನ್ಧೆ = ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ).

ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ aja-gandhike. *the shrubby Basil* or *Tulasi, Ocymum gratissimum* (ತುಂಗಿ, ನಾಬಳ್ಳಿ G.; see ನಾಱುವ ಬೇಳೆ).

ಅಜಗರ aja-gara. that swallows a goat: *a huge serpent, Boa constrictor* (ಶಯು, ವಾಹಸ, etc., ಹಿರಿಯ ಹಾವು Mr. 400).

ಅಜಗಲಸ್ತನ aja-gala-stana. = ಅಜಾಗಲಸ್ತನ. (J. 20, 57).

ಅಜಗವ ajagava. = ಅಜಕವ, etc. *Śiva's bow.* 2, N. of a snake (= ಅಜಗ).

ಅಜಗವಪಾಣಿ ajagava-pāṇi. Śiva (Rām. 6, 55, 18).

ಅಜಗಾವ aja-gāva. = ಅಜಗವ, etc. (Colebr.).

ಅಜಗಿಜ aja-gija. reit. Brahmā and persons like him (Bp. 54, 5).

ಅಜಜ aja-ja. Nārada (V. 7, 58).

ಅಜಜಟಿ aja-jaṭi. wearing clotted or twisted hair: the flower Artemisia Indica (ದವನ, ಋಷಿಪುತ್ರಿ, ತಪಸ್ವಿ Mr. 136).

ಅಜಣ್ಡ ajaṇḍa. not sewed, of one piece, as a cloth (My.).

ಅಜತ್ವ ajatva. the state of being Brahmā (Bp. 18, 22; 54, 31).

ಅಜಧ್ವನಿ aja-dhvani. the cry of a ram or he-goat. see ಚೆಕ್ಕರಿಸು.

ಅಜನ a-jana. 1. destitute of living beings. 2, a desert. 3, an insignificant person.

ಅಜನ a-jana. 2. driving, instigating. see ಪ್ರಾಜನ.

ಅಜನನಿ a-janani. destitute of birth, or of a mother. a word used in cursing (= ತಬ್ಬಲಿ ಹುಟ್ಟು Si. 401).

ಅಜನೆ ajane. oh, Brahmā! even Brahmā. [*cf*-ಎ3]. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಅಜನ್ಯ a-janya. improper to be born or produced. 2, unfavourable for mankind. 3, *a natural phenomenon foreboding evil.*

ಅಜಪ್ರಾಸ aja-prāsa. a kind of alliteration (Ch.).

ಅಜಬಾಬು ajabābu. goods and chattels, furniture, tools, apparatus, baggage, things (My.; Mhr., H., Br. ಅಸ್ಬಾಬು),

ಅಜಭೇದ aja-bhēda. a kind of sheep. see ತಗರ್.

ಅಜಭೇದನ aja-bhēdana. a wolf, (Śsv. 3, 34).

ಅಜಮಾಸು ajamāsu. rough calculation; about, more or less (C.; ಉಜ್ಜ Cb., Mhr., H.).

ಅಜಮೀಢ aja-mīḍha. the town Ajmeer and its district (My.).

ಅಜಮೋದ aja-mōda. = ಅಜಮೋದೆ. goat's. delight, 2, Bishop's weed, Ligusticum ajwaen Roxb. (ಲೋಮಕರ್ಕಟ, ಓವು Mr. 136).

ಅಜಮೋದೆ aja-mōde. = ಅಜಮೋದ, ಅಜಾಮುಲ, ಅಜಮೇದ. *Bishop's weed, Ligusticum ajwaen* Rozb. (ಅಜಿವಾನ G.). 2, common caraway, Carum carui (see ಓದಕ್ಕ). 3, a species of parsley, Apium involucratum.

ಅಜಯ a-jaya. non-victory, defeat; defeated (ಸೋತವ G.). 2, unconquered, invincible. (My.). 3, Viṣṇu.

ಅಜರ ajara. = ಅಜುರ. (T. ಅವರಿ, ಅವುರಿ, M. ಅಮರಿ, ಅವರಿ, Te. ಅವಿರಿ, the Indigo plant, Indigofera tinctoria L.). —ಅಜರನುಲಿ. = ಅಜುರನೀಲಿ. a low under-shrub, perhaps Indigo aspalathoides Vahl. (Z.; *cf.* ನೀಲಗಿಡ).

ಅಜರ a-jara. not subject to old age, undecaying (ಮುಪ್ಪು ಇಲ್ಲದ G.; Bp. 54, 58).

ಅಜರ್ಯ a-jarya. not friable, not digestible. 2, not subject to decay. 3, *friendship.*

ಅಜಶೃಂಗಿ aja-śringi. goat's horn: *the shrub Odina wodier* Roxb. (others: Odina pinnata), the fruit of which resembles a goat's horn. see ಉಡಿಮರ; ಕುರುಟಿಗೆ.

ಅಜಸ್ರ a-jasra. not to be injured or interrupted. 2, *perpetual, continual.* ಅಜಸ್ರಂ, *continually, eternally.*

ಅಜಹೆ ajahe. *a plant stinging like nettles, Mucuna pruriens* Hook.; —according to others: cowhage, Carpopogon pruriens (ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ, ಅಧ್ಯಣ್ಡೆ, etc., ನಸಗುನ್ನಿ, or also ಕಪಿತುಚಿ Si. 143).

ಅಜಾಗರ a-jāgara. not awake, not vigilant, not wakeful. (My.). 2, a common weed, Eclipta alba Hassk. (St. & Pl.).

ಅಜಾಗರೂಕತೆ a-jāgarūkate. the state of being not wakeful (My.; Si. 69).

ಅಜಾಗಲಸ್ತನ ajā-gala-stana. nipple or fleshy protuberance pending from the neck of some goats. 2, a useless object. (My.).

ಅಜಾಗ್ರತೆ a-jāgrate. = ಅಜಾಗರೂಕತೆ. (My.).

ಅಜಾಜಿ ajāji. *cumin seed, Cuminum cyminum* (ಜೀರಿಗೆ, ಪೃಥ್ವಿಕೆ Mr. 137).

ಅಜಾಜೀವ ajā-jīva. who lives by goats, *a goat-herd.*

ಅಜಾಣ a-jāṇa. an unwise, foolish man. ಅಜಾಣನ ಒಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಹಾದನ್ತೆ (Sp.).

ಅಜಾಣ್ಡ aja-aṇḍa. Brahmā's egg: the universe (Bp. 8, 50; 32, 57; 58, 61).

ಅಜಾತ a-jāta. *unborn, not being in existence.*

ಅಜಾತಶತ್ರು ajāta-śatru. having no enemy (ನಾರಿ, ಹಗೆಗಳು ಇಲ್ಲದವನು Nn. 74). 2, N. of Śiva, and of several princes, *e. g.* of Dharmarāja (My.).

ಅಜಾಮ ajāma. = ಹಜಾಮ (My.).

ಅಜಾಮಿಳ ajāmiḷa. [N. of a sinner who attained salvation by the utterance of the Lord's name]. (J. 15, 37; 28, 31).

ಅಜಾಮುಲ ajāmula. a plant, = ಅಜಮೋದ (St. & Pl.).

ಅಜಾಮೋದ ajāmōda. a plant, = ಅಜಮೋದ, etc. (ಓಮುಕಾಳು Si. 158).

ಅಜಾರ ajāra. = ಹಜಾರ. (My.).

ಅಜಿ aji. —ಅಜಿಗಿಜಿ. reit. pounded or ground lime (ಅರದ ಚೂರ್ಣ Bhn. 43); crushed, bruised state (My.). ಚರಣಾಂಗುಷ್ಠದಿಂ ನಿಷ್ಠುರದಿನ್ ಊಱೆ ನಟಿಸಿದಡೆ ಅಜಿಗಿಜಿ ಆಯ್ತು ತತ್ಕಮಠಂ (Bp. 17, 17).

ಅಜಿತ a-jita. not conquered, invincible (ಸೋಲದನ್ತ G.). 2, unsurpassed. 3, *Viṣṇu.* 4, one of the Jaina tīrthaṅkaras (ವೃಷ, ಜಿನ Nn. 16). 5, Śiva (G.).

ಅಜಿತಸೇನಪಣ್ಡಿತ ajita-sēna-paṇḍita. N. of a Jaina scholar, mentioned in three MSS., in the introduction to Ch., in the following verse: ಅರಸಂ ರಕ್ಕಸಗಂಗಂ ಗುರುಗಳ್ ನೆಗೞ್ದ ಅಜಿತ ಸೇನಪಣ್ಡಿತದೇವರ್ (or ನೆಗೞ್ದ ಜಿತಸೇನದೇವರ್ ದಯೆಯಿಂ) ಪೊರೆದ ನೃಪನನಱುಗನ್ ಎನೆ ಮಚ್ಚರಿಸುವರ್ ಆರ್? ನಾಕಿಯರುಳೊಳ್ ಏಂ ಪುಟ್ಟಿದನೇ?

ಅಜಿತ್ರ ajitri. a driver, a mover. see ಪ್ರಾಜಿತೃ.

ಅಜಿನ ajina. *the skin, a hide.* 2, the skin of an antelope (ಚಿಗರಿಯ ತೊಗಲು G.).

ಅಜಿನಕ ajinaka. N. of a snake (Bp. 46, 28; it is also possible to read ಜಿನಕ).

ಅಜಿನಪತ್ರೆ ajina-patre. that has skin-wings: *a bat.*

ಅಜಿನಯೋನಿ ajina-yōni. origin of the skin. 2, *an antelope, a deer* (ಚಿಗರಿ G.).

ಅಜಿರ ajira. agile, quick. 2, *a court, a yard, an area* (ಅಗಲದ ಅಂಗಣ Mr. 199). 3, *an object of sense.* 4, air, wind (ಗಾಳಿ G.). 5, the body (ಶರೀರ G.). 6, a frog (ಕಪ್ಪೆ G.).

ಅಜಿವಾನ ajivāna. = ಅಜ್ವಾನ. Bishop's weed and its seed (My.; ಅಜಮೋದ, ಗಣ, ಗಣಹಾಸಕ, ದೀಪಕ, ದೀಪ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭೆ, ಯವಾನಿಕೆ, ರಾಕ್ಷಸಿ, ಕ್ಷೇಮ G.; Mhr., H. ಅಜವಾನ).

ಅಜಿಹ್ಮ a-jihma. *not crooked, straight, upright.* 2, a fish. 3, a frog.

ಅಜಿಹ್ಮಗ ajihma-ga. going straight on. 2, *an arrow.*

ಅಜೀರ್ಣ a-jīrṇa. not decomposed. 2, unimpaired. 3, undigested. 4, indigestion (My.; ಅಜಿವೆ, ಅಬ್ಬಮೆ Śm. 60, o. r. ಜೀರ್ಣ; B. 4, 32. 123; Bp. 15, 20). ಅಜೀರ್ಣದಿನ್ದ ಮೆಯ್ ಬಿಸಿ ಆಗುವಿಕೆ (ಜ್ವರ Si.).

ಅಜೀರ್ಣವಟಕ ajīrṇa-vaṭaka. a pill for curing flatulence (My.).

ಅಜೀರ್ಣವಿಕಾರ ajīrṇa-vikāra. = ಅಜೀರ್ಣ No. 4. (B. 4, 123; Mhr.).

ಅಜೀರ್ಣಾಂಶ ajīrṇa-aṁśa. slight indigestion (B. 4, 135; Mhr.).

ಅಜೀರ್ತಿ a-jīrti. indigestion (J. 12, 45; My.).

ಅಜುರ ajura. = ಅಜರೆ. — ಅಜುರನೀಲಿ. = ಅಜರನುಲಿ (Z.).

ಅಜೆ a-je. ಅಜಾ. Prakṛiti or the original source of the material world, Nature. 2, māyā or illusion. 3, a she-goat.

ಅಜೇಯ a-jēya. invincible (Bp. 1, 41; 5, 63; 36, 40; 39, 9; 52, 25; 54, 35).

ಅಜ್ಜ ajja. 1. time or circumstances favourable for the purpose, opportunity (S. Mhr.; Te. ಅಜ್ಜ; T. ಅಜ್ಜ). — ಅಜ್ಜಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. a crafty thief (S. Mhr.).

ಅಜ್ಜ ajja. 2. = ಅಜ್ಜು 2. (a light substance), the dry filaments of the ekke and hāle capsules (S. Mhr.; T. ಅಜ್ಜ. ಅಜ್ಜ, thinness, lightness; *cf.* ಹಗುರ?) ಅಜ್ಜನು ಹಾಱಿಸು, to cause such filaments to fly about, as children do (S. Mhr.).

ಅಜ್ಜ ajja. (= ಅಜ್ಜ 2). Tbh. of ಆರ್ಯ q. v. [ತನಯಂ ತಾಯ್ತಂದೆ ತಮ್ಮಂ ಕೆಳೆಯನಳಿಯನಾಳ್ವಜ್ಜನೆಮ್ಮಜ್ಜನಿಪ್ಪಾಂಗನೆಯೆಂದು Ap. 3, 55]. (Śmd. 356; Kk. 68; Śm. 64). *a.* grandfather (ಪಿತಾಮಹ, ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ G.; B. 3, 25, My.; Tu. ಅಜ್ಜೆ; M. ಅಚ್ಚ father; T. ಅಚ್ಚ, ಅತ್ತ father). ಕೂಸಿನ ಅಜ್ಜ ಮುತ್ತನ್ದಿರು (B. 3, 111). ಅಜ್ಜಗೆ ಮೊಮ್ಮಗ ಆಕಳಿಕೆ ಕಲಿಸಿದನು ಅನ್ತೆ. — ಅಜ್ಜ ಹಾಱಿದ್ದು ಮೊಮ್ಮಗ ಹಾಱಿದ್ದು ಜೋಡು ಬಾರದು. — ಅಜ್ಜಾ, ಮದುವೆ! ಎನ್ದರೆ ಎನಗೋ? ಅನ್ದ. — ಅಜ್ಜ ನಟ್ಟ ಆಲದ ಮರ. (Prvs.). see ಮುತ್ತಜ್ಜ; Śmd. 89. 234; Kāvy. I, 4, 5.

***ಅಜ್ಜರಿಗತ್ತೆ ajjari-katte.** N. of a mule. ಕರಿಯ ಪಿರಿಯ ಮೆಯ್ಯ ನಿಡುಕಿವಿಯ ಕುಣಿದು ಮೆಟ್ಟುವಜ್ಜರಿಗತ್ತೆಗಳುಮಂ... Ap. 4, 54 va.

ಅಜ್ಜಿ ajji. Tbh. of ಆರ್ಯಾ. a grandmother (My.; Tu.; ತನ್ದೆಯ ತಾಯಿ, ಪಿತಾಮಹಿ G.; *cf.* ಅಚ್ಚೆ 2). ಅಜ್ಜಿಗೆ ಅಱಿವೆಯ ಚಿನ್ತೆ, ಮಗಳಿಗೆ ಮಿಣ್ಡನ ಚಿನ್ತೆ. — ಅಜ್ಜಿ ನೂತದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಜನ ಉಡದಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ. — ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ಅಜ್ಜ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಆಯ್ತು. — ಅಜ್ಜಿ ಸಾಕಿದ ಮಗು ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೂ ಬಾರದು. — ಕಜ್ಜಿ ಇದ್ದವಗೆ ಲಜ್ಜೆ ಇಲ್ಲ, ಅಜ್ಜಿ ಇದ್ದವಗೆ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.). see Prvs. s. ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ, ಬಜ್ಜಿ. — ಅಜ್ಜಿಕಥೆ. a grandmother's story; an idle or foolish story (My.). — ಅಜ್ಜಿಗಡ್ಡೆ. = ಮಜ್ಜಿಗೆ ಗಡ್ಡೆ, q. v. (Si. 146). — ಅಜ್ಜಿಶಾಟಿ. a kind of spider (My.).

ಅಜ್ಜಿಗೆ ajjige. = ಅಜ್ಜುಗೆ. Tbh. of ಅರ್ಜಕ. a double jasmine, a great-flowered jasmine, Jasminum grandiflora and J. auriculatum (ಇರವನ್ತಿ Śm. 27; ಇರವನ್ತಿಗೆ Ss.; ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ, ಗಣಿಕೆ, ಜಾತಿ, ಮಾಗಧಿ, ಸುಮನಸ್ G.). 2, = ಸಮೀರಣ, ಮರುವಕ, ಪ್ರಸ್ಥಪುಷ್ಪ, ಫಣಿಜ್ಜಕ, ಜಮ್ಬೀರ; ಕೆಲವ್ಪರು ಮರುಗ ಎನ್ನೂ ಎಮ್ಬರು (Nr. *a*).

ಅಜ್ಜು ajju. 1. (= ಅಚ್ಚು 4). the state of living or dwelling together, or that of being associated or on friendly terms (ಸಾವಾಸಿ Śmd. II; *cf.* ಅಡಸು).

ಅಜ್ಜು ajju 2. = ಅಜ್ಜ 2. — ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜು. the state of being crushed. — ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜುಪ್ರಾಯ. the age of corporeal debility (My.). — ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜು ಮುದುಕ. an imbecile old man (My.). see 5. ನಜ್ಜುಗುಜ್ಜು.

ಅಜ್ಜು ajju. 3. = ಅದ್ದು 1, etc. to immerse (My.).

ಅಜ್ಜುಕೆ ajjuke. *a courtesan.*

ಅಜ್ಜುಗೆ ajjuge. = ಅಜ್ಜಿಗೆ (Nr. *b.*).

ಅಜ್ಝಟಿ ajjhaṭe. = ಅಂಝುಟಿ. *the plant Flacourtia cataphracta* (ನೆಲನೆಲ್ಲಿಯ ಗಿಡ G.).

ಅಜ್ಞ a-jña. not knowing. 2, *ignorant* (ಅವುದನಱಿಯದವಂ Mr. 239), 3, *unwise, stupid, foolish.* ಅಜ್ಞನ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಗ್ಗಿನ ಹಾಗೆ, ಪ್ರಾಜ್ಞನ ಬುದ್ಧಿ ಫಲದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಜ್ಞತೆ a-jñate. ignorance (ಅಜ್ಞಾನ Nn. 124. 156).

ಅಜ್ಞಾತ a-jñāta. unknown. (J. 24, 62).

ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ajñāta-vāsa. whose dwelling is unknown. 2, an unknown dwelling-place (Bh. 3, 23, 50). ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕಾಟ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಜ್ಞಾನ a-jñāna. *ignorance.* 2, inadvertence. 3, māyā or prakṛiti.

ಅಜ್ಞಾನಕೃತ ajñāna-kṛita. done inadvertently. (My.).

ಅಜ್ಞಾನತನ ajñānatana. ignorance (My.; B. 5, 169).

ಅಜ್ಞಾನಿ a-jñāni. ignorant, unwise, stupid; a stupid person (ಪಸು Śm. 110). see Bp. 57. 24; 58, 33.

ಅಜ್ವಾನ ajvāna. = ಅಜಿವಾನ (My.).

ಅಂಚ añca. = ಅಂಚನ. see ರೋಮಾಂಚ.

ಅಂಚಡಿ añcaḍi. = ಅಚ್ಚಡ. see ಅಱುವೆ.

ಅಂಚನ añcana. going. 2, bending, curling. see ಉದಂಚನ ರೋಮಾಂಚನ.

ಅಂಚಲ añcala. -ಳ. *the end or border of a cloth* (ಸೆಱಗು Mr. 342).

ಅಂಚಿಕೆ añcike. = ಹಂಚಿಕೆ 2. (My.).

ಅಂಚಿತ añcita. *gone.* 2, bent. 3, *worshipped, honoured.* 4, manifest, distinguished, noted, apparent, clear, pure; shining, bright; beautiful (ವಿಶದ, ಪ್ರಕಟ, ಸ್ಪಷ್ಟ, ಪ್ರಕಾಶ, ಸ್ಫುಟ, ಕಾಣ್ಬುದು Mr. 449; ಚನ್ದ G.). 5, asked, requested. see Bp. 2, 4; 4, 68; 22, 4; 24, 3; 39, 57; 55, 47; 60, 44.

ಅಂಚು añcu. 1. = ಹಂಚು 2. to divide (My.).

ಅಂಚು añcu, 2. = ಹಂಚು 4 (My.). see ಕಬ್ಬಿಣಂಚು, ಕಬ್ಬಿಣಂಚು.

ಅಂಚು añcu. 3. = ಹೊಂಚು. to lurk, etc. (My.).

ಅಂಚು añcu. Tbh. of ಅಂಶು. (Te.; *cf.* ಅರಗು 1, No. 1 & 2). an end or top (ಕೋಟಿ, ಅಶ್ರಿ Si. 415); the edge or face of a sword (ಆಯುಧಗಳ ಬಾಯಿಧಾರೆ, ಕೋಣ, ಪಾಳಿ, etc. Si. 291); a brim; the corner or brim of the mouth (ಬಾಯಿಯ ಅಂಚು, ಸೃಕ್ವ Si. 214); selvage, skirt, border; a boundary, a bank, a shore; side, proximity (My.). ಸೀರೆಯ ಅಂಚು (ಅಂಚಲ, ಅಂಶುಕಪ್ರಾನ್ತ Nr.; see B. 3, 102. 103; Si. 222). ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಮಿಂಚಿನ ಭಯ ತಪ್ಪೀತೇ? — ಅಂಚು ಇಲ್ಲದ ಹೊಲವಿಲ್ಲ, ಸಂಚು ಇಲ್ಲದ ಮಾತು ಇಲ್ಲ. (Prvs.). — ಅಂಚು ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to construct a bank, boundary, etc.; to fold up the border of a cloth; to form a selvage, etc. (My.).

ಅಂಚೆ añce. 1. a postal road (ಪಥಭೇದ Śm. 85); a stage, a relay; — the post (ಟಪಾಲು Cb.; My.; Tu., T., M. ಅಂಚಲ್, ಅಂಚಲ್; Te. ಅಂಚೆ). ಅಂಚೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವದು, to go by post (C.). ಅಂಚೇ ಕಾಗದ ಮುಂಚೇ ಬನ್ದರೆ ಲಂಚ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿ. a post office (My.). — ಅಂಚೆಕಟ್ಟೆ. a post stage or office (B. 4, 86). — ಅಂಚೆ ಟಪಾಲ್. a post carried on by means of post runners (S. Mhr.). — ಅಂಚೆಮಾರ್ಗ. a post road (B. 5, 2. 299. 300). — ಅಂಚೆಯವ. -ಅನ. a post runner (My.). — ಅಂಚೆಯಿಡು. -ಇಡು. to place a relay of horses, etc. (V. 4, 10).

ಅಂಚೆ a₁₂-ñ-ce. 2. = ಆಚೆ. on that side, beyond (Ch. v. 87; Tu. ಅಂಚ).

***ಅಂಚೆ añce.** 3. a sheet of cloth usually called pañce or dhōtra. ಎನ್ನ ನುಡಿಯಂ ನೀಂ ಕೇಳ್ದುಮೊಂದಂಚೆಯಂ ಪೊದೆ Pb. 8, 66. *cf.* ಅಂಜೆ, ಪಂಚೆ etc.

ಅಂಚೆ añce. Tbh. of ಹಂಸೆ (Śmd. 348. 357; Śm. 29, 85) or ಹಂಸ (Kk. 9). see ಅರಸಂಚೆ, ಬಿಜ್ಜವೆಪ್ಪೆತ್ತು ಎಸೆವ ಅಞ್ಚೆಯ ಸಜ್ಜುಲಂ Śmd. 24). — ಅಂಚೆದುಪ್ಪುೞ್ -ತುಪ್ಪುೞ್. swan-down (Rśv. 4, 14 va.). —ಅಂಚೆದುಪ್ಪುೞಪಾಸು. -ತುಪ್ಪುೞಪಾಸು. a bed of swan-down (J. 11, 19). — ಅಂಚೆದೇರ. -ತೇರ. he who rides on a swan: Brahmā (Śm. 8; ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ಅಂಚೆವಱೆ. -ಮಱೆ. a young añce (Rśv. 12, 23). — ಅಂಚೆವಿಣ್ಡು. Tbh. of ಹಂಸಪಿಣ್ಡ (Śmd. 380). a flock of swans.

ಅಂಜಕ añjaka. anointing; making clear. see ವ್ಯಂಜಕ.

ಅಂಜನ añjana. anointing; making clear. 2, *a black collyrium applied to the eye-lashes* (ಕಜ್ಜಳ, ಕಾಡಿಗೆ Nn. 61; ಬಯಕೆಗಪ್ಪು Ct. II, 80). 3, material of this collyrium, as lamp-black, antimony, etc. 4, magic ointment. 5, ink. 6, night. 7, fire. 8, *the elephant of the west or south-west* (ದಿಗ್ಗಜಭೇದ Nn. 61). 9, a kind of domestic lizard. 10, *a kind of tree* (perhaps Terminalia arjuna W. & A., as our MS. reads ಅರ್ಜುನ).

ಅಂಜನಕೇಶಿ añjana-kēśi. N. *of a vegetable perfume.*

ಅಂಜನಕ್ರಿಯೆ añjana-kriye. smearing, anointing. see ಎಚ್ಚು.

ಅಂಜನಾದ್ರಿ añjana-adri. the collyrium-mountain of the west (J. 7, 55), one of the hills at Tirupati (My.).

ಅಂಜನಾವತಿ añjanā-vati. *the female elephant of the north-east.* 2, = ಅಂಜನೆ (My.).

ಅಂಜನಿ añjani. a hollow tube for black collyrium (ಕಾಡಿಗೆಯ ಕೊಳವಿ Mr. 337).

ಅಂಜನಿಕೆ añjanike. *a species of lizard.* 2, a small mouse.

ಅಂಜನೆ añjane. -ನಾ. N. of Hanumanta's mother.

***ಅಂಜಮೆ añjame.** absence of fear, assurance, ಅಂಜಮೆ ಗೊಟ್ಟೆಱದು ನಿಱಿಸಿದಂ ಚಂದ್ರಾಭಂ. Ap. 6, 61. T. ಅಂಜಾಮೈ.

ಅಂಜಲಿ añjali. = ಅಂಜುಲಿ. *the cavity formed by putting the hands side by side, hollowing the palms* (ಬೊಗಸೆ G.); when the hands in this form are raised towards the fore-head, it forms the appropriate salutation from inferiors to their superiors. 2, a measure of corn, etc. sufficient to fill both hands when placed side by side, a kuḍava.

ಅಂಜಲಿಕಾರಿಕೆ añjali-kārike. making the añjali: *an earthen doll.* 2, the plant Mimosa pudica.

ಅಂಜಲಿಪುಟ añjali-puṭa, = ಅಂಜಲಿ No. 1. (My.).

ಅಂಜಲಿಬನ್ಧ añjali-bandha. salutation, with the añjali raised towards the forehead. (My.).

ಅಂಜಸ añjasa. straight. see ಸಮಂಜಸ.

ಅಂಜಸಾ añjasā. *straight on, truly, justly* (ದಿಟ, ನಿಬದ್ಧ Nn. 129; ದಿಟ Mr. 537). 2, quickly, soon (ತ್ವರಿತ, ಬೇಗ 129; ತುರಿತ 537).

ಅಂಜಿ añji. = ಹಂಜಿ, etc. (My.).

ಅಂಜಿಕೆ añjike. fear (ಸುಗಿ Śm. 80; ಭಯ, etc. Si. 67; My.; B. 2, 16). ಬಹಳ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಉಣ್ಟು ಮಾಡುವ ಕಾಳಗ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಲ (ವೀರಾಶಂಸನ Si. 293). ಅಂಜಿಕೆ ಹುಟ್ಟದೆ ಇಹುದೇ? (Bp. 18, 15).

ಅಂಜಿಸು añjisu. to frighten. [ಪಥಿಕಾಂಗನಾಜನಮನಂಜಿಸು ವಂಶಿರೆ ತೋೞ್ ಸುತ್ತಲುಂ Kr. 1, 124; Pb. 7, 65]. ಅಂಜಿಸಿದಂ ಮೂಲೋಕಮಂ ತಾರಕಂ (Śmd. 260). see J. 20, 25; Si. 294; B. 5, 232.

ಅಂಜೀರ añjīra. = ಅಂಜೂರ. a species of fig-tree, Ficus oppositifolia. 2, a fig.

ಅಂಜು añju. 1. = ಅಳಲು 1, to fear, to feel anxiety; to be afraid of (ಭಯ Śmd. Dh.; C.; T., M., Te., Tu.). [ಮನಮಂಜುಗುಮಱಿಯದವಂ ಮುನಿಗುಂ ಪಗೆವಂಗೆ ಪಾಪಕರ್ಮಂ ಪೊಲ್ಲಂ. Kr. 1, 79]. ಕೈತವಕೆ ಅಂಜಿ, ಪೊಱಮಟ್ಟು ಇರ್ದಂ (Śmd. 67). ಪುಲಿಗೆ ಅಂಜಿ, ಪುತ್ತಮಂ ಪೊಕ್ಕು, ಅಡರೆ ಪಾವು ಕೊನ್ದುದು (159). ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಂಜುಗುಂ ತಕ್ಕಂ (159). ಉೞಿಮೆ? ಅಂಜಿಮೆ? (177). ಅಂಜಿ ಕೊಡುವ ಧನ (ಅತ್ಯುಪಚಾರ, ಲಂಚ, etc. Mr. 270). ಅಂಜಿದವನು (ಅಧೀರ, ಕಾತರ Si. 359). [ಮನಮನಂಜದಂಜದೆ ತೊಲತೊಲಗೀ...Kr. 2, 26]. ಅಳುಕದೆ ಅಂಜದೆ (Bp. 17, 11). ಕಣ್ಡು, ಹರಣಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ, ನೆೞ್ ಭಯಗೊಣ್ಡು, ನೀನ್ ಅಱುತ ಇರ್ದೆಯೋ? (18, 56). ಅಪವಾದಕೆ ಅಂಜಿ (25, 29). ಆ ಕುಪರಿಗಳಿಗೆ ಅಂಜುವೆನೆ? (43, 58). ದಹನಂ ದಹಿಸಲ್ ಅಂಜಿ (50, 22). ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಂಜದೆ (56, 22; *cf.* B. 2, 10). ಅಂಜಿದವನ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ. —ಎಲ್ಲರೂ ನನಗಂಜಿದರೆ ನಾನು ವೀರಾಜಿಗಂಜುವೆನು (Prvs.). 2, to fear (v. t.). ಅಂಜನ್ ಏನುವನು (Bp. 31, 25). —ಅಂಜಂಜು. rep. ಅಂಜದೆ ಇರು. ಅಂಜದೆ ಇರು! (Bp. 24, 70). ಅಂಜಂಜುತ್ತಾ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನೋಡ ಹತ್ತಿದವು (B. 5, 132). [—ಅಂಜಲಿಂ. be not afraid ...ಜನಮಂ ನೀಮಂಜಲಿಮೆಂದಱವಮರ್ವಿನಂ...Ap. 6, 61].

ಅಂಜು añju. 2. = ಅಳಲು 2. fear (in compositions). —ಅಂಜುಪುರುಕ = ಅಂಜುಬುರುಕ. (My.). —ಅಂಜುಬುರುಕ. -ಪುರುಕ. a coward (Cb. 161; My.). —ಅಂಜುಬುರುಕಿ. a female coward (My.).

ಅಂಜುಕುಳಿ añju-kuḷi. = ಅಂಜುಗುಳಿ. a male or female coward (My.).

ಅಂಜುಗುಳಿ añju-guḷi. = ಅಂಜುಕುಳಿ. (My.).

ಅಂಜುಲಿ añjuli. -ಳಿ. = ಅಂಜಲಿ. (ಕುತಪ, ಕೆಯ್ಯ ಬಗಸೆ Nn. 107; ಬೊಗಸೆ G.; ಹಸ್ತ Bhn. 60; Mhr.). see ಪುಷ್ಪಾಂಜುಲಿ; J. 3, 11; 12, 51. —ಅಂಜುಲಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. to salute with the añjuli. ಅಡಿಗೆ ಎಱಗಿ ಪೊಡವಡುವನ್, ಅಂಜುಲಿಗೊಡುವನ್, ಅಱುವನು (Bp. 18, 63). —ಅಂಜುಲಿಸಲಿಲ. water in the hollow of the palms. ಲಲನೆ ಅಂಜುಲಿಸಲಿಲದಿಂ ಚಪ್ಪಳಿಸುತಂ (Bp. 15, 9).

ಅಂಜುಲೀಕೃತ añjulī-kṛita. placed together to form the añjuli. ಅಂಜುಲೀಕೃತಕರಕಮಲನ್ ಆಗಿ (Bp. 29, 24).

ಅಂಜುಳಿ añjuḷi. the nozzle of a vessel (J. 3, 11; My.; from ಅಂಜುಲಿ?).

ಅಂಜೂರ añjūra. a fig; a fig-tree (C.; Mhr., H.; Sk. ಅಂಜೀರ). ಅತ್ತೀಮರ, ಇದೇ ಹುಱುವುಳ್ಳ ಅಂಜೂರ (ಉದುಮ್ಬರ, etc. Si. 126).

ಅಂಜೆ añje. (= ಪಂಚೆ, etc.). (ಕಪ್ಪಡ Śs.).

ಅಂಜೇ añjē. = ಹಂಜೇ. (My.).

ಅಂಝಟಿ añjhaṭe. = ಅಜ್ಜುಟೆ. *the plant Flacourtia cataphracta* Roxb.

ಅಟೆ aṭa. 1. = ಅಟೆ, etc., ಆಟ. motion; acting; play; jest; speech, sound (*cf. e. g.* ಆರ್ಬಟೆ). —ಅಟಮುಟ. dupl. (= ತಟವಟ). trickery, guile, fraud (ಠಕ್ಕು Bhn. 35, o. r. ಕಪಟ; My.; Tu.; Te. ಅಟಮುಟ). 2, escape, evasion (ಮಿಾಱ ಹೋಗುವದು G.). ಅಟಮುಟದ ಅರ್ಚನೆಗಳಂ ಮಾಡಿ (Bp. 43, 52). —ಅಟಮುಟಗಾಱ. = ಅಟಮುಟಗ. (My.). —ಅಟಮುಟಗ. ಅಟಮುಟ-ಇಗ (Śmd. 233). a juggler, a cheat. —ಅಟಮುಟಿಸು. to play off tricks, to deceive (Te. ಅಟಮುಟಿಂಚು, ಅಟಮುರಿಂಚು). 2, to evade. ಭಟ ಮರಳೆ ಸನ್ತಯ್ಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅಟಮುಟಿಸಿ, (ಸರ್ಪನಂ) ಗದೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದು (Bh. 3,

13, 34). ನಿಟಲದಲಿ ವಿಧಿ ಬರದ ಬರಹವನ್ ಅಟಮಟಿಸಲ್ ಆರ ಅಳವು (Rām. 3, 2, 42), —ಅಟಮರಿಸು = ಅಟಮಟಿಸು. (My.). 2, to take stealthily away (My., also ಅಟಮಾರಿಸು).

ಅಟ aṭa. 2. = ಅಟು, ಅಟ್ಟು 11, ಅಷ್ಟು, etc., ಅಸ 1. that much, so much (S. Mhr.; Te. ಅಟು, in that manner; that).

ಅಟ aṭa. 1. — ಅಟಕಟ. dupl. weariness (ಬಲಿಕೆ Bhn. 66, o. rs. ಅಟಕಡಿಟ, ಅಟಕುಟುಟ; Mhr. ಅಟಾಅಟ, ಅಟಾಘಾಟ, etc., vehement efforts, toil, pains; the state of exhaustion, that of being harassed, etc.; *cf.* ಅಟ್ಟು 7).

ಅಟ aṭa. 2. an obstruction; a bar, nail, etc. used as a lever, etc. (Mhr.). —ಅಟಗೋಲು. (= ಅಟ್ಟಗೋಲ್). a pole used by two men to lift sacks in lading oxen (S. Mhr.).

ಅಟ aṭa. 3. = ಹಟ. (My.; Tu.).

ಅಟ aṭa. 4. = ಅಟ್ಟ 1, etc. (Mhr. ಅಠ, ಆಠ). — ಅಟತಾಳ. = ಅಟ್ಟತಾಳ, etc., ಅಷ್ಟತಾಲ. (My.; Te.).

ಅಟ aṭa. 5. roaming, wandering. see ಧೂಮ್ಯಾಟ, ನಗ್ನಾಟ, ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ.

ಅಟಕಾಯಿಸು aṭakāyisu. to stop, hinder, check (My.; Mhr., H. ಅಟಕ, obstruction; restraint, control, etc.).

ಅಟಕಾವು aṭakāvu. obstruction, impediment (My.; Mhr., H. ಅಟಕಾವ, ಅಡಕಾವ).

ಅಟಕಿಸು aṭakisu. = ಅಟಕಾಯಿಸು. (My.).

ಅಟನ aṭana. wandering about. see ನಿಶಾಟನ, ಪರ್ಯಟನ; J. 19, 10.

ಅಟನಿ aṭani. *the notched extremity of a bow.*

ಅಟರುಷ aṭaruṣa. = ಅಟರೂಷ, ಅಡಸಲ, ಅಡಸಲೆ, ಅಡಸಾಲ, ಅಡಸಾಲೆ, ಅಡ್ಡಸರ, ಅಡ್ಡಸಲ, ಆಟರೂಷ, ಆಟರೂಷಕ, ಆಡಸೊಗೆ, ಆಡಸೋಗೆ, ಆಡುಸೋಗೆ *the shrub Justicia adhatoda* (and ganderussa) Lin. (Adhatoda vasica Nees.). see ಆಡು ಮುಟ್ಟದ ಗಿಡ No. 1.

ಅಟರೂಷ aṭarūṣa. = ಅಟರುಷ. *Justicia adhatoda.*

ಅಟರೂಷಕ aṭarūṣaka. = ಅಟರೂಷ. *Justicia adhatoda.*

ಅಟವಣೆ aṭavaṇe. 1. = ಅಟ್ಟವಣೆ. addition and subtraction (in arithmetic, My.). 2, revenue (R.; Br. ಅಠಾವಣೆ; Mhr. ಅಟಪಣೇಂ, to gather together, in, up).

ಅಟವಣೆ aṭavaṇe. 2. remembrance; memory (R.; Mhr. ಆಠವಣ).

ಅಟವಿ aṭavi. = ಅಡವಿ, ಅಡಿವಿ, ಅಡವೆ. *a wood, a forest, a jungle.*

ಅಟವಿಚರ aṭavi-cara. a wood-roamer: a sportsman (ಬೇಡಜಾತಿ Mr. 379).

ಅಟವ್ಯವಿ aṭavi-avi. a jungle-sheep (ವನೇರಣ, ಕೊಣಗುರಿ Mr. 160).

ಅಟಾಟ್ಯ aṭa-aṭye. *roaming.*

ಅಟಾಣ aṭāṇa. the name of a tune (My., also ಅಠಾಣ; T. ಅಡಾಣಾ).

-ಅಟಿಗ aṭiga. = -ಅಡಿಗ 1, etc. a player; one who is engaged with; it is used as a suffix, *e. g.* ಕೊಲ್ಲಟಿಗ (Śmd. 240).

ಅಟಿಲ್ aṭil. = ಅಟುಲ್ 2, q. v.

ಅಟಿಸು aṭisu. verb of ಅಟ 1. see ಅರ್ಬಟಿಸು.

ಅಟು aṭu. = ಅಟ 2, etc. (S. Mhr.).

ಅಟೆ aṭe. = ಅಟ 1, ಅಟ್ಟ 1, ಅಡ 1, ಅಡಣೆ, ಅಡಿ 1, ಅಡಿಕೆ 1, ಅಣೆ 3, ಅಣೆಗೆ 2, ಅಣೆ 5, (ಅಣ್ಣೆ 4). playing, etc. see ಅಲಪಟೆ, ಉಬ್ಬಟೆ, ಅರ್ಬಟೆ, ಲಪ್ಪಟೆ, ಹೋರಟೆ.

ಅಟೆ aṭe. ಅಟಾ. roaming (ತಿರುಗಾಡೋಣ G.).

ಅಟೋಪ aṭōpa. = ಅಟೋಪು. (My.).

ಅಟೋಪು aṭōpu. = ಅಟೋಪ, ಅಟೋಬು, ಆಟೋಪ 1, ಆಟೋಪು. control, power (My.; S. Mhr.; Mhr. ಅಟಪ, ಆಟೋಪ, control).

ಅಟೋಬು aṭōbu. = ಅಟೋಪು. (My.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 1. = ಅಟ್ಟು 2. —ಅಟ್ಟವ್ಪುಟ್ಟಂ. dupl. closeness and expansion. —ಅಟ್ಟವ್ಪುಟ್ಟಮಾರಣ್ಯ. a thick and expansive jungle (S. Mhr.). see ಒತ್ತಟ್ಟ.

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 2. see ಅಟ್ಟ 2 (tatsama). —ಅಟ್ಟವಿರ್. -ಇರ್. to be haughty or conceited (or backward, reserved, coy, V. 14, 110).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 1. = ಅಟ 4, ಅಡ. Tbh. of ಅಷ್ಟ. eight. —ಅಟ್ಟತಾಳ. = ಅಟ ತಾಳ. (My.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 2. one of the Tatsamas (Śmd. 384; Ct. II, 48; Kk. 95; Śm. 77). high, lofty; loud; exceeding. 2, an upper loft in a house used as a place of lumber and repository for stores (C.). 3, *an apartment on the roof.* 4, a tower, a buttress. 5, a scaffold or stand on poles (My.; ಮಂಚಿಗೆ Si. 110; T. ಅದಳ್ಳೈ). *cf.* ಅಟ್ಟಣೆ 2, ಅಟ್ಟು. 6, = ಅಟ್ಟಣ No. 2, ಅಂಗಳ, etc., the palate of the mouth (My.). ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾಜಿದ ಬಡ್ಡಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾಜ್ಯಾಳೇ?—ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮು, ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲು; ಕುಟ್ಟು, ಎಲಾ, ಮೂಗಾವುದ!—ಅಟ್ಟದಿನ್ದ ಬಿದ್ದವನ ದಡಿಯಿನ್ದ ಚಚ್ಚಿದರು.—ಅಟ್ಟ ಸ್ವರ್ಗವಲ್ಲ, ಗಟ್ಟ ಮೇರುವಲ್ಲ (Prvs.). see B. 4, 121. 136. —ಅಟ್ಟಗವಲ್. -ಕವಲ್. (Śmd. 385). a tall bifurcated (or lateral) branch. —ಅಟ್ಟಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. (= ಅಟಗೋಲು). a long staff or pole (ಕುರುದಣ್ಡ Mr. 350, o. r. ಕುರದಣ್ಡ). —ಅಟ್ಟವಡಿ. (-ಬಡಿ?). (Śmd. 385; Kk. 96). a long stick (?). —ಅಟ್ಟಹಾಸ. (Śmd. 385; Kk. 96). = ಅಟ್ಟಾಸ. a loud laughter or outcry. 2, pomp, parade, ostentation (ಬಡಿವಾರ Cb.; My.). see J. 10, 35; 16, 25; 26, 34. —ಅಟ್ಟಹಾಸಗಾಱ. an ostentatious man (My.). —ಅಟ್ಟಾಸುರ. -ಅಸುರ. excessive trouble (Abh. P. 13, 51).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 3. = ಹಟ್ಟ. a market-place. —ಅಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ. dallying in market places: a prostitute (ಹಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ Nr.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 4. dried, dry (Sk.; *cf.* ಅಟ್ಟು 8).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 5. boiled rice, food (Sk.; *cf.* ಅಟ್ಟು 10).

***ಅಟ್ಟಟ್ಟಿ aṭṭaṭṭi.** a messenger. [....ಇನ್ನಳಿಪಿಂದವಟ್ಟುವಟ್ಟಟ್ಟಿಗಳಂ ಬಿಸುಟ್ಟುದು Pb. 9, 89]. Abh. P. 11, 23.

ಅಟ್ಟಣ aṭṭaṇa. (the hind part of) the deck of a vessel (used as a cook-room). ಹಡಗಿನ ಅಡಿಪ ಅಟ್ಟಣಂ ತರ್ಪಣಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 408). 2, = ಅಟ್ಟ 2, No. 6, the palate (Mg.).

ಅಟ್ಟಣೆ aṭṭaṇe. = ಅಟ್ಟಳೆ. see ಪಡಿಯಟ್ಟಣೆ, ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆ.

ಅಟ್ಟವಣೆ aṭṭavaṇe. = ಅಟವಣೆ 1. (My.).

***ಅಟ್ಟವಣೆಕೋಲ್ aṭṭavaṇe-kōl.** an improvised stand for placing books.....ಅಟ್ಟವಣೆ ಕೋಲ್ಗಳ ಮೇಲೆಸೆದಿರ್ದ ವೀರ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಶಾಸನಂ ಬರೆದ ಪೊತ್ತಗೆಯಂತೆ....Pb. 11, 46.

ಅಟ್ಟವೆ aṭṭave. 1. Tbh. of ಅಷ್ಟಮಿ. (Śmd. 365; Śm. 19).

ಅಟ್ಟವೆ aṭṭave. 2. = ಅಟ್ಟ 2, No. 2. (My.). 2, a structure of poles put on stones, on which a stack is heaped (My.).

ಅಟ್ಟಳೆ aṭṭaḷe. = ಅಟ್ಟಣ, ಅಟ್ಟಣೆ, (ಅಟ್ಟೋಳೆ, ಅಟ್ಟು). Tbh. of ಅಟ್ಟಾಲ [ಎರಡೆರಡಟ್ಟಳೆಗೆ ತರಂತರದಿಂದೊಂದೊಂದು ಗೋಪುರಂ Ap. 6, 106]. (Ct. II, 39; ಅಟ್ಟೋಳೆ Ct. I, 9; ಅಟ್ಟ, ಕ್ಷೌಮ, ತಲ್ಪ Nr.; ಅಟ್ಟ Mr. 192). see Bp. 16, 10; Abh. P. 5, 103; ಮುಗಿಲಟ್ಟಳೆ.

***ಅಟ್ಟಾಟಿಕೆ aṭṭu₃-āṭike.** messenger's errand. ಅಟ್ಟಾಟಿಕೆಯ ಮಾತನಾಡಲದೇಕೊ? ಮುಟ್ಟ ಬಂದುದಕ್ಕಂಜಲದೇಕೊ ಕಾದಿದಲ್ಲದೆ ಮಾಣೆನು ಓಡಿದರೆ ಭಂಗ ಹಿಂಗದಾಗಿ Bv. 726.

ಅಟ್ಟಾಲ aṭṭāla. = ಅಟ್ಟಳೆ q. v. & ಅಟ್ಟಾಲಕ. an apartment on the roof (Sk.). 2, a palace (ಅರಮನೆ G.). 3, a breast-high wall, a parapet (ಎದೆಯುದ್ದ ಗೋಡೆ G.). 4, a bastion (ಕೊತ್ತಲ, ಬುರುಜು G.).

ಅಟ್ಟಾಲಕ aṭṭālaka. *an apartment on the roof.*

***ಅಟ್ಟಾಳಿಕೆ aṭṭāḷike.** = ಅಟ್ಟಾಲಕ Ap. 6, 105.

ಅಟ್ಟಿ aṭṭi. = ಹಟ್ಟಿ. (My.).

ಅಟ್ಟಿಗಾಲಿಗ aṭṭigāliga. see ಅಲ್ಲಿಗಾರಿಗ.

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 1. to take or retain possession of (S. Mhr.; Mhr. ಅಟಪಣೇಂ, to take up, take possession, etc.). ಅವನು ಆ ಕಳವು ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನು (S. Mhr.). ಪುಣ್ಡ ಸಾವನ್ತನನ್ನು ಗೋವೆ ಸರಕಾರದವರು ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರು (S. Mhr.).

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 2. to cause to pursue, etc. (C.).

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 3. to cause to evaporate by boiling or the agency of natural heat (C.). 2, to cause to be wasted or become worn out (C.). ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏಱಿಸಿ, ಬುಡಕೆ ಉರೀ ಹಚ್ಚಿ, ಅಟ್ಟಿಸಿ, ಉಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಈ ಉಪ್ಪಿಗೆ ಅಟ್ಟುಪ್ಪು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 4, 204). ನೀರು ಅಟ್ಟಿಸಿದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (ಗಿಟಕ G.). ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಇನ್ನಿನ ತನಕ (ನನ್ನ) ಜೀವಾ ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಜೋಪಾನ ಮಾಡಿ, ಈಗ ಎರಡನೆಯವರ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೊಡಲಿ? (B. 2, 33). [*cf.* ಅಟ್ಟು 7].

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 1. (= ಅಣ್ಟು 1) an (obsolete) verb to which the kṛit ಅಟ್ಟು 2 (Śmd. 204) belongs. to be joined.

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 2. = ಅಟ್ಟ 1, (ಅಣ್ಟು 2). the state of being joined. 2, closeness; imperviousness. 3, the state of being crowded or thronged, pressed or squeezed. 4, joining, fitting, being becoming or proper. 5, relationship (Te. ಅಣ್ಟು, relationship; T., M. ಅಡು, to come into contact, come nigh, etc.; to beseem, to be fit or proper, to be proportionate to; ಅಡುತ್ತವ, a relation; *cf.* ಅಚ್ಚು 4, ಅಟ್ಟು 3, ಅಡಗು 3, ಅಡವು 1, ಅಣ್ಪು 2). —ಅಟ್ಟಡವಿ. an impervious forest (S. Mhr.; Bp. 23, 19; 32, 6). —ಅಟ್ಟುಂಜಗಳ. ಅಟ್ಟು-ಂ-ಜಗಳ (Śmd. 204). a close fight. — ಅಟ್ಟುಂಬರಿ. ಅಟ್ಟು-ಂ-ಬರಿ (Śmd. 204).=ಅಟ್ಟುವ್ವಲಿ, ಅಟ್ಟುವ್ವಱಿ. gifts from relations or friends to the bride and bridegroom at the time of marriage (ಬಱುವಱಿ Kk. 53, o. r. ಅಟ್ಟುವ್ವಲಿ). —ಅಟ್ಟುವ್ವಲಿ = ಅಟ್ಟುವ್ವರಿ, etc. (ಬಱುವಱಿ Śm. 61). —ಅಟ್ಟುವ್ವಱಿ. = ಅಟ್ಟುವ್ವರಿ. (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 3. (= ಅಣ್ಟು 1, No. 3.) to keep close to, to follow, to run after. 2, to pursue, to chase, to drive; to drive away (ಅನುಧಾವನ Śmd. Dh.; J. 4, 16; My.). 3, to send, people or things [ಪರಚಕ್ರಭೂಪರಟ್ಟಿದ ಕರಿಗಳ್ ಬಿಡುತರ್ಪ ಮದದ ಪೊನಲಿಂದ Kr. 3, 182; Ap. 1, 76; Pb. 3, 7 va]. (Abh. P. 4, 42 va; 11, 22. 23. 24; My.; *cf.* T. ಅನುಪ್ಪು, Te. ಅನುಪು, to send). ಎಡಱುದರನ್ ಅಟ್ಟಿ ಮೋದುವ ಪಡಿಯಱಗಟ್ಟಿಗೆಗಳ್ (Śmd. 16). ಅನ್ಧಕಾರಂಗಳಂ ನಿಲಲ್ ಈಯದೆ, ಅಟ್ಟಿ (J. 26, 4). ಪಾಣ್ಡವನ ಸೇನೆ ಅಟ್ಟಿ ಸುಡುವ ಅನಲಧೂಮಜ್ವಾಲೆಗೆ ಒಡನೆ ಗೋಱುಟ್ಟು (8, 40). ಅಟ್ಟಿ ಬಹ ಮದಕರಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುದು (Dp. 172, 2). ಅವರು ಓಡಿ ಹೋದರು; ಡೆರಾಯಸನು (Darius) ಅವರ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದನು; ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಕುತೀ (Scythian) ಜನರನ್ನು ಅಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುತ್ತಾ (B. 4, 217). ಕಾಡುಗುದುರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಎರಡನೆಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಿಣ್ಡಿನೊಳಗೆ ಸೇರಗೊಡದೆ, ಲತ್ತೀ ಜಾಡಿಸಿ, ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಅಟ್ಟುತ್ತವೆ (B. 5, 13). —ನೃಪಂ ಬೆಪ್ಪಿಟ್ಟುಂ ದೂತನ ಅಟ್ಟಿಯುಂ ಬಾರಂ (Śmd. 283). ಎಮ್ಮುವನ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅಟ್ಟಿದಂ (Bp. 28, 38). ನಾರಿ (ಹುಗ್ಗಿಯಂ) ದಾಸಿಯ ಕೆಯ್ಯಲಿ ಅಟ್ಟಲು (33, 17). ನೀನ್ ಅದ ನೋಡಿಕೋ, ಶಿವನ್ ಅಟ್ಟಿದ ಓಲೆಯನು! (53, 17). ವಿದುರನ್ ಅಟ್ಟಿದ ಖನಕ ಬನ್ದನು (Bh. 1, 8, 86). ಇದು ಕಾಮ್ಭೋಜನರೇನ್ದ್ರನ್ ಅಟ್ಟಿದ ಹಯವ್ರಾತಂ (Rśv. 5, 22). see also Abh. P. 11, 23; Bp. 5, 6; 25, 29; 28, 36; 39, 44. 48; Prv. s. ಓಡು 2; ಅಱಿಯಟ್ಟು, ಎಟ್ಟಿಟ್ಟು, ಬೆನ್ನಟ್ಟು, ಹಿನ್ದಟ್ಟು. [—ಅಟ್ಟಿಕಳೆ. to drive out. ಮನೆಯಿಂ ಪಂಡಿತಿಯ ನಟ್ಟಿಕಳೆದೊಡೆ ನಂದಿಮಿತ್ರಂ ಪೋಗಿ Vr. 77, 16. —ಅಟ್ಟುಂಬರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. 1, to pursue and overtake. ಶರಸಂಘಾತಂಗಳಂ ನುರ್ಗಿನೇರ್ದ ರಿದಟ್ಟುಂಬರಿಗೊಂಡು. Pb. 11, 40. 2, to excel, surpass. ಬಟ್ಟಗೊಡೆ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಯನಟ್ಟುಂಬರಿಗೊಳೆ Pb. 6, 9]. —ಅಟ್ಟ್ಯಾಡು. -ಆಡು. to pursue, to chase about (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 4. pursuing, sending. see ಅಟ್ಟುಳಿ 2.

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 5. to put (My.). ಆರೋಗಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿದೋ? ಸೀ ಇತ್ತೋ? ತುಪ್ಪವನ್ ಅಟ್ಟಿವನ್ ಎನ್ದೋ? ಕುಡಿಯಲ್ ಅಱಿಯೋ? (Bp. 14, 9). see ನೀರಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. ಹಿಟ್ಟಟ್ಟಿ (*i. e.* ಅಟ್ಟಲಾಗಿ), ನೀರಟ್ಟಿ ಮುದ್ದೆ ಗನವಾಯಿತು (Prv.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 6. putting, placing. —ಅಟ್ಟುಕುೞಿ. N. of a game in which cowries or tamarind stones are put from hole to hole on a wooden board (My.). —ಅಟ್ಟುಗುಣಿ. -ಕುಣಿ. = ಅಟ್ಟುಕುೞಿ. (My.). —ಅಟ್ಟುಗುೞಿ. -ಕುೞಿ. = ಅಟ್ಟುಗುಣಿ. (My.). —ಅಟ್ಟುಗುೞಿ ಮಣೆ. the board for that play (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 7. (fr. ಅಱ್ 2). to evaporate (v. i.) on account of artificial or natural heat, to become dry; —to be wasted or become worn-out (C.; Mhr. ಆಟಣೇಂ, to waste or dry up, as the body, a well; to wear and waste through teasing or tormenting; etc.; *cf.* Tbh. ಅಟೆ 1; ಅಣ್ಣರಿಸು).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 8. the state of being free from fluidity. —ಅಟ್ಟುಪ್ಪು. salt produced by evaporation; sea-salt (ಪಾಕ್ಯ, ಬಿಡ Si. 312; ವಸುಕ Mr. 143; B. 4, 204).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 9. = ಅಡು 1. to cook (a term only found in Si.). ಅಟ್ಟಿಲ್ ಪಟ್ಟಿ ಅಡಿಗೆ (Si. 313. 314). [—ಅಟ್ಟಡುಗೆ. -ಅಡುಗೆ. cooked food. ಎನ್ನಟ್ಟಡುಗೆಯನುಂಡೊಡೆ ಬಿನ್ನಣಮೇಂ Pb. 8, 54].

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 10. P. p. of ಅಡು 1, q. v. —ಅಟ್ಟೆಡ. -ಎಡ. a place where (one's) food has been dressed: one's native place. ಅವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಟ್ಟೆಡದ ಅಭಿಲಾಷೆ ಬಿಡದು (Prv.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 11. = ಅಟ 2, ಅಸ್ಟು etc. (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 12. = ಎಟ್ಟು 1. to be within reach (My.; *cf.* ಅನ್ದು 3).

ಅಟ್ಟುಳಿ aṭṭuḷi. 1. a crowd, a throng, a multitude (ದಟ್ಟಣೆ G., ಗುಮ್ಪು Cb.); a confused mass. ಮುರುಳಾಟನುಡಿಯ ಅಟ್ಟುಳಿ ನಿರಸ್ತ Mr. 85). 2, the state of being close or squeezed: annoyance, trouble (C. Bp. 32, 45; 38, 2; J. 2, 5).

ಅಟ್ಟುಳಿ aṭṭu-uḷi. 2. a hunting-animal (ಸೋಹು ಮೃಗ Mr. 380).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 1. = ಅಟೆ, etc. see ಉಬ್ಬಟ್ಟೆ.

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 2. = ಅಡೆ. (that adheres? or that is like a headless trunk?) a leech (My.; T., M.).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 3. a headless trunk, especially one retaining vitality (ಕಬನ್ಧ Śm. 44; ಮುಣ್ಡ 89; ಕಡುಕು, ಕಬನ್ಧ Kk. 41; My.; Te.; T. ಮಟ್ಟೈ). [ತಲೆ ಮತ್ತಮಟ್ಟೆಗಳ ಪೋಲಿರ್ದಪ್ಪುವು Pb. 7, 14; ತಲೆಯಿಲ್ಲದಟ್ಟೆಗೆ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟುವ ಉಭಯ ಭ್ರಷ್ಟರ ಮೆಚ್ಚುವನೆ Bv. 72; Cv. 654]. ರಾಗದಿಂ ವಾಹಕರ ಅಟ್ಟೆಯುಂ ತುರಗದ ಅಟ್ಟೆಯುಂ ಆಡಿದವು ಆಜಿರಂಗದೊಳ್ (Abh. P. 13, 65). ತಲೆ ಪಱಿದ ಅಟ್ಟೆ (Bp. 6, 7). ಗಗನಭಾಗಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಪೋಪ ಅಟ್ಟೆಗಳ್ (21, 21). ಅಟ್ಟೆಯಿನ್ದಮ್ ಅಗಲ್ದು ಕೆಯ್ಗೆ ಆಳವಟ್ಟ ತಲೆ ಮಝು ಭಾಪು ಎನುತ ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟು (52, 40). see also Bp. 14, 30; 28, 27; 49, 15; 51, 73; 52, 44; J. 22, 23. — ಅಟ್ಟೆಯಾಟ. -ಆಟ. the motions or play of headless trunks (Abh. P. 10, 235).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 4. a sole (of leather); a sandal (ಕೆರ್ಪು Śm. 89; ಕೆರವು G., My.; T., Te., Tu.). ಒನ್ದು ಅಟ್ಟೆಯ ಕೆರಹು (Bp. 31, 4). ಅಟ್ಟೆಯ ಕೆರವಂ ಮೆಟ್ಟಲು ಅಶ್ವವೇಱಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು (Prv.). see ಒಳಟ್ಟೆ, ಚಿವರಟ್ಟೆ. 2, skin (of any part of the body, My.); bark (of a tree, My.). 3, the juiceless remainder of milled sugar-cane (My.; = ಅಳ್ಳೆ, ಅಳ್ಳಟ್ಟೆ).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭe. 5. what is pushed: a shuttle. ಹಟ್ಟೆಗಾಱಿರ ಅಟ್ಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಶ್ಪನ Nr.).

ಅಟ್ಟೋಳಿ aṭṭoḷi. = ಅಟ್ಟಳೆ. (Ct. 1, 9; Tu. ಅಟ್ಟೊಳಿಗೆ a loft on poles).

ಅಟ್ಯೆ aṭye. *roaming about.*

ಅಟ್ಲು aṭlu. = ಅಟಲ್, etc. mud (My.).

ಅಟ್ಲು aṭlu. (= ಅಟ್ಟೋಳಿ). a scaffold or stand on poles (My.). 2, = ಅಟ್ಟವೆ 2, No. 2. (My.).

ಅಠರ aṭhara. eighteen (My.; Mhr. ಅಠರಾ).

ಅಠಾಣಾ aṭhāṇā. N. of a rāga (My.).

ಅಡ aḍa. 1. = ಅಟ 1, etc. (ಅಡ 4). play, etc. see ಅಡಿಗ 1. ಉಗ್ಗಡ, ತೂಂಕಡ.

ಅಡ aḍa. 2. = ಅಡು 2, etc. cooking. see ಅಡಬಳ 1.

ಅಡ aḍa. 3. —(T. ಅಡಾ, ಅಡೇ, an interjection used in calling to a man-servant or one of the lowest sort of people; *cf.* ಅಲಾ). —ಅಡ ಅಡಾ. rep. ಅಡ ಅಡಾ ಎನ್ನುವನನ್ನು (*i. e.* a Tamil man) ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ನೀಗು (Prv.).

ಅಡ aḍa. 4. (= ಅಡ 1, ಅಸ 4). ಅಡಬಡ. dupl. rashly, *e. g.* ಅಡಬಡ ತಿನ್ನು (S. Mhr.; Tu. ಅರಬರ; Mhr., H. ಹಡಬಡ, hurry and hubbub; tumult and confusion). —ಅಡಹಡಿಸು. dupl. (from an ಅಡಹಡ). to make haste; to move forward with impetuosity, to rush (Abh. P. 8, 61 va.). ಗಂಗೆಯ ಮಡುಗಳನ್ ಅಡಹಡಿಸಿ ಪುಗುವಿನಂ ಭಯವಶದಿಂ (Śmd. 294; Kāvy. I, 5, 37).

ಅಡ aḍa. 5. (= ಅಡ 4?). —ಅಡಬಡಿಸು. dupl. (from an ಅಡಬಡ). to move suddenly, to start. ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಕೂಸು ಅಡಬಡಿಸಿ ಎಚ್ಚತ್ತಿತು (B. 3, 51). ಕರಡಿಯ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬಡಿದರೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಅಡಬಡಿಸುತ್ತದೆ (5, 258).

ಅಡ aḍa. 6. = ಅಡವು 2, (ಅಡು 3), ಅಡ್ಡ 1. the state of being across, transverse, or in the way; the state of being awry; that of being broadwise or horizontal (ತಿರ್ಯಕ್ಕು G.); crosswise. 2, obstructing, an obstruction, an impediment. 3, the state of being contrary or perverse. 4, that of being crossed or interbred. 5, (= ಎಡ 3; Mhr. ಅಡ) that of being subordinate, less, minor, or extra. (*Cf.* Mhr. ಅಟ, ಅಟ, ಅಡ.) —ಅಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟು 1, ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು 1. to arrest, to stop; to thwart (ಅಡ್ಡಲಾಗು Bhn. 37; My.). ನಮ್ಮನ್ನು ಅಡಗಟ್ಟ ಬೇಡ (My.). —ಅಡಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. to fall across or down before (another), to prostrate one's self. ಭೂನಾಥನ ಎಡೆಗೆ ಬೇಗದಿ ಬನ್ದು, ಅಡಗೆಡೆದಂ (Anubhavaśikhāmaṇi 10, 16). —ಅಡಗೊಚ್ಚು. -ಕೊಚ್ಚು. to cut down in fronting (others, Bh. 7, 3, 76.). —ಅಡಗೋಡೆ. = ಅಡ್ಡ-. (S. Mhr.). —ಅಡಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. = ಅಡ್ಡಂಕೆ. (My.). —ಅಡಜಾತಿ. = ಅಡ್ಡ-. a cross breed, a mongrel or inferior kind or caste (S. Mhr.; Tu.; Te. ಅಟುಜಾತಿ). —ಅಡತರ. an inferior kind or state; dejection (Bh. 3, 19, 42). —ಅಡತಾಳೆ. untrustworthiness (Sd.; Mhr. ಅಡತಾಳಾ, a cross-examination, as of an account). —ಅಡದೋಱು. -ತೋಱು. = ಅಡ್ಡದೋಱು, q. v. —ಅಡಬೇನೆ. an additional sickness (S. Mhr.). —ಅಡಮುಟ್ಟ. an ill-behaved, bad fellow (S. Mhr.; Mhr. ಅಡಮೂಠ, stupid, awkward). —ಅಡವಟ್ಟ. ಅಡ-ಬಟ್ಟ. the contrary of roundness, crookedness, ugliness. —ಅಡವಟ್ಟಕೊಬ್ಬರಿ. a deformed cocoa-nut kernel (S. Mhr.). —ಅಡವಟ್ಟಕೊಬ್ಬರಿ ಮೋಱೆ. a face that is like a deformed cocoa-nut kernel (S. Mhr.). —ಅಡಹಾಯ್. = ಅಡ್ಡಹಾಯ್. (J. 8, 36). —ಅಡಾಣಿ. -ಅಣಿ. a cross-pin (My.).

ಅಡ aḍa. 7. = ಅಡೆ 8. —ಅಡಗಲ್ಲು. = ಅಡೆಗಲ್. (My.).

ಅಡ aḍa. 8. = ಅಡವು 1. a pawn, etc. (My.).

ಅಡ aḍa. 9. = ಅಡೆ 15. —ಅಡಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. to fall to the ground or down (Rām. 5, 8, 75).

ಅಡ aḍa. = ಅಟ್ಟ 1, etc. —ಅಡತಾಳ. = ಅಟತಾಳ, ಅಟ್ಟತಾಳ, etc. (My.).

ಅಡಕ aḍaka. = ಅಣಕ 2. pressing into a narrower compass, compressing; compressed state or condition (My. *e. g.* in ಅಡಕ ಮಾಡು; T., M. ಅಡಕ್ಕ). 2, compacture: the state of being suited to the size of a thing. ಈ ಪುಸ್ತಕ ನನ್ನ ಕೆಯ್ಗೆ ಅಡಕವಾಗಿದೆ; ಈ ವಸ್ತು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. (My.). 3, placing one thing upon another, piling, as pots, paper, etc.; piled state; a pile, a stack (My.; see ಹುಲ್ಲಡಕ). 4, storing. 5, contracting one's self, shrinking, as an animal from cold (My.; T., M. Tu. ಅಡಕ್ಕ = small, compact.). 6, the act of stowing away or putting in (as a corpse, etc. in the ground, My. in ಅಡಕ ಮಾಡು). 7, hiding oneself, entering into so as to disappear, being absorbed in, as in a liṅga (ಅಡಕವಾಗು S. Mhr.; My.); hiding place. ಕಳ್ಳರು ಅಡಕವಾದ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ (My.). 8, suiting oneself to, becoming obedient. ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದಾನೆ (My.). 9, being comprehended or contained in. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ (My.). 10, abridgment, as of a story (My. in ಅಡಕ ಮಾಡು). —ಅಡಕಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to press into a narrower compass, as cotton in a sack; to press, as a bookbinder does a book (My.). —ಅಡಕದ ಕೋಣೆ. a storeroom (Bp. 12, 10). 11, a compact (in ಕಟ್ಟಡಕ).

ಅಡಕಲ್ adakal. -ಲು. = ಅಡಕಿಲ್ 1, q. v. (S. Mhr.; T. ಅಡು ಕ್ಕಲ್). —ಅಡಕಲೇಱಿಸು. to raise or make a pile. ನೀನು ಅಡಕ ಲೇಱಿಸಿದ ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಿದರು? (B. 4, 177).

ಅಡಕಿ adaki. a woman who stores up or fills. see ನೀರಡಕಿ.

ಅಡಕಿಲ್ adakil. 1. -ಲು. = ಅಡಕಲ್, ಅಡಿಕಿಲ್. piling, putting one closely upon another; a pile. [ತನಗೀಗಳ್ ರಾಜಾಧಿ ರಾಜನೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡನಡಕಿಲ್ಪೆಸರಂ Ap. 14, 78]. see ನಿಟ್ಟಡಕಿಲ್. —ಅಡಕಿಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. one to be piled upon another. (Cpr. 1, 76. 132).—ಅಡಕಿಲ್ವೊನ್ದು. -ಪೊನ್ದು. one to come upon another (ಒನ್ದಱ ಮೇಲೆ ಒನ್ದು ಇರು Cm., ಅಡಕಿಲಾಗಿ ನಿಲ್ vritti Śmd. 19). (ಬಿನ್ದು) ಅದು ಅಡಕಿಲ್ವೊನ್ದಿ ಇರೆ ಮಣಿಗೆ ಒಪ್ಪುವೋಲ್, ವಿಸರ್ಗಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (19). —ಅಡಕಿಲ್ವೊಟ್ಟು. -ಬೊಟ್ಟು. a raised ornamental mark on the forehead. (Cpr. 6, 66).

ಅಡಕಿಲ್ adakil. 2. a kind of plant. see ಬೆಳ್ಳಡಕಿಲ್.

ಅಡಕು adaku. 1. = ಅಕ್ಕು 1, ಅಡುಕು 1, ಅಡಚು 1, etc. to press into a narrower compass, as one does in packing cloth, cotton, etc.; to press, as the bookbinder does a book (My.; T. ಅಡುಕ್ಕು). 2, to put one thing closely upon another, to pile, as pots, blankets, grass, earth, etc. (My.). 3, to put one thing in or upon another (My.). 4, to put in or on large quantities [ವಿನಯದ ಮಾತು ನೀನೆಂದಂತು ತೋಱಿಗೆ ನೀರಡಕಲುಮಾದಿತ್ಮಂಗೆ ಸೊಡ ರಿಡಲುಂ Pb. 9, 18 va.]. 5, to stow away (ಸ್ಥಾನಾನ್ತರಪ್ರಣೀತ Śmd. Dh.). 6, to subdue, to control (T., M. ಅಡಕ್ಕು, Tu. ಅಡಕ್ಕ್ to throw.). see Rām. 5, 9, 5. ಮಾರಯ್ಯನ್ ಅಡುಗಬ್ಬು ಗಳನ್ ಅಡಕುವನು (Bp. 9, 41). ಮಣ್ಣನ್ ಅಡಕುತ (52, 10). ಸಾಧನ ಸಮಗ್ರವ ಸೂನುಸಹಿತ ಅಡಕಿದನು, ಭಾರಿಯ ಬಣ್ಡಿ ಜವ ಜಡಿಯೆ (Bh. 1, 10, 24; see also 1, 12, 16). ಸರಕುಗಳನ್ ಅಡಕಿದರ್ (C. Bp. 47, 20). [7, to join. ನಿನ್ನ ಮಡದಿಗಿರಲೆಂದರೆ ನಿನ್ನಾ ಮಡದಿಯ ಕೃತಕ ಬೇಱ ನಿನ್ನೊಡಲು ಕೆಡೆಯುಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಲ್ಲಿಗಡಕದೆ ಮಾಣ್ಬಳೆ? Bv. 201].

ಅಡಕು adaku. 2. = ಅಡುಕು 2. the state of being piled. —ಅಡಕುಪಾತ್ರೆ. round vessels that are put one in or upon another (My.).

ಅಡಕೆ adake. = ಅಡ 9, ಅಡಿಕೆ 3. areca, the areca palm, Areca catechu Lin., and its nut [ಈಗಲೊಂದಡಕೆಯುಮಿಲ್ಲ ಕೈಯೊಳ್ Pb. 2, 46]. (ಖಪುರ, ಪೂಗ Nn. 102; ಕ್ರಮುಕ, ಪೂಗ Mr. 112; ಕೌಂಗು Śm. 25. 82; My.; M. ಅಡಕ್ಕ, ಅಡೆಕ್ಕ). ಅಡಕೆಯ ಮರ (ಗೂವಾಕ, ಪೂಗ Nr., Hlā.; ಪೂಗ Nn. 66). ಪೊಸ ಅಡಕೆ (Śmd. 70). —ಅಡಕೆಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಅಡಕೊತ್ತು, etc. (Bp. 12, 10). —ಅಡಕೆಲೆ. areca nut and betel leaf (Bp. 12, 10). —ಅಡಕೆಹಂಗು. an obligation of the worth of an areca nut, the least obligation. ಒನ್ದು ಅಡಕೆಹಂಗಿನೊಳ್ ಒನ್ದೆನು (Bp. 61, 57).

ಅಡಕೊತ್ತು adakottu. = ಅಡಕೋತು, ಅಡಕೆಗತ್ತಿ, ಅಡಗತ್ತಿ, ಅಡಗತ್ತ್ರಿ. a sort of scissors for cutting areca nut (S. Mhr.; Tu. ಅಡ್ಡಕತ್ತ್ರಿ, ಇಡಕತ್ತಿ; Te. ಅಡಕತ್ತು, ಅಡಕೊತ್ತು, ಆಕೊತ್ತು; Mhr. ಅಡಕಿತಾ). [adake+ottu ?].

ಅಡಕೋತು adakōtu. = ಅಡಕೊತ್ತು, etc. (S. Mhr.).

ಅಡಗತ್ತಿ ada-katti. = ಅಡಕೊತ್ತು, etc. (My.).

ಅಡಗತ್ತ್ರಿ ada-kattri. = ಅಡಗತ್ತಿ, etc. (My.).

ಅಡಗಣಿಸು adaganisu. to thwart, to counteract (S. Mhr.); to obstruct, to hinder (Mhr. ಅಟಕಣೇಂ, to be stopped, etc.; ಅಟಕವಿಣೇಂ, ಅಟಕಾವಿಣೇಂ, ಅಡ-, ಅಡ-, to obstruct, etc.).

ಅಡಗಿಸು adagisu. = ಅಡಂಗಿಸು, ಅಣಗಿಸು. to cause to hide or be withdrawn from sight (C.). 2, to conceal, to hide (C.). 3, to subdue, as bad people (My.); to suppress. 4, to appease, to alleviate, to soothe, etc., as sorrow, disease, etc. see Bp. 32, 4. 32; 36, 1; 40, 71; 57, 7. ಬಿಡದೆ ಶುಕ ಪಕ್ಷಿಯನು ಅಡಗಿಸಿಯೆ ಹಾಲೆಱೆದು ಒಡನೆ ಹೇಱಿದ ನುಡಿಯ ತಾ ನುಡಿವುದು (Dp. 148). ಗಾಳಿಯನ್ನಾದರೂ ಅಡಗಿಸ ಬಹುದು, ಗಯ್ಯಾಳೀ ಬಾಯ್ಯನ್ನು ಅಡಗಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಅಡಗಿಸುಹ adagisuha. the act of concealing or hiding. ಶರೀರವನ್ ಅಡಗಿಸುಹ (ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ, ಅವಹಿತ್ಥ Nr.).

ಅಡಗು adagu. 1. = ಅಡಂಗು 1, ಅಡಿಗು, ಅಣಗು, ಅಣುಂಗು. to conceal one's self, to hide; to disappear or vanish; to cease [Ap. 3, 34]. (ಗೋಪ್ಯ Śm. 84; ಮೆಯ್ಗರೆ Śs.; C.; ಮಾಜು G.; T., Te.; Tu. ಅಡೆಂಗು *cf.* ಅಡೆ 7). 2, to decrease; to be quenched; to be appeased. 3, to be humbled (My.; Te., T.). 4, to crouch (My.). 5, to be contained in (Bh. 1, 1, 12; My.; T.). 6, to enter (My.). ಬಸವ ಶರಣ್ ಎನೆ ಭವನ್ ಅಡಗುವದು (Bp. 1, 26). ಯುವತಿಯ ಅಸು ಅಡಗಿದೊಡೆ ಮುಸುಟಿಯ ಚವುಡರಾಯನು ಪಡೆಯನೇ? (46, 45). ದಧಿಯೊಳ್ ನೊರೆಗಳ್ ಒಗೆದು ದಧಿಯೊಳ್ ಅಡಗಿದನ್ತೆ (61, 66). ಅಡಗುವದು (ಅನ್ತರ್ಧಿ); ಓಡಿ ಅಡಗಿದವನು (ನಷ್ಟ, ತಿರೋಹಿತ Nr). ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳ್ ಅಡಗಿ ಸಮಾಧಾನವೃತ್ತಿ ಆಗಿ ಇರುವಿಕೆ (ಶಮ, ಶಾನ್ತಿ Si. 386). ತಿಮಿರದನ್ ಅಡಗಿದ ಲೋಕ, ಶಿಕ್ಷಾ ಕ್ರಮಣಮ್ ಅಡಗಿದ ದನ್ತಿ, ಕರ್ಮಭ್ರಮೆಗಳ್ ಅಡಗಿದ ಯೋಗಿ, ರುಜೆ ಅಡಗಿದ ನರೋತ್ತಮನು, ಹಿಮನ್ ಅಡಗಿದ ಸರೋಜದ ಅನ್ತೆ ಇಹುದು ಅಮಲಮತಿ; ಕೇಳ್, ಪಗೆಗಳ್ ಅಡಗಿದಡೆ ಅಮರಪದಮ್ ಎನಿಸುವುದು (Bh. 1, 8, 24). ಬೆಳಗಾಗೆ...ಹೊಕ್ಕರು ಹಱುವವನು, ಬೆಳಗಡಗೆ ನಡೆದರು ಹಲವು ಯೋಜನವ (1, 8, 93). ಪೊದಱೊಳ್ ಅಡಗು (J. 28, 45). ನದಿಗಳ್, ಉಬ್ಬರಮ್ ಅಡಗಿ, ತಿಳಿದು ಪರಿದವು (25, 3). ನಯನಾನನ್ದಮ್ ಅನ್ದು ಅಡಗಲು (26, 26). ಸಾರಂಗವು...ಸೊಪ್ಪೆಯ ಮಱಿಗೆ ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (B. 4, 42). ಪೊಡವಿ ಅಱತು, ಅಖಿಲಜಲಮುಂ ಕುಡಿದುಂ, ತೃಷೆ ಅಡಗದೆ, ಅಮರೀಚೀಜಲಮುಂ ತಡೆಯದೆ ಕುಡಿಯಲ್ (Rśv. 5, 33). (ನೀನ್) ಆವುದನ್ ಊಹಿಸಿದೊಡೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್ ಅಡಗಿ ಇಹೆವು (Bh. 1, 8, 78). ಸುಗನ್ಧ ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಣ್ಡು ಇರುವ ಪರಿಮಳಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ತೈಲಾದ್ಯುತ್ತೇಜಕಸಾಮಗ್ರಿ (ಪ್ರಬೋಧನ, ಅನುಬೋಧ Si. 225). —ಅಡಗಡಗು. rep. (Bp. 32, 34).

ಅಡಗು adagu. 2. (= ಅಡು 4). flesh, meat (ಬಿಕ್ಕು, ಬಾಡು Śm. 32; ಮಾಂಸ 84; ಬಿಕ್ಕು, ಜಾಂಗಲ Kk. 41; ಸಂಗರ, ಮಾಂಸ Nn.19; ಮಾಂಸ Bhn. 52; *cf.* ಅಡಬಳ 2). [ನೆತ್ತರ ತೋಱಿಗಳಂ ಬಂಜಿಸಿಯು ಮಡಗಿನಿಡುವುಗಳಂ ದಾಂಟಿಯುಂ Pb. 13, 58, va.; ಅಡಗ ಮೆಚ್ಚಿ ಸೊಣಗ ನೆಂಜಲ ತಿಂಬುದೀ ಲೋಕವಲ್ಲ Bv. 768; Cv. 369]. ಸುಟ್ಟ ಅಡಗು ಭೂತಿ ಎಮ್ಬುದು, ತಾಳಿಸಿದ ಅಡಗು ಭರೂಟಕಮ್ ಎಮ್ಬುದು, ಅಟ್ಟ ಅಡಗು ಉಖ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಬಱುಗೆಣ್ಡದೊಳು ಸುಟ್ಟ ಅಡಗು (ಭೂತಿ Mr. 217); ಅಡಗನ್ ಓರನ್ತೆ ತಿಮ್ಬುವಂ (ಶಾಷ್ಕಲ 231). ಈ ಸೊಪಚನ್ ಇನ್ದು ಅಡುವುದು ಅಡಗು, ಅಕಟ! (Bp. 57, 2). see ಸುಣ್ಬಗೆಯಡಗು. —ಅಡಗುದಿನ್. -ತಿನ್. to eat meat. ಅಡಗುದಿಮ್ಬುವನು (ಶಾಷ್ಕಲ Hlā.).

ಅಡಗು adagu. 3. the state of being joined, becoming or fit; agreeableness, beauty (R.; Te. ಅಂಗು, ಅನ್ದ;

Te. ಅಂಚಿ. near; T. ಅಣಂಗು, ಅಟಗು, ಅಳಿಗ, ಅಯಿಲ್, ಅವುಜು, ಅಮ್ಮೈ, neatness, beauty, elegance; ಅಂಜಿಲ್, union; ಅಜಲ್, ಅಣಿಜು, ಅಯಲ್, nearness; ಅಡ, communication, intercourse; see ಅಣ್ಡಿಸು; *cf.* ಅಕ್ಕು 2; ಅಜ್ಜು 1; ಅಟ್ಟು 1 & 2; ಅಡವು 1; ಅಣಿ 2; ಅನು 1; ಅನ್ದ; ಅಯ್ದು; ಅರಗು 1; ಅಲ್ 3; ಅಲಮ್ಪು; ಅವುಸು; ಅಳ 2).

ಅಡಗೆ aḍage. = ಅಡಿಗೆ, etc. cooking, etc. ಅಡಗೆ ಮಾಡುವವ (G. 9).

ಅಡಗೈ aḍagey. wind in the womb or bowels (S. Mhr.).

ಅಡಂಗಾಯ್ತ aḍaṅgu₂-āyta. a man belonging to a fort (ಕೊಟ್ಟವಳ, ಕುಱುಪ್ಪು Kk. 37; Śm. 45; ಕೊಟ್ಟಗಾಱ G.).

ಅಡಂಗಿಸು aḍaṅgisu. = ಅಡಗಿಸು. ಪ್ರಸಾದಿಯ ದಾಸಿದೇವಯ್ಯ.... ನಿನ್ನ ಬಲುದರ್ಪನನ್ ಅಡಂಗಿಸಿ (Bp. 32, 33).

ಅಡಂಗು aḍaṅgu. 1. (Śmd. 48). = ಅಡಗು 1, etc. (ಗೋಪನ Śmd. Dh.; ಉಳಿ Śmd. I; ಮೆಯ್ಗರೆ Kk. 43; ಮಸುಳ್ 72, Śm. 44). ಕಚ್ಚಪೋಪಾಯದೆ ಅಡಂಗಿ ನಿಲ್! (Śmd. 272). [ನಗೆಗಣ್ಣಳಾಲಿ ಮಗುಳ್ದಂತಿರೆ ಮುಚ್ಚಿರೆ ಸುಯ್ಯಡಂಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಱಸೊಂದಿದಂದದೊಳ್ ಜೋಲ್ದ ನಿಜೇಶನಂ Pb. 2, 19; Ap. 15, 26]. ನಭದೊಳ್ ಒಗೆದು ತಟರ್ಲತೆ, ಮೇಲೆ ನಭದೊಳು ಹೋಳೆದು ಅಡಂಗಿದ ಪೋಲ್ (Bp. 61, 66). ಜವದಿನ್ ಉಷಃಕಾಲನೃಪಂ ತವೆ ಕಡಿದುದು ಎನಿಸಿ ಮರ್ಬುವೆಳಗಂ ತಳೆದು ಒಪ್ಪುವ ಬಾಂಗೆಱೆಯೊಳ್ ಮಾಂಗಳ್ ತವಕದೊಳ್ ಮುಱುಗುವನ್ತೆ ಅಡಂಗಿದುವು ಅಗಳ್ (Rśv. 12, 12). ಭೇರೀಧ್ವಾನದಿನ್ದಂ ಭಗಣಂ ಇನನುಮ್ ಅಡಂಗಿ ಇರ್ದ ಪೋಲ್ ತೋಱುದುದು (13, 89). see ಒಳಡಂಗು. — ಅಡಂಗೆ ವೊಯ್. ಅಡಂಗೆ-ವೊಯ್. to beat one so that he hides himself; to cause to become ashamed, to shame. 'ತಾಮಸಗೆ ತಾಗಿದ ಸುರನ ಕಾಮಕರಂ ಕರಮ್ ಅಡಂಗಿ ಸುರ್ಗಿ ಅಪ್ಪಿನೆಗಂ ಕಾಮದನ್ ಅಡಂಗೆ ವೊಯ್ದಂ (Śmd. 293, 406). ರಾಗದಿನ್ದೆ ಎರೆಯನ್ ಅಡಂಗೆವೊಯ್ದು ಮುಗಿಲುದ್ದನ್ ಎನಲ್ ಪರಿಯುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ನೆತ್ತರ ತೊಱೆ (Abh. P. 13, 66). ತೊಡಂಕಿದ ವೀರನನ್ ಅಡಂಗೆವೊಯ್ದು.....ಪರಾಕ್ರಮಂ (Rśv. 6, 11 va.).

ಅಡಂಗು aḍaṅgu 2. hiding; a place of hiding or of refuge: a fort. [ಅಡಂಗನುಡಂಗಿ ಬಂದೊಡೊಕ್ಕಲಿಗನೆಸರ್ಗೆ ಪೊಣ್ಪುದು ಕುಱುಂಬು....Pb. 2, 90]. see ಅಡಂಗಾಯ್ತ & ಡಾಗು.

ಅಡಂಗುಱುಚು aḍaṅguṟucu. = ಡಂಗುಱುಚು. — ಅಡಂಗುಱುಚಾಟ. -ಆಟ. a peculiar kind of blindman's-buff, hide-and-seek (ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಾಟ Kk. 74; Śs.).

ಅಡಚಣೆ aḍacaṇe. obstruction, difficulty, distress (C.; Mhr. ಅಡಚಣ).

ಅಡಚು aḍacu. 1. related to and partly identical with ಅಗಚು, ಅಗುಚು, ಅಗುಸು, ಅಡಕು 1, ಅಡಸು, ಅಡುಕು 1, ಅಣಕು, ಅಣಚು, ಅಣಂಚು, ಅಣುಂಕು, ಅತುಕು, ಅದಕು 1, etc. to pack, or pack up, close; to stuff in; to press down; to humble; to hush, to silence, to shut, as the mouth (Te. ಅಡಚು, ಅಡಂಚು; T. ಅಡೈ, ಅಡೈಚು; My. only: *to stuff into, as food into the mouth; cf.* ಅಡೆ 3).

ಅಡಚು aḍacu. 2. to rap, to cuff (R.; Te. ಅಡಂಚು, ಅಡುಚು, to beat, strike, break, destroy, smite; *cf.* ಅಡೆ 4; ಅವಲ್ 1 & 2; T., M. ಅಡಿ, to beat, to strike).

ಅಡಣೆ aḍaṇe. = ಅಟೆ, etc.

ಅಡದಲಿಕಿ aḍadaliki. a peon (S. Mhr., H.; B. 5, 284).

ಅಡದಿ aḍadi. = ಅಡಿದಿ, ಹಡದಿ. clothes which washermen take home for washing, and occasionally, after washing, give on hire (My.). — ಅಡದಿ ಬಟ್ಟೆ. clothes hired from the washerman (My.).

ಅಡನೆ aḍane. (fr. ಅಡ 6). = ಅಡ್ಡನೆ, ಅಡ್ಡೆ. crosswise, etc. — ಅಡನಾಡಿ. -ಅಡಿ. that acts perversely: a perverse or stubborn person or beast. — ಅಡನಾಡಿತನ. -ಅಡಿತನ. perversity; uncouthness (My.).

ಅಡಪ aḍapa. = ಹಡಪ. a small bag, used as a pouch for areca nut and betel leaves [ಚಾಮರದ ಕುಂಚದಡಪದ ಡವಕೆಯ ವಾರವಿಳಾಸಿನಿಯರೆರಡುಂ ಕೆಲದೊಳ್ ಸುತ್ತಿಱಿದು Pb. 3, 48; Ap. 3, 24 va.]. (Abh. P. 3, 83 va.); barbers' dressing case (My.; Te., Tu.; M. ಅಡಪ್ಪ; T. ಅಡೈಪ್ಪ, ಅಡೈಪ್ಪೈ, ಅಜಪ್ಪು).

ಅಡಪವಳ aḍapa-vaḷa. (Śmd. 234. 89). = ಅಡಪವಳ್ಳ. a man who carries his master's betel-nut pouch. 2, a barber (ಹಡಪಾಳಿ Ct. II, 117).

ಅಡಪವಳ್ಳ aḍapa-vaḷḷa. (Śmd. 234). = ಅಡಪವಳ.

ಅಡಪಿಗ aḍapa-iga. (Śmd. 233). = ಅಡಪವಳ, ಹಡಪಿಗ.

ಅಡಪು aḍapu. 1. a kind of pimples or pustules (S.Mhr.). ಮುಪ್ಪಾವರೆ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅಡಪು ಹತ್ತುತ್ತದೆ (B. 5, 29).

ಅಡಪು aḍapu. 2. = ಅಡವು 1, No. 3. a pledge, a pawn (C.; *cf.* ಅಡಪುರ). 2, a certain attitude in dancing (Rśv. 5, 19va.).

ಅಡಬಳ aḍa₂-baḷa. 1. = ಅಡುವಳ. a cook (ಬಾಣಸಿಗ Śmd. II; Śm. 45; Kk. 36; ಅಡಗೆ ಮಾಡುವವ G.). ಶೂಲಧರ, ನಿಮ್ಮ ಅಡಬಳಂ ಸಿರಿಯಾಳ (Bp. 9, 40). see ಸಗ್ಗಿಗರಡಬಳ.

ಅಡಬಳ aḍabaḷa. 2. flesh (ಮಾಂಸ Bhn. 3; Dp. 59, 3; *cf.* ಅಡಗು 2).

ಅಡಬೆ aḍabe. = ಹಡಬೆ. perverseness, wickedness (used of stray cattle, My.; Mhr. ಅಡವಾ).

ಅಡಮ್ಬರ aḍambara. = ಅಡಮ್ಬರ. ostentation, display (My.).

ಅಡಯಾಳ aḍayāḷa. a mark, a sign (R.; M.; Te. ಅಡಿಯಾಲ; T. ಅಡೈಯಾಳ).

ಅಡರ್ aḍar. = ಅಡರು 1, (ಅಮರ್), P. p. ಅಡರ್ದು. to be united with or to be joined to, to join (ಪತ್ತು Śmd. Cm. 152, 218; Śm. 97; ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳು Cb.; T.; to be close, etc.; a crowding together, narrowness, a being straitened; M. ಅಡಲ್, closing with; Te. ಅಡರು, to be fit or proper). [ಕುಲ ಶೈಲ ಕುಳಂಗಳಂ ತಗುಳ್ದಡರ್ವುದನೊಂದು ಬಾಳರವಿ ತನ್ನಯ ಸೋಗಿಲ ಮೇಗೆ ರಾಗದಿಂ ಪೊಡರ್ವುದಂ Pb. 1, 140; Ap. 3, 34]. ಅಬಿನ್ದು ಆಗಿ ಎವರ್ಣಂ ಬಹುವಚನದ ಅರ್ಣಂ ಅಡರ್ವುದು (Śmd. 151). ಸಮಾಸದೊಳನ್ ಅಸಮಾಸದೊಳಂ ರೇಫೆ ಅಡರ್ದ ಅಕ್ಕರಕ್ಕೆ ದ್ವಿತ್ವಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (218). ತತ್ಪದನ.... ಅಡರ್ದ ಬಸವನ ಭಕ್ತಿರತಿ (Bp. 4, 60). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯ ಕೃಪೆ ಅಡರೆ ಈ ತಪ್ಪಂ ಕ್ಷಮಿಸನೇಟ್ಟು (22, 41; see also 27, 4; 34, 5). ಪುಗೆ ಸೋಗೆಯ ಸೊಮ್ಪು ಅಡರ್ದ ಪೊಸ ಪೀಲಿಯೊಳ್, ಫಣಿ ಬಿಡದೆ ಉರಿದುದು (Rśv. 5, 43). ಚಿನ್ತೆಯಿಂ ಬೆಳ್ಪು ಅಡರ್ದುದು ಎನೆ ತದಬ್ದಂ ಶರನ್ಮೇಘಮ್ ಇರ್ಕುಂ (6. 4). (ಈ ನಿಘಣ್ಟು) ಅಡರ್ದ ಪಿತನನ್ತೆ ಲಕ್ಷಣ ಸುಶಬ್ದಮನ್ ಈವುದು (Mr. 6). see J. 26, 11. 2, (to hold on), to climb, to ascend, to mount; to rise (ಆರೋಹಣ Śmd. Dh.; C. as

ಅಡರು; ಏಱು G.). ಮೊದಲಿನ್ದ ತುದಿವರಮ್ ಅಡರ್ವ ಲತೆ (ಆರೋಹ Nr.). ಸಱಗಳಂ ತಾವು ಅಡರುತಂ (Bp. 52, 15). ಪಣೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂ ತವೆ ಅಡರೆ (Cpr. 7, 53). ಅನ್ದಳವನ್ ಅಡರ್ವಂ (Rāghc. 17, 53). (ನಾಳೀಜಂಘಂ) ಶಾಖಾಗ್ರದೊಳ್ ಅಡರ್ದು ಅಲುಗಲ್ (Rśv. 9, 29). ತಡಿತಡಿಗೆ ಅಡರ್ವ ಜಲದೊತ್ತುಗಳ ಮುತ್ತುಗಳ ಪದಪಿನಿಂ ಕಡಲ್ ಎಸೆದುದು (C. Bp. 2, 4). ಕೆನ್ಧೂಳ್ ಅಡರ್ದು, ನಭಮಂ ಮುಸುಕಿತು (J. 22, 5). ಮರಕೆ ಅಡರ್ (28, 45). ಅಶ್ವಮನ್ ಅಡರ್ವಂ (28, 57). see Līlv. s. ಪಡು 3. 3, to rise and fall upon, to pounce upon, to rush at, as dogs, etc. do (C. as ಅಡರು). 4, to arise, to come, to appear. (Te.). ಕೆಮ್ಪು ಅಡರ್ದ ಕಡೆಗಣ್ಗಳ್ (Rśv. 14, 5 va.). 5, to appear in numbers, to amass, as clouds (My. as ಅಡರು).

ಅಡರಿಸು aḍarisu. to cause to adhere; to cause to ascend, etc. (My.; Bp. 18, 40; 32, 57).

ಅಡರು aḍaru. 1. = ಅಡರ್, q. v. P. p. ಅಡರಿ. ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಅಂಘ್ರಿಯನ್ ಅಡರಿ ನೋಡಲು (Bp. 29, 10). ಸಮ್ಪದವಮ್ ಅಡರಿ ಪರಿಣಯಮಂ ನೆಗೞ್ದು (32, 39). ಚಣ್ಡಹುಱುಹೊಟ್ಟೆಗಳ್ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ ಅಡರಿದಡೆ (18, 56). ಒನ್ದನ್ ಅಡರಿ ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ನೀಡುವರ್ ಅಬಲೆಯರು ಲತೆಗಳ ಅನ್ದದಲಿ (40, 77). ಮಡದಿಯ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಗಳ್ ಅಡರಿ ನೋಡಿದ ಕಂಗಳಂ ಕಳದು (45, 29). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಅಡರಿದ ಮೊೞಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಊರ್ಧ್ವಜಾನು, etc. Nr.). ಅಡರಿ ಧೂಳಿ ಪುಟ್ಟಿಮುದು (ಧೂಳೀಪಟ್ಟ Bhn. 36). ಹರುಷ ಮಿಗೆ ಹರಿತನ್ದು, ಬಣ್ಡಿಶಿರದ ಹಲಿಗೆಯನ್ ಅಡರಿದನು (Bh. 1, 10, 27). ತಾವು ಅವಸರೋಚಿತಕೆ ಅಡರಿ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ ಒಡರ್ಚಲು (Bp. 50, 32). ಅತಿವಿಕ್ರಮುವಿನೋದದೊಳ್ ಅಡರಿ, ಪಟುವಿಷಕೇಳಿಯಂ ಸಲಿಸುತ್ತಂ (59, 24). ಪ್ರಿಯುವ್ ಅಡರಿ (11, 36). ಬೆಡಗು ಅಡರಿ (24, 60). ಚಲುವಡರಿ (28, 53). ವೈಭವವ್ ಅಡರಿ (50, 16). ಕೆಮ್ಪು ಅಡರೆ (58, 61). ಅಡರಿತು ಆ ಕೀಲಾರಂ (60, 36).

ಅಡರು aḍaru. 2. a rising and falling upon, an attack; an attempt. ನಮ್ಬಿಸುವ ಸೋಲಿಸುವ ಅಡರುಗಳು (Bp. 40, 62). 2, a taking fire or kindling of the wick in a lamp-saucer when the oil is exhausted. ಅಡರು ಹತ್ತು (My.). 3, the state of being raised up, as a kacce, etc. — ಅಡರಾಟ. -ಆಟ. a scuffle (My.). 2, vying, rivalry (My.). — ಅಡರುಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. a greatly raised kacce (at the back, My.). — ಅಡರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to raise and tie, as one's dōtra. the nirige of a sīre, etc. (My.). —ಅಡರುಗಾಲು. -ಕಾಲು. a raised, lifted foot (in walking, My.).

ಅಡರುವಿಕೆ aḍaruvike. a rising, a standing up, etc. ರಾಘವನ ಧನುವಿಂ ಕಡಿವಡೆದು ಉಱದ ಗನ್ದಮಾದನನ ಅಡರುವಿಕೆ (Bp. 19, 30; My.).

ಅಡರ್ಚಿಸು aḍarcisu. to cause (oneself) to be brought together with, to be involved in ಆಪತ್ತು ಅಡರ್ಚಿಸಿದ (ಅಭಿಪನ್ನ Si. 439).

ಅಡರ್ಚು aḍarcu. to bring together; to set in readiness, to prepare (R.; Te. ಅಡರಿಂಚು, to make, to perform).

ಅಡರ್ಪು aḍarpu. 1. (Śmd. 50). trust (union): an accumulation, a heap, a mass (Śśv. 1, 34). 2, foundation, basis (for the mind, Śśv. 1, 81 va.). (ಅಂಕೆ, ನೆಮ್ಮುಗೆ Kk. 74; Śm. 66; *cf.* ಅಡೆ 6). 3, a true representation, an image (Śśv. 4, 38). *cf.* ಅಡಪು 2.

***ಅಡರ್ಪು aḍarpu. 2.** support. ಜಸಕಡರ್ಪಪ್ಪನ್ನೆಗಂ ಸಂಪದನೀ ಜಗದೊಳ್ Pb. 1, 27; ಕೆಳೆಗೆ ಕುಲಭವನಮುಂ ಪ್ರತಾಪಕ್ಕಡರ್ಪುಮಾಗಿ ಬಳೆವನ್ನೆಗಂ Ap. 6, 22 va.

ಅಡಲ್ aḍal. N. of a plant. (see ಗಜಕರ್ಣಿಕೆ).

ಅಡಲ aḍala. = ಪಡಲ. (My.).

ಅಡಲು aḍalu. 1. (= ಅಗಲು 1 No. 4, ಅದರು 1, ಅಲ್ಲು 2). to be shaken, to tremble (R.). 2, to be afraid (R., Te.; *cf.* ಅಳಜು 1). 3, to grieve (R., Te.; = ಅಟಲ್ 1).

ಅಡಲು aḍalu. 2. tremor (R.). 2, whirling, confusion of mind (My.; *cf.* ಅಯಿಲು). 3, grief; fear (R.; T. ಅಡರ್; Te. ಅಡರು, ಅಡಲು). —ಅಡಲುಹುೞ. a winged insect that continually whirls round (My.).

ಅಡಲು aḍalu. 3. = ಅಡ್ಲು, ಅಜೀಲ್ 2, etc. mud (My.).

ಅಡವಿ aḍavi. Tbh. of ಅಟವಿ (Śmd. 338; Hlā. II, 55; V, 13; Ct. II, 91; Nn. 144; Mr. 151; ಶರಧಿ, ಕಾನನ Nn. 11; ವಿಪಿನ 106; ಕಾನ್ತಾರ 117; C.). also: wild (regarding animals and plants). ಮಲಯುಪರ್ವತದ ಅಡವಿ (Bp. 43, 25). ಅಡವಿಯ ಮನ್ದೆ (58, 22). ಅಡವಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದರು, ಬೆಳವಿಗೆ ಅಡವಿಯೊಳಗೆ; ಇನ್ನು ಅವರ ಬಾೞಕೆಗೆ ಅಡವಿಯೇ ನೆಲೆ! (Bh. 1, 8, 23). see ಪೇರಡವಿ. —ಅಡವಿಅಣ್ಟುರಿಕೆ. = ಅಣ್ಟರಿಕೆ. a small prostrate grass with seeds that stick to one's clothes, Lappago aliena Spr. (Z.). —ಅಡವಿಅಣ್ಟುರಿಕೆ. = ಅಣ್ಟುರಿಕೆ (Z.). —ಅಡವಿಕುಱಿ. the ribfaced or barking deer, Ceroulus aureus (Gz.). —ಅಡವಿಕೋೞಿ. the grey jungle fowl, Gallus sonnerati (Bḍ.). —ಅಡವಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಅಡಿವಿಗಿಚ್ಚು. fire in forests or wilds (My.). —ಅಡವಿಗಿಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to catch the fire of forests, etc. ಅಡವಿಗಿಚ್ಚುಗೊಂಡ ಪುಲ್ಲೆಯನ್ತೆ ಹರಣಂ ಹಮ್ಮಯ್ಸುವುದು (Rśv. 13, 104 va.). ಅಡವಿಗುಮ್ಬಳ. -ಕುಮ್ಬಳ. = ಅಡವಿಯ ಕುಮ್ಬಳ. a sort of creeper with a bulbous root used medicinally (My.). —ಅಡವಿಗುಱಿ. aim or object for, or exposition or prey to, a forest. ಸತಿಸಹಿತ ಅಡವಿಗುಱಿಯಾದನು (Rām. 26, 13). —ಅಡವಿಗೋರಣ್ಟೆ. a shrub, the red cedar, Erythroxylon monogynum Roxb. (St. & Pl.). —ಅಡವಿಚಂಚ. = ಚಂಚ, q. v. (S. Mhr.). —ಅಡವಿಜೊಗಚಿ. a common weed, Sesbania aculeata Pers. (Z., also -ತಗಚಿ). —ಅಡವಿತೊಜಿಮೆನ್ತೆ. a common plant, Indigofera endekaphylla Jacq. (Z.). —ಅಡವಿದಾಣ. --ತಾಣ. a jungly-place. (J. 12, 42). —ಅಡವಿನೆಲ್ಲಿ. a diffuse perennial herb, Phyllanthus simplex Willd. (Z.). —ಅಡವಿ ಪಾಲು. -ಲ್. a wilderness-lot, a miserable lot, ruin.' ಅಡವಿಪಾಲಾಗು, to go astray; to get into great distress, to be ruined (C.). —ಅಡವಿ ಬೀೞು. to fall into a jungle, to go astray. ನಿಜಗುಣಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಅಡವೀ ಬಿದ್ದನು (B. 3, 125). 2, to become waste, as a field (My.). —ಅಡವಿಬೆಣ್ಡೆ. = ಅಡಿವಿ-. a name given to different plants of the Malvaceae family, *e. g.* the tree Hibiscus vitifolius Linn., and the annual herb Hibiscus panduriformis Burm.; also the half shrub Hibiscus ficulneus Linn. (Z.). ಅಡವಿಮೆಣಸಿನ ಗಿಡ. = ಮೆಣಸಿನ ಕಸ. (Z.). —ಅಡವಿಮೆನ್ತೆ. a common weed, Indigofera glandulosa Willd. (Z.). ಅಡವಿಯ ಕಾಗೆ. a raven (ಕಾಕೋಲ, etc. Hlā.). —ಅಡವಿಯ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. (ಕಕ್ಕುಮ್ಬಳ G.). —ಅಡವಿಯ ಕೋಣ. (ಗವಯ G.). —ಅಡವಿಯ ಕೋೞಿ. (ಕುಕ್ಕುಭ G.). —ಅಡವಿಯ ಜನರು. (ಪುಲಿನ್ದ Cb.). —ಅಡವಿಯ ತುಳಸಿ. (ಕಬರಿ Cb.). —ಅಡವಿಯ ಪಾರಿವಾಳ (B. 3, 114). —ಅಡವಿಯ ಬಾರಿಗಿಡ. (ಮಧುರ Cb.). —ಅಡವಿಯ ಬೆಕ್ಕು (B. 3, 30). —ಅಡವಿಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ. (ಆಸ್ಫೋಟ G.). —ಅಡವಿಯ ಲಕ್ಕಿ. (ಶೇಫಾಲಿಕೆ G.). —ಅಡವಿಯ ಹೆಸಱು. (ಸಹೆ G.). —ಅಡವಿಯಾಡು. (B. 5, 24). —ಅಡ

ವಿಯುದ್ದು. (ಹಯಪುಚ್ಛ G.). —ಅಡವಿಯೆಳ್ಳು. (ಜರ್ತಿಲ G.). —ಅಡವಿ ರಾಗಿ. a grass, Dactyloctenium aegyptiacum Willd. (Z.). —ಅಡವಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ. an herb, Celsia coromandeliana Vahl. (Z.). —ಅಡವಿ ಸಣಬು. an annual plant, Crotolaria sessiflora L. (Z.). —ಅಡವಿ ಸಾಸಿವೆ. a species of wild mustard (My.). —ಅಡವಿಸೀಗೆ. a woody creeper, Caesalpinia mimosoides Lam. (Z.). —ಅಡವಿಹತ್ತಿ. ಭಾರ ದ್ವಾಜಿ Si. 150). —ಅಡವಿಹುಳುಚಿಕ್ಕನ ಬಳ್ಳಿ. a slender creeping plant, Desmodium triflorum D. C. (Z.).

ಅಡವು aḍavu. 1.=ಅಡ 8, ಅಡಪು 2, ಅಡಹು, ಅಡಿವು, (ಅಡ್ಡ 2). suitableness, properness, proper way (T. ಅಡವು, ಅಡ್ಯೆವು, method, manner; *cf.* ಅಡಗು 3, etc.); the state of being sufficient (My.). 2, the state of being (united), close, thickset, or abundant (C.; *cf.* ಅಡರ್, ಅಳುಮ್ಬ). 3, a pawn, a pledge, a deposit, a mortgage (C.; ಅಧಿ Si. 432; ಒತ್ತೆ G.; T. ಅಡಮಾನ, ಅಡ್ಯೆಮಾನ; M. ಅಡಮಾನ; Tu. ಅಡವು, ಅಡಾವು; Te. ಅಡ್ಡಮು). ಅಡವು ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟ ಆಕಳು (ಧೇನುಷ್ಯೆ Si. 322). ಮಟಿ ಅಡವಾಗಿ ಬನ್ತು; ಪಯ್ರು ಅಡವಾಗಿ ಬೆಳದವು; ಹಾಲನ್ನು ಅಡವಾಗಿ ನೀಡು (S. Mhr.; My. also with the meaning of No. 1). —ಅಡವಿಕ್ಕು. to pawn, to mortgage (C.). —ಅಡವಿಡು=ಅಡವಿಕ್ಕು. (C.). —ಅಡವು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. to redeem a pawn (C.).

ಅಡವು aḍavu. 2.=ಅಡ 6. an impediment, anything to obstruct, *e. g.* a stone placed (S. Mhr.; Mhr. ಅಡ). ಅಡವು ಆನಿಸು, ಅಡವು ಇಡು, to put such an obstruction, *e. g.* a stone to keep a door, etc. open.

ಅಡಸಟ್ಟೆ aḍasaṭṭe. estimate, computation (S. Mhr.; Br.; Mhr., H.).

ಅಡಸಲ aḍasala. the state of being overboiled (*i. e.* T. ಅಟುಚ್ಚಲ್? see ಅಟುಗು 1). —ಅಡಸಲ ಬಡಸಲ. dupl. good and bad things promiscuously mixed together (in eating). ಅಡಸಲ ಬಡಸಲ ತಿನ್ನು,—ಉಣ್ಣು (S. Mhr.).

ಅಡಸಲ aḍasala. Tbh. of ಅಟರುಷ. ಅಡಸಲದ ಗಿಡ (ಸಿಂಹಾಸ್ಯ, ಸಿಂಹಿ G.; S. Mhr. rare).

ಅಡಸಲೆ aḍasale. = ಅಡಸಲ. (My.).

ಅಡಸಾಲ aḍasāla. = ಅಡಸಲ. ಅಡಸಾಲದ ಗಿಡ (S. Mhr.; ಅಟರುಷ, ವಾಜಿ ದನ್ತಕ, ವಾಶಿಕೆ G.).

ಅಡಸಾಲೆ aḍasāle. = ಅಡಸಾಲ. (My.).

ಅಡಸು aḍasu.=ಅಡಚು 1, etc. to join, to be joined to, to unite with; to be near; to associate oneself to (ಪೊರ್ದುಗೆ ಆಗು Śmd. Cm. 214. 220; ಅಲ್ಲಿ ಇರ್ 347). ಪರಕ್ಕೆ ಸ್ವರಮ್ ಅಡಸೆ (Śmd. 214). ಅಡಸುವುದು ಬಹುವ್ರೀಹಿಯ ಕಡೆಗೆ ಅತ್ವಂ (220). ಅಡ ಸಿದ ಚತ್ವಕ್ಕೆ ಸತ್ವ-ದತ್ವಂ (347). ಇರುಳು ಹಗಲು ಅಡಸಿ, ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಇಟಾಯಂ (Bp. 15, 30). ಪರಾಂಗನೆಗೆ ಅಡಸಿದೆನೆ? (45, 20). ತದ್ಧನವ ಮೃಡನ ಕೆಯ್ಯಲು ಕೊಣ್ಡು, ಸಮ್ಮುದವನ್ ಅಡಸಿ, ಮಾಹೇಶ್ವರರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ (44, 63). ಕೃಪೆ ಅಡಸಿ, ಎನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ, ಬಿಜಯಂಗೆಯ್! (47, 45). 2, to come toward or upon, to fall on; to attack; to trouble. [ಕೇಡಡಸಿದಂದು ಬಗೆಯಂ ಮಾಡದು ಕೂಡಿದುದುಮಟಿದು ವಿಪರೀತಮುಮಂ ಮಾಡುಗುಂ Kr. 1, 72; Pb. 1, 140; Ap. 3, 34]. ಕೇಡು ಅಡಸಿದವನು (ಆಪನ್ನ, ಆಪ ತ್ಪ್ರಾಪ್ತ Nr.). ಕಡುಬಡತನವ್ ಅಡಸಿ ಇರಲು (Bp. 27, 1). ಎಡಜು ಅಡಸಿ, ಬಡ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬನು (29, 10). ಎಡಜು ಅಡಸಿದಲ್ಲಿ (40, 43). ಭುವ ನಾಕ್ಷಿಗೆ ಅಡಸುವ ಘನತಿಮಿರಂ ಭುವನದ ಅಕ್ಷಿಯಂ ಮುಸುಕುಗುಮೇ? (Rśv. 13, 17). ರುಜೆ ಬನ್ದು ಅಡಸೆ (J. 28, 19). ಕಡುಹ ಮಿಗೆ ಲೋಕಂಗಳಂ ಪಿಂದು ಅಡಸಿತು (Bp. 32, 39; *cf.* 40, 39). ಅಡಸು ಹರಿ ವಿಧಿಗಳಂ! (C. Bp. 47, 22). 3, to be impetuous, to rush. ಕುಂಜರಂ ಸಾ ನಿನ್ನ ಮಸ್ತಕಕಂಜನಾಲಕ್ಕೆ! ಎನುತ, ಅಡಸಿ ಬರೆ (Bp. 28, 25). ಅಗ್ಗದ ಹಾಲ ಹಲಮ್ ಇನ್ತು ಅಡಸಿ ಬನ್ದುದು ಎನುತ್ತ, ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನ್ ಅಳುಕಿದನು (58, 62). ತಪ್ಪೆಲಮ್ ಎರಡಿಟ್ಟು, ತಳ್ತು, ಅಡಸಿ, ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು, ಆಡಿದುದು (Rśv. 13, 88). 4, to use force, impetuosity or speed; to lose no time (ಸಂಗಡಿಸು Śmd. Cm. 29). ಅಡಸಿ ಪೊಡೆವ ಝುಗಡೆ (Śmd. 29). ಅವಂ ಬನ್ದು, ಕನತ್ಕನಕಕೋಣಮಂ ಪಿಡಿದು, ಅಡಸಿ ಪೊಡೆದಾಗಳ್ (Rśv. 6, 11). ನಿಡುಗೊಮ್ಬನ್ ಅಡಸಿ ಪಿಡಿದು (10, 57 va.). ಮುಷ್ಟಿಯೊಳ್ ಅಡಸಿ ತಿವಿದನು ಹುಲಿಯ (Bh. 3, 13, 30). 5, to be stern. ನಿಜ ಕುಮಾರನುಮಂ ಸಚಿವಸುತನುಮಂ ಕೆಮ್ಪಡರ್ದ ಕಡೆಗಣ್ಗಳಿನ್ದೆ ಅಡಸಿ ನೋಡಿ (Rśv. 43, 68). 6, to enter closely, firmly or strongly (ಗಾಢ ಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.); to ram oneself in, to stick; to be filled in. ನೆಗಡಿಯಾದರೆ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಸಿಮ್ಬಳ ಅಡಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (My.). ಕಸ ಕಡ್ಡಿ ಅಡಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬಚ್ಚಲದ ನೀರು ಹೊಱಗೆ ಹೋಗವಲ್ಲದು (My.). ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪ ಗಣ್ಟಲ ತನಕ ಅಡಸಿ ಕೊಣ್ಡದೆ (My.). see Rām. 5, 8, 39. 7, to be firmly fixed, not to leave one's place. ಈತನು ಹೋಗನು; ಇಲ್ಲಿರ್ದು, ಅಡಸಿ ಕೊಣ್ಡಿರ್ದಹನು (Bp. 43, 68). 8, to get into the power of, to fall into. ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಡಸಿ (Bp. 24, 56). 9, to cause to attain; to convey to. ನಿಜ ಪ್ರಸಾದವನೆ ಅಡಸಿ ಕೊಟ್ಟು (Bp. 4, 60). ಶಿವಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಅಗ್ಗ ವಣೆಗಳನ್ ಅಡಸುವಳು (24, 2). 10, to put firmly into; to cram or stuff into [ಮಹಾಗ್ರಾವಮನುಱದಡಸಿ ಕಟ್ಟೆ ಕೊರಲೊಳ್ Pb. 2, 32; ಹಡೆದ ಗುರುಕರುಣದೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ನೇಮವನು ಬಿಡದಿರೆಲವೋ, ಬಿಟ್ಟರೆ ಕಷ್ಟ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವನಡಸಿ ಕೆಡಹುವ ನಾಯಕ ನರಕದಲ್ಲಿ Bv. 675]. (My.; Bh. 2, 2, 103). ತೊಡರೆ ಮಿನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲವನ್ ಒತ್ತಿ, ತನ್ದು, ಅಡಸಿ ಬಾನ್ದೊಱೆಯೊಳ್, ತೆಗೆವನ್ತೆ ಒನ್ದೆ ಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಗದಿರೋಳಿಗಳ್ (Lilv. 3, 2). ಇವನ್ ಅಸುರಬಲಿಗೊದ ಗಿಸಿದ ಕೂಟಿನ್ ಅತಿವುಹೋದರಕೆ ಅಡಸಿ ಕೊಮ್ಬುನೇ? (J. 2. 58). 11, to hold firmly, to confine, as in the armpit or under the arm. ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು (ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು, ಹುಲ್ಲನ್ನು etc.) ಅಡಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (My.). 12, to cover. ಆಕಾಶವು ಮೋಡ ಅಡಸಿ ಇದೆ (My.). ಅವನಿಗೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಕಜ್ಜಿ ಅಡಸಿ ಅಡೆಗಟ್ಟಿ ಅದೆ (My.). —*cf.* ಅಡಗು 3.

ಅಡಹಡಿಸು aḍahaḍisu. see s. ಅಡ 4.

ಅಡಹು aḍahu.=ಅಡವು 1, No. 3. (My.).

ಅಡಾ aḍā. = ಅಡಿ. two and a half (H.). —ಅಡಾಸೇರು. a weight or measure of two and a half (My.; Mhr. ಅಡಶೇರೀ).

ಅಡಾಡಿ aḍāḍi.=ಅಡಾವುಡಿ 1. (repetition of ಅಡ 4). rashness, haste, hurry; quickly, restlessly (S. Mhr.).

ಅಡಾಣಿ aḍāṇi. unremunerated and forced labour or service, used of men and beasts (S. Mhr.). 2, a foreigner (S. Mhr.). (Mhr. ಅಡಾಣ, the people of a village not employed in cultivation, the villagers who have no lands assigned them in payment of service; ಅಡಾಣೀಜಾತ, a person viewed as rude and barbarous; H., Mhr. ಅಡಾಣಿ. inexpert; clumsy).

ಅಡಾಯಿಸು aḍāyisu. to stop, to arrest (Br.; Mhr. ಅಡವಿಣೇಂ); —to be restive, as a horse (R.; Mhr. ಅಡಣೇಂ); —to put before (a person, My.). *cf.* ಅಡ್ಡಯಿಸು.

ಅಡಾಯುಧ aḍa-āyudha.=ಅಡ್ಡಾಯುಧ. a sword with a recurved point, a scimitar (ಮಣ್ಡಲಾಗ್ರ Mr. 298). [ಪಾಪಿ

ಹೂವನೇಱಿಸಲು ಮಸೆದಡಾಯುಧದ ಗಾಯ Bv. 649]. see Rśv. 5, 52; Mr. 20.

ಅಡಾವಣಿ aḍāvaṇi. ಅಡಾ (ಅಡ 6)-ವಣಿ. obstacle, hindrance (S. Mhr.).

ಅಡಾವುಡಿ aḍāvuḍi. 1. = ಅಡಾಡಿ. (S. Mhr.).

ಅಡಾವುಡಿ aḍāvuḍi. 2. alarm, confusion, uproar, quarrel, ravage, riot, routing, fright (R.; T. ಅಡಾವಟು; Te. ಅಡಾವಡಿ, ಅಡಾವುಡಿ).

-ಅಡಿ aḍi. 1. = -ಅಟೆ, etc. a suffix that occurs, *e. g.* in ಅರಡಿ, ಆಱಡಿ (s. ಆಱು 3).

ಅಡಿ aḍi. 2. = the foot (ಕಾಲ್, ಪಾದ Śm. 70; ಪದ 95; ಅಂಘ್ರಿತಲ Ct. I, 102); the measure of a foot (My.; T., M., Tu.; Te. ಅಡುಗು). see ಈರಡಿ, ಕುತ್ತಡಿ, ಕೇಸಡಿ, ದಟ್ಟಡಿ, ಪೇರಡಿ, ಮೂಱಡಿ, ಮುಯ್ಯಡಿ, ಮೆಲ್ಲಡಿ, —ನಡೆವುದು ಆದಿ ಯುಗಂಗಳೊಳ್ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿಯೊಳ್ ಉನ್ನತಧರ್ಮಮ್, ಆ ಮೂಱು ಅಡಿಯ ನಡೆವುದು ಧರ್ಮಮ್ ಆ ತ್ರೇತಾ ಯುಗಂಗಳಲ್ಲಿ, ನಡೆವುದು ಈರಡಿಯಿನ್ದೆ ಧರ್ಮಂ ಬಿಡದೆ ತದ್ದ್ವಾಪರನಿಕರದೊಳ್, ನಡೆವುದು ಒನ್ದು ಅಡಿಯಿನ್ದೆ ಧರ್ಮಂ ಕಲಿಯುಗಂಗಳೊಳು (Bp. 2, 5). ಅಡಿಗಳಂ ತೊಳದು (12, 7). ಎಮ್ಮ ಅಡಿಗಳಂ ಬಿಡು (23, 38). ಅಡಿಯನ್ ಊಱುತ್ತ (43, 85). ಅಡಿಯ ರನ್ಧ್ರ (44, 16). ಅಡಿಗಳ್ ಒಡದು (57, 59). ವನ್ದಿಸಿ ಕುಲಿನ್ದನ ಅಡಿಗೆ (J. 29, 40). ಬಸಿವ ನೆತ್ತರ ಗಾಯದ ಎಡದ ಅಡಿಯ ವೇದನೆ (28, 35). —ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಡೆ. to fall down at (on) the feet (of somebody). ದಾಸಯ್ಯಂಗಳ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರು ಕೆಡದು (Bp. 23, 35). ಒಡೆಯರ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಡವರು (56, 40). —ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀೞ್. -ಬೀೞು. = ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಡೆ. (My.). ಚವುಣ್ಡರಸನ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು (Bp. 46, 44). ಎಮ್ಮ ಅಯ್ಯನ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀೞುವೆವು (47, 19). —ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಎಱಗು. = ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀೞ್. ಅಡಿಗಳಿಗೆ ತಾನ್ ಎಱಗುವಂ (Bp. 47, 46). —ಅಡಿಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. to see the feet (of somebody, *i. e.* to see or visit him). ದೇವರ ಅಡಿಗಣ್ಡು, ಕಪ್ಪಮನ್ ಈವರ್ (Rśv. 5, 127). —ಅಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to strike, *i. e.* to shampoo, the feet [Ap. 7, 27 ragale]. Cpr. 6, 86 va. —ಅಡಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. the feet to fail, to become slow or tardy (R.). —ಅಡಿಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. = ಅಡಿಗೆ ಬೀೞು. (J. 14, 28). —ಅಡಿಗೆ ಬೀೞು. = ಅಡಿಯಲಿ ಬೀೞು. (My.). —ಅಡಿಗೆಱಗು. -ಎಱಗು. = ಅಡಿಗೆ ಬೀೞು. [ಶಿಳಿಪಲಡಿಗೆಱಗಿದೋಪನ ತಳಂಗಳಾ ತೀಟದಿಂ Kr. 3, 119]. (Rām. 5, 8, 88; J. 17, 50). —ಅಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take to the heels, to run away. ಅಡಿಗೊಳ್ವ ಪೆರ್ಮರೆ (Rśv. 5, 83). —ಅಡಿದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. the feet regarded as young shoots Abh. P. 1, 76. —ಅಡಿದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. a foot-lotus, a foot like a lotus (My.; J. 2, 67; 24, 61). ನಿತ್ಯಶಿವನ ಕಾಱುತ್ತಲೆ ಅಡಿದಾವರೆಯೊಳ್ ಉರುಳುವ ರಾಘವನ (ಶಿವಂ) ಪಿಡಿದು, ಎತ್ತಿ (Rāghc 13, 10). —ಅಡಿ ಬೀೞ್. to fall under or into. —ಅಡಿ ಬೀೞು. = ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀೞ್. ಅವನ ಅಡಿ ಬಿದ್ದನು (My.).—ಅಡಿಯಲಿ ಬೀೞು. = ಅಡಿ ಬೀೞು. (My.). ಅಡೀಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಮೀಸೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). 2, a verse-line; a verse-quarter (Ch.; T., M., Te.). 3, a step, a pace (My.; T., M., Te.; ಹೆಜ್ಜೆ G.). —ಅಡಿಗಡಿಗೆ. ಅಡಿಗೆ ಅಡಿಗೆ. from step to step, from time to time, again and again, frequently, perpetually (ಪುನಃಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್, ಅಸಕೃತ್, etc. Nr.; My.; ಅಗಾಗ್ಗೆ G.); = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ (G.). ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅನುಲಾಪ, ಮುಹುರ್ಭಾಷೆ Nr., Hlā.). [ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಸೊಗಯಿಸಿದಳಾಗ ಮೊಗರಾಗದಿಂ Ap. 7, 27 va.]. ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ಮಾತು (ಅನುಲಾಪ Mr. 89). see Bp. 4, 11; 5, 23; 10, 38; 14, 17; 19, 52; 32, 48; 44, 42; 46, 74; 51, 63; J. 3, 32. —ಅಡಿಯಿಡು. -ಇಡು. to step, to walk; to plant the foot. [ನಿಜ ಸಕಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿತ್ವಕ್ಕಂದಡಿಯಿಡುವಂತೆ ನಿರಂತರಮಡಿಯಿಟ್ಟಂ Ap. 8, 41]. ಏನಾದಡೆ ಬಯಸಿದ ಒಡವೆಗಳನ್ ಅಡಿಯಿಡದೆ (*i. e.* at once) ಈವುದು (Bp. 6, 2). ಬೇಡು! ಬೇಡಿದಡೆ ಈವೆನ್ ಅಡಿಯಿಡದೆ (9, 32). ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕೆ ಅಡಿಯಿಡುತ (22, 31). see *e. g.* further Bp. 25, 8; 26, 12; 32, 25; 44, 22; Rśv. 5, 42; J. 19, 7. [—ಅಡಿಯೂಡು. -ಊಡು. to apply to the foot. ಅಡಿಯೂಡಲ್ಕಲತೆಗೆಯುಂ ತುಡಲ್ಕೆ ತುಡುಗೆಯನುಡಲ್ಕೆ ದಿವ್ಯಾಂಬರಮುಂ Ap. 7, 11. —ಅಡಿಯೆತ್ತು-ಎತ್ತು to start, to go. ರಣದೊಳಱವೆನಿರದಡಿಯೆತ್ತಿಂ (ತ್ತಂ) Pb. 9, 87. —ಅಡಿವಜ್ಜೆ. -ಪಜ್ಜೆ. the foot print. ಹಳಕುಳಿಶ ಶಂಖ ಚಕ್ರಲಾಂಛಿತಮಪ್ಪಡಿವಜ್ಜೆಯುಂ ಕಂಡು ಬಂದೆನೆಂದು ಪೇೞ್ವುದು ಂ Pb. 13, 76 va.]. 4, the foot, bottom or base of anything; the root; under (ಅಧಃಸ್ಥಾನ Śm. 95; ಕೆಳಗು Śmd. 350 & Cm.; ಕೆಳಗೆ 344 Cm.; ತಳ G.; My.; Te., T., M., Tu.); the anus (My.). ವೃತ್ತರೇಫಮ್ ಅಡಿಯೊಳ್ ಆ (ಮೇಲಣ) ವರ್ಣದ ಪೋಲ್ ನೆಗೞ್ಗುಂ (Śmd. 344). ಗಿಡದ ಅಡಿ (ಮೂಲ, ಬ್ರಧ್ನ Si. 122). ಆಲವನ್ ಒಲೆದುಮು, ಅದಱ ಅಡಿಯೊಳ್ ತೂಂಕಡಿಪ ಮಿಗಂ, etc. (Līlv. 3, 2, see s. ಪಡು 3). ಪೆಡೆಯಂ, ಕೊಡೆಯನ್ನಿರೆ, ಪಿಡಿದು, ಅಡಿಯೊಳ್ ನೆಱೆ ನಿನ್ದ ಮಱಿಯನ್ (ಉರಗಿ) ಅನನದ ಎಲರಿಂ ಬಿಡದೆ ಆಶ್ವಾಸಿಸಿ (Rśv. 5, 44). ಆಂ ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯಲಿ ಅರಮನೆಯ ಸೇವಕರು (Bh. 1, 8, 16). the genitive appears also as ಅಡಿಯಣ (Śmd. 350 Cm.). ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ, ದಾಸಯ್ಯಾ, ಅಡಿ (anus) ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಆಚೆ ಹೋಗು (Prv.). —ಅಡಿಗಣ್ಡ. -ಕಣ್ಡ. the yōni (My.). ಅಡಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. the ankle (My.). —ಅಡಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. the lower mill-stone (My.). —ಅಡಿಗಾಣು. -ಕಾಣು. to see the bottom (My.). 2, the bottom to appear (My.). —ಅಡಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. the bottom to be destroyed (Abh. P. 15, 37). —ಅಡಿಗುಪ್ಪೆ. -ಕುಪ್ಪೆ. the lower portion of a stack of grain (My.). —ಅಡಿತುಣ್ಡು. a piece (of wood) under (another), a plank on which a carpenter works (ಉದ್ಘನ Si. 399). 2, the lower piece of anything (My.). —ಅಡಿಪಟ್ಟಿ. a door sill (My.). [—ಅಡಿಪಾದ. bottom of the foot. ಉಳಿಮುದಕದಿಂದೆ ಉಭಯ ಪಾದಕಮಲವನು ಅಡಿಪಾದ ಮೂಱುವೇಳೆ, ಅಂಗುಲಿಗಳ ಒಂದು ವೇಳೆ ಸ್ಪರ್ಶನವ ಮಾಡಿದಂತಹ ಗುರುಪಾದೋದಕವ ಭಾಂಡ ಭಾಜನದಲ್ಲಿತುಂಬಿ Cv. 177]. —ಅಡಿಬಣ್ಣ. the wool at the belly of a sheep (My.). 2, a man entirely void of shame (Te.; R.). —ಅಡಿಮಳಲ್. the bottom-sand, the sand of the deep (Bh. 8, 21, 8). —ಅಡಿಮುಟ್ಟು. to the bottom or root (My.). —ಅಡಿಮುಡಿ. root-destruction (V. 4, 6); the feet and the hair-knot (4, 6). —ಅಡಿಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to shake up, as curds, broth, etc. (My.). see Sp. s. ಕೆಯ್ಯಾಟು. —ಅಡಿರಾಶಿ. the lower portion of a heap of corn (My.). [—ಅಡಿವಿಡಿ. innermost part or apartment. ಕೊಡೆಯಂ ಪಿಡಿದ ಅಮುರಿಜನದ ಮನದಡಿವಿಡಿಗಳ್ Ap. 7, 5. —ಅಡಿವಿಡಿದು. from the bottom, ಅಡಿವಿಡಿದಿಟ್ಟ ಪುತ್ತುಗಳ ನೆತ್ತಿಗಳಿಂ ನಿಮಿರ್ದಿರ್ದ ಬಳ್ಳಿಗಳ್ಪಿಡಿದು ವಿಷೋರಗಪ್ರತತಿ ನೋೞ್ಪೊಡಗುರ್ವಿಸೆ Ap. 14, 140]. —ಅಡಿ ಹತ್ತು. to stick to the bottom, to burn at the bottom of a vessel in cooking (My.). —ಅಡಿಹೊಟ್ಟೆ. the abdomen (from the navel downwards, My.). 5, *a*, the foot, as an object of adoration. *b*, the adored person himself (T.: god, a priest, a lady, a sage, a senior; M.: king; Te. ಅಣ್ಡ, sir; *cf.* Sk. ಪಾದ = ದೇವ, ಭಟ್ಟಾರಕ Hlā.). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯ ಕೃಪೆವಡೆದು ಬದುಕಿದಪೆಂ (Bp. 27, 44). ಒಡೆಯರಿರ, ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ್ ಎನ್ನಂ ಬಿಡದೆ ಸಲಹಲಿ! (27, 72). ಪೊಡವಿಗೆ ಅತಿಶಯಮ್ ಈ ಮುನಿಸು; ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳಿನ್ದವೆ ಸಸಿನಮ್ ಆದಪುದು (47, 45). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ ಅಡಿಯಲಿ ತನಯನ್ ಇರೆ, ಬೇಱಿಕೊನ್ದು ಎಡೆಯೊಳುಂ ಕರೆಯಲ್ ಏಕೆ? (48, 28). ಎನ್ನುವುಂ ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯ ಸರಿಯೇ? (59, 51). ಜೀಯ, ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ ನಿರೂಪಮುಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿದೆಂ (J. 31, 34). ಅನಾ! ನಿಮ್ಮಡಿಯಾ! (Śmd. 69). see J. 2, 55; Rām. 8. 21. 6, in composition: a person who has such and such feet; an animal that has so and

so many feet. see ಕಿತ್ತಡಿ, ಪೆರ್ಮಡಿ, ಬೆಳ್ಳಡಿ, ಮೂಱಡಿ, ಸಯ್ಯಡಿ; ಅಱಡಿ, ಎಣ್ಬಡಿ, ಮುಯ್ಯೊರಡಿ, ಮುಯ್ಯೆರಡಡಿ.

ಅಡಿ aḍi. 3. = ಅಡೆ 11. mud (? ; *cf.* ಅಡುಸು). — ಅಡಿವಜ್ಜೆ. -ಪಜ್ಜೆ. = ಅಡಿವಣೆ. a foot-print in mud (ಮೆಟ್ಟು Ct. I, 47, o. r. ಅಡಿವೆಜ್ಜೆ). — ಅಡಿವಣೆ. -ಮಣೆ. = ಅಡಿವಣೆಗೆ, ಅಡೆವಣೆಗೆ, ಅಡೆವಣೆ. (a concave bend in mud), a print of the foot in mud (ಕೆಸಱೊಳ್ ಇರದೆ ಆದ ಪಜ್ಜೆ Kk. 76, o. r. ಅಡಿವಣೆಗೆ). — ಅಡಿವಣೆಗೆ. -ಮಣೆಗೆ. = ಅಡಿವಣೆ q. v. — ಅಡಿವೆಜ್ಜೆ. -ಪೆಜ್ಜೆ. = ಅಡಿವಜ್ಜೆ q. v.

ಅಡಿ aḍi. 4. = ಅಡೆ 8. see ಪಟ್ಟಡಿ. — ಅಡಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಅಡೆಗಲ್, -ಗಲ್ಲು. (S. Mhr.).

ಅಡಿ aḍi. 5. = ಅಡು 2, etc., ಅಡೆ 14. cooking, etc.; maturity. (Mhr. ಅಡೀ, ಅಢೀ, a layer of fruits on a bed of straw). ಅಡಿಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. = ಅಡುಗಬ್ಬು. (My.). — ಅಡಿ ತೆಗೆ. to take fruits, etc. from under the cover after maturation (S. Mhr.). — ಅಡಿ ಬರು. to come to maturity (S. Mhr.). — ಅಡಿ ಹಾಕು. to put fruits, etc. under straw, etc. to bring them to maturity (S.Mhr.).

ಅಡಿ aḍi. 6. = ಅೞ 2. — ಅಡಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. = ಅೞ-. a time of ruin or death (S. Mhr. rare). — ಅಡಿಯಾಸೆ. = ಅೞಿಯಾಸೆ. empty hopes (Te.; R.).

ಅಡಿ aḍi. 7. beating; a blow (T.; see ಅಡಚು 2). — ಅಡಿತಡಿ. dupl. mutual beating, quarrel (Te., T.; R.).

ಅಡಿ aḍi. = ಅಡಾ. — ಅಡಿಸೇರು. = ಅಡಾಸೇರು. (C.).

ಅಡಿಕ್- aḍik. a short P. p. of ಅಡಿಗು, in ಅಡಿಕ್ಕೊಳ್ಳು, to hide oneself, etc. (My. occasionally).

ಅಡಿಕಿಲ್ aḍikil. = ಅಡಕಿಲ್ 1. that upon which another thing is put. 2, that which subdues or controls (Abh. P. 15, 19). — ಅಡಿಕಿಲ್ಪಾಸು. -ಪಾಸು. a mattress or mat on which a covering is put (Rśv. 4, 14 va.).

ಅಡಿಕು aḍiku. = ಅಡಕು 1. Rām. 6. 5, 17.

-ಅಡಿಕೆ aḍike. 1. (=-ಅಟೆ, etc.) oscillating, moving, etc. see ತೂಕಡಿಕೆ, ತೋಹಡಿಕೆ.

ಅಡಿಕೆ aḍike. 2. = ಅಡಿಗೆ, etc., ಅಟ್ಕೆ 2. cooking, boiling, etc.

ಅಡಿಕೆ aḍike. 3. = ಅಡಕೆ. ಅಡಿಕೆಯ ಮರ (ಘೋಂಟೆ, ಪೂಗ, ಕ್ರಮುಕ etc. Si. 166, 409). ಅಡಿಕೆಗೆ ಹೋದ ಮಾನ ಆನೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಾರದು. — ಅಡಿಕೆ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬಹುದು, ಮರವಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡದು (Prvs.). see ಕಾಡಡಿಕೆ. — ಅಡಿಕೆಕಸ. a low annual plant, growing in rice-fields, Sphaeranthus indicus Linn. (Z.). — ಅಡಿಕೆಬಾೞಗಿಡ. a climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಅಡಿಕೆ ಮರ. the areca palm. ಅಡಿಕೆಮರದ ಫಲ (ಉದ್ವೇಗ Si. 166). — ಅಡಿಕೆಹೂವು. a common garden flower, Gomphrena globosa Roxb., the globe amaranth (Z.).

-ಅಡಿಗ aḍiga. 1. = -ಅಟಗ, -ಅಣಿಗ, -ಆಡಿಗ. a suffix denoting one who (or what) moves in, plays with, is employed on, or deals in (Śmd. 239). see ಉಬ್ಬಡಿಗ, ದೇವಡಿಗ, ಪೂವಡಿಗ, ಹೂವಡಿಗ.

ಅಡಿಗ aḍiga. 2. = ಅಡಿಯ. one who has a foot, etc. see ಕಣ್ಣಡಿಗ, ಮೂಱಡಿಗ.

***ಅಡಿಗ aḍiga. 3.** a temple priest, a family name.

ಅಡಿಗು aḍigu. = ಅಡಗು 1. ಅಂಜಿ ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಅಡಿಗಿದ ಕಾರಣ (B. 5, 51). see ಅಡಿಕ್-.

ಅಡಿಗೆ aḍige. = ಅಡಗೆ, ಅಡಿಕೆ 2, etc., ಅಡುಗೆ. cooking, dressing, boiling; — maturing (see ಅಡಿ 5); — that has been cooked, dinner (My.); — a chemical preparation (ಪಚಿ, ಪಾಕ Si. 388). ಅಟ್ಟಿಲ್ಪಟ್ಟ ಅಡಿಗೆ (313, 314). ಕೆಮ್ಪಾದ ಸೀಸದ ಅಡಿಗೆ (ಸಿನ್ದೂರ, ನಾಗಸಮ್ಭವ, ಚನ್ದ್ರಪುಡಿ 334). ಅಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯ ಉಣಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಅಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯ ರುಚಿಯನು ಹುಟ್ಟು ತಾ ಬಲ್ಲದೇ? (Sp.) ಅಡಿಗೆಯ ಗುಣ ಸಾಱನಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮಡಿಗೆಯ ಗುಣ ಫಲದಲ್ಲಿ ನೋಡು. — ತೀರಿದ ಅಡಿಗೆ ತಿರಿಗಿ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.). see ಹಿಟ್ಟಡಿಗೆ. — ಅಡಿಗೆಕಲ್ಲು. an artificial gem (My.). — ಅಡಿಗೆಬಟ್ಟ. a male cook (My.). — ಅಡಿಗೆಮನೆ. a kitchen (ರಸವತಿ, ಪಾಕಸ್ಥಾನ, etc. Si. 308). — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು. to cook, etc. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನವು (Si. 241). ಮಡದಿ ತಾ ಚಲುವಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಳು (Dp. 148). ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಗೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತನ್ದು (B. 4, 223). see Prv. s. ಬತ್ತ 1. — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವ. a male cook (ಗುಣ, ವಲ್ಲವ, ಸೂಪಕಾರ G.). ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವನ ಮಕ್ಕಳು ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದಾರೋ? (Prv.). — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವಳು. a female cook (B. 5, 285). — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಿಕೆ. cooking (Si. 388). — ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ. a fire-place (ಅಧಿಶ್ರಯಣಿ, ಅಶ್ಮನ್ತ, ಚುಲ್ಲಿ G.). — ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆ. = ಅಡಿಗೆಮನೆ. (ಮಹಾನಸ G.). — ಅಡಿಗೆಯವ. -ಅವ. a male cook (ಬಾಣಸಿಗ Bhn. 53; ಸೂಪಕಾರ, ವಲ್ಲವ, etc., ಬಾಣಸಿಗ Si. 308; ಸೂದ 430). ಭೂಪರ್ಗಳ ಅಡಿಗೆಯವಂ (ಸೂಪಕಾರ, ವಲ್ಲವ, etc. Mr. 269). — ಅಡಿಗೆಯವಳು. -ಅವಳು. a female cook (B. 5, 283). — ಅಡಿಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. to be cooked, etc. ಪೂರ್ಣ ಅಡಿಗೆಯಾದರೆ ಬೆಲ್ಲವು ಆಗುವದು (B. 3, 46). ಅಡಿಗೆಯಾಗಿ ಅದೆ (4, 57). — ಅಡಿಗೆಯಿೞು. -ಇೞು. (anything) to be taken from the fire when properly boiled (My.). — ಅಡಿಗೆಯಿೞಿಸು. -ಇೞಿಸು. to precipitate by boiling. ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು ಮುನ್ತಾದ ಅಡಿಗೆಯಿೞಿಸಿದ ಕೃತ್ರಿಮಲವಣವೂ ಬಿಡಾಲಲವಣವೂ (ಪಾಕ್ಯ, ಬಿಡ Si. 312). 2, to take things from the fire when they are properly boiled (My.). — ಅಡಿಗೆಸಾಮಾನ. materials for cooking (B. 5, 125; My.). 2, cooking utensils (C.). — ಅಡಿಗೆಸಾಲೆ. a kitchen (ರಸವತಿ, ಮಹಾನಸ, etc. Si. 308). ಅಡಿಗೆಸಾಲೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದವನು (ಪೌರೋಗವ 308).

ಅಡಿದಿ aḍidi. = ಅಡದಿ. (My.).

ಅಡಿಮೆ aḍime. the state of being at the bottom or low down: slavery. (Sd.; T., Br.).

ಅಡಿಯ aḍi₂-a₃. = ಅಡಿಗ 2. see ಕಣ್ಣಡಿಯ. 2, he who is in a low position: a slave (Sd., Te.; T. ಅಡಿಯಾನ್). [ದೇವಾ ನಿಮ್ಮಡಿಗೆಱಗಿದ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ ನಿಮ್ಮಡಿಯಾದ Bv. 604].

***ಅಡಿವಡಿಕೆ aḍivaḍike.** foot steps, foot prints. ತಡೆತಡೆದು ಕಾಂತನಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆಯಲ್ ಬಗೆದೆನಗೆ ಕಾರಕಾರಿರುಳೊಳ್ ಸಯ್ತಡಿವಡಿಕೆಗಳಿಂ ತೊಡೆವತ್ತೆಡೆವಱಯದೆ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚು ಮುಗಿಲೆಡೆಯೆಡೆಯೊಳ್ Kr. 3, 126.

ಅಡಿವಿ aḍivi. = ಅಡವಿ, etc. (My.). — ಅಡಿವಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಅಡವಿಗಿಚ್ಚು. (S. Mhr.). — ಅಡಿವಿಗೆಣಸು. a kind of yam. ಕೂಲಿಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲೆನ್ದು ಹೇೞಿದವನು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅಡಿವಿಗೆಣಸು ಮುನ್ತಾದ ಆಹಾರವ ಹುಡುಕುವದಕ್ಕೆ ತಿರಗ ಬೇಕಾದೀತು (B. 5, 99). — ಅಡಿವಿಬೆಕ್ಕು. a jungle cat (B. 5, 30. 64). — ಅಡಿವಿಬೆಣ್ಡೆ. = ಅಡವಿಬೆಣ್ಡೆ. (R.).

ಅಡಿವು aḍivu. = ಅಡಹು. (My.).

ಅಡಿವೆ aḍive. = ಅಡಿವಿ. (My.).

ಅಡಿಸು aḍisu. 1. to cause to cook, etc. (Bp. 57, 35. C.). see ನೀರಡಿಸು & ತರ್ಪಣ.

-ಅಡಿಸು aḍisu. 2. = -ಅಟಿಸು, -ಅಣಿಸು, (ಆಡಿಸು). verb of ಅಡು1. see ಅರ್ಬಡಿಸು, ಉಗ್ಗಡಿಸು.

ಅಡು aḍu. 1. = ಅಟ್ಟು 9. P. p. ಅಟ್ಟು (Śmd. 283; see ಅಟ್ಟು 10). to cook; to boil; to dress; to prepare a meal; to prepare; to mature (ಪಚನ Śmd. Dh.; C.; T., M., Tu.; Te. ವಣ್ಡು; *cf.* ಅಟ್ಕೆ 2). [ಅಡು ಪಣ್ಣಡು ಪೋಗು ನೀನುಮಾನುಂತಿಂಬಂ Pb. 3, 12; Ap. 6, 76 va.; Cv. 220]. ಅಟ್ಟಕೂಟ್ (Śmd. I). ಭಕ್ಷ್ಯವನ್ ಅಡುವವನು (ಅಪೂಪಿಕ, ಭಕ್ಷ್ಯಕಾರ, etc.); ಮಡಕೆಯಲಿ ಅಟ್ಟಶಾಕವು (ಉಖ್ಯ etc.); ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಟ್ಟ ಮಾಡುದರ (ಪ್ರಣೀತ, etc.); ರಸವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಅಟ್ಟ ಮಾಡುದರ (ಪಿಚ್ಛಿಲ, etc.); ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟನ್ ಅಡುವ ಬಾಳಲಿ (ಋಜೀಷ, etc. Nr.). ಅಟ್ಟು ವಾಸನೆ ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಭಾವಿತ, etc. Si. 314). ಅಟ್ಟಡಗು (ಉಖ್ಯ Hlā.). ಭಾಣ್ಡದೊಳ್ (ಅಡಗನ್) ಅಡಲ್ಕೆ (ಉಖ್ಯ Mr. 217). ಈ ಸೂಪಚನ್ ಇನ್ನು ಅಡುವುದು ಅಡಗು, ಅಕಟ! (Bp. 57, 2). ಅಟ್ಟ ಪಾಯಸದಲ್ಲಿ ಕೆರಾ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ. — ಅಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿಯಿತು, ಕಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ತು. — ಅಟ್ಟಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿ ಅಗ ಬೇಡ, ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊಱುವವನಿಗೆ ಆಳು ಅಗ ಬೇಡ. — ಅಟ್ಟು ಉಮ್ಬೋದಕ್ಕಿನ್ತ ತಿರಿದು ಉಮ್ಬೋದೇ ಲೇಸು. — ಅಟ್ಟು ಉಮ್ಬೋದು ಆಱು ಕೋಟಲೆ, ತಿರಿದು ಉಮ್ಬೋದು ಪರಮಸುಖ. — ಅಟ್ಟೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ದರೆ ಕೊಟ್ಟಗೇಲಿ ತನ್ಡಿಕ್ಕು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). see Prv. s. ಕೆಡು. — ಅಡು ಅಡು. rep. ಅಟ್ಟು ಅಟ್ಟು ಪ್ರಾಣ ಹೋದರೂ ಹೊಟ್ಟೇ ಹಸಿವು ನಿಲ್ಲಲೇ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಅಡು aḍu. 2. = ಅಡ 2, ಅಡಿ 5. cooking etc. — ಅಡುಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. = ಅಡಿಗಬ್ಬು. fuel (ಇನ್ಧನ, ಸಮಿತ್ತು, etc. Nr.; ಇನ್ಧನ, ಕಾಷ್ಠ, etc. Mr. 48). ಮಾರಯ್ಯನ್ ಅಡುಗಬ್ಬುಗಳನ್ ಅಡಕುವನು (Bp. 9, 41). ತನ್ನ ಅಡುಗಬ್ಬುಗಳಿಗೆ ಉರಿ ಹಬ್ಬಿಸುತ (16, 20). ಕೆಲವು ಅಡುಗಬ್ಬನ್ ಆಯ್ದು ಒಟ್ಟ (18, 28). see also Bp. 44, 21. — ಅಡುಗರ್ಬು. -ಕರ್ಬು. = ಅಡುಗಬ್ಬು. (V. 14, 27 va.). — ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿ. -ಕೂಲಜ್ಜಿ. = ಅಡುಗೋಲಜ್ಜಿ. a respectable woman who cooks for strangers and travellers. ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟಡಿಗೆ ಆಯುತವಾಗಿರುವದು (Prv.). — ಅಡುಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. boiled rice (Śmd. 204). — ಅಡುಗೂಱವ. -ಅವ. a cook (C. Bp. 47, 42). — ಅಡುಗೋಲಜ್ಜಿ. -ಕೋಲಜ್ಜಿ. = ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿ. (S. Mhr. rare). — ಅಡುಬಾಣಲೆ. a frying pan (ಪುಷ್ಪಕ, ಅಮ್ಬರೀಷ Nn. 123). — ಅಡೂರು. -ಊರು. N. of a village. see Prv. s. ವಿಡೂರ.

ಅಡು aḍu. 3. (= ಅಡ 6). — ಅಡುಪಾಡು. a piercing or challenging word (ತಿವಿದಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 56).

ಅಡು aḍu. 4. (fr. ಅಡಗು 2). — ಅಡವುಗ್ಗಿ. -ಪುಗ್ಗಿ. rice mixed with flesh (? Abh. P. 13, 96. 106).

ಅಡುಕು aḍuku. 1. = ಅಡಕು 1. (My.; T., M.).

ಅಡುಕು aḍuku. 2. = ಅಡಕು 2. (My.).

ಅಡುಗೆ aḍuge. = ಅಡಿಗೆ. (My.).

ಅಡುಪಾಯ (aḍa6-upāya). a secondary or extra means (? Bh, 3, 6, 23; 3, 13, 19),

ಅಡುಮ್ಬು aḍumbu. (T. ಅಡಮ್ಬು; M. ಅಡಮ್ಬು, ಅಡುಮ್ಬು). — ಅಡುಮ್ಬುಬಳ್ಳಿ. a creeping plant, Ipomoea biloba Forsk. (St. & Pl.).

***ಅಡುಱ್ aḍuṟ.** to spread over, to attack, to overpower? p. p. ಅಡುತುರ್. [ತನ್ನ ಕೂರಸಿಯೊಳಡುತುರ್ ಕೊಂದು Pb. 1. 6]; Abh. P. 13, 48. (*cf.* ಅಡರ್. No. 3).

ಅಡುವಳ aḍu2-vaḷa. (Śmd. 234). = ಅಡಬಳ 1. a cook.

ಅಡುಸು aḍusu. clay, mud (My.; Te; T. ಅಱುಕ್ಕು, ಅಱುವ, ಅಯಱು, filthy, slippery ground, dirt; ಅಳಱು, ಅಜಱು, ಚೇಱು, mud; Te. ಅಸಲು, mud; Tu. ಅಡಕ, an unclean place; *cf.* ಅಱುಲ್ 2; ಅಡೆ 11).

-ಅಡೆ aḍe. 1. = -ಅರೆ 1, -ಒಡೆ 4. if; when; to. ಉಸುರುವಡೆ (Bp. 1, 17). ಕೀರ್ತಿಸುವಡೆ (1, 34). ಊಹಿಪಡೆ (1, 63). ಕರುಣಿಪಡೆ (2, 1). ಸಲಹುವಡೆ (2, 2). ಅಪಡೆ (9, 17). ಇತ್ತಡೆ (9, 21). ಇಲ್ಲದಡೆ, ಅಱಿದಡೆ (9, 24). ಪರಿಕಿಸುವಡೆ (3, 64). ಪರಿಕಿಪಡೆ (22, 64). ಪೇಱುವಡೆ (10, 7). ಹೇಱಿದಡೆ (11, 5). ಕಾವಡೆ (13, 61). ಅಪ್ಪಡೆ (11, 7). ಸೂಚಿ ಮುಖಮಂ ಕೀಲಿಸುವಡೆ ಅರಿದು ಎನಿಸಿ ದಟ್ಟಯ್ಸುವ ತಮಾನ್ಧದೊಳ್ (3, 30). ಕೊಡುವಡೆ ಎಮಗೆ ಇಲ್ಲ (23, 8). ಇರ್ದಡೆ (Ct. II. 122). ನೋಟ್ಪಡೆ (II. 76). ಭಾವಿಪಡೆ (II, 29, 80). ಪೇೞ್ವಡೆ (II, 56). ಒರವಡೆ (II, 88). ತಪ್ಪು ಉಳ್ಳಡೆ (Mr. 3). see Bp. 22, 65. 66; 23, 13; 24, 75; 49, 18; 53, 6. 13; 56, 1; 58, 46.

-ಅಡೆ aḍe. 2. (= -ಅಱ 3 6). see ಪೊತ್ತಡೆ, ಸವಳ್ತಡೆ.

ಅಡೆ aḍe. 3. to fill, to make full (ಪೂರಣಗೆಯ್ Śm. 91; *cf.* ಅಡಚು 1 & ಅಡೆ 5). — ಅಡೆವೊತ್ತು. ಅಡೆ (*i. e.* ಅಡೆಯ) -ಪೊತ್ತು. to be fully kindled, to blaze [ಅಡೆವೊತ್ತದೆ ಕಿಱುಕಿಱುದನೆ ಸುಡದಿನಿಸರೆ ಪೊರಿಕನಾಗದೆಯೆ Pb. 3, 5]. (Abh. P. 11, 154).

ಅಡೆ aḍe. 4. = ಅಣೆ 3. to strike, or throw, with the finger (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; see ಅಡಚು 2).

ಅಡೆ aḍe. 5. = ಪಡೆ 1. to obtain, to get, to gain, to have;—to be obtained, to come to hand (My.; T., M.; T. also ಅಮೈ; see s. ಅಯ್ 4). ವೇಲಾನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಅಡವ ರಾಗಂಗಳು (Bp. 26, 68). 2, to be enclosed, barred, shut up, choked (T.); to preserve, pickle, season fruits with salt (T.);—to shut, lock, obstruct, close up, shut up, enclose, confine, imprison, shut in, stop the passage (T.).

ಅಡೆ aḍe. 6. trust (ನೆಮ್ಮುಗೆ Śm. 91; *cf.* ಅಂಕೆ 2, No. 3; ಅಡರ್ಪು).

ಅಡೆ aḍe. 7. that is covered or hidden (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ Śm. 91; *cf.* ಅಡಗು 1, ಅವಿ 1).

ಅಡೆ aḍe. 8. = ಅಡ 7, ಅಡಿ 4. the piece of wood on which the five artisans put the article which they happen to operate upon (ಪಂಚಕಾರುಕಕರ್ಮದಾರು Śmd. Dh.; T. ಅಡೈ, an anvil). 2, = ಅಣ್ಡೆ 1, a support, a staff to support (ಆನಿಕೆ, ಆಧಾರದ ಕೋಲು G.; *cf.* ಅಂಕೆ 2). see ಪಟ್ಟಡೆ. — ಅಡೆಗಲ್. -ಲ್ಲು. -ಕಲ್. = ಅಡಿಗಲ್ಲು. an anvil (ಧಕ್ಕು Mr. 383; C.; M., T.; T. also ಅಡೈಯಲ್, ಅಡೈಗುಱಡು). ಅವಳ ಕೂದಲು ಅಡೆಗಲ್ಲಾಗಿದೆ, she has a bald head (My.). — ಅಡೆಯ ಮರ. = ಅಡೆ. ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನನ್ ಇರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು ಆ ಅಡೆಯ ಮರನು ಉದ್ಘನಮ್ ಎನಿಸಿಗು (Nr.; *cf.* Si. 399).

ಅಡೆ aḍe. 9. = ಅಣ್ಡಿಗೆ 1, ಅಣ್ಡೆ 3. a sticky, clotty mass, a lump, as of dates, tamarind, sugar, hair, etc. (My.; Te.; T. ಅಮೈಯಲ್, a ball of clay, etc.). — ಅಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to become a sticky mass, to be clotted or matted together, as the hair, etc. (My.; Te.). — ಅಡೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. a stone-like mass of unclean hair (S. Mhr.).

ಅಡೆ aḍe. 10. cowdung (ಗೋಮಯ Kk. 62; ಗೋಮಯ, ಸಗಣ Śm. 33. 91; Tu. ಅಮ್ಬಿ). [2, manure. ಶ್ರೀ ಗಂಧದ ಮರನ ಕಡಿದು ಬೇವಿಂಗೆ ಅಡೆಯನಿಕ್ಕುವರೆ? Bv. 593]. — ಅಡೆಕುಣಿ. a pit to fill cowdung in (C.).

ಅಡೆ aḍe. 11. = ಅಡಿ 3. — ಅಡೆವಣಿಗೆ. -ಮಣಿಗೆ. = ಅಡಿವಣಿ, etc. a foot-print in mud (ಕೆಸಱೊಳ್ ಆದ ಪಜ್ಜೆ Śmd. II). — ಅಡೆವಣಿ. -ಮಣಿ (= ಮಣಿ?). = ಅಡೆವಣಿಗೆ. (ಕೆಸಱೊಳ್ ಆದ ಪಜ್ಜೆ Śm. 65).

ಅಡೆ aḍe. 12. a kind of thin bread or cake of rice flour (My.; T. ಅಡೈ; Te. ಅಟ್ಟು). — ಅಡೆಹಬ್ಬ. cake-feast, a feast of women in honor of Lakṣmi (My.; Te. ಅಟ್ಲ ತದ್ದೆ).

ಅಡೆ aḍe. 13. the border, *i. e.* the unwoven threads, of a cloth or blanket (My.);— border. — ಅಡೆಕಟ್ಟು. to interknit the aḍe with colored or uncolored threads (My.). — ಅಡೆಪಟ್ಟಿ. a certain portion of a native cart (C.).

ಅಡೆ aḍe. 14. = ಅಡಿ 5. —ಅಡೆ ತೆಗೆ, ಅಡೆ ಬರು, ಅಡೆ ಹಾಕು. [to stock unripe fruits such as mangos, plantains, inside hay in order to ripen them more speedily].

ಅಡೆ aḍe. 15. = ಅಡ 10, ಎಡೆ 1. see ಇಟ್ಟೆಡೆ. —ಅಡೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಎಡೆಗೆಡಹು. to throw to the ground (Bh. 8, 22, 46). —ಅಡೆದಾಣ. -ತಾಣ. place and place, every place (Rām. 4, 6, 19).

ಅಡ್ಕೆ aḍke. —ಅಡ್ಕೆಬೀಚುಬಳ್ಳಿ. a woody climber, climbing and rooting on the stems of trees, Pothas scandens Lin. (St. & Pl.; Tu. ಅಡಿಕೆಬೂರು-, ಅರ್ಕ-).

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 1. = ಅಡ 6 q. v., etc., ಅಡ್ಡಾ, ಅಡ್ಡೆ 3. the state of being across, etc. (C.; Tu, Te.; T., M: ಅಟ್ಟ). [ಬಂದೊಂದಱ ಸೌಂದರ್ಯಮನೊಂದೊಂದೀಕ್ಷಿಸಲೊಡಟ್ಟಿರ್ದ ನಾಸಿಕಮಡ್ಡಂ ಬಂದಂದಮನೀಕ್ಷಿಸಿ Kr. 3, 234; Pb. 7, 26 va.; Ap. 11, 47]. ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಅಡ್ಡ ಮಲಗಿ ಇರೆ (Bp. 20, 1). ತನಗೆ ವಾಲ್ಮೀಕದೇವನ್ ಅಡ್ಡಮೆ? (26, 16). ಅವಂಗೆ ಆ ದಹನಲೋಚನನ್ ಅಡ್ಡಮೇ? (41, 27). ಅಡ್ಡಮ್ ಇರೆ ಕಾರಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಒಡ್ಡಣಂ (Rśv. 6, 5). (ಕುದುರೆಗೆ) ಅಡ್ಡ (ಸುಱು) ಮೂಱು ಇರೆ ಸಪ್ಪುದಂ (Mr. 279). —ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟು. 1. = ಅಡಗಟ್ಟು, ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು 1. to fasten across, to put across. 2, to thwart; to stop, to arrest; to stand across or in the way. ಆ ಕಲ್ಲು ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿದ ತೊಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿನ್ತಿರುವ ಒಬ್ಬ ಉಪ್ಪಾಱನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿತು (B. 4, 150). —ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟು. 2. the fastening that workingmen make when putting their dōtra over their shoulder and tie it on the back (S. Mhr.). —ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟು. 3. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟೆ. a small dam in rice-fields, etc. for watering (My.). —ಅಡ್ಡಕಟ್ಟೆ. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು. 3. (My.; Te.). —ಅಡ್ಡಕಮ್ಬಿ. the kambi (3) carried on the neck (C.). 2, the ornamental colored cross stripes near the ends of a cloth (C.). 3, a metal band (round boxes, etc. My.). —ಅಡ್ಡಕಸಬು. = ಅಡ್ಡಕಸಿಬಿ. a profession or trade contrary to established custom (C.). —ಅಡ್ಡಕಸಿಬಿ. = ಅಡ್ಡಕಸಬು. (C.). —ಅಡ್ಡಕಾಲು. = ಅಡ್ಡಗಾಲು. the leg put out of its regular position in walking (C.). 2, the leg put crosswise as a stumbling-block or obstacle, generally used with the verb ಹಾಕು (C.). —ಅಡ್ಡಕಾಲುವೆ. = ಅಡ್ಡಕಾವಲಿ. a by-channel, a subordinate channel (C.). —ಅಡ್ಡಕಾವಡಿ. kāvaḍi carried on the neck (C.). —ಅಡ್ಡಕಾವಲಿ. = ಅಡ್ಡಕಾಲುವೆ. (C.). —ಅಡ್ಡಕೀಲಿ. a bolt which is put or goes transversely (S. Mhr.). —ಅಡ್ಡಕೂಸು. = ಅಡ್ಡಗೂಸು. a child carried transversely or in the arms (not on the hip, S. Mhr.). 2, a child that (at the time of birth) lies across in the womb (C.). ಅಡ್ಡಕೆಯ್. -ಕೈ. = ಅಡ್ಡಗೆಯ್. the hand or arm placed transversely (C.). —ಅಡ್ಡಕೆಲಸ. extraordinary work, extra work (My.; B. 5, 285). —ಅಡ್ಡಕೋಲು. any transverse stick or wooden bar (C.). —ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. a wooden cross bar (My.). —ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 1. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು 1. (Dp. 63, 2). ಲಿಂಗವನ್ತನ ಬರವಿಗೆ ಅವರುಗಳ್ ಅಡ್ಡ ಗಟ್ಟಿ ಇರಲು (Bp. 21, 39). —ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 2. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು 3. (My.). —ಅಡ್ಡಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟೆ. (My.). —ಅಡ್ಡಗಲ. -ಅಗಲ. the space or distance across, breadth, width, diameter (ಪರಿಣಾಹ, ವಿಶಾಲತೆ, ತಿರ್ಯಗ್ವಿಶಾಲತೆ Si. 222; C.; Tu. ಅಡ್ಡಗಲ). ಅಂಗುಲಿಗಳ ಒನ್ದೊನ್ದಱ ಅಡ್ಡಗಲದ ಪ್ರಮಾಣು ಎಣ್ಬು ಜವೆಯ ಅಳತೆ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 324). —ಅಡ್ಡಗಲು. -ಅಗಲು. = ಅಡ್ಡಗಲ. (ಸೊನ್ನಲಿಗೆ G.). —ಅಡ್ಡಗಾಲ್. -ಲು. -ಕಾಲ್. = ಅಡ್ಡಕಾಲು. (C.). —ಅಡ್ಡಗಾಲಯ್ತುಯ. -ಅಯ್ತುಯ. N. (Bp. 56, 33). —ಅಡ್ಡಗೀಚು. to make a transverse line or a line across (C.). 2, to cross out (C.). —ಅಡ್ಡಗೀಱು. = ಅಡ್ಡಗೀಚು. (S. Mhr.). —ಅಡ್ಡಗೀಟು. a transverse line or a line across (C.). —ಅಡ್ಡಗೀಱು. = ಅಡ್ಡಗೀಟು. (My.). —ಅಡ್ಡಗೂಸು. = ಅಡ್ಡಕೂಸು. (C.). —ಅಡ್ಡಗೆಯ್. -ಗೈ. -ಕೆಯ್. = ಅಡ್ಡಕೆಯ್. (C.). —ಅಡ್ಡಗೆರೆ. = ಅಡ್ಡಗೀಟು. (C.). —ಅಡ್ಡಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. a cross branch (C.). —ಅಡ್ಡಗೋಡೆ. = ಅಡ-. a transverse wall; a partition wall, a curtain wall (on which sometimes articles are placed; a light put on it uses to flicker on account of the currents of air, and at the same time shines to both sides, C.). ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ಮೇಲಣ ದೀಪದ ಹಾಗೆ. —ಅವನ ಸಾಕ್ಷಿ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ಮೇಲಣ ದೀಪ (Prvs.). —ಅಡ್ಡಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. a figure or figures written from left to right across a page (C.). 2, the total (put under a number of perpendicular figures, My.). —ಅಡ್ಡಚಾಟು. a cover or shelter that is between, *e. g.* a tree that shelters a person from rain (My.). ಅಡ್ಡಚಾಟು ಹಿಡುಕೊಳ್ಳು, to take shelter (C.). —ಅಡ್ಡಚೌಕ. a frame which is broader than it is high; a cloth which is broader than it is long (My.). 2, the liṅga box suspended from the neck so that it is to one side of the chest (S. Mhr.). —ಅಡ್ಡಜಾತಿ. = ಅಡಜಾತಿ. (C.; B. 4, 193). —ಅಡ್ಡಂಚು. -ಅಂಚು. = ಅಡ್ಡಕಮ್ಬಿ No. 2. (C.). —ಅಡ್ಡಡಿ. -ಅಡಿ. the breadth of the foot (C.). 2, = ಅಡ್ಡಕಾಲು. No. 1. (C.). —ಅಡ್ಡಣಿ. -ಅಣಿ. the woof that crosses the warp in a loom (R.). —ಅಡ್ಡತರ. a transverse manner or position (Rśv. 6, 11 va.). ಅಡ್ಡತರಕ್ಕೆದರ್. -ತರ್. to bring (back) to the cross (or side) position (Cpr. 3, 51). ಅಡ್ಡತಲೆ. = ಅಡ್ಡದಲೆ. an ill-formed head (C.). —ಅಡ್ಡ ತಾಕು. 1. to touch or hit laterally (C.). 2, = ಅಡ್ಡ ತೊಡರು. (My.). —ಅಡ್ಡ ತಾಕು. 2. a small field that touches or crosses the boundary of a larger one (My.). —ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ. dupl. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾತಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾದುಡ್ಡಿ. awkwardness, clumsiness; perverseness, impropriety; awkwardly, etc. (My.). ಕಾಡ ಕೋಣಗಳು ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ ನಡೆದಾಗ್ಯೂ (B. 3, 24). ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣಗಳ ನಡಿಗೆ ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡವಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ (B. 5, 21). —ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡಿ. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ, etc. (C.). —ಅಡ್ಡ ತಿರುವು. to turn aside; to give a crosswise turn (C.). —ಅಡ್ಡ ತೊಡರು. to contravene, to thwart, to interfere with. ನನಗೆ (ಅಥವಾ ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ) ಅಡ್ಡ ತೊಡರಿದನು (My.). —ಅಡ್ಡ ತೊಲಗು. to get out of the way (My.). —ಅಡ್ಡದಣ್ಡ. a scale-beam (My.). —ಅಡ್ಡದಣ್ಡಿಗೆ. a cross beam, the roller over which the warp passes (R.). 2, a scale-beam (C.). 3, the bamboo pole (or poles) across a palankeen, etc. to carry it (C.). 4, = ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕಿ (My.). 5, a pole set horizontally in two opposite walls and used as a shelf (My.). —ಅಡ್ಡದಣ್ಣೆ. the width of the inner round opening of a grain-pit (S. Mhr.). —ಅಡ್ಡದಬ್ಬೆ. a piece of slit bamboo put or to be put crosswise (C.). —ಅಡ್ಡದಲೆ. = ಅಡ್ಡತಲೆ. (C.). —ಅಡ್ಡದುಱುಬು. -ತುಱುಬು. a turubu put on one side of the head (C.). —ಅಡ್ಡದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. a transverse beam (C.). —ಅಡ್ಡದೋಱು. -ತೋಱು. = ಅಡದೋಱು. to appear horizontally. ರೇಖೆ ಎರಡು ಅಡ್ಡದೋಱೆ (o. r. -ಅಡದೋಱುರಲು) ಬೇಳೆ (*i. e.* =, Mr. 356). —ಅಡ್ಡದೋಳ್. -ತೋಳ್. an arm put across or crosswise (C.). —ಅಡ್ಡನಗೆ. a side-laugh: a half-suppressed derisive laugh (C.). —ಅಡ್ಡನಾಮ. a surname, or a family-name (C.; Mhr. ಅಡನಾಂವ). 2, a sectarian cross-mark on the forehead made with sandal by Smārtas (C.)

—ಅಡ್ಡನಾಲಿಗೆ. a lying tongue (C.). 2, an opposing tongue: contradiction (My., in -ಹಾಕು). —ಅಡ್ಡನಿಲುವು. breadth and height (or length, C.). 2, ಅಡ್ಡನಿಲುವು. = ಅಡ್ಡಚೌಕ. (My.). —ಅಡ್ಡನುಡಿ. contradiction (ವಿಪ್ರಲಾಪ, ವಿರೋಧೋಕ್ತಿ Nr.; My.). —ಅಡ್ಡಪಂಕ್ತಿ. a row of people at dinner that forms a right angle with another row previously formed (C.). —ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿ. the upper or lower part of a door or window frame (C.); a small cross beam (My.). 2, a cross stripe (C.). ಚಿಟ್ಟುಗಳ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಊದೀ ಬಣ್ಣದ ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿಗಳು (B. 3, 99; 5, 255). —ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕಿ. a palankeen carried transversely on account of pomp (C.). —ಅಡ್ಡ ಪೋಗು. to go crosswise, transversely, or horizontally. ಅಡ್ಡ ಪೋಪಾತನು (ತಿರ್ಯಕ್ಕು Nr.). —ಅಡ್ಡ ಬರ್. -ರು. to come as an obstacle, to come or be in the way. ಸಮುದ್ರದ ವಕ್ರತೆ ಹಡಗಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೂ ನಡುವೆ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತದೆ (B. 4, 69). ಒನ್ದು ಹಳ್ಳ ಅಡ್ಡ ಬನ್ತು (5, 63). —ಅಡ್ಡ ಬೀೞ್. -ೞು. to fall across; to become an impediment, to hinder (Bp. 2, 3, My.). ಉರುನದಿ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದೊಡೆ (32, 4). 2, to fall before (one), to prostrate (My.). ಮಾನವತಿಗೆ ಅವನ್ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು (52, 19). —ಅಡ್ಡ ಬೆಲಗು. a beam that is put across the slopes of two opposite walls. (B. 4, 122). —ಅಡ್ಡಮರ. a wooden cross bar (to fasten doors, My.). —ಅಡ್ಡಮಾತು. a word that interrupts a speech or deviates from its intent, a word out of place; gainsaying; an evasion (C.). —ಅಡ್ಡ ಮಾರ್ಗ. a cross way; a by-path (C.). 2, a wrong way (C.). —ಅಡ್ಡ ಮುಡಿ. a knot of hair put to one side of the head (ಪಕ್ಷ Mr. 320;) —ಅಡ್ಡಮೊಗ. an averted face (C.). ನೋಡಲಾಗದು, ಅಲ, ಪಾತಕರನ್ ಎನುತ, ಅಡ್ಡಮೊಗವಿಟ್ಟು (Bp. 52, 46). —ಅಡ್ಡಮೋಱ್. = ಅಡ್ಡಮೊಗ. (C.). —ಅಡ್ಡಮ್ಪಾಱು. -ಱ್. to fly across one's path. ತೊಡರಿ ಅಡ್ಡಮ್ಪಾರ್ವ ಜೀವಿಗಳ ಎಡೆಗೆ (Bp. 38, 9). —ಅಡ್ಡಮ್ಪರಿಯಿಸು. to cause to run in a crosswise manner (Rśv. 6, 11 va.). —ಅಡ್ಡವರಿ. -ಬರಿ. a transverse flank (as of an elephant) (Rśv. 6, 11 va.). —ಅಡ್ಡವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. a cross plank (Bp. 21, 27). —ಅಡ್ಡವಾಗು. -ಆಗು. to become or be cross, transverse, or awry. ಅಡ್ಡವಾಗಿ, transversely, cross, broad-wise, horizontally, sideways, awry, obstructively (ಸಾಚಿ, ತಿರಸ್ಸು, ತಿರ್ಯಕ್ Si, 470. 472). ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಡೆಯುವವನು (ತಿರ್ಯಕ್ಕು 361). ಬಾಗಿಲ ಕೆಳಗಡೆ ಹೊಸ್ತಲ ಬೞಿ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತುಱಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಮೆಟ್ಟುಹಲಿಗೆ (ಶಿಲೆ 110). ಕೆಯ್ಗಳಿನ್ದ ಒಡಗೂಡಿದ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ತೋಳುಗಳೆರಡಱ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ (ವ್ಯಾಮ 212). ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಜನಿವಾರದ ಹಾಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಕೊರಳ ಮೇಲಿನ್ದ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟ ಹುವ್ವಿನ ಹಾರ (ವೈಕಕ್ಷಕ 230). ಈಚಿನವರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಇರುವನ್ತೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟದು (ವೇಷ್ಟಿತ, etc. 278). —ಅಡ್ಡವಿಡು. -ಇಡು. to put an obstruction, to oppose (C). —ಅಡ್ಡವಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. obstruction, etc. (ವ್ಯುತ್ಥಾನ, ಪ್ರತಿರೋಧ Si. 437). —ಅಡ್ಡವಿಱು. -ಇಱು. to gore sideways, to give a side-blow. ಅಡ್ಡವಿಱಿದ ಆನೆ (ಪರಿಣತ Hlā.). —ಅಡ್ಡವೊಱೆ. -ಪೊಱೆ. = ಅಡ್ಡಹೊಱೆ. (ವಿದಂಶಿಕೆ Mr. 213). —ಅಡ್ಡ ಸಱಗು. the end of a female's cloth that is put across the breast, the left shoulder, and from there over the head to the right (C.). —ಅಡ್ಡಸಾಲ್. -ಲು = ಅಡ್ಡಪಂಕ್ತಿ (C.). 2, a transverse line or row (C.). 3, a transverse furrow (C.). —ಅಡ್ಡ ಸುೞಿ. 1. to pass by one so as to get only a glimpse of him (C.). —ಅಡ್ಡ ಸುೞಿ. 2. a cross knot in timber (My.). —ಅಡ್ಡ ಹಚ್ಚು. to put or apply horizontally, as the sectarian mark (ಅಡ್ಡನಾಮ) on the forehead (C.). —ಅಡ್ಡ ಹರವು. to spread out crosswise (B. 4, 122). —ಅಡ್ಡ ಹಾಕು. to put crosswise (C.). 2, to put before, to put children before a guru's feet to obtain a blessing for them, or to put criminals before a king's feet to obtain pardon for them (C.). —ಅಡ್ಡಹಾದಿ = ಅಡ್ಡಮಾರ್ಗ. (C.). —ಅಡ್ಡ ಹಾಯ್. = ಅಡ್ಡ-. to pass by (C., *e. g.* ಒಬ್ಬನ ಮಱನ್ದ-). 2, to thwart (*e. g.* ಅವನಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಹಾಯ್ದನು, My.). —ಅಡ್ಡಹೆಸರ್. -ರು. = ಅಡ್ಡನಾಮ No. 1. (C.; ಅಸ್ಪದ Cb.). —ಅಡ್ಡ ಹೇಱು. to put crosswise upon (B. 4, 122). —ಅಡ್ಡ ಹೊಱೆ. a lengthy load or burden that is carried crosswise (on the neck, shoulder, or head, My.). —ಅಡ್ಡ ಹೊಱೆಕಮ್ಬಿ. a pole or bamboo laid over the shoulder or neck for carrying two burdens (ವಿಹಂಗಿಕೆ, etc. Nr.). — ಅಡ್ಡಳತೆ. -ಅಳತೆ. breadth-measure (C.). — ಅಡ್ಡಾಗು. -ಆಗು. to become horizontal in position, to lie down (S. Mhr.; B. 4, 155). — ಅಡ್ಡಾಡು. -ಆಡು. to play sideways, *i. e.* to walk backwards and forwards, to promenade; to walk about (C.; B. 2, 46; 3, 47. 67. 77; B. 4, 169; Tu.). — ಅಡ್ಡಾನ್. -ನು. -ಆನ್. to recline, to lean on (C.); — to form a bar (J. 4, 38). — ಅಡ್ಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to put across; to put before. (= ಅಡ್ಡ ಹಾಕು, C.);—to put up, as an umbrella (C.). —ಅಡ್ಡೆಸಗು. -ಎಸಗು. to make hostile efforts (My.). —ಅಡ್ಡೆಸುಗೆ. -ಎಸುಗೆ. throwing a stone, etc. with the hand laterally (My.). 2, = ಅಡ್ಡೇಟು. (My.). —ಅಡ್ಡೇಟು. -ಏಟು. a shot beside the mark (My.). ಅಡ್ಡೇಟು ತಗಲಿದರೆ ಬಡ್ಡನಾದರೂ ಗೆದ್ದಾನು (Prv.). —ಅಡ್ಡೇಟುಗಾಱ. -ಏಟುಗಾಱ. a man who is a bad shot (My.). —ಅಡ್ಡೊಕ್ಕಲ್. -ಲು. -ಒಕ್ಕಲ್. a new tenant, a fresh comer (My.). 2, a tenant who has more than one landlord (My.). —ಅಡ್ಡೊಱಗು. -ಒಱಗು. to lie on one side (C.). —ಅಡ್ಡೋಟ. an indirect course (S. Mhr.). —ಅಡ್ಡೋಡು. to run in an eccentric, not direct course (S. Mhr.).

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 2. (= ಅಡವು 1, No. 2). abundance, used of rain. — ಅಡ್ಡಮೞೆ. a heavy rain (C.; T. ಅಡೈಮೞೈ, M. ಅಡೆಮೞೆ, ಅಡಲ್ಮೞೆ, incessant rain).

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 3. seven duḍḍus, two annas and four pies (My.; Te. ಅಡ್ಡಗೆ, ಅಡ್ಡುಗೆ). 2, a weight representing the eighteenth portion of a varaha (My.; Si. 328). ಅಡ್ಡಾ ದುಡ್ಡಿಗೆ ಮೂಱಾದರೆ ದುಡ್ಡು ಅಡ್ಡಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು? (Prv.).

ಅಡ್ಡಗಿಸು aḍḍagisu. = ಅಡ್ಡಯಿಸು. (My.).

ಅಡ್ಡಣ aḍḍaṇa. = ಅಡ್ಡನ. a shield [ರಿಪುಕುರಂಗ ಕಂಠೀರವನ ಕಟಿತಟ ಮೊಲ್ದು ನೋಡುವ ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯರ ಕಣ್ಣ ಕಾಮನಡ್ಡಣದಂತೆ ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾಗಿ ಮಿಱುವುದ್ವೃತ್ತವೃತ್ತತೆಯ ನೀಳ್ದ ಕೊಂಡಂತುದ್ವೃತ್ತಂಗಳಾದುವು Pb. 2, 39 va.]. (ಹರಿಗೆ Ct. II, 38; Kk. 40; Śm. 43; ಪರಿಗೆ Ct. I, 11). ಅಡ್ಡಣಮ್ ಒಡ್ಡಿದ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಒಡ್ಡಣಂ (Rśv. 6, 54).

ಅಡ್ಡಣಿಗೆ aḍḍaṇige. a small wooden or metal (generally) three-legged stand [ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಂ ಪೊನ್ನತಳಿಗೆಯುಮಡ್ಡಣಿಗೆಯುಮನಿಟ್ಟು ಭಟ್ಟಾರಕರ್ಗರಸಂ ತಾನೆ ಬಡ್ಡಿಸಲ್ Vr. 78, 12]. (C.; ಪಾತ್ರ Mr. 212; Mhr. ಅಡಣೀ; T. ಅಟ್ಟಾಣೈ, a Cingalese bench). ಬಟ್ಟಲು, ಪಡಿಗವ್, ಅಡ್ಡಣಿಗೆ, ಪರಿಯಾಣ (Bp. 12, 12). a description of it and its use occurs in the following riddle: ಸಾದು ಬಟುವಾಗಿ ಇಹುದು, ಚಕ್ರ ತಾನ್ ಅಲ್ಲ; ಪಾದ ಮೂಱು ಅದಕೆ ಉಣ್ಟು, ಭೃಂಗೀಶನ್ ಅಲ್ಲ; ಸ್ವಾದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ್ ಉಣ್ಟು, ಮೆಲುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ; ಮೇದಿನಿಯ ಜಾಣರೇ, ಹೇೞಿ ನೀವೆಲ್ಲ! 2, a three legged high stand with steps used as a ladder (My.).

ಅಡ್ಡನ aḍḍana. = ಅಡ್ಡಣ. a shield (Sk.).

ಅಡ್ಡನೆ aḍḍane. = ಅಡನೆ, etc. across, transversely (R.; T. ಅಟ್ಟನ್ನೈ).

ಅಡ್ಡಯಿಸು aḍḍayisu. = ಅಡ್ಡಗಿಸು, ಅಡ್ಡಯ್ಸು, ಅಡ್ಡವಿಸು. to move obliquely, or obstructingly. 2, to make oppo-

sition; to obstruct, to impede (Abh. P. 7, 137). 3, to intervene; to conceal.

ಅಡ್ಡಯಿಸುಹ aḍḍayisuha. obstruction, opposition (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ, ಪ್ರತಿಷ್ಟಮ್ಭ Nr.).

ಅಡ್ಡಯ್ಸು aḍḍaysu = ಅಡ್ಡಯಿಸು, etc. (Bh. 2, 1, 75; J. 4, 27).

ಅಡ್ಡಯ್ಸುಹ aḍḍaysuha. going transversely, etc. (ತಿರ್ಯಗ್ಗತಿ Nr.). 2, concealment (ಅನ್ತರ್ಧಿ, ಅನ್ತರ Nr.; *cf.* ಅಡಗಿಸುಹ).

ಅಡ್ಡಲ್ aḍḍal. -ಲು. crossing; obstructing; an obstacle; across; sideways. — ಅಡ್ಡಲಾಗು. -ಆಗು. to become an obstacle; to oppose (ಅಡಗಟ್ಟು Bhn. 37). ಅಕ್ಕಟಾ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಈ ಮಿತ್ರನ ತೇಜಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲಾದೆಂ! (Rśv. 6, 4). — ಅಡ್ಡಲಾನ್. -ಆನ್. to oppose (C.Bp. 42. 28). — ಅಡ್ಡಲಿಡು. -ಇಡು. to put across. ದೃಷ್ಟಿಗೆ ನೆಱೆ ಕರಾಗ್ರಮನ್ ಅಡ್ಡಲಿಡುತಂ (Bp. 26, 29). — ಅಡ್ಡಲೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. to place athwart. (ಕುಱುಬಂ) ನಾಯಂ ಕರೆವುತ, ಒಡನೆ ಕಾಲನ್ ಅಡ್ಡಲೊಡ್ಡಿ ನಿಲ್ಲುತ (Bp. 20, 12).

ಅಡ್ಡವಿಸು aḍḍavisu. = ಅಡ್ಡಯಿಸು, etc. to obstruct, etc. (ತಡುಬು, ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡು, ಮಱೆ ಮಾಡು G.). ಚನ್ದ್ರಸೂರ್ಯರನ್ ಅಡ್ಡವಿಸಿ, ಹಿಡಿಂಬಾಳ ಹಿಡಿದವು ಮುಗಿಲ ಜೂಣಿಗಳ್ (Bh. 1, 19, 18).

ಅಡ್ಡಸರ aḍḍasara. Tbh. of ಅಟರುಷ. (Si. 147, 461; St. & Pl.; Te.).

ಅಡ್ಡಸಲ aḍḍasala. = ಅಡ್ಡಸರ. (St. & Pl.).

ಅಡ್ಡಾ aḍḍā. = ಅಡ್ಡ 1. — ಅಡ್ಡಾತಿಡ್ಡ. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ, etc. (C.). — ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡ. = ಅಡ್ಡಾತಿಡ್ಡ. (My.; Te., Tu.). — ಅಡ್ಡಾದುಡ್ಡ. = ಅಡ್ಡಾತಿಡ್ಡ. (My.).

ಅಡ್ಡಾನ aḍḍa₁-āna₂. broad, etc. (My.). ಅಡ್ಡಾನ ತೊಲೆ, ಅಡ್ಡಾನ ಹಲಿಗೆ, etc. (My.).

ಅಡ್ಡಾನೆ aḍḍa₁-āne₄. = ಅಡ್ಡಾನ. (My.). ಅಡ್ಡಾನೆ ಹಲಿಗೆ or ಅಡ್ಡಾನೇ ಹಲಿಗೆ (My.).

ಅಡ್ಡಾಯಿಲ aḍḍa₁-āyila. (Śmd. 252). an opponent.

ಅಡ್ಡಾಯುಧ aḍḍa₁-āyudha. = ಅಡಾಯುಧ. (ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶ, ಕರಬಾಲ, ಖಳ್ಗ, ಕೌಕ್ಷೇಯಕ, etc. Hlā.). ಅಡ್ಡಾಯುಧವನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕ Nr.). ಕತ್ತಿಯೇ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕ Si. 281). (ನಾರಾಯಣನೆಪ್ಪ) ಆತನ ಅಡ್ಡಾಯುಧಮಂ ನನ್ದಕನ್ ಎನ್ಬುದು (Hlā.). see Bp. 28, 26; 34, 33; 61, 25.

ಅಡ್ಡಿ aḍḍi. an obstacle; opposition; delay (C.; ಎಡಹ, ಸಂರೋಧ, ವಿಘ್ನ G.; ಅವಧಿ, ಮರ್ಯಾದೆ Si. 432; Tu., Te.; T. ಅಟ್ಟಿ). ಕೋಟೆಯು ತಳದ ಬಱಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ದಕದ ಬಱಿಯೂ....ಎತ್ತರವಾಗಿ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಮಣ್ಣುದಿಣ್ಣೆ ಮುನ್ತಾದ ಅಡ್ಡಿಗಳು (ಚಯ, ವಪ್ರ Si. 107). ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯದನ್ತೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲ್ ಉಳ್ಳ ಅಗಱಿಯ ಮರ (ಅರ್ಗಲ 112). ಅಚ್ಚಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ ಕಳಚಿ ಜಾಱದನ್ತೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಇರುವ ಕಡಾಣಿಯ ಮೊಳೆ (ಅಣಿ 113). ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲದಮ (ನಿರರ್ಗಲ, ಅಬಾಧ 376). ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವಿಕೆ ಕಸುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ....ಅಪಕಾರ (ನಿಗ್ರಹ 391). ಕೆಲಸದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬನ್ದ ಅಡ್ಡಿ (ವಿಘ್ನ, etc. 394). ನನ್ನದು ಏನೇನೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ (B. 2, 8). ನನಗೆ ಬೇಕಾದವನ್ನು ನಾನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಏನು? (2, 29). ಬೆನರಿಗೆ ಅಡ್ಡೀ ಮಾಡುತ್ತದೆ (4, 24). ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಜನರು ಪರನಾಡುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅಡ್ಡೀ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು (4, 188). ಯಾರೂ ಅಡ್ಡಿ ತರದೆ ಇದ್ದರೆ (5, 291). ಅಡ್ಡೀ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಬಡ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚುವದು, ಅಡಿಗೇ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಉಣ್ಣು ತೀರುವದು (Prv.). — ಅಡ್ಡಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. to hesitate (B. 4, 188). — ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡು. to obstruct one's way, to oppose, to hinder; to delay. see above. — ಅಡ್ಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. to become an obstacle or a hindrance; — a hindrance to take place. see above. — ಅಡ್ಡಿಸಡ್ಡಿ. reit. = ಅಡ್ಡಿ. (My.).

ಅಡ್ಡಿ aḍḍi. ostentation, show (R.; Mhr., H. ಅಡ್ಡಾ. making profession of, priding one's self upon).

ಅಡ್ಡಿಕೆ aḍḍike. = ಅಡ್ಡಿಗೆ. one of the pieces of gold of which the necklace called aḍḍike is composed (C.). 2, a necklace composed of aḍḍikes (and worn by women, My.; Te. plural ಅಡ್ಡಿಗಲು). ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹನ್ತವಾಗಿ ಧರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಒಡವೆ, ಅಡ್ಡಿಕೆ ಮುನ್ತಾದದು (ಗ್ರೈವೇಯಕ Si. 218).

ಅಡ್ಡಿಗೆ aḍḍige. = ಅಡ್ಡಿಕೆ. (My.). see ಉಗುರಡ್ಡಿಗೆ.

ಅಡ್ಡೆ aḍḍe. 1. a pole or bamboo by which two people carry a burden suspended from its midst, or by which two small burdens suspended from both ends are carried across the shoulder of one man (C.; Mhr. ಅಢೇಂ, ಅಡೇಂ, a ridge pole; the ridge along the shoulders). — ಅಡ್ಡೆದಬ್ಬೆ. = ಅಡ್ಡೆ. (My.). — ಅಡ್ಡೆವೊಱೆ. -ಹೊಱೆ. (= ಅಡ್ಡೆ ಹೊಱೆ?). a burden or burdens carried in the above manner (C. Bp. 47, 40). — ಅಡ್ಡೆ ಹೊಱು. to carry the aḍḍe (C.).

ಅಡ್ಡೆ aḍḍe. 2. a kind of sowing machine (ಸಡ್ಡೆ Mr. 370).

ಅಡ್ಡೆ aḍḍe. 3. = ಅಡ್ಡ 1. (Te.; R.).

ಅಡ್ನೆ aḍne. = ಅಡನೆ, etc. — ಅಡ್ನಾಡಿ. -ಅಡಿ. = ಅಡನಾಡಿ. (S. Mhr.; ಮೂಱ G.; Tu. ಅಡ್ನಾಡಿ, ಅಸ್ನಾಡಿ). — ಅಡ್ನಾಡಿತನ. = ಅಡನಾಡಿತನ. (B. 5, 279). — ಅಡ್ನಾಡೀ ಜನರು. uncivilised people (B. 5, 195).

ಅಡ್ಲ aḍla. = ಪಡಲ. (My.). — ಅಡ್ಲಬಳ್ಳಿ. = ಪಡವಲಬಳ್ಳಿ (St. & Pl.).

ಅಡ್ಲಿಗೆ aḍlige. = ಹಡ್ಲಿಗೆ. a flat round basket with several divisions, used by jōgammas (devotees of Mārī or Durga) to carry their idol and put their alms in (My.). 2, a flat basket, or basin-like tub, or earthen vessel, used by merchants in their shops (My.).

ಅಡ್ಲು aḍlu. = ಅಡಲು 3, etc. mud (My.).

ಅಢಾಳ aḍhāḷa. (Śmd. 24, o. r. ಢಾಳ, q. v.).

-ಅಣ್ aṇ. 1. = -ಅಳ್ 1. a syllable that, in words denoting direction, is inserted before the ಅ of the genitive, the ಇಂ of the instrumental, and the ಅಂ of the masculine, *e. g.* ಮೂಡಣ, ತೆಂಕಣ; ಮೂಡಣಿಂ, ತೆಂಕಣಿಂ; ಮೂಡಣಂ, ತೆಂಕಣಂ (Śmd. 134-136); ಮೇಗಣ, ಕೆಳಗಣ; ಅಡಿಯಣ (Śmd. 350 Cm.); ಅಲ್ಲಿಯಣ, ಇಲ್ಲಿಯಣ. *cf.* ಅಱ್ 1. — ಅಣಾಗಮ. the augment ಅಣ್ (Śmd. 135).

ಅಣ್- aṇ. 2. = (ಅಣಲ್ 1), ಅಱ್-3. — ಅಣ್ಣಾಲಿಗೆ. -ನಾಲಿಗೆ. the uvula (My.).

-ಅಣ aṇa. 1. = -ಅನ 1. a suffix that is used in the formation of a verbal noun (which serves also to express the meaning of the first person plural of the imperative), *e. g.* ಮಾಡುವಣ, ನಡೆವಣ or ನಡೆಯುವಣ (My.). see -ಉವಣ, -ಊಣ, -ಒಣ 1, & -ಒಣ.

ಅಣ aṇa. 2. = ಅಣ್ಣ 1. an elder brother. see *e. g.* ಚನ್ನಬಸವಣ, ಬಸವಣ, ಮಂಚಣ.

ಅಣ aṇa. 3. = (ಅಣಿ 2), ಅಣ್ಣ 2, ಅಣ್ಣಾ, (ಅಣ್ಣೆ 1). — ಅಣಜಾಣ. = ಅಣ್ಣಜಾಣ. a very clever, cunning man (My.). — ಅಣಜಾಣೆ.

a very clever, sly woman. ಅಣಜಾಣೆ, ಅಣಜಾಣೆ, ಅಕಳಿಗೆಪ್ಪು ಮೊಲೆ? ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಣಂ aṇam. = ಅಣಂ. whatsoever, howsoever (ಏನುಂ Śmd. 390), small, little (ಅಲ್ಪ Ct. I, 94; II, 61). [ದೋಸಮೇ ನಾನುಂ ಸ್ವಲ್ಪಮಾಡೊಡಂ ಮಾಸಿಕ್ಕುರ್ಮಣಂ ಕೃತಿವಧುವಂ Kr. 1, 112.; Pb. 1, 5.; Ap. 3, 41]. ಬನ್ದಂ ಫಲ್ಗುನನ್? ಇಲ್ಲ, ಸನ್ದಯಮ್ ಅಣಂ ತಾನ್ ಇಲ್ಲ (Śmd. 20, 281). ಪೆಱತೊನ್ದು ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್ (277). ಕಾರ್ಯಮ್ ಅಣಮ್ ಇಲ್ಲ (391). ಗೂಢಪದಪ್ರಯೋಗಮುಂ ನೆರೆಪಿ, ಪದಾರ್ಥಂಗಳನ್ ಅಣಂ ಮನಮ್ಬುಗೆ ಪೇೞ್ವಂ (402). ಅನ್ದಮ್ ಅಣಂ ಪದ್ಯಮನ್ ಇಡಲ್ ಅದು ಏನ್ ಅಱಿದಪನೋ (o. r. ಗೆಯ್ದಪನೋ? Ch. v. 17). ಮುನ್ದೆ ನೀರ್ ಇಲ್ಲ ಅಣಮ (Śmd. 215 Mdb.).

ಅಣಕ aṇaka. 1. mockery, derision, abuse (C.; ಕೊಱಚಾಡಿಮಮು Ct. I, 14; II, 22; ಕೊಱಚಾಟ Kk. 55; Śm. 48; ತೆಗಳ್, ಚುನ್ನ, etc. Śs.). [ವೈಗೆ ಕಾಹ ಹೇಳುವರಲ್ಲದೆ ಮನಕ್ಕೆ ಕಾಹ ಹೇಳುವರೆ? ಅಣಕದ ಮಿಂಡದ ಹೊಸ ಪರಿಯ ನೋಡಾ! Bv. 810]. ಅಣಕವಮ್ ಅಲ್ಲ ಇದು! (Bp. 16, 28). ಅಳಿಯನ ಕೂಡೆ ಇನ್ತು ಎನ್ದಳ್ ಅಣಕದಲಿ (42, 6). see also Bp. 43, 1; 45, 1; 55, 31. — ಅಣಕ ಮಾಡು. = ಅಣಕವಾಡು. (My.). — ಅಣಕವನ್ ಆಡು. to mock (ಕೊಱಚಾಡು Ct. I, 14; Bh. 8, 25, 10). — ಅಣಕವಾಡು. = ಅಣಕವನಾಡು. (Bh. 2, 3, 8; C.).

ಅಣಕ aṇaka. 2. = ಅಡಕ. closeness, compactness, firmness; the state of being in good repair. (Tu.). ಅಣಕವಾದ ಕೆಱೆ ಅನೇಕ ನೀರು ಕೊಳ್ಳುವದು (Prv.). ಅಣಕವಾದ ಹತ್ತೀ ಪಿಣ್ಡ (My.). — ಅಣಕವಜ್ಜಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 4).

***ಅಣಕ aṇaka. 3.** wonder, great surprise (T. ಅಣಂಗು, Te. ಅಣಚು.) ಇರ್ಮಡಿಸೆ ಧಾತ್ರಿಯ ಬಿಣ್ಪೆನಗೆಂದಿನಂದವಲ್ತಣಕಮಿದೆಂದು ತಿಣಿಕಿದನಾನಲುಮ್ಮಳಿಸಿ ಶೇಷನ್ Pb. 9, 99.

ಅಣಕ aṇaka. = ಅನಕ, ಅಣಕ. *insignificant, small, contemptible, vile.*

ಅಣಕಿ aṇaki. a mocker (Bp. 40, 52).

ಅಣಕಿಸು aṇakisu. ಅಣಿಕಿಸು, etc. to mock, to deride (My.). ಅವ ಎನ್ತಾ ಗೆಳೆಯ! ದಿನಾಲು ನನಗೆ ಅಣಕಿಸುತ್ತಾನೆ (B. 2, 36). ಅಳಿಕುಲಂಗಳ ಕಪ್ಪನ್ ಅಣಕಿಪ ಸುಱುಗುರುಳ್ (Bp. 4, 29). ಎಮ್ಮನ್ ಅಣಕಿಸಿದ (28, 40). see also Bp. 26, 13; 30 sum.; J. 19. 4; Bh. 1, 6, 4.

ಅಣಕಿಸುವಿಕೆ aṇakisuvike. mocking (My.).

ಅಣಕು aṇaku. = ಅಡಕು 1, etc. (My.).

ಅಣಕುವೆ aṇakuve. humbleness, humility, modesty (Te.; R.).

ಅಣಗಿಸು aṇagisu. = ಅಡಗಿಸು. (My.; Te. ಅಣಗಿಂಚು).

ಅಣಗು aṇagu. = ಅಡಗು 1. (My.; Te.).

***ಅಣಚಿ aṇaci.** = ತಾಲಿ, a tiny gold ornament tied round the neck of the bride as an auspicious symbol of marriage. ಅಯಿದೆ ಅಣಚಿಯಿಲ್ಲದವಳಿಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಹೂವಿನ ಬೊಟ್ಟೇಕೆ? Bv. 630.

ಅಣಚು aṇacu. = ಅಣಕು. to depress, to humble, etc. (Te.; R.).

ಅಣಂಚು aṇañcu. = ಅಣಚು. (Te.; R.).

ಅಣದಿಗೆ aṇadige. = ಅಣೆದಿಗೆ. a kind of pitcher or water jar (ಗಳನ್ತಿಗೆ Śmd. 338; ಕರ್ಕರಿ, ಆಲು, ಗಲನ್ತಿಕೆ Nr.; ವರ್ಧನಿ Mr. 210, o. r. ಅಣೆದಿಗೆ).

ಅಣದು aṇadu. = ಅಣೆದು. P. p. of ಅಣೆ 3. (My.).

ಅಣಬೆ aṇabe. = ಅಣವ್ಬೆ, q. v., ಅಳವ್ಬೆ, ಅಳವ್ಬೆ, ಹಣಬೆ. a mushroom (ಭೂಮಿಛತ್ರ Mr. 132; My.; T. ಅವ್ಬಿ, Tu. ಅಳಂಬು). see ಕಲ್ಲಣಬೆ, ಮರಣಬೆ.

ಅಣವ್ಬೆ aṇambe. = ಅಣಬೆ, etc. (ಶಿಲೀನ್ಧ್ರ Nn. 86, o. r. ಅಣಬೆ; Mr. 485).

ಅಣಲ್ aṇal. 1. = (ಅಣ್2). the under part of the mouth (T., M.; *cf.* ಅಂಗಳ; T. ಅಣರಿ, the roof of the mouth, palate); [ನೃಪಸೇನನನಂತಕನ ಣಲೊಳಡಸಿ ತನ್ನು ಮನಣಲೊಳಡಸಲೆಂದಿರ್ದ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನನಂ ನೋಡಿ Pb. 12, 169 va.; ಗೀಜಗನಗೂಡು ಕೋಡಗದಣಲ ಸಂಚಬಾದುಮೆಯ ಮದುವೆ...Bv. 634]. 2, the mouth ಅಣಲೊಳ್ದಳೆರೂಡಿ (Rśv. 5, 65.). ತನಿಹಲುಕನ್ ಅಣಲೊಳಗೆ ಅಡಸಿ (Bh. 2, 2, 103).

ಅಣಲ್ aṇal. 2. ಅಣಲು. = ಅಣಿಲ್. a squirrel (My.).

ಅಣವ್ಯ aṇavya. (fr. ಅಣು). *a field bearing Panicum miliaceum.*

ಅಣಸು aṇasu. that holds firmly together: a ferrule (C.; *cf.* ಅಡಚು 1). see ಕೋಡಣಸು. ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಅಣಸುವುಳ್ಳದು ಅಯೋಗ್ರ G.) 2, close junction: a throng. ಅಣೆವ ಹರಿಗೆಯಿನ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ ಅಣಸಿನಲಿ ತಿವಿದು ಅಗಿವ ಭಟ್ಟರ ಒಡ್ಡಣೆ (Bh. 6. 2, 5).

ಅಣಾ aṇā. = ಅಣೆ, ಅಣ 1, ಅಣೆ 1. the sixteenth part of a rupee, an anna (R., Te., M.; Mhr., H. ಅಣಾ, ಅಣೇ, ಅಣಾ).

ಅಣಿ aṇi. 1. = ಅಣೆ 3, q. v. to come near, to touch, etc. (ಮುಟ್ಟು G.; T.; to put on jewels and other ornaments; to dress oneself; to embellish; see ಅಣಿ 2).

ಅಣಿ aṇi. 2. = (ಅಣ 3, ಅನು 1, ಅಳ 2; see ಅಡಗು 3), ಅಣೆ 4. joining, conjunction: (in weavers' language) the union of a certain number of threads for being fastened to the lam of the loom, etc., etc. (C.). 2, fitness; niceness, pleasantness, beauty; order, regularity, array (ಅನು, ಎಡ್ಡ, etc., ಮನೋಹರ Śs.; ಹಸ, ಲೇಸು, ಎಡ್ಡ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; T., M.); readiness (ಸಿದ್ಧ My.). 3, an array: a body of soldiers, a detachment (ಪಡೆ, ದಟ, etc. Śs.; T., M.). [ಉರಿವರಿಯುತ್ತುಮಿರ್ಪಣಿ ಬೃಹದ್ಬಡಬಾನಳನಂತೆ ತೋಱೆ Pb. 8, 99]. ಸಕಲಸೇನೆಯು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗುವಿಕೆ (ಅಭಿಷೇಣನ Si. 291). ಯುದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಗೆಯವರಿಗೆದುರಾಗಿ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಅಣಿಮಾಡಿಕೊಣ್ಡು, ಧೈರ್ಯದಿನ್ದ ಉಪಾಯಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. 391). — ಅಣಿ ಕಟ್ಟು. to join a certain number of threads, etc. (C.). — ಅಣಿಕೋಲು. the stick (or splinter) which keeps the loops of the woof or lams apart (C.). — ಅಣಿ ತುಱು. to move the loom's treadle with the foot (C.). — ಅಣಿದಬ್ಬೆ. = ಅಣಿಕೋಲು. (My.). — ಅಣಿಪಾಡು. the art or secret of a business or trade (My.).

-ಅಣಿ aṇi. 3. = -ಅಣೆ 5, etc. see ಉರವಣಿ, ಪೇರಣಿ, ಬಿಲ್ಲಣಿ.

ಅಣಿ aṇi. = ಅಣಿ. *a linch-pin.* 2, the point of a needle. 3, *a corner.* 4, that part of a house where animals are killed. 5, a boundary, a limit.

ಅಣಿಕಿಸು aṇikisu. = ಅಣಕಿಸು, ಹಣಕಿಸು. (Bp. 17, 5; My.).

-ಅಣಿಗ aṇiga. = -ಅಟಿಗ, etc. see ಎರವಣಿಗ. (*cf.* ವಣಿಗ).

ಅಣಿಗೆ aṇige. 1. = ಹಣಿಗೆ. a comb (My.). see ಈರಣಿಗೆ, ಸೀರಣಿಗೆ.

–ಅಣಿಗೆ aṇige. 2. = –ಅಟೆ, etc., –ಅಡಿಕೆ 1. see ಅಲ್ಲಣಿಗೆ, ಉರವಣಿಗೆ, ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ, ನೆಱವಣಿಗೆ, ಮೆಚ್ಚವಣಿಗೆ, ಮೆಱವಣಿಗೆ.

ಅಣಿದಿಗೆ aṇidige. = ಅಣದಿಗೆ, q. v.

ಅಣಿಮ aṇima. -ನ್. = ಅಣಿಮೆ. minuteness, fineness. 2, *the superhuman power of becoming as small as an atom.* see ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ, ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ; Bp. 11. 13.

ಅಣಿಮಣಿಕೆ aṇimaṇike. a small water vessel (ನೊಗೆ Mr. 211, o. rs. ಅಣುಮಣಿಕೆ, ಅಣುವಣಿಕೆ).

ಅಣಿಮೆ aṇime. = ಅಣಿಮ. (ಲಘಿಮೆ, ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳ್ Mr. 455).

ಅಣಿಯರ aṇiyara. fitness, nicety, greatness, excellence; nicely, etc. [ದ್ರುಪದನಂ ಗಡ ಕೋಡಗಗಟ್ಟುಗಟ್ಟಿ ತಂದಣಿಯರಮೊಪ್ಪಿಸು. Pb. 2, 61; Ap. 4, 47]. (ಪಿರಿದು Śmd. II; ಅತಿಶಯ Ct. I, 94; ಸಾಡೆ, ಅಧಿಕ Ct. I, 34; ಅಳುವು, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಅಗುಸ್ದಲೆ, etc., ಪಿರಿದು 84; ಅಧಿಕ Śm. 58). ಅಣಿಯರಮ್ ಎಸೆದು ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ಪುವು... ಆಪಣಂಗಳೆ (Śmd. 235). ಗರ್ಜಿಸುತೆ ಅಣಿಯರಮ್ ಎಣೆಗೊಣ್ಡ ಇಭಂಗಳಂ...ಕಾದಿಸಿತು (*i. e.* ಕಾದಿಸಿದರ್)...ಇಭಾರೋಹಕರ್ (Rśv. 13, 86). ಗಣಿಕಗಣಮ್ ಅಣಿಯರಂ ನಿನ್ದು, ಕೆಯ್ ಮುಗಿದು (5, 127 va.). ಅಣಿಯರದಿಂ ಕೇಗಿ ಕುಣಿವ ನವಿಲ್ (8, 120). see Rśv. 6, 45; Rām. 5, 8, 48.

ಅಣಿಲ್ aṇil. ಅಣಿಲು. = ಅಣಲ್ 2, ಅಳಲೆ 2 q. v., ಅಳಿಲ್, ಅಳುಲ್, ಅಳ್ಳೂಮ, ಇಣಚಿ. a squirrel (T.; Tu. ಚಣಿಲ್; My.).

ಅಣಿಲೆ aṇile = (ಅರಳೆ), ಅಳಲೆ 1, ಅಳಿಲೆ, ಅಳುಲೆ, ಅಳ್ಳಿ, ಅಳ್ಳೆ 1. a large tree, furnishing Indian myrobalans or ink-nuts, Terminalia chebula Roxb. (ಹರೀತಕಿ, ಅಭಯೆ, ಪಥ್ಯೆ Hlā.; ಅಭಯೆ, ಅನ್ಯಥೆ, etc. Nr.; ಅಭಯೆ Nn. 9; ಕರಕ, ಅಭಯ 50, o. r. ಅಳಿಲೆ; ಸಮ್ಪ್ರಮು, ಹರೀತಕಿ 63, o. r. ಅಳಿಲೆ; ವಿಜಯ, ಅಭಯ 94; ಶಿವ, ಅಭಯ 6; ಜೀವಕಿ, ಹರಿದ್ರೆ, ಶಿವೆ, etc. Mr. 122, o. r. ಅಳಿಲೆ, ಶಿವ 495; Tu.; T. ಅಂಗನ). — ಅಣಿಲೆಕಾಯಿ. = ಅರಳೆ-. the ink-nut (Nn. 63; St. & Pl.).

ಅಣೀಯಸ್ aṇīyas. more minute than usual, *very small.*

ಅಣು aṇu. *minute, atomic* (ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಅತಿಸಣ್ಣ Nn. 132). 2, an atom of matter or time. 3, Śiva. 4, *a sort of grain, Panicum miliaceum* (ಬಹುಧಾನ್ಯ, ಹಲವು ಧಾನ್ಯ Nn. 132). 5, ನೆಲ್ಲು (Hlā.). — ಅಣುಗೂಸು. -ಕೂಸು. a babe (My.).

ಅಣುಗ aṇuga. 1. a son. see ತಿಂಗಳಣುಗ, ನೀರಣುಗ, ನೇಸಱಣುಗ, ಬಿಸುಗಣ್ಣಣುಗ, ಸಬ್ಬಮುಂಗಳೆಯಣುಗ, ಸವಿಗಡಲಣುಗ; [ಅರಸಿಯರ ನಣುಗರಂ ಬೇಟ್ಪರುಮಂ ಮೊನೆಗಾಱರಂ...ಚೌಪಳಿಗೆಗಳೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರ್ Pb. 2, 67]. Bp. 3, 20; 10, 54; 48, 11; J. 21, 65.

***ಅಣುಗ aṇuga.** 2. = dear, beloved. ಸುಯೋಧನನಣುಗಮಯ್ದುನಂ ಸಿಂಧು ದೇಶಾಧೀಶ್ವರಂ ಜಯದ್ರಥಂ Pb. 10, 57 va.

ಅಣುಗಿ aṇugi. a daughter. see ಅಯ್ಕುಳ್ವೆಟ್ಟಣುಗಿ, ಇಂಗಡಲಣುಗಿ, ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಣುಗಿ, ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಱೆಯಣುಗಿ.

***ಅಣುಗು aṇugu.** 1. = ಅಣುಗ 2. ಅಣುಗಿನೊಳೆನ್ನ ಚಟ್ಟರೊಳೀತನೆ ಜೆಟ್ಟಿಗನೆಂದು Pb. 2, 61; ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಣುಗಿಂದಂ ಪೆಸರಿಟ್ಟು Ap. 1, 34.

***ಅಣುಗು aṇugu.** 2. nearness, (T. ಅಣುಕ್ಕು.) ರಥದಿಂದಿಳಿಗಿಱಿದವನವನಿಪತಿಯನಣುಗಿಱಿವೊಯ್ದಂ. Pb. 13, 47.

ಅಣುಗೆ aṇuge. 1. = ಅಣುಗಿ. (J. 9, 5, 9).

***ಅಣುಗೆ aṇuge.** 2. female friend. ಕಾದಲಂಗೆ ಸಯ್ತಂತಿರು ನಾಣ್ಚದೆಂದಣುಗೆಯುರ್ ಪಿಡಿದು Pb. 3, 78.

ಅಣುಂಕು aṇuṅku. = ಅಣಚು. to depress, to humble, to abate, etc.; to ruin, to destroy (R.; Te. ಅಣುಚು).

ಅಣುಂಗು aṇuṅgu. = ಅಣಗು. to be depressed etc. (R.; Te. ಅಣುಗು).

ಅಣುಮೂರ್ತಿ aṇu-mūrti. N. (Bp. 9, 37; 27, 6).

ಅಣುವ aṇuva. Tbh. of Hanumat [ಕಂಡನಣುವನಾ ರಾಘವನಂ Kr. 2, 38; Pb. 8, 33 va]. (Ch. v. 56, 58; Abh. P. 11, 147; 13, 130).

ಅಣೆ aṇe. 1. = ಅಲೆ 3. an interjection used in calling to women: ho! ho! (My.; Tu.; *cf.* ಅಡ 3; ಎ 3; T. ಅಡಿ, an interjection used in calling to women of the lowest caste; ಅಡೀ, an interj. used by husbands to their wives, but generally to the inferior females of the family only).

ಅಣೆ aṇe. 2. = ಹಣೆ 3. (My.; B. 5, 21; Tu.).

ಅಣೆ aṇe. 3. = ಅಣೆ 1. to touch, to come in contact; to draw near (ಸ್ಪರ್ಶನ Śmd. Dh., o. r. ಅಣೆ; J. 30, 53; Tu.; T. ಅಣುಗು to touch, etc.; ಅಣ್ಣೆ, to be tied together two and two; to approach; to copulate; to adjoin, to put to, to tie to; M. ಅಣೆ, to approach, to arrive; *cf.* ಅಣ್ಣು 1, ಅಣ್ಣಿಸು, ಅನ್ದು 3, ಅಳಿವು 1, ಅನ್ 2). 2, to strike, to push, to drive (*cf.* ಅಪ್ಪಳಿಸು, ಅಱು 1). 3, = ಅಡೆ 4, to strike, or propel, with the finger [ಮತ್ತಹಸ್ತಿಯನಣೆದು ತೋಱುಕೊಟ್ಟಾಗಳ್ Pb. 12, 83 va.; ಅಣೆವರಯ್ಯ ಮಂಡೆಯನೂಱು ಪ್ರಾಣದೊಡೆಯರಯ್ಯಾ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವಾ ನಿನ್ನ ಶರಣರು. Bv. 339]. (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.). 4, to embrace (T., M.; R.; *cf.* ಅಪ್ಪು 2, ಅಳ್ಳೆ). (ಅವರ್) ಬಪ್ಪವರ ಮುಡುಹಿನ್ದ ಅಣಮು ಹೊಯ್ಯುತ್ತ (Bp. 61, 28) ಆನೆಗಳನ್ ಆ ಚೋರರ ವಾರಣದೊಳ್ ಅಣೆದು ನೂಕಿದರ್ ಆಗಳ್ (Abh. P. 13, 73). ಮೊಗವಡಮಂ ನಿಷಾದಿ ಕಳೆದು, ಅಂಕುಶದಿನ್ದೆ ಅಣೆದು, ಆರ್ದು, ನೂಂಕೆ ಗಾಳಿಗೆ ಗಱು ಮೂಡಿದನ್ತೆ ಪರಿವ ಆನೆಗಳ್ (13, 74). ದಿಕ್ಕುಮ್ಬಿಗಳ್ ಅಳ್ಕೆ ಬೃಂಹಿತಂ ಗೆಯ್ಯು, ಅಂಗಡಿಗಳನ್ ಅಣೆದು,...ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ವ ಗಜಂಗಳ್ (Rśv. 6, 11 va.). ಕೂರಂಕುಶಮನ್ ಇಕ್ಕಿ, ಸೆಳೆದು, ಎಟ್ಟಿದು, ಅಂಗುಟದ ತುದಿಯಿಂ ಕರ್ಣಮೂಲಮನ್ ಅಣೆದು, ಅಲೆದು, ನೂಂಕಿ...ಕಟ್ಟಾಳ್ತನಪ್ಪೆತ್ತ ಆಧೋರಣರ್ (ditto). ಅಣೆವ ಹರಿಗೆಯಿನ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ ಅಣಿಸಿನಲಿ ತಿವಿದು ಅಗಿನ ಭಟ್ಟರ ಒಡ್ಡಣೆ (Bh. 6, 2, 5; see 1, 6, 4). — ಅಣೆದಾಡು. to strike repeatedly. (ಎಲರೆವ್ವ ಸೊಕ್ಕಾನೆ) ತರುಲತೆಯನ್ ಅಣೆದಾಡಿ (J. 3, 24).

ಅಣೆ aṇe. 4. = ಅಣೆ 2, approach (ಸಾರ್ಕೆ Ct. 1, 37). 2, a dam, a dike (ಜಲಪ್ರತಿಬನ್ಧನ Śmd. Dh.; T.; M.; Te. ಅಣೆ, ಅನೆ; *cf.* ಅಡೆ 6). — ಅಣೆಕಟ್ಟು. = ಅಣೆಕಟ್ಟೆ. (My.). 2, to construct a dam (My.). — ಅಣೆಕಟ್ಟೆ. a dam (My.; Si. 92).

–ಅಣೆ aṇe. 5. = –ಅಟೆ, –ಅಣಿ 3, (—ಅಣಿಗೆ 2, etc.). see ಉರವಣೆ.

ಅಣೆ aṇe. 6. to be extinguished or quenched, to go out (T. ಅಣೈ; R.; *cf.* ಅಱು 3 & ಅಡಗು 1 ?).

ಅಣೆ aṇe. = ಅಣಾ, etc. (S. Mhr.; B. 5, 303).

ಅಣ್ಕೆ aṇke. = ಅಣ್ಪು 1. the act of smearing or anointing [ಮೊಸರಣ್ಕೆ ವೆರಸಿವೆಳವಳಿಗರ್ಳಸಂ Ap. 4, 33]. (ಅಣ್ಪು, ಲೇಪನಕ್ರಿಯೆ Kk. 55, o. r. ಅನುಲೇಪನ); an ointment, etc.

ಅಣ್ಟರಳೆ aṇṭaraḷe. = ಅಣ್ಟವಾಳ. (My.). — ಅಣ್ಟರಳೆಕಾಯಿ. its nut (My.). — ಅಣ್ಟರಳೆಕಾಯಿಬುರುಗು. lather made of that nut (My.).

ಅಣ್ಟರಿಕೆ aṇṭarike. = ಅಣ್ಟರಿಕೆ. a prickly climbing shrub, Acacia intsia Willd. (Z.). see ಅಡವಿ-.

ಅಣ್ಟರಿಸು aṇṭarisu. to evaporate, as water does in boiling (S. Mhr.; *cf.* ಅಟ್ಟು 7).

ಅಣ್ಟರು aṇṭaru. to stick to (ಸ್ಪರ್ಶ Cb.).

ಅಣ್ಟಲು aṇṭalu.=ಅಣ್ಟರು?—ಅಣ್ಟಲವಾಱು. -ಪಾಱು. to run so as to touch, to run up to, (or ಅಣ್ಟಲವಾಱು. -ಬಾಱು, to tremble for fear that one might come in contact with. Rām. 6, 19, 30).

ಅಣ್ಟವಾಳ aṇṭavāḷa. = ಅಣ್ಟರಳೆ, ಅಣ್ಟಾಳ, ಅಣ್ಟ್ವಾಳ, ಅನ್ತರಳೆ, ಅನ್ತುವಾಳ, ಅರಟಾಳ, ಅರಡಾಳ, ಅರಿಟಾಳ q. v., ಅರುಟಾಳ. (My.). ಅಣ್ಟವಾಳದ ಕಾಯಿಗೆ ಬಣ್ಟವಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಅಣ್ಟಾಳ aṇṭāḷa. = ಅಣ್ಟವಾಳ, etc. (C.; ಅರಿಟಾಳ, ಅರಿತಾಳ, ಅರಿಷ್ಟ, ಕಣ್ಟಕಾರಿಕೆ, ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ಫೇನಿಲ, ಬಾರ್ಹತ, ಸ್ಪೃಶಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ G.).

ಅಣ್ಟಿರಿಕೆ aṇṭirike. = ಅಣ್ಟರಿಕೆ. (Z.).

ಅಣ್ಟಿಸು aṇṭisu. to place in contact; to cause to stick etc. (C.).

ಅಣ್ಟು aṇṭu. 1. (= ಅಟ್ಟು 1). to come or be in contact, with, to touch (v. i.); to stick, to adhere to; to be contagious; to touch (v. t.) (ಪರಿಸನ Śm. 90; ಮುಟ್ಟು G.; C.; Te., Tu.; T., M. ಅಣ್ಣು; *cf.* ಅಣೆ 3). 2, to embrace (C.). 3, = ಅಟ್ಟು 3, in ಬೆನ್ನಣ್ಟು, to follow, to pursue (My.). [ಪರಿಜೆಯನಂಟು ಕೆನ್ನೆಗಳನೊಯ್ಯನೆ ನೀವುವ ಚನ್ನಪೂವನೋಸರಿಸುವ ಹಾರಮಂ ಪಿಡಿದು...ಬೆರಸಿದ ನಾಣುಮಂ ಕ್ರಮದೆ ಪಿಂಗಿಸು ಬೇಸಱದಿರ್ ಗುಣಾರ್ಣವಾ Pb. 3, 77]. ಜಾಱಲ್ ಅಣ್ಟಿದ ಕಾಲ ರೊಣ್ಡೆ (Bp. 10, 8). ಸೀರೆಗಳನ್ ಅಣ್ಟಿದಡೆ (21, 21). ಕರ್ಕಶಶಿರವನ್ ಅಣ್ಟಿದ ನಿನ್ನ ಕರಕಮಲದ್ವಯಂ (38, 37). (ಹವಳದ ಹುಟು) ಅದು ಸಮುದ್ರದ ತಳದಲ್ಲಿಯ ಒನ್ದು ಬಣ್ಡೆಗೆ ಅಣ್ಟಿಕೊಣ್ಡಿತು (B. 4, 171). see Bp. 49, 38; 55, 30. — ಅಣ್ಟುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to tie up closely (My. occasionally). — ಅಣ್ಟುಗಾಸು. -ಕಾಸು. to solder (My.).

ಅಣ್ಟು aṇṭu. 2. =(ಅಟ್ಟು 2). adhesion: contagion. 2, that adheres, an impurity. (Te.). ಅನ್ನದ ಅಣ್ಟು ಬಾರಿಸುವುದು (ಅಚಮನ, ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ Hlā.). 3, that is sticky, gum, paste, glue (ಸಱು Śm. 90. 117; ಪುರದ ಜಿಗಿ, ಸಱು G.; My.; Rśv. 5, 52). [ಎಱಗಿದ ಮಱುದುಂಬಿಯಂತೆ ಸೊಗಯಿಸೆ ತೀವಿದ ಕೊಗ್ಗಿಯ ಕತ್ತುರಿಯುಂ ಕತ್ತುರಿಯೊಳಂಟಿ ಪರಿಚೆಯುಂ Ap. 4, 41 va.]. 4, that is viscuous, the menses or courses (ಮುಟ್ಟಲ್ Kk. 64, o. r. ಮುಟ್ಟಲ್; ಮುಟ್ಟಲ್ Śm. 64; My.). 5, a graft, a layer or grafted branch (My.; Te.). 6, a young plant fit for transplanting (My.; see Prv. s. ನಾಟು 1). ಅಣ್ಟು ತಪ್ಪಿದರೆ ನಣ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). — ಅಣ್ಟಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to graft (My.). — ಅಣ್ಟಿನ ಮರ. Embryopteris glutinifera Roxb. (St. & Pl.). — ಅಣ್ಟು ಪುರುಲೆ. spear grass. — ಅಣ್ಟುಮುಟ್ಟು. dupl. impurity contracted through a death in one's family (My.). — ಅಣ್ಟುಮುರುವು. a small ear-ring attached to the upper part of the ear (My.). — ಅಣ್ಟುಮೇಹ. a venereal disease caught by contagion (My.). — ಅಣ್ಟುರೋಗ. a contagious disease (C.; G. 498. 560). — ಅಣ್ಟೆೞೆ. -ಎೞೆ. threads joined in weaving (My.).

ಅಣ್ಟುಕ aṇṭu-uka. (Śmd. 239). a sticky or tenacious man.

ಅಣ್ಟ್ವಾಳ aṇṭvāḷa. = ಅಣ್ಟವಾಳ, etc. (My.).

ಅಣ್ಡ aṇḍa. = ಅಣ್ಡು. *an egg* (ಮೊಟ್ಟೆ Śm. 89; ತತ್ತಿ G.). 2, *a testicle* (ತರಡು G.). 3, the scrotum. 4, the musk bag. 5, semen virile. 6, Śiva.

ಅಣ್ಡಕೋಶ aṇḍa-kōśa. *the scrotum.*

ಅಣ್ಡಜ aṇḍa-ja. *born from an egg.* 2, *a bird* (Mr. 77). 3, *a fish.* 4, serpent (Mr. 77). 5, a lizard.

ಅಣ್ಡಜತುರಂಗ aṇḍaja-turaṅga. having a bird for his steed: Viṣṇu. (My.).

ಅಣ್ಡಜಧ್ವಜ aṇḍaja-dhvaja. having a bird on his standard: Viṣṇu. (My.).

ಅಣ್ಡಜಯಾನೆ aṇḍaja-yāne. she who rides on a bird: Lakṣmi (My.).

ಅಣ್ಡಜಾಧಿಪ aṇḍaja-adhipa. the king of serpents. see next. 2, Garuḍa. (My.).

ಅಣ್ಡಜಾಧಿಪಕುಣ್ಡಲ aṇḍajādhipa-kuṇḍala. having the serpent-king for his ear-ring: Śiva (Bp. 27, 55).

ಅಣ್ಡಲೆ aṇḍale. 1. to use close pressure, to oppress, to trouble, to harass, to torment, to hurt, to treat disrespectfully, etc. (ಅಸನ್ನ ಪೀಡನ Śmd. Dh.; ಎಡೆಗೆಡಿಸು, ಅಳಿಸು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.). [ನಿಮ್ಮ ನೆನಹ ಮತಿ ಮಱೆದಿರ್ದೊಡೆ ಪಾಪ ತನುವನಂಡಲೆವುದ ಮಾಣ್ಬುದೆ? Bv. 178; Cv. 1023]. ಅಣ್ಡಲೆಯದೆ, ಅವರ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಶರಣ್ ಎನುತಲೆ ಇರು! (Bp. 4, 62). ಸಂಕಟಂ ಬಱಿಕ ಅಣ್ಡಲೆವುದು ಏಂ ನಿನ್ನುವ? (15, 32). ದಣ್ಡಿ ಮೃಗಕುಲಮ್ ಅಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವನ್ ಅಣ್ಡಲೆವವು (18, 56). ಅಣ್ಡಲೆವ ಘನಮೋಹಪಾಶಾಭೇದನಂ (24, 29). ಖುರಖುರಾಗ್ರಘಾತಜಾತವಿತತಧರಾತಲರಜಃಪಟಲಂ ರವಿಮಣ್ಡಲಮನ್ ಅಣ್ಡಲೆದು, ಮುಸುಂಕೆ ವಿಸಟಬ್ಬುರಿವ ಶೂಕಳಾಶ್ವಂಗಳ್ (Rśv. 6, 11 va.). ಚನ್ದನಾವತಿಯೊಳ್ ಕುಲಿನ್ದನನ್ ಅಣ್ಡಲೆದು, ದಣ್ಡಿಸಿದನ್ ಆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ (J. 31, 26). see Grj. 2, 67; 2, 71 va; C. Bp. 32, 43; J. 6, 31; 7, 61; 10, 3; 12, 19; 16, 14. 18, 4. 46; 23, 38; 26, 64; 30, 35; 31, 65.

ಅಣ್ಡಲೆ aṇḍale. 2. oppression; trouble (J. 2, 15; 3, 7). ಕಾಮನ ಅಣ್ಡಲೆ (Śmd. 61). ಕುಣ್ಟಣಿಗನೊಡನೆ ಅಣ್ಡಲೆ ಇದು ಬೇಡ! (Bp. 40, 25).

ಅಣ್ಡವಾತ aṇḍa-vāta. hydrocele; orchitis (My.).

ಅಣ್ಡವಾಯು aṇḍa-vāyu. = ಅಣ್ಡವಾತ. (My.; Te.).

ಅಣ್ಡಿಗೆ aṇḍige. 1. = ಅಡೆ 9. (My.).

ಅಣ್ಡಿಗೆ aṇḍige. 2. one pannier or pack: half a bullock load (C.; Tel. ಅಣ್ಡೆಮು). ಅರಳೇ ಅಣ್ಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಒಯ್ದರು (B. 4, 20).

ಅಣ್ಡಿಸು aṇḍisu. to go near, to approach; to resort to, to come or go to for protection (C. Bp. 42, 27; J. 3, 7; T. ಅಡು, ಅಡೈ, ಅಣೈಜು, ಅಣ್ಡು, ಅಣು; see ಅಡಗು 3, ಅಡಸು, ಅಣೆ 3).

ಅಣ್ಡು aṇḍu. 1. going near; an approach, a resort. —ಅಣ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to resort to [ನುತ್ತೊವರ್ಗಳ್...ನೋಟ್ಟ ದಂಡುಗಳೊಳಂಡುಗೊಂಡು ಸೊರ್ಕಿದಾನೆ ಬರ್ಪಂತೆ ಬಂದು Pb. 4, 36 va.]. (Grj. 1, 104).

ಅಣ್ಡು aṇḍu. 2. a buttock; the buttocks; — the bottom of a vessel; — yōni (of children; My.; ಕಲತ್ರ, ಶ್ರೋಣಿ Si. 451; Tu.; S. Mhr. very rare). ಅಣ್ಡುಗಳು (ಪಿಱಗಳು, ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿ, ಕಕುದ್ಮತಿ 208). ತೊಡೆಗಳಿಗೂ ಅಣ್ಡಿಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸನ್ಧಿ (ವಂಕ್ಷಣ 208). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಣ್ಡುಗಳ ಬಱಿಯ ದೊಪ್ಪಾನೆಯ ಪ್ರದೇಶ (ನಿತಮ್ಬ 208). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಗದ ಮೇಲ್ಗಡೆ ಅಣ್ಡುಗಳ ಮುಮ್ಭಾಗವಾದ ದಿಮ್ಮಿ (ಜಘನ, ಮಡಿಕಟ್ಟು 208). ಹೆಣ್ಗಳ ಅಣ್ಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಗುಟಱುಗಳು (ಕುಕುನ್ದರ 208). ಅಣ್ಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಇರುವ ಸ್ಥಲ (ಸ್ಫಿಕ್ಕು 208). see Prv. s. ನೀನು.

ಅಣ್ಡು aṇḍu. Tbh. of ಅಣ್ಡ No. 2. (My.).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍe. 1. = ಅಡೆ 8, No. 2. nearness; vicinity, the side of anything; a support, a prop (Te.; R.; T. ಅಣ್ಡಲ್, ಅಣ್ಡೈ).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍe. 2. a vessel made of a hollow bamboo, etc., generally with a handle (My.; Tu.). ಅಣ್ಡೆಯ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುದು, ದೊಣ್ಡೆಯ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಕೂಡದು. — ಅಣ್ಡೆಯೊಳಗಣ ನೀರು ಮುಣ್ಡೆಯ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಣ ಹಣ ಸನ್ನ (Prvs.).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍe. 3. = ಅಡೆ 9. (My.).

–ಅಣ್ಡೆ aṇḍe. 4. = –ಅಟೆ, etc. (?). see ಚಿಮ್ಮಣ್ಡೆ.

ಅಣ್ಡೆ aṇḍe. a cooking pot; an open mouthed metal vessel in general (Mhr. ಹಣ್ಡಾ).

ಅಣ್ಡೆಳ್ಳ aṇḍeḷḷa. = ಅಣ್ಣೆಕಲ್, q. v.

ಅಣ್ಣ aṇṇa. = ಅಣ 2. an elder brother (ಅಗ್ರಜ, ಪೂರ್ವಜ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ Hlā.; ಅಗ್ರಿಯ, ಅಗ್ರಜ, etc. Nr., Mr. 311; Si. 196, 416; C.; M., T.; Te. ಅನ್ನ; Tu. ಅಣ್ಣೆ, *cf.* ಅಣ್ಮು 1 & 2. [ಅಣ್ಣನ ನನ್ನಿಯೆಂಬುದನೆ ಪೇಟೀವೇಟ್ಟು ಮಿ ಕೌರವರ್ಕಳನುಂತಿನ್ನೆಗಮುರ್ಚಿ ಮುಕ್ಕದೆ ಸಡಿಲ್ದೀ ಭೀಮನೇಂ ಮಾಣ್ಬ ಮೇ Pb. 7, 14]. 2, a respectful compellation for an elder male (also Mhr.), and an affectionate mode of addressing boys [ಅಜಿಯಿರೆ ನೀಮುಮಾಮುಮೊಡ ನೋದಿದೆವೆಂಬುದನಣ್ಣ Pb. 2, 48; Ap. 3, 56]. (C.; see *e. g.* Bp. 24, 41; 47, 29). ಅಣ್ಣಂಗಳ್, ಅಣ್ಣನ್ದಿರ್ (Śmd. 124. 126). ಆ ಮನೆ ಸಿರಿಯ ತವರ್ಮನೆ, ಪಲ ದೆವಸಕೆ ಕಣ್ಡೆವು, ಅಣ್ಣ! (202). ಕಾರ್ಮಡುವಿನ ಅಣ್ಣ (Śm. 12). ಭಾವಮಯ್ದುನನ್ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನು ಮಾವನ್ ಅಳಿಯನು Bh. 1, 8, 26). ಆ ತಾತನ್ (ಎನ್ನ) ಅಣ್ಣಂಗೆ ಬರೆಸಿ ಕಳುಹಿದ ಪತ್ರಮೇ! (J. 30, 27). ಅಣ್ಣ ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿದ, ತಮ್ಮ ರೊಕ್ಕ ಮಾಡಿದ. — ಅಣ್ಣ ತನ್ನವನಾದರೆ ಅತ್ತಿಗೆ ತನ್ನವಳೇ? — ಅಣ್ಣಗೆ ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲ, ಎತ್ತಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲ (Prvs.). see ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ. — ಅಣ್ಣಣ್ಣ. rep. sir! sir! (Bp. 50, 7; Te. ಅನ್ನನ್ನ). — ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರು. elder and younger brothers: brothers (C.). ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರು (ಸ್ಯಾಲರು Nr.). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರಿಗೆ (B. 4, 153). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರು (5, 150). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರು ಆದರೂ ಹಣ್ಣು ಹಂಚಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ (Prv.). — ಅಣ್ಣದೇವ. Mr. elder brother (J. 18, 60). — ಅಣ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. 2, name of a demon at Dharmasthala (Tu.). ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸರಿ, ದಣ್ಡೆನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸರಿ. — ಉಮ್ಬಕ್ಕೆ ಉಡಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ದೊಣ್ಣಪ್ಪ (Prvs.).

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 2. = ಅಣ 3, etc. — ಅಣ್ಣಜಾಣ. = ಅಣಜಾಣ. a very clever man (My.). *cf.* ಅಣ್ಣ 3.

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 3. = ಅಣ್ಣೆ 1. — ಅಣ್ಣವಟು. -ಅಟು. excellent quality to be destroyed or lost (Grj. 2, 71 va).

ಅಣ್ಣಲ್ aṇṇal. (T. ಅಣ್ಣಲ್, greatness). — ಅಣ್ಣಲದೇವಿ. N. (Bp. 48, 4).

ಅಣ್ಣಾ aṇṇā. = ಅಣ್ಣ 2. — ಅಣ್ಣಾವಟ್ಟಗಾಜಿ. = ಅಣ್ಣಾವೊಟ್ಟಗಾಜಿ, ಅಣ್ಣಾವೊಣ್ಟಗಾಜಿ. (My.). ಅಣ್ಣಾವಟ್ಟಗಾಜಿನಾದರೆ ಸುಣ್ಣವೂ (for chewing) ದೊರಕದು (Prv.). - ಅಣ್ಣಾವೊಟ್ಟಗಾಜಿ = ಅಣ್ಣಾವೊಣ್ಟಗಾಜಿ. (My.), — ಅಣ್ಣಾವೊಣ್ಟಗಾಜಿ. -ಒಣ್ಟಗಾಜಿ. a nice solitary man (used ironically): one who shuns work, an idler (My.).

ಅಣ್ಣಿ aṇṇi. an affectionate mode of addressing females (and males). [with the word ಅಕ್ಕ, ಅಪ್ಪ or ಅಮ್ಮ preceding it]. (= ಅಕ್ಕ My.; see ಅಕ್ಕಣ್ಣಿ, ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ; ಅಪ್ಪಣ್ಣಿ; T. ಅಣ್ಣಿ, the wife of an elder brother).

ಅಣ್ಣಿಗ aṇṇiga. = ಹೆಣ್ಣಿಗ. (My.).

ಅಣ್ಣು aṇṇu. a woman (Te. ಅನ್ನು; R.).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇe. 1. = ಅಣ್ಣ 3. excellence, purity (*cf.* ಅಣ 3 & ಅಣೆ 2 M. ಅಣ್ಣೆ, upwards, above; ಅಣ್ಣಾ, looking upwards; T., Tu. ಅಣ್ಣಾವು, to look upward). — ಅಣ್ಣೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. pure milk. ಕನ್ನೆ ತನ್ದು ಇಟ್ಟ ಅಣ್ಣೆವಾಲಂ ಮುನ್ನಮ್ ಈಣ್ಬುತ ಕಲ್ಲಿನಾಥಂ (Bp. 14 sum.; see 14, 25). V. 9, 82.

ಅಣ್ಣೆ aṇṇe. 2. (fr. ಅಣೆ ?, No. 3 ?). — ಅಣ್ಣೆಕಲ್. -ಲ್ಲು. a pebble (or pebbles) tossed in play and caught on the back of the hand ತಿಜುಕಲ್ Kk. 60, 63; Śm. 56; My.; ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗರು ಆಡುವ ಅಣ್ಡೆಳ್ಳ G.; Te. ಅಚ್ಚನೆಕಲ್ಲು). — ಅಣ್ಣೆಕಲ್ಲಾಟ. N. of this play (My.). — ಅಣ್ಣೆಕಲ್ಲಾಡು. to play at that game (J. 21, 12; 28, 24).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇe. 3 = ಆಣೆ 3, etc. — ಅಣ್ಣೆಕಲ್. -ಲ್ಲು. a hail stone (ಆಲಿಕಲ್ಲು, ಆಲಿವರಲು, ಆನೆಕಲ್ಲು G.).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇe. 4. = ಹಣ್ಣೆ. the kitchen herb Celosia albida (My.).

ಅಣ್ಪತೆ aṇpate. = ಅಣ್ಪಿತ, q. v.

ಅಣ್ಪಿತೆ aṇpita. = ಅಣ್ಪು 2. relationship; friendship (ನಣ್ಪು ದುದು Ct. I, 65, o. r. ಅಣ್ಪತೆ).

ಅಣ್ಪು aṇpu. 1. = ಅಣ್ಕೆ. [ಮೃಗ ಮದದಣ್ಪು Ap. 12, 12], Cpr. 6, 9. (Kk. 55; Abh. P. 3, 72).

ಅಣ್ಪು aṇpu. 2. = ಅಣ್ಪಿತ, (ಅಮ್ಬು 2). (ನಣ್ಪು Kk. 70; Abh. P. 11, 23; see ಅಟ್ಪು 2; ಅಮ್ಮು 1; ಅಳಿಪು 1 & 2; T. ಅನ್ಪು, love, affection; M. ಅನ್ಪು, to be fond of, connected with).

ಅಣ್ಮು aṇmu. 1. (= ಅಮ್ಮು 1). to be manly or valorous [ಅಣ್ಮಿದೆಮಕ್ಕಳವೊಳಗೆ ಸುಜಿದರ್ Kr. 2, 151; Ap. 1, 81]. ಪೌರುಷ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, 147; 14, 102). see ಕರೆಗಣ್ಮು, ಕೆಯ್ಗಣ್ಮು. — ಅಣ್ಮಣ್ಮು. rep. (Śmd. 231. Abh. P. 10, 58).

ಅಣ್ಮು aṇmu. 2. manliness, valour [ಎಂದು ತಪೋವನದ ಮುನಿ ಜನಮುಂ ವನದೇವತಾಜನಮುಂ ತನ್ನಣ್ಮಂ ಪೊಗಟೆ Pb. 2, 26 va.]. (ಪುಚ್ಛವಣ Śmd. II, Kk. 83; ಪರಾಕ್ರಮ Śm. 38; Abh. P. 10, 58, MS. ಆರ್ಪು; *cf.* ಅಣ್). ಶೌಚಮ್ ಅಣ್ಮು ಪೆರ್ಮಾತು ಕುಲಂ (Śmd. 128).

–ಅತ್– at. 1. = –ಅದ್– 1. a syllable used as an auxiliary in forming the genitive, instrumental, ablative and locative, taking the form of ಅದ್, *e. g.* ಮರ-ಅದ್-ಅ, ಮರದ; ಮರ-ಅದ್-ಇಂ, ಮರದಿಂ; ಮರ-ಅದ್-ಅತ್ತಣಿಂ, ಮರದತ್ತಣಿಂ; ಮರ-ಅದ್-ಒಳ್, ಮರದೊಳ್ (Śmd. 114. 115).

ಅತ್– a12-t. 2. see ಅಕ್– 1. — ಅತ್ತಾಣ. that place (T.; R.).

ಅತಃ ataḥ. = ಅತಸ್, q. v.

ಅತಃಪರ ataḥ-para. henceforth, further on; that is further on or different (Bp. 51, 9).

ಅತಟ a-taṭa. having no beach or shore, precipitous. 2, *a precipice.*

ಅತನು a-tanu. having no body: Kāma (ಭವಾರಿ Kāvy. V, 62; Bp. 12, 39).

ಅತನುಜಿತ್ atanu-jit. one who has conquered Kāma: a Jina (Mr. 23). Śiva.

ಅತನುಹರ atanu-hara. he who removes Kāma: Śiva. (Śśv. 4, 81).

ಅತನ್ತ್ರ a-tantra. having no ropes or strings; unrestrained; not the object of a rule;—useless, void, waste (My.).

ಅತರ್ಕಿತ a-tarkita. *unconsidered, unthought of, unexpected.*

ಅತರ್ಕ್ಯ a-tarkya. baffling or surpassing thought or reasoning; invincible (ಪ್ರಾಯ, ಗೆಲ ಬಾರದುದು Nn. 88; ಭವ್ಯ, ಗೆಲ ಬಾರದುದು 90).

ಅತಲ atala. = ಅತ್ತಲ. — ಅತಲಕುತಲ. = ಅತ್ತಲಕೊತ್ತಲ. reit. tumult, bustle, disorder, confusion (Te., R.; T. ಅದಲಕುದಲ).

ಅತಲ a-tala. bottomless. 2, N. of a hell. 3, Śiva. see s. ಲೋಕ.

ಅತಲಸ್ಪರ್ಶ atala-sparśa. or **a-talasparśa.** touching the atala, or whose bottom cannot be touched, *very deep.*

ಅತಸ್ atas. = ಅತಃ. from this. 2, *from this place.* 3, *from this cause.* 4, from that time.

ಅತಸಿ atasi. ಅತಸೀ. = ಅಗಸೆ 2. *comm. flax, Linum usitatissimum* Lin. 2, Bengal śaṇa used as hemp, Crotolaria juncea.

ಅತಸೀಕುಸುಮಗಾತ್ರ atasī-kusuma-gātra. he whose body is like the flower of flax: Kṛiṣṇa (J. 13, 26).

ಅತಿ ati. 1. *over, beyond.* 2, *exceedingly, much, very.* 3, *surpassing, superior.*

ಅತಿ ati. 2. Tbh. of ಹತಿ. (My.).

ಅತಿಕಥ ati-katha. of the quality of an exaggerated tale; exaggerated; past tradition or law, deviating from the rules of caste. (R.).

ಅತಿಕಪ್ಪು ati-kappu. a deep black colour (ರಾಮ Mr. 504).

ಅತಿಕರ್ಮ ati-karma. a great sin (Bp. 3, 48; My.).

ಅತಿಕರ್ಮಿ ati-karmi. a great sinner (Bp. 20, 27; My.).

ಅತಿಕಷ್ಟ ati-kaṣṭa. great hardship (ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಅತೀವಕಷ್ಟ Nn. 125; Bp. 56, 44).

ಅತಿಕಾಟ ati-kāṭa. great trouble (My.).

ಅತಿಕಾಟಕ ati-kāṭaka. a very troublesome man (My.).

ಅತಿಕಾನ್ತ ati-kānta. excessively beloved, charming (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ Mr. 424).

ಅತಿಕಾಯ ati-kāya. of extraordinary size, gigantic. 2, a son of Rāvaṇa (Rām. 6. 34 sum.).

ಅತಿಕಾಲ ati-kāla. a long time (ಚಿರಕಾಲ Mr. 533).

ಅತಿಕಿಱಿದು ati-kiṟidu. very small (ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ, ಈಷತ್ Nn. 147).

ಅತಿಕು atiku. = ಅತುಕು, etc. (Te.; R.).

ಅತಿಕೀೞ್ ati-kīḻ. very low, wicked (ಜಘನ್ಯ, ಕುಪ್ರಿಯ Mr. 453).

ಅತಿಕೃತಿ ati-kṛiti. name of a type of metres (Ch.).

ಅತಿಕೃಪಣ ati-kṛipaṇa. very poor. (ಅತಿದೀನ Nn. 151); — very avaricious (My.). see ಅತಿಲೋಭಿ.

ಅತಿಕೊಂಕು ati-koṅku. very crooked or deformed, uncouth (ಕರಾಲ, ವಿಕಟ Mr. 450, o. r. ಅತಿಡೊಂಕು). — ಅತಿಕೊಂಕುನುಡಿ. (ಕಾಕು Mr. 86).

ಅತಿಕ್ರಮ ati-krama. going over or beyond, *transgression, trespass, violation.* 2, surpassing (ಅನ್ತರ, ಕೆಯ್ಮೀಱಿ ಹೋದದು Nn. 77; ಅತ್ಯಾಧಾನ, ಮಿಗಿಲ್ Mr. 450). 3, neglect. 4, imposition. 5, a determined onset, *a gallant attack.*

ಅತಿಕ್ರಮಣ ati-kramaṇa. going over or beyond. 2, trespass. 3, surpassing; excess. 4, going away, passing. 5. spending (time). see ಅಸಕಱಿ, ಉರುಟು, ಒತ್ತು, ಕೆಯ್ಗಣ್ಮು, ಕೆಯ್ಗಱಿ, ಮಿಗು, ಮೀಱು, ಮೊಳ್ಪು.

ಅತಿಕ್ರಮಿಸು ati-kramisu. to go beyond, to surpass (Bp. 4, 24; J. 2, 52); to trespass (J. 31, 34). 2, to let pass away (Bp. 48, 2). 3, to become excessive (43, 12). 4, to be spent or passed, as time (My.). ನಾ ಮುರೆಚಿ, ತಾ ಮುಂಚಿ ಇಹೆನ್ ಎನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr.).

ಅತಿಕ್ರಾನ್ತ ati-krānta. passed, elapsed. (Abh. P. 15, 16 va).

ಅತಿಕ್ಲೇಶ ati-klēśa. great distress (ವೃಜಿನ Mr. 468).

ಅತಿಗ ati-ga. going beyond, overcoming. see ವ್ಯಯಾತಿಗ.

ಅತಿಗಣ್ಡ ati-gaṇḍa. a very excellent man (Bp. 52, 1). 2, N. of the yōga of the 6th nakṣatra (Sk.; My.).

ಅತಿಗನ್ಧ ati-gandha. having an overpowering smell. 2, lemon grass, Andropogon schoenanthus. (R.).

ಅತಿಗರ್ವ ati-garva. great conceit (ಹಂ, ಸಗರ್ವ Nn. 161).

ಅತಿಗರ್ವಿತ ati-garvita. *very conceited.*

ಅತಿಗಳೆ ati-gaḷe. -ಕಳೆ. to remove to a great distance; to disregard, to contemn, to deny (S. Mhr.; ತಿರಸ್ಕರಿಸು, ನೀಗು G.). ವೇದೋಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರಾಧಿಕ್ಯಚತುರೋಕ್ತಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳೆದ (Bp. 18, 97). ಲೋಕವಿಭ್ರಾನ್ತಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳೆದು (22, 4). ಇನೆಯುಳ್ ಇನೆಯನ ಮಾತುಗಳನ್ ಆದರಿಸದೆ ಅತಿಗಳೆದು (44, 54). ನೀತಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳೆದು ನಡವುತ್ತ ಇಪ್ಪೆ! (55, 13). see also Bp. 50, 71; 51, 46; 56, 3; Sp. s. ಪಾಪಕರ್ಮ. 2, to spend (time). ಕಾಲವು ಅತಿಗಳೆದು ಹೋಹಲ್ಲಿ (ಅತಿವೇಳೆ, ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ Nn. 132). [3, to cross. ಎನ್ನ ಜನ್ಮವನತಿಗಳೆದನೀಧರ್ಮಿ Bv. 482; Cv. 48, 755].

ಅತಿಗಾಳಿ ati-gāḷi. a strong wind. ಅತಿಗಾಳಿಯೊಳ್ ಕೆದರ್ವ ಹನಿ (ಶೀಕರ Mr. 44).

ಅತಿಗೂರು ati-gūru. excessive phlegm (ಕಫ Mr. 386).

ಅತಿಗ್ರಾಹಕ ati-grāhaka. of quick perception, smart (My.).

ಅತಿಚದುರ ati-cadura. very clever. ಅತಿಚದುರನೆಂ, I am very clever (Śmd. 258).

ಅತಿಚರೆ ati-care. a changeable female. 2, *the shrub Hibiscus mutabilis* Lin.

ಅತಿಚಿತ್ರ ati-citra. very handsome or wonderful (Bp. 60, 13).

ಅತಿಚೂರ್ಣ ati-cūrṇa. very small (ಸಣ್ಣಿತು Ct. 1, 79).

ಅತಿಚ್ಛತ್ರ ati-c-chatra. an extraordinary parasol: *a mush-room.*

ಅತಿಚ್ಛತ್ರೆ ati-c-chatre. *anise,* principally *Anisum* or *Anethum sowa* Roxb.

ಅತಿಜಗತಿ ati-jagati. name of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಅತಿಜಡ ati-jaḍa. (Śmd. 128). very cold or frigid; very much stunned, very stupid; very lazy (My.); — severe fever (My.).

ಅತಿಜವ ati-java. extraordinary speed. 2, *very fleet.*

ಅತಿಜಾಗರ ati-jāgara. very wakeful. 2, the black curlew, an aquatic bird. (My.).

ಅತಿಜೀವ ati-jīva. yet living, surviving. see Sp. s. ಗೊತ್ತು.

ಅತಿಡೊಂಕು ati-ḍoṅku. = ಅತಿಕೊಂಕು, q. v.

ಅತಿತರ ati-tara. a large crowd (ಸ್ತೋಮ Mr. 422).

ಅತಿಥಿ atithi. *an invited guest.* 2, wrath (ಸಿಟ್ಟು Cb.). 3, N. of Suhōtra, grandson of Rāma.

ಅತಿಥಿಪೂಜನ atithi-pūjana. honourable reception of a guest, hospitality (My.).

ಅತಿಥಿಪೂಜೆ atithi-pūje. = ಅತಿಥಿಪೂಜನ. (Bp. 24, 31).

ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರ atithi-satkāra. civilities and kind offices to guests (My.).

ಅತಿದಪ್ಪ ati-dappa. very thick (My.).

ಅತಿದವಡ ati-davaḍa. very vile; a very vile man (Bp. 28, 28).

ಅತಿದವಡಿತಿ ati-davaḍiti. a very vile woman (Bp. 40, 53).

ಅತಿದಾಹ ati-dāha. great heat. 2, violent inflammation. 3, great thirst (My.). see ಕರಿ.

ಅತಿದಿಟ ati-diṭa. very true or honest; truth, honesty (ಅವನಶ್ವರ ನಿಶಿತೆ Mr. 453).

ಅತಿದೀನ ati-dīna. = ಅತಿಕೃಪಣ, q. v.

ಅತಿದೀರ್ಘ ati-dīrgha. very long (Kāvy. IV, 1, 7). 2, ancient. (ಪುರಾಣ, ಕಡುದೀರ್ಘ Nn. 183).

ಅತಿದುಃಖ ati-duḥkha. great affliction or sadness (ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖ, ಖೇದ Nn. 55).

ಅತಿದೂರ ati-dūra. very distant. 2, a great distance (ಗೆಣ್ಬು Bhn. 62). 3, ಹೇಯ (Nn. 137). see ಕಟು³.

ಅತಿಧೃತಿ ati-dhṛiti. name of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಅತಿಧ್ವನಿ ati-dhvani. a cry. see ಅರ್.

ಅತಿನಯ ati-naya. nobility, etc. (ಜಾತಿ, ಸನಯ Nn. 76).

ಅತಿನಳ್ಳುಬುಗುಡು ati-naḷḷu-buguḍu. many depressions and elevations (ವಿಷಮೋನ್ನತ, ಸ್ಥಪುಟ Mr. 450).

ಅತಿನಿಟ್ಟುರ ati-niṭṭura. Tbh. of ಅತಿನಿಷ್ಠುರ, q. v. (ಅತೀವತೀವ್ರ Nn. 86. o. r. ಅತಿನಿಷ್ಠೂರ).

ಅತಿನಿನ್ದೆ ati-ninde. great blame or reviling (ಅಥ Mr. 535).

ಅತಿನಿರ್ಮಿತ ati-nirmita. strongly fabricated, deeply rooted (Bp. 3, 49).

ಅತಿನಿರ್ಹಾರಿ ati-nirhāri. *very diffusively fragrant.*

ಅತಿನಿಶ್ಚಯ ati-niścaya. unquestionable certainty (Śmd. 392).

ಅತಿನಿಷ್ಠುರ ati-niṣṭhura. = ಅತಿನಿಟ್ಟುರ. excessively fierce or severe ಅತೀವಕಠೋರ Nn. 72).

ಅತಿನಿಷ್ಠೂರ ati-niṣṭhūra. a not unfrequent form of ಅತಿನಿಷ್ಠುರ. see s. ಅತಿನಿಟ್ಟುರ.

ಅತಿನೀಲ ati-nīla. dark blue (ಕಾಗು Bhn. 47).

ಅತಿನೌ ati-nau. *disembarked.*

ಅತಿಪಕ್ವ ati-pakva. excessively cooked, boiled, or baked. see ಪೊತ್ತು.

ಅತಿಪಕ್ವಾನ್ನ ati-pakva-anna. rice which has been cooked so as to be burnt at the bottom of the pot. see ಪೊತ್ತು.

ಅತಿಪಥಿ ati-pathi. *a better road than common.*

ಅತಿಪರಿಚರಿಯ ati-paricariya. Tbh. of ಅತಿಪರಿಚರ್ಯ. (ಮಚ್ಚು Śm. 85).

ಅತಿಪರಿಚರ್ಯ ati-paricarya. superior attendance; great devotion or veneration. see ಒಗುರ್, ಮಚ್ಚು, ಮಚ್ಚರ್.

ಅತಿಪಾತ ati-pāta. *passing away.* lapse. 2, neglect, transgression; *a heinous sin.*

ಅತಿಪಾಪ ati-pāpa. a heinous sin; very bad (Bp. 51, 55; My.).

ಅತಿಪಾವನ ati-pāvana. very or quite pure or holy (My.). *cf.* ಅತಿಶುದ್ಧ.

ಅತಿಪಾವನಾತ್ಮ ati-pāvana-ātma. a man of very pure nature (Bp. 53, 1; My.).

ಅತಿಪೀಡನ ati-pīḍana. more than common pressure or force (Śmd. 26).

ಅತಿಪೀತತೆ ati-pītate. one of the guṇas of sadakīrtana (Kāvy. V, 2, 35).

ಅತಿಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ati-pracchanna. well concealed; the state of being well covered or concealed. — ಅತಿಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪಟ. a curtain, a screen (ತೆರೆ Śm. 105).

ಅತಿಬಜೆ ati-baje. Tbh. of ಅತಿವಿಷೆ, q. v. (ವಿಶ್ವೆ, ಶೃಂಗಿ, ಅತಿವಿಷೆ, etc. Nr.; Si. 145; ಭ್ರಾಮುಕನ್ದ, ಶೃಂಗಿ Mr. 138).

ಅತಿಬಟ್ಟಿತು ati-baṭṭitu. that is quite round (ಬಿಮ್ಬು, ಸುವೃತ್ತ Nn. 69).

ಅತಿಬನ್ಧನ ati-bandhana. that is well-binding: a dike (? ಪಾಳಿ, ವಿಬನ್ಧ Nn. 31);—close confinement (My.).

ಅತಿಬಲ ati-bala. very strong or powerful. ಅತಿಬಲರಿರ್, you are very strong (Śmd. 258).

ಅತಿಬಲುಹು ati-baluhu. = ಅತಿಬಲ್ಪು, q. v.

ಅತಿಬಲ್ಪು ati-balpu. great power or influence (ಜಾತ್ಯ Nn. 74, o. r. ಅತಿಬಲುಹು).

ಅತಿಬಹುಲ ati-bahula. very capacious or abundant.

ಅತಿಬಹುಲಸ್ಥಿತಿ atibahula-sthiti. a term used in defining the tadguṇa of the atiśaya (Kāvy. III, 3, B, 140).

ಅತಿಬಾಗು ati-bāgu. to be very much bent. ಅತಿಬಾಗಿದಲ್ಲಿ (ಮಣಿ, ವಿನಮ್ರ Nn. 67).

ಅತಿಬಾಲ ati-bāla. quite young, childish, of tender years (ಬಾಲಿಶ Mr. 475).

ಅತಿಬಿರಿದು ati-biridu. great distinction (Bp. 49, 42).

ಅತಿಬೆಟ್ಟಿತು ati-beṭṭitu. very rough. ಅತಿಬೆಟ್ಟಿತು ಅಪ್ಪ ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ Mr. 478).

ಅತಿಬೇಗ ati-bēga. very swift, exceedingly rapid (ಮಹಾಜವ Nn. 97; ಅತಿಶೀಘ್ರ, ಕ್ಷಣ 117).

ಅತಿಭಕ್ತ ati-bhakta. a fervent follower or devotee. 2, a N. (Bp. 27, 27).

ಅತಿಭಕ್ತಿ ati-bhakti. great devotion (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯ Mr. 489).

ಅತಿಭೀ ati-bhī. (very terrific:) *lightning.*

ಅತಿಭೀಕರ ati-bhīkara. very formidable. — ಅತಿಭೀಕರಾಕೃತಿ ವೆಱ್. -ಅಕೃತಿ ಪೆಱ್. to get or assume a very formidable form (Rśv. 5, 120 va.).

ಅತಿಮಧುರ ati-madhura. very sweet. 2, = ಮಿಠಾಲಕಡಿ, q. v.

ಅತಿಮರ್ಯಾದ ati-maryāda. *exceeding the proper limit, beyond bounds.*

ಅತಿಮಾತ್ರ ati-mātra. *beyond measure, excessive.*

ಅತಿಮುಕ್ತ ati-mukta. entirely liberated. 2, quite free from passion. 3, seedless, barren. 4, surpassing pearls in whiteness. 5, *a creeper bearing white fragrant flowers, Gaertnera racemosa* (*cf.* ಅದಿಮುರ್ಕತ್ತೆ). 6, the tree Dalbergia oujeinensis.

ಅತಿಮುಕ್ತಕ ati-muktaka. *the tree Dalbergia oujeinensis.* 2, mountain ebony, Diospyros embryopteris Pers. 3, *Gaertnera racemosa.* 4, the tree called ಹರಿಮನ್ಥ.

ಅತಿಮುಖ್ಯ ati-mukhya. an excellent object (ಅಗ್ರ Mr. 516).

ಅತಿಮುದ ati-muda. great delight (Ch. v. 226).

ಅತಿಮೂತ್ರ ati-mūtra. diabetes (ಬಹುಮೂತ್ರ, ಅತಿವೇಳೆ Nn. 132).

ಅತಿಮೂರ್ಖ ati-mūrkha. a great fool (ಕಡುಮೂರ್ಖ Nn. 156; ಅಜ್ಞಯದಂ Mr. 224).

ಅತಿಮೋಹ ati-mōha. excessive delusion, etc. (ಪ್ರಸವ Nn. 120).

ಅತಿಮೌನ ati-mauna. quite silent. see ಉಸಕನೆ.

ಅತಿಯಗಲ ati-agala. great extension or breadth (ವಿಶಂಕಟ, ವಿಶಾಲ Mr. 450).

ಅತಿಯಾಶೆ ati-āśe. = ಅತ್ಯಾಶೆ, of which it is a vulgar form. ಅತಿಯಾಶೆಯಿನ್ದ ಅದದೂ ಹೋಯಿತು. — ಅತ್ಯಾಶೆ ಗತಿಗೆಡಿಸಿತು (Prvs.).

ಅತಿಯುದ್ದ ati-udda. very high; great height (ಮಹೋತ್ಸೇಧ Nn. 77; ಉತ್ಸೇಧ, ಮಹೌನ್ನತ್ಯ 132).

ಅತಿಯುದ್ಧ ati-yuddha. a great fight. ಅತಿಯುದ್ಧಮಂ ಬಿಡದೆ ಹಣ್ಣಿ ಇರೆ (ದ್ಯೂತ Mr. 466).

ಅತಿರ a-tira. Tbh. of ಅಸ್ಥಿರ. (My.).

ಅತಿರಕ್ತ ati-rakta. very red. — ಅತಿರಕ್ತವರ್ಣ. a very red colour (Mr. 275).

ಅತಿರಕ್ತೆ ati-rakte. *one of Agni's seven tongues.*

ಅತಿರಥ ati-ratha. a very great warrior fighting from a car. (J. 13, 21). ಅತಿರಥನಾದರೂ ಗತಿಗೆಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಅತಿರಸ ati-rasa. very succulent, full of juice, essence, or taste. 2, a round, sweet cake (My.). V. 9, 78. 3, richly endowed with poetic taste or the sentiments of dramatic composition. 4, excess of juice, etc., etc.

ಅತಿರಸಿಕ ati-rasika. = ಅತಿರಸ No. 3. (Śm. 77).

ಅತಿರಾಗ ati-rāga. excessive affections, etc. (Cpr. 4, 18).

ಅತಿರಾಗತೆ ati-rāgate. the state of being very red, full of feeling or passion, etc. Cpr. 7, 96, 147.

ಅತಿರಿಕ್ತ ati-rikta. *excessive, redundant.*

ಅತಿರೂಢ ati-rūḍha. greatly risen; commonly known, generally received, etc. — ಅತಿರೂಢಾರ್ಥ. -ಅರ್ಥ. one of the three guṇas that form the prasanna (Kāvy. III, 1, A, 15).

ಅತಿರೇಕ ati-rēka. = ಅತಿರಿಕ್ತ. 2, redundancy (ಹಃ Nn. 163). see ವ್ಯತಿರೇಕ.

ಅತಿರೋಗ ati-rōga. very sick, ill, or miserable (ಕೀನಾತ, ಸರುಜ Nn. 92). 2, consumption.

ಅತಿರೌದ್ರ ati-raudra. very terrible (ಕಾಲ Mr. 520).

ಅತಿಲೋಭಿ ati-lōbhi. a very greedy person (Nn. 151, as o. r. of ಅತಿಕೃಪಣ).

ಅತಿವಕ್ತೃ ati-vaktṛi. *very loquacious.*

ಅತಿವರ್ತಿ ati-varti. crossing, passing;—guilty of a pardonable offence or of pardonable irregularity;—being very near: a devoted friend (Abh. P. 11, 21).

ಅತಿವಾಕ್ಯ ati-vākya. extraordinary speech, scurrilous language, opprobrious or abusive speech. see ಕೊಚರ್.

ಅತಿವಾದ ati-vāda. talking much, talkativeness;—opprobrious speech (My.).

ಅತಿವಾಸ ati-vāsa. fast on the day before performing the śrāddha (Sk.).

ಅತಿವಾಸರ ati-vāsara. = ಅತಿವಾಸ. (My.).

ಅತಿವಾಹಿಕ ati-vāhika. one who undergoes excessive toiling: *a spirit abiding in hell.*

ಅತಿವಿತತ ati-vitata. greatly stretched out; very accomplished or celebrated (Ch. v. 224).

ಅತಿವಿಷೆ ati-vișe. = ಅತಿಬಜೆ. *a very poisonous, yet medicinal plant, Aconitum ferox* (Atis or Betula).

ಅತಿವೇಲ ati-vēla. = ಅತಿವೇಳೆ. *passing its proper boundary, excessive.*

ಅತಿವೇಳೆ ati-vēḷe. Tbh. of ಅತಿವೇಲ. excessive (ಅತಿಶಯ, ವಿಶೇಷ Nn. 132). 2, an extensive boundary, the sea-shore (ಸಮುದ್ರತಟ, ಸಮುದ್ರದ ದಡ 132). 3, spending time (ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ, ಕಾಲವು ಅತಿಗಳದು ಹೋಹಲ್ಲಿ 132). 4, diabetes (ಅತಿಮೂತ್ರ, ಬಹುಮೂತ್ರ 132).

ಅತಿವ್ಯಕ್ತ ati-vyakta. very evident or distinguished (Śmd. 116).

ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ati-vyāpti. unwarrantable stretch, as of a rule or principle. (My.).

ಅತಿಶಕ್ತಿತೆ ati-śaktite. *great power or valour.*

ಅತಿಶಕ್ವರಿ ati-śakvari. N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಅತಿಶಯ ati-śaya. pre-eminence; excellence; superiority; excessiveness; a mass; wonder, surprise (ಅಚೆಯುರ Ct. I, 94; ಅಸುರ Bhn. 9; ಅತಿವೇಳೆ, ವಿಶೇಷ Nn. 132; ಒಟ್ಟಜೆ Ct. II, 51). 2, pre-eminent, superior; abundant; wonderful (Bp. 5, 59; 35 sum.). 3, annoyance, trouble (ಬಾಧ Nn. 64). 4, a kind of arthālaṅkāra [Kr. 3, 2, 92]. (Kāvy. III, 3, B, 1. 120-146). see ರಚನಾತಿಶಯ. — ಅತಿಶಯ ವ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. to wonder, to be surprised (Bp. 5, 56; 11, 39; 18, 79; 53, 62).

ಅತಿಶಯಗುಣ atiśaya-guṇa. a pre-eminent quality (Kāvy. III, 3, B, 54).

ಅತಿಶಯತರ atiśay -tara. more eminent than usual, extraordinarily eminent (Ch. v. 222; Bp. 49, 14).

ಅತಿಶಯಿಸು atiśayisu. to become, or make, great, much, etc.; to wonder, etc. (Bh. 8, 23, 25; Kaivalyapaddhati 3, 15 pallavi).

ಅತಿಶಯೋಪಮೆ atiśaya-upame. one of the figures of speech. Kr. 3, 66.

ಅತಿಶೀಘ್ರ ati-śīghra. very quick (ಕ್ಷಣ, ಅತಿಬೇಗ Nn. 117).

ಅತಿಶುದ್ಧ ati-śuddha. = ಅತಿಪಾವನ. (Bp. 51, 29; 57, 31). *cf.* ಪರಿಶುದ್ಧ.

ಅತಿಶೋಭನ ati-śōbhana. very shining, very handsome, etc. (My.).

ಅತಿಸಂಸ್ಕೃತ ati-saṁskṛita. *highly finished, excellent.*

ಅತಿಸಣ್ಣ ati-saṇṇa. very fine, minute (ಅಣು, ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ Nn. 132; My.).

ಅತಿಸನ್ಧಾನ ati-sandhāna. *overreaching, cheating, deceit.*

ಅತಿಸಭ್ಯ ati-sabhya. very polite, refined or civil (Bp. 55, 5).

ಅತಿಸರ್ಜನ ati-sarjana. *liberality.* 2, a gift. 3, slaughter, murder.

ಅತಿಸಾಂಗ ati-sāṅga. quite complete or finished (Bp. 57, 61).

ಅತಿಸಾನ್ದ್ರ ati-sāndra. very thick or close; very viscid, etc. 2, great thickness, etc. see ದಟ್ಟಯಿಸು.

ಅತಿಸಾರ ati-sāra. great excellence or charm (Bp. 6, 26). 2, excessive sap: *diarrhoea, dysentery* (ಬಸುಗುತ್ತ Mr. 386).

ಅತಿಸಾರಕಿ ati-sāraki. *afflicted with diarrhoea or dysentery.*

ಅತಿಸುಖ ati-sukha. great pleasure (ಭೋಗ Mr. 514).

ಅತಿಸುರತ ati-surata. excess of sexual intercourse (ಚಚಿರ್ Mr. 522).

ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ati-sūkṣma. = ಅತಿಸಣ್ಣ. (ಅಣು Nn. 132; ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಱಿದು Mr. 427).

ಅತಿಸೌರಭ ati-saurabha. *very fragrant.* 2, extraordinary fragrance.

ಅತಿಸ್ನೇಹ ati-snēha. unusual affection or friendship. ಅತಿಸ್ನೇಹ ಗತೀ ಕೆಡಿಸೀತು (Prv.).

ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ ati-svalpa. very little, very small (ಅತಿಕಿಱಿದು, ಈಷತ್ Nn. 147; ಕ್ವಚಿತ್ 163).

ಅತಿಹಸಿತ ati-hasita. = ಅತಿಹಾಸ. (R.).

ಅತಿಹಾಸ ati-hāsa. excessive laughter, etc.;—one of the bhāvas (Mr. 74).

ಅತಿಹೆಡ್ಡು ati-heḍḍu. great stupidity (ಗಾಣ್ಪು Ct. I, 65).

ಅತಿಹೇಡಿ ati-hēḍi. a great coward (ಕರೇಣು Nn. 120).

ಅತೀಕ್ಷ್ಣ a-tīkṣṇa. *not sharp, blunt.*

ಅತೀತ ati-ita. *gone by, past;* past actions (J. 21, 54). 2, gone or got over or beyond; surpassing (Bp. 8, 12; 35, 52). 3, gone beyond, surpassed, overcome. 4, having neglected. 5, passed away, dead. 6, excessive.

ಅತೀತಕಾಲ atīta-kāla. the past time or tense (Kāvy. I, 5, 1-5).

ಅತೀತಕ್ರಿಯೆ atīta-kriye. a neglected business (My.).

ಅತೀತೆ atīte. a woman initiated in the Jaina doctrines (ಜೈನಾಗಮಂ ಗೊಣ್ಡವಳ್ Mr. 303).

ಅತೀನ್ದ್ರಿಯ ati-indriya. *beyond the cognisance of the senses.* 2, the soul or puruṣa. 3, nature or pradhāna. 4, the mind or manas.

ಅತೀವ ati-iva. *exceedingly, very.*

ಅತೀವಕಠೋರ atīva-kaṭhōra. very severe (ಅತಿನಿಷ್ಠುರ Nn. 72).

ಅತೀವಕಷ್ಟ atīva-kaṣṭa. great hardship (ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಅತಿಕಷ್ಟ Nn. 125).

ಅತೀವತೀವ್ರ atīva-tīvra. very fierce or severe (ಅತಿನಿಷ್ಠೂರ Nn. 86).

ಅತೀವಲಾಭ atīva-lābha. extraordinary gain (ವಿಶೇಷವಾದ ಲಾಭ Nn. 92).

ಅತೀವಹಿಂಸಕರ atīva-hiṁsakara. a very injurious man (ನಾನಾ ಹಿಂಸೆಗಳ ಮಾಡುವವನು, ವ್ಯಾಲ Nn. 74).

ಅತೀವ್ರ a-tīvra. not sharp, blunt. 2, not quick, slow. (My.).

ಅತು atu. = ಅತ್ತು 1, ಅದು 1. that, it. it is affixed to pronouns, *e. g.* ನಿನತು (ನಿನ-ಅತು), ನಿಮತು (Śmd. 178). ನಿನತು ಬಲವನ್, ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ, ತನತು ಮಹಾಧೈರ್ಯಮನ್ ಅವನಿಪತಿಗೆ ಎನೆ (179). see ಎನತು, ತನತು, ನಿನತು, ಎಮ್ಮತು, ತಮ್ಮತು, ನಿಮ್ಮತು; ಪೊಸತು; ಒಳತು 1 & 2.

ಅತುಕು atuku. = ಅತಿಕು, (ಅದಕು 1), ಅದುಕು. to be joined, united, or soldered, to cling together; to agree with, to be fit;—to join, unite to, solder, cement (Te.; R.; Te. ಅತ್ತು, ಪತ್ತು, to be joined, etc.; T. ಅಱುತ್ತು, to make firm; *cf.* ಅಡಗು 3, ಅಡಚು 1, etc.).

ಅತುಚ್ಛ a-tuccha. not small, great. Cpr. 5, 18.

ಅತುಲ a-tula. unequalled (Mr. 477. 522; Ch. v. 12; Bp. 3, 35). 2, destitute of weight; the Sesamum seed and plant (ಎಳ್ಳು Cb.). 3, = ಕಫ (Cb.).

ಅತುಲಿತ a-tulita. = ಅತುಲ No. 1. (Bp. 2, 8; 3, 12; 5, 15; 35, 10).

ಅತುಷಾರ a-tuṣāra. not cold or dewy. (My.).

ಅತುಷ್ಟಿ a-tuṣṭi. dissatisfaction, discontent (My.).

ಅತೃಪ್ತಿ a-tṛpti. unsatisfied condition; insatiability (My.).

ಅತ್ತ atta. 1. = ಅತ್ತಲ್ (Śmd. 145), ಅತ್ತಲು. that side; on that side; in that direction, part, or place; to that side, aside; beyond; that time; afterwards. [ಅತ್ತ ಸುರೇಶ್ವರಾವಸಥಮಿತ್ತ ಮಹೀತಳಮುತ್ತ ಪನ್ನಗೋದಾತ್ತ Pb. 1,75]. its genitive is ಅತ್ತಣ (Śm. 134, 135); its ablative ಅತ್ತಣಿಂ, ಅತ್ತಣಿನ್ದಂ (-ದ), ಅತ್ತಣಿನ್ದೆ (135), ಅತ್ತಿನ್ದ (B. 2, 5). by means of this ablative that of other nouns is formed, [ಅವನೀಶನತ್ತಣಿಂ ಪರಿಭವನಮಂ ಕೆಡಿಲ್ಸುವುದು Kr. 1, 115; Ap. 2, 10 va]. ಅಳ್ದನತ್ತಣಿಂ, ಕೆಱೆಯತ್ತಣಿನ್ದಂ, ಕೆಱೆಯತ್ತಣಿನ್ದೆ (Śmd. 141; see also 160. 165). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನು ಅಹಿತರ್ಕಳ್ (145). ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ Nr.). ಪೂಜೆಯನ್ ಅತ್ತ ನೂಕುತ (Bp. 43, 37). ಅತ್ತ ನಿಲ್ (57, 57). ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ, ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ ಹಾಱಾಡುವ ಹಕ್ಕಿ ನೋಡು (B. 2, 5). ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ, ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ ತಿರುಗಾಡಿ (4, 43). ಅತ್ತ ಗಣ್ಡಗೆ ಅಲ್ಲ, ಇತ್ತ ಮಿಣ್ಡಗೆ ಅಲ್ಲ (Prv.). — ಅತ್ತಕಡೆ. = ಅತ್ತ. (My.). ಅತ್ತಕಡೆಯಿನ್ದ (B. 2, 38. 40). ಅತ್ತಕಡೆಗೆ (3, 51). ಇತ್ತಕಡೆಗೂ ಅತ್ತಕಡೆಗೂ (3, 113). ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಅವರು ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ (5, 169). — ಅತ್ತಣಂ. ಅತ್ತ-ಅಣ್-ಅಂ. a man of that side (Śmd. 136). — ಅತ್ತತ್ತಲ್. -ಅತ್ತಲ್. ಅತ್ತತ್ತತ್ತಲ್. -ಅತ್ತ-ಅತ್ತಲ್. rep. far beyond. ಬಸವಶರಣನೆ, ದುಃಸ್ಥಿತಿಗಳ್ ಅತ್ತತ್ತಲ್ ಓಡುವವು (Bp. 1. 26). ಅತ್ತಲ್ ಇನ್ದ್ರರಿಗೆ ಅಜನ್, ಅಜಂಗೆ ಅತ್ತತ್ತಲ್ ಅಚ್ಯುತನ್, ಅಚ್ಯುತಂಗೆ ಅತ್ತತ್ತಲತ್ತಲು ರುದ್ರನ್, ಆ ರುದ್ರಂಗೆ ಈಶ್ವರನು ಅತ್ತಲತ್ತತ್ತತ್ತಲ್, ಈಶಂಗೆ ಅತ್ತಲತ್ತತ್ತಲತ್ತಲು ಮತ್ತೆಯು ಸದಾಶಿವನ ಮೇಲಣ ತತ್ವ ನೀವು, ಅಲ್ಲ? (61, 53). — ಅತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ. long before. ಅಜ ಹರಿಗಳು ಜನಿಸದ ಅತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತಲಿಂಮುನ್ನ, ಅತ್ತ ನೀವು ಎನ್ನ ಆಳ್ದನ್, ಅನ್ ಆಳ್ (Bp. 9,50; see also 16, 25). [ಅತ್ತ ಮಿತ್ತಂ -ಇತ್ತಂ. here and there. ತಳ್ತೆರೆಟ್ಟಡಿಯ ಪೂಮರದಿಂ ಕೞಿವೂಗಳತ್ತ ಮಿತ್ತಂ ಕವಿದಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನುಗೆ Ap. 1, 61]. — ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ. before, previously. ಅರಿಯಮರಾಜನ್ ಎನ್ದು, ಅಱುವತ್ತು ಮೂವರಿಗೆ ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ ಉದಾತ್ತಬುದ್ಧಿ...ಅಂಗೈಕ್ಯಭಾವಪ್ಪುತ್ತು ನಡವುತ (Bp. 53, 38). — ಅತ್ತಮುನ್ನವೆ. = ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ. (Bp. 43, 28). — ಅತ್ತಮೇಲ್. above or upon that side or time; concerning that. ಅತ್ತಮೇಲಣ ವಿಧಿಯ ಅವಧಿಗಳನ್ ಉತ್ತರಿಸುವವಂ (Bp. 56, 23). — ಅತ್ತಿತ್ತ. -ಇತ್ತ. that and this side; to that and this side; here and there. ಒನ್ದು ನರಿಯು ಹುಸಿದು ಅತ್ತಿತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತ (B. 2, 15; see 2. 40). ಅದನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಹಂಚಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ (5, 94). — ಅತ್ತಿತ್ತಲ್. -ಇತ್ತಲ್. = ಅತ್ತಿತ್ತ. ಅತ್ತಿತ್ತಲ ಮಾರಿ ಬನ್ದು, ಅತ್ತೆಯ ಬಡು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಲಿ! ಎನ್ನುವ್ವತ್ತೆ (Prv.).

ಅತ್ತ atta. 2. = (ಪತ್ತು 2, No. 2). — ಅತ್ತಪರ. [a shield. ಹೋಮಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಧಗಧಗಿಸುವ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೆಗಳೊಳ್ ಕಿಟ್ಟಬಾಳುಮತ್ತಪರಮುಮಭೇದ್ಯಕವಚಮುಂ ಬೆರಸೊಗೆದ ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೆಂಬ ಮಗನುಮಂ Pb. 3, 32 va.; 8, 17]. (ಕಾಳಗವಲಗೆ Śmd. II; ಕಾಳೆಗವಲಗೆ Kk. 82. o. r. -ವಲಿಗೆ.)

ಅತ್ತರ್ attar. ಅತ್ತರು. attar (ottar, otto) of roses; perfume, essence (My.; Br., Tu.; Mhr., H.).

ಅತ್ತರಣ attaraṇa. Tbh. of ಆಸ್ತರಣ. a piece of coloured woollen-cloth thrown over the back of an elephant, or over a carriage, etc.; a cover (ಪ್ರವೇಣಿ, ಗವಸಣಿಗೆ Mr. 203).

ಅತ್ತರಿ attari. = ಹತ್ತಡ್ಡಿ, ಹತ್ತರಿ, ಹತ್ತ್ರಿ. a carpenter's plane (My.).

ಅತ್ತಲ್ attal. -ಲು. = ಅತ್ತ 1 (Śmd. 145). [ಧರೆಯ ಮೆಟ್ಟದೆ ಮೆಟ್ಟುವ ಸುರಲಲನಾ ನೃತ್ತಮತ್ತಲಭವನ ಸಭೆಯೊಳ್ ಕರಮೆಸೆದು Ap. 9, 71]. ಅತ್ತಲ್ ದೇವೇನ್ದ್ರಂ, ಮತ್ತೆ ಇತ್ತಲ್ ಭುಜಗೇನ್ದ್ರನ್, ಉತ್ತಲ್ ಆಶಾಧಿಪರೊಳ್ (o. r. -ರಳ್ಳು) ಮುತ್ತಿ ಇರೆ, ಭೇರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು, ಎತ್ತಲ್ ಮುಸಗಿ ಘೋಷ ಶಿಕ್ಷಾದಕ್ಷಂ (Śmd. 145). ಇವಂ ತನ್ನ ಮಗನ್ ಎನ್ದು, ಎನುತ ತಮ್ಮ ಅತ್ತಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಣ್ಡರು (Bp. 3, 84). ಅತ್ತಲ್ ಅಯ್ದಿದಂ (30, 14). ಅತ್ತಲ್ ಒನ್ದು ದಿನ (57, 56). see also Ch. v. 171. 242. — ಅತ್ತಲ ಬಾಯಿ. (a mouth of that unknown direction), a perfect stranger, a nobody (S. Mhr.). — ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ. afterwards (Bp. 27, 65; 32, 24; 44, 33). — ಅತಲಿತ್ತ. -ಇತ್ತ. = ಅತ್ತಿತ್ತ. (Bp. 58, 60). ಅತ್ತಲಿತ್ತಣ ದೀಪ್ತಿ (58, 53). — ಅತ್ತಲಿತ್ತಂ. -ಇತ್ತಂ. = ಅತ್ತಲಿತ್ತ. (Bp. 1, 36). — ಅತ್ತಲಿನ್ದಿತ್ತ. ಅತ್ತಲಿನ್ದ ಇತ್ತ. from that side to this side (B. 3, 80).

ಅತ್ತಲ attala. = ಅತಲ. — ಅತ್ತಲಕೊತ್ತಲ. = ಅತಲಕುತಲ. (S. Mhr.).

ಅತ್ತಲು attalu. = ಅತ್ತಲ್. (C.; J. 31, 26).

***ಅತ್ತಳಗ attaḷaga.** agitation, anxiety, bewilderment. ...ಒದವಿದ ಬೇಟದತ್ತಳಗದೊಳ್... Ap. 4, 10. 2, agony, grief. ತೋಳೊಳೆ ಜೀವ ವಿಯೋಗಮುಪ್ಪುದೆಂದಿರದೆರ್ದೆಗಪ್ಪುದತ್ತಳಗಂ Pb. 4, 100.

ಅತ್ತಿ atti. the red-wooded fig-tree or country fig-tree, Ficus racemosa Lin. (ಔದುಮ್ಬರ, ದುಗ್ಧತರು Mr. 115; My.; M.; Te.; T. ಅತ್ತಿ, ಅದಂ, ಇರತ್ತಿ, ಇತ್ತಿ; Tu. ಅರ್ತಿ). [ಅತ್ತಿಯ ಪಣ್ಣೊಳ್ಪರ್ಪುಱುವಲ್ಲದೆ ಮಾನಸನೇ ಮುರಾಂತಕಾ Pb. 5, 75]. see ಕಲ್ಲತ್ತಿ, ಕಾಡತ್ತಿ, ನಾಯತ್ತಿ. ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯ್ ಅಪ್ಪ ಅತ್ತಿ ಮೊದಲಾದವಱಿನ್ದ ವನಸ್ಪತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮುತ್ತಗವೆ, ಮುತ್ತವ್ವೆ! ಚಂಗಳೆ, ಅತ್ತಿಯೇ! ನಾನ್ ಇಹಗೆ ಇಹುದು ನಿನಗೆ ಅರ್ತಿಯೇ? (Bp. 45, 38). — ಅತ್ತಿಮರ. = ಅತ್ತಿಯ ಮರ. (ಉದುಮ್ಬರ, etc., ಹುಱುವುಳ್ಳ ಅಂಜೂರ, ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಕಾಯಿಯ ಗಿಡ Si. 126). — ಅತ್ತಿಯ ಗಿಡ. ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನ್ತಾ ಅತ್ತಿಯ ಗಿಡ ಮೊದಲಾದದಱ ಕೊಮ್ಬೆ (ಪರಿಧಿ Si. 431). — ಅತ್ತಿಯ ಮರ. (ಉದುಮ್ಬರ, ಜನ್ತುಫಲ, ಯಜ್ಞಾಂಗ, ಹೇಮದುಗ್ಧಕ Nr.). — ಅತ್ತಿರಸ. juice extracted from the root of the atti (My.). — ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್. -ಹಣ್ಣು. its ripe fruit (Bp. 18, 16). ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣು ಅಚ್ಚ ಕೆಮ್ಪು ಆದರೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅತ್ತಿಹಾಲು. the milk of the atti (My.).

ಅತ್ತಿ atti. = ಅತ್ತೆ. see ಸೋದರತ್ತಿ. (*cf.* Sk. ಅತ್ತಿ, elder sister; T. ಅಪ್ಪಿ, Te. ಅಪ್ಪ, elder sister).

ಅತ್ತಿಕೆ attike. = Sk. ಅತ್ತಿ, ಅತ್ತೆ, ಅನ್ತಿ, ಅನ್ತಿಕೆ, ಅತ್ತಿಕೆ. *an elder sister.*

ಅತ್ತಿಗೆ attige. (Tbh. of ಅತ್ತಿಕೆ). an elder brother's wife (ಭ್ರಾತೃವಧು Mr. 312; My.; Tu. ಅತ್ತೈ). [ಅಬ್ಬೆಯೆಂದತ್ತಿಗೆಯೆಂಬ ಮಾತನೆನಗೇನೆನಲಕ್ಕುಮೊ ಪಂಕಜಾನನೇ Pb. 1, 75]. ಅಣ್ಣನ ಹೆಣ್ಡತಿಯಾದ ಅತ್ತಿಗೆ (ಪ್ರಜಾವತಿ, ಭ್ರಾತೃಜಾಯೆ Si. 191). ಗುರುವಿನ ಅತ್ತಿಗೆ (Bp. 45, 25). ಅಣ್ಣ ತನ್ನವನಾದರೆ ಅತ್ತಿಗೆ ತನ್ನವಳೇ? (Prv.). see Prv. s. ಬಡವ; ಸೋದರತ್ತಿಗೆ.

-ಅತ್ತು attu. 1. = -ಅತು, etc. ನಿನತ್ತು, ಎನತ್ತು, ತನತ್ತು; ನಿಮತ್ತು, ಎಮತ್ತು, ತಮತ್ತು (Śmd. 178). ಮುನಿಸು ಇದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ರಣೆ ಎನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದಿಸುವ ಎಸಕಂ (179).

-ಅತ್ತು attu. 2. = -ಅದು 4, (-ಉದು 2, -ಇತು, -ಇತ್ತು 1, -ತು1). a termination of the third person singular neuter of the imperfect. ಇರ್ದತ್ತು (Śmd. 266). ಶಿರೀಕರೋಟಿ ನಗುವನ್ತೆ ಇರ್ದತ್ತು (266). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡದೆಸೆಯೊಳ್ ಬೆಳಗೇಱುವ್ತು (266).

ಅತ್ತು attu. 3. = ಅಟ್ಟು. P. p. of ಅಟ್ 3. see ಅಟು 1.

ಅತ್ತೆ atte. = ಅತ್ತಿ. a mother-in-law (ಶ್ವಶ್ರು Nr.; My.; Te.; T. ಅತ್ತೈ; Sk. ಅತ್ತಾ, a mother; a mother's sister; elder sister; in Prākrita: a mother-in-law). [ವಜ್ರದಂತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಂ ನಿಮ್ಮತ್ತೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿ ಮಹಾದೇವಿಗಂ ಶ್ರೀಮತಿಯೆಂಬ ಮಗಳಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದಳ್ Ap. 4, 18 va.]. ಅತ್ತೆವಿರ್, ಅತ್ತೆಗಳ್ (Śmd. 124). ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ (ಗೃಹಮಾತೆ Mr. 313). ಗಣ್ಡನ ತಾಯಿಯೂ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ತಾಯಿಯೂ (ಶ್ವಶ್ರು Si. 191). ಅತ್ತೆ ಕಲಿಸಿದ್ದೇ ಕೆಲಸ, ಗಣ್ಡ ಕಲಿಸಿದ್ದೇ ಹಾದರ. — ಅತ್ತೆಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. — ಸೊಸೆಗೆ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ, ಅತ್ತೆಗೆ ಪರವಾಸ. — ಅತ್ತೆಯ ತುಱುಬು ಮಾವನಿಗೆ ದಾನ. — ಅತ್ತೆ ಒಡೆದ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ. — ಅತ್ತೇ ಒನ್ದು ಕಾಲ, ಸೊಸೇ ಒನ್ದು ಕಾಲ. — ಅತ್ತೆಗೆ ಒನ್ದು ಕಾಲ, ಸೊಸೆಗೆ ಹಲವು ಕಾಲ (Prvs.). see Prvs. s. ಬತ್ತ 1, ಬೆಲೆ, ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು. 2, = ಸೋದರತ್ತೆ, a father's elder or younger sister (C.). — ಅತ್ತೆ ಮಾವರ್. -ರು. husband's or wife's father and mother (ಶ್ವಶ್ರೂಶ್ವಶುರ್ರುಗಳ್ Nr.).

ಅತ್ಯಧಮ ati-adhama. exceedingly low or mean. (My.).

ಅತ್ಯಧಿಕ ati-adhika. very abundant (My.);—very excellent. see Bh. 1, 8, 34; J. 2, 27; 12, 50.

ಅತ್ಯನಾಯಕ ati-anāyaka. very anarchical, very disorderly. (My.).

ಅತ್ಯನ್ತ ati-anta. beyond its proper end or limit; *excessive, very great.* 2, endless, perpetual. 3, absolute, perfect. see Bp. 39, 10; 54, 79; 57, 65. — ಅತ್ಯನ್ತ ಕೆಟ್ಟವಂ. a very bad fellow (ಅವಕೀರ್ಣಿ Mr. 253).

ಅತ್ಯನ್ತಕೋಪನ atyanta-kōpana. *very passionate.*

ಅತ್ಯನ್ತಗಾಮಿ atyanta-gāmi. = ಅತ್ಯನ್ತೀನ. (My.).

ಅತ್ಯನ್ತಘನ atyanta-ghana. very bulky, very great (ಸ್ಫಾರ, ಸ್ಫೀತ Mr. 437).

ಅತ್ಯನ್ತದುಃಖ atyanta-duḥkha. very great affliction or sadness (ಅತಿದುಃಖ, ಖೇದ Nn. 55).

ಅತ್ಯನ್ತಪ್ರೌಢ atyanta-prauḍha. a greatly perfected or very clever man (ವಿದಗ್ಧ Mr. 246).

ಅತ್ಯನ್ತೀನ ati-antīna. *going much or fast or far.*

ಅತ್ಯಮ್ಬುಪಾನ ati-ambu-pāna. drinking largely of water. (My.).

ಅತ್ಯಯ ati-aya. going over or beyond. 2, surpassing (ತನ್ನಿನ್ದ ಮಿಱುದುದು Nn. 134). 3, *passing away.* 4, *death.* 5, *transgression, sin, vice.* 6, *danger.* 7, *distress* (ದುಃಖ Nr. 134). 8, *punishment.*

ಅತ್ಯರ್ಥ ati-artha. *exorbitant, excessive.* ಅತ್ಯರ್ಥಂ, *excessively* (ಪಿರಿದುಂ, ನಾಡೆ, etc. Ct. II, 25; ಕಾಮಂ, ಪ್ರಕಾಮಂ, etc., ಪಿರಿದು Mr. 436).

ಅತ್ಯಲಘು ati-alaghu. very heavy. 2, very big (Bp. 22, 13).

ಅತ್ಯಲಂಕಾರ ati-alaṅkāra. excessive decoration. 2, fine description by figurative language (ರೂಪಕ Mr. 526).

ಅತ್ಯಲ್ಪ ati-alpa. *very small, very little.*

ಅತ್ಯವಿರಲ ati-avirala. very close, substantial, etc. 2, great strength (Mr. 263).

ಅತ್ಯಷ್ಟಿ ati-aṣṭi. N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಅತ್ಯಸಿತ ati-asita. very black. — ಅತ್ಯಸಿತರುಚಿ. a guṇa in ayaśa and pāpa of the kāvyasamaya (Kāvy. V, 18).

ಅತ್ಯಾಕಾರ ati-ākāra. *contempt, blame.*

ಅತ್ಯಾದರ ati-ādara. great deference or respect or reverence. see ಕೊಣ್ಡಾಡು.

ಅತ್ಯಾಧಾನ ati-ādhāna. putting over or beyond. 2, excess (ಅತಿಕ್ರಮ, ಮಿಗಿಲ್ Mr. 450). 3, *imposition, deception.*

ಅತ್ಯಾಶೆ ati-āśe. = ಅತಿಯಾಶೆ. extravagant desire or hope (ಬಾಕುಳಿ Kk. 67). see B. 4, 52. 182.

ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ati-āścarya. a great marvel or mystery (ರಹ Bhn. 50).

ಅತ್ಯಾಸ ati-āsa. throwing or putting over or beyond. see ವ್ಯತ್ಯಾಸ.

ಅತ್ಯಾಸುರ ati-āsura. excessive pride (Bp. 54, 49).

ಅತ್ಯಾಹಿತ ati-āhita. *great calamity or danger.* 2, facing great danger; *a daring action.*

ಅತ್ಯುಕ್ತ ati-ukta. = ಅತ್ಯುಕ್ತೆ. (Mr. 362).

ಅತ್ಯುಕ್ತೆ ati-ukte. N. of a type of metres (Ch.).

ಅತ್ಯುಗ್ರ ati-ugra. great cruelness. see Śś. s. ಮೆಲ್ಲು.

ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ati-utkṛiṣṭa. very eminent (ಕುಕೂಲ Mr. 482).

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ati-uttama. excessively high, etc. (ನಿಗರ Ct. I, 18, o. r. ಅತ್ಯುನ್ನತ).

ಅತ್ಯುನ್ನತ ati-unnata. highly raised; very high. (My.). see ಅತ್ಯುತ್ತಮ.

ಅತ್ಯುಪಚಾರ ati-upacāra. abundance, or excess, or obliging behaviour; —a bribe (ಲಂಚ etc., ಅಂಜಿ ಕೊಡುವ ಧನ Mr. 270).

ಅತ್ಯುಪಧ ati-upadha. superior to any test, *tried, faithful.*

ಅತ್ಯುಷ್ಣ ati-uṣṇa. very hot; great heat (C.; ಬಹಳ ಸೆಕೆ Cb.).

ಅತ್ರ atra. *in this; in this respect; in this place; at this time; there; then.*

ಅತ್ರಾಹ atra-aha. *to-day.*

ಅತ್ರಿ atri. *one of the saptarṣis and of the seven principal stars of the Great Bear.* 2, *a vedic ṛiṣi, the husband of Anasūyā (Asūyā) and father of the moon.* see Bp. 50, 70; J. 20, 3.

ಅತ್ರಿಜ atri-ja. = ಅತ್ರಿಜಾತ. (ಇನ್ದು, etc. Kāvy. V, 62).

ಅತ್ರಿಗೋತ್ರಜ atri-gōtra-ja. born in the family of Atri: the moon (ಇನ್ದು, etc. Mr. 36).

ಅತ್ರಿಜಾತ atri-jāta. born from Atri: the moon. (My.).

ಅತ್ರಿದೃಗ್ಜ atri-dṛik-ja. = ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ. (My.).

ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ atri-nētra-prasūta. produced by (a flash of) Atri's eye: *the moon.*

ಅತ್ರಿನೇತ್ರಭೂ atri-nētra-bhū. = ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ. (My.).

ಅತ್ವ atva = ಅಕಾರ (Śmd. Cm. 73. 353).

ಅತ್ವವಿಧಿ atva-vidhi. the form of the letter *a* (Śmd. 211; ಅಕಾರದ ವಿಧಿ Cm.).

ಅತ್ವಾನ್ತ atva-anta. a word with final *a* (Śmd. 103, Cm. ಅಕಾರಾನ್ತಶಬ್ದ).

ಅಥ atha. *an auspicious and inceptive particle*, used in stuti, stautya, maṅgala, māṅgalya, adhikāra, prakaṭa, prakhyāta (Nn. 89); in hētu, kāraṇa (89); in ākaraṇa, ākāraṇa (89; Mr. 535); in kutuka, kautuka, āścarya (89), vismaya (535); in dṛiṣṭa, pratyakṣa (89); in anantara (89); in nindyāruta, nindyavākya (89). atininde (535); in pricchyāvabhāṣa, besagombudu (89), and in gaṇḍūṣa, ugaḷuvadu (89). *now.* 2, *then.* 3, *what? how?* 4, *all.* 5, moreover. 6, rather. 7, certainly. 8, but. 9, else, etc., etc.

ಅಥರ್ವ atharva. a priest, a Brāhmaṇa. 2, N. of a certain mythological priest. 3, the fourth or atharvavēda.

ಅಥರ್ವಕುಶಲ atharva-kuśala. conversant with the atharvavēda (Śmd. 129).

ಅಥರ್ವಣ atharvaṇa. = ಅಥರ್ವ No. 3. (My.).

ಅಥವಾ atha-vā. or. (Si. 55; B. 4, 186; 5, 91).

ಅಥೋ athō. *the same as atha,* q. v.

-ಅದ್- ad. 1. = -ಅತ್- 1, q. v.

ಅದ್ ad. 2. = ಅರ್ 3, ಅಟ್ 2. P. p. ಅದ್ದು. to be immersed, to sink. ಅದ್ದಂ (ಮುಳುಗಿದಂ Bhn. 59). ಒಸರೊ ಮಕರನ್ದದ ತುಷಾರದ ಕೆಸಱೊಳ್ ಅದ್ದವು ಕೊಂಚೆಗಳು (Bh. 1, 5, 9). ಅನ್ಧಕಾರದ ಜಲಧಿಯಲಿ ಜಗವ್ ಅದ್ದುದು (1, 16, 15). ಪರಿವಿಸ್ತರದ ಧೂಪದ ಧೂಮಗನ್ಧೋತ್ಕರಸಮುದ್ರದೊಳ್ ಅದ್ದನ್, ಒಲ್ಲದೆ, ಪಥದ ಪವಮಾನ (Rām. 13, 5). see Bh. 8, 25, 7; 8, 26, 16. @ this form of the verb has no independent existence. it is a wrong back formation.

ಅದ್ ad. eating. see ಕ್ರವ್ಯಾದ್, ಮತ್ಸ್ಯಾದ್.

-ಅದ (ade$_1$-a$_{17}$). the termination of the relative negative participle, being based on -ಅದೆ 1, q. v.; *e. g.* ಮಾಡದ, ತಿನ್ನದ, ಕೊಳ್ಳದ, ಕಳದ (Śmd. 87). see —ದ 6, No. 2.

ಅದ ada. = ಅದ್. see ಕ್ರವ್ಯಾದ, ಪರಪಿಣ್ಡಾದ, ಮಾಂಸಾದ, ಶಿಲಾದ.

ಅದಃ adaḥ = ಅದಸ್. — ಅದಃಪುತ್ರ. his son (ಈತನ ಪುತ್ರ Śmd. 100).

ಅದಕಿಸು adakisu. to cause to press, etc. (My.).

ಅದಕು adaku. 1. = ಅಗಚು, etc., (ಅತುಕು), ಅದಪು 1, ಅದಮು, ಅದಿಮು, ಅದುಗು, ಅದುಪು, ಅದುಬು, ಅದುಮು, ಅಮಕು, ಅಮುಗು, ಅಮಚು, ಅಮಸು, ಅಮಿಕು, ಅಮುಕು, ಅಮುಗು, ಅಮುಚು, ಅವಚು 1, ಅವುಕು, ಅವುಗು 2, ಅವುಚು 1. to press; to compress; to squeeze; to cram; to pack close (My.; T., M. ಅದಕ್ಕು, to squeeze, to press softly, to mollify a fruit). 2, to be depressed; to be bruised, as a metal vessel (My.). —see ಅಡಚು 1.

ಅದಕು adaku. 2. a bruise in a metal vessel (My.).

ಅದಕ್ಷ a-dakṣa. unskilful, awkward (Bp. 61, 17).

***ಅದಗುಂತಿ adagunti.** = ಅಗುಂತಿ. ನಿಮಿರ್ವೊಂದು ಪುರ್ವಿನ ನಯಕ್ಕಮರ್ವೊಂದದಗುಂತಿಗೊಂದು ಭಂಗಿಗೆ, ನೆಗಱ್ವೊಂದುಮೆಲ್ಪಿನ ತೊದಳ್ ನುಡಿಗೆ....Ap. 2, 75. @ this may be a ghost word wrongly read in the place of ಅಗುಂತಿ.

ಅದಟ adaṭu$_3$-a$_3$. = ಅದಳ. a very firm man, a man not easily giving way, a very persevering man; a mighty, powerful, or heroic man [ಮಿಱುವವೆಂಬ ಮಾಂಡಳಿಕರೀಯದರೆಂಬದಟರ್ ವಯಲ್ಗೆ ಮೆಯ್ದೋಱುವವೆಂಬ ಪೂಣಿಗರ್. Pb. 1, 109; Ap. 12, 99]. (ಕುಂಚದವ Ct. I. 60, o. r. ಅದಳ; ಕಡುದಿಟ್ಟ Bhn. 46). ಮುರಹರನಿನ್ದೆ ಅಯ್ವಡಿನೆಗೞ್ತೆಯ ಅದಟರ ಭೀಮಂ (Śmd. 81). ಸದ್ವೃತ್ತಿಧರ್ಮನಿರ್ಮಲಕೀರ್ತಿಚ್ಯುತಿಗೆ, ಅದಟನ್ ಅಪ್ಪೊಡಂ, ಭೂಪತಿ ಅಳ್ಕಲ್ವೇೞ್ಕುಂ Rśv. 13, 22). ದೈತ್ಯನ್ ಉೞಿದ ಅದಟರ್ಗೆ ಸೋಲ್ವನ್ ಅಲ್ಲ ಎನ್ದು, ಅಚ್ಯುತಂ ತಾನೆ ಕೋಪದಿನ್ದ ಆಹವಕ್ಕೆ ನಡೆ ತನ್ದನು (J. 7, 49). see J. 20, 9.

ಅದಟತನ adaṭatana. the state of being heroic, etc. (J. 7, 59).

ಅದಟು adaṭu. 1. to scold, to reprimand, to menace (T. ಅದಟ್ಟು); or to weigh down, to press down, to repress, to subdue (T. ಅಮುಟ್ಟು; M. ಅಮುಟ್ಟು, ಅಮರ್ತುರ್; see ಅಮರಿಸು).

ಅದಟು adaṭu. 2. (= ಅದರು 1). to tremble, to shake (T. ಅದಟ್ಟು; M. ಅಣಙ್ಙು, ಅನಙ್ಙು; R.; see ಅಲುಗು 1).

ಅದಟು adaṭu. 3. self-will; boldness; pride; heroism [ತಲೆಪಱಿವಾಗಳ್ ಕಳಕಳಿಸಿ ನಗುತುಮಿರ್ದುದು ತಳಿಗೆಯ ಮೇಲಸುರನದಟದೇನಚ್ಚರಿಯೋ Pb. 6, 64]. (ಸಿರಿಸ, ಕಡುಪು, ದರ್ಪ Ct. II, 49; ದರ್ಪ I, 99; ನಾನಾ, ಸಾಹಸ Nn. 145; ಆರ್ಪು, ಸಾಸ, ಸಾಹಸ Kk. 41; ದಪ್ಪ, ಪೆಟ್ಟುವೆರ್ಚು, ದರ್ಪ 66; ಆರ್ಪು, ಸಾಸ Śm. 38; ದರ್ಪ Śs.; ಪರಾಕ್ರಮ G., Cb.; Te. ಅದಟು, pride). ಪೂಸರದಿಂ ಪದೆದು ಎಚ್ಚಾಡಿದರ್ ಅದಟನ್ದೆ (Rśv. 13, 87). see C. Bp. 47, 10; Rśv. 6, 45; J. 2, 37; 4, 9; 7, 57; 8, 34; 11, 5; 14, 6; 16, 13; 21, 5. 28. — ಅದಟಲೆ. -ಅಲೆ. to attack with heroism. (Abh. P. 15, 23). ಆವಂ ಮುರನನ್ ಕೊಂದನ್? ಆವಂ ಬಕಕಂಸಕೇಶಿಗಳನ್ ಅದಟಲೆದಂ? Śmd. 183.

ಅದಟುತನ adaṭutanā. = ಅದಟು 3 (Rām. 5, 8, 23).

ಅದದಿ adadi. of counting or numeration, determined by counting, used in selling or buying fruits, etc. (My.; Si 327; H.).

ಅದದ್ರ್ಯಕ್ಕು adadryakku. Tbh. of ಅದದ್ರ್ಯಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಅದದ್ರ್ಯಚ್ adadryac. inclining or going to that.

ಅದನ adana. eating; food. see ಮೃಗಾದನ, ವೃಕ್ಷಾದನ.

ಅದನಾ adanā. low, mean, vulgar (H.). ಅದನಾಕೆಲಸ, ಅದನಾ ಮನುಷ್ಯ, ಅದನಾವೃತ್ತಿ (My.).

ಅದನ್ತ a-d-anta. ending in the letter ಅ (ಅಕಾರಾನ್ತ Śmd. 64. 73. 120. 126. 128. 138, etc.; Kāvy. I, 2, 12. 13; 14-16; 31-32).

ಅದನ್ತತೆ a-d-antate. the state of ending in the letter ಅ (ಅಕಾರಾನ್ತತೆ Śmd. 70).

ಅದಪು adapu. 1. = ಅದಕು 1, etc. (My.).

ಅದಪು adapu. 2. = to speak intemperately, to upbraid, to reprove (T. ಅದಮ್ಬು; R.).

ಅದಬು adabu. respect, regard (My.; Br.; Mhr., H. ಅದಬ).

ಅದಭ್ರ a-dabhra. *not scanty, plentiful, much* (ವಿಶ್ವ, ಬಹಳ Nn. 95).

ಅದಮು adamu. = ಅದಕು 1, etc. (My.; Te.).

ಅದಮುಯಕ್ಕು adamuyakku. Tbh. of ಅದಮುಯಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಅದಮುಯಚ್ adadmuyac. inclining or going to that.

ಅದರಿಸು adarisu = ಅದಲಿಸು, ಅದಿರಿಸು. to make tremble, to shake (C.).

ಅದರು adaru. 1. = (ಅಡಲು 1, ಅದಟು 2), ಅದಲು, ಅದಿರ್ 1, ಅದಿರು 1, ಅದುರು 1, ಅದುಲು, ಅದ್ರು. to tremble, etc. (C.; Te.; Tu. ಅದ್ರ್), ಅದರಿ, ಹಿಡಿಮೃಗ ಮಸಗಿದವು (Bh. 3, 13, 21). see J. 13, 47; 25, 25; Rām. 3, 5, 6. — ಅದರಾಟ. -ಆಟ. much shaking, trembling or shivering (C.).

ಅದರು adaru. 2. = ಅದಿರ್ 2, etc. trembling, tremor (C.; Te.). — ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆ. = ಅದುರು–. the pit of the stomach (My.). 2, want of courage, faint-heartedness (My.). — ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆ ಕಾಯಿ. = ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆಯವ (My.). — ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆಯವ. –ಅವ. a timid man (My.). — ಅದರುಬೆದಱು. dupl. shaking and quaking (C.). — ಅದರುವಾಯು. = ಅದುರು–. tremor of a limb from disease (My.).

ಅದರು adaru. 3. = ಹದರು, etc. a very young, quite unripe fruit. (My.).

ಅದರು adaru. 4. = ಅದುರು 4. (My.).

ಅದರ್ಶ a-darśa. 1. *day of new moon.*

ಅದರ್ಶ a (i. e. ā)-darśa. 2. *a mirror.*

ಅದರ್ಶನ a-darśana. no-vision, not seeing. 2, non-appearance, *not being visible or present.* 3, invisible, latent. 4, disappearance, omission, elision (ಲೋಪ Śmd. 56. 62. 129. 222 Cm.; Kāvy. I, 2, 104-109). — ಅದರ್ಶನ ವಿಧಿ. = ಲೋಪದ ವಿಧಿ (Śmd. 211. 229 Cm.).

ಅದಲಾ adalā. = ಅದಲು. (Mhr. ಅದಲಾ, the first or foremost of a series). — ಅದಲಾಬದಲು. = ಅದಲು–. interchanging or exchanging (C.; ವಿಹರ Cb.; Mhr., H. –ಬದಲ).

ಅದಲಿಸು adalisu. = ಅದರಿಸು, etc. (My.; Te. ಅದಲಿಂಚು, to frighten, menace).

ಅದಲು adalu. = ಅದರು 1. (My.).

ಅದಲು adalu. = ಅದಲಾ. — ಅದಲುಬದಲು. = ಅದಲಾ–. (C.).

ಅದಮಾಸ adamāsa. computation, calculation, reasoning (ಊಹ, ತರ್ಕ Cb.; Mhr.).

ಅದವ adavu-a. 3. a man who is mutilated, maimed, or deformed (S. Mhr.; ವಿಕಲಾಂಗ G.).

***ಅದವಱಲ್ adavaḷal.** great grief, sorrow. ನಲ್ಲಳಗಲ್ಕೆಯಿಂದಮಾದದವಱಲಚ್ಚಿಗಂ ಮಱುಕಮೆಂಬಿನಱುಂದೆ ಕನಲ್ದು Ap. 12, 23. (ಮಱುಕ Śmd. 1; ಬೇಗುದಿ, ಉಬ್ಬೆಗ, ಸನ್ತಾಪ Ss.; Te. ಅದವದೆ).

ಅದವು adavu. the state of being mutilated, maimed, or deformed (S. Mhr.; ಅಧಮ, ಪೋಗಣ್ಡ, ಮುಕ್ಕು, ಮೂಟ G.; Mhr. ಅಧೂ, weak, deformed). — ಅದವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯುಳು. = ಕ್ಷುದ್ರ (G.).

ಅದಶೆ a-daśe. an unhappy state, misfortune. (R.).

ಅದಸ್ adas. = ಅದಃ. *that, he, this.*

ಅದಳ adaḷa. = ಅದಟ, q. v.

ಅದಾತಾರ a-dātāra. Tbh. of ಅದಾತೃ. (My.).

ಅದಾತೃ a-dātṛi. not giving; not liberal; a miser.

ಅದಾನು adānu. = ಆದಪನು or ಆದಹನು (3rd. person singular of the present of ಆಗು, to be), originally meaning "he is" but, in opposition to ಅದಾನೆ (which has the emphatic ಎ on its final and therefore expresses certainty), ಅದಾನು has got the meaning of "he perhaps is, he may be" (S. Mhr.). conjugation: ಅದೇನು (=ಆದಪೆಂ), ಅದೀ (= ಆದಪಯ್), ಅದಾನು, ಅದಾಳು (= ಆದಪಳ್), ಅದೀತು (= ಆದಪುದು), ಅದೇವು, ಅದಾರು, ಅದಾವು. *cf.* ಅದಾನು; and observe ಆಗು 1, of which an ಆದಪನು might be formed. *cf.* also ಇದ್ದಾನು.

ಅದಾನೆ adānu-e3. = ಅಯ್ದಾನೆ. he is indeed, he certainly is, he is (C.). conjugation: ಅದೇನೆ, I am; ಅದಿ, thou art; ಅದಾನೆ; ಅದಾಳೆ, she is; ಅದೆ (=ಅಹುದೆ; see ಅದೆ 4), it is; ಅದೇವೆ, we are; ಅದೀರಿ, you are; ಅದಾರೆ, they are; ಅದಾವೆ, they are. *cf.* ಅಯ್ತು; ಇದ್ದಾನೆ.

ಅದಾಯಿ a-dāyi. = ಅದಾತೃ. (R.).

ಅದಾಲತು adālatu. justice; a court of justice, a judge's court (also ಅದಾಲತುಕಚೇರಿ; C.; Mhr., H.).

ಅದಾವತ್ adāvat. enmity, hatred, spite (ವೈರ, etc. Si. 69; C., also ಅದಾವತಿ; Mhr., H.).

ಅದಿತಿ aditi. *the mother of the ādityas, or of the gods,* wife of Kaśyapa. 2, the earth. 3, a cow. 4, speech.

ಅದಿತಿಜ aditi-ja. = ಅದಿತಿನನ್ದನ.

ಅದಿತಿಜಪುರ aditija-pura. the town of the gods, heaven. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಅದಿತಿನನ್ದನ aditi-nandana. *a son of Aditi, a god.*

ಅದಿಮು adimu. = ಅದಕು 1, etc. (My.),

ಅದಿರ್ adir. 1. = ಅದರು 1, etc. to tremble, to shake, to shiver; to fear [ಅದಿರದ ಚಿತ್ತಮುಳ್ಳದ ಮನಂ ಬಗೆಗೊಳ್ಳದ ಮೋಹಂ Pb. 7, 79]. (ಕಮ್ಪನ Śmd. Dh.). P. p. ಅದಿರ್ದು. ಅದಿರ್ಗೆ (Śmd.55). ಜಯಜಯಧ್ವನಿಗಳಿನ್ದ ಅಮ್ಬರವ್ ಅದಿರುತ ಇರಲು (Bp. 32, 40; see also 37, 42; 47, 58). ಅದಿರದೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬನಕೆ ತನ್ನಂ ಕಳುಹ ಬೇಕು (J. 18, 39).

ಅದಿರ್ adir. 2. = ಅದರು 2, ಅದಿರು 2, ಅದುರು 2. — ಅದಿರ್ಗಂಚಿ. –ಕಂಚಿ. = ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ, q. v. (My.). — ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ. –ಕನ್ತಿ. = ಅದಿರುಗನ್ತಿ, ಅದಿರ್ಗಂಚಿ, ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ. the creeper Gaertnera racemosa, bearing white fragrant flowers (ಅತಿಮುಕ್ತ, ವಾಸನ್ತಿ, ಮಾಧವಿ Mr. 126, o. r. ಅದಿರ್ಗಂಚಿ; ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ, ಮೆನ್ಥೆಯ, ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ Kk. 18; ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ, ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ Śm. 21). Grj. 7, 34 va.; 7, 36. 38. — ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ. = ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ, etc. [ಅಲರ್ದದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಪೂತ ಪೊಸಮಲ್ಲಿಗೆ Pb. 2, 12; Ap. 4, 58]. (ಅತಿಮುಕ್ತಕ, ವಾಸನ್ತಿ, ಮಾಧವಿ Hlā.). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತದೂತಿಕೆನೆಸರ್ ಅಪ್ಪುದು; ಅದೆನ್ತೆನೆ, ಮುನ್ತೆ ಬನ್ದು, ನೀನ್ ಎನಗೆ ವಸನ್ತನ ಆಗಮನಮಂ ನೆಱೆ ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಯ್ ಎನ್ದು, ನನ್ದನವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೀರರವದಿಂ ಪೊಗಟ್ಟು ಇತ್ತ ಪಸಾಯದ ಅಚ್ಚಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ಪೋಲ್ ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುದು ಎತ್ತಲುಂ (Cpr. 7, 41).

ಅದಿರಿಸು adirisu. = ಅದರಿಸು. (My.).

ಅದಿರು adiru. 1. = ಅದಿರ್ 1, etc. (My.). P. p. ಅದಿರಿ. ಕಟಕವ್ ಅದಿರಿತು (Bp. 28, 54). ಭೂಲೋಕವ್ ಅದಿರಿತು (58, 60).

ಅದಿರು adiru. 2. = ಅದಿರ್ 2, etc. — ಅದಿರುಗನ್ತಿ. –ಕನ್ತಿ. = ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ, etc. (ಅತಿಮುಕ್ತ, ಪುಣ್ಡ್ರಕ, ವಾಸನ್ತಿ, ಮಾಧವೀಲತೆ Nr.).

ಅದಿರ್ಪು adirpu. 1. to frighten. [Kr. 1, 128; Pb. 6, 28]. Cpr. 2, 49 va.; 5, 19; Abh. P. 10, 156 va.

ಅದಿರ್ಪು adirpu. 2. trembling; fear (ಅಳಲು, ಪೆಳಱು, ಭಯ Kk. 42; ತಲ್ಲಟ, etc., ಭಯ Ss.).

ಅದೀಪನ a-dīpana. not digestive or tonic; bad digestion. (My.).

ಅದೀರ್ಘ a-dīrgha. not long; not dilatory. — ಅದೀರ್ಘಸಮಾಸ. (Kāvy. IV, 1, 11).

ಅದು adu. 1. = –ಅತು, –ಅತ್ತು 1 (Śmd. 178); –ಅದ್ದು 3, ಅನ್ 2, (–ದು 1, etc.). remote demonstrative pronoun neuter (Śmd. 96. 111; T., M.; Te. ಅದಿ; Tu. ಅವು): that, it. ಅದು, ಇದು, ಉದು (97. 182). ಅದು ಕುಸಿಕೊರಲ್ (111). ಅದು ವಿಮಲಮತಿ (111). ಅದೇನ್ (97). ತಾನ್ ಅದು (110). ತಾನ್ ಅದು ಪಿರಿದು (174). ಅದು ಜಗದ್ದರ್ಪಣಂ (188). ಏಕಾರವನ್ ಅದು (131). ಅದು ಸಜ್ಜನವೇಶ್ (109). occasionally

it occurs with a noun of the masculine gender: ಅದು ಅವನ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ದಂ? (Bp. 18, 33). ಸುತನ್ ಅದು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಂ? (24, 31). ಅವರನ್ ಅದು ಏಂವೊಗೆಟ್ಟೆ? (31, 19). ಇತ್ತಲ್ ಅದು ಆರು ಹೋದವರ್ (35, 46). ಮಾಟಿದೇವರ್ ಅದು ಏಕೆ ಬಾರರು? (37, 14). ದೀರ್ಘಾಯುವಂ ಕೊಡುವವನ್ ಅದು ಆವಂ? (46, 41). ಥಾನ್ದಸನ್ ಅದು ಒರ್ಬಂ ಭೂಸುರೇನ್ದ್ರಂ (53, 39; see also 10, 48; 21, 17). ನಿನ್ನ ಕೋಮಲತನುವನು ಪೊಯ್ದವರ್ ಅದು ಆರ್? (J. 18, 10). as an adjective pronoun ಅದು stands for ಅ 4 (see Śmd. 169. 202): ಪೆಱರಂ ಚಿವುಟಿದೊಡೆ ಉಗುವುದು ಅದು ರಕ್ತವು (Bp. 57, 75). ಅದು ಕಾರಣದಿಂ (Rśv. 13, 18). ಅದು ಕಾರಣ (therefore, C.). ಅದು ಕಾರಣಂ (Bp. 21, 44). [ಅದುವಂ it. Acc. ಕಾದಲೆಂದು ಬೆಸನಂ ಪೂಣ್ದಂ ಗಡಂ ದ್ರೋಣನಂತದುವಂ ನೋಡುವೆನೆಂದು ಕರ್ಣನವಿನಂ ನೋಡಲ್ಕೆ ಬರ್ಪಂತೆ. Pb. 11, 55; Kr. 1, 114; Ap. 1, 44]. its final ಉ is generally absorbed in a following vowel, as, *e. g.* the original text of all the above-adduced instances shows; but occasionally it is treated as a permanent vowel followed by ವ್, *e. g.* ಅದುವುಂ (also that, Śmd. 186. 189. 201. 219, instead of ಅದುಂ 259. 296. 378), ಅದುವೆ (just that, even that, 153. 155. 171. 172. 174, instead of ಅದೆ 8. 196); ಅದುವಿದೆನ್ನದೆ (Bp. 56, 36).—ಅದೆ ಬುಧರ್ಗೆ ಫಲಂ (Śmd. 8). ಅವುದು ಚೆಲ್ವಾದುದು ಅದೆ ದರ್ಶನೀಯಂ (174). ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ (just in that manner, B. 4, 176). ತಾಂ ನರಲೋಕದವ್ ಅದೆ ಇದೆ (*i. e.* ಈ ಕೈಲಾಸವೆ) ಎನಲ್ ಇೞಿದು, ನಡೆ ತನ್ದಂ (Bp. 2, 44). —Singular Gen. ಅದಱ (Śmd. 135; see also 64. 162). Dat. ಅದರ್ಕೆ (140), ಅದಕ್ಕೆ (C.), ಅದಕೆ (C.; Bp. 34, 28). ಅದಕ್ಕೆ ಅದು (*i. e.* ಅ) ಉಳಿಕೂಡತಿಯ ನ್ಯಾಯ (Prv.). Acc. ಅದಂ (Śmd. 26. 184), ಅದ (Bp. 53, 17; C.), ಅದನ (C.), ಅದನು (C.), ಅದನ್ನು (C.), ಅವನ್ನ (C.), ಅದಱನ್ನು (Si. 111. 368), ಅದಱನ್ನ (357). Instr. ಅದಱಿಂ, etc. (Śmd. 135. 12). Loc. ಅದಱಲ್ಲಿ, etc. (135). —Plural Nom. ಅವು (Śmd. 117; C.), ಅವುಗಳ್, -ಳು (C.). gen. ಅವಱ (Śmd. 191; see ಅವಱವಱ 5. 117; Mr. 422; J. 29. 9), ಅವುಗಳ (C.). Dat. ಅವರ್ಕೆ (Śmd. 140. 91), ಅವಕ್ಕೆ (C.), ಅವಕೆ (Bp. 16, 9; 51, 66; C.), ಅವುಗಳಿಗೆ (C.). Acc. ಅವಂ (Śm. 117), ಅವನ್ನು (C.), ಅವುಗಳನ್ನು (C.). Instr. ಅವಱಿಂ, etc. (Śmd. 135), ಅವುಗಳಿನ್ದ (C.). Loc. ಅವಱಲ್ಲಿ (Śmd. 135), ಅವಱೊಳ್ (13. 21. 43), ಅವುಗಳಲ್ಲಿ, etc. (C.). —ಅವೆರ್ದೊ. -ಎರ್ದೂ. (B. 5, 74). —ಅವು occasionally stands for ಅ 4: ಕವಿದ ಅವು ಅರುಣಾಂಶುಗಳ etc. (Bh. 2, 13, 26). —ಅವುವಿಂಗೆ (Śmd. 116), ಅವುವಿನ (119) belong to the term "ಅವು".

-ಅದು adu. 2. an affix to form certain adverbs, *e. g.* ನೂಂಕದು, ನೂಳದು, ತೆತ್ತದು (Śmd. 388. 389).

-ಅದು adu. 3. = -ಅ 6. the affix for the formation of the third person singular neuter of the negative mood, *e. g.* ಉೞಿಯದು, ಇೞಿಯದು, ಪುಟ್ಟದು (Śmd. 290). see its plural —ಅವು 3.

-ಅದು adu. 4. = (-ಅತ್ತು 2), -ಉದು 2. (in later Kannaḍa) a termination of the third person singular neuter of the present, (future, and) imperfect tenses, *e. g.* ಬನ್ದಪದು, ಬಪ್ಪದು, ಬನ್ದದು. see its plural —ಅವು 4.

ಅದುಕು aduku. = ಅತುಕು. (Te.; R.).

ಅದುಕುಳಿ adukuḷi. delight, happiness (ಹರ್ಷ Ct. I, 73).

ಅದುಗಿಸು adugisu. 1. = ಹದಿಗಿಸು, ಹದುಗಿಸು. to mollify by pressing (R.; T. ಅದುಕ್ಕು; see ಅದಕು 1).

ಅದುಗಿಸು adugisu. 2. = ಅದಕಿಸು. (My.).

ಅದುಗು adugu. = ಅದಕು 1, etc. (My.). 2, to be mollified by being pressed with the fingers (T. ಅದುಂಗು; T. ಅಳಿ, to grow mellow).

ಅದುಗೋ adu-gō. = ಅಕೊ, etc. (My.; Te. ಅದಿಗೋ, ಅದುಗೋ). *cf.* ಅದೆಕೊ, ಅವೆಕೊ.

ಅದುಪು adupu. = ಅದಕು 1, etc. (My.).

ಅದುಬು adubu. = ಅದುಪು, etc. (My.).

ಅದುಬುತ adubuta. Tbh. of ಅದ್ಭುತ (Bp. 57, 85; 58, 63; Rām. 5, 7, 67; My.).

ಅದುಮಿಸು adumisu. = ಅದುಗಿಸು 2. (My.).

ಅದುಮು adumu. = ಅದಕು 1, etc. (My.; Te.).

ಅದುರು aduru. 1. = ಅದರು 1, etc. ಅದುರುವದು (ಸ್ಫುರಣ, ಸ್ಫುರಣ, ಅಳ್ಳಾಡುವದು, ಒಣಕುವದು, ಕದಲುವದು Si. 389; C.; Te., Tu.).

ಅದುರು aduru. 2. = ಅದರು 2, etc.—ಅದುರುಗುಣ್ಡಿಗೆ. = ಅದರು-. (My.).—ಅದುರುವಾಯು. = ಅದರು-. (My.).

ಅದುರು aduru. 3. native metal, ore. ಗಣಿಯಿನ್ದ ತೆಗದು ಕರಗದೆ ಇರುವ ಅದುರು (ಅಕೃತ Si. 330). (Te. ಅದರು, a sparkle;—dear, costly; T. ಅದರ್, fine sand; ಅಯಿಲ್, iron; beauty; ಅವಿರ್, splendour; M. ಅಯಿರ್, iron dust, any ore).

ಅದುರು aduru. 4. = ಅಗರು, ಅದರು 4, ಹಗರು 2. dandruff (My.; T. ಅಗಿರ್, ಅಜರ್).

ಅದುಲು adulu. = ಅದರು 1, etc. (My.).

ಅದುವದು (aduvu-adu?). considering, regarding, noticing; perplexity, doubt, etc. ಅದುವದೆನ್ದು ವಿಚಾರಿಸುಹಂ (Śmd. II). (see ಅದುಹು, ಅದೆ 1; *cf.* T. ಅಜ್ಯೆಗ್ಯೆ, ಅಜ್ಯೆವು, suspicion, conjecture?).

ಅದುಷ್ಟ a-duṣṭa. not vitiated, not bad; not having evil intentions (ಇದಿರಂ ಬಗೆಯದವಂ Mr. 237). 2, a term used in poetical composition (Kāvy. II, 2, B, 7).

ಅದುಹು aduhu. to be perplexed, to suffer doubt, to become suspicious (Rām. 6, 53, 27).

ಅದೃಢ a-dṛiḍha. not firm. 2, irresolute. (J. 5, 69).

ಅದೃಶ್ a-driś. -ಕ್. *sightless, blind.*

ಅದೃಶ್ಯ a-driśya. invisible; latent. 2, not fit to be seen. see B. 5, 143; Bp. 3, 29; 44, 17; 52, 6; 57, 38.

ಅದೃಶ್ಯಾಂಜನ adriśya-añjana. an ointment which renders invisible (Cpr. 8, 20).

ಅದೃಷ್ಟ a-driṣṭa. unseen (Bp. 48, 33). 2, invisible. 3, unknown. 4, *unforeseen danger or calamity.* 5, destiny, fate; luck. (My.).

ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ adriṣṭa-vanta. a lucky (or unlucky) man (My.). ಒಳ್ಳೇ ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ (ಸುಕೃತಿ, ಪುಣ್ಯವಾನ್, ಧನ್ಯ Si. 352).

ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿ adriṣṭa-śāli. = ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ. (My.).

ಅದೃಷ್ಟಿ a-driṣṭi. *a look of displeasure or malice, an evil eye.*

-ಅದೆ ade. 1. (ಅ 5-ಅದು 1-ಎ 3). the termination of the negative participle, being affixed to the crude theme (Śmd. 72. 73. 86. 87; *cf.* -ಅದ). ಎನ್ನದೆ, ತಿನ್ನದೆ, ಉಣ್ಣದೆ, ಒಲ್ಲದೆ, ಒಯ್ಯದೆ, ಕೊಳ್ಳದೆ are the participles of ಎನ್, ತಿನ್, ಉಣ್, ಒಲ್, ಒಯ್, ಕೊಳ್, and, as an exception, ಕಳದೆ that of ಕಳ್ (87). ತಲೆಯನ್ ಅಟ್ಟಯೊಳ್ ಇಟ್ಟು ಬಿಸುಡದೆ ಮಾಣ್ಪೆನೇ? (Bp. 15, 30). ಪಾಪಿಕೞಬಾ,

ಎಲವೊ, ನಿನ್ನಂ ಶಾಪಿಸದೆ ನಾ ಬಿಡೆಂ (20, 16). ತಳುವು ಮಾಡಿದೊಡೆ ಎನ್ನ ನಲ್ಲಳು ಮುಳಿಯದೆ ಇರಳ್ (28, 14). (ಪಾಣ್ಡವರ್) ಹೊಱ ಬಿದ್ದರ್ ಆದೊಡೆ ತಱಿದು ಬಿಸುಡದೆ ಮಾಣ್ಬರೇ? (Bh. 1, 8, 21). ನೂಱೆಲೆಗೆಳೆಯನ್ ಉಗ್ರ ಕೋಪದಿನ್ದ ಉರಿಯನ್ ಉಗುೞದೆ ಮಾಣಂ (J. 3, 41). in emphasizing the participle the ಎ is lengthened, *e. g.* ಎನಿತುಂ ತಪ್ಪದೇ (Bp. 48, 5; see also 48, 16. 17; 50, 37; 52, 8; 54, 81; 57, 78).

ಅದೆ adu₁-e₃. 2. = ಅದೇ, (ಅದೋ; My.; Te. ಅದೆ, ಅದೋ, T. ಅದೋ). lo! look there! ಅ, ಹೊಗುವಳ್! ಉಂ, ಹೊಗುವಳ್! ಅದೆ, ಇದೆ, ಹೋಹಳ್! (Bp. 14, 33). ಮಿಸುಕಲಾಱದೆ ಕುಳ್ಳಿತು ಇರ್ದುದು ವಸುಮತಿಯೊಳ್, ಅದೆ! (34, 9). ಆದಿದೇವನ ಕರುಣದಿನ್ದಂ ಹೋದನ್, ಅದೆ! ಅ, ಹೋದಂ! (44, 33). ಅದೆ, ಇದೆ, ಹೋದಂ! (53, 48). see also Bp. 48, 16; 50, 12. 77; 53, 25. 67; 55, 9; 56, 31.

ಅದೆ ade. 3. (fr. ಅಹೆದು-ಎ 3, see s. ಅದಾನೆ). = ಅಯ್ತು. it is indeed, it is, there is, is. ತುನ್ತುಱನ್ತೆ ಅದೆ (Bp. 13, 12). ತುಪ್ಪವ್ ಅದೆ ನೆಲುಹಿನ ಗಡಿಗೆಯಲಿ (14, 11). ಹುಗ್ಗಿಯದಂ ನಿರೂಪಿಸು! ಮಹಮನೆಯೊಳ್ ಅದೆ, ಕೊಡುವಂ (14, 13). see its plural ಅವೆ. 2, ಅದೆ is used to form the third person singular neuter of the present, *e. g.* ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕಱೆವುತದೆ ಬಿಱುಗಾಳಿ ದೂಳ್ಗಳ (J. 4, 10). ಮಣ್ಣು ಎಷ್ಟು ತರದ್ದು ಇರುತ್ತದೆ (B. 1, 1). see its plural ಅವೆ.

ಅದೆಕೊ ade-ko. = ಅದುಗೋ. (My.).

ಅದೇ adu₁-ē₂. = ಅದೆ 2, etc. (My.). ಅದೇ, ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಗಲಿದರೆ ಬಿಡಿಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಹಾಡು ನಿಮಗೆ ಆಗುವದು (B. 2, 30). ಅದೇ, ದೇವರು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ದನೆನ್ದು, ತಿಳಿದುಕೋ! (4, 77). ಅದೇ, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸುಖ ಪಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವುಣ್ಟಾಗುವದು (4, 153).

ಅದೇಶಿ a-dēśi. foreign, not Kannaḍa (Ch. v. 16).

ಅದೋ adu-ō₃. No. 2. (= ಅಕೊ, ಅದೆ 3, etc.). ah! oh! ho! (ಅಹೋ Mr. 536). *cf.* ಇದೋ, ಉದೋ.

ಅದ್ಗಣಿ adgaṇi. = ಅದ್ದಗಣಿ. an anvil, especially one of goldsmiths' (S. Mhr.; Sd.; from an ಅಧಸ್ ಕಣಿ? or *cf.* ಉದ್ಘನ?).

ಅದ್ದ adda. Tbh. of ಅರ್ಧ (Śmd. 245). (Mhr. ಅದ; Te. ಅದ್ದ). [—ಅದ್ದಗಾಣಿ. -ಕಾಣಿ. half of a kāṇi (a small coin). ಕಾಣಿಯ ಸೋಲ ಅದ್ದಗಾಣಿಯ ಗೆಲ್ಲ ಜಾಣ ನೋಡವ್ವಾ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ Bv. 115].

ಅದ್ದಕ addaka. = ಅದ್ದಿಕೆ. (Te.; R.).

ಅದ್ದಗಣಿ addagaṇi. = ಅದ್ಗಣಿ. (S. Mhr.).

ಅದ್ದಣ addaṇa. a measure equal to half-a-pint (R.).

ಅದ್ದಯಿಸು addayisu. to immerse, to put into (Bh. 4, 2, 58).

ಅದ್ದರಿಸು addarisu. (fr. ಅದ್ರು). to make tremble, to frighten (My.).

ಅದ್ದಲಿಸು addalisu. = ಅದ್ದರಿಸು. (Rām. 2, 3, 42; 6, 38, 12).

ಅದ್ದಿಕ addika. Tbh. of ಅಧ್ಯಕ್ಷ (Śmd. 362; My.). ತುಱುಹಟ್ಟಿಯ ಅದ್ದಿಕದವನು (ಗೋಷ್ಠಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಗೋವಿನ್ದ Nr.).

ಅದ್ದಿಕೆ addike. = (ಅದ್ದಕ), ಅದ್ದುಗೆ. immersion (t. & i.); dipping, dying (My.).

ಅದ್ದಿಸು addisu. = ಅದ್ದಯಿಸು. (Rām. 6, 38, 15).

ಅದ್ದು addu. 1. = ಅಜ್ಜು 3, ಅಟ್ಟು 2, ಎದ್ದು 2. to immerse; to dip; to dye (My.; Te.). [ನಡುನೀರಲದ್ದುವ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ Bv. 220]. ನದ್ದಿಯಂ ಕರುಣಾಲಸದಮೃತರಸದೊಳ್ ಅದ್ದಿ (Bp. 2, 33). ದೀಪದ ಕಲಿಯನಾರಂ ಬಹಳ ಕರುಣಾಶರನಿಧಿಯೊಳ್ ಅದ್ದಿ (16, 27). ಅಮಿತ ಕರುಣಾಮೃತದೊಳ್ ಅದ್ದಲು (27, 27). ಗುಡಪಾನಂಗಳೊಳ್ ಅದ್ದೆ, ಕಯ್ಪು ಸೊರೆ ತಾಂ ಸ್ವಾದಪ್ಪುದೇ? (Sś. 65). 2, to sink in a fluid. ಮುದ್ದೆ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲದೊಳ್ ಇರಿಸಿದೊಡೆ ಅದ್ದುವದು (Abhā. 3, 141). —see Bp. 28, 65; 31, 14; 40, 21; 42, 16; 44, 31; J. 22, 29; Bh. 4, 2, 64; 9, 2, 44.

ಅದ್ದು addu. 2. = ಅರ್ದು, ಅಟ್ಟು 3. P. p. see ಅದ್ 2. ಅದ್ದಡೆ, ಅದ್ದಪುದು (J. 4, 3), ಅದ್ದುದು (25, 61), ಅದ್ದನು (30, 51).

-ಅದ್ದು addu. 3. = ಅದು 1, -ದ್ದು, -ದು 1, etc. ದೂರವಾದದ್ದು (= ದೂರವಾದ-ಅದ್ದು), ಸಮೀಪವಾದದ್ದು (= ಸಮೀಪವಾದ-ಅದ್ದು), ಹತ್ತಿರವಾದದ್ದು (Si. 372). ಹೊಡೆದದ್ದು (B. 2, 19). ಇದ್ದದ್ದನ್ನು (2, 20). ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು (2, 29). ಆದದ್ದು (2, 45). ಕಣ್ಡದ್ದನ್ನು (3, 6). ತಕ್ಕದ್ದು (3, 13). ಉಱಿದದ್ದು (3, 18). ಅನ್ದದ್ದು (Si. 195).

ಅದ್ದುಗೆ adduge. = ಅದ್ದಿಕೆ. (Rām. 28, 9).

ಅದ್ದೆ adde. "acting". — ಅದ್ದೇ ಕೆಲಸ. business done in place of another (My.; also ಅದ್ದೇ ಚಾಕರಿ).

ಅದ್ಧಾ addhā. *certainly, truly.*

ಅದ್ಭುತ adbhuta. = ಅದುಬುತ, ಅರುಬೂತ, ಅರ್ಬುತ. surprising, wonderful, marvellous. 2, *a marvel, a wonder, a prodigy* (ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 8). 3, *the marvellous* (in style): one of the rasas in poetry. [Kr. 2, 99]. 4, surprise. see Kāvy. III, 3, B, 171; IV, 1, 9; IV, 2, 42. 47. 48. 52. 57.

ಅದ್ಭುತಚಿತ್ತ adbhuta-citta. a man whose mind is struck with wonder (Bp. 22, 57; 26, 23).

***ಅದ್ಭುತೋಪಮೆ adbhuta-upame.** one of the figures of speech. Kr. 3, 68.

ಅದ್ಮರ admara. *gluttonous.*

ಅದ್ಯ adya. *to-day.* 2, now, at present.

ಅದ್ಯತನ adyatana. extending over or referring to to-day; occurring to-day or now-a-days, modern; the period of a current day.

ಅದ್ಯತನಭೂತ adyatana-bhūta. the aorist, (the imperfect). (My.).

ಅದ್ರಿ adri. a stone. 2, *a mountain* (ಕುಭೃತ್ Nn. 64). 3, *a tree* (ಅವನೀರುಹ, ವೃಕ್ಷ 64). 4, *the sun* (ರವಿ, ಸೂರ್ಯ 64). 5, the name of a measure. 6, the number seven (Ch., also v. 283).

ಅದ್ರಿಕನ್ಯೆ adri-kanye. the mountain's daughter, Pārvatī (My.).

ಅದ್ರಿಕೀಲೆ adri-kīle. she on whom the mountains are fastened: the earth (ಪೃಥ್ವಿ Cb.).

ಅದ್ರಿಜೆ adri-je. ಅದ್ರಿಜಾ. = ಅದ್ರಿಕನ್ಯೆ. (ಶಿವೆ, ಪಾರ್ವತಿ Nn. 6. 14).

ಅದ್ರಿಜೇಶ adrijā-īśa. Adrije's lord, Śiva (Bp. 45, 46).

ಅದ್ರಿತಟ adri-taṭa. the slope of a mountain; table-land (ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 143).

ಅದ್ರಿಭೇದನ adri-bhēdana. splitting mountains: Indra. (My.).

ಅದ್ರಿಮಥನ adri-mathana. Indra (or Skanda. J. 2, 41; see ಕ್ರೌಂಚದಾರಣ).

ಅದ್ರಿರಾಜ adri-rāja. the king of mountains: Himālaya. (My.).

ಅದ್ರಿವಿಭೇದ adri-vibhēda. a particular mountain (? ದನ್ತ, ಅದ್ರಿವಿಶೇಷ Nn. 81).

ಅದ್ರಿವಿಶೇಷ adri-viśēṣa. = ಅದ್ರಿವಿಭೇದ, q. v.

ಅದ್ರಿಸಾರ adri-sāra. essence of stones: iron. (My.).

ಅದ್ರಿಹನ್ತೃ adri-hantṛi. destroying mountains: Indra. (My.).

ಅದ್ರೀಶ adri-īśa. = ಅದ್ರಿರಾಜ. (My.).

ಅದ್ರು adru. = ಅದರು 1, etc. — ಅದ್ರಾಟ. = ಅದರಾಟ. (C.).

ಅದ್ರುತ a-druta. not quick, slow (ಶನೈಃ Si. 475).

ಅದ್ವಯ a-dvaya. not two, without a second, only, unique (Bp. 51, 11). 2, non-duality, unity. 3, identity; the identity of the Brahma with the universe or with the soul; the identity of spirit and matter. 4, the ultimate truth.

ಅದ್ವಯವಾದಿ advaya-vādi. one who teaches no double principle. 2, *a Buddha* or *Jina*. 3, a Jaina.

ಅದ್ವಿಜ a-dvija. a non-Brāhmaṇa, *a Brāhmaṇa who has lost his caste by suffering the domestic fire to become extinct.* 2, destitute of Brāhmaṇas. 3, toothless (ಬೋಡ Mr. 389).

ಅದ್ವಿತೀಯ a-dvitīya. without a second, sole, unique; matchless (Ch. v. 12).

ಅದ್ವಿತ್ವ a-dvitva. the state of being not double (Śmd. 83. 369).

ಅದ್ವೈತ a-dvaita. destitute of duality; peerless; unique. 2, identity; the doctrine of one unique divine power; the doctrine of the identity of the human soul and the divine essence, or of the Brahma and the universe; pantheism (Bp. 8, 6; 50, 48; 51, 18; see ಅಖಿಲಾದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ). 3, a man who exclusively holds the advaita doctrine (Bp. 53, 10). see ತ್ರಿಮತ, ತ್ರಿಮತಸ್ಥ.

ಅದ್ವೈತಮತಿ. advaita-mati. one mind, undivided attention (Bp. 45, 10).

ಅದ್ವೈತಿ advaiti. he that maintains the doctrine of advaita. (My.; Te.).

ಅಧ adha. Tbh. of ಅಧಃ. (ಅಧರ, ಅಧಃಸ್ಥ, ಕೀೞ್ Mr. 535).

ಅಧಃ adhaḥ. = ಅಧಸ್, q. v.

ಅಧಃಕರಿಸು adhaḥ-karisu. to put down, to cast down, to lower (Grj. 2, 106 va.).

ಅಧಃಕೃತ adhaḥ-kṛita. put down, cast down. (Cpr. 3, 9 va.).

ಅಧಃಕ್ಷಿಪ್ತ adhaḥ-kṣipta. thrown or cast down, bent down (ನ್ಯಂಚಿತ, ತಗ್ಗಿ ಇರ್ದುದು Mr. 449).

ಅಧಃಪತನ adhaḥ-patana. falling downwards. see ಉದಿರ್ಚು.

ಅಧಃಸ್ಥ adhaḥ-stha. placed low or below; inferior (ಅಧ, ಅಧರ, ಕೀೞ್ Mr. 535).

ಅಧಃಸ್ಥಲ adhaḥ-sthala. a downward or low place (Bp. 54, 50).

ಅಧಃಸ್ಥಾನ adhaḥ-sthāna. downward situation. 2, the bottom. see ಅಡಿ 2, No. 4 and ಇೞಂಪು.

ಅಧಃಸ್ರಂಸನ adhaḥ-sraṁsana. falling or dropping down. see ಬೞಲ್ಚು.

ಅಧನ a-dhana. *destitute of wealth or property.* 2, calamity (ಡಮರ, ಈತಿ, etc. Mr. 37).

ಅಧಮ adhama. lowest. 2, *very low or inferior in place or degree.* 3, *very low, vile, bad.* 4, an unblushing paramour. 5, = ಅದವು (G.).

ಅಧಮರ್ಣ adhama-ṛiṇa. *a debtor. cf.* ಉತ್ತಮರ್ಣ.

ಅಧಮೆ adhame. a vile female (Bp. 40, 52).

ಅಧಮೋಪಮೆ adhama-upame. a bad simile (Bp. 1, 18).

ಅಧರ adhara. *lower, inferior in place* (ಅಧ, ಅಧಃಸ್ಥ, ಕೀೞ್ Mr. 535). 2, *the lower part* (ಅಧೋಭಾಗ, ಉಡಿಯಿಂದಲೂ ಕೆಳಗೆ Nn. 67). 3, *overcome in argument, worsted, silenced* (ತನ್ನ ಸೋಲದ ನುಡಿದು ಕೊಪ್ಪುಂ Mr. 237). 4, low, vile (ಹೀನ Nn. 67). 5, equal; common (ಸಮಾನ, ತನ್ನ ಸಮಾನದಲ್ಲಿ 67). 6, *the lower lip; the lip* (ದಶನಚ್ಛದ, ತುಟಿ 67). 7, redness (ಕೆಮ್ಪು 67).

ಅಧರತಸ್ adhara-tas. *below, beneath.*

ಅಧರತೆ adharate. the state of being lower (Cpr. 3, 9 va.).

ಅಧರಸ್ತಾತ್ adharastāt. *below, beneath.*

ಅಧರೇದ್ಯುಸ್ adharē-dyus. *the day before yesterday, on a previous day.*

ಅಧರ್ಮ a-dharma. unrighteousness, irreligion, wickedness; demerit, guilt; uncharitableness. see Bp. 3, 47 and s. ಪುಸಿ 2.

ಅಧರ್ಮಿ a-dharmi. an unrighteous, wicked, or uncharitable man. (My.).

ಅಧವೆ a-dhave. a female without a husband: *a widow.*

ಅಧಸ್ adhas. = ಅಧ, ಅಧಃ. *below, down, downwards, beneath, under, from under.*

ಅಧಸ್ತಾತ್ adhastāt. *below, down,* etc. (= ಅಧಸ್).

ಅಧಸ್ತಾದ್ದಾರು adhastāt-dāru. *the lower timber of a door.*

ಅಧಿ adhi. above; over and above; besides; on; at; upon, concerning; very much.

ಅಧಿಕ adhika. additional. 2, subsequent, later. 3, surpassing, superior, more numerous, more, too much (ಹೆಚ್ಚು G.). 4, abundant. 5, excellent; an excellent person (Kk. 20). 6, redundant. 7, intercalated. 8, secondary. 9, *surplus.* 10, abundance (ಸೊಕ್ಕಳ Śm. 111; ಎಗ್ಗಳ Ct. II, 19). 11, redundancy. 12, hyperbole (Kāvy. III, 3, B. 148. 156 seq.). — ಅಧಿಕಂ. exceedingly; much; more; nicely (ಕೆನ್ನಂ Ct. I, 32; ಅಣಿಯರಂ, ನಾಡೆ 34; ನಾಡೆ, ಎಡೆ, ನೆಱೆ, ಮಿಗೆ, etc. Śmd. 391).

ಅಧಿಕತರ adhika-tara. unusually much, very much (J. 17, 3).

ಅಧಿಕತೆ adhikate. addition, excess, redundancy, preponderance (ಮಿಣ್ಪು Ct. I, 7).

ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗ adhika-prasaṅga. meddling, officious interposition, impertinence (Te., My.).

ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗಿ adhika-prasaṅgi. an impertinent fellow (Te., My.).

ಅಧಿಕಮಾಸ adhika-māsa. an intercalated month. (My.; B. 5, 309). ಅಧಿಕಮಾಸ ಬಱಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಧಿಕರಣ adhi-karaṇa. supremacy. 2, a receptacle. 3, a topic, a subject (Kāvy. I, 1*a*, 5). 4, a substratum. 5, a category. 6, regimen, government. 7, location: the sense of the locative case (Kāvy. I, 2, 2. 3; Śmd. 115. 162). 8, a paragraph.

ಅಧಿಕರಣಕಾರಕ adhikaraṇa-kāraka. = ಅಧಿಕರಣ No. 7. (Śmd. 162 Cm.).

ಅಧಿಕರಿಸು adhi-karisu. to superintend, to be at the head of; to aim at; to claim; to master. (J. 2, 56; 29, 7).

ಅಧಿಕರ್ದ್ಧಿ adhika-ṛiddhi. *abundantly prosperous.*

ಅಧಿಕರ್ಮಿಕ adhi-karmika. the overseer of a market. (R.).

ಅಧಿಕಾಕ್ಷರ adhika-akṣara. a supernumerary syllable (Kāvy. II, 2, B, 30).

ಅಧಿಕಾಂಗ adhika-aṅga. having some redundant member or members. 2, *a belt worn over the coat of mail.*

ಅಧಿಕಾಧಿಕ adhika-adhika. over and above, very much (My.); —outdoing one another.

ಅಧಿಕಾರ adhi-kāra. authority (ಅಥ Nn. 89). 2, an office, a post. 3, government, rule, administration. 4, claim, right; privilege. 5, ownership. 6, *the use of royal insignia, royalty, prerogative.* 7, a topic (Ch. p. 24). 8, a paragraph. 9, ಹರಿತ್ Nn. 93.

ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ adhikāra-stha. established in an office; a man in authority, an officer; the possessor of a right or title. (My.; B. 4, 116).

ಅಧಿಕಾರಿ adhi-kāri. possessing authority; entitled to; fit for. 2, a superintendent, a governor; —an officer; —a rightful claimant; —a proprietor, a master. (My.; Si. 258. 259; G.; B. 4, 117; Mr. 272).

ಅಧಿಕೃತ್ adhi-kṛit. = ಅಧಿಕಾರಿ. (My.).

ಅಧಿಕೃತ adhi-kṛita. *placed at the head of;* appointed. 2, ruled, administered. 3, claimed. 4, *a superintendent, a manager.*

ಅಧಿಕೋಪಮೆ adhika-upame. a kind of simile (Kāvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಅಧಿಕ್ರಮ adhi-krama. going on or at; an invasion, an attack; undertaking (see ಆಚಾರಾಧಿಕ್ರಮ).

ಅಧಿಕ್ಷಿಪ್ತ adhi-kṣipta. insulted. 2, scolded. 3, thrown down. 4, placed, fixed. 5, *dispatched.*

ಅಧಿಕ್ಷೇಪ adhi-kṣēpa. *abuse, contempt.* 2, dismissal.

ಅಧಿಗತ adhi-gata. found, obtained, acquired. 2, gone over, studied, learned. (My.).

ಅಧಿತ್ಯಕ adhityaka. = ಅಧಿತ್ಯಕೆ. (ವನನ್ ಅದು ಆ ಗಿರಿಯ ಮೇಲಿರಲ್ ಅಧಿತ್ಯಕೆಯನ್ ಎನಿಕು Mr. 151). Śmd. 102.

ಅಧಿತ್ಯಕೆ adhityake. *land, or a wood, on the upper part of a mountain.*

ಅಧಿದೇವತೆ adhi-dēvate. a presiding or tutelary deity. (My.).

ಅಧಿದೇವಿ adhi-dēvi. = ಅಧಿದೇವತೆ (fem.). (J. 19, 38).

ಅಧಿದೈವ adhi-daiva. = ಅಧಿದೈವತ. (My.).

ಅಧಿದೈವತ adhi-daivata. a presiding or tutelary deity; the supreme deity; the divine agent operating in material objects. see ಜಲಾಧಿದೈವತ.

ಅಧಿದೈವಿಕ adhi-daivika. spiritual; coming from the adhidaiva (G. 239).

ಅಧಿನಾಥ adhi-nātha. a lord, a master. see ಏಣಾಧಿನಾಥ, ಪ್ರಾಣಾಧಿನಾಥ, ಶಶಿಪುರಾಧಿನಾಥ.

ಅಧಿನಾಯಕ adhi-nāyaka. a ruler, a master (Bp. 58, 61). see ಏಣಾಧಿನಾಯಕ.

ಅಧಿನೇತೃ adhi-nētṛi. a leader; a chief, a master, an owner (My.; ಪ್ರಭು, ಒಡೆಯ G.).

ಅಧಿಪ adhi-pa. *a ruler, a commander, a regent;* a king.

ಅಧಿಪತಿ adhi-pati. = ಅಧಿಪ. *a ruler,* etc. (ಒಡೆಯ Mr. 227).

ಅಧಿಭೂ adhi-bhū. ಅಧಿಭು (Śmd. 103). *a master, a superior.*

ಅಧಿಭೂತ adhi-bhūta. the spiritual or fire substratum of material or gross objects; the supreme soul; nature; (a master, a being). see ಅಧಿಭೌತಿಕ. feminine ಅಧಿಭೂತೆ; see ರಸಾಧಿಭೂತೆ.

ಅಧಿಭೌತಿಕ adhi-bhautika. relating to beings, coming from man, animals, etc. (G. 239).

ಅಧಿರಾಜ adhi-rāja. a supreme king, an emperor. (My.).

ಅಧಿರಾಜತ್ವ adhi-rājatva. supremacy, imperial dignity (Rām. 2, 2, 41).

ಅಧಿರೋಹಿಣಿ adhi-rōhiṇi. *a ladder.*

ಅಧಿವಾಸ adhi-vāsa. a habitation, an abode (Nn. 168).

ಅಧಿವಾಸನ adhi-vāsana. *application of perfumes or fragrant cosmetics.* 2, certain ceremonies connected with idols.

ಅಧಿವಿನ್ನೆ adhi-vinne. *a wife whose husband has subsequently married others, a neglected or superseded wife.*

ಅಧಿಶ್ರಯಣಿ adhi-śrayaṇi. *a fire-place, a hearth* (ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ G.).

ಅಧಿಷ್ಠಾನ adhi-sthāna. standing by, being at hand, approach. 2, standing or resting upon; abiding, staying in. 3, a basis, a base. 4, *a wheel.* 5, *an abode, a seat.* 6, *site, situation.* 7, a settlement, *a town.* 8, *government, authority, power, dominion.* 9, a precedent, a rule. 10, a benediction.

ಅಧಿಷ್ಠಿಸು adhiṣṭhisu. to superintend, to govern (My.).

ಅಧೀತ adhi-ita. attained; studied, read; well read, learned. (My.).

ಅಧೀನ adhi-ina. *subject to, dependent upon, subservient.*

ಅಧೀರ a-dhīra. *irresolute, timid.* 2, not fixed; confused.

ಅಧೀಶ adhi-īśa. (= ಅಹಿಸ). *a lord, a master.*

ಅಧೀಶತ್ವ adhi-īśatva. authority, power (My.).

ಅಧೀಶ್ವರ adhi-īśvara. *a king paramount over all the neighbouring princes,* an emperor (Bp. 61, 46). 2, a Jaina Arhant.

ಅಧುನಾ adhunā. *now, at present.*

ಅಧೃತಿ a-dhṛiti. want of firmness or fortitude (ಅಧೈರ್ಯ Cb.). 2, laxity, absence of control or restraint. 3, incontinence. see Bp. 40, 61.

ಅಧೃಷ್ಟ a-dhṛiṣṭa. *not bold, modest.* 2, not put down, invincible.

ಅಧೇಲಿ adhēli. a silver coin, a half-rupee (My.: Mhr., H.; Br. ಅಧೋಲಿ).

ಅಧೈರ್ಯ a-dhairya. want or loss of courage or of calm self-command. — ಅಧೈರ್ಯಗೊಳ್. -ಳ್ಳು. -ಕೊಳ್. to become timid (B. 4, 20. 53).

ಅಧೋಂಶುಕ adhaḥ-aṁśuka. *a lower garment.*

ಅಧೋಕ್ಷಜ adhaḥ-akṣa-ja. *a name of Viṣṇu or Kṛiṣṇa* (Bp. 54, 32).

ಅಧೋಕ್ಷಜಗಣ adhōkṣaja-gaṇa. a class of Kannaḍa metrical feet (Ch.).

ಅಧೋಗತಿ adhaḥ-gati. descent; downward movement, degradation, perdition (Bp. 41, 17; 58, 66).

ಅಧೋಗನ್ತ್ರಿ adhaḥ-gantṛi. a rat or mouse (ಇಲಿ G.).

ಅಧೋಜಿಹ್ವಿಕೆ adhaḥ-jihvike. *the uvula.*

ಅಧೋಭಾಗ adhaḥ-bhāga. the lower part (ಅಧರ Nn. 67).

ಅಧೋಭುವನ adhaḥ-bhuvana. *the lower world* (ಪಾತಾಳ Mr. 392).

ಅಧೋಮುಖ adhaḥ-mukha. *having the face downwords,* bending the head (ಶಿರವ ಬಾಗುವಂ Mr. 243). 2, upside down. 3, Viṣṇu. 4, a division of hell.

ಅಧೋಮೂಲಿ adhaḥ-mūli. a kind of plant (ದಾಗುಡಿ Mr. 135).

ಅಧೋಲೋಕ adhaḥ-lōka. *the lower world* (ಭೋಗಾವತಿ, ಪಾತಾಳ Nn. 22).

ಅಧೋವಾಯು adhaḥ-vāyu. the vital air passing downwards. 2, a fart. see ಹೂಸು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ adhi-akṣa. = ಅಧ್ದಿಕ. *observable.* 2, exercising supervision, (watching). 3, *an inspector, a superintendent.* 4, *the plant Mimusops kauki.*

ಅಧ್ಯಕ್ಷತನ adhyakṣa-tana. superintendence. see ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷತನ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ adhyakṣa-te. supervision, superintendence, rule (ಒಡೆತನ, ಕರ್ತೃತ್ವ Nn. 101).

ಅಧ್ಯಣ್ಡೆ adhyaṇḍe. *the plant Mucuna pruriens* D. C. (Carpopogon pruriens Roxb.). see ನಸಗುನ್ನಿ and ಕಪಿತುಜಿ.

ಅಧ್ಯಯ adhi-aya. reading, recital (Bp. 55, 52). 2, a lesson, a chapter.

ಅಧ್ಯಯನ adhi-ayana. reading, studying, especially the vēdas. see ಷಟ್ಕರ್ಮ.

ಅಧ್ಯವಸಾಯ adhi-ava-sāya. determining. 2. *attempt, effort, exertion, energy.* 3, *mental effort, apprehension.* 4, concise and forcible language.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ adhi-ātma. *the supreme soul* (ಅಜ, ಬ್ರಹ್ಮ Mr. 502, the ಅಧ್ಯಾತ್ಮ being used as neuter).

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ adhi-ātmaka. a man who knows the highest truth (ಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಮಾರ್ಥವ ಬಲ್ಲಾತನು Nn. 79).

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ adhi-ātmika. relating to the soul; arising from one's self (G. 239).

ಅಧ್ಯಾಪಕ adhi-āpaka. *a teacher* (ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಂ ಪೇೞ್ವವಂ Mr. 251).

ಅಧ್ಯಾಪನ adhi-āpana. instruction or lecturing, especially on the vēdas. see ಷಟ್ಕರ್ಮ.

ಅಧ್ಯಾಯ adhi-āya. *a lesson, a chapter.* 2, reading. 3, a reader. see ಉಪಾಧ್ಯಾಯ.

ಅಧ್ಯಾರೋಪ adhi-ārōpa. the act of making one mount or of raising. 2, the act of attributing or assigning (Śmd. 175; Kāvy. I, 2, 58-61).

ಅಧ್ಯಾರೋಪಿಸು adhi-ārōpisu. to attribute, to assign (Śmd. 177).

ಅಧ್ಯಾಸನ adhia-sana. sitting down upon. 2, presiding over. 3, *a seat.*

ಅಧ್ಯಾಹರಣ adhi-āharaṇa. = ಅಧ್ಯಾಹಾರ. (R.).

ಅಧ್ಯಾಹಾರ adhi-āhāra. *the act of inferring or arguing.* 2, the act of supplying. 3, = ಅಧ್ಯಾರೋಪ No. 2 (Śmd. 176 Cm.).

ಅಧ್ಯಾಹಾರ್ಯ adhi-āhārya. proper to be supplied (Śmd. 173. 177).

ಅಧ್ಯೂಢೆ adhi-ūḍhe. *a wife whose husband has married an additional wife.*

ಅಧ್ಯೇಷಣೆ adhi-ēṣaṇe. *a solicitation, a request.*

ಅಧ್ರುವ a-dhruva. not fixed, not permanent (Śmd. 168; Bp. 51, 28). 2, uncertain, doubtful. 3, separable, as certain objects of the body which can be severed without disastrous effects (*cf.* ದಶ–).

ಅಧ್ವ adhva. = ಅಧ್ವಾನ 1. *a road, a way.* 2, time. 3, sky, air. 4, a place. 5, a branch or school of vēdic literature.

ಅಧ್ವಗ adhva-ga. travelling. 2, *a traveller.* 3, a camel, a mule. 4, the sun.

ಅಧ್ವನೀನ adhvanīna. *a traveller.*

ಅಧ್ವನ್ಯ adhvanya. *fit for travelling;* a carriage with horses fixed in (ಪಯಣದ ರಥ Hlā.; ಹಯದಿನ್ದ ಹೂಡಿದ ರಥ Mr. 284). 2, *a traveller.*

ಅಧ್ವಯೋಗ adhva-yōga. a certain computation in Chandas (Mr. 369).

ಅಧ್ವರ adhvara. *a sacrifice, especially the Sōma sacrifice.*

ಅಧ್ವರಿ adhvari. = ಅಧ್ವರ್ಯು. (Śmd. 66. 412).

ಅಧ್ವರ್ಯು adhvaryu. one who institutes an adhvara. 2, any officiating priest. 3, *a special priest, one conversant with and performing the ritual observances connected with the yajur vēda.*

ಅಧ್ವಾನ adhvāna. 1. Tbh. of ಅಧ್ವ (Śmd. 108).

ಅಧ್ವಾನ adhvāna. 2. devoid of sound; having a bad sound (ಹೀನ ಸ್ವರ, ಹೀನಸರ Nn. 164). 2, a wilderness, a desert, a forest (ಅರಣ್ಯ, ಅಡವಿ 164). 3, misfortune (ಆಪತ್ತು 164; Te.); 4, dearness, excess of price (My.). [5, difficulty, suffering]. ಅಧ್ವಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವ್ರೋ? (Prv.). see Prv. s. ಅರವ.

ಅನ್ an. 1. = ಅನು 5, ಅನ್ನು 1, ಅಮ್, ಎನ್ 1, ಎನು 2, ಎನ್ನು 1, ಎಮ್ 3. to say; to speak; (to tell); to call, to name (C.; Tu.; Te. ಅನು). relative present participle ಅಮ್ಬ (generally ಎಮ್ಬ); P. ps. ಅನ್ದು, ಅನ್ತ, ಅನ್ತಾ, having said, (for which often ಎನ್ದು, etc. are used; see ಎನ್). third person singular imperfect ಅನ್ದಿತು or ಅನ್ತು. the verb ಅನ್, like ಎನ್, is used to introduce words and sentences, being added to their end, for which purpose it stands there either alone, or its P. p. is followed by any other term connected with "speaking", also by itself, *e. g.* ಬನ್ದರು ಅನ್ದನು, he said that they came, or ಬನ್ದರು ಅನ್ತ, ಹೇೞಿದನು, or ಬನ್ದರು ಅನ್ತ, ಅನ್ದನು. ಹೋಗು! ಅನ್ತ, ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು, he dismissed him saying "go!" ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ? ಅನ್ತ, ಕೇಳಿದನು, he asked "where shall I go?" ನಾನು ಆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಅನ್ತ, ಹೋದನು, he went away, saying he would go to that village and come back. ಅಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ನದವ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ನಾನೇ? (Prv.). ಹೀಗೆ ನನಗೆ ಅನ್ದನು (My.). ಬಾ! ಅನ್ದು, ಅವನಿಗೆ ಅನ್ದನು (My.). — ಅನ್ತಾ. (My.). ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿಯು ಅಟನಿ ಅನ್ತಾ, ಅನಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುವದು (Dhw. 16). ಪಾಷಾಣದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ವಿಕಾರವು ಲೋಹಮ್ ಅನ್ತಾ, ಅನಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುವದು (20). ಪ್ರಯೋಜನದಲ್ಲೆ ಯುಕ್ತನ್ ಆದನ್ಥವನು ಸೂನೃತನ್ ಅನ್ತಾ, ಅನಿಸಿಕೊಮ್ಬನು (30). — ಅನ್ತೆ. ಅನ್ತ- ಎ 3. having said even. this term is used to express: it is *said* (but has not been *seen,* is not *certain*), "on dit". ಮೊದಲು ಚನ್ದ್ರವಂಶದೊಳಗೆ ಪಾಣ್ಡವರ್ ಅಯ್ದು ಮಂದಿ ಉತ್ತರದೇಶದೊಳ್ ಕುನ್ತಿದೇವಿಯ ಬಸುೞೊಳಗೆ ಪುಟ್ಟಿದರು ಅನ್ತೆ; ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೆ ಮಡದಿ ಅನ್ತೆ; ಅವರೊಳಗೆ ಹಿರಿಯನು ಧರ್ಮರಾಯನು; ಕಟ್ಟಡವಿಯ ವಾಸವನ್ನು ಒಡಹುಟ್ಟುಮಡದಿಯ ಕೂಡಿ ಕಳಿದ ಮೇಲೆ ಸಿರಿಯು ಕೆಯ್ಗೂಡಿತು ಅನ್ತೆ (Jōgihāḍu 6. 7). ಒನ್ದೊನ್ದು ಕಪ್ಪೆಗಳು ಇಡಿಯ ಕೋೞೀ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತವೆ ಅನ್ತೆ (B. 2, 11). ಒನ್ದು ದೊಡ್ಡ ಹಣ್ಣು ಅವೆ ಅನ್ತೆ (B. 4, 52). ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನು....ಬಾದಶಹನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು ಅನ್ತೆ (4, 146). — ಅನ್ದನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್. ಅನ್ದು ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್. to say (bad words) and have (them or more such words in return) said to oneself, to cause oneself to be abused by abusing others. ಅನ್ದನ್ನಿಸಿ ಕೊಮ್ಬ ಅನ್ದಗೇಡಿಯ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಅನ್ದರೆ. if one says, if you say. ಸನ್ಧಿ ಅನ್ದರೆ ಏನು? if you say "sandhi", what is it? *i. e.* what is sandhi? ಅವು ಆಣೇಕಲ್ಲು (says one boy), ಅನ್ದರೇನು, ಅಪ್ಪಾ (asks the other, B. 1, 22). 2, if you say, it is. ಭ್ರಾನ್ತಿ ಅನ್ದರೆ ಒನ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊನ್ದನ್ನು ಆಗಿ ತಿಳಿದು ನಮ್ಬುವಿಕೆ (Si. 48). 3, that is to say. ಸಂವಿದ್, ಆಗುರ್, ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನ, etc. ಈ ಹತ್ತು ಅಂಗೀಕಾರದ ಹೆಸರು, ಅನ್ದರೆ ನನಗೆ ಇರಲಿ ಎನ್ದು ಒಪ್ಪುವಿಕೆ (48). 4, ಅನ್ದರೆ is further used to replace, so to say, the simple ಅರೆ, if, *e. g.* ಇಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲಾಯಿತು ಅನ್ದರೆ ನನಗೆ ಈ ಗುಡ್ಡದೊಳಗೆ ದಾರಿ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 3, 123). ಅದನ್ನು ನಾವಿಬ್ಬರು ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿಡುವಾ! ಅನ್ದರೆ ಜನ್ಮದ ದರಿದ್ರ ವಿಚ್ಛಿನ್ನಮ್ ಆಗುವದು (4, 51). ವೈದ್ಯರೇ, ದಯ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಸಹೋದರರನ್ನು ಹೊಱಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರಿ! ಅನ್ದರೆ ನಾನು ತಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇೞುತ್ತೇನೆ (4, 76). see also B. 4, 113. 114. 152. 180. — the verb ಅನ್ is also put before a sentence to introduce it, *e. g.* ರಾಮನೆಮ್ಬ ಹುಡುಗನು ಅನ್ತಾನೆ— ಅಜ್ಜಾ, ಭೂತ ರಾಕ್ಷಸರ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇೞು! (B. 5, 127). ತುಳಸಿಯೆಮ್ಬ ಹುಡುಗಿಯು ಅನ್ತಾಳೆ — ಅಜ್ಜಾ, ಇಸಾಪ ನೀತಿಯೊಳಗಿನ ಕಥೆಗಳನ್ಥ ಕಥೆಗಳನ್ನೇ ನನಗೆ ಹೇೞು! (5, 127).

ಅನ್– an. 2. = ಅದು 1, *cf.* ಅಕ್ 1–. — ಅನ್ತನಕ. till then (My.).

ಅನ್— an. the form of the negative prefix ಅ before vowels.

–ಅನ ana. 1. = –ಅಣ 1. in S.Mhr. and My. colloquial language. *e. g.* ಮಾಡುವನ! let us do! ಹೋಗುವನ! let us go! see –ಉವನ, —ಊನ, —ಓನ 2.

–ಅನ ana. 2. = (–ಅನೆ 2), –ಅನ್ನ 1, q. v., of which it is the more common form, *e. g.* ಬೆಳ್ಳನ, being white; ಬೆಳ್ಳನವ, a white man; ಉದ್ದನ, ನೆಟ್ಟನ.

–ಅನ ana. 3. = –ಅಂ 4. *e. g.* ತಾಯಿಅನ, ಅತ್ತೇನ, ತಂಗೀನ, ಹುಡುಗೀನ, ಸೊಸೇನ, etc. (My.).

ಅನ ana. breath, spiration. see ಅಪಾನ, ಪ್ರಾಣ.

ಅನಕ anaka. = ಅನಕಾ, ಅನ್ನಕ. till, until, as far as (C.). ಜಡಜಭವನ್ ಅಭವನ ಸಮಯಮಂ ಪಡೆವನಕ (Bp. 43, 42). ಧನಕನಕವು ಉಳ್ಳನಕ (ಉಳ್ಳ–) ದಿನಕರನನ್ತೆ ಅಕ್ಕು (Sp.). 2, meanwhile (C.). ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಅನಕ ನೀನ್ ಉಣ್ಣು (C.). ಅನಕ ಇರಲಿ (B. 3, 4). — see ಮೊದಲನಕ; *cf.* ಅನ್ನೆಗಂ; ತನಕ.

ಅನಕ anaka. = ಅಣಕ. inferior, low, etc.

ಅನಕಾ anakā. = ಅನಕ, etc. (C.). ಊರಿಗೆ ಬರುವನಕಾ ಒಬ್ಬ ನೆಣ್ಣು, ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಣ್ಣರು (Prv.). ಮಗ್ಗ ಮುನ್ತಾದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಯನ್ತ್ರಗಳು ಅನಕಾ ಇರಲಿ (B. 5, 123).

ಅನಕ್ಷರ an-akṣara. *unfit to be uttered; improper speech.* 2, unable to articulate.

ಅನಕ್ಷರಧ್ವನಿ anakṣara-dhvani. an inarticulate sound (ಸ್ವರ Mr. 500).

ಅನಘ an-agha. sinless, innocent, faultless (Ch. v. 60; Bp. 2, 35).

ಅನಂಗ an-aṅga. incorporeal. 2, *Kāma.* 3, the ether, air, sky.

ಅನಂಗಮುದ್ರೆ anaṅga-mudre. Kāma's seal-ring or form (Abh. P. 11, 88).

ಅನಂಗರಿಪು anaṅga-ripu. = ಅನಂಗವೈರಿ. (Bp. 53, 36).

ಅನಂಗವೈರಿ anaṅga-vairi. Kāma's enemy: Śiva (Bp. 1, 32).

ಅನಂಗಹರ anaṅga-hara. Kāma's destroyer: Śiva (Bp. 18, 58).

ಅನಚ್ಛ an-accha. *not pellucid, turbid.*

ಅನಡುಹ್ anaḍuh. *an ox or bull* (ಎತ್ತು Śmd. I, o. r. ಅನಡ್ವಾಹ).

ಅನಡುಹ anaḍuha. = ಅನಡುಹ್. (My.).

ಅನಡುಹಿ anaḍuhi. *a cow.*

ಅನಡ್ವ anaḍva. = ಅನಡುಹ್. (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಅನಡ್ವಜಿಹ್ವೆ anaḍva-jihve = ಎತ್ತುನಾಲಿಗೆ (Mr. 148).

ಅನಡ್ವವಾಹ anaḍva-vāha. one who mounts or has mounted an ox (ಶಾಕ್ವರಾರೋಹ, ಎತ್ತೇಱುವವಂ Mr. 247).

ಅನಡ್ವಾಹ anaḍvāha. = ಅನಡುಹ್, q. v.

ಅನಡ್ವಾಹಿ anaḍvāhi. *a cow.*

ಅನಡ್ವಿ anaḍvi. a cow (ಹಸುವು Mr. 180).

ಅನತ a-nata. not bent; erect; stiff, haughty (ಸ್ತಬ್ಧ, ಬೆಱತು ಇಹಸ್ಥಾದು, ಬಾಗದುದು Nn. 76; Bp. 34, 35).

ಅನತಿದೂರ an-atidūra. not a long distance, a small distance. (Cpr. 5, 109 va.).

ಅನತಿಶಯ an-atiśaya. not great, small, easily concealable (ಗುಹ್ಯ, ಅಲ್ಪ Nn. 70).

ಅನದ್ಯತನ an-adyatana. tense which is not applicable to the current day.

ಅನದ್ಯತನಭೂತ an-adyatana-bhūta. the pluperfect tense (My.).

ಅನಧೀನಕ an-adhīnaka *independent.*

ಅನಧ್ಯಕ್ಷ an-adhyakṣa. *not observable.* 2, destitute of a superintendent.

ಅನಧ್ಯಾಯ an-adhyāya. not studying; a Brāhmaṇa who neglects his studies (ನಿರಾಕೃತಿ, ಓದಿಲ್ಲದಂ Mr. 253). 2, intermission of study.

ಅನನುಕೂಲ an-anukūla. not favourable, adverse (My.).

ಅನನುನಾಸಿಕ an-anunāsika. non-nasal (Śmd. 24; ನಿರನುನಾಸಿಕ Cm.; Kāvy. I, 1a, 17–21).

ಅನನ್ತ an-anta. *endless, boundless, eternal, infinite* (ಗಣನಾತೀತ, ಲೆಕ್ಕಿಸಬಾರದುದು, ಸರ್ವ, ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತು Nn. 57). 2, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 422). 3, Viṣṇu or Kriṣṇa (ವಿಷ್ಣು, ನಾರಾಯಣ Nn. 57). 4, Śiva. 5, *Baladēva.* 6, *the snake king Śēṣa* (ಧರಣೀನ್ದ್ರ Nn. 57; ಜಿಷ್ಣು, ಧರಣೀನ್ದ್ರ 38; see ಎಣ್ಟು ಕುಲ). 7, Vāsuki, Śēṣa's brother. 8, *the sky, the atmosphere.* 9, the earth (ವಸುನ್ಧರೆ, ಭೂಮಿ 57). 10, N. of one of the Arhants or sanctified teachers of the Jainas (ತೀರ್ಥಕರಭೇದ 57). see Bp. 53, 58; 54, 77. — ಅನನ್ತನ ಗೊಣ್ಡೀಸೊಪ್ಪು. the plant Argyreia speciosa or argentea (ಮುಕ್ಷಗನ್ಧ, ಛಗಲಾಣ್ಡ, ಆವೇಗಿ, ವೃದ್ಧದಾರಕ, etc.; ತೆಲುಗರ್ ಇದನ್ನು ಬೋಡತರಮು ಅನ್ನುವರು Si. 156). — ಅನನ್ತನ ವ್ರತ. N. of a general Hindu festival (C.). — ಅನನ್ತಯ್ಯ. –ಅಯ್ಯ. a N. ಅನನ್ತಯ್ಯನ ಮಾತ್ರೆ ವೈಕುಣ್ಠ ಯಾತ್ರೆ (Prv.).

ಅನನ್ತತ್ವ an-antatva. eternity, infinity; boundlessness, excessiveness (My.).

ಅನನ್ತಪಾಲ ananta-pāla. N. of a king (Bp. 55, 24).

ಅನನ್ತರ an-antara. having no interior. 2, having or leaving no interstice or interval or pause. 3, *following or preceding immediately, next, contiguous* (also used as a noun). ಅನನ್ತರಂ, afterwards. ಅನನ್ತರದಲ್ಲಿ (ಅಥ Nn. 89). ಅನನ್ತರದಲ್ಲಿ, afterwards (B. 4, 55. 151). ಅನನ್ತರದೊಳ್ (Bp. 14, 5).

ಅನನ್ತರೂಪತ್ವ ananta-rūpatva. the state of having innumerable forms or shapes. (My.).

ಅನನ್ತವಿಜಯ ananta-vijaya. N. of Yudhiṣṭhira's conchshell. (My.).

ಅನನ್ತಶಯನ ananta-śayana. Tiruvāṅkōḍu (Trivandrum). (My.).

ಅನನ್ತೆ an-ante. *the earth* (Bp. 54, 50). 2, Pārvati. 3, *the plant Asclepias pseudosarsa* Roxb. (or Periploca indica Lin.). 4, *the prickly plant Alhagi maurorum* Tournef. 5, *bent grass, Panicum dactylon* (or Agrostis linearis). 6, *the plant Gloriosa superba* (= ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ). see Si. 144. 156. 162.

ಅನನ್ಯ an-anya. no other, not different. 2, self. 3, not having a second, unique. 4, not more than one, sole. 5, fixed on one object.

ಅನನ್ಯಜ ananya-ja. *Kāma, Cupid.*

ಅನನ್ಯವೃತ್ತಿ ananya-vṛitti. *closely attentive.*

***ಅನನ್ವಯ an-anvaya.** a figure of speech Kr. 3, 51.

ಅನಪಕಾರಿ an-apakāri. innocuous. (My.).

ಅನಪರಾಧಿ an-aparādhi. innocent. (My.).

ಅನಪಷ್ಟು an-apaṣṭu. *not contrary, coincident.*

ಅನಪಾಯ an-apāya. free from loss, undiminished. 2, not passing away, imperishable (Bp. 8, 47; 32, 1).

ಅನಪೇತ an-apēta. not gone off. 2, *not being without,* not separated, faithful to, possessed of.

ಅನಭಿಜ್ಞಾತ an-abhijñāta. not perceived, unknown (Cpr. 6, 21).

ಅನಮಿತಮ್ಪಚ an-amitam-paca. not cooking what has not first been measured; niggardly, miserly. (ಕೃಪಣ, ಜೀವನ G.).

ಅನಯ a-naya. 1. bad management. 2, *bad conduct.* see Prv. s. ನಯನ.

ಅನಯು an-aya. 2. evil course, *ill luck* (ರಿಷ್ಟಮಂ ಮಾಟ್ಟದೈವ Mr. 27). 2, *misfortune, adversity.*

ಅನರ a-nara. a non-man, a deity (Mr. 8).

ಅನರಣ್ಯ an-araṇya. N. of a king of Ayōdhyā (Abh. P. 3, 48).

ಅನರ್ಗಲ an-argala. *free from bars, unrestrained,* unfettered, free, haughty, self-willed (ಅಯನ್ತ್ರಿತ, ಉದ್ದಾಮ, ಉಚ್ಛೃಂಖಲ, ಮೀಱಿದ ಉದ್ಧ Mr. 445).

ಅನರ್ಘ್ಯ an-arghya. priceless, not to be had at any price (Bp. 39, 44). 2, anything but valuable. see ತರ್ಗು; J. 6, 13; 17, 47; 24, 15; Grj. 3, 1.

ಅನರ್ಥ an-artha. non-value. 2, a worthless object. 3, reverse, evil. 4, nonsense. 5, worthless, useless. 6, unfortunate. 7, void of sense. (My.; B. 3, 29; 5, 228; see Prv. s. ಅರ್ಥ).

ಅನರ್ಥಕ an-arthaka. *useless, vain, worthless.* 2, *meaningless, nonsensical.*

ಅನರ್ಥಕಪದ anarthaka-pada. a word that is of no special value, *e. g.* ಮಿಗೆ, ದಲ್, ವಲಂ, etc. (Kāvy. II, 2, B, 33-42).

ಅನರ್ಪಿತ an-arpita. not delivered, not consigned (Bp. 44, 65; 45, 17). 2, not placed in or upon.

ಅನಲ anala. (= ಅನಲು). *fire* (ಅಗಿನಿ, ಮುರಗೊಟಿ, ಇಂಗಳ, ಅಗ್ನಿ, ಹಗ್ಗಿ, ಕಿಚ್ಚು, etc. Śm. 11). 2, Agni, the god of fire. 3, digestive power. 4, N. of a metrical foot (Ch.).

ಅನಲನಯನ anala-nayana. = ಅನಲನೇತ್ರ. (Cb.).

ಅನಲನೇತ್ರ anala-nētra. having an eye of fire: Śiva (Bp. 26, 16; 54, 57).

ಅನಲಾಕ್ಷ anala-akṣa. = ಅನಲನೇತ್ರ. (R.).

ಅನಲಾಯ analāya. N. of a woman (Bp. 52, 25).

ಅನಲು analu. (Tbh. of ಅನಲ). heat (My., also ಅಣಲು; T.; *cf.* ಅೞಲ್ 2).

ಅನಲ್ಪ an-alpa. not a little, much, numerous (Śmd. 40).

ಅನವದ್ಯ an-avadya. irreproachable, faultless; unobjectionable. 2, N. of a vṛitta (Ch.)

ಅನವಧಾನ an-avadhāna. *inattention, inadvertence* (ಪ್ರಮಾದ, ಮೆಯ್ಮಱಹು Mr. 451).

ಅನವಧಾನತೆ an-avadhānate. *inadvertency.*

ಅನವಧಿ an-avadhi. *unlimited.*

ಅನವರತ an-avarata. *incessant.* ಅನವರತಂ, continually (Ct. II, 1).

ಅನವರಾರ್ಧ್ಯ an-avarārdhya. *chief, principal, best.*

ಅನವಸರ an-avasara. having no interval of leisure, busy. 2, inopportune. 3, absence of leisure. 4, unseasonableness (Bp. 43, 40).

ಅನವಸ್ಕರ an-avaskara. *free from dirt, clean, cleansed,* see s. ದಿಟ.

ಅನವಸ್ಥಿತಿಕ an-avasthitika. instable, unsteady (Kāvy. IV, 2, 18).

ಅನವು anavu. = ಅನು 1, etc. suitable place, proper room, accommodation (S. Mhr.). ನನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥಲವಿದ್ದರೆ ಇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಪರನ್ತು ಮನೆಯವರಿಗೇ ಅನವು ಸಾಲುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 126).

ಅನವ್ಯ a-navya. not new (ಜೀರ್ಣ, ಜರಠ, etc., ಹೞದು Mr. 435).

ಅನಶನ an-aśana. *abstinence from food, fasting* (ಪ್ರಾಯ, ಉಣ್ಣದಿರುಹಂ Mr. 460).

ಅನಶ್ವರ a-naśvara. *imperishable* (ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು Nn. 132).

ಅನಶ್ವಲೆ (an-aśvale). N. of the wife of one of the principal ṛiṣis (Mr. 258).

ಅನಸ್ anas. *a cart.* 2, boiled rice. 3, mother. 4, birth. 5, a living creature.

ಅನಸು anasu. = ಅನಿಸು 1, ಅನ್ನಿಸು, ಎನಿಸು 1 q. v., etc. to cause to say, etc. (C.; as to form *cf.* ಕೊಡಸು, ಜಿಪಸು, ಹಾಕಸು).

ಅನಸೂಯಕ an-asūyaka. not spiteful or envious (J. 25, 15).

ಅನಸೂಯೆ an-asūye. freedom from spite; absence of illwill or envy. 2, a daughter of Dakṣa, the wife of Atri and mother of Durvāsas. (J. 33, 42; 34, 1).

ಅನಹಂಕೃತಿ an-ahaṅkṛiti. absence of or freedom from self-conceit. (My.).

ಅನಹಿತ anahita. disadvantage, injury, loss (B. 5, 266; Cb. 144; Mhr.).

ಅನಾಕಾರ an-ākāra. shapeless. (My.).

ಅನಾಕುಲ an-ākula. not confused; *unperplexed, calm,* consistent, regular (Kāvy. III, 3, B, 171).

*ಅನಾಕುಳ **an-ākuḷa.** = ಅನಾಕುಲ Pb. 2, 50.

ಅನಾಗತ an-āgata. not come, not arrived; future; not attained; unknown.

ಅನಾಗತಾರ್ತವೆ anāgata-ārtave. *a girl who has not yet attained to puberty.*

ಅನಾಚಾರ an-ācāra. improper in behaviour; regardless of custom or propriety or law; unprincipled. 2, departure from that which is customary or right. (My.).

ಅನಾಚಾರಿ an-ācāri. = ಅನಾಚಾರ No. 1. (ದುರ್ವೃತ್ತ, ಶಿದಾನ Mr. 253).

ಅನಾಜು anāju. grain, corn (Si. 431; My.; H.).

ಅನಾತಪ an-ātapa. freedom from the blaze of the sun, *shade.*

ಅನಾತ್ಮ an-ātma. *not self, another.* 2, something different from spirit or soul. 3, without soul.

ಅನಾಥ a-nātha. having no master or protector; widowed; fatherless, helpless, poor, forlorn, destitute. (My.; J. 7, 26; ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ G.).

ಅನಾಥನಾಥ anātha-nātha. a friend of the friendless, etc. (My.).

ಅನಾಥೆ anāthe. a widow; a poor, helpless woman (My.).

ಅನಾದರ an-ādara. *disrespect, contemptuous neglect, slight* (ತಿರಸ್ಕಾರ G.; Cb. 55; Bp. 39, 32; 57, 77).

ಅನಾದರಣೆ an-ādaraṇe. ಅನಾದರಣ. = ಅನಾದರ. (My.).

ಅನಾದಿ an-ādi. having no beginning, existing from eternity (Nn. 1; Bp. 3, 63; 51, 50). 2, heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 154). — ಅನಾದಿಕಸ. = ತೊಣಸೆಕೊಪ್ಪಲು. (Z.). — ಅನಾದಿಬಂಜರು. a piece of ground which has been lying waste from time immemorial (My.).

ಅನಾದಿವಾರ್ತೆ anādi-vārte. *tradition.*

ಅನಾದಿಷ್ಟ an-ādiṣṭa. = ಅನಾದೇಶ. (Kāvy. I, 1 *b*, 32-41).

ಅನಾದೃತ an-ādṛita. not respected; *disrespected, despised.*

ಅನಾದೇಶ an-ādēśa. that is not ordered. 2, that is not a substitute or substituted form or letter (Śmd. 80; Kāvy. I, 1 *b*. 32-41).

ಅನಾದ್ಯ an-ādya. having no beginning (Bp. 39, 9).

ಅನಾಧಾರತೆ an-ādhārate. the state of having, or wanting, no support. 2, that does not want any support, the supreme soul (ಪರಮಾತ್ಮ, ಆಧಾರವಿಲ್ಲದುದು Nn. 157. Cpr. 5, 37).

ಅನಾಪ್ತ an-āpta. unattained. 2, not apt, unfit. 3, a stranger. 4, a man not to be trusted (My.).

ಅನಾಮಕ a-nāmaka. = ಅನಾಮಿಕ. nameless; infamous. 2, piles, hæmorrhoids.

ಅನಾಮತು anāmatu. suspension of office (My.; H.). 2, all, the whole (My.; H.). 3, = ಅಮಾನತು (Te., Tu., Mhr.).

ಅನಾಮಧೇಯ a-nāmadhēya. nameless, unknown, obscure (My.).

ಅನಾಮಯ an-āmaya. free from disease, healthy. 2, wholesome. 3, Śiva. 4, *health.*

ಅನಾಮಿಕ a-nāmika. = ಅನಾಮಕ No. 1, (Bp. 51, 17; 57, 5).

ಅನಾಮಿಕೆ a-nāmike. *the ring-finger.*

ಅನಾಮೆ a-nāme. *the ring-finger.*

ಅನಾಯಕ a-nāyaka. having no leader or ruler; disorderly. see ಅತ್ಯನಾಯಕ.

ಅನಾಯತ an-āyata. unchecked, unrestrained. 2, not propped or supported. 3, close, continuous. 4, unextended, having no length.

ಅನಾಯತತರ anāyata-tara. uncommonly unrestrained, etc. (Śmd. 98).

ಅನಾಯಾಸ an-āyāsa. absence of exertion, facility, ease. 2, easy, ready. (My.; B. 4, 72. 112).

ಅನಾಯಾಸಕೃತ anāyāsa-krita. *done readily or easily.*

ಅನಾಯಾಸಾರ್ಥಕ anāyāsa-arthaka. *prepared without exertion or difficulty.*

ಅನಾಯುಧ an-āyudha. weaponless; having no implements. see Cpr. 5, 75.

ಅನಾರತ an-ārata. *unceasing, eternal* (Bp. 40, 64; 50, 43).

ಅನಾರ್ತ an-ārta. *unscathed, healthy.*

ಅನಾರ್ಯ an-ārya. not respectable, vulgar, unworthy, inferior, bad, vile. 2, not an Ārya, a barbarian. 3, destitute of Āryas.

ಅನಾರ್ಯತಿಕ್ತ anārya-tikta. *a medicinal plant, Gentiana cherayta* Roxb.

ಅನಾವರಣ an-āvaraṇa. uncovering, opening. see ತೆಱೆ.

ಅನಾವಿಲ an-āvila. *not turbid, clear, pure;* not marshy.

ಅನಾವೃಷ್ಟಿ an-āvriṣṭi. want of rain; drought. (My.).

ಅನಾಸು anāsu. the pine-apple, Ananas sativus Mill. (St. & Pl.; My.; Br.; Mhr., H. ಅನನಸ, ಅನನಾಸ).

ಅನಾಹತ an-āhata. unbeaten, unwounded, intact. 2, *unwashed, new.* 3, not multiplied, indivisible (ಅಭೇದ್ಯ Mr. 460). 4, one of the mystical cakras or circles of the body, the root of the nose (ಆಯಾನ 460).

ಅನಾಹತಮತಿ anāhata-mati. a sound intellect (Mr. 7).

ಅನಾಹುತ an-āhuta. not sacrificed (fr. ಅನಾಹುತಿ); uninvited; unexpected. (Sk. ಅನಾಹೂತ). 2, calamity, loss, damage, ruin. (My.; Konkaṇi ಅನಾವತ).

ಅನಿಚ್ಛೆ an-icche. absence of wish or design. 2, that is undesired (ಅನೀಪ್ಸಿತ Śmd. 158 Cm.).

ಅನಿತನೆಯ anitaneya. see s. ಅನಿತು.

ಅನಿತು anitu. = ಅನಿತ್ತು. that much, that measure; so much (as that); so long (in time as that); that time (during which something happens); so many (as those, also when occurring before collective nouns in the singular or nouns in the plural). (My.; M. ಅತಿರ, ಅತ್ರ; T. ಅನ್ನೈತ್ತು; Te. ಅನ್ತೆ, ಅನ್ನಿ; Tu. ಅತ್; *cf.* ಅಟ 2, ಅಟು, ಅಟ್ಟು 11; -ಅನೆಯ; ಅನ್ತುಟು, ಇನ್ತುಟು, ಎನ್ತುಟು; ಅಯಿಸು, ಅಯ್ಸು; ಅಷ್ಟು, ಇಷ್ಟು, ಎಷ್ಟು; ಅಸ 1, ಇಸ 1; ಅಟು 3, ಈಟು, ಏಟು 2, ಓಟು; ಅಸು 3, ಈಸು 7, ಓಸು 1, ಏಸು; ಇನಿತು, ಉನಿತು, ಎನಿತು; ಅನಿಸು, ಇನಿಸು, ಎನಿಸು). [ಮನದೊಳ್ ತ್ರೈಭುವನಮನಾಳ್ದನಿತುವರಂ ತನಗೆ ಸಂತಸಂ ಪೆರ್ಚಿಯುಂ Pb. 3, 8; Ap. 1, 49 va.]. this remote demonstrative noun and pronoun is called a ಪಡಙ್ (Śmd. 121. 122), ಪ್ರಮಾಣಪೂರಣ (243,) ಪ್ರಮಾಣವಾಚಿ (122 Cm.), and ಪ್ರಮಾಣಸೂಚಕ (Kk. 61). Gen. ಅನಿತಱ, Dat. ಅನಿತರ್ಕೆ (later ಅನಿತಕ್ಕೆ, ಅನಿತಕೆ), Acc. ಅನಿತಂ, Instr. ಅನಿತಱಿಂ, etc. (Śmd. 135. 140). ಅನಿತಱ (ಅಷ್ಟು ಶಬ್ದಂಗಳ Cm.) ಮತ್ತಂ ಸುಕಾರಂ (215). ಸಂಸ್ಕೃತದ ಭಾವವಚನಂಗಳನ್ ಆಯ್ದು, ಅನಿತರ್ಕಮ್ (ಅಷ್ಟಕ್ಕೆಯುಂ Cm.) ಇಸುಪ್ರತ್ಯಯವನೆ ಪತ್ತಿಸಿ ನಿಱಿಸೆ (91). ಎನಿತುಮ್, ಅನಿತುಮಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಱೆಗೊಟ್ಟಂ (73). ಉರಗಂ ಕೊಣ್ಡಲ್ಲಿಗೆ (o. r. ಕೊಣ್ಡಲ್ಲಿಂ) ನಾಲ್ವೆರಲನಿತಂ ಕಱಿದು ಕಟ್ಟಂ! (224). ಅನಿತರ್ಕಮ್ (so long) ಒಳಂ ಪುರಾನ್ತಕಂ (140. 292). ಎರಡು ವ್ಯಂಜನಮನ್ ಉಚ್ಚರಿಸುವನಿತು ಕಾಲಂ (215). ಎನ್ನ ಅಱಿವನಿತನ್ ಆಯ್ದೆ ಪೇೞ್ಂ (231). ಶರೀರ ಭೋಗಮುಂ ತೋಱೆವನಿತರ್ಕೆ ಅವಂಗೆ ಕುಡಲಾಗದು ಅನಲ್ಪನಿತಪ್ಪುದಿಪ್ಪೆಯುಂ (140). ಆಪನಿತು ಹೊಸ ಹುಗ್ಗಿ, etc. (Bp. 2, 53). ಶಿವನೊಳು ತನ್ನ ತಲೆಯಂ ನಿನ್ದು ತಾಟಿಸಿ ಕೊಳುವನಿತಱಲಿ (whilst, 14, 21). ಅನಿತಱಲಿ (meanwhile, 27, 16). ಅನಿತಱಲಿ (the whole time, 47, 59). ಅಣುಮಾತ್ರದನಿತುಂ (48, 3). ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ ಅನಿತುಮಂ ತರ ಹೇೞು! (59, 18). ಅನಿತಱೊಳೆ (even so long, 61, 35). ಚಳಿಗೆ ಅಱದೆ, ಪೇರಾಲದ ಕೆಳಗೆ ಇರ್ಪನಿತಱೊಳೆ ಚಪಲ ಕಪಿ ನಿಡುಗೋಡಂ ಸೆಳೆದು ಅಲುಗೆ (Rśv. 9, 24). ಮೆಲ್ಲನೆ ಏಟ್ಟನಿತಱಲಿ (13, 95 va.). ಅವನೀಪತಿ ತನ್ನ ತುರಂಗಮಂ... ದಾಣ್ಟಿಸಿ, (ನಿನ್ನದಂ) ಕೆಲನ್ದೆಗೆ! ಎಮ್ಬನಿತರ್ಕೆ ಮುಂಚಿ, ಮುನ್ನವೆ ಸಚಿವಾಶ್ವಮ್ ಆಯ್ದು (13, 96). ಬಲಿದುದು ಅನಿತಕೆ (meanwhile) ಕೋಟೆ (Rām. 13, 2). ಆದುದು ಅನಿತಱೊಳ್ ಅಸ್ತಮಯ ಸಮಯಂ (J. 17, 20). ಅನಿತಱಿನ್ದ (= ಅನಿತಱೊಳ್, Bp. 44, 18. 19). (see also Kāvy. I, 4, 33-38). — ಅನಿತನೆಯ. ಅನಿತು - ಅನೆಯ (Śmd. 243). amounting to that much. — ಅನಿತನೆಯಂ. -ಅಂ 3. (243). a man of so much (power, influence, rank, etc. as that or those). — ಅನಿತು. ಅನಿತು -ಉ 9. = ಅನಿತುಂ. all, the whole (M. ಅತ್ರಯುಂ, T. ಅನ್ನೈತ್ತುಂ; Te. ಅನ್ತು). ಗೌಳತಪಸಿಗಳು ಅನಿತು ಗುಗ್ಗಳವಂ ಮಡಗಲೊಡನೆ (Bp. 44, 19). — ಅನಿತುಂ. ಅನಿತು -ಉಂ 1. all, the whole. ಅನಿತುಮಂ (Acc., Śmd. 73). — ಅನಿಬರ್. nominative pl. [ಅಮನಿಬರ ಬಿಣ್ಪುಮಪ್ಪ ಮೇೞುಸೆಂದೊಡೆ Pb. 1, 68 va.; Ap. 2, 43]. (Śmd. 122, 123). so many persons (as those). ಅಡುವ, ದೀವಿಗೆವಿಡಿವ, ಹರದುಗೆಯ್ವ ಅನಿಬರೊಳಂ ಅಟಿಗಪ್ರತ್ಯಯಮ್ ಒನ್ದುವುದು (240). ಕುಮಾರರನ್ ಅರಸಿಯರನ್ ಅನಿಬರ (*i. e.* ಅನಿಬರಂ) ವಚೋರಚನೆಯಲಿ ಮನ್ನಿಸಿದಂ (Bh. 2, 13, 10). ಉತ್ಸವಕೆ ಬನ್ದ ಅನಿಬರೆಲ್ಲರಂ ಸತ್ಕರಿಸಿ (J. 18, 39). — ಅನಿಬರು. ಅನಿಬರು (-ರ್) -ಉ 9. = ಅನಿಬರುಂ. all persons, all. (T. ಅನ್ನೈವರುಂ). ಅಸಮುಸದೃಟರ್ ಅನಿಬರು, ಓ! ಎನ್ದು, ಉಸುರುತಇರೆ (Bp. 16, 11). ಅವರ ದನಿಯನ್ ಆಲಿಸಿ, ಅನಿಬರಂ (*i. e.* ಅನಿಬರ-ಅಂ 5) ಕರೆದು (32, 18). ಅರಸನ್ ಆಗಳು ನಾಡನಿಬರಂ ಕರಿಸಿ (44, 70). — ಅನಿಬರುಂ. ಅನಿಬರ್-ಉಂ 1. all persons, all. ನೆರೆದ ಅರಸುಗಳನಿಬರುಮಂ (Acc.) ಕಾದಿ ಗೆಲ್ದನ್ ಒರ್ಬನೆ ಪಾರ್ಥಂ (Śmd. 120). ಅನಿಬರುಮ್ ಒನ್ದಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಫಲ್ಗುನನೊಳ್! (270). ನೀವನಿಬರುಂ ಹೇೞುವುದು (Bp. 5, 54).

ಅನಿತ್ತು anittu. = ಅನಿತು (Kāvy. I, 4, 37. 38). [ಚಟ್ಟುಗಳ್ ಕವಿದುವಿವೆಂಬನಿತ್ತು ಭಯಮಾಯ್ತು Pb. 2, 77]. ಎನಿತ್ತು ಎನಿತ್ತು ಅಮ್ಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ ಘನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕಿರಾತೆಯಾ, ಅನಿತ್ತು ಅನಿತ್ತಂ (rep.) ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನ್ ಅದನ್ ಅನ್ತೆ ಕೀಸುಗುಂ (38; Śmd. 144).

ಅನಿತ್ಯ a-nitya. not everlasting, transient; unstable; occasional. (Bp. 51, 35; 54, 59).

ಅನಿತ್ಯತೆ a-nityate. the state of being transient, etc. (Kaivalya-paddhati 3, 15, 1).

ಅನಿನ್ದಿತ a-nindita. irreproachable; not dispised, pious, virtuous, (Grj. 7, 20).

ಅನಿನ್ದ್ಯ a-nindya. unblamable, faultless (Ch, v. 11; Śmd. 130).

ಅನಿಬದ್ಧ a-nibaddha. not tied down, not bound, unattached, *incoherent, unconnected.* (Bp. 1, 18).

ಅನಿಬರ್ anibar. see s. ಅನಿತು.

ಅನಿಮಿತ್ತ a-nimitta. having no adequate occasion, causeless, groundless; groundlessness; self-will, etc. (ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ಯದೃಚ್ಛೆ, ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ Mr. 452; Bp. 18, 53).

ಅನಿಮಿತ್ಯ a-nimitya. = ಅನಿಮಿತ್ತ. (Bp. 43 sum.; My.).

ಅನಿಮಿಷ a-nimiṣa. not winking, looking steadily, vigilant. 2, open as eyes or flowers. 3, not twinkling or winking (noun). 4, not a moment (ಕಾಲ, ಕಾಲಭೇದ Nn. 148). 5, *a god* (ಸುಪರ್ವ, ದೇವತೆ 148). 6, *a fish* (ಯಾದ, ಮೀನು 148). 7, N. of a metrical foot (Ch.). see Prv. s. ನಿಮಿಷ.

ಅನಿಮಿಷಧ್ವಜ animiṣa-dhvaja. fish-bannered : Kāma (ಕಾಮMr.22).

ಅನಿಮಿಷಾಲಯ animiṣa-ālaya. the habitation of the gods, heaven (ನಾಕ Mr. 471).

ಅನಿಮಿಷಾಶ್ರಯಮೂರ್ತಿ animiṣa-āśraya-mūrti. Viṣṇu, etc. (J. 15, 12).

ಅನಿಯತ a-niyata. not regulated, uncontrolled, not fixed, uncertain, irregular, casual.

ಅನಿಯತಲಿಂಗ aniyata-liṅga. = ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗ. (My.).

ಅನಿಯಮಿತ a-niyamita. having no rule or law, unfixed, irregular (My.; B. 4, 32).

***ಅನಿಯಮೋಪಮೆ aniyama-upame.** a figure of speech. Kr. 3, 65.—

ಅನಿಯೋಗ a-niyōga. non-use, a meaning that is not usual or common; a term having such a meaning (Śmd. 76. 77).

ಅನಿರನ್ತರ a-nirantara. not continuous, etc.; not constant; not incessant (Cpr. 1, 114).

ಅನಿರುದ್ಧ a-niruddha. unobstructed, ungovernable, self-willed. 2, *the son of Kāma* (or of Pradyumna). (J. 7, 2; 8, 34).

ಅನಿರ್ಜಿತ a-nirjita. unconquered, unvanquished (Bp. 22, 51).

ಅನಿಲ anila. *wind or air* (ಕಮ್ಪುವಳ, ಗಾಳಿ, ಮಿಗದೇರ, ಎಲರ್, ಎರಲ್ Śm. 13; Kk. 16). 2, the deity of wind. 3, *a class of deities forty-nine in number.* 4, one of the rasas or humors of the body. 5, rheumatism, etc. (ವಾತರೋಗ Cb.). 6, N. of a metrical foot (Ch.).

ಅನಿಲಜ anila-ja. Bhīmasēna (J. 2, 42; 3, 1). 2, Hanumat (18, 6).

ಅನಿಲತನಯ anila-tanaya. = ಅನಿಲಜ.

ಅನಿಲದ್ವಾರ anila-dvāra. a window (Bp. 18, 39).

ಅನಿಲಬಾನ್ಧವ anila-bāndhava. fire (Rām. 5, 8, 39).

ಅನಿಲವೇಗ anila-vēga. the velocity of the wind (Bp. 57, 45).

ಅನಿವರ್ತಿ a-nivarti. *not turning back, brave.*

ಅನಿವಾರ a-nivāra. irrestrainable; refractory (Mhr.). 2, excessive (ಬಹಳ Cb.; Mhr.).

ಅನಿವಾರ್ಯ a-nivārya. not to be warded off, inavertible (My.; Mhr.). 2, calamity (My.; Mhr.).

***ಅನಿವಿರಿ ani-viri.** (ಅನಿತು+ಬಿರಿ ?) to be full fledged, to come to the bursting point. ಅನ್ನಿವಿರಿದೊಂದು ಯೌವನಮುದಕ್ಕೆಡೆಯಾಗಿ Ap. 8,6.

ಅನಿಶ a-niśa. nightless; sleepless; uninterrupted, continual. ಅನಿಶಂ, *continually.*

ಅನಿಷ್ಟ an-iṣṭa. 1. unwished, undesirable, disagreeable, hated, unfavorable (ಅಕ್ಷಿಗತ, ದ್ವೇಷ್ಯ, etc. Hlā.; ಅಕ್ಷಿಗತ, ಅಸಮ್ಮತ Mr. 238; Śmd. 128). 2, bad luck, misfortune. 3, crime. 4, hostility, hatred (Śmd. 158. 159).

ಅನಿಷ್ಟ an-iṣṭa. 2. not offered in sacrifice. 2, not honoured with a sacrifice.

ಅನಿಷ್ಟಪುಷ್ಟಿ aniṣṭa-puṣṭi. a bad breed (Bp. 40, 58).

ಅನಿಷ್ಟಾರ್ಥ aniṣṭa-artha. a disagreeable object or thing or meaning (Kāvy. II, 1, A, 16-19).

ಅನಿಸು anisu. 1. = ಅನಸು, etc. (My.). ಅವುಗಳಿನ್ದ ಏನಾಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ದು ಸಹ ಒನ್ದು ವೇಳೆ ನಿಮಗೆ ಅನಿಸೀತು (B. 4, 60). ಮನ್ದಿಯ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಚೀ ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (2, 41).

ಅನಿಸು anisu. 2. = ಅನಿತು, etc. (My.). [ಓಸರಿಸದ ಜವನಿಕೆಯೊಡನೋಸರಿಸಿದನಿಸಲೆ....Ap. 9, 21].

ಅನೀಕ anīka. *the face.* 2, the front. 3, a point, an edge. 4, *an army, a host.* 5, array, march. 6, *war, combat.* see ಪ್ರತ್ಯನೀಕ.

ಅನೀಕಸ್ಥ anīka-stha. a warrior or combatant. 2, a general (ಚಮೂಪತಿ, ದಣ್ಡನಾಥ Mr. 269). 3, *a royal guard, a sentinel.* 4, the trainer of an elephant, an elephant driver. 5, a large military drum. 6, a mark, a signal.

ಅನೀಕಿನಿ anīkinī. *an army, a host.* 2, *one-tenth of an akṣauhiṇī.*

ಅನೀತಿ a-nīti. impropriety, immorality, injustice (My.; B. 1, 8; ಅನಯ G.). 2, impolicy, indiscretion.

ಅನೀನು anīnu. the reins of a bridle (ವಸು Cb.; Mhr., H.).

ಅನೀಪ್ಸಿತ an-īpsita. undesired; that is undesired (Śmd. 158).

ಅನೀಶ an-īśa. one who is not Īśa or Śiva (Bp. 54, 27). 2, one who has not a superior; paramount. 3, one who has no protector, powerless.

ಅನು anu. 1. (Śmd. 59. 392). = (ಅಣಿ 2), ಅನವು, ಅನುವು, (ಅನ್ದ). fitness; propriety; nicety, loveliness, that is pleasing, charming or beautiful. (ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಚೊಕ್ಕ, ರಯ್ಯ, ಲೇಸು, ಹಸ, ಗಟ್ಟಿ, ಎಡ್ಡ, ಮನೋಹರ Śm. 55; ಹಸ, ಲೇಸು, ಚೊಕ್ಕ, ಅಣಿ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; ಅಣಿ, ಎಡ್ಡ, ಲೇಸು, etc., ಮನೋಹರ Śs.; My.; Te., ಅನುವು). ಈ ಅನುವನ್ ಆನ್ ಒಲ್ಲೆನ್ ಒಲ್ಲೆನು (Bp. 20, 32). ಮದ್ದುರುವಿನ ಸಮುಕ್ಷದ ಪಟ್ಟೆಮಂಚದೊಳ್ ಅನುವಿನಲಿ (at ease) ಕುಳ್ಳಿರ್ದಹನು (39, 43). ಮನಸಿ ಜಸುಖಾಮೃತಶರನಿಧಿಯೊಳ್ ಓಲಾಡಿಸುತ್ತ ಇರುತಿರ್ಪ ಅನುವಿನ ಇರವ ಹೇಱಿದಪೆಂ (41, 18). ಇನಿದ ಪಾಯಸದೊಳಗೆ ಘೃತವ ಒಕ್ಕ ಅನುವು ಇದು ಅಯಿತು (43, 71). ತಾ ಕಾಲಾಗ್ನಿ ರುದ್ರೋಪನಿಷದುರುವಚನಾ ಅನುವಿನೊಳು ಪೇೞುತಮ್ ಇಹ.... ಘನಮಹತ್ವತೆ ಎನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು (43, 74). ಅನುವನ್ ಅಱಿಯದೆ (45, 14). 2, worth, merit. ಪರಮನ್ (Śiva) ಅಱಿವಂ ಬಸವನ ಅನುವಂ (1, 30). ಇದಂ ಬಸವಸುಕುಮಾರಸಕಳೇಶ್ವರನೇ ಬಲ್ಲನು ಧಾರುಣೀವಲಯದೊಳ್ ಎಸೆವ ನಿಮ್ಮ ಅನುವಿನ ಇರವಂ (61, 72). 3, readiness, see ಅನುವಾಗು. 4, success. ಎಮ್ಮ ಕಾಯಕದ ಅನುವಿನಿಂ ಪಡವ ಇನಿತು ಧನಮ್ ಇದೆ (29, 30). 5, the proper or correct way (of doing a thing). ಬಲ್ಲರ್ ಆಗಳೆ ಕಾರ್ಯದ ಅನುಗಳನ್ ಎಲ್ಲಮಂ (40, 89). 6, a scheme, a device, an artifice. ಮುಚ್ಚಿಕೆಯ ಅನುವನ್ ಅಱಿದು ಆ ಪ್ರಾಣವಂ ಮತ್ತು ಎನ್ತು ಕೊಡ ಬಹುದು? (36, 56). (ಹರಿ) ಅನುವಿನಿಂ ಕಟ್ಟಿ ಬಲಿಯಂ (57, 23). ಇನಿತು ಚಿನ್ತಿಸಲ್ ಏಕೆ? ಕೌರವಜನಪ, ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ತಾನ್ ಒನ್ದು ಅನುವ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡುವೆನು (Bh. 1, 8, 32). 7, proper room, accommodation (C.; see ಅನವು). 8, a combination of circumstances, a good or bad occurrence or circumstance (that may become an obstacle or cause straits,

C.). ನೀವು ಅಱಿವಿರ್ ಈ ಅನುವನ್ ಇದ (Bp. 48, 28). ಕುಲಹೀನರಂ ತಾವು ಮನಸು ಹೇಸದೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಇಪ್ಪ ಅನುವ ನೋಡಾ! (57, 8). 9, profit, use. ಮಕ್ಕಳಿರಾ, ಒಬ್ಬರ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಅನುವಿಗಾಗಿ ಅವರ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಒತ್ತಾಯದಿನ್ದ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು ಅನ್ಯಾಯವೆನ್ದು, ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಡಿರಿ! (Bp. 2, 93). 10, opportunity, leisure, time C.). [ಆ ಜಂಗಮದನುವಱಿದಡಗ ಬಲ್ಲಾತ ಭಕ್ತ Cv. 727].— see J. 4, 6; 7, 42; 25, 30. — ಅನುಗೂಡು. -ಕೂಡು. to join closely (v. i.); to meddle with. ಕೇಡು ತಪ್ಪದು ವೇಶಿಯರೊಳ್ ಅನುಗೂಡಿದವರಿಗೆ (Bp. 40, 74). ಹಸಿದು ಇರ್ದೊಡೆ ಎನಗೆ ಅನುಗೂಡಿ, ಕರೆದು, ಆರೋಗಣೆಗೆ ನೀಡು! ಎನ್ಬುನ್ ಅನ್ವೆಯನು (47, 39; see also 43, 6). [11, secret. ಅನುವನಱಿದು ಘನವ ಬೆರಸಿ ಹಿರಿದುಕಿಱಿದೆಂಬ ಭೇದವ ಮಱೆದು Cv. 353. 12, construction, composition. ತುದಿಮೊದಲಿಲ್ಲದ ಘನವ ನೋಡಾ, ಒಳಹೊಱಗಿಲ್ಲದ ಅನುವ ನೋಡಾ. Cv. 836; Bv. 897]. — ಅನುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to spoil the proper state, etc. (My.). — ಅನುಗೆಡು. -ಕೆಡು. the proper state or beauty to be spoiled; to fall into a miserable state; to leave the correct path (My.). ಗಟ್ಟದೊಳ್ ಬಿಟ್ಟಂಗಳೊಳಗೆ ಅನುಗೆಟ್ಟು ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಡೆ ಅಂಜಿಕೆ ಹುಟ್ಟದೆ ಇಹುದೇ? (Bp. 18, 15). ಮುಟ್ಟರು ಎನ್ದುಂ ಮಾಂಸವಂ, ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡರು ಭಕ್ತರ್, ಇದನ್ ಅನುಗೆಟ್ಟು ತಾಮ್ ಇಕ್ಕುವರೆ? (25, 24). — ಅನುಗೆಯ್. to make ready; to adjust; to make up one's mind; to be propense. [ಅಗ್ಗಲಿಸಿದ ಮುಳಿಸಿಂ ಮಾಟದ ತಲೆಯಿಟ್ಟಾಡುವನನಿನಿಸು ಪೋಲ್ತನುಗೆಯ್ದಂ Pb. 10, 85; Ap. 12, 37]. ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯಲು ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, ಮಣ್ಡಲಿ etc. Hlā.). ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, etc. Mr. 164). (ವಾದ್ಯಮುಮ್) ಆಡಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದ ಪದಹತಿ (ಚಚ್ಚಕಾರ Mr. 81). ಆ ತರುಣಿ ತಾನ್ ಅದಂ ತಿದ್ದಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದಳು (J. 30, 28). — ಅನುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become fit, etc. (ಯೋಗ್ಯನಾಗು Cb.). — ಅನುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to make ready; to prepare, to get up; to cause to join fitly, to place appropriately; to adapt to the purpose; to cause oneself to be ready or fit; to be becoming. ಕೇಳಿಕೆಗಳನ್ ಅನುಗೊಳಿಸಿ (Bp. 37, 2). ಬೆರಳಂ ಕಟಿಯ ಕೆಳಗೆ ಅನುಗೊಳಿಸಲ್ (40, 20). ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುಗೊಳಿಸಲ್ ಏಕೆ? (43, 63). ಉಸುರನುಗೊಳಿಸುತಂ ಕಣ್ದೆಱೆದು (47, 59). ಗುರುವಧಿಕಕಾರುಣ್ಯಘನತರಾವಿರಲಪ್ರಸಾದಮನ್ ಅನುಗೊಳಿಸಲ್ (49, 35). ಅನುಗೊಳಿಸಿ ನಾಗಮ್ ಆ ಸೀಸಪತ್ರರ ಸೀಸಮ್ ಎನಿಕು (Mr. 100). ಶಿವಾಂಘ್ರಿಯುಗಲಮನ್ ಎರ್ದೆಯೊಳ್ ಅನುಗೊಳಿಸಿ, ನಮಿಸಿ (Rśv. 14, 28 va.). — ಅನುತನು. reit. = ಅನು 8. (S. Mhr.). *cf.* ಅನುವುತನುವು. [ಅನುವಱಿ. -ಅಱಿ. to be aware of the occasion. ಅಂತನುವಱಿದೊಸಗೆಯೊಳಮರ ರಾಜನುಂ...Ap. 8, 22 va.]. — ಅನುವಟು. -ಅಟು. = ಅನುಗೆಡು. (Bp. 17, 13). — ಅನುವಾಗು. -ಆಗು. to become or be ready; to be fit or nice; to join (v. i.) to enter; an occasion to happen. ಆಯುಧವನ್ ಒನ್ದಂ ಪಿಡಿದು; ತಾನ್ ಇರ್ದನ್ ಅನುವಾಗಿ (Bp. 13, 14). ನೆರೆಯಲ್ ಅನುವಾದ ಅಬಲೆಯನ್ ಓಸರಿಸಿ (42, 32; see also 45, 49). ನೇವಳವನ್ ಅನುಸನ್ಧಿಸಿದರ್ ಅನುವಾಗಿ (4, 37). ತೊತ್ತುಗೆಲಸವ ಗೆಯ್ಯಲ್ ಅನುವಾಯಿತ್ತು (21, 7). ಸೌನ್ದರಿಯ ವಶನ್ ಆಗಿ, ನವ್ಬಿ ಅಭವನೊಳ್ ಅನುವಾದ (31, 22). see also 35, 29. 31; J. 4, 66; 8, 24; 11, 26; 12, 50; 17, 30. 44. 45; 23, 22; 31, 67; 32, 56.

-ಅನು anu. 2. = -ಅಂ 1, of which it is a later and common form, *e. g.* ಕೊಲಿಸಿದನು (Bp. 25, 23); ಸಲಿಸಿದನು (53, 30); ಇದ್ದನು (B. 1, 1). see —ನು 1.

-ಅನು anu. 3. = -ಅಂ 3, of which it is a later and common form *e. g.* ಶಂಕರನು (Bp. 31, 7); ಅತನು (B. 1, 1). see —ನು 2.

-ಅನು anu. 4. = -ಅಂ 4, of which it is a later and common form, *e. g.* ಅಭಿಷಿಕ್ತನನು (Bp. 39, 52); ವಾರ್ಯನನು, ಧೂರ್ಯನನು (8, 53); ರಸಾಯನಗಳನು (8, 43).

ಅನು anu. 5. = ಅನ್ 1, etc. to say, *e. g.* ಅನುತಾನೆ, ಅನುತದೆ (C.). see ಅನ್ದದೆ, ಅನ್ತಾಸೆ, ಅನ್ತಾರೆ, ಅನ್ತಾಳೆ, ಅನ್ತಿ, ಅನ್ತೀರಿ, ಅನ್ತೇವೆ.

ಅನು anu. *after in space, rank or time.* 2, along, lengthwise, on. 3, with, together with. 4, severally, each by each, orderly. 5, after, towards. 6, *in accordance with, agreeably to, like.* 7, according to.

ಅನುಕ anuka. longing after, desirous; libidinous. 2, = ಅನುಗ No 5, a husband (ಧವ, etc., ಗಣ್ಡ Mr. 307).

ಅನುಕಮ್ಪೆ anu-kampe. *sympathy, compassion, tenderness.*

ಅನುಕರ anu-kara. imitating; — an assistant. 2, a kind of vessel (ಗರ್ಗರಿ, ಗುಣ್ಡವಟ್ಟಲ್ Mr. 212).

ಅನುಕರಣ anu-karaṇa. imitation, following an example (Śmd. 22. 230; Kāvy. I, 1a, 22-27). 2, resemblance, similarity. 3, = ಅನುಕರಣಪದ (Śmd. 35, Kāvy. II, 1, A, 29). see ಅನುಕೃತಿ; ಅಭಿನಯಿಸು.

ಅನುಕರಣಪದ anukaraṇa-pada. an imitative word or sound (Śmd. 228 Cm.; 388).

ಅನುಕರಣಶಬ್ದ anukaraṇa-śabda. = ಅನುಕರಣಪದ. (Śmd. 22 Cm.).

ಅನುಕರಣಿ anu-karaṇi. mimicry, dramatic action (? ನಯು Mr. 79; *cf.* ಅಭಿನಯ).

ಅನುಕರಣೆ anu-karaṇe. = ಅನುಕರಣ (Śmd. 73).

ಅನುಕರಿಸು anu-karisu. to imitate, to equal (Śmd. 176; Kāvy. III, 2, B, 56; Bp. 4, 26; 13, 21; 42, 24; 45, 15; J. 25, 30). 2, to admit, to accept. ಅನುಕರಿಪರ್ (ಅಂಗೀಕರಿಸುವರ್ Śmd. 71, o. r. ಅನುಕರಿಸುವರ್). [ಪ್ರಸಾದವು ಬಸವಣ್ಣನು ಅನುಕರಿಸಲು ಆಯಿತ್ತು Cv.26]. 3, to put in one line, to join (Śmd. 67). 4, to make ready: to put on (as ointment, ornaments, J. 4, 6; 11, 41). 5, to make oneself ready for, to assent (J. 16, 13). [6, to resemble. ಮುರಾರಿಯ ಬಾಲಕ್ರೀಡೆಯುನನುಕರಿಪುದಾದುದು Pb. 2, 7].

ಅನುಕರ್ಷ anu-karṣa. attraction, drawing. 2, including a precedent in a subsequent rule. 3, *the bottom or the axle-tree of a carriage.*

ಅನುಕಲ್ಪ anu-kalpa. *a secondary injunction, permission to adopt an alternative or substitute.*

ಅನುಕಾಮೀನ anu-kāmīna. *one who acts as he pleases.*

ಅನುಕಾರ anu-kāra. *imitation, resemblance.*

ಅನುಕಾಲ anu-kāla. opportune, occasional. (My.).

ಅನುಕೀರ್ತನೆ anu-kīrtane. the act of proclaiming or publishing (Bp. 38, 69).

ಅನುಕೂಲ anu-kūla. following the bank. 2, *conformable to, in accordance with* (Śmd. 238. 239); suitableness of circumstances, etc. 3, according to the current, favourable, agreeable, friendly (Śmd. 7); favour, kindness; support, help (My.). feminine ಅನುಕೂಲೆ (J. 10, 23; 11, 15).

ಅನುಕೂಲತೆ anu-kūlate. concord; good-will, favour; conformity; consent; prosperity; suitableness of circumstances, convenience, etc. (B. 4, 59. 87; My.).

ಅನುಕೂಲಿಸು anu-kūlisu. to be favourable; to be friendly; to help (B. 4, 161; 5, 53. 156); to turn out successful (My.).

ಅನುಕೃತಿ anu-kṛiti. = ಅನುಕರಣ. (Śmd. 22. 72. 230; Kāvy. I, 3, 89-97). 2, a copy. 3, compliance.

ಅನುಪಮಿತ an-upamita. uncompared, matchless (Bp. 37, 69).

ಅನುಪಮೆ an-upame. a matchless female (G.). 2, *the female elephant of the south-east* or of the north-east.

ಅನುಪಲಬ್ಧಿ an-upalabdhi. non-perception, non-recognition. (R.).

ಅನುಪಲ್ಲವಿ anu-pallavi. the response in a chorus (My.; Te.).

ಅನುಪಾತ್ಯಯ an-upātyaya. *absence of neglect, following the appointed order.*

ಅನುಪಾನ anu-pāna. a fluid vehicle in medicine; drink taken with or after medicine (My.; B, 3, 28).

ಅನುಪಾಲ anu-pāla. preserving, keeping up, maintaining (Bp. 21, 2; 33, 3).

ಅನುಪಾಲಕ anu-pālaka. = ಅನುಪಾಲ. (Bp. 22, 1; 28, 2; 30, 2).

ಅನುಪಾಲನ anu-pālana. = ಅನುಪಾಲ. (Bp. 21, 3).

ಅನುಪೂರ್ವ anu-pūrva. = ಅನುಪೂರ್ವಕ. (My.).

ಅನುಪೂರ್ವಕ anu-pūrvaka. regular, orderly; according to (Bp. 27, 11).

ಅನುಪ್ರಯುಜ್ಯ anu-prayujya. employable (Śmd. 300 Cm.).

ಅನುಪ್ರಾಸ anu-prāsa. alliteration (Kāvy. III, 2, B, 2. 33-55). 2, a kind of alliteration (Ch.). see ಅನ್ತ್ಯಾನುಪ್ರಾಸ.

ಅನುಪ್ಲವ anu-plava. *a follower, a companion.*

ಅನುಬದ್ಧ anu-baddha. bound to, connected with, related to, belonging to (Bp. 34, 1; 38, 2).

ಅನುಬನ್ಧ anu-bandha. binding, connection, junction. 2, *an uninterrupted series.* 3, consequence, result. 4, *motive or cause of an action.* 5, a consonant that occurs in combination with a certain other one (Śmd. 25. 26). 6, *an indicatory letter or syllable, marking some peculiarity in the inflection of the word to which it is attached.* 7, *a child or pupil who imitates an example set by the parent or preceptor.* 8, commencement. 9, anything small or little. [10, an appendix].

ಅನುಬನ್ಧಕ್ರಿಯೆ anubandha-kriye. an auxiliary verb (as ಕೊಳ್ಳು in ಕೇಳ್ಕೊಳ್ಳು, My.).

ಅನುಬನ್ಧಿ anu-bandhi. connected with; having in its train or as a consequence. see ಪುಣ್ಯಾನುಬನ್ಧಿ, s. ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್.

ಅನುಬಿಮ್ಬ anu-bimba. a reflection, a reflected image (My.).

ಅನುಬಿಮ್ಬಿಸು anu-bimbisu. to be reflected or mirrored (My.).

ಅನುಬೋಧ anu-bōdha. *reviving the scent of a faded perfume.* 2, an after-thought.

ಅನುಭವ anu-bhava. knowledge derived from personal observation or experiment, *experience; apprehension, notion, understanding.* 2, fruition; possession and use of. see B. 4, 222; 5, 179; Bp. 36, 41; 40, 81; 61, 75.

ಅನುಭವಭವ anubhava-bhava. produced or born from anubhava (Kāvy. IV, 2, 18).

ಅನುಭವಿ anubhavi. one who knows or enjoys (Bp. 4, 9; 11, 13); one who has experience or knowledge (see s. ತನಿಸುಖ).

ಅನುಭವಿಸು anu-bhavisu. to experience: to enjoy, to partake of something pleasant (Bp. 24, 32; 28, 7; 30, 5; 31, 6; 43, 63; 56, 11; 61, 22); to undergo, to suffer (Bp. 54, 13; 60, 90).

ಅನುಭವಿಸುವಿಕೆ anubhavisuvike. experiencing (ಉಪಲಮ್ಭ, ಅನುಭವ Si. 397).

ಅನುಭಾವ anu-bhāva. *a sign or indication of a feeling* (bhāva) *by look or gesture* (Kāvy. IV, 2, 18. 19). 2, *dignity, authority, consequence.* 3, *firm opinion, ascertainment, good resolution, belief.* [4, mysticism].

ಅನುಭಾವಿ anu-bhāvi. perceiving, knowing; attempting, full of effort (Bp. 7, 3; 12, 55). [2, a mystic].

ಅನುಭೂತಿ anu-bhūti. perception, apprehension. 2, knowledge from any source but memory. 3, dignity. see ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ.

ಅನುಭೋಕ್ತೃ anu-bhōktṛi. one who enjoys or suffers. (My.; see ಫಲಾನುಭೋಕ್ತೃ).

ಅನುಭೋಕ್ತವ್ಯ anu-bhōktavya. to be enjoyed or suffered; that is to be enjoyed or suffered (Bp. 3, 22).

ಅನುಭೋಗ anu-bhōga. enjoyment (Bp. 46, 20). 2, experience, undergoing, suffering.

ಅನುಭೋಗಿ anu-bhōgi. one who enjoys, experiences, or undergoes.

ಅನುಭೋಗಿಸು anu-bhōgisu. to enjoy (Bp. 33, 12; 58, 26; B. 2, 20; 3, 33). 2, to experience, to undergo, to suffer (Bp. 34, 12; B. 3, 97; 5, 69).

ಅನುಮತ anu-mata. approved, assented to; permitted, allowed. 2, agreeable, pleasant; beloved. 3, being of one opinion. 4, assent, permission, approbation (Ch. v. 218; Śmd. 394; Bp. 4, 2; 43, 69; 60, 59). see ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್, ಯೋಜಿಸು.

ಅನುಮತಿ anu-mati. assent, permission, approbation (Kāvy. III, 3, B, 3. 30-34; Bp. 30, 9). 2, *the fifteenth day of the moon's age, on which it rises one digit less than full* (ಚನ್ದ್ರಂ ಕುನ್ದಿದ ಹುಣ್ಣಿವೆ Hlā.; ಇನ್ದು ಕುನ್ದಿದ ಪೌರ್ಣಮಿ Mr. 69). 3, N. of a goddess.

ಅನುಮತಿಸು anu-matisu. to assent, to agree, to comply with (Bp. 24, 31; 40, 7. 23; 50, 51. 73). 2, to make (one) assent, to persuade to (5, 19).

ಅನುಮನ್ತ anumanta. = ಹನುಮನ್ತ. (C.).

ಅನುಮಾನ anu-māna. = ಅನ್ಮಾನ. the act of inferring or drawing a conclusion from given premises; inference. 2, reasoning; reflection, hesitation, doubt, [suspicion] (ಊಹ, ತರ್ಕ Mr. 10; Śmd. 395; Bp. 18, 73; 19, 24; 41, 11; 50, 21). — ಅನುಮಾನವುಱು. -ಉಱು. to abandon one's hesitation or doubt (Bp. 61, 14).

ಅನುಮಾನಿಸು anu-mānisu. to reflect, to hesitate, to doubt, [to suspect] (Bp. 1, 15; My.; B. 5, 130).

ಅನುಮಾನೋಕ್ತಿ anumāna-ukti. *reasoning, logic.*

ಅನುಮಿತಿ anu-miti. inference, conclusion from given premises. (My.).

ಅನುಮಿಷ anu-miṣa. N. of a man (Bp. 4, 13). — ಅನುಮಿಷಕೇಶಿ. N. of a man (58, 4).

ಅನುಮೇಯ anu-mēya. inferable.

ಅನುಮೇಯಿಸು anumēyisu. to infer (My.; Si. 385).

ಅನುಮೋದ anu-mōda. a subsequent pleasure, the feeling of pleasure from sympathy; assent, acceptance (My.).

ಅನುಮೋದನ anu-mōdana. causing pleasure, applauding. 2, assent, acceptance. 3, sympathetic joy. see ನಮ್ಬಿಸು.

ಅನುಮೋದಿಸು anu-mōdisu. to feel sympathetic joy. 2, to allow with pleasure, to assent, [to second] (My.).

ಅನುಯಾಯಿ anu-yāyi. going after; a follower (B. 5, 175). see ಮುಖ್ಯಾನುಯಾಯಿ.

ಅನುಯೋಗ anu-yōga. *a question.* 2, examination, asking. 3, censure, reproof. 4, spiritual union.

ಅನುಯೋಜನ anu-yōjana. a question; questioning, examining. 2, joining to, attaching (My.).

ಅನುಕೃತಿಪದ **anukṛiti-pada.** = ಅನುಕರಣಪದ. (Śmd. 228. 388).

ಅನುಕೃತಿಸ್ವರ **anukṛiti-svara.** the vowel at the end of an imitative word (Śmd. 64, 65). 2, an imitative sound or word (My.).

ಅನುಕ್ತ **an-ukta.** unuttered, unsaid *e. g.* by the author of a book (Śmd. 149. 299).

ಅನುಕ್ರಮ **anu-krama.** *succession, arrangement, order, method.* see Mr. s. ಅನುಗತಿ. ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ, in due order (My.).

ಅನುಕ್ರಮಣ **anu-kramaṇa.** proceeding methodically or in order; following. (My.).

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ **anu-kramaṇike.** a table or chapter of contents (B. I, I).

ಅನುಕ್ರೋಶ **anu-krōśa.** *compassion, tenderness.*

ಅನುಗ **anu-ga.** *going after, following.* 2, corresponding with, adapted to. 3, a companion. 4, *a follower, a servant* (ಸೇವಕ, ಅನುಚರ, etc., ಓಲೆಕಾಱ Mr. 266). 5, *a lover, a husband* (*cf.* ಅನುಕ).

ಅನುಗಡಿಸು **anu-gaḍisu.** 2. to stroke, to rub lengthwise; to strike; to push back, to slight (Bh. 5, 3, 41).

ಅನುಗತ **anu-gata.** gone after, followed; following; corresponding; a follower; attached or devoted to (Ch. v. 6; Kāvy. III, 3, B, 148; V, 939; Śmd. 194. 259).

ಅನುಗತಪ್ರಾಸ **anugata-prāsa.** a kind of alliteration [Kr. 2, 31]. (Ch.).

ಅನುಗತಿ **anu-gati.** succession, order, method (ಅನುಕ್ರಮ, etc., ಪರಿಪಿಡಿ Mr. 441).

ಅನುಗತಿಕ **anu-gatika.** following; a follower. see ಗತಾನುಗತಿಕ.

ಅನುಗಮ **anu-gama.** following (Kāvy. III, 3, B, 171).

ಅನುಗಮನ **anu-gamana.** going after, following. (My.). 2, post-cremation of a widow.

ಅನುಗಾಮಿ **anu-gāmi.** following; a follower; a companion. (My.).

ಅನುಗುಣ **anu-guṇa.** having similar qualities; congenial with. 2, according or suitable to (Śmd. 47; Kāvy. III, 3, B, 99).

ಅನುಗುಣತ್ವ **anu-guṇatva.** the condition of having similar qualities, etc. (My.).

ಅನುಗ್ರಹ **anu-graha.** *conferring benefits, favour, kindness.* 2, promoting or furthering a good object. 3, aid, assistance. see Bp. 53, 2; 54, 86.

ಅನುಗ್ರಹಿಸು **anu-grahisu.** to treat with kindness (My.); to show favour (My.); to grant (as a request, J. 4, 65; 8, 44); graciously to confer or vouchsafe (Bp. 56, 45).

ಅನುಚರ **anu-cara.** *following, attending.* 2, *a companion, a follower, a servant.*

ಅನುಚಿತ **an-ucita.** improper, wrong; unusual, strange; unqualified. (Kāvy. IV, 1, 11; Bp. 27, 24; 28, 27; ಅಯೋಗ್ಯ G.).

ಅನುಚಿತಾನ್ವಯ **anucita-anvaya.** an improper anvaya (Kāvy. II, 2, B, 4).

ಅನುಚಿತೆ **an-ucite.** an improper female (Bp. 40, 53).

ಅನುಚ್ಛಿಷ್ಟ **an-ucchiṣṭa.** *not rejected, pure; righteous.*

ಅನುಜ **anu-ja.** born after. 2, *a younger brother.*

ಅನುಜಾತ **anu-jāta.** = ಅನುಜ. (Cb.; My.).

ಅನುಜಾತೆ **anu-jāte.** = ಅನುಜೆ. (My.).

ಅನುಜಾಯಿ **anu-jāyi.** a mode in saṅgīta (V. 11, 9).

ಅನುಜೀವಿ **anu-jīvi.** living by or upon (others). 2, *a dependent, a follower.*

ಅನುಜೆ **anu-je.** a younger sister (Bp. 4, 49; ತಂಗಿ G.; My.).

ಅನುಜ್ಞೆ **anu-jñe.** *assent, permission.* 2, leave to depart. 3, an order or command.

ಅನುತರ್ಷ **anu-tarṣa.** thirst; wish, desire. 2, *a vessel from which spirituous liquor is drunk.*

ಅನುತಾಪ **anu-tāpa.** *repentance.* 2, heat;—sorrow, compassion (Bp. 18, 79; My.). — ಅನುತಾಪಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (ಅರ್ಥ Si. 398).

ಅನುತಾಪಿ **anu-tāpi.** penitent, regretting;—compassionate (My.).

ಅನುತ್ಕಟ **an-utkaṭa.** not much. 2, contraction, abridgment (ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಸಮಾಹಾರ, ಹವಣಿಸಲ್ Mr. 446).

ಅನುತ್ತಮ **an-uttama.** *unsurpassed* (in height), *best, excellent.* 2, not the best (My.).

ಅನುತ್ತರ **an-uttara.** than which there is no higher, *chief, best, excellent.* 2, being not the upper, *low, inferior, base.* 3, not the North, *South, Southern.* 4, without a reply, silent. 5, a bad or evasive reply. 6, *deserving no reply, talking nonsense.* 7, fixed, firm.

ಅನುದಾತ್ತ **an-udātta.** not raised, not elevated, not pronounced with the udātta accent, grave (Bp. 55, 51).

ಅನುದಿನ **anu-dina.** every day; daily (My.; B. 4, 172; Bp. 1, 37; 3, 65; 24, 2; 25, 38; 30, 7; etc.).

ಅನುದೇಶ **anu-dēśa.** a rule or injunction, especially one that points back to a previous rule (Kāvy. II, 2, B, 16).

ಅನುದ್ಗತ **an-udgata.** not risen, etc.,—ಅನುದ್ಗತ ವೃತ್ತಿ. a mode in saṅgīta (V. 11, 9).

ಅನುಧಾವನ **anu-dhāvana.** running after, chasing, pursuing. see ಅಟ್ಟು, ಅಱೆಯಟ್ಟು, ಎಬ್ಬಟ್ಟು, ತಗುಳ್, ಬೆಂಗೊಳ್.

ಅನುನಯ **anu-naya.** bringing near;—*salutation, obeisance, courtesy, civility, friendly or lovely behaviour* (ಸ್ನೇಹ Nn. 167; Mr. 479). 2, humble entreaty or supplication, reverential deportment; coaxing (ಘನವಿಸ್ನೇಹ, ಬಹಳ ಸ್ನೇಹವಿಲ್ಲದುದು 167). 3, regulation of conduct, discipline, tuition. see ಮೊಗವ್ಪಡೆ, ಬೋಳಯಿಸು, ಬೋಳಯಿಸುಹ.

ಅನುನಯಿಸು **anu-nayisu.** to bring near (Bp. 34, 19); etc.

ಅನುನಾಸಿಕ **anu-nāsika.** nasal; a nasal letter (Śmd. 23. 24; Kāvy. I, 1*a*, 17-21).

ಅನುಪತ್ಯ **anupatya.** absence of the means of subsistence (C.; Mhr. ಅನುಪತ).

ಅನುಪದ **anu-pada.** following closely (ಅನ್ವಂಗ, ಅನ್ವಕ್ಷ, ಬೆಮ್ಬೞಿ Mr. 445). ಅನುಪದಂ, step by step; word for word. 2, *on the heels of, close behind or after.*

ಅನುಪದಿ **anu-padi.** *searching after; a searcher, an inquirer.*

ಅನುಪದೀನ **anupadīna.** = ಅನುಪದೀನೆ. (ಪಾದುಕ, ಹಾವಿಗೆ Mr. 205, o. r. ಹಾವುಗೆ).

ಅನುಪದೀನೆ **anupadīne.** *a shoe, especially a kind of wooden shoe* (ಹಾವುಗೆ Hlā.).

ಅನುಪಪತ್ತಿ **an-upapatti.** non-accomplishment, failure;—insufficiency of means. (My.).

ಅನುಪಪನ್ನ **an-upapanna.** non-accomplished, uneffected. 2, unproved. 3, deficient in means (My.).

ಅನುಪಮ **an-upama.** incomparable, matchless; excellent, best (Ch. v. 60; Bp. 1, 37; 39, 9; 51, 57; 54, 28; Mr. 480).

ಅನುಪಮಾನ **an-upamāna.** = ಅನುಪಮ (Cpr. 2, 88).

ಅನುಯೋಜಿಸು anu-yōjisu. to join to, to attach (My.).

ಅನುರಕ್ತ anu-rakta. fond of, attached or devoted to, pleased; beloved (Bp. 39, 68).

ಅನುರಕ್ತತೆ anu-raktate. = ಅನುರಾಗತೆ. (Cpr. 4, 23; 8, 16).

ಅನುರಕ್ತಿ anu-rakti. affection, attachment, love, devotion (Bp. 44, 65; 47, 56; 58, 14; 61, 41).

ಅನುರಕ್ತಿಸು anuraktisu. to feel affection, to love, etc. (Bp. 49, 34).

ಅನುರಾಗ anu-rāga. redness. 2, *affection, love, good will*, devotion (ರಕ್ತ Mr. 518; Ch. v. 227). — ಅನುರಾಗವ್ಪುಟು. -o -ಪಟು. affection, etc. to spring up, to become affectionate, etc. (Bp. 31, 31).

ಅನುರಾಗಜ anurāga-ja. *arising from affection, consent, or satisfaction.*

ಅನುರಾಗತೆ anu-rāgate. attachment, affection, love; passion (Rśv. 11, 94).

ಅನುರಾಗಿ anu-rāgi. impassioned, attached, full of affection, enamoured (Bp. 7, 5); causing love. see ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಾನುರಾಗಿ.

ಅನುರಾಗಿಸು anu-rāgisu. to be or become full of affection, good will, devotion, or joy (Bp. 4, 57; 21, 46; 28, 68; 32, 31; 33, 15; 53, 66; 55, 47; 59, 22).

ಅನುರಾಧೆ anu-rādhe. = ಅನೂರಾಧೆ. the seventeenth nakṣatra or lunar mansion. (My.).

ಅನುರೂಪ anu-rūpa. following the form, corresponding, adapted to, agreeable to, according to (Śmd. 149. 370; Si. 67); conformity. see ಅರ್ಥಾನುರೂಪ, ಆಜ್ಞಾನುರೂಪ, ಗುಣಾನುರೂಪ.

ಅನುರೋಧ anu-rōdha. *obliging another or fulfilling his wishes, obligingness, compliance;* conformity. 2, reference or bearing of a rule.

ಅನುಲಾಪ anu-lāpa. *repetition of what has been said, tautology.*

ಅನುಲಾಪಿಸು anu-lāpisu. to repeat over and over the same word or words (My.).

ಅನುಲಾಸಿ anu-lāsi. dancing (according to), rejoicing. see ಮೇಘನಾದಾನುಲಾಸಿ.

ಅನುಲೇಪನ anu-lēpana. ಅನುಲೇಪನೆ. anointing (the body). 2, *unguent, ointment* (ಗೋವುಖ Nn. 20).

ಅನುಲೇಪಿಸು anu-lēpisu. to smear to or on (Bp. 4, 35; 19, 70; 46, 61; ಹಚ್ಚು G.).

ಅನುಲೋಮ anu-lōma. with the hair or grain, in a natural direction, regular, successive (Śmd. 14).

ಅನುಲೋಮವಿಲೋಮ anulōma-vilōma. in the usual order and out of the usual order (Śmd. 14 Cm.); alternate (Ch. v. 238).

***ಅನುವದಿಸು anuvadisu.** to restate. ಮುನಿಜನದೋದಿಸಿದೋಜೆಯೊಳನುವದಿಪುದಿದೊಂದೆ Ap. 1, 14.

ಅನುವರ anu-vara. selecting: making (anything) one's special aim (J. 4, 71; 11, 6; 25, 30).

ಅನುವರಿಸು anu-varisu. to choose for oneself, to receive with favour (J. 24, 55).

ಅನುವರ್ತನ anu-vartana. following, attending. 2, compliance, obedience (Bp. 39, 42). 3, *concurring, admitting.* 4, obliging or serving another. 5, consequence, result. 6, *continuance.* 7, supplying from a previous rule. see ಒಮ್ಮು.

ಅನುವರ್ತನೆ anu-vartane. = ಅನುವರ್ತನ. supplying from a previous rule (Śmd, 79. 85. 151. 183 Cm.).

ಅನುವರ್ತಿ anu-varti. following; compliant, obedient, resembling. (J. 15, 6).

ಅನುವರ್ತಿಸು anu-vartisu. to supply from a previous rule (Śmd. 299). 2, to refer or apply to through a series (Si. 64). 3, to go after, to follow. ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು, ಅಥವಾ ಸದ್ಬೋಧೆಯನ್ನು, ಅನುವರ್ತಿಸಬೇಕು (My.).

ಅನುವಶ anu-vaśa. obedience to the will of another; obedient to the will of another (Abh. P. 16, 39 va.).

ಅನುವಾಕ anu-vāka. *saying after, recital, reading.* 2, a section, a chapter.

ಅನುವಾದ ānu-vāda. saying after or again, explanatory repetition or reiteration with corroboration or illustration; confirmation; trying to establish by reasoning (My.); rumour; slander. see Kāvy. II, 1, A, 29.

ಅನುವಾದಿಸು anu-vādisu. to argue, to reason (My.).

***ಅನುವಿಸು anuvisu.** to follow, to emulate. [ಅನುವಿಸೆ ಬೇಟಕಾಱನೊಲವಿರ್ಮಡಿಯಪ್ಪುದು Pb. 4, 103; Ap. 12, 42]; Abh. P. 5, 133.

ಅನುವು anuvu. = ಅನು 1. (C.). — ಅನುವುತನುವು. = ಅನುತನು. (S. Mhr.). 2, preparation, equipping, etc. for setting out (My.); a refreshment (My.).

ಅನುವೃತ್ತಿ anu-vṛitti. acting in confirmity with. 2, complying with. 3, reference to what precedes, continued course or influence of a preceding rule or assertion on what follows. 4, reverting to. 5, *imitating, doing or acting in like manner; conformity to usage* (ಯಾತ್ರೆ; see ಅನುಸರಿಸು). see ಯಥಾರ್ಥಾನುವೃತ್ತಿ.

ಅನುವೇಷ್ಟಿಸು anu-vēṣṭisu. to surround (J. 2, 1).

ಅನುವೇಸು anuvēsu. = ಅನ್ವಯಿಸು. (ಅನ್ವಯಿಸು, ಅರ್ಥ ಹೇಳು G.).

ಅನುವ್ರಜ್ಯೆ anu-vrajye. *following a departing guest a little distance, as a mark of respect.*

ಅನುಶಕ್ತ anu-śakta. able, strong, being gifted with (Bp. 39, 68).

ಅನುಶಕ್ತಿ anu-śakti. ability, power, strength, energy (Bp. 26, 24; 35, 1).

ಅನುಶಯ anu-śaya. close connection (ಸಹಾಯ Nn. 142). 2, the evil result of an act that clings to the soul and causes it to enter other bodies. 3, *repentance, regret, mental distress* (ಉದ್ವೇಗ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ 142). 4, *ancient or intense enmity, wrath* (ಮುನಿಸು, ಕೋಪ 142). see ಮಱುಗುಹ. — ಅನುಶಯಮ್ಪಡು. -o-ವಡು. to feel remorse, to repent (ವಿಪ್ರತಿಸಾರ, ಅನುಶಯ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಅನುತಾಪ Hlā.).

***ಅನುಶಯಾಕ್ಷೇಪ anuśaya-ākṣēpa.** a figure of speech. Kr. 3, 102.

ಅನುಶರ anu-śara. a rākṣasa, a sort of demon. (R.).

ಅನುಶಾಸನ anu-śāsana. regulating; binding under laws; instruction, direction. see ದರ್ಶನಾನುಶಾಸನ, ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ.

ಅನುಶ್ರುತ anu-śruta. handed down by vedic tradition. 2, perpetual, eternal (ನಿತ್ಯ, ಅಜಸ್ರ Nn. 132; ಸದಾ, ನಿರಂತರ 137). 3, = ವಾರ್ತೆ, ಸಮನ್ತು (137).

ಅನುಷಂಗ anu-ṣaṅga. close adherence, connexion, association. 2, *tenderness, compassion.* 3, necessary consequence.

ಅನುಷ್ಟುಪು anuṣṭupu. Tbh. of ಅನುಷ್ಟುಭ್. (Mr. 362).

ಅನುಷ್ಟುಭ್ anu-ṣṭubh. following in praise or invocation. 2, speech; Sarasvatī. 3, N. of a type of metres (Ch.).

ಅನುಷ್ಠಾನ anu-sthāna. commencing, undertaking; doing or engaging in any work, performance or practice, business (Śmd. 5. 6). 2, acting in conformity to.

ಅನುಷ್ಠಿತ anu-sthita. done, practised; effected, accomplished; followed, observed; done conformably. (Bp. 46, 64).

ಅನುಷ್ಠಿಸು anuṣṭhisu. to perform, to practise (Bp. 6, 11; 55, 48. 51; J. 29, 5).

ಅನುಷ್ಣ an-uṣṇa. not hot (ಉಷ್ಣವಿಲ್ಲದ G.; My.). 2, apathetic. 3, *lazy, sluggish.*

ಅನುಸನ್ಧಾನ anu-sandhāna. investigation, inquiry, searching into. 2, setting in order, arranging, planning. 3, plan, scheme. 4, connecting, congruous or suitable connection (Bp. 8, 26; 41, 11). 5, the act of fixing (an arrow on a bow-string, Grj. 8, 45 va.).

ಅನುಸನ್ಧಿಸು anu-sandhisu. to connect; to join (Ch. v. 292).

ಅನುಸರಣ anu-saraṇa. going after, following; imitating. 2, conformity to; consequence of. 3, custom, habit, use.

ಅನುಸರಿಸು anu-sarisu. to do or act in like manner (ಅನುವೃತ್ತಿ, ಯಾತ್ರೆ Hlā.; ಯಾತ್ರೆ Nn. 159; Mr. 479); to follow. ನೀನ್ ಅನುಸರಿಸಿದೆ ಕುಮಾರ್ಗಮಂ (Bp. 60, 39); to use. ಕೆಲಮ್ಬರ್ ಅದನ್ ಅನುಸರಿಸುವರ್ (Śmd. 71, o. r. ಅಂಗೀಕರಿಸುವರ್).

ಅನುಸರಿಸುವಿಕೆ anusarisuvike. conformity to, approbation, propitiousness (ಪ್ರಸಾದ Si. 433).

ಅನುಸಾರ anu-sāra. = ಅನುಸರಣ. (Śmd. 346; Si. 67).

ಅನುಸಾರತಃ anu-sārataḥ. *conformably to.*

ಅನುಸಾರಿ anu-sāri. (-ನ್). following, acting according to, agreeing to; a follower (Bp. 3, 68; 5, 68; 39, 60).

ಅನುಸಾರಿಣಿ anu-sāriṇi. she who is following, etc. (My.). 2, N. of the second string of a lute (My.; Br.).

ಅನುಸಾಲ್ವ anu-s$_o$lva. N. of a king (J. 8, 29. 36).

ಅನುಸೋಯೆ anu-sōye. N. (Bp. 52, 25).

ಅನುಸ್ವಾರ anu-svāra. after-sound. 2, the nasal sound as represented by a dot or circle. 3, that dot when not representing a nasal sound. see Śmd. 19. 192. 203. 205; Kāvy, I, 2, 12. 13. 31. 32.

ಅನುಹಾರ anu-hāra. *imitation.* 2, resemblance.

ಅನುಹಾರ್ಯ anu-hārya. to be imitated. 2, *monthly obsequies on the day of the new moon.*

ಅನೂಕ anūka. the backbone, the spine. 2, a former state of existence. 3, *race, family;* a good family (ಸತ್ಕುಲ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕುಲ Nn. 129). 4, *temperament, disposition, character* (ಶೀಲ, ಆಚಾರ 129).

ಅನೂಚಾನ anūcāna. devoted to study. 2, *a Brāhmaṇa versed in the vēdas and vēdāṅgas* (ಪೂರಯಿಸ್ಸಿ ವೇದವೋದಿದಂ Mr. 250). 3, well-behaved.

ಅನೂತ್ನ a-nūtna. not young, not recent, ancient (Bp. 4, 2).

ಅನೂನ an-ūna. undiminished, whole, entire. 2, having full power. 3, not less, not inferior. see Ch. v. 327; Śmd. 108. 130; Bp. 6, 9; 31, 17; 61, 38; Rśv. 4, 76; ಅತ್ಯನೂನ.

ಅನೂನಕ an-ūnaka. = ಅನೂನ. *undiminished, etc.*

ಅನೂಪ anūpa. *situated near the water, rich in water.* 2, a watery country.

ಅನೂರಾಧೆ anū-rādhe = ಅನುರಾಧೆ. (My.).

ಅನೂರು an-ūru. thighless. 2, *Aruṇa, the charioteer of the sun;* the dawn.

ಅನೂಷರ an-ūṣara. not saline.

ಅನೃಜು an-ṛiju. not straight. 2, *perverse, wicked.*

ಅನೃತ an-ṛita. not true, false. 2, *falsehood, lying, cheating* (ಕಟ್ಟುಕ, ತೊದಲ್, ನೂಳ್, ಪುಸಿ Kk. 60). 3, *agriculture,* as opposed to gleaning (ಋತ). see ಹುಸಿ.

-ಅನೆ ane. 1. = -ಅಗೆ 4. a suffix to form adverbs, *e. g.* ಕಮ್ಮನೆ, ಇಮ್ಮನೆ, ನೆಟ್ಟನೆ, ಉಸಿಕನೆ (Śmd. 389; see 229. 391. 392. 393. 398). (*cf.* Kannaḍa, Te. ಅನೆ, when it is said, to wit? T. ಅನ = K. ಆದ, having become?).

-ಅನೆ ane. 2. (= -ಅನ 2, -ಆನೆ 4). see *e. g.* ದಪ್ಪನೆ 2, ದುಣ್ಣನೆ.

-ಅನೆಯ aneya. = -ಅನೇ. an affix to denote grades in number or position: of that number, of such a position, etc. ಅನಿತನೆಯ, ಇನಿತನೆಯ, ಒನ್ದನೆಯ, ನೂಱನೆಯ (Śmd. 243). ಎರಡನೆಯವರ ಮಾತು (B. 1, 6).

-ಅನೇ anē. = -ಅನೆಯ, of which it is the common form. ಇವು ಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಮೂಱು ಶಬ್ದಗಳು (Si. 106). ಎಣ್ಬನೇ ಭಾಗವು (379). ಮೊದಲನೇ ಪುಸ್ತಕ (B. 2, 1). ಎರಡನೇ ಪುಸ್ತಕ (2, 1). ಎರಡನೇ ಹಕ್ಕಿಗಳು (2, 6).

ಅನೇಕ an-ēka. *not one, many, much.* 2, the plural number (Śmd. 178; ಬಹುವಚನ 179 Cm.).

ಅನೇಕಧಾ anēka-dhā. *in many ways.* 2, often.

ಅನೇಕಪ anēka-pa. *an elephant* (drinking in two ways, with his trunk and with his mouth).

ಅನೇಕವಚನ anēka-vacana. the plural number (Śmd. 172. 254; Kāvy. I, 5, 6-12).

ಅನೇಕವಿಧ anēka-vidha. *of many kinds, in different ways, various.*

ಅನೇಕಾಕ್ಷರ anēka-akṣara. more than one syllable; having more than one syllable, polysyllabic (Śmd. 53. 84. 85; Kāvy. I, 5, 44-46). 2, a man of great literary merit (Ch. v. 12).

ಅನೇಕಾಕ್ಷರಧಾತು anēkākṣara-dhātu. a verbal root (theme) with more than one syllable (Śmd. 54. 273).

ಅನೇಕಾಗ್ರತೆ anēka-agrate. the state of being engaged in various pursuits; the state of having many branches (J. 2, 8).

ಅನೇಕಾನ್ತ an-ēkānta. having not only one end or aim or meaning, allowing possibility (ಸ್ಯಾತ್, ಏಕಾನ್ತವಲ್ಲದುದು Nn. 160).

ಅನೇಕಾವರ್ತಿ anēka-āvarti. many times (C.).

ಅನೇಡಮೂಕ anēḍa-mūka. deaf and dumb. (ಕಿವುಡನಿದ್ದ ಮೂಕ G.). 2, *blind.* 3, wicked (ಕೆಟ್ಟ ಮನಸಿನವ G.).

ಅನೇಯ a-nēya. not to be led or governed; improper to be constructed or concluded (Śmd. 177; see Kāvy. III, 1, A, 8).

ಅನೇಹಸ್ an-ēhas. unobstructed. 2, *time.*

ಅನೋಕಹ an-ōka-ha. not quitting the house. 2, *a tree.*

ಅನೋಜೆ an-ōje. one of the eighteen dōṣas in poetry (Ch. v. 40).

ಅನ್ತ anta. 1. = ಎನ್ತ 1. a common P. p. of ಅನ್ 1, q. v.

ಅನ್ತ anta. 2. = ಅನ್ಥ, etc., q. v. (My.). ಅಗಲವಾದನ್ತ, ಬೇಕಾದನ್ತೆ ಆಗಳಾಡುವನ್ತ ಎರಡು ಕಿವಿಗಳು (B. 5, 18). ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಗಳನ್ತ ಚೆಲೋ ಬತ್ತಿಗಳು (5, 26). ಈಗ ಆದನ್ತ ಜಯವು (5, 52). ಹೇಱುವನ್ತವುಗಳು (5, 83). ಅನ್ತವರ ಕೆಲಸ (5, 86). ಅನ್ತವನೇ (5, 131). ಅನ್ತವರ್ (Bp. 57, 39), ಅನ್ತವಂ (60, 40). 2, braggingly: such a worthy (as he, she, it; S. Mhr.). ಅವನನ್ತ ಬನ್ದನು, such a powerful, or virtuous, or rich man as he came. ಅವಳನ್ತ ಬನ್ದಳು, such a worthy as she came. ನಾನನ್ತ ಬನ್ದೆನು, such a worthy as I came.

ಅನ್ತ anta. 1. = ಅನ್ತ 8, etc. (Śmd. 379; *cf.* ಅನ್ತ 2, No. 13). see ಅನ್ತಪುರ.

ಅನ್ತ anta. 2. *end, limit, boundary, term* (ಕಡೆ Nn. 88; ಕೊನೆ G.). 2, *end, completion* (ತೀರಗಡೆ G.); a total, whole amount. 3, *end of life, death.* 4, decay, destruction (ಜೀರ್ಣ. ಜೀರ್ಣವಾದುದು 88). 5, *a final syllable, termination.* 6, the last word of a compound. 7, the meaning of a word (ಪದಾರ್ಥ, ಪದದ ಅರ್ಥ 88). 8, settlement, certainty; law (ಧರ್ಮ 88). 9, works (ಕರ್ಮ, ಕರ್ಮಗಳು 88). 10, nature, disposition, essence (ಸತ್ವ 88). 11, Indra (ವಾಸವ, ಇನ್ದ್ರ 88). 12, nearness, proximity (ಸಮೀಪ 88). 13, inner part, inside (ಒಳಗು 88; *cf.* ಅನ್ತ 1). see ಅದನ್ತ.

ಅನ್ತಃ antaḥ. = ಅನ್ತ 1, ಅನ್ತರ್ q. v., ಅನ್ತಸ್.

ಅನ್ತಃಕರಣ antaḥ-karaṇa. the inner organ, the mind, the thinking faculty, the heart, the conscience, the soul (Bp. 5, 59; 36, 36; 57, 31). 2, favor, love, compassion, mercy (ದಯೆ, ಪ್ರೀತಿ C.). — ಅನ್ತಃಕರಣ ಪಡು. to have or feel compassion (B. 4, 91). — ಅನ್ತಃಕರಣಪ್ಪಡೆ. -೦-ಪಡೆ. to obtain favor (Rśv. 5, 19 va.).

ಅನ್ತಃಕರಣಮಲಿನೆ antaḥkaraṇa-maline. a woman whose mind is impure (Bp. 40, 53).

ಅನ್ತಃಕರಣಶುದ್ಧ antaḥkaraṇa-śuddha. a man whose mind is pure (Bp. 38, 2).

ಅನ್ತಃಕರಣಶುದ್ಧಾತ್ಮ antaḥkaraṇaśuddha-ātma. a person whose mind is pure (Bp. 37, 48).

ಅನ್ತಃಕರಿಸು antaḥ-karisu. to enclose, to comprise (Cpr. 5, 3).

ಅನ್ತಃಕರುಣ antaḥ-karuṇa. = ಅನ್ತಃಕರಣ No. 2, of which it is a colloquial form (B. 5, 62. 120. 132). — ಅನ್ತಃಕರುಣ ಹುಟ್ಟು. compassion to arise. ಆತಗೆ ಅನ್ತಃಕರುಣ ಹುಟ್ಟೆ (B. 5, 159).

ಅನ್ತಃಕಲಹ antaḥ-kalaha. inner strife (Si. 267; My.; ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಗುದ್ದಾಟ G.).

ಅನ್ತಃಕ್ರಿಯೆ antaḥ-kriye. doing, *i. e.* placing, within: receiving into (oneself), taking in. see ಒಳ ಕೆಯ್.

ಅನ್ತಃಪಾದವಿಚ್ಛೇದ antaḥ-pāda-vicchēda. division of the various inner parts (Kāvy. III, 3, B, 172).

ಅನ್ತಃಪುರ antaḥ-pura. = ಅನ್ತವುರ. *the inner or female apartments, the gynaeceum.* 2, the king's palace. 3, those who live in the female apartments. 4, a queen.

ಅನ್ತಃಶುದ್ಧಿ antaḥ-śuddhi. inward purity (My.).

ಅನ್ತಃಸತ್ವ antaḥ-satva. inner strength or power (My.).

ಅನ್ತಃಸತ್ವೆ antaḥ-satve. a pregnant woman. 2, the plant Semecarpus anacardium. (R.).

ಅನ್ತಃಸಾರ antaḥ-sāra. having internal essence; internal essence or treasure, inner store or contents. (My.).

ಅನ್ತಃಸ್ಥ antaḥ-stha. = ಅನ್ತಸ್ಥ, ಅನ್ತಸ್ತು. being in the midst or interior (Rśv. 1, 102). 2, a semivowel (ಯ, ರ, ಲ, ವ, My.; Te.).

ಅನ್ತಃಸ್ವೇದ antaḥ-svēda. an elephant. (R.).

ಅನ್ತಕ antaka. making an end, causing death. 2, *Yama, the god of death* (ಜವ, ಅಜ, ದಮ್ಮ, ಧಡಿಗೆಯ್ಯ, etc. Śm. 12). 3, end. 4, death. 5, a total, whole, or aggregate (Te., R.; see ಅನ್ತ No. 2). ಅನ್ತಕನ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೆದಱೆ, ಸನ್ತೆಗೋವಿನ್ದನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಹೆದಱುತ್ತೇನೆ (Prv.).

* **ಅನ್ತಕಬೊನ್ತಕ antaka-bontaka.** murderer, destroyer. ಕೂಡಲ ಚನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರ ಅಂತಕಬೊಂತಕರೆನಬೇಡ, ಅವರಂತುವನಾ ಶಿವನೇ ಬಲ್ಲ Cv. 244.

ಅನ್ತಕಹರ antaka-hara. the captivator or destroyer of Yama or death: Śiva (Bp. 57, 28).

ಅನ್ತಕಾನ್ತಕ antaka-antaka. the destroyer of death: Śiva (Bp. 18, 23; ಕಾಲ Mr. 520).

ಅನ್ತಗ anta-ga. going to the end; thoroughly conversant with. (R.).

ಅನ್ತಗಮನ anta-gamana. the going to the end of something, finishing. 2, *the going to meet death, starving oneself to death.*

ಅನ್ತತೆ antate. the state of being at the end or final. see ಅಕಾರಾನ್ತತೆ, ಅದನ್ತತೆ.

ಅನ್ತತ್ವ antatva. = ಅನ್ತತೆ. see ಅಕಾರಾನ್ತತ್ವ.

ಅನ್ತದೆ antade. = ಅನುತದೆ, ಅನ್ನುತದೆ, it says (C.; B. 5, 94). [colloq.].

ಅನ್ತಪ್ಪ antappa. [= ಅನ್ತಹ, ಅನ್ಥ etc. of that kind, such]. see s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತಪ್ರಾಸ anta-prāsa. a kind of alliteration (Ch.).

ಅನ್ತಯಮಕ anta-yamaka. a kind of yamaka (Kāvy. III, 2, B, 3).

ಅನ್ತರ್ antar. = ಅನ್ತಃ, etc. *within, in the middle or interior.* 2, between. 3, amongst. see Śmd. 99.

ಅನ್ತರ antara. = ಅನ್ತ 2. *being in the interior, interior.* 2, near, proximate. 3, *related, intimate, dear.* 4, *lying adjacent to, exterior.* 5, distant. 6, different from. 7, *the interior, the midst* (ಒಳಗು Nn. 93; ಮಧ್ಯ Nn. 77; Mr. 531). 8, the soul; the mind (ಆತ್ಮನು 77; ಅನ್ತರಾತ್ಮ 531; ಮನ, ಮನಸ್ಸು 77). 9, *an interval, intermediate space or time* (ತೆಱಹು 531; ಒನ್ದೆಡೆ, ತೆಱಪು 77; ಕ್ಷಣ 77. 10, separation (ವಿಯೋಗ, ವಿರಹ 77). 11, *distance* (B. 2, 26). 12, *difference* (B. 5, 190); disagreement; inaccuracy. 13, remainder, rest. 14, *another thing, manner, way, or state* (ಹೊಱಕೂಟ 77; 531). 15, *a variety,* a species (ವಿಶೇಷ, ನಡೆವ ವಿಶೇಷ 77; 531). 16, *a hole, an opening* (ಬಿಲ, ಛಿದ್ರ 77; ಛಿದ್ರ 531). 17, *a period of time.* 18, *a weakness, a deficiency, a foible* (ಮಱಹು 77; 531). 19, *occasion, opportunity* (ಅವಸರ 531). 20, *respect, regard, sake.* 21, a surety; guaranty. 22, *clothing* (ಅಮ್ಬರ, ವಸ್ತ್ರ 77; ಒಳಗುಡುವ ಸೀರೆ 531). 23, surpassing (ಅತಿಕ್ರಮ, ಕೆಯ್ಮೀಱಿ ಹೋದದು 77). 24, great height or elevation or rank (ಮಹೋತ್ಸೇಧ, ಅತಿಯುದ್ದ 77). 25, the foot (ಪಾದ, ಕಾಲು 77). 26, a sound, a cry (ನಾದ, ಧ್ವನಿ 77). 27, an obstacle (My.; ತಡೆ G.; *cf.* ಅನ್ತರಾಯ). 28, the mid-space or the heavens (Mhr.; see ಅನ್ತರಚಣ್ಡು, ಅನ್ತರಪಿಶಾಚಿ). 29, at the end of compounds: different, other, another, *e. g.* ದೇಶಾನ್ತರ, another country. see ವೃತ್ತಿ. [-ಅನ್ತರ ಮಾಡು. a tier roof].— ಅನ್ತರಲೆ. -ಲೆ. in the very midst; even in the air. ಅನ್ತರಲೆ ಜೋತಾಡುವನು (B. 5, 137). — ಅನ್ತರಲೇ. -ಲೇ. = ಅನ್ತರಲೆ. ಚೊಗಸೆಯ ಮಾಡಿ, ಕಕ್ಕಡವನ್ನು ಅನ್ತರಲೇ ಹಿಡುಕೊಣ್ಣು (B. 4, 63). — ಅನ್ತರಾಟೆ. -ಅಟೆ. swinging or dangling in the air, the state of being without support or help. ಅವನಿಗೆ ಅನ್ತರಾಟೆವಾಯಿತು (My.). ಎನ್ತೆನ್ತಾ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ತರಾಟೆ! ಕಾಲಭೈರವೇವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸವೇ? (Prv.). 30, the storey of a building. see ದೊಡ್ಡ ಅನ್ತರ.

ಅನ್ತರಂಗ antar-aṅga. the inner part, the interior. 2, the mind, the heart. 3, the mind's thought or intention (ಮನಸಿನೊಳಗಿನ ಮಾತು G.). 4, secrecy, privacy (C.; Te.). see Bp. 33, 9; 36, 12; 54, 54; Kk. 2.

ಅನ್ತರಗಂಗೆ antara-gaṅge. = ಅನ್ತರದಾಮರೆ, ಅನ್ತರವಲ್ಲಿ. a water-plant, without any root to the ground, swimming upon the surface of lakes, etc., Pistia stratiotes Lin. (St. & Pl.; Te.). 2, Cassyta filiformis Lin. and different kinds of Lemna (Z.).

ಅನ್ತರಚಣ್ಡು antara-caṇḍu. a ball to throw up in the air (My.).

ಅನ್ತರದಾಮರೆ antara-tāmare. = ಅನ್ತರಗಂಗೆ. (Te.; R.).

ಅನ್ತರನ್ತರ antar-antara. having an intermediate space between itself and something else; gradually rising one above the other, as hills, tier-like (C.). 2, leaving a proper distance between one another, *e. g.* when sitting at meals (C.). 3, storied; the storey of a building (ತರ Śm. 105, ನೆಲೆ 106). *cf.* ಅನ್ತಸ್ತು.

ಅನ್ತರಪಿಶಾಚಿ antara-piśāci. an aerial he or she-demon: a soul for which the funeral rites have not been performed (My.).

***ಅನ್ತರಬೆನ್ತಱ antara-bentaṟa.** a kind of devil; spirit. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಬೆಂತಱ ನಾನಯ್ಯ Bv. 259.

ಅನ್ತರವಲ್ಲಿ antara-valli. = ಅನ್ತರಗಂಗೆ, etc. (ವಾರಿಪರ್ಣಿ, ಕುಮ್ಭಿಕೆ, ಸಿಱಿಡವು Nr.).

ಅನ್ತರವಳ antara-vaḷa. a man who keeps the inner door (Bp. 16, 13).

ಅನ್ತರಳೆ antaraḷe. = ಅಣ್ವಾಳ, etc. (St. & Pl.).

ಅನ್ತರಾ antarā. *in the middle, inside, among, between.* 2, in the meantime. 3, near.

ಅನ್ತರಾಣ antar-āṇa. 2. = ಅನ್ತರಾಳ. (My. occasionally).

ಅನ್ತರಾತ್ಮ antar-ātma. *the soul; the supreme soul as residing in the interior of creatures as the individual soul* (see ಅನ್ತರ No. 8). 2, the heart or mind.

ಅನ್ತರಾನ್ತರ antara-antara. the inner soul, oneself (Bp. 18, 43). 2, various interior places (J. 6, 42). 3, state of more or less, difference (My.).

ಅನ್ತರಾಭವಸತ್ವ antarā-bhava-satva. *the soul after death and previous to its being born again, a ghost.*

ಅನ್ತರಾಯ antar-āya. going between. 2, *an obstacle, impediment.* see ವ್ಯಪಾಯ.

ಅನ್ತರಾಯತ್ವ antar-āyatva. = ಅನ್ತರಾಯ No. 2. (Bp. 35, 25).

ಅನ್ತರಾಲ antar-āla. = ಅನ್ತರಾಣ, ಅನ್ತರಾಳ. *intermediate.* 2, *intermediate space, intermediate time* (ಮಧ್ಯ Śmd. 143 Cm.). 3, anything between. 4, an intermediate point of the compass (ಪ್ರದಿಶೆ, ವಿದಿಶೆ Mr. 59); a direction, a region of the sky (ಗೋಣ್ಣು 59).

ಅನ್ತರಾಳ antar-aḷa. = ಅನ್ತರಾಲ, etc. (Śmd. 194; Si. 82).

ಅನ್ತರಿಕ್ಷ antarikṣa. the intermediate space between heaven and earth. 2, *the atmosphere or sky* ತಾರಾಪಥ, ಗಗನ Mr. 31).

ಅನ್ತರಿತ antar-ita. gone within, interior, hidden, shielded; departed, disappeared, perished, dead; separated, detached; impeded; remainder. see ಕಲಹಾನ್ತರಿತೆ, ಸಾಮಾನ್ತರಿತ.

ಅನ್ತರಿನ್ದ್ರಿಯ antar-indriya. an internal organ: manas, buddhi, ahaṅkāra, and citta. see ಅನ್ತಶ್ಚತುಷ್ಟಯ.

ಅನ್ತರಿಸು antarisu. to leave a space between, to go out of the way (Bp. 61, 24). 2, to delay, to defer, to put off [ಅಯುಧವಿಕ್ಕಿದವಂಗೆ ವೀರದ ಮಾತೇಕೆ ಲಿಂಗವನಂತರಿಸಿದವಂಗೆ ಒಳನುಡಿಯೇಕೆ Bv. 630]. (Ch. v. 70; Bp. 9, 49; 14, 3; 28, 51; J. 10, 25; 24, 9; 30,1). 3, to disappear (Bp. 52, 50).

ಅನ್ತರೀಪ antarīpa. *an island* (ನೀರ ನಡುಗುಱುವ Mr. 416, o. r. -ಗುಱುವ).

ಅನ್ತರೀಯ antarīya. *an under or lower garment;* clothes (ಪರಿಧಾನ, ಉಡಿಗೆ Mr. 343).

ಅನ್ತರೇ antarē. *amidst, among, between.*

ಅನ್ತರೇಣ antarēṇa. *amidst, between.* 2, *except, without.* 3, during.

ಅನ್ತಱು antaṟu. this word appears to be presupposed for the instrumental forms given below: regular succession, subsequence. (Te. ಅನ್ತಟಿ, afterwards, and then). — ಅನ್ತಱಿಂ, ಅನ್ತಱಿನ್ದಂ, ಅನ್ತಱಿನ್ದೆ (Śmd. 398). subsequently, after, afterwards (ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ 112). ಅವರ್ಕೆ (o. r. ಅದರ್ಕೆ) ಅನ್ತಱಿನ್ದೆ (112). ಅನ್ತಱಿನ್ದೆ ಅವರನ್ ಆ ಪೊಟಿಲೊಳ್ ಕಾಣಲ್ ಬನ್ತು (112).

ಅನ್ತರ್ಗಡು antar-gaḍu. filled with worms. 2, *unprofitable, useless* (ನಿರರ್ಥಕ, ಅಪ್ರಯೋಜಕ Mr. 459).

ಅನ್ತರ್ಗತ antar-gata. gone between or into. 2, being in, included in (Śmd. 91). 3, being in the interior, internal, hidden, secret, 4, disappeared, perished. 5, *forgotten.* see Bp. 33, 7; 53, 1.

ಅನ್ತರ್ಗತಸ್ವನ antargata-svana. an indistinct tone. see ಮಿಸುಕು.

ಅನ್ತರ್ಗೃಹ antar-gṛiha. *an inner apartment of the house.*

ಅನ್ತರ್ಜಠರ antar-jaṭhara. *the stomach.*

ಅನ್ತರ್ದಾಹಕ antar-dāhaka. a man who causes internal heat (Bh. 2, 1, 60).

ಅನ್ತರ್ದೇಹ antar-dēha. *the entrails.*

ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ antar-dvāra. *a private or secret door within the house* (Bp. 61, 29).

ಅನ್ತರ್ಧಾನ antar-dhāna. disappearance, invisibility. (My.). Grj. 8, 35.

ಅನ್ತರ್ಧಿ antar-dhi. *concealment, covering;* disappearance.

ಅನ್ತರ್ಧೂಪ antar-dhūpa. incense put inside the stone in which the liṅga stands (Bp. 43, 20).

ಅನ್ತರ್ಧೆ antar-dhe. *concealment, covering;* disappearing.

ಅನ್ತರ್ಭೂತ antar-bhūta. being within; internal, inner. (My.).

ಅನ್ತರ್ಭೇದ antar-bhēda. piercing into. see ನಾಟ್ಟು.

ಅನ್ತರ್ಮನಸ್ antar-manas. *sad, perplexed.*

ಅನ್ತರ್ಮನ್ದಿರ antar-mandira. = ಅನ್ತರ್ಗೃಹ. (Bp. 46, 20).

ಅನ್ತರ್ಮುಖ antar-mukha. (Śmd. 99). going into the mouth. 2, possessed of contemplation; continued attention of the mind to the supreme soul (My.).

ಅನ್ತರ್ಮುಖಿ antar-mukhi. = ಅನ್ತರ್ಮುಖ No. 2, (My.).

ಅನ್ತರ್ಯ antarya. interior. 2, the interior (Bp. 8, 5). 3, a hidden thought (ಒಳಮಾತು G.).

ಅನ್ತರ್ಯಾಮಿ antar-yāmi. checking or regulating the internal feelings. 2, the soul. 3, the supreme soul. 4, a kind of vital air (ಆತ್ಮನೊಳ್ ಮುಖ್ಯನಪ್ ಅಹ ಗಾಳಿ Mr. 52).

ಅನ್ತರ್ಲೀನ antar-līna. entered into, absorbed into, swallowed up, in. 2, inherent. 3, sunk in; humble, low. see ನೆಕ್ಕು, ನೆಟ್ಟು.

ಅನ್ತರ್ವಂಶಿಕ antar-vaṁśika. *the superintendent of a gynaeceum.*

ಅನ್ತರ್ವತ್ನಿ antar-vatni. *a pregnant woman.* (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307).

ಅನ್ತರ್ವರ್ತಿ antar-varti. internal, included, dwelling in. 2, an in-door servant (Bp. 9, 46; 43, 44).

ಅನ್ತರ್ವಸಿಕ antar-vasika. (= ಅನ್ತರ್ವಂಶಿಕ?). a superintendent of servants (ತೊತ್ತುವೆಗ್ಗಡೆ Mr. 268, o. r. ತೆತ್ತು-).

ಅನ್ತರ್ವಾಣಿ antar-vāṇi. *skilled in the śāstras.*

ಅನ್ತರ್ವಾಸ antar-vāsa. = ಅನ್ತರ್ಮನ್ದಿರ. (Bp. 55, 5).

ಅನ್ತರ್ವೇದಿ antar-vēdi. belonging to the inside of the sacrificial ground; an inner vēdi or seat. 2, the Doab or the district between the Gaṅgā and Yamunā rivers. (R.).

ಅನ್ತವುರ anta-vura. Tbh. of ಅನ್ತಃಪುರ (Śmd: 380; Śm. 37).

ಅನ್ತಶ್ಚತುಷ್ಟಯ antaḥ-catuṣṭaya. = ಅನ್ತರಿನ್ದ್ರಿಯ. the inner aggregate of the four organs (Bp. 43, 2).

ಅನ್ತಸ್ antas. = ಅನ್ತಃ, etc.

ಅನ್ತಸ್ತಾಪ antas-tāpa. inward heat; mental distress (ಉದ್ವೇಗ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ, ಅನುಶಯ Nn. 142; ನಿಗ್ರಹ, ಮನಸ್ತಾಪ 160).

ಅನ್ತಸ್ತು antastu. Tbh. of ಅನ್ತಃಸ್ಥ. being in the middle or between. 2, being one above another, a tier, a storey of a building (C.; Te.; B. 4, 121. 149). 3, degree of dignity, rank, position. ಅವನ ಮಾನದ ಅನ್ತಸ್ತು ಹೆಚ್ಚಿತು (My.).

ಅನ್ತಸ್ಥ anta-stha. = ಅನ್ತಃಸ್ಥ, etc. a secret thought or secret (J. 30, 31; Te.). Bh. 4, 2, 50.

ಅನ್ತಸ್ಥಿತ anta-sthita. being inside; one of the higher officers of a king. see ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ.

ಅನ್ತಹ antaha. = ಅನ್ತಪ್ಪ etc. see s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತಾ antā. = ಅನ್ಥ, ಅನಾಥ etc. (My.). ಅನ್ತಾ ದಣ್ಣು (B. 5, 51). ಅನ್ತಾವು (5, 163). ಅನ್ತಾದು (5, 186). see Prvs. s. ತಾಯ್, ಬಟ್ಟೆ 2.

ಅನ್ತಾದಿಪ್ರಾಸ anta-ādi-prāsa. a kind of alliteration (Ch.).

ಅನ್ತಾನುಪ್ರಾಸ anta-anuprāsa. the anuprāsa when final (Kāvy. III, 2, B, 33).

ಅನ್ತಾನೆ antāne. = ಅನುತ್ತಾನೆ, ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ, he says (My.; B. 5, 64. 127. 129). [colloq.].

ಅನ್ತಾರೆ antāre. = ಅನುತ್ತಾರೆ, ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ, they say (My.; B. 5, 133; G. 58. 65. 564). [colloq.].

ಅನ್ತಾವಸಾಯಿ anta-avasāyi. *a Cāṇḍāla.* 2, *a barber.* 3, N. of a Muni.

ಅನ್ತಾಳೆ antāḷe. = ಅನುತ್ತಾಳೆ, ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ, she says (My.; B. 5, 127. 133). [colloq.].

ಅನ್ತಿ anti. = ಅನುತಿ, ಅನ್ನುತಿ, thou sayest (C.). [colloq.].

ಅನ್ತಿ anti. an elder sister. see ಅತ್ತಿ, ಅತ್ತಿಕೆ. (T. ಅನ್ನೈ, mother, elder sister).

ಅನ್ತಿಕ antika. *near, proximate.* (Bp. 34, 13; 43, 23). 2, *vicinity, neighbourhood.* 3, end, termination (ಅವಧಿ, ಕಡೆ Nn. 120).

ಅನ್ತಿಕತಮ antika-tama. *very near, close by.*

ಅನ್ತಿಕಾಶ್ರಯ antika-āśraya. *a contiguous support.*

ಅನ್ತಿಕೆ antike. = ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ. *a fire-place.* 2, *an elder sister* (see ಅನ್ತಿ).

ಅನ್ತಿನ್ತು antintu. see s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತಿಮ antima. immediately following. 2, *final, last.* 3, the end (ಅನ್ತ್ಯ, ಕಡೆ Śmd. 371 Cm.; ಕಡೆ 372).

ಅನ್ತಿರೆ antire. see s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೀರಿ antīri. = ಅನುತ್ತೀರಿ, ಅನ್ನುತ್ತೀರಿ, you say (My.; B. 5, 134). [colloq.].

ಅನ್ತು antu. 1. that manner, so as that, in that manner, thus, so, as (ಪ್ರಕಾರಕಾಲ್ಯಾರ್ಥ Śmd. 399; ಹಾಗೆ or ಹಾಂಗೆ 17. 19. 38. 46. 88 Cm.; Tu. ಅಂಚ; Te. ಅಟು). it occasionally serves to complete a verse (Śmd. 398). ಅನ್ತು, ಇನ್ತು, ಉನ್ತು, ಎನ್ತು (899). [ಕುಱುತಂತು ಪೆಱರ ಬಗೆಯಂ ತೆಱೆದಿರೆ ಪೆಱಗರ್ಱುಪಲಾಪರ್ವಂ ಮಾತಱುವಂ Kr. 1, 15; Pb. 1, 17; Ap. 1, 25]. ನಾನ್ ಅನ್ತು ಬೆಂಕಿ ಆದೇನು (B. 2, 44). ಮುಂಚಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅನ್ತು ನೀವು...ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (3, 1). ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ನಾಳಿಗೇ ತರುತ್ತೇನೆನ್ದು, ಒಪ್ಪಿಕೊಣ್ಡು, ಅನ್ತು ಬನ್ದೆನು (3, 49). ನಿನ್ನಿನ್ದ ನನಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ಬ ಮಾತು ಅನ್ತು ನಿಜವೇ (4, 18). ನನಗೆ ಅನ್ತು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆತನವೇ ಸಾಕು (4, 45). ಸಾಕು, ಬಿಡು! ಸಾಕು, ಈಗ ಅನ್ತು ನಿನ್ನ ಮಾತು ನನಗೆ ತೀರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬನ್ತು (4, 184). 2, = ಅನ್ತೂ No. 2, q. v. perhaps all the instances quoted above from B., are to come here. — ಅನ್ತಪ್ಪ. ಅನ್ತು-ಅಪ್ಪ. (or occasionally) ಅನ್ತೆ-ಅಪ್ಪ. being of that kind; such, such a or an;—being of that very kind. ಆತನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿನ್ದೆ ಧವಲವರ್ಣಮ್ ಅನ್ತಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಸ್ವರೂಪಮ್ ಅಪ್ಪ ಶಬ್ದಂ ಪುಟ್ಟುಗುಂ (Śmd. 46). ಅನ್ತಪ್ಪ ಪರಮಶಿವಭಕ್ತರುಗಳ್ (Bp. 25, 15). — ಅನ್ತಪ್ಪಂ. ಅನ್ತಪ್ಪ-ಅಂ 3. such a man; a man like him, her, etc. [ಅಂತಪ್ಪನನಱಿಯೆನೆಂದು ಸಭೆಯೊಳ್ ನುಡಿದಂ Pb. 2, 47]. (Śmd. 191; Kk. 61). — ಅನ್ತಪ್ಪಳ್. ಅನ್ತಪ್ಪ-ಅಳ್. -ಳು. such a woman. ಗಣ್ಡನು ಬಯಸುವ ಅನ್ತಪ್ಪಳು (ಕಾನ್ತೆ Nr.). — ಅನ್ತಲ್ಲದೆಯುಂ. -ಅಲ್ಲದೆಯುಂ. thus and further. this expression occurs in narration, *e. g.* Rśv. 13, 63 va. — ಅನ್ತಹ. -ಅಹ. = ಅನ್ತಪ್ಪ, ಅನ್ನ 1 (Śmd. 191) and ಅನ್ಥ, etc. ಅತ್ಯನ್ತಭಯಗೊಳಿಸುವನ್ತಹ ಯುದ್ಧಭೂಮಿ (ವೀರಾಶಂಸನ Nr.). ಬಲದ ಕಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ಇಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟನ್ತಹ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವು (ಉಪವೀತ Nr.). ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣಬಹನ್ತಹ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಸಿನೀವಾಲಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). frequently in the Cm. on Śmd. as represented in a Mḍb. MS., *e. g.* ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದನ್ತಹ ವಿಭಕ್ತಿಗಳಂ (90). ಸುಲಲಿತಾಕ್ಷರವಹನ್ತಹ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ (98). ಪ್ರತ್ಯಯಾನ್ತವಹನ್ತಹ ಏಕಾರಾನ್ತವು (101); also 125. 140. 141. 142. 169. 173. ಮಾಡುವನ್ತಹ ಕೆಲಸಂ (Bp. 36, 18). ಅನ್ತಹ ದೋಸಂ (57, 78). ಮಾಡುವನ್ತಹ ನಿಮ್ಮ (58, 44). — ಅನ್ತಹಂ. = ಅನ್ತಪ್ಪಂ q. v., ಅನ್ನಂ (s. ಅನ್ನ 1, Śmd. 192; ಅನ್ನಂ Ct. II, 64). — ಅನ್ತಾಗಿ. -ಆಗಿ. (better ಅನ್ತಾಗೆ?). having become thus; now, therefore (Bp. 4, 46; 56, 1). ಅನ್ತಾಗಿಯುಂ, and therefore (2, 38). — ಅನ್ತಿನ್ತು. -ಇನ್ತು. in that manner and in this manner (ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ G.). 2, differing from the ordinary form and practice. ಪ್ರಾಸಚ್ಛನ್ದೋನ್ವಯ ವಿನ್ಯಾಸದಿನ್ ಅನ್ತಿನ್ತು ಶಬ್ದಮ್ ಇರ್ಕುಂ (Śmd. 5; ವ್ಯತ್ಯಯಮಾಗಿ in ವೃತ್ತಿ; ಪಲ್ಲಟವಾಗಿ Cm.). 3, ಅನ್ತು-ಉ 9, ಇನ್ತು-ಉ 9. = ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ, either so or thus (My.; ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ G.). — ಅನ್ತಿರೆ. -ಇರೆ. while being so; so that it becomes thus. 2, = ಅನ್ತೆ, as, like (ಉಪಮಾನ Śmd. 397; ಪೋಲಿಸುವುದು 73; ಹಾಂಗೆ 210 Cm.; ಪೋಲಿಪುದು Śm. 55). ವರಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರದನ್ತಿರೆ (Śmd. 18). ಎಲ್ಲರುಮ್ ಆ ಕರ್ಣನನ್ತಿರೆ ಏನ್ ಚಾಗಿಗಳ್ (183). ಅಕ್ಕುಂ ಪದಾನ್ತ್ಯಲೋಪಂ ತಕ್ಕನ್ತಿರೆ ಕರ್ಮಧಾರಯಕ್ಕಂ (210). ಬಕನನ್ತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಟ್ಟು (272). ಸಿರಿಗೂಡಿದ ಗೃಹದನ್ತಿರೆ (Rśv. 12, 23). — ಅನ್ತುಂ. -ಉಂ 1. and thus. used in narration, *e. g.* Rśv. 10, 1 va. ಅನ್ತುಮ್ ಅಲ್ಲದೆಯು (Bp. 60, 49). [—ಅಂತುವರಂ. up to that. ಯಶಃಪಟಹ ನಿನಾದಮಂ ಪರಪುವೆಂ ದೆಸೆಯಂತುವರಂ ತಳೋದರೀ Ap. 3, 45]. — ಅನ್ತೂ. -ಊ 7. and so. 2, = ಅನ್ತು No. 2. as for, as to, in regard to. ಹೊಸವು ಅನ್ತೂ ತೋಱಲಿಲ್ಲ, *as for new ones* they did not appear (B. 2, 40). ನಾನು ಅನ್ತೂ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿ ಕೊಣ್ಡು, *as for me* I look out for an opportunity (2, 46). ಆಟದ ಒಡವೆಗಳು ಅನ್ತೂ ನನಗೆ ಬೇಡ, as for toys I do not want any (3, 62). ಸತ್ಯ ಮಾತಾಡುವವರಿಗೆ ಅಂಜಿಕೆ ಅನ್ತೂ ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ (3, 96). ಎಮ್ಬುದು ಅನ್ತೂ ಸಹಜವೇ (4, 72). ಅದಱಿನ್ದ ಅನ್ತೂ in regard to (this) "thereby" (4, 80). ಆಗ ಅನ್ತೂ with respect to that time (4, 95). ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮೂಱು ಪಾಲು ಬೆಳೆಸಿದ್ದನ್ನು ಅನ್ತೂ ನಾನು ಮನಗಣ್ಡೆನು (4, 179). — ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ. = ಅನ್ತಿನ್ತು No. 3. as well so as thus, either so or thus, howsoever it may be, at any rate. ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ ಕುನ್ತೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅನ್ತೆ. -ಎ 3. = ಅನ್ತೇ. even in that manner, in the very same wise, even so; even at the rate of; just like; just as; in such a manner that, even so that; just as if (ಉಪಮಾನ Śmd. 397. 250; ಪೋಲಿಪ ಎಡೆ Kk. 63; ಪೊಲ್, ತೋಱು, ಪಡಿ, ಸಾಮ್ಯ Ct. I, 88). ಗಿರಿಯನ್ತೆ ಬಿಣ್ಪಿದಂ, ಸುರಕರಿಯನ್ತೆ ಬಲಾಢ್ಯನ್, ಅಬ್ಧಿಯನ್ತೆ ಗಭೀರಂ (Śmd.

251). ಬಿಸಿಲೊಳ್ ಉಱೆ ಕಿಮುಜ್ಜಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದಂ (39). ಮನಮುಪ್ಪುಗ್ಗು ವನ್ತೆ ಪೇೞ್ದಂ (3). ಇವಂ ಬೆರಳ್ ಕೊರಳ್ ಎಮ್ಬನ್ತೆ ಕುಳನಾಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗದು (41). ಆತನುಂ ನೀನುಂ ಕೂಡಿದಿರ್ ಅಪ್ಪೊಡೆ (o. r. ಅದಿಪ್ಪೊಡೆ) ಆಹವಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚುಂ ಗಾಳಿಯುಂ ಕೂಡಿದನ್ತೆ (262). ಜನ್ನ ವಿರದನ್ತೆ ಇಕಿದ ಪೂವಿನ ಮಾಲೆ (ವೈಕಕ್ಷಕ-Hlā.). ಮನ ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಕೋಲಾಹಲ, etc. Hlā.). ಹಡಗು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಯುವನ್ತೆ ಕೆಳಗಡೆ ನೀರನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಮರಮುಟ್ಟು (Si. 84). ರಕ್ತವನ್ನು ನೋಯಿಸದನ್ತೆ ಹೀರಿ ಕೊಳ್ಳುಲ್ ಉಳ್ಳ ಜನ್ತು (89). ಅಭಿನವ ಮಂಗನ್ ಉಸುರಿದಂ ಸ್ತ್ರೀ ಬಾಲರ್ ಅಱಿವನ್ತೆ ಅಭಿಧಾನಮುಂ (Mr. 4). ಎನ್ದುವುಂ ಜಿನಬುಧಸಮುಯಮ್ ಇದು ಎನ್ದು ಉಲಿವ ಪೆಸರಿಲ್ಲದನ್ತೆ ತೊಡದು, ಕಳೆದು (Bp. 50, 50). ಇನ್ದನದೊಳ್ ಇಹ ಪಾವಕನನ್ತೆ (51, 32). ಅನ್ತಿರಲಿ! (59, 18). ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಗೆ ಮಣಿದೀಪವಾದನ್ತೆ, ಸಲೆ ಬತ್ತಿದ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ನವಜಲವುವ್ ಒದವಿದನ್ತೆ (J. 28, 63). ರೂಪಾಯಿಗೆ ಎಣ್ಟು ಆಣೆಗಳನ್ತೆ ತೆಱಗೇ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 5, 120). ನಿಚ್ಚಣಿಕೆಗಳ ಹಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬನನ್ತೆ ಎಷ್ಟೋ ಮನ್ದಿ ಮೇಲಿನ್ದ ಕೆಳ ತನಕ ಸಾಲಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದರು! (4, 150). ಆ ಹೆಂಗಸರು ಒನ್ದೊಂದು ವಾರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಅಣೆ, ಎರಡು ಆಣೆಯನ್ತೆ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥರ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಹತ್ತರ ತನ್ದು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ (5, 303). 2, likewise, also, too. ಪ್ಲುತಕ್ಕಮ್ ಅನ್ತೆ ಸನ್ಧಿಯಿಲ್ಲ (Śmd. 68). ಋತ್ವಕ್ಕವುಮ್ ಅನ್ತೆ (ಹಾಂಗೆ Cm.) ಸನ್ಧಿ ವಿಕಲ್ಪಂ (73). ಅನ್ತೆ (ಹಾಂಗೆ Cm.) ಸರ್ವನಾಮದೊಳಂ ತಾಂ ಪ್ರಕಟಂ ಗಳಾಗಮುಂ (123). ದಿಗ್ವಾಚಕದೊಳ್ ಅನ್ತೆ ಅಣಾಗಮುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (135). ಆ ತೃತೀಯಾಕ್ಷರಮ್ ಅನ್ತೆ (373). — ಅನ್ತೆವೊಲ್. -ವೊಲ್. = ಅನ್ತೆ. (ಉಪಮಾನ Śmd. 397. 250. 110; ಪೋಲಿಪುದು Śm. 55; ಪೋಲಿಪ ಎಡೆ Kk. 63; ವೋಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 32). ಅವನ್ ಅವಳ್ ಅದು ಎಮ್ಬಿವು ಇರ್ದನ್ತೆವೊಲ್ ಇರ್ದಪುದು (Śmd. 173; ಇರ್ದ ಹಾಗೆ Cm.). ರವಿಸುತನನ್ತೆವೊಲ್ ಅಧಿಕ ದಾನಿ, ಪರಾಕ್ರಮಿ ಸಿಂಗದನ್ತೆವೊಲ್ (251). ಬಲಿಯನ್ತೆವೊಲ್ ಅಧಿಕ ದಾನಿ ದಾನವಿನೋದಂ (251). ಚಿನ್ತೆಯನ್ ಅಳ್ವನ್ತೆವೊಲ್ (Rśv. 12, 13). — ಅನ್ತೆವೋಲ್. -ವೋಲ್. = ಅನ್ತೆವೊಲ್. [ಕೋಗಿಲೆಯೆ ಬಗ್ಗಿಸೆ ಸುಗ್ಗಿಯೊಳೊಪ್ಪುವಂತೆ ವೋಲ್ Pb. 1, 8]. (Śmd. 397. 73; Kk. 63; Śm. 55). ಎರಡುಂ ರೇಫೆಗಳಂ ತನ್ದು, ಉರವಣೆಯಿಂ ಕೂಡಿದನ್ತೆವೋಲ್ (Śmd. 75; ಕೂಡಿದ ಹಾಂಗೆ Cm.). ಬಿಗಿದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನುಣ್ಮಣಿಯನ್ತೆವೋಲ್ ಭಗಣಮ್ ಒಪ್ಪಿದುದು (Rśv. 11, 23). — ಅನ್ತೇ. -ಏ 2. = ಅನ್ತೆ. ಅನ್ತೇ ಬನ್ತು, ಉನ್ತೇ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಅನ್ತು antu. 2. the whole, total (Te., R.; see ಅನಿತು, ಅನಿತುಂ).

ಅನ್ತು antu. 3. = ಅನ್ದಿತು, it said (C.). [colloq.]. see ಅನ್ 1.

*ಅನ್ತು antu. Tbh. of ಅಂತ. ಶಿವನಂತುವನಱಿಯದೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ಲೋಕ! Bv. 81; Cv. 4.

–ಅನ್ತುಟು antuṭu. = ಅನಿತು. *cf.* ಇನ್ತುಟು, ಎನ್ತುಟು. [ನಿಜೋಗ್ರಾಸ್ತ್ರದೆ ದೈತ್ಯರೆಂಬ ಪೆಸರಿಲ್ಲೆಂಬಂತುಟಂ ಮಾಡಿ ಬಂದು Pb. 8, 28; Ap. 2, 61; Cv. 202]. ಎನ್ತುಂ ಮುಮ್ಪೇೞ್ದ ಅರ್ಥಾನ್ತರಮ್ ಅನ್ತುಟನೆ ಬೞಿಕ ತೋಱುವುದು ಅದು ದೃಷ್ಟಾನ್ತಂ (Kāvy. III, 3, 99). ತುಡುಕಿದ ದೋಷಿಯನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಪಿಡಿಯದು ಘಟಸರ್ಪನ್, ಅನ್ತುಟಲ್ಲದೆ ತನ್ನಂ ತುಡುಕದ ನಿರ್ದೋಷಿಯುಮಂ ಪಿಡಿವುದು ಖಲಮುಖಘಟೋಗ್ರ ಜಿಹ್ವಾಸರ್ಪಂ (Jnv. 1, 12). ವರಚೈತ್ರನಿಂದ ವನಮ್ ಎನ್ತು ಅನ್ತೆ, ಕಮಲದಿಂ ಸರಸಿ ಎನ್ತು ಅನ್ತೆ, ಶಿವಲಿಂಗದಿಂ ದೇಗುಲಂ ಶೋಭಿಪನ್ತೆ, ಶಶಧರನಿಂ ನಿಶಾವದನಮ್ ಎನ್ತುಟು ಅನ್ತುಟು, ...ದ್ವಾದಶಾತ್ಮಕನಿನ್ದಲೆ ಉಱೆ ದಿವಸಮ್ ಎನ್ತು ಅನ್ತೆ ದೇವರಾಜೇನ್ದ್ರನಿಂ ಪಿರಿದು ಸೊಬಗಿನ್ದ ಒಪ್ಪಿತು ಅತುಲ ಪಮ್ಪಾನಗರಮ್ ಅಖಿಲಸುಖತತಿಗೆ ಆಗರಂ (Rāghc. 1, 42).

ಅನ್ತುವಾಳ antuvāḷa. = ಅನ್ತರಳೆ, etc. (St. & Pl.).

ಅನ್ತೆ ante. 1. it is said. see s. ಅನ್ 1.

ಅನ್ತೆ ante. 2. see s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೆವೊಲ್ antevol. see s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೆವೋಲ್ antevōl. see s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೇವಾಸಿ antē-vāsi. being in, at or on the end or confines. 2, living near. 3, *a Cāṇḍāla.* 4, *a pupil.*

ಅನ್ತೇವೆ antēve. = ಅನುತೇವೆ, ಅನ್ನುತ್ತೇವೆ, we say (C.). [colloq.].

ಅನ್ತ್ಯ antya. *last, ultimate.* 2, *final.* 3, immediately following. 4, inferior, lowest. 5, the end (ಕಡೆ Nn. 111; Śm. 90; ಎಜ್ಞದ ಅನ್ತ್ಯ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ Nn. 36). 6, a man of the lowest caste (ಗಂಗಡಿಕಾಱ Mr. 375). 7, the number 1000 billions. 8, the twelfth sign of the zodiac, Pisces. ಅನ್ತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಡೆಯಿಲ್ಲ, ಆದಿಯಿಲ್ಲದ ಆರಮ್ಭವಿಲ್ಲ (Prv.).

*ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ antya-prāsa. a kind of alliteration Kr. 2, 43.

ಅನ್ತ್ಯಜ antya-ja. latest born. 2, *a Śūdra.* 3, a man of the lowest caste (My.; ಹೊಲೆಯ, ಚಣ್ಡಾಲ G.). see Bp. 57, 39. 67. 69. 71. ಅನ್ತ್ಯಜನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಮನ್ತ್ಯ ಕದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅನ್ತ್ಯಜನ್ಮ antya-janma. = ಅನ್ತ್ಯಜ. (My.).

ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿ antya-jāti. *a person of low caste, a Mlēccha.* see s. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ.

ಅನ್ತ್ಯಯಮಕ antya-yamaka. a kind of yamaka (Kāvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಅನ್ತ್ಯರಂಗ antya-raṅga. Śrīraṅga near Trichinopoly (My.).

ಅನ್ತ್ಯಲೋಪ antya-lōpa. the dropping of a final consonant or syllable (Śmd. 106. 123; Kāvy. I, 3, 69. 74).

ಅನ್ತ್ಯವರ್ಣ antya-varṇa. *a Śūdra.* 2, the final (9) consonants (Śmd. 21). 3, the last syllable of a word (122. 123).

ಅನ್ತ್ಯಾಕ್ಷರ antya-akṣara. a final syllable (Śmd. 289).

ಅನ್ತ್ಯಾದರ್ಶನ antya-adarśana. = ಅನ್ತ್ಯಲೋಪ. (Śmd. 105).

ಅನ್ತ್ಯೇಷ್ಟಿ antya-iṣṭi. funeral ceremonies (My.).

ಅನ್ತ್ರ antra. 1. *an entrail, a gut.*

ಅನ್ತ್ರ antra. 2. Tbh. of ಅನ್ತರ. see ಅವಾನ್ತ್ರ, ದೇಶಾನ್ತ್ರ, ಮುಹಾನ್ತ್ರ.

ಅನ್ತ್ರವೃದ್ಧಿ antra-vṛiddhi. inguinal hernia, rupture. (R.).

ಅನ್ತ್ರಿ antri. *a plant,* (either) *Ipomoea pes caprae* Roth (or Convolvulus argenteus). *cf.* ಭಗಲಾನ್ತ್ರಿ.

ಅನ್ಥ antha. = ಅನ್ತ 2, ಅನ್ತಾ 2, ಅನ್ಥಾ, ಅನ್ತಪ್ಪ and ಅನ್ತಹ, of which it is a common form. being of that kind, such, such a or an. a Mḍb. MS. of the commentary on the Śmd. has *e. g.* ಪ್ರತಿಷೇಧವಹನ್ಥ (86), ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಪಟ್ಟನ್ಥ (93), ಇಸುವಹನ್ಥ ಪ್ರತ್ಯಯವನೆ (92), ಹಿಂಗಿದನ್ಥದು (ರಹಿತಂ, 98). ನಿನ್ನನ್ಥ (Bp. 15, 36). ತಕ್ಕನ್ಥ (B. 1, 15). ಹಣ್ಣಿನನ್ಥ (2, 52). ಮೂಗಿನನ್ಥ (4, 22).

ಅನ್ಥಾ anthā. = ಅನ್ಥ, etc. the Mḍb. MS. mentioned s. ಅನ್ಥ has *e. g.* ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟನ್ಥಾ (93), ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟನ್ಥಾ (98). ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ಆ ಒಗನಿ (ಅಕ್ಕೋಟೆ, etc. Nr.). ಬಾವಿಯೊಳು ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದನ್ಥಾತನಂ ಹಿಡಿದು (Bp. 13, 9). ಅವನಂ ವಿಧ್ವಂಸನಂ ಮಾಡಿ ಇಕ್ಕಿದನ್ಥಾ ಭೋಜನವನೆ ಹಿತವು (24, 7). ಅನ್ಥಾದ್ದು (Si. 44). ತಳ ಸಿಕ್ಕದೆ ಇರುವನ್ಥಾದ್ದು (86). ಅನ್ಥಾವನ ಹೆಸರು (250). ಅನ್ಥಾ ಮಂಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು (B. 1, 13). ಅನ್ಥಾ ದಱೊಳಗೆ (5, 90). ಅನ್ಥಾದು (5, 165).

ಅನ್ದ anda. (= ಅನು 1, etc.; My.; T., M., Te., Tu.). fitness; beauty; pleasantness [ಕೆಯ್ಗೊಯ್ಯದೊಪ್ಪುವಂದಮುಮುವಳಾನೆವಮಿಲ್ಲದ ದರಹಸಮುಂ... ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ Kr. 3, 170; Ap. 1, 82; Bv. 760; Cv. 406]. (ಚೆಲ್ವು Kk. 32; Śm. 55; *cf.* Sk. ಅನ್ತ = ರಮ್ಯ). ಬಿಜ್ಜಳನ ಅಖಿಲರಾಜ್ಯವನ್ ಅನ್ದದಿಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸುತ್ತಂ (Bp. 5, 71). ಅನ್ದಮ್ ಅಹ ಬಿಜವಾಡಪುರದೊಳ್ (40, 3). ಅನ್ದದಿಂ ಸತ್ತಿಗೆಗಳಂ ಸತ್ತಿಗೆಗಳ್ ಒತ್ತರಿಸೆ (56, 13). ಇದಱ ಮೋಱೆ ಬಹು ಅನ್ದ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ (B. 3, 55). ನೋಟಕ್ಕೆ ಅನ್ದವಾದವುಗಳು (5, 75). ಅದು ನಿನಗೆ ಅನ್ದಮ್ ಅಲ್ಲಾ?

(Bp. 61, 57). 2, suitable, nice or good form or manner; array. ಎರಡು ಪಲವುಂ ವರ್ಣಂ ಪರಸ್ಪರಂ ಕೂಡುವ ಅನ್ದಮ್ ಅದು ಸನ್ಧಿ (Śmd. 59). ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಭೀಷ್ಮರ ಪಾಳೆಯದಲಿ ಅನ್ದು ಅನ್ದವಸ್ ಆಯ್ತು, ಅಯ್ದೆ ಇಳೆಗೆ ಹೊಸತೆನಿಸೆ (Bh. 6, 2, 1). 3, manner, form. [ಪೆಜತೇ ಮಾತೀ ಕೂಸಿನಂದವೊನ್ತನ ಪೆಸರುಂ ಭೀಮನೆ ಪೋಗೆನೆ Pb. 1, 128]. ಎಲ್ಲ ಅನ್ದದೊಳಂ ಪೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕರೊಳ್ ಅನ್ತೆ ಪೋಲ್ ಎನಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. 73). ಜಸಂ ತಳರ್ವನ್ದದಿಂ (73). ಇವ ಚತುರ್ಥಿ ಷಷ್ಠಿಗಳ್ ಪತ್ತುವನ್ದಮುಮ್ ಉಪಾಪರಿಪೆಂ (401). ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆಗಳನ್ದದಿಂ ಕುದುರೆಗಳ್ ಪೋಳೆದು ಉಳ್ಕಿದವು ಇರ್ಬಲಂಗಳೊಳ್ (Abh. P. 13, 60). ರುಧಿರಂ ದಿಗನ್ತಮುಂ ಮೇಳಿಸಿ, ಕೊರ್ವಿ, ಕಲ್ಪದ ಅವಸಾನದ ಸಂಜೆಮುಗಿಲ್ಗಳ ಅನ್ದಮುಂ ಪಾಳಿಸಿದುದು (13, 63). ಸ್ಫುರಿತರತ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ತಾನ್ ಅಱಿದು ಕೆಯ್ಕೊಳ್ವ ಹರದನನ್ದದಿ (Bp. 8, 9). ಕಿವುಡರಂ ಕರೆವ ಅನ್ದದಿನ್ದ ಆಂ ಕರೆಯಲ್ (18, 18; see further 1, 62; 18, 38; 20, 20; 37, 58; 39, 51; 40, 75; 43, 71. 83; 47, 24; 51, 32. 33; 54, 56). ಕರಿಯಿಱುವೆಗಳ ರಾಶಿಗಳನ್ ಉಱೆ ಹರಹಿದನ್ದದಿ (58, 50). ಲಗ್ನದ ಅನ್ದಮ್ ಅದು ಲಗುನ (Śm. 20). ಪಲವನ್ದಮ್ ಆದುದು (ನಾನಾರೂಪ Nr.). ಸುಲಿದ ಬಾಱೆಯ ಹಣ್ಣಿನನ್ದದಿ, ಕಳೆದ ಸಿಗುರಿನ ಕಬ್ಬಿನನ್ದದಿ, ಅಱದ ಉಷ್ಣದ ಹಾಲಿನನ್ದದಿ ಸುಲಭಮ್ ಆಗಿರ್ಪ ಲಲಿತಮ್ ಅಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ Anubhavāmṛita 1, 5). ಅರ್ಜುನನು ಭಗದತ್ತನ ಆನೆಯನ್ ಎಚ್ಚನ್ ಎಮ್ಬನ್ದದಿಂ (Rāghc. 17, 69). see Ch. v. 281. 282; ಎನ್ದಿನನ್ದ. 4, nature (ರೂಪ Nr.); faculty. ಕಣ್ಣಿಂ ಕಾಣಂ, ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ, ಕಾಣ್ಬ ಅನ್ದಮ್ ಎನ್ತು ತಲೆಯಿಲ್ಲದನಾ? (Śmd. 128). ಒನ್ದು ಜಾತಿಗೆ ವಿಷವು ಪುಚ್ಛದೊಳ್ ಇಹುದು; ...ಒನ್ದು ಜಾತಿಗೆ ಮೆಯ್ಯ ಅನ್ದವೆಲ್ಲವು ವಿಷವು (Dp. 172). 5, the true state. ಅದಱ ಅನ್ದವಱಿಯೆವು (Bp. 21, 17). ಅಂಗನೆಗೆ ತತ್ಕಾರ್ಯದ ಅನ್ದವನು, ವಿದಿತಮ್ ಆಗಲು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಱುಪಲು (24, 10). — ಅನ್ದಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to destroy the proper form, etc.; to spoil, to ruin. ಇನ್ದು ನೀನ್ ಆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ ಅನ್ದಗೆಡಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟೆಯಾದೊಡೆ ಮುನ್ದೆ ಚೆಟ್ಟತು ರಾಜಕಾರಿಯಮ್ ಎನ್ದನ್ ಆ ಶಕುನಿ (Bh. 1, 8, 20). ದುರ್ಯೋಧನಗಳ ನಾನಾಛನ್ದದಲಿ ಬೋಧಿಸಿ, ಸುನೀತಿಯನ್ ಅನ್ದಗೆಡಿಸಿದಂ (1, 8, 54). see J. 11, 5. — ಅನ್ದಗೆಡು. -ಕೆಡು. to be spoiled; to become or be ugly. ಇವುಗಳಿನ್ದ ನನ್ನ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯೇ ಅನ್ದಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ (B. 3, 18). ಅನ್ದಗೆಟ್ಟ ಗೋಡೆ (ಐಡೂಕ G.). — ಅನ್ದಗೆಯ್. to make beautiful, to embellish, to form well. ಅನ್ದಗೆಯ್ಯುದು (ಪ್ರಶಸ್ತ, ಸಂಸ್ಕೃತ Mr. 458). — ಅನ್ದಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. a deformed or ugly creature; a person devoid of good manners (My.). ಗೇಹ್ಹಾಮೃಗಗಳು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯೂ ಅನ್ದಗೇಡಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 248). ಅನ್ದನಿಸಿಕೊಮ್ಬ ಅನ್ದಗೇಡಿಯ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಅನ್ದಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಅನ್ದಂಗೊಳಿಸು. (My.). — ಅನ್ದಂಗೊಳಿಸು. -೦-ಕೊಳಿಸು. to cause to look nice, etc. (Rśv. 13, 59 va.). — ಅನ್ದಚನ್ದ. dupl. ಅನ್ದಚನ್ದ ನೋಡಿದವರೆ ಮುನ್ದತ್ತ ಹೋಗುವದೇ? (Prv.). see Dp. 61, 2. — ಅನ್ದವ್ಪಡೆ. -೦-ಪಡೆ. to be adorned or beautiful. ಮನ್ದರದೊಳ್ ಅನ್ದವ್ಪಡೆದು ನಿನ್ದ ಬಳ್ಳಿಚ್ಚಿನ ಮುಣ್ಡಿಗೆಯಂ ಮುಱಿದು (Rśv. 6, 11 va.). — ಅನ್ದವ್ಪೆಱು. -೦-ಪೆಱು. = ಅನ್ದವ್ಪಡೆ. [ಅಂದಂಬೆತ್ತಸೆಯೆ ಪೇಱ್ಜೊಡದು ಚತ್ತಾಣಂ Kr. 1, 35]. ಅನ್ದಮ್ಬೆತ್ತ ಬನ್ದುಗೆಯೆಸಳ್ (Cpr. 7, 92 va.). — ಅನ್ದವಱು. -ಅಱು. becoming state or behavior to be lost; to abandon becoming behavior (J. 13, 55). Bh. 3, 19, 23. — ಅನ್ದವೇಱು. -ಏಱು. beauty to rise; to become bright. ಕನ್ದಿದವು ಮೋಱೆಗಳು ಗಂಗಾನನ್ದನದ್ರೋಣಾದಿ ಸುಜನರಿಗೆ, ಅನ್ದವೇಱಿತು ಮುಸುಡು ಶಕುನಿಸುಯೋಧನಾದಿಗಳ (Bh. 2, 13, 42).

ಅನ್ದಗಾಱ anda-gāṟa. a handsome man; a showy man (My.; Te. ಅನ್ದಗಾಡು). feminine ಅನ್ದಗಾಱಳು (My.).

ಅನ್ದಗಾರ್ತಿ anda-gārti. a handsome woman (My.; Te. ಅನ್ದಕತ್ತೆ).

ಅನ್ದಣ andaṇa. = ಅನ್ದಳ q. v. (ಡೋಳ, ನೃಪರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ Mr. 262; My.). [ಅಂದಣವನೇಱಿದ ಸೊಣಗನಂತೆ Bv. 34]. see Bp. 61, 28; J. 7, 5. 21; ಹೊನ್ನನ್ದಣ; Sp. s. ಬಿದರು.

***ಅನ್ದಣಗಿತ್ತಿ andaṇagitti.** a showy woman ಅನವರತ ಮಾಡಿಹೆನೆಂದು ಉಪ್ಪರಗುಡಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತನ ಮನೆಯದು ಅಂದಣಗಿತ್ತಿಯ ಮನೆ Bv. 226.

ಅನ್ದಳ andaḷa. = ಅನ್ದಣ. Tbh. of ಆನ್ದೋಲ (Śmd. 376). a litter, a palankeen (ಆನ್ದೋಲ Nr.; ಶಿಬಿಕೆ, ಯಾಪ್ಯಯಾನ Nr.; ಮೇನ, ಡೋಲಿ, ಪಾಲಕ್ಕಿ Si.). [ಬೆಸ್ತ ಬಲ್ಲನೆ ಅಂದಳ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಭೋಗಂಗಳ Cv. 32. 281]. ಪೊನ್ನ ಅನ್ದಳ (Śmd. 75). see Bp. 55, 10; J. 4, 67.

ಅನ್ದಳಸತ್ತಿಗೆ andaḷa-sattige. Tbh. of ಆನ್ದೋಲಛತ್ರಿಕೆ (Śmd. 376).

ಅನ್ದಾ andā. — ಅನ್ದಾದುನ್ದಿ. extravagance; prodigally, wastefully (S. Mhr.). 2, = ವಿಪ್ಲವ (Cb.).

ಅನ್ದಾಜು andāju. proportion or ratio; estimate, valuation (My.; Mhr., H. ಅನ್ದಾಜಾ). — ಅನ್ದಾಜು ಕಟ್ಟು. to make an estimate, to estimate (B. 4, 125).

ಅನ್ದಿ andi. = ಅನ್ದಿಹುಳು. (T. ಅನ್ದು). — ಅನ್ದಿಹುೞು. a small, grey and winged insect that infests grain, Tinea oryzella Kl. (My.; T. ಅನ್ದುಪೂಚ್ಚಿ).

ಅನ್ದಿಕೆ andike. = ಅನ್ತಿಕೆ No. 1. (Sk.).

ಅನ್ದಿಗೆ andige. Tbh. of ಅನ್ದುಕ (My.; ಪಾದಾಂಗದ, etc. Si. 220).

ಅನ್ದಿಪುನಾರು andipunāru. (Tu. ಅಣ್ಡಿಪುನಾರ್, ಅನ್ದಿ-). — ಅನ್ದಿಪುನಾರುಮರ. an evergreen tree, Carallia integerrima (St. & Pl.).

ಅನ್ದು andu. 1. that time; at that time, then [ಮುನ್ನದಿಯೊಳುರುಳ್ದ ರಂಧ್ರನ್ನಪನಂದನರಂದು ಮರುತ್ತನೂಜನಾ Pb. 11, 142; Ap. 2, 22]. (ಕಾಲ Śmd. 147. 398; C.; Tu. ಆನಿ, Ṭ. ಅನ್ರು). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು, (398). ಅನ್ದಿಂ, ಅನ್ದಿಂಗೆ, ಅನ್ದಿನತ್ತಣಿಂ, ಅನ್ದಿನ (147; Bp. 27, 23); ಅನ್ದಿಸಿಂ (J. 29, 12); ಅನ್ದಿನಿನ್ದ (B. 4, 139. 185). ಅನ್ದು ಮಾಡುಗುಂ (Śmd. 267). ಅದು ಆದನ್ದು (9; ಆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ Cm.). ಓತ್ತವಮ್ ಆದನ್ದು ಉತ್ತಂ (358; ಆದಲ್ಲಿ Cm.). ಅತ್ತವಮ್ ಇರ್ದನ್ದು ಉತ್ತಂ (360; ಇರ್ದಲ್ಲಿ Cm.). ಅನ್ದಿನ ನಿಜಭುಜವಿಕ್ರಾನ್ತಮ್ ಏನ್ ಆದುದು? (137); ಹಿನ್ದೆ ಪರಸತಿಗಾಗಿ ಹಿಡಿವಡೆದನ್ದು (Bp. 18, 53). ಅನ್ದುವಿನ್ದು ಆಪಾವ ಕಾಲದೊಳನ್ದುವುಂ (19, 31); ಚಿಕ್ಕನ್ದಿನ ಕೂಡು ಗೆಳೆಯಂ (ವಯಸ್ಯ, etc. Nr.). ಅದುದು ಉತ್ಸವಮ್ ಅನ್ದಿನ ಇರುಳು (Bh. 2, 13, 16). ಅನ್ದಿನ ದಿವಸದ ಓಲಗದ ಒಡ್ಡು ಚಲುವಾಯ್ತು (2, 13, 31): used expletively e. g. in ವೈಶಾಖಕೆ ಅನ್ದು ಒಗೆದ ಬೇಸಗೆಯು (Śm. 20). ಅನ್ದು ಬಾ! ಅನ್ದಕೆ ಮಿನ್ದು ಬನ್ದ. — ಅನ್ದಿಗೆ ಅದೇ ಸುಖ, ಇನ್ದಿಗೆ ಇದೇ ಸುಖ (Prvs.). — ಅನ್ದುಂ. -ಉಂ. also then (Bp. 25, 15). — ಅನ್ದು ಮೊದಲಾಗಿ. from that time (J. 29, 6). — ಅನ್ದೆನ್ದಿಗೆ. -ಎನ್ದಿಗೆ. = ಅನ್ದೆನ್ದು. (S. Mhr.; also ಅನ್ದೆನ್ದಿಗು). — ಅನ್ದೆನ್ದು. -ಎನ್ದು. always, ever (Bp. 58, 38).

ಅನ್ದು andu. 2. P. p. of ಅನ್ 1.

ಅನ್ದು andu. 3. to meet with or suffer (Te.); to reach, to get at; to obtain, to gain (Te.); to reach, to arrive (T. ಅತ್ತು); to be within reach (My.). ಅದು ನನ್ನ ಕೆಯ್ಗೆ ಅನ್ದುವದಿಲ್ಲ (My.). (T. ಅನ್ದು, to be united; to agree; cf. ಅಟ್ಟು 12, ಅಣೆ 3). see Grj. 5, 37.

ಅನ್ದುಕ anduka. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. a chain, a fetter. 2, *the chain for an elephant's feet.* 3, a ring or chain worn on the ankle, an anklet.

ಅನ್ದುಗ anduga. Tbh. of ಅನ್ದುಕ (Grj. 3, 89).

ಅನ್ದುಗು andugu. the clearing nut plant, Strychnos

potatorum (Te.). — ಅನ್ದುಗ ಬೊಂಕ. (ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಡಕ, ಸಿಹ್ಲ, ಯಾವನ Si. 227).

ಅನ್ದುಗೆ anduge. = ಅನ್ದಿಗೆ, ಅನ್ದುಗ, ಒನ್ದುಗೆ. Tbh. of ಅನ್ದುಕ (Śmd. 364; Ct. II, 13; My.; ಕಟಕ್ Śmd. I; ಮಂಜೀರ, ಹಂಸಕ Hlā.; ಮಂಜೀರ Mr. 344; ನೇವುರ Bhn. 21; ಕಾಲಗಡಗ, ಸರಪಳಿ G.) see Bp. 2, 52; 24, 44; 56, 5; Grj. 3, 91 va.; ಪೊನ್ನನ್ದುಗೆ.

ಅನ್ದೂಕ andūka. = ಅನ್ದುಕ. (Sk.; G.).

ಅನ್ದ್ರೆ andre. = ಅನ್ದರೆ, [it means], if one says, etc. (My.; Cb. 16. 175). [colloq.].

ಅನ್ಧ andha. 1. *blind* (ಕುರುಡ Mr. 388). 2, making blind. 3, *darkness* (ಕತ್ತಲೆ Nn. 109), 4, turbid water. 5, *water.* 6, = ಅನ್ಧಕ No. 2 (Bp. 54, 56). *cf.* ಅನ್ಧಾಸುರ.

ಅನ್ಧ andha. 2. Tbh. of ಅನ್ಧಸ್. (ಅನ್ನ G.). see ಅಮೃತಾನ್ಧ.

ಅನ್ಧಕ andhaka. blind; a blind man (ಕುರುಡ Nn. 85; ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದವ Ss.). 2, N. of a Daitya or Asura, a son of Kaśyapa and Diti (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 85; Bp. 18, 23). 3, darkness (ತಮ, ಕತ್ತಲೆ 85). 4, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 85). 5, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 85), 6, N. of a country (ರಾಷ್ಟ್ರವಿಶೇಷ, ದೇಶಭೇದ 85). 7, N. of a descendant of Yadu (J. 14, 3). ಅನ್ಧಕನಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮನ್ದಭಾಗ್ಯನಿಗೆ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅನ್ಧಕಜಿತ್ andhaka-jit. the conqueror of the daitya Andhaka: Śiva. (My.).

ಅನ್ಧಕರಿಪು andhaka-ripu. Andhaka's enemy, *Śiva.*

ಅನ್ಧಕವೈರಿ andhaka-vairi. Śiva (My.).

ಅನ್ಧಕಾರ andha-kāra. *darkness.* — ಅನ್ಧಕಾರ ಕವಿ. darkness to cover or to spread, ಪುರದೊಳಗೆ ಕವಿಯಿತ್ತು ಅನ್ಧಕಾರವು (Bp. 57, 47).

ಅನ್ಧಕಾರಾತಿ andhaka-arāti. Śiva (My.).

ಅನ್ಧಕಾಸುರ andhaka-asura. = ಅನ್ಧಕ No. 2. (C. Bp. 47 sum.; 47, 7. 8).

ಅನ್ಧತಮಸ andha-tamasa. *great darkness.*

ಅನ್ಧಮೂಷಿಕೆ andha-mūṣike. N. of a grass, Lepeocercis serrata. (R.).

ಅನ್ಧರಾಜ andha-rāja. Dhṛitarāṣtra, who was born blind (ಪಾಣ್ಡು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ Mr. 264).

ಅನ್ಧಸ್ andhas. = ಅನ್ಧ 2. *food.* 2, *boiled rice.*

ಅನ್ಧಾದರಬಾರು andhā-darabāru. a public office notoriously ill-conducted, a bad government (My.; H.).

ಅನ್ಧಾಸುರ andha-asura. = ಅನ್ಧಕಾಸುರ. (C. Bp. 47, 12).

ಅನ್ಧಾಸುರಭೇದಿ andhāsura-bhēdi. the destroyer of the asura Andha, Śiva (Bp. 54, 26).

ಅನ್ಧು andhu. *a well* (ಕೂಪ, ನೀರಪ್ಪ ಬಾವಿ Mr. 421).

ಅನ್ಧ್ರ andhra. the Telugu country (Ch. p. 22; Bp. 6, 18). 2, a Telugu man (ತೆಲುಗನ್ Mr. 382).

ಅನ್ನ anna. 1. = -ಅನ 2, ಅನ್ತಹ, of which it is another form (Śmd. 191; Ct. II, 64; ಪೋಲಿಪ ಎಡೆ Kk. 61; T. ಅನ್ನ), —ಅನ 2. being of that kind or so; such; such a or an. ಅನ್ನವು (Abh. P. 9, 151). see ಉದ್ದನ್ನ, ತಣ್ಣನ್ನ, ತೆಳ್ಳನ್ನ, ದಟ್ಟನ್ನ, ದಪ್ಪನ್ನ, ಮಣ್ಣನ್ನ, ನೆಟ್ಟನ್ನ, ಬಟ್ಟನ್ನ, ಬೆಚ್ಚನ್ನ, ಬೆಳ್ಳನ್ನ, ಮೆತ್ತನ್ನ. — ಅನ್ನಂ. = ಅನ್ತಹಂ [ಮೆಯ್ಗಲಿ ಬದ್ದೆಗನನ್ನನಾವನೋ Pb. 1, 26; Ap. 12, 25]. (Śmd. 191. 192; Ct. II 64; Kk. 61; T. ಅನ್ನಾನ್). ಸಿಡಿಲನ್ನಂ ಸಿಂಗದನ್ನಂ ಪುರಹರನ ಉರಿಗಣ್ಣನ್ನನ್ ಈ ನಾರಸಿಂಹಂ (Śmd. 192). ಬಿಡದನ್ನರ್ (Abh. P. 11, 20). see Grj. 2, 93; ಮನದನ್ನಂ. — ಅನ್ನಳ್. such a woman as, one who is like or conformable to. see ಮನದನ್ನಳ್.

ಅನ್ನ anna. 2. = ಅನ್ನೆ 1. ಎನ್ನ ಜಾಟುವ ಕಾಲಮ್ ಉಳ್ಳನ್ನ (Bp. 9, 34). *cf.* ಅನ್ನಕ; ಇನ್ನೆ, ಉನ್ನೆ. — ಅನ್ನಂ. (Śmd. 293). that time; at the time when (ಸತಿಸಪ್ತಮಿಯು ಎಕಾರಕ್ಕೆ ಆದೇಶಂ 293); meanwhile. ಉದ್ವಲಿರ್ದನ್ ನೆಗೆವನ್ನಂ ಪೊಯ್ಯಲ್ ಎನ್ದು ಅವ್ವಳಿಪುದು (294). ಕೊಲ್ವನ್ನಂ ಇಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಡಂ (o. r. ಇಕ್ಕಿ ಕೊನ್ದಂ, 294). ಬರವ್ಪುಡೆವನ್ನಮ್ ಆರಾಧಿಸಿದಂ (295). ಆ ಧನುರ್ದಣ್ಡಟಂಕೃತಮ್ ಉದ್ದಾಮಯಮಾಟ್ಟಹಾಸರವಮ್ ಎಮ್ಬನ್ನಂ (Abh. P. 13, 67). ಈ ಪೊಚಳ್ಗೆ ಈ ಕುನ್ತಲಾಧೀರನ್ ಆಳ್ವನ್ನಮ್ (ಚನ್ದ್ರಹಾಸನ್) ಈ ಪೊಡವಿಗೆ ಒಡೆಯನ್ ಅಹಂ (J. 28, 27). *cf.* ಇನಂ, ಇನ್ನಂ. 2, = ಅನ್ನ, ಅನ್ನಬರ, ಅನ್ನೆಗಂ No. 2. so long as, till (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69). — ಅನ್ನಬರ. -ಬರ. = ಅನ್ನಬರೆ, ಅನ್ನೆವರಂ, ಅನ್ನೆವರೆ, ಅನ್ನೆವರೆಗಂ. so long as, till, until. [ಭಕ್ತ, ಮಾಹೇಶ್ವರ, ಪ್ರಸಾದಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ, ಶರಣನೈಕ್ಯನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಆದಹೆನೆಂಬನ್ನಬರ ನಾನೇನು ವಜ್ರದೇಹಿಯೆ Bv. 896]. ಪ್ರಸಾದವನ್ ಒಸೆದು ಸೇವಿಸುವನ್ನಬರ ಹುಗಲ್ ಈಯದೆ ಆರುವನು (Bp. 26, 53). ಸಮಾನಪಿಣ್ಡಮ್ ಅಹರು ಏಟು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ ಸನಾಭಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ನಿನ್ನಯ ಜೀವಮ್ ಉಳ್ಳನ್ನಬರ ನಿನ್ನಯ ದೈವವೇ ಗತಿ (Bh. 1, 8, 26). — ಅನ್ನಬರವುಂ. -ಉಂ. and so long as (Bp. 20, 26). — ಅನ್ನಬರೆ. -ಬರೆ. = ಅನ್ನಬರ. (Bp. 47, 20).

-ಅನ್ನ anna. 3. = -ಅನ್ನು 2, etc. (C.). see ಅಕ್ಕನ್ನ, ಬಾವನ್ನ in Prv. s. ಅಕ್ಕ 1; ರಾಕ್ಷಸನ್ನ in Prv. s. ಅರಳಿಮರ; ನಾಯನ್ನ in Prv. s. ಅಮ್ಬಲಿ. ಗುಗ್ಗಳವನ್ನ (Bp. 43, 20).

ಅನ್ನ anna. 1. *eaten.* 2, *food;* a dish. 3, *cooked rice.* 4, Viṣṇu. 5, the sun. 6, water. — ಅನ್ನಗದಕ. -ಕದಕ. one who cheats about food: one who falsely pretends not to have eaten any food, also that of others (S. Mhr.).

***ಅನ್ನ anna. 2.** Tbh. of ಅನ್ಯ. ಬಗೆಯಲ್ವೇಡನ್ನನಂ ಭೂಪತೀ Pb. 11, 84.

ಅನ್ನಂ annaṁ. 1. see s. ಅನ್ನ 1.

ಅನ್ನಂ annaṁ. 2. see s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಋಣ anna-ṛiṇa. one's allotment to eat rice in the present birth (My.). 2, the obligation (upon one person) to afford a maintenance (to another, S. Mhr.; Mhr.).

ಅನ್ನಕ annaka. = ಅನಕ, etc. (*cf.* ಅನ್ನ 2). ಬೆಳಗನ್ನಕ (Bp. 12 sum.; 12, 46; 15, 24; 57, 15). ಬೆಳಗನ್ನಕಂ (12, 50). ವೇಳೆಯುಪ್ಪನ್ನಕ (43, 43). ಬಸಿಱು ತುಮ್ಬುವನ್ನಕ ಆರೋಗಿಸು (59, 10).

ಅನ್ನಕಣ್ಟಕ anna-kaṇṭaka. one who hinders or thwarts another's meal, living, or welfare (My.).

ಅನ್ನಕಣ್ಟಕತನ anna-kaṇṭakatana. hindering or thwarting another's meal, etc. (My.).

***ಅನ್ನಕ್ಕ annakka.** = ಅನಿತು, ಅನ್ನಿತು, etc. ನಾರುಳಿವರೆ ಮುಂದೆ ಯಂಕುರಿತ ಫಲ ತಪ್ಪದು; ಮಾಡುವನ್ನಕ್ಕ ಫಲದಾಯಕ Bv. 863.

ಅನ್ನಗತ anna-gata. being in or connected with food, depending on food (My.). ಅನ್ನಗತಪ್ರಾಣ, ಚಿನ್ನಗತದೃಷ್ಟಿ (Prv.).

ಅನ್ನಚತ್ರ anna-catra. ಅನ್ನಛತ್ರ. Tbh. of ಅನ್ನಸತ್ರ. (My.); ಸತ್ರಶಾಲೆ Cb.).

ಅನ್ನದಾತ anna-dāta. giving food; a man who gives food (Bp. 24, 27).

ಅನ್ನದಾನ anna-dāna. the giving of food (Bp. 24, 32). ಅನ್ನದಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಿಲ್ಲ, ಬನ್ನಬಡುವುದು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅನ್ನದಾನಿ anna-dāni. = ಅನ್ನದಾತ.

ಅನ್ನದಾನೀಶ annadāni-īśa. N. (Rśv. 1, 60).

ಅನ್ನದ್ವೇಷ anna-dvēṣa. dislike of food, want of appetite. (My.).

ಅನ್ನಪಚನೆ anna-pacane. cooking food. 2, digesting food; digestion (My.).

ಅನ್ನಪದಾರ್ಥ anna-padārtha. rice and curry (C.).

ಅನ್ನಪಾನ anna-pāna. meat and drink (C.).

ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆ anna-pūrṇe. a goddess, a form of Durgā; N. (My.).

ಅನ್ನಪ್ರಾಶನ anna-prāśana. putting rice into a child's mouth for the first time, a ceremony performed usually between the fifth and eighth month. (My.).

ಅನ್ನಬರ anna-bara. see s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಬರೆ anna-bare. see s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಭೇದಿ anna-bhēdi. green vitriol, sulphate of iron (My.; Br.).

ಅನ್ನಮದ anna-mada. pride on account of possessing the means for sumptuous meals (My.).

ಅನ್ನಮಯ anna-maya. made from or composed of food, sustained by food. (My.).

ಅನ್ನಮಯಕೋಶ annamaya-kōśa. the gross material body, that which is sustained by food. (My.).

ಅನ್ನಯ annaya. = ಅನ್ನೆಯ. Tbh. of ಅನ್ಯಾಯ (ಅನ್ಯಾಯ Śs.; Abh. P. 6, 102; 9, 92; My.).

ಅನ್ನರಸ anna-rasa. essence of food, chyle. (My.).

ಅನ್ನವರ್ಜಿತವ್ರತ ann-varjita-vrata. a vow to abandon food (ಪ್ರಾಯ Nn. 88).

ಅನ್ನವಸ್ತ್ರ anna-vastra. food and clothing (C.). see B. 3, 93; 5, 83.

ಅನ್ನವಾಟಿಕೆ anna-vāṭike. a shed for cooking rice (J. 34, 7).

ಅನ್ನಶಾನ್ತಿ anna-śānti. distributing food (*e. g.* when reading a purāṇa, My.); feeding the hungry (Mhr.).

ಅನ್ನಶ್ರಾದ್ಧ anna-śrāddha. cooked food distributed at a śrāddha (My.). *cf.* ಆಮಶ್ರಾದ್ಧ.

ಅನ್ನಸತ್ರ anna-satra. = ಅನ್ನಛತ್ರ. a building erected for the distribution of food (C.).

ಅನ್ನಸನ್ತರ್ಪಣೆ anna-santarpaṇe. = ಅನ್ನಶಾನ್ತಿ. (C.).

ಅನ್ನಳ್ annaḷ = ಅನ್ನೆ 2. [such a woman]. see s. ಅನ್ನ 1.

ಅನ್ನಾಭಾವ anna-abhāva. want of food (My.).

ಅನ್ನಾರ್ಥಿ anna-arthi. asking for food; a beggar. (My.).

ಅನ್ನಿಸು annisu. = ಅನಸು, ಅನಿಸು 1, etc. (C.; see ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ s. ಅನ್ 1). to cause to say. — ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್, -ಕೊಳ್ಳು. to make or get oneself called, to be called, (to pass for). (C.; see Prv. s. ಅವಲಕ್ಷಣ).

ಅನ್ನು annu. 1. = ಅನ್ 1, etc. to say, etc. (C.). ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಣ್ಡಿಗೆ ಹೋತು ಎನ್ನು, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಆಡು ಎನ್ನು, ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 5, 23). ಹೆಣ್ಣು ಚೆಕ್ಕಿಗೆ ಕಾಮಿ ಎನ್ನೂ, ಗಣ್ಡಿಗೆ ಬಾವುಗ ಎನ್ನೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (5, 32). ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ? ಗಂಗೆದೊಗಲು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (1, 20). ಯಾವ ಆಟ ಆಡ ಬೇಕು ಅನ್ನುತ್ತೀ? (1, 16). ಇದನ್ನು ಮೊಸರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (My.). see ಬೇಕನ್ನು. observe that at the end of imitating words, anukaraṇapadas, ಅನ್, ಅನ್ನು, etc. are applied to sound, scent, and feeling, *e. g.* ಗಮಗಮ ಅನ್ನು, ದಬದಬ ಅನ್ನು, ಜುಮ್ ಅನ್ನು, etc.

-ಅನ್ನು annu. 2. = -ಅಂ 4, etc. (My.). ಕಾಗದವನ್ನು ಆಱುವೇ ತುಣ್ಡುಗಳನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 1, 14). ಆಱುವೆಯನ್ನು (1, 15). ಅದನ್ನು (1, 16). ಬಾಗಿಲವನ್ನು (Bp. 31, 16). ಮಂಗಳನನ್ನು (59, 40). ಮಾಗಿಯನ್ನು (J. 8, 3). ವಾರಿಯನ್ನು (8, 5).

ಅನ್ನುವಿಕೆ annuvike. = ಎನ್ನುವಿಕೆ. saying, etc. ಅಗ್ನಿ ವೈಶ್ವಾನರ ಮುನ್ನಾದ 38 ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರನ ಹೆಸರು, ಅನ್ನರೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನುವಿಕೆ (Si. 24).

ಅನ್ನೆ anne. 1. = ಅನ್ನ 2. — ಅನ್ನೆಗಂ. -ಗಂ. = ಅನ್ನಂ No. 1 [ಅನ್ನೆಗ ಮದಱೊಳಗೆ ಸಮುತ್ಪನ್ನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಮನ್ಯಮರ್ಥಾಧಾರಂ Kr. 2, 3; Pb. 1, 27; Ap. 2, 15 va.]. (Śmd. 293, 294). ಅನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, ಉನ್ನೆಗಂ (295). ಒಲೆಯೊಡನೆ ಮುತ್ತುಂಗಾಲೊಳ್ ನರೆ ಬರ್ಪನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ (294). ನೆನೆವನ್ನೆಗಂ ಬನ್ದಂ (294). ಈವನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ದಂ (295). ಕ್ಷಿತಿಚಕ್ರಂ ನಿಜ ಭಾರದಿಂ ತಳರಿದತ್ತು ಎಮ್ಬನ್ನೆಗಂ (Abh. P. 13, 67). ಅನ್ನೆಗಂ ... ಅನ್ನ ಕಾರಂಗಳಂ ನಿಲಲ್ ಈಯದೆ (J. 26, 4). ಅನ್ನೆಗಂ ಬಿಸಿಯ ಬಿಸಿಲ್ ಏಱುದುದು (3, 41). ಅನ್ನಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ (Rśv. 13, 27 va.). 2, = ಅನ್ನಂ No. 2. (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69). see *e. g.* J. 2, 45. 53; 4, 1. 56; 7, 54. — ಅನ್ನೆವರಂ. -ವರಂ. = ಅನ್ನಬರ, etc. so long; so long as; until that time; till, until (ಸೀಮೆ, ಸೀಮಾರ್ಥ Śmd. 295); meanwhile. ಪೇೞ್! ಎನಿತರ್ಕಮ್ ಒಳಂ ಮುರಾನ್ತಕನ್, ಒಳರ್ ಅನ್ನೆವರಂ ಮಾರ್ಬಲದೊಳಗೆ ಇಱಿಯಲ್ ಮಱುಗುವ ಅತಿಭಟರ್ (292). ಎನ್ನೆವರಂ ಸಿರಿ ತಮಗೆ ಉಣ್ಟು, ಅನ್ನೆವರಂ ಸೇವ್ಯರ್ ಅಲ್ತೆ ಖಲರುಂ? (296). ವಾಜಿಗಳಿನ್ ಇೞಿದು, ದಣ್ಡನಾಥಮಣ್ಡಲಿಕಾದಿಯಂ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ಬೀೞ್ಕೊಟ್ಟು, ನಿಜಗೃಹಂಗಳಂ ಪೊಕ್ಕು ಇರ್ದರ್; ಅನ್ನೆವರಮ್ ಇತ್ತಲ್ ನೆರೆದು ಪುರ ಜನಂ (Rśv. 13, 97 va.). — ಅನ್ನೆವರೆ. -ವರೆ. = ಅನ್ನೆವರಂ. ಹರನ ಅವಸರಮ್ ಅಹನ್ನೆವರೆ (Bp. 43, 43). — ಅನ್ನೆವರೆಗಂ. -ವರೆಗಂ. = ಅನ್ನೆವರಂ. (Śmd. 295).

ಅನ್ನೆ anna₁-e. 2. = ಅನ್ನಳ್. see ಮನದನ್ನೆ s. ಮನ-.

ಅನ್ನೆ anne 3. truly, certainly. ನಿಱುಗನ್ ಎನಲ್ಕೆ ಅನ್ನೆ ಮೂಮುರಂ (Ct. I, 62). *cf.* ನನ್ನಿ.

ಅನ್ನೆಗಂ anne-gaṁ. see s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆಯ anneya. = ಅನ್ನಯ. Tbh. of ಅನ್ಯಾಯ. [ಇಂತನ್ನೆಯಮೆಚ್ಚು ದರ್ಕೆ ಪೆಱತಿಲ್ಲದು ದಂಡಂ Pb. 1, 112]. (Śmd. 351. 360).

ಅನ್ನೆವರಂ anne-varaṁ see s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆವರೆ anne-vare. see s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆವರೆಗಂ anne-varegaṁ. see s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ಮಾನ anmana. Tbh. of ಅನುಮಾನ. (Nn. 117). [colloq.].

ಅನ್ಯ anya. *other*; *another* (ಪೆಱಂ, ಪೆಱತು Ct. II, 86). 2, *different*; 3, the third person (Śmd. 266; ಪ್ರಥಮ 267, ಪ್ರಥಮಪುರುಷ Cm.; Kāvy. I, 5, 6-12. 24-31). feminine ಅನ್ಯಳ್, ಪೆಱಳ್ Ct. II, 86).

ಅನ್ಯಕ anyaka. another, other. (My.).

ಅನ್ಯಕರ್ತೃ anya-kartṛi. another agent: the agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (Śmd. 273; *cf.* ಭಿನ್ನ-, ಪರ-).

ಅನ್ಯಜಾತಿ anya-jāti. a different origin; another family or caste. (My.).

ಅನ್ಯತರ anya-tara. *either of two.*

ಅನ್ಯತರೇದ್ಯುಸ್ anyatarē-dyus. *on either of two days.*

ಅನ್ಯತಸ್ anya-tas. from another. 2, *elsewhere.* 3, otherwise.

ಅನ್ಯತ್ರ anya-tra. *elsewhere.* 2, on another occasion.

ಅನ್ಯಥ anyatha. Tbh. of ಅನ್ಯಥಾ. (Bp. 15, 20. 34; 28, 66; 32, 60; 61, 77).

ಅನ್ಯಥಾ anyathā. otherwise, in a different manner (Bp. 27, 72). 2, inaccurately, untruly, erroneously (ಸುಮಾರು G.).

ಅನ್ಯದರ್ಥ anyad-artha. another thing, meaning, purpose or sense (Śmd. 300 Cm.).

ಅನ್ಯದೈವ anya-daiva. another deity (Bp. 53, 4. 35).

ಅನ್ಯಪಾಕ anya-pāka. cooked by others (My.).
ಅನ್ಯಪುಟ್ಟ anya-puṭṭa. Tbh. of ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ. (Cpr. 5, 98; Grj. 7, 41).
ಅನ್ಯಪುರುಷ anya-puruṣa. the third person (ಪ್ರಥಮಪುರುಷ Śmd. 264 Cm.).
ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ anya-puṣṭa. reared by others: the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Mr. 169).
ಅನ್ಯಭಾವ anya-bhāva. another mind or purport; the mind of another (My.).
ಅನ್ಯಭೃತ anya-bhṛita. = ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ. *the cuckoo.*
ಅನ್ಯಲಿಂಗ anya-liṅga. having or taking the gender of another (word), *an adjective.*
ಅನ್ಯಲಿಂಗಕ anya-liṅgaka. *an adjective.*
ಅನ್ಯಸ್ಥ anya-stha. a man who lives with others; a man of another caste (My.).
ಅನ್ಯಾಯ a-nyāya. = ಅನ್ನಯ, etc. unjust or unlawful action, injustice; impropriety (Bp. 18, 33; 50, 73). ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಪಾದಿಸಿದ್ದು ಅಸಡ್ಡಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).
ಅನ್ಯಾಯಕಾರ anyāya-kāra. a man who acts unlawfully or improperly (Bp. 28, 62).
ಅನ್ಯಾಯಿ anyāyi. = ಅನ್ಯಾಯಕಾರ. (Bp. 59, 54).
ಅನ್ಯಾರ್ಥ anya-artha. = ಅನ್ಯದರ್ಥ. (Śmd. 300 Cm.; Kāvy. III, 3, B, 103).
ಅನ್ಯೇದ್ಯುಸ್ anyē-dyus. on the other or following day. 2, *the other day, once.*
ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ anya-ukti. the third person (Kāvy. I, 2, 66-70; Śmd. 269). 2, another expression or word.
ಅನ್ಯೋನ್ಯ anyōnya. *one another, mutual, reciprocal;* reciprocity. 2, mutual attachment, intimacy, friendship, amity (My.; Br.; ಪರಸ್ಪರಸ್ನೇಹ G.). ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ, mutually (ಇತರೇತರಂ, ಪರಸ್ಪರಂ, ಬೇಱ್ ಬೇಱ್ Mr. 437). ಅನ್ಯೋನ್ಯದ ಆಲಿಂಗನಗಳ್ (J. 7, 24).
ಅನ್ಯೋನ್ಯಕಲಹ anyōnya-kalaha. mutual quarrel; sportive contest (My.).
ಅನ್ಯೋನ್ಯಭಾವ anyōnya-bhāva. mutual affection or emotion (J. 11, 23).
ಅನ್ಯೋನ್ಯವಿರುದ್ಧ anyōnya-viruddha. mutually opposed or disagreeing (Kāvy. III, 3, B, 122).
ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಂಘರ್ಷಣ anyōnya-saṅgharṣaṇa. mutual friction (J. 12, 7).
ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಲ್ಲಾಪ anyōnya-sallāpa. mutual discourse or chat, conversation (Bp. 59, 9).
ಅನ್ಯೋನ್ಯೋಪಮೆ anyōnya-upame. a kind of simile [Kr. 3, 63]. (Kāvy. III, 3, B, 63 seq.).
ಅನ್ವಕ್ಷ anu-akṣa. *following* (ಅನುಪದ, ಅನ್ವಂಗ, ಬೆನ್ನುಱು Mr. 445). ಅನ್ವಕ್ಷಂ, afterwards.
ಅನ್ವಂಗ anvaṅga. Tbh. of ಅನ್ವಂಚ್. (ಅನ್ವಕ್ಷ, ಬೆನ್ನುಱು Mr. 445).
ಅನ್ವಂಚ್ anvañc. ಅನ್ವಚ್. ಅನ್ವಗ್. = ಅನ್ವಂಗ. *following.*
ಅನ್ವಯ anu-aya. following, succession. 2, connection, association. 3, *race, family, lineage.* 4, logical connection. 5, the natural order or connection of words in a sentence; grammatical construction of a sentence; position of words in a sentence (Śmd. 1, seq.; 5. 173; Kāvy. II, 2, B, 4-6). 6, drift, tenor, purport (Śmd. 170, ಅರ್ಥ 171 Cm.; 298).
ಅನ್ವಯಸ್ವತನ್ತ್ರ anvaya-svatantra. having an independent character in a sentence (Śmd. 174).
ಅನ್ವಯಿಸು anvayisu. = ಅನುವೇಸು. to construe (Śmd. 171). 2, to be used in a well-constructed sentence (174). 3, to be connected or associated (Bp. 42, 18). 4, to arrange words (used in poetry) in their natural order (My.). [5, to apply].
ಅನ್ವರ್ಥ anu-artha. having the meaning obvious, intelligible, clear (Kāvy. III, 3, B, 164).
ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ anvartha-nāma. a word of which the meaning is self-evident (Śmd. 93. 94).
ಅನ್ವವಾಯ anu-avāya. *family, race, lineage.*
ಅನ್ವಾಚಯ anu-ācaya. *laying down a rule of secondary importance after that which is primary.*
ಅನ್ವಾಸನ anu-āsana. sitting down after. 2, service, worship. 3, regret, affliction. 4, *a workshop, a manufactory.* 5, an unctuous or cooling enema.
ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯ anu-āhārya. a certain gift presented to the priests. 2, *the monthly śrāddha or funeral repast in honour of the manes, held on the day of the new moon.*
ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯಪಚನ anvāhārya-pacana. N. of a sacrificial fire. see ಪಂಚಾಗ್ನಿ.
ಅನ್ವಾಹಿತ anu-āhita. deposited with a person to be delivered ultimately to the right owner. 2, renewed, as a sacred fire which had gone out through neglect (My.).
ಅನ್ವಿತ anu-ita. joined, connected with; connected; endowed with, possessed of; acquired; understood; following (ಯುತ, ಸಂಹಿತ, ಸಹಿತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440; Śmd. 228. 297; Ch. v. 171. 207). 2, suitableness, etc. (ಹಿತ Śmd. Cm. 238). 3, a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ) Cm. 252; ಬಲ್ಲವ Cm. 298; ವಿದ್ Mr. 440).
ಅನ್ವಿತಾರ್ಥ anvita-artha. having a clear meaning, perspicuous. 2, euphonic combination (Kāvy. I, 1b, 32-41).
ಅನ್ವಿತೆ anvite. a woman that is connected or endowed with (Śmd. 2).
ಅನ್ವಿಷ್ಟ anu-iṣṭa. *sought.*
ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ anu-īkṣaṇa. -ಣೆ, *searching, investigating.*
ಅನ್ವೀಕ್ಷೆ anu-īkṣe. = ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ. see ಅನ್ವೀಕ್ಷಿಕೆ.
ಅನ್ವೇಷಣ anu-ēṣaṇa. *seeking for, searching, investigating.* see ಅಱಸು, ಅರಯ್, ತಡವರಿಸು, ಬೆದಕು.
ಅನ್ವೇಷಣೆ anu-ēṣaṇe. = ಅನ್ವೇಷಣ. *seeking for, etc.*
ಅನ್ವೇಷಿತ anu-ēṣita. *sought.*
ಅನ್ವೇಷ್ಟೃ anu-ēṣṭṛi. *searching;* a searcher, inquirer.
ಅಪ್ ap. = ಅಪ್ಪು 1. *water.*
ಅಪ apa. 1. = ಅಪ್ಪ 2. father (frequently at the end of compounds; Mhr. ಅಪಾ). see *e. g.* ಕಣ್ಣಪ, ಕಲಪ.
ಅಪ apa. 2. = ಅಪ್ಪ 4, ಅಮ, q. v. (My.). — ಅಪಪ. rep. = ಅಮಮ, q. v. (C.; Prll. 3, 27). -ಅಪಾ. = ಅಪ. (C.).
-ಅಪ apa. 3. = ಅಪ್ಪ 1, etc. see -ದಪ 2.
ಅಪ- apa. away. 2, improperly. 3, negatively, contradictorily. 4, without. 5, away from.
ಅಪಕಾರ apa-kāra. *wrong, offence, injury, hurt, harm* (ದ್ರೋಹ Mr. 448). 2, wickedness, enmity. ಅಪಕಾರಾ ಮಾಡುವವ ಅಪಕೀರ್ತಿಗೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ? (Prv.).
ಅಪಕಾರಗೀ apakāra-gī. -ಗಿರ್. *an offending or menacing speech.*
ಅಪಕಾರಿ apa-kāri. a man who acts wrong or does ill. an offender (Bh. 8, 26, 28).

ಅಪಕೀರ್ತಿ apa-kīrti. censure, reproach (ಉಪಕ್ರೋಶ, etc., ನಿನ್ದೆ Mr. 87; J. 18, 54). 2, infamy, disgrace. see Prv. s. ಅಪಕಾರ.

ಅಪಕೃತ apa-kṛita. done wrong, wickedly committed; — injury, offence, malice (J. 17, 50).

ಅಪಕೃತಿ apa-kṛiti. = ಅಪಕಾರ. (Cb.).

ಅಪಕೃತ್ಯ apa-kṛitya. a wrong act, damage, injury, hurt (ಅಲ್ಲದ ಕೃತ್ಯ Nn. 127).

ಅಪಕೃಷ್ಟ apa-kṛiṣṭa. drawn away; brought down. 2, *low, inferior, vile.* 3, a crow.

ಅಪಕ್ರಮ apa-krama. going away. 2, *flight.* 3, = ಅಕ್ರಮ, disorder.

ಅಪಕ್ರಮಣ apa-kramaṇa. passing off or away, retiring. (R.).

ಅಪಕ್ವ a-pakva. uncooked, raw. 2, not properly cooked or baked. 3, unripe. 4, undigested.

ಅಪಕ್ವರಸ apakva-rasa. the taste of something unripe. see ಕೆನರ್. 2, broth not properly prepared (My.).

ಅಪಖ್ಯಾತಿ apa-khyāti. injured reputation, disgrace (Bh. 1, 10, 13). see Prvs. s. ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ, ವಿಖ್ಯಾತಿ.

ಅಪಗತ apa-gata. gone, departed, gone off or away (Bp. 7, 1; 22, 3; 28, 62; 38, 4; 56, 44). 2, dead, deceased.

ಅಪಗತತನ್ದ್ರ apagata-tandra. remote from or without lassitude or fatigue. (Cpr. 6, 6).

ಅಪಗತಿ apa-gati. = ಅಪಗಮ. 2, downward movement: low condition (My.).

ಅಪಗಮ apa-gama. going away; *passing away.* 2, separation; departure; death.

ಅಪಗಮನ apa-gamana. = ಅಪಗಮ. see ಸ್ಥಾನಾಪಗಮನ.

ಅಪಗಮಿತ apa-gamita. = ಅಪಗತ. (ಹೋದದ್ದು G.).

ಅಪಗೆ apa-ge. a river. (ನದಿ, ಹೊಳೆ G.).

ಅಪಘನ apa-ghana. *any limb or member of the body* (Bp. 28, 68).

ಅಪಘಾತಿ apa-ghāti. murderous, killing; a murderous affair (Bh. 8, 24, 57).

ಅಪಚಯ apa-caya. *decrease, decline, deterioration, loss in property or health, privation.* 2, gathering, collecting (of flowers, Grj. 5, 92 va.).

ಅಪಚಾಯಿತ apa-cāyita. *honoured, respected.*

ಅಪಚಾರ apa-cāra. want, absence. 2, defect. 3, fault, improper conduct, offence, mistake (My.).

ಅಪಚಿತ apa-cita. 1. *honoured, respected.*

ಅಪಚಿತ apa-cita. 2. diminished, lessened, wasted.

ಅಪಚಿತಿ apa-citi. *honour, respect.* 2, *loss, destruction.* 3, compensation (ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ G.). 4, expense (ವೆಚ್ಚ G.).

ಅಪಜಯ apa-jaya. defeat, discomfiture, overthrow, reverse; detriment (ಪ್ರತ್ಯವಾಯ Nn. 149; Bp. 50, 8; My.). see ಸೋಲಿಸು. — ಅಪಜಯಪಡಿಸು. to defeat (My.; ಭಂಗಿಸು Cb.). — ಅಪಜಯ ಹೊನ್ದು. to be defeated (My.; ಕೆಯ್ಸೋಲು G.).

ಅಪಜ್ಞಾನ apa-jñāna. *concealment of knowledge, denying* (ಅಪಹ್ನವ, etc., ಮಱಹು Mr. 441).

ಅಪಟಾನ್ತರ a-paṭa-antara. not separated by a curtain; *adjoining, contiguous.*

ಅಪಟಿ apaṭi. *a screen, especially the screen surrounding a tent* (ಪ್ರತ್ಯಸ್ಸುರ, etc., ಸುತ್ತುದೆರೆ Mr. 203).

ಅಪಟು a-paṭu. *not clever, awkward.* 2, *diseased, sick.*

ಅಪಡ್ಡಾಳ apaḍḍāḷa. small, contemptible (V. 37, 83).

ಅಪತಿಕ a-patika. without a husband. (R.).

ಅಪತ್ನೀಕ a-patnīka. without a wife. (My.).

ಅಪತ್ಯ apatya. *offspring,* a child, a descendant (Kāvy. I, 2, 74-83; Śmd. 187; ಮಗ, ಹುಡುಗ G.). 2, *a petronymical affix.*

ಅಪತ್ಯಕೆ apatyake. a female or male child (Kāvy. I, 2, 74).

ಅಪತ್ಯಾನ್ತ apatya-anta. *a patronymic.*

ಅಪತ್ರಪಿಷ್ಣು. apa-trapiṣṇu. *bashful.*

ಅಪತ್ರಪೆ apa-trape. *bashfulness;* embarrassment.

ಅಪಥ a-patha. *a bad or wrong road; pathless state.* 2, heresy. 3, the vulva.

ಅಪಥಿ a-pathi. *a bad or wrong road; pathless state.*

ಅಪಥ್ಯ a-pathya. unfit; unsuitable; unwholesome (Bp. 24, 8); bad diet (My.); a lie (My.).

ಅಪದಗಾಮಿ a-pada-gāmi. not walking on feet (ಕಾಲಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುವವ G.). 2, a reptile (ಹಾವು Cb.).

ಅಪದಾನ apa-dāna. (= ಅವದಾನ). correct or pure conduct, approved occupation. 2, a great or noble work (ಚಲೋ ಕೆಲಸ G.). 3, object of a legend; a legend (ಪೂರ್ವಚರಿತ್ರ G.).

ಅಪದಾನ್ತರ a-pada-antara. not separated by a foot; *contiguous, adjoining, near* (ಸಮೀಪ Mr. 425).

ಅಪದಿಶಂ apa-diśam. *in an intermediate region of the compass.*

ಅಪದೂಱು apa-dūṟu. = ಅವದೂಱು. slander, calumny; disgrace (My.; Br.).

ಅಪದೆಸೆ apa-dese. an intermediate region of the compass (Bh. 1, 17, 10); a low, miserable state or condition (My.). pitiful state (Bh. 3, 19, 37).

ಅಪದೇಶ apa-dēśa. *the statement of the reason, adducing a reason or cause.* 2, *a pretence, a feint.* 3, *a butt, a mark.* 4, fame, reputation. 5, *place, quarter.* see ನೆವ.

ಅಪಧ್ವಂಸ apa-dhvaṁsa. falling away; degradation.

ಅಪಧ್ವಂಸಿ apa-dhvaṁsi. causing to fall; *destroying.*

ಅಪಧ್ವಸ್ತ apa-dhvasta. *reviled, blamed.* 2, pounded; pounded badly.

ಅಪನಮ್ಬಿಕೆ apa-nambike. = ಅಪನಮ್ಬಿಗೆ, ಅಪನಮ್ಬುಗೆ, ಅವನಮ್ಬಿಕೆ. doubt of (a person's) sincerity, distrust (My.; Te. ಅಪನಮ್ಮಿಕೆ). ಅವನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಪನಮ್ಬಿಕೆ ಉಣ್ಟು (My.).

ಅಪನಮ್ಬಿಗೆ apa-nambige. = ಅಪನಮ್ಬುಗೆ. (My.).

ಅಪನಮ್ಬುಗೆ apa-nambuge. want of confidence, mistrust (ಅವಿಶ್ವಾಸ, ನಿಹ್ನವ Nr.; My.).

ಅಪನಿನ್ದೆ apa-ninde. = ಅವನಿನ್ದೆ. unjust censure, abuse, reproach. — ಅಪನಿನ್ದೆ ಹೊಱಸು. to accuse falsely. ಅಪನಿನ್ದೆಯನ್ನು ಹೊಱಸಿ ಅಪಕಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ (ನಿಕಾರ, ವಿಪ್ರಕಾರ Si. 392).

ಅಪಪ್ರಯೋಗ apa-prayōga. misapplication (My.; Br.).

ಅಪಭ್ರಂಶ apa-bhraṁśa. falling down or away. 2, *incorrect language.* 3, *a word corrupted from the Saṁskṛita language* (Śmd. 6. 19. 334. 375. 386). 4, the most corrupt of the Prākṛita dialects (Ch. p. 22).

ಅಪಭ್ರಂಶತೆ apa-bhraṁśate. = ತದ್ಭವ. (Śmd. 29 Cm.).

ಅಪಮರ್ಜನ apa-marjana. wiping off, removing; cleansing; shaving, paring. see ಎಱವು.

ಅಪಮಾನ apa-māna. = ಅವಮಾನ. disrespect, dishonour, disgrace. 2, = ಖಿಪುರ Nn. 102. 3, = ದಣ್ಣ (the penis? Nn. 127; Mr. 525). see ಭಂಜಿಸು. — **ಅಪಮಾನ ಮಾಡು. to disgrace. ಗುರುಗಳು ಅವನ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿ (B. 4, 198).**

ಅಪಮಿತ್ಯ apa-mitya = ಅಪಮಿತ್ಯಕ. see ಅಪಮಿತ್ಯಕ.

ಅಪಮಿತ್ಯಕ apa-mityaka. *a debt* (ಋಣ, ಉದ್ಧಾರ, ಸಾಲ Mr. 346). see ಕೊಳುಹ.

ಅಪಮೂರ್ಧ apa-mūrdha. *headless.*

ಅಪಮೃತಿ apa-mṛiti. = ಅಪಮೃತ್ಯು No. 1. (My.).

ಅಪಮೃತ್ಯು apa-mṛityu. a sudden or violent death, dying by some accident (Bp. 61, 90; J. 24, 82; C.). 2, a minor death, *i. e.* a desperate sickness from which a person, contrary to expectation, recovers. 3, N. of a goddess of death (My.).

ಅಪಯಾನ apa-yāna. *retreat, flight.*

ಅಪರ apara. 1. posterior, hinder, later, *latter* (Ch. v. 291. 292). 2, following. 3, inferior, lower. 4, other, another. 5, different (ಬೇಱೆ G.). 6, distant, opposite (ಅತ್ತಲಾಗಿನ G.). 7, the hind foot of an elephant (ಆನೆಯ ಹಿಂಗಾಲುಕಡೆಯ ಭಾಗ G.). 8, the hind quarter of an elephant. 9, the future. 10, western; the west (ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕು Cb.). 11, = ವಂಶ, (the spine? Mr. 519).

ಅಪರ a-para. 2. having nothing beyond or after, having no rival or superior, unsurpassed. 2, handsome, pleasing (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424).

ಅಪರಕ್ರಿಯೆ apara-kriye. funeral rites (My.; Te.).

ಅಪರಂಜಿ apa-rañji. fine refined gold (My.; Te., T.). (Abhā. 3, 9).

ಅಪರಪಕ್ಷ apara-pakṣa. the latter half of the month. 2, the other or opposing side, the defendant. (My.).

ಅಪರರಾತ್ರಿ apara-rātri. = ಅಪರಾತ್ರಿ. the end of the night.

ಅಪರವಯಸ್ apara-vayas. old age (J. 6, 26).

ಅಪರವಾರ್ಧಿ apara-vārdhi. the western ocean (C. Bp. 47, 47).

ಅಪರಸ್ಪರ a-paraspara. not one by the other; *uninterrupted.*

ಅಪರಾಗ apara-aga. 1. the western mountain.

ಅಪರಾಗ apa-rāga. 2. aversion, enmity.

ಅಪರಾಂಗ apara-aṅga. the hind part, the back (Rśv. 5, 92).

ಅಪರಾಜಿತ a-parājita. unconquered, unsurpassed. 2, Viṣṇu. 3, Śiva.

ಅಪರಾಜಿತೆ a-parājite. the unsurpassed woman: Durgā. 2, *the creeper Clitoria ternatea* Lin. 3, *the plant Marsilea quadrifolia* Lin. 4, = ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತೆ (G.).

ಅಪರಾತ್ರಿ aparātri. Tbh. of ಅಪರರಾತ್ರಿ (My.; Mhr. ಅಪರಾತ್ರ).

ಅಪರಾದ್ಧ apa-rāddha. sinned; criminal, guilty; erring.

ಅಪರಾದ್ಧಪೃಷತ್ಕ aparāddha-pṛiṣatka. *an archer whose arrows always miss the mark.*

ಅಪರಾದ್ಧೇಷು aparāddha-iṣu. = ಅಪರಾದ್ಧಪೃಷತ್ಕ.

ಅಪರಾದ್ರಿ apara-adri. = ಅಪರಾಗ No. 1. (R.).

ಅಪರಾಧ apa-rādha. *an offence, a crime.* (Bp. 38, 72). 2, a fine, punishment, penalty (C.; T., Te.). 3, a fault, a mistake, an omission, failure in an engagement or promise (C.; ತಪ್ಪು G.). — ಅಪರಾಧ ಕಾಯು. to exercise forbearance with regard to an aparādha (S. Mhr.). — ಅಪರಾಧ ಕೊಡು. to pay a fine (C.). — ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡು. to pardon or forgive an aparādha (My.). — ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಸಯ್ರಿಸು. to bear with an aparādha, to exercise forbearance or patience with regard to it, to put up an aparādha (My.; B. 4, 89. 155). — ಅಪರಾಧ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. to take a fine (C.). — ಅಪರಾಧ ತೆಱು. to pay a penalty (My.). — ಅಪರಾಧ ಮನ್ನಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. (C.). — ಅಪರಾಧ ಮಾಡು. to commit an aparādha (Bp. 38, 73; 53, 43; B. 4, 201). — ಅಪರಾಧ ಸಯ್ರಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. (Bp. 22, 63; 34, 13). — ಅಪರಾಧ ಹೊಱಿಸು. to charge an aparādha upon or against (B. 4, 198).

ಅಪರಾಧರತಿ aparādha-rati. one who takes pleasure in crime, etc. (Bp. 40, 66).

ಅಪರಾಧಸ್ಥ aparādha-stha. = ಅಪರಾಧಿ. (My.).

ಅಪರಾಧಿ aparādhi. a guilty person, a criminal, an offender; a person in fault, one who has committed a mistake (Bp. 22, 50; 54, 14; My.; B. 4, 142; 5, 234).

ಅಪರಾಹ್ಣ apara-ahṇa. *the afternoon* (ಹುತಪ, ಸಂಜೆ Nn. 107).

ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ a-paricchinna. without interval or division, continuous (Bp. 2, 22).

ಅಪರಿಮಿತ a-parimita. unmeasured, unlimited, unbounded (Śmd. 402; Bp. 1, 4. 23; 20, 10; etc.; B. 4, 172).

ಅಪರೂಪ apa-rūpa. = ಅಪರೂಪು, ಅಪುರೂಪ, (ಅಪೂಪರ?). deformed, ugly. 2, odd-shaped, strange, singular. 3, uncommon, rare (C.; B. 2, 52; 4, 95).

ಅಪರೂಪು aparūpu. Tbh. of ಅಪರೂಪ. (C.; B. 5, 75; ಅನರ್ಘ್ಯ, ವಿರಲ G.).

ಅಪರೂಪುತನ aparūputana. the state of being rare (B. 5, 75).

ಅಪರೇದ್ಯುಸ್ aparē-dyus. *on the following day.*

ಅಪರೋಕ್ಷ a-parōkṣa. not invisible; perceptible, manifest. 2, present. (My.).

ಅಪರ್ಣ a-parṇa. leafless.

ಅಪರ್ಣೆ a-parṇe. she who has not even leaves for food during her religious austerities: *Durge, Ume.*

ಅಪರ್ಯುಷಿತ a-paryuṣita. not stale; fresh. (My.).

ಅಪಲಗ್ನ apa-lagna. = ಅವಲಗ್ನ No. 3. an inauspicious time or moment (My.).

ಅಪಲಾಪ apa-lāpa. *denial or concealment of knowledge, abnegation, turning off the truth;* concealing, hiding (ಅಪಹ್ನವ, etc., ಮಱಹು Mr. 441). 2, affection, regard. 3, a senseless outcry (see ಅಪಲಾಪಿಸು No. 2). see ಮಾಂಜು, ವಂಚಿಸು. — ಅಪಲಾಪಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. (ನಿಷ್ಣವ Si. 458).

ಅಪಲಾಪನ apa-lāpana. ಅಪಲಾಪನೆ. = ಅಪಲಾಪ. (Bp. 41, 9; 45, 22).

ಅಪಲಾಪಿಸು apa-lāpisu. to deny (Bp. 44, 61; 51, 40). 2, to cry out (45, 33).

ಅಪವರಕ apa-varaka. *an inner apartment, a lying-in-chamber.*

ಅಪವರ್ಗ apa-varga. getting rid of, quitting (ಬಿಡೋಣ, ಚಲ್ಲೋಣ G.). 2, completion, end. 3, *exemption from further transmigration* (Bp. 24, 12; ಮೋಕ್ಷ G.). 4, a gift, donation. 5, restriction to a general rule, exception.

ಅಪವರ್ಜನ apa-varjana. quitting, abandoning. 2, *a gift, a donation.* 3, = ಅಪವರ್ಗ No. 3.

ಅಪವರ್ತನ apa-vartana. turning away; transferring from one place to another; abbreviation; abridging; reduction of a fraction to its lowest terms (My.); division without remainder (My.); divisor, a factor of a number.

***ಅಪವರ್ತ್ಯ apa-vartya.** a multiple.

ಅಪವಾದ apa-vāda. *evil speaking, censure, blame* (Bp. 25, 29), unjust imputation. 2, refutation. 3, exception to a rule. 4, *an order.*

ಅಪವಾರಣ apa-vāraṇa. *covering, concealment*; a pretence (ವ್ಯವಧಾನ, etc., ನೆವ Mr. 435).

ಅಪವಾರಿತ apa-vārita. *covered, concealed* (ಸಂವೃತ, etc., ಮುಚ್ಚಲ್ Mr. 441).

ಅಪವಾಹ apa-vāha. deduction. 2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಪವಿತ್ರ a-pavitra. impure, unclean, as the mind, clothes, vessels, etc. (Bp. 18, 34; 38, 70; 40, 59. 63; My.; B. 4, 165).

ಅಪವಿದ್ಧ apa-viddha. badly pierced. 2, *rejected, discarded, disowned.*

ಅಪಶಕುನ apa-śakuna. = ಅಪಶಕುನ. a bad omen. (My.; Mhr.).

ಅಪಶಬ್ದ apa-śabda. a bad, harsh word (My.; B. 4. 73). 2, *incorrect or ungrammatical language* (ಅಪಭ್ರಂಶ G.).

ಅಪಷ್ಠು apa-sthu. *contrary, opposite.*

ಅಪಸದ apa-sada. *an outcaste;* a low man.

ಅಪಸರ apa-sara. = ಅಪಸರಣ. 2, excuse, apology. see Bp. 38, 18; 49, 11. 3, Tbh. of ಅಪಸ್ವರ (My.).

ಅಪಸರಣ apa-saraṇa. = ಅವಸರಣ. going away, moving off, retreating; escaping; removing; egress. see ಅಕ್ಕುಳಿಸು 2, ಒಳ ಸೋರ್, ಓಸರಿಸು, ಜಗುಳ್, ತೇ, ನುಣ್ಚು.

ಅಪಸರಿ apa-sari. a person who goes away or astray (Bp. 40, 54).

ಅಪಸರ್ಪ apa-sarpa. = ಅವಸರ್ಪ. *a secret emissary, a spy.*

ಅಪಸರ್ಪಣ apa-sarpaṇa. (= ಅವಸರ್ಪಣ). gliding or moving off; going back, retreating.

ಅಪಸವ್ಯ apa-savya. *not left, right* (ದಕ್ಷಿಣ, ಬಲ Mr. 436). 2, *contrary, adverse.*

ಅಪಸಾಕ್ಷಿ apa-sākṣi. false witness (C.).

ಅಪಸಾರಿತ apa-sārita. removed, put away, thrown aside (Abh. P. 1, 62).

ಅಪಸಿದ್ಧಾಂತ apa-siddhānta. an erroneous conclusion. (My.).

ಅಪಸ್ಕರ apa-skara. *any part of a carriage,* a wheel, etc. 2, = ರಥಾಗ್ರ, ಕುಱುಗೆಯ್ಯಿ Hlā. MS., ಕುಱುಗೆಯಚ್ Mr. 286. 3, excrements. 4, the anus. 5, the vulva.

ಅಪಸ್ನಾತ apa-snāta. *bathed or bathing after the performance of a funeral ceremony.*

ಅಪಸ್ನಾನ apa-snāna. *funeral bathing.*

ಅಪಸ್ಮಾರ apa-smāra. forgetfulness; one of the sañcāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16). 2, epilepsy (My.).

ಅಪಸ್ವರ apa-svara. = ಅಪಸರ No. 3. an unmusical note or sound (ಗೊಗ್ಗರ G.).

ಅಪಹ apa-ha. repelling; destroying (Bp. 34, 1; 59, 47). see ತಮೋಪಹ, ಮಲಾಪಹ, ಸ್ವಾಪಹ. removing.

ಅಪಹರಣ apa-haraṇa. taking away, carrying off. 2, destroying. 3, stealing, see ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ.

ಅಪಹರಣೆ apa-haraṇe. = ಅಪಹರಣ. (ಅಭಿಹಾರ Mr. 490). 2, a fine, a mulct (ದಣ್ಡ Mr. 525). ಜೀವದ ಅಪಹರಣೆ (ನಿರ್ವಾಣ Mr. 507).

ಅಪಹರಿಸು apa-harisu. to take away, to remove; to destroy (Bp. 22, 62; 26, 66; 34, 33; 49, 25; 50, 29. 75; 51 sum.; 51, 67; 52, 37; 53, 10; 54, 45. 56. 70; 61, 7; J. 24, 43). 2, to steal, to rob (Nn. 151; B. 2, 52; 5, 91).

ಅಪಹಸನ apa-hasana. laughing at, deriding, ridiculing, scorn, mockery. see ವಿಶ್ವತಾಂಗಾಪಹಸನ.

ಅಪಹಸನಕ್ರೋಧ apahasana-krōdha. scorning wrath. see ಒನಲ್.

ಅಪಹಸಿತ apa-hasita. laughed at, scorned, despised (ಅನಾದೃತ, ಅವಜ್ಞಾತ, ಉದಾಸೀನ Mr. 432).

ಅಪಹಸ್ತಿತ apa-hastita. *thrown away, thrown off, rejected.*

ಅಪಹಾರ apa-hāra. taking away. 2, stealing; concealing; withholding. 3, *loss through robbery.*

ಅಪಹಾರಿ apa-hāri. one who takes away, etc. (Śsv. 1, 75).

ಅಪಹಾಸ apa-hāsa. = ಅಪಹಸನ. (J. 9, 4; My.).

ಅಪಹಾಸ್ಯ apa-hāsya. = ಅಪಹಸನ. (Bp. 34, 12; 39, 59; 40, 60; 49, 17). 2, to be laughed at (Sk.).

ಅಪಹೃತಿ apa-hṛiti. taking away. 2, that has been stolen or robbed (ಲುಪ್ತ, ಕಳವಿನೊಡವೆ Mr. 226).

ಅಪಹ್ನವ apa-hnava. = ಅಪಾಹ್ನ, q. v. *concealment of knowledge, denial* (= ಅಪಲಾಪ, etc., ಮಱಹು Mr. 441). 2, secreting; dissimulation. 3, affection, love.

ಅಪಹ್ನುತಿ apa-hnuti. = ಅಪಹ್ನವ. 2, applying a description or simile to other than its obvious application [Kr. 3, 4. 183]. (Kāvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). see ಶುದ್ಧಾಪಹ್ನುತಿ.

ಅಪಾ apā. (= ಅಪ 2). — ಅಪಾಪೋಲಿ. stray, as cattle; bad, disorderly, unruly, as a man; ill-done, out of order, as a business (My.).

ಅಪಾಕೃತ apa-ākṛita. taken away, removed, void of (Kāvy. III, 1, A, 15).

ಅಪಾಂಗ apa-aṅga. wanting or deformed in some limb. 2, *the outer corner of the eye.* 3, *a sectarial mark or circlet on the forehead.*

ಅಪಾಂಗದರ್ಶನ apāṅga-darśana. *a side-glance, a leer, a wink.*

ಅಪಾಂಗದೇಶ apāṅga-dēśa. *the place round the outer corner of the eye.*

ಅಪಾಂಗಿ apāṅgi. a woman having such and such an outer corner of the eye. (My.).

ಅಪಾಚಿ apāci. *the south.*

ಅಪಾಚೀನ apācīna. *turned away;* looking down or away (ಅವಾಙ್ಮುಖ, ತಲೆವಾಗುಹಂ Mr. 455). 2, *southern.*

ಅಪಾಂಚ್ apa-añc. ಅಪಾಚ್. going or situated backwards. 2, *southern.* 3, western.

ಅಪಾಟವ a-pāṭava. *sickness, disease.* 2, awkwardness.

ಅಪಾತ್ಯಯ apa-atyaya. concealment of knowledge (ಅಪಹ್ನವ, etc. Mr. 441, originally ಅಪತ್ಯಯ).

ಅಪಾತ್ರ a-pātra. a worthless or common utensil. 2, an inferior, undeserving or worthless man (Bp. 39, 59; My.); unworthy, unfit. feminine ಅಪಾತ್ರಳು (My.).

ಅಪಾತ್ರಪಾತ್ರ apātra-pātra. a worthless utensil or person (Bp. 40, 63).

ಅಪಾದಾನ apa-ādāna. taking away; removal; the state of being removed from (ಅವುದಾನೊನ್ದಱಿಂ ತೊಲಗುವುದು Śmd. 160). 2, the sense of the ablative case (115. 159; Kāvy. I, 2, 2. 3). see ಓಸರಿಸು.

ಅಪಾದಾನಕಾರಕ apādāna-kāraka. = ಅಪಾದಾನ No. 2, (Śmd. 160 Cm.).

ಅಪಾದಾನವಾಚಕ apādāna-vācaka. the ablative case (My.).

ಅಪಾನ apa-ana. *the air which goes downwards and out at the anus* (ಗುದದೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡುವ ಅನಿಲ Mr. 51). 2, *the anus.*

ಅಪಾನವಾಯು apāna-vāyu. = ಅಪಾನ No. 1. (ಮಣಿ Nn. 67). see ತಿಣಕು, ಪೂಸು.

ಅಪಾಮಾರ್ಗ apā-mārga. *the plant Achyranthes aspera* (ಉತ್ತರಣಿ, ಶಿಖರಿ Mr. 128).

ಅಪಾಮ್ಪತಿ apām-pati. the lord of the waters: *the ocean.* 2, Varuṇa.

ಅಪಾಮ್ಪಿತ್ತ apām-pitta. the bile of the waters: *fire.*

ಅಪಾಯ apa-aya. going away. 2, destruction, death. 3, injury, loss (Ch. v. 38). 4, misfortune, evil, ill; calamity, peril, danger (Bp. 17, 4; 45, 3; 46, 34; My.).

ಅಪಾರ apāra. 1. *the opposite bank of a river.*

ಅಪಾರ a-pāra. 2. a bad shore: a kind of mental acquiescence or indifference. 2, shoreless, unbounded, interminable, very abundant, great (Bp. 3, 45; 36, 29; My.).

ಅಪಾರದರ್ಶಕತ್ವ apāra-darśakatva. want of transparency, opacity (B. 4, 96; My.).

ಅಪಾರ್ಥ apa-artha. without any object. 2, unmeaning. 3, incoherent or false argument. (My.). ಅಪಾರ್ಥಂ without any object, vainly. (Śśv. 4, 91).

ಅಪಾವೃತ apa-āvṛita. open, laid open. 2, covered. 3, *unrestrained, self-willed.*

ಅಪಾಶ್ರಯ apa-āśraya. a refuge, a recourse. 2, *a fence or hedge in front of a building; an awning spread over a court or yard.* 3, helpless, destitute. see ಮತ್ತವಾರಣ.

ಅಪಾಸಂಗ apa-āsaṅga. a quiver. (R.).

ಅಪಾಸನ apa-āsana. throwing away, 2, *killing.*

ಅಪಾಹ್ವ apāhva. a Tbh. of ಅಪಹ್ನವ, q. v. (ಪುಸಿ, ಹುಸಿ; ಸ್ನೇಹ Nn. 158).

ಅಪಿ api. on. 2, near to, towards. 3, *and, and also, moreover, besides* (ಪುನರ್ವಚ, ಮರಳಿ ನುಡಿಹ Nn. 167). 4, *even, though.* 5, *certainly, indeed* (ದಿಟ Mr. 534). 6, *perhaps, likely* (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮ್ ಅಲ್ಲದುದು 534.). 7, it expresses also *contempt* or wrath (ಮನಕ್ಲೇಶ ದೊಡನೆ ಅಮರ್ದ ಮುನಿಸು 534; ಮುನಿಸು, ಕೋಪ Nn. 167). 8, and is used in *inquiry* (ಪ್ರಶ್ನೆ, ಬೆಸಗೊಮ್ಬಲ್ಲಿ 167).

ಅಪಿಗೀರ್ಣ api-gīrṇa. *praised.*

ಅಪಿಗೆ apige. = ಅಪ್ಪಿಗೆ No. 2. (S. Mhr.).

ಅಪಿಧಾನ api-dhāna. covering, concealment. 2, *a cover.*

ಅಪಿನದ್ಧ api-naddha. tied on (ಬದ್ಧ, ಪಿನದ್ಧ, ಕಟ್ಟು Mr. 457, o. r. ಕೆಯ್ದಿ). 2, *clothed, accoutred.*

ಅಪಿನಿ apini. = ಅಫಿನಿ, etc. (C. Bp. 47, 45; My.). ಅಪಿನಿ ತಿನ್ದು, ಲಹರಿ ಏಱಿತು (Prv.).

ಅಪಿಸ apisa. = ಅಹಿಸ q. v. see ನೆತ್ತಿಗರಪಿಸ.

ಅಪುತ್ರ a-putra. not a son. 2, sonless (Bp. 24, 32).

ಅಪುನರ್ಜಾತ a-punarjāta. a creature exempt from transmigration (Bp. 55, 46), or one that is not regenerated.

ಅಪುನರ್ಭವ a-punarbhava. not occurring or being again. 2, *exemption from further transmigration* (ಅಚಲ, ಮುಕ್ತಿ Nn. 41; ಅಕ್ಷರ, ಮುಕ್ತಿ 75; Bp. 27, 19).

ಅಪುರನ್ಧ್ರಿ a-purandhri. not intelligent or wise (Bp. 40, 70).

ಅಪುರೂಪ apurūpa. Tbh. of ಅಪರೂಪ. (S. Mhr.).

ಅಪುಷ್ಪ a-puṣpa. not flowering. 2, the glomerous fig tree. (R.).

ಅಪುಷ್ಪಿಕೆ a-puṣpike. = ಅಪುಷ್ಪಿಣಿ. (My.).

ಅಪುಷ್ಪಿಣಿ a-puṣpiṇi. a female not yet arrived at puberty (My.).

ಅಪೂಪ apūpa. *a cake of flour, meal, etc.* (ಪೂಪ, ಆಯತದ ಪಕ್ವಾನ್ನ Mr. 215)

ಅಪೂಪರ apūpara. Tbh. of ಅಪರೂಪ? (or of ಅಪೂರ್ವ? S. Mhr.).

ಅಪೂರಣಿ apūraṇi. the tree Bombax heptaphyllum. (ಬೂರಗದ ಮರ St. & Pl.).

ಅಪೂರ್ಣಾಂಕ a-pūrṇa-aṅka. a fraction (My.).

ಅಪೂರ್ವ a-pūrva. unpreceded, unprecedented (ಆ ಕ್ಷಣಮ್ ಅಪೆ ಕಾರ್ಯ Nn. 101). 2, not having existed before, quite new (ಹೊಸ G.). 3, extraordinary, wonderful, incomparable, unparalleled (Ch. v. 2.; Kāvy. III, 3, B, 108; Bp. 57, 68; ಪಂಚ Śm. 57; Kk. 58. 77). 4, not first. 5, strange, inauspicious (ಅಶುಭ Nn. 101).

ಅಪೂರ್ವಕ a-pūrvaka. = ಅಪೂರ್ವ. (Bp. 10, 54).

ಅಪೂರ್ವಿಗ apūrviga. Tbh. of ಅಪೂರ್ವಿಕ. one who has not formerly come (Grj. 9, 90).

ಅಪೇಕ್ಷ apēkṣa. Tbh. of ಅಪೇಕ್ಷೆ. (C.).

ಅಪೇಕ್ಷತೆ apa-īkṣate. desire (Bp. 21, 6; Rśv. 13, 63).

ಅಪೇಕ್ಷಿ apēkṣi. looking to, *considering, respecting.* 2, looking for, expecting, desiring.

ಅಪೇಕ್ಷಿತ apa-īkṣita. looked to, considered. 2, looked for, wished, hoped, required, (looking for; Bp. 6, 29; 24, 16; 35, 19).

ಅಪೇಕ್ಷಿಸು apa-īkṣisu. to consider; to expect, to desire, to wish for (Bp. 61, 83; My.; Si. 56. 71; B. 3, 95).

ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ apēkṣisuvike. desiring, desire (Si. 246).

ಅಪೇಕ್ಷೆ apa-īkṣe. looking round or about. 2, *consideration, reference, regard.* 3, expectation, hope, desire; want, need. —ಅಪೇಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟಿಸು. to produce or excite desire (G. 38).

ಅಪೇತ apa-ita. departed, gone. 2, having retired from, free from. see ಅನಪೇತ.

ಅಪೋಗಣ್ಡ apōgaṇḍa. *having a limb too many or too few.* 2, very timid. 3, a child, infant. 4, not under sixteen years of age.

ಅಪೋಹ apa-ūha. pushing away. 2, removal of doubt by the exercise of reasoning faculty. 3, arguing. see Kāvy. III, 3, B, 18-20.

ಅಪ್ಪ appa. 1. = (ಅಗುವ), –ಅಪ 3, ಅಹ, ಆಗುವ. the relative present participle of ಆಗು 1 [ವೀರ ನಾರಾಯಣನಪ್ಪತಿಶಯ ಧವಳಂ ನಮಗೀಗೆ Kr. 1, 2; Ap. 1, 12; Pb. 1, 84 va.]. (Śmd. 274. 275; *cf.* 285. 289; ಅನ್ತಪ್ಪ; –ದಪ 2, –ದಪ್ಪ 1, –ದಹ): becoming, etc. ಕ್ರಿಯೆ ತಾಂ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಮ್ ಅಪ್ಪ ಎಡೆಗಳೊಳಮ್ ಅಲ್ ಅನ್ವಿತಂ (277). ದೇಶಿಯೊಳ್ ಉದ್ಭವಮ್ ಅಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (43). ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯ್ ಅಪ್ಪ ಅತ್ತಿ (ವನಸ್ಪತಿ Nr.). ಅಪ್ಪನ್ತೆ (as well as possible, J. 30, 29). 2, being (especially used with regard to quality). ಯೋಗಿವಲ್ಲಭನ್ ಅಪ್ಪ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವನನ್ದನನಂ (Śmd. 3). ಕಾನ್ತಿಯೆಮ್ಬ ಗುಣದೊಳ್ ಅನ್ವಿತೆಯಪ್ಪ ವಾಕ್ಕೆಮ್ಬ ದೇವಿ (2). ಇವು ಶುದ್ಧವಪ್ಪ ವಸ್ತು (ಶುಚಿ, etc. Hlā.). ಇವು ನಿರ್ಮಲವಪ್ಪ ವಸ್ತು (ವಿಮಲ etc. Hlā.). ಪ್ರಿಯವಪ್ಪ ನುಡಿ (ಸೂನೃತ Hlā.). ಲೇಸಪ್ಪ ಮನದವ (ಚಿದ್ರೂಪ, etc. Hlā.). ಮುಖ್ಯವಪ್ಪ ಸ್ತ್ರೀ (ವರಾರೋಹೆ Hlā.). ಎಳೆದಪ್ಪ ಪಶು (ತರುಣಪಶು Nr.) ಅವ್ಯಕ್ತಮ್ ಅಪ್ಪ ಕಹಿ ನನೆ (ಕ್ಷಾರಕ, etc. Nr.). ಲೇಸಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆ (ಸುಪಥ Nr.). ಜವನ ಅಳನ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಕಣೆ (Abh. P. 13, 71). ಪ್ರಭುವಪ್ಪನಂ (Bp. 40, 36). ಮುಖ್ಯನ್ ಅಪ್ಪ (49, 26). ಜಂಗಮದೇವನ್ ಅಪ್ಪನು ನೀನೆ (61, 87). — ಅಪ್ಪನ್ಥವ. -ಅನ್ಥವ. an agreeable, fit or good man (C.). ಅಪ್ಪನ್ಥವರು ಕೆಯ್ ಹಿಡಿದರೆ ಒಪ್ಪದಿರುವದು ಹ್ಯಾಗೆ (Prv.). — ಅಪ್ಪುದು. = ಆಗುವದು, ಅಹುದು, ಹೌದು. the act of becoming, being. 2, the third pers. sing. of the future (= ಆಗುವದು, ಅಹುದು, ಅಕ್ಕುಂ): it becomes, it occurs, etc.; it is to, or must, become; it is. [ಅವಱಿಂ ಪರಮಾಗಮ ಕೋವಿದನಪ್ಪುದು Kr. 1, 9; Pb. 1, 8]. Plural: ಅಪ್ಪುವು (Śmd. 293. 388). ನಡುವಣ್ಗೆ ಉತು ಅಪ್ಪುದು (180). ಸತಿಸಪ್ತಮಿಗೆ ಏಕಾರಮ್ ಅಪ್ಪುದು (296). ಅಪ್ಪುದು ಇಳೆ ಧರ್ಮಜನ, ತೞುವಾಯ ಅಪ್ಪುದು ಆ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸನ್ತತ (Bh. 1. 8. 59). ಅವಱನ್ತೆ ಏನ್ ಅಪ್ಪುದೊ?

(Rśv. 13, 101). ಧರ್ಮಾನುರಾಗಿ ಅಪ್ಪುದು! ಧರ್ಮಕೆ ತಾಂ ಕಥೆಯನ್ ಅರ್ಥಿಸಿ ಕೇಳ್ವುದು! (Jm. 13). ಅದಱೊಳ್ ಎಮಗೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರಮ್ ಅಪ್ಪುದು! (J. 30, 26). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತದೂತಿವೆಸರ್ ಅಪ್ಪುದು, ಅದು ಎನ್ತು? (Cpr. 7, 41). see Bp. 8, 25; 11, 5. — ಅಪ್ಪೆಂ. the first pers. sing. of the future, = ಆಗುವೆಂ, ಅಹೆಂ. [ಅಮುನಿಬರ ಬಿಣ್ಪುಮಪ್ಪೆಂ Pb. 1, 68]. conjugation: ಅಪ್ಪೆಂ, ಅಪ್ಪಯ್, ಅಪ್ಪಂ, ಅಪ್ಪಳ್, ಅಪ್ಪುದು, etc. [ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಲಲನೆಯನಾನ್ತುಂ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದೊಳ್ ಪೇೞನ್ತುದಾರ ಚರಿತನೆ ಅಪ್ಪೈ Kr. 3, 162]. ಅವನತನ್ ಅಪ್ಪೆಂ (Śmd. 1). — ಅಪ್ಪಪ್ಪೆಂ. rep. certainly I am. ಆಂ ಭಕ್ತದೇಹಿಕದೇಹನ್ ಅಪ್ಪಪ್ಪೆನ್! ಇದು ಸನ್ದೇಹಮೇ? (Bp, 1, 63). [-ಅಪ್ಪೊಡೆ. if so. ನಾನಾರ್ಥಮೇಕರೂಪಾಧೀನ ವಚೋರಚಿತಮಪ್ಪೊಡಕ್ಕುಂಶ್ಲೇಷಂ...Kr. 3, 109].

ಅಪ್ಪ appa. 2. = ಅಪ 1, ಅಪ್ಪು 1. father (C.; T., M.; Te. ಅಪ್ಪ, ಅಬ್ಬ; Tu. ಅಮ್ಮೆ; Mhr. ಆಪಾ; Sk. ಅಪ್ಪ). see ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಮುತ್ತಪ್ಪ. ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟನು (B. 1, 20). ಅಪ್ಪ ಬನ್ದ ಬೞಿಕ ಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ (3, 82). ಆಕೆ ಅಪ್ಪನ ಸಿಟ್ಟು ಇೞಿಸುವಳು (3, 63). ಅಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ನದವ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ನಾನೇ? — ಅಪ್ಪ ನೆಟ್ಟ ಆಲದ ಮರವಾದರೆ ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? — ಅಪ್ಪ ಸತ್ತ ಆಱು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಮಾನ ಬನ್ದು, ಕೊರಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅತ್ತ (Prvs.). the word ಅಪ್ಪ is frequently added to the proper names of men, as a term of common respect, *e. g.* ಪೊನ್ನಪ್ಪ, ಲಿಂಗಪ್ಪ; men elder than oneself are often styled ಅಪ್ಪ, and endearedly also children are called so by their elders (see *e. g.* Bp. 18, 57; 24, 19. 39; 47, 42). the word is used also to express that one thing is superior to another, *e. g.* ಇದು ಅದಱ ಅಪ್ಪ (C). — ಅಪ್ಪಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. a common N. (Bp. 56, 34). — ಅಪ್ಪಣ್ಣಹರಿ. a N. (55, 17). *cf.* ಹರಿಗಳಪ್ಪಣ್ಣ. — ಅಪ್ಪಣ್ಣಿ. -ಅಣ್ಣಿ. N. of males (My.). — ಅಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಅಪ್ಪ. N. (My.).

ಅಪ್ಪ appa. 3. a rice cake (My.; T., M., Tu., Te.). see ಎಱೆಯಪ್ಪ. — ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ 1. cake (a term used by children; My.; Te.). see ತೂತಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಅಪ್ಪ appa. 4. = ಅಪ 2, etc. (My.). — ಅಪ್ಪಪ್ಪ. rep. (C.; Te., T.). — ಅಪ್ಪಪ್ಪಾ. = ಅಪ್ಪಪ್ಪ. (C.). — ಅಪ್ಪಾ = ಅಪ್ಪ. (C.). — ಅಪ್ಪಾಡ. -ಅಡ 3. ah! alas! (My.; T. ಅಪ್ಪಡಾ). — ಅಪ್ಪೋ. = ಅಪ್ಪಾ. (My.).

ಅಪ್ಪಟ appaṭa. pure, unmixed (My.; Te.; Koṅkaṇi ಅಪೂಟ; My. also ಅಪ್ಪ).

ಅಪ್ಪಟೆ appaṭe. = ಚಪ್ಪಟೆ, etc. flatness (My.).

ಅಪ್ಪಡ appaḍa. = ಅಪ್ಪಳ, etc. (Te.; R.).

ಅಪ್ಪಡೆ appaḍe. = ಅಪ್ಪಿಗೆ No. 2. (My., occasionally).

ಅಪ್ಪಡ್ಡ appaḍḍa. (ಕಪ್ಪಡಿ Ct. I, 66, o. r. ಬಪ್ಪಣ್ಡ).

ಅಪ್ಪಣೆ appaṇe. Tbh. of ಆಜ್ಞಾಪನ. order, command; law. 2, permission, leave. (C.; T., Te., Tu.). ಹೊಟ್ಟೇ ನೀರಿಗೆ ದೊಣ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? — ಅಬದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? ಎನ್ದರೆ (ಇಲ್ಲ!) ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (ಅಬದ್ಧವನ್ನು ಹೇೞುವದೆ ಆಯಿತು, Prv.). — ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳು. to ask permission (My.; ಬೆಸಗೊಳ್ಳು G.). ಅವನು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಱಟು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಕಡೆಯಿನ್ದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ (B. 5, 209). — ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು. to give an order, to order (C.). 2, to give permission (C.). ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಳು (B. 4, 178). — ಅಪ್ಪಣೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. -ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು. to obtain permission; to take leave (C.). ನಾಳಿಗೇ ತರುವೆನು, ದೇವರು! ಎನ್ದು, ಹೇೞಿ, ಅಪ್ಪಣೆ ತಕ್ಕೊಣ್ಡು ಹೋದನು (B. 3, 49). ಮಲಗುವ ಹೊತ್ತು ಆಗುತಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ತಕ್ಕೊಣ್ಡು, ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಗಳೊಳಗೆ ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (5, 294). — ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡು. to order, to command (C.). ತನ್ನ ದಣ್ಡನವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲು ದಾಟಿಸ ಬೇಕೆನ್ದು, ಅವ್ವುಗರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡಿ (B. 4, 30). ಅದನ್ನಷ್ಟು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡ ಬೇಕು (4, 52). ಅವನನ್ನು...ಸೆಱೆಯಲ್ಲಿಡ ಬೇಕೆನ್ದು, ಸೇನಾನಾಯಕನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡಿದನು (4, 175). 2, to sentence, to pronounce judgment (= ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು My.). ನಿನ್ನ ತಲೆ ಹೊಡಿಸುವೆನೆನ್ದು, ಅವನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು (4, 20). — ಅಪ್ಪಣೆ ಹೊನ್ದು. to obtain permission or leave (My.). ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬೞಿಕ ಮದುವೆ ಆಗುವದಕ್ಕೆ ಗುರುವಿನಿನ್ದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೊನ್ದಿದವನು (ಲಬ್ಧಾನುಜ್ಞ, etc. Si. 225).

ಅಪ್ಪತನ appatana. the state of becoming or being. ಶಿಥಿಲಮ್ ಅಪ್ಪತನಂ (Śmd. 54 Cm.).

ಅಪ್ಪತಿ ap-pati. = ಅಪಾಮ್ಪತಿ. the ocean. 2, *Varuṇa.*

ಅಪ್ಪನ appana. (Tbh. of ಅರ್ಪಣ?). tax, tribute; rent, revenue (Te. ಅಪ್ಪನ, ಅಪ್ಪನೆ; R.).

ಅಪ್ಪಯಿಸು appayisu. to embrace; to seize eagerly. ಆಸೆಗಳನ್ ಎಲ್ಲಂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸನ್ಯಾಸಮುಂ ಮಾಡಲ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಿವಾಸಮುಂ ತಾನ್ ಅಪ್ಪಯಿಸುವ ಅವಿವೇಕಿಯು ಅನ್ದದಲಿ (Bp. 20, 20). [2, to hand over, to entrust. ಒಪ್ಪಿಸಿದೆಂ ಕೆಯ್ಮೆಡೆಯೆನ್ದಪ್ಪೈಸಿದ ನಿನ್ನ ಮಗನನೀಗಳೆ ನಿನಗೆ Pb. 9, 76].

ಅಪ್ಪಯ್ಸು appaysu. = ಅಪ್ಪಯಿಸು. (Abh. P. 2, 49).

ಅಪ್ಪರಿಸು apparisu. = ಅಪ್ಪಳಿಸು. to lift up and throw down to the ground (in gymnastics, S. Mhr.). 2, to stroke (Bp. 31, 25).

ಅಪ್ಪಳ appaḷa. = ಹಪ್ಪಳ, etc. (My.; T.). — ಅಪ್ಪಳಸಣ್ಡಿಗೆ. = ಹಪ್ಪಳ- q. v. (My.).

ಅಪ್ಪಳಿಸು appaḷisu. = ಅಪ್ಪರಿಸು. to strike against; to stroke; to strike, (to subdue); to flap; to slap (ಅಸ್ಫಾಲನ Śmd. Dh.; *cf.* ಅಣೆ 3; Tu. ಅಪ್ಪಳಿ, to strike any thing with the open hand, to squash; Te. ಅಪ್ಪಳಿಂಚು, to slap, etc.; to embrace; to apply, to smear; T. ಅಪ್ಪು, to clap a thing on, make it cleave to). [ಕಾಳಿನ್ದಿಯ ಪಾವನಪ್ಪಳಿಸಿದೆಂ ಪಿಡಿದೀ ಸಿಲೆಯಲ್ಲಿ Pb. 5, 68]; (Cpr. 10, 97). see ಬಾಹಪ್ಪಳಿಸು. ಬಿಡುಮುಡಿ ಬೆನ್ನನಪ್ಪಳಿಸೆ (Śmd. 84). ಬಯಲಂ ಪೊಯ್ಯಲ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ (Bp. 1, 50.) ಮದಕರಿಯ ಕರವನ್ ಉಱೆ ಪಿಡಿದು, ಒತ್ತಿ, ನೂಕುತ ಬರ ಸೆಳೆದು, ಹೊಡದು ಅಪ್ಪಳಿಸುತಂ (Bp. 21, 42). (ಭೀಮಂ) ವಂಗನನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು (Bh. 2, 4, 9). ರಥ್ಯಜಾಲಾಸ್ತ್ರಾಳಿಗಳನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಹೂಡಿಸಿದನು ಮಹಾಧನವ (2, 4, 11). ಹೋಗೆನ್ದು, ಒದೆಱುತ್ತಿಪ್ಪನು ತೊಡೆಯನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ (2, 13, 46). ಬಿರಿಕೆಯ್ಯಂ ಪಿಡಿದು, ಅಡರ್ದು, ಬಿದುವನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಚಪ್ಪರಿಸಿ, ಕೂರಂಕುಶಮನ್ ಇಕ್ಕಿ (Rśv. 6, 11 va.). 2, to lift up and throw down to the ground (C.), (to squash). ಅಗಣಿತಯಕ್ಷೋನಿಧಿಜಿನಪ್ರತುಮೆಗಳನ್ ಉಱೆ ಹೊಡದು, ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಬಸದಿಗಳನ್ ಎಲ್ಲಂ ಹಿರಿಹಿರಿದು (Bp. 49, 42). ಆೞಿದು ಕಳವೆನು ಬಸದಿಗಳನ್, ಅಪ್ಪಳಿಸುವೆನು ಜಿನರೂಪುಗಳಂ (52, 36). ಆಕೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿ, ಕಸುವಿನಿನ್ದ ಆ ಕಲ್ಲು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಳು (B. 3, 51). ಆರ್ಭಡಿಸಿ, ಮಾರುತನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸ ಬೇಕು ಎನ್ನುವದಱೊಳಗೆ (5, 139). see Rām. 5, 9, 4; J. 7, 45. 48; 11, 38; 16, 35. 36. 41; 20, 51; 24, 55; 25, 41.

ಅಪ್ಪಿ appi. a short form of ಅಪ್ಪಯ್ಯ (My.; see ಅಪ್ಪ 2). — ಅಪ್ಪಿದೇವ. see ಕರಸ್ಥಲದಪ್ಪಿ-, ಪಲ್ಲೆಹದಪ್ಪಿ-.

ಅಪ್ಪಿಗೆ appige. = ಅಪಿಗೆ, ಅಪ್ಪಡೆ, ಅಪ್ಪುಗೆ. the act of joining, cementing, soldering, etc. 2, a patch (C.). ಅಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕಿದ ವಸ್ತ್ರವಾದರೂ ಒಪ್ಪವಾಗಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ಅಪ್ಪಿತ್ತ ap-pitta. = ಅಪಾಮ್ಪಿತ್ತ. *fire.*

ಅಪ್ಪು appu. 1. = ಅಪ್ಪ 2. an affectionate appellation of boys (C.; M.; Te. ಅಬ್ಬಿ). 2, a N. (C.). — ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪು. to become connected with and to fail. ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾಡಿದನು. he did (so) occasionally.

ಅಪ್ಪು appu. 2. (= ಅಪ್ಪುೞ). to join, to unite with (*cf.* ಅಡರ್, ಅಣೆ 3, ಅಮರ್, ಅಳ್ಕೆ). [ಮಿಱ್ತು ದೇವತೆಯನಪ್ಪುಱಲುರ್ಕೆಯಿನಪ್ಪುವನ್ತೆ ಪೋಲ್ Pb. 2, 18; Ap. 3, 87]. ಎ ಏ ಒ ಓ ಎನ್ಬ ಇವು ಶಬ್ದಮನ್ ಅಪ್ಪಿ (Śmd. 396; ಕೂಡಿ Cm.). 2, to embrace (ಆಲಿಂಗನ Śmd. Dh.; ತಬ್ಬು Śm. 100; C.). ನಲ್ಲಳನ್ ಅಪ್ಪಿದಂ (Śmd. 156). ಅಪ್ಪಿದನು ನೃಪನಂ (Bh. 2, 13, 8). ಬಲ್ಲಿಱಯನ್ ಅಪ್ಪದೆ ತಳ್ವಿದೆಯಯ್, ತನೂಭವಾ? (Rśv. 13, 102). (ಕೂಸಂ) ಬಿಗಿ ಅಪ್ಪಿ, ಕನ್ನುನಿಡೊಡೆದಂ (J. 28, 55). ಕನ್ದನಂ ತೆಗೆದು, ಎತ್ತಿ ಕೊಳುತ ಬಿಗಿ ಅಪ್ಪಿ (28, 59). ಸಮಬನ್ಧುಗಳನ್ ಅಪ್ಪಿದರ್ (33, 25). ಮಾವುಗಳನ್ ಅಪ್ಪದ ಬಳ್ಳಿ...ಇಲ್ಲನ್ ಆ ನಾಡೊಳು (C. Bp. 11, 5). ಬನ್ಧ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ಕಣ್ಡಾಗ ಅಪ್ಪಿ (Si. 388). see Bp. 18, 57; 20, 6; 29, 33; 31, 25; 32, 27. — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್. to embrace. ಇದಿರ್ವಪ್ಪಿನಮ್ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡಂ (Śmd. 294). ಬಿಗಿದು ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುತಂ ಬಿಡವೆ ತನ್ನೊಳಗೊಳಗು ಮಾಡಿ ಕೊಳುತ್ತ (Bp. 61, 62). ಬಿಗಿ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುತಂ (47, 42). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುಹ. embracing closely (ಆಲಿಂಗನ, ಉಪಗೂಹನ, etc. Hlā.). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್. (C.). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. = ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುಹ. (Si. 398).

ಅಪ್ಪು appu. 3. = ಅಳ್ಪು. embracing; an embrace (ಆಲಿಂಗನ Bhn. 7; Grj. 3, 31); admitting. [ಜೇಡಿಸುವಪ್ಪುಗಳ್ಗೊರೆವ ಲಲ್ಲೆಯ ಮೆಲ್ನುಡಿಗಳ್ಗೆ Pb. 3, 83; Ap. 12, 38; ಅಪ್ಪಿಲ್ಲದಿರ್ದಡೆ ಉರಸೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುವಯ್ಯಾ, ಶಿವ ಲಿಂಗವ Cv. 149]. — ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್. to assume, to take, to take upon oneself, etc. [ಮುರಾರಿಯ ತಂಗಿಯನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು Pb. 4, 34]. ಬೆಚ್ಚದೆ, ಉತ್ಸಾಹಮನ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ದು, ಇಱದು (Abh. P. 13, 65). (ಕಿರಾತಂ) ಕೈಂಕರ್ಯಮನ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ದು (Rśv. 5, 26 va.). 2, to accept, to agree or assent to (ಅಂಗೀಕರಣ Śmd. Dh.; ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್, ಅಂಗೀಕಾರ Kk. 59). ತಾನ್ ಎನ್ದುದನ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ಯದೆ ನುಡಿದ ನರೇನ್ದ್ರಸನ್ದನಂಗೆ ಪತಿಮೋಹಿನನ್ದನನ್ ಇನ್ತು ಎನ್ದಂ (Rśv. 13, 20 va.). ಕಡುಗಜ್ಜಮ್ ಎನ್ದು, ಎಣಿಸಿಯುಂ ತಾನ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ದು ಇರ್ದನ್ ಆತನ ಮಾತಂ (13, 27). see Abh. P. 1, 59 va.; 13, 101 va. — ಅಪ್ಪು ಮನ. an assenting mind (Bp. 47, 42).

ಅಪ್ಪು appu. 1. Tbh. of ಅಪ್ (Śmd. 106). water (ಉದಕ Śmd. Dh., ಜಲ Śm. 100; Bp. 1, 20). — ಅಪ್ಪುಕಣ. a drop of water (Rām. 6; 53, 86).

ಅಫ್ಪು appu. 2. = ಅಫಿನಿ, etc. opium (B. 5, 49; Mhr., H. ಅಫೂ). ಅಫ್ಪುವಿನ ಎಣ್ಣೆ (5, 72).

ಅಪ್ಪುಗ appuga. N. (Bp. 56, 27).

ಅಪ್ಪುಗೆ appuge. embracing; an embrace (ತಬ್ಬು Śm. 76; ತಬ್ಬು, ಆಲಿಂಗನ Kk. 30; ಆಲಿಂಗನ, etc. Mr. 330; ತಬ್ಬು, ಅಳ್ಕೆ, ಆಲಿಂಗನ Ss.).

ಅಪ್ಪುದು appudu. see s. ಅಪ್ಪ 1.

ಅಪ್ಪುರ appura. being above, etc. (ಮೇಲೆನ್ಬರ್ಥಂ Bhn. 11, one MS. ಉಪ್ಪುರ).

ಅಪ್ಪುವಿಕೆ appuvike. = ಅಪ್ಪುಗೆ. (My.; G.).

ಅಪ್ರಕಾಣ್ಡ a-prakāṇḍa. *stemless.* 2, a bush, a shrub.

ಅಪ್ರಕಾಶ a-prakāśa. not shining; dark; not manifest or evident; hidden, secret. (My.).

ಅಪ್ರಗುಣ a-praguṇa. *confounded, perplexed.*

ಅಪ್ರಚಿನ್ತ್ಯ a-pracintya. impossible to be found out or devised (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರತರ್ಕ್ಯ a-pratarkya. not to be discussed. 2, incomprehensible by reason, undefinable (Kāvy. I, 5, 50; Bp. 39, 9; 51, 51; 54, 58).

ಅಪ್ರತಾಪ a-pratāpa. want of dignity or prowess (J. 2, 44).

ಅಪ್ರತಿ a-prati. without opponents. 2, unequalled, incomparable (Bp. 56, 10; J. 2, 40; 22, 30).

ಅಪ್ರತಿಕರ a-pratikara. trusted, trusting, confidential. (R.).

ಅಪ್ರತಿಭ a-pratibha. *not bold, modest, bashful.*

ಅಪ್ರತಿಮ a-pratima. unequalled, incomparable, without a match (Ch. v. 249; Bp. 2, 50; J. 10, 44).

ಅಪ್ರತಿಮಾನ a-pratimāna. = ಅಪ್ರತಿಮ. (Bp. 8, 11).

ಅಪ್ರತಿರೂಪ a-pratirūpa. of unequalled form, incomparable (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರತಿಷ್ಠೆ a-pratiṣṭhe. instability. 2, absence of reputation, ill-fame, dishonor. (My.; B. 5, 175).

ಅಪ್ರತೀತ a-pratīta. unapproached, unattackable; unopposed. 2, unintelligible, not understood (Kāvy. II, 1, A, 12-15).

ಅಪ್ರತೀತಿ a-pratīti. the state of being not understood, unintelligibleness (Sk.). 2, unjust imputation (My.).

ಅಪ್ರತೀತಿವಚನ apratīti-vacana. an unintelligible word or sentence. see ಅಪ್ರಾದಶದೋಷ.

ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ a-pratyakṣa. *invisible, imperceptible, not distinct.*

ಅಪ್ರಧಾನ a-pradhāna. not principal. 2, *anything secondary.* 3, *subordination, inferiority.*

ಅಪ್ರನಾಶ a-pranāśa. not vanishing, ceasing or perishing (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರಪಂಚ a-prapañca. not manifold. 2, not illusory (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರಬುದ್ಧ a-prabuddha. unknowing, stupid, dull. (My.; J. 13, 4). see Prvs. s. ಬುದ್ಧಿವನ್ತ.

ಅಪ್ರಮತ್ತ a-pramatta. not careless, careful, attentive, vigilant, sober. (Cpr. 6, 13 va.).

ಅಪ್ರಮತ್ತತೆ a-pramattate. the state of being careful, etc. (Cpr. 10, 100).

ಅಪ್ರಮಾಣ a-pramāṇa. without measure, unlimited (Bp. 39, 9). 2, without proof, unproved, unauthorized; dishonest. 3, untruth, a lie (My.).

ಅಪ್ರಮಾಣಿಕ a-pramāṇika. = ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ. (My. occasionally).

ಅಪ್ರಮಾಣಿಕತೆ a-pramāṇikate. = ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ. (My. occasionally).

ಅಪ್ರಮೇಯ a-pramēya. immeasurable; unfathomable, inscrutable (Bp. 39, 9).

ಅಪ್ರಯೋಜಕ a-prayōjaka. unserviceable, useless (ಅನ್ತಗೇಡು, ನಿರರ್ಥಕ Mr. 459, o. r. ಅಪ್ರಯೋಜನ; J. 21, 25; My.).

ಅಪ್ರಲಮ್ಬ a-pralamba. *not slow, quick, expeditious.* 2, hanging down (ಉಚ್ಚಣ್ಣ, ಏಱ ಕಟ್ಟದುದು Hlā.; ಉಚ್ಚಣ್ಣ, ಏಱಗಟ್ಟ Mr. 459).

ಅಪ್ರಸಾದಿ a-prasādi. one who disfavours or disapproves. 2, one who is not a prasādi or Liṅgavanta (Bp. 43, 2).

ಅಪ್ರಸಿದ್ಧ a-prasiddha. not settled or established (Bp. 51, 51). 2, unknown, obscure, not current, uncelebrated (B. 5, 220).

ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಿ a-prasiddhi. the state of not being settled, etc. (My.).

ಅಪ್ರಸ್ತುತ a-prastuta. not praised; not said; not expected. 2, unconnected with, irrelevant, unsuitable. 3, not being the chief subject matter. 4, accidental, extraneous. [5, a figure of speech. Kr. 3, 3].

ಅಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆ aprastuta-praśaṁse. indirect description, a description of anything implied by the description of a similar or contrary object (Kāvy. III, 3, B, 61. 116 seq.).

ಅಪ್ರಸ್ತುತಸ್ತೋತ್ರ aprastuta-stōtra. = ಅಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆ. (Kāvy. III. 3, B, 61. 116 seq.).

ಅಪ್ರಹತ a-prahata. unhurt. 2, *untilled, waste.*

ಅಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ a-prāgrya. *secondary, subordinate.*

ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ a-prāmāṇika. unproved, unauthentic, unwarranted; unauthoritative; unworthy of being trusted or believed. (My.; Si. 48).

ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ a-prāmāṇikate. the state of being unproved, etc. (My.).

ಅಪ್ರಿಯ a-priya. *disagreeable, disliked.* 2, a foe.

ಅಪ್ರೀಯ a-prīya. = ಅಪ್ರಿಯ. dislike, aversion (J. 2, 32).

ಅಪ್ರೇಮ a-prēma. *unfriendly, unkind.*

ಅಪ್ರೌಢ a-prauḍha. not arrogant, modest, timid, gentle. 2, an unlearned man (My.; J. 2, 20).

ಅಪ್ರೌಢತೆ a-prauḍhate. one of the faults in poetical composition: absence of ornate diction (Ch. v. 40). 2, ignorance (My.).

ಅಪ್ಸರ apsara. = ಅಚ್ಚರ 1. Tbh. of ಅಪ್ಸರಸ್. (Mr. 56).

ಅಪ್ಸರಸ್ apsaras. *a nymph of Indra's heaven.*

ಅಪ್ಸರಸಿ apsarasi. = ಅಚ್ಚರಿಸಿ. a nymph of Indra's heaven (Śmd. 348).

ಅಪ್ಸರೆ apsare. = ಅಚ್ಚರೆ 2, ಅಪ್ಸರಸ್. (ಉರ್ವಶಿ, ತಿಲೋತ್ತಮೆ, ಸುಕೇಶಿ, ಮೇನಕೆ, ರಮ್ಭೆ, ಘೃತಾಚಿ, Mr. 74).

ಅಫಲ a-phala. unfruitful. 2, *barren, useless.* 3, deprived of virility.

ಅಫಳಿಯ aphaḷiya. (Śmd. 23, Mdb. MS. ಅಪ್ಪಳಿಯ).

ಅಫಿನಿ aphini. = ಅಪಿನಿ, ಅಪ್ಪು 2, ಅಫಿಮು, ಅಫೀಮು, ಅಫು, ಅಭಿನಿ, ಅಫೀಮು. opium (My.; T. ಅಬಿನಿ, Br. ಅಭಿನಿ, M. ಅಪೀನ್; Mhr., H. ಅಫೀಣ, ಅಫೀಮು).

ಅಫಿಮು aphimu. = ಅಫಿನಿ, etc. (My.; B. 4, 159).

ಅಫೀಮು aphīmu. = ಅಫಿಮು, etc. (C.). — ಅಫೀಮುಖೋರ. an opium eater (C.). — ಅಫೀಮುಬತ್ತಿ. a cigar of leaves to which a little opium has been applied (My.).

ಅಫು aphu. = ಅಫೀಮು, etc. (B. 4, 25. 40. 161. 162).

ಅಬ aba. = ಅಮ, etc. (My.; Tu.). — ಅಬಬ. rep. (C.; Mhr.). — ಅಬಬಾ. = ಅಬಬ. (C.). — ಅಬಾ. = ಅಬ. (C.).

ಅಬಕಾರಿ abakāri. = ಅಬುಕಾರಿ. (My.).

ಅಬಕ್ಕನೆ abakkane. = ಅವುಕ್ಕನೆ. hastily (in ಅಬಕ್ಕನೆ ತಿನ್ನು, -ಉಣ್ಣು, -ನುಂಗು, My.).

ಅಬಗು abagu. = ಅಬುಗು. (My.).

ಅಬಡ abaḍa. = ಅವುಡ. — ಅಬಡಜಬಡ. confusedly mashing, crushing, etc.; a mangled and messed mass (C.; Mhr. ಅವಡಚಿವಡ).

ಅಬಣ್ಡು abaṇḍu. = ಅಬಾಡು. (S. Mhr.). — ಅಬಣ್ಡ. -ಅ 3. = ಅಬಾಡ. (S. Mhr.; Mhr. ಅಬಡ-ಧೋಬಡ, clumsy, mis-shapen).

ಅಬದ್ಧ a-baddha. unbound, at liberty. 2, *unconnected, senseless, nonsensical.* 3, wrong; a wrong sentence (Śmd. 279). 4, a lie, falsehood (Bp. 51, 17; My.). ಅಬದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? ಎನ್ದರೆ (ಇಲ್ಲ! ಅಬದ್ಧವು) ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಅಬದ್ಧಖೋರ. a liar (My.).

ಅಬದ್ಧಗಾಱ abaddha-gāṟa. a liar (C.).

ಅಬದ್ಧಚರಿತ abaddha-carita. misbehaving, wrong-headed (Bp. 50, 47; 51, 55).

ಅಬದ್ಧಭಾಷಣ abaddha-bhāṣaṇa. wrong or improper speech (ಅವಾಚ್ಯ G.); lying (My.).

ಅಬದ್ಧಮುಖ abaddha-mukha. *foul-mouthed, scurrilous.* 2, mendacious.

ಅಬದ್ಧಸಾಕ್ಷಿ abaddha-sākṣi. *false witness* (C.).

ಅಬನಾಸಿ abanāsi. — ಅಬನಾಸಿಮರ. the Coromandel ebony-tree, Diospyros melanoxylon Rox. (St. & Pl.).

ಅಬನ್ದರ abandara. = ಅಬನ್ದರೆ. (Tbh. of ಅಬನ್ಧ್ರ). disorder, confusion, irregularity, uselessness, waste (S. Mhr. very seldom).

ಅಬನ್ದರೆ abandare. = ಅಬನ್ದರ. (My.; Te.; T. ಅವನ್ದರೈ).

ಅಬನ್ಧ್ಯ a-bandhya. *not barren, fruitful, productive.*

ಅಬನ್ಧ್ರ a-bandhra. without bounds or ligatures, falling asunder.

ಅಬರಂಗ abaraṅga. Tbh. of ಅಭ್ರಕ. a fragrant powder made of Cyperus rotundus, etc. (S. Mhr.). 2, talc, mica (ಅಮಲ, ಬಿಂಗ, ಶುಭ್ರ G.; see also G. 20. 276). *cf.* ಅಭ್ರರ.

ಅಬಲ a-bala. weak, feeble, infirm; weakness.

ಅಬಲೆ a-bale. *a woman.*

ಅಬಾಡು abāḍu. = ಅಬಣ್ಡು. futile, answering no valuable purpose, exceeding necessary size or quantity, of no real value; tare in weighing, *e. g.* the weight of the bottle in which a merchant has to fill the oil required by the buyer (S. Mhr.). — ಅಬಾಡ. -ಅ 3. = ಅಬಣ್ಡ, ಅಬಾಡ ಮನುಷ್ಯ. (S. Mhr.). — ಅಬಾಡ ಮನುಷ್ಯ. (S. Mhr. generally ಅಬಣ್ಡ-). a man of monstrous circumference, etc. — ಅಬಾಡುಅಂಗಿ. a jacket unnecessarily wide. — ಅಬಾಡುಕಟ್ಟು. to tare. — ಅಬಾಡು ತೂಕ ಮಾಡು. = ಅಬಾಡು ಕಟ್ಟು. — ಅಬಾಡುವಜ್ಜೆ. a huge load.

ಅಬಾಧ a-bādha. *unobstructed, unrestrained, free.*

ಅಬಾಸ abāsa. = ಅಬಾಸು, etc. incongruity (Te. ಅಭಾಸ, low, vulgar, disagreeable = ನೀಚ; disagreeableness = ಅಸಹ್ಯ; foulness, human dung = ರೋತೆ). ಅಬಾಸದ ಮಾತು or ಅರ್ಥ (S. Mhr.).

ಅಬಾಸು abāsu. = ಅಬಾಸ, ಅಬಾಸ q. v. disagreeableness or nastiness of smell, a very disagreeable smell (S. Mhr.; Te. ಅಭಾಸು = ಅಸಹ್ಯ).

ಅಬಿನ್ದು a-bindu. without the bindu (Śmd. 151. 206).

ಅಬಿಲಾಸೆ abilāse. Tbh. of ಅಭಿಲಾಷೆ. (G.; also ಅಬಿಲಾಸ).

ಅಬುಕಾರ abukāra. a kind of troublesome insect existing in dust, especially where people and cattle use to halt (S. Mhr.; *cf.* ಅಮ್ಬಾರೆ?).

ಅಬುಕಾರಿ abukāri. ಅಬ್ಕಾರಿ = ಅಬಕಾರಿ, ಅಬುಕಾರಿ. revenue derived from duties levied on the manufacture and sale of inebriating liquors (My.; Br.; H.). — ಅಬುಕಾರಿ ಗುತ್ತೆ. monopoly for collecting duties on liquor-manufacture (My.).

ಅಬುಗು abugu. = ಅವುಗು 1, etc. (My.).

ಅಬುಜ abuja. Tbh. of ಅಬ್ಜ. (Rśv. 8, 52; C. Bp., 51, 34. 35).

ಅಬುಜಭವ abuja-bhava. Tbh. of ಅಬ್ಜಭವ. (Śmd. 84 Mdb.).

ಅಬುಜಾನನೆ abuja-ānane. Tbh. of ಅಬ್ಜಾನನೆ. (Bp. 2, 57).

ಅಬುಜೋದರ abuja-udara. Tbh. of ಅಬ್ಜೋದರ. (ವಿಷ್ಣು Cb.; My.).

ಅಬುದ abuda. Tbh. of ಅಬ್ದ. (Kāvy. V, 47).

ಅಬುದಿ abudi. Tbh. of ಅಬ್ಧಿ. (Cb.; My.).

ಅಬ್ಜ ap-ja. = ಅಬುಜ. born in water. 2, *the moon* (ಸುಧಾಕರ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 124; ಶಶಿ Mr. 516). 3, *a conch* (ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಶಂಖ 124; ಶಂಖ 516). 4, *a lotus* (ಕಂಜ, ತಾವರೆ 124; ವಾರಿರುಹ 516). 5, *a pearl* (ಮಣಿ, ರತ್ನ 124; ಚಿಪ್ಪು 516). 6, (properly ಅಬ್ಜೆ) = ಸಿರಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ (124). 7, N. of the elephant of Indra (ಶಕ್ರೇಭ, ಐರಾವತ 124). 8, the tree Barringtonia acutangula. 9, Dhanvantari.

ಅಬ್ಜಕರ abja-kara. a lotus-like hand (My.).

ಅಬ್ಜಕರ್ಣಿಕೆ abja-karṇike. the pericarp of a lotus (ತಾವರೆಯ ಕರ್ಣಿಕೆ Nn. 52).

ಅಬ್ಜಗನ್ಧಿ abja-gandhi. a woman having the smell of a lotus (My.).

ಅಬ್ಜಗರ್ಭ abja-garbha. the offspring of the lotus: Brahmā (Śmd. 69).

ಅಬ್ಜಜ abja-ja. = ಅಬ್ಜಗರ್ಭ. (Cb.; My.).

ಅಬ್ಜಜಾಂಡ abjaja-aṇḍa. = ಅಬ್ಜಭವಾಣ್ಡ (Śśv. 1, 71).

ಅಬ್ಜದಲನೇತ್ರೆ abja-dala-nētre. a woman with eyes like lotus petals (Bp. 57, 61).

ಅಬ್ಜನನ ap-janana. = ಅಬ್ಜ. a lotus (Bp. 37, 33).

ಅಬ್ಜಬನ್ಧು abja-bandhu. the lotus' friend: the sun (Cb.; My.).

ಅಬ್ಜಭವ abja-bhava. = ಅಬ್ಜಜ. (G., Cb.; My.).

ಅಬ್ಜಭವಾಣ್ಡ abjabhava-aṇḍa. the universe. (My.).

ಅಬ್ಜಮುಖಿ abja-mukhi. a woman with a lotus-like face.

ಅಬ್ಜಯೋನಿ abja-yōni. = ಅಬ್ಜಗರ್ಭ. *Brahmā.*

ಅಬ್ಜವಾಸಿನಿ abja-vāsini. Lakṣmī. (Cb.; My.).

ಅಬ್ಜವಾಹನ abja-vāhana. carrying the moon: Śiva (ಮಹಾದೇವ Cb.).

ಅಬ್ಜವೈರಿ abja-vairi. = ಅಬ್ಜಾರಿ. (Cb.; My.).

ಅಬ್ಜಶರ abja-śara. Kāma. (Ch.; My.).

ಅಬ್ಜಸಖ abja-sakha. = ಅಬ್ಜಬನ್ಧು. (Ch.; My.).

ಅಬ್ಜಸಮ್ಭವ abja-sambhava. = ಅಬ್ಜಗರ್ಭ. (Śmd. 301).

ಅಬ್ಜಹಿತ abja-hita. = ಅಬ್ಜಸಖ. (Cb.; My.).

ಅಬ್ಜಾತ ap-jāta. = ಅಬ್ಜ. a lotus (Ch. v. 94; Bp. 39, 14).

ಅಬ್ಜಾನನೆ abja-ānane. = ಅಬುಜಾನನೆ, ಅಬ್ಜಮುಖಿ.

ಅಬ್ಜಾರಿ abja-ari. the lotus' enemy: the moon (ಚನ್ದ್ರ, etc. Mr. 36). 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಅಬ್ಜಾಸನ abja-āsana. Brahmā. (Cb.; My.).

ಅಬ್ಜಾಹಿತ abja-ahita. = ಅಬ್ಜಾರಿ. (Cb.; My.).

ಅಬ್ಜಿನಿ abjini. -ನೀ. a multitude of lotus flowers.

ಅಬ್ಜಿನೀಕಾನ್ತ abjinī-kānta. = ಅಬ್ಜಿನೀವರ (Śśv. 1, 83).

ಅಬ್ಜಿನೀಪತಿ abjinī-pati. the sun. (G.).

ಅಬ್ಜಿನೀವರ abjinī-vara. = ಅಬ್ಜಿನೀಪತಿ. (Rśv. 5, 57).

ಅಬ್ಜೆ ap-je. Lakṣmī (ಸಿರಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 124 as ಅಬ್ಜ).

ಅಬ್ಜೋದರ abja-udara. = ಅಬುಜೋದರ. Viṣṇu (Bp. 3, 63; 9, 44).

ಅಬ್ಜೋದ್ಭವ abja-udbhava. = ಅಬ್ಜಭವ. (My.).

ಅಬ್ದ ap-da. = ಅಬುದ. giving water. 2, *a cloud* (ಅಭ್ರ, ಮೇಘ Nn. 74). 3, *a year* (ಹಾಯನ, ಸಂವತ್ಸರ 74). 4, = ವರತೀರ್ಥ, ಉತ್ತಮ ತೀರ್ಥ (74). 5, the grass Cyperus rotundus (ಜೇಕಿನ ಗಡ್ಡೆ G.). — ಅಬ್ದಹುಲ್ಲು: a kind of sedge, Cyperus hexastachyus Rottl. (St. & Pl.).

ಅಬ್ದಕಾಲ abda-kāla. the rainy season (Cpr. 4, 29).

ಅಬ್ದಾಕು abdāku. alarm, shock, fright (Mhr. ಅಪಧಾಕ, ಅಬಧಾಕ; R.).

ಅಬ್ಧಿ ap-dhi. = ಅಬುದಿ. holding water. 2, *the ocean* (ವಾರ್ಧಿ, ಸಮುದ್ರ Nn. 89). 3, pure knowledge (ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನ, ನಿರ್ಮಲದ ಜ್ಞಾನ 89). 4, right behaviour (ನೀತಿ 89, o. r. ನಿಯತ). 5, desire (ಬಯಕೆ 89). 6, ಶ್ರೀಸತಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ (89). 7, the numeral 4 (see ಕಲಿಯುಗ).

ಅಬ್ಧಿಕಫ abdhi-kapha. *cuttle-fish bone, as sepiae.*

ಅಬ್ಧಿಜ abdhi-ja. the moon (Cb.).

ಅಬ್ಧಿಜೆ abdhi-je. = ಅಬ್ಜೆ. (Cb.).

ಅಬ್ಧಿನನ್ದನ abdhi-nandana. the moon (ಚನ್ದ್ರ, etc. Mr. 36).

ಅಬ್ಧಿನವನೀತಕ abdhi-navanītaka. the moon. (R.).

ಅಬ್ಧಿಪ abdhi-pa. Varuṇa (J. 20, 6).

ಅಬ್ಧಿಶಯನ abdhi-śayana. Viṣṇu (Cb.; My.).

ಅಬ್ಧಿಶಾಯಿ abdhi-śāyi. = ಅಬ್ಧಿಶಯನ. (My.).

ಅಬ್ಬ abba. = ಅಬ, etc. ha! 2, ah, alas! (C.; Tu.; Te. ಅಬ್ಬಾ, ಅಬ್ಬೆ; Mhr. ಅಬ್ಬ, ಅಬ್ಬಾ, interjection of admiration or astonishment). — ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ. rep. (C.; Te.; Tu. ಅಬ್ಬಬ್ಬ). — ಅಬ್ಬಾ. = ಅಬ್ಬ. (C.).

ಅಬ್ಬರ abbara. 1. a loud cry; a sound, a report; the sound of musical instruments; noise (ಸೊಪ್ಪುಳ್, ದನಿ, ಸರ, ಗಾವರ, ಗಾವಳಿ, ಉಲಿ, ಧ್ವಾನ Śm. 30; Kk. 25; ಗಾವರ Ct. II 93; ವಾದ್ಯರವ Bhn. 44; My.; *cf.* ಅಬ್ಬುರ). ಮೇಘನೃಪಾಲಕನ ಡಂಗುರವೊ? ಮೊಳಗುವ ಸಿಡಿಲಿನ ಅಬ್ಬರವೊ? (Bh. 1, 19, 19). ದುಗುನ ಹಾಯಿಕು! ತನಗೆ ಹಾಯ್ಕಿತು ತಿಗನದು! ಎನ್ವು ಅಬ್ಬರದ...ದಾಳಿಾದೂಟಿ (2, 13, 50). ಬೇಡಪಡೆ ಬೇಟೆಗೆ ವಿಪಿನದೊಳ್ ಅಯ್ತ್ತರುತ ಇರ್ದುದು ಅಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆಗಳ ನಿನದದಿಂ (J. 28, 40). ಜಡಿದು, ಆರ್ದು ಬೊಬ್ಬೆಯ ಅಬ್ಬರದಿನ್ದ (28, 47). ಕಾಲಾಳ ಕಡುಹಿನ ಬೊಬ್ಬೆಯ ಅಬ್ಬರದ...ಬಲಂ (Bh. 6, 2, 3). see J. 4, 26; 7, 31; Rām. 5, 8, 50. [Tu. ಅಬ್ಬರೊ].

ಅಬ್ಬರ abbara. 2. desire, craving (S. Mhr.; *cf.* ಅಮ್ಮು 2, ಅಳಿಪು 1).

ಅಬ್ಬರಣೆ abbaraṇe. = ಅಬ್ಬರ 1. (Bh. 1, 19, 40; 2, 2, 107; 8, 23, 3; J. 13, 43; Rām. 6, 13, 2).

ಅಬ್ಬರಿಸು abbarisu. 1. to cry aloud; to whoop; to make a noise; to bark, to howl (My.). ಹೂಡಿದ ಹೋರಿಗಳ ಹೊಯ್ದು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ರಣಧೀರಮಾರುತಿ ಮಿಕ್ಕು, ಹರಸಿದನ್ ಅಸುರನ್ ಇದ್ದ ಎಡೆಗೆ (Bh. 1, 10, 29). (ನಾಯ್ಗಳ್) ಪನ್ದಿಗಳನ್ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ತುಡುಕಿದವು (J. 28, 46). ಗೋಟಿಾಯ್ಲರ್...ಸಮರಸಮಯಸಮುಚಿತನೈಪಥ್ಯಮ್ಪಡೆದು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟು, ಏಱಿ, ಸರಭಸಂ ಪರಿಯಿಪರ್ (Rśv. 6, 11 va.). ತಿವಿವ, ಮರಳ್ಚುವ, ಅಬ್ಬರಿಪ, ಗರ್ವಿಪ, ಆರ್ವ...ನೆಱೆ ನೂಂಕುವ ಏಟ್ಗೆಯ ಬಲಂ (13, 84). ವಿರಹಿತಜ್ಞಾನಿಗಳ್ ಅಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಹೊಱಹೊಱಗೆ ಎನ್ದು, ಮುಳಿದು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ಕೆಯ್ತಾಳಂಗಳಂ ಹೊಯ್ದನು ಹಲಾಯುಧನು (Bp. 25, 32). ನಿಬ್ಬರದ ನಿಡುಬೊಬ್ಬೆಗಳನ್ ಇಡುತ, ಉಬ್ಬರಿಸುತ, ಅಬ್ಬರಿಸುತ, ಆರುತ, ಬಿಬ್ಬಿಬಾಚಯ್ಯಗಳು ಗೊಬ್ಬೂರೊಳಗೆ ಹೊಗುತಿರಲು (56, 14; see also 16, 20; 56, 25). ಸಿಂಹವು ಎಚ್ಚತ್ತು, ಎದ್ದು, ನಿನ್ತು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ (B. 4, 90). ಗುಡುಗು ಬಹಳ ಅಬ್ಬರಿಸಿದ ಬಳಿಕ (4, 186). see J. 6, 17; 10, 12; Dp. 61, 4.

ಅಬ್ಬರಿಸು abbarisu. 2. to desire (S. Mhr.).

ಅಬ್ಬಲ್ abbal. — ಅಬ್ಬಲೂರ್. N. of a place (Bp. 49, 2; 52, 31; *cf.* ಹಬ್ಬು).

ಅಬ್ಬಳಿಕೆ abbaḷike. = ಅಬ್ಬುಳಿಕೆ. eructation or belching from qualmishness (C.).

* **ಅಬ್ಬಾ abbā.** a vocative form of ಅಬ್ಬೆ 1. ನಿನ್ನ ಕೈಯಿನ್ದಂ ಕೊಳ್ಳೆ ಪೋಗಬ್ಬಾ ಎನ್ದು ಪೋಗಲ್ವೇಳ್ದಂ. Vr. 17, 5. [Tu. ಅಬಾ].

ಅಬ್ಬುಳಿಕೆ abbuḷike. = ಅಬ್ಬಳಿಕೆ. (My.).

ಅಬ್ಬೂಜಿ abbūji. soot (My.); mould (My.). ಬೂಜಿ, etc.

ಅಬ್ಬೆ abbe. 1. a plant from which occasionally pens are

made by school-boys. see ಮುಳ್ಳುಅಬ್ಬೆ. — ಅಬ್ಬೆಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ. a pen made from the abbe (S. Mhr.).

ಅಬ್ಬೆ abbe. 2. = ಅಮ್ಮ, etc. mother [ಈಗಳಬ್ಬೆಯೆನ್ನತ್ತಿಗೆಯೆನ್ಬು ಮಾತನೆನಗೇನೆನಲಕ್ಕುಮೊ ಪಂಕಜಾನನೇ Pb. 1, 75; Ap. 3, 34 va.]. (Abh. P. 6, 142; 8, 61 va.; 15, 76 va.); also: a widow (who is forbidden to apply turmeric to her body; see Sp. s. ನಿಬ್ಬಣ). see ಕೌಣ್ಡಿಕಬ್ಬೆ, ಪೋಳಕಬ್ಬೆ, ಕುನ್ದಕಬ್ಬೆ. ಅಬ್ಬೆ ಕಲಿಸಿದ್ದು ಕಕ್ಕು, ಗುರು ಕಲಿಸಿದ್ದು ವಿದ್ಯೆ (Prv.).

ಅಬ್ಬೆಸ abbesa. Tbh. of ಅಭ್ಯಾಸ (C.; Te.; Tu. ಅಬ್ಬೇಸ, also My.).

ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ a-brahmaṇya. *not to be killed, inviolable.* 2, an act not proper for a Brāhmaṇa (ಅವಧ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಹೊಲ್ಲಕೆಯ್ವುದು Hlā.). 3, an exclamation of distress: oh, alas, woe! ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಘೋಯೆನಲುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರವಿಘೋಯೆನಲುಂ (Śmd. 64, o. r. ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರ್).

ಅಬ್ರಾಂಗ್ abrāṅg. — ಅಬ್ರಾಂಗ್ ಗಿಡ. a shrub, Grewia microcos Linn. (St. & Pl. as ಅಭ್ರಾಂಗ್; Tu. ಅಬ್ರೋಣಿ).

ಅಬ್ರು abru. = ಅಬ್ರು, etc. honor, reputation, respectability (C., Tu. ಅಬುರು; Mhr., H. ಅಬ್ರೂ).

ಅಭಕ್ತ a-bhakta. that does not worship; unbelieving, not devoted; undevout (Bp. 23, 27; 51, 50; 56, 24).

ಅಭಂಗ a-bhaṅga. not breaking; not falling to pieces; without destruction, decay or defeat (Bp. 5, 44; 18, 74; 43, 77; 51, 81).

ಅಭಂಗುರ a-bhaṅgura. unbroken. 2, firm. 3, undisturbed. (Bp. 7, 3).

ಅಭಯ a-bhaya. unfearful, not dangerous; fearless. 2, absence or removal of fear, peace, safety. 3, *the root of the fragrant grass Andropogon mucriatum.* 4, = ಅಭಯೆ (ಅಣಲೆ Nn. 50. 94). — ಅಭಯ ಈ. = ಅಭಯ ಕೊಡು. (Bp. 51, 63; J. 8, 44). — ಅಭಯ ಕೊಡು. to give assurance of security, etc. (Bp. 2, 18; 25, 44; 28, 66; 57, 51; J. 32, 55). — ಅಭಯಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. = ಅಭಯ ಕೊಡು. (Rśv. 5, 27 va.). — ಅಭಯ ಬೇಡು. to ask for removal of fear, etc. (Bp. 30, 30).

ಅಭಯಕರ abhaya-kara. causing peace or safety (Bp. 44, 36).

ಅಭಯದಾತ abhaya-dāta. giving fearlessness or safety. (My.).

ಅಭಯಪ್ರದ abhaya-prada. = ಅಭಯದಾತ. (My.).

ಅಭಯಪ್ರದಾನ abhaya-pradāna. gift of fearlessness or safety. (My.).

ಅಭಯೆ a-bhaye. = ಅಭಯ No. 4. *the tree Terminalia chebula* (ಅಣಲೆ Hlā.).

ಅಭವ a-bhava. unborn (Bp. 51, 28; 54, 58; ಹುಟ್ಟದವ G.). 2, Rudra (Mr. 11; J. 15, 24). 3, non-existence; destruction.

ಅಭವ್ಯ a-bhavya. not to be. 2, what ought not to be, improper; inauspicious (Bp. 53, 41; see ಅಪ್ಪಾದಕದೋಷ).

ಅಭಾಗ್ಯ a-bhāgya. unfortunate, wretched, poor. (Bp. 60, 56; J. 4, 3).

ಅಭಾಜನ a-bhājana. (= ಅಪಾತ್ರ). improper; impropriety (My.).

ಅಭಾವ a-bhāva. non-existence, non-occurrence, absence (ಇಲ್ಲವೆಮ್ಬುದು Nr.; Śmd. 67). 2, omission, elision (ಲೋಪ Śmd. 221. 374; ಅದರ್ಶನ 221 Cm.). 3, non-entity, nullity. 4, annihilation, death.

ಅಭಾವಕ್ರಿಯೆ abhāva-kriye. the negative mood (Śmd. 253; ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ 254).

ಅಭಾಷಣ a-bhāṣaṇa. not speaking, *silence.*

ಅಭಿ abhi. on. 2, towards. 3, in presence of. 4, intensely, very.

ಅಭಿಕ abhika. *lustful.* 2, *a lover, a husband.*

ಅಭಿಕೃತಿ abhi-kṛiti. N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362).

ಅಭಿಕ್ರಮ abhi-krama. going towards. 2, an assault, an attack; a gallant attack (ಹೆದಱದೆ ಶತ್ರುವಿನ ಮೇಲೆ ಏಱಿ ಹೋಗೋಣ G.). 3, an undertaking, an attempt.

ಅಭಿಖ್ಯ abhi-khya. = ಅಭಿಖ್ಯೆ. a name, an appellation; a word, a term (ಶಬ್ದ Nn. 131).

ಅಭಿಖ್ಯಾನ abhi-khyāna. = ಅಭಿಖ್ಯ. (ಶಬ್ದ Nn. 117).

ಅಭಿಖ್ಯೆ abhi-khye. *a name, an appellation;* a word, a term. 2, splendour (ಪ್ರಕಾಶ G.). 3, *beauty.* 4, fame, glory (ಕೀರ್ತಿ G.).

ಅಭಿಗಮನ abhi-gamana. *coming near, approaching* (Bp. 36, 30). 2, sexual intercourse. 3, an adoration (of idols) at noon (My.). 4, feeding on some fruits at noon (My.).

ಅಭಿಗ್ರಸ್ತ abhi-grasta. *overcome, subdued.*

ಅಭಿಗ್ರಹ abhi-graha. seizing, robbing. 2, an attack. 3, *defiance, challenge.* 4, ದೂಱು ಹೇೞೋಣ, ಫಿರ್ಯಾದಿ (G.). 5, authority, weight.

ಅಭಿಗ್ರಹಣ abhi-grahaṇa. *robbing.*

ಅಭಿಘಾತ abhi-ghāta. striking; attack; infliction of injury; injury, damage, loss (My.).

ಅಭಿಘಾತಿ abhi-ghāti. = ಅಭಿಘಾತ. 2, *an enemy.*

ಅಭಿಘಾರ abhi-ghāra. ghee; dropping it on the oblation or on food prior to eating (My.; Br.).

ಅಭಿಚರ abhi-cara. a servant. (My.).

ಅಭಿಚಾರ abhi-cāra. acting wrongly towards any one; being faithless. 2, *employment of spells for a malevolent purpose.* see Prv. s. ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡು.

ಅಭಿಚಾರಿ abhi-cāri. = ಅಭಿಸಾರಿ. (My.). ಅಭಿಚಾರಿಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಾದರೂ ಉಣ್ಡೇನು, ಅವಿಚಾರಿಯ ನೆರೆ ಬೇಡ (Prv.).

ಅಭಿಜನ abhi-jana. *race, family.* 2, *native country,* 3, ancestors. 4, fame, notoriety. 5, any badge of honour (My.; ಬಿರುದು Si. 434).

ಅಭಿಜನನ abhi-janana. generating, producing. see ಕ್ಷುಧಾಭಿಜನನ.

ಅಭಿಜಾತ abhi-jāta. *well-born, noble* (ಕುಲನುಳ್ಳಂ Mr. 242). 2, wealthy. 3, proper (ನೀತಿಯುಳ್ಳವ G.). 4, *learned.*

ಅಭಿಜಾತತೆ abhi-jātate. nobility, fitness, propriety (Cpr. 5, 121.).

ಅಭಿಜಿತ್ abhi-jit. victorious. 2, N. of a nakṣatra. 3, midday. (My.).

ಅಭಿಜ್ಞ abhi-jña. *knowing, conversant with, clever.* (Bp. 40, 2; J. 2, 37).

ಅಭಿಜ್ಞತೆ abhi-jñate. knowledge (My.).

ಅಭಿಜ್ಞಾತ abhi-jñāta. recognized, perceived, known, recollected, acknowledged. see ಅನಭಿಜ್ಞಾತ.

ಅಭಿಜ್ಞಾನ abhi-jñāna. knowledge. 2, recollection. 3, *sign or token of remembrance.* 4, ascertainment.

ಅಭಿಜ್ಞೆ abhi-jñe. remembrance; recognition. 2, supernatural science or faculty (see ಷಡಭಿಜ್ಞ). 3, a clever woman (My.).

ಅಭಿತಸ್ abhi-tas. *before, towards, in presence of.* 2, *near.* 3, *on both sides.* 4, on all sides. 5, *throughout.* 6, *quick.*

ಅಭಿದ್ಯೋತಿಸು abhi-dyōtisu. to become manifest or appear clearly (Cpr. 9, 130).

ಅಭಿಧಾನ abhi-dhāna. setting forth, telling. 2, *a name, an appellation.* 3, *speech, discourse.* 4, a word. 5, the power or sense of a word, sense, meaning, signification (ಪುರುಳ್ Kk. 65; Ss.). 6, *a vocabulary.* 7, ಕೀರ್ತಿ (G.). 8, manifesting (ಪ್ರಕಾಶ, ಬೆಳಕು G.).

ಅಭಿಧಾನಕ abhi-dhānaka. a sound, a noise. 2, = ಅಭಿಧಾನ (G.). 3, having a name (at the end of compounds, My.).

ಅಭಿಧಾನಪದ abhidhāna-pada. = ನಾಮಪದ. (Śmd. 98 Cm.).

ಅಭಿಧಾನರತ್ನಮಾಲೆ abhidhāna-ratnamāle. the title of Halāyudha's vocabulary.

ಅಭಿಧೆ abhi-dhe. *a name, an appellation.* 2, the literal power or sense of a word. 3, a sound.

ಅಭಿಧೇಯ abhi-dhēya. to be named, to be expressed. 2, *sense, meaning, signification* (Śmd. 5).

ಅಭಿಧ್ಯೆ abhi-dhye. considering. 2, desire. 3, *coveting another's property.*

ಅಭಿನಮಿಸು abhi-namisu. to bow, to bend, to salute (J. 21, 50; 23, 18).

ಅಭಿನಯ abhi-naya. indication of a passion or purpose by look, gesture, etc. (Si. 414). 2, *dramatic action expressive of sentiment, dramatic personification,* see Kāvy. II, 1, 8-11; IV, 2, 18.

ಅಭಿನಯಿಸು abhinayisu. = ಅಭಿನಯ್ಸು, ಅಭಿನವಿಸು, ಅಭಿನಹಿಸು. to indicate by gestures, etc., to represent dramatically (My.). [ಕಡೆಗಣ್ಣಿಳ್ ಮುನಿಸನಭಿನಯಿಪವೋಲ್ Kr. 1, 94]; (Cpr. 4, 67). 2, to imitate, to represent (ಅನುಕರಣ Śmd. Dh.). ಆ ಪುರವೀದಿವೀದಿಯೊಳು ಪ್ರಕಟಮ್ ಆಗಿರಲ್ ಆರ್ದ್ರಕಸ್ತೂರಿಕೆಯ ಸಾರಣೆಯಿನ್ದೆ ನವಮೌಕ್ತಿಕಫಲಂಗಳ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ ಅಭಿನಯಿಸುತಿರಲು (Bp. 4, 3).

ಅಭಿನಯ್ಸು abhinaysu. = ಅಭಿನಯಿಸು. (J. 6, 21).

ಅಭಿನವ abhi-nava. *quite new* (Bp. 53, 32). 2, *recent, fresh, young, modern.* — ಅಭಿನವಮಂಗ. N. of the author of a nigaṇṭu (Mr. 4. 6. 7. 422. 538) of 1398 A. D. (540). — ಅಭಿನವಮಂಗರಾಜ. = ಅಭಿನವಮಂಗ (Mr. 1 *b.*). — ಅಭಿನವಪಂಪ. N. of a lexicographer (Nn. 3, o. r. ಅಭಿನವಜೂಡ). — ಅಭಿನವಸರ್ವವರ್ಮ. an epithet of Nāgavarma (Kāvy. I, 5, 50).

ಅಭಿನವಿಸು abhinavisu. = ಅಭಿನಯಿಸು, etc. (Si. 64; My.). 2, to perform or execute in a highly finished or proper manner. see Bp. 41, 22; 42, 39; 56, 6. 3, to become new or nice (Bp. 4, 21).

ಅಭಿನಹಿಸು abhinahisu. = ಅಭಿನಯಿಸು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಅಭಿನಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬ್ಬ ಗೊತ್ತು (ತಾಲ Si. 64).

ಅಭಿನಿ abhini. = ಅಫಿನಿ, etc. (Te.; R.).

ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತ abhi-nirmukta. left, quitted. 2, *one asleep at sunset.*

ಅಭಿನಿರ್ಯಾಣ abhi-niryāṇa. *march of an assailant, invasion.*

ಅಭಿನಿವೇಶ abhi-nivēśa. application, leaning towards, attachment. 2, *determination to effect a purpose or attain an object.* (Cpr. 9, 120).

ಅಭಿನೀತ abhi-nīta. brought near. 2, *fit, proper.* 3, *highly ornamented or finished.* 4, *friendly, kind, patient.* 5, *impatient.*

ಅಭಿನುತಿ abhi-nuti. extolling, praise (Bp. 54, 69).

ಅಭಿನ್ನ a-bhinna. uncut, unbroken (Bp. 30, 2). 2, undivided, one. 3, *unchanged, unaltered, identical* (Bp. 35, 11). 4, a whole number.

ಅಭಿಪನ್ನ abhi-panna. gone near; approached, obtained. 2, seeking refuge. 3, *subdued.* 4, *unfortunate; guilty.*

ಅಭಿಪ್ರಾಯ abhi-prāya. going near. 2, aiming at. 3, *aim, purpose, intention, opinion.* (Śmd. 128; ಬಗೆ Hlā., Mr. 460). 4, *meaning* (ಭಾವ Nn. 94).

ಅಭಿಭವ abhi-bhava. overpowering. 2, *defeat.* 3, humiliation. 4, *disregard, disrespect.*

ಅಭಿಭವಿಸು abhi-bhavisu. to overcome, to overpower; to attack; to humiliate (Abh. P. 14, 92).

ಅಭಿಭೂತ abhi-bhūta. overpowered. 2, *aggrieved.* 3, *humiliated.* 4, confused.

ಅಭಿಭೂತಿ abhi-bhūti. superior power; defeating; disrespect, disgrace. (R.).

ಅಭಿಮತ abhi-mata. assented to. 2, wished, desired (Bp. 1, 51; 2, 2). 3, honoured, respected (Mr. 5). 4, that is desired, a desired object; desire, wish (Śmd. 277; Bp. 25, 38; 29, 28; 44, 62; 57, 62; Mr. 1*a*).

ಅಭಿಮತಿಸು abhi-matisu. to assent to, to approve of (My.).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಣ abhi-mantraṇa. *calling, inviting.* 2, consecrating or charming by a special formula (ಮನ್ತ್ರ).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಿತ abhi-mantrita. consecrated, charmed; made sacred by a special formula (Bp. 49, 41). 2, secretly deliberated (My.).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಿಸು abhi-mantrisu. to consecrate; to make anything sacred by mantras; to charm (My.).

ಅಭಿಮನ್ಯು abhi-manyu. N. of a son of Arjuna by Subhadrā (Śmd. 152; ಸೌಭದ್ರ G.; Sp. s. ಮುತ್ತಯ್ಯ).

ಅಭಿಮರ abhi-mara. killing. 2, *war.* 3, treachery.

ಅಭಿಮಾನ abhi-māna. referring all objects to self. 2, *conceit; pride* (ಟಂಕ Nn. 129). 3, laying claim to. 4, *affection, love, desire* (Bp. 37, 32). 5, noble feeling; self-respect (Bp. 22, 40; 40, 48). 6, *injury, hurting.* ಅಲ್ಪರ ಸಂಗ ಅಭಿಮಾನಭಂಗ (Prv.). — ಅಭಿಮಾನಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. an impudent person (ನಾಣಿಲಿ Ct. I, 10). 2, a degraded person (My.). — ಅಭಿಮಾನಗೇಡುಗ. -ಕೇಡುಗ. = ಅಭಿಮಾನಗೇಡಿ, (ನಾಣಿಲಿ Ct. II, 17). — ಅಭಿಮಾನ ಹಿಡಿ. to take affection to or for, to love (B. 4, 186).

ಅಭಿಮಾನಗಿತ್ತಿ abhimāna-gitti. a proud female; one of self-respect (Bp. 28, 20); a loving, tender one (My.).

ಅಭಿಮಾನಿ abhi-māni. (Śmd. 109). proud, arrogant (B. 5, 169). 2, one that glories in or prides himself upon (Bp. 29, 1; see ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ). 3, a person of honourable feelings (J, 11, 32; 17, 51). 4, an affectionate person (My.).

ಅಭಿಮಾನಿಸು abhi-mānisu. to honour, to regard with kindness, to protect (Br., R.); to love (My.).

ಅಭಿಮುಖ abhi-mukha. with the face directed towards (Bp. 60, 54). 2, *facing, fronting* (ಅದಲೆ, ಮುಮ್ಮೊಗಂ Ss.). 3, approaching. 4, bent upon. 5, favourable. 6, the state of one following the other, repetition (Śmd. 230. 270).

ಅಭಿಮುಖಿ abhi-mukhi. a woman with the face directed towards (Bp. 57, 59).

ಅಭಿಮುಖೀಕರಣ abhimukhī-karaṇa. causing to turn the face towards. 2, addressing, accosting (ಸಮ್ಬೋಧನೆ Śmd. 154. 155).

ಅಭಿಯಾತಿ abhi-yāti. *an assailant, a foe* (Bp. 38, 64).

ಅಭಿಯುಕ್ತ abhi-yukta. intent on. 2, absorbed in meditation. 3, versed in (Kāvy. 5, 47). 4, *attacked, assailed.*

ಅಭಿಯೋಗ abhi-yōga. application. 2, energetic effort, exertion, perseverance (Kāvy. II, 2, B, 44; ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುಹ Nr.). 3, *an*

attack; war, fight. 4, a plaint, a charge, an accusation (Sk.; ಫಿರ್ಯಾದಿ G.).

ಅಭಿರಂಜಕ abhi-rañjaka. great lustre or beauty (Rām. 1, 3, 9).

ಅಭಿರಂಜನೆ abhi-rañjane. = ಅಭಿರಂಜಕ. (Rām. 1, 15, 46).

ಅಭಿರತಿ abhi-rati. pleasure, delighting in. (My.). 2, occupation, practice.

ಅಭಿರಾಮ abhi-rāma. pleasing, delightful, agreeable, beautiful (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424). see Bp. 35, 18; 53, 56; 57, 54.

ಅಭಿರುಚಿ abhi-ruci. desire, taste, pleasure (Bp. 5, 189). 2, splendor (ಪ್ರಕಾಶ Cb.).

ಅಭಿರೂಪ abhi-rūpa. corresponding with. 2, *pleasing, handsome, agreeable;* manifest (ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ Śmd. 154 Cm.). 3, *learned.*

ಅಭಿಲಷಿತ abhi-laṣita. desired, wished for (My.; ಒಪ್ಪುವನ್ಥ G.).

ಅಭಿಲಾಪ abhi-lāpa. expression, word, speech. 2, frequent repetition of what has been said (My.).

ಅಭಿಲಾವ abhi-lāva. *cutting, reaping, mowing.*

ಅಭಿಲಾಷ abhi-lāṣa. = ಅಭಿಲಾಸೆ, ಅಭಿಲಾಷೆ. desire, wish (ತೃಷಿತ, ಆಶಾಯುತ, etc. Mr. 232). 2, *greedy desire after;* covetousness. 3, love.

ಅಭಿಲಾಷಿಸು abhi-lāṣisu. to desire, etc. (My.).

ಅಭಿಲಾಷುಕ abhi-lāṣuka. desiring. 2, *greedy, covetous.*

ಅಭಿಲಾಷೆ abhi-lāṣe. = ಅಭಿಲಾಷ (Śmd. 102). 2, a kind of śṛiṅgāra (Kāvy. IV, 2, 25).

ಅಭಿವಂಚಿಸು abhi-vañcisu. to deceive (Mr. 5).

ಅಭಿವನ್ದನ abhi-vandana. -ನೆ. saluting respectfully. — ಅಭಿವನ್ದನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to salute respectfully (Bp. 49, 9).

ಅಭಿವನ್ದನೆ abhi-vandane. = ಅಭಿವನ್ದನ. (My.; ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡೋಣ Cb.)

ಅಭಿವನ್ದಿಸು abhi-vandisu. = ಅಭಿವೊನ್ದಿಸು. to salute respectfully (Bp. 5, 45. 56; 27, 39; 28, 7; 34, 25; My.).

ಅಭಿವನ್ದ್ಯ abhi-vandya. to be reverentially saluted, very venerable (Bp. 18, 93; 50, 74).

ಅಭಿವರ್ಣಿಸು abhi-varṇisu. to describe; to praise (Bp. 22, 36; 61, 73).

ಅಭಿವಾದ abhi-vāda. reverential salutation. 2, *unfriendly or harsh speech.*

ಅಭಿವಾದಕ abhi-vādaka. saluting. 2, *civil, polite.*

ಅಭಿವಾದನ abhi-vādana. -ನೆ (G.). *respectful salutation* (ನಮಸ್ಕಾರ G.). — ಅಭಿವಾದನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. to receive respectful salutation (Mr. 250).

ಅಭಿವಾದ್ಯ abhi-vādya. *deserving a respectful salutation.*

ಅಭಿವಾಸಿಸು abhi-vāsisu. to perfume (Cpr. 1, 123).

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ abhi-vṛiddhi. increase, addition; abundant growth; prosperity, success (Bp. 48, 32; B. 4, 172).

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕರ abhivṛiddhi-kara. yielding or causing increase, plenty, prosperity or pleasure (Bp. 28, 64; 56, 9; My.).

ಅಭಿವೊನ್ದಿಸು abhi-vondisu. Tbh. of ಅಭಿವನ್ದಿಸು. (Bp. 11, 3; 32, 61; 36, 31).

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ abhi-vyakta. manifest, evident, distinct (Śmd. 2 Cm.).

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ abhi-vyakti. manifestation, distinction (Śmd. 2).

ಅಭಿವ್ಯಂಜಿಸು abhi-vyañjisu. to make manifest or clear (Kāvy. IV, 2, 62).

ಅಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ abhi-vyāpti. *universal pervasion, inclusion, comprehension.*

ಅಭಿಶಂಸನ abhi-śaṁsana. accusation. see ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ.

ಅಭಿಶಪನ abhi-śapana. curse. 2, *a false accusation, calumny.*

ಅಭಿಶಸ್ತ abhi-śasta. *falsely accused, calumniated.*

ಅಭಿಶಸ್ತಿ abhi-śasti. abuse, calumny. 2, *asking, begging.*

ಅಭಿಶಾಪ abhi-śāpa. curse. 2, *a false accusation, calumny.*

ಅಭಿಷಂಗ abhi-ṣaṅga. = ಅಭೀಷಂಗ. union; *connection* (ಕೂಟ Nn. 122; Mr. 492). 2, *attachment, passion for.* 3, possession by evil spirits. 4, debt (ಋಣ, ಸಾಲ 122). 5, an oath. 6, *a curse* (ಬಯ್ಯುಳ್ 122; ಬಯಿಗುಳ್ 492). 7, *defeat, calamity* (ಸೋಲ್ಕೆ, ಸೋತ ವೇಳೆ 122; ಸೋಲ್ತ ಹೊತ್ತು 492).

ಅಭಿಷವ abhi-ṣava. pressing out (the juice of the Sōma plant). 2, *distillation.* 3, *sour gruel* (ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು Hlā.; Mr. 214). 4, *religious bathing.*

ಅಭಿಷಿಕ್ತ abhi-ṣikta. sprinkled over (Bp. 30, 30; 39, 52). 2, sprinkled with consecrated water, etc., inaugurated, solemnly invested, enthroned. see ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ, ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತ.

ಅಭಿಷುತ abhi-ṣuta. expressed (as Sōma juice). 2, *sour gruel* (see ಅಭಿಷವ No. 3).

ಅಭಿಷೇಕ abhi-ṣēka. sprinkling over. 2, *sprinkling water or a kind of liquid over a king at his inauguration;* inauguration by sprinkling the liquid. 3, the liquid used at an inauguration. 4, purifying an idol with ablutions (Bp. 41, 21; ಸ್ನಾನ G.). see ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ. — ಅಭಿಷೇಕ ಎಱೆ. to pour an inaugurating or purifying liquid (Bp. 18, 41). — ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡು. to sprinkle over, to pour upon (Bp. 24, 6). 2, to purify an idol (43, 19). 3, to inaugurate (My.; Te.).

ಅಭಿಷೇಕಿಸು abhi-ṣēkisu. to sprinkle over, to pour upon an idol (Bp. 2, 51). 2, to inaugurate (My.; Mhr.).

ಅಭಿಷೇಚನ abhi-ṣēcana. = ಅಭಿಷೇಕ. see ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಚನ.

ಅಭಿಷೇಣನ abhi-ṣēṇana. *march with an army to attack an enemy.*

ಅಭಿಷ್ಟುತ abhi-ṣṭuta. *praised.*

ಅಭಿಷ್ವಂಗ abhi-ṣvaṅga. *intense attachment or affection.*

ಅಭಿಸಮ್ಪಾತ abhi-sampāta. concourse. 2, *war, battle.*

ಅಭಿಸರ abhi-sara. going towards. 2, *a companion, a follower.*

ಅಭಿಸರಣ abhi-saraṇa. going towards. 2, running abroad; dispersion (B. 4, 133). 3, going, following (My.).

ಅಭಿಸಾರ abhi-sāra. going to meet a lover, an assignation, an appointment. 2, *an attack.* 3, a follower. 4, a purificatory rite, viz. lustration of arms. see ಲೋಹಾಭಿಸಾರ, ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ.

ಅಭಿಸಾರಿ abhi-sāri. (= ಅಭಿಚಾರಿ). a woman who keeps an assignation or goes to meet her lover, an unchaste woman (ಸ್ವೈರಿಣಿ, ಪುಂಶ್ಚಲಿ, etc., ಹಾದರದ ನಾರಿ Mr. 304).

ಅಭಿಸಾರಿಕೆ abhi-sārike. = ಅಭಿಸಾರಿ. *a woman who keeps an assignation, etc.* (Grj. 4, 72 va.).

ಅಭಿಹತ abhi-hata. struck, beaten. 2, beaten, subdued (ಸೋತವನು G.).

ಅಭಿಹತಿ abhi-hati. striking; a stroke; injury (My.). 2, multiplication.

ಅಭಿಹಾರ abhi-hāra. *seizing, robbing* (ಪರವಸ್ತುಸ್ವಾಪಹ, ಪರರ ಒಡವೆಯನ್ ಅಪಹರಿಸುವದು Nn. 151; ಪರರ ಅಪಹರಣೆ Mr. 490). 2, *seizing or robbing anything in the owner's presence.* 3, *an attack* (ಸಮರಪ್ರವೇಶ, ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಹೋಹದು 151; ಧುರವ ಪೊಗುವದು 490). 4, intermixture; reversed state, being turned the wrong way (ವಿಪರೀತ, ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾದುದು 151; ವಿಪರೀತದ ಅವುಂಕು 490). 5, exertion, effort; pushing (ನೂಂಕುಹ 151). 6, want of pity (ಕೃಪೆಹೀನ, ಕರುಣವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ 151). 7, arming, taking up arms. see ಲೋಹಾಭಿಹಾರ.

ಅಭಿಹಿತ abhi-hita. held forth. 2, *declared, said; named, called.*

ಅಭೀಕ abhīka. = **ಅಭಿಕ.** *lustful.* 2, *a lover, a husband.*

ಅಭೀಕ್ಷಣ abhi-īkṣaṇa. looking towards or at (ಪ್ರತಿಮುಖಾವಲೋಕನ Śmd. 230).

ಅಭೀಕ್ಷಿಸು abhi-īkṣisu. to look towards or at (Rśv. 7, 21 va.; My.). (Cpr. 5, 122).

ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ abhīkṣṇa (abhi-kṣaṇa). repeated; repetition. 2, constant; continuance (Kāvy. I, 3, 89-97). ಅಭೀಕ್ಷ್ಣಂ, *repeatedly, frequently.*

ಅಭೀತ a-bhīta. *fearless.*

ಅಭೀಪ್ಸಿತ abhi-īpsita. *desired.*

ಅಭೀರ abhīra. a cowherd (ಮಹಾಶೂದ್ರ Mr. 375; ಗವಳಿಗ G.). 2, N. of a people.

ಅಭೀರು a-bhīru. unterrific. 2, fearless, undaunted (ದಿಟ್ಟ, ಅಂಜದವ G.). 3, *the plant Asparagus racemosus* Willd. (see ಆಸಡಿ).

ಅಭೀರುಪತ್ರಿ abhīru-patrī. *the plant Abhiru.*

ಅಭೀಶು abhīśu. ಅಭೀಷು. a rein; a rope (ಹಗ್ಗ G.). 2, *a ray of light.*

ಅಭೀಷಂಗ abhī-saṅga. = ಅಭಿಷಂಗ. *a curse, an imprecation.*

ಅಭೀಷ್ಟ abhi-iṣṭa. wished, desired (Śmd. 159). 2, *acceptable, dear, favourite, beloved.* 3, optional. see Bp. 3, 70; 49, 28.

ಅಭೀಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ abhīṣṭa-siddhi. the gaining of a desired object (Bp. 44, 49).

ಅಭೀಷ್ಟಿತ abhīṣṭita. wished, desired (Bp. 16, 27; 25, 12).

ಅಭೂತ a-bhūta. whatever has not been or happened. — ಅಭೂತಪೂರ್ವ unprecedented.

***ಅಭೂತೋಪಮೆ abhūta-upame.** a figure of speech. Kr. 3, 78.

ಅಭೂರಿ a-bhūri. few, some, little (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಱಿದು Mr. 427).

ಅಭೇದ a-bhēda. absence of difference or distinction; identity (Kāvy. III, 2, B, 29-32). 2, not breaking, compactness.

ಅಭೇದಾತ್ಮತೆ abhēda-ātmate. identity (Kāvy. III, 3, B, 80).

ಅಭೇದ್ಯ a-bhēdya. *impenetrable; indivisible; indestructible* (Kāvy. V, 10; Bp. 39, 9).

ಅಭ್ಯಗ್ರ abhi-agra. *near;* proximity. 2, fresh, new.

ಅಭ್ಯಂಗ abhi-aṅga. smearing the body with unctuous substances; inunction previous to ablution (ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ G.; Bp. 9, 20). 2, an unguent (Sk.; ಎಣ್ಣೆ G.).

ಅಭ್ಯಂಗನ abhi-aṅgana. = ಅಭ್ಯಂಗ. (My.; Bp. 4, 34; 15, 8; 27, 59).

ಅಭ್ಯಂಜನ abhi-añjana. = ಅಭ್ಯಂಗನ. (My.).

ಅಭ್ಯನುಜ್ಞೆ abhi-anujne. assent, permission; order. (My.).

ಅಭ್ಯಂತರ abhi-antara. interior, being inside. 2, initiated in, conversant with. 3, intimate. 4, *the interior; included space; an interval.* 5, an obstacle, an impediment (C.; Te., Tu.).

ಅಭ್ಯಂತರಿಸು abhyantarisu. to hinder. ಅವನನ್ನು ಅಭ್ಯಂತರಿಸಿದನು (My.).

ಅಭ್ಯಮಿತ abhi-amita. attacked. 2, *sick, diseased.*

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಣ abhi-amitrīṇa. *one who faces the enemy valiantly.* (Cpr. 10, 55 va.).

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಯ abhi-amitrīya. *one who faces the enemy valiantly.*

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ abhi-amitrya. *one who faces the enemy valiantly.*

ಅಭ್ಯರ್ಚನ abhi-arcana. -ನೆ. reverence, worship (Bp. 3, 75; 35, 1; 39, 29; 43, 34; My.; ಪೂಜೆ G.).

ಅಭ್ಯರ್ಣ abhyarṇa. *near, proximate;* nearness, proximity. see **ಭವನಾಭ್ಯರ್ಣ.**

ಅಭ್ಯರ್ಥನ abhi-arthana. petition, request; wish, desire (Śsv. 4, 70).

ಅಭ್ಯರ್ಹಿತ abhi-arhita. *greatly honoured, venerable.*

ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ abhi-avakarṣaṇa. *extraction, drawing out.*

ಅಭ್ಯವಸ್ಕಂದನ abhi-avaskandana. *impetuous assault, facing an enemy.* 2, entering by way of treachery; attacking an enemy in a treacherous manner (ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಗೊಡದೆ ಕಪಟದಿಂದ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋಗೋಣ G.; ಮೋಸದಿಂದ ಪರಚಕ್ರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವಿಕೆ Si. 296).

ಅಭ್ಯವಹಾರ abhi-avahāra. *taking food, eating, enjoying.* 2, food.

ಅಭ್ಯವಹಾರಿ abhi-avahāri. occupied; practising (Śmd. 72; ವ್ಯಾಪಾರವನುಳ್ಳ Cm.).

ಅಭ್ಯವಹೃತ abhi-avahṛita. *taken as food, devoured.*

ಅಭ್ಯವಹೃತಿ abhi-avahṛiti. eating, food (Abh. P. 7, 47 va.).

ಅಭ್ಯಸಿಸು abhyasisu. = ಅಭ್ಯಾಸಿಸು. (My.; Br. ಅಭ್ಯಸಿಂಚು).

ಅಭ್ಯಸ್ತ abhi-asta. accumulated; practised. 2, learnt by heart, repeated, studied. (My.).

ಅಭ್ಯಾಕುಲ abhi-ākula. overburdened with (Bp. 3, 75).

ಅಭ್ಯಾಖ್ಯಾನ abhi-ākhyāna. *a false or groundless accusation.*

ಅಭ್ಯಾಗತ abhi-āgata. come, arrived. 2, an uninvited visitor or guest (My.; ತಾನಾಗಿ ಬಂದ ಅತಿಥಿ G.). (Abh. P. 7, 47 va.).

ಅಭ್ಯಾಗಮ abhi-āgama. arrival; visit. 2, neighbourhood. 3, *a war, a battle.* 4, enmity.

ಅಭ್ಯಾಗಾರಿಕ abhi-āgārika. *diligent in supporting a family.*

ಅಭ್ಯಾದಾನ abhi-ādāna. *beginning.*

ಅಭ್ಯಾಂತ abhi-ānta. attacked. 2, *sick, diseased.*

ಅಭ್ಯಾಮರ್ದ abhi-āmarda. *war, a battle.*

ಅಭ್ಯಾಶ abhi-āśa. reaching to. 2, near; *vicinity.*

ಅಭ್ಯಾಸ abhi-āsa. = ಅಬ್ಬಸ. repetition. 2, use, habit. 3, study; learning by heart (ಶ್ರಮ Bhn. 53; ಕಲಿಯೋಣ, ಪರಿಶ್ರಮ G.; Śmd. 175: Kāvy. II, 1, 1-5). 4, practice, exercise. 5, *military practice.* see ಕಲ್. ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಹಾರವ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಹೊತ್ತೀತು (Prv.). — ಅಭ್ಯಾಸ ಇಡು. to make something a practice or habit. ಈ ಅಭ್ಯಾಸವಿಡುವದಱಿಂದ ಬಹಳ ಕೆಲಸ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಗುವದು (B. 4, 195). — ಅಭ್ಯಾಸ ನಡಿಸು. to carry on study, to study. ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಡಿಸಿ (B. 5, 167). — ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸು. to cause to study. 2. to have taught, to have instruction given. ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿದಳು (B. 4, 50). — ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡು. to study, to learn (B. 4, 1).

ಅಭ್ಯಾಸಂಗ abhi-āsaṅga. association, connection; attachment (Bp. 18, 58).

ಅಭ್ಯಾಸಾದನ abhi-āsādana. *impetuous assault, etc.* (= ಅಭ್ಯವಸ್ಕಂದನ).

ಅಭ್ಯಾಸಿ abhyāsi. practising, etc. 2, a student (C.).

ಅಭ್ಯಾಸಿತ abhyāsita. practised, exercised (Bp. 38, 51).

ಅಭ್ಯಾಸಿಸು abhyāsisu. = ಅಭ್ಯಸಿಸು. to practise, to study (C.).

ಅಭ್ಯಾಹಾರ abhi-āhāra. bringing near, 2, *robbery.*

ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ abhi-utthāna. rising. 2, rising from a seat through politeness (ಗೌರವ, ಇದಿರೇೞ್ದುದು Hlā.; ಎದ್ದು ಇದಿರ್ಚಿ ಬರ್ಪಂ Mr. 462). 3, rising to a high position; *dignity, respectability.*

ಅಭ್ಯುದಯ abhi-udaya. rising. 2, elevation, increase, prosperity; happiness (Ch. v. 71. 173). 3, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಭ್ಯುದಯಕರ abhyudaya-kara. causing increase, prosperity or happiness (Ch. v. 206; Bp. 46, 9).

ಅಭ್ಯುದಯಿಕ abhi-udayika. an initiatory rite of worship (My.)

ಅಭ್ಯುದಸ್ತ abhi-udasta. thrown up, raised, held forth (Kāvy. II, 2, B, 1. 2).

ಅಭ್ಯುದಿತ abhi-udita. risen; arisen, happened. 2, exalted, 2, N. of a vṛitta (Ch.). 4, *asleep at sunrise.* 5, that is born (ಹುಟ್ಟಿದ್ದು G.). 6, that is well-said ಚನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು G.).

ಅಭ್ಯುದೈಕ abhyudaika. Tbh. of ಅಭ್ಯುದಯಿಕ. (Bp. 60, 4).

ಅಭ್ಯುಪಗಮ abhi-upagama. going near to. 2, *assenting or agreeing to, agreement,* assent (ಅಂಗೀಕಾರ Śmd. 69 Cm.; ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ My.). 3, *granting, allowing.*

ಅಭ್ಯುಪಪತ್ತಿ abhi-upapatti. *approaching with a friendly purpose, favour, affection.* 2, agreement, assent.

ಅಭ್ಯುಷ abhi-uṣa. *slightly parched grain.*

ಅಭ್ಯೂಷ abhi-ūṣa. *slightly parched grain.*

ಅಭ್ರ abhra. *a cloud* (ಅಮ್ಬುದ, ಮೇಘ Nn. 51; ಮೇಘ 45). 2, *sky, atmosphere, ether* (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 51). 3, the eye (ವಿಲೋಚನ, ಕಣ್ಣು 51). 4, talc mineral, mica resembling glass (ಅಶ್ಮ, ಕಲ್ಲು 51). 5, the hair knot of females when tucked in the muḍi (ಕಚ, ತುರುಬು 51).

ಅಭ್ರಕ abhraka. = ಅಬರಂಗ. the sedge Cyperus rotundus. 2, = ಅಭ್ರ No. 4, talc, glasies mariae, or mica (ಭ್ರಂಗ, ಬಿಂಗ Nn. 45; ಭ್ರಂಗ Mr. 102; ಬಿಂಗ Śm. 83; ಅಬರಂಗ G; ಕಾಗೆ ಬಂಗಾರ C.).

ಅಭ್ರಕೇಶ abhra-kēśa. he whose hair is the clouds: Śiva (My.).

ಅಭ್ರಗ abhra-ga. a bird (My.).

ಅಭ್ರಗಂಗೆ abhra-gaṅge. = ಅಭ್ರಾಪಗೆ. (My.).

ಅಭ್ರಗಪತಿ abhraga-pati. Garuḍa (My.; Br.).

ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ abhra-garjane. thunder (ಪರ್ಜನ್ಯ Mr. 480).

ಅಭ್ರಗರ್ಜಿತ abhra-garjita. = ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ. (ಅಡಮ್ಬರ, ಮೇಘಧ್ವನಿ Nn. 105).

ಅಭ್ರಂಕಷ abhra-ṅ-kaṣa. grazing the clouds, very high (Bp. 19, 34). 2, air, wind. 3, a mountain. (Cpr. 1, 121).

ಅಭ್ರತಿಮಿರ abhra-timira. a cloud (ದುರ್ದಿನ, ಮೋಡ Mr. 43).

ಅಭ್ರಪತಿ abhra-pati. Indra (My.).

ಅಭ್ರಪುಷ್ಪ abhra-puṣpa. water. 2, a castle in the air, anything impossible. 3, *N. of a cane, Calamus rotang* (ಹಬ್ಬೇ ಗಿಡ Si. 128).

ಅಭ್ರಮಣಿ abhra-maṇi. heaven's gem: the sun (My.; Br.); the moon (My.).

ಅಭ್ರಮಾತಂಗ abhra-mātaṅga *Airāvata, Indra's elephant.*

ಅಭ್ರಮಾಲೆ abhra-māle. a line or succession of clouds. (My.).

ಅಭ್ರಮು abhramu. *the wife of Abhramātaṅga* (Mr. 59).

ಅಭ್ರಮುವಲ್ಲಭ abhramu-vallabha. *Abhramu's husband, Airāvata.*

ಅಭ್ರಮೂಪತಿ abhramū-pati. = ಅಭ್ರಮುವಲ್ಲಭ (Cpr. 5, 42 va.).

ಅಭ್ರವಿಭ್ರಮಿ abhra-vibhrami. N. of a plant (ಮುರುಕಿಲ್ Mr. 116).

ಅಭ್ರಾಗಮ abhra-āgama. approach of clouds; the rainy season (Cpr. 4, 43).

ಅಭ್ರಾಪಗೆ abhra-apage. the celestial Ganges (ಆಕಾಶದ ಹೊಳೆ G.; My.).

ಅಭ್ರಿ abhri. *a wooden scraper or shovel for cleaning a boat.*

ಅಭ್ರಿಯ abhriya. *produced in the clouds.* 2, lightning. 3, thunder.

ಅಭ್ರೇಷ abhrēṣa. *non-deviation, fitness, propriety.*

ಅಮ್- am. = ಎಮ್ 3-. see ಅಪ್ಪು 1.

ಅಮ ama. 1. = ಅಪ 2, ಅಪ್ಪ 4, ಅಬ, ಅಬ್ಬ, ಅಮ್ಮ, ಅವ್ವ, ಮಾ 3. an interjection denoting *a*, surprise: ha!; and *b*, pain or grief: ah! alas! (My.). — ಅಮಮ. rep. ha, ha! (Bp. 10, 10; 23, 7; 24, 86; 27, 26; 59, 48; Rśv. 13, 69. 70; J. 3, 40; C.). 2, ah, alas! (Bp. 4, 73; C.). — ಅಮಾ. = ಅಮ. (C.).

-ಅಮ ama. 2. = ಅಮ್ಮ 1, etc. father. used in proper names, as ಚನ್ನಮ, ರಾಯಮ, ಲಿಂಗಮ (C.; Te. ಅಮ).

ಅಮಕಿರೆ amakire. = ಅಮುಂಗುರ. (St. & Pl.; T. ಅಮುಕ್ಕಿರಾ, M. ಅಮುಕ್ಕಿರ).

ಅಮಕೀರೆ amakīre. = ಅಮಕಿರೆ. (My.).

ಅಮಕು amaku. = ಅದಕು 1, No. 1. (My.).

ಅಮಕ್ಕಳ amakkaḷa. (fr. ಅಮರ್-ಕಳ, battle-field, T.). tumult (T.; R.).

ಅಮಗ amaga. (fr. ಅಮರ್). a fit or convenient time, opportunity; a festive occasion (T. ಅಮ್ಮದಿ, opportunity). ಅಮಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಮಾಡುವಾಗ ಮದ್ದಳೇ ಎರವು ಬೇಡಿದರು ಅನ್ತೆ (Prv.). 2, season, especially the season for ripe fruits, *e. g.* ಮಾವಿನ ಅಮಗ, ಪೇರ್ಲೇ ಹಣ್ಣಿನ ಅಮಗ (S. Mhr.).

ಅಮಗು amagu. = ಅಮಕು. (My.).

ಅಮಂಗಲ a-maṅgala. inauspicious, unlucky, evil; ill-luck (B. 3, 19. 108; My.).

ಅಮಂಗಲಕರ amaṅgala-kara. causing ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲಕಾರಿ amaṅgala-kāri. a person who causes ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲಹಾರಿ amaṅgala-hāri. one who averts ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲೆ amaṅgale. an unlucky woman; a widow (My.).

ಅಮುಂಗುರ amaṅgura. = ಅಮಕಿರೆ, ಅಮಕೀರೆ. a medicinal shrub, Physalis flexuosa Lin. or Withania somnifera Dunal (ಅಶ್ವಗನ್ಧ Mr. 129, o. r. ಅಮುಂಗುರು).

ಅಮಚು amacu. = ಅನುಕು. (My.).

ಅಮಟೆ amaṭe. = ಅಮ್ಬಟ 2, ಅಮ್ಬಟೆ, ಅಮ್ಬಾಡೆ, ಅವಟೆ. Tbh. of ಅಮ್ಬಷ್ಠ. (M. ಅಮ್ಬಟ, ಅಮ್ಬಾಟ; Tu. ಅಮ್ಬಡೆ). ಅಮಟೇ ಮರಕ್ಕೆ ತಮಟೇ ಕಟ್ಟಿದರು (Prv.). — ಅಮಟೆಕಾಯಿ. a hog-plum (Si. 127; My.).

ಅಮಣ್ಡ amaṇḍa. = ಅವುಡಲ. the castor-oil plant, Ricinus communis (Sk.).

ಅಮತ a-mata. 1. not felt, not perceptible by the mind.

ಅಮತ amata. 2. sickness, disease. 2, death. 3, time. (R.).

ಅಮತಿ a-mati. unconsciousness; ignorance, feebleness of intellect. 2, evil-minded, depraved. 3, the moon; time. (R.).

ಅಮತ್ರ amatra. *a vessel, a pot.*

ಅಮತ್ಸರ a-matsara. unenvious, charitable. (Rśv. 13, 10).

ಅಮನುಷ್ಯ a-manuṣya. not human; unfrequented by men. 2, *not a man, a demon.*

ಅಮನ್ದ a-manda. not slow, active. 2, *violent, fresh;* strong, loud. 3, not stupid. 4, great, important. see Bp. 5, 71; 19, 31. 57; 22, 28; 36, 8; 53, 25; 60, 54; Rśv. 4, 119. — ಅಮನ್ದಾನನ್ದಮ್ಬೆಱ್. -ಅನನ್ದ -ಒ-ಪೆಱ್. to get or experience great joy (Rśv. 5, 133).

ಅಮರ್ amar. = (ಅಡರ್), ಅಮರು. P. p. ಅಮರ್ದು. to be closely united (ಗಾತ್ರವಿಶ್ಲೇಷ Śmd.; ಪೊರ್ದುಗೆ ಆಗು Śmd. 3. 46. 76. 93. 120. 139. 257. 378 Cm.; *cf.* ಅಪ್ಪು 2). ಎರಡುಮ್ ಅಮರ್ದು ಒಡನೆ (Śmd. 46). ಪುನ್ನಾಗಂ, ರಸಾಲಂ, ... ಶಿರಿಸಂ, ಶ್ರೀಪರ್ಣಿ, ಪಾಳಿಪ್ಪ ಮರಮ್ ಅಮರ್ದು, ಸಾಲ್ಗೊಣ್ಡು, ಕಣ್ಗೆ ಒಪ್ಪುತಿರ್ಕುಂ (Rśv. 2, 36).

ಕಟ್ಟಿಕ್ತೆ ಲತಾಸನ್ದೋಹದಿಂ ಕೇಶಮನ್ ಅಮರೆ (5, 51). ಮಣಿ ಅಮರ್ದು ಇರೆ (9, 29). ಪುರಹರನ ಸಾಲೋಕ್ಯದೊಳ್ ಅಮರ್ದು ಇರಲಹುದು (Bp. 1, 30; see also 12, 43). 2, to come together, to gather in a mass. ಅಮರ್ದ ಕತ್ತಲೆ (ಧ್ವಾನ್ತ Mr. 67). 3, to be connected with, to be linked to (Abh. P. 3, 144; Bp. 61, 15). ದೇಶೀಯಕೆ ಅಮರ್ದ ಸೊಮ್ಪಿಂ... ಉಸುರೆನ್ದು ಕೋವಿದರ್ ಬೆಸಸಲ್ (Kk. 3). ವೀರ ಶೃಂಗಾರದೊಳ್ ಅಮರ್ದ ಇಭವೈರಿಯುನ್ತ (Bp. 52, 38). see J. 12, 22; 18, 29. 4, to join, to associate oneself to. [ಒಡವುಟ್ಟಿದ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲಮೊಡವುಟ್ಟಿದ ವಜ್ರ ಕವಚಮುಮರ್ದುಂ ತನ್ನೊಳ್ ತೊಡರ್ದಿರೆಯುಂ Pb. 1, 95]. ಗುಣಮ್ ಅಮರೆ (Śmd. 3). ಚತುರ್ಥಿಗೆ ತೃತೀಯತ್ವಮ್ ಅಮರ್ದು ಇರದು (139). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣಂಗಳ್ ತಮಗೆ ಅಮರ್ದು ಇರೆ (201). ಮನಕ್ಲೇಶದೊಡನೆ ಅಮರ್ದ ಮುನಿಸು (Mr. 534). 5, to be produced, to arise, to appear. ಅಮರ್ದುಂ ಲಿಂಗಂ (Śmd. 93). ಅಮರ್ದು ಇರೆ ಸೀತ್ಕಾರಂ (Rśv. 9, 22). ರುದ್ರಾವತಾರದ ದಿವ್ಯಮಹಿಮೆ ಅದು ಎನ್ತು ಅಮರ್ದಪುದು? (Bp. 53, 6). see also Śmd. 257. 378. 6, to be fit or agreeable; to be nice or becoming (J. 3, 13; Te. ಅಮರು; T. ಅಮರು, ಅಮೈ, to agree, be settled, etc.). ಕರಡೆಯ ಗಿರ್ಗಟದ ದನಿವೊಲ್ ಅಮರವು ಅವು ಎನ್ದುಂ (Śmd. 76). ಪಪ್ಪುಕವೆನ್ದು ಎನಲ್ ಸೊಪ್ಪು ಗುಟ್ಟುವುದರ್ಕೆ ಅಮರ್ದ ನಾಮಂ (Śm. 30). 7, to be known or famous (T. ಅಮರುದಲ್, ಅಮರ್ದಲ್, greatness). ಅಮರ್ದ ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). 8, to fit, to agree with (the size of something, as an ornament becomes a hand, as a stone the hand that seizes it, etc., C. as ಅಮರು). [ಅಮರದು ಶಿಶಿರಾಂಶುವೆಮ್ಬುದುಂ ಶಶಿಗೆನ್ದುಂ Kr. 3, 184]. ಆ ಮರ ನನಗೆ ಅಮರುವದಿಲ್ಲ, I cannot grasp that tree (C.). 9, to hold on; to climb, as a tree (C. as ಅಮರು). 10, to fall upon, to attack or give trouble, as a debt, etc. (Bp. 58, 25; Grj. 1, 96; C. as ಅಮರು). 11, to seize firmly, to embrace (ಅಲಿಂಗಿಸು, ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳು G.). [— ಅಮರ್ದಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. to embrace firmly. ಎನ್ನುರಂ ಶೀವಿ ತಳ್ತಿವಳೀ ಕುಚಂಗಳನಳ್ಕಱನ್ದಮರ್ದಪ್ಪಿ Pb. 8, 63]. — ಅಮರ್ದಾಡು. -ಆಡು. to embrace mutually (Grj. 4, 32).

ಅಮರ a-mara. undying, immortal. 2, *a god.* 3, quick-silver, gold. 4, a plant, Cocculus cordifolius. 5, N. of a metrical foot (Ch.). 6, = ಅಮರಕೋಶ (C.; see Prv. s. ಅ 1). — ಅಮರದ ಬಳ್ಳಿ. = ಅಮರವಳ್ಳಿ, ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ. a shrubby creeper, the heart-leaved moonseed, Cocculus cordifolius Dec. (Tinospora cordifolia Miers.; St. & Pl.; ಅಮೃತ, ಅಮೃತದ ಬಳ್ಳಿ G.).

ಅಮರಕಣ್ಟಕ amara-kaṇṭaka. N. of a part of the Vindhya range. see ಕೋಣ. (ಮೇಖಲ ಪರ್ವತ = ಅಮರಕಣ್ಟಕ)

ಅಮರಕುಜ amara-kuja. a celestial tree (Śmd. 175).

ಅಮರಕೋಶ amara-kōśa. -ಕೋಷ. N. of the Saṁskṛita dictionary of Amarasiṁha. (C.).

ಅಮರಗಂಗೆ amara-gaṅge. the celestial Ganges (My.).

ಅಮರಗುಣ್ಡ amara-guṇḍa. N. of a place. — ಅಮರಗುಣ್ಡ ಪಣ್ಡಿತ. a proper N. (Bp. 39, 34). — ಅಮರಗುಣ್ಡಮಲ್ಲೇಶ್ವರ. a proper N. (Bp. 39, 56).

ಅಮರಗುರು amara-guru. the preceptor of the gods: Bṛihaspati (Mr. 38).

ಅಮರಗೆ amara-ge. river of the gods: the Ganges (Cpr. 10, 28).

ಅದಿತಿ = ಅಮರಜನನಿ amara-janani. N. of the mother of Indra (Bp. 54, 58).

ಅಮರಣತ್ವ a-maraṇatva. immortality (Bp. 54, 53).

ಅಮರತರು amara-taru. = ಅಮರಕುಜ. (My.).

ಅಮರತ್ವ amaratva. immortality (My.).

ಅಮರದತ್ತ amara-datta. N. of a lexicographer. see Hla. s. ಕೋ 3.

ಅಮರಧೇನು amara-dhēnu. the cow of the gods: (Bp. 5, 69; 31, 18).

ಅಮರನದಿ amara-nadi. = ಅಮರಗಂಗೆ. (a MS. of Ch. in its v. 23; My.).

ಅಮರನಾಗೇನ್ದ್ರ amara-nāgēndra. the elephant airāvata (J. 2, 12).

ಅಮರಪತಿ amara-pati. Indra (Cb.; My.).

ಅಮರಭೂರುಹ amara-bhūruha. = ಅಮರತರು. (My.).

ಅಮರಮುನಿ amara-muni. Nārada (My.); any dēvarṣi. ಅಮರ ಮುನಿಗಳು (ವಿಷ್ಣು ವಿನ) ಮಿತ್ರರ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 19).

ಅಮರಲೋಕ amara-lōka. the abode of the gods; heaven (ಸಗ್ಗ, etc. Kk. 10 *a.*).

ಅಮರವರ amara-vara. the best of the gods: Indra (Bp. 2, 19; 24, 40).

ಅಮರವಳ್ಳಿ amara-vaḷḷi. -ಳ್ಲಿ. = ಅಮರದ ಬಳ್ಳಿ. (ಅಮೃತ, ಗುಡೂಚಿ, ಜೀವನ್ತಿ, ಸೋಮ Mr. 145).

ಅಮರಸಿಂಹ amara-siṁha. N. of the Buddhist author of the Amarakōśa (Śmd. 98 Cm.).

ಅಮರಸಿನ್ಧು amara-sindhu. the celestial Ganges (Bp. 1, 38).

ಅಮರಾಂಗನೆ amara-aṅgane. a nymph of Indra's heaven (Śmd. 64).

ಅಮರಾಚಲ amara-acala. = ಅಮರಾದ್ರಿ. (Bp. 26, 11).

ಅಮರಾದ್ರಿ amara-adri. the mountain of the gods: Mēru. (My.).

ಅಮರಾಪಗೆ amara-apage. = ಅಮರಸಿನ್ಧು. (My.).

ಅಮರಾರಿ amara-ari. an enemy of the gods: an Asura. (My.).

ಅಮರಾವತಿ amarā-vati. *the abode of the gods, Indra's residence.*

ಅಮರಿ amari. = ಅಮರೆ, No. 1. a female deity (Abh. P. 9, 83; Bp. 18, 78; 19, 83). 2, = ಅಮರೆ No. 3, of which it is an o. r.

ಅಮರಿಕೆ amarike. = ಅಮರ್ಕೆ. fitness, suitableness, agreeing with, as a ring with the size of a finger (C.; T. provision).

ಅಮರಿಸು amarisu. = ಅಮರ್ಚು. to cause (a person) to join or stick by (another, especially to recover a debt, S. Mhr.). 2, to prepare, to make ready (My.; Te.; T. ಅಮುತ್ತು). 3, to reprove (R.; T., M. ಅಮಟ್ಟು; see ಅದಟು 1).

ಅಮರು amaru. = ಅಮರ್. (C.). P. p. ಅಮರಿ. see Bp. 3, 1; 33, 10; 35, 25; 39, 62. [2, to hesitate, to linger behind; to get caught, as fingers between two hinges, etc.,].

ಅಮರೆ amare. ಅಮರಾ. = ಅಮರಿ. an immortal female, a female deity. 2, Indra's residence. 3, = ಅವರಿ (Śmd. 347, o. rs. ಅಮರಿ, ಅವರೆ), ಅಮರೆ, ಅವರಿ, ಅವರೆ (352). see meaning s. ಅವರೆ.

ಅಮರೇನ್ದ್ರ amara-indra. Indra.

ಅಮರೇನ್ದ್ರತನಯ amarēndra-tanaya. = ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತ. (J. 33, 22).

ಅಮರೇನ್ದ್ರಮುನಿ amarēndra-muni. a proper N. (Bp. 52, 18).

ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತ amarēndra-suta. Arjuna, the son of Indra and Kuntī (Śmd. 136).

ಅಮರೇನ್ದ್ರಸೂನು amarēndra-sūnu. = ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತ. (J. 10, 20; 26, 3).

ಅಮರೇಶ amara-īśa. Indra (Cb.; My.). 2, Śiva.

ಅಮರ್ಕೆ amarke. (fr. ಅಮರ್). = ಅಮರಿಕೆ. the state of being closely joined or united; the state of being fit, agreeing with, etc. (ಅಳವಟ್ಟುದು Ct. II, 84). [-ಅಮರ್ಕೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. to lose the state of being closely united. ಸುಯ್ಯು ಸುಯ್ಯು

ಗಾಳಿಗಳೊಳಗಮರ್ಕೆಗೆಟ್ಟೊಡಲವೋಡಿದುದೆನ್ದಗಿವೆನ್ನ Ap. 12, 38. -ಅಮರ್ಕೆವೆತ್ತು. -ಪೆತ್ತು. to get closely united. ನುಡಿಯೋಜೆಯೆ ತನ್ನೊಳಮರ್ಕೆವೆತ್ತುದು Ap. 8, 43]. — ಅಮರ್ಕೆವೊಗು. -ಪೊಗು. to enter into close union, to become closely united. ಎಳೆತೆಂಗಿನ ಎಳೆಯೆಲೆಯನ್ ಅಮರ್ಕೆವೊಗೆ ಪೆಣೆದು, ಸಪ್ಪುಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ, ಬಿತ್ತರಪ್ಪುಡೆದ ಜವಳಿವಡಿಗಳ್ (Cpr. VII, 92 va.).

ಅಮರ್ಚಿಸು amarcisu. to cause to join; to cause to fasten. ಕಲಶಕನ್ನಡಿಯ ತೋರಣಂಗಳನ್ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಅಪಾರರಚನೆಗಳಿನ್ದೆ ತತ್ತದ್ದ್ವಾರಶಿಖರಂಗಳೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿ (Bp. 5, 12. 13). ಜವಳಿಗದವಂ ದ್ವಾರಬನ್ಧದ ಹವಣಿಗೆ ಆ ಬಾಗಿಲೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿ (16, 9).

ಅಮರ್ಚು amarcu. = ಅಮರಿಸು. to join (v. t., ಸಂಘಟೀಕರಣ Śmd. Dh.; Te.). ಪಣೆವೆಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಕರಾಂಜಲಿಯನ್ ಅಮರ್ಚಿ ನಿನ್ದಂ (Rśv. 14, 14 va.). 2, to apply. ಅವಳ್ ಬಾಳನ್ ಅಮರ್ಚಿ, ಗೋಣ್ ಕೊಟ್ಟಿದು (14, 75). 3, to bring to or near. ನಿಮಗೆ ಪರಿಯಾಣಮನ್ ಅಮರ್ಚುವನು (Bp. 9, 40). 4, to put on, as a crown (Rśv. 13, 59 va.). to put in (J. 26, 12). ನಿನ್ನ ನಯನದೊಳ್ ಎನ್ನ ಚೆನ್ನಕ್ಷಿಯನ್ ಅಮರ್ಚುವೆನು (Bp. 18, 71). ಗುಗ್ಗಳವನ್...ಅಮರ್ಚಿದ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಪೊತ್ತು (43, 27). ಗುಗ್ಗಳವೊನ್ದು ತೊಲೆಯನ್ ಅಮರ್ಚಿ ಕಪ್ಪಿಯೊಳ್, ಅನ್ದವಮ್ ಆಗಿರೆ ಪೊತ್ತು ಕೊಣ್ಡು (43, 83). ಕೇಶವಂ ತಲ್ಲಿಂಗವಂ ನಿಜಸೆಜ್ಜೆಯೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ (54, 60). 5, to fix on. ಜೈನರಂ ಶೂಲದೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ (50 sum.). 6, to seize firmly. ನೃಪನ್...ಅಲಗನ್ ಉಚ್ಚಿ, ಕರದೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ (33, 14). 7, to prepare. ಅಮರ್ಚುತೆ ಅಪ್ಪುರುಟ್ಟೇಶಮಂ (Rśv. 6, 10). 8, to do fitly. ಪಣೆವಾಸಿಕಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ ರಚಿಸಿದ ತಮಾಲರೇಖೆ (6, 11 va.). 9, to perform (Bp. 43, 38). ಬಲಮ್ ಎರಡಾಗಿ...ವಿನೋದಯುದ್ಧಮನ್ ಅಮರ್ಚಲ್ ಒಡರ್ಚಿದುದು (Rśv. 13, 83). 10, to cause. ಅನನಾಮ್ಬುಜಂ ತಣ್ಗದಿರಂಗೆ ಸೋಲಮನ್ ಅಮ್ಮರ್ಚಿ (13, 61). 11, to obtain. ಪೊಸ ಮಂಜುವಾರ್ಧಿಪೆರ್ಚುಗೆಯನ್ ಅಮರ್ಚಿ (9, 4). ನೃಪನ ಮನಂ ಹರುಷಮನ್ ಅಮರ್ಚಿ (14, 15).

ಅಮರ್ತ್ಯ a-martya. immortal. 2, *a god.*

ಅಮರ್ತ್ಯತೆ a-martyate. immortality (Cpr. 4, 90).

ಅಮರ್ತ್ಯಭುವನ amartya-bhuvana. *the world of the gods, heaven.*

ಅಮರ್ದು amardu. = ಅವರ್ದು. Tbh. of ಅಮೃತ q. v. [ಅಮರ್ದಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಪನ್ನುಟ್ಟಪ್ಪ ಸುಸಿಲ್ Pb. 4, 31]. (Śmd. 353. 364; Hlā. I, 133; Ct. I, 99; II, 23; Kk. 10 *a;* Tu. ಅಮರ್ತ). ಅಮರ್ದಿಂಗೆ, for ever (Bp. 52, 36). ಅಮರ್ದಿನ ಮಟ್ಟಿ (Abh. P. 3, 144). — ಅಮರ್ದುಗದಿರ. -ಕದಿರ. who has ambrosia-rays: the moon (ಇಂಗದಿರ, ತಿಂಗಳ್ Ct. II, 18). — ಅಮರ್ದುಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. ambrosia-like food (V. 37, 88). — ಅಮರ್ದುಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. who has ambrosia-hands: the moon (ಚನ್ದ್ರ Ct. I, 107; ಇರುಳೆಟ್ಟೆಯ II, 6; ಚನ್ದಿರ Kk. 11 *b;* ಶಶಿ 44; ಚನ್ದ್ರ Śm. 15). — ಅಮರ್ದುಣಿ. -ಉಣಿ. who eats ambrosia: a god (ಸುರ Śm. 8; Śmd. 238). see ನೆಲನಮರ್ದುಣಿ. — ಅಮರ್ದುಣಿವಗೆಯು. -ಪಗೆಯು. who is the gods' enemy: a Rākṣasa (ರಕ್ಕಸ Kk. 56). — ಅಮರ್ದುಣಿಸಿ. -ಉಣಿಸಿ. = ಅಮರ್ದುಣಿ. see ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸಿ. — ಅಮರ್ದುಣಿಸಿಗ. -ಉಣಿಸಿಗ. = ಅಮರ್ದುಣಿ. (ನಿರ್ಜರ Kk. 10 *a*). — ಅಮರ್ದುಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. = ಅಮರ್ದುಣಿಸಿಗ. ಅಮರ್ದುಣಿಸುಗಳ್ (ದೇವತೆಗಳ್ Śs.). — ಅಮರ್ದುವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. (Śmd. 55). Tbh. of ಅಮೃತವಲ್ಲಿ. Cocculus cordifolius (ಅಮೃತೆ, ವತ್ಸಾದನಿ, ಗುಳೂಚಿ Hlā.). — ಅಮರ್ದುವೆಣ್. -ಪೆಣ್. the woman who is immortal or is called amṛitā: Pārvatī (ಮೋಕ್ಷಾಂಗನೆ Kk. 70; Śm. 34). — ಅಮರ್ದುವೆಣ್ಣಿನೆಯ. -ಇನೆಯ. the husband of Pārvatī: Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 3; ಮುಕ್ತಿಯೆಮ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಗಣ್ಡ, ಈಶ್ವರ G.). — ಅಮರ್ದುವೆಣ್ಣೋಪ. -ಒಪ. = ಅಮರ್ದುವೆಣ್ಣಿನೆಯ. (ಪರಮೇಶ್ವರ Śs.).

ಅಮರ್ಯಾದೆ a-maryāde. transgressing due bounds, disrespect, impropriety of conduct, rudeness (C.).

ಅಮರ್ಷ a-marṣa. non-endurance. 2, *impatience; anger, passion.* 3, impetuosity, determination of purpose. see Kāvy. IV, 2, 16.

ಅಮರ್ಷಣ a-marṣaṇa. *impatient, passionate, angry* (ಕ್ರೋಧಿ, ರೋಷಣ, ಮುನಿಸುಳ್ಳವಂ Mr. 234).

ಅಮಲ್ amal. 1. = ಅಮಲು 1 q. v. intoxication; intoxicating quality in substances (Mhr., H.; My.; M.; Tu.).

ಅಮಲ್ amal. 2. = ಅಮಲ 1. business, affairs (My.; H.). 2, rule, reign (Mhr., H.; S. Mhr.; Br.). 3, an office or post; a public charge (Mhr.; Br.). 4, a right of share in the revenue of a village (Mhr.). 5, collection of revenue (H., M.).

ಅಮಲ amala. 1. = ಅಮಲ್ 2. ಕಾಯದೆಯ ಅಮಲವು ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ಸಮವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ (B. 5, 267).

ಅಮಲ a-mala. 2. stainless, clean, pure, shining, white (ನಿರ್ಮಲ Nn. 8. 139; Śm. 1. 118). 2, *talc, or mica* (ಅಬರಂಗ G.). 3, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಮಲತರ amala-tara. unusually clean (Bp. 35, 36).

ಅಮಲತೆ a-malate. the state of being stainless, clean, pure, etc. (Bp. 12, 39).

ಅಮಲತ್ವ a-malatva. = ಅಮಲತೆ. (a Ch. MS. in its v. 25; Bp. 22, 65).

ಅಮಲದಾರ amala-dāra. = ಅಮಲುದಾರ, ಅಮಲ್ದಾರ. a person holding an office or commission (Mhr.; S. Mhr.; B. 5, 161. 202).

ಅಮಲಪಾಣ್ಡುರ amala-pāṇḍura. pure white (ಶಾರದ Mr. 510).

ಅಮಲಾಂಶು amala-aṁśu. a white ray. — ಅಮಲಾಂಶುಗಱ್. -ಕಱ್. to emit white rays (Rśv. 6, 133).

ಅಮಲಾಂಝಟೆ amala-añjhaṭe. *the plant Flacourtia cataphracta.*

ಅಮಲಾತ amalāta. = ಅಮಿಲಾತ, q. v.

ಅಮಲಾತಕ amalātaka. *globe amaranth, Gomphraena globosa.*

ಅಮಲಾನಕ amalānaka. = ಅಮಲಾತಕ. *globe amaranth.*

ಅಮಲಿತ a-malita. not stained, pure (Bp. 51, 80).

ಅಮಲಿನ a-malina. stainless, clean, pure, faultless (Śmd. 14; ನಿರ್ದೋಷ 15 Cm.).

ಅಮಲು amalu. 1. = ಅಮಲ್ 1. (C.; ಲಹರಿ G.; ಮದ Cb.). — ಅಮಲಾಗು intoxication to come about (ಗಾವರಿಸು G.); to become drunk. ಅವನು ಅಮಲಾದನು (My.) — ಅಮಲಿನವ. -ಅವ. an intoxicated man (C.). — ಅಮಲು ಇಳಿ. intoxication to go down (*i. e.* to become less, C.). — ಅಮಲು ಏಱು. intoxication to rise (to the head, *i. e.* to be brought about, C.; B. 4, 25. 40). — ಅಮಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು. to take spirituous liquors or other intoxicating substances (opium, etc.) to excess (C.). — ಅಮಲು ಹತ್ತು. intoxication to begin to stick to, take, or come upon. ಅವನಿಗೆ ಅಮಲು ಹತ್ತಿತು (C.).

ಅಮಲು amalu. 2. = ಅಮಲ್ 2, etc. (C.).

ಅಮಲುಗಾಱ amalugāṟa. a drunkard (C.).

ಅಮಲುದಾರ amalu-dāra. = ಅಮಲ್ದಾರ. (My.; Br.).

ಅಮಲೆ amale. a spotless female. 2, *a tree, Emblica officinales* Gærtn. (ನೆಲನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ G.). 3, Lakṣmī (Mr. 18).

ಅಮಲ್ದಾರ amal-dāra. = ಅಮಲದಾರ, etc. the revenue collector acting under the authority of the district collector (My.). 2, in the army: a commissioned officer (Mhr.). 3, a head of police (Br.).

ಅಮವಾಲು amavālu. — ಅಮವಾಲುಜಿನ್ನಿಗೆ. the property of a person dying without heirs and escheating therefore to the government (My.). — ಅಮವಾಲುದನ. cattle without owners, claimable by the government; unclaimed cattle (My.).

ಅಮವಾಸೆ amavāse. Tbh. of ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ. (C.). ಇನ್ದು ಇರ್ದ ಅಮವಾಸೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ. Mr. 69).

ಅಮಸ amasa. Tbh. of ಅಂಶ. (My.).

ಅಮಸು amasu. = ಅದಕು 1. (My.).

ಅಮಸೆ amase. Tbh. of ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ. (My.).

ಅಮಳ್ amaḷ. = ಅವಳ. Tbh. of ಯಮಲ. [ನಾಲ್ಕುತ್ತೊನ್ಪತ್ತುಮಳ್ಗಳ್ ಪುಟ್ಟಿದುವು ಗುಣವಮಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪೋಲ್ Ap. 4, 62]. (ಯಮ, ಯಮಲ, etc. Hlā.; ಜೊಣರ್ Ct. II, 23; ಜೊಣರ್, ಜುಗಮ, ಜವಳ, ಎರಡು Kk. 60; Abh. P. 3, 144; 16, 2). ನಯಗುಣವಿಕ್ರಮದ ಅಮಳ್ಗಳ್ (Śmd. 52). — ಅಮಳ್ಗದ. -ಕದ. a folding-door (Rśv. 10, 31 va.). — ಅಮಳ್ಜನ್ತ್ರ. -ಜನ್ತ್ರ. (Śmd. 54). a double tie or thong (?). — ಅಮಳ್ತಲೆ. -ತಲೆ. a pair of heads. — ಅಮಳ್ತಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Agni (Śs.). — ಅಮಳ್ತಲೆವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. the bird with two heads (ಭೇರುಣ್ಡ Ct. II, 55; Kk. 16; Śm. 29). — ಅಮಳ್ತೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. (Śmd. 54). a pair of clusters, etc. — ಅಮಳ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. the pair-bird, Anas casarca (ಚಕ್ರವಾಕ Kk. 14; Śm. 28). — ಅಮಳ್ವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. a twin name [ನಕುಲಸಹದೇವರೆನ್ದವರ್ಗಮಳ್ವೆಸರನಿಟ್ಟು Pb. 2, 3 va.]. (Abh. P. 3, 144).

ಅಮಾ amā. *together with.* 2, *near.* 3, new moon.

ಅಮಾಂಸ a-māṁsa. not flesh, anything but flesh. 2, *without flesh, feeble, thin.*

ಅಮಾತ್ಯ amātya. = ಅಮಾತ್ಯ. one who is near. 2, *a minister, a counselor.*

ಅಮಾನತು amānatu. a deposit; anything committed to the charge of another (My.; Mhr., H.).

ಅಮಾನಸ್ಯ a-mānasya. *pain, sadness.*

ಅಮಾನಿ amāni. what is in charge or under the immediate care of a collector on the part of government (as occasionally abkaree, etc.) in opposition to that which is rented out to tenants of the soil (My.; H.; Br.).

ಅಮಾನಿದಾರ amāni-dāra. one who looks after the amāni (My.).

ಅಮಾನುಷ a-mānuṣa. not human; monstrous. (My.).

ಅಮಾನ್ತ amā-anta. the end of the day of new moon.

ಅಮಾನ್ತಮಾಸ amānta-māsa. a month that is reckoned from the end of the day of new moon (ಅಮಾವಸ್ಯೆ q. v.) to the first day of new moon, as different from ಪೂರ್ಣಿಮಾನ್ತಮಾಸ (B. 5, 307. 308).

ಅಮಾನ್ಯ a-mānya. not to be respected or honoured, not worthy of respect (Bp. 1, 36).

ಅಮಾರ್ಗ a-mārga. want of a road. 2, pathless. 3, a wrong road (My.). 4, a bad man (My.).

ಅಮಾವಸ್ಯೆ amā-vasye. ಅಮವಾಸೆ, ಅಮಸೆ, ಅಮಾವಾಸೆ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಅಮಾಸೆ, ಅವಸೆ. *the first day of the first quarter on which the moon is invisible.*

ಅಮಾವಾಸೆ amā-vāse. = ಅಮಾವಸ್ಯೆ, etc. (Kk. 58; My.).

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ amā-vāsye. *the first day of the first quarter on which the moon is invisible.*

ಅಮಾಸೆ amāse. Tbh. of ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (Śmd. 368; Śm. 19; C.).

ಅಮಿಕು amiku. = ಅದಕು 1, etc. (My.).

ಅಮಿತ a-mita. 1. unmeasured, boundless, infinite (Bp. 8, 37; 53, 7).

ಅಮಿತ amita. 2. gone. (see ಅಭ್ಯಮಿತ).

ಅಮಿತ್ರ a-mitra. *an enemy.*

ಅಮಿಲಾತ amilāta. = ಅಮಲಾತಕ and its flowers (ವರ್ಣಪುಷ್ಪ, ಬಣ್ಣಮಾಗಿರ್ಪ ಪೂಗಳ್ Mr. 124, o. r. ಅಮಲಾತ).

ಅಮಿಲಾತಕ amilātaka. = ಅಮಲಾತಕ. *globe amaranth* (ಬಣ್ಣದ ಹೂ Hlā.).

ಅಮಿಷ amiṣa. *flesh.*

ಅಮಿಕ್ಷೆ amikṣe. melted or clarified butter (ಆಜ್ಯ Mr. 260).

ಅಮೀನ amina. a petty revenue officer who has temporary charge of any district (My.; H.; Br.; M.). 2, a subordinate judge and arbitrator in civil causes (S. Mhr.; B. 5, 106; Mhr., H.; Br.; M.). 3, the lowest executive officer of a civil court, whose duty is to attach property, make valuations, sales, etc. (My.). see ಸದರ-.

ಅಮೀರ amira. Emir (B. 4, 20; H.; M.).

ಅಮುಕು amuku. = ಅಮಿಗು, etc. (My.; T., M. ಅಮುಕ್ಕು; T. ಅಮುಂಗು, M. ಅಮುಙ್ಙು, to be pressed down).

ಅಮುಕ್ತ a-mukta. not loosed or let go. 2, not liberated from transmigration. 3, *a weapon that is always grasped and not thrown,* as a sword, etc.

ಅಮುಖ್ಯತೆ a-mukhyate. the state of being not chief, subordinacy (Śmd. 172).

ಅಮುಗು amugu. = ಅದುಕು 1 (v. t. & v. i., My.), ಅವುಗು 2. see ಅಮುಕು.

***ಅಮುಂಕು amuṅku.** = ಅಮುಕು. ಯಮುನಾನದೀ ತರಂಗಮನಮುಂಕಿ ವನಲತೆಯ ಮನೆಗಳಂ ಸೋಂಕಿ Pb. 5, 53.

ಅಮುಚು amucu. = ಅಮಚು. (My.).

ಅಮುತ್ರ amutra. there. 2, *in the other world, in the life to come.* 3, here.

ಅಮುದ a-muda. grief, distress (Bp. 4, 45).

ಅಮುಷ್ಯ amuṣya. of such a one.

ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ amuṣya-ayaṇa. the offspring of such a one; of respectable birth, of known origin (ಆಚಾರಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗನು Mr. 250, o. r. ನಮುಷ್ಯಾಯಣ; My.).

ಅಮೂಲ a-mūla. rootless. 2, having no beginning (Bp. 2, 36). 3, without support.

ಅಮೂಲ್ಯ a-mūlya. precious, above estimation, invaluable, so valuable that the worth cannot be estimated. (C.).

ಅಮೃಣಾಲ a-mṛiṇāla. *the root of a fragrant grass used for screens, Kaskas, Andropogon muricatus.*

ಅಮೃತ a-mṛita. = ಅಮರ್ದು, ಅಮರ್ದ. not dead. 2, immortal, imperishable (ನಿತ್ಯ, ಶಾಶ್ವತ Mr. 25; ನಿನ್ದುದು Mr. 511; ನಿನ್ದುದು Nn. 4; Bp. 51, 29). 3, a deity. 4, immortality. 5, *final emancipation* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 4). 6, *ambrosia. the food of the gods, the juice of the soma* (ಸುರಾಹಾರ 4; Mr. 29; ಸುಧೆ 511; ಸೊದೆ, etc. Kk. 10a.). 7, an antidote; a drug. 8, food; boiled rice. 9, anything sweet, becoming or agreeable (ಯೋಗ್ಯ 4; ಇಮ್ಪು Ct. I, 82). 10, *water* (ಉದಕ 4). 11, milk (ಹಾಲು G.; My.); ghee (My.). 12, the ocean (ಸಮುದ್ರ 4; ಅಬ್ಧಿ 511). 13, gold; quicksilver. 14, a quality, a virtue, a property (ಗುಣ 4). 15, *unsolicited alms.* 16, *the residue of a sacrifice* (ಅಧ್ವರ, ಯಜ್ಞ 4). 17, a ray (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 4; ಕಿರಣ 511). 18, ಅಶೇಷ,

ದಿಕ್ಕು (4). 19, the colour white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು 4). 20, the plant Cocculus cordifolius (ಗುಡೂಚಿ Mr. 145; ಅಮರದ ಬಳ್ಳಿ G.). 21, the plant Emblica officinalis (ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ G.). 22, the plant Terminalia chebula (ಅಳಲೇ ಕಾಯ ಗಿಡ G.). 23, the hair of the head, hair (ಶಿರೋರುಹ 4). see Nn. s. ಶುಚಿ. — ಅಮೃತಗಿಡ. the custard-apple tree, Anona squamosa Lin. (St. & Pl.; My.). — ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ. = ಅಮರದ ಬಳ್ಳಿ, ಅಮೃತವಲ್ಲಿ. (Si. 142; St. & Pl.; ಗುಡಾ, ಗುಡಿ, ಗುಡೂಚಿ, ಛಿನ್ನರುಹ, ತನ್ತ್ರಿಕೆ G.).

ಅಮೃತಕರ amṛita-kara. the ambrosia-rayed: the moon (ಹಿಮಕರ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 35). 2, a physician (ವೈದ್ಯ 35). 3, the sovereign of the snakes (ವಾಸುಗಿ, ಶೇಷ 35). 4, a deity (ಸುರ; ದೇವ 35). 5, a demon (ಅಸುರ, ರಾಕ್ಷಸ 35). 6, the ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ 35). 7, Śiva (ಕೃತ್ತಿವಾಸ, ಈಶ್ವರ 35).

ಅಮೃತಕಿರಣ amṛita-kiraṇa. = ಅಮೃತಕರ No. 1. (Bp. 11, 10).

ಅಮೃತತರಂಗಿಣಿ amṛita-taraṅgiṇi. moonlight. (R.).

ಅಮೃತತ್ವ a-mṛitatva. immortality (Bp. 43, 63; My.).

***ಅಮೃತಪಡಿ amṛita-paḍi.** gift usually in the form of rice made for the daily offerings to a deity.

ಅಮೃತಪಯೋಧಿ amṛita-payōdhi. an ocean of ambrosia (Bp. 61, 69).

ಅಮೃತಮತಿ amṛita-mati. N. of the wife of king Satyēndra of Cōḷamaṇḍala (Rśv. 3, 12).

ಅಮೃತವಲ್ಲಿ amṛita-valli. = ಅಮರವಳ್ಳಿ, ಅಮರ್ದುವಳ್ಳಿ, ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ. (Sk.; My.).

ಅಮೃತವಿಗ್ರಹ amṛita-vigraha. having an immortal or agreeable body (Bp. 26, 45).

ಅಮೃತಸಾರಜ amṛita-sāra-ja. raw sugar, molasses. (R.).

ಅಮೃತಸೋದರ amṛita-sōdara. born together with the amṛita (at the churning of the ocean); a hare. (R.).

ಅಮೃತಹಸ್ತ amṛita-hasta. = ಅಮೃತಕರ No. 2. (My.).

ಅಮೃತಾನ್ಧ amṛita-andha. Tbh. of ಅಮೃತಾನ್ಧಸ್. (My.).

ಅಮೃತಾನ್ಧಸ್ amṛita-andhas. *whose food is ambrosia, a deity.*

ಅಮೃತಾನ್ನ amṛita-anna. ambrosia-like food (J. 29, 35).

ಅಮೃತಾರ್ಚಿ amṛita-arci. the moon (J. 2, 13).

ಅಮೃತಾವಹ amṛita-āvaha. final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26).

ಅಮೃತಾಶನ amṛita-aśana. *who eats ambrosia, a diety.*

ಅಮೃತಾಹರಣ amṛita-āharaṇa. who stole the ambrosia: Garuḍa. (My.).

ಅಮೃತೆ a-mṛite. an immortal or beautiful female. 2, *the plant Cocculus cordifolius.* 3, *the plant Emblica officinalis.* 4, *the plant Terminalia chebula.*

—ಅಮೆ ame. an affix to form verbal nouns, *e. g.* ಅಬ್ಬಮೆ, ತೀರಮೆ (Śmd. 248). *cf.* —ಉಮೆ.

ಅಮೇಧ್ಯ a-mēdhya. not allowed to sacrifice. 2, impure; unholy; nefarious; foul. 3, fæces, excrement (Bp. 4, 65; 40, 69). see Prv. s. ನಾಯಿ.

ಅಮೇಯ a-mēya. immeasurable. (My.).

ಅಮೋಘ a-mōgha. unerring, unfailing, not vain, efficacious, reaching the mark (Ct. II, 120; Bp. 34, 13; J. 12, 46; 21, 60); productive, fruitful; the not erring or failing.

ಅಮೋಘೆ a-mōghe. *the trumpet flower, Bignonia suaveolens* Roxb. 2, *a plant of which the seed is used as a vermifuge. Erycibe paniculata* Roxb. (ವಾಯುವಡಂಗ G.).

ಅಮೋಲಿಕ amōlika. Tbh. of an ಅಮೌಲ್ಯಕ. invaluable, excellent (C.; B. 4, 222).

ಅಮೌಢ್ಯ a-mauḍhya. one who is not stupid (Bp. 46, 71; My.).

ಅಮೌಲ್ಯ a-maulya. priceless, invaluable, excellent (Bp. 43, 66; My.; B. 4, 173).

ಅಮ್ಪಕ ampaka. sending, despatching, dismission. 2, an entertainment given to friends at their departure (Te.; R.; Te. ಅಮ್ಪು, ಪಮ್ಪು, to send, etc.; T., M. ಅನುಪ್ಪು, to send; see ಪನವು).

ಅಮ್ಬ amba. 1. = ಅನ್ನುವ, ಎಮ್ಬ. present relative participle of ಅನ್ 1: saying, etc. ಅಮ್ಬಂ, ಅಮ್ಬನು, third pers. sing. masc. of the future: he will say, etc.

ಅಮ್ಬ amba. 2. = ಅಮ್ಬೆ. — ಅಮ್ಬಗಾಲು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲು. (My.).

ಅಮ್ಬಕ ambaka. *an eye* (ಕಣ್ಣು Nn. 37. 66). 2, the numeral two (Mr. 540).

ಅಮ್ಬಕಳ ambakaḷa. = ಅಮ್ಬಲಿ q. v., ಅಮ್ಬಿಲ, ಅಮ್ಬುಲಿ. a kind of gruel or pap mixed with buttermilk (ಕಟಾ Śm. 115; Te.; pap, porridge; occasionally used by Liṅgāyatas). ತನಗೆ ಹಸಿವಾಯ್ತು; ಉಣ್ಬೆ, ಭಕ್ತಾ, ಅಮ್ಬಕಳಂ? (Bp. 27, 48). ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಹೊಸ ರಸ ರಸಾಯನದ ಪಸರವ್ ಆತನ ಸದನದಲಿ ಮಾಡಿಸಿದ ತೆಳ್ಳನಹ ಅಮ್ಬಕಳಕೆ ಎಣೆ ಉಸುರಲ್ ಉಣ್ಬೇ? (30, 6). see ಕಟ್ಟಮ್ಬಕಳ, ಹುಳಿ-.

ಅಮ್ಬಕಿ ambaki. she who has eyes (at the end of compositions; J. 29, 35).

ಅಮ್ಬಗ ambaga. = ಅಮ್ಬಿಗ. (My.).

ಅಮ್ಬಟ ambaṭa. 1. Tbh. of ಅಮ್ಬಷ್ಠ. a barber (ನಾವಿದ Ct. I, 61; T., M. ಅಮ್ಬಟ್ಟ).

ಅಮ್ಬಟ ambaṭa. 2. = ಅಮ್ಬಟೆ, etc. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬಟೆ ambaṭe. = ಅಮಟೆ, etc. (ಪೀತನ, ಕಪೀತನ, ಆಮ್ರಾತಕ Nr.; Si. 127; My.; see ಅವಟೆ). — ಅಮ್ಬಟೆಹುಲ್ಲು. Cynodon dactylon Pers. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬರ ambara. clothes, apparel (ಅಱಿ Śm. 117; ಅಱುವೆ G.; ಅಂಶುಕ, ವಸ್ತ್ರ Nn. 30). 2, the sky, atmosphere, ether (ಬಾನ್, ಅಲರ್ವಟ್ಟೆ, etc. Śm. 14; ನಭಸ್, ಆಕಾಶ Nn. 30). 3, a sign for the zero or O (Ch.; Mr. 73. 540). 4, vicinity. 5, cotton (ಅರಳೆ; ಹತ್ತಿ Cb.). 6, talc, or mica. 7, a perfume, Ambergris. 8, N. of a metrical foot (Ch.). 9, a bed or couch. — ಅಮ್ಬರಮ್ಬರೆ. -ಂ-ಬರೆ. as far as the sky (Bp. 32, 32; 57, 82).

ಅಮ್ಬರಚರ ambara-cara. sky-going; an inhabitant of the sky; a god (Bp. 44, 51), 2, a bird.

ಅಮ್ಬರಮಣಿ ambara-maṇi. the sky's jewel: the sun (A.; My.).

ಅಮ್ಬರಶಿರೋಜ ambara-śirōja. whose hair is the sky: Rudra (Mr. 11).

ಅಮ್ಬರಾಮ್ಬರ ambara-ambara. whose apparel is the sky: Śiva (My.).

ಅಮ್ಬರಿ ambari. a cloth to write upon (ಕಡಿತ Mr. 359).

ಅಮ್ಬರೀಷ ambarīṣa. *a frying-pan* (ಅಡುಬಾಣಲೆ Nn. 123). 2, the sun. 3, one of the hells. 4, Śiva. 5, Viṣṇu. 6, remorse. 7, war. 8, a young animal. 9, the plant Spondias mangifera. [10, N. of a great devotee of Viṣṇu].

ಅಮ್ಬಲ ambala. an open shed or hall where public affairs are discussed, etc. (Koḍagu; T., M.; Tu.).

ಅಮ್ಬಲಿ ambali. = ಅಮ್ಬಕಳ, ಅಮ್ಬಿಲ, etc. a kind of pap or porridge made of jōḷa, rice, or rāgi, to which buttermilk is generally added

(C.; Te.; Tu. ಅಮ್ಬಲಿ). [ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕಂಚಳನಿಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಮ್ಬಲಿಯುಂ ಬಡ್ಡಿಸಿದೊಡೆ Vr. 188,18]. ಅರನಾಲಕ, ಸೌವೀರ, etc. ಅನ್ನದ ಬಾಗಿದ ಗಂಜಿ, ಜೋನ ಜೊಸ್ತು ಗಂಗಿ; ಉಕ್ಕುತಿಳಿಗೂ ಕಲಗಚ್ಚಿಗೂ ಅಮ್ಬಲಿಗೂ ಹೆಸರು (Si. 311). ಅಮ್ಬಲಿ ಆಗಿ ಇರುವ ಗಂಜಿ. (ಯವಾಗು, ಉಷ್ಣಿಕೆ, etc. 315). ಅಮ್ಬಲೀ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಮಿಾಸೇ ತಿಕ್ಕುವವನೊಬ್ಬ. — ಅಮ್ಬಲಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹಮ್ಬಲಿಸುವದು ಯಾಕೆ? — ಅಮ್ಬಲೀಲಿ ಕಣ್ಣೆಯಾ ತೋಣಚಿನಾಯನ್ನ? (Prvs.). ಅಮ್ಬಿಕಾಪತಿ ಚನ್ನಯನ ಮನೆಯ ಅಮ್ಬಲಿಯನ್ ಉಮ್ಬಾಗಲ್ (Bp. 56, 50). see ಕಟ್ಟೆಮ್ಬಲಿ, Prvs. s. ಅಳಿಗೆ, ಮಣ್ಣು.

ಅಮ್ಬಷ್ಠ ambaṣṭha. = ಅಮ್ಬಟ. *the offspring of a man of the Brāhmaṇa and a woman of the Vaiśya caste;* a physician, a barber, etc.

ಅಮ್ಬಷ್ಠೆ ambaṣṭhe. *Jasminum auriculatum* Vahl. 2, *yellow wood-sorrel, Oxalis corniculata* Lin. 3, *the plant Clypea hernandifolia* W. & A. 4, = ಅಮಟೆ, etc., the hogplum or wild mango, Spondias mangifera Pers.

ಅಮ್ಬಾ ambā. = ಅಂಹಾ, ಅಮ್ಬೇ, ಅಮ್ಬಾ. the cry of cow or calf (C.; T.; Te. ಅಮ್ಬಾ; Tu.; M. ಅಮಱು, to low).

ಅಮ್ಬಾಕಾನ್ತ ambā-kānta. Durgā's husband: Śiva (Bp. 39, 10).

ಅಮ್ಬಾಡಿ ambāḍi. N. of a village in Mysore (M.: a cow-pen). — ಅಮ್ಬಾಡಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. a whitish, mellow and fragrant kind of betel leaf (C.).

ಅಮ್ಬಾಡೆ ambāḍe. = ಅಮಟೆ, etc. (ಅಮ್ರಾತಕ, ಕಪೀತನ, ಪೀತನ G.).

ಅಮ್ಬಾಪತಿ ambā-pati. = ಅಮ್ಬಾಕಾನ್ತ. (Bp. 13, 23).

ಅಮ್ಬಾರ ambāra. a heap of thrashed straw (My.; Br.; M.; H.).

ಅಮ್ಬಾರಖಾನೆ ambāra-khāne. a magazine of grain, a granary (My.; H.).

ಅಮ್ಬಾರಮಣ ambā-ramaṇa. = ಅಮ್ಬಾಪತಿ. (Bp. 53, 8).

ಅಮ್ಬಾರಿ ambāri. a howdah on an elephant (C.; B. 4, 23; C. Bp. 47, 32; T., M., Te., Tu.; H.). ಅಮ್ಬಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ಮುಂಗಾರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಮ್ಬಾರೆ ambāre. a kind of insect existing in dry wood (C.). — ಅಮ್ಬಾರುಣ್ಣೆ. -ಉಣ್ಣೆ. a tick infesting cattle (S. Mhr.; Te. ಅಮ್ಬಾರೆಪುಣುಜು).

ಅಮ್ಬಾವರ ambā-vara. = ಅಮ್ಬಾಪತಿ. (Bp. 12, 56).

ಅಮ್ಬಿ ambi. a boat. (see T. s. ಅಮ್ಬಿಗ). 2, water (in vedic Sk.).

ಅಮ್ಬಿಕಾನಾಥ ambikā-nātha. = ಅಮ್ಬಾಪತಿ. (Bp. 33, 8).

ಅಮ್ಬಿಕಾಪತಿ ambikā-pati. = ಅಮ್ಬಿಕಾನಾಥ. (Bp. 13, 12; 24, 46).

ಅಮ್ಬಿಕಾರಮಣ ambikā-ramaṇa. = ಅಮ್ಬಿಕಾಪತಿ. (Bp. 54, 69).

ಅಮ್ಬಿಕೆ ambike. ಅಮ್ಬಿಕಾ. a mother. 2, *Durgā*. see Śmd. 20.

ಅಮ್ಬಿಕೇಯ ambikēya. Gaṇēśa. 2, Kārttikēya. 3, Dhṛitarāṣṭra. (My.).

ಅಮ್ಬಿಕೇಯಕ ambikēyaka. = ಅಮ್ಬಿಕೇಯ. (My.).

ಅಮ್ಬಿಗ ambiga. = ಅಮ್ಬಗ, ಅಮ್ಬುಗ. a man who rows a boat or a harigōl, a boatman [ಪಿನ್ದೆ ಕಡಂಗಿ ತೇರನೆಸಗೆಮ್ಬ ವನಮ್ಬಿಗಂ Pb. 12, 94]. (Bp. 20, 22; ನೀರ್ಕುಟಿಕ Ss.; ಕರ್ಣಧಾರ, ನಾವಿಕ G.; Mhr. ಅಮ್ಬಿ, ಅಮ್ಬೇಕರೀ; C.; T. ಅಮ್ಬಿ, a boat; a raft; a water-pot; a basket for drawing water; a rope to which oxen are tied in a row; M. ಅಮ್ಬ, thick, strong rope; M., T. ಅಮ್ಬಾ ಪಾಟ್ಟು, a rower's song). see B. 4, 30. 167; Prv. s. ತನ್ದೆ. ಹೊಟೆ ದಾಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಿಗರ ಮಿಣ್ಣ (Prv.).

ಅಮ್ಬಿಗಾಱ ambi-gāṟa. = ಅಮ್ಬಿಗ. see Prv. s. ಡೋಣಿ.

***ಅಮ್ಬಿರಿಬಿಡು ambiri-biḍu.** to flow in stream, to spurt out. ತೊರೆದ ಕುಚಯುಗಳವನ್ನಮ್ಬಿರಿವಿಡೆ ಮೊಲೆವಾಲಂ Pb. 9, 74. (Abh. P. 6, 48).

ಅಮ್ಬಿಲ ambila. = ಅಮ್ಬಲಿ, etc. Tbh. of ಅಮ್ಲ. a kind of sour gruel (ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ, ಆರನಾಲ, ಸನ್ಧಾನ, ಕಾಂಜಿಕ, ಸೌವೀರ Hlā.; ಆರನಾಲಕ ಸೌವೀರ, etc. Nr.; ಕೞಿ Ct. II, 74; ಕೞಿ Ss.; ಆರನಾಲ, etc. Mr. 214, ಕರ್ಚುರ Śm. 86). ಅಮ್ಬಿಲದೊಳ್ ಉಣ್ಪೇ ಬೆಣ್ಣೆ? (Bp. 30, 28). ಇಲ್ಲ ಎಣ್ಣೆ ಅಮ್ಬಿಲವು (40, 74). ಅಮ್ಬಿಲದೊಳಗೆ ಪೊಸ ಬೆಣ್ಣೆಯಂ ತೆಗೆಯಲು (42, 2).

ಅಮ್ಬು ambu. 1. an arrow (ಶರ Śmd. Dh.; ಕೋಲ್, ಕಣೆ, ಸರಳ್ Ct. II, 47; ಕಂಕಪತ್ರ, ಶರ, etc. Hlā.; ಬಾಣ, etc. Mr. 295; ಬಾಣ Nn. 5. 7; ಮಾರ್ಗಣ 17; ಶರ 35; ಪತಂಗ, etc. 61; ಕಣೆ, ಕೋಲ್, etc. Śm. 43. 106; C.; T., M., Tu.; Te. ಅಮ್ಬ, ಅಮ್ಬಕ, ಅಮ್ಬು. M. ಅಯ್, T. ಎಯ್, to send; to let go, leave; see ಅಮ್ಬಕ, ಅಸಿ 3). [ಕುಸುಮಂಗಳೆಮ್ಬ ಮಾತದು ಪುಸಿ ದಹನಮಯಂಗಳಮ್ಬುಗಳ್ Kr. 3, 185; Ap. 1, 75] see ಅಯ್ಯಮ್ಬು, ಎಚ್ಚಮ್ಬು, ಎಲೆಯಮ್ಬು, ಕನಡಿಕೆಯಮ್ಬು, ಕವಲಮ್ಬು, ಚೋೞಿಯಮ್ಬು, ಮುಗುಳಮ್ಬು, ಮೊಗ್ಗಮ್ಬು. — ಅಮ್ಬಿನ ಬೇಗ (ದೀಪ್ತಿ, etc. Hlā.). ಎಚ್ಚ ಅಮ್ಬು (ನಿರಸ್ತ Nr.). ಹಲವು ಅಮ್ಬುಳ್ಳವನು (ಕಾಣ್ಡೀರ etc. Nr.). ಹತ್ತು ಅಮ್ಬಿನ ಅಗಲವುಳ್ಳ ರಾಜಮಾರ್ಗ (Si. 105). ಒರ್ಕೆಯ್ಯಿ ಬಿಲ್ಲುಮ್ ಅಮ್ಬುಮುನ್, ಉರ್ಕಾಳ್ಗಳ್ ಸುರಿಗೆ ನೀಳ್ತು, ಮಾಣ್ದು ಇರದೆ ಅ ಗೋವರ್ಕಳ್ ಇದಿರ್ಚಿದ ಗೋೞಾಯ್ಲುರ್ಕಳೊಳ್ ಎಕ್ಕತುಳಮ್ ಇೞದು, ಕುೞದೞ ಆದರ್ (Śmd. 79). ತನ್ನೊಳ್ ಪಳಂಚಿ ಕಿಡುಗುಟ್ಟೆ ತಪ್ಪುವ ಅಮ್ಬುಗಳರವಂ (286. 287). ಬರ್ಪ ಅಮ್ಬುಂ ನಿಶಿತವಿಶಿಖದಿಂ ಖಣ್ಡಿಸಿದಂ (274). ಗೞು ಮುಟ್ಟದ ಅಂಗಜನ ಅಮ್ಬೊ? (Bp. 4, 31). ಕೆಲದೊಳ್ ಇೞಪಿದ ಅಮ್ಬಿನ ಪೊದೆಯು, ಸಾರ್ಚಿ ನಿಲಿಸಿದ ಶರಾಸನದ… ರಥಂಗಳ್ (Rśv. 6, 11 va.). ಕೂರಮ್ಬುನಿನ್ದೆ ಎಚ್ಚು, ಪೋಪ ಅಮ್ಬುನು ತ್ವರಿತದಿಂ ಕತ್ತರಿಸೆ (Rāghc. 17, 71). ಅಮ್ಬು ತಾಗಿದರೂ ಹಮ್ಬಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಅಮ್ಬು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಚಮ್ಬು ಮುಣುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.) see *e. g.* J. 7, 28. 43. 45. 48; 8, 26; 9, 33; 12, 25; 13, 20. 48; 14, 4. 11. 12; 27, 41. — ಅಂಬುಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ. a port or embrasure through which arrows are shot. (Cpr. 5, 105). [-ಅಮ್ಬುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. to shoot an arrow and destroy Pb. 5, 20 va.]. -ಅಮ್ಬುವೀಡು. -ಬೀಡು. a shooting of arrows [Pb. 3, 13 va.]. (Cpr. 6, 39 va.). — ಅಮ್ಬುಸರಣಿ. the flight, or path, of an arrow (My.; Bh. 8, 4, 32). [— ಅಮ್ಬೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. to take up arms. Pb. 11, 148. — ಅಮ್ಬೇೞು. -ಏೞು. wound or injury caused by an arrow. Pb. 2, 62].

ಅಮ್ಬು ambu. 2. (fr. ಅಱ್ 2). to grow dry, to dry, to fade (ಶೋಷಣ Śmd. Dh.).

ಅಮ್ಬು ambu. 3. = ಹಮ್ಬು. spreading, running (as creepers). — ಅಮ್ಬುಗಱಿಕೆ. the creeping bent grass, Agrostis stolorufera (R.; My.). — ಅಮ್ಬುಸೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. a prickly scandent undershrub, the three-lobed night-shade, Solanum trilobatum Lin. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬು ambu. 4. = ಎಮ್ಬು 1, q. v. ಅಱಿಯೆನು ಅಮ್ಬುವದು ಅಱುವತ್ತು ಗುಣ, ಕಾಣೆನು ಅಮ್ಬುವದು ಕೋಟಿ ಗುಣ. — ಅಮ್ಬೋಕೆ (= ಅಮ್ಬುವದಕೆ) ಮಾಡಿದ್ದು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಉಮ್ಬೋಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಅನ್ನ (Prvs.).

ಅಮ್ಬು ambu. 5. = ಅಮ್ಬೆ. — ಅಮ್ಬುಗಾಲು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲು. (My.).

ಅಮ್ಬು ambu. *water,* 2, *the plant Andropogon schoenanthus.* — ಅಮ್ಬುಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ. a hole for the egress of water (Abh. P. 1, 116).

ಅಮ್ಬುಕಣ ambu-kaṇa. a drop of water. 2, *a shower.*

ಅಮ್ಬುಕಣ್ಟಕ ambu-kaṇṭaka. the short-nosed alligator. (R.)

ಅಮ್ಬುಕಿರಾತ ambu-kirāta. an alligator. (R.).

ಅಮ್ಬುಕೀಶ ambu-kīśa. a porpoise. (R.).

ಅಮ್ಬುಕೂರ್ಮ ambu-kūrma. = ಅಮ್ಬುಕೀಶ. (R.).

ಅಮ್ಬುಗ ambuga. = ಅಮ್ಬಿಗ. (My.).

ಅಮ್ಬುಗಾಱ ambu-gāṟa. a man who has arrows; a good archer (My.).

ಅಮ್ಬುಚರ ambu-cara. moving in water, aquatic. (My.).; a fish (Śśv. 1, 33).

ಅಮ್ಬುಜ ambu-ja. water-born. 2, *a lotus, Nymphaea nelumbo* (ಕುಮುದ, ತಾವರೆ Nn. 29; ಅಬ್ಜ, ಪದ್ಮ, etc. Mr. 419). 3, *the tree Barringtonia acutangula* Gaertn. 4, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅಮ್ಬುಜನ್ಮ ambu-janma. a lotus. see ನೀಲಾಮ್ಬುಜನ್ಮ.

ಅಮ್ಬುಜಭವ ambuja-bhava. the lotus-born: Brahmā (ಬ್ರಹ್ಮ Nr. 40; Ch. v. 5).

ಅಮ್ಬುಜಮಿತ್ರ ambuja-mitra. the friend of the lotus: the sun. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಅಮ್ಬುಜಸಖ ambuja-sakha. = ಅಮ್ಬುಜಮಿತ್ರ No. 1. (A.; My.).

ಅಮ್ಬುಜಾಕ್ಷ ambuja-akṣa. lotus eyed; Rāma. (Rām. 3, 4, 25), etc.

ಅಮ್ಬುಜಾನನೆ ambuja-ānane. a lotus-faced woman (J. 18, 62).

ಅಮ್ಬುಜಾಮ್ಬಕ ambuja-ambaka. the lotus-eyed: Viṣṇu (Bp. 1, 41).

ಅಮ್ಬುಜಾಯತಾಕ್ಷ ambuja-āyata-akṣa. having eyes as large as a lotus: Kṛiṣṇa (J. 11, 3).

ಅಮ್ಬುಜಾಸನ ambuja-āsana. whose seat is a lotus on Viṣṇu's navel: Brahmā (ವಿಧಿ, ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 21).

ಅಮ್ಬುಜೋದರ ambuja-udara. who has a lotus on his navel: Viṣṇu (Śmd. 68. 293).

ಅಮ್ಬುಜೋದ್ಭವ ambuja-udbhava. = ಅಮ್ಬುಜಭವ. (My.).

ಅಮ್ಬುದ ambu-da. water-giving. 2, *a cloud.* 3, the plant Cyperus hexastychius communis.

ಅಮ್ಬುದಫಲ ambuda-phala. the clouds' fruit: a hailstone (ಅರೆಕಲ್ Mr. 44).

ಅಮ್ಬುದರಥ ambuda-ratha. whose chariot is a cloud: Indra (Mr. 40).

ಅಮ್ಬುಧರ ambu-dhara. water-carrying: a cloud. (Śmd. 281).

ಅಮ್ಬುಧಿ ambu-dhi. water-receptacle. 2, the ocean (ಸಮುದ್ರ Nn. 6; ಶರಧಿ 11; ಅಮೃತಕರ 35; ಭುವನ Mr. 517). 3, the number four (Ch.; ನಾಲ್ಕು Mr. 347). 4, a cloud (ಕರ Mr. 507).

ಅಮ್ಬುನಿಧಾನ ambu-nidhāna. water-receptacle: the ocean (Bp. 60, 43).

ಅಮ್ಬುನಿಧಿ ambu-nidhi. treasury of waters: the ocean. 2, the number four (Ch).

ಅಮ್ಬುಪ್ರಸಾದ ambu-prasāda. the clearing nut tree, Strychnos potatorum. (R.).

ಅಮ್ಬುಭೃತ್ ambu-bhṛit. water-bearing. 2, *a cloud.* 3, the grass Cyperus pertenuis.

ಅಮ್ಬುರಾಶಿ ambu-rāśi. heap of waters: the ocean. [see ಛನ್ದೋಮ್ಬುರಾಶಿ.

ಅಮ್ಬುರುಟ್ಪೀಠ amburuh-pīṭha. a lotus-stool (Rśv. 6, 10).

ಅಮ್ಬುರುಹ್ ambu-ruh. -ಟ್. water-growing: a lotus.

ಅಮ್ಬುರುಹ ambu-ruha. = ಅಮ್ಬುರುಹ್. (ಶತಪತ್ರ, ತಾವರೆ Nn. 49; Ch. v. 132).

ಅಮ್ಬುರುಹಗರ್ಭ amburuha-garbha. = ಅಮ್ಬುಜಭವ.

ಅಮ್ಬುರುಹಗರ್ಭಾಣ್ಡ amburuhagarbha-aṇḍa. Brahmā's egg: the universe (Bp. 17, 18).

ಅಮ್ಬುರುಹನಯನೆ amburuha-nayane. a lotus-eyed woman (Bp. 38, 43).

ಅಮ್ಬುರುಹಾನನೆ amburuha-ānane. a lotus-faced woman (Rśv. 8, 4).

ಅಮ್ಬುರುಹಾಸನ amburuha-āsana. = ಅಮ್ಬುಜಾಸನ. (ಬ್ರಹ್ಮನ್ Mr. 9).

ಅಮ್ಬುಲಿ ambuli. = ಅಮ್ಬಲಿ. (My.).

ಅಮ್ಬುವಾಹ ambu-vāha. water-conveying: a cloud. (My.).

ಅಮ್ಬುವಾಹಿನಿ ambu-vāhinī. water-conveying (fem.): *a wooden baling vessel.*

ಅಮ್ಬುವೇತಸ ambu-vētasa. *a kind of ratan.*

ಅಮ್ಬುಸಮ್ಭವ ambu-sambhava. = ಅಮ್ಬುಜ. a lotus (Ch. v. 7).

ಅಮ್ಬುಸರಣ ambu-saraṇa. *the running of water.*

ಅಮ್ಬುಸರಣಿ ambu-saraṇi. the road or bed of a stream (My.).

ಅಮ್ಬೂಕೃತ ambū-kṛita. sputtered; *pronounced with emission of saliva.*

ಅಮ್ಬೆ ambe. = ಅಮ್ಬು2, ಅಮ್ಬು5. (T. ಅರಕ್ಕುದಲ್, rubbing with the palm of the hand or with the sole of the foot; crawling; *cf.* ಅರೆ 2). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಗಾಲು. the (hands and) knees placed on the ground for crawling (C.; Tu. ಅಮ್ಬೆಕಾರ್). ಕುರುಳು ಜೋಲ್ವ ಅಮ್ಬೆಗಾಲು (J. 28, 18). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು. -ಅಡು. to crawl on (the hands and) knees (C.). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಕ್ಕಿ ನಡೆ. -ಇಕ್ಕಿ-. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು (C.). ತುಮ್ಬಲೆ ವರ್ಷ ರಾಮನಾಥಗೆ, ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಕ್ಕಿ ನಡೆಯಲೆ, ಕುಮ್ಬಿನಿರಾಯರ್ ಎಲ್ಲರ್ ಎದ್ದೆ ನಡುಗಲು (Rnc. 3, 24. 25). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ನಡೆ. -ಇಟ್ಟು-. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು (C.). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಡು. -ಇಡು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕು. (J. 19, 50). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಚ್ಚಿ ನಡೆ. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು. (S. Mhr.; ರಿಂಗಣ, ಸ್ಖಲನ G.). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಡು. to put down (the hands and) knees for crawling (My.). ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕಿದರೆ ರಮ್ಬೆ ಸಿಕ್ಕ್ಯಾಳೆ? (Prv.).

ಅಮ್ಬೆ ambe. 1. ಅಮ್ಬಾ. = ಅಬ್ಬೆ, ಅಮ್ಮ, ಅವ್ವ. *a mother.* [ಎನ್ನಂಕರಂ ನಮ್ಬಿದಮ್ಬೆಯೊಳೆನ್ನಮ್ಬೆವೊಲಂ ವಿವಾಹ ವಿಧಿಯಂ ಮಾಳ್ಪಂ Pb. 1, 77]. a good woman, as a term of respect. 2, *Durgā.* 3, N. of a town (Bp. 19, 4).

ಅಮ್ಬೆ ambe. 2. Tbh. of ಅಮ್ಲ (or ಅಮ್ಬ್ಲ). — ಅಮ್ಬೆಯ ಹಳದಿ. Tbh. of ಅಮ್ಲಹರಿದ್ರೆ. the plant Curcuma zedoaria Rosc. (Curcuma zerumbet Roxb; C.; ಅಮ್ಲಪೀತ Mr. 135; ಕಚೂರ್ರ, ಕರ್ಬುರ, ಗನ್ಧಮೂಳಿ, ಪಲಾಶ, ತಟಿ, ಪದ್ಮಗ್ರನ್ಥಿಕೆ, ಹರಿದ್ರು G.; Mhr. ಅಮ್ಬೇಹಳದ, turmeric-coloured zedoary, or its plant).

ಅಮ್ಬೇ ambē = ಅಮ್ಬಾ, etc. (My.). (ತುಱುಗಳ್) ಅಮ್ಬೇ ಎನುತ ತಲೆಗಳನ್ ಎತ್ತಿ ನೋಡುವವು (Bp. 60, 28). ಅಮ್ಬೇ ಎನುತ ಪರಿ ತನ್ದು, ಒಳ ಪೊಕ್ಕು (60, 31). ಆಕಳುಗಳ್ ಅಮ್ಬೇ ಎನುತ ಮುಂಕೊಣ್ಡು (60, 35).

ಅಮ್ಬ್ಯಾ ambyā. = ಅಮ್ಬೇ, etc. (C.).

ಅಮ್ಬ್ಲ ambla. = ಅಮ್ಲ.

ಅಮ್ಭ ambha. Tbh. of ಅಮ್ಭಸ್. (G.; Cb.; My.).

ಅಮ್ಭಶ್ಚರ ambhas-cara. aquatic; an aquatic animal (My.).

ಅಮ್ಭಸ್ ambhas. ಅಮ್ಭಃ. *water.*

ಅಮ್ಭಸ ambhasa. Tbh. of ಅಮ್ಭಸ್. water (ಸತ್ವ, ಉದಕ Nn. 14; ಸೋಮ 25; ಉದಕ 29. 73; Mr. 404).

ಅಮ್ಭೋಜ ambhah-ja. water-born: a lotus (Ch. v. 104. 111).

ಅಮ್ಭೋಜನೇತ್ರಿ ambhōja-nētri. a lotus-eyed woman (J. 19, 17).

ಅಮ್ಭೋಜಲೋಚನ ambhōja-lōcana. the lotus-eyed: Viṣṇu (Bp. 54, 32).

ಅಮ್ಭೋಜಸಮ್ಭವ ambhōja-sambhava. the lotus-born: Brahmā (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 18).

ಅಮ್ಭೋಜಾತ ambhah-jāta. a lotus (Nn. 168).

ಅಮ್ಭೋಜಿನಿ ambhōjini. an assemblage of lotus flowers or a place where they abound (A.).

ಅಮ್ಭೋದ ambhah-da. water-giving: a cloud (A.).

ಅಮ್ಭೋಧಿ ambhah-dhi. receptacle of waters: the ocean (Mr. 405).

ಅಮ್ಭೋನಿಧಿ ambhah-nidhi. treasury of waters: the ocean (Śmd. 175. 208).

ಅಮ್ಭೋಭೃತ್ ambhah-bhrit. water-bearing: a cloud (Cb.; My.).

ಅಮ್ಭೋರಾಶಿ ambhah-rāśi. heap of waters: the ocean (Bp. 33, 9).

ಅಮ್ಭೋರುಹ್ ambhah-ruh. water-growing: *a lotus.*

ಅಮ್ಭೋರುಹ ambhah-ruha. = ಅಮ್ಭೋರುಹ್. *a lotus.*

***ಅಮ್ಮ amma. 1.** father. ಇದಲ್ತಿದಅಮ್ಮನುಮೆನ್ನನಾಮ್ಪುದೇ Pb. 11, 73; ಅತಿ ಬಳ ಬೇಚರೇನ್ದ್ರನಿವರಮ್ಮನುಮಿಾತನನೂರ್ಜಿತಾತ್ಮ ಸನ್ತತಿ ಯೊಳನಾಕುಳಂ ನಿಜಾಸಿ Ap. 2, 21; ನಿಮ್ಮಮ್ಮಂ ಬಿಸುಡಲ್ವೇಡ್ದನಪ್ಪೊಡೆ Vr. 13, 15. [Tu. ಅಮ್ಮ].

ಅಮ್ಮ amma. 2. (Śmd. 148). = ಅಬ್ಬೆ, ಅಮ, ಅವ್, ಅವೆ, ಅವ್ವ, ಅವ್ವೆ. a mother (Bp. 47, 20; C.; T. ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮೈ; Tu. ಅಪ್ಪೆ; Te., M. ಅಮ), used also as an honorific title at the end of proper names and in addressing females. ಅಮ್ಮನ ಮನಸು ಬೆಲ್ಲದ ಹಾಗೆ, ಮಗಳ ಮನಸು ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, a respectable woman (as ಅಮ್ಮನವರು). ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥೆ ಆಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ (Prv.). 3, (a matron), a grandmother (C.). 4, a village goddess, especially Durgā (C.). 5, the small-pox (T., Tu.; Te. ಅಮ್ಮವಾರು, *i. e.* ಅಮ್ಮನವರು; R.). see ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ಕಲ್ಲಮ್ಮ. — ಅಮ್ಮಗಳು. widows (occasionally used by Brahmins, My., also ಅಮ್ಮನ್ದಿರು). — ಅಮ್ಮಂಗೊಡಲಿ. -ಂ-ಕೊಡಲಿ. the hatchet of village goddesses (ಹೆಗ್ಗಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ Śmd. II; Kk. 77; ಕಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ Ct. II, 18). — ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ. -ಅಣ್ಣಿ. = ಅಮ್ಮಿ. an affectionate appellation for a female, a grand mother. (My.; M. ಅಮ್ಮಿಣಿ; Te. ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ, ಅಮ್ಮಲ್ಲಿ, my dear). 2, an effeminate man, a coward (My.). — ಅಮ್ಮಣ್ಣಿಮಗ. a man of good family (My.). — ಅಮ್ಮನ ಚೇಷ್ಟೆ. the state of being possessed by a village goddess (C.). 2, ಅಮ್ಮನವರ ಚೇಷ್ಟೆ or ಅಮ್ಮನವರ ಪ್ರಸಾದ, venereal disease (My.). — ಅಮ್ಮನ ಬೇನೆ. (generally ದುರ್ಗಮ್ಮನ ಬೇನೆ). cholera (My.). — ಅಮ್ಮವೆ. -ಅವೆ. = ಅಮ್ಮವ್ವೆ. (Bp. 9, 44). — ಅಮ್ಮವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. of a woman (Bp. 15 sum; 15, 36. 37; 25, 7).

ಅಮ್ಮ amma. 3. = ಅಮ, etc. (M. ಅಮ್ಮೆ, ಅಮ್ಮೋ. ಅಮ್ಬೈ; T. ಅಮ್ಮ, an expletive having no particular meaning: hear, listen! *cf.* ಎಮ). — ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ. interjection denoting pain or weariness: ah! alas! (R.; M. ಅಮ್ಮಿಞ್ಞಿ; Tu. ಅಮ್ಮಯ್ಯ). — ಅಮ್ಮಮ = ಅಮಮ Nos. 1 & 2. (Bp. 32, 36; 47, 57; C.). —ಅಮ್ಮಮ್ಮ. = ಅಮ್ಮ ಮ. (Bp. 48, 8; C.; T., M. ಅಮ್ಮಮ್ಮಾ). — ಅಮ್ಮಲಾಲಾ. ah! alas! see Prv. s. ದಾರಿ.

ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ ammaṇṇi = ಅಮ್ಮಿ. a nipple, a teat, the breast (My.; M. ಅಮ್ಮಿಞ್ಞಿ; T. ಅಮ್ಮ; *cf.* ಅಜ್ಜಿ 3).

ಅಮ್ಮಯ ap-maya. *formed from or consisting of water.*

ಅಮ್ಮಾಲೆ ammāle. game of throwing handballs or stones in the air and catching them in the hand (ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು Śs.; My.; M. ಅಮ್ಮಾನೆ; T. ಅಮ್ಮನೈ, ಅಮ್ಮಾನೈ; Te. ಅಮ್ಮನಮುಲು).

ಅಮ್ಮಿ ammi. 1. = ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ. the mother's breast, in the language of small children (S. Mhr.; Mhr. ಅಮಾ, ಅಮಾ).

ಅಮ್ಮಿ ammi. 2. (fr. ಅರೆ2) (= ಉಮ್ಮ, q. v.) grinding, bruising; a stone to grind or bruise things upon. -ಅಮ್ಮಿಕಲ್ಲು. a stone to grind or bruise things upon. (My.); a stone used to remove juice (ರಸಹಾರಿ Mr. 206, o. r. in one Ms. ಉಮ್ಮೆಕಲ್).

ಅಮ್ಮಿ ammi. 3. = ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ No. 1 (see ಅಮ್ಮ; My.).

ಅಮ್ಮು ammu. 1. (= ಅಣ್ಪು 1). to be able; to be willing, to wish, to desire (*cf.* ಅನ್ವಿತ, ಅಣ್ಪು2, ಅಬ್ಬರ2, ಅರುಮೆ, ಅಱು ಗು2, ಆಜ್ 2; T. ಅವಾವು, to desire). [ಉಪದೇಶನ ಮುನ್ನವೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ದ ಮಾಡಲಮ್ಮೆನೆನ್ದಡೆ ಹೋಹುದೆ? Cv. 47; Bv. 81]. ಡಿಳ್ಳಿಯ ಹೊಗಲ್ ಅಮ್ಮರು ಖಾನ ಖಾನರು; ನೆಲ್ಲನೆಲ್ಲನೆ ಹುದುಗುತಲೆ ಕಳ್ಳತನದಿ ಹೊಕ್ಕನು ನೇಮಿರಾಯನು (Rnc. 11, 12). ಅಮ್ ಅಱು ಪೊಡಮ್ ಉಸಿರಲ್ ಅಮ್ಮೆನ್ ಆಳ್ದನ ಗತಿಯಂ (Śmd. 263). ತನ್ದೆ ತಾಯ್ಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ ಅನ್ ಎನ್ದುವುಂ ಧಿಕ್ಕರಿಸಲ್ ಅಮ್ಮೆನು (Bp. 24, 15). ದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತಂ ಹುಸಿ ಎನಲು ನಾನ್ ಅಮ್ಮೆಂ (25, 17). ನಿಮ್ಮ ಕನ್ನೆಗೆ ಕೌಪಿಗೆ ಎಣೆ ಎನಲ್ ಅಮ್ಮೆಂ (27, 44). ಕೇಳಲ್ ಅಮ್ಮ (ಅಮ್ಮೆಂ, 47, 19; see also v. 44). ಹರನು ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥಮ್ ಆಗಲು ಗರಳಮಂ ನೆರೆ ನುಂಗಲ್ ಅಮ್ಮದೆ, ಕೊರಳೊಳುಂ ಧರಿಸಿದಂ (59, 48; see also 49, 40). ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಧದೇಹವೆನಿಸುವ ಸತಿಯು ಕಣ್ಣಿನಲಿ (ಗಣ್ಡನಂ) ನೋಡಲ್ ಅಮ್ಮಳು ಕಾಲವಶದಿ (Dp. 1). see J. 18, 44. 48; Bh. 8, 22, 42.

ಅಮ್ಮು ammu. 2. (= ಅಣ್ಪು 2). desire. ಅಮ್ಮೊಳ್ (Bp. 25, 50; C. Bp. 11, 11).

ಅಮ್ರಾತಕ amrātaka. = ಆಮ್ರಾತಕ. (Sk.).

ಅಮ್ಲ amla. *sourness; acidity.* 2, vinegar. 3, wood sorrel, Oxalis corniculata. 4, sour curds.

ಅಮ್ಲಪೀತ amla-pīta. = ಅಮ್ಬೆಯ ಹಳದಿ. (Mr. 135).

ಅಮ್ಲಲೋಣಿಕೆ amla-lōṇike. *wood sorrel, Oxalis corniculata* Lin.

ಅಮ್ಲವೇತಸ amla-vētasa. *a kind of dock or sorrel, Rumex vesicarius.*

ಅಮ್ಲಹರಿದ್ರೆ amla-haridre. (= ಅಮ್ಬೆಯ ಹಳದಿ). the plant Curcuma zerumbet Roxb.

ಅಮ್ಲಾನ a-mlāna. not withered; clean, clear. 2, *the globe amaranth, Gomphraena globosa* Lin.

ಅಮ್ಲಿ amli. = ಅಮ್ಬುಳಿ. sour (fem.). 2, wood sorrel.

ಅಮ್ಲಿಕೆ amlike. *the tamarind tree, Tamarindus indica.*

ಅಮ್ವ್ಲ amvla. = ಅಮ್ಲ. sourness.

-ಅಯ್ ay. 1. this syllable may appear as ಐ, *e. g.* ತೆಲ್ಲ ಯಿಸಿದಂ or ತೆಲ್ಲೈಸಿದಂ, ಕಯ್ವಾರಂ (o. r. ಕಯಿವಾರಂ) or ಕೈವಾರಂ (Śmd. 188. 189), also when initial by itself, *e. g.* ಐಕಿಲ್, ಐತರ್, ಐದು, ಐಯ, etc.; it is also not uncommon to write it as ಎಯ್, *e. g.* ಎಯ್ಕಿಲ್, ಎಯ್ತರ್, ಎಯ್ದು, ಎಯ್ಯ, etc. (My.; T., Te.).

-ಅಯ್ ay. 2. = -ಇ 9, No. 1, -ಎ 8. an affix to form the second person singular [ಉತ್ತಮನಯ್ ನೀಂ ನವಮ ಲೋಕ ಪಾಲನೆ ಅವರೊಳ್ Kr. 3, 97]. (Śmd. 254). ನುಡಿದಯ್ (61), ಕೆಗೆ

ದಯ್, ಬಗೆದಯ್, ನೋಡಿದಯ್, ಪಾಡಿದಯ್, ಅಡಿದಯ್, etc. (255; Lilv. 8, 36), ಒಳ್ಳಿದಯ್ (257. 298), ಕಣ್ಡಯ್ (262), ಮುಂಚಿದಯ್ (263).

ಅಯ್- ay. 3. = ಅಯ, ಅಯ್ಯ q. v. used in addressing people : sir !, *e. g.* Bp. 4, 67; 25, 5; 57, 35; 59, 14; Bh. 1, 19, 21; 2, 13, 9. 37; Rām. 26, 19. (T. ಐ; *cf.* ಅಡಿ 2, No. 5; see ಗುಣ್ಡಯ್). — ಅಯ್ಗಳು. ಅಯ್ಗೊಳು. honorific plural : a Jaṅgama; a teacher, a schoolmaster (C.). ಅಯ್ಗಳೇ, ಅಯ್ಗಳೇ, ಅಯ್ಗಳ ಅಂಕೆ ನೀವೇ ಬರೆದರೆ ಚನ್ದ ! (Prv.). — ಅಯ್ಪಟ್ಟ. the dignity of being chief Jaṅgama of a Liṅgāyata maṭha, generally ಅಯ್ಯನ ಪಟ್ಟ (C.).

ಅಯ್- ay. 4. an abbreviation of ಅಯ್ದು 1 (Śmd. 211; it may be the P. p. of a verb ಅಯ್; *cf.* Te. ಅಡ ತೆಂಚು, to come; T. ಅಡೈ, to obtain; to betake oneself to, resort to; to arrive at, to come; ಅಡೈವು, way; see ಅಡೆ 5; *cf.* the formation of ಎಟ್ 2). — ಅಯ್ತರ್. (= ಅಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). to come near or to; to approach; to come; to go to; to go (ಸಮೀಪಾಗಮನ Śmd. Dh.). P. p. ಅಯ್ತನ್ದು. present relative participle ಅಯ್ತರ್ಪ (Bp. 2, 56), ಅಯ್ತಪ್ಪ (14, 25), ಅಯ್ತಹ (J. 29, 11). see Bp. 1, 54; 8, 42; 11, 21; 14, 7; 30, 17; 32, 42; 37, 41; 41, 24; 43, 37; 45, 33; 47, 19; 57, 51; 61, 13; Bh. 1, 10, 29; 2, 13, 10; Rśv. 5, 52 va.; 5, 133; 6, 10; C. Bp. 42, 13; J. 6, 9; 28, 16. 40; 29, 32; 30, 49.

ಅಯ್- ay. 5. = ಅಯಿ, ಅಯಿದು, ಅಯ್ದು 2. an abbreviation of ಅಯ್ದು (Śmd. 223). five. (T., Tu. ಐ). — ಅಯ್ಗಣೆಯ. -ಕಣೆಯ. who has five arrows : Kāma (J. 6, 32; T.). — ಅಯ್ಗಣ್ದುಗ. -ಕಣ್ದುಗ. (Śmd. 224). five kaṇḍugas. — ಅಯ್ಗುಳ. -ಕುಳ. five kuḷas or koḷagas (Mr. 357, o. r. ಅಯಿಗುಳ; see the passage s. ಖರ್ವ). — ಅಯ್ಗೇಣು. = ಅಯ್ಗೇಣು. (B. 5, 12). — ಅಯ್ಗೇಣು. -ಗೇಣ್. five spans (B. 3, 54. 108). — ಅಯ್ಗೋಲ. -ಕೋಲ. = ಅಯ್ಗಣೆಯ. (My.). — ಅಯ್ಜಡೆ ವೆಳಸು. -ಬೆಳಸು. the abundant growth of (Śiva's) five jaḍes (J. 9, 27). — ಅಯ್ದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. = ಅಯ್ಮೊಗ. (My.). — ಅಯ್ನೂಱನೆಯಂ. the five hundredth man (Śmd. 243). — ಅಯ್ನೂಱು. five hundred [ಕುದುರೆಯನಯ್ನೂರನಿತ್ತನಂಗದಪರ್ಣಂ Pb. 3, 35; Ap. 1, 80 va.]. (J. 14, 12; B. 2, 42; 4, 207. 228). — ಅಯ್ಮೊಗ. the five-faced one : Śiva (Ct. II, 5; Kk. 4; Śm. 2; J. 15, 26). — ಅಯ್ಮೊಗನ ಕೆಳೆಯ. Śiva's friend : Kubēra. (Śm. 13). — ಅಯ್ಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. = ಅಯ್ಗಣೆಯ. (ಪಂಚಶರ Ct. I, 92; II, 52). — ಅಯ್ವಡಿ. -ಮಡಿ. (Śmd. 224). five folds; five-fold. ಧರೆಯೊಳ್ ವೀರದ ಪೆಮ್ಪಿನ್ ನರನಿನ್ದೆ ಇರ್ಮಡಿ, ಬಕಾರಿಯಿಂ ಮೂಮಡಿ, ಭಾಸ್ಕರಸುತನಿಂ ನಾಲ್ಪಡಿ, ಮುರಹರನಿನ್ ಅಯ್ವಡಿ ನೆಗಟ್ಟಿಯ ಅದಟರ ಭೀಮಂ (81). ತಾಪಂ ಮೊದಲಿನ್ದೆ ಅಯ್ವಡಿ ನೆಗಜ್ದು ಇರೆ (Rśv. 5, 40). — ಅಯ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. five colours (My.). — ಅಯ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. fifty. ಅಯ್ವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು (ಮಾಣವಕ Hlā.). ಅಯ್ವತ್ತು ಮಣ್ಡಲಂ (ವರ್ತನೆ Mr. 326). ಅಯ್ವತ್ತು ವರುಷಂಗಳ್ (Bp. 20, 30). ಅಯ್ವತ್ತು ಜನ (B. 5, 125). — ಅಯ್ವತ್ತು ಅಱುವತ್ತು. fifty or sixty. ಅವು ಅಯ್ವತ್ತು ಅಱುವತ್ತು ಮೊಟ ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 41). [-ಅಯ್ವತ್ತು ಮೂಱು. fifty three. ಅಯ್ವತ್ತು ಮೂಱು ಗರ್ಭಾದಿ ನಿರ್ವಾಣಪರ್ಯನ್ತಂಗಳಪ್ಪ ಗರ್ಭಾನ್ವಯಕ್ರಿಯೆಗಳಂ Ap. 15, 15 va.]. — ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು. -ಎರಡು. fifty-two. ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಶುದ್ಧಗೆ ಅಯ್ವತ್ತೆರಡುಂ (Śmd. 44). ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಕರಂಗಳು (ಬಾವನ್ನಾಕ್ಷರ Nn. 71). ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು ಸಂಖೆಯ ಅಕ್ಷರ (Mr. 500). — ಅಯ್ವತ್ತೇೞು. -ಏೞು. fifty-seven. ಅಯ್ವತ್ತೇೞು ಅಕ್ಕರಂಗಳ್ (Śmd. 45). [—ಅಯ್ವದಿಪ್ಪರ್. fifty persons. ನಾಲ್ಸಾಸಿರ ದೇಜ್ಞೂಱಯ್ವದಿಪ್ಪರ್ ಸಕಳ ಪೂರ್ವಧರರುಂ Ap. 16, 40 va.]. — ಅಯ್ವಾಯ್. -ಬಾಯ್. five mouths. ಅಯ್ವಾಯ ಶಂಖಮುಂ ಪೂರಿಸಿದಂ (Śmd. 224; o. r. ಅಯ್ವಾಯ್ತು, *i. e.* ಅಯ್ವಾಯ-ಅದು). — ಅಯ್ವೆಡೆ. -ಪೆಡೆ. five hoods (My.). — ಅಯ್ಸರ. a five-fold string (of pearls, Abh. P. 3, 154; 11, 161). — ಅಯ್ಸರಲ. = ಅಯ್ಯಮ್ಬು. (ಕಾಮ Śm. 6; ಮನ್ಮಥ Kk. 8. Cpr. 2, 9). — ಅಯ್ಸಾಸಿರ. (Śmd. 224). five thousand. — ಅಯ್ಸಾಸಿರ್ವರ್. plural of ಅಯ್ಸಾಸಿರ. ಅಯ್ಸಾಸಿರ್ವರ್ ಪ್ರಿಯತನೂ ಭವರ್ (Śmd. 227).

ಅಯ aya. = ಅಯ್ಯ, etc. (My.; Te. ಅಯ; T. ಅಯ, ಐಯ). ಅಯನ ನೋಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ, ಶಯನ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ (Prv.). see ಅಲ್ಲಯ. ಕಕ್ಕಯ, ಗಣ್ಡಯ, ಗೋತ್ರಯ, ಚನ್ನಯ, ಚವುಡಯ, ಚಾಮಯ, ಜೊಮ್ಮಯ, ದಸರಯ, ದೂಳಯ, ನಾಗಮಯ, ಬಂಕಯ, ಬಾಚಯ, ಬೊಮ್ಮಯ, ಮಾಚಯ, ಮಾದಯ, ಮಾರಯ, ರಾಮಯ, ಸೋಮಯ. (Mhr. ಅಯಾ, a compellation of respect amongst the Liṅgāyata people). — ಅಯ್ಯೋರು. *i. e.* ಅಯನ್-ಅವರು. = ಅಯ್ಗಳು, ಅಯ್ನಾರ್; also : a respectful mode of addressing a Brāhmaṇa (My.).

ಅಯ aya. going, moving. 2, *good luck.*

ಅಯಃಶೂಲ ayaḥ-śūla. an iron lance; fraudulent or cunning artifice. see ಅಯಃಶೂಲಿಕ.

ಅಯತ್ನ a-yatna. absence of effort or exertion.

ಅಯತ್ನಕೃತ ayatna-kṛita. easily or readily produced, spontaneous (Śmd. 125).

ಅಯನ ayana. going, moving. 2, *a road, a path.* 3, *a place, a site* (ಸ್ಥಾನ, ಠಾವು Hlā.; Mr. 453). 4, *the sun's journey north or south of the equator; the half year.* 5, the equinoctial and solstitial points. see Prv. s. ಪಯಣ.

ಅಯನಿಸು ayanisu. to move, to progress, as the sun does (Si. 42).

ಅಯನ್ತ್ರಿತ a-yantrita. *unrestrained, self-willed* (ಅನರ್ಗಲ, etc. Mr. 445).

ಅಯರ್ ayar. = ಅಯಿರ್, etc. — ಅಯರ್ದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. = ಅಯ್ರದಾಳಿ. the marriage badge (C.).

ಅಯಶ a-yaśa. infamy, disgrace (Kāvy. V, 18).

ಅಯಸ್ ayas. *iron;* steel (ಉಕ್ಕು G.); metal.

ಅಯಸ್ಕಾನ್ತ ayas-kānta. *the loadstone.* (Grj. 1, 59).

ಅಯಾಚಿತ a-yācita. *unsolicited.*

ಅಯಾನ a-yāna. not moving, halting, stopping. 2, without a vehicle (My.).

ಅಯಿ- ayi. = ಅಯ್ 5–, etc. five. — ಅಯಿಗುಳ. -ಕುಳ. = ಅಯ್ಗುಳ, q. v. — ಅಯಿವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಅಯ್ವತ್ತು (Mr. 326; My.). — ಅಯಿವತ್ತು ಸರಮುತ್ತು. (ಮಾಣವಕ Mr. 338).

ಅಯಿ ayi. = ಐ. *a vocative particle implying kindness of address, etc.*

ಅಯಿದು ayidu. = ಅಯ್ 5–, etc. five. (Bp. 53, 19; Dp. 32, 1; My.). ಅಯಿದು ಕಾಣ್ಡಂಗಳ್ (Mr. 539). ಅಯಿದು ಇನ್ದ್ರಿಯ (ಇನ್ದ್ರಿಣಿ Mr. 511).

ಅಯಿದೆ ayide. = ಅಯ್ದೆ, q. v. s. ಅಯ್ದು, 1. (Bp. 44, 53; Mr. 350).

***ಅಯಿದೆ ayide.** = ಅಯ್ದೆ, ಅಯಿರೆ, etc. ಅಯಿದೆ ಅಣಚಿಯಿಲ್ಲದವಳಿಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಹೂವಿನ ಬೊಟ್ಟೇಕೆ Bv. 630.

ಅಯಿನಾ ayinā. = ಐನಾ, q. v. (Mhr.).

ಅಯಿನಾತಿ ayināti. = ಅಯಿನು. (My.).

ಅಯಿನು ayinu. = ಐನು. original, principal, prime (C.; Br.; Mhr., H. ಐನ).

ಅಯಿನ್ದಾ ayindā. = ಅಯಿನ್ದಾ, ಐನ್ದ. hereafter, next time, in future (My.; Br.; H.).

ಅಯಿಬು ayibu. a flaw, a fault, a defect (C.; Br.; Mhr., H. ಅಯಬ, ಐಬ).

ಅಯಿರಾವತ ayirāvata. Tbh. of ಐರಾವತ. (ಸುರೇಭ Nn. 15; ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಇನ್ದ್ರೇಭ 18).

ಅಯಿರೆ ayire. = ಅಯರ್, ಅಯ್ರು, ಅಯ್ದುವೆ, ಅಯ್ದೆ. (Tbh. of ಅಚಿರಾ). a wife whose husband is alive (ಪತಿವತ್ನಿ, ಜೀವತ್ಪತಿ Hlā.; Trivikrama: ಅಯಿರ-ಜುವ್ವೆ = ನವವಧೂಃ = ಅಚಿರಯುವತಿಃ).

ಅಯಿಲು ayilu. -ಲ್. = ಅಯ್ಲು, (ಅರುಲು). bewilderment, phrenzy, madness (My.; Te. ಅಯಿಲು, ಅನ್ನು; Te. ಅನ್ನು ಕೊನು, to be intoxicated; T., M. ಅಯರು, to faint, swoon; to fear; to forget; to be drowsy; *cf.* ಅಡಲು 2). ಅವನಿಗೆ ಅಯಿಲು ಹಿಡಿಯಿತು (My.). — ಅಯಿಲುಪಯಿಲು. reit. (My.).

ಅಯಿವಜು ayivaju. property, wealth (Mhr.); cash, money (My.; Br.; Mhr., H. ಐವಜ).

ಅಯಿಸು ayisu. = ಅಯ್ಸು, q. v. (Bp. 24, 55; 61, 68; C. Bp. 47, 32).

ಅಯುಕ್ತ a-yukta. not yoked. 2, not suited, unfit, unsuitable, improper (Si. 265).

ಅಯುಕ್ತಿಕ a-yuktika. = ಅಯುಕ್ತ. (B. 5, 168; My.).

ಅಯುತ a-yuta. not joined; not counted. 2, ten thousand, a myriad (J. 27, 8; Si. 327; My.).

ಅಯೇ ayē. a vocative particle expressing surprise, recollection, fatigue, fear, passion (Sk.). 2, = ಅಯಿ (Sk.; C.; My. especially with regard to females; *cf.* ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ).

ಅಯೊಗ ayoga. Tbh. of ಅಯೋಗ್ರ (Śmd. 359).

ಅಯೋಗ್ಯ a-yōgya. unfit, unsuitable, useless (My.; G. 280).

ಅಯೋಗ್ರ ayas-agra. = ಅಯೊಗ. *a pestle.*

ಅಯೋಘನ ayas-ghana. *an iron hammer.*

ಅಯೋಜ ayas-ja. a (kind of) weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ, etc., ಕೆಯ್ದು Mr. 293).

ಅಯೋಧ್ಯೆ a-yōdhye. ಅಯೋಧ್ಯಾ Oude, the capital of Rāma (J. 17, 1. 2; B. 4, 162).

ಅಯೋನಿ a-yōni. not the womb; anything but the womb.

ಅಯೋನಿಜ ayōni-ja. not born from the womb (Bp. 21, 4; 54, 26).

ಅಯೋನಿಜೆ ayōni-je. Sītā (J. 18, 50).

ಅಯೋನಿಸಮ್ಭವ ayōni-sambhava. = ಅಯೋನಿಜ. (Bp. 22, 37).

ಅಯೋಮಯ ayas-maya. made of iron or steel. (My.).

ಅಯೋಮುಖ ayas-mukha. having an iron mouth or face; tipped with iron; an arrow. 2, a crowbar (ಶೂಲಿಕೆ, ಒತ್ತುವ ಹಾರೆಗಟ್ಟಿಗೆ Mr. 158).

ಅಯ್ಕಿಲ್ aykil. cold, coldness; cold dew; frost; snow; the cold season (ಹಿಮ Kk. 24; ಕುಳಿರ್, ಹಿವ, ಚಳಿ, ಹಿಮ Śm. 16; ಹೇಮನ್ತ, ಮಂಜುಗಾಲ Ct. II, 85). (ಹೈಮಾಗಮಂ) ಮರುತನಂ ಕರಂ ಪಿಡಿದು, ತನ್ನ ಅಯ್ಕಲ್ಗಳಿಂ ನಾನ್ದಿ (Rśv. 9, 7). ತಳ್ತ ಅಯ್ಕಿಲ ಭರದೆ (9, 22). ಸೂಸೆ ಮೇಲ್ ಅಯ್ಕಿಲ್ ಎತ್ತಂ (9, 29). ಮೂಲೋಕಮುಂ ಮಾಗಿ ನಡುಗಿಸಿತು, ಮೇಣ್ ಉಡುಗಿಸಿತು ಪೆರ್ಚಿದ ಅಯ್ಕಿಲಿನ್ದ (J. 28, 2). — ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟಣುಗಿ. ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟ ಅಣುಗಿ. Himālaya's daughter: Pārvatī (ಶಿವೆ Kk. 5). — ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟಳಿಯ. ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟ ಅಳಿಯ. Himālaya's son-in-law: Śiva (Kk. 4). — ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟು. -ವೆಟ್ಟು. the snow-mountain, Himālaya (ಹಿಮಾದ್ರಿ Ct. II, 10). — ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಳಗ. -ವೆಳಗ. that has cool light: the moon (ಚನ್ದಿರ, ಸಸಿ, etc. Kk. 44).

ಅಯ್ಚಿ ayci. — ಅಯ್ಚಿದೇವಯ್ಯ. a proper N. (Bp. 58, 1).

ಅಯ್ತಯ aytaya. N. see ಅಡ್ಡಗಾಲಯ್ತಯ.

ಅಯ್ತನ aytana. = ಅಯ್ಯತನ. the state of being an Ayya or Jangama (C.).

ಅಯ್ತಾರ್ aytar. see s. ಅಯ್ 4–.

ಅಯ್ದಿಕೆ aydike = ಅಯ್ದುವಿಕೆ. going; coming (My.).

ಅಯ್ದಿಸು aydisu. to cause to go to; to cause to come within reach; to make obtain; etc. ಸಾಂಗಳನು ಎಡ ಬಲ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿಗೆ ಅಯ್ದಿಸುವುದು (ಪರಿಣಾಯ Nr.). ಅಯ್ದಿಸಲ್ ಬೇಡಿದುದು (ಪ್ರಾಪ್ಯ, ಗಮ್ಯ, ಸಮಾಸಾದ್ಯ Nr.). see Bp. 2, 39; 3, 59; 8, 28. 54; 16, 2; 17, 14; 27, 75; 28, 56; 30, 19; 33, 4; 35, 26; 47, 22; 51, 45. 49; 53, 11; 59, 4; ಬಲವಯ್ದಿಸು.

ಅಯ್ದು aydu. 1. to go to; to join, to become united with (ತಗುಳ್ Śmd. 15 Cm.; ಕೂಡು 59 Cm.; ತಗುಳ್ಚು 77 Cm.; ಮುಟ್ಟು G.); to draw near, to approach (ಬರು G.; My.); to reach, to obtain (ಹೊನ್ದು G.); to be meet or fit; to go (ಹೋಗು G.; My.; T., M. ಎಯ್ದು, to get, obtain = ಅಡೈ; see ಅಯ್ 4). ಅಯ್ದಲ್ ಪಡೆವುದು (ಪ್ರಾಪ್ಯಂ Śmd. 156). ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ (ಉಪಾತ್ತ 93; ಸಮಾಗತ 161; ಗತ 231). ಅಯ್ದುವುದು (ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಅಧಿಗಮ Nr.). ಕಡೆಯನ್ ಅಯ್ದುವುದು (ಅನ್ತಗಮನ, ಪ್ರಾಯ Nr.). ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ (ಪ್ರಾಪ್ತ, ಪ್ರಣಿಹಿತ Nr.). ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಮಾಹಿತ, ಉದಾಸ್ಥಿತ Nr.). ಅಯ್ದುವಲ್ಲಿ (ಯಾತಿ Nn. 77). ಮೋಕ್ಷವನ್ ಅಯ್ದುವ ಜೀವನು (ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವ 90). ಸೌಖ್ಯವನ್ ಅಯ್ದುವನ್ತಾ ಜೀವರುಗಳು (ಸೌಖ್ಯೋದ್ಗತಜೀವಿ 113). ಯಾಗಕೆ ಅಯ್ದಿದ ಪಶು (ಪ್ರಾಕೃತ Mr. 261). ಕ್ಷಯಮನ್ ಅಯ್ದಿತು (ಸವೆದುದು Bhn. 33). see Śmd. 54. 70. 156. 190; Ch. v. 30. 69. 228; Bp. 2, 20; 3, 14. 17. 85; 4, 1; 5, 3; 6, 13; 8, 25. 45; 9, 7; 10, 10; 11, 20. 47; 15, 25. 29; 21, 33; 26, 31; 34, 37; 37, 3. 23; 42, 37; 43, 83; 45, 34; 47, 9. 14; 50, 6. 7; 54, 12. 57. 83; 57, 58; 60, 3; J. 22, 3; 28, 19. 33. 53; 29, 9. 23; 30, 42. 50; 33, 20; Rśv. 5, 115 va.; 5, 118. 124; 6, 9; 13, 12; ಅಯ್ 4–; ಪಿನ್ದಯ್ದು. — ಅಯ್ದು ಅಯ್ದು. rep. (Bp. 34, 7). — ಅಯ್ದೆ. = ಅಯಿದೆ. an infinitive of the above verb: so that it reaches, etc., so that it is fit; exceedingly, greatly, much, further; completely; becomingly, well; then; even (ಅಧಿಕ Śmd. 391; Śm. 58; ಕರಂ, ನೆಜ಼್, ನೂಳದು, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಸಾಕಲ್ಯ, ಯಾವತ್ತಾವತ್ Nr.; ಅಥೋ, ಅಥ Nr.; ಚನ್ನಾಗಿ Śmd. 26 Cm.; 38 Cm.; 195 Cm.; 231 Cm.; T. ಐ; see s. ಅಡಗು 3). see *e. g.* Śmd. 75. 112. 223; Śm. 3. 6. 9; Rśv. 9, 18; J. 25, 3; 28, 25.

ಅಯ್ದು aydu. 2. = ಅಯ್ 5–, etc. an aggregate of five; five [ಅನ್ತು ಕೊಟ್ಟಯ್ದು ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷರಂಗಳನಾಹ್ವಾನಂ ಗೆಯ್ದು Pb. 1, 89 va.; Ap. 3, 41 va.]. (My.; Te.; T. ಅಂಜು, ಐನ್ದು; M. ಅಂಜು, ಐ; Tu. ಐನ್). ಅಯ್ದಂ (Śmd. 44), ಅಯ್ದಜ (21), ಅಯ್ದರ್ಕೆ (223), ಅಯ್ದಜಿಂ (135), ಅಯ್ದಜಲ್ಲಿ (32 Cm.), ಅಯ್ದಜಲಿ (Bp. 35, 32). ವರ್ಗಮ್ ಅಯ್ದು ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. 21). ಎರಡಯ್ದು or ಎರಡಯ್ದುಗಳ್ (170). ಪಸುಳೆಗೆ ಅಯ್ದು ವರುಷಂ ತುಮ್ಬಿತು (J. 28, 25). ಅಯ್ದು ಬೆರಳ್ (Mr. 324). ಅಯ್ದು ಮನ್ದಿ (B. 5, 283). see Bp. 40, 73. — ಅಯ್ದನೆಯ. fifth (Śmd. 24; My.). — ಅಯ್ದಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. five and five. ಅಯ್ದಯ್ದು ವರ್ಣಂಗಳ್ ಒನ್ದು ವರ್ಗಮ್ ಅಗೆ (Śmd. 21). (B. 3, 30. 108). — ಅಯ್ದಾಜು. -ಅಜು. eleven (Bp. 5, 64; My.). 2, five or six (My.; B. 2, 37; 3, 86). — ಅಯ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ. the five best musical instruments: ವೀಣೆ, ತಾಳ, ಮುರಜ, ಕಹಳೆ and ವಾಸ (Mr. 81). — ಅಯ್ದು ರಸ. the five liquids. ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಅಯ್ದು ರಸಂಗಳು (ಘೃತಾದಿರಸಪಂಚಕ Nn. 83). — ಅಯ್ದುವರೆ. = ಅಯ್ದೂವರೆ. (My.).

— ಅಯ್ದೂವರೆ. ಅಯ್ದು-ಅರೆ. five and a half (B. 4, 212; My.). — ಅಯ್ದೆರಡು. -ಎರಡು. ten (Bp. 1, 9; My.). 2, seven (My.). — ಅಯ್ದೆಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. -ಎಲೆಯ-. a climbing shrub, Vitis auriculata Roxb. (Z.; My.).

ಅಯ್ದುವಿಕೆ ayduvike. = ಅಯ್ಬಿಕೆ. (My.).

ಅಯ್ದುವೆ ayduve. = ಅಯಿರೆ, etc. (Te.; R.).

ಅಯ್ದುವೆತನ ayduvetana. = ಅಯ್ದೆತನ. (Te.; R.).

ಅಯ್ದೆ ayde. see s. ಅಯ್ದು 1.

ಅಯ್ದೆ ayde. = ಅಯಿರೆ, etc. a woman whose husband is living (ಸುವಾಸಿನಿ Kk. 27; ಸೋವಾಸಿಣಿ Śm. 73; ಪತಿವತ್ನಿ Mr. 303). see ನಿಟ್ಟೆಯ್ದೆ, ಮುತ್ತಯ್ದೆ; C. Bp. 6, 53; J. 34, 3.

ಅಯ್ದೆತನ aydetana. = ಅಯ್ದುವೆತನ. the state of a woman whose husband is alive (My.). see J. 26, 56; ಮುತ್ತಯ್ದೆತನ.

***ಅಯ್ದೆಮಿನುಗು ayde-minugu.** symbol of a sumaṅgali. (usually a shining gold-piece, circular in shape called ತಾಳಿ). ಪರುಷಾನಿಯ ಕೊರಲೊಳಯ್ದೆಮಿನುಗುಮುಟ್ಟಯೆಯುಟ್ಟ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲಮಂ ತನ್ದು Pb. 6, 32 va.

ಅಯ್ನಾರ್ aynār. = ಅಯ್ನೋರು, s. ಅಯ. T. plural of ಐಯು, ಅಯ್ಯ. see ನಾಟ್ಯನ ವಿತ್ತಡಿ ಅಯ್ನಾರ್.

ಅಯ್ಬರು aybaru. = ಅಯ್ವರ್. (My.).

ಅಯ್ಯ ayya. 1. = ಅಯ್ 3, ಅಯ (*cf.* ಅಜ್ಜ?). a master, a lord, sir (C.; Bp. 9, 46 Śiva). 2, a grandfather (C). 3, a father [ಅವರಯ್ಯಂ ಶರದ್ವತನಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ದು ಕಿಱಿಯಾತಂಗೆ ಚೌಲೋಪನಯನಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳಂ ಮಾಡಿ Pb. 2, 33 va.; Ap. 14, 32; Bv. 351]. (C.; see ಅಱುಮೊಗನಯ್ಯ, ಕಾವನಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ, ತನ್ದೆಯಯ್ಯ, ದೊಡ್ಡಯ್ಯ, ಮುತ್ತಯ್ಯ, ಹಾರುವಯ್ಯ; Bp. 3, 82; 47, 24. 30; J. 50, 51). 4, a Jangama (C.; Bp. 11, 20. 33. 37. 43; 12, 20; 22, 32; 57, 88; see the names in Bp. 58 to which ಅಯ್ಯ is added; B. 4, 80). [ನಚ್ಚಿಮುಚ್ಚಿ ಮನವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಣ್ಡು ನಿನ್ದ ಸುಜ್ಞಾನಭರಿತನ ಅಯ್ಯನೆಮ್ಬುದು Cv. 405]. 5, a teacher, a schoolmaster (C.; B. 1, 12). (Te., T., M.; Tu. ಅಯ್ಯೆ). ಅಯ್ಯನ್ದಿರ್, ಅಯ್ಯಂಗಳ್ (Śmd. 124. 126). ಎಮ್ಮ ತನ್ದೆಗಳ್, ಎಮ್ಮ ಅಯ್ಯಂಗಳ್, ಎಮ್ಮ ತಾಯ್ಗಳ್ (125). ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥೆ ಆಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ. — ಅಯ್ಯನಿಗಿನ್ತ ತೈಯ ವಾಸಿ (Prvs.). — ಅಯ್ಯನಯ್ಯ. ಅಯ್ಯನ ಅಯ್ಯ. a grandfather (Bp. 3, 82; 47, 24).

***ಅಯ್ಯ ayya. 2.** word of interjection. ನೆಲಮುಟ್ಟದೆ ನೋಡೆ ಬಿಟ್ಟೊಡ್ಡವಪ್ಪಡಿಸಿದನಯ್ಯ ಶೌಚ ಗುಣಮುನ್ನತಿಯಂ ಸುರಸಿನ್ಧುನನ್ದನಂ Pb. 11, 47; Ap. 9, 76.

ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ayyaṅgār. = a plural of ಅಯ್ಯ No. 1. a compellation of respect among Śrīvaiṣṇavas (My.; Te. ಅಯ್ಯಗಾರು, ಅಯ್ಯವಾರು, a father; a Brahmin; a teacher).

ಅಯ್ಯತನ ayyatana. = ಅಯ್ತನ. [ಅವರಿವರೆನ್ನದೆ ಚರಣಕ್ಕೆಱಗಲು ಅಯ್ಯತನವೆಱು ಚೆಬ್ಬನೆ ಬೆಱೆವೆನಾನು Bv. 253]. (Bp. 3, 82; My.).

ಅಯ್ಯಯ್ಯೇ ayyayyē. rep. = ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ. (occasionally among S. Mhr. females; *cf.* Sk. ಅಯೇ).

ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ayyayyō. rep. = ಅಯ್ಯೋ. (ಕರುಣ Ct. I, 55; C.; M., T., Te., Tu.; J. 19, 17).

ಅಯ್ಯಾಲು ayyālū. a person's inner, hidden state, his mind, power, etc. (S. Mhr. = ಗುಟ್ಟು).

***ಅಯ್ಯೊ ayyo.** = ಅಯ್ಯೋ. ಅರಗಿನ ಮನೆಯೊಳ್ ಪಾಣ್ಡವರುರಿಪಱ್ಗದರಕ್ಕಟಯ್ಯೊ ದುರ್ಯೋಧನನೆಮ್ಬರಲೆಯಿನೆನ್ದುಱುತುಂ Pb. 3, 7.

ಅಯ್ಯೋ ayyō. an interjection expressing grief: alas! (ಖೇದವಿಡವಪ್ಪನ Śmd. 393; C.; Te., Tu.; M., also ಅಯ್ಯಂ; T., also ಅಚ್ಚೋ, ಅತ್ತೋ, ಅನ್ನೋ). 2, expressing astonishment: ah! aha! (C.; T.). 3, compassion: ah! alas! (ಕರುಣೆ Śmd. 393; C.; T.). ಅಯ್ಯೋ, ಅಕ್ಕಟಾ, ಇನ್ದ್ರಂಗೆ ಕೇಡು ಆಯ್ತು? (Śmd. 69). see Bp. 15, 2; 46, 23; 52, 13.

ಅಯ್ರ ayra. = ಅಯಿರ್, etc. — ಅಯ್ರದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. = ಅಯದಾರ್ಳಿ. (Rśv. 8. 27; V. 40, 62; My.; ಗುಳದಾಳಿ G.).

ಅಯ್ರಣೆ ayraṇe. = ಅಯ್ರಾಣಿ. (My.; ಅಯ್ರಾಣಿಯ ಗಡಿಗೆ G.). ಕಾಂಚನದ ಅಯ್ರಣೆ (Rām. 1. 16, 36).

ಅಯ್ರಾಣಿ ayrāṇi. = ಅಯ್ರಣೆ. a small vessel, or painted vase or pitcher, used at weddings (S. Mhr.; My. = ಪಾಲಿಕೆ; Te. ಅರಿವೇಣ ಕುಣ್ಡ, ಅರಿವೇಣಿ, ಐರೇನಿ; Mhr. ಅಹಿರೀ). — ಅಯ್ರಾಣಿಕುಮ್ಬ. = ಅಯ್ರಾಣಿಗಡಿಗೆ. (My.). — ಅಯ್ರಾಣಿಕೊಡ. = ಅಯ್ರಾಣಿ. (S. Mhr.). — ಅಯ್ರಾಣಿಗಡಿಗೆ. = ಅಯ್ರಣೆ. (G.; My.).

ಅಯ್ರಿ ayri. a disease of the eye in which the vessels of the lower lid swell much and protrude (R.; Te. ಅವಿರಿ, a certain slight disease that attacks the pupil of the eye; Mhr. ಅಹಿರಾ, ಅಹೇರಾ, a disease of the eye; *cf.* ಅರಮ, ಅರಿ 7, ಅಲಿ 3).

ಅಯ್ಲು aylu. = ಅಯಿಲು. — ಅಯ್ಲುಪಯ್ಲು. = ಅಯಿಲುಪಯಿಲು. (Bh. 3, 6, 33).

ಅಯ್ವಡಿ ayvaḍi. see s. ಅಯ್ 5.-

ಅಯ್ವತ್ತು ayvattu. see s. ಅಯ್ 5.-

ಅಯ್ವರ್ ayvar. -ರು. = ಅಯ್ಬರು. five persons. [ಅಯ್ವರ್ಕೂಸುಗಳುಮೋಜೆಗ್ನವಾಡಿವದ ಚನ್ದ್ರನನ್ತುತ್ತರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಳ್ ಸೊಗಯಿಸಿ ಬಳೆಯೆ Pb. 2, 3 va.]. ಎಮ್ಮುತಯ್ವರ್ (Śmd. 180). ಬಡಗಿ, ಅಕ್ಕಸಾಲೆ, ಕಮ್ಮಾರ, ಕಲುಕುಟಿಗ, ಕಂಚಗಾರನ್ ಎಮ್ಬ ಅಯ್ವರ ಹೆಸರು (ಕಾರು, ಶಿಲ್ಪಿ Nr.). see Bh. 1, 8, 73. 94; 2, 13, 10. ತಮ್ಮ ಕಲಹಕೆ ತಾವು ಅಯ್ವರು, ಪರರ ಕಲಹಕೆ ನೂಱು ಅಯ್ವರು (Prv.).

ಅಯ್ಸಲೇ aysalē. (ಅಯ್ಸಲೆ). well done! brave! noble! (*cf.* ಅಯಿ; Mhr. ಐಶೀ, brave, etc.). see Bh. 1, 10, 14; 2, 13, 24; J. 5, 39; 18, 19; 19, 26.

ಅಯ್ಸು aysu. = ಅಯಿಸು. that much, etc. (its meaning being the same as that of ಅನಿತು q. v.; My.). see Bp. 8, 43; 10, 2; 19, 48; 21, 39. 41; 22, 38; 23, 41; 24, 15; 27, 9; 28, 27. 57; 37, 21; 38, 51; 39, 62; 42, 19. 86; 47, 44; 50, 5; Bh. 8, 19, 40; 8, 23, 42; J. 20, 46.

-ಅರ್ ar. 1. = -ಅರು 2. an affix to form the plural of masculine and feminine nouns, pronouns, relative participles, and adjectives (Śmd. 119. 140. 153), *e. g.* ದೇವರ್ (120), ದೇವಿಯರ್ (121), ದೇವತೆಯರ್ (109), ಅವರ್ (121), ಮಾಡಿದರ್, ಒಳ್ಳಿದರ್ (121), ಕೆಲರ್ (122), to which -ಕಳ್ or -ಗಳ್ is occasionally added, *e. g.* ಗೋಱಾಯ್ತರ್ಕಳ್ (79), ಬುಧರ್ಕಳ್, ಇವರ್ಗಳ್ (124).

-ಅರ್ ar. 2. = -ಅರು 2. a termination of the third person plural in the masculine and feminine (Śmd. 254), *e. g.* ಮಾಡ್ಪರ್ (44), ನುಡಿದರ್ (61), ಇರ್ಕರ್ (72), ಆಡಿದರ್ (255), ಒಳ್ಳಿದರ್ (257).

ಅರ್ ar. 3. = ಅದ್ 2, etc. to be immersed, etc. P. p. ಅರ್ದ. [ಮಹೋರಗನೆಯ್ದೆ ಪಲ್ಗಳದೊಡೆ ಕಿಡಿವೀಟೆ ನೆತ್ತರೊಱೆದು ಚರ್ಗಗೆಕೊಣ್ಡು ಮಹ ತತ್ತಪಸ್ವಿಯಂ Ap. 2, 40]. ಲಿಂಗವನ್ತರು ಸಭ್ಯರೊಳಗೆ ಅತಿಸಾಂಗಭಕ್ತಿಯಲಿ ಅರ್ದ (Bp. 36, 61). [Tu. ಅರ್ದ].

ಅರ ara. 1. (fr. ಅರೆ 2). = ಅರ್ಗ. a file (My.; Tu., T., M.; see ೩. ರಾಯಿ). ಉಜ್ಜಿ ಕೆರೆಯುವ ಅರ (ಅರೆ Si. 345).

ಅರ ara. 2. = ಅಜ್‌-, ಅರೆ 7 q. v., ಅರ 1-. half. (Tu., M., Te. ಅರೆ; T. ಅರೈ; *cf.* ಅರವು). — ಅರಆಳು. half a person: a man that works only half so much as another; a man who works, or has worked, only for half a day (My.). — ಅರಕಾಣಿ. = ಅರೆಕಾಣಿ, q. v. (My.). — ಅರಕಾವೊತ್ತು. -ಕಾ-ಒತ್ತು. the half ರ when written as ಕ (C.). — ಅರಕಾಲು. = ಅರೆಕಾಲು, q. v. (C). — ಅರಕಾಸು. half a cash (C). — ಅರಕುಲ. a half caste, a mixed breed (C.). — ಅರಕ್ಷಣ. half a moment (My.; B. 4, 16). — ಅರಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. half an eye; a purblind eye; purblindness (C.); a leer (My.). — ಅರಗಳಿಗೆ. twelve minutes, a little while (My.; B. 4, 18. 182; 5, 143). — ಅರಗಾಯ. a slight wound (C.). — ಅರಗಾವು. -ಕಾವು. half heat, slight heat; the state of being slightly heated (C.). — ಅರಗೋಡೆ. a wall of small height (C.). — ಅರಗೋಲು. -ಕೋಲು. half a portion of the produce of a field, farm, etc. (S. Mhr.). — ಅರಚಣ್ಣ. breeches that just cover the buttocks (C.). — ಅರಚಲ್ಲಣ. = ಅರಚಣ್ಣ. (My.). — ಅರಜಲ. deficiency of spring-water in a well (S. Mhr.) — ಅರತಲೆನೋವು. = ಅರ್ಧಲೆನೋವು. a one-sided headache (My.). — ಅರತಾವು. half a sheet of paper (C.). — ಅರದಲೆ. -ತಲೆ. half the head, one side of the head (C.). — ಅರನಾಲಿಗೆ. half the tongue (Bp. 55, 24). — ಅರಪಾವು. three rupees' weight (C.); the eighth part of a seer (My.). — ಅರಬಾಸೆ. indistinct utterance; stammering tongue (C.). — ಅರಮಣ. half a maund (C.). — ಅರಮನಸ್ಸು. half the mind, reluctance (My.). — ಅರಮಱೆ. a partial screen; partial screening, want of sincerity (My.). — ಅರಮೆಯ್ಯಿ. half the body (C.). — ಅರವಾಸಿ. one half (C.; B. 4, 102). — ಅರಸೇರು. half a seer (C.). ಅರಹಾಸ. a smile (My.). — ಅರಹೊಟ್ಟೆಯೂಟ. -ಊಟ. a meal of half the stomach, an insufficient meal (C.). ಅರಹೊಟ್ಟೆಯೂಟಾ ಮಾಡೋಣ (My.).

ಅರ ara. 1. going. 2. *swift, speedy;* speed. 3, a rapid flow of water. (ಧಾರೆ, ಪ್ರವಾಹ, ಓಘ, ವೇಣಿ, ನೀರ ಹರಹು Mr. 415). ಅರಂ, *quickly.* 4, the spoke or radius of a wheel. — ಅರಗೀಲ್. -ಕೀಲ್. = ಅರ No. 4. (Abh. P. 13, 69).

ಅರ-ara. 2. = ಅರೆ 1-. [the form that the word ಅರಸು takes in compounds]. an abbreviation of ಅರಸು (Śmd. 209. 210). a king. — ಅರಗಿಣಿ. the rose-ringed parrakeet (Pr. & Bd.). ನುಡಿಯ ಕಲಿಸಿದರ್ ಅರಗಿಣಿಗೆ (Prll. 3, 32). — ಅರಗಿಳಿ. = ಅರಗಿಣಿ. [ಅದಂ ತರ್ಪರಗಿಳಿಯನೊನ್ದು ಗಿಡುಗನೆಡೆಗೊಣ್ಡು Pb. 1, 68 va.]. (Grj. 2, 68; J. 15, 20; 30, 37; C.). 2, a kind of shoe with a parrot-like knob for the toes (Bp. 12, 12). — ಅರಗುವರ. -ಕುವರ. a king's son (ಅರಸುಮಗ Kk. 34). — ಅರನೆಲ್ಲಿ. = ಅರೆ-, ರಾಯ-. a small tree cultivated in gardens, the country gooseberry, Cicca disticha Lin. (S. Mhr.; T., M.; Te. ರಾಚಯುಸಿರಿಕೆ). 2, ಬಾಲಕಿ (Mr. 121. o. r. ಅರೆ-). — ಅರನೇಱಲ್. = ಅರಸುನೇಱಲ್. (Śmd. 210, o. r. ಅರೆ-). — ಅರಬೇವು. = ಅರೆಬೇವು. (My.). [— ಅರಬೊಜಂಗ. royal paramour. ಚೆಲ್ವನಾಯ್ತರಬೊಜಂಗರ ಲೀಲೆ ಸುರೇನ್ದ್ರಲೀಲೆಯಿಂ Pb. 4, 87]. — ಅರಮಗ. a king's son (ಅರಸುಮಗ Śs.; Rāv. 14, 59; Abh. P. 12, 79). — ಅರಮನೆ. = ಅರಸುಮನೆ. [ಅರಮುರಸಂ ಕೃತಕಾದ್ರಿಯೊಳರಮರಮನೆಯೊಳಗೆ ಕನ್ದುಕಕ್ರೀಡೆಗಳೊಳ್ Kr. 1, 99; Pb, 2, 46 va.]. (Śmd. 209). a royal dwelling, palace (ರಾಜಸದನ Hlā.; ಬಲ್ಲಿದರ ಮನೆ Mr. 198; ಸೌಧ, etc. Si. 109). 2, a court (ಕಚೇರಿ C.). 3, government (C.). ಅರಮನೆಯ ಸಮೀಪದ ಬನಂ (ಉದ್ಯಾನ Hlā.). ಊರೊಳಗಣ ಅರಮನೆಗಳ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಹ ವನಂ (ಉದ್ಯಾನ Mr. 152). ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದುವಱಿಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳ್ (ಪ್ರಾಸಾದ Hlā.). ಅರಮನೆಗೆ ಆಱು ಬಾಯಿ. — ಅರಮನೆಯ ಬದಿಗೆ ಆಕಾಶವೇ ಕಾವಲು. — ಅರಮನೆಯ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸೆಱಗು ಒಡ್ಡು! — ಅರಮನೆಯ ಬತ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಗುದ್ದಾಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಅರಮನೆಯ ಹಣಾ ಕಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಗೆ ಡೊಳ್ಳು ಬನ್ತು. — ಅರಮನೆಯ ಹತ್ತರ ನೆರಮನೆ ಇರಕೂಡದು. — ಕುದುರೆಯ ಹಿನ್ದೆ ಇರ ಬಾರದು, ಅರಮನೆಯ ಮುನ್ದೆ ಇರ ಬಾರದು (Prvs.). see Śmd. 210. 216. 234; Bp. 55, 10; 60, 28; 61, 34; J. 2, 46. — ಅರಮನೆಯವ. -ಅವ. an officer of government (C.). — ಅರಮನೆಯವರು. the government (C.). — ಅರಸ್ಥಾನ. a royal council; a palace. see Prv. s. ಮನ್ತ್ರಿ. — ಅರಹಾವು. = ಅರೆಹಾವು. a species of large serpent (ರಾಜಸರ್ಪ, ಸರ್ಪಭೂಪ್ Hlā.).

ಅರಕ araka. (fr. ಅರಿ 4). the act of cleansing rice from dust and stones by washing in water. — ಅರಕಂಚಟ್ಟಿ. -ಂ-ಚಟ್ಟಿ. a brass basin to perform the araka (My.; T.).

ಅರಕ araka. sublimation; a sublimate (S. Mhr.; Mhr. ಅರ್ಕ).

ಅರಕು araku. = ಅರಾಕು, ಅರ್ಕ 2, ಅರಕ್. spirit, juice, essence (R.; Mhr., H. ಅರ್ಕ); arrack; toddy (T. ಅರಕ್ಕು). 2, = a gilt or silver wash (S. Mhr.).

ಅರಕೆ arake. = ಅರೆಕೆ, (ಅಱಕೆ 2). the half; the state of being half, incomplete or too little (C.; ಅರ್ಧ, ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯ G.; Tu.).

ಅರಕ್ಷಣ a-rakṣaṇa. an unprotected condition (ಘರ್ಷಣ Cb.). 2, = ಅರ-ಕ್ಷಣ, q. v. s. ಅರ 2.

ಅರಗು aragu. 1. = ಅರಿಗು, ಅರುಗು. a border, end or margin [ಎತ್ತುವ ಹುದುಗದಲ್ಲಿ ಪಂಚ ಪ್ರಣವ, ಉತ್ತರಭಾಗದರಗಿನಲ್ಲಿ ಟಚ್ಛಕ್ತಿ ಪ್ರಣವ, ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದರಗಿನಲ್ಲಿ ಚಿಟ್ಟಿನ ಪ್ರಣವ Cv. 151]. (T.; R. *cf.* ಅಂಚು). 2, vicinity (T.; R.; T. ಅರುಗು, to approach; to join; to embrace, *cf.* ಅಱುಗು 2).

ಅರಗು aragu. 2. (= ಅಱುಗು 1, ಅಱ್ಕು 1). to decay; to be digested (My.; Te. ಅರಗು, ಅರುಗು, to waste away; to digest, also ಅಱಗು, etc.; T. ಅರುಗು, to become diminished or reduced). see ಅಱವೆ 1.

ಅರಗು aragu. Tbh. of ಅಲಕ್ತ or ಲಾಕ್ಷ. gumlac, lac, sealing-wax [ಅರಗು ಮೊದಲಾಗೆ ಘೃತ ಸರ್ಜರಸಂ ಬೆಲ್ಲಂ ಸಣಮ್ಬುವೆಪ್ಪುವಱಿಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಸಮೆದ Pb. 3, 3]. (ಜತು, ಯಾವಕ, ಲಾಕ್ಷೆ Hlā.; ಲಾಕ್ಷೆ Nr.; ಲಾಕ್ಷ Mr. 144; ಕ್ರಿಮಿ, ಲಾಕ್ಷ Nn. 121; ಲಾಕ್ಷೆ, ಅಲಕ್ತ, etc. Si. 226; ಅಲಕ್ತ, ಜತು G.; B. 1, 22; T., M. ಅರಕ್ಕು; Tu. ಅರಕ್; Te. ಲಕ್ಕ). see ಅವಲಕ್ಕಿಯರಗು, ಅವಲರಗು, ಇಂಗಿಲೀಕದ ಅರಗು, ಕಡ್ಡಿಯರಗು, ಕರಿಯರಗು, ಕೆಮ್ಪರಗು, ಕೊಮ್ಬರಗು, ಕೋಲರಗು, ಬಣ್ಣದ ಅರಗು, ಬಿಲ್ಲೆಯರಗು. 2, red colour (T. ಅರಕ್ಕು). — ಅರಗಿನ ಗಿಡ. a tree the bark of which is used in dyeing, Symplocos racemosa Roxb. (ಗಾಲವ, ಶಾಬರ, ಲೋಧ್ರ, etc., ಜಾಲಾರೀ ಮರದಲ್ಲಿ ಭೇದ Si. 129). see ಕೆಮ್ಪು ಅರಗಿನ ಗಿಡ. — ಅರಗುಮಸಿ. an ink made from lac, etc. (C.).

ಅರಗುವರ araguvara. see s. ಅರ 2-.

ಅರಘಟಕ ara-ghaṭaka. = ಅರಘಟ್ಟಕ. (ಉದ್ಘಾಟಕ, ತಿರಿಗಿ ಬಹ ಱಾಟಾಳ Mr. 422).

ಅರಘಟ್ಟ ara-ghaṭṭa. = ರಾಟೆ, etc. *a wheel or revolving machine for raising water from a well, etc.*

ಅರಘಟ್ಟಕ ara-ghaṭṭaka. = ರಾಟಣಿಗೆ. *a wheel or revolving machine for raising water from a well, etc.* 2, a circle; a fence, a hedge (ವೃತ್ತಿ, ಬೇಲಿ Mr. 192).

ಅರಚನೆ a-racane. want of proper arrangement, disorder (My.).

ಅರಟಾಳ araṭāḷa. = ಅಣ್ಣವಾಳ, etc. (ಅರಿಸ್ಟ, ಫೇನಿಲ, ರಂಗುವಾಲ Si. 128; My.).

ಅರಟು araṭu. = ಅರಲು. the tree Calosanthes indica Bl. (Bignonia indica Lin., Ailanthus excelsa Roxb.; Sk., My.; ದಿಣ್ಣಲ G.; *cf.* ಅಳಂಗಿ).

ಅರಟೆ araṭe. = ರಾಟೆ. a machine for reeling, a reel. ನೆಯಿಗೆಯ ಪರು ನೂಲು ಸುತ್ತುವ ಅರಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ Si. 396). *cf.* ಅರಘಟ್ಟ.

ಅರಡಾಳ araḍāḷa. = ಅರಟಾಳ, etc. (St. & Pl.; My.).

ಅರಣ araṇa. a nuptial present (Te.; R.; T. ಅರುಳ್, to grant graciously; giving; donation, gift; Mhr. ಅಹೇರ).

ಅರಣಿ araṇi. *the wood of the Ficus religiosa used for kindling fire by attrition.*

ಅರಣಿಪುತ್ರ araṇi-putra. fire. (Sd.).

ಅರಣೆ araṇe. = ರಾಣಿ, etc. a greenish kind of lizard which is said to poison by licking, Lacerta interpunctula (M.; T. ಅರಣೈ, ಪಾಮ್ಬರಣೈ; = ಹಾವುರಾಣಿ My.). ಅರಣೆ ಕಡಿದರೆ ಬರಣೀ ಮದ್ದು ಸಾಲದು. — [ಅರಣೆ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಧರಣಿ ನಷ್ಟ]. (Prvs.).

ಅರಣ್ಯ araṇya. *a wood, a forest,* a wilderness (ಕಾಡು Śmd. Dh.; ವನ Nn. 55. 65. 69; ವಿಪಿನ 66; ಅಡವಿ 109. 164; ಪಟು, ಬಿಂಜ Ct. II, 62; ಅಟವಿ, ವಿಪಿನ, etc. Mr. 151).

ಅರಣ್ಯಶ್ವನ್ araṇya-śvan. *a wolf.*

ಅರಣ್ಯಾನಿ araṇyāni. *a large and thick forest* (Mr. 151). 2, the goddess of the forest.

ಅರತೆ arate. the act of grinding or of having ground (C.). [fr. ಅರೆ 2].

ಅರತ a-rata. without love of, indifferent to (Bp. 8, 2).

ಅರತಿ arati. *anxiety, distress, regret.* 2, anger, passion. 3, ಅ-ರತಿ, dissatisfaction; want of pleasure, pain.

ಅರತ್ನಿ aratni. the elbow. 2, *a cubit of the middle length, from the elbow to the tip of the little finger* (ಮೊಳ Śmd. I; ಅಳವಲ್ಲಿ ಕಿಱುವೆರಳ ಮೊಟಂ Mr. 323).

ಅರದ a-rada. toothless (G.). 2, a chariot (Cpr. 10, 86 va.; Te.).

ಅರದಳ aradaḷa. = ಅರದಾಳ. (My.).

ಅರದಾಳ aradāḷa. = ಅರಿದಾಳ q. v., etc. (ಹರತಾಳ, ಹರಿತಾಳ, ಅಲ, ಆಲ, ತಾಲ, ಪಿಂಜರ G.; My.; Tu. ಅರದಳ, ಅರದಾಲೆ).

ಅರದು aradu. 1. = ಅರೆದು. P. p. of ಅರೆ 2.

ಅರದು aradu. 2. = ಅರಿದು, etc. (S. Mhr.).

ಅರದೇಶಿ ara-dēśi. — ಅರದೇಶಿಪರದೇಶಿ. dupl. a mendicant, a pilgrim (T., Te.; R.).

ಅರನಾರಿ ara₂-nāri. abolition of function in one side of the body, paralysis (S. Mhr.). 2, being on one side. — ಅರನಾರಿಯಂಚು. -ಅಂಚು. a colored border on one side of a cloth when different from that on the other side (S. Mhr.; B. 3, 103).

ಅರಬ araba. an Arabian (B. 2, 33: 3, 55; 5, 13; My.; Mhr.).

ಅರಬಸ್ಥಾನ araba-sthāna. = ಅರ್ಬಸ್ಥಾನ. Arabia (B. 3, 54; 5, 12; ಯವನ Cb.).

ಅರಬಿ arabi. Arabian (My.; B. 5, 12. 13).

ಅರಬಿದೇಶ arabi-dēśa. Arabia (My.; B. 3, 64).

ಅರಬಿಸ್ತಾನ್ arabistān. = ಅರಬಸ್ಥಾನ. (ತುರುಕರ ಸೀಮೆ Si. 227; My. as ಅರಬಿಸ್ಥಾನ).

ಅರಬ್ಬಿ arabbi. = ಅರಬಿ. (Si. 272; My.).

ಅರಬ್ಬಿಸ್ತಾನ್ arabbistān. = ಅರಬಿಸ್ತಾನ್ (Si. 101; My. as ಅರಬ್ಬಿಸ್ತಾನ).

ಅರಮ arama. Tbh. of ಅರ್ಮ. (ಕಣ್ಣುಬೇನೆ G.; *cf.* ಅಯ್ರಿ, ಅರಿ 7).

ಅರಮಾಯಿಷಿ ಪರಮಾಯಿಷಿ aramāyiṣi paramāyiṣi. = ಅರುಮಾಷಿ ಪರಮಾಷಿ. a gift, or gifts, of rare and striking value (My.; H.; Br.).

ಅರಮೆ arame. 1. the state of being a moiety or a little; to some extent; here and there; sometimes (ಎತ್ತಾನುಂ, ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ Śmd. 395; ಅರೆ, ಕಿಱಿದು Ct. II, 82; ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ Śmd. 340 Cm.; ಪಣ್ಣಿನೆ, ಕೆಲ Śs.; Abh. P. 14, 107). ಅರಮೆ ಅರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ ಪುದುವುಗಳೊಳ್, ಅರಮೆ ಎಳೆದಳಿರ್ಪಲತಾನ್ತರದೊಳ್ ಉಲಿದುಲಿದು ಕಾಡುಗುಮ್ ಇರುಳಪ್ಪಿನಮ್ ಅಱಸುವ ಇನಿಯಳಂ ಚಕ್ರಾಹ್ವಂ (Kāvy. I, 1*b*, 16; Śmd. 68). ಅರಮೆ ಕಕಾರಂ ಡಱಿದಿಂ ಪರಿಣಮಿಕುಂ (Śmd. 340).

ಅರಮೆ arame. 2. = ಅರುಮೆ (ಅಲ್ಲೆ, ಮುದ್ದು Śs.; T. ಅರಮ್ಮೈ, ಅರಿಮ್ಮೈ, love; *cf.* ಅಮ್ಮ 1; ಇರ್ಮೆ 2?).

ಅರಯಿಸು arayisu. = ಅರಿಸು 2. to cause to grind (V. 40, 54; My.). ಅಘೀಲಗರಳಂಗಳಸ್ ಅವೆಲ್ಲಂ ಕಲಸಿ ಅರಯಿಸಲು (Bp. 58, 55).

ಅರರ arara. a covering, a sheath. 2, *the leaf or panel of a door;* a door.

ಅರರಿ arari. *the leaf or panel of a door* (ಕವಾಟ, ಕದ Mr. 191).

ಅರರೆ arare. (ಅರೆ-ಅರೆ). oh wonder! well done! aha! (ಕೊಣ್ಣಾಟ Ct. II, 103; ಎಲಎಲವೊ, ಸೋಜಿಗ G.; *cf.* Sk. ಅರರೇ; Mhr. ಅರರ, ಅರರೇ, ಅರೇ). see Bp. 1, 30; 12, 6; 24, 27; 49, 14; 57, 82; Rśv. 8, 109; 11, 2; Kk. 97; J. 19, 33; 22, 38.

ಅರಲ್ aral. 1. = ಅರಲು 1, ಅರಳ್ 1, ಅರಳು 1, ಅಲರ್ 1, ಅಲರ್ 1, ಅಲರು 1. to expand (v. i.), to open, to blow [ವಿಕಿಸ್ತ ಪದ್ಮಿನೀಷಣ್ಡಮರಲ್ದುರಾಗದಿನೊಱಿಲ್ದಿರೆ Pb. 1, 3; Ap. 1, 65]. (ವಿಕಾಸ Śmd. Dh.; ವಿಕಸನ Śm. 108; Tu.). P. p. ಅರಲ್ದು. ಅರಮೆ ಅರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ್ (Śmd. 68). ಅರಲ್ದ ತಾವರೆಯ ತಣ್ಣೆಲೆ (Cpr. 7, 60 va.). (ತರಕ್ಸುವಿನ) ಅರಲ್ದ ಮೂಗು (Rśv. 5, 92).

ಅರಲ್ aral. 2. = ಅರಳ್ 2, ಅರಳು 2, ಅಲರ್ 2, ಅಲರು 2, ಅಲಲ್. a flower [ಸುರಿವ ಸುರಯಿಯರಲ ಮುಗುಳ್ಗೆ ಮೊಗಸಿದಳಿಕುಳಂಗಳಿಂ Pb. 1, 58]. (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ಅಲರ್, ಪುಷ್ಪ Kk. 22; ಕುಸುಮ Śm. 23. 108). ಅರಳ್ is an unclassical substitute (Śmd 41). ಅರಲ್ಗೆ (139). ಗೊಜ್ಜಗೆಯರಲ್, ಸುರಯಿಯರಲ್ (Rśv. 10, 31 va.). ಪಱಮೆಗೆ ಸನ್ತಸಂ ಜನಿಸದ ಅರಲ್, ಅರಲನವಪರಿಮಳಂಗಳಿನ್ದಂ ಜಡಿಯದ ಎಳೆಗಾಳಿ, ಎಳೆಗಾಳಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇಹ ಬನಮ್ ಇಲ್ಲಮ್ ಆ ನಾಡೊಳು (C. Bp. 11, 5). — ಅರಲಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. who has flowers for arrows: Kāma. (Cpr. 8, 4 va.; V. 5, 14 va.). [— ಅರಲಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. flower arrow, arrow of Kāma. ಕಣ್ಣಳೆಮ್ಬರಲಮ್ಬುಗಳ್ ಗಣಿಕಾ ಜನಂಗಳೆರ್ದೆಯಂ ನಟ್ಟು ಕೆಂಕಮಾದನ್ತಾದುವು Pb. 2, 39 va.]. — ಅರಲುಣಿ. -ಉಣಿ. = ಅಲರುಣಿ. that feeds on flowers; the large bright black humble bee, Bombinatrix glabra (ಗುಂಗೀ ಹುಱು G.). — ಅರಲೇಱು. = ಅಲರೇಱು, q. v. — ಅರಲ್ಪೊಡೆಯ. -ಪೊಡೆಯ. = ಅಲರ್ಪೊಡೆಯ. who has a flower on his belly or navel; Viṣṇu (ವಿಷ್ಣು Śs.). — ಅರಲ್ವಡಿಗ. -ವಡಿಗ. = ಅಲರ್ವಡಿಗ. a man who (grows), deals in or sells flowers (ಪುಲ್ಲವಡಕಾಱ Śm. 67; Kk. 35,

o. r. ಅಲರ್ವಡಿಗ; ಹೂವು ಮಾಱುವವ G.). —ಅರಲ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. = ಅಲರ್ವಾಸು. a bed of flowers (R.).

ಅರಲು aralu. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. P. p. ಅರಲಿ. ಅರಲಿದ ಅಮ್ಬುಜ ಸತ್ತಿಗೆ (Bh. 1, 5, 7).

ಅರಲು aralu. 2. = ಅರುಲು, etc. My.).

ಅರಲು **aralu.** = ಅರಟು. *the tree Calosanthes indica* Bl. (ದಿಣ್ಡಲ G.; *cf.* ಅಳಂಗಿ).

*__ಅರಲೆ arale.__ = ಅರಳೆ 2. ಹಿಮಪೆಕ್ಕಿದರಲೆ ಪೋಲ್ ಪುದಿದಿರೆಯುಂ Ap. 6, 33.

ಅರವ arava. = ಅರವು, ಅರುವು, ಅರ್ವ. Tamiḻ (My., Tel.; T. ಅರುವಾ, one of the twelve districts which surround the country wherein elegant Tamiḻ is spoken, and in which an inferior Tamiḻ, the common one, is in use). ಅರವದೇಶ, ಅರವಭಾಷೆ (My.). ಅರವ ಅಧ್ವಾನ, ತೆಲುಗು ತೇಟ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಸ್ತೂರಿ (Prv.).

ಅರವಗಿತ್ತಿ arava-gitti. a Tamiḻ woman (My.; Te. ಅರವದಿ).

ಅರವಿತಿ araviti. = ಅರವಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಅರವಿನ್ದ aravinda. *a lotus, Nelumbium speciosum or Nymphaea nelumbo* (ಅಬ್ಜ, ಪದ್ಮ, etc. Mr. 419; ತಾವರೆ, ಕೆಸರ್ಮಲ್ಲಿಗೆ Śm. 26). -2, N. of a vṛitta (Ch.).

ಅರವಿನ್ದಗನ್ಧಿ aravinda-gandhi. a woman with a lotus-smell (Bp. 41, 24).

ಅರವಿನ್ದಗರ್ಭ aravinda-garbha. the offspring of the lotus; Brahmā (Bp. 44, 3).

ಅರವಿನ್ದನಾಭ aravinda-nābha. who has a lotus on his navel; Viṣṇu (Mr. 17; Bp. 53, 65; J. 13, 22).

ಅರವಿನ್ದನೇತ್ರೆ aravinda-nētre. a lotus-eyed woman (My.).

ಅರವಿನ್ದಬನ್ಧು aravinda-bandhu. the lotus' friend: the sun (Mr. 33).

ಅರವಿನ್ದಭವ aravinda-bhava. sprung from a lotus: Brahmā (Śm. 8).

ಅರವಿನ್ದಮುಖಿ aravinda-mukhi. a lotus-faced woman (Bp. 2, 2).

ಅರವಿನ್ದಸಖ aravinda-sakha. = ಅರವಿನ್ದಬನ್ಧು. (My.).

ಅರವಿನ್ದಸಮ್ಭವ aravinda-sambhava. = ಅರವಿನ್ದಭವ. (Bp. 2, 26).

ಅರವಿನ್ದಹಿತ aravinda-hita. = ಅರವಿನ್ದಬನ್ಧು. (Bp. 21, 8).

ಅರವಿನ್ದಾಕ್ಷ aravinda-akṣa. the lotus-eyed: Viṣṇu or Kṛiṣṇa (Nn. 57).

ಅರವಿನ್ದಿನಿ aravindini. an assemblage of lotus flowers (Cpr. 7, 59).

ಅರವು aravu. = ಅರವ, etc. (My.).

*__ಅರವುರನೆ aravurane.__ hastily; excitedly. ಅರವುರನೆಟ್ಟಱಸೆ ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿದು ಕುಮಾರಂ Ap. 4, 17.

ಅರಷಣ araṣaṇa. = ಅರಸಿಣ, etc. (ಶರ್ವರಿ, ಹರಿದ್ರ Cb.).

ಅರಸ arasa = ಅರ 2 etc., ಅರಸು. Tbh. of ರಾಜ. a king, a lord [ಪರದಗ್ಗಾಗ ಸಾರ್ವ್ವಗಗ್ಗಾಯ್ತರಸಗ್ಗಾಗಕುಡಿಯರಪ್ಪ ನಾಲ್ವಗ್ಗಾಗಗಳ್ Kr. 1, 65; Pb. 1, 68 va.; Ap. 3, 15]. (ಅರಸು Śmd. 90; ರಾಜ etc. Hlā.; ಭೂಭೃತ್ Si. 422; C.; Tu. T., M. ಅರಜ). ಅರಸಂ (Śmd. 108. 130). ಅರಸಂಗೆ (138). ಅರಸರುಮ್ ಅರಸಿಯರುಂ ಕೂಡಿ ಇಹ ಬನಂ (ಪ್ರಮದವನ Hlā.). ಅರಸನ ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ. — ಅರಸನ ಕ್ದುದುರೆಯ ಕಾಲು ತುಱಿದರೆ ಇವನಿಗೆ ಬನ್ದ ಭಾಗ್ಯವೇನು? — ಅರಸನ ಕುದುರೆ ಲಾಯದಲ್ಲೇ ಮುಪ್ಪಾಯಿತು. — ಅರಸನಿಗೂ ಧನಿಷ್ಠೆ, ನನಗೂ ಧನಿಷ್ಠೆ (Prvs.). ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕಿನ ಅರಸಂ (Śm. 13). — ಅರಸಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. = ರಾಜಹಂಸ. (J. 18, 23; 25, 3; Rśv. 6, 10). — ಅರಸಧರ್ಮ. a king's duty (Bp. 27, 52). — ಅರಸಾಳ್. -ಅಳ್. (Śmd. 63). a king's servant or agent (ಉಪಸರ್ಪ, ಚರ Mr. 262; Bp. 52, 10).

ಅರಸತಿ arasati. a queen (C.).

ಅರಸಿ arasi. Tbh. of ರಾಜ್ಞಿ. a queen [ಅರಸಿಯರನಣುಗರಂ ಬೇಟ್ಪುರುಮಂ ಮೊನೆಗಾಱರಂ ಪ್ರಗೀತರಂ...ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರ್ Pb. 2, 67; Ap. 1, 81 va.]. (ರಾಜ್ಞಿ Hlā.; C.). ಪಟ್ಟದ ಅರಸಿಯರು (ಮಹಿಷಿ, ಕೃತಾಭಿಷೇಕೆ Hlā.). ಇನ್ದ್ರನ ಅರಸಿ (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ Mr. 41). see Śmd. 108. 138; Bp. 43, 2; 44, 40; 50, 32; Śm. 7, 8. — ಅರಸಿಪಟ್ಟ. Thh. of ರಾಜ್ಞೀಪಟ್ಟ. (Abh. P. 9, 162).

*__ಅರಸಿಕೆ arasike.__ kingship. ಅಜ್ಜರ್ ನೀಮಿನ್ತಿರೆಯುಂ ಸೋಡಿದೆವೇ ನೆಮಗರಸಿಕೆಯೋ ಪೇೞಿಂ. Pb. 11, 48.

ಅರಸಿಣ arasiṇa. = ಅರಷಣ, ಅರಸಿನ, ಅರಿಸಿಣ, ಅರಿಸಿನ q. v., ಅರುಷಣ, ಅರ್ಸಿಣ. (C.).

ಅರಸಿನ arasina. = ಅರಸಿಣ, etc. see ಕಳವಂಜಳ. — ಅರಸಿನಉಮ್ಮತ್ತಗಿಡ. a thistle-like plant, originally American, the yellow thistle or Mexican poppy, Argemone mexicana Lin. (St. & Pl.). — ಅರಸಿನಕಂಕಣ. Turmeric root fastened on the wrist of the bride and bridegroom when betrothed (S. Mhr.). — ಅರಸಿನಗಿಡ. the long-rooted turmeric, Curcuma longa Lin. (St. & Pl.). — ಅರಸಿನಗೋರಣ್ಟೆ. the yellow Amaranth (My.; *cf.* ಅರಸಿನವರ್ಣದ ಗೋರಣ್ಟೆ.) — ಅರಸಿನಹೂ. a climbing shrub with showy yellow flowers, native of South America, Allamanda anbletii Pohl. (St. & Pl.).

ಅರಸು arasu. 1. = ಅರಸ, etc. Tbh. of ರಾಜ್. (ಅರಸ Śmd. 90; ನರಾಧಿಪ Nn. 17; ಭೂನಾಥ 22; ನರೇನ್ದ್ರ 32; ನೃಪ 46; ಭೂಪ 53; ನೃಪತಿ Mr. 262; ದೊರೆ Śm. 105; C.; T., Tu.). ಅರಸುಗಳ್ (Śmd. 122). ಅರಸುಗಳ ಬೀಡಾರ (ಉಪಕಾರಿಕೆ, etc. Hlā.). ಅರಸಿನೊಳ್ (Śm. 105). ಅರಸು ಅನ್ದರೆ ಊರು ನಡುಗುತ್ತದೆ, ಮುದುಕ ಅನ್ದರೆ ಗಡ್ಡ ಅಲುಗುತ್ತದೆ. — ಅರಸು ಆಱು ಮೊಟ, ಬಣ್ಣ ಎಣ್ಣು ಮೊಟ. — ಅರಸು ಒಲಿದರೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯ, ತಿರುಕ ಒಲಿದರೆ ಮೂಱು ಬೊಗಸೆ. — ಅರಸು ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಆಟ ಉಣ್ಟೇ? — ಅರಸು ಯಾರಿಗೆ ಅಪ್ಪ, ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಅವ್ವ? (Prvs.). — ಅರಸುಕುಮಾರ. this is an arisamāsa (Śmd. 207). — ಅರಸುಗುಣ. (Śmd. 207). a king's quality or virtue. — ಅರಸುಗುವರ. -ಕುವರ. a king's son (ಅರಸುಮಗ Śm. 37; Ct. I, 60). — ಅರಸುಶೀವಿ. a royal or noble style or fashion (C. Bp. 5, 49). — ಅರಸುನೇಱಿಲ್. a kind of rose-apple (ಅರನೇಱಿಲ್ Śmd. 210). — ಅರಸುಪೆಣ್ಡ. a person of royal descent (ರಾಜಬೀಜಿ, ರಾಜವಂಶ್ಯ Si. 232). [— ಅರಸುಮಕ್ಕಳ್. Pl. princes, sons of a king. ಭೀಷ್ಮನೆನ್ನ ಸ್ವಯಂವರದೊಳ್ ನೆರೆದರಸು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರುಮನೋಡಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಬನ್ದೆನ್ನಂ ಮದುವೆಯಂ ನಿಲಲೊಲ್ಲದೆ Pb. 1, 76 va.; Ap. 1, 81 va.]. — ಅರಸುಮಗ. a king's son (ಅರಗುವರ Kk. 34; ಅರಸುಗುವರ Śm. 37; ಅರಮಗ Śs.). see Bp. 46, 65; B. 3, 13. — ಅರಸುಮನೆತನ. a royal household or family (B. 4, 3). — ಅರಸುಹುಣ್ಣು. a large and dangerous boil, a carbuncle (C.). — ಅರಸೂೞಿಗ. -ಊೞಿಗ. a king's service (Bp. 53. 13).

*__ಅರಸು arasu. 2.__ kingship. [ನಿನ್ನನಾನಱಿವೆಂ ಮುನ್ನಱಿದಿರ್ದುಮೆನ್ನರಸನಾನೇಕಿತ್ತೆನಿಲ್ಲ. Pb. 13, 5; ಹರನೀವಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಿರಿಯು ಚೆನ್ನಲಿ ಬರ್ಕು.. ಅರಸು ಪರಿವಾರ ಕೈವಾರ ಸೋಡಯ್ಯ Bv. 169]. — ಅರಸುಗೆಯ್. to make a king *i. e.* to rule. (Cpr. 2, 53; 4, 28 va.); [Pb. 1, 65 va.].

ಅರಸುತನ arasutana. kingship, royalty (My.; ಆಳ್ತನ G.). see Bp. 19, 48; 21, 45; Si. 268. -ಅರಸುತನಗೆಯ್. to rule. Abh. P. 10, 173.

ಅರಸೆ arase. = ಅರಳಿ 1, etc., q. v. (T. ಅರಜ, ಅರಜು; M. ಅರಜು, ಅರಯಾಲ್). — ಅರಸೆಮರ. the poplar-leaved fig-tree, Ficus religiosa Lin. (St. & Pl.).

ಅರಳ್ araḷ. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. P. p. ಅರಳ್ದು. (J. 17, 41; 24, 66; 25, 44). ಅರಳ್ದುದು (ವಿಕಸನ, ಹಸಿತ, ಜೃಂಭಿತ, etc. Mr. 107). ಅರಳ್ವೆನ್ತೆ (J. 30, 35).

ಅರಳ್ araḷ. 2. (Śmd. 41). = ಅರಲ್ 2, etc. see Bp. 5, 28; 19, 65; 24, 77; 47, 15. 30; J. 2, 57; 18, 30. ಅರಳ ಮಟೆ. (J. 17, 48; 34, 31). ಅರಳ ಸರಿ (4, 55).

ಅರಳ್ araḷ. 3. -ಳು. = ಅರಳ, etc. amazement, terror (R.; T. ಅರಳು, to be amazed, grow terrified; ಅರಟ್ಟಿ, ಅಟುಂಗಲ್, fear, etc.; ಅಟುವ, trembling; *cf.* ಅಳಜ್ 1).

ಅರಳ araḷa. = ಅರುಲು, etc. amazement, perplexity. — ಅರಳಮರಳ. dupl. foolishness (S. Mhr.).

ಅರಳಿ araḷi. 1. = ಅರಸೆ, ಅರಳೆ 1, ಅರಿಸೆ, ಅರುಳಿ, ಅಳಲಿ, ಅಳ್ಳಿ 3. the tree Ficus religiosa Lin. (My.). ಅರಳಿಯೆ, ಉಸುರುಸುರು (Bp. 45, 36). see ಕಲ್ಲರಳಿ; and *cf.* ಅರಣಿ & ರಾವಿ. — ಅರಳಿಮರ. = ಅರಸೆಮರ, ಅರಳಿಯ ಮರ, ಅಳಲಿಯ-. (ಬೋಧಿದ್ರುಮ, etc. Si. 125; ಪಿಪ್ಪಲ G.). ಅರಳಿಮರಾ ನೋಡಲೋ? ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ್ನ ನೋಡಲೋ? (Prv.). — ಅರಳಿಯ ಕಟ್ಟೆಗೆ. (ಬ್ರಹ್ಮದಾರು G.). — ಅರಳಿಯ ಗಿಡ. = ಅರಳಿಮರ, etc. (ಕುಂಜರಾಶನ, ಬೋಧಿದ್ರುಮ G.). — ಅರಳಿಯ ಮರ. = ಅರಳಿಮರ. ಅಳಿಲು ಏಱಿದರೆ ಅರಳೀಮರ ಅಲ್ಲಾಡೀತೇ? (Prv.). — ಅರಳಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಅರಳೆಲೆ. q. v. a fig leaf; an ornament of that form to cover the privities of young children (My.). 2, ತಿಂಗಳು (Cb.).

ಅರಳಿ araḷi. 2. = ಅರಳೆ 2 q. v. see B. 1, 5; 2, 25; 4, 20. 27.

ಅರಳಿಸು araḷisu. = ಅರಳ್ಚು. to cause to expand, open or blossom (C.).

ಅರಳು araḷu. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. P. p. ಅರಳಿ. see Bp. 9, 2; 12, 48; 22, 8; 24, 23; 38, 9; 54, 61; B. 3, 36; 4, 27; J. 17, 40; Si. 94. 120. 124. 361. ಅರಳಿದ ಪುಷ್ಪ (ಫುಲ್ಲ); ಅರಳುವಾತನು (ವಿಕಾಸಿ, ವಿಕಸ್ವರ Nr.).

ಅರಳು araḷu. 2. = ಅರಲ್ 2, etc. a flower (ಹೂವು G.; Dp. 59, 1; J. 24, 68). [— ಅರಳಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. arrow of flowers; an arrow of Kāma. ನರಕೂರವ್ಪಿನಲೆಚ್ಚ, ಅವಂಗೊಲಿದೆಯಯ್ಯಾ. ಅರಳಮ್ಬಿನಲೆಚ್ಚ ಕಾಮನನುರುಹಿದೆಯಯ್ಯಾ Bv. 65]. 2, the shoe-flower (ದಾಸಾಳದ ಹೂವು G.). 3, a red lotus (ಕೆಮ್ಪುಕಮಲ G.).

ಅರಳು araḷu. 3. = ಅಳ್ಳು 3. parched grain, especially parched paddy or jōḷa (C.; ಲಾಜೆ Hlā.; ಲಾಜಂಗಳ್ Nr.; Si. 314; ಲಾಜೆ Mr. 375). ಹುರಿದ ಅರಳಿನನ್ತೆ (Rām. 5, 8, 75). see Prv. s. ಒರಳು; (Bp. 58, 60). — ಅರಳಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು. flour made from parched grain (C.). ಅರಳೇಱು. -ಏಱು. to become like parched grain (Grj. 9, 21).

ಅರಳೆ araḷe. 1. ಅರಳಿ 1, etc. see ಜೋಗಿಯರಳೆ. — ಅರಳೆಯ ಗಿಡ. = ಅರಳಿಯ ಗಿಡ (ಅಶ್ವತ್ಥ G.). ಅರಳೆಯ ಗಿಡದ ಹಣ್ಣು (ಅಶ್ವತ್ಥ G.). — ಅರಳೆಯ ಮರ. = ಅರಳಿಮರ, etc. (ಬೋಧಿದ್ರುಮ, ಚಲದಲ, ಪಿಪ್ಪಲ, ಅಶ್ವತ್ಥ, ಕುಂಜರಾಶನ Nr.; ಸಿರಿವರ, ಅಶ್ವತ್ಥ, etc. Mr. 113). — ಅರಳೆಯ ಹಣ್ಣು. the ripe fruit of the Ficus religiosa (ಅಶ್ವತ್ಥ Nr.). — ಅರಳೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಅರಳಿಯೆಲೆ. (My.). 2, an ornament worn on the forehead of young children. [ನೊಸಲೊಳೊಡವ್ಪುಡುವರಳೆಲೆಯಿಮಱಿಂ ಚೆಲಿ ಡಿದಿರ್ದುದು Pb. 2, 4]. ಹೊಳೆವ ಅರಳೆಲೆಯ, ಮಿಸುಗುವ ಬಾಲಮೊಡಿಗೆಯ ಮಾಯೆಗೆ ಇಕ್ಕಿದರು (Prll. 3, 25). see Bp. 24, 44; Rśv. 4, 71. 74; Grj. 3, 81. 107. — ಅರಳೆಲೆನೂಲೆ. a string of araḷeles (Rśv. 6, 11 va.).

ಅರಳೆ araḷe. 2. = ಅರಳಿ 2, ಅಳ್ಳಿ 4, ಹರಳೆ. dressed cotton, cotton separated from the seed [ಒತ್ತಿದೆಯೊಳಗೊಟ್ಟಿದರಳೆಯ ನೊಡನಳ ವರ್ಣತ್ತಳ ದರ್ಶನಸಲನರಗಿನ ಮಸಿಯಿಂ Pb. 3, 5]. (ತೂಲಕ, ಪಿಚು Hlā., Nr., Mr. 128; ಪಿಚು, ತೂಲ, ಹಾಸಿಗೆಯ ಅರಳೆ Si. 334); cotton in general (My.). ನದಿಗಳು ಅರಳೆಯ ಹಾಸು, ನವವಿಷವು ಉದರ ದೀಪನಚೂರ್ಣವು ಅವ ಅಂಗದಲಿ ಸಾಪತ್ನರಲಿ ಸದರ ಕಾಣೆ (Bh. 1, 8, 6). see B. 4, 28. — ಅರಳೆಯ ಗಿಡ. = ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡ, ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, etc. (Si. 150). see ಕಾಡರಳೆ.

ಅರಳೆ araḷe. 3. a post, a pillar; a statue (ಸ್ಥೂಣೆ Nr.; Te. ರಾಡು; T. ಎಱ ಟ್; T. ಅರಣ, to fortify; ಅರಣ, a wall; ಅರಣ್, ಅರಣ, a fort; a wall; ಅಱುವ, a fort; M. ಅಱು, ಅಱುಗು, a high wall of irregular stones around an orchard, a mud wall; *cf.* ಅಳ 3; Sk. ಅರ್ಚಾ, an image). [ಮಾಣದೆ ಅರಳೆಯ ಕಿಟ್ಟನೆ ತಿರುಗುವ ಗಾಣದೆತ್ತಿನನ್ತೆ Bv. 578].

ಅರಳೆ araḷe. = ಅಣಲೆ, etc. (H. ಹರಡಾ, ಹಲ್ಡಾ; see ಅಲ್ಡೆ, ಹಲ್ಡೆ). — ಅರಳೆಕಾಯಿ. = ಅಣಲೆಕಾಯಿ, etc. (Z.).

ಅರಳ್ಚು araḷcu. = ಅರಳಿಸು. (Grj. 3, 7).

ಅರಾಕು arāku. = ಅರಕು. arrack (My.).

ಅರಾಜಕ a-rājaka. having no king, anarchical. (My.).

ಅರಾತಿ arāti. *an enemy* (ಹಗೆ Nn. 39. 97).

ಅರಾಲ arāla. *bent, crooked, curved.* 2, = ರಾಲ, ರಾಳ, *the resinous exudation of the plant Shorea robusta.*

ಅರಿ ari. 1. to cut or lop off, to cut (ಕೃನ್ತನ Śmd. Dh.; ನೇರ್ Śmd. II; ಛೇದನ Śm. 104; My.; T.). [ಬೇಡಿದುದನರಿದು ಕೊಳ್ಳನೆ ಬೇಡಿದುದಂ ಮುಟ್ಟಲಾಗದೆನಗೆನೆ Pb. 1,101; ಜಮದಗ್ನಿ ಬಲ್ಲಿದ ನೆನ್ದಡೆ, ಅತನ ತಲೆಯನರಿಯಲದೇನು Cv. 481]. ತಲೆಗಳನ್ ಅರಿದು (Bp. 4, 73). ಶಿರವನ್ ಅರಿದನು (16, 3; see also 21, 30; 22, 19; 24, 78; 39, 45; 47, 2; 49, 13. 19; 54, 69; 60, 40). ಈತನ ಶಿರಮನ್ ಅರಿದು, ಈ ಶಿಶು ಶಿರಕ್ಕೆ ಪಱಿಗೊಡುವುದು! (Rśv. 14, 14 va.). ಅರಿಗಳ ಉದ್ಭವವು ಇನ್ನು ಗಣ್ಟಲನ್ ಅರಿವುದು (Bh. 1, 8, 57). — ಅರಿಅರಿ. rep. Bp. 45, 28; 51, 71. — ಅರಿಪಾಟ. -ಅಟ. the act of cutting (W. v. 1321).

ಅರಿ ari. 2. = ಅರು 1. cutting off, etc. 2, gnawing as vermin (T., M.; see ಅರಿಹೇನು). — ಅರಿಬೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು. a cutting blow (Abh. P. 13, 65). — ಅರಿವಾಳ್. -ಬಾಳ್. = ಅರುವಾಳ್. a sickle (T.; R.). 2, N. of a man (Bp. 9, 37). — ಅರಿವಾಳದಾಣ್ಡಾರಿ. (ಅರಿವಾಳದ ಅಣ್ಡಾರಿ). N. of a man (Bp. 27, 19). ಅರಿವೊಯ್ಲು. -ಹೊಯ್ಲು. = ಅರಿಬೊಯ್ಲು. (Bh. 6, 7, 17). in Cpr. 5, 104 the term appears as ಅರೆವೊಯ್ಲು. — ಅರಿಹೇನು. a kind of louse (S. Mhr.).

ಅರಿ ari. 3. = ಅರೆ 2. to grind on a slab (C.). 2, to rub cotton with the feet in cleaning it (B. 4, 178; 5, 145; T. ಅರೈ). ಹತ್ತಿ ಅರಿಯುವ ಯನ್ತ್ರ (ಗಿರಕಿ G.). 3, to vex, to harass, as a child the life of its mother or a labourer his own life (S. Mhr.; T.).

ಅರಿ ari. 4. to clear of dregs and impurities, to settle (v. t.), as turbid water (rare in S. Mhr.; T., M., Tu. ಅರಿ, to sift; to cleanse rice from dust and stones by washing in water).

ಅರಿ ari. 5. a mass of unthrashed corn, a handful or more of corn cut at one stroke (ಧಾನ್ಯಯುತತೃಣರಾಶಿ Śm.

104; My.; Tu. ಅರ್ಲ್; T.; T. also: closeness, thickness). 2, an excess of corn in a measure (with ಹೊಡೆ, to beat off, occasionally used in S. Mhr.). — ಅರಿಕೋಲ್. a stick with an iron crook to remove an ari of corn from one place to another (My.; Mr. 371, where the Sk. is quite corrupt).

ಅರಿ ari. 6. a disease of the eye (ನಯನರೋಗ Śm. 104; My.; T. ಅರಿ, red streaks in the white of the eye; Te., T., M. ಅಕ್ಕಿ, erysipelas; Sk. ಅಲಜೀ, inflammation of the eye; *cf.* ಅಯ್ರು). see ಕಣ್ಣರಿ. — ಅರಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. an eye afflicted with the ari (My.; occasionally in S. Mhr.). — ಅರಿಮುಣೆಗಿಡ. a small tree or shrub used against the ari, Solanum verbascifolium L. (Z.).

-ಅರಿ ari. 7. = -ಇರಿ 2 & 3. in S. Mhr. *e. g.* ಕೇಳರಿ, ನೂಕರಿ, ನೋಡರಿ, ಬೀಟರಿ, ಹಾಕರಿ, ಹೋಗರಿ, ಬೇಕರಿ, ಬೇಡರಿ, ಸಾಕರಿ (but ನಡೆಯಿರಿ, ಕರೆಯಿರಿ, ಬರೆಯಿರಿ, etc.). ಏನರಿ (B. 3, 44).

ಅರಿ ari. *an enemy* (ಶತ್ರು Śmd. Dh.; ಹಗೆ Nn. 112).

ಅರಿಗು arigu. = ಅರಗು 1, etc. (Si. 107).

ಅರಿಗೆ arige. = ಸರಿಗೆ, ಹರಿಗೆ. a shield (Te.); a kind of drum (My.).

ಅರಿಟಾಳ ariṭāḷa. = ಅಣ್ಟುವಾಳ, etc. Tbh. of ಅರಿಷ್ಟ. the soapnut tree, Sapindus trifoliatus Lin. (S. detergens Roxb.; ಅರಿಷ್ಟ Śm. 25; ಅರಿಷ್ಟಕ, ಪೀತಫೇನ Mr. 141; My.). its nuts are used *e. g.* also in washing woolen cloth.

ಅರಿತ್ರ aritra. propelling. 2, an oar. 3, *a rudder, a helm* (ನಾವೆಯ ಸೋಗೆ Hlā.; ನೀರುವಣಿಗೋಲ್ Mr. 416; ಹಡಗದ ಸಾಳ G.).

ಅರಿದಳ aridaḷa. = ಅರಿದಾಳ, etc. (My., Tu.).

ಅರಿದಾಳ aridāḷa. = ಅರದಳ, ಅರದಾಳ, ಅರಿದಳ. Tbh. of ಹರಿತಾಲ. yellow orpiment or sulphuret of arsenic, Arsenicum flavum (ಹರಿತಾಲ Nr.; ಅಂಗುಲಿ, ಕಚೋರ Mr. 102).

ಅರಿದು aridu. = ಅರದು 2, ಅರುದು. that is impervious, impenetrable, inexplicable, impossible, wonderful, great or important [ಅರಿದಾದಂ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ತಿರಿಕೊಟಿಗೊಣ್ಡು ಬುಯೆ ಪೇೞ್ವೆನೆಮ್ಬುದಿದಾಗ್ಗಂ Kr. 1, 42; Pb. 1, 5; Ap. 4, 26; ಕಳನೇೞು ಕಾದುವುದರಿದು ನೋಡಾ Bv. 215; Cv. 50]. (ಕಲಿಲ, ಗಹನ Hlā.; ಗಹನ Mr. 461; T., Te., M.; T. ಅಱುಮ್ಬು, what is rare, precious or notorious). ಪೊಗಲ್ ಅರಿದಾದುದು (ಕಲಿಲ, ಗಹನ Nr.). see Śmd. 408; Bp. 1, 9. 28; 3, 30; 5, 55; 11, 36; 29, 29; 31, 4; 37, 18. ಅರಿದನ್ ಇದನ್ ಅನ್ ನೋಡ ಬೇಕು (Rām. 26, 19). — ಅರಿದರಿದರಿದು. rep. (Bp. 18, 95). — ಅರಿದರಿದು. rep. (Bp. 8, 8; 13, 7; 46, 33; Rsv. 6, 11 va.). [— ಅರಿಯನ್. one impossible of being tackled. ನೆರದೊಳ್ ಕೊಲ್ವನ್ತೆನಗೇನರಿಯನೆ ಗಾಣ್ಡೀವ ಧನ್ವನೆಮ್ಬುದುಮಾಗಳ್ Pb. 12, 204. — ಅರಿಯವು. difficult of being tackled. ನೀನೆ ಪೇೞರಿಯವೆನ್ನಿವು ಭದ್ರದೇವರ ಚಾಗದೊಳ್ಪೊಱಗಾದುವೇ Pb. 1. 29].

ಅರಿನ್ದಮ ari-n-dama. conquering, victorious. (R.).

ಅರಿಪದ ari-pada. an incongruous term or composition (Śmd. 200; ಅರಿಸಮಾಸ 201 Cm.).

ಅರಿಮೇದ ari-mēda. *a fetid Mimosa, Vachellia farnesiana.*

ಅರಿಯಮ ariyama. Tbh. of ಅರ್ಯಮ. a proper N. (Bp. 53, 39. 40. 43. 48. 49). — ಅರಿಯಮಭಟ್ಟ. a proper N. (Bp. 56, 34). — ಅರಿಯಮರಸ. -ಅರಸ. a pr. N. (Bp. 53, 46. 47). — ಅರಿಯಮರಾಜ. a. pr. N. (Bp. 53, 38).

ಅರಿವರ್ಗ ari-varga. a troop of enemies. 2, = ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗ, (Bp. 34, 34; 40, 70; B. 5, 322).

ಅರಿವಾಣ arivāṇa. = ಹರಿವಾಣ. (My.; Te.; Tu. ಅರಿವಾನ).

ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗ ari-ṣaṭ-varga. the group of six enemies; viz. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರ. (Bp. 29, 6; 53, 1).

ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗದೂರ ariṣaḍvarga-dūra. far away from the six enemies (Bp. 21, 5).

ಅರಿಷ್ಟ a-riṣṭa. unhurt. 2, *good fortune* (ಶುಭ Nn. 104). 3, *misfortune* (ಅಶುಭ 104). 4, *a natural phenomenon boding misfortune.* 5, symptom of approaching death (ಗದೋತ್ಕರ, ವ್ಯಾಧಿ 104; ಸಾವಿನ ಚಿಹ್ನ G.). 6, *a crow* (ಬಲಿಭ ಕ್, ಕಾಗೆ 104). 7, *a lying-in-chamber* (ಹಡವಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸ Mr. 198). 8, *buttermilk* (ಮಜ್ಜಿಗೆ G.). 9, *[a distilled mixture], vinous spirit* (ಸರಾಯಿ G.). 10, *the neem tree, Azadirachta indica* (ಬೇವು Mr. 115). 11, = ಅರಿಟಾಳ, etc., *the soapnut tree, Sapindus trifoliatus* Lin. (ಅಣ್ಟುವಾಳ G.; see ರಂಗುವಾಲ). 12, *garlic* (ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ G.). ಅರಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅಂಗಾರಕನೇ ಗುಱು (Prv.).

ಅರಿಷ್ಟಕ a-riṣṭaka. = ಅರಿಷ್ಟ. (Mr. 141).

ಅರಿಷ್ಟಗೃಹ ariṣṭa-gṛiha. *a lying-in-chamber.*

ಅರಿಷ್ಟತೆ ariṣṭate. good fortune (ಶುಭ Mr. 473).

ಅರಿಷ್ಟದುಷ್ಟಧಿ ariṣṭa-duṣṭa-dhi. *apprehensive of death.*

ಅರಿಷ್ಟಾಂಶ ariṣṭa-aṁśa. the last portion (My.; J. 28, 14).

ಅರಿಸಮಾಸ ari-samāsa. an unsuitable, incongruous composition of words (Śmd. 201. 207. 208). *cf.* ಅರಿಪದ & ವಿರುದ್ಧಸಮಾಸ.

ಅರಿಸಿಣ arisiṇa. = ಅರಸಿಣ, etc. (C.). — ಅರಿಸಿಣಕೊಮ್ಬು. a root or piece of turmeric (C.). — ಅರಿಸಿಣಬಣ್ಣ. yellow turmeric colour (B. 5, 245).

ಅರಿಸಿನ arisina. = ಅರಿಸಿಣ, etc. Tbh. of ಹರಿದ್ರೆ. turmeric, Curcuma longa Lin. (ಹರಿದ್ರೆ, etc, Mr. 130; Si. 311; My.; Bp. 32, 29). see ಕಸ್ತೂರಿ-, ಕಾಡು-, ದೊಡ್ಡ-, ಮರದ-, ಹೆಬ್ಬ-. — ಅರಿಸಿನಕೊಮ್ಬು. = ಅರಿಸಿಣಕೊಮ್ಬು. (C.). — ಅರಿಸಿನಗಿಡ. = ಅರಸಿನಗಿಡ. (B. 3, 29). — ಅರಿಸಿನಜೋಳ. a yellow good kind of great millet (My.). — ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣ. = ಅರಿಸಿಣಬಣ್ಣ. (ಪೀತ, ಗೌರ, ಹರಿದ್ರಾಭ Nr.; ಪೀತ, ಹಾರಿದ್ರ Hlā.). — ಅರಿಸಿನಮುಣ್ಡಿಗೆರೋಗ. the jaundice (My.). — ಅರಿಸಿನವರ್ಣ. = ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣ. — ಅರಿಸಿನವರ್ಣದ ಗೋರಣ್ಟೆ. the yellow Amaranth (ಕುರಣ್ಟಕ Nr.). — ಅರಿಸಿನವರ್ಣದ ಶ್ರೀಗನ್ಧ. a sort of yellow sandalwood (ಹರಿಚನ್ದನ Nr.).

ಅರಿಸು arisu. 1. to cause to cut off, etc. ತಲೆಯನ್ ಅರಿಸಿಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ವಧ್ಯ, ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ Nr.). see Abh. P. 3, 156.

ಅರಿಸು arisu. 2. = ಅರೆಯಿಸು, to cause to grind; to cause to kill (Bp. 24, 65). 2, to cause to rub cotton with the feet in cleaning it. ಹತ್ತಿ ಅರಿಸಿ, ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿ (B. 4, 159). [3, to filter, to strain. Tu. ಅರಿಪು].

ಅರಿಸೆ arise. = ಅರಸೆ, etc. see ಹುಪ್ಪರಿಸೆ.

ಅರಿಸೆ arise. Tbh. of ಅರ್ಶಸ್. piles, hemorrhoids (ಅರ್ಶ, ಅರ್ಶಸ್ Mr. 386). ಅರಸೆಯುಳ್ಳವನು (ಅರ್ಶಸ Hlā.).

ಅರು aru. 1. = ಅರಿ 2. — ಅರುವಾಳ್. -ಬಾಳ್. = ಅರಿವಾಳ್. (T.; R.).

ಅರು aru. 2. = ಅರ್ 1 & 2. (C.). ಅರುವಿಂಗೆ (Śmd. 123, Mdb. MS. ಅರ್ವಿಂಗೆ); ಅರುವಿನ (124). see *e. g.* Bp. 5, 36; 23, 11. 13; 24, 20. 30. 41. 76; 25, 17; 28, 33; 31, 20. 26; 35, 30; 37, 36. 51. 52; 39, 46. 59; 40, 58. 74; 43, 38; 44, 49. 63. 66; 45, 12. 15; 46, 23; 47, 24. 63. 64; 51, 70; 52, 6. 41; 54, 75; 55, 35; Bh. 1, 8, 13; 2, 13, 34.

ಅರು aru. 1. N. of a plant (Sk.; ಮೊಣಸಿಗೆ Mr. 139).

ಅರು aru. 2. Tbh. of ಅರುಸ್. (ಹುಣ್ಣು G.).

ಅರುಗು arugu. = ಅರಗು 1, etc. (R.; Tu. ಅರು, ಅರುಗು; M. ಅರು, ಅರುವು).

ಅರುಚಿ a-ruci. aversion, dislike; want of appetite, disrelish, disgust (ಮನ್ದಾಗ್ನಿ Mr. 387; Bp. 3, 1; My.). 2, want of lustre (My.).

ಅರುಜ a-ruja. freedom from sickness, health; healthy (ಸಧ್ಯ, ನೀರೋಗಿ Nn. 101; My.).

ಅರುಟಾಳ aruṭāḷa. = ಅಣ್ಟವಾಳ, etc. (ಫೇನಿಲ, ಅರಿಷ್ಟ Nr.; My.).

ಅರುಣ aruṇa. *tawny, yellow.* 2, *red* (ಕಿಸು, ಕೆಮ್ಪನೆ Ct. II, 41; ಕೆಮ್ಪು Nn. 7. 26. 69. 87; ವರ್ಣಭೇದ 55). 3, *aruṇa, the dawn and charioteer of the sun* (ಸಾರಥಿ 55). 4, *the sun* (ಸೂರ್ಯ 55). 5, a ray (ಕಿರಣ 55). 6, dust (ರೇಣು, ಧೂಳಿ 55). 7, N. of a river (ನದಿಭೇದ 55). 8, a thread (ಸೂತ್ರ, ದಾರ 55). 9, gold.

ಅರುಣತೆ aruṇate. redness (J. 3, 17).

ಅರುಣಧ್ವಜ aruṇa-dhvaja. N. of a king (J. 25, 50).

ಅರುಣಮೂಲ aruṇa-mūla. (ಬಿಣ್ಡಗ Mr. 116, one MS. ರುಣಜಾಲ; another MS. ಬಿನ್ದಿಗ).

ಅರುಣಮೃತ್ತಿಕೆ aruṇa-mrittike. red clay: gold (Bp. 22, 55).

ಅರುಣಸಾರಥಿ aruṇa-sārathi. whose charioteer is Aruṇa: the sun (R.).

ಅರುಣಾಂಗ aruṇa-aṅga. a kind of red ant (ಕೆಂಜುಗೆ Mr. 165, o. r. ಕೆಂಜಿಗೆ).

ಅರುಣಾಧರ aruṇa-adhara. a red lip (J. 15, 48).

ಅರುಣಾಬ್ಜ aruṇa-abja. a red lotus (ಕೋಕನದ, ಕೆಮ್ಪುದಾವರೆ Mr. 419).

ಅರುಣಾಂಬು aruṇa-ambu. red water: blood (J. 12, 32; 14, 16; 22, 11).

ಅರುಣಾವರಜ aruṇa-avara-ja. the younger brother of Aruṇa: Garuḍa. (R.).

ಅರುಣಾಶ್ಮ aruṇa-aśma. a ruby (ಪದ್ಮರಾಗ, ಮಾಣಿಕ Mr. 101).

ಅರುಣಿತ aruṇita. reddened, impurpled (Rśv. 5, 120 va.; Abh. P. 12, 2 va.).

ಅರುಣೆ aruṇe. = ಅತಿವಿಷೆ, *Aconitum ferox.*

ಅರುಣೋದಯ aruṇa-udaya. dawn.

ಅರುಣೋಪಲ aruṇa-upala. = ಅರುಣಾಶ್ಮ. (R.).

ಅರುದು arudu. = ಅರಿದು, etc. (My.; Te.; T. ಅರು, ಅರುಮೈ).

ಅರುನ್ತುದ arun-tuda. *inflicting wounds, causing pain* (ನೋಯಿಸುವವಂ Mr. 236).

ಅರುನ್ಧತಿ arundhati. -ತೀ. N. of the wife of Vasiṣṭha. (Ch. v. 8; Mr. 258; Bp. 4, 30; 11, 40; J. 13, 40). 2, N. of a star (My.).

ಅರುನ್ಧತೀಜಾನಿ arundhatī-jāni. whose wife is Arundhatī: Vasiṣṭha. (My.).

ಅರುಂಧತೀನಾಥ arundhatī-nātha. Vasiṣṭha. (My.).

ಅರುಬೂತ arubūta. = ಅರ್ಬುತ. Tbh. of ಅದ್ಭುತ (C.; T. ಅಱ್ಪುದ, ಇಱುಮ್ಪೂತು).

ಅರುಮಾಸಿ ಪರಮಾಸಿ arumāsi paramāsi. = ಅರಮಾಯಿಷಿ ಪರಮಾಯಿಷಿ. (My.).

ಅರುಮೆ arume. = ಅರಮೆ 2. a fickle or libidinous state of being (ತರಳಭಾವ Ct. I, 72). 2, love, affection; a kiss (ಲಲ್ಲೆ, ಮುದ್ದು Kk. 31; Śm. 75; Te. ಅರುವ, eagerness, fondness = ಆಶೆ; ಅರುಲು, ಅರ್ಲು = ವಾತ್ಸಲ್ಯ; T. ಅರುಳ್ = ಕರುಣೆ, ಕೃಪೆ; see ಅರಣ).

ಅರುಮ್ಪು arumbu. a flower-bud (R.; M. ಅರಿಮ್ಪು; T. ಅರುಮ್ಪು, flower-bud; to bud, to bloom; see ಅರಲ್ 1).

ಅರುಲು arulu. = (ಅಯಿಲು), ಅರಲು 2, ಅರಳ್ 3, ಅರಳ, ಅರುಳು, ಅರ್ಲು 2. — ಅರುಲುಮರುಲು. dupl. = ಅರುಳುಮರುಳು. bewilderment, dotage, childishness of the old age (My.; Te). — ಅರುಲುಮರುಲುತನ. = ಅರುಲುಮರುಲು. (My.).

ಅರುವು aruvu. = ಅರವ, etc. (S. Mhr.).

ಅರುಷಣ aruṣaṇa. = ಅರಸಿನ, etc. see Prv. s. ನಿಬ್ಬಣ.

ಅರುಷ್ಕರ arus-kara. *causing wounds, sharp, corrosive.* 2, *the plant Semecarpus anacardium and its nut* (ಕೇರು G.).

ಅರುಸ್ arus. = ಅರು 2. *a wound, a sore.* see ಪುಣ್.

ಅರುಹ aruha. Tbh. of ಅರ್ಹ (Śmd. 336; ಅರ್ಹ, ಜಿನ Nn. 62; ಗೀರ್ವಾಣನಾಥ Mr. 23). [ನಾಮುಕ್ಕೆರುಹರಲ್ಲದೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆರುಹರಪ್ಪರೆ Cv. 66]. see Bp. 5, 10; 50, 46; 51, 11; 52, 7. 22. 34; 53, 3.

ಅರುಹನ್ತ aruhanta. Tbh. of ಅರ್ಹನ್ತ.

ಅರುಹನ್ತಮುನಿ aruhanta-muni. a Jaina monk (Bp. 52, 43).

ಅರುಹಪ್ರತುಮೆ aruha-pratume. a Jina-image (Bp. 52, 23).

ಅರುಳಿ aruḷi. = ಅರಳಿ 1, (Śsv. 3, 32).

ಅರುಳು aruḷu. = ಅರುಲು, etc. — ಅರುಳುಮರುಳು. = ಅರುಲುಮರುಲು. (My.).

ಅರೂಪ a-rūpa. formless, shapeless; ugly; dissimilar. (My.).

-ಅರೆ are. 1. = -ಅಡೆ 1, etc. ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುವೆಟ್ಟು ಕೂಡಿ ಅಳದರೆ ಪ್ರಾದೇಶ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಆದರೆ (Śmd. Cm. 85). see Bp. 23, 9; 24, 12; 40, 76; 44, 26. ನಿರಪರಾಧಿಯನ್ ಇನ್ತು ಕೊಲುವರೆ ಪರಮಪಾತಕಮ್ ಆಗದೇ? (Bp. 28, 30). ಎನ್ದರೆ (Kk. 31; Mr. 41. 97). ತಿದ್ದಬಾರದ ತೇಜಿ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದರೇನು (Dp. 148). ಕೆಯ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಅರ್ಥ, ಹತ್ತರ ಇದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿ (Prv.). ಜನಪರ್ ಉಣ್ಬು ಓಲಯ್ಸಿ ಕೊಮ್ಬರೆ (Bh. 1, 8, 60). ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಹರೆ ತನ್ನ ಅಭಿಮತವನ್ ಅವಧರಿಸು! ಎನ್ದನ್ ಆ ಶಕುನಿ (1, 8, 11).

ಅರೆ are. 2. = ಅರಿ 3. to grind, to pulverize, to crush [ಒನ್ದು ಲಕ್ಕ ರಥಮುಮನರೆದು ಸಣ್ಣಿಸಿದನ್ತೆ ಮಾಡಿದಾಗಳ್ Pb. 11, 72 va.]. (ಪೇಷಣ Śmd. Dh.; Śm. 103; J. 14, 14; My.; T. ಅರೈ). P. ps. ಅರದು, ಅರೆದು. ಸುಮ್ಮಗೆ (ವಿಷವನ್) ಅರದವರ ಕರುಳು ತುಣ್ಡಿಸಿ ಬೀಱುತಇರ್ದಪವು (Bp. 58, 56). (ಕೞ್ಬಂ) ತುಣ್ಡುತುಣ್ಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಗಾಣದೊಳ್ ಅರೆದು (C. Bp. 11, 11). ಅವರು ಕಾಱುಗಳನ್ನು ಅರದು, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (B. 5, 129). ಕೋೞಿಯ ಕೇೞಿ ಮಸಾಲೇ (others: ಮೆಣಸು) ಅರೆಯುತ್ತಾರೋ? — ಅರೆದವ (who has undergone the hardship) ಕುಡಿದಾನು (Prvs.). ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಟ್ಟಿ ಅರೆದ ಮುದ್ದೆ (Si. 228).

ಅರೆ are. 3. the state of being ground, etc. — ಅರೆಮಣ್. dust (Bp. 29, 32).

ಅರೆ are. 4. hesitation, doubt (Te., also ಅಱ್). — ಅರೆಮರಿಕೆ. = ಅರೆಮರೆ. (Te., also ಅಱ್ಮುಱುಕೆ; R.). — ಅರೆಮರೆ. reit. = ಅರೆ. (Te., also ಅಱ್ಮುಱ್; R.).

ಅರೆ are. 5. = ಅರೆ 1, No. 2. the plant Grislea tomentosa (ಧಾತಕಿ, ಅರೆಯ ಗಿಡ Si. 484). ಅರೆಯ ಹುವ್ವು ಬೆಲ್ಲ ಕಲಗಚ್ಚು ನೀರಿನಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಡ (ವೈರೇಯ 348).

ಅರೆ are. 6. = ಅಱ್[3] 5 (some MSS. using the two rēphas promiscuously). the rear, the back (T., M. ಅಱುದಿ end, boundary, *cf.* ಅರುಗು; Te., M., T. ಅಱೈ, ಅಱ್, a partition; a closet, a room; well secured rooms, magazines; a curtain; T., M. ಅಱು, to be severed; to break, to be cut asunder; to be cut off; to end, cease: see ಅಱು 4). — ಅರೆನೆಲೆ. the rear, a rear-guard (ಸನ್ನಯ Nr.; J. 14, 3).

ಸೇನೆಯ ಹಿನ್ದೆ ಇದ್ದ ಅರೆನೆಲೆ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Nr.). (Cpr. 10, 94 va.). — ಅರೆ ಯಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. = ಅಱೆಯಟ್ಟು, q. v.

ಅರೆ are. 7. = ಅರ 2, etc. a half (ಅರ್ಧ Śmd. 76; ವಸ್ತುವಿನ ಭಾಗ 77; ಸರಿಭಾಗ 77 Cm.; ಅರ್ಧ Ct. II, 33; Śm. 103; C.). 2, (smallness); a little, to some extent, here and there (Śmd. 68; ಅಲ್ಪ, ಕಿಱಿದೆಡೆ, 77; ಕಿಱಿದು Cm.; ಎತ್ತಾನುಂ, ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ 395; ಅರೆ ಉೞಿ Ct. II, 33; Sk. ಅರ, a little; M. also ಅಱೆ, a little); a few, some (ಕೆಲವು Ct. II, 33; Śm. 103; *cf.* ಅರೆಬರ್). ಅರೆನಗೆಲ್ (Bp. 11, 44). ಕುರುಪತಿಯುಂ ವಿಷ್ಣು ಬೇಡಿದಂ ಧರೆಯುರೆಯುಂ (Śmd. 77). — ಅರೆ ಉೞಿ. the state of some being left, a little (ಕೆಲವು, ಅರೆ Ct. II, 33). — ಅರೆ ಎಡೆ. in a few or some places (Śmd. 68); also ಅರೆ ಎಡೆಯೊಳ್ 376 (ಕಿಱಿದೆಡೆಯೊಳ್ 376). 82 (ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ Cm.). 339 (ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ Cm.). — ಅರೆಕಾಣಿ. = ಅರ-. the 128th part of any coin. ನಿನ್ನ ಒಡವೆ ಯೊಳಗೆ ಅರೆಕಾಣಿಯುಂ ಸನದಡೆ (Bp. 11, 14). — ಅರೆಕಾಲ್. = ಅರ-. the eighth part of any thing (My.). ಅರೆಕಾಲು. — ಅರೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. = ಅರೆಗಡೆ. (J. 24, 33). — ಅರೆಗಡೆ. -ಕಡೆ. to cut into halves or parts (Bp. 27, 35; 54, 38). — ಅರೆಗಡೆ. -ಕಡೆ. half churning. ಅರೆ ಗಡೆಯ ಮೊಸರು, half churned buttermilk (My.). — ಅರೆಗಣ್. -ಕಣ್. half the eye. ಅರೆಗಣ್ ಮುಗಿದ ಬಕಂ (Rśv. 6, 9). — ಅರೆ ಗಣ್ಣು. a loose knot of hair (C.). — ಅರೆಗೞಿಗೆ. = ಅರ-, (Bh. 8, 26, 18; J. 19, 17; 23, 19). — ಅರೆಗಾವುದ. half a gāvuda (Śmd. 157; Bp. 10, 4). — ಅರೆಗುಣ್ಡಿಗೆ. half-heartedness, timidity (C.). — ಅರೆ ಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. to become a little less. (J. 11, 37). — ಅರೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. half the work; unfinished work (C.; Bh. 1, 10, 33). ಅರೆ ಗೆಲಸದಲ್ಲಿ (ಯಾವದನ್ನೂ) ಅರಸನಿಗೂ ತೋರಿಸಬೇಡ (Prv.). — ಅರೆಗೆಲಸಿ. one who has not finished his work (Rām. 2, 2, 37). — ಅರೆತೊಡೆ. half the thigh (Si. 224). — ಅರೆತೊಡೆಚಲ್ಲಣ. breeches that just cover the buttocks (ಚಣ್ಡಾತಕ Si. 224). — ಅರೆದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. half a month (J. 32, 5). — ಅರೆದಿಟ್ಟಿ. a half-opened eye (Rām. 2, 2, 33). — ಅರೆದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. to open half or in part (J. 30, 7). ಅರೆದೆಱೆದ ಕಣ್ಗಳ್ (Rśv. 5, 120 va.). — ಅರೆನಗೆ. = ಅರೆಹಸಿತ. (My.). — ಅರೆ ನುಡಿ. indistinct utterance (S. Mhr.); insufficient words (My.). — ಅರೆ ನೂಂಕು. to push (open) half or a little (Bp. 24, 54). — ಅರೆ ನೋಟ. a leer, a side glance (C.), — ಅರೆಪಾಲು. half a part or share; half (C.; ಸಾಮಿ Si. 469). — ಅರೆಪಾಲುಗಾಱ. a kind of partner in business, etc. (C.). [— ಅರೆಪೊರಿಕೆ. half baked condition. ಅಡೆ ವೊತ್ತದೆ ಕಿಱುಕಿಱಿದನೆ ಸುಡದಿನಿಸರೆಪೊರಿಕನಾಗದೆಯೆ Pb. 3, 5]. — ಅರೆ ಬಿರಿ. to be half opened, as a flower (J. 6, 16). — ಅರೆಮರುಳ, a man who is half mad (C.). ಅರೆಮರುಳಗೆ ಮರುಳುನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿತನ್ತೆ (Prv.). — ಅರೆಮಾನಿಸ. = ಅರೆವಾನಿಸ. [ಅರೆಮಾನಿಸನುಗುರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸೀಳಿಸಿಕೊಣ್ಡ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ Cv. 37]. (C. Bp. 47, 30). — ಅರೆ ಮುಗಿ. to shut half or in part (Grj. 4, 66; Bp. 46, 56; 59, 21). [— ಅರೆಮುಗುೞ್ (ಳ್). to be half closed. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದೊಳರೆ ಮುಗುಳ್ದ ... ಕಣ್ಗಳ ನೊತ್ತನ್ಪುದಿಂ ತೆಱೆದು Pb. 13, 63 va.; Ap. 10, 14. — ಅರೆಮುಚ್ಚು. to shut half. ಅರೆಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಗಳಂ ವನಕರಿ ... ಸ್ವರವಶದಿನ್ದಿರ್ದುದು Kr. 3, 8]. — ಅರೆಮುಸುಕು. a covering that partly hides the face (see s. ನದುಳ). — ಅರೆಮೆಯ್. = ಅರೆಮೆಯ್ಯಿ. (J. 15, 16; 28, 3). — ಅರೆಮೆಯ್ಯಿ. = ಅರ-. (My.). — ಅರೆಯೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. half a flower-petal (Rśv. 10, 31 va.). — ಅರೆವಣ್. -ಪಣ್. a half-ripe fruit (Rśv. 2, 47). — — ಅರೆವರಿಸು. -ಪರಿಸು. to leave unfinished (Rām. 6, 55, 44; Grj. 6, 14). — ಅರೆವಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. half a man (and half a lion) Narasiṁha; or half a man (and half a goat), Dakṣabrahmā. — ಅರೆವಾನಿಸವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. Narasiṁha's or Dakṣa's enemy. (Kk. 6; Śm. 5). — ಅರೆವಿರಿ. -ಬಿರಿ. to open (v. i.) half (Rśv. 2, 8 va.; 10, 2). — ಅರೆವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. the half moon. — ಅರೆವೆ ಱೆಯ.- ಪೆಱೆ-ಅ 3. Śiva. V. 5, 13. [— ಅರೆವೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು. to half burn Pb. 10, 79. — ಅರೆವೊರೆಕೆ. half faded, fatigued. Ap. 11, 70 va.]. — ಅರೆಹಡಗು. a ship's half (ಅರ್ಧನಾವ Si. 85). — ಅರೆಹಸಿತ. = ಅರ ಹಾಸ. (Bp. 28, 60).

ಅರೆ are. 1. = ಅರ 2. — ಅರೆನೆಲ್ಲಿ. = ಅರ-, q. v. — ಅರೆನೇಱಿಲ್. = ಅರ-. (some MSS. Śmd. 84). — ಅರೆನೇಱಿಲ್ವಣ್. -ಪಣ್. a ripe rose-apple. (Śsv. 3, 7). — ಅರೆಬೇವು. = ಅರ.- the Persian lilac, Melia azedarach L. (Z.). — ಅರೆಮಾದಲ. = ಮಧುವಲ್ಲಿ (Mr. 135; My.). — ಅರೆಮಾದಲು ಗಿಡ. a spinous shrub or small tree, Randia dumetorum Lamk. (St. & Pl.). — ಅರೆಮಾಪಳದ ಗಿಡ. = ಅರೆಮಾದಲು ಗಿಡ. (St. & Pl.). — ಅರೆವಾವು. -ಹಾವು. = ಅರಹಾವು. [ಪೊಯ್ಯು ಸಿಡಿಲ್ ತಿಮ್ಬುರೆವಾವು ಪಾ ಯ್ವ ಪುಲಿಯೆವ್ವೀ ಬಾಧೆಯೊಳ್ Ap. 6, 34]. (ಫಣಿಭುಜ್, ರಾಜಫಣಿ Mr. 401; Abh. P. 13, 61).

ಅರೆ are. 2. = ವರೆ 1, *e. g.* ಒನ್ದು ದಿವಸರೆ, ಮೂಱು ವರುಷರೆ, ಎರಡು ಘಳಿ ಗರೆ (S. Mhr.).

ಅರೆಬರ್ arebar. a few persons, some persons. [ಬಳಗಂ ಬೆರಸರೆಬರ್ ಕಾಲ್ಗಳ ಮೊದಲೊಳುದಶ್ರುಲೋಚನರ್ Ap. 9, 129]. (ಕೆಲ ಬರ್ Ct. I, 48, ಕೆಲಮ್ಬರ್ Śmd. Cm.). see Śmd. 56, 127. 142. 206.

ಅರೋಕ a-rōka. *dark, gloomy.*

ಅರೋಗ a-rōga. *healthy, health.*

ಅರೋಗಿ a-rōgi. a healthy person (My.).

ಅರೋಚಕ a-rōcaka. not shining. 2, causing disgust; a disgusting man. 3, want of appetite, loss of taste, aversion to food, disgust, indigestion. 4, insipid, unsavoury (My.; ಸಪ್ಪಗೆ, ಸಪ್ಪನ್ನ G.). see Bp. 40, 80; Abhā. 1, 44.

ಅರೋಚಿ a-rōci. = ಅರೋಚಕ No. 2. (Śmd. 72).

ಅರೋಚಿಕೆ a-rōcike. = ಅರೋಚಕ Nos. 3 & 4 (My.).

ಅರೋಮಕ a-rōmaka. bald-headed (ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ, ರೋಮವಿಲ್ಲದವನು Nn. 143).

ಅರೋಸಿಗೆ arōsige. Tbh. of ಅರೋಚಿಕೆ. = ಅರೋಚಕ No. 3 (S. Mhr.).

-ಅಱ್ ar̤. 1. an augment that is used in the declension of the neuter singular and plural of nominal verbal themes, pronouns, adjectives, numbers, and words denoting quantity (Śmd. 135; *cf.* ಅಣ್ 1), *e. g.* ಅದಱ (26); ಮಾಡಿದುದಱಿಂ; ಅವಱಲ್ಲಿ, ಪೆಱವಱ, ಪೆಱವಱೊಳ್, ಕಿಱಿದಱೊಳ್; ಮೂಱಱಿಂ; ಅನಿತಱಿಂ, ಎಲ್ಲವಱಿಂ (135; *cf.* 118); ಎರಡರ್ಕೆ (78), ಆ ಯ್ದರ್ಕೆ, ಆಱಱ, ಏೞರ್ಕೆ, ಎಣ್ಬರ್ಕೆ (223), ಪೆಱವರ್ಕೆ (295), ಕೆಲವಱಲ್ಲಿ (381), ಮಾಡೋಣವಱನ್ದ (C.). for the accusative it ought not be used, and it is vulgar to say ಅದಱನ್ನು (Si. 111. 368; My.). ಒನ್ದ ಱನ್ನು (48; My.), ಮೂವತ್ತಱನ್ನು (244; My.), ಯಾವದಱನ್ನು (63; My.). in common Kannaḍa it is often elided in the dative, *e, g.* ಅನಿ ತಕೆ (Rām. 13, 2), and the ಕೆ may then be doubled, *e. g.* ಅದಕೆ or ಅದಕ್ಕೆ (instead of ಅದರ್ಕೆ, see s. ಅದು 1). as a curious formation observe ಕಿಱಿದಿನಲ್ಲಿ (ಅಲ್ಪೇ Nr.), ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ (ಸಿತೇ Nr.).

ಅಱ್ ar̤. 2. = ಆಱ್ 1. P. ps. ಅತ್ತ (Śmd. 286: II), ಅಱುತು (286; II, o. r. ಅಱತು), ಅಱತು. to be dried, to be dried up; to disappear. ಅಱತುದು (ಬಱತುದು Kk. 60); ಅಱ್ತುದು (ಅತ್ತುದು 86). ಅರ್ತಕದನ್ನು, ಬತ್ತಿದ ಕಾಲುಂ (Śmd. 286). [ಮಾದನನ್ನಕ್ಕ ಫಲದಾಯುಕ ಮಾಟವಱತು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವಯವಾದರೆ ಆತನೆ ಅಜ್ಞ ಶರಣನಯ್ಯಾ Bv. 863].

ಪೊಡವಿ ಅಱತು (Rśv. 5, 33). ಅಱತ ಉಸುರ್ (Bp. 46, 57). see Bp. 11, 44; 23, 28; 53, 64; 54, 13; and *cf.* ಅಟ್ಟು 7, ಅವ್ವು 2. — ಅಱತೆರ್ದೆ. (Cpr. 7, 48).

ಅಱ aṟa. 1. = ಅಱು 1, ಅಱಬು, etc. drought; famine (ಬಱಗಾಲ G.; My.). ಅಕ್ಷಯಸಂವತ್ಸರದ ಅಱದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರು ಸತ್ತರು (My.). [Tu. ಅರೆಗಾಲ. summer].

ಅಱ aṟa. 2. = ಅಱು 2. virtue, charity, alms, law; Dharma, or Yama (ಧರ್ಮ Ct. I, 82; ಜನ Śm. 117; ಯಮ Kk. 15; T., M.). [ಅಸತ್ಯವಾದಮಂ ಪೊಸಯಿಸಿ ಜೀವನಿಲ್ಲ ಮೊಱೆಯಿಲ್ಲಱನಿಲ್ಲ ಪರತ್ರೆಯಿಲ್ಲೆನಲ್ Ap. 2, 11]. (Cpr. 3, 73; 4, 7). ಅಱನಂ ಪಾಱಿಯುಮಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡ್ಡು (Ch. v. 347). — ಅಱಗುಳಿ. -ಕುಳಿ. (Śmd. 221, o. r. ಅಱು-). = ಅಱುಗುಳಿ. a violator of law or charity (Abh. P. 9, 11). 2, a huntsman (see ಅಱುಗುಳಿ). [— ಅಱಮಗ. son of Dharma. ಅಱಮಗನ ಪವನತನಯನ ನೆಱೆದಾಶೀರ್ವಚನ ಶತಮನಾನ್ತನು ನಯದಿಂ Pb. 9, 3]. — ಅಱವಟಿಕೆ. -ಹಟಿಕೆ. = ಅಱವಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, ಪಾನೀಯಶಾಲಿಕೆ Si.; My.). — ಅಱವಟಿಗ. -ಹಟಿಗ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗ, etc. (S. Mhr.). — ಅಱವಟಿಗೆ. -ಹಟಿಗೆ. = ಅಱವಟಿಕೆ, ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ, ಅಱವಣ್ಣಿಗೆ, ಅಱಹೊಟ್ಟಿಗೆ. an alms shed, especially a shed on the roadside in which water, buttermilk, etc. are distributed to passengers gratis (ಪ್ರಪೆ, ಪಾನೀಯಶಾಲೆ Hlā.; C.; T. ಅಱಚ್ಚಾಲೈ). — ಅಱವಟ್ಟಿಗ. -ಹಟ್ಟಿಗ. = ಅಱವಟಿಗ, ಅಱವಣ್ಣಿಗ. a man who has established an aṟavaṭṭige (S. Mhr.). — ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ. -ಹಟ್ಟಿಗೆ. = ಅಱವಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, ಪಾನೀಯಶಾಲಿಕೆ (Nr.; J. 15, 5). ಬಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ಕುಳಿರ್ವೆರಸಿದ ಅಱವಟ್ಟಿಗೆಯ ಸದನಂಗಳಿನ್ದ ಬಾಗಿಲ್ಗೆ ಪೊಱಮಟ್ಟು ಕಲಶಮನ್ ಎತ್ತಿ ನೀರೆಱೆವ ಕಾಮಿನಿಯರ್ (J. 3, 9). ಕೆಱೆಯ ಮುನ್ದೆ ಅಱವಟ್ಟಿಗೆಯೇ? (Prv.). — ಅಱವಟ್ಟಿಗೆಯ ಚಪ್ಪರ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ. (ಚಪ್ಪರ G.). — ಅಱವಣ್ಣಿಗ. -ಹಣ್ಣಿಗ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗ, etc. (S. Mhr.). — ಅಱವಣ್ಣಿಗೆ. -ಹಣ್ಣಿಗೆ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗ, etc. (C.). — ಅಱವೊಟ್ಟಿಗೆ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ. (My.). — ಅಱಹೊಟ್ಟಿಗೆ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, etc. Si. 108). ಬಾವಿ ಕೆಱೆ ಗುಡಿಛತ್ರ ಅಱಹೊಟ್ಟಿಗೆ ತೋಪು ಮುನ್ತಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳು (ಪೂರ್ತ Si. 242).

ಅಱ aṟa. 3. = ಅಱವೆ 2, ಅಱುವೆ 2, ಅಱುವೆ. cloth (ಅಮ್ಬರ Śm. 117; ಅಱುವೆ G.). ಮಿಸುಗುವ ಅಱನ್. ಅಯ್ದೆ ತೊಳಪ ಕನ್ನೆವುರಂ (Śmd. 75).

ಅಱ- aṟa. 4. = ಅಱು 3-, etc. six. — ಅಱವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಅಱುವತ್ತು. sixty, ಮುನ್ನೂಱ ಅಱವತ್ತು (Bp. 33, 13). see B. 4, 227; 5, 239. ಅಱಯಿನ್ ಅನ್ದರೆ ಅಱವತ್ತು ಗುಣ, ಬಲ್ಲಿನ್ ಅನ್ದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ (Prv.). — ಅಱವತ್ತು ನಾಲ್ಕು. sixty-four. (J. 1, 4; 32, 45).

-ಅಱ aṟa. = -ಅಱ. see ಕಮ್ಮಱ.

ಅಱಕ aṟaka. 1. = ಅಱಕೆ 2. the state of being broken or injured, as a tile, a ball, etc. (C.; see ಅಱು 4).

ಅಱಕ aṟaka. 2. = ಹಱಕ. see ಕಿವಿಯಱಕ, ಮೂಗಱಕ, ಸೋಟಱಕ.

ಅಱಕೆ aṟake. 1. (= ಅಱಕೆ 1). searching, inquiring (see ಅಱಕೆಕಾಱ). [ಅಱಸುವಂಗೆ ಅಱಕೆ ಸಾಧ್ಯವಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು ನೋಡಾ ಬಸವಣ್ಣಾ Cv. 306].

ಅಱಕೆ aṟake. 2. = ಅಱಕ 1. a fragment, a piece (J. 31, 55).

ಅಱಕೆಕಾಱ aṟake-kāṟa. an inquirer (ಅನ್ವೇಷ್ಟೃ, ಅನುಪದಿ Hlā.).

ಅಱಗುಳಿ aṟaguḷi. see s. ಅಱ 2.

ಅಱಚು aṟacu. = ಅಱಚು, etc. (My.). (Rām. 6, 19, 30).

ಅಱತು aṟatu. 1. P. p. of ಅಱ್ 2, q. v.

ಅಱತು aṟatu. 2. P. p. of ಅಱ್ 3 (?).

ಅಱಬು aṟabu. = ಅಱ 1, ಅಱವು 1, ಅಱುಬು. the state of being dried up; want of water, drought; famine (My.; T. ಅಱುವಪ್ಪು). ಇನ್ದುವಿನೊಳ್ ಉರಿ ಉಣ್ಟೆ? ಸಿನ್ಧುವಿನೊಳ್ ಅಱಬು ಉಣ್ಟೆ? ಸನ್ತ ವೀರನೊಳು ಭಯವುಣ್ಟೆ? ಭಕ್ತಗೆ ಸನ್ದೇಹವುಣ್ಟೆ? (Sp.).

ಅಱಬೆ aṟabe. = ಅಱಮ್ಬೆ (Śmd. 48), etc.

ಅಱಮೆ aṟame. = ಅಱವೆ 1, q. v.

ಅಱಮ್ಬಂ aṟambam. in a drying up or exhausting manner (Cpr. 4, 48).

ಅಱಮ್ಬೆ aṟambe. = ಅಱಬೆ, ಅಱಮೆ, ಅಱವೆ 1, ಅಱುವೆ 1. digestion (ಅಟ್ಕಮೆ, ಜೀರ್ಣ Kk. 48, in three MSS., o. r. ಅಱವೆ, and in one MS. ಅಜೀರ್ಣ). see ಅಱವೆ 1.

ಅಱಲ್ aṟal. = ಅಱಲ್ 2, q. v.

ಅಱಲು aṟalu. = ಅಱಲ್ 1. (My.).

ಅಱವಟಿಕೆ aṟavaṭike. ಅಱವಟಿಗ, ಅಱವಟಿಗೆ, ಅಱವಟ್ಟಿಗ, ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ, ಅಱವಣ್ಣಿಗ, ಅಱವಣ್ಣಿಗೆ. see s. ಅಱ 2.

ಅಱವತ್ತು aṟavattu. see s. ಅಱ 4-.

***ಅಱವಱಗು aṟavaṟagu.** dry, drought. ನಿಶಾಚರ ಬಲಮಱವಱಗಾದ ಕಾಡನಳುರ್ವ ಬೇಗೆಯ ದಳ್ಳುರಿಯಂತೆ Pb. 12, 7 va.; Tu. ಅರೆ in ಅರೆಗಾಲ meaning summer.

ಅಱವು aṟavu. 1. = ಅಱಬು, etc. (My).

ಅಱವು aṟavu. 2. = ಅಱುವು, etc. knowledge, perception (My.; ಜ್ಞಾನ, ತಿಳವಳಿಕೆ G.) ಅಱವಿನ ಕಣೆ (Grj. 3, 36). ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀ ಎಮ್ಬುವ ಅಱವು ನಿನಗೆ ಉಣ್ಟೋ? (B. 4, 155).

ಅಱವೆ aṟave. 1. = ಅಱಮ್ಬೆ, etc. the state of being worn out, decayed, or digested; digestion (ಅಟ್ಕಮೆ Śmd. I, o. r. ಅಱವೆ). ಅಱವೆ, ಅಟ್ಕಮೆ ಎಮ್ಬ ನುಡಿಯು ಜೀರ್ಣದ ನಾಮಂ (Śm. 60; see o. r. below). ಅಱವೆ ಎನ್ದೊಡೆ ಜೀರ್ಣಂ (Bhn. 34; see o. r. below). 2, indigestion attended with purging (ಅನ್ನ ಪಚನವಾಗದೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಜಾಡಿಸುವದು, ಅಜೀರ್ಣ G.). this meaning appears also in the o. rs. of some MSS., viz. Śm. 60: ಅಱವೆ, ಅಟ್ಕಮೆ ಎಮ್ಬ ನುಡಿಯುಜೀರ್ಣದ ನಾಮಂ, and Bhn. 34: ಅಱವೆ ಎನ್ದೊಡಜೀರ್ಣಂ; see Kk. s. ಅಱಮ್ಬೆ. (Te. ಅಱಿಮು = ಅಜೀರ್ತಿ; ಅಱಕ, ಅಱುಕುವೆ = ಅಜೀರ್ತಿ; *cf.* ಅರಗು No. 2).

ಅಱವೆ aṟave. 2. -ವಿ. = ಅಱ 3, etc. cloth (C.; ಕಂಚುಕ Cb.; T. ಅಱುವೈ; Tu. ಅರುವೆ, ಅರ್ವೆ). ಮಾಣಿಕ್ಯವನ್ನು ಮಸಿಯಱವೇಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). see ಉರಟು-. — ಅಱವೆಗಣ್ಟು. a bundle of clothes (B. 3, 125; ಸಂಚಿ Cb.).

ಅಱಸು aṟasu. 1. to inquire after, to make researches, to seek, to search [ಅಗಳಸುರನುಯ್ದು ನೆಲನನಾದಿವರಾಹನಱಸಲೆನ್ದು ಸಕಳ ಜಳಚರಕಳಿತ ಜಳನಿಧಿಗಳಂ ಕಲಂಕುವನ್ತೆ Pb. 11, 70 va.; Ap. 4, 21 va.; Vr. 59, 18; Kr. 3, 128; Bv. 180; Cv. 296. 306]. (ಅನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; ಪುದುಂಕು Kk. 62; ಬೆದಕು Śm. 80). ಅಱಸುವುದು (ಮಾರ್ಗ Hlā.; ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ, ಮಾರ್ಗಣ, ಮೃಗಯೆ, etc. Nr.). ಅಱಸಲ್ಪಟ್ಟುದು (ಅನ್ವೇಷಿತ, ಗವೇಷಿತ, etc. Nr.). ಅಱಸಿ ಕೊಮ್ಬುದು (ಮಾರ್ಗ Mr. 475). ಛಲದಿಂ ಮುಯ್ಯೆಟ್ಟೆ ಸೂಟ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ ಅಱಸಿ, ಕೊನ್ದು ಇಕ್ಕಿದಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ (Śmd. 223). see Bp. 16, 22; 22, 17; 30, 27; 40, 58; 50, 69; 51, 49; 57, 68; Bh. 2, 4, 12; 3, 13, 24; Rśv. 13, 101; J. 2, 45; 3, 4; 4, 5; 5, 59; 10, 13. 19. 20; 15, 2; 25, 3; 26, 6; 29, 27; ಕಣ್ಣಱಸು.

ಅಱಸು aṟasu. 2. research, inquiry (ಪರ್ಯೇಷಣೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆ, etc. Nr.).

ಅಱಹೊಟ್ಟಿಗೆ aṟahoṭṭige. see s. ಅಱ 2.

ಅಱಿ aṟi. 1. to learn to know; to know; to understand [ಕಱಿತನ್ನು ಪೆಱರ ಬಗೆಯಂ ತೆಱಿದಿರೆ ಪೆಱರ್ಗಱಿಪಲಾರ್ಪವಂ ಮಾತಱಿವಂ Kr. 1, 15; Ap. 2, 9]. (ಜ್ಞಾನ Śmd. Dh.; ತಿಳಿ Śmd. Cm. 58. 94. 131. 135. 231); to be able (*cf.* ಅಱ್ 2; T., M.; Te. ಎರುಗು). P. ps. ಅಱಿದು or ಅಱಿತು (Śmd. 287), ಅಱಿದು (Bp. 40, 10. 15. 24), ಅಱಿತು (27, 12; 40, 10), ಅತರ್. ಅಱಿವುದು (ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ, ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ Hlā). ಅಱಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಬುದ್ಧ, ವಿದಿತ, ಬಾಧಿತ); ಅಱಿವ ಇಚ್ಛೆ (ಜಿಜ್ಞಾಸ); ನುಡಿಯಲ್ ಅಱಿಯದೆ ಕೇಳಲ್ ಅಱಿಯದೆ ಇರ್ಪಡೆ ಏಡಮೂಕನ್ ಎನಿಸುಗು; ಆವನಾನೊಬ್ಬಂಗೆ ಆವುದು ಅಱಿಯ ಬನ್ದುದು, ಅದಱಲ್ಲಿ ವಿಷಯಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಆವುದನಱಿಯದವಂ (ಅಜ್ಞ Mr. 239). ಅಱಿಯದಲ್ಲಿ (ಅಜ್ಞತೆ Nn. 124). see Śmd. 43. 58. 83. 94. 131. 135. 153. 173. 174. 176. 231. 263. 266. 277; Bp. 3, 52; 9, 25; 13, 3; 14, 9; 18, 65. 101; 29, 13; 32, 50; 34, 13; 38, 26; 40, 7. 83; 42, 28; 52, 14; 57, 65; 59, 22; 60, 42; 61, 3; J. 25, 38; 28, 29; 29, 7. 35. 37. 39; Rśv. 6, 11 va.; 13, 98. ಅಱಿಯೆನು ಅನ್ದರೆ ಅಱವತ್ತು ಗುಣ, ಬಲ್ಲೆನು ಅನ್ದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. — ಅಱಿಯೆನು ಅಮ್ಬುವದು ಅಱವತ್ತು ಗುಣ, ಕಾಣೆನು ಅಮ್ಬುವದು ಕೋಟಿಗುಣ. — ಅಱಿಯೆ ಎಮ್ಬುವದು ಆನೆಯ ಕೊಟ್ಟ ಕಲಿ! — ಅಱಿಯುವವನಿಗೆ (to him who only knows) ಇನ್ನೂ ಱು, ಬರೆಯುವವನಿಗೆ ಮುನ್ನೂಱು (Prvs.). — ಅಱಿಅಱಿ. rep. see Bp. 24, 63; 44, 68. — ಅಱಿಯದವ. -ಅವ. a stupid man (ವೈಧೇಯ, ಬಾಲಿಶ, ಬಾಲ, ಜಡ, ಮೂಢ, ಮನ್ದ, etc. Hlā.; Nr.; ಅತಿಮೂರ್ಖ, ಜಡ, etc. Mr. 224). — ಅಱಿವವ. -ಅವ. one who knows and can instruct (ದೇಷ್ಟ Mr. 239).

***ಅಱಿ aṟi. 2.** knowledge, etc., — ಅಱಿಮರುಳ್. a person bewildered by knowledge. ಅಱಿಮರುಳನನ್ತುಪಲುವಿಪ್ಪ Pb. 4, 74 va. (Cpr. 4, 59). *cf.* Tu. ಅರಿಮರ್ಲೆ.

ಅಱಿಕೆ aṟike. 1. knowing; knowledge, understanding; information, communication, representation [ಕೆಳೆಯನ ಕಿಯನಾಳ್ವಜ್ಜನೆಮ್ಮಜ್ಜನಿಪ್ಪಾಂಗನೆಯೆನ್ದಾರಾರನಾವಾವಱಿಕೆಯ ಭವಸಮ್ಬನ್ಧಮಂ ಕಣ್ಡು Ap. 3, 55]. (J. 26, 67; My.; T.; Tu.; Te. ಎರಿಕೆ, ಎರುಕೆ). ಸನ್ದ ಅಱಿಕೆಯ ಕಬ್ಬಿಗಂ (Śmd. 233). ಅಱಿಕೆಯುಳ್ಳವಳು. (ಪ್ರಜ್ಞೆ Nr.). ಸುರತದ ಅಱಿಕೆಯವಳು (ವೃಷಸ್ಯನ್ತಿ, ರತಾರ್ಥಿನಿ Hlā.). ಅಱಿಕೆ ಅಗಲ್ ಪಡುವದು (ಬುದ್ಧ, ಬುಧಿತ, etc. Si. 283). ಮೂಱು ಲೋಕಂಗಳಿಗೆ ಅಱಿಕೆ ಆಗೆ (Bp. 8, 6). see ಗುರ್ತಱಿಕೆ, ಮೊಗವಱಿಕೆ. — ಅಱಿಕೆನಾಯಕ. (Śmd. 207; Abh. P. 10, 136 va.). an intelligent leader; a carrier of intelligence. — ಅಱಿಕೆಮಾಡು. to make known, to give notice, to inform, to represent. ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಅಱಿಕೆ ಮಾಡಿದರು (B. 4, 156). see B. 3, 15; 4, 21. 30; Si. 260.

***ಅಱಿಕೆ aṟike. 2.** famous, important, choicest. ವಿಕ್ರಮನುಮಂ ಸೊಲ್ಪಿನಮಾವರ್ಜಿಸಿದಂ ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡಱಿಕೆಗಾಳೆಗಂಗಳೊಳೀತಂ Pb. 1, 25; ಎಮ್ಬಱಿಕೆಯ ಗುಣಮೇಱಱಿಯೊಳಂ..Ap. 4, 97.

ಅಱಿಕೆ aṟike. 3. = ಅಱಿಕೆ. the state of growing or being dry or parched. see ಬಾಯಱಿಕೆ.

ಅಱಿಕೆಕಾಱ aṟike-kāṟa. a man who knows (Rām. 6, 14, 22).

ಅಱಿಂಚು aṟicu. = ಅಱಚು, ಅಱುಚು, ಅರ್ಚು 2. to cry out aloud, to clamour, to bawl, to scream. ಕಣ್ಬೇನೆಯ ಕರಡಿಯ ಪೊಲ್ ಅಱಿಚುವಂ (Ch. v. 18, o. r. ಒಱಲುವಂ). ಬಹಳ ಅಱಿಚಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ, ಘೋಷಣೆ Si. 56). see Bp. 3, 79; 18, 63; 20, 22; 28, 9; 32, 43; 34, 16; 36, 15; 45, 7; 50, 58; 57, 48; 60, 28. 30. 31. 35; 61, 11. [Tu. ಅರೆದ್ಪು].

ಅಱಿತೆ aṟi-ta. (Śmd. 247). knowledge, perception (ವೇದನೆ Hlā.; ತಿಳಿವಳಿಕೆ Śmd. 232 Cm.). ಅಱಿತವುಳ್ಳವಂ (Bp. 40, 24). see ಮೊಗವಱಿತ; Abh. P. 9, 3.

ಅಱಿತು aṟitu. = ಅಱಿದು. P. p. of ಅಱಿ 1.

ಅಱಿಪು aṟipu. = ಅಱುಪು, etc. to make known, to let know, to inform, to communicate, to reveal. ಅಱಿಪುವದು (ಗನ್ಧನ Mr. 531). ಕಿಱಿದಱಿಯೊಳ್ ಪಿರಿದುಮನ್ ಅರ್ಥಮನ್ ಅಱಿಪಲ್ [Kr. 1, 15]. (Śmd. 135). ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಧರೆಗೆ ಅಱಿಪಲ್ಕೆ (Rśv. 12, 39).

ಅಱಿಮೆ aṟime. = ಅಱಿವೆ 3. knowledge (My.).

***ಅಱಿಯಮಿಕೆ aṟiyamike.** ignorance. ಅಱಿಯದಿದಂ ಮಾಡಿದೆನೆನ್ನಱಿಯಮಿಕೆಗೆ ಸೈರಿಸೆಂದು Pb. 6, 58.

ಅಱಿಯಮೆ aṟiyame. knowledge, acquaintance (Abh. P. 7, 116 va.; Cpr. 4, 2; Abh. P. 8, 45; 11, 54).

ಅಱಿಲ್ aṟil. 1. = ಅಱಿಲು. a star (ನಕ್ಷತ್ರ Śmd. II; ಮೀನ್, ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 10 *b.*; ಮೀನ್, ನಕ್ಷತ್ರ 80; ಮೀನ್, ತಾರಗೆ, ತಾರೆ, ತಾರಕೆ Śm. 16. 106). — ಅಱಿಲ್ಬಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. the star-road: the sky (ಮೀನ್ಬಟ್ಟೆ, etc., ಆಕಾಶ Kk. 12: ಅಮ್ಬರ, ಬಾನ್, ಎಲರ್ವಟ್ಟೆ, ಆಗಸ, ಸಗ್ಗಿಗವಟ್ಟೆ Śm. 14).

ಅಱಿಲ್ aṟil. 2. = ಅಟಲ್, ಅಟ್ಲು, ಅಡಲು 3, ಅಡ್ಲು, ಅಱಲ್, ಅಱುಲು, ಅರ್ಲ್, ಅರ್ಲು 3, ಹಡ್ಲು. mud, clay (ಕೆಸಱು Ct. II, 45; Kk. 24, o. rs. ಅಟಲ್, ಅಱಲ್, ಅಱುಲ್; ಪಂಕ Śm. 14; T. ಅಱಲ್, black sand; water; ಅಜಱು, ಅಳಱು, ಅಳ್ಳಲ್, mud; loam; *cf.* ಅಡುಸು).

ಅಱಿವು aṟivu. = ಅಱವು 2; ಅಱು 5, ಅಱುವು. knowledge, perception [ಪುಟ್ಟಿದೊಡಾತನೊಳಱಿವೊಡವುಟ್ಟಿದುದು Pb. 1, 24]; (Cpr. 6, 84). (ಸಂವೇದ, ವೇದನ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಯ Nn. 137, Mr. 493). see Bp. 10, 55; 35, 22; 40, 60; 44, 50; 55, 53; J. 28, 4. ಅಱಿವ ನೆನಹಂ (ಗತಿ Mr. 468). ಸುರಗುರುವಿನ ಅಱಿವು (Śmd. 66. 133). ಸನ್ದ ಅಱಿವನ್ ಅಱಿದ ಸತ್ಪುರುಷರೆನಿಪರು ನೊನ್ದು ಸಯ್ರಿಪರು (Sp.).

ಅಱಿವೆ aṟive. 1. = ಅಱವೆ 1, No. 2. indigestion attended with purging (S. Mhr.).

ಅಱಿವೆ aṟive. 2. -ವಿ. = ಅಱ 3, etc. cloth (My.). see B. 1, 9. 14. 24; 3, 32; 4, 28. ಅಱಿವೆಯ ಹಱಿಕಿಗೆ ಗೋಣೀ ತ್ಯಾಪೆ ಹಚ್ಚ್ಯಾರೋ? (Prv.). — ಅಱಿವೆ ಅಚ್ಚಡ. dupl. (My.). — ಅಱಿವೆ ಅಂಚಡಿ. dupl. (B. 2, 33).

ಅಱಿವೆ aṟive. 3. = ಅಱಿಮೆ. (My.)

ಅಱಿಸು aṟisu. to cause to know or to be known, to make known, to communicate, to inform. ಅಱಿಸುವ ಕಾರ್ಯ (ಗನ್ಧನ, ಹೇಟುವನ್ತಾ ಕಾರ್ಯ Nn. 161). ನೆಲದೊಳ್ ಪಗೆ ಪುಗೆ ಫಣಿವೊಲ್, ಒಳ ಪೊಕ್ಕಳ ಅಱಿಸಿದಂ (Śmd. 28).

ಅಱಿಹ aṟiha. knowledge; informing. ಸಮ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಱಿಹ (ಪ್ರಮಿತಿ, ಪ್ರಮೆ Nr.). ಪರರ (= ಪರರಂ) ಚೇಷ್ಟೆಯಿನ್ದೆ ಅಱಿಹಂ (ಭೃಕುಟಿಭಂಗ-ಅದ್ಯಂಗವಿಕಾರ Nr.).

ಅಱಿಹು aṟihu. = ಅಱುಪು, etc. ದೃಷ್ಟವಾದವನ್ ಅಱಿಹಿದಪಂ (Bp. 51, 49).

14

ಅಱು aṟu. 1. = ಅಱ 1, ಅಱು 2. — ಅಱುಗೆಱೆ. -ಕೆಱೆ. (Śmd. 204). a dry tank. [—ಅಱುನೀರ್. water left after evaporation. ಮಱುಗಿ ದಱುನೀರ ಮೀಂಗಳವೊಲಾದರ್ Vr. 57, 13].

ಅಱು aṟu. 2. = ಅಱ 2. virtue, charity, etc. — ಅಱುಗುಲಿ. -ಕುಲಿ. = ಅಱ-, q. v. a violator of charity; [a violator of mercy. ಕೆಱಪತಿ ಪಾರ್ದಿರ್ಪಂ ಮಾಯ್ದು ಅಱುಗುಲಿ ಜವಂ Ap. 4, 76]. 2, a huntsman (ಬಿಯಂದ, ಬಿಲ್ಲ Kk. 39, o. r. ಅಱಗುಲಿ). — ಅಱ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to lay hold of charity, love or goodwill. see ಗುಣಕಱುಗೊಳ್.

ಅಱು- aṟu. 3. = ಅಱ 4-, ಅರ್ 2-, ಅಱು 4, ಅರ್-. six. — ಅಱುದಿಂಗಳ್.-ತಿಂಗಳ್. = ಅಱ ದ್ದಿಂಗಳ್. six months. [ಅಜಿಭರಮುಂ ಸಾರ್ಚಿತ್ತ ದೇಶೆನ್ದು ಮುನ್ನಱ ದಿಂಗಳ್ ಜಱ ಚುತ್ತು ವಿರ್ಪುದೆ Pb. 9, 92; Ap. 3, 3 va.; Vr. 147, 5]. ಅಱುದಿಂಗಳಂ ತಳ್ದಿದಂ (Śmd. 157). ಅಱ ದಿಂಗಳಾಯುಮ್ ಉಣ್ಬ (224).—ಅಱುನೂಱು. six hundred (Śmd. 224). — ಅಱ ನೂರ್. = ಅಱುನೂಱು. see ಸಾವಿರಱುನೂರ್. — ಅಱುದ್ದಿಂಗಳ್. -ಂ-ತಿಂಗಳ್. = ಅಱುದಿಂಗಳ್ (a usual ಸಂಖ್ಯಾನ Śs.). — ಅಱುಮೊಗ. six faces. 2, the six-faced one: Ṣaṇmukha (ಗುಹ Śm. 4). — ಅಱುಮೊಗನಯ್ಯ. -ನ ಅಯ್ಯ. Ṣaṇmukha's father: Śiva (Śm. 2). — ಅಱುಮಡಿ. -ಮಡಿ. six folds; six-fold (Śmd. 224). — ಅಱುವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಅಱವತ್ತು. sixty [ಅದುಕಾರಣದಿನ್ದಿಲ್ಲಿಗೆಱುವತ್ತು ಯೋಜನದೊಳಿನ್ದ್ರಪ್ರಸ್ಥವೆಪ್ಪುದು ಪೊಱಲಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ Pb. 4, 8 va.]. (Śmd. 224.). ಜನೆ ಕಿಱ ಜನೆ ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ, ಷಷ್ಟಿಕವ್ ಎಪ್ಪ ನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಯವ್ಯ, ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ. Nr.). ಹಲವು ಧಾನ್ಯಂಗಳ್ ಅಱುವತ್ತು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬೆಳವವು (ಕೆಯ್ಗಳ್) ಷಷ್ಟಿಕ್ಯಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 94). ನಾಡಿ ಅಱುವತ್ತು ಅಗಲ್ ಒನ್ದು ತಿಥಿ ಅಕ್ಕು (Mr. 68). ಅಱುವತ್ತು ವರ್ಷ (B. 3, 115). ಮುನ್ದೆ ಪುರಮ್ ಇದೆ ವಾರಣಾವತವು, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅಱುವತ್ತು (Bh. 1, 8, 77). — ಅಱುವತ್ತು ಮೂವರ್. sixty-three persons. 2, the sixty-three Śiva devotees of old, enumerated by the Liṅgavantas (Bp. 10, 8; 22, 1; 53, 38). — ಅಱುವತ್ತೇೞು. sixty-seven. ಅಱುವತ್ತೇೞುಂ ಕನ್ದದೊಳ್ (Bhn. 68). — ಅಱುವತ್ತೊನ್ದು. sixty-one. ಅಱುವತ್ತೊನ್ದು ಸನ್ಧಿಗಳು (Bp. 61, 91). — ಅಱುವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. six fingers. ಎಡವ ಅಂಘ್ರಿಗೆ ಅಱುವೆರಲಾಗಿ ದಿವದೊಳ್ ಉತ್ಪನ್ನಂ (J. 28, 14).

ಅಱು aṟu. 4. to be severed or disjoined; to be cut asunder; to cease, to end (T., M.; R.; Te. ಅರು, to be broken or destroyed; see ಅಡೆ 6). — ಅಱುಲ್ಪೋಗು. (?) -ಪೋಗು. to be severed or split (Abh. P. 7, 97).

ಅಱು aṟu. 5. = ಅಱುವು. — ಅಱುಮಱು. = ಅಱುವು ಮಱುವು (My.).

ಅಱುಗುಲಿ aṟuguli. see s. ಅಱು 2,

ಅಱುಚು aṟucu. = ಅಱಚು, etc. to cry aloud, etc. (ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ Śmd. Dh.; My.).

ಅಱುತು aṟutu. a P. p. of ಅಱ್ 2, q. v.

ಅಱುಪು aṟupu. = ಅಱಿಪು, ಅಱುಹು, ಅಱುಪು 1. to make known, etc. see Ch. v. 36. 70. 108. 235; Bp. 1, 15. 59; 18, 3; 49, 30; 50, 49; 57, 7; 58, 38; 60 sum.; J. 5, 29. 30. 40. 42; 28, 59; Grj. 4, 60.

ಅಱುಬು aṟubu. = ಅಱಬು, etc. (My.).

ಅಱುಲು aṟulu. = ಅಱಲ್ 2, etc. Mud (C.). — ಅಱುಲುಗದ್ದೆ. a muddy paddy field, one made ready for receiving seedlings (My.).

ಅಱುವಡಿ aṟuvaḍi. sixfold. see s. ಅಱು 3-.

ಅಱುವರ್ aṟuvar. = ಅರ್ವರು. six persons [ಅಱ್ತು ಹಿಡ್ತು ಗರ್ಭ ಬ್ರಹ್ಮ ಮನಸ್ಸಪ್ಪುವದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದಱುವರ್ಗೆ ... Pb. 60 va.]. (My.; T.). ತಮ್ಮುತಱುವರ್ (Śmd. 180). ... ನಳ, ಪುರುತ್ಸವ (*i. e.* ಪುರುಕುತ್ಸ?), ಪುರೂರವ, ಸಗರ, ... ಎನಿಪ್ಪರ್ ಅಱುವರ್ ಅತ್ಯವಿರಲದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ್ ಅಕ್ಕು ... ಶ್ಲೋಕರ್ ಎಪ್ಪ ನಾಮಂ (Mr. 263).

ಅಱುವಿಲಿ aṟuvu-ili. [devoid of knowledge; an ignorant person]. see s. ಅಱುವು.

ಅಱುವು aṟuvu. = ಅಱಿವು. knowledge (C.). — ಅಱುವಿಲಿ. -ಇಲಿ 1. devoid of knowledge (Bp. 24, 56). — ಅಱುವು ಮಱುವು. = ಅಱು ಮಱು, ಅಱುಹು ಮಱುಹು. silliness, foolishness, dotage (C.).

ಅಱುವೆ aṟuve. = ಅಱ 3, etc. cloth (ಬಟ್ಟೆ Śm. ...; ... Kk. 54). see Bp. 21, 19; 23, 33; 44, 1.

ಅಱುಹು aṟuhu. 1. = ಅಱುಪು, etc. to make known, etc. see Bp. 14, 22; 50, 18; 51, 5; 53, 12; 60, 38; Bh. 1, 8, 66. 78; J. 27, 11.

ಅಱುಹು aṟuhu. 2. (= ಅಱಿವು, etc.). knowledge, perception (My.; Si. 36. 409). ಅಟ್ಟೆ ಅಡಿಗೆಯ ರುಚಿಯನು ಹಟ್ಟು ... ಬಲ್ಲವೇ? ಶ್ರೇಷ್ಠರೆನ್ದು ಎನಲು ಬೇಡಾ! ಅಱುಹಿನ ಆ ಬಟ್ಟೆ ಬೇಱೆ (Sp. ...). —ಅಱುಹು ಮಱುಹು. = ಅಱುವು ಮಱುವು. (My.).

ಅಱೆ aṟe. 1. to strike, to slap, to beat (ತಾಡನ Śm. 117; T., M.; *cf.* ಅಡೆ 3, No. 2).

ಅಱೆ aṟe. 2. a slap, a stroke (T., M.; R.). [-ಅಱೆಯೞು. -ಏಱು. a wound caused by blow. ಪುಬ್ಬಕೋಟಪರಿಸಂಪ್ಕವರಂ ಪರಪೂಯು ಕಳ್ಳರಾಯಿಲಮುಱೆಯೇಱು ಮಾರಿಪಸವಿಟ್ಟು ಬಱಂ ಪೆಱವುಂ ಭಯಂಗಳ್ Ap. 1, 52. —ಅಱೆಯೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. to (gently) stroke and press. ನೆತ್ತಿಯೊಳೆಱೆದೆಱೆದಿನಿಸಱೆಯೊತ್ತಿ ಬಱುಕ್ಕಿಱುಯೆ ಪೊಸದು ಜಡೆಗೊಣ್ಡರ್ದ Pb. 12, 154].

ಅಱೆ aṟe. 3. to lose one's form, to be disfigured or defaced (ಸ್ವರೂಪಾಭಾವ Śmd. Dh.; ರೂಪುಗೆಟ್ಟುದು Śm. 117; *cf.* ಅಡೆ 6).

ಅಱೆ aṟe. 4. a stone, a rock, a slab [ವಾಡೆಗಳನಱೆಯೊಳ್ ಪ್ಪಿಂ ತೀಡುತ್ತುಂ Pb. 3, 28; ಅಱೆಯೊಳಗಣ ಘನವು, ಸುಳುಹು ಅಡಗಿದ ಸೂತಕ ಇನ್ನಾಗದಯ್ಯಾ Cv. 73. 1249]. (ಶಿಲೆ Śmd. Dh.; ಉಪಲ Śm. 117; My.; T.; J. 2, 9; 10, 31). ಅಱೆಯಂ ಸೀಳುವಡೆ ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಲ್, ಅಹುದೇ? (Śś. 11). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ರನ್ನದ ಅಱೆಗಳಿಂ, ಕೆಱೆಗಳಿಂ...ಆ ದೇಶಮ್ ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ದುದು (C. Bp. 11, 4). see ಪಾಸಱೆ.

ಅಱೆ aṟe. 5. = ಅರೆ 6, q. v. — ಅಱೆಯಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. (Abh. P. 9, 71; 14, 117, where in both places the ಱ್ is in the MS.). = ಅರೆಯಟ್ಟು. to run after, to chase, to pursue (ಅನುಧಾವನ Śmd. Dh., o. r. ಅರೆ-; ಎಟ್ಟಟ್ಟು Kk. 66, o. r. ಅರೆ-; see Śs. s. ಎಟ್ಟಟ್ಟು). ಎನ್ತಹ ಬಲ್ಲಿದರನ್ ಅಱೆಯಟ್ಟಿ (or ಅರೆ-) ಕುಟ್ಟುವನು (Bp. 21, 15). ಭಕ್ತರು ತನ್ನನ್ ಇನ್ತು ಅಱೆಯಟ್ಟುವರೊ? (or ಅರೆ-, 26, 29; see also 13, 15; 14, 31). see Bh. 3, 13, 1; Rśv. 6, 11 va.; Grj. 1, 88; J. 13, 50; 27, 40.

-ಅಱೆ aṟe. 6. = -ಅಡೆ 2. see ಪೊಟ್ಟಱೆ, ಸಮುಳ್ಳಱೆ.

ಅಱ್ಕಾರ aṟ-kāra. the syllable ಅಱ್ (Śmd. 134).

ಅರ್- ar. 1. = ಅರ 2-, etc. half. — ಅರ್ಕಾವಳಿ. ಅರ್-ಕಾ-ಅವಳಿ. = ಅರ್ಕಾವೊತ್ತು. (C.). — ಅರ್ಕಾವೊತ್ತು. = ಅರಕಾವೊತ್ತು. (My.). — ಅರ್ತಲೆನೋವು. = ಅರತಲೆನೋವು. (My.).

ಅರ್- ar̤. 2. = ಅಱು 3-, etc. six. — ಅರ್ನೂರ್ಱು. = ಅಱುನೂಱು. (My.). — ಅರ್ವತ್ತು. = ಅಱುವತ್ತು. (C.).

ಅರ್- ar. 3. = ಅಣ್ 2-. — ಅರ್ನಾಲಿಗೆ. = ಅಣ್ಣಾಲಿಗೆ. (My.).

ಅರ್ಕ arka. 1. ಅಕ 2, ಅಕ್ಕ 2, ಅಗ 1, ಎಕ್ಕ 1, ಎಕ್ಕೆ, ಎರ್ಕ, ಯಕ್ಕ. a ray of light; radiance (ಸಂಕಾಶ, ಪ್ರಭೆ Nn. 13). 2, *the sun* (ವನೇಜಮಿತ್ರ, ಸೂರ್ಯ 13; ದಿನಪ Mr. 503). 3, *crystal* (ಸ್ಫಟಿಕ, ಪಳುಕು 13; ಸ್ಫಟಿಕ 503). 4, copper (metal). 5, Indra (ವಾಸವ, ಇನ್ದ್ರ 13; ಸುರಪ 503). 6, the celestial tree (ಕಲ್ಪಭೂಜ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ 13). 7, *swallow wort, Calotropis gigantea* (ಎಕ್ಕೆ 13, 503). 8, marvellous; a marvel (ವಿಚಿತ್ರ, ಆಶ್ಚರ್ಯ 13). 9, N. of a metrical foot (Ch.). 10, the number twelve (Ch.). 11, ತಪ್ಪಿಗೆ (G.).

ಅರ್ಕ arka. 2. = ಅರಕು No. 1. ಸಾರಾಯಿಯ ಅರ್ಕ (B. 4, 71).

ಅರ್ಕಜ arka-ja. Śani (My.).

ಅರ್ಕಪರ್ಣ arka-parṇa. *the plant Calotropis gigantea* (ಎಕ್ಕೆಗಿಡ G.).

ಅರ್ಕಬನ್ಧು arka-bandhu. *a name of Buddha or Śākyasiṁha.*

ಅರ್ಕಮರೀಚಿ arka-marīci. N. of a vṛitta (Ch.).

ಅರ್ಕವಾರ arka-vāra. Sunday (My.).

ಅರ್ಕಾಶ್ಮ arka-aśma. the sun-stone: *crystal.*

ಅರ್ಕೆ arke. = ಅಕ್ಕೆ 1, ಅಟ್ಟೆ 1. weeping, lamentation. ಪಿರಿದ ಅರ್ಕೆ (ವಿಲಾಪ, etc. Mr. 396, o. r. ಅಕ್ಕೆ).

ಅರ್ಗಡ argaḍa. = ಅರ್ಗಲ. an impediment.

ಅರ್ಗಲ argala. = ಅಗುೞಿ, etc., ಅರ್ಗಲೆ, ಅರ್ಗಳ. *a bolt to fasten a door;* a lock.

ಅರ್ಗಲಿಕೆ argalike. = ಅಗ್ಗುೞಿಕೆ. a small door-pin, a bolt.

ಅರ್ಗಲೆ argale. = ಅರ್ಗಲ, ಅರ್ಗಟೆ. *a bolt to fasten a door.*

ಅರ್ಗಳ argaḷa. (*cf.* ಅರ್2 & ಅರ್ಗಳ?). = ಅಗ್ಗಳ, etc. greatness, eminence; excess. 2, a great, superior or eminent man (Śmd. 159, o. r. ಅಗ್ಗಳ). — ಅರ್ಗಳದೇವ. N. of a Jaina poet who finished his Kannaḍa Candraprabha purāṇa in A. D. 1189; he says at its conclusion: ಏಕಾದಶಶತಮುಮ್ ಮ। ತ್ತೇಕಾದಶಮ್ ಆಗೆ ಶಕನೃಪಾಬ್ದಂ ಸೌಮ್ಯ॥ ಪ್ರಾಕಟವರ್ಷದ ಚೈತ್ರಸಿ। ತೈಕಾದಶಿ ಅನ್ದು ನೆಗೞ್ದುದೀ ಕೃತಿರತ್ನಂ॥.

ಅರ್ಗಳ argaḷa. = ಅರ್ಗಲ, etc. (ಬಿಯ್ಯಗ Nn. 116).

ಅರ್ಗಳಿಕೆ argaḷike. = ಅಗ್ಗುೞಿಕೆ, q. v.

ಅರ್ಗಟೆ argaḷe. = ಅಗ್ಗುೞಿಕೆ, q. v.

ಅರ್ಘ argha. = ಅಗ್ಗ 1, etc. *price, cost, worth* (ಬೆಲೆ Mr. 482). 2, *an offering of various ingredients* (rice, flowers, water, etc., or of water only) *to gods or venerable men* (ಸತ್ಕರಣೆ 482). ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಘಮಂ ಪಾರ್ವುದು (ನೀವಾಳ, etc. Nr.).

ಅರ್ಘ್ಯ arghya. valuable. 2, venerable. 3, price, worth (ಬೆಲೆ, ಮೌಲ್ಯ Nn. 102). 4, *an offering of various ingredients to gods or venerable men* (ಸತ್ಕಾರ 102).

ಅರ್ಚ arca. splendor (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು Nn. 106). 2, the sun (ದ್ಯುಮಣಿ, ಸೂರ್ಯ 106). 3, invocation, worship (ಆಹ್ವಾನ, ಕರೆವುದು 106).

ಅರ್ಚಕ arcaka. = ಅಚ್ಚಿಗ. worshipping; a worshipper; [a temple priest]. (Bp. 1, 32; 4, 53; 13, 1; 22, 54).

ಅರ್ಚನ arcana. praising. 2, worship, homage (ಶಾಂಟಿತ, ಸಯಿಜ್ಜಿತ Mr. 449). see ಅಭ್ಯರ್ಚನ.

ಅರ್ಚನವಿಧಿ arcana-vidhi. a manner of worship or homage. see ಪೂಜಿಸು.

ಅರ್ಚನೆ arcane. = ಅಚ್ಚನೆ. *worship, homage* (Bp. 43, 52). — ಅರ್ಚನೆಗೆಯ್. to worship (Bp. 12, 16). — ಅರ್ಚನೆ ಸಲಿಸು. to offer worship (Bp. 26, 51).

ಅರ್ಚಿ arci. *flame.* 2, one of the seven tongues of Agni (Mr. 46). 3, Tbh. of ಅರ್ಚಿಸ್, light, lustre (ಪ್ರಕಾಶ, ಬೆಳಕು G.).

ಅರ್ಚಿತ arcita. *worshipped, revered.* 2, *saluted, honored.* 3, *good.*

ಅರ್ಚಿಱು arcir̤u. to shrink, to contract (v. i., Abh. P. 9, 151; *cf.* ಅರ್ 2).

ಅರ್ಚಿಷ್ಮತಿ arcis-mati. the wife of Agni (My.).

ಅರ್ಚಿಷ್ಮನ್ತ್ arcis-mant. -ತ್. flaming, brilliant. 2, *fire*; Agni.

ಅರ್ಚಿಸ್ arcis. *flame*; a ray of light. 2, shine, lustre.

ಅರ್ಚಿಸು arcisu. to worship, to honor; to give an offering (Śmd. 165; Bp, 3, 46; 4, 48; 18, 47; 29, 28; 39, 41; 41, 25; 43, 19; 45, 46; 46, 54. 55; 49, 19; 51, 60; 52, 5; 56, 49; 60, 8; 61, 52; J. 30, 40). ಅರ್ಚಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಶಾಂಟಿತ, ಸಂಜ್ಜಿತ Hla.).

ಅರ್ಚು arcu. 1. to emit indistinct or inarticulate sounds (ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ Śmd. Dh., o, r. ಪರ್ಚು).

ಅರ್ಚು arcu. 2. = ಅಱುಚು, etc. to cry aloud, etc. (My.).

ಅರ್ಚುಗ arcuga. (Tbh. of ಅರ್ಚಕ). worshipper; worshipping (ದೇವಪೂಜೆ Ct. I, 24, o. r. ಪರ್ಚುಗ).

ಅರ್ಚೆ arce. *worship, homage.* 2, *an image or idol* (*cf.* ಅಚ್ಚೆ). see Mr. s. ಬಲಿ.

ಅರ್ಜ arja. = (ಅರ್ಜಿ), ಅರ್ಜು. (B. 5, 202. 269; Mhr., H.).

ಅರ್ಜಕ arjaka. = ಅಜ್ಜಿಗ, etc. procuring; acquiring, earning (ಗಳಿಸುವವನು G.). 2, *the plant Ocymum gratissimum* Lin. 3, (N. of several other plants, also of) ಬಿಳೇ ಹೂವಿನ ಜಾಲೆಯ ಮರ (G.).

ಅರ್ಜನ arjana. (= ಅರ್ಜನೆ). procuring; acquiring, gaining; gathering. see ಉಪಾರ್ಜನ, etc.

ಅರ್ಜಿ arji. a written petition; a humble representation (C.; B. 5, 159. 236; Mhr., H.).

ಅರ್ಜಿತ arjita. (= ಅರ್ಜಿತ). acquired, gained, earned (Śmd. 64 Mdb.).

ಅರ್ಜಿದಾರ arji-dāra. a man who presents a written petition (My.).

ಅರ್ಜಿಸು arjisu. (= ಅರ್ಜಿಸು). to acquire, to gain, to earn (Bp. 29, 9).

ಅರ್ಜು arju. = ಅರ್ಜ. a petition; a humble representation (C.).

ಅರ್ಜುದಾರ arju-dāra. a petitioner (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಅರ್ಜುನ arjuna. *white* (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 112; ಬಿಳ್ಪು Mr. 508). 2, silver. 3, gold (ಸುವರ್ಣ, ಚಿನ್ನ 112; ಸುವರ್ಣ 508). 4, *grass* (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 112; ಪುಲ್ 508). 5, *the tree Terminalia arjuna* W. & A. (ವೃಕ್ಷಭೇದ 112; ಮತ್ತಿ Mr. 508 & 113; ಮಱ್ತ Śs.). 6, healthy (ನಿರುಜ, ರೋಗವಿಲ್ಲದವನು 112). 7, Arjuna, one of the five Pāṇḍavas (ಪಾರ್ಥ 112; ವಿಜಯ, ಪಾರ್ಥ 94; ಇನ್ದ್ರಜ Mr. 508; ಫಲ್ಗುನ Mr. 264; Śmd. 116. 284).

ಅರ್ಜುನಿ arjuni. a procuress, a bawd. 2, *a cow.* 3, Arjuna's son Babhruvāhana (J. 22, 16. 32; 23, 2. 31; 24, 30. 32. 37. 40).

ಅರ್ಣ arṇa. (= ಅರ್ಣ). being in motion. 2, water (ರಮ್ಯ ಉದಕ Nn. 62; ಉದಕ 81; ವನ್ದನ, ಉದಕ 37; ಉದಕ Mr. 404; *cf* ಅರ್ಣಸ್).

ಅರ್ಣವ arṇava. (= ಅರ್ಣವ). being in motion. 2, *the ocean.*

ಅರ್ಣವಜಾತ arṇava-jāta. the moon (Ch. v. 296, o. r. ಅರ್ಣೋಜಾತ).

ಅರ್ಣಸ್ arṇas. *water.*

ಅರ್ಣೋಜಾತ arṇas-jāta. a lotus (Ch. v. 296, o. r. ಅರ್ಣವಜಾತ).

ಅರ್ತಗಲ artagala. = ಅರ್ತಗಲ. the plant Barleria caerulea Roxb. ಕರೇ ಹೂವಿನ ಗೋರಟ್ಟೆಯು ಗಿಡ G.).

ಅರ್ತನ artana. censuring. 2. *censure, abuse.*

ಅರ್ತಿ arti. = (ಅಟ್ಟ 2), ಅಲ್ತ್ರು. (Śmd. 1). love; wish, desire (My.). 2, that is lovable or pleasant, that causes pleasure or fun, as a feast, etc.; pleasure, fun (C.). [ಸುಪ್ರಭಾತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ತಿಯಿಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ನೆನೆದರೆ ತಪ್ಪುವುವು ಅಪಮೃತ್ಯು ಕಾಲಕರ್ಮಂಗಳಯ್ಯಾ Bv. 177]. ಹಿಡಿ ಹಿಡಿದುಕೊಣ್ಡು ಅರ್ತಿಯಲಿ ಬೆಪ್ಪಿಡದೆ...ಮಾಯೆ ತನ್ನತ್ತಿ ನಡೆಯ ಕಲಿಸಿದಳ್ ಅಂಜಿಕೆವಿಣ್ಡಗೆ (Prll. 3, 32). see Bp. 5, 22; 6, 12. 28; 8, 15; 12, 49; 15, 27; 25, 1; 27, 15; 28, 16; 30, 15; 32, 5; 38, 32; 40, 39; 43, 29; 57, 34; Mr. 3. ಅರ್ತಿಗೆ ಬಳೇ ತೊಟ್ಟು ಕೆಯ್ ಕೊಡಹಿದರೆ ಹೋಗುವದೊ? (Prv.). — ಅರ್ತಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to spoil or frustrate a wish, etc. (Bp. 5, 31).

ಅರ್ತಿ arti. 1. = ಅರ್ತಿ 1. *pain.* 2, *the end of a bow* (ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿ G.). 3, a bag (ಚೀಲ Mr. 358).

ಅರ್ತಿ arti. 2. Tbh. of ಅರ್ಥಿ. (My.).

ಅರ್ತಿಕಾಱ arti-kāṟa. = ಅಲ್ತ್ರುಕಾಱ. a paramour; a man of pleasure (Bp. 40, 47).

ಅರ್ತಿಕೆ artike. = ಅತ್ತಿಕೆ, etc. an elder sister.

ಅರ್ತಿಗ artiga. a man who is struck by calamity or afflicted (My.). 2, a merchant (My.). 3, a man who loves or desires (Abh. P. 7, 9. 11).

ಅರ್ತಿಸು artisu. to love; to be pleased with (Bp. 40, 37; 54, 72).

ಅರ್ತಿಸು artisu. Tbh. of ಅರ್ಥಿಸು. (My.).

ಅರ್ತು aṟtu. 1. = ಅಱತು 1, ಅಱುತು. P. p. of ಅಱ್ 2.

ಅರ್ತು aṟtu. 2. = ಅಱಾತು, etc. P. p. of ಅಱು 1. (C.).

ಅರ್ಥ artha. asking, begging; desire; request. 2, *aim, purpose, object* (ಅಭಿಪ್ರಾಯ Mr. 497). 3, advantage, use, utility (ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 156; ಪ್ರಯೋಜನ Mr. 497). 4, *cause, motive, reason.* 5, a thing. 6, *business, affair,* 7, *wealth, property* (ಧನ, ವಸ್ತು 156; ದ್ರವ್ಯ 497). 8, *meaning, signification* (ಶಬ್ದನಿರೂಪಣ, ಶಬ್ದಾರ್ಥ 156; ಅಭಿಧೇಯ 497). 9, ಜೀವ 156. 10, manner, kind, sort. 11, a request, suit, petition. 12 *prohibition.* see Śmd. 154; Kāvy. II, 1, 6-11; II, 2, B, 1. 2; III, 3, B, 156. ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಆದರೂ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಅರ್ಥಕ arthaka. = ಅರ್ಥ (at the end of compounds). see ನಿರರ್ಥಕ, ವ್ಯರ್ಥಕ.

ಅರ್ಥಕರಿ artha-kari. = ಅರ್ಥಕಾರಿ. (My.).

ಅರ್ಥಕಾರಿ artha-kāri. causing profit, useful, as a work (My.).

ಅರ್ಥಖಣ್ಡನ artha-khaṇḍana. refutation of another's meaning (Grj. 2, 106 va.).

ಅರ್ಥಘಟನೆ artha-ghaṭane. effecting or bringing about a meaning (Śmd. 28)

ಅರ್ಥತ್ವ arthatva. the state of having the meaning, etc. of. see Kāvy. III, 3, B, 148; Bp. 2, 36.

ಅರ್ಥದ artha-da. conferring riches; Kubēra (Mr. 54, o. r. ಅರ್ಥಪ).

ಅರ್ಥದಾಪನ artha-dāpana. *causing to give or restore property.*

*ಅರ್ಥದುಷ್ಟ **artha-duṣṭa.** one of the flaws in poetry. Kr. 1, 62.

ಅರ್ಥದೃಕ್ artha-dṛik. one who looks for the real import: a judge (ಪಾರ್ಥಿವಾಕ, ನ್ಯಾಯವಿಧ Mr. 268, o. r. ಪಾರ್ಥಿಪಾಲ).

ಅರ್ಥನ arthana. = ಅರ್ಥನೆ. see ಸಮರ್ಥನ.

ಅರ್ಥನಾಥ artha-nātha. the lord of riches: Kubēra.

ಅರ್ಥನಾಥಸಖ arthanātha-sakha. Kubēra's friend: Śiva (Bp. 46, 49).

ಅರ್ಥನಿಶ್ಚಯ artha-niśćaya. *ascertainment.*

ಅರ್ಥನೆ arthane. begging, asking; *a request.*

ಅರ್ಥಪ artha-pa. = ಅರ್ಥನಾಥ. (ಕುಬೇರ Mr. 54, o. r. ಅರ್ಥದ).

ಅರ್ಥಪತಿ artha-pati. = ಅರ್ಥಪ. (My.).

ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ artha-prayōga. application of wealth as to trade, usury, etc.; *the profession of usury.*

ಅರ್ಥಪ್ರಾಣವಪುಸ್ artha-prāṇa-vapus. property, life, and body (Bp. 21, 1). *cf.* ತನುಮನಧನ, ಪ್ರಾಣಾಂಗವಿತ್ತ, ಶರೀರಪ್ರಾಣಾರ್ಥ, ಹರಣದೇಹಾರ್ಥ.

ಅರ್ಥಲಮ್ಬಿ artha-lambi. being attached to the meaning of; a word which has the meaning of (Śmd. 262).

ಅರ್ಥವನ್ತ artha-vanta. a man of property (My.).

ಅರ್ಥವಶ artha-vaśa. the power of a meaning (Śmd. 114).

ಅರ್ಥವಾದ artha-vāda. explanatory remark. 2, speech or expression having a certain object. 3, *praise.*

ಅರ್ಥವಿಸು arthavisu. to explain, to expound. — ಅರ್ಥವಿಸು, ಅರ್ಥವಿಸು. rep. ಅರ್ತಿಯೊಳು ಪರತತ್ತ್ವಸಾನುಭವಾರ್ಥಿಗಳ್ಗೆ ಮಹತ್ವ ತತ್ತ್ವಮನ್ ಅರ್ಥವಿಸಿಯರ್ಥವಿಸಿ, ತತ್ಸ್ವಖರಸಮನ್ ಎಱವೆಱದು (Bp. 6, 28).

ಅರ್ಥವೃತ್ತಿ artha-vṛitti. an explanatory comment, a short commentary (Śmd. 5).

ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿ artha-vyakti. clearness or distinctness of meaning (Śmd. 200; Kāvy. III, 1, A, 3. 8-12).

ಅರ್ಥವ್ಯಯಸಹ artha-vyaya-saha. *prodigal.*

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ artha-śāstra. *the science of polity or moral and political government;* [economics].

*ಅರ್ಥಶೂನ್ಯ **artha-śūnya.** one of the flaws in poetry. Kr. 1, 69, 78.

ಅರ್ಥಶ್ಲೇಷ artha-ślēṣa. a figure of rhetoric by which the same word is used in different meanings (Kāvy. III, 3, B, 147). *cf.* ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷ.

ಅರ್ಥಹೀನ artha-hīna. unmeaning, nonsensical. 2, deprived of wealth, poor. 3, failing. (My.).

ಅರ್ಥಾಗಮ artha-āgama. receipt or collection of property; *income,* acquisition of wealth; revenue, tax, dues (ಭಾಗಧೇಯ, ಆಯ, ಸಿದ್ಧಾಯ Mr. 268).

ಅರ್ಥಾತ್ arthāt. according to the state of the case, according to the circumstances; virtually (B. 5, 85. 105; My.; Mhr.).

ಅರ್ಥಾನುರೂಪ artha-anurūpa. corresponding to the form of things (Śmd. 94. 95).

ಅರ್ಥಾನ್ತರ artha-antara. another matter or circumstance, a new affair; a different meaning; an opposite or antithetical meaning. see Kāvy. III, 3, B, 9. 99.

ಅರ್ಥಾನ್ತರನ್ಯಾಸ arthāntara-nyāsa. antithesis (Kāvy. III, 3, B, 61). [2, a figure of speech].

*ಅರ್ಥಾನ್ತರವಿನ್ಯಾಸ **arthāntara-vinyāsa.** = ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸ. Kr. 3, 2. 28.

ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ artha-āpatti. an inference from circumstances. (My.).

ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ artha-alaṅkāra. ornament or elegance with regard to the meaning (in rhetorical diction, Kāvy. III, 3, B, 1 seq.). [Kr. 3, 1].

ಅರ್ಥಾಲಂಕೃತಿ artha-alaṅkṛiti. = ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ. (Kāvy. III, 2, B, 1).

ಅರ್ಥಾವೃತ್ತಿ artha-āvṛitti. repetition of a meaning (Kāvy. III, 3, B, 48).

ಅರ್ಥಿ arthi. = ಅರ್ತಿ 2. one who asks or begs for anything; one who is desirous of. 2, *desiring, desirous of.* 3, *a beggar,* a petitioner 4, *a servant.* 5, a follower. 6, a plaintiff.

ಅರ್ಥಿತ arthita. asked, desired, requested: wish, desire, supplication. see ಪ್ರಾರ್ಥಿತ.

ಅರ್ಥಿತ್ವ arthitva. the condition of a suppliant: entreaty (My.).

ಅರ್ಥಿಸು arthisu. = ಅರ್ತಿಸು. to desire; to ask for. see Bp. 2, 1. 19; 9, 33; 20, 32; 43, 72; 46, 49: 60, 45. 46.

ಅರ್ಥೇಶ artha-īśa. = ಅರ್ಥಪ. (Mr. 57).

ಅರ್ಥೇಷಣ artha-īṣaṇa. desire or love of wealth (My.).

ಅರ್ಥೌಘ artha-ōgha. *treasure.*

ಅರ್ಥ್ಯ arthya. proper, fit: 2, *rich.* 3, *intelligent.* 4, to be asked or sought for. 5, *red chalk.*

ಅರ್ದನ ardana. exciting, agitating; distressing. see ಜನಾರ್ದನ.

ಅರ್ದನಿ ardani. asking. 2, sickness. 3, fire (ಬೆಂಕಿ G.).

ಅರ್ದನೆ ardane. *asking, begging.* 2, giving pain; killing.

ಅರ್ದಿತ ardita. *asked, requested.* 2, afflicted, hurt.

ಅರ್ದಿಸು ardisu. to distress, to torment, to hurt, to kill (Śsv. 5, 50).

ಅರ್ದು ardu. 1. P. p. of ಅರ್ 3, q. v.

ಅರ್ದು ardu. 2. = ಅದ್ದು 2, etc. to plunge (v. 1.) to dive (Cpr. 5, 39 va.).

ಅರ್ಧ ardha. = ಅದ್ದ. *half, halved.* 2, *a half.* 3, *a part.* see ಅರೆ 7, No. 1. — ಅರ್ಧ ಅರ್ಧ. by halves; half and half (B. 5, 105). — ಅರ್ಧ ಆಣೆ. half an Anna. (B. 4, 87). — ಅರ್ಧಮೊಳ. half a cubit (B. 4, 47). — ಅರ್ಧರೂಪಾಯಿ. half a Rupee (B. 4, 87). — ಅರ್ಧರೊಟ್ಟಿ. half a bread [ಅನ್ತೇ ಮಲಗುವವನಿಗೆ ಅರ್ಧರೊಟ್ಟಿ Prv.]. (B. 5, 186). — ಅರ್ಧಹಣ್ಣು. half a ripe fruit. ಅರ್ಧಹಣ್ಣುಗಳು, an equal part of ripe fruits (B. 3, 38).

ಅರ್ಧಕ ardhaka. = ಅರ್ಧ. 2, causing to increase or prosper. see ಸಮರ್ಧಕ.

ಅರ್ಧಕಾಯ ardha-kāya. half the body; being half the body. (My.).

ಅರ್ಧಗುಚ್ಛ ardha-guccha. *a necklace of twenty-four strings.*

ಅರ್ಧಗೋಲ ardha-gōla. a hemisphere. (My.).

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ ardha-candra. a half moon or crescent (J. 25, 10). *an arrow, the head of which is like the half-moon* (ಕವಲಮ್ಬು Mr. 296). see Śmd. 130, where ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ is an o. r.

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಾಚೂಡ ardhacandrā-cūḍa. whose crest is the half-moon: Śiva (Bp. 44, 64).

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರೆ ardha-candre. -ದ್ರಾ. crescent-shaped (fem.). 2, *the plant Convolvulus turpethum.*

ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ardha-nārī-īśvara. one of the forms of Śiva, half male and half female. (My.).

ಅರ್ಧನಾವ ardha-nāva. *half a boat.*

ಅರ್ಧಪ್ರಸ್ತಾರ ardha-prastāra. half a prastāra, as the characteristic mark of the gōmūtrikā (Kāvy. III, 2, B, 65).

***ಅರ್ಧಭ್ರಮ ardha-bhrama.** = ಅರ್ಧಭ್ರಮಣ. Kr. 2, 112. 139.

ಅರ್ಧಭ್ರಮಣ ardha-bhramaṇa. a kind of vicchitticitra (Kāvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಅರ್ಧಮಾಣವಕ ardha-māṇavaka. a necklace of twelve strings. (R.).

ಅರ್ಧಯಿಸು ardhayisu. = ಅರ್ಧಿಸು. to halve (My.).

ಅರ್ಧರಥ ardha-ratha. a warrior who fights on a car along with another. (Abh. P. 13, 72; Cpr. 10, 75).

ಅರ್ಧರಾತ್ರ ardha-rātra. *midnight.*

ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ ardha-rātri. = ಅರ್ಧರಾತ್ರ. (C.). ಅಲ್ಪಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬನ್ದರೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಅರ್ಧರ್ಚ ardha-ṛica. *half a verse.*

ಅರ್ಧವಿರಾಮ ardha-virāma. half a pause; a semicolon (B. 3, 5).

ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗ ardha-visarga. the sound visarga (ಃ) before k, kh, p, ph, so called because its sign (ೱ) is the half of that of visarga. see X` and ‥ .

ಅರ್ಧವೃದ್ಧೆ ardha-vṛiddhe. *a middle-aged woman.*

ಅರ್ಧಸಮವೃತ್ತ ardha-samavṛitta. a kind of vṛitta (Ch.).

ಅರ್ಧಹಾರ ardha-hāra. *a necklace of sixty-four or of forty strings.*

ಅರ್ಧಾ ardhā. half. (Mhr.; B. 5, 99. 120).

ಅರ್ಧಾಂಗ ardha-aṅga. half the body (Bp. 50, 8); a side or half of the body.

ಅರ್ಧಾಂಗವಾಯು ardhāṅga-vāyu. hemiplegy (B. 4, 108; My.).

ಅರ್ಧಾಂಗಿ ardha-aṅgi. she who forms half the body: a wife (Bp. 25, 42; C. Bp. 47, 6; J. 18, 3).

ಅರ್ಧಾಮ್ಬು ardha-ambu. *containing an equal part of water.*

ಅರ್ಧಿಸು ardhisu. = ಅರ್ಧಯಿಸು. to halve (Ch. v. 345; My.).

ಅರ್ಧೇನ್ದು ardha-indu. a half moon or crescent (ಖಣ್ಡ Mr. 37).

ಅರ್ಧೋರುಕ ardha-ūru-ka. *reaching to the middle of the thigh, as a petticoat or skirt* (ಲಂಗಿ G.).

ಅರ್ನ arna. = ಅರ 1. a file (S. Mhr.; B. 4, 149; ಪತ್ರಪರಶು, ವ್ರಶ್ಚನ G.). ಅರ್ನದಿನ್ದ ತಿಕ್ಕು (4, 158. 209).

ಅರ್ಪಕ arpaka. delivering or handing over, etc. see ಸಮರ್ಪಕ.

ಅರ್ಪಣ arpaṇa. throwing, casting. 2, inserting, fixing. 3, placing in or upon. 4, offering, delivering, consigning (Bp. 39, 30; My.). 5, *giving back.*

ಅರ್ಪಣೆ arpaṇe. = ಅರ್ಪಣ No. 4. (C.).

ಅರ್ಪಿತ arpita. delivered, consigned, offered; placed in or upon. see Bp. 4, 10; 9, 20; 35, 40; 36, 53; 58, 69.

ಅರ್ಪಿಸು arpisu. to offer, to deliver, to consign, to bestow (Bp. 1, 35; 2, 53; 4, 59. 72; 27, 1. 8. 9; 35, 13. 14; 44, 60; 59, 19; 60, 37; J. 4, 53. 63; B. 4, 219; C.).

ಅರ್ಪು arpu. = ಅಪ್ಪು 2. to embrace. ಅರ್ಪಿದುವು (Śmd. 264, o. r. ಉರ್ಪಿದುವು).

ಅರ್ಬಸ್ಥಾನ arba-sthāna. = ಅರಬಸ್ಥಾನ. (B. 3, 19. 47; My.).

ಅರ್ಬಿ arbi. constant descent of water, a waterfall. (ಉಚ್ಚನಿರ್ಝರ Śmd. II; T. ಅರುವಿ, Tu. ಅರ್ಬಿ). see ಪೇರರ್ಬಿ.

ಅರ್ಬಿಸು arbisu. to cry aloud, to roar, etc. [ತದ್ರಾಜಚಕ್ರಂ ಪೊದಬ್ದು ಅರ್ಬಿಸಿದತ್ತುದ್ದಾಮ ಮೌರ್ವೀರವಮುಖರ ಮಹಾಚಾಪ ಚಕ್ರಾನ್ಧಕಾರಂ Pb. 12, 20]. (Abh. P. 14, 105. 175; *cf.* ಅಱುಚು and see ಅರ್ಬು).

ಅಬ್ರು arbu. crying (*cf.* ಅಬ್ಬರ, ಅರ್ಬು). — ಅರ್ಬಾಟ. -ಅಟ. crying aloud (C.).

ಅರ್ಬುತ arbuta. = ಅರುಬೂತ, q. v. (My.).

ಅರ್ಬುದ arbuda. a serpent. 2, a swelling, a polypus, cancer. 3, tooth-ache (ಹಲ್ಲುಬೇನೆ G.). 4, ophthalmia. 5, *a hundred millions* (J. 25, 27). 6, ಮಾಂಸವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಸಲಾಕೆ (G.).

ಅರ್ಭ arbha. = ಅರ್ಭಕ. a child. see Nr. s. ಹಸುಳೆ.

ಅರ್ಭಕ arbhaka. small; weak. 2, *a child* (ಮೊಲೆಯ ಮಗುವು Nn. 123). 3, *the young of any animal.*

ಅರ್ಮ arma. = ಅರಮು. *a disease of the eye.*

ಅರ್ಯ arya. *a master, a lord.* 2, *a Vaiśya* (ಕೋಮಟಿಗ G.).

ಅರ್ಯಮ arayama. = ಅಯ್ಯಮ, ಅರಿಯಮ. N. of a deity. 2, the chief of the pitṛis or manes. 3, *the sun.*

ಅರ್ಯಾಣಿ aryāṇi. *a woman of the Vaiśyas.*

ಅರ್ಯಿ aryi. *the wife of a Vaiśya.*

ಅರ್ಯೆ arye. *a woman of the Vaiśyas.*

ಅರ್ಲ arla. = ಅರ್ಲು 3, etc. — ಅರ್ಲಗಸ್ಟ. -ಕಸ್ಟ. = ಅರ್ಲುಗಸ್ಟ (C. in S. Mhr.; B. 4, 122).

ಅರ್ಲು arlu. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. to spread, to extend (v. i., Te.; P.).

ಅರ್ಲು arlu. 2. ಅರುಲು, etc. — ಅರ್ಲು ಮರ್ಲು. = ಅರುಲು ಮರುಲು. (My.).

ಅರ್ಲು arlu. 3. = ಅಱಲ್ 2, etc. mud, clay (C.). — ಅರ್ಲುಗಸ್ಟ. -ಕಸ್ಟ. mud-work; carrying and preparing mud or clay for building purposes.

ಅರ್ವ arva. = ಅರವ. etc. My.).

ಅರ್ವ arva. = ಅರ್ವತ್, ಅರ್ವನ್. vile (ಕೀಱು, ನೀಚ G.). 2, a horse (ಕುದುರೆ Mr. 273).

ಅರ್ವತ್ arvat. *low, inferior, vile.*

ಅರ್ವತಿ arvati. *a mare.* 2, a bawd, procuress.

ಅರ್ವತ್ತು arvattu. sixty. see s. ಆಱ 2-.

ಅರ್ವನ್ arvan. going, running. 2, *a horse.* 3. a short span. 4, Indra.

ಅರ್ವವದನ arva-vadana. who has the face of a horse: a Kinnara or Gandharva (Bp. 25, 47).

ಅರ್ವಾಕ್ಕೂಲ arvāc-kūla. the near bank of a river (ಇತ್ತಡಿ Mr. 415).

ಅರ್ವಾಚ್ arvāc. hither, 2, this side; *near.* 3, *before; after.*

ಅರ್ವಾಣ arvāṇa. Tbh. of ಅರ್ವತ್. (Mr. 225).

***ಅರ್ವಿ arvi.** = ಅರ್ಬಿ. ಎತ್ತಗುರ್ವಿಸಿ ಪಾಯ್ವರ್ವಿಗಳಿಂ ಮದಾನ್ಧವನಗನ್ಧೇಭಂಗಳಿಂ ಕಣ್ಣುಗುರ್ವಿಸೆಯುಂ Pb. 7, 26.

ಅರ್ವಿನಂ arvinam. o. r. of ಉರ್ವಿನಂ, q. v.

***ಅರ್ವಿಸು arvisu.** = ಅರ್ಬಿಸು 2. ತಗುಳ್ದು ನೀಳ್ದು ಬಳೆದರ್ವಿಸೆ ಪರ್ವಿದನಾ ವನಾನ್ತಮಂ Pb. 5, 85.

ಅರ್ವು arvu. (= ಅಬ್ಬು 2). ruin, destruction. ಅರ್ವುದೆನಲ್ಕಳಿದತ್ತು ಎನ್ಬ ಭಾವಂ (Ct. 1, 40; probably ಅಱಿದತ್ತು).

ಅರ್ಶ arśa. = ಅರ್ಶಸ್. (ಅರಿಸೆ Mr. 386; ಮೂಲವ್ಯಾಧಿಯ ಬೇನೆ G.).

ಅರ್ಶಸ್ arśas. = ಅರಿಸೆ, ಅರ್ಶ, *hemorrhoids, piles.*

ಅರ್ಶಸ arśasa. *afflicted with piles.*

ಅರ್ಶೋಘ್ನ arśas-ghna. destroying or removing piles. 2, *the plant Amorphophallus campanulatus* Bl. (ಸುರಣಗಡ್ಡೆ G.).

ಅರ್ಸಿಣ arsiṇa. = ಅರಸಿಣ, etc. (G.).

ಅರ್ಹ arha. = ಅರುಹ. meriting, deserving. 2, having a claim or being entitled to. 3, worth (in money), costing. 4, *becoming, proper, fit.* 5, a Jaina saint or divinity (ಜಿತಕಾಮ. ಜಿನ Nn. 44; ಉಪೇನ್ದ್ರ, ಜಿನ Nn. 60). 6, Indra.

ಅರ್ಹಣೆ arhaṇe. *worship, adoration.*

ಅರ್ಹತ್ arhat. = ಅರ್ಹ. venerable. 2, *a Jaina saint or divinity.*

ಅರ್ಹನ್ತ arhanta. = ಅರುಹನ್ತ. worthy. 2, a Buddha. 3, a Jaina.

ಅರ್ಹಿತ arhita. *honoured, worshipped, saluted.*

-ಅಲ್ al. 1. = -ಅಲು 1. place, direction, *e. g.* in ಅತ್ತಲ್ (ಅತ್ತ-ಅಲ್), ಎತ್ತಲ್ (ಎತ್ತ-ಅಲ್), ಪಡುವಲ್ (ಪಡುವ-ಅಲ್; Śmd. 145), ಹಿತ್ತಲ್ (*cf.* -ಅಲಿ 2, ಅಲ್ಲಿ;-ಇಲ್ 2, ಇಲ್ಲಿ). 2, state, condition, or action (in verbal nouns), *e. g.* ಉಣಲ್, ತಿನಲ್, ಕೊಳಲ್, ಮೆಲಲ್; ಉಯ್ಯಲ್, ನೆಯ್ಯಲ್, ಬಯ್ಯಲ್, ಸುಯ್ಯಲ್; ಆರಯಲ್ or ಆರಯ್ಯಲ್ (Śmd. 85. 86); ಕರೆ ಅಲ್ or ಕರೆಯಲ್ (73). in nouns, besides the nominative, it expresses the accusative or the locative (147, *cf.* ಅಲು 2); or, in verbs (verbal nouns), the meaning of the dative, *e. g.* ಎನಲ್ ತಕ್ಕಂ, ತಿನಲ್ ಕೊಣ್ಡಂ, ಉಣಲ್ ಬನ್ದಂ, ಕೊಲಲ್ ಬಗೆದಂ (86), ಕಳಲ್ ಪೋದಂ (87; see also 73. 277). its dative is ಅಲ್ಕೆ (see it separately), *e. g.* ನುಡಿಯಲ್ಕೆ ಬನ್ದಂ; ಪೇೞಲ್ಕೆ ಕೇಳ್ದಂ; ಬಿತ್ತರಿಸಲ್ಕೆ ನೇರ್ಪ್ ಸುವಕೋರ್ತ್ಕರಮಂ! (278); ತೆಂಕ ನಾಡ ಮೞೆಯಲ್ಕೆ ಎನ್ದುಂ ಮನಂ ಬರ್ಕುಮೆ? (164). [Pb. 4, 31]. 3, at the time that, when, whilst. if -ಅಲ್ is used in this sense, the subject should be the same for the whole sentence (in opposition to the use of -ಅಲೊಡಂ, -ಎ 6, etc. which require a new subject for the second part of the sentence); it is therefore unclassical to say *e. g.* ಪಾದಪದ್ಮಂಗಳನ್ ಒತ್ತುತ್ತಿರಲ್, ಶೂದ್ರಕನೃಪತಿ ಸುಖಾಸೀನನ್ ಆಗಿರ್ದನ್ ಆಗಳ್; — ಬಯ್ಗಿನ ಕೆಬ್ಬಿಸಿಲ್ (*i. e.* ಬಿಸಿಲನ್) ಎಳಸಲ್, ಎಸೆದುವು ಆಶ್ರಮತರುಗಳ್ (Śmd. 296. 297). see -ಅಲೊಡಂ, -ಅಲೊಡನೆ. — the verbal noun with final -ಅಲ್ followed by ಪಡು or ಪಡೆ forms a so-called passive, *e. g.* ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಪೇೞಲ್ ಪಡೆಗುಂ ಧೀರರಿನ್ ಅಕ್ಷರಸಂಜ್ಞಾಕಾರಂ (Śmd. 9); ಪೇೞಲ್ ಪಡೆಗುಂ (61. 156); ಅವನಿಂ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (154; see also 157; 299 seq.).

-ಅಲ್ al. 2. a suffix occasionally used to express prohibition with regard to the second person (*cf.* ಅ 5), *e. g.* ಪೆಱತೊನ್ದನ್ ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್! (Śmd. 277). ಬನವಲ್ಲಿ ಪುಗಲ್! ಪುಗಲ್! ಎನ್ಬ ಗಣ್ಣುಗೋಗಿಲೆ (277; *cf.* 74). see Kāvy. I, 5, 38. 39.

ಅಲ್- al. 3. to be fit or proper; to be right or true; to be sufficient; to be desirable, desired, or required; to become, to be (*cf.* ಅಡಗು 3, ಅಣಿ 2, ಅಲಮ್ಬು, ಅಲ್ಲು 1, ಅಳ 2; ನಲ್ 1; — ಇಲ್). it soon became a defective verb of which only the following forms of the negative are in use: **1, ಅಲ್ಲ.** = ಅಲ 3, ಅಲ್ತು, ಅಲ್ಲದು (which represent also the lost ಅಲ್ಲೆಂ, ಅಲ್ಲಯ್, ಅಲ್ಲಂ, ಅಲ್ಲಳ್, ಅಲ್ಲೆವು, ಅಲ್ಲಿರ್, ಅಲ್ಲರ್, ಅಲ್ಲವು; *cf.* ಅ 6). I am not fit, etc., thou art not fit, etc.; he, or she, or it is not fit, etc., and so on. this term and its equivalents are generally translated by "not", "no", implying difference, denying quality, or nature, and protesting [ಪೆಣ್ಡಿರೆಮ್ಬುರೊಳ್ ಕೂಡುವ ನಲ್ಲೆನಿಸ್ದು ಮೊದಲಾಗಿರೆ Pb. 1, 73]. (Abh. P. 9, 191 va.); the original meanings however are mostly quite suitable. when used in a question, ಅಲ್ಲ asks for assent: is it not fit? is it not so?

etc., *e. g.* ಹೌದಲ್ಲ? — ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರಮೆ? ಎನೆ, ಅಲ್ಲ (it is not true) ಎಂಬುದು ಅಧ್ಯಾಹಾರ್ಯಂ (Śmd. 177). ಬನ್ದನ್ ಈಗಳ್ ಪೆಱನ್ ಅಲ್ಲಂ (*i. e.* ಅಲ್ಲದಂ or ಅಲ್ಲದವಂ, one who is improperly looked upon as a stranger), ದುರ್ಜಯಂ ಕೌರವಕುಲನಲಿನೀಕುಂಜರಂ ಭೀಮಸೇನಂ (91). ಗೊರವನ್ ಅಲ್ಲ ಪೊಗೞೆಂ is an abbreviation of ಗೊರವನ್ ಅಲ್ಲದೆ (if Gorava is not the desired or meant object) ಪೊಗೞೆಂ (57). ನರನ್ ಎಂಬಾತಂ ಪೆಱನ್ ಅಲ್ಲ, ಈತನ್ ಅಗಲ್ವೆಟ್ಟಂ (184). ಕರುಣಾಂಬುಗಳ್ ಇವು ಅಲ್ಲ! (Bp. 18, 64). ಊರ್, ಅಲಾ? ಊರ್ ಅಲ್ಲ, ಅಡವಿ ಅಹ ದು (26, 33). ಧರ್ಮಮ್ ಅಲ್ಲವಿದು! (50, 22; see also J. 15, 14). ಈ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಅಲ್ಲ, ಎರಡು ಅಲ್ಲ, ಮುನ್ನೂಱು ಕಣಿಗಳನ್ನು ಅಗಿದು ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 125). ವಸುಮತಿಯೊಳ್ ಆರ್ತರಂ ನೋಡಿ ಮಿಗೆ ವಱುಗನೆ ಇಹ ಮಾನವಂ ಪಾಪಿ! ಅಲ್ಲ, ಅಯ್? (J. 25, 35). ಅವನು ಅಲ್ಲ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆ (lit. he is not desired etc.) do not call that man, but another one (C.). ಚಕ್ರಗಳುಳ್ಳ ಯಾವ ತೇರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರವಲ್ಲವೋ, ಅದಱ ಹೆಸರು ಪುಷ್ಪರಥವೆಂಬುದು (Si. 275). — ಅಲ್ಲಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಅಲಗಳೆ. to reject, to deny, to contemn (C.). — ಅಲ್ಲೆನ್, ಅಲ್ಲೆನ್ನು. -ಅನ್ 1. = ಅಲ್ಲೆನ್, ಅಲ್ಲೆನ್ನು. ಹೌದನ್ದರೆ ಹೌದನ್ನುವದು, ಅಲ್ಲನ್ದರೆ ಅಲ್ಲನ್ನುವದು, to speak so as to please others (My.). — ಅಲ್ಲಲ್ಲ. rep. (Bp. 49, 13). — ಅಲ್ಲವಾಗು. -ಆಗು. to become or be true. ಅಹುದಾದರೆ ಅಹುದೆನ್ನಿ, ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಅಲ್ಲನೆನ್ನಿ! (Dp. 54). — ಅಲ್ಲವೆ. -ಎ 4. is it not or is it not so? etc. (ಅಲ್ತೆ Śmd. 124 Cm.; Si. 470). — ಅಲ್ಲವೊ. -ಒ 4. = ಅಲ್ಲವೆ. (Bp. 46, 77). — ಅಲ್ಲಾ. -ಆ 6. = ಅಲ್ಲವೆ. (Bp. 10, 45; 37, 49; 39, 65; 42, 31; 49, 10; 51, 83). — ಅಲ್ಲೆನ್. -ಎನ್. = ಅಲ್ಲೆನ್. to say it is not true (Bp. 23 sum.); to say it is not fit (Bp. 22, 9; J. 18, 60); to despise. ಮಲನಾಡ ಅಲ್ಲೆನ್ನ ಬಹುದೇ? (Sp.). — ಅಲ್ಲೋ. -ಓ 3. = ಅಲ್ಲವೊ. (Bp. 46, 77). ಅಲ್ಲೋ, ನೀನು ಎನ್ತಾ ಕಳ್ಳನೋ? (B. 4, 44). **2, ಅಲ್ತು.** = ಅಲ್ಲದು (Śmd. 57; T. ಅನ್ಱು, Tu. ಅತ್ತ್). it is not fit, etc. (= ಅಲ್ಲ). it is used like ಅಲ್ಲ in protesting, negativing, prohibiting, etc. [ಜಡಜನಮುಮೆಲ್ಲಮೋದಂ ತಡೆಯದೆ ಕಲ್ಗಂ ಗುರೂಪದೇಶ ಕ್ರಮದಿಂ ನುಡಿವಲ್ಲಿಯಲ್ತು Kr. 1, 10; Pb. 1, 10]. (ಪ್ರತಿಷೇಧ 57; ಅಲ್ಲ Ct. II, 26). ಅವನ್ ಅಲ್ತು! ಅವಳ್ ಅಲ್ತು! ಅದು ಅಲ್ತು! (Śmd. 57). ಬರೆಪನ್ದೊಕ್ಕು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವು ಅಕ್ಕರಮ್ ಅಲ್ತು, ಅವು ಘನಸ್ವನಾದಿಧ್ವನಿಗಳ್ (10). ಮುಳಿಸು ಅಲ್ತು ಎನಗೆ ಆತನೊಳ್ ಅವಪಾಂಗಿನಿಂ (290). ಉದ್ಧತವೃತ್ತ ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು ಸಿಂಹಳನ್ ಅದು ಎನ್ದಂ ತೆತ್ತನ್ ಅಲ್ತು (lit. one who was not so proper in his conduct as to pay it, Rśv. 6, 35). ಬುಧರ್ ಅಲ್ತು ಎಂಬುದನ್ ಎಸಗದೆ, ಬೆಳ್ಪಸಮ್ ಅಲ್ಪುದು ಕಜ್ಜಂ (13, 18). **3, ಅಲ್ತೆ.** ಅಲ್ತು -ಎ 4. is it not true or right? is it not so? is it not? is he not? is she not? etc., etc. (ಅಲಾ Ct. II, 26; ಅಲ್ಲವೆ Śmd. 124 Cm.; see ಅಲ್ತೆಯಲ್ತೆ). ಎಲೇ, ಇದು ಅಲ್ತೆ ತುಹಿನಕ್ಷೋಣೀಧ್ರದ ಉತ್ತುಂಗಸಾನುಗಳೊಳ್ ಘೋರನೆ ಬನ್ದು ಪಾಯ್ದುದು, ನೋಡು, ಆಕಾಶಗಂಗಾಜಲಂ? (Śmd. 68. 289). ತೇಜೋನಿಧಿಕವಿನಿಲಯದೊಳ್ ಈಷತ್ಪ್ರಭರ್ ಮಹಾಪ್ರಭರ್ ಅಲ್ತೆ? (57). ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮನಿಸುಗುಮ್ ಅಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣಂ ಮಣ್ಣಂ? (84). ಒರ್ವನೆ ಗಣ್ಡನ್ ಅಲ್ತೆ ಜಗತೀತಲದೊಳ್ (57). ಇರ್ವರೆ ತೋಳ್ಗಳ್ ಅಲ್ತೆ ನೃಪತಿಗೆ ರಣದೊಳ್? (57). ನವಾಶ್ವಗತಿಯುನ್ತೆ ಏನಾನುಮ್ ಒನ್ದು ಅಕ್ಕುಮ್ ಅಲ್ತೆ ನವೀನಂ? (Rśv. 13, 27). ಇನ್ನು ಇದರ್ಕೆ ಚಿನ್ತೆಗೆಯ್ದೊಡೆ ಪನ್ನತಿಕೆಗೆ ಬನ್ದಮ್, ಅಲ್ತೆ? (13, 96 va.). — ಅಲ್ತೆಯಲ್ತೆ rep. it is used in asking and inferring (ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥ, ಉಜ್ಜ್ವಲಾನುಮಾನಾರ್ಥ Śmd. 395). **4, ಅಲ್ಲದ.** relative negative P. p. being not proper, being not so or that, being not, etc. [ಈವುದರಿಕೇಸರಿಗಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗೀವುದೇ? Pb. 1, 9]. ಆ ಜಾತಿ ಅಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (Śmd. 167; see also 283). ತಾನ್ ಎಚ್ಚಂ ಪೊಚ್ಚಮ್ ಅಲ್ಲದ ಅರಿವಾಹಿನಿಯಂ (263). ಸ್ಪಷ್ಟವಲ್ಲದ ನುಡಿ (ಮ್ಲಿಷ್ಟ Hlā.). ತಾನ್ ಅಲ್ಲದ ಅನ್ಯ (ಇತರ, etc. Hlā.). ಜಡನ್ ಅಲ್ಲದವನು (ದಕ್ಷ, etc. Nr.). ಇಟ್ಟೆಡೆ ಅಲ್ಲದ ಸೇನೆಯ ನಡೆ (ಸಂಸರಣ, etc. Nr.). ಇಷ್ಟವಲ್ಲದದು (ಅಲೀಕ Si. 406). ಹತ್ತಿರವಲ್ಲದ್ದು (ದೂರ 372). ಮೆಲ್ಲಿತು ಅಲ್ಲದ ಎಲರ್ ಇಲ್ಲೆನೆ ತದ್ವನಮ್ ಏಂ ಮನೋಜ್ಞಮೋ? (Rśv. 2, 35). ಅಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಂಗಳ್ (ಗುಹ್ಯ, ಅಕಾರ್ಯ Nn. 70). ಅಲ್ಲದ ಕೃತ್ಯ (ಅಪಕೃತ್ಯ Nn. 127). ಅಲ್ಲದ ಅರ್ಥಂ (Bp. 27, 2). ಕಸಬುದಾರರ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಏನೂ ಅಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗಿ, ಸಾವಿರ ಮಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಳು ಆಗ ಹತ್ತಿದವು (5, 225). [-ಅಲ್ಲದಂ. he that is not. …ಅಳಂಕೃತಿಗಳೊಳಂ ವ್ಯಾಕುಳನಲ್ಲದನೇಕೆ…ಪುಗುತರ್ಪಂ Kr. 1, 6]. — ಅಲ್ಲದವನು. a useless, low or vile man (ಕೀಟ್ Śm. 114). — ಅಲ್ಲದುದು. that is improper or inauspicious (ವಿಷ್ಟ, ಅಶುಭ Nn. 103). ಅಲ್ಲದುದು ಪರಿಹರಣೀಯಂ (Rśv. 2, 35). **5, ಅಲ್ಲದು.** = ಅಲ್ತು [ಪೞಗನ್ನಡಮುಂ ಪೊಲಗಿಡಿಸಿ ನುಡಿವರಾಗಮ ಬಲಹೀನರ್ ದೇಸಿಯುಲ್ಲದೆನ್ದಱಿದಿರ್ದಂ Kr. 1, 48]. (Śmd. 57). — ಅಲ್ಲದಹುದು. -ಅಹುದು. to prove unworthy, to be improper. ಬಲ್ಲವರ ಒಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲವನು ಮೆದ್ದನ್ತೆ, ಅಲ್ಲದವಹುದೆಮ್ಬ ಅಜಾಣನ ಒಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಹಾದನ್ತೆ (Sp.). **6, ಅಲ್ಲದೆ.** ಅಲ್ಲದು. -ಎ 3 (Śmd. 57). = ಅಲ್ಲದೇ. if indeed he, she, or it is not desired or meant, etc.; indeed if not that or so; indeed if not; except, unless (ನಿರ್ಧಾರಣಾರ್ಥ 57). its -ದೆ may be dropped (57). 2, the negative P. p. of ಅಲ್, *i. e.* being not fit, etc.; being not that, etc. or so; being not; being insufficient. ಅದಲ್ಲದೆ (ಅದು-), further, on the other hand [ತಾಂ ಮೊದಲೊಳ್ ಕಲ್ತಂಗಲ್ಲದೆ ಪದದೊಳ್ ಜಾಣಂ ಬೆಡಂಗುಮಕ್ಕುಮೆ ಕೃತಿಯೊಳ್ Kr. 1, 9; Ap. 2, 19 va.; Pb. 1, 26]. (ಮೇಣ್ Śmd. 52 Cm.). ಮಾಮರನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ: ತನಿಗಮ್ಪಿನ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ (Śmd. 77). ಜಾತಿಗೆ ಏಕತ್ವಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಬಹುತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲ (169). ಉಯ್ ನೆಯ್ ಸುಯ್ ಬಯ್ ಎಮ್ಬ ಧಾತುಗಳೊಳ್ ದ್ವಿತ್ವಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಕಲ್ಪಮ್ ಇಲ್ಲ (85). ಇನೆಗಂ, ಉದುಂ, etc. ಎಮ್ಬ ಇವು ಸೊನ್ನೆವೆರಸು ಅಲ್ಲದೆ ಇರವು (293). ಕುಸುಮಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲ್ಪು ಪೆಣ್ಮಕ್ಕಳೊಳ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ, ಕೇಳ್! (151). ಅಕಾರಾನ್ತಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಉೞಿದ ಸ್ವರವ್ಯಂಜನಾನ್ತಂಗಳ್ (138; see also 256). ಸ್ಥಿರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ನೇಹಂ ಮಾಳ್ಪವನು (ಹರಿದ್ರಾರಾಗ Hlā.). ಉದ್ಧತನ್ ಆ ಸಿಂಹಳನ್ ಅಲ್ಲದೊಡೆ ಇತರರ ಪೋಲ್ ಕಪ್ಪಮ್ ಇತ್ತು, ಅದು ಏಂ ಸೇವಿಸನೆ? (Rśv. 5, 131). ನಿಜಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇರ್ದೊಡೆ ಇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ನೀರದನಾಮಮ್ ಅನ್ದಪುದೇ? (8, 116). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ ನಿರೂಪವಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿದೆನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಅನ್ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕಜ್ಜಮ್ ಏನ್ ಇವಱೊಳು (J. 31, 34). ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀತಿಯ ಪಾಠಗಳ ಇಲ್ಲ (B. 3, 1). ಆದಿಶಿವಭಕ್ತಂಗೆ ಮದುವೆಯಂನ್ ಆವರದಿ ನಾ ಮಾಳ್ಪೆನ್, ಅಲ್ಲದೆ ಈ ದುಹಿತೆಯಂ ಭವಿಗೆ ಕೊಡೆಂ (Bp. 3, 86). ಎಮ್ಮವಂ ಪೂಜಿಸಿದಡೆ ಅಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿ ದೊರಕದು (10, 43). ಮುನ್ನವೆ ಕಾಯವಂ ತೊಱೆದ ಅಲ್ಲದೆ ಇರೆಂ (13, 14). (ಅವನಂ) ಬೀಱಿ ಹೊಡದು ಉಱೆ ಕೆಡಹಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಹೋಗೆನ್ ಅನ್ (18, 44). ಕಿನ್ನರಯ್ಯನು ಮದನಮರ್ದನನಂ ನುಡಿಸಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಬಿಡಂ ತಾಂ (28, 50). ಶಿಕ್ಷಕಂ ನೀನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಆರ್ ಉಣ್ಟು? (28, 64). ತಲೆಯನ್ ಅರಿದು…ಹಾಯ್ಕಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಹೋಗ ಬಿಡೆವು (39, 45). ಬೆಳಗಿದ ಅಲ್ಲದೆ (42, 31). ನಿನ್ನಂ ನೋಡಿದ ಅಲ್ಲದೆ (42, 32). ಅರಸು ತನ್ನ ಮನ್ತ್ರಿ ಮನ್ತ್ರಾದವರು ಧರ್ಮಬದ್ಧರೋ, ಅಲ್ಲದೆ ಅರ್ಥಾತುರರೋ, ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಮಿಗಳೋ, ಅಲ್ಲದೆ ವಿರಕ್ತರೋ? ಎನ್ದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವದು (ಉಪಧೆ Si. 264). see also Bp. 4, 69; 5, 9; 9, 10. 21; 14, 19; 19, 28; 21, 12; 22, 65; 27, 64; 30, 17; 32, 53; 34, 17; 36, 46. 56; 37, 46; 38, 65; 40, 37. 48. 78. 81; 41, 30; 42, 28; 43, 37. 62. 84; 44, 9. 17; etc., etc.; 51, 67; etc., etc.; J. 6, 6. — ಅಲ್ಲದೆಯು. -ಉ 9. and it being indeed not sufficient. ಅನ್ತುಮ್ ಅಲ್ಲದೆಯು, thus and further (Bp. 60, 49). — ಅಲ್ಲದೇ. ಅಲ್ಲದು-ಏ 2. = ಅಲ್ಲದೆ. see *e. g.* Bp. 4, 33; 11, 18; 40, 80; 43, 57; 47, 49.

ಅಲ ala. 1. = ಅಲಪು, ಅಲವು 1. **fatigue, weariness, trouble.** (T. ಅಲು, to be tired, be fatigued; Te. ಅಲೆ, to be fatigued or

harassed; *cf.* ಅಲಸು 1, ಅಲೆ 1). — ಅಲವೊಡು. -ವೊಡು. to undergo fatigue, to suffer trouble (Bp. 18, 42).

ಅಲ ala. 2. = ಅಲಾ, ಎಲ 1. an interjection expressing assent: indeed, verily; or surprise: ah, ah!; or pain: alas! (ಹಾಹಾ, ಅ Nn. 153; Mhr. ಅಲಲಲ, interjection of dismay or amazement; *cf.* Sk. ಅಲಲೇ). — ಅಲಲಾ. -ಅಲಾ. interjection to express pleasure or pain (C.).

ಅಲ ala. 3. = ಅಲ್ಲ s. ಅಲ್ 3. — ಅಲಗಣಸು. (-ಕಣಸು). rejection; opposition; hostility; a source of hostility. ಅಲಗಣಸಾದುದು (ಅಣ್ಣಲೆದುದು, ಪಳಂಚಿದುದು, ಮಿಕ್ಕುದು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.). see Bh. 1, 5, 6; Rām. 6, 46, 13. — ಅಲಗಣಿಸು. (-ಕಣಿಸು). to reject; to be intolerant; to dislike. -ಅಲಗಣಿಸಿತು. that is disliked or intolerable (ಅಸಹ್ಯ Bhn. 42). -ಅಲಗಳೆ. = ಅಲ್ಲಗಳೆ. (C.).

ಅಲ ala. = ಅಲ 2. *the sting in the scorpion's tail.* 2, yellow orpiment (ಹರತಾಳ, ಅರದಾಳ G.).

ಅಲಕ alaka. = ಅಲಕೆ 1, ಅಳಕ 2. *curled hair, a lock* (ಕೊಂಕುಗೂದಲ್ Mr. 320). 2, = ಅಲರ್ಕ, a mad dog (Sk.; ಬೇಟೆಯನಾಯಿ G.).

ಅಲಕಾಪುರ alakā-pura. Kubēra's residence (Mr. 54).

ಅಲಕು alaku. = ಅಲಗು 1, ಅಲುಕು, ಅಲುಗು 1 q. v., ಅಲುಂಗು, ಅಳಕು 5, ಅಳುಕು 5, ಅಳುಂಕು, ಅಳ್ಕು 3. to move about (v. i.), to shake, to be shaky, to tremble (My.; Tu. ಅಲಂಕು, ಅಲಂಗು).

ಅಲಕೆ alake. 1. ಅಳಕೆ. = ಅಲಕ. (Śmd. 102).

ಅಲಕೆ alake. 2. ಅಲಕಾ. *Kubēra's residence.* 2, a girl from eight to ten years of age.

ಅಲಕ್ತ alakta. = ಅಲತೆ. *lac, the red dye so called* (ಅರಗು G.), a dye of lac, etc. used as red ink, or by women to stain their feet; the red resin of certain trees.

ಅಲಕ್ತಕ alaktaka. = ಅಲಕ್ತ, ಅಲತಗೆ, etc. *lac*, etc.

ಅಲಕ್ತಿಕೆ alaktike. = ಲಕ್ತಿಕೆ, q. v.

ಅಲಕ್ಷಣ a-lakṣaṇa. an inauspicious sign. 2, having no signs or marks; inauspicious, unfortunate. (My.).

ಅಲಕ್ಷಿತ a-lakṣita. unseen, unobserved, disregarded; uncharacterized. (My.).

ಅಲಕ್ಷಿಸು a-lakṣisu. to disregard, to slight (C.).

ಅಲಕ್ಷ್ಮಿ a-lakṣmi. evil fortune, bad luck, distress (Bp. 61, 38).

ಅಲಕ್ಷ್ಯ a-lakṣya. invisible. 2, unmarked. 3, insignificant. 4, disregard, contempt (My.; B. 5, 102).

ಅಲಗರ್ತ alagarta. = ಅಲಗರ್ದ. (Mr. 401; My.).

ಅಲಗರ್ದ alagarda. *a water snake* (ಜಲಫಣಿ Mr. 401). 2, the black variety of the cobra de capello, Coluber nāga.

ಅಲಗಿಸು alagisu. = ಅಲಿಗಿಸು, ಅಲುಕಿಸು, ಅಲುಗಿಸು q. v. (My).

ಅಲಗು alagu. 1. = ಅಲಕು, etc. to move about, etc. (My.).

ಅಲಗು alagu. 2. = ಅಲುಗು 2. the blade of a knife, sword, etc. [ಮಸೆದ ಮದನನಲಗಿನಲರ್ಗಳನ್ತೆ Ap. 2, 65 va.; ಓಲೆಕಾಜನ ಭಕ್ತಿ ಅಲಗಿನ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತ್ತು Cv. 73, 1249]. (C.; M., T.; *cf.* Sk. ಫಲಕ). ಕಟ್ಟಿದ ಅಲಗಂ ಕಿತ್ತು (Śmd. 64). ಪಟು ಅಲಗು (70). ಮರದೊಳ್ ಇಹ ಭಲ್ಲುಕನ ಧರೆಗೆ ಉರುಳಿಸಿ, ಘಟಾಲನೆ ಅಲಗಂ ಕಿತ್ತು, ಪುಟನೆಗೆದು, ಲಾಗಿಸುತ ಪುಲಿಯ ಬೆಂಗಡೆಗೆ ಆಯ್ದು, ಇಱಿದು, ಕೆಡಪಿದನ್ ಒರ್ಬ ಬಲವನ್ತ ಬೇಡಂ (Rāghc. 17, 73). ಸದಮಾತ್ಯಂ ಕರತಲದೊಳ್ ಅಲಗನ್ ಅಳವಡಿಸುತ್ತಂ (Rśv. 14, 27. 28). see ಕೊರಲಗು; Bp. 17, 11; 18, 2, 28, 26; 32, 58; 33, 14; 40, 57; 52, 41; J. 12, 21. — ಅಲಗುಗಣೆ. -ಕಣೆ. an arrow with a blade (Bh. 6. 4, 88). — ಅಲಗುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. to cause to see a blade, or to hit with it (Rām. 3, 8, 39). — ಅಲಗುಹುಲ್ಲು. a kind of coarse grass that easily cuts the hand (My.; = ಗಲಕುಹುಲ್ಲು St. & Pl.).

ಅಲಘು a-laghu. not light, heavy. 2, not short, long. 3, not small, great, weighty, powerful; serious, solemn (ಭದ್ರ, ಗುರುತ್ವ Nn. 99). 4, intense, violent. see Bp. 3, 58; 16, 27; 34, 23; 44, 46; 49, 43; 53, 53; 57, 72.

ಅಲಘುತರ alaghu-tara. uncommonly heavy, long, great or weighty (Śm. 4).

***ಅಲಘೂಚ್ಚಾರಣೆ alaghu-uccāraṇe.** long pronunciation, lengthened syllable. Kr. 2, 20.

ಅಲಂಕರಣ alam-karaṇa. preparation; decorating, adorning. 2, *an ornament.* see Ch. v. 3.

ಅಲಂಕರಿಷ್ಣು alam-kariṣṇu. fond of ornament. 2, *ornamented, adorned.* 3, Śiva. ಪರಿಪಾಳಿಕೆ ಜಿಷ್ಣುವಲಂಕರಿಷ್ಣು! (Śmd. 269 Mdb.).

ಅಲಂಕರಿಸು alam-karisu. to make ready; to ornament, to decorate (Bp. 2, 52; 4, 2; 18, 38; 32, 29; 44, 70; 56, 5; J. 8, 8).

ಅಲಂಕರಿಸುವಿಕೆ alaṅkarisuvike. adorning (ಭೂಷಣ, ಅಲಂಕ್ರಿಯೆ Si. 217).

ಅಲಂಕರ್ತೃ alam-kartṛ. decorating; skilled in decorating; a decorator. 2, *ornamented.*

ಅಲಂಕರ್ಮೀಣ alam-karmīṇa. *competent to any act, skilful, clever.*

ಅಲಂಕಾರ alam-kāra. the act of decorating. 2, *an ornament.* 3, elegance (Kāvy. III, 2, B, 2, seq.; ಅಂಕೆ, ಶೃಂಗಾರ Nn. 131). 4, a figure or rhetorical expression. [Kr. 2, 1].

ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರ alaṅkāra-śāstra. a manual to teach elegant writing, a text-book of rhetoric (C.).

ಅಲಂಕಾರೆ alaṅkāre. a woman who is decorated (Bp. 5, 26).

ಅಲಂಕೃತ alam-kṛita. *ornamented.*

ಅಲಂಕೃತಿ alam-kṛiti. = ಅಲಂಕಾರ. (Kāvy. III, 2, B, 1; IV, 1). — ಅಲಂಕೃತಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to be decorated (Śsv. 1, 55).

ಅಲಂಕ್ರಿಯೆ alam-kriye. *adorning, ornamenting* (Kāvy. IV, 1, 5).

ಅಲಂಗ alaṅga. a rampart (My.; Br.; T.; H.; ಕಿಲ್ಲೆಯ ಗೋಡೆ Cb.).

ಅಲಂಘ್ಯ a-laṅghya. not to be crossed, insurmountable; not to be transgressed, inviolable, venerable (Bp. 39, 42).

ಅಲಚು alacu. = ಅಲಸು 2. to shake (v. t., T. ಅಲಜು; R.; Tu. ಅಲಜು, ಅಲಸು; T. ಅಲ್ಸು, to wash slightly, see ಅಲೆ 1; Te. ಅಲಚು, ಅಲಂಚು, ಅಲಯಿಂಚು, to harass, weary, fatigue; *cf.* ಅಲ್ 2).

ಅಲಂಜರ alañjara. = ಅಲಿಂಜರ. (ಮಹಾಕುಮ್ಭ, ಹರವಿ G.).

ಅಲತಗೆ alatage. = ಅಲತಿಕೆ, ಅಲತಿಗೆ, ಅಲತೆಗೆ. Tbh. of ಅಲಕ್ತಕ. ಅಲತಗೆಯ ಹಡಲಂ (ಪಿಚು, ತೂಲ Nr.). *cf.* ಅಲತೆ.

ಅಲತಿಕೆ alatike. = ಅಲತಗೆ, etc. (J. 30, 17; V. 4, 43).

ಅಲತಿಗೆ alatige. = ಅಲತಗೆ, etc. (ಲಲಾಮ Mr. 498; ಯಾವ, ಯಾವಕ, ಲಾಕ್ಷೆ, ಅರಗು G.).

ಅಲತೆ alate. Tbh. of ಅಲಕ್ತ. ಅರಗು ಕುದಿಸಿದರೆ ಕೆಮ್ಪು ಮಸಿ ಆಗುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಲತೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಅಲತೆಯೊಳಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ತಿಕ್ಕಿದರೆ ಅಲತೇ ಮಸಿ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 1, 22).

ಅಲತೆಗೆ alatege. = ಅಲತಗೆ, etc. (ಅಲಕ್ತಕ Hlā.; ಜತುರಸ Ct. I, 90; ಅಲಕ್ತ Mr. 344).

ಅಲಡು aladu. P. p. of ಅಲೆ 1. (My.).

ಅಲಪ alapa. (fr. ಅಲೆ 1). moving about, motion, stir. (Cpr. 1, 94; 2, 93 va.).

ಅಲಪು alapu. = ಅಲ 1, etc., ಅಲುಪು. weariness, fatigue (My.; T. ಅಲುಪ್ಪು; Te. ಅಲವು, ಅಲುಪು). [ಸುರಕುಜದ ನೆಟಲೊಳಂಗಣದೊಳೇನುಮುಲಪಿಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟಿರೆ ಕಾಮಧೇನು Pb. 4, 10]. — ಅಲಪಟೆ. -ಅಟೆ. = ಲಪ್ಪಟೆ. weariness, etc. (My.).

ಅಲಬು alabu. 1. = ಅಲುಬು 2. a name applied to different species of Alysicarpus and other leguminous plants (Z.; Te. ಅಲಮು, ಅಲುಮು). see ಆಡಲಬು, ಉದ್ದಲಬು, ಕೋಲಲಬು, ತುರುಚಿ-, ಬೊಟ್ಟಲಬು, ಸಣ್ಣ-, ಹುಲಿಗಣ್ಣಲಬು.

ಅಲಬು alabu. 2. = ಅಲುಮ್ಬು, etc. to wash (ತೊಳೆ G.).

ಅಲಭ್ಯ a-labhya. unobtainable, unattainable (Bp. 7, 10). 2, scarce, rare, unexpected, casual (Mhr.; Br.; R.).

ಅಲಮ್ alam. fitly, properly; *effectually*. 2, *adequately*. 3, *ornamentally*. 4, enough. 5, *unnecessarily*. 6, *no*, *not*.

ಅಲಮರ್ alamar. (Tu. ಅಲಿಮರ್; T., Te. ಅಲ್ಲಿ). — ಅಲಮಗಿಡ. a shrub, a species of Memecylon (St. & Pl.).

ಅಲಮ್ಪು alampu. (= ಲಮ್ಪು). beauty; ornament; pleasure; magnificence (ಸೊಗಸು, ವಿಭವ Śm. 76; ವಿಭವ Ct. I, 105; II, 9; ಸೊಗಸು, ವಿಭವ Kk. 31, o. r. ಲಮ್ಪು; *cf.* ಅಡಗು; ಅಲ್ 3; ಅಲರ್ 1; ಅಳ 2; T. ಅಲರಿ, Te. ಅಲುವು, beauty). [ಮನದೊಡ್ಡಲಮ್ಪಿನಿಂ ನೆರವೆನ ಮೋಘಮುಮ್ಪುದಿದು ದಕ್ಷಿಣ ಮಾರ್ಗ ವಿಶೇಷ ಭಾಷಿತಂ Kr. 2, 104; Pb. 2, 55; Ap. 2, 41]; (Cpr. 10, 7). ಇತ್ತುವು ಅಲಮ್ಪಂ (Śmd. 173). ಅಲರ ಪೊಸಗಮ್ಪಿನ್ದೆ ಎಮಗೆ ಅಲಮ್ಪಿನ್ ಅಗ್ಗಲಿಸಿ ನೀನೆ ರಕ್ಷಿಪುದು! ಎನುತಂ ಬಲವನ್ನು ಎಱಗುವ ತೆಱದಿಂ ಬಲವನ್ನು ಎಱಗಿದುದು ತುಮ್ಬಿಗಳ್ ಪಾದರಿಯೊಳ್ (Cpr. 7, 55). ಇದು ಪಾಂಚಾಳನ್ ಅಲಮ್ಪಿನಿಂ ಕಳುಪಿದ ಉದ್ಯದ್ರತ್ನ ಸನ್ತಾನಂ (Rśv. 5, 22). see Bp. 6, 8; 36, 29; Grj. 1, 11; J. 16, 13. — ಅಲಮ್ಪೂರ್. -ಊರ್. N. of a place (Bp. 54, 64).

ಅಲಮ್ಬು alambu. = ಅಲಬು 2, ಅಲುಬು 1, ಅಲುಮ್ಬು. to shake in, or wash with, water (ಜಲಕ್ಷಾಲನ Śmd. Dh.; Tu.; T.; Te. ಅಲಮು; see ಅಲಚು).

ಅಲರ್ alar. 1. = ಅರಲ್ 1 (Śmd. 41), etc. to spread, to become distended, to open, to blossom, to bloom; to rejoice (ವಿಕಸನ Śmd. Dh.; Śm. 23. 103; Te. ಅಲರು; T.). [ಪೊಸತಲರ್ದ ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆಯೆಸಟ್ಗಳ ನಡುವಿರ್ಪ ಸಿರಿಯುಂ Pb. 1, 40; Ap. 1, 60]. P.p. ಅಲರ್ದು. ಅಲರ್ದುದು (ಉನ್ಮೀಲಿತ, ಸ್ಮಿತ, ಉನ್ನಿದ್ರ, etc. Hlā.). ಕಮ್ಪು ಅಲರ್ದುದು (Śmd. 55). ಅಲರ್ದ ಅಮ್ಭೋರುಹಷಣ್ಡಮ್ ಉಳ್ಳ ಅಲರ್ದ ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಳಂ (216). ನೀಳ್ದು ಅಲರ್ದ ಬಾಲ (ಲಲಾಮ Mr. 498). ಅಲರ್ದ ಬಾಲ (ಪ್ರವಾಲ Mr. 505). see Bp. 2, 51; 4, 26; 12, 38; 28, 56; 32, 12. 27; 33, 6; 45, 10; 47, 65; 49, 19; 50, 2; 60, 32; Rśv. 6, 2; 10, 29 va.; 12, 23.

ಅಲರ್ alar. 2. = ಅರಲ್ 2, etc. a flower; bloom [ಮೊಗಮಮ್ಬುಮ್ಬುಜದಲರಾ ನಗೆಯೊಮ್ಪ ವಿಕಾಸಮೊಪ್ಪುವಡಱೊಳ್ Kr. 3, 25; Pb. 1, 55; Ap. 1, 65]. (ಪುಷ್ಪ Śmd. Dh.; ಅರಲ್, ಪುಷ್ಪ Kk. 22; ಕುಸುಮ Śm. 103). ಅಲರ್ಗೆ (Śmd. 167). ಅಲರ್ಗಳ್ (52). ಅಲರನ್ತಪ್ಪ ಕಣ್ (212). ಅಲರ ಮಱೆಯೊಳ್ ಮಿನ್ದಂ ಭೂಪಾಲಮುನ್ಮಥನ್ ಆಱಯೊಳ್ (281). ಅಲರ ಸೀಯಿ (ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ), ಅಲರ ಪುಡಿ (ಪರಾಗ, etc. Si. 124). ಕೊಸಗೆ ಎಸೆದುದು ಮಲರ್ದು ಅಲರ್ದ ಉಳ್ಳಲರ್ದ ಮಿಸುಪ ಪೊಸತು ಅಲರ್ದ ಅಲರಿಂ (Cpr. 7, 56). see Rśv. 2, 37; 10, 2; 13, 88; J. 3, 3. 8; 8, 4; 15, 18; 17, 20; 25, 3; 29, 46. — ಅಲರಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. who has an arrow or arrows of flowers: Kāma (Cb.; My.; V. 4, 106.). — ಅಲರಮ್ಬು. = ಅಲರ್ಗಣೆ. [ಅಲರಮ್ಬು ಕಬ್ಬುವಿಲ್ ಕೋಮಲ ಸರಸಿಜನಾಳ ತನ್ತು Kr. 3, 122]. (ಹೂವಿನ ಬಾಣ Cb.; Rśv. 4, 14 va.). — ಅಲರಲರ್. rep. (J. 3, 37). — ಅಲರಿಜ. -ಇಜ. (Śmd. 236). the flower-born: Brahmā (Śm. 8; ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ಅಲರುಣಿ. -ಉಣಿ. (Śmd. 238). = ಅರಲುಣಿ. (ಪಱಮೆ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Kk. 14; ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Śm. 27). — ಅಲರೇಱು. -ಏಱು. that ascends flowers: the large humble black bee (ಆಱಡಿ, ಪಱಮೆ Ct. II, 75, o. r. ಅರಲೇಱು). — ಅಲರ್ಗಣ್. -ಕಣ್. (Śmd. 212; V. 23, 4). a flower-like eye. — ಅಲರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. an arrow of flowers. ಮದನನ ನಿಡಿಯ ಅಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ತುವು ಆಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Śmd. 81). — ಅಲರ್ಗಣೆಯ. -ಕಣೆಯ. = ಅಲರುಗಣೆಯ. Kāma (My.). — ಅಲರ್ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. (Śmd. 220). a man with flower-like eyes. 2, Viṣṇu (ಹರಿ Ct. II, 4). — ಅಲರ್ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. the scent or fragrance of flowers (Rśv. 2, 39). — ಅಲರ್ಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. to cut or gather flowers (J. 30, 5. 19). — ಅಲರ್ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಅಲರ್ಗಣೆ. (J. 30, 22). — ಅಲರ್ಜೊಮ್ಪ. a flower-bunch (Śmd. 54; Rśv. 2, 38). — ಅಲರ್ದಳೆ. -ತಳೆ. to bear or have flowers (J. 3, 4). — ಅಲರ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. a blown lotus (J. 30, 6). — ಅಲರ್ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. a cluster of flowers. ಅಲರ್ದೊಂಗಲ ಕೇಸರಂ (Śmd. 81). — ಅಲರ್ದೋರಣ. -ತೋರಣ. (Śmd. 54). a festoon of flowers. — ಅಲರ್ಪೊಡೆಯ. = ಅಲರ್ಪೊಡೆಯ, q. v. [— ಅಲರ್ಮೞೆ. showers of flowers. ಸುರತರು ನನ್ದನಂಗಳಿನಲರ್ಮೞೆ ಬನ್ದೆಱಗಿತ್ತು Ap. 2, 65]. — ಅಲರ್ಮುಡಿ. a knot of hair decorated with flowers (J. 6, 12; 7, 16). — ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. the flower-bird: the large humble black bee (ತುಮ್ಬಿ Śmd. 11; Kk. 90; ಪಱಮೆ, ಆಱಡಿ Ct. I, 62; ಮಲ್ಲಱು, ಪಱಮೆ, ಬವರ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Kk. 14; ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Śm. 27; ಗುಂಗೀ ಹುಳು G.). see ಕೆಂಗಣ್ಣಲರ್ವಕ್ಕಿ. — ಅಲರ್ವಡಿಗ. = ಅರಲ್ವಡಿಗ, q. v. — ಅಲರ್ವಸೆ. -ಪಸೆ. a bed or seat of flowers. (R.). — ಅಲರ್ವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. a flowering creeper (J. 29, 45). — ಅಲರ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. = ಅರಲ್ವಾಸು, ಅಲರ್ವಸೆ. a bed of flowers. ಅಸುಗೆದಳಿರ ಅಲರ್ವಾಸಿನೊಳ್ ಅರಸಿನೆರಸಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ ನರೇನ್ದ್ರಂ (Rśv. 10, 31 va.). — ಅಲರ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to seize or gather flowers (J. 6, 18). — ಅಲರ್ವಿಲ್. -ಬಿಲ್. a bow of flowers. (Cpr. 6, 67; V. 4, 85). — ಅಲರ್ವುಡಿ. -ಪುಡಿ. the pollen or farina of a flower (ಪರಾಗ Śs.; ಕೇಸರ Kk. 14; ಹೂವಿನೊಳಗಿನ ಹಳದೀ ಬಣ್ಣದ ಹುಡಿ G.). — ಅಲರ್ವೊಕ್ಕುೞ. -ಪೊಕ್ಕುೞ. the flower-naveled: Viṣṇu (Śm. 6). — ಅಲರ್ವೊಡೆಯ. -ಪೊಡೆಯ. = ಅರಲ್ವೊಡೆಯ. the flower-bellied: Viṣṇu (Śm. 5; ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7. o. r. ಅಲರ್ಪೊಡೆಯ). — ಅಲರ್ವೊನ್. -ಪೊನ್. a flower regarded as gold (Śsv. 2, 42 va.). — ಅಲರ್ವೊಱೆ. -ಪೊಱೆ. a load or burden consisting of flowers (J. 34, 2).

ಅಲರಿಕೆ alarike. blossoming, etc. (C. Bp. 1, 2).

ಅಲರಿಜ alarica. [one who is born in the flower: Brahmā]. see s. ಅಲರ್ 2.

ಅಲರಿಸು alarisu. = ಅಲರ್ಚು. to cause to spread, expand, blossom, etc. see Bp. 6, 6; 8, 15; 25, 12; 26, 13; 33, 8; 40, 20; 42, 2. 16; 45, 35; 47, 31; 51, 47; 61, 54. 61.

ಅಲರು alaru. 1. = ಅಲರ್ 1, etc. P. p. ಅಲರಿ. see Bp. 6, 27; 18, 75; 22, 46; 23, 4; 27, 23; 35, 47; 41, 22; 49, 20; 51, 37; 57, 46; ಮುದ-. ಅಲರುವಲ್ಲಿ (ವಿಕಾಸ, ವಿಕಸಿತ, Nn. 115. 120). — ಅಲರಲರು. rep; (Bp. 35, 4).

ಅಲರು alaru. 2. = ಅಲರ್ 2, etc. see Bp. 26, 20; 44, 71; 50, 57. — ಅಲರುಗಣೆಯ. -ಕಣೆಯ. = ಅಲರ್ಗಣೆಯ. (Bp. 4, 18). — ಅಲರು

ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. a woman with flower-like eyes (R.). — ಅಲರುವಿಲು. -ಬಿಲು. a bow of flowers. — ಅಲರುವಿಲುಗಾಱ. -ಬಿಲುಗಾಱ. who has a bow of flowers: Kāma (Bp. 4, 26).

ಅಲರ್ಕ alarka. = ಅಲಕ No. 2. a dog rendered furious; *a mad dog.* 2, *white swallow wort, Calotropis gigantea alba* (ಬಿಳೀ ಎಕ್ಕೀ ಗಿಡ G.).

ಅಲರ್ಕೆ alarke. = ಅಲರಿಕೆ. blooming, etc.; vigor.

ಅಲರ್ಚು alarcu. = ಅಲರಿಸು. to cause to expand, etc. (ವಿಕಸನ Śmd. Dh.). [ಮಿಕ್ಕೆಸೆವ ಪ್ರಚಣ್ಡ ಮಾರ್ತಾಣ್ಡನಲರ್ಚುಗೆನ್ನ ಹೃದಯಾಮ್ಬುಜಮಂ ನಿಜವಾಙ್ಮರೀಚಿಯಿಂ Pb. 1, 3; Ap. 10, 12]; (Abh. P. 3, 157; Cpr. 9, 81). ಉದಯಿಪ್ಪ ಗಣ್ಡಮಾರ್ತಣ್ಡನ್ ಅಲರ್ಚುಗೆ ಎಮ್ಮಂ! ಗೆಲ್ದು ಬೆಳಪ್ಪನ್ ಈಗೆ ಬೀರಂಗಳಂ! (Śmd. 275). see Bp. 6, 10; 10, 35.

ಅಲಲ್ alal. = ಅರಲ್ 2, etc. (Śmd. 42).

ಅಲಲ್‌ಹಿಸಾಬು alal-hisābu. according to the account (Br.; H.). 2, pay given beforehand (R.).

ಅಲವ a-lava. not a little, much. (R.). 2, = ಹಲವ. (My.).

ಅಲವಾಲ alavāla. = ಆಲವಾಲ. (Sk.).

ಅಲವಿಕೆ alavike. fatigue, harassment, weariness (Te.; R.).

ಅಲವು alavu. 1. = ಅಲ 1, etc. fatigue (T. ಅಲೈವು, wandering; vexation; R.).

ಅಲವು alavu. 2. = ಅಳವು 1. power, ability (Te.; R.).

ಅಲಸ alasa. *indolent, lazy, idle, tired, weary, faint* (see ಅಲಸುಗಾಱ).

ಅಲಸಕ alasaka. = ಅಲಸ. (Sk.).

ಅಲಸಟೆ alasu-aṭe. = ಅಲಸಟೆ (s. ಅಲವು). exhaustion, weariness, harassment (Te.; R.).

ಅಲಸತ್ವ alasatva. idleness (Bp. 57, 94).

ಅಲಸನ್ದಿ alasandi. = ಅಲಸನ್ದಿಗೆ, ಅಲಸನ್ದೆ, ಹಲಸನ್ದಿ, ಹಲಸನ್ದೆ. a generally cultivated pulse, Vigna catjang Endl. (Dolichos catjang Lin.; St. & Pl.; C.; Te. ಅಲಚನ್ದಲು).

ಅಲಸನ್ದಿಗೆ alasandige. = ಅಲಸನ್ದಿ. a kind of pulse, Dolichos biflorus (ಯಾವಕ, ಕುಲ್ಮಾಷ, Si. 304; see ಕಾಡುದ್ದು).

ಅಲಸನ್ದೆ alasande. = ಅಲಸನ್ದಿ, etc. (ಯಾವಕ, ಕುಲ್ಮಾಷ Nr.; My.). 2, ಸುಧೆ (Mr. 374).

ಅಲಸಿಕೆ alasike. fatigue, lassitude, weariness; idleness (ತನ್ದ್ರಿ Nr.; ಕೌಸೀದ್ಯ, ಆಲಸ್ಯ Hlā.; My.; Tu. ಅಲಸಿಗೆ; *cf.* ಅಲ 1, ಅಲಸುಗೆ). [ಆಕೆಯ ಮನ್ದಗಮನಮುಂ ಪಗೆವರ ಮನಂಗಳುಮೊಡನೊಡನಲಸಿಕೆಯಂ ಕೈಕೊಣ್ಡುವು Pb. 1, 141 va.].

ಅಲಸು alasu. 1. to become weary, to be relaxed, tired, vexed, teased, or disgusted; to loiter (ಆಲಸ್ಯ Śmd. Dh.; My.; ದಣಿ, ಶ್ರಮುಗೊಳ್ಳು, ತಡಮಾಡು G.; M., Tu.; T. ಅಲಂಗು, ಅಲುಂಗು, ಅಲೈಜು; see s. ಅಲ 1). [ಅದಱಿನ್ದಲಸದೆ ಪೀನಂ ಪದೆಯದೆ ಪಾಂಗಱಿದು ದೋಷಮುಂ ಪಿಂಗಿಸಿ Kr. 1, 44; Pb. 5, 42; Ap. 5, 17]. ಈ ಮನೆಯತ್ತಲೆ ಸಾರ್ (o. r. ಬಾರ್)! ಈಕೆಗೆ ಅಲಸದೆ ಇರು, ಅಕ್ಕ! (Śmd. 202). see Bp. 14, 3; 18, 9; 29, 10; 37, 39; 42, 16; 47, 23; 50, 67; 54, 13. 39; 61, 57; Bh. 1, 8, 94; V. 14, 36; J. 4, 61; 5, 62; 18, 41.

ಅಲಸು alasu. 2. = ಅಲಚು. to shake or agitate in water, as a cloth, vegetables, etc. (for cleansing, My.).

ಅಲಸು alasu. 3. weariness; idleness.

ಅಲಸುಗಾಱ alasu-gāṟa. = ಅಲಸುಂಗಾಱ. an indolent, lazy man (ಅಲಸ, ಲೋಲ Nr.; ಸೊಮ್ಬು, ನಾಮ್ಬು Śm. 47; My.; ತಡ ಮಾಡುವವ G.).

ಅಲಸುಗೆ alasuge. (*cf.* ಅಲಸಿಕೆ). Tbh. of ಆಲಸ್ಯಕ (Śmd. 368. 374).

ಅಲಸುಗೆಕಾಱ alasuge-kāṟa. = ಅಲಸುಗಾಱ. (ಸುಮ್ಬು, ನಾಮ್ಬು Śs.).

ಅಲಸುಗೆಗಾಱ alasuge-gāṟa. = ಅಲಸುಗೆಕಾಱ. (ಸೊಮ್ಬು, ನಾಮ್ಬು Kk. 38; My.).

ಅಲಸುಂಗಾಱ alasu-ṅ-gāṟa. (Śmd. 236). = ಅಲಸುಗಾಱ.

ಅಲಾ alā. = ಅಲ 2, etc. (C.; *cf.* ಅಢ 3). see ಅಕಲಾ s. ಅಕ; [ದಿತಿಸುತ ವ್ಯಾಬಾಧೆಗಳ್ ದೇವರ್ಗಿಲ್ಲವಲಾ Pb. 6, 15]. Bp. 3, 45. 46. 47. 52; 9, 15. 16. 18; 11, 7; 12, 33; 13, 20. 24; 18, 80; 22, 54. 65. 66; 26, 33. 55; 30, 12; 42, 33; 47, 67; 48, 10; 51, 6. 2, = ಅಲ್ತೆ (Ct. II, 26, which meaning may sometimes be suitable in the above passages of the Bp.; *cf.* ಅಲ್ಲಾ).

ಅಲಾತ alāta. *a fire brand* (ಕೊಳ್ಳಿ Mr. 47).

ಅಲಾಬಿ alābi. N. of the Moharam festival (C.).

ಅಲಾಬು alābu. = ಆಲಾಬು. *the bottle gourd, Lagenaria vulgaris Ser.* see ದುಗ್ಧಿಕೆ.

ಅಲಾಯಿದ alāyida. = ಅಲಾಹಿದ. distinct, apart, separate (C.; Br.; H.).

ಅಲಾಯಿ ಬಲಾಯಿ alāyi balāyi. an affectionate greeting, an embrace (S. Mhr.; H.).

ಅಲಾಹಿದ alāhida. = ಅಲಾಯಿದ. (My., etc.).

ಅಲಿ ali. 1. = ಅಲೆ 1. ಹಿಡಿವ ಫಣೆಯನು, ಹೊಡೆವ ಸಿಡಿಲನು, ಜಡಿವ ಮಾರಿಯನ್, ಅಲಿವ ರುಜೆಯನು, ಮುಡಿವ ದಿನವನು...ಕಾಣಿಸುವನ್ ಆವವಂ? (Bh. 1, 8, 31).

-ಅಲಿ ali. 2. = -ಅಲು 2, ಅಲ್ಲಿ, -ಇಲಿ 3, -ಲಿ 1. [a suffix for locative in medieval Kannaḍa]. ತುಪ್ಪದಲಿ (Mr. 216). ಜಿನುಗಿನಲಿ (Bh. 1, 8, 5). ಕಡೆಯಲಿ (2, 13, 33). ಸಭೆಯಲಿ, ವಿನೋದದಲಿ (2, 13, 34). ನಿಮ್ಮಲಿ (2, 13, 36). ಒತ್ತುಗಳಲಿ (J. 3, 17). see Bp. 16, 11. 23. 24; 18, 5. 40; 25, 1; 32, 20; 35, 32.

-ಅಲಿ ali. 3. = -ಅಲೀ, -ಅಲಿಂ, of which it, at present, is the only C. form (*cf.* ಇ 10). ಬೇಱೆ ಪಾಣ್ಡವರ್ ಇರಲಿ! ರಾಯನ ನೂಱು ಮಕ್ಕಳು ಪುರವನ್ ಆಳಲಿ! ಬೇಱೆ ಕೌರವರ್ ಇರಲಿ! ಪಾಣ್ಡವರ್ ಆಳಲಿ ಇಭಪುರಿಯ! (Bh. 1, 8, 3). ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಜನಪನ್ ಆಗಲಿ! ಮೇಣು ಮಾಣಲಿ! (1, 8, 5). ಸಲಹಲಿ (Bp. 27, 72). ಉಣ್ಣಲಿ (B. 1, 21). ಇರಲಿ (B. 2, 10. 17). ತಕ್ಕೊಳ್ಳಲಿ (2, 16). ಮಾಡಲಿ (2, 48). ತರಲಿ (B. 3, 77). ಹೇಱಲಿ (B. 4, 198).

ಅಲಿ ali. = ಅಳಿ, ಆಲಿ 1. *the large black humble bee.* 2, ನೊಸಲೊಳ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (Mr. 320; *cf.* ಅಲಕ). 3, *a scorpion.* 4, a crow.

-ಅಲಿಂ aliṁ = -ಅಲಿ 3. a suffix denoting command or permission or wish regarding a third person or thing, or regarding such persons or things; [must, may]. ಉಸಿರಲಿಂ! — ಸಾರಲಿಂ! ಒಲ್ಲೆ ಜೀಯನ್ ಎನ್ದುದೇ ಮಾತು. — ಮಾಱಲಿಂ! — ಏಳಿದಂ ಗೆಯ್ಯಲಿಂ ಈಗಳ್ ಎನ್ದೊಳ್! — ಅರಯ್ದು ಆರುಂ ಸಾರಲಿಂ! (Śmd. 277). ಓಹೋ, ಇರಲಿಂ ಪೆಱವಱ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ! (68). ಅಂಪೆಱಿಸೆನ್ ಎನ್ದು, ಬಗೆಯಲಿಮ್ ಈಗಳ್! (258).

ಅಲಿಕ alika. = ಅಱುಗೆ. *the forehead.*

ಅಲಿಕನೇತ್ರ alika-nētra. who has an eye on his forehead: Śiva (Bp. 21, 44; 54, 73).

ಅಲಿಕಲೋಚನ alika-lōcana. = ಅಲಿಕನೇತ್ರ. (Bp. 51, 41)

ಅಲಿಕಾಕ್ಷ alika-akṣa. = ಅಲಿಕನೇತ್ರ. (ಮಹಾದೇವ Cb.; My.).

ಅಲಿಕಾಬದ್ಧ alika-ābaddha. = ಅಱುಗೆವದ್ದ. a tie or ornament of the forehead (Śmd. 30, o. r. ಅಲಿಕಾಬನ್ಧ).

ಅಲಿಕೀರನ್ಯಾಯ ali-kīra-nyāya. the natural enmity between the black bee and the parrot (My.).

ಅಲಿಕುನ್ತಲೆ ali-kuntale. a woman with black bee-like ringlets on her forehead. (My.).

ಅಲಿಕೇಕ್ಷಣ alika-īkṣaṇa. = ಅಲಿಕಾಕ್ಷ. (V. 14, 29).

ಅಲಿಗಿಸು aligisu. = ಅಲಗಿಸು, etc. (My.).

ಅಲಿಗು aligu. — ಅಲಿಗಿನ ಗಿಡ. an aquatic plant of which sun-hats are made, Aeshynomene aspera Lin. (St. & Pl.).

ಅಲಿಂಗ a-liṅga. having no marks; having no gender. (My.).

ಅಲಿಂಜರ aliñjara. *an earthen water jar* (ಮಣಿಕೆ, ಕೇಲ್ Mr. 210; ಮಹಾಕುಮ್ಭ, ಹರವಿ G.).

ಅಲಿನಿ alini. a swarm of black bees. (R.).

ಅಲಿನ್ದ alinda. *a terrace before a house-door* (ಹೊಱಬಾಗಿಲು G.).

ಅಲಿನ್ದಕ alindaka. *a terrace before a house-door* (ಪ್ರಘಣ, ಮೊಗಸಾಲೆ Mr. 199).

-ಅಲೀ alī. = -ಅಲಿ 3. (My.). ಇರಲೀ (Bp. 46, 15). ಹಾಕಲೀ (B. 2, 19).

ಅಲೀಕ alīka. *unpleasing.* 2, *false.* 3, *an untruth.*

-ಅಲು alu. 1. = -ಅಲ್ 1. ಅಲುಗಲು ಪಟ್ಟುದು (ವೇಲ್ಲಿತ, etc. Nr.). ತರಲು (Bp. 24, 54); ಭಕ್ಷಿಸಲು (25, 16); ನಾಚಿಸಲು (37, 66). see further 40, 8; 44, 63; 47, 8; 50, 58; 52, 32; 53, 11; 56, 24. 49; 57, 32; 61, 84. regarding its datives -ಅಲಿಕೆ, -ಅಲಿಕ್ಕೆ (S. Mhr.). observe. *e. g.* ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ (B. 1. 20), ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ (1, 21), ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ (1, 22). *cf.* -ಅಲ್ಕೆ.

-ಅಲು alu. 2. = -ಅಲ್ 1, -ಅಲಿ 2, etc. (My.). ಕೆಯ್ಯಲು (Bp. 44, 63; 49, 46; 50, 16; 52, 2; 54, 10. 70); ಆದಿಯಲು (54, 10).

ಅಲುಕಿಸು alukisu. = ಅಲುಗಿಸು. to shake (v. t.; My. females).

ಅಲುಕು aluku. = ಅಲುಗು 1. (My.).

ಅಲುಗಿಸು alugisu. = ಅಲಗಿಸು, etc. to shake (v. t.), to cause to move (Bp. 5, 61; 19, 26; 32, 27; 52, 40; 57, 74; 59, 13. 15; My.).

ಅಲುಗು alugu. 1. = ಅಲಕು, etc. (ಎಲುಗು). to be agitated or unsteady, to move about, to shake; to be shaky or loose (ಸಂಚಲನ Śmd. Dh.; M. ಅನಙ್ಙ, to shake, see ಅದಟು 2; T. ಅಲಂಗು, ಅಲುಂಗು, to be in motion; to be weary; *cf.* ಅಲೆ 1). [ಪರೆದ ಕುರುಳಲುಗೆ ಘಟ್ಟಯುನರೆಯುತ್ತುಂ Pb. 8, 65; Ap. 2, 42 va.]. ಅಲುಗುವದು (ಚಲನ, ಲೋಲ, ತರಲ, etc. Nr.). see Abh. P. 9, 149: Bp. 5, 28; 11, 12; 20, 13; 49, 20. ರುಜಿಯನ್, ಅಲುಗುವ ರದನವನು...ಉಱುಹುವನ್ ಎಗ್ಗಂ (Bh. 1, 8, 39). ಅರಸು ಅನ್ದರೆ ಊರು ನಡುಗುತ್ತದೆ, ಮುದುಕ ಅನ್ದರೆ ಗಡ್ಡ ಅಲುಗುತ್ತದೆ (Prv.). 2, to cause to move, to shake. ಅಲುಗಲು ಪಟ್ಟುದು (ವೇಲ್ಲಿತ, ಧೂತ, ಚಲಿತ Nr.). see Bp. 31, 13; 32, 16; 38, 17; 47, 25; Rśv. 9, 24. 29; Bh. 8, 26, 18. 21. — ಅಲುಗಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to cause to move about (Bp. 59, 5). — ಅಲುಗಾಡು. -ಆಡು. to shake, to tremble (Bp. 2, 15).

ಅಲುಗು alugu. 2. = ಅಲಗು 2. (Te.; R.).

ಅಲುಂಗು aluṅgu. = ಅಲುಗು 1. ಅಂಗಮ್ ಅಲುಂಗೆ (Rśv. 13, 82).

ಅಲುಗೋಜಿ alugōji. a whistle, a pipe, a flageolet (My., also ಅಲ-; Br., H. ಅಲ್ಗೋಜಾ).

ಅಲುಪ alupa. Tbh. of ಅಲ್ಪ (Śmd. 336; My.).

ಅಲುಪು alupu. = ಅಲಪು. (My.).

ಅಲುಬು alubu. 1. = ಅಲಮ್ಬು, etc. to shake in, or wash with, water (ಕರ್ಚು, ತೊಳೆ Śm. 61). ಪಲವು ಸೂಳ್ ಉದಕದೊಳ್ ಅಲುಬಿ ಸೆಳೆಸೆಳೆದು ಒಗೆದೊಡಂ ಬಿಳಿದು ಅಹುದೆ ಕಮ್ಬಳಿ? (Bp. 60, 48).

ಅಲುಬು alubu. 2. = ಅಲಬು 1. (Z.).

ಅಲುಮ್ಬು alumbu. = ಅಲುಬು 1, etc. (ಕರ್ಚು, ತೊಳೆ Kk. 51).

ಅಲೆ ale. 1. = ಅಲಿ 1. to move about, to move to and fro, to shake, to dangle [ಪಿಡಿಕೆಯ್ ತೀವಿದ ಕೂರ್ಗಣೆ ಮಡಕಾಲ್ವರಮಲೆವ ಕಟ್ಟೆ Pb. 10, 71; Ap. 1, 16]. (ಲೋಲನ Śmd. Dh.; T. ಅಲೈ; *cf.* ಅಲು 2; ಒಲೆ 2). P. ps. ಅಲದು, ಅಲೆದು. ಮುನ್ದಲೆಯಲಿ ಅಲೆವವು (ಲಲಾಟಕ Mr. 334). ನೊಸಲೊಳ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (ಅಲಿ 320). ನುಣ್ಣದಪಂ ಪಳಂಚಿ ಅಲೆಯೆ ಕುಣ್ಡಲಮುಣ್ಡಲಂ (Rśv. 13, 61). 2, to roam, to wander (My.; T., Tu.); to cross in roaming. ಶಬರವಿತಾನಮ್ ಇಕ್ಕಿದ ವೇಡೆಗಳ ಬೆಳ್ವಾರಸುತ್ತುಗಳ ಕಾನನವನ್ ಅಲೆದು (Bh. 3, 13, 24), 3, to dangle or hang across. ನೊಸಲನ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳು (ಭ್ರಮರಕ Hlā.). 4, to shake (v. t.). ಅಂಗುಟದ ತುದಿಯಿಂ ಕರ್ಣಮೂಲಮನ್ ಅಣೆದು, ಅಲೆದು, ನೂಂಕಿ (Rśv. 6, 11 va.). ಅಣೆದು, ಅಲೆದು, ನೂಂಕಿ...ಇಭಂಗಳಂ (13, 86). 5, to shake, to wash (see ಅಲಚು, ಅಲಮ್ಬು). ವಾರುಣಿಯನ್ ಒಲಿದು ಮುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣದಿಂ ಮುಱುಗುವನ್ತೆ, ತನ್ನಯ ಕಳೆಯಂ ನೀರೊಳ್ ಅಲೆವನ್ತೆ ಪಶ್ಚಿಮವಾರುಧಿಯೊಳ್ ಮುಗ್ಗನ್ ಅದನ್ ಅನ್ತು ಅಮೃತಕರಂ (Lilv. 3, 6). ಕುದಿಸಿ, ಉದಕದೊಳ್ ಅಲೆದು, ಬೀಸುತ ಒಗದು, ಪರಡಿ (Bp. 36, 47). 6, to put in commotion: to annoy, to slight, to disgrace (ಪರಿಭಾವ Śmd. Dh.). [ರಿಪುವರ್ಗಮನಲೆದು ಗೆಲ್ವೆಯೂಗಾಹವದೊಳ್ Kr. 2, 24; ಅಲೆಯಲ್ ತಕ್ಕುದೆ ಕೆನ್ನಮಾತ್ರಿವಳಿಗಳ್ಗೆನ್ನಂ ಸರೋಜಾಕ್ಷಿಯಾ Pb. 4, 74; ಜನ್ಮಾನ್ತರದಿನ್ದಂ ಬನ್ದಮೋಹಂ ಬಿಡದಲೆವುದು Ap. 4, 89; ತನುವ ಬನ್ದಲೆವರಯ್ಯಾ Bv. 721]. ನಿಜಮುಕುಟರುಚಿರರುಚಿ ರವಿಕಿರಣಮಂ ಪಳಂಚಿ ಅಲೆಯೆ (Rśv. 13, 71 va.). see ಅದಟಲೆ, ಕಣ್ಣಲೆ. [7, to rub, to hang about. ಪಾದತಳಂಗಳಡಿಗೆಱಗಿದರಿನರಪಾಲರ ಮುಕುಟ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಮರೀಚಿ ಜಾಲ ಬಾಳಾತಪಂಗಳನಲೆದು ಕೆಂಕಮಾದನ್ತಾದುವು Pb. 2, 39 va.].

ಅಲೆ ale. 2. moving (see ಕಣ್ಣಲೆ 2). 2, that moves to and fro: a wave, a billow (ಭಂಗ, ತರಂಗ, ಊರ್ಮಿ, ವೀಚಿ Si. 81; ತೆರೆ Cb.; My.; T., Te.).

ಅಲೆ ale. 3. = ಅಣೆ 1, ಎಲೆ 1. an interjection used in calling to women (My.).

-ಅಲೆ al$_1$-e$_3$. 4. = -ಲೆ, q. v. an affix of emphasis.

ಅಲೆತ aleta. the act of wandering, etc. (My.).

***ಅಲೆದಾಟಿಸು aledāṭisu.** (ಅಲೆದು+ಆಟಿಸು). to shake and uproot ಗರುಡಂ ವಾಹಮಾಗಿರ್ಪ ಚಕ್ರೇಶ್ವರಿ ಭಾಸ್ವದ್ಘರ್ಮ ಚಕ್ರಾಕ್ರಮಿಗಳನಲೆದಾಟಕ್ಕೆ ವಿಕ್ರಾನ್ತದಿಂ Ap. 1, 7.

***ಅಲೆಪು alepu.** blowing, shaking. ತಮ್ಪೆಲರಲೆಪಿಂ ಕಳಿಕೆಯೊಳೆ ತುಱುಗಿ ತಳಿರೊಳೆ ತಳತಳಸಿದುದೊನ್ದಶೋಕಲತೆಯನೆ ಪೋಲ್ತುಳ್ Ap. 8, 29.

ಅಲೆಮಾನ್ alemān. = ಅಲೇಮಾನ್. (My.).

ಅಲೇಖ a-lēkha. = ಅಕಳ 1. a blank book, cadjan-leaves tied together for writing upon them (ಬರೆಯದ ಓಲೆ Nn. 96; My.). 2, a deity (ತ್ರಿದಶ, ದೇವತೆ 96). 3, a chowrie or fan (ಚಾಮರ 96). 4, much (ಅದಭ್ರ, ಬಹಳ 96).

ಅಲೇಮಾನ್ alēmān. = ಅಲೆಮಾನ್, ಅಲೇಮಾನಿ. — ಅಲೇಮಾನ್ ಚೂರಿ. a European knife (My.).

ಅಲೇಮಾನಿ alēmāni. Allemagne, Germany, Austria, Europe, any foreign country (My.; M, ಅಲಮಾನಿ, ಅಳಮಾಂಜಿ; Te. ಲ್ಯಾನಿ). — ಅಲೇಮಾನಿಕತ್ತಿ. a European or dragoon sword (My.). — ಅಲೇಮಾನಿ ತುರುಪು. a dragoon troop (My.). — ಅಲೇಮಾನಿರೂಪಾಯಿ. an old kind of Rupee, worth fourteen or fifteen Annas (My.; Br.).

-ಅಲೊಡಂ al 1-oḍam 1. when (Śmd. 293. 294; see its use indicated s. -ಅಲ್ 1 No. 3). ಕುರುಕುಲಾಧಿಪಂ ನುಡಿಯಲೊಡಂ (294). ಪಾವಸೆ ಕಿಡಲೊಡಂ ನೀರ್ ತಿಳಿದುದು (295). ವಸನ್ತಂ ಬರಲೊಡಂ ಕೋಗಿಲೆ ಉಲಿಗುಂ (297). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡಮ್ ಎಲೆ ಕೆಱಲ್ದುವು (297). see also 4. 51. 101. 102. 143. 168. 177. 205. 208. 263. 391.

-ಅಲೊಡನೆ aloḍan-e 6. (Śmd. 293 = ಅಲೊಡಂ). just when, when. ಬರಲೊಡನೆ ಕೊಟ್ಟಂ (294). ಫಲಮ್ ಆಗಿ ಬಲಿಯಲೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಡುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು ಓಷಧಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). (ಅವಂ) ಸಾಯಲೊಡನೆ ಅತಿವೇಗದಲಿ ಗಾರುಡಿಗರ್...ಬನ್ದರ್ (Bp. 46, 23). ನಿಜವಲ್ಲಭೆ... ಒಡವುಟ್ಟಿದಂ ಪ್ರಕಟಿಸಲೊಡನೆ ಅವಳ್ನೋಡಿ ಗಾಡಿಯಿನ್ದೆ ಎೞ್ದು...ಪೊಱಮಟ್ಟಂ (Rśv. 10, 10 va.). ಭೃಂಗಾಳಿಗಳ ಬಳಗಂ ಪಾಯಲೊಡನೆ ಸುೞಿವ ತಂಗಾಳಿಗಳ ಕಡುಗಮ್ಪು ಸೇವಿಸುತ ಪಥಿಕರ್ ಆಸರ್ಗಳೆವರ್ (J. 3, 8).

ಅಲೋಕ a-lōka. not the world; the spiritual world. see ಲೋಕಾಲೋಕ.

ಅಲೌಕಿಕ a-laukika. not relating to this world, not wordly, not secular; supernatural; unusual, strange. (My.).

ಅಲೌಕಿಕತನ alaukikatana. the state of being not secular; that of being of rare occurrence or unusual. (My.).

ಅಲೌಲ್ಯ a-laulya. not restless, fickle or unstable; free from lust or eager desire. see Bp. 57, 94.

ಅಲ್ಕಾಬು alkābu. a title; titles, honors (My.; Br., H.).

-ಅಲ್ಕೆ alke. this dative of -ಅಲ್ 1 is used also in the sense of "when". ಪಿಂಜರಿ ಎನ್ನು, ಎನಲ್ಕೆ ಬೆಳ್ಪಿ (Śm. 68). ಎಣ್ಬನೆಯ ವರುಷಮ್ ಆಗಲ್ಕೆ (J. 29, 7). ಅಮ್ಬುಜಮಿತ್ರನ್ ಅಪರಾಹ್ಣಕೆ ಅಯ್ದಲ್ಕೆ (30, 42). see -ಅಲಿಕೆ, -ಅಲಿಕ್ಕೆ 8, -ಅಲು 1.

***ಅಲ್ಗು algu.** = ಅಲುಗು 1. ಮರನಂ ಪಿಡಿದಲ್ಗೆ ಪಣ್ಗೊಳನಿಬರುಮುದಿರ್ದರ್ Pb. 2, 31.

ಅಲ್ಡೆ alḍe = ಹಲ್ಡೆ. see ವಿಲಾಯತಿ-.

ಅಲ್ತು altu. ಅಲ್ತೆ. see s. ಅಲ್ 3-.

ಅಲ್ಪ alpa. = ಅಲುಪ. *small; little*; a little, few (ಅಣ Ct. I, 94; ಕೊಂಚೆ Śm. 85); feeble; *insignificant, inferior;* mean. ಅಲ್ಪಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. — ಅಲ್ಪಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬಂದರೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ. — ಅಲ್ಪರ ಸಂಗ ಅಭಿಮಾನ ಭಂಗ (Prvs.).

ಅಲ್ಪಕ alpaka. = ಅಲ್ಪ. (My.).

ಅಲ್ಪತನ alpatana. smallness; etc. (My.).

ಅಲ್ಪತನು alpa-tanu. *a small or thin body.*

ಅಲ್ಪತರುಣಿ alpa-taruṇi. a small, feeble woman; an inferior, low woman. see ಅಱುವೆಣ್.

ಅಲ್ಪತೆ alpate. smallness, minuteness; inferiority; insignificance (Cpr. 8, 12).

ಅಲ್ಪದಣ್ಡ alpa-daṇḍa. a small or short stick. see ಬಡಿ.

ಅಲ್ಪದಿನ alpa-dina. a few days. (My.).

ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ alpa-prāṇa. slight breathing, non-aspiration; (the state of being unaspirated). 2, an unaspirated letter, as ಕ್, ಗ್, ಚ್, etc. (Śmd. 22 Cm.).

ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಾನುಕರಣ alpaprāṇa-anukaraṇa. an imitative sound of which the letters are unaspirated (Śmd. 35).

ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿ alpa-buddhi. = ಅಲ್ಪಮತಿ. (My.). 2, weak-mindedness; etc. (My.).

ಅಲ್ಪಮತಿ alpa-mati. weak-minded, stupid, low-witted (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಮತಿಹೀನ Nn. 58).

ಅಲ್ಪಮಾರಿಷ alpa-mārişa. *the plant Amaranthus polygamus* Lin.

ಅಲ್ಪವಸುಧೆ alpa-vasudhe. ground of limited range, a district, a country (ನೆಲ Bhn. 58).

ಅಲ್ಪವೃಷ್ಟಿ alpa-vṛiṣṭi. small, fine rain. see ಜಡಿ, ಜಿನುಂಗು.

ಅಲ್ಪಶಂಕೆ alpa-śaṅke. = ಅಲ್ಪಾಚಮನ. (My.).

ಅಲ್ಪಶೀಲ alpa-śīla. a man of inferior nature or morality (Bp. 56, 44).

ಅಲ್ಪಸರ alpa-sara. = ಅಲ್ಪಸರಸ್. (ಸಣ್ಣ ಕೆಱೆ G.; My.).

ಅಲ್ಪಸರಸ್ alpa-saras. *a small tank or pond.*

ಅಲ್ಪಸರಸಿ alpa-sarasi. = ಅಲ್ಪಸರಸ್. (ಬೆಂಚೆ, ಪಲಲ Śm. 35).

ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ alpa-svalpa. rather litte (B. 4, 214; My.).

ಅಲ್ಪಾಚಮನ alpa-ācamana. a polite term for "making water." My.; Te.).

ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯ alpa-āyuṣya. a short life (Bp. 46, 44).

ಅಲ್ಪಿಷ್ಠ alpiṣṭha. *very small.*

ಅಲ್ಪೀಯ alpīya. Tbh. of ಅಲ್ಪೀಯಸ್. (My.).

ಅಲ್ಪೀಯಸ್ alpīyas. *smaller; uncommonly small.*

ಅಲ್ಮೈರ almaira. an almira, a cabinet, a chest of drawers, a wardrobe (My.; Tu.; M. ಅಲ್ಮಾರಿ; Br. ಅಲ್ಮಾರ; French armoire, Portuguese almario).

ಅಲ್ಲ alla. 1. see s. ಅಲ್ 3-.

ಅಲ್ಲ alla. 2. green ginger (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Nr.; Te., T.; Mhr. ಆಲೇಂ). ಅಲ್ಲದ ಕೊಮ್ಬು (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Hlā). ಹಸಿಯ ಅಲ್ಲ (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Mr. 137). ಅಲ್ಲ ಅರಿಸಣ ಉಣ್ಬ, ಬೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯೆಲೆ ಉಣ್ಬ, ಒಳ್ಳೆ ಹಲಸು ಉಣ್ಬ, ಮೆಲಲಿಕೆ ಮಲನಾಡ ಅಲ್ಲೆನ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.). see Mr. s. ತಕ್ರಬಲಿ; Sp. s, ಒಲ್ 1. — ಅಲ್ಲಯ. -ಅಯ = ಅಲ್ಲಯ್ಯ. (Bp. 37, 6). — ಅಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. of a man (Bp. 9, 46). see ಭಾಷೆವನ್ತಲ್ಲಯ್ಯ.

ಅಲ್ಲ- alla. 3. = (ಅಲ್ಲೋಲ). (M. ಅಲ್ಲ, tumult, disturbance; *cf.* ಅರುಲು?). — ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲ. dupl. = ಅಲ್ಲೋಲ-. great agitation (as of water, My.), confusion (of the mind, My.), tumult, disorder, disturbance. [ಅನ್ತು ಪಾಣ್ಡವ ಬಲಮೆಲ್ಲಮನಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲಂ ಮಾಡಿ ಕಳಕ ಕೇತನನಜಾತ ಶತ್ರುವಂ ಪಿಡಿಯಲೆಯ್ತರ್ಪಾಗಳ್ Pb. 11, 60 va.]. (Te.; T. ಅಲಂಗೋಲಂ, ಅಲಂಗೋಲ್ಯೆ, disorder, confusion; that is huddled, carelessly put up, slovenliness. *cf.* ಅಲೆ 1 & 2, and ಕಲಿ 2). [-ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಳ. = ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲ. ಕಳಕಳ ಧ್ವನಿಯುಂ ಬೆರಸಾಡುವನ್ತೆ ರಟ್ಟಡೆಯೊಳಮಾಗಲೊರ್ಮೆವಲೆ ಪಲ್ಲಣಮಿಕ್ಕಿಪುದಲ್ಲಕಲ್ಲೋಳಂ Pb. 13, 33].

ಅಲ್ಲಗಳೆ alla-kaḷe. see s. ಅಲ್ 3-.

ಅಲ್ಲಣಿ allaṇi. = ಅಲ್ಲಣಿಗೆ, ಅಲ್ಲಳಿ. mirth, merry-making, jest, sport, laughter (ಸಬ್ಬನ, ಮೇಳ Kk. 78).

ಅಲ್ಲಣಿಗೆ allaṇige. (Śmd. 25). = ಅಲ್ಲಣಿ, etc. (ಸಬ್ಬನ, ಮೇಳ Śmd. II; ಮೇಳ, Śmd. 25; ಸಬ್ಬನ Ct. I, 26; ಮೇಳ I, 30).

ಅಲ್ಲದು alladu. ಅಲ್ಲದೆ. see s. ಅಲ್ 3-.

ಅಲ್ಲಮ allama. a Lingāyta N., (Bp. 59, 3; Te.) — ಅಲ್ಲಮದೇವ. a N. see ತುಯ್ಯಲ್-, ಸೊಪ್ಪಿ-. — ಅಲ್ಲಮದೇವಿ. a N. see ಸೋಹದ-, ಹಾವಿನ-. — ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು. a N. of the vīra śaiva saint (Bp. 8 sum.; 8, 1. 8).

ಅಲ್ಲರ allara. the anguish of separation, or the separation of lovers or friends (ವಿರಹ Ct. I, 85).

ಅಲ್ಲರಿ allari. the state of being troubled, disturbed, discomposed, or harassed (Te. ಅಲ್ಲರಿ, ಅಲ್ಲಟಿ; R.).

ಅಲ್ಲವಱ್ allavaṟ. causelessly (ಸುಮ್ಮನೆ, ಬಱದು, ಅಕಾರಣ Śmd. 397).

***ಅಲ್ಲವಲ್ಲಣಿಗೆ allavallaṇige.** ginger pickles? (ಅಲ್ಲ+ಅಲ್ಲಣಿಗೆ?) ಮಾವಿನಮಿಡಿಯ ಮೂರುದಿನ ಮೆಣಸುಗಡಲೆಯ ಪುಡಿಯೊಳಡಸಿದಲ್ಲವಲ್ಲಣಿಗೆಯ ಟಿಕ್ಕಣಂಗಳಂ ಸವಿಸವಿದು Pb. 4, 87 va.

ಅಲ್ಲವೆ allave. ಅಲ್ಲವೊ. see s. ಅಲ್ 3-.

ಅಲ್ಲಳಿ allaḷi. = ಅಲ್ಲಣಿ, etc. (ಸಬ್ಬನ, ಮೇಳ Śm. 53). [— ಅಲ್ಲಳಿಗಾಳೆಗ. -ಕಾಳೆಗ. mock-fight. ತನ್ನನುಡಿದ ನುಡಿವಳಿಯಂ ನೆನೆದಲ್ಲಳಿಗಾಳೆಗಂಗಾದೆ Pb. 11, 43 va.].

***ಅಲ್ಲೞಿ allaḻi.** split, agitation of the mind. — ಅಲ್ಲೞಿವೋಗು. -ಪೋಗು. to split; to cause agitation of mind. ಹರಿವಕ್ಷಮನಲ್ಲೞಿವೋಗೆಯೆಚ್ಚು Pb. 12, 209.

ಅಲ್ಲಾ allā. see s. ಅಲ್ 3-.

ಅಲ್ಲಾಟ allāṭa. ಅಲ್ಲಾಡಿಕೆ, ಅಲ್ಲಾಡಿಸು, ಅಲ್ಲಾಡು. see s. ಅಲ್ಲು 2.

ಅಲ್ಲಿ a12-al1-i12. = ಅಲಿ 2, etc. in that place, there; in the place; therein; to that place; (and with regard to its declension) that place (ಒಳ್ Śmd. 144; ಎಡೆಯಲ್ಲಿ 186 Cm.; ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 167 Cm.; C.). ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪತ್ತು ಅಕ್ಕರಂ ಸಮಾನ ಸಂಜ್ಞೆಯುಂ ಪಡೆಗುಂ (Śmd. 14). ಅಲ್ಲಿ ಬಶ್ರುತಿಯುಂ ಸಪ್ಪುವಿಕುಂ (121). ಸಿರಿ ನೆಲೆಗೊಣ್ಡುದು ಅಲ್ಲಿ (145). ಅಲ್ಲಿ ವಿಮಲೋದ್ಯಾನವೀಥಿಗಳ್, ಅಲ್ಲಿ ತಾವರೆಗೊಳದ ರಚನೆಗಳ್ (Bh. 2, 13, 27). ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಲೂಬೆಲ್ಲಾ ತಿನ್ದು ಸಾಯುವ! ಅನ್ದ. — ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಅಲೆಯುತ್ತೀಯೋ? ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, (ಕಷ್ಟವನ್ನೆಲ್ಲಾ) ಬಿಸಾಟ ಹಾಗೆ ಸಾಯುವಿ! ಎನ್ನುನ್ತೆ. — ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು; ಇಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು; ಕಲ್ಲೊಳಗೆ ಉಣ್ಣೇ ಶಿವದಾನ? (Prvs.). ಅಲ್ಲಿ ಪೋಗು, go to that place! (C.). it is used to form the locative, e. g. ಕೊಳದಲ್ಲಿ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ (Śmd. 145). ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇರ್ದಂ (62). ಮರನಲ್ಲಿ, etc. (see -ನ 2, No. 2). it is added to relative participles, e. g. ಪೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕರೊಳ್ ಅನ್ತೆವೋಲ್ ಎನಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (73). ಕೊಯುತ್ತಣಿಂ ಬನ್ದನ್ ಎನ್ಬಲ್ಲಿ (165). ನಡಸುವಲ್ಲಿ ನಡೆವಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೋದಲ್ಲಿ, ಬನ್ದಲ್ಲಿ, etc. (C.) its declension is: ಅಲ್ಲಿಯ, ಅಲ್ಲಿಯಣ; ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿಂಗೆ; ಅಲ್ಲಿಂ, ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ, ಅಲ್ಲಿನ್ದ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪನ್ನಗನ್ ಅಗ್ನಿ ಸುತ್ತಿದಂ (Śmd. 145). ಹಡವಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸ (ಅರಿಷ್ಟ Mr. 198). ನಿಮಿರ್ದ ಕಾನ್ತಾರದಲ್ಲಿಯ ಕಿಚ್ಚು ದಾವಂ (48). ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ (B. 4, 142). ಅಲ್ಲಿಯ ಹಾಗೆ (B. 3, 52). ಅಲ್ಲಿಯಣ ಸುದ್ದಿ (Si. 282). — ಅತ್ತವದಲ್ಲಿಗೆ ಇತ್ತಾದೇತಂ (Śmd. 358). ಸಂಗಮದೇವರಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ (Bp. 5, 7). ನರಕದೊಳ್ ಬೀೞ್ವಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ಸನ್ದಯಂ? (Śmd. 89). ಬಸವರಸನ್ ಇರ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಅಯ್ತನ್ದು (Bp. 20 sum.). ನಿಜಗೋತ್ರದಲ್ಲಿಂಗೆ ಒಯ್ದಂ (61, 36). ಪೋಗು ಅಲ್ಲಿಗೆ! (Rśv. 5, 125). ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಅನಿಲಂ (ಉದಾನ Mr. 51). ಜನಕನಲ್ಲಿಗೆ...ಬನ್ದನು (Bh. 1, 8, 56). — ಏಱುತ್ತಂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಲ್ಲಿಂ (Rśv. 9, 29). ಅಲ್ಲಿಂ ತಳರ್ದು (10, 31 va.). ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಎೞ್ದು (5, 133). ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಇೞಿಯ ಜಾಱುತ (Bp. 52, 13). ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಪರಿತನ್ದು (58, 24). ನಾಳೆ ಎನ್ಬ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು, ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲಣ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪರಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. -ಅಲ್ಲಿ. rep. = ಅಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ. here and there (J. 28, 43). ಸುಖವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ (ವಿಹಾರ, etc. Si. 393). see B. 3, 4; 4, 143. — ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ. -ಅಲ್ಲಿಗೆ. = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. (ಅಡಿಗಡಿಗೆ G.; Bp. 3, 17; 4, 50; 47, 21; 53, 24; 57, 44. 54; B. 3, 77; 4, 171; 5, 198. 295). — ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ. -ಅಲ್ಲಿ. = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ. (Bp. 51, 7; J. 28, 41). — ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ. -ಅಲ್ಲಿಗೆ. rep. from here to there; here and there. (Bp. 43, 24; J. 3, 21; 26, 5; C. Bp. 11, 4). — ಅಲ್ಲಿ ತನಕ. so far as that place (B. 4, 123; 5, 68; C.). 2, till then (C.). — ಅಲ್ಲಿದ. -ದ-ಅ 3. a man of that place. ಕೆಲದನ್ ಅಲ್ಲಿದನ್ ಇಲ್ಲಿದನ್ ಈಗಳ್ ಎನ್ಬಿನಂ ಮುತ್ತಿದನ್ ಒನ್ದೆ ತೇರೊಳ್ ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತೆಂ ಕುರುವೃನ್ದನೆಲ್ಲಮುಂ (Śmd. 136). — ಅಲ್ಲಿಪರಿಯನ್ತಂ = ಅಲ್ಲಿತನಕ 1 & 2. 3, till. ಪಾಲಿಸಿದಲ್ ಇನ್ನು, ನಡೆ ನುಡಿಗಳಂ ಕಲಿಪ ಅಲ್ಲಿಪರಿಯನ್ತಮ್ ಆ ಶಿಶುವನು (J. 28, 19). — ಅಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ. -ಅಲ್ಲಿ. = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. (Si. 394). — ಅಲ್ಲಿಯುಂ. -ಉಂ. also there. ಅಲ್ಲಿಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ನರಂ (Śmd. 150). ಪೋಲ್ ಪರಮ್ ಆದಲ್ಲಿಯುಂ (144). ಜಾತಿ ಅಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (167). — ಅಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ. = ಅಲ್ಲಿಯುಂ (C.). see ಅವಲ್ಲಿಯೂ. [— ಅಲ್ಲಿವರಂ. till there, till that time. ಭೀಷ್ಮಂ ಶರಶಯನ ತಳವಿಗತನಾಗಿರ್ದಲ್ಲಿವರಮನ್ತಾನುಮೊಡಗೊಣ್ಡು ಬನ್ದಾಗಳ್ Pb. 13, 61 va.]. — ಅಲ್ಲೇ. -ಏ. even there (B. 4, 31). ಅಲ್ಲೇ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲೇ ಕಣ್ಡತು! ಕೊಳ್ಳೆ, ಮಲ್ಲಿ, ಕೊಂಕುಟ ಕೂಸ! (Prv.). — ಅಲ್ಲಾದರೂ. -ಆದರೂ. even there also (B. 5, 77. 223).

ಅಲ್ಲಿಗಾರಿಗ alligāriga. (ಅಲ್ಲಿ-ಕಾರಿಗ). a washerman (ಅಗಸ, Ct. I, 61, o. r. ಅಟ್ಟಿಗಾಲಿಗ; *cf.* ಅಲೆ 1, No. 5? ಅಲ್ಲು 1?).

ಅಲ್ಲಿದ allida. see s. ಅಲ್ಲಿ.

ಅಲ್ಲು allu. 1. to join, to connect, to knit nets, etc., to plait, to braid, to wattle together (My.; Te. ಅಲುಟ, ಅಲ್ಲು, ಅಳ್ಳು; T. ಅಲ್ಲು; Tu. ಅಲ, ಅಲ್ಲಾ, to mix; *cf.* ಅಡರ್, ಅಲ್ 3-).

ಅಲ್ಲು allu. 2. = ಅಗಲ್, etc. — ಅಲ್ಲಾಟ. -ಆಟ. moving about, etc. (Bh. 6, 4, 26). — ಅಲ್ಲಾಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. shaking, etc. (My.). — ಅಲ್ಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to cause to be agitated or moved; to shake, to move about, to cause to swing or vibrate, to rock (My.). ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆನ್ದೋಲಿತ, ಲೋಲಿತ, ತರಲಿತ Nr.). ರೂಪು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಕಣ್ಣಳೊಳ್ ಪೊಕ್ಕು ಮನಮಲ್ಲಾಡಿಸೆ (Grj. 7, 11 va.). see Bp. 38, 18; B. 3, 122; 4, 84. 134; C. Bp. 47, 34. — ಅಲ್ಲಾಡು. 1. -ಆಡು. = ಅಳ್ಳಾಡು. to move (v. i.), to be agitated, to shake, to swing, to be loose, etc. [ಅಲ್ಲಾಡದೆ ಕೊಳ್ಳೆನ್ದರಿವೀಡಾಡಿದನಿನ್ದ್ರಂಗೆ ಕವಚಮುಂ ರಾಧೇಯಂ Pb. 1, 101; Ap. 8, 70]; (J. 23, 21). (ಸಂಚಲನ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, 92, o. r. ಅಳ್ಳಾಡು; My.; ಅಗಳ್ಳಾಡು. ಒಲದಾಡು, ಅಸುಮ್ಬು, ಕದಲು G.; Te.). ಅಲ್ಲಾಡೂದು (ತರಲಿತ, ಲುಲಿತ, etc. Mr. 454). ಅಲ್ಲಾಡದನ್ದು (ಅಚಲ G.). ಅಳ್ಕಿದನ್ ಇನ್ದ್ರನ್, ಈಶ್ವರನ ಮನಮ್ ಅಲ್ಲಾಡಿತ್ತು (Śmd. 266, o. r. ಅಳ್ಳಾ-). 2, to cause to shake, to shake (J. 28, 54). see Prv. s. ಬೋಧನೆ. — ಅಲ್ಲಾಡು. 2. -ಆಡು. moving, agitation, trembling, etc. (ತೊನೆ, ಒಲೆ, ತೂಗು, ಕೊಡಹು, ನಡುಕ, ಕಮ್ಪನ Śs.). — ಅಲ್ಲುಗು. -ಉಗು. to fall in drops

to drip; [to drop down. ನಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಕುಸುಮಂ ಕೆಲವಲ್ಲುಗೆ Pb. 5, 103]. (Abh. P.14, 177). [2, to spread out. ಅಮರಾಂಗನೆಯರ ಬೀಸುವ ಚಾಮರದ ಗಾಳಿಯಲವ್ವಿನೊಳಲ್ಲುಗುವ ಬಮ್ಬುಲ್ಗುರುಳ್ಗಳ ಬಮ್ಬುಲಿಸ್ವಂ Ap. 4, 9 va.]. *cf.* ಅಲುಗು 1, ಅಲೆ 1.

ಅಲ್ಲೂರಿ allūri. — ಅಲ್ಲೂರಿಗಿಡ. an undershrub, Cassia sophera Lin. (Z.; My.).

ಅಲ್ಲೋ allō. see s. ಅಲ್ 3-.

ಅಲ್ಲೋಲ allōla. (= ಅಲ್ಲ 3). — ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ. dupl. = ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲ. great agitation, etc. ಸಮುದ್ರವು ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಮ್ ಆಗಿತ್ತು (B. 5, 155).

ಅವ್ av. ಔ. = ಅವು 2, ಅವ್ವ 2, etc. mother. ಇದು ಏನ್, ಅವ್? (Bp. 12, 22). ಅಗ್ಗಪಣಿಯುಂ ಹಿಡಿ, ಅವ್! (12, 33). see also 24, 63; 47, 20. 27; Bh. 1, 10, 18.

ಅವ ava. a remote demonstrative pronoun: that man, he (Śmd. 181; T., M.; Te. ವಾಡು). ಅವಂ, ಇವಂ, ಉವಂ (182). ಅವನು (C.). ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (182). its plural is used for men and women, *e. g.* ಅವರ್ ಗಣ್ಡರ್, ಅವರ್ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (109). Nom. pl.: ಅವರ್ (121). [ನೆರೆದು ಬನ್ದಪರಪರ್ ಸಯಲಾಬಲನೆಲ್ಲಪುಜ್ಜುರವೆ ಕೊನ್ದಪನಿವನ್ದಿರಪೀಗಳೆ ನಿಕ್ಕುವಂ Kr. 1, 130]. ಅವರ್ಗಳ್ (Śmd. 124; Bp. 46, 36), ಅವನ್ದಿರ್ [ಅವನ್ದಿರಾಗಳೆ ಬೀಡಿಂಗೆವನ್ದು Pb. 7, 4 va.]. (Bp. 32, 54; 46, 12), ಅವರುಗಳ್ (Bp. 5, 36; Bh. 1, 8, 10. 11. 20), ಅವದಿರ್ (2, 4, 6; 2, 13, 45; Bp. 51, 77; 58, 34. 39), ಅವದಿರು (Bh. 1, 8, 89), ಅವರು (C.). ರಥರ ಕಾವಲವನ್ದಿರ ಹೆಸರು ಸರ್ವೇಷ್ಟ ಎನ್ದೂ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ ಎನ್ದೂ ಉಣ್ಟು (Nr.). singular: ಅವನಂ, ಅವನಿಂ, ಅವನತ್ತಣಿಂ, ಅವನ, ಅವನೊಳ್ (Śmd. 129); ಅವನನ್ನು (C.); ಅವನಿನ್ದ (C.); ಅವಂಗೆ (133), ಅವಗೆ (C.; Bp. 28, 41; B. 5, 54. 99), ಅವನಿಗೆ (C.). — ಅವಂ ಕಡುಗಲಿ, ಅವಂ ಛಲವಾದಿ (Śmd. 193). ಅವಂ ವಿಮಲಮತಿ (111). ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ (174). ಅವನ್ ಅಧಿಕ ಪುಣ್ಯನ್, ಅವನೆ ಸೇವ್ಯಂ (174). ತಾನ್ ಅವಂ ಚದುರಂ (174). ಸವುಂ ನುಡಿವೊಡೆ ಅವಂ ಹಿರಿಯಂ (297). ಪೊರ್ದುವೊಡೆ ಅವನ್ ಒಳ್ಳಿದಂ (298). ಸ್ಥಿರಮ್ ಆಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಳ್ಪವನು (ನೀಲೀರಾಗ Hlā.). ಸ್ಥಿರವಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಳ್ಪವನು (ಹರಿದ್ರಾರಾಗ Hlā.). ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಯಾಗ ಮಾಡಿದವನು (ಸ್ಥಪತಿ Hlā.). ಯಾಗ ಮಾಡುವಾತ (ಯಜಮಾನ, etc. Hlā.). ಮನೆವಾರ್ತೆಯೊಳ್ ಇರ್ಪವನು (ಅಭ್ಯಾಗಾರಿಕ, etc. Hlā.). ತನ್ದೆಯ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನು (ಪಿತೃವ್ಯ Nr.). ಬಲ್ಲವನು (ಪಣ್ಡಿತ, etc. Nr.). ಮುನ್ದೆ ಹೋಹನನು (ಪುರೋಗ, etc. Nr.). ಒಳ್ಳಿತಂ ಗೆಯ್ವಂ (ಶುಭಂಯು, etc. Hlā.). ಎಣ್ಮೆಯ್ಯವ (ಶಿವ Śm. 2; Kk. 4). ವಸುಮತಿಗೆ ಶಿವಭಕ್ತಿಯುಂ ಪಸರಿಸುವವಂ (ಬಸವಂ) ತಾನ್ ಆಗಿ, ಆತನ ದೆಸೆಯೊಳ್ ಎಲ್ಲಾ ಧನ್ಯರ್ ಅವವರ್ (Bp. 1, 24). ತಿಂಗಳಂ ಸೂಡಿದವನು (ಶಿವ, 1, 32). ಅವನ ಮಾತು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಕಮ್ಬ. — ಅವನಿಗೆ ನಾನೇ ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣು (Prvs.). — ಅವರವರ್. -ಅವರ್. -ರು. rep. every one of them (Bp. 31, 31; 56, 56; 59, 19). — ಅವರಿಬ್ಬರು. -ಇಬ್ಬರು. both of them (B. 3, 127). — ಅವರಿವರ್. -ಇವರ್. those and these. ಜೈನರ್ ಅವರಿವರ್ ಎನ್ನದೆ (without any distinction) ಎಲ್ಲರು ಮಾನಭಂಗಿತರ್ ಆಗಿ ಮುದಿದರು (Bp. 52, 19). — ಅವಳ್. -ಅಳ್ 4. ಅವಳು. that woman, she (T., M.; Tu. ಆಳ್; Te. ಅದಿ; Te. ಆಲು, she, a woman). ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (Śmd. 186. 245). its plural is the same as that of ಅವ (120. 121), also ಅವಳ್ದಿರ್ is used (120). [ದೇವ ಸೌನ್ದರಿಯರ ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪ ಪೊಸಗವ್ಪಿನಲವ್ಸುನವುಂಕಿ ಕೊಣ್ಡವಳ್ದಿರ ಮಿಳಿರ್ವೊಳ್ಗುರುಳ್ಗಳನೆ ಲೀಲೆಯಿನಾಡಿಸಿ Ap. 2, 65]. ಅವಳ್ ಸಜ್ಜನ ವೆಣ್ (109). ಅವಳ್ ವಿಮಲಮತಿ (111). ಸೊಬಗುಳ್ಳವಳೆ ಪೆಣ್ (174). ಅವಳ್ ಪತಿವ್ರತೆ, ಅವಳ್ ಮಾನ್ಯೆ (174). ತಾನ್ ಅವಳ್ ಚದುರೆ (174). ಅವಳು (Bp. 40, 9). ಗಣ್ಡನು ಬಯಸುವವನ್ತಪ್ಪವಳು (ಕಾನ್ತೆ Nr.). ಚಿಕ್ಕವಳು (ಬಾಲೆ Nr.). ಮಕ್ಕಳು ಬಾಳುವವಳು (ಜೀವತೋಕೆ, etc. Hlā.). ವಿದಗ್ಧೆಯುಂ ಮುಗ್ಧೆಯುಮ್ ಆಗಿರ್ಪವಳು (ವಾಣಿನಿ Hlā.). ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳ್ ಆಗಿ ಮುಕರಿಕಾ ಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವವಳು (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ Nr.). ಅವಳ ಕುರುಳ್ಗೆ ಮಾಲೆದುವ್ವಿಗಳ್ ಎಣೆಯೊ? (Śmd. 139). ಕುನ್ತಳೇನ್ದ್ರಂಗೆ ಚಮ್ಪಕಮಾಲಿನೀನಾಮದ ಒರ್ವ ಮಗಳ್ ಉಣ್ಟು, ಅವಳ್ಗೆ ಸನ್ತತಂ ಮನ್ತ್ರಿಸುತೆ ವಿಷಯೆ ಸಖಿಯಾಗಿ ಇರ್ಪಳ್ (J. 30, 1). — ಅವಳ್ಗೂಡು. -ಕೂಡು. to join, or be in company with, her (Rśv. 10, 7 va.). note: as in Telugu ವಾಡು & ಅದಿ, so also in the vulgar dialect of the *Southern Mhr. country* ಅವ, and *especially* ಅವಳ್, are at present not used in reference to any person of respectability, but are replaced there by ಆತ & ಆಕೆ; from the instances quoted above it appears that this distinction is not classical, and, besides, ಅವ in My. is never understood to convey a disrespectful sense.

ಅವ ava. off, away, down, implying sometimes depreciation, disrespect, diminution, etc.

ಅವಕ avaka. (Śmd. 25, not in all MSS., also not in Mdb.).

ಅವಕರ ava-kara. *sweepings, dust* (ಸಂಕರ, ಕಸ Mr. 202).

***ಅವಕರ್ಣಿಸು avakarṇisu.** to listen, to hear intently. ಸುಯೋಧನನ ನುಡಿಯನವಕರ್ಣಿಸಿ ಕರ್ಣನಿನ್ತೆನ್ದಂ Pb. 10, 15 va.

ಅವಕಾಶ ava-kāśa. a glance. 2, *place, room.* 3, *an interval.* 4, *opportunity, leisure.*

ಅವಕೀರ್ಣ ava-kīrṇa. thrown off. 2, *scattered,* 3, overcast, overspread.

ಅವಕೀರ್ಣಿ ava-kīrṇi. *a religious student who has committed an act of incontinency* (ಅತ್ಯನ್ತ ಕೆಟ್ಟವಂ Mr. 253).

ಅವಕುಂಚಿತ ava-kuñcita. bent, contracted; devoid of extension; deformed; degenerated, degraded (ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, ಅವಕೃಷ್ಟ, ಅವರೂಪಿತ, ಅವಲೀನ, ಅವನೀತ, ಹರಹುಗೆಟ್ಟದು Mr. 451).

ಅವಕುಟ ava-kuṭa. an earthen vessel used for churning, etc. (ಕುರುಳೆ Mr. 211).

ಅವಕೂರ ava-kūra. being without boiled rice or food (ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವವನ್ಥ G.).

ಅವಕೃಪೆ ava-kṛpe. displeasure, disfavour (ವಿಗ್ರಹ Cb., B. 5, 8).

ಅವಕೃಷ್ಟ ava-kṛṣṭa. drawn away or down. 2, sent away; expelled, turned out (ಹೊಱಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ G.). 3, *inferior, low;* degraded. see ಅವಕುಂಚಿತ.

ಅವಕೇಶಿ ava-kēśi. *barren.* 2, *a tree without fruit* (ಬಂಜೆಮರ Mr. 103).

ಅವಕ್ರ a-vakra. not crooked; upright, honest. (My.).

ಅವಕ್ರಯ ava-kraya. *price.*

ಅವಕ್ರಿಯೆ ava-kriye. = ಅಪಕಾರ (Cpr. 8, 89 va.).

ಅವಗಡ ava-gaḍa. an obstruction, impediment; embarrassment, jeopardy (My.). ಅವಗಡಮ್ ಆಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ (Bp. 16, 10). 2, inaccessibility. ಅತಿಅವಗಡದ ಕೈಲಾಸಮುಂ ನೆಱೆ ಸೂಱೆಗೊಣ್ಡವನು (24, 51). 3, monstrosity, terribleness. ವಿಷವಹ್ನಿ ತೀವಿ ಇರ್ದ ಅವಗಡದ ಫಣಿವರಕಟಕ! (48, 15; see also 35, 49; 37, 26). 4, impossibility. ಈ ಕೋಟೆಯುಂ ಸಾಧಿಸುವಡೆ ಅವಗಡಂ (16, 15). ಅದ್ಯರಿಗೆ ತಾನ್ ಅವಗಡಮ್ ಅದು ಅವುದು? (44, 44). (Mhr. ಅವಘಡ; Te. ಅವಘಳ, difficult, impossible; Te., M., Tu. ಅವಗಡ, mischief, danger.). [5, contempt, arrogance. ಇನ್ತವಗಡದಿಂ ದಿನೇಶಜನನಂ ಕದ ಗಾಣ್ಡಿವಿ ಕೊನ್ದಂ Pb. 13, 8].

ಅವಗಡಿಕೆ ava-gaḍike. = ಅವಗಡ. (ಮುಕ್ಕುಡಿ Bhn. 3, o. r. ಅವಗಡ).

ಅವಗಡಿಸು ava-gaḍisu. 1. to push down, to depress, to lower, to slight, to surpass, to suppress, to subdue. see Bp. 4, 23; 5, 29; 13, 20; 52, 20; 54, 51; 36, 13; Bh. 2, 4, 6; 8, 27, 23; J. 14, 5; 15, 4; 31, 31. 48. (Te. ಅವಘಳಿಂಚು, ಔಘಳಿಂಚು; *cf.* ಅವಘಟ್ಟನ).

ಅವಗಡಿಸು ava-gaḍisu. 2. to be very active, to hasten, to hurry; to become impetuous or violent; to exult, to be arrogant. see Bp. 2, 3; 18, 43; 27, 31. 60; 28, 41; 31, 20; 32, 33; 37, 1; 51, 67. 69; 55, 56; 58, 13. 36; Bh. 3, 12, 17; 3, 13, 30; J. 6, 2; 12, 49; 20, 34; 28, 5; 31, 27. (Te. ಅವಘಳಿಂಚು, ಔಘಳಿಂಚು; *cf.* ಅವಗಱಯ & ಅವ ಘಟ್ಟನ).

ಅವಗಡೆ ava-gaḍe. (= ಅವಗಱಯ). see Bh. 3, 13, 32. — ಅವಗಡೆಯ. -ಅ 3. a man of rash, impetuous, passionate, or exultant action (Bp. 36, 33; 37, 46).

ಅವಗಡೆಯತನ avagaḍeyatana. the condition of being an impetuous, etc. man (Rām. 6, 2, 17).

ಅವಗಣಿತ ava-gaṇita. *disregarded, despised.*

ಅವಗತ ava-gata. gone away. 2, gone near; entered into. 3, *known, understood.*

ಅವಗತಿ ava-gati. knowledge (Sk.). 2, = ಅಪಗತಿ No. 2 (My.).

ಅವಗನ್ಧ ava-gandha. a bad smell. see ಜೀರ್ಣವಗನ್ಧ.

ಅವಗಮನ ava-gamana. (going, going away); going near; descending; understanding, comprehension, getting acquainted with; assuring one's self. see ಪುರೋಽವಗಮನ.

ಅವಗಮ್ಯ ava-gamya. to be known or understood (adj.; Bp. 1, 66).

ಅವಗಯಿಸು avagayisu. = ಅವಗಹಿಸು 1. Tbh. of ಅವಗ್ರಹಿಸು. ಅವಗಯಿಸಿತು (ಅವಗ್ರಹಾರ್ಥ Ct. II, 105; o. r. ಅವಗಯ್ಸು).

ಅವಗಯ್ಸು avagaysu. = ಅವಗಯಿಸು. (Cpr. 1, 97).

ಅವಗಹಿಸು avagahisu. 1. = ಅವಗಯಿಸು. (Bp. 36, 33).

ಅವಗಹಿಸು avagahisu. 2. to dive, to bathe (My.).

ಅವಗಳಿಸು avagaḷisu. = ಅವಗಡಿಸು 1. (Abhā. 2, 47).

ಅವಗಱಯ ava-gaḻiya. rash, impetuous, or passionate action (ಉರವಣೆಕಾರ್ತನ Śmd. I.).

***ಅವಗಱಯಿಸು avagaḻiyisu.** to overpower, to come in succession. ಮುಳಿಸವಗಱಯಿಸುತಿರೆ ನರನ ಬಿಲ್ಲ ಗೊಣೆಯುಮನೆಚ್ಚಂ Pb. 12, 209.

ಅವಗಾಹ ava-gāha. 1. plunging or diving into, bathing (Sk.; ಸ್ನಾನ ಮಾಡೋಣ Cb.; My.); [Pb. 1, 17]; (Śśv. 2, 100). 2, a bucket (ನೀರ ದೋಣಿ Hlā.; ಮರಗಿ Mr. 213).

ಅವಗಾಹ ava-gāha. 2. Tbh. of ಅವಗ್ರಾಹ. = ಅವಗಾಹನ No. 2 (R.).

ಅವಗಾಹನ ava-gāhana. = ಅವಗಾಹ 1. (Sk.; My.). 2, = ಅವಗಾಹ 2, comprehension (My.).

ಅವಗಾಹಿಸು avagāhisu. 1. to plunge or dive into water (My.); to swim, to float (ಈಸಾಡು, ತೇಲಾಡು G.); to enter into (Bh. 1, 20, 59).

ಅವಗಾಹಿಸು avagāhisu. 2. to comprehend (My.).

ಅವಗೀತ ava-gīta. sung badly. 2, *censured, blamed, detested.* 3, *seen frequently, well known* (ಉಪಲಬ್ಧ, ಮುಗುಟಿ ಕಾಣ್ಬುದದು Mr. 451). see s. ಮುಗುಟಿ ಮುಗುಟಿ.

ಅವಗುಣ ava-guṇa. an evil quality; a vice; an evil effect. [ಅವಗುಣಮಿನಿತಾದೊಡಮಾ ಕವಿತಾಬನ್ಧಮನಶೇಷಮುಂ ದೂಷಿಸುಗುಂ Kr. 1, 43]. (Bp. 4, 62; 30, 27; 40, 38; 56, 44; My.).

ಅವಗುಣಿ ava-guṇi. vicious; of evil properties (Bp. 22, 50).

ಅವಗೂದೆ ava-gūde. the plant Trichosanthes palmata Roxb. (St. & Pl.; Te. ಅವ್ವಗೂದೆ).

ಅವಗ್ರಹ ava-graha. = ವಗ್ರಹ. taking off or away; separation; distinguishing. 2, obstacle, impediment, restraint, hold. 3, *drought.* 4, *the forehead of an elephant* (ಆನೆಯ ಮುನ್ತಣ ಲಲಾಟ Mr. 155). 5, an imprecation or term of abuse.

ಅವಗ್ರಹಣ ava-grahaṇa. obstacle, impediment; restraint; disrespect (Sk.).

ಅವಗ್ರಹಿಣಿ ava-grahiṇi. *obstacle.*

ಅವಗ್ರಹಿಸು ava-grahisu. = ಅವಗಯಿಸು, ಅವಗಹಿಸು 1. to lay hold of or on, to attain [ಭಕ್ತನನವಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೆನ್ನ ದೇವ Cv. 146. 191. 781]. (ಅವರಿಸು Śmd. 182 Cm.; Mdb. Cm. ಗ್ರಹಿಸು; other meanings may be derived from ಅವಗ್ರಹ & ಅವಗ್ರಹಣ).

ಅವಗ್ರಾಹ ava-grāha. = ವಗ್ರಾಹ. seizing (see ಅವಗಾಹ 2, ಅವಗಾಹನ, ಅವಗಾಹಿಸು 2). 2, obstacle. 3, *drought.*

ಅವಘಟಿತ ava-ghaṭita. an impediment (Abh. P. 5, 75).

ಅವಘಟ್ಟನ ava-ghaṭṭana. pushing, brushing or rubbing away or off; pushing or rubbing together. 2, stirring up.

ಅವಘಾತ ava-ghāta. striking, hurting, killing. 2, a violent or fatal blow. (My.; ಮರಣ Cb.).

ಅವಂಗೋತ avaṅgōta. a sword, a scimitar (ಕತ್ತಿ, ಕೃಪಾಣಿ Mr. 379; *cf.* ಅಡಕೋತು?).

ಅವಚಯ ava-caya. gathering, especially flowers (Cpr. 1, 81 va.). [*cf.* ಅಪಚಯ].

***ಅವಚಱ avacaṟa.** disgust, boredom. ಉಳಿದುದು ಸಱುಸ್ಸಿತ ವಚಱನೆ ಮಾಡಿ ಸಱುಸ್ಸಿತುವೋಕುಂ Ap. 1, 18; 2, 37.

ಅವಚು avacu. 1. = ಅಗಚು etc., ಅದಕು 1, etc., ಅವುಕು, etc., ಅವುಚು 1. to press; to hold firmly, to confine, to embrace. ತಾಯಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಎದೆಗೆ ಅವಚಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 1, 24). ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎದೆಗೆ ಅವಚಿ ಕೊಣ್ಡು (5, 155). ಕಬ್ಬಿಯನ್ ಅವಚಿ ಕೊಣ್ಡು (Bp. 44, 6). ತನ್ನ ಉರದ ಸೆಜ್ಜೆಯನು ಒಡನೆ ಕಂಕುಟಲಿ ಅವಚಿ ಕೊಳುತಂ (47, 46). see Bh. 1, 14, 20; 2, 10, 13; 7, 1, 4.

ಅವಚು avacu. 2. = ಅವಿಚು, etc. to hide (v. t.), etc. (My.).

ಅವಚೂರ್ಣಿತ ava-cūrṇita. *sprinkled with powder.* 2, *coarsely pounded or ground.*

ಅವಚೂಲ ava-cūla. *an ornament hanging downwards from the top of a banner.*

ಅವಚ್ಛನ್ನ ava-c-channa. covered over, overspread, filled. (R.).

ಅವಚ್ಛಿನ್ನ ava-c-chinna. cut off, separated; broken. 2, predicated. (R.).

ಅವಚ್ಛುರಿತ ava-c-churita. *a horse-laugh.*

ಅವಚ್ಛೇದ ava-c-chēda. anything cut off; a portion; cutting off. 2, distinction. 3, discrimination. 4, a boundary. 5, a distinguishing property, a predicate. see ವ್ಯವಚ್ಛೇದ

ಅವಚ್ಛೇದಕ ava-c-chēdaka. separating; distinguishing; peculiar. 2, a characteristic property, a predicate. (R.).

ಅವಜೆ avaje. = ಅಮಟೆ, etc. (ಅಬ್ಬಟೆ Mr. 115).

ಅವಜ್ಞತೆ ava-jñate. = ಅವಜ್ಞೆ; inadvertence, negligence (My.).

ಅವಜ್ಞಾತ ava-jñāta. *despised.*

ಅವಜ್ಞಾತಿಶಯ avajñā-atiśaya. excess of disrespect, etc. see ಪಿಸುಕು.

ಅವಜ್ಞೆ ava-jñe. *disregard, disesteem, disrespect, contempt.* see ಕಡೆಗಣಿಸು, ಕಡೆಗಣ್ಬು, ಮಾಂಕರಿಸು.

ಅವಂಚಕತ್ವ a-vañcakatva. candor, sincerity (Bp. 16, 8).

ಅವಟ avaṭa. *a hole; a pit.*

ಅವಟಯಿಸು avaṭayisu. to communicate, to reveal (Abh. P. 3, 127).

ಅವಟಯ್ಸು avaṭaysu. = ಅವಟಯಿಸು (Cpr. 2, 9).

ಅವಟೀಟ avaṭīṭa. *flat-nosed.*

ಅವಟು avaṭu. *the back or nape of the neck.* 2, *a hole or pit.*

ಅವಠಾಣ avaṭhāṇa. a fit of sulky anger, a sullen humour (Bh. 10, 6, 22; Mhr. ಅಂವಠಾ).

ಅವಡು avaḍu. 1. = ಅವುಡು 1. (Bh. 3, 19, 43).

***ಅವಡು avaḍu. 2.** = ಅವುಡು 3. broken grain, crumb. ಈತ ಸಂಗಡಿಯಂಬವಡಂ ಪಿಡುಕಿ ತಿನ್ದು ಬಾಳ್ವಂ Vr. 46, 7.

ಅವಣ avaṇa. Tbh. of ಅವನ. — ಅವಣಜವಣ. Tbh. of ಅವನಜೇಮನ (Śmd. 376).

ಅವತಂಸ ava-taṁsa. *a garland of flowers.* 2, *a crest* (ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಭರಣ G.). 3, *an ear-ring.* 4, a lock of hair left on the head (ಚಣ್ಡಿಕೆ, ಜುಟ್ಟು G.). see ಬಾಸಿಂಗ.

ಅವತಂಸಕ ava-taṁsaka. *a garland of flowers*, etc. (= ಅವತಂಸ).

ಅವತಮಸ ava-tamasa. *slight darkness, obscurity.* 2, great darkness (ಕಡುಗತ್ತಲೆ Hlā.; ನಸ್ತಮಸ, ಪರೆಯುವೆ ಸುತ್ತು ತಿಹ ಕತ್ತಲೆ Mr. 67).

ಅವತರಣ ava-taraṇa. descending. (My.). 2, rushing along. 3, crossing. 4, translating. 5, annotation (Mhr.). see ನಿಮ್ನಾವತರಣ.

ಅವತರಣಚಿಹ್ನ avataraṇa-cihna. quotation marks (B. 3, 5).

ಅವತರಣಿಕೆ ava-taraṇike. = ಅವತಾರಿಕೆ. (My.).

ಅವತರಿಸು ava-tarisu. to descend; to become incarnate; to be born, to originate (ಹುಟ್ಟು Śmd. 341. 360 Cm.). see Śmd. 65. 143. 151. 205. 290. 341. 360; Ch. v. 182; Bp. 3, 2; 24, 16; 29, 4; 38, 47; 50, 3.

***ಅವತಳ avataḷa.** displacement. — ಅವತಳವಾಗು. -ಆಗು. to be displaced. ಲಿಂಗ ಅವತಳವಾಯಿತ್ತೆನ್ದು, ಭೂಮಿ ಸಿಂಹಾಸನಗೊಣ್ಡಿತ್ತೆನ್ದು, ಸಮಾಧಿಯ ಹೊಗುವಿರಯ್ಯಾ Cv. 457.

ಅವತಾರ ava-tāra. descent. 2, incarnation, manifestation. 3, a landing place or tīrtha. see ಅದಿವೃಷಭೇನ್ದ್ರಾವತಾರ, ರುದ್ರಾವತಾರ, ಹತ್ತು ಅವತಾರ. 4, the number ten. — ಅವತಾರ ಎತ್ತು. to take an incarnation, to become incarnate (C.). — ಅವತಾರ ತಾಳ್. = ಅವತಾರ ಎತ್ತು. (J. 2, 49). — ಅವತಾರ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. = ಅವತಾರ ಎತ್ತು. (B. 5, 181; C.).

ಅವತಾರಣ ava-tāraṇa. causing to descend. 2, translation. 3, worship. 4, possession by an evil spirit. (R.).

ಅವತಾರಿಕೆ ava-tārike. any preamble or preface (My.).

ಅವತೀರ್ಣ ava-tīrṇa. descended. 2, crossed, passed over. 3, translated. (R.).

ಅವತೆ avate. Tbh. of ಅವಸ್ಥೆ (Śmd. 341).

ಅವತೋಕೆ ava-tōke. *a cow miscarrying from accident* (ಕನ್ದಿಕ್ಕಿದಾಕಳು Mr. 180).

ಅವದಂಶ ava-daṁśa. *a stimulant to drink* (ಉಪದಂಶ, ಬಾಡಜಾಡಿಸುತ್ತ ಕಳ್ಳುಡಿವದು Mr. 221).

ಅವದಶೆ ava-daśe. misfortune (My. rare).

ಅವದಾತ ava-dāta. *white.* 2, *yellow.* 3, *pure, clear.* 4, pleasing, beautiful.

ಅವದಾನ ava-dāna. (= ಅಪದಾನ). a pure or approved occupation. 2, *an act accomplished.* 3, a great act, an achievement (ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಕೆಲಸ G.). 4, cutting or dividing into pieces; a part, a portion. ಅವದಾನನೆಂ (Śmd. 258).

ಅವದಾರಣ ava-dāraṇa. tearing, dividing. 2, *a hoe or spade.*

ಅವದಾಹ ava-dāha. *the root of the grass Andropogon muricatus* (ಬಾಳದ ಬೇರು G.).

ಅವದೀರ್ಣ ava-dīrṇa. *melted; fluid.*

ಅವದೂಱು ava-dūṟu. = ಅಪದೂಱು. (My.; Te., M.).

ಅವದ್ಯ a-vadya. not to be praised. 2, *despised, low, inferior* (ಗಾವಡೆಗ Mr. 375). 3, disagreeable.

ಅವಧರಿಸು ava-dharisu. to consider, to take to heart, to think upon, to listen to (ಸ್ಮರಣ Śmd. Dh., o. r. ಅವಧಾರಿಸು; ಕೇಳ್ 4 Cm.). [ಎನ್ನ ಬಿನ್ನಪವನವಧರಿಸು ಕೂಡಲಸಂಗನು ದೇವಾ Bv. 751: ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದು, ಬಹ ಸುಖಂಗಳ ಅವಧರಿಸುತ್ತಿಪ್ಪೆಯಯ್ಯಾ Cv. 974]. ಅವಧರಿಪುದು ಬಿನ್ನಪಮಂ! (Śmd. 264). see Bp. 1, 66; 35, 54; 59, 25; Kk. 100; Mr. 3; J. 18, 45. — ಅವಧರಿಸವಧರಿಸು. rep. (Bp. 43, 31).

ಅವಧಾನ ava-dhāna. *attention;* care; aim; devotion. see Bp. 43, 13; 59, 19; Bh. 1, 7, 41.

ಅವಧಾನಿ ava-dhāni. attentive; careful. (Bp. 7, 5; 58, 38). 2, a title (My.). [3, a person proficient in chanting Vedic hymns].

ಅವಧಾನಿಸು avadhānisu. to mind, to pay attention to. (Bp. 19, 8).

ಅವಧಾರ ava-dhāra. upholding; an upholder (Bp. 1, 66). 2, accurate determination, ascertainment. 3, exclusive property (14, 1).

ಅವಧಾರಣ ava-dhāraṇa. ascertainment; affirmation, emphasis [Kr. 1, 138]. (Śmd. 16; Kāvy. I, 1*b*, 15-22). 2, *stating or holding with positiveness or assurance.*

ಅವಧಾರಣೆ ava-dhāraṇe. = ಅವಧಾರಣ. (Śmd. 63. 67. 76. 394).

ಅವಧಾರಿಸು avadhārisu. to ascertain. 2, to consider. see Śmd. 178; Ch. v. 148; Kāvy. II, 2, B, 7; see ಅವಧರಿಸು.

ಅವಧಾರು avadhāru. attention! heed! (My.; Grj. 3, 116; 4, 18. 22).

ಅವಧಾರ್ಯ ava-dhārya. to be ascertained, determined or known (adj., My.).

ಅವಧಿ ava-dhi. attention. 2, *a limit, conclusion, termination* (ಅನ್ತಿಕ, ಕಡೆ Nn. 120; Śmd. 295). 3, *separation;* a division, district. 4, a period, time (ಮುದ್ದತು Cb.); season, opportunity, leisure (ವಿರಾಮ Mr. 493). 5, agreement, engagement (ಕರಾರು Cb.). 6, extremity, calamity, misfortune (not Sk.; Te.; R.). 7, *a hole; a pit* (ಗರ್ತ Nn. 120). see Bp. 47, 1.

ಅವಧೀರಣ avadhīraṇa. treating with disrespect, despising (Cb.).

ಅವಧೂತ ava-dhūta. shaken off; rejected; separated from worldly feeling and obligation (ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟವನು G.), a virakta (J. 5, 27. 28).

ಅವಧೃತ ava-dhṛita. *perceived, understood.*

ಅವಧೆ ava-dhe. placing down. see ವ್ಯವಧೆ.

ಅವಧ್ಯ a-vadhya. *not to be killed, inviolable.* see Hlā. s. ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ.

ಅವಧ್ವಸ್ತ ava-dhvasta. *scattered.* 2, *pounded coarsely.* 3, *sprinkled.*

ಅವನ avana. = ಅವಣ. *satisfaction.* 2, joy (ಸನ್ತೋಷ Cb.). 3, desire; asking (ಬೇಡೋಣ Cb.). 4, favour (ಕೃಪೆ Cb.). 5, preserving, protection (ಸಂರಕ್ಷಣ G.; Cb.). 6, power (ಪರಾಕ್ರಮ Cb.). 7, *speed.* 8, increase (ಹೆಚ್ಚುವಿಕೆ Cb.) 9, going (ಹೋಗೋಣ Cb.).

ಅವನಜೇಮನ avana-jēmana. = ಅವಣಜವಣ. a joyful meal, etc.

ಅವನತ ava-nata. bowed (ನಮಸ್ಕರಿಸುವಾತನಾದ Śmd. 2 Cm.). 2, downcast. 3, *bent, stooping.*

ಅವನತೆ ava-nate. bowing down, prostration (ನಮಸ್ಕಾರ Śmd. 158. Cm.; Sk. ಅವನತಿ).

ಅವನದ್ಧ ava-naddha. bound on, tied, covered. 2, a drum (Colebr.).

ಅವನಮ್ಬಿಕೆ ava-nambike. = ಅಪನಮ್ಬಿಕೆ. (C.).

ಅವನಮ್ರ ava-namra. bowed, bent. see ವಿಲಾಸಾವನಮ್ರ.

ಅವನಶ್ಕರ ava-naśkara. truth (ನಿಶರೆ, ಅತಿದಿಟ Mr. 453).

ಅವನಾಟ ava-nāṭa. *flat-nosed.*

ಅವನಾಯ ava-nāya. *causing to descend; throwing down.*

ಅವನಿ avani. ಅವನೀ. *the earth.* 2, the tree ಕರಿಬೇವು, q. v. — ಅವನಿದಾಣ್ಡಾರಿ. -ಅಣ್ಡಾರಿ. N. (Bp. 27, 46). ಅವನಿ-ದ (earth-giver).

ಅವನಿಜ avani-ja. earth-born. 2, the planet Mars (ಅಂಗಾರಕ, ವಕ್ರ, ಭೌಮ, ಮಂಗಲ Mr. 38). 3, a tree (see ಅವನೀಜ).

ಅವನಿಜಾತ avani-jāta. earth-born. 2, the tree Rottleria tinctoria (ಪುನ್ನಾಗ, ವೃಕ್ಷಭೇದ Nn. 61).

ಅವನಿಜಾಪತಿ avanijā-pati. Sītā's husband, Rāmacandra (J. 18, 1).

ಅವನಿಜೆ avani-je. -ಜಾ. Sītā (J. 19, 45).

ಅವನಿತಲ avani-tala. the face of the earth: the earth (C. Bp. 47, 35).

ಅವನಿದಿವಿಜ avani-divija. a Brāhmaṇa (Bp. 56, 56).

ಅವನಿಧರ avani-dhara. earth-supporter: a mountain (Cb.; My.).

ಅವನಿನ್ದೆ ava-ninde. = ಅಪನಿನ್ದೆ (My.).

ಅವನಿಪ avani-pa. a lord of the earth, a king (Bp. 5, 8; 22, 1; 57, 21).

ಅವನಿಪತಿ avani-pati. = ಅವನಿಪ. (Śmd. 179. 262).

ಅವನಿರುಹ avani-ruha. a tree (Bp. 19, 63; 26, 34; Mr. 513).

ಅವನಿವಲ್ಲಭ avani-vallabha. = ಅವನಿಪ. (Bp. 55, 8).

ಅವನಿಸುತೆ avani-sute. = ಅವನಿಜೆ. (J. 18, 54).

ಅವನಿಸುರ avani-sura. = ಅವನಿದಿವಿಜ. (Bp. 56, 52; 57, 80).

ಅವನೀಜ avanī-ja. = ಅವನಿಜ. a tree (Bp. 5, 69; 19, 43. 45).

ಅವನೀತ ava-nīta. led or brought down; led away; thrown down (ಅವಕುಂಚಿತ, etc. Mr. 451).

ಅವನೀಪತಿ avanī-pati. = ಅವನಿಪತಿ. (Bp. 50, 40).

ಅವನೀಪಾಲಕ avanī-pālaka. a protector of the earth, a king (Bp. 53, 34).

ಅವನೀರುಹ avanī-ruha. = ಅವನಿರುಹ. (ವೃಕ್ಷ Nn. 65).

ಅವನೀಶ avani-īśa. a lord of the earth, a king (ಅರಸು Nn. 136. 145; ಚಕ್ರವರ್ತಿ Mr. 516).

ಅವನೀಶ್ವರ avani-īśvara. = ಅವನೀಶ. (J. 2, 38).

ಅವನೀಸುರ avanī-sura. = ಅವನಿಸುರ. (J. 2, 33).

***ಅವನು avanu.** he. see ಅವ.

ಅವನ್ತಿ avanti. *N. of a city, the modern Oujein (Ujjayinī).* 2, N. of a country. 3, = ಅವನ್ತಿಸೋಮ (ಅಭಿಷವ, ಶುಕ್ತ, ಸೋಮ, ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು Mr. 214).

ಅವನ್ತಿಸೋಮ avanti-sōma. *sour gruel* (ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು Hlā.).

ಅವನ್ದ್ಯ a-vandya. not to be praised; not to be respected; a vile man (ಪಾಪಿ, ಖೇಟ, etc. Mr. 225).

ಅವಪಥ್ಯ ava-pathya. an error in diet (My.; Te., Mhr.).

ಅವಪಾತ ava-pāta. falling down; descending. 2, *a hole or pit.*

ಅವಬೋಧ ava-bōdha. waking. 2, perception, knowledge. 3, discrimination, judgment. 4, teaching. see Kāvy. II, 2, B, 16.

ಅವಭಾಷ ava-bhāṣa speaking. see ಪೃಚ್ಛಾವ್ಯವಭಾಷ.

ಅವಭೃಥ ava-bhritha. carrying off, removing. 2, purification by bathing of the sacrificer and the sacrificial vessels after a sacrifice. 3, *a supplementary sacrifice made to atone for any defects in a principal and preceding one* (ಕಡೆಗಣ್ಡ ಯಾಗಂ Mr. 261). 4, bathing after marriage (Rām. 1, 16, 51).

ಅವಭ್ರಟ ava-bhraṭa. *flat-nosed.*

ಅವಮ avama. *undermost, low; inferior, base.*

ಅವಮತ ava-mata. *disregarded, despised.*

ಅವಮತಿ ava-mati. dislike; disregard. 2, foolishness (My.; T.).

ಅವಮನ್ನಣೆ ava-mannaṇe. Tbh. of ಅವಮಾನನೆ. disrespect, incivility (My.).

ಅವಮರ್ದ ava-marda. trampling, oppression. 2, *devastation, inflicting pain or punishment on an enemy by laying his country waste, etc.*

ಅವಮರ್ಯಾದೆ ava-maryāde. incivility (My.; Te.).

ಅವಮಾನ ava-māna. = ಅಪಮಾನ. disregard, disrespect, incivility; dishonour (My.). see ಪಾಜೀಟ್. — ಅವಮಾನಪಡಿಸು. = ಅಪಮಾನ ಮಾಡು. ಅವನನ್ನು - - (My.). — ಅವಮಾನ ಮಾಡು. to treat contemptuously (Si. 383; B. 5, 49). ಅವನಿಗೆ - - (My.).

ಅವಮಾನನೆ ava-mānane. *disrespect.*

ಅವಮಾನಿತ ava-mānita. *disregarded, despised.*

ಅವಯವ ava-yava. 1. *a limb, a member; a part;* a component part. 2, a member or component part of a logical argument or syllogism. see Kāvy. III, 3, B, 148. 153 seq.

***ಅವಯವ ava-yava.** 2. without hesitation; promptness. ಬೇಡಿದ ನಾಡುಗಳನವಯವದಿನ್ದ ಮಿತ್ತು. Pb. 4, 10.

ಅವಯವಸಮ್ಬನ್ಧ avayava-sambandha. the relation of membership (Śmd. 161).

***ಅವಯವಿಕ್ರಮ avayavi-krama.** one of the figures of speech Kr. 3, 16.

ಅವಯೋಗ ava-yōga. an inauspicious omen (My.; Te.); imminent evil (My.).

***ಅವರ್ avar.** they. (epicene plural). see ಅವ.

ಅವರ avara. inferior, low; least, the least. 2, *posterior, hinder, last, following* (ಕಡೆಯ G.). 3, *the hind thigh of an elephant* (ಆನೆಯ ಹಿಂಗಾಲ್ Mr. 158).

ಅವರಜ avara-ja. *a younger brother.*

ಅವರತ ava-rata. stopped, ceased. see ಅನವರತ.

ಅವರತಿ ava-rati. *stopping, cessation, end.*

ಅವರವರ್ಣ avara-varṇa. an inferior caste. 2, a *Śūdra.*

ಅವರಾರ್ಧ್ಯ avara-ardhya. being on the lower or nearer side. see ಅನವರಾರ್ಧ್ಯ.

ಅವರಿ avari. Tbh. of ಅಮರೆ (Śmd. 347, o. r. ಅವರೆ, q. v.; My.).

ಅವರಿಷ್ಠ a-variṣṭha. not the best, trifling, small (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಱಿದು Mr. 427).

ಅವರೀಣ avarīṇa. degraded. 2, *censured, blamed.*

ಅವರೂಪಿತ ava-rūpita. misshapen, deformed; degenerated (ಅವಕುಂಚಿತ, etc. Mr. 451).

ಅವರೆ avare. = ಅಮರೆ No. 3, etc. Tbh. of ಅಮರೆ (Śmd. 347, o. r. ಅವರಿ). a species of pulse, Phaseolus radiatus (ವಲ್ಲ, ನಿಷ್ಪಾವಕ Nr., Hlā.; ವಲೆ, ನಿಷ್ಪಾವಕ Mr. 374); [ಪಾರಕಿನ ಕೊಱಮುವವರೆಯುಮನೆಣ್ಣೆಯುಮಾಡಿನಳೆಯ್ದುಮಂ ಬಡ್ಡಿಸಿಮೊಡೆ Vr. 68, 26]. ಕೂಗುರೆ ಅವರೆಗಳು ವಲ್ಲಾಖ್ಯಂ (Mr. 150). 2, the pulse called Dolichos lablab Lin. (St. & Pl.; see ಅವರೆ: Tu. ಅಬರೆ, T., M. ಅವರೈ, ಅವರೆ; Te. ಅನಪ, ಅನುಪು, ಅನುಮು). see *e. g.* ಚಪ್ಪರವರೆ, ತಿಂಗಳವರೆ, ನೆಲವರೆ, ಹೊಲದವರೆ, ಹಿದುಕವರೆ. — ಅವರೆ ಅವರೆ ಎಲ್ಲಾ ಒನ್ದೇ, ಅವರೆಯ ಕೇಱಿದ ನೋಱ ಬೇಱೆ (Prv.). — ಅವರೆಬಳ್ಳಿ. the avare creeper (St. & Pl.).

ಅವರೋಧ ava-rōdha. obstruction, restraint (ತಡೆಯೋಣ G.). 2, *the seraglio of a palace.*

ಅವರೋಧನ ava-rōdhana. blockade; obstruction. 2, *the women's apartments of a palace.*

ಅವರೋಹ ava-rōha. a shoot sent out by a plant. 2, *a pendent branch, one that strikes fresh roots into the earth as those of the Indian fig-tree;* (ಗಿಡದ ಪಾರವಿಬ್ಬ G.). 3, *a creeping plant climbing up to the top of a tree;* the upward climbing of a creeper (ಲತೋದ್ಗಮ, ಮರದ ಮುಡಲ್ Hlā.; ಲತೋದ್ಗಮ, ಬಲಿದ ಮುಡಲ್ Mr. 106; ಗಿಡದ ಬುಡ ದಿನ್ದ ತುದಿಯ ತನಕ ಹಬ್ಬಿದ ಬಳ್ಳಿ G.).

ಅವರ್ಗ a-varga. a non-class; not classified, as certain consonants (Śmd. 21. 43. 44; Kāvy. I, 1 *a*, 15. 16; III, 2, B, 48. 49).

ಅವರ್ಗೀಯ a-vargīya. not belonging to the so-called classified consonants. (My.); [consonants ಯ್, ರ್, ಲ್, ವ್, etc.].

ಅವರ್ಜ a-varja. 1. the act of not abandoning or rejecting (My.).

ಅವರ್ಜ a-varja. 2. = ಅವಜಾ. a day-book, a ledger, an abstract of receipts and disbursements (Mg.).

ಅವರ್ಜ್ಯ a-varjya. not to be abandoned or rejected (My.).

ಅವರ್ಣ a-varṇa. the two vowels ಅ and ಆ (Śmd. 17; Kāvy. I, 4, 19-21). 2, *censure, blame* (Śmd. 17).

ಅವರ್ಣವಾದ avarṇa-vāda. the vowels called ಅ and ಆ (Śmd. 17). 2, *censure, blame.*

ಅವರ್ಣಿಕಾಮರ್ a-varṇi-kāmar. N. of the twelve Ādityas (Śmd. 17).

ಅವರ್ದು avardu. = ಅಮರ್ದು. — ಅವರ್ದುಕಳೆವೆಳಗ. -ಬೆಳಗ. he who shines with ambrosia-rays: the moon (ಶಶಿ Kk. 44).

ಅವರ್ಷಣ avarṣaṇa. drought (My.; Mhr.).

ಅವಲ್ aval. 1. to pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; T. ಅವೈ. to beat; to crack, break; Tu. ಅಬೆ, to beat or pound rice; see ಅಡಚು 2).

ಅವಲ್ aval. 2. -ಲು. pounding, beating in a mortar. 2, = ಅವಲಕ್ಕಿ (My.; T.; M. ಅವಿಲ್). ಅವಲ್ಗೆ (Śmd. 139). — ಅವ ಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. rice (batta) which has first been scalded in hot water, then partly dried, then fried, and lastly flattened by beating it in a mortar (ಪೃಥುಕ, ಚಿಪಿಟ, ಚಿಪಿಟಕ Hlā., Nr., G.; ಪೃಥುಕ, Mr. 375; My.; Si. 314. 404; B. 2, 31). — ಅವಲರಗು. -ಅರಗು. wafer sealing letters with (T.; R.). 2, lac-powder (My.).

ಅವಲ್ aval. first, chief, greatest, best (My.; Mhr., H. ಅವಲ).

ಅವಲಕ್ಷ ava-lakṣa. = ವಲಕ್ಷ. white (ಬಿಳಿದು G.).

ಅವಲಕ್ಷಣ ava-lakṣaṇa. an unlucky sign or doing (Bp. 60, 53); ಅಂಗೆಯ್ ತೋಱಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). see Prvs. s. ಕೆಯ್ 3, ಮೂಗು.

ಅವಲಗ್ನ ava-lagna. = ಅಪಲಗ್ನ, ವಲಗ್ನ. hanging down; attached. 2, *the waist* (ಮಧ್ಯ, ನಡು; ಅದಱಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪ ಪೊಕ್ಕುೞ್ ನಾಭಿ Mr. 327). 3, = ಅಪಲಗ್ನ (My.).

ಅವಲಮ್ಬ ava-lamba. hanging down, on or from; catching hold of; depending; resting upon; dependence, support, protection (Bp. 43, 50; Ch. v. 3); a prop, a stay; an appendage; = ಕಾಚ, ಶಿಕ್ಯ, ನೆಲಹು (Mr. 213). see ಉಪಧಾನಾವಲಮ್ಬ.

ಅವಲಮ್ಬನ ava-lambana. = ಅವಲಮ್ಬ. see ನಿಶ್ಶ್ರೇಷ್ಠಾವಲಮ್ಬನ.

ಅವಲಮ್ಬನೆ ava-lambane. = ಅವಲಮ್ಬನ (ಆಶ್ರಯ G.; My.).

ಅವಲಮ್ಬಿ ava-lambi. catching hold of, endowed with (Śmd. 395).

ಅವಲಮ್ಬಿತ ava-lambita. hanging. 2. clung to. 3, supported, protected. (My.).

ಅವಲಮ್ಬಿಸು avalambisu. to hang on (v. t.), to suspend from. ಕಮ್ಬಿಯನ್ ಅವಲಮ್ಬಿಸಿ ಇರ್ಪ ನೆಲಹು (ಕಾಚ Nr.). 2, to take hold of. 3, to depend on, to have recourse to (My. ಅವನನ್ನು, etc.).

ಅವಲಮ್ಬಿಸುವಿಕೆ avalambisuvike. taking refuge (ಶ್ರಾಯ, ಶ್ರಯಣ Si. 390).

ಅವಲಿಪ್ತತೆ ava-liptate. unction. 2, pride. vanity. (R.).

ಅವಲೀಢೆ ava-līḍhe. licking. 2, *disregard, contempt.*

ಅವಲೀನ ava-līna. reduced, destroyed, etc. (ಅವಕುಂಚಿತ, etc. Mr. 451).

ಅವಲೀಲೆ ava-līle. sport, play (Sk.); improper play (My.). 2, in mere play, easily, readily (Mhr. ಅವಲೀಲಾ; R.).

ಅವಲೇಪ ava-lēpa. smearing. 2, ornament. 3, union, association (Śmd. 128. 130). 4, *pride.*

ಅವಲೋಕ ava-lōka. = ಅವಲೋಕನ. (My.).

ಅವಲೋಕನ ava-lōkana. looking at. 2, *looking, seeing.* 3, beholding; sight (ದೃಷ್ಟಿ, ನೋಟ G.). 4, observation, considering (ಲಕ್ಷಣ Mr. 316).

ಅವಲೋಕಿಸು avalōkisu. to look at, to consider, to see (ನೋಡು G.; My.).

ಅವಲೋಹ avalōha. = ಅಕ್ಷ (Nn. 37). 2, ದುಷ್ಟ (Nn. 51).

ಅವಲ್ಗುಜ a-valgu-ja. *the plant Vernonia anthelminthica* Willd. see ಬಾವುಜಿಗೆ.

ಅವವಾದ ava-vāda. = ಅಪವಾದ. 2, *an order.*

ಅವಶ a-vaśa. independent, uncontrolled. 2, not having one's own free will. 3, necessary.

ಅವಶಕುನ ava-śakuna. = ಅಪಶಕುನ. see Prv. s. ಶಕುನ.

ಅವಶಾತ್ a-vaśāt. (fr. ಅವಶ). from uncontrollable circumstances, unawares, suddenly (My.; Te.).

ಅವಶಿಷ್ಟ ava-śiṣṭa. left, remaining (ಉೞಿದ Śmd. 344 Cm.); a rest, remainder. see ಉೞಿ, ಮಿಗು.

ಅವಶೇಷ ava-śēṣa. leavings, remainder (Bp. 56, 12). 2, end, close, termination. see ಅಷ್ಟಾವಶೇಷ, ನಿರವಶೇಷ.

ಅವಶ್ಯ a-vaśya. ungovernable. 2, inevitable. 3, necessity. ಅವ ಶ್ಯಂ, *necessarily, certainly, by all means.* — ಅವಶ್ಯಬೀೞು. to become necessary (My.; B. 5, 285).

ಅವಶ್ಯಕ a-vaśyaka. necessary, inevitable, indispensable (ಬಾಧ Mr. 448; My.; B. 4, 133; 5, 106).

ಅವಶ್ಯಾಯ ava-śyāya. *hoar-frost* (ಚಳಿ, ತಣ್ಣೆ G.).

ಅವಷ್ಟಬ್ಧ ava-stabdha. supported, rested on. 2, *relied on.* 3, stopped. 4, *near.*

ಅವಷ್ಟಮ್ಭ ava-stambha. leaning or resting upon. 2, relying on; support. 3, staying. 4, self-confidence. 5, commencement. 6, a pillar. 7, *excellence* (ಸೌಷ್ಠವ, ಲೇಸು Mr. 451). 8, gold.

ಅವಷ್ಟಮ್ಭಿತ ava-stambhita. supported, rested on (Grj. 3, 103 va.).

ಅವಷ್ಟಮ್ಭಿಸು ava-stambhisu. to lean or rest upon (Grj. 2, 106 va.).

ಅವಸ್ avas. below; downwards; without, on the outside.

ಅವಸರ ava-sara. descent. 2, *occasion, moment, favourable opportunity* (ಅನ್ತರ Mr. 531). 3, leisure, time. 4, the time of (ಹೊತ್ತು, ಸಮಯ G.). 5, (not in Sk.) necessity (C.; Te., T., Tu.). [ನಿನ್ನವಸರಕ್ಕೆ ಬನ್ದುಕೊಡುವ ಬಲದೇವನುಮಂ Pb. 13, 70 va.; Cv. 104. 282]. 6, haste from necessity, urgency, speed, hurry (ಅಸ ವಸ Kk. 54; Śm. 62; ಕ್ಷಣ Mr. 494; C.; Te., T., Tu.; ಆತುರ, ಕಾತರ, ಕವ್ವರೆ, ತವಕ G.; B. 1, 9; 2, 1. 35). 7, rain (Sk.; Cb.). 8, a year (Sk.; Cb.). see Bp. 1, 41. 55; 4, 67; 6, 43; 9, 23; 12, 2; 30, 17; 35, 43; 37, 1; 43, 29; 47, 22. 55; ಮೂಱವಸರ.—ಅವಸರದಿ

ಪೋಪುದು (ಉರವಣಿಗೆ Kk. 65). ಅವಸರಕ್ಕೆ ಮೂಜು ಮೊಟ ನೇಯ ಬೇಡ (Prv.).

ಅವಸರಣ ava-saraṇa. = ಅಪಸರಣ. see ಪಿಂಗು.

ಅವಸರಿಸು avasarisu. to make haste, to be speedy, to press on, to be eager (Bp. 8, 11; 28, 28; 35, 6; 44, 62; 48, 6; 60, 4).

ಅವಸರ್ಪ ava-sarpa. = ಅಪಸರ್ಪ. (Sk.).

ಅವಸರ್ಪಣ ava-sarpaṇa. (= ಅಪಸರ್ಪಣ). descending, stepping down. see ತೂಳ್.

ಅವಸಾನ ava-sāna. *conclusion, termination, end.* 2, death (My.; ಮರಣ Cb.). 3, limit (ಮೇರೆ Cb.). 4, the end of a word or sentence; a pause. see Prv. s. ಪುತ್ರ.

ಅವಸಾಯ ava-sāya. conclusion, end. 2, ascertainment, certainty. 3, remainder. see ಅಧ್ಯವಸಾಯ, ವ್ಯವಸಾಯ.

ಅವಸಾಯಿ ava-sāyi. residing. see ಅನ್ತಾವಸಾಯಿ.

ಅವಸಿತ ava-sita. having settled in a place, residing. 2, a dwelling place (ಮನೆ Mr. 194). 3, ended; *completed, finished.* 4, *known, understood.* 5, stored, as grain (G.).

ಅವಸಿತಿ ava-siti. = ಅವಸಾಯ. see ವ್ಯವಸಿತಿ.

ಅವಸು avasu. = ಅವಿಚು, etc. to hide, etc. (My.).

ಅವಸೆ avase. = ಅಮಾವಸ್ಯೆ, etc. Tbh. of ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (Śmd. 368. 373, 375; ಅಮಾಸೆ Śm. 19; ಅಮಾವಾಸೆ Kk. 58; My.).

ಅವಸೇಕ ava-sēka. sprinkling, irrigating. (ಸಿಮ್ಪುಡಿಸೋಣ Cb.).

ಅವಸ್ಕನ್ದ ava-skanda. *an assault, an attack, a storm* (ಪ್ರಪಾತ, ದಾಟು Mr. 287).

ಅವಸ್ಕರ avas-kara. something to be swept away or concealed. 2, *faeces, excrement, dirt.* 3, the privities (ಗುಹ್ಯ, ಶಿಶ್ನ G.).

ಅವಸ್ಥಾತೃ ava-sthātṛi. taking one's stand. see ಪರ್ಯವಸ್ಥಾತೃ.

ಅವಸ್ಥಾನ ava-sthāna. standing on, residing; an abode; situation. see ವ್ಯವಸ್ಥಾನ.

ಅವಸ್ಥಾಯಿ ava-sthāyi. *standing, residing in; placed.*

ಅವಸ್ಥಿತಿ ava-sthiti. abiding; residence; practising. see ಅನವಸ್ಥಿತಿಕೆ.

ಅವಸ್ಥೆ ava-sthe. = ಅವತೆ. *state, condition, situation, circumstance of age or position.* 2, trouble, difficulty, strait, calamity (C.; Te., M., T.). — ಅವಸ್ಥೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to assume a state, etc. (Bp. 47, 47).

ಅವಸ್ನಸೆ ava-snase. = ವಸ್ನಸೆ, q. v.

ಅವಹರಣ ava-haraṇa. = ಅಪಹರಣ. throwing away, laying aside. 2, taking away; stealing, plundering. 3, taking back. 4, fining, mulcting. see ವ್ಯವಹರಣ.

ಅವಹಾರ ava-hāra. = ಅವಹರಣ. 2, *a shark; or another large water-animal* (ಗ್ರಾಹ, ನೆಗಳ್ Mr. 410). see ವ್ಯವಹಾರ.

ಅವಹಿತ ava-hita. deposited, applied, directed (as the mind). see ವ್ಯವಹಿತ.

ಅವಹಿತ್ಥ avahittha. *dissimulation.*

ಅವಹಿತ್ಥೆ avahitthe. = ಅವಹಿತ್ಥ. (Kāvy. IV, 2, 16).

ಅವಹೇಲ ava-hēla. *disrespect, disregard, contempt, treating disrespectfully.*

ಅವಹೇಲನ ava-hēlana. ಅವಹೇಳನ. = ಅವಹೇಲ. (My.; ಜಱಿಯೋಣ, ತಿರಸ್ಕಾರ G.).

ಅವಳ್ avaḷ. she. (Tu. ಅಳ್). see s. ಅವ.

ಅವಳ avaḷa. = ಅವುಳ್, etc. — **ಅವಳಜವಳ.** dupl. a pair (ಯಮಲ, ಜೋಡು G.).

ಅವಳಿ avaḷi. Tbh. of ಯಮಲಿ. a pair (J. 21, 27). — **ಅವಳಿಜವಳಿ.** dupl. a pair. — ಅವಳಿಜವಳಿಮಕ್ಕಳು. twins (C.; B. 4, 107). — **ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳು.** twins (J. 19, 45).

ಅವಳು avaḷu. = ಅವಳ್.

ಅವಾಕ್ avāk. = ಅವಾಚ್ 1. *downwards.* 2, southwards, southern.

ಅವಾಕ್ಕು avākku. Tbh of ಅವಾಚ್ 1. (Śmd. 106 Cm.).

ಅವಾಕ್ಪುಷ್ಪಿ avāk-puṣpi. *a kind of anise, Anethum sowa* Roxb.

ಅವಾಕ್ಶ್ರುತಿ a-vāk-śruti. *dumb and deaf.*

ಅವಾಕ್ಷರ ava-akṣara. a blunder as to letters, a mispronunciation. 2, an abusive word (ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು Cb.; Mhr.).

ಅವಾಗ್ಭವ avāk-bhava. born in the south (ತೆಂಕಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು Si. 28).

ಅವಾಗ್ಭಾಗ avāk-bhāga. *the part below* (ಬುಧ್ನ, ತರುಮೊದಲ್ Mr. 104).

ಅವಾಗ್ರ ava-agra. having a bent top; *stooping, bending, bowed.*

ಅವಾಙ್ಮುಖ avāk-mukha. having the face turned downwards, hanging the head (ಅಪಾಚೀನ, ತಲೆವಾಗುಹಂ Mr. 455).

ಅವಾಚ್ a-vāc. 1. = ಅವಾಕ್ಕು. *downwards; looking downwards, headlong.* 2, south.

ಅವಾಚ್ a-vāc. 2. *dumb.*

ಅವಾಚ a-vāca. = ಅವಾಚ್ 2. (ಮೂಕ Cb.).

ಅವಾಚಿ avāci. *the south.*

ಅವಾಚೀನ avācīna. southern (ತೆಂಕಲಾದುದು Mr. 58).

ಅವಾಚ್ಯ a-vācya. *improper to be uttered; unfit to be spoken about* (ಅಬದ್ಧಭಾಷಣ G.).

ಅವಾಜು avāju. voice, sound, noise, report (My.; Br., H.).

ಅವಾನ್ತರ ava-antara. situated between; intermediate; included; subordinate (subordination), minor, extra (Mhr.; see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ). 2, invasion, incursion; havoc (My.; Te.).

ಅವಾನ್ತ್ರ avāntra. Tbh. of ಅವಾನ್ತರ. ಅವಾನ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕುದುರೆ ದೇಶಾನ್ತ್ರವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಅವಾಯ ava-aya. going away; going to; giving way, yielding. see ಅನ್ವವಾಯ, ವ್ಯವಾಯ, ಸಮವಾಯ.

ಅವಾಯಿ avāyi. a report or rumour (Mhr. ಅವಾಈ; R.).

ಅವಾರ avāra. this side, *the near bank of a river.* 2, = ಆವಾರ, an enclosure (not Sk.). — ಅವಾರಗೋಡೆ. a surrounding wall (ಪ್ರಾಕಾರ, ವಪ್ರ Cb.).

ಅವಾರಿತ a-vārita. unimpeded, unobstructed; innumerable (Bp. 22, 6).

ಅವಾರ್ಯ a-vārya. unrestrainable, irresistible; not to be warded off (Bp. 22, 24; 46, 68).

ಅವಾಸ a-vāsa. Tbh. of ಅವಾಸಸ್. (My.; ಬತ್ತಲೆ G.).

ಅವಾಸಸ್ a-vāsas. *unclothed, naked.*

ಅವಿ avi. 1. to hide, to conceal (ನಿಗೂಹನ Śmd. Dh.; *cf.* ಅಡಗು 1, ಅಡೆ 7; My. uses no other form but two P. ps.). P. ps. ಅವಿತು, ಅವುತು (My., in the intransitive meaning), ಓತು (Bp. 18, 79). ಒನ್ದಱ ಹಿನ್ದೆ ಮತ್ತೊನ್ದಱ ಮೇರೆ ಅವುತು ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು (ಭೋಗವ್ಯೂಹ Si. 284). ಸೋತು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದನ್ತೆ ಅವುತು ಕೊಣ್ಡವನು (ತಿರೋಹಿತ, etc. 296).

ಅವಿ avi. 2. (= ಅಱು 1). **to be spoiled, damaged; to rot; to perish; to go out, be extinguished** (T.; M. ಅವಿಕ್ಕ R.; Te. ಅವಿ, ಅವೆ, to break, burst, be destroyed).

ಅವಿ avi. *a sheep.* 2, *the sun.* 3, *a woman in her courses.* 4, a mountain (ಪರ್ವತ G.). 5, a master (ಯಜಮಾನ Cb.). 6, a rat (ಹೆಗ್ಗಣ Cb.). 7, air, wind (ಗಾಳಿ Cb.).

ಅವಿಕಲ a-vikala. unimpaired, perfect, entire. 2. regular, consistent. see Bp. 10, 53; 18, 81; 22, 9; 30, 1; 43, 29.

ಅವಿಕೃತ a-vikṛita. unchanged, permanent (Kāvy. I, 1 *b*, 15-22).

ಅವಿಕೃತಿ a-vikṛiti. devoid of change, unchangeable (ನಿರ್ವಿಕಾರಿ Śmd. 67. 68; ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದ 102 Cm.).

ಅವಿಗ್ನ a-vigna. *a prickly shrub, Carissa carandas* L. (ಕವುರಿಕೆಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡ Si. 137).

ಅವಿಘ್ನ a-vighna. without obstruction or trouble; safety (J. 20, 34).

ಅವಿಚಲಿತ a-vicalita. unmoved, immoveable. see Bp. 27, 30; 34, 38; 39, 47; Abh. P. 10, 3.

ಅವಿಚಾರ a-vicāra. inconsideration, non-advertence. 2, unhesitating, promptitude. see Bp. 21, 36; 22, 5; 38, 66; 40, 29; 53, 50; 60, 22; 61, 14; B. 5, 86; Grj. 4, 50.

ಅವಿಚಾರಣೆ a-vicāraṇe. = ಅವಿಚಾರ. (My., also ಅವಿಚಾರಣ).

ಅವಿಚಾರಿ a-vicāri. undiscriminating, inconsiderate; an indiscriminate person. see Bp. 40, 65; 45, 39; 60, 6; Prv. s. ಅಭಿಚಾರಿ.

ಅವಿಚಾರಿತ a-vicārita. badly investigated, unconsidered.

ಅವಿಚಾರಿತನಿರ್ಣಯ avicārita-nirṇaya. prejudice. (My.).

ಅವಿಚಾರ್ಯ a-vicārya. without considering, inconsiderately. (My.).

ಅವಿಚಾಲಿತ a-vicālita. unmoved, unshaken. (My.).

ಅವಿಚು avicu. = ಅವಚು 2, ಅವಸು, ಅವಿಸು, ಅವುಚು 2, ಅವುಸು 1. to hide (v. t.), to conceal, to cover (My.).

ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ a-vicchinna. unseparated, undivided, entire; uninterrupted, incessant. (My.).

ಅವಿಚ್ಛೇದ a-vicchēda. = ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ. 2, entireness. 3, continuity. (My.).

ಅವಿತ avita. *preserved, protected.*

ಅವಿತಥ a-vitatha. not untrue. 2, not vain, not false or futile. (My.).

ಅವಿತು avitu. P. p. of ಅವಿ 1.

ಅವಿದೂಸ avi-dūsa. *Ewe's milk.*

ಅವಿದೆ avide. Tbh. of ಅವಿಧಾ. — ಅವಿದೆಯಿಡು. -ಇಡು. to cry out avide (Bp. 57, 51). ಅವಿದೆಗಳನ್ ಇಡುತ (53, 42).

ಅವಿದ್ಧ a-viddha. unpierced.

ಅವಿದ್ಧಕರ್ಣೆ aviddha-karṇe. *the plant Cissampelos hexandra.*

ಅವಿದ್ಯ a-vidya. unwise, foolish (Śmd. 109).

ಅವಿದ್ಯೆ a-vidye. *ignorance.* 2, illusion, Māyā.

ಅವಿಧಾ avidhā. = ಅವಿದೆ, (ಅವಿಧೋ). an interjection used in calling for help; a cry for help.

ಅವಿಧಿ a-vidhi. void of, or contrary to, rule. 2, *irregularity, incorrectness.* 3, misfortune, trouble (My.; Te.).

ಅವಿಧೋ avidhō. (= ಅವಿಧಾ). ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ (o. r. -ಣ್ಯರ್) ಭೋಯೆನಲುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ ಅವಿಧೋಯೆನಲುಂ (Śmd. 64).

ಅವಿನದ್ಧ a-vi-naddha. not bound, not joined, loose (Grj. 3, 37).

***ಅವಿನಾಣ avināṇa.** Tbh. of ಅಭಿಜ್ಞಾನ. a sign or token of remembrance. ಎನ್ದು ಮುನ್ನಮಾ ಪಟಮೊಳಾಕೆ ಬರೆಯದೆ ಬಂಚಿಸಿದ ಅವಿನಾಣಂಗಳನಱಿಯೆ ಬೆಸಗೊಣ್ಡು Ap. 3, 45 va.

ಅವಿನೀತ a-vinīta. untrained; *ill-behaving, naughty, wicked* (Bp. 38, 53).

ಅವಿನೀತೆ a-vinīte. *an immodest or disloyal woman.*

***ಅವಿನ್ನಾಣ avinnāṇa.** = ಅವಿನಾಣ. ಪಾಣ್ಡವರಂ ಕಣ್ದೇಶಾನ್ತದೊಳ್ ವಿದುರನಟ್ಟಿದವಿನ್ನಾಣಂಗಳಂ ಪೇೞ್ದು ನಮ್ಬಿಸಿ Pb. 3, 4 va.

ಅವಿಭಕ್ತ a-vibhakta. undivided; unseparated, joint, not sharing. (My.).

ಅವಿಭಾಗ a-vibhāga. undivided: undivided condition. (My.).

ಅವಿಭಾಜ್ಯ a-vibhājya. not to be divided, not to be partitioned. (My.).

ಅವಿಭೇದಿ a-vibhēdi. not breaking asunder; devoid of distinction or variety (Kāvy. III, 3, B, 140).

ಅವಿಮರೀಸ avi-marīsa. *Ewe's milk.*

ಅವಿಮುಕ್ತ a-vimukta. unloosed, not quitted. (My.). 2, N. of a tīrtha near Benares. — ಅವಿಮುಕ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. of a man (Bp. 58, 11).

ಅವಿರತ a-virata. Not desisting from. 2, *uninterrupted, continual, eternal.* see Bp. 24, 2; 30, 1; 35, 35.

ಅವಿರಲ a-virala. -ಳ. contiguous, close. 2, thick, compact, gross, substantial, abundant (ಬಹುಲ, ಘನ, ಸಾನ್ದ್ರ, ದಟ್ಟ Mr. 430). 3, uninterrupted. 4, not rare, not unfrequent. see ಅತ್ಯವಿರಲ; Śmd. 145; Bp. 44, 53; 34, 20; 38, 67; Mr. 1. 77; Kk. 2; J. 6, 1.

ಅವಿರಲಿತ a-viralita. = ಅವಿರಲ. (Bp. 26, 46; 36, 60; 46, 40; 58, 13).

ಅವಿರಹಿ a-virahi. a person not seperated from his beloved ones, etc. (Cpr. 2, 50).

ಅವಿರುದ್ಧ a-viruddha. unobstructed; allowed, proper; consistent with. see Kāvy. III, 3, B, 153; Bp. 47, 66.

ಅವಿರೋಧಿ a-virōdhi. not opposing, obstructive, inimical or incompatible (Kāvy. III, 3, B, 30).

ಅವಿಲಣ avilaṇa. the bit of a bridle (ಕೀಲ್, ಕುದುರೆಯ ಕಬ್ಬಿನ, ಕಬ್ಬಿಯ ಕೀಲು Nn. 149).

ಅವಿಲಮ್ಬ a-vilamba. = ಅವಿಲಮ್ಬನ. ಅವಿಲಮ್ಬಂ, quickly (V. 14, 48).

ಅವಿಲಮ್ಬನ a-vilambana. *not delaying, quick.*

ಅವಿಲಮ್ಬಿತ a-vilambita. *not delaying, not slow, quick.*

ಅವಿವಕ್ಷಿತ a-vivakṣita. not intended to be said, unasserted, undeclared (Kāvy. III, 3, B, 122).

ಅವಿವೃತ್ತ a-vivṛitta. not turned or twisted round. see ಪೋಕೆ.

ಅವಿವೇಕ a-vivēka. absence of discrimination or judgment; ignorance; indiscretion. (My.).

ಅವಿವೇಕಿ a-vivēki. inconsiderate, having no judgment, ignorant, short-sighted person (Bp. 3, 44; 20, 20; 25, 22; B. 4, 195; My.).

ಅವಿಶಿಷ್ಟ a-viśiṣṭa. not distinguished, unspecified, whatsoever.

ಅವಿಶಿಷ್ಟಲಿಂಗ aviśiṣṭa-liṅga. an unspecified gender, whatever gender (Kāvy. I, 5, 24-26).

ಅವಿಶಿಷ್ಟವಚನ aviśiṣṭa-vacana. an unspecified number (singular or plural, Kāvy. I, 5, 24-26).

ಅವಿಶೇಷ a-viśēṣa. uniform, alike, without any difference, without any specification. 2, equability, uniformity, the state of being unspecified. see Kāvy. II, 2, B, 7; III, 3, B, 148. 156 seq.; V, 50; Śmd. 122. 143. 151.

ಅವಿಶೇಷಣ a-viśēṣaṇa. = ಅವಿಶೇಷ. (Kāvy. III, 3, B, 156 seq.).

ಅವಿಶ್ವಾಸ a-viśvāsa. want of confidence or trust, distrust (My.). see ಅಪನಮ್ಬುಗೆ.

ಅವಿಷಮ a-viṣama. even, equal, regular, like, similar, etc. (Kāvy. III, 1, A, 4).

ಅವಿಸು avisu. = ಅವಿಚು, etc. to hide, etc. (My.).

ಅವಿಸೋಢ avi-sōḍha. *Ewe's milk.*

ಅವಿಸ್ಪಷ್ಟ a-vispaṣṭa. *unclear, indistinct.*

ಅವಿಹಿತ a-vihita. unprescribed, not directed or ruled, improper.

ಅವಿಹಿತಸನ್ಧಿ avihita-sandhi. an improper composition of words (Kāvy. II, 1, A, 16-19).

ಅವೀಚಿ a-vīci. waveless. 2, a particular hell. (G.).

ಅವೀರೆ a-vīre. *a woman who has neither husband nor son.*

ಅವು avu. 1. this syllable may take the form of ಔ, *e. g.* ಕವುಂಗು, ಕೌಂಗು; ಕವುಂಕುಳ್, ಕೌಂಕುಳ್; ಅವುಂಕಿದಂ, ಔಂಕಿದಂ (Śmd. 189).

ಅವು avu. 2. they. a plural of ಅದು 1, q. v. [ಏಟ್ ಉಣ್ಬವು ಪೋದೊಡಾ ಖರಕರಂಗರಿದೆನ್ದೆ ಮಾಣ್ದರೆ Pb. 1, 29; ಅವಱೊಳ್ ಶರೀರ ಮೆಮ್ಬುದು...ದ್ವಿವಿಧಮೆನಿಕ್ಕುಂ Kr. 1, 24; Pb. 1, 23].

-ಅವು avu. 3. [the plural form taken by the suffix — ಅದು 3]. (Śmd. 290). ಗಿರಿಯುಂ ಕರಿಯುಂ ನಿಲ್ಲವು ಪವಿಮುಖದ ಕೋಲ್ಗಳನ್ ಆತನ ಬಾಳ್ಗಂ (291). ತುಱುಗಳ ಮೆಯ್ಗಳ ರೋಮಂ ನೆಱೆಯವು ಪಲ್ (291). ಸಲ್ಲವು, ಗೆಲ್ಲವು (291).

-ಅವು avu. 4. = -ಉವು. [the plural form taken by the suffix -ಅದು 4]. that is now in general use, *e. g.* ಬನ್ದವು (B. 3, 25). in old classical Kannaḍa this plural was used *only* in ಒಳವು (Śmd. 291). ನೀನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇವು ಎಲ್ಲಮ್ ಒಳವೆ? (292). ನುಂಗುವುವುಮ್ ಒಳವು ಉದಧಿಯೊಳ್ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್! (292).

ಅವುಕಿಸು avukisu. = ಅವುಂಕಿಸು. to cause to press, etc. (My.).

ಅವುಕು avuku. = ಅದಕು 1, ಅವಚು 1, etc., ಅವುಂಕು 1 q. v. (My.; ಹಿಚುಕು Cb.). ಅವುಕುವದು ಬಲು ನಿದ್ರೆ, ನಿದ್ರೆಯು ನೂಕುವನು (Bh. 1, 9, 8). ಜವಳಿಸಿದವು, ಒನ್ದೊನ್ದನ್ ಅವುಕಿದವು ಅವಿರಲಿತ ಮಣಿಕಿರಣ ವೇಣೀಬನ್ಧಬನ್ಧುರದಿ (2, 13, 26). (ಭಟಂ) ಹೆಚ್ಚಿದನು ಅವುಕಿ ಬೊಬ್ಬಿಡುತಾ; ಪುಟದ ಕನ್ತುಕದನ್ತೆ ಫಣಿ ಲಟಲಟಿಸಲ್ ಅವುಕಿತು (3, 13, 34). ಬನದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಇರುಳು ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯೊಳ್ ಅವುಕುವ ಸರಿವೞಿಗೆ ಸಲೆ ಸೇಡುಗೊಳುತ ಉಬ್ಬರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ನೆನೆವುತ ಇದ್ದನು ಮುರನ ಪೊಳ್ಳಿನಲಿ (1, 19, 23). see 7, 6, 61.

ಅವುಕ್ಕನೆ avukkane. = ಅಬಕ್ಕನೆ. (My.).

ಅವುಗ avuga. = ಅವುಗು 1, q. v. ತುಪ್ಪದ ಅವುಗಂಗಳು (ಕುರ್ಚಿಕೆ Mr. 216, o. r. ಅವುಗುಗಳು). ಹಾಲವುಗ (Bp. 14, 15). [Tu. ಅವು in ತೆಳ್ಳವು a thin cake].

ಅವುಗಳ್ avugaḷ. -ಗಳು. = ಅವು 2. they.

ಅವುಗು avugu. 1. = ಅಬಗು, ಅಬುಗು, ಅವುಗ. a sort of cake made of condensed milk, etc. (ಪೂಪ, ಅಪೂಪ, ಪಿಷ್ಟಕ Nr.).

ಅವುಗು avugu. 2. = ಅದಕು 1, etc., ಅಮುಗು, etc. to yield to pressure, as the surface of a ripe fruit or tumour (My.; T. ಅಱುಂಗು, ಅಱುನ್ದು, to be pressed with the finger; to be pressed down; to grow fast or firm; to be set or enchased; to sink; ಅಱುತ್ತು, to press with the finger, etc.; M., T. ಅಮಿೞ್, to sink; ಅಮಿೞ್ತ್ತು, to drown; to fix, set; *cf.* ಅಗುೞ್ 2; and see ಅಮುಕು).

ಅವುಂಕಿಸು avuṅkisu. = ಅವುಕಿಸು. to cause to press, etc. 2, to hold firmly (Bp. 44, 6).

ಅವುಂಕು avuṅku. 1. = ಅವುಕು, etc. to press or hold firmly; to squeeze; to trouble (ದೃಢಪೀಡನ Śmd. Dh.; ಒತ್ತು, ಹಿಚುಕು G.). ಅವುಂಕಿದಂ (Śmd. 189). [ಕಣ್ತಿರಿತರ್ಪಿನೆಗಮವುಂಕಿ ಸಿಂಹನಾದದಿನಾರ್ದಂ Pb. 8, 58; Ap. 2, 65]; (Cpr. 10, 73). see Bp. 4, 12; 15, 10; 16, 18; Bh. 8, 23, 35; 8, 26, 21.

ಅವುಂಕು avuṅku. 2. pressing or holding firmly. ವಿಪರೀತದ ಅವುಂಕು (ಅಭಿಹಾರ Mr. 490).

ಅವುಂಕುಹ avuṅkuha. = ಅವುಂಕು 2. (ಬಡ್ಡಿಸ Śmd. II, o. r. ಬದ್ದಿಸ; Kk. 88, o. r. ಬದ್ದಿಸು).

ಅವುಚು avucu. 1. = ಅವಚು 1, etc. to hold firmly. (ಕುಱುಬಂ) ಆಡಿನ ಮಱಿಗಳಂ ಕಂಕುೞನೊಳ್ ಅವುಚಿ (Bp. 20, 13).

ಅವುಚು avucu. 2. = ಅವಿಚು, etc. to hide, etc. (My.).

ಅವುಟು avuṭu. 1. a "howitzer" (also ಅವುಟುಗುಣ್ಡು). ಅವುಟು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸವುಟನಿನ್ದ ಹೊಡೆದ ಹಾಗೆ (Prv.).

***ಅವುಟು avuṭu. 2.** three and a half? ಅವುಟು ಕೋಟಿ ರೋಮಂಗಳೂ ಕಂಗಳಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನು! Bv. 491.

ಅವುಡ avuḍa. = ಅಬಡ. — ಅವುಡವುಡ. rep. = ಅಬಡಜಬಡ. (B. 3, 17; 5, 19).

ಅವುಡಲ avuḍala. = ಅವುಡಲಿಕೆ, ಅವುಡಲು, ಅವುಡ್ಲ, ಅವುಡ್ಲು, ಅವುಣ್ಡ್ಲ, ಅವುಣ್ಡ್ಲು, ಊಡಲು. (Tbh. of ಅಮಣ್ಡ, ಆಮಣ್ಡ, ವ್ಯಡಮ್ಬರ). the castor-oil plant, Ricinus communis Lin. (ವರ್ಧಮಾನ, ಬದ್ದವಣ Śmd. 373; ಗ್ರಾಮುರುಹ, ಏರಣ್ಡ Mr. 136; S. Mhr.; Te. ಆಮುದ; T., M. ಆಮಣಕ್ಕು; Tu. ಆಲಮ್ಬುಡ). 2, the angular-leaved physic-nut, a shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas Lin. (My.). see ಮುರ-; ಆಡಲು. — ಅವುಡಲೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. castor-oil (S. Mhr.).

ಅವುಡಲಿಕೆ avuḍalike. = ಅವುಡಲ. (ಏರಣ್ಡ, ವ್ಯಡಮ್ಬಕ, ವರ್ಧಮಾನ, etc. Nr.). ಅವುಡಲಿಕೆಯೆಲೆಗಳ್ (Bp. 17, 7).

ಅವುಡಲು avuḍalu. = ಅವುಡಲ No. 2 (My.).

ಅವುಡು avuḍu. 1. = ಅವಡು. to chew with the teeth, to champ (ದನ್ತಚರ್ವಣ Śmd. Dh.; Grj. 1, 96; *cf.* ಅಗಿಯು 3 and ಅಗಿ 2); to chew the cud (ಮೆಲಕಾಡಿಸು G.; M., T. ಅಯೆ, ಅಜ್ಜೈ, rumination; ಅಮುಕ್ಕು, to turn food in the mouth).

ಅವುಡು avuḍu. 2. = ಅವುಣ್ಡು. the jaw (My.; ಮೆಲಕು G.). [ಬಡವನ ಕೋಪ ಅವುಡಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾದನ್ತೆ Bv. 645]. 2, the lower lip (My.; M. ಅಮ್ಮಿಟ್ಟ, T. ಅಮುಡು, Te. ಅವುಡು, the lower lip). ಕೋಪಂ ಮಿಕ್ಕು, ಮಿಸೆಗಳಲುಗಲ್ ಅವುಡಂ ಕಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ ಎನ್ದಂ (Bp. 31, 13). see Bh. 1, 14, 10; 6, 5, 13. ಬಡವನ ಕೋಪ ಅವುಡಿಗೆ ಮಾರಿ (Prv.).

ಅವುಡು avuḍu. 3. a grain of anything (R.; T. ಅವಿೞ್, half a grain of paddy or rice, commonly also = K. ಅಗುಳು No. 1).

ಅವುಡ್ಲ avuḍla. = ಅವುಡಲ, etc. (G., St. & Pl.; My. = ಅವುಡಲ No. 2).

ಅವುಡ್ಲು avuḍlu. = ಅವುಡ್ಲ. (My.).

ಅವುಣ್ಡು avunḍu. = ಅವುಡು 2, (Śmd. 189). [—ಅವುಣ್ಡುಗರ್ಚು. -ಕರ್ಚು. to bite the lips. ಹರಿಪೋತಮುಂ ಬೆವಱುತುಂ ಕರಿಪೋತಮವುಣ್ಡುಗರ್ಚಿ ಕೇಸರಿಣಿಯು ಕೆಚ್ಚಲಂ ತುಡುಕುತುಂ ಪರಿದತ್ತು Pb. 7, 80].

ಅವುಣ್ಡ್ಲ avunḍla. = ಅವುಡಲ, etc. (My.).

ಅವುಣ್ಡ್ಲು avunḍlu. = ಅವುಣ್ಡ್ಲ, etc. (My.).

ಅವುತಣ avutaṇa. = ಅವುತನ. an invitation to dinner (C.; ಬಿದ್ದು Ss.; ಬಿದ್ದಣ Śm. 63, Kk. 26, o. r. ಅವುತನ; ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇಳುವದು G.; Mhr. ಆವತಣ; Te. ಆಮಿತಿ, ಆಮೆತಿ, a feast; ಆಮುತಿಂಚು, to invite to a feast; T. ಅಟ್ಕೈ, to call, invite; *cf.* ಆಮನ್ತ್ರಣ?). 2, metaphorically: a festive dinner. ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಪಮೃತ್ಯು ಬನ್ತು. — ಏಕಾದಶಿಯು ಮನೆಗೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಯು ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಅತ್ತು, ಕಟಿದು, ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಹೇಳುಸಿ ಕೊಣ್ಡನು (Prvs.). see Rśv. 12, 22; Bh. 1, 20, 21.

ಅವುತಣಿಗ avutaṇiga. a man invited to a feast (R.).

ಅವುತನ avutana. = ಅವುತಣ q. v. (My.).

ಅವುತು avutu. P. p. of ಅವಿ 1.

ಅವುತೆ avute. 1. a coat of mail (ಜೀವರಕ್ಕೆ, ಕವಚ Śmd. II, o. r. ಅವುಸೆ; ಜವರಕ್ಕೆ, ಕವಚ Kk. 94).

ಅವುತೆ avute. 2. hiding (?); calling (?). (ಕರೆದುದು Ct. I, 48).

ಅವುದಾಸೀನ avudāsīna. Tbh. of ಔದಾಸೀನ. ಅವುದಾಸೀನ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನಾದೃತ, etc. Hlā.).

ಅವುಸು avusu. 1. = ಅವಿಚು, etc. (My.).

ಅವುಸು avusu. 2. properness, neatness (R.; T. ಅವುಜು; see ಅಡಗು 3).

ಅವುಸೆ avuse. = ಅವುತೆ 1 q. v.

ಅವುಸ್ತಿ avusti. Tbh. of ಔಷಧಿ (My.).

ಅವೆ ave. 1. (fr. ಅಹವು -ಎ 3). = ಆವೆ 1, ಹಾವೆ. the plural of ಅದೆ 4: they certainly are, they are, there are, are. ಅದೇ ಬಣ್ಣದ ಒಡವೆಗಳು ಮತ್ತೇನಾದರೂ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು ಅವೆಯೋ? (B. 1, 5). ನಿನ್ನ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹುಡುಗರು ಅವೆ? (1, 11). ಅವು ಕ್ಷೇಮದಿನ್ದ ಅವೆ (3, 69). ಆಗುತ್ತವೆ (1, 1). ನಡೆಯುತ್ತವೆ, ಕಾಣುತ್ತವೆ, ತಿನ್ನುತ್ತವೆ (1, 13).

ಅವೆ ave. 2. = ಅವ್, etc. see ಅಮ್ಮವೆ, ಜೊಮ್ಮವೆ, ವೀರಚೋಳವೆ, ವೈಜವೆ.

ಅವೆಕೊ avu_2-e_3-ko. look there! (Bp. 22, 56; Tu. ಅವ, ಅವಾ; *cf.* ಅದುಗೋ, etc.).

ಅವೇಕ್ಷಣ ava-īkṣaṇa. = ಅವೇಕ್ಷೆ. (My.).

ಅವೇಕ್ಷೆ ava-īkṣe. looking towards or at. 2, *attention to, watchfulness, regard, care* (ಜಾಗರ, ಎಚ್ಚರು Mr. 456).

ಅವೇತ avēta. gone away, past. 2, joined with. see ಸಮವೇತ.

ಅವೇದ್ಯ a-vēdya. not to be known; unascertainable. (My.).

ಅವೈದಿಕ a-vaidika. not vedic, not belonging to the vēda. (My.). 2, a man not versed in the vēda (My.).

ಅವ್ಯಕ್ತ a-vyakta. *indistinct, not manifest, unclear, imperceptible* (ಅಸ್ಪಷ್ಟ, ವ್ಯಕ್ತವಲ್ಲದುದು Nn. 142; ಅಸ್ಪಷ್ಟ Mr. 491). 2, *inarticulate.* 3, the soul, *the universal soul* (ಆತ್ಮನು 142; ಪರಮಾತ್ಮ 491). 4, *a fool* (ಮೂರ್ಖ 142; 491). 5, gold (ಕಾಂಚನ, ಸುವರ್ಣ 142). 6, ಯುಗಭೇದ (142). 7, *Viṣṇu.* 8, Śiva (G.). 9, Kāma (Cb.).

ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ avyakta-dhvani. an indistinct or inarticulate sound. see ಜಿನುಗು, ಪರ್ಚುರ (ಅರ್ಚುರ).

ಅವ್ಯಕ್ತರವ avyakta-rava. = ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ. see ಜಿನುಂಗು.

ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ avyakta-rāga. *dark-red, the colour of the dawn* (ಬಿಳಿಗೆಮ್ಪು G.).

ಅವ್ಯಕ್ತವಾಚ್ avyakta-vāc. *speaking indistinctly.*

ಅವ್ಯಗ್ರ a-vyagra. steady, cool, deliberate (ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತ Cb.). 2, indifferent, undisturbed (ಉದಾಸೀನ Cb.).

ಅವ್ಯಂಜನ a-vyañjana. *beardless.* 2, an animal without horns, though of an age to have them.

ಅವ್ಯಣ್ಡೆ avyaṇḍe. = ಅಧ್ಯಣ್ಡೆ. *the plant Mucuna pruriens* D. C.

ಅವ್ಯಥೆ a-vyathe. ease, happiness (My.; ಸುಖ G.). 2, *the tree Terminelia citrina* Roxb. (ಅಳಲೀಕಾಯ ಗಿಡ G.). 3, *Hibiscus mutabilis* Lin.

ಅವ್ಯಪೇತ a-vyapēta. not gone apart or asunder, not separated, coupled.

ಅವ್ಯಪೇತಯಮಕ avyapēta-yamaka. a yamaka wherein the alliteration consists of a pair of words at the beginning of the lines (Kāvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಅವ್ಯಯ a-vyaya. not liable to change, imperishable (Bp. 8, 38). 2, unexpended, unwasted (ವೆಚ್ಚವಾಗದ್ದು G.). 3, *an indeclinable word, a particle* (Śmd. 6. 83. 97. 99. 388. 389. 390. 391. 399. 408; Kāvy. I, 1 *b*, 48-52; ನಿಪಾತ Śmd. 68 Cm.). [Kr. 1, 52]. 4, heaven (ಸ್ವರ್ಗ G.).

ಅವ್ಯಯಕ್ರಿಯಾಪದ avyaya-kriyāpada. a form of a verb that is used for all genders, numbers, and times, as ಉಣ್ಟು, ಬೇಡ, etc. (My., also ಅವ್ಯಯೀಕ್ರಿಯಾಪದ).

ಅವ್ಯಯಪದ avyaya-pada. = ಅವ್ಯಯ No. 3. (Śmd. 228. 388).

ಅವ್ಯಯಲಿಂಗ avyaya-liṅga. gender as indicated in particles (Śmd. 108. 111).

ಅವ್ಯಯೀಭಾವ avyayī-bhāva. unchangeable state. 2, an indeclinable compound. 3, a compound of which the first member is the principal one (Śmd. 197. 198; Kāvy. I, 3, 10-15).

ಅವ್ಯಸನಿ a-vyasani. free from evil habits, moral, correct (Bp. 39, 11).

ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ a-vyavasthe. disorder, confusion (My.; B. 5, 205).

ಅವ್ಯವಹಿತ a-vyavahita. *being not separated, adjoining, contiguous.*

ಅವ್ಯವಹಿತಪೂರ್ವಕಾಲ avyavahita-pūrvakāla. the time just past (My.).

ಅವ್ಯವಹಿತಭ್ರಾತೃ avyavahita-bhrātṛi. a brother older than oneself and next in age (My.).

ಅವ್ಯವಹಿತೋತ್ತರಕಾಲ avyavahita-uttarakāla. the time immediately next (My.).

ಅವ್ಯಾಕುಲ a-vyākula. not disturbed, composed, calm, firm; calmness, etc. (J. 24, 15).

ಅವ್ಯಾಪಾರ a-vyāpāra. *vacation from work, state of being unemployed.*

ಅವ್ಯಾಪ್ತಿ a-vyāpti. inadequate pervasion or extent. (My.).

ಅವ್ಯಾಪ್ಯ a-vyāpya. not to be pervaded generally. 2, not extending to the whole circumstances, peculiar. 3, not pervading (used indeclinably, Sk.; My.).

ಅವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿ avyāpya-vṛitti. a category of limited application. (R.).

ಅವ್ರತಿಕ a-vratika. a man who does not observe religious rites or obligations, etc. (Abh. P. 7, 51).

ಅವ್ವ avva. 1. = ಅಮ 1, etc. — ಅವ್ವವ್ವ. rep. = ಅಮ್ಮಮ್ಮ. (C.).

ಅವ್ವ avva. 2. = ಅಮ್ಮ 2, etc. a mother (C.). declension: ಅವ್ವಂ, ಅವ್ವನಂ, ಅವ್ವನಿಂ, etc. (Śmd. 148). see ಚಿಕ್ಕವ್ವ, ಚಿಗವ್ವ, ದೊಡ್ಡವ್ವ, ಮುತ್ತವ್ವ; Bp. 45, 8; B, 1, 9. 25; 2, 7. 8; 3, 84. ಅರಸು ಯಾರಿಗೆ ಅಪ್ಪ? ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಅವ್ವ? (Prv.). — ಅವ್ವಕ್ಕ. N. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಅವ್ವಯ್ಯ. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಅವ್ವ-ಅಪ್ಪ-ಅಚ್ಚಿ. mother, father and a little child (honorifically called mother). ಅವ್ವಪ್ಪಚ್ಚಿಯಾಟ. -ಆಟ. a kind of children's sport (My.). — ಅವ್ವಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. used for one's mother when calling to her (My.).

ಅವ್ವಳಿಸು avvaḷisu. 1. to jump or jump up; to jump upon (ಮೇಲ್ವಾಯ್ Ct. II, 84; *cf.* ಅಡರ್). see Abh. P. 9, 186; Bp. 26, 13; 32, 26: 49, 21; Bh. 3, 13, 27; Rśv. 5, 78; 5, 120 va.; 6, 20; 7, 17 va.; 10, 31 va.; 10, 85; J. 8, 39; 13, 12; Grj. 1, 55; Cpr. 1, 123.

***ಅವ್ವಳಿಸು avvaḷisu.** 2. to spread out, to cover. ವಿಯತ್ತಳದೊಳನೇಕ ಕಿಮ್ಪುರುಷಕಿನ್ನರ ಖೇಚರ ಸಿದ್ಧಬೃನ್ದಮವ್ವಳಿಸಿರೆ Pb. 3, 53; ನಿನ್ನ ವದನಾಮ್ಬುಜಮಂ ನಡೆನೋಡಲೀಯದವ್ವಳಿಸುವುದೌಪರಿಷ್ಟಕದೊಳೆನ್ನಂ Ap. 4, 12.

ಅವ್ವಾ avvā. imitation of the note of the cuckoo. -ಅವ್ವಾ ಅವ್ವಾ. rep. (S. Mhr.).

ಅವ್ವಾಣಿ avvāṇi. = ಅವ್ವಾಳಿ. (S. Mhr.).

ಅವ್ವಾಳಿ (avva-āḷi). an effeminate, impotent man (S. Mhr.).

ಅವ್ವೆ avve. = ಅವ್ವ 2, etc. a mother, (C.; T., Te.), used also as a title of respect and love. ಅಯ್ಯನ್ ಆರ್ ಎನಗೆ? ಅವ್ವೆ ಆರ್? (Bp. 3, 82). ಅಕ್ಕಂಗಳಿರ! ಅವ್ವೆಗಳಿರ! (29, 8). ಎಮ್ಮ ಅವ್ವೆ (47, 25; see also vs. 39. 40). see ದಾಸವ್ವೆ, ಪಿಟ್ಟವ್ವೆ, ಮುತ್ತವ್ವೆ. 2, a grandmother (Te.; R.). 3, any elderly woman (My.; T., Te.). — ಅವ್ವೆಯರ್. -ರು. ಅವ್ವೇರು. mothers; matrons (Bp. 30, 9; Bh. 1, 8, 90). 4, wet nurses, etc. in a gynaeceum (My.).

ಅಶಕ್ತ a-śakta. unable, incompetent; weak (B. 3, 99; 5, 255; My).

ಅಶಕ್ತತನ a-śaktatana. = ಅಶಕ್ತತೆ. (ಥಿಪ್ರ, ನಲವು, ನಲುವು Cb.).

ಅಶಕ್ತತೆ a-śaktate. = ಅಶಕ್ತಿ. (My.; B. 5, 184).

ಅಶಕ್ತಿ a-śakti. inability, incapability, weakness, impotence. see ಅಳ್ಕು.

ಅಶಕ್ಯ a-śakya. impossible (ಶಕ್ಯಮಲ್ತು Śmd. 231 Cm.; ಅಸದಳ Bhn. 48). see Bp. 31, 17; 36, 40; 39, 67; etc.

ಅಶಂಕರತ್ವ a-śaṅkaratva. the state of not being Śaṅkara (Bp. 54, 23).

ಅಶತ್ರು a-śatru. one who has no adversary. 2, one who is no adversary, a friend (ಮಿತ್ರ Cb.). 3, the moon (ಚನ್ದ್ರ Cb.).

ಅಶನ aśana. *eating.* 2, *food.* ಅಶನ ವಸನ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಸನ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಅಶನಘಾತಕ aśana-ghātaka. = ಅನ್ನಕಣ್ಣಕ. (My.).

ಅಶನಪರ್ಣಿ aśana-parṇi. *the plant Marsilea quadrifolia* Lin. see ಮೊಟಗು 3.

ಅಶನಾಯಿತ āśanāyita. *hungry.*

ಅಶನಾಯೆ aśanāye. *hunger.*

ಅಶನಾರ್ಥಿ aśana-arthi. one who is desirous of food or asks for it (My.).

ಅಶನಿ aśani. = ಅಸನಿ. *Indra's thunderbolt.*

ಅಶರೀರ aśarīra. bodiless. 2, Kāma (ಮದನ Cb.). 3, the sky (ಆಕಾಶ Cb.).

ಅಶರೀರವಾಕ್ಯ aśarīra-vākya. a divine utterance, a voice from heaven (J. 16, 15).

ಅಶರೀರವಾಣಿ aśarīra-vāṇi. = ಅಶರೀರವಾಕ್ಯ. (My.).

ಅಶಾಸ್ತ್ರ a-śāstra. unscriptural, not conformable to sacred authority, heterodox. (My.).

ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ a-śāstrīya. = ಅಶಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ಅಶಿಕ್ಷಿತ a-śikṣita. uninstructed, untrained (B. 5, 189; My.).

ಅಶಿಥಿಲ a-śithila. not loose or untied, joined, compact (Kāvy. III, 1, A, 8).

ಅಶಿರ aśira. fire (agni Cb.). 2, the sun (ಸೂರ್ಯ Cb.).

ಅಶಿರಸ್ಕ a-śiraska. headless. (R.).

ಅಶಿಶ್ವಿ a-śiśvi. *a childless woman.*

ಅಶೀತಿ aśīti. eighty. (My.).

ಅಶೀತಿದ್ವಯ aśīti-dvaya. the two parts of which the yajurvēda consists, the whole yajurvēda (My.).

ಅಶೀಲ a-śīla. ill-behaved, void of moral practice (Bp. 6, 31).

ಅಶುಚಿ a-śuci. impure. 2, impurity. see ಮುಚಾಕಿಲ್; Bp. 22, 50; 40, 63.

ಅಶುಚಿತ್ವ aśucitva. impurity, uncleanness. (My.).

ಅಶುದ್ಧ a-śuddha. *impure; mixed;* inaccurate, incorrect. see Bp. 43, 63; 51, 29. 55; 54, 21.

ಅಶುದ್ಧಿ a-śuddhi. impure; impurity. (My.).

ಅಶುಭ aśubha. *inauspicious* (ವಿಷ್ಟ, ಅಲ್ಲದುದು Nn. 103). 2, *ill-luck, misfortune.* 3, *sin.* see Bp. 54, 17; Prvs. s. ಶುಭ & ಶುಭಕಾರ್ಯ.

ಅಶೇಷ a-śēṣa. *without remainder, entire, all.* 2, infinite, endless. 3, = ಅಮೃತ, ದಿಕ್ಕು (Nn. 4). see Kāvy. 5, 1; Ch. v. 221; Bp. 25, 14; 50, 71.

ಅಶೋಕ a-śōka. = ಅಸುಕೆ, ಅಸುಗೆ, without sorrow. 2, a deity (ಸುರ, ದೇವತೆ Nn. 94). 3, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಎತಿ 94). 4, *the tree Jonesia asoka* Roxb. (ವೃಕ್ಷವಿಭೇದ 94; ಅಸುಗೆ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ ಗಿಡ G.).

ಅಶೋಕಕುಜ aśōka-kuja. = ಅಶೋಕ Nn. 4. (ಅಸುಗೆ Śm. 25).

ಅಶೋಕರೋಹಿಣಿ aśōka-rōhiṇi. *N. of a medicinal plant* (ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ Si. 143; ಕಟಿಕಲೋಣಿ G.).

ಅಶೋಕಿ a-śōki. a person without sorrow (Bp. 45, 35).

ಅಶೋಕೆ a-śōke. = ಅಶೋಕರೋಹಿಣಿ. *N. of a medicinal plant.* 2, = ಅಶೋಕ No. 4 (see ಅಸುಗೆ).

ಅಶೋಧಿತ a-śōdhita. unclean, unpurified, unrefined. (B. 4, 94. 140; My.); inaccurate, uncorrected, unrevised. (My.).

ಅಶೋಭಿತ a-śōbhita. not beautiful or splendid (B. 5, 77; My.).

ಅಶೋಭೆ a-śōbhe. absence of light, beauty or comeliness (My.; G.).

ಅಶೌಚ a-śauca. impurity (Bp. 40, 70).

ಅಶ್ಮ aśma. *a stone* (ಕಲ್ಲು Nn. 51). 2, a cloud (ಮೇಘ Cb.).

ಅಶ್ಮಕಾರಕ aśma-kāraka. a stone-mason (ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗ Mr. 376).

ಅಶ್ಮಗರ್ಭ aśma-garbha. *an emerald* (ಪಚ್ಚೆ Hlā.).

ಅಶ್ಮಜ aśma-ja. *red chalk.* 2, *bitumen.* 3, iron.

ಅಶ್ಮನ್ತ aśmanta. *a fire-place.* (ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ G.).

ಅಶ್ಮನ್ತಕ aśmantaka. *a fire-place.* see ಒಲೆ.

ಅಶ್ಮಪುಷ್ಪ aśma-puṣpa. *benzoin.* (storax).

ಅಶ್ಮಯೋನಿ aśma-yōni. = ಅಶ್ಮಗರ್ಭ. (R.).

ಅಶ್ಮರಿ aśmari. *the disease of the gravel or stone; the stone itself.*

ಅಶ್ಮವಿಕೃತಿ aśma-vikṛiti. *the product of stones, as fossil, metal, etc.*

ಅಶ್ಮಸಾರ aśma-sāra. iron.

ಅಶ್ಮಾರೋಪಣ aśma-ārōpaṇa. a ceremony at marriages: the husband's laying hold of his wife's right foot and placing it on the grinding stone (My.).

ಅಶ್ಮೀರ aśmīra. = ಅಶ್ಮರಿ. (R.).

ಅಶ್ರ aśra. *a corner; an edge.* 2, *a tear.* 3, blood.

ಅಶ್ರದ್ಧೆ a-śraddhe. (= ಅಸಡ್ಡೆ). want of trust, want of faith in, unbelief (Sk.). 2, dislike (Mhr.).

ಅಶ್ರಾನ್ತ a-śrānta. untired, unwearied; *continual, eternal.* see Bp. 52, 50; 57, 65; 61, 54. 78 (noun).

ಅಶ್ರಾವ್ಯ a-śrāvya. improper or unfit to be heard (J. 1, 6). 2, inaudible.

ಅಶ್ರಿ aśri. *a corner, an angle; an edge* (ಗೋಟು Mr. 442). *cf.* ಅಂಚು.

ಅಶ್ರು aśru. = ಅಸ್ರು. *a tear* (ಬಾಷ್ಪ, ಅಕ್ಷಿಯ ಆನನ್ದಜಲ Mr. 316).

ಅಶ್ರುಜಲ aśru-jala. = ಅಶ್ರು. (Bp. 36, 14).

ಅಶ್ರುತ a-śruta. unheard; inaudible (My.; Cb.).

ಅಶ್ಲೀಲ a-ślīla. unpleasant, ugly. 2, *coarse, vulgar.*

ಅಶ್ವ aśva. *a horse* (ಕುದುರೆ Nn. 23).

ಅಶ್ವಕರ್ಣ aśva-karṇa. = ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ. (St. & Pl.).

ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ aśva-karṇaka. *the timber tree Vatica robusta* W. and A.

ಅಶ್ವಗತಿ aśva-gati. the paces of a horse (ವಾಜ, ಕುದುರೆಯ ಗತಿ Nn. 124).

ಅಶ್ವಗನ್ಧ aśva-gandha. -ನ್ಧೆ. the plant Physalis flexuosa Lin. (ಅಮುಂಗುರ Mr. 129).

ಅಶ್ವಗನ್ಧಿ aśva-gandhi. = ಅಶ್ವಗನ್ಧ. (My.).

ಅಶ್ವಗ್ರೀವ aśva-grīva. = ಹಯಗ್ರೀವ. N. of a demon, a foe of Viṣṇu. 2, N. of a form of Viṣṇu (My.).

ಅಶ್ವತರ aśva-tara. *a mule.*

ಅಶ್ವತ್ಥ aśvattha. *the holy fig tree, Ficus religiosa* Lin. (ಅರಳೀ ಗಿಡ G.).

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ aśvatthāma. N. of a saint and warrior, the son of Drōṇa and one of the chiefs of the Kurus (Mr. 263; Śmd. 182).

ಅಶ್ವಪತಿ aśva-pati. lord of horses. 2, N. of a king of Madra and father of Sāvitri. (My.).

ಅಶ್ವಪಾಲ aśva-pāla. a groom. (My.). 2, = ಅಶ್ವಪತಿ No. 2 (My.).

ಅಶ್ವಪ್ರಾಸ aśva-prāsa. a kind of alliteration (Ch.).

ಅಶ್ವಬಡವ aśva-baḍava. -ವಡವ. *horses and mares.*

ಅಶ್ವಮಹಿಷಿಕೆ aśva-mahiṣike. the natural enmity of a horse and a buffalo. (R.).

ಅಶ್ವಮಾರ aśva-māra. a kind of oleander, Nerium odorum Ait. (ಕರವೀರ, ಕಣಗಿಲೆ Mr. 113).

ಅಶ್ವಮುಖ aśva-mukha. having the head of a horse: *a Kinnara, an attendant on Kubēra,* a celestial chorister.

ಅಶ್ವಮೇಧ aśva-mēdha. the horse-sacrifice (Śmd. 271; J. 2, 56).

ಅಶ್ವಮೇಧೀಯ aśvamēdhīya. *relating to the horse-sacrifice.*

ಅಶ್ವಯುಜ್ aśva-yuj. *N. of a constellation, the head of Aries.*

ಅಶ್ವರಥ aśva-ratha. a carriage drawn by horses. (My.).

ಅಶ್ವರಾಜ aśva-rāja. a royal horse (My.). 2, = ಅಶ್ವಪತಿ No. 2 (My.).

ಅಶ್ವಲಕ್ಷಣ aśva-lakṣaṇa. the disposition, temper, or marks of a horse (Rām. 26, 20).

ಅಶ್ವಲಕ್ಷ್ಮಿ aśva-lakṣmi. richness in horses (one of the riches that is not to be ruined, My.; see Prv. s. ಆನೆ2).

ಅಶ್ವವೈದ್ಯ aśva-vaidya. a veterinary surgeon. (My.).

ಅಶ್ವಶಾಲೆ aśva-śāle. a stable. (My.).

ಅಶ್ವಹೃದಯ aśva-hṛidaya. innermost nature of the horse; horsemanship (Rām. 26, 20).

ಅಶ್ವಾರೂಢ aśva-ārūḍha. mounted, sitting on horseback. (My.).

ಅಶ್ವಾರೋಹ aśva-ārōha. *a horseman.*

ಅಶ್ವಾರೋಹಣ aśva-ārōhaṇa. the act of getting on horseback (My.).

ಅಶ್ವಾಸ್ಯ aśva-āsya. = ಅಶ್ವಮುಖ. (ಕಿನ್ನರ, ಕಿಮ್ಪುರುಷ Mr. 56).

ಅಶ್ವಿನ್ aśvin. (ಅಶ್ವಿಗಳ್). *the twin sons of Aśvini, and physicians of the gods.*

ಅಶ್ವಿನಿ aśvini. -ನೀ. *a goddess, the mother of the Aśvins.* 2, *the first of the twenty-eight nakṣatras.*

ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರ aśvinī-kumāra. = ಅಶ್ವಿನೀಸುತ. (My.; G.).

ಅಶ್ವಿನೀಸುತ aśvinī-suta. (ಅಶ್ವಿನೀಸುತರ್). *the twin sons of Aśvini.*

ಅಶ್ವೀಯ aśvīya. *a multitude of horses.*

ಅಶ್ವೆ aśve. *a mare.*

ಅಷಡಕ್ಷೀಣ a-ṣaḍ-akṣīṇa. *that is not seen by six eyes; a secret.*

ಅಷರಫೀ aṣaraphī. a gold coin; a mohur, rated at sixteen rupees silver (H.; My.).

ಅಷರಾಫ್ aṣarāph. noble men, persons of rank (H.; My.).

ಅಷಾಢ a-ṣāḍha. *the month Aṣāḍha, commencing with the sun's entrance into Gemini* (June-July). 2, *a student's staff made of palāśa wood.*

ಅಷ್ಟ aṣṭa. = ಅಟ್ಟ 1, etc. eight (Śmd. 101).

ಅಷ್ಟಕ aṣṭaka. consisting of eight parts, eightfold; an aggregate of eight; the eighth part. see Śmd. 101; Nn. 69; ಮುಂಗಳಾಷ್ಟಕ.

ಅಷ್ಟಕರಿ aṣṭa-kari. = ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜ. see ಕರಿ.

ಅಷ್ಟಕಷ್ಟ aṣṭa-kaṣṭa. the eight troubles to which one is liable, *e. g.* foreign travel, separation from one's wife, etc. (My.; Br.). 2, much trouble (S. Mhr.).

ಅಷ್ಟಕಾಂಗ aṣṭaka-aṅga. a kind of board or cloth for playing with dice on, having eight divisions. (R.).

ಅಷ್ಟಕೋಣ aṣṭa-kōṇa. an octagon. (My.).

ಅಷ್ಟಕೋತ್ತರಾಷ್ಟದಶಕ aṣṭaka-uttara-aṣṭa-daśaka. eight daśakas and an aṣṭaka, *i. e.* 88 (Ch. v. 328).

ಅಷ್ಟಗನ್ಧ aṣṭa-gandha. the eight fragrant substances (My.; ವಾಸ ಯೋಗ G.).

ಅಷ್ಟಗುಣ aṣṭa-guṇa. eight fold; the eight qualities. (Cpr. 9, 56 va.).

ಅಷ್ಟತಾಲ aṣṭa-tāla. = ಅಟತಾಳ, etc. a mode of beating time in music (My.). 2, = ಅಷ್ಟಕೋಣ (My.; also ಅಷ್ಟಪಟ್ಟಿ).

ಅಷ್ಟದಲ aṣṭa-dala. an octagon. 2, the lotus (with eight petals, Bp. 35, 7). 3, eight petal-like forms on brass plates (My.).

ಅಷ್ಟದಿಕ್ aṣṭa-dik. (-ದಿಕ್ಕು). = ಅಷ್ಟದಿಶ್.

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕ aṣṭadik-pālaka. the regents of the eight cardinal points (Indra, Agni, Yama, Nirṛiti, Varuṇa, Vāyu, Kubēra, Īśāna; My.).

ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜ aṣṭadik-gaja. the elephants of the eight cardinal points: airāvata, puṇḍarīka, vāmana, kumuda, añjana, puṣpadanta, sārvabhauma, supratīka (My.).

ಅಷ್ಟದಿಶ್ aṣṭa-diś. the eight cardinal points of the compass collectively.

ಅಷ್ಟದಿಶಾಧಿನಾಯಕ aṣṭa-diśā-adhināyaka. = ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕ. (Bp. 58, 61).

ಅಷ್ಟನಾಗ aṣṭa-nāga. = ಅಷ್ಟಕರಿ. (or also = ಅಷ್ಟಫಣಿ). see ನಾಗ.

ಅಷ್ಟಪದಿ aṣṭa-padi. N. of a Kannaḍa metre (Ch.). 2. N. of a poem by Jayadēva (My.).

ಅಷ್ಟಪಾದ aṣṭa-pāda. having eight legs. 2, a spider. (My.). 3, a fabulous animal with eight legs, the śarabha. (My.).

ಅಷ್ಟಫಣಿ aṣṭa-phaṇi. the eight principal serpents (Bp. 46, 27, enumerated in the Vivēkacintāmaṇi as follows: ಅನನ್ತ, ತಕ್ಷಕ, ವಾಸುಕಿ, ಶಂಖಪಾಲ, ಪದ್ಮ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಕ್ರೋಡ, ಕಾಲ). see ಎಣ್ಟು ಹಾವು.

ಅಷ್ಟಫಣೀಶ್ವರ aṣṭaphaṇi-īśvara. the lord of the eight principal serpents (Bp. 46, 30).

ಅಷ್ಟಭಾಗ್ಯ aṣṭa-bhāgya. the eight requisites to the regal state: ರಾಜ್ಯ, ಭಣ್ಡಾರ, ಸೈನ್ಯ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಛತ್ರ, ಚಾಮರ, ಆನ್ದೋಲನ (My.; Br.).

ಅಷ್ಟಭುಜ aṣṭa-bhuja. eight arms (Śmd. 101).

ಅಷ್ಟಭೈರವ aṣṭa-bhairava. eight inferior manifestations (properties) of Śiva, viz. ಸಿತಾಂಗ, ರುರು, ಚಣ್ಡ, ಕ್ರೋಧ, ಉನ್ಮತ್ತ, ಕಪಾಲ, ಭೀಷಣ, ಸಂಹಾರ (My.).

ಅಷ್ಟಭೋಗ aṣṭa-bhōga. eight sources of pleasure: ಮನೆ, ಹಾಸಿಕೆ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣ, ಸ್ತ್ರೀ, ಪುಷ್ಪ, ಗನ್ಧ, ತಾಮ್ಬೂಲ (My.; Br.). 2, ನಿಧಿ, ನಿಕ್ಷೇಪ, ಅಕ್ಷೀಣ, ಆಗಾಮಿ, ಸಂಚಿತ, ಜಲ, ತರು, ಪಾಷಾಣ (My.).

ಅಷ್ಟಮ aṣṭama. the eighth; the eighth part.

ಅಷ್ಟಮಂಗಲ aṣṭa-maṅgala. a collection of eight lucky things, *e. g.* a lion, a bull, an elephant, a water-jar, a fan, a flag, a trumpet, and a lamp. 2, a horse with a white face, tail, mane, breast, and hoofs. (R.).

ಅಷ್ಟಮದ aṣṭa-mada. eight kinds of pride, viz. of ಅನ್ನ, ಅರ್ಥ, ಯೌವನ, ಸ್ತ್ರೀ, ವಿದ್ಯೆ, ಕುಲ, ರೂಪ, ಉದ್ಯೋಗ (My.; Br.). see Bp. 23, 42; 60, 55; G. 399.

ಅಷ್ಟಮಹಿಷೀಪತಿ aṣṭa-mahiṣī-pati. the lord of eight chief mistresses: Kriṣṇa (My.).

ಅಷ್ಟಮಿ aṣṭami. = ಅಟ್ಟವೆ 1. the eighth lunar day of each fortnight.

ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ aṣṭa-mūrti. eight-formed. 2, Śiva as identified *e. g.* with the five elements, mind, egotism, and matter; or the five elements, the sun and moon and agni (Mr. 13). see Bp. 54, 79. *cf.* ಎಣ್ಬ ಮೂರ್ತಿ, ಎಣ್ಮೆಯ್ಯನ.

ಅಷ್ಟವರ್ಗ aṣṭa-varga. a class of eight principal medicaments: ಋಷಭ, ಜೀವಕ, ಮೇದೆ, ಮಹಾಮೇದ, ಋದ್ಧಿ, ವೃದ್ಧಿ, ಕಾಕೋಲಿ, ಕ್ಷೀರ ಕಾಕೋಲಿ. (My.).

ಅಷ್ಟವಸು aṣṭa-vasu. the eight semi-divine Vasus, enumerated *e. g.* as ಆಪ, ಧ್ರುವ, ಸೋಮ, ಧವ, ಅನಿಲ, ಅನಲ, ಪ್ರತ್ಯೂಷ, ಪ್ರಭಾಸ. (My.).

ಅಷ್ಟವಿಧಪೂಜೆ aṣṭa-vidha-pūje. worship of an idol (liṅga) performed with the following eight things: ಅಕ್ಷತೆ, ಗನ್ಧ, ಜಲ, ತಾಮ್ಬೂಲ, ದೀಪ, ಧೂಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ (or ತುಲಸಿ). see Bp. 48, 33.

ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ aṣṭa-vidha-bhakti-kriye. devotional acts of eight kinds (Bp. 33, 3), viz. ಅರ್ಚನ, ವನ್ದನ, ಸ್ಮರಣ, ಪಾದಸೇವನ, ಸ್ತವ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ಸಖ್ಯ, ಆತ್ಮನಿವೇದನ or ಆತ್ಮಾರ್ಪಣ (S. Mhr. liṅgavantas).

ಅಷ್ಟವಿಧಸಮಾಧಿ aṣṭa-vidha-samādhi. = ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ. (Cb.).

ಅಷ್ಟವಿಭೂತಿ aṣṭa-vibhūti. = ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ. (My.).

ಅಷ್ಟವಿವಾಹ aṣṭa-vivāha. the eight kinds of marriage: brāhma, daiva, ārṣa, prājāpatya, āsura, gāndharva, rākṣasa, and paiśāca. (My.).

ಅಷ್ಟಶೋಭೆ aṣṭa-śōbhe. eight kinds of decoration (Bp. 53, 23).

ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ aṣṭa-siddhi. eight supernatural faculties, usually enumerated as ಅಣಿಮ, ಮಹಿಮ, ಲಘಿಮ, ಗರಿಮ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಕಾಮ್ಯ, ಈಶಿತ್ವ, ವಶಿತ್ವ. see Bp. 31, 20; Mr. 455.

ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ aṣṭa-akṣari. a (Vaiṣṇava) mantra consisting of eight syllables, either ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ or ಓಂ ನಮೋ ವಾಸುದೇವಾಯ (C.).

ಅಷ್ಟಾಂಗ aṣṭa-aṅga. eight parts of the body with which profound obeisance is performed, enumerated *e. g.* as the hands, breast, forehead, eyes, throat, and middle of the back; eight objects of adoration: guru, liṅga, jaṅgama, pādōdaka, prasāda, vibhūti, rudrākṣa, mantra. see Bp. 3, 69; 6, 24; 55, 50; 56, 43. 46; 63, 54. *cf.* ಸಾಷ್ಟಾಂಗ. — ಅಷ್ಟಾಂಗವೆಱಗು. -ಎಱಗು. to perform profound obeisance (Bp. 18, 79; 20, 32; 22, 49; 23, 28; 45, 12).

ಅಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಪ್ರಣವ aṣṭāṅga-daṇḍa-praṇava. prostration of the eight parts of the body as in reverence (Bp. 37, 57). *cf.* ಸಾಷ್ಟಾ-.

ಅಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮ aṣṭāṅga-praṇāma. profound obeisance performed with the breast, head, mind, devotion, foot, hand, ear and uttering the person's name and titles (My.; Grj. 4, 44).

ಅಷ್ಟಾಂಗಭಕ್ತಿ aṣṭāṅga-bhakti. the eight-membered devotion (Bp. 6, 30). *cf.* ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ.

ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ aṣṭa-aṅga-yōga. the eight means or stations of yōga or mental concentration, viz. ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣೆ, ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿ. see Bp. 6, 30; 35, 20.

ಅಷ್ಟಾದಶ aṣṭā-daśa. eighteen.

ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ aṣṭādaśa-jāti. eighteen castes: ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಲಿಂಗವನ್ತ, ಬಣಜಿಗ, ಗಂಗಡಿಕಾಱವೊಕ್ಕಲಿಗ, ಮಡಿವಾಳ (ಅಗಸ), ಕೆಲಸಿಗ, ಕುಱುಬ, ಕುಮ್ಬಾಱ, ಕಟುಕ, ಬಡಗಿ (ಓಜ), ಅಕ್ಕಸಾಲೆ, ತೊರೆಯ (ತೊಱೆಯ?), ಉಪ್ಪಾಱ, ಬೆಸ್ತ, ಹೊಲೆಯ, ಮಾದಿಗ (Cikkadēvarāja's yaśōbhūṣaṇa 4, 86 va.). see ಜಾತಿ = 18; Bp. 55, 20; C. Bp. 47, 43.

ಅಷ್ಟಾದಶದೋಷ aṣṭādaśa-dōṣa. eighteen faults in poetical composition (Ch. v. 40; Śmd. 4 Cm.).

ಅಷ್ಟಾದಶಪರ್ವ aṣṭādaśa-parva. the eighteen books of the Mahābhārata (My.).

ಅಷ್ಟಾದಶಪುರಾಣ aṣṭādaśa-purāṇa. the eighteen purāṇas: ಶೈವ, ಸ್ಕನ್ದ, ಲೈಂಗ್ಯ, ನಾರದ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಕೌರ್ಮ, ವಾಮನ, ಗಾರುಡ, ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡ, ವಾರಾಹ, ಮಾರ್ಕಣ್ಡೇಯ, ವೈಷ್ಣವ, ಭವಿಷ್ಯತ್, ಭಾಗವತ, ಪದ್ಮ, ಆಗ್ನೇಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಕೈವರ್ತ (Bp. 43, 77).

ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ aṣṭādaśa-pradhāna. the eighteen nobles in close attendance on a king: ಪೌರೋಹಿತ, ದಣ್ಡನಾಥ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಅಧಿಕಾರಿ, ಮನ್ತ್ರಿ, ಪ್ರಧಾನ, ಮಹೋಗ್ರಾಣಿ, ಭಣ್ಡಾರಿ, ಸೇನಾನಾಯಕ, ಸನ್ಧಿವಿಗ್ರಹಿ, ಪ್ರತಿಹಾರಿ, ಅನ್ತಸ್ಥಿತ (o. r. -ಕ), ದ್ವಾರಪಾಲ, ಕರಣಿಕ, ದಣ್ಡಪಾಣಿ, ಕುಠಾರಿ, ಸ್ಥಲವಾರ, ಯುವರಾಜ (Mr. 272).

ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣ aṣṭādaśa-varṇa. = ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ. (Bp. 55, 12). see ಪದಿನೆಣ್ಬು ವರ್ಣ.

*ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣನ aṣṭādaśa-varṇana. = ಅಷ್ಟಾದಶ ಸ್ಥಲ ವಿವರ್ತನ.

ಅಷ್ಟಾದಶಸ್ಥಲವಿವರ್ತನ aṣṭādaśa-sthala-vivartana. the unrolling (or display) of the eighteen topics (required for a mahā kāvya). the display concerns: ಶೈಲ, ಅಮ್ಬುಧಿ, ಪುರ, ಅಧೀಶ್ವರ, ಋತು, ಯಾತ್ರೆ, ಕಾಳಗ, ಮನ್ತ್ರ, ಉದ್ಯಾನ, ಚರ, ಸುರತಕೇಲಿ, ವೈವಾಹ, ಜಲಕ್ರೀಡೆ, ವಿಪ್ರಲಮ್ಬ, ಚನ್ದ್ರೋದಯ, ಸೂರ್ಯೋದಯ, ಬಾಲಕ, ಮಧುಪಾನ (Mr. 361, o. r. -ವಿವರ್ಣ). see ಸ್ಥಲ = 18.

ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯ aṣṭādaśa-amātya. = ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ. (ತೀರ್ಥ, ಮನ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಬು ಪ್ರಧಾನರು Nn. 48.).

ಅಷ್ಟಾಪದ aṣṭā-pada. having eight legs. 2, a spider. 3, a fabulous animal with eight legs (ಶರಭ, ಕೇಸರಿದ್ವಿಪ Mr. 160). 4, *a kind of chequered cloth or board for drafts, dice, etc.* 5, Kailāsa. 6, gold. see J. 10, 6.

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ aṣṭā-vakra. N. of a Brāhmaṇa, deformed in eight members of the body. (My.). 2, greatly deformed or ugly (My.).

ಅಷ್ಟಾವಧಾನ aṣṭa-avadhāna. the capability of attending to eight matters at the same time.

ಅಷ್ಟಾವಧಾನಿ aṣṭa-avadhāni. a person that has the aṣṭāvadhāna (My.).

ಅಷ್ಟಾವಶೇಷ aṣṭa-avaśēṣa. a remainder that forms the eighth part, one-eighth (Bp. 12, 28).

ಅಷ್ಟಾವಿಧಾನ aṣṭā-vidhāna. eight kinds of service rendered to an idol after the principal pūje, namely, brief recitations from each of the four vēdas, of a ślōka, of some prose, plain music, and instrumental music (My.).

ಅಷ್ಟಿ aṣṭi. N. of a type of metres (Ch.; Mr. 362). 2, pervasion; accumulation. see ಸಮಷ್ಟಿ.

ಅಷ್ಟು aṣṭu. = ಅಸು 3. that measure, that much, etc. (its meanings being identical with those of ಅನಿತು, q. v.; *cf.* ಇಷ್ಟು). declension: ಅಷ್ಟಂ (Śmd. 231 Cm.), ಅಷ್ಟನ್ನು (C.); ಅಷ್ಟಱ (C.); ಅಷ್ಟರ್ಕೆ (Śmd. 92 Cm.), ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ, ಅಷ್ಟಕೆ (C.); ಅಷ್ಟಱೊಳ್, ಅಷ್ಟಱೊಳು (Dp. 4), ಅಷ್ಟಱೊಳಗೆ, ಅಷ್ಟಱಲ್ಲಿ (C.). ೧೮ ಬಾರಿ ಎನೆ ಇಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಶಾಪ್ಕೆ Nr.). ಅಷ್ಟು ಶಬ್ದಂಗಳ್ (Śmd. 215 Cm.). ನಡೆವಷ್ಟು ದೂರಂ (Bp. 4, 50). ಪೋಪಷ್ಟು (53, 15). ಕಟ್ಲೆ ತುಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಚಣಮಾತ್ರವುನ್ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟರೊಳು (in the mean time) ಪುರನ್ದರವಿಠಲೆನ್ನು, ಮನವೆ! (Dp. 4). ಹದಿನೆಣ್ಟು ಸಾರಿ ಱಿಪ್ಪೆ ಆಡಿಸುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (Si. 40). ಈ ಮೀನು ತಿರಿಗಾಡಿದರೆ ಕಡಲುಕ್ಕಿ ನೀರು ಹೆಚ್ಚುವದು, ಅನ್ದರೆ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮೀನು (81). ಎರಡಱಷ್ಟು ದಣ್ಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ, etc. 265; *cf.* 44). ಬೇಕಾದಷ್ಟು (ಪ್ರಕಾಮ, ಯಥೇಪ್ಸಿತ, etc. 317). ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಇರುವಿಕೆ (ಏಧೆ, ಸಮೃದ್ಧಿ 470). ಒನ್ದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಎಷ್ಟು ದೂರ ದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಯಲ್ ಆಪುದೋ, ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಹಾದಿ (273). ಚಿಕ್ಕಿನಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಾಗಿ (89). ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಿ (B. 1, 1). ಅಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬಯ್ಲು ಅದೆ (1, 16). ಸಣ್ಣ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವು (2, 11). ಅಷ್ಟಱೊಳಗೆ (meanwhile, 2, 12). ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡ ನೋಡುವಷ್ಟಱಲ್ಲಿ (2, 30). ಇವಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ (3, 19). ಅವನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೆ (3, 59). ನಾವು ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಗುರ್ತಾ ಮಾಡಿಟ್ಟು (4, 30). ಚಣ್ಡಿನಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು (4, 40). ಅದಷ್ಟು ಮಾಡಿ (4, 51). ಅದನ್ನಷ್ಟು (= ಅಷ್ಟೂ) ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪನೇ ಮಾಡಬೇಕು (4, 52). ಅದಷ್ಟು ಆಯಿತು (4, 137). ಅದಱಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವಜ್ರವು (4, 173). ಅವನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (4, 221). ಅಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಱ ಪೂರ್ತೆ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಇವನ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕು ಎನ್ನುವದು ದೇವರ ಸಂಕೇತವಿತ್ತು (5, 201). see ಎರಡಷ್ಟು, ನಾಲ್ಕಷ್ಟು. — ಅಷ್ಟನೆಯು. = ಅನಿತನೆಯು. — ಅಷ್ಟರು. 1. = ಅನಿಬರ್. so many persons (as those, C.). — ಅಷ್ಟರು. 2. ಅಷ್ಟರು-ಉ 9. = ಅನಿಬರುಂ. all persons, every body (C.). — ಅಷ್ಟಱನಂ = ಅನಿತನೆಯುಂ. (G.). — ಅಷ್ಟಷ್ಟಷ್ಟು. rep. see Bp. 19, 56. — ಅಷ್ಟು. -ಉ 9. ಅಷ್ಟೂ. = ಅನಿತುಂ. all, the whole. — ಅಷ್ಟೇ. -ಏ 2. even that much; (even so). ಹೀಗಷ್ಟೇ! (ಕಿಲ Si. 470). 2, entirely the same. ನೀನು ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಸಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ, ಬಿಟ್ಟರೂ ಅಷ್ಟೇ, ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುವದು (B. 5, 155). 3, -ಏ 3. is it not so much? is it not? ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಬೇಟೆಯ ಕೊನ್ದದ್ದು ನನ್ನ ಬಲದಿನ್ದಷ್ಟೇ? (B. 4, 11). ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತೀ, ಅಷ್ಟೇ? (4, 42). — ಅಷ್ಟೇ ಒನ್ದು. at all events a little. ನನ್ನ ತನ್ದೆಗೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಒನ್ದು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಚಿನ್ತೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗುವದು (B. 4, 77). — ಅಷ್ಟೊತ್ತು. -ಒತ್ತು 6. so much time; so long. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ (ಅನ್ನೆಗಂ G.). ಅಷ್ಟೊತ್ತಿನ ತನಕ (B. 5, 64).

ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ aṣṭa-aiśvarya. = ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ (My.; Br.). 2, = ಅಷ್ಟಭಾಗ್ಯ (My.).

ಅಷ್ಟೋತ್ತರಶತ aṣṭa-uttara-śata. one hundred and eight. (My.).

ಅಷ್ಠಿ aṣṭhi. seed; seed-corn; a kernel, a stone.

ಅಷ್ಠೀಲೆ aṣṭhīle. a globular body; a kernel. see ಏಕಾಷ್ಠೀಲೆ.

ಅಷ್ಠೀವತ್ aṣṭhīvat. *the knee.*

ಅಸ asa. 1. = ಅಟ 2, etc. so much as that (S. Mhr.; My. occasionally).

ಅಸ asa. 2. = ಅಸಿ 6. slenderness, weakness, etc. — ಅಸವಲ್ಲದ. -ಅಲ್ಲದ. not small, not weak, etc. ಅಸವಲ್ಲದ ದೆವ್ವ, a powerful demon (S. Mhr.). ಅಸವಲ್ಲದ ಕೆಲಸ, a very difficult business (My.). — ಅಸವಲ್ಲದವ. -ಅಲ್ಲದವ. a strong, powerful, energetic, great man (C.). ಅಸವಲ್ಲದವನ ಕೂಡೆ ಅರಮ್ಬಾ ಮಾಡಿ ಹಸೀ ಅವರೆ ಕಾಯಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿದ (Prv.).

ಅಸ asa. 3. fitness, propriety; order; strength, power (*cf.* ಅಳ 2); greatly [ಅಹಂಕಾರವೆಪ್ಪಸದ ಮದಗಜವೇರಿ Bv. 637]. (Bh. 2, 2, 105). — ಅಸಕಱಿ. = (ಅಸ ಕೞು), ಅಸಗೊರೆ. (R.). — ಅಸ ಕೞು. to go beyond propriety or the common limits: to surpass, to excel (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; ಕೆಯ್ಮೀಱು Śmd. I; ಮೀಱು ಹೋಗು Ct. I, 54; ಕೆಯ್ಮಿಕ್ಕು Ct. II, 11; ಕೆಯ್ಮೀಱು Kk. 65. 85; Śm. 50). [ಅವರ್ಕೆ ತಾಂಗಾಗಿ ಪಚ್ಚೆಯ ಪಸಲೆಯ ಪಸುರನಸಕೞುದು ನಿಮಿರ್ದ ನೆಲೆವಡಲಗೆಯ ಜಾಗಂಗಳುಂ Ap. 8, 15 va.]. ಪೊಸಗಾರ ಸಿಡಿಲ ಮುಸಕಮನ್ ಅಸಕೞುದು, ಕೃತಾನ್ತ ಜಿಹ್ವೆ ಪೊಡಕರಿಸುವ ಪೊಲ್ ಬೆಸಸು ಬೆಸಸೆನ್ಬು, ಕರವುನ್ ಅರ್ಬಿಸೆ ಸನ್ನಿಧನುನ್ ಆಯ್ತು ವಿದ್ಯೆ ರಾವಣನಿದಿರೊಳ್ (Abh. P. 14, 105). see Abh. P. 5, 53 va. — ಅಸ ಕೞುಹ. going beyond, surpassing. ಅಸಕೞುಹನುನ್ ಎನ್ದು, ಕೆಯ್ಮೀಱುಹಂ (Śmd. II). — ಅಸ ಕೊಳ್ಳು. to take a controllable or manageable form, to be manageable; to be practicable or possible (S. Mhr.). ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅದು (ಕುದುರೆ) ಅಸಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 1, 3). — ಅಸಗೊರೆ. -ಕೊರೆ. = ಅಸ ಕಱಿ. strength to fail, to be exhausted (S. Mhr.). — ಅಸ ವೞಿ. -ಅೞಿ. strength to fail (J. 11, 25); to be deranged or bewildered (J. 20, 20).

ಅಸ asa. 4. = ಅಡ 4, ಅಸಿ 1, ಅಸು 1. haste, speed. (T. ಅಜ್ಜೆ, M. ಅಯೆ, Tu. ಅಸೆ, motion, mobility; see ಅಸಿ 4; *cf.* ಅಳ್ಕನೆ). — ಅಸವಸ .rep. great haste, speed (ಅವಸರ Kk. 54; Śm. 62). [ಪೋಕಿನಿತಱೊಳಸವಸದಿನ್ದೀ ಕಲಹಂ ಧರ್ಮಸುತನನಾಂ ನಿನಗೆ ನಿರಾಪೇಕನೊಡಮ್ಬಡಿಸುವೆಂ Pb. 13, 13; Ap. 3, 38 va.]. ಅಸವಸದಿಂ ಪಳಂಗೆಯ್ಯಂ (Śmd. 267, o. r. ಗೆಯ್ಯಂ). ಅಸವಸದಿಂದೆ ಇನನ್ ಉಱುದೊಡೆ (Grj. 4, 142; Cpr. 9, 102 va.).

ಅಸಂಯ asaṁya. Tbh. of ಅಸಹ್ಯ. (My.).

ಅಸಂಶಯ a-saṁśaya. absence of doubt, certainty (ದಗ್ಧ, ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದುದು Nn. 133).

ಅಸಂಸಾರಿ a-saṁsāri. not transmigratory; not engaged in worldly or secular occupation; not an embodied being. see Bp. 51, 28; 60, 6.

ಅಸಂಸ್ಕಾರ a-saṁskāra. the state of being uninitiated; one who is uninitiated or has not gone through the proper rites of caste, etc. (Bp. 45, 15).

ಅಸಂಹತ a-saṁhata. not joined; loose. 2, an array of troops in separate orders (Colebr.).

ಅಸಂಹ್ಯ a-saṁhya. = ಅಸಹ್ಯ, of which it is a popular form. (Bp. 51, 77; 53, 31; 55, 2; 60, 2; My.).

ಅಸಂಹ್ಯತನ a-saṁhyatana. = ಅಸಹ್ಯತ್ವ. (My.; G. 80).

ಅಸಕೃತ್ a-sakṛit. not once; *repeatedly, again and again.*

ಅಸಕ್ತ a-sakta. detached, disunited; unattached or indifferent to. 2, *continual* (our MS. ಅಸ್ತಕ್ತ).

ಅಸಗ asaga. = ಅಗಸ. a washerman (ನಿರ್ಣೇಜಕ, ರಜಕ Hlā., Nr.; ಬಲಿ, ರಜಕ Nn. 16; *cf.* ಅಸಿ 4). [ಊರಸೀರೆಗೆ ಅಸಗ ತಡಬಡಿ ಹಡೆದನ್ತೆ Bv. 309]. see Bp. 21, 12. 21. 22; 22, 65; 28, 37. 2, the name of a Kannaḍa author (Śmd. 4). — ಅಸಗವರಿ. -ಪರಿ. washerman's run: N. of a play of children (Bh. 1, 6, 2). — ಅಸಗ ಪೊಯ್. -ಪೊಯ್. a washerman's stroke or blow (Abh. P. 7, 57). [— ಅಸಗವೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು. a washerman's stroke or beating of clothes. ಪಿಡಿದು ಘಟ್ಟಿಸಿ ಪಿರಿಯಜೀರೆಯೊಳ್ ಪೊಯ್ದನಸಗವೊಯ್ಲುಂ ಭೀಮಂ Pb. 3, 30].

ಅಸಗ asaga. N. of a plant (Mr. 139, text corrupt; one MS. ಅಸನಿ).

ಅಸಂಕೀರ್ಣ a-saṅkīrṇa. unmixed, uncompounded, uncollected. (R.).

ಅಸಂಖ್ಯ a-saṅkhya. innumerable. (My.).

ಅಸಂಖ್ಯಾತ a-saṅkhyāta. uncounted, innumerable (ಪ್ರಸೂನ, ಲೆಕ್ಕಿಸಬಾರದು Nn. 25). 2, plural: the host of eminent Liṅgavantas and of other servants of Śiva (Bp. 25, 32; 37, 51; 45, 48; 58, 54). 3, = ಸತ್ (Nn. 84).

ಅಸಂಖ್ಯೇಯ a-saṅkhyēya. innumerable. (My.).

ಅಸಂಗ a-saṅga. non-attachment; not attached, having no inclination for or interest in (Bp. 8, 26).

ಅಸಂಗತ a-saṅgata. ununited, unassociated with. 2, uneven. 3, incoherent. 4, inconsistent. 5, unbecoming. 6, rude. 7, not shrinking; not going away; imperishable (ಅಕ್ಷರ, ಹೋಗಬಾರದನ್ತಾದು Nn. 75).

ಅಸಂಗತಕ a-saṅgataka. not going together, ununited, not harmonizing. see ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಕ.

ಅಸಂಗತಿ a-saṅgati. unconnectedness. 2, impropriety, incongruity (B. 5, 95). see Prv. s. ಪ್ರಸಂಗ.

ಅಸಂಚಲಿತ a-sañcalita. unshaken, not trembling or quivering (Bp. 22, 13).

***ಅಸಡ asaḍa.** a stupid man.

ಅಸಡಿ asaḍi. a stupid woman.

ಅಸಡಿ asaḍi. Tbh. of ಆಷಾಢ (Śmd. 364, o. r. ಅಸಡಿ; *cf.* ಅಷಾಢ; in My. the term means the plant ಅಸಡಿ, ಆಸಾಡಿ).

ಅಸಡು asaḍu. = ಅಗಡು. stupidity, stubbornness. ಅಸಡುದನ, ಅಸಡುಕುದುರೆ, etc. (My.).

ಅಸಡ್ಡಾಳ asaḍḍāḷa. contemptibleness; unlawful action, evil courses (My.); monstrousness, ugliness. (T. ಅಜಟ್ಟಾಟ್ಟ, contempt, despite; Te. ಅಸಡ್ಡಾಲ, monstrous, ugly; see ಅಸಡ್ಡೆ). ಕರಡಿಯ ಅವಯವಗಳೆಲ್ಲ ಅಸಡ್ಡಾಳಾಗಿ ಬಲವುಳ್ಳವು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 108). ಆನೆಯ ಮೆಯ್ಯು ನೋಟಕ್ಕೆ ಹುರಬರಕವಾಗಿಯೂ ಅಸಡ್ಡಾಳವಾಗಿಯೂ ತೋಱುತ್ತದೆ (B. 5, 238). ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಪಾದಿಸಿದ್ದು ಅಸಡ್ಡಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಅಸಡ್ಡಾಳ ದೈವ. a contemptible god (Bp. 54, 27).

ಅಸಡ್ಡೆ asaḍḍe. (Tbh. of ಅಶ್ರದ್ಧೆ). dislike; disdain, contempt, scorn (My.; ಅಶ್ರದ್ಧೆ, ತಿರಸ್ಕಾರ G.; Te. ಅಷಡ್ಡೆ, ಅಸಡ್ಡೆ; T. ಅಜಟ್ಟೈ). — ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡು. to contemn (My.).

ಅಸತ್ a-sat. not being; unreal; untrue; wrong, wicked, bad, vile.

ಅಸತಿ a-sati. -ತೀ. *an unfaithful or unchaste wife.*

ಅಸತಿವಸನ asati-vasana. a house of disgrace (ಹಾದರದ ಮನೆ Mr. 198).

ಅಸತೀಸುತ asatī-suta. *a son of a disloyal wife.*

ಅಸತ್ಕಥೆ asat-kathe. a bad, mean story (My.).

ಅಸತ್ಯ a-satya. untrue; untruth, falsehood (B. 3, 97; Bp. 45, 20; 50, 22; 60, 55).

ಅಸದರ್ಥ asat-artha. one of the aṣṭādaśadōṣas (Ch. v. 40).

ಅಸದಳ asadaḷa. (Tbh. of ಅಸಾಧ್ಯ). impossibility, impracticableness; [marvel. ವಸುಧೆಗಸದಳಮಾಯ್ತು ಮಗನನ್ದವೆನ್ದು ಲೋಗರ್ ಬಗೆದಿರೆ Pb. 1, 97; Ap. 2, 41]; (Cpr. 9, 88). (ಅಶಕ್ಯ Bhn. 48; My.; ಅಸಾಧ್ಯ, ಒದಗದ್ದು G.; Rām. 1, 16, 10; J. 12, 37; 16, 22; 19, 10; 21, 31). ನಾಗಪತಿಗೆ ಅಸದಳಂ, ಕಮಠಂಗೆ ಅರಿದು, ದಿಶಾನಾಗತತಿಗೆ ಅಳವಲ್ಲ (J. 7, 9). ಅಡಿಯಿಡುವಡೆ ಅಸದಳಂ (19, 7). ನೆನೆವ ಮನಕ್ಕಂ ನೋಟ್ಪ ಕಣ್ಗಂ ನುತಿಪ ರಸನೆಗೆ ಅಸದಳಂ (Rśv. 6, 11 va.).

ಅಸದಾಖ್ಯಾತಿ asat-ākhyāti. declaration of a person's wickedness by a proper simile; [one of the poetical conventions]. (Kāvy. V, 3, etc.).

ಅಸದೃಶ a-sadṛiśa. unlike. 2, unequalled (Bp. 7, 4; 35, 16).

ಅಸನ asana. throwing. 2, *the tree Terminalia tomentosa W. & A.* (ಹೊನ್ನೆ Mr. 114).

ಅಸನಿ asani. Tbh. of ಅಶನಿ (Śmd. 335).

ಅಸನ್ತುಷ್ಟ a-santuṣṭa. displeased; not content (B. 5, 148; My.).

ಅಸನ್ತೋಷ a-santōṣa. displeasure; discontent (ಅಸಹ್ಯ Cb.).

ಅಸನ್ದರ್ಭ a-sandarbha. unseasonableness, hindrance (My.).

ಅಸಭ್ಯ a-sabhya. unfit for an assembly, vulgar, low (Kāvy. II, 1, A, 20-28).

ಅಸಮ a-sama. uneven, unequal. 2, odd. 3, unequalled (Bp. 1, 16. 24. 31. 33; 3, 33; 4, 11; 5, 15. 31; 11, 21; Grj. 4, 28).

ಅಸಮಚ್ಛದ asama-c-chada. the tree Alstonia or Echites scholaris (ಸಪ್ತಪರ್ಣ, ಏಟಿಲೆಬಾಟಿ Mr. 111).

ಅಸಮಂಜ a-samañja. N. of a descendant of Ikṣvāku and father of Aṁśumat, q. v.

ಅಸಮಂಜಸ a-samañjasa. unequal; unfit, unbecoming; confused. (My.).

ಅಸಮನಯನ asama-nayana. he who has odd (*i. e.* three) eyes: Śiva (Bp. 28, 29). *cf.* ವಿಷಮನಯನ.

ಅಸಮನೇತ್ರ asama-nētra. = ಅಸಮನಯನ. (Bp. 1, 28; 4, 64; 12, 49; 46, 33; 56, 57).

ಅಸಮಯ a-samaya. unseasonable or unfit time (My.).

ಅಸಮರ್ಥ a-samartha. powerless, feeble; incompetent. (Śmd. 176; Kāvy. II, 1, A, 12-15).

ಅಸಮಲೋಚನ asama-lōcana. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (Bp. 38, 77).

ಅಸಮಶರ asama-śara. the five-arrowed: Kāma (Cb.; My.).

ಅಸಮಸ್ತ a-samasta. uncompounded, separate, several. 2, uncollected. 3, incomplete, imperfect. (Kāvy. IV, 1, 3).

ಅಸಮಾಕ್ಷ asama-akṣa. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (My.). 2, a bird, the blue jay (ಹಂಗ Mr. 174).

ಅಸಮಾಖ್ಯಾತ a-samākhyāta. not proclaimed, famed, well-known or notorious (Bp. 38, 66).

ಅಸಮಾಧಾನ a-samādhāna. displeasure; discontent; indisposition. (B. 4, 57. 80. 139; 5, 101; My.).

ಅಸಮಾನ a-samāna. not the same, not homogeneous; unequal, unlike; unequalled. (Bp. 8, 11; 16, 14; 22, 60; 43, 17).

ಅಸಮಾನಗಿರಿ asamānagiri. a ceiling cloth (S. Mhr.); an ornamental brush of peacock's feathers (My.; H.).

ಅಸಮಾನರೂಪಕ asamāna-rūpaka. a kind of upame (Kāvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಅಸಮಾಪ್ತ a-samâpta. unfinished, incomplete. (My.).

ಅಸಮಾಪ್ತಕ್ರಿಯೆ asamâpta-kriye. a participle, as ಹೋಗಿ, ನಡೆದು, etc. (My.).

ಅಸಮಾಸ a-samâsa. that which is not samâsa or a euphonic combination of words (Śmd. 189. 217; Kâvy. III, 3, B, 96; IV, 1, 11).

ಅಸಮಾಸತೆ a-samâsate. the state of being asamâsa (Śmd. 94).

ಅಸಮಾಸ್ತ್ರ asama-astra. having an odd number (i. e. five) of arrows: Kâma (Cpr. 6, 67).

ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರಿ a-samîkṣya-kâri. *acting inconsiderately.*

ಅಸಮೇಕ್ಷಣ asama-Ikṣaṇa. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (Bp. 54, 37).

ಅಸಮ್ಪೂರ್ಣ a-sampûrṇa. *incomplete.*

***ಅಸಮ್ಬದ್ಧ a-sambaddha.** = ಅಸಮ್ಬನ್ಧ. nonsense.

ಅಸಮ್ಬನ್ಧ a-sambandha. non-connection, absence of congruity (My.; B. 5, 95).

ಅಸಮ್ಬಾಧ a-sambâdha. unconfined; *unresisted.*

ಅಸಮ್ಭವ a-sambhava. inconsistent, improbable, unlikely. 2, non-existent. 3, any extraordinary event. 4, non-existence. see Kâvy. III, 3, B, 148. 159 seq.; Bp. 24, 8.

***ಅಸಂಭವೋಪಮೆ asambhava-upame.** a kind of figure of speech Kr. 3, 79.

ಅಸಮ್ಭಾವ್ಯ a-sambhâvya. inconceivable, incomprehensible, impossible.

ಅಸಮ್ಭಾವ್ಯತ್ವ a-sambhâvyatva. the state of being inconceivable, impossible, or improbable. (Kâvy. III, 3, B, 148. 159 seq.).

ಅಸಮ್ಭೂತ a-sambhûta. unproduced; not occurring (Śmd. 90).

ಅಸಮ್ಮತ a-sammata. *disapproved, despised;* differing from; contrary.

ಅಸಮ್ಮತಿ a-sammati. dissent, difference of opinion; dislike. (My.).

ಅಸಯ್ಯ asayya. Tbh. of ಅಸಹ್ಯ. (My.).

ಅಸಲ್ asal. = ಅಸಲು. original, not copied or derived; superior, excellent, not secondary or inferior; legitimate, well-born, noble; exactly copied. 2, generally: the principal, in contradiction to the interest (C.; Te.; Mhr., H.). ಅಸಲಿಗೆ ಮೋಸ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಾಟ. — ಅಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.).

ಅಸಲಿ asali. a collar composed of tube-like pieces of gold or silver or solid and flattened (C.; Mhr. ಹಸಳೀ).

ಅಸವಸ asavasa. great haste, speed. see s. ಅಸ 4.

ಅಸಸಿ asasi. see s. ಅಸಿ 2.

ಅಸಹನ a-sahana. unenduring; envious. 2, *an enemy.* 3, intolerance, impatience.

ಅಸಹಾಯ a-sahâya. without companions, lonely, friendless (Bp. 16, 7).

ಅಸಹಿಸು a-sahisu. to be intolerant; to be disgusted with, to feel an aversion to.

ಅಸಹ್ಯ a-sahya. ಅಸಂಯ, ಅಸಂಹ್ಯ, ಅಸಯ್ಯ. unbearable, insufferable, intolerable (Sk.); disgustful; disgust, aversion (C.). see Śmd. 394; ಅಲಗಣೆಸು. — ಅಸಹ್ಯ ತೋಱು. to appear disgustful (B. 5, 229). — ಅಸಹ್ಯಮ್ಪಡು. -೦-ಪಡು. to be intolerant; to be disgusted (Bp. 55, 2).

ಅಸಹ್ಯತ್ವ asahyatva. the state of being intolerable or disgustful. see ಮುಲುಕು.

ಅಸಹ್ಯಭಾವ asahya-bhâva. = ಅಸಹ್ಯತ್ವ. see ಅಸುರ್, ಕಿಸುರ್,

ಅಸಹ್ಯವೃತ್ತಿ asahya-vritti. intolerant behaviour, contempt, contumely (Śmd. 124. 125; ಸಯ್ರುಸದೆ ಇಹಸ್ತಸ ವೃತ್ತಿ Mdb. Cm.).

ಅಸಹ್ಯೋಕ್ತಿ asahya-ukti. an obscene word (Śmd. 74).

ಅಸಾಕಲ್ಯ a-sâkalya. *incompleteness.*

ಅಸಾದೃಶ್ಯ a-sâdriśya. that is not a perfect likeness (Kâvy. III, 3, B, 74 seq.).

ಅಸಾದ್ಯ a-sâdya. having no beginning (Bp. 39, 9).

ಅಸಾಧಾರಣ a-sâdhâraṇa. not common; special, specific, peculiar; respectable, distinguished. (Kâvy. III, 3, B, 156; B. 4, 147).

***ಅಸಾಧಾರಣೋಪಮೆ asâdhâraṇa-upame.** a kind of figure of speech Kr. 3, 77.

ಅಸಾಧ್ಯ a-sâdhya. = ಅಸದಳ. not to be effected or completed; impracticable, impossible; incurable; (unprofitable, see Prv. s. ತಣ್ಣಗೆ). Śmd. 270; J. 4, 64; B. 5, 194.

ಅಸಿ asi. 1. = ಅಸ 4, etc. — ಅಸಿಮಿಸಿ. dupl. (= ಅಸವಸ). without deliberation, consideration or reflection; hurry-skurry (S. Mhr.).

ಅಸಿ asi. 2. an interjection of disgust or displeasure: fy! (C). — ಅಸಸಿ. rep. fy, fy! (S. Mhr.). — ಅಸಿಸಿ. = ಅಸಸಿ. (C.).

ಅಸಿ asi. 3. to throw away, to scatter; to disperse (ಚೆಲಂಕು, ಈಡಾಡು Śmd. II; Kk. 89; see ಅಮ್ಬು 1).

ಅಸಿ asi. 4. to move, to shake, to tremble, to dangle, to pendulate (v. i., Te. ಅಸಿಯಾಡು; R.; T. ಅಜಂಗು, ಅಜ್ಜೈ; *cf.* ಅಟ 1, ಅಸ 4, ಅಸುಮ್ಬು). [ಅಸಿಯುದ, not moving. ಮಸಗಿ ಬೆಸೆದಿರ್ದು ವಿವರಮನಸಿಯದಱೆದೆವೊತ್ತಿ ಪೊಕ್ಕು Kr. 1, 66].

ಅಸಿ asi. 5. = ಅಸೆ, ಹಸಿ 2, etc. that which is laid on the ground. *cf.* ಅಸುವೆ. — ಅಸಿಕಲ್ಲು. the lower grinding-stone (especially used for grinding curry-stuff, C.; T., M. ಅಮ್ಮಿ). — ಅಸಿಯ ಕಲ್. = ಅಸಿಕಲ್. (ಶಿಲಾಪಟ್ಟ Mr. 206). ಅಸಿಯ ಕಲ್ಲಂ ಮಡಗಿ ಕೊಣ್ಡೊಡೆ ಮದುವೆ ಕೆಡುವುದೆ? (Bp. 43, 59; see ಅಶ್ಮಾರೋಪಣ).

ಅಸಿ asi. 6. = ಅಸ 2. thinness, leanness, emaciation, weakness, slenderness, smallness, minuteness [ಅಕೆಯ ಬಾಸೆಗಳುಂ ಪಗೆವರ ಬಾಚ್ಚಾಸೆಗಳುಮೊಡನೊಡನಸಿಯವಾದುವು Pb. 1, 141 va.]. (J. 29, 29; 30, 2; Te. ಅಸಿ, slight, superficial, as a wound; ಅಸದು, ಅಸುದು, slenderness, smallness, minuteness; M. ಅಶು, thin, slender; *cf.* T. ಅಜ್ಜೈ, motion, flexure? ಅಳ್ 2?). — ಅಸಿದು. (Śmd. 95. 96). that is thin, etc. (ಕ್ಷಾಮ, ಶಾತ, ಕೃಶ, ಕ್ಷೀಣ, ಪೇಲವ, ತಲಿನ, ತನು Hlâ.; ಕೃಶ, ತನು, etc. Nr.; ಕ್ಷಾಮ, ಕೃಶ, ಪೇಲವ Mr. 436). ತೆಳ್ಳಿತ್ತು ಕೆಮ್ಪು ಅಸಿದು ಎನಿಪ್ಪ ನಾಲಗೆ ಲೇಸು (Mr. 277). — ಅಸಿದನೆ. -ಅನೆ 1. thinly, minutely, nicely (Cpr. 8, 4 va.; 8, 44 va.). — ಅಸಿನಡು. = ಅಸಿಯುನಡು. (J. 18, 35; C.; ಬಡನಡು G.). — ಅಸಿಯಂ. — ಅಂ 3. a thin, etc. man (Śmd. 154. 184). — ಅಸಿಯ ನಡು. a slender, delicate waist (Śmd. 201; Bp. 5, 24; 42, 23). — ಅಸಿಯ ಪೂ. a delicate, beautiful flower (Bp. 22, 8). — ಅಸಿಯ ಬಸುಱು. a small, delicate belly (Bp. 14, 17). — ಅಸಿಯುವು. -ಅವು. plural of ಅಸಿದು (Śmd. 119). — ಅಸಿಯಳ್. -ಅಳ್ 4. a slender, female [ಇನ್ತೆ ತನ್ನ ಕೂರಸಿಯೊಳಡುರ್ತು ಕೊನ್ದಸಿಯಳಕರ್ಕಸಿಯೊಳ್ ಪಡೆಮೆಚ್ಚೆ ಗಣ್ಡನಾ Pb. 1, 6; Ap. 4, 13 va.]. (Śmd. 245; Rśv. 8, 29). — ಅಸಿವುಡಿ. -ಉಡಿ. a small pouch or lap (Bp. 35, 53). — ಅಸಿವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. a thin finger (J. 18, 29).

ಅಸಿ asi. 1. *a sword.* ಕೂರದ ಅಸಿ (Śm. 166). 2, a kind of vicchitticitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). [— ಅಸಿಯೊಱೆ. -ಒಱೆ. sheath of the sword. ಮಡಕಾಲ್ಪುರಮಲೆವ ಕಚ್ಚೆ ನಿಡಿಯಸಿಯೊಱೆ

ಕರ್ಪಿಡಿದ ಪಡೆಗಟ್ಟು Pb. 10, 71]. — ಅಸಿವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. a sword and a shield (J. 12, 33).

ಅಸಿ asi. 2. thou art. see ತತ್ತ್ವಮ್ ಅಸಿ.

ಅಸಿಕೆ asa₃ (?) -ika. [a fit person ?; a person of capacity ?]. (Śmd. 239).

ಅಸಿಕ್ನಿ asikni. *a young woman in attendance in the gynaeceum.*

ಅಸಿತ asita. *dark-coloured, black,* dark blue (ಕರ್ಪು Nn. 56; ಕಪ್ಪು 14. 42. 80; Śm. 100*f*.

ಅಸಿತಕನ್ಧರ asita-kandhara. having a black neck; Śiva (Bp. 50, 10).

ಅಸಿತಖಗ asita-khaga. a kind of black bird (ಕರಿಯ ಹಕ್ಕಿ Mr. 174).

ಅಸಿತಗಲ asita-gala. = ಅಸಿತಕನ್ಧರ. (Bp. 59, 34).

ಅಸಿತದ್ರುಮ asita-druma. palmyra tree (ತಾಡಿಯ ಮರ Cb.).

ಅಸಿತಧ್ವಜ asita-dhvaja. = ನೀಲಧ್ವಜ. (J. 24, 69).

ಅಸಿತರಕ್ತ asita-rakta. one of the seven tongues of Agni (Mr. 46; see ಏಱು ನಾಲಿಗೆ).

ಅಸಿತರಸೆ asita-rase. black soil (ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ತಿಕೆ, ಎರೆ Mr. 93).

ಅಸಿತಾನನ asita-ānana. the black-faced monkey (ಕರೇ ಮೋಱೆಯ ಮುಂಗ Cb.).

ಅಸಿತಾಮ್ಬರ asita-ambara. the elder brother of Kṛiṣṇa, Bala rāma. (ಬಲ, ಬಲಭದ್ರ Nn. 14).

ಅಸಿತಾಶ್ಮ asita-aśma. the lapis lazuli (ಹರಿಕಾನ್ತ, ನೀಲ Mr. 101).

ಅಸಿದು asidu. see s. ಅಸಿ 6.

***ಅಸಿಧಾರಾವ್ರತ asidhārā-vrata.** = ಅಸಿಪತ್ರವ್ರತ. a vow as difficult as walking on the edge of a sword; an exceedingly difficult task.

ಅಸಿಧಾರೆ asi-dhāre. the edge of a sword (Grj. 3, 2).

ಅಸಿಧಾವಕ asi-dhāvaka. *a sword or tool cleaner.*

ಅಸಿಧೇನು asi-dhēnu. *a knife* (ಕತ್ತಿಕೆ, ಪತ್ರ, ಸುರಿಗೆ Mr. 297).

ಅಸಿಧೇನುಕೆ asi-dhēnuke. *a knife.*

ಅಸಿಪತ್ರ asi-patra. the blade of a sword. 2, a hell paved with swords. (My.).

ಅಸಿಪತ್ರವ್ರತ asipatra-vrata. the vow of the sword-blade (J. 2, 30; 8, 9; see Indian Antiquary XVII, November 1888, p. 322).

ಅಸಿಪರ್ಣಿ asi-parṇi. N. of a plant (Mr. 139; see ಗೋಣು).

ಅಸಿಪುತ್ರಿ asi-putri. *a knife.*

ಅಸಿಪುತ್ರಿಕೆ asi-putrike. *a knife.*

ಅಸಿಸಿ asisi. see s. ಅಸಿ 2.

ಅಸಿಹೇತಿ asi-hēti. *a person armed with a sword.*

ಅಸು asu. 1. = ಅಸ 4. quickness, haste (ಶೀಘ್ರ Śmd. II; Kk. 88; T. ಅಜುಪ್ಪು; *cf.* Sk. ಆಶು?).

–ಅಸು asu. 2. = –ಇಸು 4. *e. g.* in ಅನಸು (= ಅನಿಸು), ಕೊಡಸು, ಜಪಸು, ಹಾಕಸು. (C.).

ಅಸು asu. *life.* 2, the five vital breaths or airs of the body. — ಅಸು ಈ. to give or restore life (Bp. 48 sum.). [—ಅಸುಕುನ್ದು. to become very weak]. — ಅಸು ಕೊಡು. = ಅಸು ಈ. (Bp. 48, 16). — ಅಸುಗಳೆ. -ಕಳೆ. to kill (Bp. 34, 36). 2, to die (Bp. 37, 16; 42, 30; 46, 43; 47, 6; 50, 59; 57, 15). — ಅಸುಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. preservation of life (R.). — ಅಸುಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. to drink (another's) life (J. 4, 23). — ಅಸುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಅಸುಂಗೊಳ್ (Śmd. 200). — ಅಸುಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. (Śmd. 200). to kill (ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ Śmd. Dh.; Abh. P. 10, 217). ನಿನ್ನಸುಂಗೊಣ್ಡಡೆ ದೋಷಮ್ ಆದುದೆ (Śmd. 200); [Ap. 2, 43]; (Cpr. 10, 80). — ಅಸುಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. to cause to kill. [ಅಸುಂಗೊಳಿಸೆಮನಂಗೊಳಿಸೆ ಭಯಂಗೊಳಿಸೆ ಸಭಾಸದರನುಱದೆ ಕರ್ಣಂ ಬನ್ದಂ Pb. 2, 78]. ಅಸುಂಗೊಳಿಸುವರ್ (Śmd. 200). — ಅಸುದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. = ಅಸು ಬಿಡು. (J. 23, 11; 31, 47). [—ಅಸುನೀಗು. = ಅಸುಬಿಡು]. — ಅಸು ಬಿಡು. to give up one's life, to die (Bp. 48, 9; 58, 56). — ಅಸುವಡಗು. -ಅಡಗು. life to disappear or be extinguished (J. 21, 7). — ಅಸುವೞಿ. -ಅೞಿ. to die (Dp. 1, 2). — ಅಸುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to keep up one's life (J. 23, 39).

ಅಸುಕೆ asuke. = ಅಸುಗೆ. (Abh. P. 11, 118; Kāvy. V, 26). — ಅಸುಕೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಅಸುಗೆದಳಿರ್ (Cpr. 6, 64 va.).

ಅಸುಗೆ asuge. = ಅಸುಕೆ. Tbh. of ಅಶೋಕ or ಅಶೋಕೆ (ಅಶೋಕೆ Śmd. 73, o. r. ಅಶೋಕ; ಅಶೋಕ Ct. II, 61; ಅಶೋಕಕುಜ Śm. 25; ಅಶೋಕಾಕುಜ Kk. 19). [ಅಸುಗೆಯ ಪೊಸದಳಿರ್ಗಳೊಳೆಸೆವ ಕೆಮ್ಮು ನನ್ನನ ವನದೊಳ್ Ap. 6, 96]. — ಅಸುಗೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. new leaves of the asuge (Rśv. 10, 31 va.).

ಅಸುಧಾರಣ asu-dhāraṇa. *life, existence.*

ಅಸುಮ್ಬು asumbu. (Śmd. 48). to cause to move about, to shake, to agitate (ಸಂಚಾಲನ Śmd. Dh.).

ಅಸುರ್ asur. 1. to feel disgusted, to have an aversion or a dislike, to be impatient (ಅಸಹ್ಯಭಾವ Śmd. Dh.; T. ಅಜರ್, ಅಯರ್; M. ಅಯರ್. T., M. also: to be heavy and drowsy, to faint, swoon),

ಅಸುರ್ asur. 2. fatigue, faintness. *cf.* ಅಸ 2, etc.? —ಅಸುರುಸುರು. -ಉಸುರು. exhaustion, waste of one's strength, excessive weakness or fatigue (Te.; R.).

ಅಸುರ asura. living; the supreme soul. 2, the sun (Cb.). 3, *a demon,* an Asura, Śukra's pupil (ಚುಕ್ಕಿಗುವರ, ರಕ್ಕಸ, ಮುಬ್ಬಿಗ Śm. 9; ರಾಕ್ಷಸ Nn. 35). 4, a bael leaf or bael leaves. (ಬೆಲ್ಲವತ್ತ Mr. 117).

ಅಸುರಗುರು asura-guru. the teacher of the Asuras: Śukra (ಶುಕ್ರ Mr. 38; ರಕ್ಕಸರೋಜ, ಚುಕ್ಕಿ Śm. 17).

ಅಸುರಬಲಿ asura-bali. an offering to demons (J. 2, 58).

ಅಸುರಾನ್ತಕ asura-antaka. = ಅಸುರಾರಿ. (J. 13, 52. 63).

ಅಸುರರಿಪು asura-ripu. = ಅಸುರಾರಿ. (My.).

ಅಸುರವೈರಿ asura-vairi. = ಅಸುರರಿಪು. (My.).

ಅಸುರಹರ asura-hara. = ಅಸುರವೈರಿ. (My.).

ಅಸುರಾರಿ asura-ari. Viṣṇu, Kṛiṣṇa (J. 2, 52; 24, 66). 2, Rāma (J. 18, 6; 21, 1).

ಅಸುರಿ asuri. a female demon. 2, *the plant Sinapis racemosa* Roxb. (see ಮೊರಸಾಸಿವೆ).

ಅಸುರೆ asure. a female demon (J. 2, 61). 2, N. of a plant (Mr. 132; see ಪಾಲ್ಗಂಚಿ).

ಅಸುಲಾಭ asu-lābha. escaping with life (My.).

ಅಸುವಾಸನೆ a-suvāsane. a bad smell (A.).

ಅಸುವೆ asuve. (fr. ಅಸುಮ್ಬು?). *cf.* ಅಸಿ 5. — ಅಸುವೆಕಲ್. a slab on which condiments are ground (Grj. 2, 89).

ಅಸುಹೃದ್ a-suhṛid. *an enemy.*

ಅಸುಹೃದ asuhṛida. = ಅಸುಹೃದ್. (Mr. 290).

ಅಸೂಕ್ಷಣ asūkṣaṇa. *disrespect.*

ಅಸೂಯ asūya. = ಅಸೂಯೆ. see ಅೞ್ಕಜಪ್ಪುಡು, ಕಱುಮ್ಬು.

ಅಸೂಯೆ asūye. displeasure. 2, *envy, jealousy; detraction* (ಕಱುಮ್ಬು, ಅೞ್ಕಜ Kk. 48). 3, aversion. 4, N. of Atri's wife (*cf.* ಅನಸೂಯೆ).

ಅಸೃಕ್ಕು asṛikku. Tbh. of ಅಸೃಜ್. (G.).

ಅಸೃಗ್ಧರ asṛij-dhara. = ಅಸೃಗ್ಧರೆ. (Mr. 394).
ಅಸೃಗ್ಧರೆ asṛij-dhare. *the skin.*
ಅಸೃಜ್ asṛij. ಅಸೃಕ್. *blood.*
ಅಸೃತಿ a-sṛiti. evil conduct; fraud, hypocrisy (ಕುಕ್ಕುಟ etc. Mr. 450; *cf.* ಕುಸೃತಿ).
ಅಸೆ ase. = ಅಸಿ 5, etc. (My.). — ಅಸೇ ಕಲ್ಲು. = ಅಸಿಕಲ್ಲು. (B. 4, 177).
ಅಸೆ ase. (ಬಾಳುಬುಲ್ Mr. 110).
ಅಸೇಚ a-sēca. = ಅಸೇಚನಕ. (ಮಾಜು ತಣಿವಿಲ್ಲದಂ Mr. 231).
ಅಸೇಚನಕ a-sēcanaka. *charming to such an extent that the eye does not get tired of looking at.* 2, *insatiable.*
ಅಸೌಮ್ಯ a-saumya. ugly, unlovely; *disagreeable, displeasing, unfriendly.* 2, one of the ಅಷ್ಟಾದಶದೋಷಂಗಳ್, q. v.
ಅಸೌಮ್ಯಸ್ವರ asaumya-svara. *having a bad or croaking voice.*
ಅಸ್ಕಂದೆ askande. N. of a plant (ಬುಗರಿ Mr. 117, one MS. ಬುಗರಿ; ಅಸ್ಕಂದೆ in two MSS., ಅಸ್ಕಡ in one).
ಅಸ್ತ asta. thrown, cast. 2, *sent, despatched.* 3, set aside. 4, finished; disappeared. 5. *the western mountain behind which the sun is supposed to set.* 6, *disappearance;* obscuration. 7, sunset. ಅಸ್ತಮ್, *at home, home.*
ಅಸ್ತಗಿರಿ asta-giri. = ಅಸ್ತ No 5. (My.).
ಅಸ್ತಮನ astam-ana. (= ayana). setting. (My.).
ಅಸ್ತಮಯ astam-aya. disappearance; setting, as a heavenly body (ನಿರ್ವಾಣ, ಸಾಯಂಕಾಲ Nn. 19, o. r. ಅಸ್ತಮಾನ).
ಅಸ್ತಮಾನ astam-āna. = ಅಸ್ತಮನ, ಅಸ್ತಮಯ, q. v. (My.; B. 4, 67).
ಅಸ್ತಮಿತ astam-ita. gone home; gone down, set (Bp. 7, 2; 39, 54).
ಅಸ್ತಮಿಸು astamisu. to go down, to set (Bp. 2, 14; 11, 44; 28, 55; 35, 6).
ಅಸ್ತರಾಗ asta-rāga. the colour of twilight. 2, red-lead (ಸನ್ಧ್ಯಾರಾಗ Nn. 67).
ಅಸ್ತರು astaru. = ಅಸ್ತ್ರ 2, ಅಸ್ತ್ರಿ 2. lining (of a garment, etc. My.; Br.; Mhr., H. ಅಸ್ತರ).
ಅಸ್ತವಿಲಾಸ asta-vilāsa. one whose merriment is gone (Grj. 8, 37).
ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ asta-vyasta. scattered hither and thither, confused, disordered, irrelevant (Ch. v. 19).
ಅಸ್ತಾಕ್ಷರ asta-akṣara. an elided letter (Ch. v. 3).
ಅಸ್ತಾಚಲ asta-acala. = ಅಸ್ತಗಿರಿ. (Bp. 19, 28).
ಅಸ್ತಾದ್ರಿ asta-adri. = ಅಸ್ತಾಚಲ. (My.).
ಅಸ್ತಿ asti. he, she, it is (Bp. 51, 14). 2, *being, existent, present;* existence; substance, property, wealth (*cf.* ಆಸ್ತಿ).
ಅಸ್ತಿಕೆ astike. throwing, putting. see ಹಯರ್ಸ್ತಿಕೆ.
ಅಸ್ತಿಭಾರ asti-bhāra. = ಅಸ್ತಿವಾರ. a foundation (My.; Br.).
ಅಸ್ತಿಮತ್ asti-mat. -ನ್ತ್. *wealthy.*
ಅಸ್ತಿವಳ್ಳಿ asti-vaḷḷi. N. of a creeper (see Mr. 145 s. ಕಾಡ್ಕೇರಿ, o. r. ಅಸ್ತೆ-).
ಅಸ್ತಿವಾರ astivāra. = ಅಸ್ತಿಭಾರ. (My.; Te., T., M.).
ಅಸ್ತು astu. *be it! let it be! be it so!* (Bp. 32, 14).
ಅಸ್ತುಕಾರ astu-kāra. assenting, agreeing, consent (My.). ಅಸ್ತುಕಾರಪಡಿಸು, ಅಸ್ತುಕಾರಪಡು (My.).
ಅಸ್ತೋಕ a-stōka. not small, pre-eminent (Bp. 39, 55).
ಅಸ್ತ್ರ astra. 1. *a missile weapon.* 2, *a weapon in general.* 3, *a bow.*
ಅಸ್ತ್ರ astra. 2. = ಅಸ್ತರು. (S. Mhr.).
ಅಸ್ತ್ರಜೀವ astra-jīva. a soldier, a warrior (Sk.); a Bēḍa (My.).
ಅಸ್ತ್ರತೆ astrate. using or throwing a missile (Grj. 7, 29).
ಅಸ್ತ್ರಿ astri. 1. *a bowman.*
ಅಸ್ತ್ರಿ astri. 2. = ಅಸ್ತರು. (My.; Br.).
ಅಸ್ಥನ್ asthan. = ಅಸ್ಥಿ. see ಪಾರ್ಶ್ವಾಸ್ಥನ್.
ಅಸ್ಥಾಗ asthāga. *very deep.*
ಅಸ್ಥಿ asthi. *a bone* (ಮೂಳೆ, ಎಲು Śm. 32).
ಅಸ್ಥಿಕೃತ್ asthi-kṛit. marrow. (R.).
ಅಸ್ಥಿಗತ asthi-gata. seated in the bones. (My.).
ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ asthi-pañjara. a skeleton (ಕಂಕಾಲ, ಒಡಲ ಎಲು Mr. 397).
ಅಸ್ಥಿರ a-sthira. = ಅತಿರ. *unsteady; uncertain.*
ಅಸ್ಥಿರಚರಿತೆ asthira-carite. a woman of a fickle behaviour (Bp. 40, 53)
ಅಸ್ಥಿರತ್ವ a-sthiratva. unsteadiness, fickleness, mutability (My.; ಚಾಪಲ್ಯ G.).
ಅಸ್ಥಿಸಾರ asthi-sāra. marrow. (R.).
ಅಸ್ಥಿಸ್ರಾವ asthi-srāva. wasting away of the bones, a kind of consumption (My.).
ಅಸ್ನಿಗ್ಧ a-snigdha. not smooth. 2, *harsh; unkind* (ಪರುಷ, ಬೆಟ್ಟಿತು Mr. 456).
ಅಸ್ಪಷ್ಟ a-spaṣṭa. indistinct (ವ್ಯಕ್ತವಲ್ಲದುದು Nn. 142).
***ಅಸ್ಪಷ್ಟಾಕ್ಷರ aspaṣṭa-akṣara.** a type of composition Kr. 2, 144.
ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ a-spṛiśya. not to be touched; untouchable; intangible (Abh. P. 9, 178).
ಅಸ್ಪೃಷ್ಟ a-spṛiṣta. untouched (Cpr. 5, 22 va.).
ಅಸ್ಫುಟವಾಚ್ a-sphuṭa-vāc. speaking indistinctly, *lisping.*
ಅಸ್ಮದ್ asmad. of us, our; we (Śmd. 100; 300 Cm.; Kāvy. I, 2, 66-70; 5, 6-12. 27-31; Bp. 61, 58).
ಅಸ್ಮದೀಯ asmadīya. our, ours (Bp. 43, 33; Rśv. 8, 116).
ಅಸ್ರ asra. *hair, the hair of the head.* 2, *blood.* 3, a tear.
ಅಸ್ರಪ asra-pa. blood-drinking. 2, *rākṣasa, a demon.*
ಅಸ್ರು asru. = ಅಶ್ರು. *a tear.* 2, water (ಉದಕ, ಜಲ Nn. 65). 3, blood (ರಕ್ತ, ರುಧಿರ 65). 4, the hair of the head (ಕೇಶ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 65). 5, an eye (ವಿಲೋಚನ, ಕಣ್ಣು 65). 6, a piece (ಲವ, ತುಣ್ಡು 65, o. r. ವಲ, ಕುಣ್ಡಲು).
ಅಸ್ವಚ್ಛನ್ದ a-svacchanda. not self-willed, *docile;* dependant.
ಅಸ್ವತನ್ತ್ರ a-svatantra. not self-willed, dependant, subject. (My.).
ಅಸ್ವಪ್ನ a-svapna. not sleeping. 2, *a deity.*
ಅಸ್ವಭಾವಿಕ a-svabhāvika. = ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ. unnatural (J. 27, 20).
ಅಸ್ವರ a-svara. not aloud; indistinct. 2, *having a disagreeable voice.* 3, not a vowel, a consonant (Śmd. 58. 178. 205. 214. 288. 356. 366; Kāvy. I, 2, 104-109).
ಅಸ್ವಸ್ಥ a-svastha. not in good health, not oneself, sick (My.).
ಅಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ a-svādhyāya. *a Brāhmaṇa who has not read the vēdas previous to his investiture.*
***ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ a-svābhāvika.** = ಅಸ್ವಭಾವಿಕ (C.).
ಅಸ್ವಾಮಿವಿಕ್ರಯ a-svāmi-vikraya. sale without ownership. (R.).
ಅಸ್ವಾರಸ್ಯ a-svārasya. not possessing natural savoriness or excellence, sapless, insipid (My.).
ಅಸ್ವೈರಿಣಿ a-svairiṇi. a continent woman (My.).
ಅಹ aha. = ಅಪ 3, ಅಪ್ಪ 1 q. v., (ಅಗುವ), ಆಗುವ, ಆಹ. ಅನ್ತಪ್ಪಂ or ಅನ್ತಹಂ (Śmd. 191. 192), ಎನ್ತಹವರ್ಗಳ್ (175). ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣಬಹನ್ತಹ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ Hla.). ಅಳಕಮ್ ಅಹ ಮೊಸರು (ತ್ರಪ್ಸ್ಯ Nr.). ಹೊಲ್ಲಹ ನಾತ (ದುರ್ಗನ Nr.). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆನ್ದು ಸನ್ನ

ದ್ಧವ್ ಅಹ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುಹವು (ವ್ಯೂಹ Nr.). ಅವನೊಬ್ಬನು ಅತಿಶಯವ್ ಅಹ ಪರಾಕ್ರಮದೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನ್ ಉಣ್ಪು, ಅತನು ಊರ್ಜಸ್ವಿ ಎನಿಸುಗು ((Nr.). ಅಂಶಕ್ಕೆ ಸರಿ ಅಹ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮೇಲಕ್ಕೆ ನಿಗುಚಿದ ತೋಳು ಸಹಿತವ್ ಅಹ ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣನಲ್ಲಿ ಪೌರುಷವ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸಣ್ಣತುಂ ಕೂರಿತ್ತುವ್ ಅಹ ಧಾನ್ಯದ ತುದಿ (ಶೂಕ Nr.). ಸಮಾನಪಿಣ್ಡವ್ ಅಹರು (Nom. Sing. ಅಹಂ) ಏಱು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ ಸನಾಭಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅಹನ್ನಾದು (ಭವಿತವ್ಯ, o. r. ಅಹನ್ನಾದುದು, Nn. 52). ಲಯವ್ ಅಹಲ್ಲಿ (ನಿರ್ಮೂಲನ Nn. 100). ಆ ಕ್ಷಣವ್ ಅಹನ್ನಾ ಕಾರ್ಯ (ಅಪೂರ್ವ Nn. 101). ಅಹವಂ (J. 30, 25. 27). ದೀರ್ಘವ್ ಅಹನ್ತಹ (Śmd. 84 Mḍb. Cm.). — ಅಹುದು. = ಅಪ್ಪುದು, ಆಗುವದು, ಹೌದು; ಅಕ್ಕುಂ. plural ಅಹವು (Bp. 16, 7; 43, 82; 51, 6; 60, 36; Śmd. 103. 178 Mḍb. Cm.). ದೋಷರಹಿತವ್ ಎಹಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಗೆ ಪೇೞ್ದಂ (Śmd. 175). ಅಹುದು (ಉದಯಿಸುಗುಂ 84 Mḍb. Cm.). ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಅಹುದು (ಪ್ರಯೋಗಿಸಪಡೆಗುಂ 135 Mḍb. Cm.). ದೊಡ್ಡಿತ್ತು ಅಹುದು (ವಿಪುಲ, ಪೃಥು, etc. Nr.). ನಿಡಿದು ಅಹುದು (ಆರೋಹ Nr.). see also Bp. 1, 20; 25, 27; 46, 19; 52, 7; 55, 37; 58, 33; 60, 43; Bh. 1, 8, 6. 89; 2, 13, 14. the meaning "yes" appears *e. g.* in Bh. 1, 8, 11. 55; 2, 13, 35; Rām. 26, 23; J. 29, 24. — ಅಹುದಹುದು. rep. Bp. 16, 7; 25, 21; 28, 43; 50, 24; 59, 3. — ಅಹುದಾಗು. -ಆಗು. to become or be "yes" or true. ಅಹುದಾದರೆ ಅಹುದೆನ್ನಿ! ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಅಲ್ಲವೆನ್ನಿ! (Dp. 54). — ಅಹುದೆನ್. -ಎನ್. to say yes, to assent (see s. ಅಹುದಾಗು). 2, to affirm, to maintain as true or certain. ಅಹುದೆನ್ಬುನ್ನಾ ಕಾರ್ಯ; ಅಹುದೆನಿಪ ಆ ಕಾರ್ಯ (ನಾಮ, indeed, certainly, etc. Nn. 162). — ಅಹೆಂ. (also ಅಹೆ, Bp. 52, 33). = ಅಪ್ಪೆಂ, etc. (Bp. 24, 70; 40, 30; 49, 28). further conjugation: ಅಹೆ (44, 13); ಅಹಂ, ಅಹನು (10, 2; 39, 60; 55, 33); ಅಹೆವು (12, 27; 34, 17); ಅಹಿರಿ (39, 47. 60; 46, 14); ಅಹವು (60, 36).

ಅಹಂಯು ahaṁyu. *selfish, proud.*

ಅಹಗೆ a₁₂-hage₁. = ಅಹಂಗೆ, ಹಾಗೆ, etc. that manner, in that manner, thus. ತಿಬ್ಬವ್ ಎಹಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಗೆ ಮಾಡಿದಂ (Śmd. 175). see Bp. 6, 2; 15, 17; 21, 13; 23, 14; 24, 19. 51; 25, 37; 30, 10. 26; 33, 16; 35, 51; 43, 46. 57; 45, 43; 50, 49; 57, 47. 70; 61, 35. 68. — ಅಹಗಿಹಗೆ. -ಇಹಗೆ. that manner and this manner (Bp. 4, 63).

ಅಹಂಕರಣ ahaṁ-karaṇa. = ಅಹಂಕಾರ. see ನಿರ್-.

ಅಹಂಕರಿಸು ahaṅkarisu. to be egotistic or proud, to act in an egotistic manner. see Bp. 22, 67; 23, 42; 26, 15; 27, 75; 54, 47; 57, 3.

ಅಹಂಕರಿಸುಹ ahaṅkarisuha. acting in an egotistic manner. ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಎನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುಹಂ (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Nr.).

ಅಹಂಕಾರ ahaṁ-kāra. the making of self, sense of self; *egotism, pride, haughtiness;* the conception of individuality.

ಅಹಂಕಾರಗತ ahaṅkāra-gata. a kind of āśi (Kāvy. III, 3, B, 166).

ಅಹಂಕಾರಭಾವ ahaṅkāra-bhāva. the state of being egotistic or proud. see ಬೆಱ್.

ಅಹಂಕಾರಭಾವತ್ವ ahaṅkāra-bhāvatva. = ಅಹಂಕಾರಭಾವ. (My.).

ಅಹಂಕಾರವತ್ ahaṅkāra-vat. -ನ್ತ. *proud.*

ಅಹಂಕಾರವನ್ತ ahaṅkāra-vanta. Tbh. of ಅಹಂಕಾರವತ್. (My.). feminine ಅಹಂಕಾರವನ್ತೆ (My.).

ಅಹಂಕಾರಿ ahaṅkāri. *proud* (ಹೆಱಿನ್ಪ ಮೇಲೆನ್ಪುಂ Mr. 230).

ಅಹಂಕೃತ ahaṁ-kṛita. egotistic; proud (Bp. 60, 56).

ಅಹಂಕೃತಿ ahaṁ-kṛiti. = ಅಹಂಕಾರ. (Bp. 25, 52; 46, 11).

ಅಹಂಕ್ರಿಯೆ ahaṁ-kriye. = ಅಹಂಕೃತಿ. (My.; ಸೊಕ್ಕು G.).

ಅಹಂಗೆ a₁₂-haṅge. = ಅಹಗೆ, ಹಾಂಗೆ, etc. that manner, etc. (ಅನ್ತೆ Śmd. 124 Mḍb. Cm.). ಯುಕ್ತಿ ಎಹಂಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಂಗೆ (164 Mḍb. Cm.). see Bp. 24, 35. 64; 33, 20; 36, 15; 38, 11; 40, 10; 43, 30; 44, 14; 46, 60; 47, 22; 48, 20; 54, 56; 57, 69; 61, 68.

ಅಹತ a-hata. not struck; unbeaten. 2, *unwashed or new clothes.*

ಅಹನ್ ahan. *a day.*

ಅಹನಿ ahani. -ನೀ. dual: day and night (Sk.); a day (My.).

ಅಹನೀಸರಂಜಾಮು ahanīsarañjāmu. tools of any kind (My.; H.).

ಅಹನ್ತವ್ಯ a-hantavya. not to be killed (Bp. 38, 65; 53, 41).

ಅಹನ್ಯಹನಿ ahani-ahani. day by day, daily. (My.).

ಅಹವ್ ahaṁ. I.

ಅಹಮಹಮಿಕೆ ahaṁ-ahamike. *conceit or assertion of superiority; outdoing a rival* (ಒರ್ವರ್ ಒರ್ವರಿಗೆ ಮುಂಚೂದು Mr. 464).

ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ ahaṁ-pūrvike. emulative onset; *outdoing a rival.*

ಅಹಮ್ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ ahaṁ-brahmatva. the state of considering oneself to be one with the universal soul: egotism, pride (My.).

ಅಹಮ್ಭಾವ ahaṁ-bhāva. a high notion of one's own superiority (My.).

ಅಹಮ್ಮತಿ ahaṁ-mati. *conceit; spiritual ignorance.*

***ಅಹಮ್ಮು ahammu.** = ego, pride. (Tbh. of ಅಹಂ). ಕಾಡಿಕಾಡಿ ಕೆಡಿಸಿಹುವೆನ್ನ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ಅಹನ್ಮಮ್ಮು ಅಹಂಕಾರವೆನ್ನ! (Bv. 252).

ಅಹರ್ ahar. = ಅಹಸ್. (Śmd. 99 Mḍb. MS.).

ಅಹರ್ನಿಶ ahas-niśa. day and night (Śmd. 99; Bp. 41, 13).

ಅಹರ್ಪತಿ ahas-pati. *the sun.*

ಅಹರ್ಮುಖ ahas-mukha. *the dawn.*

ಅಹಲೆಕಾರ ahalekāra. a public servant, an official person (My.; Br.; H.).

ಅಹಲ್ಲಾದ ahallāda. Tbh. of ಆಹ್ಲಾದ. (S. Mhr.).

ಅಹವಾಲು ahavālu. state, circumstances, condition, events (C.; ಅಹ್ವಾಲು Br.; H.).

ಅಹಷಾಂ ahaṣāṁ. a kind of irregular troops, an armed police (Br.; R.); attendance, followers, retinue (H.); a number of coolies at the disposal of Mēstris. (My.).

ಅಹಸ್ ahas. = ಅಹೋ 1. *a day.*

ಅಹಸ್ಕರ ahas-kara. *the sun.*

ಅಹಸ್ಪತಿ ahas-pati. = ಅಹರ್ಪತಿ. (Mr. 33).

ಅಹಸ್ಸು ahassu. Tbh. of ಅಹಸ್. (My.).

ಅಹಹ ahaha. *cf.* ಅಪಪ s. ಅಪ 2. *an interjection implying surprise, pain* (ವೇದನೆ Śmd. 393; ವೇದನಾರ್ಥಂ Ct. I, 56; ನೋವಿನ ನುಡಿ Bhn. 15), *pleasure, calling* (27, 31; 40, 30; B. 5, 164. 197).

ಅಹಹಾ ahahā. = ಅಹಹ. (B. 3, 18; My.).

ಅಹಾ ahā. = ಅಹಹಾ. (B. 2, 1. 6; My.). *cf.* ಆಹಾ.

ಅಹಾರ್ಯ a-hārya. not to be stolen or removed. 2, *a mountain.*

ಅಹಾಹಾ ahāhā. = ಅಹಹಾ. (Bhāgavata 10, 40, 2).

ಅಹಿ ahi. *a serpent.* 2, *the demon Vṛitra.* 3. Rāhu. 4, a traveller. 5, the sun.

ಅಹಿಂಸೆ a-hiṁse. not hurting or injuring; not killing; harmlessness; innocence of blood-shedding (ಧರ್ಮ, ಕೊಲ್ಲದಿಹುದು Nn. 79; Śmd. 93; Bp. 38, 3. 12. 65).

ಅಹಿಕ ahika. lasting a certain number of days. 2, a blind snake. *cf.* ಆಹಿಕ.

ಅಹಿಕಟಕ ahi-kaṭaka. he whose bracelet is a serpent: Śiva (Bp. 44, 31). 2, a number of serpents (My.).

ಅಹಿಕಾನ್ತ ahi-kānta. desired by snakes: air, wind, 2, the master of serpents: Śēṣa.

ಅಹಿಕಾನ್ತಕಟಕ ahikānta-kaṭaka. = ಅಹಿಪಕಂಕಣ. Śiva (Bp. 54, 54).

ಅಹಿಕಾಯ ahi-kāya. the body of a snake (ಭೋಗ, ಸರ್ಪಗಳ ದೇಹ Nn. 113; ಭೋಗ Mr. 514).

ಅಹಿಕುಣ್ಡಲ ahi-kuṇḍala. he whose ear-ring is a serpent: Śiva (Bp. 27, 26).

ಅಹಿತ a-hita. not suitable; not beneficial; unfriendly; *an enemy;* damage, harm.

ಅಹಿತಕರ ahita-kara. detrimental, adverse; unwholesome (B. 3, 36).

ಅಹಿತಕಾರ ahita-kāra. adverse, inimical; an enemy (Bp. 20, 38).

ಅಹಿತತ್ವ a-hitatva. 1. enmity. see J. 2, 8.

ಅಹಿತತ್ವ ahi-tatva. 2. the essential nature of snakes and its knowledge. see J. 2, 8.

ಅಹಿತುಣ್ಡ ahi-tuṇḍa. = ಅಹಿಮುಖ. the mouth or face of a serpent (ಪುಷ್ಕರ, ಹಾವಿನ ಮುಖ Nn. 27).

ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕ ahi-tuṇḍika. *a catcher or exhibiter of snakes.*

ಅಹಿಧರ ahi-dhara. Śiva (My.; ಮಹಾದೇವ Cb.).

ಅಹಿಪ ahi-pa. the sovereign of the serpents: Śēṣa (My.; ಮಹಾಶೇಷ Cb.). 2, any large serpent.

ಅಹಿಪಕಂಕಣ ahipa-kaṅkaṇa. he whose bracelet is Śēṣa: Śiva (Bp. 46, 33).

ಅಹಿಪತಿ ahi-pati. = ಅಹಿಪ. (Bp. 18, 95; 38, 63; 55, 23).

ಅಹಿಭಯ ahi-bhaya. fear of a lurking snake; *mistrust or apprehension of treachery.*

ಅಹಿಭುಜ್ ahi-bhuj. ಅಹಿಭುಕ್. *a peacock.* 2, Garuḍa.

ಅಹಿಭೂಷಣ ahi-bhūṣaṇa. Śiva. (My.).

ಅಹಿಮಕರ a-hima-kara. the sun. (My.; Rām. 1, 16, 22).

ಅಹಿಮಹಿಳೆ ahi-mahiḷe. a woman of the serpent race (My.).

ಅಹಿಮುಖ ahi-mukha. = ಅಹಿತುಣ್ಡ. (ಕೌಶಿಕ, ಹಾವಿನ ಮುಖ Nn. 10).

ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ ahir-budhna. *Śiva.*

ಅಹಿಶಯ್ಯೆ ahi-śayye. a couch formed of a snake or of snakes (Śmd. 224).

ಅಹಿಸ ahisa. = ಅಪಿಸ. (Tbh. of ಅಧೀಶ ?). see ನೆತ್ತಿಗರಹಿಸ.

ಅಹೀರಣಿ. ahīraṇi. *a kind of snake, said to be two-headed* (ದ್ವಿಮುಖಿ, ಇತ್ತಲೆಯಂ Mr. 401).

ಅಹುದು ahudu. yes. see s. ಅಹ.

ಅಹೇತು a-hētu. absence of cause or reason (Kāvy. III, 3, B, 121; ಅಕಸ್ಮಿಕ Mr. 538).

ಅಹೇತುಕ a-hētuka. causeless, groundless (Kāvy. III, 3, B, 135 seq.).

ಅಹೇರು ahēru. = ಅಹೇರು. *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ಅಹೋ ahō. 1. = ಅಹಸ್. (ವಾಸರ, ಹಗಲು Nn. 149).

ಅಹೋ ahō. 2. *an interjection used in surprise, satisfaction or praise* (ಬೆರಗ ವಚನ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮಾತು, o. rs. ಬಹನ್ಹಾ ನುಡಿ, ಅಹನ್ತಾ ನುಡಿ Nn. 149; ಬೆರಗ ನುಡಿ Mr. 536), *calling* (ಕರಹ, ಕರೆವಲ್ಲಿ 149), *reproach, etc.*

ಅಹೋರಾತ್ರ ahas-rātra. *day and night;* a day and night from sunrise to sunrise. 2, *a day and night of the pitris = a month of the gods = a year of Brahmā = 2000 yugas of the gods*

ಅಹೋರಾತ್ರಿ ahas-rātri. a day and night (ಸಂಗರ, ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳ್, ಹಗಲಿರುಳುಗಳ್ Nn. 19).

ಅಹೋರಾತ್ರೆ ahas-rātre. a whole day and night, 60 gaḷige, (24 minutes; ೬೦ ಗಳಿಗೆಗಳ್ Mr. 64).

ಅಹ್ನ ahna. = ಅಹನ್. *a day;* time (ವೇಳೆ Mr. 66).

ಅಹ್ನಾಯ ahnāya. *timely, soon, quickly.*

–ಅಳ್ aḷ. 1. = –ಅಣ್ 1. see ಮೇಗಳ (= ಮೇಗಣ).

ಅಳ್ aḷ. 2. (= ಅಳ್ಳು 2). shaking; rising and falling with alternate motions, heaving (of the aḷḷes). *cf.* ಅಲೆ 1. — ಅಳ್ನೆಲ. = ಅಳ್ಳ ನೆಲ. a bog, a morass (My.). — ಅಳ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. shaking young foliage (Cpr. 7, 99). — ಅಳ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. an oscillating wave (Cpr. 7, 84). — ಅಳ್ಪೊಟ್ಟೆ. = ಅಳ್ಳ ಹೊಟ್ಟೆ. the two aḷḷes and the intermediate region (My.).

–ಅಳ್ aḷ. 3. = –ಅಳು 1. the feminine of –ಅಂ 1. ತಡೆದಳ್ ಬಾಸಿಗಮ್ ಇಕ್ಕುವಾಕೆ (Śmd. 266). ಅಱಿದಳ್ ಪಾಣ್ಡುತನುಜರ ಕೆಱಿನ್ ಎಲ್ಲಮನ್ ಈಕೆ (266). ಅನ್ ಅಱಿವೆಂ, ಪೃಥೆ ಅಱಿವಳ್ (263). ಸಿರಿ ಒಲ್ವಳೆ ಹೃದ್ಯವಿದ್ಯರಂ! (109). ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಯ್ನೆರವಾಗೆ ಪೇೞ್ದಪಳ್ (109). ವಿಜಯಸಿರಿ ವಾಚಾಟರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುವಳೆ? (Bh. 2, 13, 47). — ಅಳನ್ತ. -ಅನ್ತ. the final –ಅಳ್ (Śmd. 265).

–ಅಳ್ aḷ. 4. = –ಅಳು 2, (–ವಳ್). the feminine of –ಅಂ 3. ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (Śmd. 245. 174. 186), ಅವಳ್, ಪೆಱಳ್, ಕಿಱಿಯಳ್, ಪಿರಿಯಳ್, ಇನಿಯಳ್, ಅಸಿಯಳ್, ಇಮ್ಮಿದಳ್, ಕಮ್ಮಿದಳ್ (245), ನೇರಿದಳ್ ಇವಳ್ (109), ಎಳೆಯಳ್, ಪೞೆಯಳ್ (185), ಓಸರಿಸಿದಳ್, ರಾಗಿಸಿದಳ್, ಭೋಗಿಸಿದಳ್, ಪಾಡಿದಳ್, ಒಸೆದಳ್ (243. 245). ರನ್ನವಸಿಱಳ್ (Śm. 37). — ಅಳನ್ತ. -ಅನ್ತ. the final –ಅಳ್ (Śmd. 243).

ಅಳ್ - aḷ. 5. (= ಅಳೆ 1). contact, a light touch, grazing. (South M. ಅಳುಮ್ಬು, to scratch). — ಅಳ್ಗೀಱು. (Śmd. 214). a wound made by grazing, a superficial wound, a scratch. [ಅಮರಿ ಬಿಗಿದೊಗೆದ ಮೊಲೆಗಳಳ್ಗೀಱುನೊಳಳ್ಕಾಡಿ ತಳ್ಪಂಕಂಗುಟ್ಟ ನೀರಾಟ ಮಾಡುವಾಗಳ್ Pb. 5, 62 va.; Ap. 7, 120]. ಕೇತನಪ್ರಚಯದ ಅಳ್ಗೀಱು (Abh. P. 13, 80).

ಅಳ - aḷa. 1. = ಅಲವು 2, (ಅಳ್ 5–), ಅಳವಿ, ಅಳವು 1. [@ there seems to be a confusion with regard to the word ಅಳವು 1, the back formation ಅಳ– has been mistaken for an independent word]. joining, contact; nearness, contiguity, proximity (ಸಮೀಪ = Bhn. 29; T. ಅಳ, to approach, come near; see T., M. ಅಡು s. ಅಟ್ಟು 2; T. ಅಡ, communication, intercourse; *cf.* ಅಡವು 1, ಅಣೆ 2, ಅಣೆ 3, ಅಲ್ 3, ಅಸ 3, ಅಳ್ಳೆ; T. ಅಳ್ಳೈ, v. t., to mix, mingle together, copulate; Tu. ಅಲ, v. t., to mix; ಅಲೆಜು, v. i., to mix, mingle, be united). 2, fitness, suitableness, propriety; conformity (T. ಅಳವು); comeliness (Te. ಅಲವು, ಅಲುವು). 3, power, ability, possibility, practicability, reach (Te. ಅಲವಿ, ಅಲವು). 4, power, strength, force, vigour (ಸತ್ವ Bhn. 28. 29); control. [ಪೇೞಲಾಂ ಬಗೆದನ್ನೆನಿದೆನ್ನಳವೆ ಗಣಧರೋದಿತ ಚರಿತಂ Ap. 1, 34; Cv. 1281]. ಅಸಮಭಕ್ತಿವಿಶಾಲನಂ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ ಅಳವೆ ಸುರ ದನುಜ ಮನುಜರಿಗೆ? (Bp. 1, 33). ಬಸವನಂ ಕೀರ್ತಿಸುವಡೆ ಎನ್ನ ಅಳವೆ? (1, 34). see Kāvy. I, 5, 47; Abh. P. 7, 115 va.; Bp. 2, 32; 32, 48; 47, 23. 27; 49, 23; 51, 46; 56, 1; Rśv. 5, 42. 126; 13, 91; Bh. 1, 8, 18; J. 7, 7. — ಅಳವಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. the act of joining, adhering or sticking to. ಬಿಡದೆ ಸುಖದುಃಖಗಳೊಳ್ ಒನ್ದನು ಹಿಡಿದು, ಸದ್ವ್ಯವಹಾರಮುಖದೊಳ್ ನಡೆಯಲ್, ಒನ್ದಱ ತುಷ್ಟಿ ಒನ್ದಱ ನಷ್ಟ, ತನಗೆ ಅಹುದು; ಹಿಡಿವುದು (what one uses to

seize or desires to do, etc. and) ಇಹಪರವೆರಡಱೊಳಗೆ ಅಳವಡಿಕೆ ತನಗೆ ಅಹುದು (what sticks to one, as the fruit of works, in this and that world) ಒನ್ದನ್ ಒನ್ದನು ಬಿಡುವುದು! ಅಲ್ಲದೆ ಬೇಱೆ ಮತನ್ ಇಲ್ಲ (Bh. 1, 8, 25). 2, preparation (J. 22, 47). 3, thought, pleasure, wish. ನಿನ್ನ ಮನಸಿನೊಳ್ ಅಳವಡಿಕೆ ಎಹಗೆ; ಅಹಗೆ ಮಾಡುವೆನ್, ಅಣ್ಣ! (Bp. 44, 13). *cf.* Te. ಅಲವಡಿ, properly, suitably. — ಅಳವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಅಳವಳಿಸು. to join (v. t.); to tie together, to tie; to collect in a heap; to put to or on, to attach, to apply to; to put; to put in readiness; to prepare, to make ready; to bring about; to confine, to subdue; to make oneself ready; etc. [Kr. 2, 41; Ap. 4, 21]; (Cpr. 9, 96). see Bp. 3, 26; 4, 4. 37; 5, 12; 8, 14. 37; 12, 19; 18, 29; 21, 26; 22, 7; 27, 16; 28, 53; 29, 3. 5; 32, 54; 33 sum.; 35, 37; 38, 15; 43, 24; 45, 10; 49, 33. 34; 51, 72; 52, 40; 57, 33. 46; 59, 22; 60, 38; Rśv. 10, 31va.; 14, 27. 28; Bh. 1, 7, 13; 1, 8, 67; 1, 10, 14; 2, 4, 13; J. 4, 20; 6, 17; 7, 36; 8, 21; 9, 28; 12, 4. 51; 13, 10; 14, 12; 20, 15. 22; 22, 25. 28; 25, 29; 26, 10; 29, 38; 30, 7. 54; 31, 52; 33, 35; 34, 7. — ಅಳವಡು. -ಪಡು. to be closely joined [ಅಳವಟ್ಟ ಸಾರಥನಮಂ ಮೂವಿಟ್ಟಗಂ ಪೊಣ್ದು Pb. 6, 30; ಗುರುವಪ್ಪುದರಿದು ಶಿಷ್ಯನಪ್ಪುದರಿದು ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಸಪ್ಪನ್ಧವಾರಿಗೆಯೂ ಅಳವಡದಾಗಿ Cv. 50; Bv. 667]. (Ch. v. 59). ಅಳವಟ್ಟುದು (ಅನುಕೆಗ Ct. II, 84). 2, to be joined to, (to be contained in); to be tied (Bp. 44, 32; 61, 26; Rśv. 5, 25 va.). 3, to be fit or proper; to agree (see Ch. s. ದುರದೃಷ್ಟ; Bp. 20, 8; 38, 15. 34; 39, 19; 40, 50). 4, to be or become ready; to be established; to be at hand (Śmd. 74. 230; Abh. P. 15, 46; Bp. 8, 56; 35, 25; 60, 45; Rśv. 10, 31 va.; J. 3, 9). 5, to be nice, to have or get a beautiful form (Bp. 34, 22; Grj. 3, 34; 4, 71). 6, to come within the limits of (J. 6, 3; Kk. 95). 7, to come about (as ವಿಲಾಸಂ, Rśv. 6, 11 va.). 8, to be obtained, to be got (Bp. 45, 43; 61, 72). 9, to be observed, as a rule (4, 43). 10, to be possible (29, 14; 35, 49; 40, 20. 23; 53, 12). 11, to be thought of; to be known (ಮನನವಾಗು G.; ತಿಳಿ S. Mhr.). *cf.* Te. ಅಲವಡು, to be accustomed, be practised in; to be mastered (= ಅಭ್ಯಾಸ). — ಅಳವರಿ. -ಪರಿ. to go beyond the proper or common boundaries, to be excessive. ಅಳವರಿದು ಬೇವುದು (ಪೊಂಗು Ct. I, 73). 2, to be very great (Bp. 51, 46). — ಅಳವಱು. -ಪಱು. to break power (Cpr. 10, 94 va.). — ಅಳವಳಿಕೆ. -ಪಳಿಕೆ. = ಅಳವಡಿಕೆ. (J. 22, 47, o. r. ಅಳವಡಿಕೆ). — ಅಳವಳಿಸು. -ಪಳಿಸು. = ಅಳವಡಿಸು. (J. 7, 17). — ಅಳವಟು. -ಅಟು. to fall off in respect to vigor, etc., to lose strength, to become depressed or despondent, to faint. see Abh. P. 7, 116 va.; 9, 145; Rśv. 13, 104 va. J. 2, 16; 5, 43; 7, 49; 8, 33; 14, 19; 16, 39; 19, 10; 20, 25; Rām. 5, 8, 82; Bh. 8, 23, 12. — ಅಳವಟುಸು. -ಅಟುಸು. to cause to fall off in vigor, etc. (J. 22, 25). — ಅಳವಾಱು. -ಆಱು. strength to be dried up or go out (Cpr. 8, 78; Śsv. 1, 44). — ಅಳವೇಱು. -ಏಱು. the true proportion to rise; to rise or grow in its true proportion (Bp. 38, 39).

ಅಳ aḷa. 2. = ಅಳೆ 4, etc. [@ this does not seem to have any independent occurrence or meaning, appearing only in ಅಳವೇರಿ = a moat]. (*cf.* the M. s. ಅರಳೆ 3). — ಅಳವೇರಿ. = ಅಳವೇರಿ. (My.).

ಅಳಕ aḷaka. = ಅಳ್ಳಕ. neither thick nor thin, as applied to fluids (S. Mhr.; Te. ಅನುಕ; T. ಅಳಗ, water; M. ಅಯಿ, ಅಚ಼, to slacken; to be watery, be diluted). ಅಳಕಮ್ ಅಹ ಮೊಸರು ದ್ರಪ್ಸ್ಯಮ್ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ನೀರುಮೊಸರು (Nr.).

ಅಳಕ aḷaka. 1. Tbh. of ಅಲೇಖ-[ಬರೆಹಕಾಱರ ಕೈಗಳ ಕೇಡು ಸುಣ್ಣನ ಪ್ಪಳಕದ ಕೇಡು ಕೊಱಚಿಸೊಡಕ್ಷರದ ಕೇಡೆನೆ Pb. 1, 12]. (Śmd. 360; Kk. 85; Ct. II, 42; My.).

ಅಳಕ aḷaka. 2. = ಅಲಕ, ಅಳಕೆ. (My.; ಉಂಗುರಗೂದಲು G.).

ಅಳಕಿಸು. aḷakisu. = ಅಳಿಕಿಸು 2, etc. to frighten (My.).

ಅಳಕು aḷaku. 1. = ಅಳ್ಕು 1, etc. to fear (My.).

ಅಳಕು aḷaku. 2. = ಅಳ್ಕು 2, etc. fear (My.).

ಅಳಕು aḷaku. 3. = ಅಳುಕು 3. to prick, to throb, as a thorn in the flesh (C.).

ಅಳಕು aḷaku. 4. = ಅಳುಕು 4. the pricking of a thorn; the state of being pricked, as with a thorn, that of being distressed or annoyed (used *e. g.* of servitude, C.).

ಅಳಕು aḷaku. 5. = ಅಲಕು, etc. to move about (v. i.), etc. — ಅಳಕ್ಯಾಡು. -ಆಡು. to shake, as water carried on the head (C.); to be shaky, as a tooth (C.); to bubble, as liquors when boiling (C.).

ಅಳಕೆ aḷake. = ಅಳಕ 2, etc. (My.; G.).

***ಅಳಂಕು aḷanku.** = ಅಳಕು 5. ಬರೆದುದು ಬರ್ಚಿಸಿತ್ತಮುರ್ದುದಳ್ಳು ದಳಂಕಿದುದುರ್ಚಿ ಪೊಕ್ಕು ಬೇರ್ವರಿದುದು Ap. 3, 43.

ಅಳಂಕೆ aḷanke. = ಅಪ್ಪೆ (?). — ಅಳಂಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to embrace? (Cpr. 7, 37). [relief? ಧಾತ್ರಂಗಮುಳಂಕೆಗೊಣ್ದು ಪಿರಿದುಂ ಚಿನ್ತಾನ್ತರಂ ಪೋಯ್ತು. Ap. 4, 18].

ಅಳಗ aḷaga. (Tbh. of ಅಲಕ?). N. of a kind of horse (Bp. 39, 40).

ಅಳಗೆ aḷage. = ಅಳಿಗೆ, q. v. (My.).

ಅಳಂಗಿ aḷangi. (Tbh. of ಅರಟು or ಅರಲು). — ಅಳಂಗಿಮರ. a tree, Calosanthes indica Blum. (St. & Pl.; or Oroxylum indicum Vent.).

ಅಳತ aḷata. = ಅಳೆತ. the act of having measured or of measuring (C).

ಅಳತೆ aḷate. measure, scale; extent; measurement (ಪ್ರಮಾಣ Nr.; Si. 420; ವ್ಯಾಮ, ಪ್ರಮಾಣ Nn. 129; ಪೌರುಷ Hla.; Nn. 166; C.). [ಅಳತೆಗೆ ತೂಕಕ್ಕೆ ಣಿಕೆಗೆಯೊಳಗಾದುವು ಸಕಳವಸ್ತುಗಳ್ Ap. 10, 53]. ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಪೌರುಷಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Mr. 474). ಅಳತೆಯ ಬಳ್ಳ (ಪ್ರಸ್ಥ 472). ಅಂಗುಲಿಗಳ ಒನ್ದೊನ್ದಱ ಅಡ್ಡಗಲದ ಪ್ರಮಾಣು ಎಣ್ಟು ಜವೆಯು ಅಳತೆ ಅಕ್ಕುಂ (324). ಅಳತೆಗೆ ಸಾಧನಂಗಳು ಮಾನಾರ್ಥಕಂಗಳು; ಪಲಕಪ್ರಾದಿಗಳಿನ್ದೆ ಅಳೆವ ಅಳತೆ (ಪೌತವ); ಧಾನ್ಯದ ರಾಶಿಯನ್ ಅಳತೆ ಮಾಡುಹಂ (ಉತ್ಕಾರ, etc.); ನೂಱು ಮಾರ ಅಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಧಣ್ವಾಪಥ, etc. Nr.). ಹನ್ನೆರಡು ಗಾವುದದ ಅಳತೆಯ ಸಮುನ್ನತಿಯ ಕಲ್ಯಾಣಪುರಂ (Bp. 5, 13). ಅಳತೆಗೆ ಅಳವಡದು ಎಪ್ಪ ಪೆಪ್ಪಿಂ ...ಕಡಲ್ ಕಣ್ಗೆ ಎಸೆದುದು (J. 6, 3). ಹಗ್ಗದಿನ್ದ ಅಟವನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡಲಾಗಿ (B. 4, 101). see ಅಡ್ಡಳತೆ, ಕಾಣ್ಬಳತೆ, ಕೂಗಳತೆ, ಸುತ್ತಳತೆ, ಹರದಾರಿಯಳತೆ; J. 20, 42. 44; 21, 31. — ಅಳತೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. the proper measure to be violated or transgressed. ಅಳತೆಗೆಟ್ಟು ಭೋಜನ ಮಾಡಿ (B. 4, 122). ಅಳತೆಗೆಟ್ಟು ಎಷ್ಟಿಗೂ ಸರಾಯ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (5, 230).

ಅಳಬು aḷabu. = ಅಳವು 2. — ಅಳಬಳವು. -ಅಳವು. rep. weighing in the mind, consideration, intention, desire (Rām. 6, 50, 14).

ಅಳಮ್ಬೆ aḷambe. = ಅಣಬೆ, etc. (My.; Tu. ಅಳಂಬು; Mhr.)

***ಅಳರ್ aḷar.** = ಅಲರ್ 1. ಅಳರದೊಡನಿರ್ದು ಬಡವಾನಳನೆನ್ದುಂ ಪೆರ್ಚಲೀಯದನ್ದಮ್ಬುಧಿಯಂ Kr. 3, 150.

ಅಳಱ್ aḷaṟ. 1. -ಅು. = ಅಂಜು 1. to fear (ಭಯ Śmd. Dh.; ಭಯ, ಪೆಳಱ್ Śm. 40; *cf.* ಅರಳ್ 3, ಅಡಲು 1). ಅಳರ್ದಂ (Śmd. 55). — ಅಳಱಿಪೊಯ್. -ಪೊಯ್. to beat so that fear is produced (Abh. P. 11, 69; Cpr. 6, 84; Śśv. 3, 39).

ಅಳಱ್ aḷaṟ. 2. -ಅು. = ಅಂಜು 2. fear (ಭಯ Ct. 1, 7; I, 94, o.r. ಎಳಱ್; ಪೆಳಱ್, ಅದಿರ್ಪು, ಭಯ Kk. 42); anxiety of mind, anguish (ಮನೋವ್ಯಥೆ My.).

***ಅಳಱ್ aḷaṟ.** 3. to get destroyed. ಗಾಳಿಯನೆಡೆಗಲಿಸಿದುದು ವಿನೀಳ ಘನಾಘನಮನಳಱೆ ಪಱಿದುದು Ap. 4, 85; ಸಕಲಭುವನಮೊ ನ್ದೊನ್ದಱೊಳ್ ಕೇಣಿಕೊಣ್ಡು ಚ್ಚಳಿಸಲ್ ಸೂಸಲ್ ಪಳಂಚಲ್ ಸಿಡಿಮೊಡೆ ದಳಱಲ್ Pb. 10, 65.

ಅಳಱಿಸು aḷaṟisu. to frighten (Abh. P. 7, 44).

ಅಳರ್ಪು aḷarpu. fear (ಅಂಜಿಕೆ G.); anxiety of mind, anguish (My.).

ಅಳಲಿ aḷali. = ಅರಳಿ 1, etc. Ficus religiosa. — ಅಳಲಿಯ ಮರ. (ಬೋಧಿದ್ರುಮ, ಚಲದಲ, ಅಶ್ವತ್ಥ, etc. Si. 125).

***ಅಳಲು aḷalu.** = ಅಟಿಲ್ 2. ಅಂಗತವಿಲ್ಲದ ಸಂಗವು ಅಳಲಿಲ್ಲದ ಹುಯ್ಯ ಲತ್ತೆ Bv. 455.

ಅಳಲೆ aḷale. 1. = ಅಣಿಲೆ, etc. Terminalia chebula (My.). — ಅಳಲೆಕಾಯಿಪಣ್ಡಿತ. a native doctor who knows only one or two common remedies for all diseases and who therefore for whatever disease prescribes ಅಳಲೆಕಾಯಿ. (Mr. & Rice); a quack doctor (Mr. H. Haigh). — ಅಳಲೆಕಾಯಿಮರ. (St. & Pl.). — ಅಳ ಲೆಯ ಕಾಯಗಿಡ. (ಅಭಯೆ, ಅಮೃತ, ಅವ್ಯಥೆ, ಕಲಿದ್ರುಮ; ಪಥ್ಯೆ G.). — ಅಳಲೆಯ ಕಾಯಿ. (Si. 135. 336; ಕರ್ಷಫಲ G.). — ಅಳಲೆಯ ಗಿಡ. (ಅಭಯೆ, ಅವ್ಯಥೆ, etc. Si. 135).

ಅಳಲೆ aḷale. 2. = ಅಣಲ್ 2, etc. a squirrel, Sciurus palmarum L. (S. Mhr.). see ಕೇಸಳಲೆ, ಮರ–.

ಅಳವಡಿಕೆ aḷavaḍike. = ಅಳವಡಿಸು, ಅಳವಡು, ಅಳವರಿ, ಅಳವ ಳಿಸು, ಅಳವಟು. ಅಳವಟಿಸು, ಅಳವೇಱು. see s. ಅಳ 2.

ಅಳವಳ aḷavaḷa. turning and twisting (Rām. 5, 8, 55; Mhr. ಅಳಾ ಪಿಳಾ).

***ಅಳವಳಲ್ aḷavaḷal.** extreme grief, pang. ಹೃದಯಮನ ಳವಳಲಿನ್ದಱೆ ವಿದಾರಿಸುವುದಿನ್ತು Kr. 3, 101.

ಅಳವಿ aḷavi. = ಅಳ 1, etc. nearness, etc. (Bh. 3, 13, 26; J. 7, 47; 13, 32; 20, 26; 22, 7). 2, fitness, etc. 3, possibility, etc. (Bp. 29, 28; 56, 49; 58, 37; Grj. 4, 9). 4. strength, etc. [ಆವರಿಸಿದ ಕುಲದ ಬಲದ ಚಲದಳವಿಗಳೊಳ್ Pb. 1, 87; 6, 52]; (Bp. 11, 6; J. 8, 31; 12, 40). 5, meeting in battle, combat (J. 4, 45; 12, 37. 43; 16, 9); assault; wrestling (Rām. 5, 8, 36; Bh. 1, 7, 41). 6, confidence, trust (*cf.* ಅಡೆ 6). [7, a limit. ಅಳವಿಯಱಿದುಣ್ಬುಪಾಯಮಂ Ap. 6, 77 va. 8, measure. ಸೂಱು ಯೋಜನದಳವಿಯ Pb. 5, 96 va.]. — ಅಳವಿಗರಿ. = ಅಳವಿಗಟು. (Rśv. 5, 55 va.). — ಅಳವಿಗಟು. -ಕಟು. to go beyond the proper bounds [ನಿನ್ನಯಶೋರಾಶಿಯುನಿನ್ದು ದ್ಯುತಿಯ ನಿಕಾಶಮನೊಳಕೊಳ್ಳು ಮಳ ವಿಗಱಿದಿರ್ದುದುಮಂ Kr. 3, 95]; (Abh. P. 7, 115 va.; Rśv. 5, 50 va. & 55 va.; 6, 44 va.). — ಅಳವಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. to put confidence (Bh. 2. 13, 48). 2, to offer battle, to fight (Bh. 8, 23, 44; 8, 26, 18; J. 7, 48; 13, 5). ಅಳವಿದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. to go beyond the proper bounds, to grow excessive. (Cpr. 5, 19 va.).

ಅಳವಿಗ aḷaviga. a friend (R.).

ಅಳವು aḷavu. 1. = ಅಳ 1, etc. [ಈ ಮಾಯೆಯ ಕಳೆವೊಡೆಯೆನ್ನಳ ವಲ್ಲ Bv. 15; Cv. 1281]. ಅವು ತಮ್ಮ ಅಳವಿನೊಳಗೆ ಬನ್ದ ಕೂಡಲೆ ಹಾಱಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಗಪ್ಪನೆ ಹಿಡಿಯುವವು (B. 3, 31; see 5, 31. 242; C. Bp. 47, 24; J. 4, 41; 6, 41; Rām. 3, 8, 42; My.). — ಅಳವುಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಅಳ ವಟು. (Rśv. 1, 135 va.).

ಅಳವು aḷavu. 2. = ಅಳಬು. measure [ಅನ್ತು ಸೊಗಯಿಸುವ ರೂಪಿನೊಳ್ ಪೊನ್ನಬಣ್ಣದನ್ತಪ್ಪ ತನ್ನ ಮೆಯ್ಯ ಬಣ್ಣಮಳವಲ್ಲದೊಪ್ಪೆ Pb. 2, 37 va.; Ap. 15, 11]. (Grj. 4, 36; My.; ಅಳತೆ G.; T., M.; Te. ಲಾವು). ಮಾಡಿದ ಕೊಳೆಗೆ ಅಳವಿಲ್ಲ (B. 4, 10). — ಅಳವುಗೋಲು. -ಕೋಲು. a measuring rod (My.).

ಅಳವೆ aḷave. a lease or agreement given to the ryot in writing (My., obsolete).

ಅಳಸು aḷasu. 1. sound in coitus (ಸುರತಧ್ವನಿ Śmd. II; Ct. I, 54; Kk. 85, o. r. ಎಳಸು, ಸುರತರವ Śm. 76, o. r. ವಳಸು; T. ಅಲ್ಲೈಪ್ಪು, to chatter, prattle; M. ಅಳಚುಕ, ~~bellowing~~, shriek).

ಅಳಸು aḷasu. 2. = ಅಳೆಯಿಸು, ಅಳಿಸು. to cause to be measured or to measure (C).

***ಅಳಿ aḷi.** = ಅಟು 2. ruin, destruction. — ಅಳಿಮನ. a mean mind. ಅಳಿಮನದವಂಗೆ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ಭಕ್ತಿ ಎನ್ತಹುದೊ! Bv. 92. — ಅಳಿಯಾಸೆ. -ಆಸೆ. a mean desire. ಎಲೆ ಎಲೆ ಮಾನವಾ ಅಳಿಯಾಸೆ ಬೇಡವೊ Bv. 165.

ಅಳಿ aḷi. = ಅಲಿ. [ತೊಳಪೆಳವೆಱೆಯುಂ ಮೊರೆವಳಿಕುಳಂಗಳುಂ ಮೆಲ್ಲನೆಸೆವ ಮಳಯಾನಿಳನುಂ Kr. 2, 71; Ap. 1, 57]. (ಭ್ರಮರ Śmd. Dh. No. 893; ತುಮ್ಬಿ Śmd. I; Nn. 107; ಅಱಿಡಿ Śm. 27; ಗುಂಗೀ ಹುಳ G.). — ಅಳಿವಣ್ಡು. -ಬಣ್ಡು. bee's honey (Rśv. 9, 60). — ಅಳಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. the colour of the black humble bee, a black colour (Sp. in w. v. 1105). — ಅಳಿವೆದೆ. -ಪೆದೆ. a bowstring of bees (Rśv. 5, 19 va.).

***ಅಳಿಕ aḷika.** = ಅಲಿಕ (Sk.). ಅನ್ತು ಘಣಿಕಾನ್ತೆಗಮಳಿಕಾನ್ತಾಳಿಕ ಫಳಕ ತಿಳಕ ಹರನೆನಿಪರಿಗಂಗಂ (Pb. 4, 18).

ಅಳಿಕಿಸು aḷikisu. 1. to oppose; to impede; to harass (ತಳ್ಪೊಯ್, ಅಳಿಸು, ಅಣ್ಡಳೆ, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.; *cf.* ಅಡ 6).

ಅಳಿಕಿಸು aḷikisu. 2. = ಅಳಕಿಸು, ಅಳುಕಿಸು. to frighten (My.).

ಅಳಿಕು aḷiku. = ಅಳ್ಕು 1, etc. to fear (ಅಗಿ, ಭಯಗೊಳ್ Śs.; Bp. 30, 26).

ಅಳಿಗ aḷiga. (= ಅಳಿಯ ?). see ಕಮ್ಬಳಿಯಳಿಗ.

ಅಳಿಗೆ aḷige. = ಅಳಗೆ. a capacious earthen vessel to hold water or grain (My.). ಅಮ್ಬಲೀ ಕುಡಿವವ ಅಳಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದಾನೇ? — ಅಟುವ ಕನ್ದನಿಗೆ ಅಳಿಗೇ ಅಮ್ಬಲಿ (Prvs).

ಅಳಿಗೆ aḷige. = Tbh. of ಆವಲಿಕೆ (Śmd. 383).

***ಅಳಿಪಾಯಿಲ aḷipāyila.** = ಅಳಿಪು 2. ಅಳರಸೆಮ್ಬುದೊನ್ದು ದನು ಗಮಳಿಪಾಯಿಲಂ ಮುಱುಕಮಾಮುಯಮುಪ್ಪ ಮೃತ್ಯುವೆಪ್ಪಿನಲ್ಲಿಗೆ ಪೊಱಗು Ap. 5, 30.

ಅಳಿಪು aḷipu. 1. = ಅಳುಪು 1. to be addicted to; to hanker after, to long for (*cf.* ಅಣ್ಪು 2, ಅಟುಗು 2; T. ಅಳಿ,

compassion, grace; Tu. ಅರಬು, desire). ಅಳಿಪುವನು (ಲೋಲುಭ ಲೋಲುಪ, ಲೋಲ, ಲಾಲಸ, ಲಮ್ಪಟ Hlā.). ಪರವಧುವಿಂಗೆ ಅಳುಪಿದವಂ (Jmt. 22).

ಅಳಿಪು aḷipu. 2. = ಅಳುಪು 2. hankering after, desire, addiction, attachment, love [ಆ ಪರಿತಾಪಮುಮುಳಿಪನಳಿಪುಮಾವಲ್ಲಭನೊಳ್ ನೆರೆದಿರ್ಪ ಬಗೆಯಂ Kr. 3, 202; Pb. 4, 55; Ap. 2, 46]. see Abh. P. 3, 77; Śsv. 3, 36; Abh. P. 6, 6. ಇನ್ದ್ರಿಯವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಳಿಪಿಲ್ಲದವನಂ ಶಾನ್ತನ್ ಎಮ್ಬುದು, ಮತ್ತಂ ಶ್ರಾನ್ತನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಅಳಿಪಿನ್ದಂ (Śmd. 132).

ಅಳಿಯ aḷiya. (Śmd. 40). (a man who is longed for? or one who joins a family?): a daughter's husband, a son-in-law [ಬನ್ದವರ್ ಪಾಣ್ಡವರಪ್ಪುದುಮಂ ತನ್ನಳಿಯಂ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನನಪ್ಪುದುಮಂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಱಿದು Pb. 3, 73 va.]. (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಜಾಮಾತೃ Nn. 124; ಸ್ವಸ್ರೀಯ Mr. 489; ಹಬ್ಬಿಗ Ct. I, 26; C.; Si. 266; Te. ಅಲ್ಲುಡು, ಅಲ್ಲುನಾಡು; Tu.; M. ಅಳಿಯ, a brother-in-law). ಎಮ್ಮಳಿಯಂ (Śmd. 161). ಮಗಳನ್ ಇತ್ತ ಅಳಿಯ ಮಯಿದುನರೊಳ್ ಸ್ವಸ್ರೀಯ (Mr. 489; see No. 2). ಅಳಿಯನ ಗೆಳೆಯ (ಜನ್ಯ G.). see Bp. 42, 6; 44, 52; Rām. 26, 16; ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟಳಿಯ, ಇಂಗಡಲಳಿಯ, ಚಳಿವಟ್ಟಳಿಯ, ಮನೆಯಳಿಯ, ಸೋದರಳಿಯ. — ಅಳಿಯನ ಕುರುಡು ಬೆಳಗಾದರೆ ಕಣ್ದೀತು. — ಅಳಿಯನ ಮೋಱೆ ಬೆಳಗಾತ ಕಾಣಬಹುದು. — ಅಳಿಯನ ಕೂಡ ಗೆಳೆಯ. — ಅಳಿಯ ಮುನಿದರೆ ಮಗಳ ಕರಕೊಣ್ಡು ಹೋದಾನು (Prvs.). 2, = ಸೋದರಳಿಯ. (My.). [ಹರಿನಿಜಯೋಗದಿನ್ದಱಿದು ತನ್ನಳಿಯಂ ಲಯಮಾದುದಂ Pb. 11, 110; Ap. 3, 55]. — ಅಳಿಯನ ಗಿಡ. an undershrub, Sida carpinifolia Lin. (Z.). — ಅಳಿಯನ ಮಾವನ ಗಿಡ. = ಅಳಿಯನ ಗಿಡ. (Z.). — ಅಳಿಯಸನ್ತಾನ, ಅಳಿಯಕಟ್ಟು. the law of inheritance in the female line, according to which the family property descends not from a man to his son, but to his sister and her children (Tu.).

ಅಳಿಯತನ aḷiyatana. the state of being an ಅಳಿಯ (C.). see ಮನೆ—.

ಅಳಿಱ್ aḷiṟ. (Śmd. 40, o. r. ಒಳಿಱ್). ಅಳಿಗರ್ಗಳ್ (53).

ಅಳಿಲ್ aḷil. 1. -ಲು. = ಅಣಿಲ್, etc. ಅಳಿನ್ದಕೆ. a squirrel (ತರುಕುಟ, ತ್ರಿವಳಿ Mr. 165, o. rs. ತ್ರಿವಣಿ, ಅಣಿಲ್; My.). ಅಳಿಲು ಏಱಿದರೆ ಅರಳೀ ಮರ ಅಲ್ಲಾಡೀತೋ? (Prv.). ಅಳಿಲುಭಕ್ತಿ ಮಳಲ ಸೇವೆ (Prv. based on a legend).

ಅಳಿಲ್ aḷil. 2. the state of being slack or loose (J. 10, 50; cf. M. s. ಅಳಕ).

ಅಳಿಲೆ aḷile. (Śmd. 40). = ಅಣಿಲೆ, q. v. (My.).

ಅಳಿಸು aḷisu. = ಅಳಿಕಿಸು 1. (Śs.).

-ಅಳು aḷu. 1. = -ಅಳ್ 3. (C.). ಅಡಸುವಳು (Bp. 24, 2). ಮಾಡಿದಳು (24, 26). ಹೋದಹಳು (50, 12). ಸೌಖ್ಯವನ್ ಈವುತಿರ್ದಳು ಮಾಯೆ ಮೋಹಿನಿಗೆ (Prll. 3, 29). ಬಾಲಲೀಲೆಯ ಸೊಮ್ಮ ಸೂಱೆಯ ಕೊಡುತಲಿರ್ದಳು (3, 30).

-ಅಳು aḷu. 2. = -ಅಳ್ 4. (C.), *e. g.* ಅಗಡಳು, ಅವಳು, ಇವಳು.

ಅಳುಕಿಸು aḷukisu. = ಅಳಿಕಿಸು 2, etc. to frighten (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 1. = ಅಳ್ಕು 1, etc., (ಒಳ್ಕು). to fear, to be afraid of (My.; T. **ಅಳುಕ್ಕು**, to be frightened; to terrify; M. **ಅಳುಕ್ಕು**, to start; to shrink). [ಒನ್ದಕ್ಕಂಜುವೆ ಒನ್ದಕ್ಕಳುಕುವೆ Bv. 446]. see Bp. 16, 16; 17, 11. 15; 18, 51; 21, 15; 26, 30; 27, 30; 28, 54; 37, 39; 38, 30; 40 sum.; 44, 22. 51; 52, 15; 55, 10. 48; 58, 62; Bh. 1, 8, 28. 40; 1, 10, 31; 7, 6, 60; J. 6, 32; 11, 33; 28, 33; Rām. 5, 8, 36. 41; Prv. s. ನರಕ. ಕುದುರೆ ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಅಳುಕುತ್ತವೆ (B. 3, 53).

ಅಳುಕು aḷuku. 2. = ಅಳ್ಕು 2, etc. fear (My.; Te. ಅಲುಕು, ಅಳ್ಕು; T. ಅಳುಕ್ಕು; M. ಅಳುಕ್ಕ).

ಅಳುಕು aḷuku. 3. = ಅಳಕು 3. (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 4. = ಅಳಕು 4. (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 5. = ಅಳಕು 5. (My.; see ಮೆಯ್ಯಳುಕು).

ಅಳುಂಕು aḷuṅku. = ಅಳುಕು 5. ನಿಮಿರ್ದುವು, ಪೊಳೆದುವು, ಅಳುಂಕಿದುವು, ಅಮರ್ದುವು, ಚುಮ್ಬಿಸಿದುವು, ಅರ್ಪಿದುವು, ಸಮ್ಭ್ರಮದಿಂ ಸಮುದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಿಲ್ಕಿದುವು, ಎಮೆಯಿಕ್ಕಲ್ ಮಱೆದುವು ಅವಳ ಧವಳಕಟಾಕ್ಷಂ (Śmd. 264).

ಅಳುಪು aḷupu. 1. = ಅಳಿಪು 1. to be addicted to, etc. [ಅಡಿ ಅಳುಪದಿರಾ, ಲೇಸಮಾಡಿ ಮಱುಗದಿರಾ Bv. 278; ಪರಧನ ಪರಸತಿಗಳು ಪದಿಪ್ಪುದೆ ಶೀಲ Cv. 588]; (Rām. 3, 8, 21; Abhā. 2, 39; Bp. 28, 41; 40, 70; 42, 25; Rsv. 8, 117). ಅಳುಪುವಂ (ಲೋಲುಪ, ಲಮ್ಪಟ, ಲೋಲ, etc, Mr. 232).

ಅಳುಪು aḷupu. 2. = ಅಳಿಪು 2. (Ch. v. 20).

ಅಳುಮ್ಬ aḷumba. excess; greatness; excellence; further, etc. (ಪಿರಿದುಂ, ನಾಡೆ, ಕರಂ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥಂ Ct. II, 25; ಅಱಿಯರ, ಪೆಮ್ಪು, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಅಗುನ್ದಲೆ, ಕರಂ, ನೆಱೆ, ನೂಳದು, ಪೊಮ್ಪುಱು, ಪೆಮ್ಪು, ಮಿಗೆ, ಅಣಿಯರಂ, etc., ಅಧಿಕ Śm. 58; T. ಅಳುವ, extension; greatness; expanding; *cf.* ಅಡವು 1). [ಮುಳಿಸುಂ ನೋವುಂ ಕಲುಷಮುಮುಳುಮ್ಬಮೆನೆ ತನಗರಾತಿ ಕಾಳಾನಳನೊಳ್ Pb. 2, 58; Ap. 7, 100]. ಅನ್ದಮ್ಬೆತ್ತ ಬನ್ದುಗೆಯ ಎಸಳಿಂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಪತ್ತಿಸಿದ ಚಿತ್ರಪತ್ರಂಗಳ ಅಳುಮ್ಬಮ್ ಅದ ಪೊಮ್ಬಾಱಿಯ ಕಮ್ಬಂಗಳ್ (Cpr. 7, 92 va.). ಅನ್ದು ಎಣಿಕೆಗೆ ಅಳುಮ್ಬಮ್ ಆಗಿ ವಿಭವಂ ಮಿಗೆ (Rśv. 13, 72). see Abh. P. 11, 88 va.; 12, 95; V. 23, 5.

ಅಳುರ್ aḷur. to enclose, to cover, to overspread; to prevail (ಆವರಣ Śmd. Dh.); to fall upon. [ಆ ಸುನ್ದರ ನನ್ದನಕ್ಕಳುರೆ ಮುಂ ತನ್ನರ್ಚಿಗಳ್ Pb. 5, 86; Ap. 2, 59]. ದೆಸೆಗಳನ್ ಅಳುರ್ದು (Śmd. 28). ಚುರ್ಚಿದ ಪೋಲ್ ಬಿಸಿಲ್ ಅಳುರೆ ಕಿಮುಱ್ಚಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದಂ (38). ಒರ್ಬನೆ ಮತ್ಸ್ಯನನ್ತೆ ಅಳುರೆ ತಾಗಿದನ್ ಆಜಿಯೊಳ್ (250. 261 Mdb. MS.). ಬೆಳ್ಪೆಳಗಿನ ಬಾಱ್ಪೆಳೆಯಂ ತಳ್ವದೆ ಬಾಮ್ಪೊಲದೊಳ್ ಅರುಣಕರಶಿಖಿಸೆಕೆ ಪಾಱೀಱ್ಪಿನಮ್ ಅಳುರ್ದು ಉಱೆ (o. r. ಇರೆ) ಚಿನ್ತೆಯನ್ ಅಳ್ಪನ್ತೆ ಪೋಲ್ ಓಷಧೀಶ್ವರಂ ಕಳೆಗೆಟ್ಟಂ (Rśv. 12, 13). ಅಳವಿಗಱಿದು ಅಳುರ್ವ ಘನನಿದಾಘಕಾಲದೊಳ್ (5, 50 va.). (ಹನುಮನ್ತಂ) ಬಲಮುನ್ ಅಳುರೆ ತಾಗುವುದು (Abh. P. 13, 119 va; see also 11, 149. 151). ಅಳುರ್ವ (Grj. 6, 9). ಅಳುರ್ದಡೆ (9, 20).

ಅಳುರ್ಕೆ aḷurke. the act or state of enclosing, encompassing, covering, etc. [ಅದಟನಳುರ್ಕೆಯುಂ ಬಲದಳುರ್ಕೆಯುಮುಂ ಗಡೆಗೊಣ್ಡು Pb. 11, 50; Ap. 5, 43]; (Cpr. 10, 92; Abh. P. 7, 58). (ಆವರಿಸಿದುದು, ದಳ್ಳಿಸಿತು Śm 60; Kk. 53; Abh. P. 10, 214). — ಅಳುರ್ಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಅಳುರ್. to enclose, etc. (Rśv. 6, 11 va.; 8, 50; 13, 70 va.; 13, 77 va.). — ಅಳುರ್ಕೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಅಳುರ್ಕೆಗೊಳ್. (Rśv. 13, 85).

ಅಳುಲೆ aḷule. = ಅಣಿಲೆ. (My.).

ಅಳೆ aḷe. 1. to measure (ಪರಿಮಾಣ Śmd. Dh.; ಪ್ರಾಮಾಣ Śm. 111; ಪ್ರಮಾಣಿಸು Śmd. 45 Cm.; C.; T., M.; Tu. ಅಳೆಪು). P. ps. ಅಳ, ಅಳದು, ಅಳೆದು. ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯಿನ್ದ ಅಳದ ಮೊಟಿಸು ಅರತ್ತಿ

ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಗೂಡಿ ಅಳೆವಲ್ಲಿ ವಿತಸ್ತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಅಳೆವ ಮೊಟಿದಲ್ಲಿ ಸರತ್ನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅಳವ ಮೊಟ (ಪ್ರಮಾಣಿಕ Mr. 323). ಕೆಯ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ದು ಅಳೆಯೆ ರತ್ನಿ ಅಕ್ಕು (323). see Bp. 14, 5; 42, 5; 53, 12. 16. 73. [ಸಮಚತುರಸ್ರಮಾಗೆ ನೆಲನನಳೆದು ಕಲ್ಲುಂ ಪುಲ್ಲುಮಂ ಸೋದಿಸಿ Pb. 2, 65 va.; —ಅಳೆವರ್. those who measure out. ಗರ್ಭದ ಕೂಸಿನ ಬಳೆದಳವಿಯ ಳವನಳೆವರುಮೊಳರೇ Pb. 1, 126]. — ಅಳದು ಹಾಕು. to ponder. ಮನದೊಳಗೆ ಅಳದು ಹಾಕುತ್ತಾ ಕುಳಿತನು (B. 3, 50).

ಅಳೆ aḷe. 2. measure. see ಕಟ್ಟಳೆ No. 1. s. ಕಟ್ಟು 1, ಕುತ್ತಳೆ.

ಅಳೆ aḷe. 3. buttermilk (ತಕ್ರ, Śmd. Dh.; Mr. 182; Śs.; ತಕ್ರ, ಅರಿಷ್ಟ, ಉದಶ್ವಿತ್ತು, ದಣ್ಡಾಹತ, etc. Hlā.: ಕಲಿಲ್ Śm. 107; ಮಜ್ಜಿಗೆ 111; My.; T.; Tu.). [ಮಱುಗುವ ಪಾಲ್ಗಳೆಯ ಪನಿಗಳಂ ಬೆರಸಿದವೋಲ್ Kr. 1, 58; Vr. 68, 26]. ಅಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಸ Hlā.). ಈಚಲ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂತು, ಅಳೆ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಅಳೆಯ ಆಸೆ ಹೆಪ್ಪಿಂಗೆ, ಮಟಿಯಾಸೆ ಸಕಳರಿಗೆ, ಬಲೆಯಾಸೆ ಮೀನ ಹಿಡಿವವಗೆ, ಹಾದರಕೆ ಸುಱಿದಾಟದ ಆಸೆ (Sp.). see ಕಟ್ಟಳೆ 2, s. ಕಟ್ಟು 1; ಕೆಯ್ಯಳೆ s. ಕೆಯ್4; Bp. 10 sum.; 10, 6; 14, 25. — ಅಳೆಯುಮ್ಬ. -ಉಮ್ಬ. a buttermilk-eater: a Golla (Ct. I, 61).

ಅಳೆ aḷe. 4. = ಅಳ 2, ಅಳು 3, etc. — ಅಳೆವೇರಿ. = ಅಳವೇರಿ, ಅಳುವೇರಿ. (My.).

ಅಳೆತ aḷeta. = ಅಳತ. (My.).

***ಅಳೆಯಿಸು aḷeyisu.** = ಅಳಿಸು, ಅಳಸು 2. to cause to measure, etc. (My.).

ಅಳೆಸು aḷesu. = ಅಳಸು 2, etc. (My.).

ಅಳ್ಕನೆ aḷkane. suddenly (ಪಪ್ಪನೆ, ಆಕಸ್ಮಿಕ Śs.; *cf.* ಅಸ 4, ಅಡ4).

ಅಳ್ಕಱ್ aḷkaṟ. -ಱು. to fear (ಭಯ Śmd. Dh.).

***ಅಳ್ಕಿಮೆಳ್ಕು aḷkimeḷku.** to get destroyed. ತನ್ನ ಬಲಮೆಲ್ಲ ಮಳ್ಕಿಮೆಳ್ಕಿದನ್ತಾದುದು Pb. 5, 100 va.

ಅಳ್ಕು aḷku. 1. = ಅಳಕು 1, ಅಳಿಕು, ಅಳುಕು 1. to fear; to be afraid of (ಭಯ Śmd. Dh.; ಸೆಡೆ, ಸುಗಿ, ಬಳ್ಕು, ಅಗಿ, etc., ಭಯವನ್ ಅನ್ Śm. 40; Kk. 72; My.; Tu. ಅಲ್ಕು, ಅಳ್ಕು; *cf.* ಅಕ್ಕುಳಿಸು 2). [ತಡಕುಂ ಪಿಟ್ಟೆಯುಮೊತ್ತೆ ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳಂ ಬಳ್ಕುತ್ತುಮಳ್ಕುತ್ತು ಮೋರೆಡಿಗೊರ್ವೋರ್ವ ಕುಳುತ್ತು ಮೇಱುತಿರೆ ಕಣ್ಣು Pb. 3, 9; Ap. 2, 45]. see *e. g.* Śmd. s. ಬೆಳ್ಕಱ್; Rśv. 5, 116. 130; 6, 116; 13, 20, 22. 25. 65; J. 6, 28; Abh. P. 14, 10. 166; Grj. 3, 100. — ಅಳ್ಕಾಟ. -ಆಟ. fear (My.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 2. = ಅಳಕು 2, ಅಳುಕು 2. fear (ಭಯ Śmd. II; ಬೆಗಡು, o. r. ಬಿಗುರ್, ಭಯ Kk. 83; Te.; Tu. ಅಲ್ಕು). — ಅಳ್ಕಱು. -ಅಱು. fear to go away, or to abandon fear (Grj. 6, 85 va.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 3. = ಅಳಕು 5. — ಅಳ್ಕಾಡು = ಅಳಕ್ಕಾಡು. (My.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 4. to be without strength, to be impotent (ಅಶಕ್ತಿ Śmd. Dh.; *cf.* ಅಱ್ಕು 1?). [ನೀಮಿದಾವುದು ಪಡೆಮಾತನಿನ್ತು ನುಡಿದಿರ್ ಪುದುವಾಳ್ಕೆಯೊಳೆನ್ನ ಬಳ್ಕಿದಳ್ಕಿದ ಬಗೆಗಣ್ಡಿರೇ Pb. 11, 50].

ಅಳ್ಕೆ aḷke. (= ಅಳ್ಪು). an embrace (ತಱ್ಕೈ, ಅಪ್ಪುಗೆ, ಆಲಿಂಗನ Śs.; *cf.* ಅಕ್ಕು 2, ಅಳ 2). [ತನುಗೆ ಪೊಱ್ ತುಡುಗೆ ನವಲೇಪನಮೆ ಮಳಂ ಗೀತಮಳ್ಕೆ ನೃತ್ಯಂ ಬಗೆಯಲ್ಕೆ ನಗೆ ದಲುನ್ನತ್ತ ವಿಳಾಸನಂ Ap. 9, 55]. see ಕಟ್ಟಳ್ಕೆ s. ಕಟ್ಟು 1.

ಅಳ್ಟೆ aḷṭe. = ಅಟ್ಟೆ 4, No. 3, ಅಳ್ಳಟ್ಟೆ. juiceless remainder (My.).

ಅಳ್ನೆಲ aḷnela. a bog, a morass. see s. ಅಳ್ 2.

ಅಳ್ಪು aḷpu. = ಅಪ್ಪು 3, (ಅಳ್ಕೆ). an embrace. ತಱ್ಪಿನಲ್ ಅಳ್ಪಿಂಗೆ (Ct. II, 53).

ಅಳ್ಳಕ aḷḷaka. = ಅಳಕ. (C.). 2, the state of being loose, as that of a nail; that of being not tight, as that of a garment (C.).

ಅಳ್ಳಟ್ಟೆ aḷḷaṭṭe. = ಅಳ್ಟೆ, etc. (My.).

ಅಳ್ಳಾಟ aḷḷāṭa. swinging. fr. ಅಳ್ಳಾಡು. see s. ಅಳ್ಳು 1.

ಅಳ್ಳಿ aḷḷi. = ಅಣಿಲೆ, etc. — ಅಳ್ಳೀ ಕಾಯ ಗಿಡ. (My.; ಜೀತಕಿ G.). ಅಳ್ಳೀ ಕಾಯಿ. (B. 1, 22).

ಅಳ್ಳಿಱಿ aḷḷiṟi. see s. ಅಳ್ಳು 1.

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 1. = ಅಗಲ್, etc. (ನಳ್ಳು 1). — ಅಳ್ಳಾಟ. -ಆಟ. = ಅಲ್ಲಾಟ. moving, swinging, waving, etc. [ನೋಟದೊಳಳ್ಳಱಂ ಬಡೆದು ಮೆಲ್ನುಡಿಯೊಳ್ ಬಗೆವೊಕ್ಕು ಜಾಣೊಳಳ್ಳಾಟನುನೆಲ್ಲಮಂ ಕಿಡಿಸಿ Pb. 3, 82]. (ದೋಲೆ, ಪ್ರೇಂಖೆ, ಪ್ರೇಂಖೋಲನ Hlā.). — ಅಳ್ಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಅಲ್ಲಾಡಿಸು. to cause to swing, etc. ಅಳ್ಳಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆನ್ದೋಲಿತ, ಲೋಲಿತ, ತರಲಿತ Nr.). ಅಳ್ಳಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕದಲಿಸಲ್ ಪಟ್ಟನ್ತದು, ವೇಲ್ಲಿತ, ಪ್ರೇಂಖಿತ, etc. Si. 377). — ಅಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. = ಅಲ್ಲಾಡು. to move (v. i.), to swing, to shake, to tremble, etc. [ತಾನಳ್ಳಾಡೆಯುಂ ಬರ್ದೆಯರ ಮನವನಳ್ಳಾಡಿಸುವನ್ತಾದುದು Pb. 2, 39 va.; Ap. 13, 53]; (Abh. P. 9, 63; Rśv. 11, 115). ಅಳ್ಳಾಡುವುದು (ಪ್ರೇಂಖೋಲಿತ, ಪ್ರೇಂಖಿತ, ತರಲಿತ, ಲುಲಿತ Hlā.). ಅಳ್ಳಾಡುವದು (ಸ್ಫುರಣ, ಸ್ಫುರಣ Si. 389). ನೀರು ಅಳ್ಳಾಡಿ ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ (ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ, etc. 83). — ಅಳ್ಳಿಱಿ. ಅಳ್ಳ ಇಱಿ. to strike so that tremor is produced: to set in rapid motion, to shake, to cause to throb, quiver or tremble (ಸ್ಪನ್ದನ Śmd. Dh.). [ಉಗ್ರಧನು ಕರಾಗ್ರದೊಳಿರೆಯುಳ್ಳಿಱಿಯೆ ಹರಿಕೇತು ನಭದೊಳ್ Pb. 10, 57; Ap. 11, 67]. ಆ ಹಾಹಾರವ ದಿಗನ್ತವನ್ ಅಳ್ಳಿಱಿಯಲ್ (Bhāgavata 10, 40, 2). ಬೃಹದ್ಬೃಂಹಿತಂ...ಹೇಷಾಸಮುದ್ಘೋಷಂ ಬೆರಸಿ ನಭೋಮಣ್ಡಲಮನ್ ಅಳ್ಳಿಱಿದು, ಅಳುರ್ಕೆಗೊಳೆ (Rśv. 6, 11 va.). see Abh. P. 3, 60 va.; Grj. 5, 46; Rām. 5, 8, 24; C. Bp. 32, 43; J. 12, 12. 2, to quiver, etc. (Bh. 1, 14, 10). — ಅಳ್ಳಿಱಿಸು. -ಇಱಿಸು. = ಅಳ್ಳಿಱಿ No. 1. (ಬಾರಿಸು Ct. I, 87).

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 2. (= ಅಳ್ 2). shaking, trembling. — ಅಳ್ಳನೆಲ. = ಅಳ್ನೆಲ. (S. Mhr.). — ಅಳ್ಳ ಹೊಟ್ಟೆ. = ಅಳ್ಳೊಟ್ಟೆ (S. Mhr.). — ಅಳ್ಳೆದೆ. -ಎದೆ. a trembling heart (J. 19, 3). [-ಅಳ್ಳೆರ್ದೆ. = ಅಳ್ಳೆದೆ. ವಿಳಾಸದಿನ್ದಿಱುಂಕಿದ ನಿಱುಗಣ್ಡರಳ್ಳೆರ್ದೆಗಳಂ ತುಱುವೋಜೆಯ ನುಣ್ಪುಮಾಡುವನ್ತದೆ ನಿಡುಗಣ್ಗಳೊಳ್ಪಡೆ Pb. 4, 35; Ap. 2, 73].

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 3. = ಅರಳು 3. (C.). — ಅಳ್ಳ ಬೊಕ್ಕೆ. prickly-heat (My.). — ಅಳ್ಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಹಳ್ಳಯ್ಯ. N. (Bp. 61, 4).

ಅಳ್ಳೂಮ aḷḷūma. = ಅಣಿಲ್, etc. a squirrel (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷe. 1. = ಅಣಿಲೆ, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷe. 2. (fr. ಅಳ್ 2). that wich is shaking or heaving: that portion of the abdomen of man, which, on either side, is immediately below the costal margin is regarded as a very tender spot, and heaves in quick breathing from anxiety, etc.: the weak spot (C.; M.; Tu. ಅಲ್ಲೆ, ಅಳ್ಳೆ: see ಅಳ್ಳೊಟ್ಟೆ): tenderness, weakness, slenderness. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಬಲದ ಅಳ್ಳೆ

(Si. 205). 2, the flank of an animal (My.). ಕುದುರೆಯ ಅಳ್ಳೆ (Mr. 279). — see Bp. 47, 32. 58; Bh. 1, 14, 10; Rām. 5, 8, 84. 85; J. 10, 24; 11, 25; ಕುಡಳ್ಳೆ, ಕುಡಿಯಳ್ಳೆ. — ಅಳ್ಳೆ ಇಱು. to strike, pierce, or touch the aḷḷes (Bh. 2, 13, 41; 2, 14, 61). — ಅಳ್ಳೆ ಕುಡಿ. = ಕುಡಿಯಳ್ಳೆ. the aḷḷe's point: that place of a man's abdomen, which, on either side, adjoins the aḷḷe in the direction of the flank (My.). — ಅಳ್ಳೆಗುತ್ತು. -ಕುತ್ತು. striking the aḷḷes (sides) (Rām. 6, 26, 28). — ಅಳ್ಳೆಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. trifling strength, feebleness (Bh. 1, 14, 21). — ಅಳ್ಳೆಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. (Śmd. 118). a slender branch. ಎಳವೆಱೆ ದಾಡೆ, ಕೆನ್ದಳಿರೆ ನಾಲಗೆ, ಮಾಮರದ ಅಳ್ಳೆಗೊಮ್ಬಿನೊಳ್ ಮಿಳಿರ್ವ ಎಳವಳ್ಳಿ ಬಾಲಮ್, ಅಲರ್ಗೊಂಗಲೆ ಕೇಸರಮ್, etc. (Śmd. 81; Kāvy. I, 1b, 33). [-ಅಳ್ಳೆ ಜೊಳ್ಳೆತನ. infirmity, emptiness. ಕೂಡೆ ಜೋಲ್ದುಸಡಿಲ್ದಿರ್ದೊಡಲಳ್ಳೆಜೊಳ್ಳೆತನಮಂ ಮೇಣ್ಕಾಣನೋ Ap. 2, 45]. — ಅಳ್ಳೆ ಪಾಱು. the aḷḷes to heave or palpitate. ಪಕ್ಕದ ಪಾಱುವ ಅಳ್ಳೆಗಳ್ (Rām. 3, 7, 24). [— ಅಳ್ಳೆವಿಳ್ಳೆ. exhaustion. ಪಗಲಿನನುವರದೊಳಳ್ಳೆವಿಳ್ಳೆಯಾದ ಪಾಣ್ಡವರನಿರುಳೊಳ್ ಗೆಲ್ವೆನೆನ್ದು Pb. 12, 4 va.; Ap. 11, 70 va.]. — ಅಳ್ಳೆವೊಯ್. -ಪೊಯ್. = ಅಳ್ಳೆ ಪಾಱು. (Abh. P. 7, 93).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷe. 3. = ಅರಳೆ 1, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷe. 4. = ಅರಳೆ 2, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೇಱು aḷḷēṟu. a superficial wound, a scratch etc. see s. ಅಳ್ 5—.

ಅೞ್ aḻ. 1. = ಅೞಿ 1. to perish, etc. ಅೞ್ದನ್ ಎನ್ದು, ಕೆಟ್ಟನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. I). ಭವನಮ್ ಅೞ್ದು, ಬಸವನು ಸಂಗಮೇಶನೊಳ್ ಅಯ್ದು, ಸೊಯಮ್ ಆದ (Bp. 61 sum.). see ಅದವೞಲ್.

ಅೞ್ aḻ. 2. = ಅದ್ 2, etc., ಆೞ್, etc. to sink in a fluid, to be immersed. P. p. ಅೞ್ದು. ಅೞ್ದನ್ ಎನ್ದು, ನೀರೊಳ್ ಮುೞುಂಗಿದನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. I; T. ಅೞುಂಗು, to be pressed down; to sink; ಆೞಲ್, depth). ಅೞ್ದಂ (Śmd. 285. 288). ಪರಿದ ಆರಕ್ತ ರಸದೊಳ್ ಅೞ್ದು ಬಿೞ್ದ ಆ ಶಿರಃಪುಣ್ಡರೀಕಂ (Rśv. 13, 96 va.). cf. ಅಮುಕು.

ಅೞ್ aḻ. 3. = ಅತ್ 3, ಅೞು 1. to weep, to cry, to wail (ರೋದನ Śmd. Dh.; T., M. ಅೞು; Tu. ಅರ್). P. p. ಅೞ್ತು [ಪ್ರತಿಮೆಗಳೞ್ತುವು ಮೊೞಗಿದುದತಿರಭಸದೆ ಧಾತ್ರಿ ದೆಸೆಗಳುರಿದುವು Pb. 1, 132; Ap. 3, 53]. (Śmd. 286). ಹಾ, ರಾಮಾ ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯ್ ಅೞುದು ಅೞ್ತಳ್ (Śmd. 68). ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅೞುತ್ತ (Bp. 50, 7). see J. 28, 35. 54.

ಅೞ್ aḻ. 4. (= ಅೞ, ಅೞು 2). weeping; sorrow. 2, = ಅೞಿ 2, ruin, death (see ಅಗ್).

ಅೞ- aḻa. = (ಅೞ್ 4), ಅೞು 2.—ಅೞಬುರುಕ. -ಪುರುಕ.=ಅೞುಪುರುಕ. a male person who easily cries or is fretful (S. Mhr.). — ಅೞಮಾೞ್. = ಅೞುಮೋೞ್. (S. Mhr.).

ಅೞಟು aḻaṭu. to be in anguish or affliction, as the sick in a violent fever (R.; T., M. ಅೞಟ್ಟು, to set on fire; to burn, as with pepper; to afflict; to burn, as a sore; to be in anguish, etc.).

ಅೞಲ್ aḻal. 1. = (ಅಂಗಲ್), ಅಡಲು 1 No. 3, ಅೞಲು 1. to grieve, to be afflicted (ದುಃಖ Śmd. Dh.; T. ಅೞಲ್, to be burnt, be hot; T., M. ಅೞಲ್, fire; heat; brightness; inflammation; pungency; T. ಅೞಿರ್, splendour; Tu. ಅರಷೆ, heat, burning; Te. ಅಲುಗು, to be angry; ಅಲಕ, ಅಲುಕ, ಅಳ್ಕ, anger; cf. ಅೞ್ಬು 1). P. p. ಅೞಲ್ದು [ಪುರಜನಂಗಳೆಲ್ಲಂ ನೆರೆದವರ ಪೋಗಿಂಗ ಅೞಲ್ದು ಸೈರಿಸಲಾಱದೆ Pb. 2, 93 va.]; (Rśv. 13, 95 va.; J. 28, 17. 19). ಖಳುಲೆ ನುಡಿದು, ಅೞಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ (Śmd. 28). ಅೞಲ್ದಳ್ ಅಮ್ಭೋಜನೇತ್ರಿ (J. 19, 17). ಅೞಲುತಱುತಂ (Bp. 45, 7). see J. 13, 53; 19, 25; 21, 4. 7; 23, 25. 55. 57; 24, 1; 26, 53; Grj. 4, 69.

ಅೞಲ್ aḻal. 2. = ಅಡಲು 2 No. 3, ಅಣಲ್ 3, ಅೞಲು 2. mental heat: grief, sorrow, affliction (ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕಿತು Ct. II, 27; Kk. 43; ಕಡುಶೋಕ Bhn. 47; cf. ಅನಲು). [ಅೞುಪಿದವರುಂ ವಿಭೀತರುಮಱಲ್ವರುಂ Kr. 2, 25; Pb. 3, 7; Vr. 8, 9]. ಮುನ್ದಯ್ದಿದ ಅೞಲಿಂ ಮುನ್ದುಗೆಟ್ಟು, ಕೆಟ್ಟಂ ! ಕೆಟ್ಟನ್ ! ಎನ್ದು (Rśv. 13, 104 va.). ಎನ್ನ ಅೞಲ್ ತಗ್ಗುವದು ಏತಱಲಿ ? (Bp. 45, 41). see J. 9, 17; 13, 55. 64; 14, 9. ಅೞಲುರಿ. -ಉರಿ. grief; fire; excessive grief. (Śśv. 1, 32). — ಅೞಲೊಸಗೆ. -ಒಸಗೆ. sorrow and joy (Cpr. 5, 31).— ಅೞಲ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. a river of sorrow (J. 18, 59).

ಅೞಲಿಕೆ aḻalike. the state of being afflicted (C.). see ಕಟ್ಟೞಲಿಕೆ.

ಅೞಲಿಗ aḻal-iga. a man who suffers grief, etc. (J. 9, 16).

ಅೞಲಿಸು aḻalisu. = ಅೞಲ್ಚು. (My.). ಅೞಲಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕ್ಲಿಷ್ಟ, ಕ್ಲೇಶಿತ Nr.). see J. 5, 31.

ಅೞಲು aḻalu. 1. = ಅೞಲ್ 1, etc. (My.). P. p. ಅೞಲಿ (Bh. 1, 10, 21). ಅೞಲುವಳ್ (J. 28, 16). see J. 19, 30; 24, 58.

ಅೞಲು aḻalu. 2. = ಅೞಲ್ 2, etc. (ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕಿತು Śm. 59; C.). ಅೞಲು ನಿನ್ದುದು ಚಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳ (Rām. 14, 1). ಅವನಿಗೆ ಅೞಲು ಬನ್ದದೆ (My.). — ಅೞಲುಗಾಳಿ. an unwholesome wind (S. Mhr.). — ಅೞಲು ಬೞಲು. dupl. (C.).

ಅೞಲ್ಚು aḻalcu. = ಅೞಲಿಸು to make sorrowful, to grieve, to harass (ದುಃಖೋತ್ಪಾದನ Śmd. Dh.; Cpr. 5, 10).

ಅೞವು aḻavu. = ಅೞಿಪು 1, etc. — ಅೞವಾಡು. -ಆಡು. to ruin, to destroy (S. Mhr.).

ಅೞವೆ aḻave. the mouth of a river in which the tide ebbs and flows, bar (Mg., also ಅರುವೆ, ಅಳುವೆ; T., M. ಅೞಿ).

ಅೞಸು aḻasu. 1. = ಅೞಿಸು 1, etc. to efface (My.).

ಅೞಸು aḻasu. 2. = ಅೞಿಸು 2, etc. to make cry (C.).

ಅೞಿ aḻi. 1. = (ಅವಿ 2). to be ruined, to be destroyed, to perish; to decay; to disappear; to be effaced; to die (ವಿನಾಶ Śmd. Dh.; ಕಿಡು, ಸಾಯ್ Śmd. I; My.; T., M.; Tu. ಅಲಿ; Te. ಅರು = ನಶಿಂಚು; M. ಅೞಿ also: to be untied, to become loose; T., M. also: to be wasted, squandered, lavished, spent; see s. ಅೞ್ಚು 3). [ಅೞಿದೞಿಪಿ ಬೞಿಯನುೞಿಯದೆ ಪೞಿವರುಮಂ ತವಿಸಿ ಕೞಿಯದೆ Kr. 3, 176]. ರೂಪು ಅೞಿದ ಸಾವು (ಮುಣ್ಮೞಿ Śmd. I). ನಾಮರೂಢಿ ಅೞಿಯದ ಪಕ್ಷಂ (Śmd. 62). ಬೆಳಗು ಅೞಿದುದು (Śm. 65). ಬಲ್ಪು ಅೞಿದು (Rśv. 5, 39). ಅೞಿಯೆ ತಮಂ (6, 133). ಅೞಿದ ಉಷ್ಣದ ಹಾಲಿನ ಅನ್ದದಿ ಸುಲಭಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮ್ ಅಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhā. 1, 5); see Bp. 8, 50; 30, 14; 45, 35; Rśv. 13, 103; Bh. 1, 8, 89; J. 4, 62; 11, 22. 25; 15, 4; ಅಸುವೞಿ, ಉರ್ಕೞಿ, ಪಾಂಗೞಿ, ಬಸವೞಿ. ಅೞಿದ ಊರಿಗೆ ಉೞಿದವನೇ ಗವುಡ (Prv.). 2, to ruin, to destroy, etc. (ಕೆಡಿಸು Śmd. I). ಇರ್ದುದನ್ ಅೞಿಯದೆ; ಇರ್ದುದನ್ ಅೞಿದು (Śmd. 195). see Bp. 16, 3; 18, 41; 39, 15; 54, 69; 59, 54. — ಅೞಿಅೞಿ. rep.

(Abh. P. 14, 102). — ಅೞಿದುೞಿ. ಅೞಿದು ಉೞಿ. to be destroyed and to remain; to be routed, but escape with life, to have a hair-breadth escape; to recover from adverse circumstances (ಕೆಟ್ಟರೂ ಜೀವದಿನ್ದ ಉೞಿ G.). ಕೊಳಂ...ಅೞಿದುೞಿದು ಭಂಗಮುಮುಮನ್ ಆಗಿರ್ದು ಮುೞಿದ ನೃಪದಟಿನ್ ಅಲ್ಲ (J. 15, 14). see Bp. 26, 30; Rām. 5, 9, 2; J. 5, 41; 20, 38. 62.

ಅೞಿ aḻi. 2. = ಅಡಿ 6. ruin; waste; damage, loss; destitution; wane; uselessness. 2, the liquid that sticks to, or remains in, the measure of the seller (ಮಾನಶೇಷರಸ Śmd. Dh.; ಬಳ್ಳದ ಅೞಿ Śmd. I). [ಅವರಿರ್ವರುಮಂ ಕಾದಱುವೆನುೞಿದ ರಿಪು ನೃಪಬಲಮುಂ Pb. 10, 14]. ಬಳ್ಳದೞಿ (Śmd. 162). 3, a void, a nought, expressed by the sign ⌐ in writing accounts (My.), *e. g.* "ರು ೧ ⌐ = " means "1 rūpāy, no pāvali, 1 bēḷe (*i. e.* aṇas)". — ಅೞಿಗಣ್. -ಕಣ್; ಅೞಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. a bad or miserable eye, no eye, a blear eye (ಅಚಕ್ಷುಸ್ Hlā; ಅಚಕ್ಷು Mr. 459). see Bp. 18, 66. — ಅೞಿಗಣ್ಡ. a good-for-nothing, despicable hero (Abh. P. 14, 102). — ಅೞಿಗಣ್ಡು. worthless (boastful) bravery (Abh. P. 14, 182). — ಅೞಿಗಣ್ಣವನು. -ಕಣ್ಣವನು. a blear-eyed or dim-sighted man (ಪಿಲ್ಲ, ಚುಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲ Hlā.). — ಅೞಿಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. miserable poetry (Rśv. 1, 23). — ಅೞಿಗಬ್ಬಿಗ. -ಕಬ್ಬಿಗ. = ಅೞಿಗವಿ. (Rśv. 1, 24). — ಅೞಿಗವಿ. -ಕವಿ. a ruinous, bad, or useless poet. ಅೞಿಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೆ? (Śmd. 78). — ಅೞಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. = ಅಡಿಗಾಲ. a time of ruin or death (My.). — ಅೞಿಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. mean trickery (Abh. P. 9, 146 va.). — ಅೞಿಜಪ. useless prayers (Abh. P. 14, 102). [— ಅೞಿನುಡಿ. mean talk. ಅೞಿಪಿದೆಯನ್ನುಮಲ್ಲದೆ ನಿಶಾಚರಿಯೈ ನಿನಗಪ್ಪುದಪ್ಪುದೀಯೞಿನುಡಿ Pb. 3, 16]. — ಅೞಿನೆತ್ತಿ. the fontanel of children (C.). — ಅೞಿಬಿಡು. to give a few drops more to make good what remains in the seller's measure (C.). — ಅೞಿಮನ. a mean mind (Grj 5, 54). — ಅೞಿಮನ್ತ್ರ. a pernicious incantation. ನಿನಗೆ ಅೞಿಮನ್ತ್ರ ಬನ್ದು, ಸತ್ತು ಹೋಗು (S. Mhr.). [-ಅೞಿಮಾನಿಸ. a mean person. ಸಾಧುಗೆತ್ತು ಬಗೆಯಾದವನಾನೊಡನಟ್ಟಿದೆನಾದಮಾನುಮೞಿಮಾನಿಸನಾಗದೆ ಮಾಳದೊಳ್ ಮೋದದಿಂ ನುಡುವ Kr. 1, 128]. — ಅೞಿಮಿೞಿ. a worn out or damaged tie. ಹುರಿ ಅೞಿದ ಅೞಿಮಿಳಿ (Śmd. 286). — ಅೞಿಯಾಸೆ. -ಆಸೆ. = ಅಡಿಯಾಸೆ. vain hope, fruitless desire; destitution of hope, despair (My.). see Bp. 40, 33; 42, 26; Rām. 26, 17. — ಅೞಿಯಾಳ್. -ಆಳ್. an enervated, impotent man; a eunuch (ಕ್ಲೀಬ Mr. 481; My.). — ಅೞಿಯೂರ್. -ಊರ್. a ruined village (My.). [ಇತ್ತು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿರೆ ಕಶ್ಯಪ ಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ಸಮುದ್ರ ಮುದ್ರಿತ ಧರಿತ್ರಿಯನೊನ್ದೞಿಯೂರನೀವವೊಲ್ Pb. 2, 45]. ಅೞಿಯೂರ ತಳವಾರ, ಕಳೆಯುಳ್ಳ ಸೂಳೆಯೂ, ಪೊೞಲ ಸುಂಕಿಗ, ಹೞಿನಾಯಿ, ಯಾಚಕನು ತೊಲಗುವರೆ? ಇಲ್ಲ! (Sp.). — ಅೞಿಯೆರ್ದೆಯ. -ಎರ್ದೆಯ. a coward (My.; ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದವನು G.). [—ಅೞಿವಾಡ. -ಬಾಡ. ruined village. ಅಯ್ದೞಿವಾಡದೊಳಯ್ವರುಮಂ ನೀ ಕೂರ್ತಿರಿಸು Pb. 13, 86]. — ಅೞಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. a good-for-nothing woman (ಅಲ್ಪತರುಣಿ Śm.73; Kk. 28; ಅಲ್ಪಸ್ತ್ರೀ Śs.; Abh. P. 6, 68). [-ಅೞಿವೆಸನ. -ಬೆಸನ. mean work. ಪೆಸರೊಳ್ ಸೈರನ್ಧ್ರಿಯೆನೞಿವೆಸನದ ದೆಸೆಯುೞಿಯೆಂ Pb. 8, 57. — ಅೞಿವೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. a body liable to be destroyed. ಅೞಿವೊಡಲನಿದಂ ಪೋಗೆ ನೂಂಕಿ ಚೆಲ್ವಪ್ಪೊಡಲಂ ಪಡೆದಪೆ Ap. 2, 58].

ಅೞಿಕ aḻi-ka. (Śmd. 241). a destroyer. 2, a good-for-nothing man. (Cpr. 6, 39).

ಅೞಿಕಿಸು aḻikisu. to efface, to erase (S. Mhr.; ತೊಡೆ Cb.).

ಅೞಿಗೆ aḻige. Tbh. of ಅಲಿಕ.

ಅೞಿಗೆವದ್ದ aḻigevadda. Tbh. of ಅಲಿಕಾಬದ್ಧ (Śmd. 30, o. r. -ಬನ್ಧ).

ಅೞಿಚು aḻicu. = ಅೞಿಸು 1, etc. (My.).

ಅೞಿಪು aḻipu. 1. = ಅೞುಪು, ಅೞಿವು 1, (ಅೞಿಸು 1, etc.), ಅೞುಪು 1. to destroy, etc. (ಲೋಪತ್ವ Śmd. Dh.). 2, to be ruined, destroyed, etc. ಅೞಿಪನ್ ಎನ್ದು, ಅೞಿಪುವನುಮ್ ಅೞಿಪಿದಪನುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. I).

ಅೞಿಪು aḻipu. 2. = ಅೞಿವು 2, ಅೞಿಹು, ಅೞಿಪು 2, ಅೞುವು 2, ಅೞುಹು, ಅೞ್ವು 2. ruin, destruction; death (Abh. P. 14, 13 va.); breaking, as of promises or vows.

***ಅೞಿಪು aḻipu. 3.** desire, affection. ಅೞಿಪಿದವರುಂ, ವಿಭೀತರುಂ Kr. 2, 25; ಅೞಿಪಿನ ಲಲ್ಲೆಯ ಚೆಲ್ಲದ ಪುರುಡಿನ ಮುಳಿಸಿನ ನೆವದ ಪಡೆಮಾತುಗಳಂ Pb. 7, 94 va.; ಅೞಿಪವೆ ಪದಗಳಿಪವೆ ಪೊಮ್ಪುೞಿವೋಗೆ...ತೊಟ್ಟನುೞಿವಂತುೞಿದಂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯುಂ ಚಕ್ರಧರಂ Ap. 4, 87.

ಅೞಿಯಿಸು aḻiyisu. = ಅೞಿಸು 1, etc. to cause to be dissolved; to cause to disappear, to destroy, etc. (ಲಯ Śmd. Dh.; *cf.* ಅೞ್ಗ).

ಅೞಿವು aḻivu. 1. = ಅೞಿಪು 1, etc. to destroy, etc. ಬಸವ ಶರಣೆನೆ ಪಾಪಮ್ ಅೞಿವುಗು (Bp. 1, 25).

ಅೞಿವು aḻi-vu. 2. (Śmd. 247). = ಅೞಿಪು 2, etc. destruction, etc. [ನೀನೆನ್ನೋಲೆಯ ಕಡಗದೞಿವನೇಂ ನೋಡಿದಪಾ Pb. 11, 123]. (Bp. 38, 59). ನಿನ್ನ ಭಾಷೆಗೆ ಅೞಿವು ಇಲ್ಲ, ಅಲಾ? (J. 4, 70). see Prv. s. Tbh. ನಳ; Bh. 8, 22, 42; Rām. 5, 8, 46; J. 2, 5; 8, 42; 32, 34. — ಅೞಿವುೞಿವು. -ಉೞಿವು. destruction and preservation (J. 8, 42).

ಅೞಿಸು aḻisu. 1. = (ಅಚ್ಚು 3), ಅೞಸು 1, (ಅೞಿಪು 1), ಅೞಿಯಿಸು, ಅೞುಚು, ಅೞುಸು 2. to ruin, to destroy; to kill; to efface. ಅೞಿಸಿ ಹಾಕುವದು (ಪ್ರಮಾಪಣ, etc. Si. 297; My.).

ಅೞಿಸು aḻisu. 2. = ಅೞಸು 2, ಅೞುಸು 1. to make weep or cry (C.). ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅೞಿಸದೆ (B. 3, 32).

ಅೞಿಹು aḻihu. = ಅೞಿಪು 2, etc. (My. rare).

ಅೞು aḻu. 1. = ಅತ್ 3, ಅೞ್ 3. to weep, to cry. P. p. ಅತ್ತು (C.). [ಬೞಿಯನೆ ಮಕ್ಕಳ್ ಭೋರ್ಗರೆದೞುತುಂ ಪೆಜಿಪೆಜಿಗನನ್ತೆ ಪರಿತರೆ Pb. 2, 24]. ಅೞುಗು (Bp. 14, 17). ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಅೞುವ ಲಿಂಗ (45, 27). ಗೋಳೋ ಎನ್ದು, ಅೞುವದು (ಕ್ರನ್ದಿತ, etc. Si. 73). ಅೞುವ ನೀರು (ಅಶ್ರು, etc. 214). ಅೞುವ (J. 28, 36. 38). ಅೞುವ ಮಕ್ಕಳ ಕಣ್ಣೀರ ಒರಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಅೞುವ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಯ್ಗೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ. — ಅೞುವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಡಸನ್ನೂ ನಮ್ಬಬಾರದು. —ಅೞುವವನ ಎಡಕ್ಕೂ ಹೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕ್ಕೂ ಕುಣ್ಡ್ರಬಾರದು (Prvs.). see Prv. s. ಅಳಿಗೆ. — ಅೞೞು. rep. ಇದನ್ನು ಕಣ್ಡು, ದುಃಖದಿನ್ದ ಅತ್ತತ್ತು (B. 5, 72).

ಅೞು aḻu. 2. = ಅೞ, ಅೞುವು 1. weeping, crying. ಮಗುವಿಗೆ ಅೞು ಹುಟ್ಟಿತು or ಬನ್ತು (My.). — ಅೞುಗೂಸು. -ಕೂಸು. a crying or cross child (S. Mhr.). — ಅೞುಪುರುಕ. (My.). = ಅೞಬುರಕ. (My.). — ಅೞುಪುರುಕತನ. the state of being an ಅೞುಪುರುಕ (My.). — ಅೞುಪುರುಕಿ. a female ಅೞುಪುರುಕ (My.). — ಅೞುಪುರುಕಿತನ. the state of being an ಅೞುಪುರುಕಿ (My.). — ಅೞುಮೋಱೆ. = ಅೞಮೋಱೆ. a crying or fretful countenance (My.).

ಅೞುಕುೞಿ aḻu-kuḻi. (Śmd. 239 Mdb. MS.). an easily crying or fretful person.

ಅೞುಗು al̤ugu. 1. = ಅರಗು 2, ಅೞ್ಗು. to decay, to rot, to spoil by being over-boiled (T., M.; R.; of this term the ಅೞಚ್ಚಲ್ s. ಅಡಸಲ is formed).

ಅೞುಗು al̤ugu. 2. to love. ಒಱಲ್ದನ್ ಎನ್ದುವರ್, ಅೞುಗಿದನ್ ಎನ್ದುವರ್, ಉೞುಗಿದನ್ ಎನ್ದುವರ್, ಕೂರ್ತಂ (Śmd. II; M. ಅೞಿವು, tenderness, love; see T. s. ಅರಗು 1; *cf.* ಅಳಿಪು 1 and 2; ಅನ್ಮು, ಅರುಮೆ, ಅೞ್ಕಱ್ 1, ಅೞ್ತಿ).

ಅೞುಚು al̤ucu. = ಅೞಿಸು 1, etc. (My.).

ಅೞುಪು al̤upu. 1. = ಅೞಿಪು 1, etc. to destroy, etc. (My.; ಕೆಡಿಸು G.). ಅೞುಪಿದರೆ ಮಧುಕರನ ಮಱಿ ಬೊಬ್ಬುಳಿಯ ವನದೊಳಗೆ, ಏನ್ ಅಹುದು? (Bh. 2, 13, 14).

ಅೞುಪು al̤upu. 2. = ಅೞಿಪು 2. ruin, etc. (My.).

ಅೞುವಿಕೆ al̤uvike. crying, etc. (My.; ವಿಲಾಪ, ಪರಿವೇದನ Si. 58). ಕೆಯ್ಲಾಗದೆ, ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು ಅೞುವಿಕೆ (398). ಆರ್ತಧ್ವನಿಯಿಂ ಕೂಡಿ ಅೞುವಿಕೆ (ಆಕ್ರನ್ದ 430). ಸಿಟ್ಟುಗೊಣ್ಡು ಅೞುವಿಕೆ (69).

ಅೞುವು al̤uvu. 1. = ಅೞು 2. (My.).

ಅೞುವು al̤uvu. 2. = ಅೞಿವು 2. (My.; ಕೇಡು G.).

ಅೞುಸು al̤usu. 1. = ಅೞಿಸು 2, etc. (My.).

ಅೞುಸು al̤usu. 2. = ಅೞಿಸು 1, etc. (My.).

ಅೞುಹು al̤uhu. = ಅೞಿವು 2, etc. (My.).

***ಅೞ್ಕಜ al̤kaja. 1.** = ಅಕ್ಕಜ 1. wonder, surprise. ಅೞ್ಕಜವಾಗೆಯಾಡಿದಳ್ Pb. 4, 90.

ಅೞ್ಕಜ al̤kaja. 2. = ಅಕ್ಕಜ 2. envy, jealousy, indignation at the merits or happiness of another (ಕಱುಬು, ಅಸೂಯೆ Kk. 48, o. r. ಅಕ್ಕಜ; My.; T. ಅೞುಕ್ಕಾಱು, envy; a lie). — ಅೞ್ಕಜಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. to envy, to grudge, etc. (ಅಸೂಯ Śmd. Dh.; V. 8, 3 va.).

ಅೞ್ಕಜಕಾಱ al̤kaja-kāṟa. an envious man (Rśv. 1, 35).

ಅೞ್ಕಮೆ al̤kame. (Śmd. 248). the state of being decayed, dissolved, digested, etc. (ಅಱವೆ Śmd. I; ಅಱವ್ಪು, o. r. ಅಱವೆ, ಜೀರ್ಣ Kk. 48; ಜೀರ್ಣ Śm. 60; see the remarks s. ಅಱವೆ 1). 2, indigestion [ಅೞ್ಕಮೆವಡುವುವು ಕುಡಿದೊನ್ದು ಪಣ್ಣರಸದೊಳೆ ಗಿಳಿಗಳ್ Pb. 1, 56]; (V. 14, 19; Tu. ಅರ್ಕಮೆ).

ಅೞ್ಕಱ್ al̤kaṟ. 1. to love (ಪ್ರೇಮ Śmd. Dh.; *cf.* ಅೞುಗು 2). P. p. ಅೞ್ಕರ್ತು (Abh. P. 14, 171 va.). [ಓಡಮೇಱಿಸಿ ನಡೆಯಿಸುವಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಕನ್ಯೆಯನೞ್ಕರ್ತು ನೋಡಿ Pb. 1, 68 va; Ap. 2, 20]; ಅೞ್ಕರ್ತನ್ ಎನ್ದು, ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ (Śmd. I; Kk. 80). ಅೞ್ಕರ್ತಳ್ (ಕೂರ್ತಳ್ Kk. 29; Śm. 75).

ಅೞ್ಕಱ್ al̤kaṟ. 2. -ಱು. = ಅಕ್ಕಱು, etc. love; pleasure. [ಈಕೆಯಿೞ ಪೊೞ್ತು ತುರಿಪದಿನ್ದೞ್ಕಱಿನ್ದೆತ್ತ ಪೋದಪ್ಪಳೆನ್ದು ಬೞಿವೞಿಯನೆ ನೋಡುತ್ತಂ ಪೋಪರ್ Vr. 16, 13]. (Cpr. 1, 86). ಅೞ್ಕಱಿಂ (Śmd. 117). see Rśv. 4, 79; Grj. 1, 8; 3, 7. 56; 4, 43. 66; ಕಟ್ಟೞ್ಕಱ್.

ಅೞ್ಕಿಸು al̤kisu. = ಅಕ್ಕಿಸು. to digest, etc.

ಅೞ್ಕು al̤ku. 1. = ಅಕ್ಕು 4. to be worn out, decayed, digested, etc. (ಜೀರ್ಣ Śmd. Dh.; *cf.* ಅೞ್ಗು). (Cpr. 5, 109 va.; Śśv. 2, 17). — ಅೞ್ಕಾಡು. -ಆಡು. = ಅಕ್ಕಾಡು. to become devoid of any residue, to be consumed or finished (ನಿರವಶೇಷ Śmd. Dh.; ಇಲ್ಲವಾದುದು Cm.). [ಓಡುಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮೆಯ್ಯ ಪಸಿವಾನ್ತ ವಿರೋಧಿಗಳೆನ್ನ ಕೆಯ್ಯೊಳೞ್ಕಾಡುಗೆ ಕೊಳ್ಳಿಯುಣ್ಣೆ ಮನೆ ಕೇಳ್ದನಲಂ Pb. 5, 85; Vr. 23, 1]. ಶ್ರೀ ಅೞ್ಕಾಡಿತು ಕುರುನಾಯಕರ ಒಕ್ಕಲೊಳೋ? (Śmd. 64).

ಅೞ್ಕು al̤ku. 2. = ಅಕ್ಕು 5. the state of being digested, etc.

ಅೞ್ಕೆ al̤ke. 1. = ಅಕ್ಕೆ 1, ಅರ್ಕೆ. weeping, crying, lamenting (ರೋದನ Śmd. I; ಕ್ರನ್ದಿತ, ರುದಿತ, ವಿಲಾಪ, ಪರಿವೇದನ Hlā.).

ಅೞ್ಕೆ al̤ke. 2. = ಅಡಿಕೆ 2. boiling, etc. see ನೀರೞ್ಕೆ.

ಅೞ್ಗು al̤gu. = ಅೞುಗು 1. to be dissolved (ಲಯ Śmd. Dh.); to decay, etc. [ಪಾಣ್ಡವರುರಿದೞ್ಗದರ್ Pb. 3, 7]. (ಕ್ಷೀಣತ್ವ Śmd. Dh.; *cf.* ಅಗ್ಗಿಸು; ಅೞ್ಕು 1). [— ಅೞ್ಗದೞ್ಗು. -ತೞ್ಗು. to ruin, to decay. ಗುಣಾರ್ಣವನವ್ಪು ಲಕ್ಕ ಲೆಕ್ಕದೆ ಕೊಳೆ ಚಾತುರಂಗ ಬಲಮುನ್ತೞ್ಗದೞ್ಗೆ Pb. 8, 21. ಅೞ್ಗಮುೞ್ಗು = ಅೞ್ಗದೞ್ಗು. ನೆಗೞ್ತೆಯ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲಮೆನ್ನ ಚಕ್ರಾಘಾತದೊಳೞ್ಗಮುೞ್ಗದನ್ತಾದರ್ Pb. 6, 24 va.].

***ಅೞ್ಗೆ al̤ge.** (*cf.* ಅಡಿಗೆ). cooking. ಮೊೞ್ಗದ ಕರಿಘಟೆ ಜವನಡುವೞ್ಗೆಯನನುಕರಿಸೆ Pb. 11, 64.

ಅೞ್ತಿ al̤ti. = ಅರ್ತಿ, etc. love; a lovable, pleasant object (ಪ್ರೀತಿ Śmd. I; Ct. I, 35; My.; *cf.* ಅೞ್ಚು 4, ಅೞುಗು 2). [ನೀಡುಮುದಾತ್ತ ಚಾರುಗುಣನಂ ಮನದೊಳ್ ನೆಱೆ ನೋೞ್ಪನೞ್ತಿಯೊಳ್ ಕೂಡಿರವೇೞ್ಪೆನೆಮ್ಬುದಿದು ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗ ವಿಚಕ್ಷಣೋದಿತಂ Kr. 2, 102; Pb. 1, 13; Ap. 2, 34]. 2, pleasure (My.; ಸನ್ತೋಷ G.). ಕೂಸಿಂಗೆ ಲಡ್ಡುಗೆ ಅೞ್ತಿ (Śmd. 159). see Grj. 1, 19; 3, 7; Kk. 3; Rśv. 13, 26; J. 28, 20. 53; Dp. 4. — ಅೞ್ತಿವಡು. -ಪಡು. to feel love or desire (V. 30, 35 va.); to become pleasurable (C. Bp. 6, 51).

ಅೞ್ತಿಕಾಱ al̤ti-kāṟa. = ಅರ್ತಿಕಾಱ. a lover, etc. (Bp. 1, 34).

ಅೞ್ದು al̤du. 1. to wither, to fade. ಅೞ್ದದನ್ ಎನ್ದು, ಸೊಪ್ಪಾದನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. I). 2, to die. ಅೞ್ದದನ್ ಎನ್ದು, ಸತ್ತನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. I).

ಅೞ್ದು al̤du. 2. = ಅದ್ದು 1, etc. to dip, etc. [ಮುಡಿಯ ಕುಚಯುಗದ ಜಘನದ ಕಡುವಿಣ್ಪಿಂ ಮುಣಲೊಲೞ್ದುಬರೆ ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳ್ Pb. 7, 85; Ap. 3, 43]; (Cpr. 7, 140; Rśv. 10, 31 va.; 11, 19).

ಅೞ್ದು al̤du. 3. = ಅದ್ದು 2, etc. P. p. of ಅೞ್ 2.

ಅೞ್ವು al̤vu. 1. burning to go beyond the proper limit (ದಹನಾತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; *cf.* ಅೞಲ್ 1). [ಘೋರ ಕಾನ್ತಾರಮನೊನ್ದು ಬೇಗೆ ಪರಿವನ್ತು ರಥಂ ಪರಿದತ್ತು ವೈರಿ ಕಾನ್ತಾರಮನೞ್ವಲಂಕದ ಬೃಹನ್ನಳೆ ಚೋದಿಸೆ ಚೋದ್ಯಮಪ್ಪಿನಂ Pb. 8, 98; Ap. 13, 86]; (Abh. P. 7, 94).

ಅೞ್ವು al̤vu. 2. = ಅೞಿಪು 2, etc., (ಅವುರ್).

ಆ ā

ಆ **ā. 1.** the second letter of the Alphabet (Śmd. 12. 15).

-ಆ **ā. 2.** = -ಅ 10, -ಅಂ 2. the lengthened form of -ಅ 10, *e. g.* ಬಟ್ಟಲಾ (B. 1, 9), ಕೆಚ್ಚಲಾ (1, 10), ಗಾಳೀ ಪಟಾ (1, 19), ಕಜಾ, ಬಾಲಾ, ನೊಣಾ (1, 21), ಹಳ್ಳಾ (2, 4), ಅವುಗಳಾ, ಮನುಷ್ಯರಾ (My.). see the Prvs. s. ಪುರಾಣ.

-ಆ **ā. 3.** = -ಅ 11, of which it is the lengthened form, *e. g.* ಮೃಡನಾ (Śmd. 142). ಗಂಗಾಮ್ಬುಧಾರಾಜಟಲಿತಜಟನಾ (142). ದೊರೆಯೆನಿಸಿತ್ತು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಗೆಲ್ದ ರಣಂ ಕುವರಾಂಕರಾಮನಾ (142). ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರನ್ ಎನಿಸಿದುದು ತೋಳ ಬಾಳ್ ತೈಲಪನಾ (142). ನೇತ್ರೆಯಾ, ಕಿರಾತೆಯಾ (144). ಈದ ಪುಲಿಯಾ ಪೋಲ್ ಇರ್ದಳ್ (144). ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಆಳ ಮೇಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಪರಿಮದು ಗಜಂ ಭುವನೈಕರಾಮನಾ (146). ಕಣ್ಣಿಂ ಕಾಣಂ, ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ, ಕಾಣ್ಬ ಅನ್ನವ್ ಎನ್ನು ತಲೆಯಿಲ್ಲದನಾ? (128). ಅವರಾ ನಮ್ಮಾ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ತರ ವಿದ್ದ ಮೇಲೆ (B. 4, 190).

ಆ **ā. 4.** = ಅ 12-. an indicative letter or remote pronominal adjective (Śmd. 169. 202): that; those. [ನೀತಿನಿರನ್ತರನುದಾರನಾ ನೃಪತುಂಗಂ Kr. 1, 1; Pb. 1, 9]. ಆಯೆರಳೆ ಪೋದುವು, ಈ ಪುಲ್ಲೆ ಬನ್ದುವು (169). ಆ ಮನೆ ಸಿರಿಯ ತವರ್ಮನೆ (202). ನೆನೆದನ್ ಆ ಹಿರಣ್ಯಕನ್ ಅನ್ದು ಬಿಟ್ಟ ಅನ್ದಮಂ (202). ಆ ಪೆಣ್ ಜಾಣೆ (109). ಬಿದಿಗೆ ಆ ಕೊಟಲೆಚರ್ ಮಾನ್ಯದ ಒಕ್ಕಲ್ (203). ಆ ಬೆಕ್ಕಲ್ಲ, ಈ ಬೆಕ್ಕು. — ಆ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವದೆ: ಮುಣ್ಡೆ ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಡ ಎಮ್ಬುವದು (Prvs.). ಆ ಲೋಕವನ್ ಈ ಲೋಕವನ್ (Bp. 10, 34). ಆಯಿರೂಯೂ (Śmd. 202). ಆಯಿರ್ದ ಮಾಟ್ಕೆ (64. 128). ಆಯಲ್ಗೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಲೋಪಂ (272). ಅವುದಕಂ, ಆವೂರ್, ಆವೂಟಂ, ಆವೋಲೆ (66). ಆವೆಡೆ (135). — ಆಆ. rep. = ಆಯಾ, etc. (My.; B. 5, 301). — ಆ ಕಡೆ. that side or direction. ಆ ಕಡೆಮನೆ (Bp. 48, 25). ಆ ಕಡೆಯ ಈ ಕಡೆಯ ವಿಷ್ಯಾಬುದ್ಧಿಸಮ್ಪನ್ನದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ (B. 4, 56). — ಆ ಕಾರಣ. therefore. (B. 1, 26; 3, 3; 4, 181). — ಆ ಕ್ಷಣ. the same moment, instantly (ತತ್ಕ್ಷಣ Mr. 449). — ಆ ಬಗ್ಯೆ. on that account (B. 5, 113. 303). — ಆ ಬಟಿಕ. after that, thereafter (B. 4, 152). — ಆ ಮೇಗೆ. = ಆ ಮೇಲೆ. (Bp. 45, 3). — ಆ ಮೇಲೆ. after that, afterward (ಮೇಲೆ Śmd. 210 Cm.; ಮತ್ತೆ, ಪುನರರ್ಥ 395 Cm.). see B. 2, 30; 3, 46. — ಆಯಾ. rep. = ಆಆ, ಆವಾ. each, all those severally, the various; every (My.). ಆಯಾ ಗುಮ್ಪುಗಳು (Si. 181). ಆಯಾ ತೊಡಿಗೆಗಳು (280). ಆಯಾ ದೇಶ (330). ಆಯಾ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು (B. 4, 195). — ಆ ವರೆಗೆ. until then (C.; B. 5, 152); so far as that. — ಆವಾ. = ಆಯಾ. (Śmd. 1). — ಆವಾಗ. -ಆಗ. at that time, then (ತದಾ, ತದಾನೀಂ Si. 477; B. 3, 49; 5, 60). ಆವಾಗಿನ, of that time (5, 168. 171. 213). — ಆ ಸಾರಿ. that turn or time (B. 4, 53). — ಆ ಹೊತ್ತು. that time, that day (B. 4, 198).

-ಆ **ā. 5.** = -ಅ 14. a final interjectional particle used in civil or polite narration, in agreeable or friendly conversation (ಗಣಾರ್ಥ Śmd. 69. 397), generally kind exhortation (Bp. 24, 29. 35; 42, 8; 55, 29), and in affliction (ಖೇದ Śmd. 69), when it may take also the pluta form, *e. g.* ಹಾ, ರಾಮಾ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯ್ ಅಟಿಾದು ಅಟ್ತಳ್ (68).

-ಆ **ā. 6.** = -ಅ 15. an affix denoting polite or kind interrogation (C.), *e. g.* ಬನ್ದಿರಾ? ಹೋಗುತ್ತೀರಾ? see Bp. 10, 8. 40; 12, 19; 40, 47.

ಆ- **ā. 7.** = ಆವ, etc. which? what? *cf.* ಆಗಲು 2, ಆಗಳು 2, ಆಗಳುಂ. — ಆ ಪೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು-ಉ 9. whensoever, always [ಆ ಪೊತ್ತುಂ ಮಣಿದೀಪಕಳಾಪೋದ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಗಳ್ ದಿಶಾಮಣ್ಡಲಮಂ ವ್ಯಾಪಿಸುತಿರೆ Ap. 5, 40]; (Bp, 21, 7; 40, 55). — ಆವಗೆ. -ಬಗೆ. what manner? (Bh. 1, 8, 72).

ಆ **ā. 8.** = ಆಂ (ಆಙ್), ಆವು 1, a cow (T. ಆ, ಆನ್). see ಆಕಳ್.

ಆ **ā. 9.** = ಆಃ etc. interjection of surprise (Bp. 44, 33; 59, 12; My.) and of pain (14, 33; My.). *cf.* Sk. ಆ 1.

ಆ **ā. 10.** water, milk, etc. in the language of young children (C.).

*ಆ **ā. 11.** = ಆಂ 1. ಆ ನಿಮ್ಮ ಹಾರೆನು, ಮಾನವರ ಬೇಡೆನು Bv. 695; Bv. 327.

ಆ **ā.** *from.* -2, near; towards. 3, all around. 4, *up to, till, until, as far as.* 5, *a little.*

ಆಂ **ām. 1.** = ಆನ್ 1, ಎನ್ 2-, ನನ್ 1-, ನಾ 1, ನಾಂ, ನಾನ್ 1, ಯಾನು. the pronoun of the first person singular: I. [ಎನ್ದು ಯುಗನ್ಧರ ಚರಿತಮನನ್ದಾಂ ನಿನಗಱಿಯೆ ಪೇೞ್ದೆಂ Ap. 3, 82]; (Śmd. 178. 109. 262. 193. 298. 258; *cf.* p. 127 about the hindu). declension in the singular: ಆಂ, ಆನ್; ಎನ್ನಂ; ಎನ್ನಿಂ; ಎನಗೆ; ಎನ್ನತ್ತಣಿಂ; ಎನ್ನ, ಎನ; ಎನ್ನೊಳ್ (178); — in the plural (= ನಮ್, ನಾಮ್, ನಾವು) : ಆಂ, ಆಮ್ [ಆವಗವಿುದನಿನ್ತೆ ಪೇೞ್ ನೆಱೆಯೆ ಸಾಳೆಯೆ ಕಾಳಗಮನ್ತೆ ಗೆಯ್ವಮಾಂ Pb. 10, 33]; (Śmd. 178. 192. 298. 262. 263), (ಎಮ್ 1), [—ಆನ್. ವಿಲಾಸದುರ್ಮೆಗಳೊಳಾವೆವಗಾಗಿಪೆವೆನ್ದು ಬನ್ದ ಚೆನ್ನಿಗರುಮಂ Pb. 1, 106]. ಆವು (Bh. 2, 13, 34. 36); ಎಮ್ಮಂ; ಎಮ್ಮಿಂ; ಎಮಗೆ; ಎಮ್ಮತ್ತಣಿಂ; ಎಮ್ಮ, ಎಮ; ಎಮ್ಮೊಳ್ (Śmd. 178. 179. 180. 125). according to Mdb. MS. the nom. pl. may be also ಆಂಗಳ್ (178). [ಆಮೆ. we ourselves (exclusive first person plural), verily we. ಪದ್ಮಿನೀ ಪತ್ರ ವಿಚಿತ್ರನೇತ್ರೆಗೆ ಸಯಮ್ಬರದೊಳ್ ವರನಪ್ಪೆವಾದೊಡೀ ಧಾತ್ರಿಯನಾಳ್ವೆಮಾಮೆವಲಮೆನ್ದು Pb. 3, 39].

-ಆಂ **ām. 2.** = -ಅಂ 4, -ಆ 2, etc. the lengthened form of -ಅಂ 4, *e. g.* ಕಲ್ಲಾನ್ ಎಱಿದಂ, ಬಿಲ್ಲಾನ್ ಅದಂ ಕೀಸುಗುಂ (Śmd. 144).

ಆಂ **ām. 3.** an interjection of assent or recollection.

ಆಃ **āḥ** = ಅಃ, ಆ 9. an interjection to express surprise (ವಿಸ್ಮಯವಿಷಯ್ಬನ Śmd. 394; My.) and sorrow or pain (My.). *cf.* Sk. ಆಸ್.

ಆಕಣ್ಠಪೂರ ā-kaṇṭha-pūra. full up to the throat (Bp. 59, 4).

ಆಕಮ್ಪನ ā-kampana. trembling motion, trembling. — ಆಕಮ್ಪನಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to begin to tremble (Grj. 4, 120 va.).

ಆಕಮ್ಪಿತ ā-kampita. *shaken, trembling.*

ಆಕರ ā-kara. = ಆಗರ 1. an accumulation, a multitude (ವ್ರಾತ, ಸಮೂಹ Nn. 91). 2, *a mine* (ಖನಿ, ಕಣಿ 91). 3, a rich source (ಪ್ರಭೂತಪದಯೋನಿ, ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ 91). 4, a village (ಗ್ರಾಮ 91). 5, a place (My.; ಸ್ಥಲ G.).

ಆಕರಣ ā-karaṇa. calling; challenging (ಅಥ, ಕರೆವುದು Nn. 89; ಅಥ Mr. 535).

ಆಕರಣೆ ā-karaṇe. *calling, inviting;* challenging, a challenge. (Rām. 6, 51, 54).

ಆಕರಿಸಣ ākarisaṇa. = ಆಕರುಸನ. Tbh. of ಆಕರ್ಷಣ. see ಉಗಿ.

ಆಕರಿಸು ākarisu. to take, to accept; to agree to; to order; to challenge (ಅಂಗೀಕರಿಸು Śmd. 169 Cm.; ಪೇಟ್ 377 Cm.; ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು G.). see Bp. 47, 1; 52, 7; 57, 37.

ಆಕರುಸನ ākarusana. = ಆಕರಿಸಣ. Tbh. of ಆಕರ್ಷಣ. (Śmd. 336). (Cpr. 6, 63).

ಆಕರ್ಣನ ā-karṇana. hearing, listening. see ಆಲಿಸು, ಕೇಳ್.

ಆಕರ್ಣನೀಯ ā-karṇanīya. to be heard or listened to (Cpr. 1, 107).

ಆಕರ್ಣಾನ್ತ ā-karṇa-anta. unto or as far as (the limit of) the ear. see ತೆಗೆನೆಟ್.

ಆಕರ್ಣಿಸು ākarṇisu. to hear, to listen [ಮುಹುರಾಕರ್ಣಿಸೆ ಪಡೆದತ್ತ ಹರ್ಷಿತಂ ಪೆರ್ಚನನ್ತರಂಗಕ್ಕೆನ್ನಾ Kr. 1, 56]. (Grj. 9, 64 va.; Rsv. 1, 135; 7, 17 va.).

ಆಕರ್ಷ ā-karṣa. drawing or attracting towards oneself, pulling, dragging, drawing or tearing off, seizing, drawing out of (My.; ಎಳೆಕೊಳ್ಳು G.). 2, *a die or dice* (ನೆತ್ತದ ಹಾಸಂಗಿ Nn. 134; ಹಾಸಂಗಿ Mr. 492). 3, *playing with dice,* etc. (ದ್ಯೂತ, ಜೂಜು 134; ಲೆತ್ತ ಪಗಡಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಆಟ G.). 4, *a checkered board or cloth used in playing with dice* or for playing draughts (ಫಲಂಕ, ಹಲಗೆ 134; ನೆತ್ತವಲಗೆ 492; ಆಟದ ಮನೆಗಳುಳ್ಳ ಪಟ G.). 5, a chess-man or piece at draughts; a kind of die (ಶಾರಿ, ನೆತ್ತದ ಚಾರಿ 134; ಸಾರಿ 492). 6, fascinating; temptation, seduction, the allurements of harlots (ವೈಶಿಕ, ಮೋಹನ 134). 7, a bow (ಬಿಲ್ಲು G.). 8, ಬರ ಸೆಳವ ಕೆಯ್ (Mr. 297). 9, ಏತ (Mr. 422, o. r. ಏವೆ).

ಆಕರ್ಷಕ ā-karṣaka. attracting; seizing; that seizes (My.). 2, a loadstone, a magnet.

ಆಕರ್ಷಣ ā-karṣaṇa. = ಆಕರ್ಷ No. 1. (ಗ್ರಹ, ಹಿಡಿವುದು Nn. 33). see its Tbhs. ಆಕರಿಸಣ, ಆಕರುಸನ, and ಉಗಿ, ಉಚ್ಚುರ್, ಎಳೆ, ಕೆಳೆ, ಸೆಳೆ.

ಆಕರ್ಷಿ ā-karṣi. attractive. see ಸಮಾಕರ್ಷಿ.

ಆಕರ್ಷಿಸು ākarṣisu. to attract, etc. (My.).

ಆಕರ್ಷೆ ā-karṣe. = ಆಕರ್ಷ. see ಮಿಥ್ಯಾಕರ್ಷೆ.

ಆಕಲನ ā-kalana. binding, joining together (Bp. 5, 17); reckoning.

ಆಕಲಿತ ā-kalita. joined, bound, connected with (ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟ Śmd. 31 Cm.); counted, reckoned; seized, held. see Bp. 4, 38; 18, 41; 20, 37; 22, 13.

ಆಕಲ್ಪ ā-kalpa. *ornament, decoration.*

ಆಕಲ್ಯ ā-kalya. *sickness, disease.*

ಆಕಸ ākasa. = ಆಗಸ, etc. the sky (Bp. 58, 60).

ಆಕಸ್ಮಿಕ ākasmika. (fr. ಆಕಸ್ಮಾತ್). *sudden;* suddenly (ಹವ್ವನೆ Śmd. 398; ಹವ್ವನೆ Ct. I, 33; ಹವ್ವನೆ, ಕಟ್ಟನೆ Kk. 50; see ಕಟ್ಟನೆ). 2, instantly, that moment, recently (ಅ ಕ್ಷಣ Nn. 126; ಅಗಳತ್ತೆ Mr. 538). 3, causeless (ಕಾರಣಾನ್ತ 126; ಅಹೇತ್ವರ್ಥ 538). 4, void (ವಿಶೂನ್ಯ, ಇಲ್ಲದುದು 126; ಇಲ್ಲದರ್ಥ 538).

ಆಕಳ್ ākaḷ. = ಆಕಳ, ಆಕಳು. the plural of ಆ: cows, kine (ಗೋಸಮುದಾಯ Śm. 33; ತುಱುಗಳ್ Bhn. 38). 2, a cow (ಮಾಹೇಯಿ, ಸೌರಭೇಯಿ, ಗೋ, ಉಸ್ರೆ, ಮಾತೃ, ಶೃಂಗಿಣಿ, etc. Nr.). ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಅವೆಲ್ಲಂ ಗವ್ಯಂ (Nr.).

ಆಕಳ ākaḷa. = ಆಕಳ್, etc. a cow (S. Mhr.; B. 5, 18. 305; ಅನಡುಹ, ಅರ್ಜುನಿ, ಉಸ್ರೆ G.).

ಆಕಳ ākaḷa. = ಅಕ್ಕಲ. (also ಆಕಲ). — ಆಕಳಕರೆ. = ಆಕಳಗರೆ. (My.). — ಆಕಳಗರೆ. = ಅಕ್ಕಲಕರೆ. (My.).

ಆಕಳಾಸ ākaḷāsa. disgust (My.).

ಆಕಳಿ ākaḷi. = ಆಯ್ಕುಳಿ. the residue (of fruits, betel-leaves, beasts, etc.) left after the best ones have been selected (My.).

ಆಕಳಿಕೆ ākaḷike. = ಆಕುಳಿಕೆ, ಆಗಳಿಕೆ, ಆಗುಳಿಕೆ. yawning, gaping (ಜೃಮ್ಭ, ಜೃಮ್ಭಣ Si. 74; My.; M. ಆವಿ.). ಆಕಳಿಕೆಗಳು ಬರಹತ್ತುತ್ತವೆ (B. 4, 134). ಸುತನ ಬರವಿಗೆ ಬಾಯ್ದೆಱೆವ ತೆಱದಿ ಪರಮಸತಿಗೆ ಆಕಳಿಕೆ ಬನ್ದುದು (Bp. 3, 2). ಅಜ್ಜಿಗೆ ಮೊಮ್ಮಗ ಆಕಳಿಕೆ ಕಲಿಸಿದನನ್ತೆ (Prv.).

ಆಕಳಿಸು ākaḷisu. = ಆಕುಳಿಸು, ಆಗುಳಿಸು. to yawn, to gape (C.; B. 5, 148; Te. ಆವಲಿಂಚು, ಆವುಲಿಂಚು; T. ಅವಿ, ಅಂಗಾ; Tu. ಅಂಗಾವು to open widely).

ಆಕಳಿಸು ākaḷisu. = ಆಕಲಿಸು (fr. ಆಕಲನ). to lay hold of, to seize; to bind, to confine (Cpr. 5, 18).

ಆಕಳು ākaḷu. = ಆಕಳ್, etc. (Bp. 57, 14; 60, 34. 35; B. 2, 19; 5, 18; My.; Si. 103. 318. 321. 322). ಆಕಳು ಕಪ್ಪಾದರೆ ಹಾಲು ಕಪ್ಪೇ? (Prv.). — ಆಕಳುಮನ್ದೆ. a herd of cattle (My.; Si. 180). 2, a spacious place where cattle stand (104; My.).

ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು ā-kāṅkṣisu. to desire (ಬಯಸು Śmd. 8 Cm.; Bp. 43, 57).

ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ā-kāṅkṣe. desire, wish (Bp. 39, 11; 43, 57; 47, 42). 2, the significancy of a word. 3, the requiring of a word or period for the completion of the sense. (My.). 4, suspicion (Mhr.; My.).

ಆಕಾರ ā-kāra. 1. the vowel ಆ (Śmd. 11).

ಆಕಾರ ā-kāra. 2. = ಆಗಾರ 2, ಆರ 2. *form, shape* (ಪರಿಜು Kk. 32). 2, *an affection of the body, considered as indicative of mental sentiment or emotion.* 3, a hint, sign, token. — ಆಕಾರಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take or assume a form (B. 5, 12).

ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ ākāra-gupti. *dissimulation.*

ಆಕಾರಗೋಪನ ākāra-gōpana. = ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ. (My.).

ಆಕಾರಪೂಜೆ ākāra-pūje. adoration of an idol (ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ C.).

ಆಕಾರಣ ā-kāraṇa. *calling, inviting;* challenging (ಅಥ, ಕರೆವುದು Nn. 89; ಆಹ್ವಾನ, ಕರಹಂ Mr. 88).

ಆಕಾರಸಂವರಣೆ ākāra-saṁvaraṇe. *dissimulation* (Mr. 456).

ಆಕಾರಿ ākāri. having a form (Bp. 55, 48).

ಆಕಾಶ ā-kāśa. = ಆಕಸ, ಆಕಾಸ, ಆಗಸ. clearness. 2, *the sky or atmosphere* (ಬಾನ್ Ct. I, 100; ಮುಜ್ಜಾಸಾರ Nn. 125, Mr. 497, probably

= No. 4). 3, a vacuity, an empty space (ಪೊಳ್ಳು, ಬಯಲು G.). 4, the ether or fifth element considered as a subtle fluid pervading space and forming the vehicle of sound and life. 5, N. of a metrical foot (Ch.). see ಬಾನ್, ಮುಗಿಲ್; ರೋದೋಂಗಣ. — ಆಕಾಶಕ್ಕಿನ್ತ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗಿನ್ತ ಅಗಲವಿಲ್ಲ. — ಆಕಾಶ ಹಱಿದು ಬೀೞುವಾಗ್ಯೆ ಅಂಗೆಯ್ ಒಡ್ಡಿದರೆ ನಿನ್ತೀತೇ? (Prvs.). — ಆಕಾಶಗೂಡು. = ಆಕಾಶದೀಪ. (My.). — ಆಕಾಶಬಿಲ್ಲು. the rain-bow (My.; ಇನ್ದ್ರಧನು, ಸುರಚಾಪ, etc. Si. 30).

ಆಕಾಶಗಂಗೆ ākāśa-gaṅge. the celestial Ganges, the milky way (ಬಾಂಗೆಱೆ G.; My.). 2, a cascade (My.).

ಆಕಾಶಗರುಡಬಳ್ಳಿ ākāśa-garuḍa-baḷḷi. the creeper called Bryonia epigaea Rottl. (St. & Pl.; T.; Te. -ಗಡ್ಡ; Corallocarpus epigaea Hook. f., Z.). *cf.* ಗಿಣಿಮೂಗಿನ ಗಡ್ಡೆ.

ಆಕಾಶಗಾಮಿ ākāśa-gāmi. going through the atmosphere; a deity (My.).

ಆಕಾಶದೀಪ ākāśa-dīpa. a lamp hung upon a pole (C.).

ಆಕಾಶಬಾಣ ākāśa-bāṇa. a sky-rocket (C.).

ಆಕಾಶಲಿಂಗ ākāśa-liṅga. an etherial phallus; Śiva (My.; T.).

ಆಕಾಶವಾಣಿ ākāśa-vāṇi. a voice from the sky or from heaven, a divine utterance (C.); [radio].

ಆಕಾಸ ākāsa. Tbh. of ಆಕಾಶ (Śmd. 335).

ಆಕೀರ್ಣ ā-kīrṇa. scattered, spread; crowded, filled, impervious; *confused;* covered, surrounded. see Śmd. 389.

ಆಕು āku. a leaf; a herb; young rice not yet transplanted; young sprouts of corn; any filament; etc. (Te.; see ಆಗೆ 3). see ಚಿಕ್ಕನಾಕು, ಮುಯ್ಯಾಕು. — ಆಕುರಾಯಿ. filament-rubber, a file (Te.; Si. 345).

ಆಕುಂಚನ ā-kuñcana. bending; contraction, shrinking, shortening, closing up; curving, flexure; contortion. see ಕುನಿ, ಕುಱುಗು. — ಆಕುಂಚನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to bend, to make a bow (Bp. 55, 49).

ಆಕುಂಚಿತ ā-kuñcita. bent, contracted, crooked, etc. (Grj. 8, 24). see ವ್ಯಾಕುಂಚಿತ.

ಆಕುಲ ā-kula. *filled with;* full, crowded; confounded, confused, bewildered, agitated (ಶೋಕದಿನ್ದ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದನ್ಥ G.); confused in order, disordered (ಗಲಿಬಿಲಿ G.).

ಆಕುಲಕ ā-kulaka. *confused, disordered;* perplexed, distressed (ಉತ್ಪಿಂಜಲ, ಕಳವಳ Mr. 433).

ಆಕುಲತೆ ākulate. = ಆಕುಲತ್ವ see Cpr. 5, 19 va. ಬನ್ಧನಾಕುಲತೆ.

ಆಕುಲತ್ವ ā-kulatva. accumulation; perplexity, confusion, bewilderment. (R.).

ಆಕುಲಿತ ā-kulita. confounded, bewildered, agitated. see ವ್ಯಾಕುಲಿತ.

ಆಕುಳಿಕೆ ākuḷike. = ಆಕಳಿಕೆ, etc. (My.).

ಆಕುಳಿಸು ākuḷisu. = ಆಕಳಿಸು, etc. (My.).

ಆಕೂತ ākūta. *intention, purpose, wish.* see ಬಗೆ.

ಆಕೂತಿ ākūti. = ಆಕೂತ. see ವ್ಯಾಕೂತಿ.

ಆಕೃತ ā-kṛita. brought near or together. see ಅಪಾಕೃತ, ನಿರಾಕೃತ.

ಆಕೃತಿ ā-kṛiti. form, shape (Śmd. 31). 2, the body. 3, tribe, species. 4, N. of a type of metres (Ch.). — ಆಕೃತಿದಾಳ್. -ತಾಳ್. to take or assume a form (V. 14, 28 va.).

ಆಕೃಷ್ಟ ā-kṛiṣṭa. drawn, pulled, attracted. (R.). (Cpr. 10, 1).

ಆಕೆ āke. 1. that woman, she (Śmd. 185; *cf.* 182; C.; Te. ಆಪೆ, ಆಮೆ, ಆಯಕ್ಕೆ, ಆವಿಡೆ). [ಆಕೆಯ ದರಹಸಿತಮುಮುಱಿಯೆ ಪೇೞ್ಗು ಮೆಱಿಕಮನೆರ್ದೆಯೊಳ್ Kr. 3, 120; Pb. 1, 40]. 2, she, the married wife (S. Mhr.). ಆಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (186). ಆಕೆಗಳ್ [ನೋಡಿ ನಾಡಾಡಿಯಲ್ಲದಾಕೆಗಳ ಜೋಡೆಗೆಯ್ತುಂಗಳಂ ಕಣ್ಡದು ಮನೆಯಾಣ್ಮನಂ ಮಾಱುವನ್ದಮಲ್ಲದೆ ಪೊಮಾಱುವನ್ದಮಲ್ಲೆನ್ದು ಮುಗುಳ್ನಗೆ ನಗುತುಂ Pb. 4, 81 va.; Ap. 1, 75]. (202; Abh. P. 14, 171 va.). ಆತಂಗನ್ ಆಕೆಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಯಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (Śmd. 138). ಆಕೆಗೆ ಕಡಿಲೆನ್ದು ಆತಂ ನುಡಿದಂ (139). ಆಕೆಯುಂ ತಿಳಿಪಿದನ್ ಎನ್ವಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಪಿದಂ (167). ಬಳೆಗಳ್ ಗುಲ್ಗುಲ್ಗುಲ್ಲೆನೆ ಗಿಳಿಸೋವಾಕೆಗಳಿನ್ ಒಪ್ಪುಗುಂ ಕೆಲನೆಡೆಯೊಳ್ (231). ಆಕೆಯನು ಕಣ್ಡು ಮನೆಯಾಕೆಯನು ಮಱೆದರೆ ಹಾಕಿದ ಉಂಕೆ ಹಱಿದತ್ತೆ ಮನೆಯೊಳ್ ಇದ್ದಾಕೆ ತಾ ಕೆಡುಗು (Sp.). see the note with regard to its use in the S. Mhr. country s. ಅವಳ್. in classical language ಅವಳ್ and ಆಕೆ are used promiscuously, see *e. g.* J. 4, 68; 10, 53; 28, 16. 17. 49. *cf.* ಆತನು.

ಆಕೆ āke. 2. (= ಆರ್ಕೆ of ಅಱ್ 2). power, valor.

ಆಕೆವಾಳ āke-vāḷa. a valiant man (ಶೂರ Bhn. 6. o. r. ಆಳೆವಾಳ್). see Bh. 1, 6, 7; 7, 1, 5; 8, 24, 41; J. 2, 29.

ಆಕೆವಾಳತನ āke-vāḷatana. valiantness (Bh. 1, 10, 16).

ಆಕೆವಾಳಿಕೆ āke-vāḷike. = ಆಕೆವಾಳತನ. (J. 4, 34).

ಆಕ್ರನ್ದ ā-kranda. *crying out, calling, shouting.* 2, weeping (ಅೞೋೞ Cb.). 3, sound (ಧ್ವನಿ Cb.). 4, *war, battle.* 5, violence (ಬಲಾತ್ಕಾರ Cb.). 6, a friend (ಮಿತ್ರ Cb.). 7, a kinsman (ಬನ್ಧು Cb.). 8, a king (ಅರಸು Cb.). 9, one who checks or restrains (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ ಮಾಡುವವ Cb.).

ಆಕ್ರನ್ದನ ā-krandana. lamentation, weeping (Bp. 15, 21. My.).

ಆಕ್ರನ್ದಿತ ā-krandita. roaring; invoked; a roar; lamentation. (My.).

ಆಕ್ರನ್ದಿಸು ākrandisu. to roar, to lament, to weep (My.).

ಆಕ್ರಮಣ ā-kramaṇa. stepping near to or upon; rising, ascending. 2, lying heavily on, pressing. 3, attacking, marching against, invading. 4, seizing, grasping. (My.). 5, overpowering. 6, going over or beyond, encroaching. see ಒತ್ತು.

ಆಕ್ರಮಣಧ್ವನಿ ākramaṇa-dhvani. an assaulting voice. see ಜಱುರ್.

ಆಕ್ರಮಣಾಕರ್ಷಣ ākramaṇa-ākarṣaṇa. pulling towards oneself forcibly. see ಎೞೆ.

ಆಕ್ರಮಣಾಲಾಪ ākramaṇa-ālāpa. assaulting speech. see ಜಱೆ.

ಆಕ್ರಮಿಸು ākramisu. to rise, to become excessive, to pervade (Bp. 16, 14; 37, 21; 53, 37). 2, to seize, to grasp, to encroach (My.; ವಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು G.). [ಈ ಕರ್ಣೋತ್ಪಲಮುಮನಾಕ್ರಮಿಸುವುದಿದು ವಿಲಾಸಿನೀ ನಿನ್ನ ಲೋಲ ಲೋಚನಯುಗಳಂ Kr. 3, 117]. ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆಕ್ರಾನ್ತ, ಆಸ್ಥಿತ Hlā.). ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಣ್ಡುದು (ಸಲಣ್ದು ಗೊಣ್ಡುದು Kk. 88). see B. 4, 127; J. 9, 14.

ಆಕ್ರಮಿಸುವಿಕೆ ākramisuvike. seizing, overpowering; ruling (Si. 296; ಅಧಿಷ್ಠಾನ 438).

ಆಕ್ರಮ್ಯ ā-kramya. to be ascended, attacked, overcome, or seized. (R.).

ಆಕ್ರಾನ್ತ ā-krānta. come near or upon. 2, laid hold of, *obtained,* possessed, holding, having (ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು Hlā.; ಆಸ್ಥಿತ, ಕೆಯ್ಕೊಳುಹಂ Mr. 459; Ch. v. 13). 3, attacked. 4, surpassed, overpowered, subjected (ವಶವಾದ G.). see Bp. 22, 50; 28, 45; 57, 77; ಮನ್ದಾಕ್ರಾನ್ತ.

ಆಕ್ರೀಡ ā-krīḍa. (ಆಕ್ರೀಡೆ). sport. 2, *a royal garden.*

ಆಕ್ರೋಶ ā-krōśa. calling aloud, vociferation. 2, reviling, scolding, abusing; *imprecation.*

ಆಕ್ರೋಶಧ್ವನಿ ākrōśa-dhvani. a vociferous or scolding sound. see ಕೂರಲ್ಚು, ಗೋಳಾಡು, ಪುಯಲ್ಚು.

ಆಕ್ರೋಶನ ā-krōśana. *abuse, imprecation.*

ಆಕ್ಷಾರಣೆ ā-kṣāraṇe. abuse; *calumnious accusation, defamation.*

ಆಕ್ಷಾರಿತ ā-kṣārita. *calumniated.*

ಆಕ್ಷಿಪ್ತ ā-kṣipta. cast, thrown; reviled, abused; ridicule, irony (J. 9, 9; ಹತಕ, ಕೆಟ್ಟವಂ Hlā. Ms.).

ಆಕ್ಷೇಪ ā-kṣēpa. throwing; tossing; trembling; convulsion, palpitation; etc. 2, *abuse, taunt, curse* (Śmd. 69; ಶಾಪ, etc., ಬಯ್ಗುಳ್ Mr. 88), *reproach, reproof* (My.). 3, irony (Kāvy. III, 3, B, 61. 92 seq.). 4, objection. 5, doubt. [6, a figure of speech Kr. 3, 2. 100]. — ಆಕ್ಷೇಪ ಮಾಡು. to taunt, etc. (B. 4, 127).

ಆಕ್ಷೇಪಕ ā-kṣēpaka. blaming, censuring, reviling; irony (Śmd. 69. 396). 2, disease, sickness. 3, convulsion, spasm.

ಆಕ್ಷೇಪಣ ā-kṣēpaṇa. = ಆಕ್ಷೇಪ. (My.; ಸಮುಚ್ಚಯ Śmd. 304 Cm.).

ಆಕ್ಷೇಪಿಸು ākṣēpisu. to revile, to abuse, to reproach (Bp. 55, 29; Si. 56).

ಆಕ್ಷೋಟ ākṣōṭa. = ಅಕ್ರೋಟ, etc. ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ತಾ ಆ ಒಗನಿಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ರೋಟ, ಕನ್ದರಾಲ ಎನ್ಬು ಎರಡು ಶಬ್ದಂಗಳು ನೆಗಟ್ಟು (Nr.). ಆಕ್ರೋಟ, etc. ಅನ್ದರೆ ಬೆಟ್ಟದ ಗೋನುಮರ, ಬೆಟ್ಟಗೋಣೀಮರ (Si. 127).

ಆಕ್ಷೋದನ ākṣōdana. *hunting.*

ಆಕ್ಷೋಭ ākṣōbha. emotion (J. 34, 16).

ಆಖಣ್ಡಲ ā-khaṇḍala. breaking, destroying. 2, *Indra.*

ಆಖರಿ ākhari. the end (My.; Mhr., H. ಆಖೇರೀ). ತಿಂಗಳಿನ ಆಖರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (My.).

ಆಖರು ākharu. = ಆಖೈರು. last, final; the end; at last (R.; Br.; Mhr., H. ಆಖೇರ).

ಆಖಾತ ā-khāta. *a natural pond.*

ಆಖು ākhu. *a rat, a mouse.*

ಆಖುಗ ākhu-ga. riding on a rat: Gaṇēśa. (R.).

ಆಖುದ್ವಿಷ ākhu-dviṣa. the rat's enemy: a cat (ಬೆಕ್ಕು Mr. 163.).

ಆಖುಭುಜ್ ākhu-bhuj. -ಕ್. a mouse-eater: *a cat.*

ಆಖುರಥ ākhu-ratha. having a rat for his vehicle: *Gaṇēśa. cf.* ಇಲಿದೇರ.

ಆಖುವಾಹನ ākhu-vāhana. = ಆಖುರಥ. (R.).

ಆಖೇಟ ā-khēṭa. *chase, hunting.* 2, terror, fright.

ಆಖೇಟಕ ā-khēṭaka. *chase, hunting.*

ಆಖೈರು ā-khairu. = ಆಖರು. (My.).

ಆಖ್ಯ ā-khya. named, called (Śm. 6. 16). 2, informing, making known, explaining (ವಿವರಣ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ Mr. 251). 3, a name. Tbh. of ಆಖ್ಯಾ (My.).

ಆಖ್ಯಾತ ā-khyāta. counted; recited; *said, reported;* made known; famous; inflected, conjugated. 2, a verb (Śmd. 6. 246. 253 seq.; Kāvy. I, 1a, 6; I, 5, 1 seq.).

ಆಖ್ಯಾತಕ ā-khyātaka. that relates to verbs (Śmd. 245).

ಆಖ್ಯಾತಪದ ākhyāta-pada. an inflected verb (Śmd. 47).

ಆಖ್ಯಾತಮಾರ್ಗ ākhyāta-mārga. conjugational course (Śmd. 254).

ಆಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿ ākhyāta-vibhakti. an affix of conjugation (Śmd. 47. 61. 63. 257; Kāvy. I, 5, 44-46).

ಆಖ್ಯಾತಿ ā-khyāti. telling, communication, publication (see ಅಸದಾಖ್ಯಾತಿ, ಸಮಾಖ್ಯಾತಿ); fame; name, appellation.

ಆಖ್ಯಾತಿಸು ākhyātisu. to make known, to announce (J. 29, 40).

ಆಖ್ಯಾನ ā-khyāna. saying, declaring. 2, *a tale, a legend.* 3, a word, a term (Nn. 15. 25. 28. 61. 73).

ಆಖ್ಯಾಯಕ ā-khyāyaka. a teller, an announcer or relater. (My.).

ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆ ā-khyāyike. *a tale, a legend.*

ಆಖ್ಯೆ ā-khye. *an appellation, a name* (Śmd. 23); fame (My.).

ಆಖ್ಯೇಯ ā-khyēya. to be told or related; fit or proper to be said (Kāvy. III, 3, B, 166).

ಆಗ āga. 1. = ಅಗ, ಅಗೆ, q. v. (S. Mhr.).

ಆಗ ā₄-ga₂. 2. that time; at that time, then (ತದಾ, ತದಾನೀಂ Si. 477; *cf.* ಈಗ; see Bp. 5, 53; 10, 38; 35, 56; 46, 23; J. 22, 3; 30, 24; 31, 30). ನಡೆತಪ್ಪಾಗ (Bp. 26, 6). ಭೋಗಿಸುವಾಗ (48, 22). ಕಣ್ಡಾಗ (Si. 388). genitive ಆಗಿನ, of that time (C.; Bp. 60, 25; B. 4, 208). ablative ಆಗಿನ್ದ, from that time (My.; B. 5, 185), ಆಗಿನಿನ್ದ (C.); ಆಗಿನ್ದಲೇ, from that very time (B. 5, 52). *cf.* ಅವಾಗ, ಈವಾಗ. — ಆಗಾಗ. -ಆಗ. rep. from time to time, occasionally; repeatedly. (Bp. 15, 14). — ಆಗಾಗ್ಗೆ. -ಆಗ್ಗೆ. = ಆಗಾಗ. (My.; ಬಾರಿಬಾರಿಗೆ G.). see B. 1, 14. 21; 3, 53; 4, 49). — ಆಗಾಗ್ಯೆ. -ಆಗ್ಯೆ. = ಆಗಾಗ್ಗೆ. (ಅಡಿಗಡಿಗೆ, ತೇನತೇನ, ಮುಹುಃ G.; My.). see B. 5, 28; Si. 234. 359. — ಆಗಿನ್ದಾಗ್ಗೆ. ಆಗಿನ್ದ ಆಗ್ಗೆ. = ಆಗಾಗ. (B. 4, 126. 148; My.). — ಆಗಿನ್ದಾಗ್ಯೆ. ಆಗಿನ್ದ ಆಗ್ಯೆ. = ಆಗಿನ್ದಾಗ್ಗೆ. (B. 5, 99; My.). [Tu. ಅಪಗ].

ಆಗ āga. = ಅಗಸ್. ಆಗಕ್ಕೆ ಭೋಗವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.). — ಆಗಭೋಗ. sinful pleasure (Dp. 65, 4; My.). ಆಗಭೋಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಸತ್ಯಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ (Prv.).

ಆಗಡ āgaḍa. sport, jesting, fun, mockery, jeering, insult, wantonness (Te., R.; T. ಅಗಡಿಯ). [ಆಗಡವ ಮಾಡಿ ಮಾಗುಡುವ ಮಿನ್ದರೆ ತಾಕೊಡಬಲ್ಲನೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವ? Bv. 643].

ಆಗಡಕಾಱ āgaḍa-kāṟa. a scoffer, a plaguy teaser (Te. ಆಗಡಗಾಡು; R.).

ಆಗಡಿಗತನ āgaḍigatana. insulting or offending behaviour (Rām. 4, 6, 29).

ಆಗಡು ā₄-gaḍu₁. = ಆಗಲ್, ಆಗಲು 1, ಆಗಳ್, ಆಗಳು 1. that time; at that time, then (ಕಾಲಭೇದ Śmd. 400; Tu. ಎಕ್ಕಡ್; *cf.* ಈಗಡು). ಆಗಡಿನ, ಆಗಡಿಂಗೆ (401). — ಆಗಡೆ. -ಎ 3. at that very time [ನಿಜಾರಿ ಸಮಿತಿಗಳಿನ್ದಂ ನೆರೆದ ಜಯಂಗೊಣ್ಡಾಗಡೆ ಸುರಾಂಗನಾಸುರತ ವಿಷಯಸುಖಮುಂ ಕೊಟ್ಟಂ Kr. 3, 160; Pb. 1, 112; Ap. 2, 40]. (ಆಗಳೆ Ct. II, 71). [—ಆಗಡುಂ. always. ಕವಿದೆರಡುಂ ಪತಾಕಿನಿಗಳಾಗಡುಮನ್ನನೆ ಸಕ್ಕಿಮಾಡಿ ಕಾದುವುದಱಿಂ Pb. 12, 33].

ಆಗತ ā-gata. come, arrived; occurred, happened; received, obtained; living or residing in. see ಅಭ್ಯಾಗತ, etc.

ಆಗತಿ ā-gati. arrival, coming; income (My.); return; origin; accident, chance.

ಆಗನ್ತು ā-gantu. coming, arriving. 2, *an arrival, a guest* (ಅತಿಥಿ, etc., ಬಿದ್ದಿನಂ Mr. 238). 3, *adventitious, incidental, accidental.*

ಆಗನ್ತುಕ ā-gantuka. = ಆಗನ್ತು. (Kāvy. III, 3, B, 57; My.).

ಆಗಮ ā-gama. coming near; arrival; approach. 2, *a traditional doctrine or precept* [Kr. 1, 9]; *a śāstra, a work on sacred science* (also prosody, Ch.; see Bp. 24, 25; 51, 9; 54, 28; Kāvy. II, 2, B, 24). 3, a tantra or any work inculcating the worship of Śiva and Śakti. 4, an affix; a grammatical augment (Śmd. 91. 116. 132. 135. 136. 152. 195. 209. 227. 259; Kāvy. I, 2, 14-16.

20-22. 28-30; I, 3, 49-52. 64-68; I, 4, 19-21; I, 5, 13-16). 5, knowledge; science, intelligence. 6, a legal title, a voucher or written testimony.

ಆಗಮಜ್ಞ āgama-jña. a man who knows the śāstras (Bp. 55, 33).

ಆಗಮತತಿ āgama-tati. the series or aggregate of the śāstras (ಬ್ರಹ್ಮ, ಆಗಮಂಗಳು Nn. 79).

ಆಗಮನ ā-gamana. coming, approaching, arriving. see ಬರ್.

ಆಗಮವಿದ āgama-vida. = ಆಗಮಜ್ಞ. feminine ಆಗಮವಿದೆ (Grj. 8, 14).

ಆಗಮಾಮ್ನಾಯ āgama-āmnāya. the śāstras and vēdas (My.).

ಆಗಮಿಕ āgamika. a man who has studied the śāstras (Bp. 55, 17). see ಶಠಾಗಮಿಕ. 2, the officiating Brāhmaṇa of a temple (My.).

ಆಗಮಿಸು āgamisu. to come, to arrive (My.).

ಆಗಮೀಕ āgamīka. = ಆಗಮಿಕ. (Bp. 56, 35; 57, 2).

ಆಗರ āgara. 1. Tbh. of ಆಕರ (Śmd. 337). see Bp. 31, 19; 40, 69.

ಆಗರ āgara. 2. Tbh. of ಆಗಾರ 1. a dwelling, an abode, an asylum (ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64). 2, a place (My.; ಸ್ಥಳ G.; Mhr.; J. 3, 2). 3, a garden (My.; G.; Mhr.). 4. ಅಕ್ಷರ (Nn. 37). 5, a saltpan (Sd., Mhr., Mg.).

ಆಗರ್ಭ ā-garbha. from the womb. (My.).

ಆಗಲ್ ā₄-gal. = ಆಗಡು, etc. that time; at that time, then (Bp. 28, 36; 38, 75). *cf.* ಈಗಲ್. — ಆಗಲುಂ. -ಉಂ 1. also then (Bp. 60, 45); already then.

ಆಗಲಪೂರ ā-gala-pūra. full up to the throat (Bp. 59, 49).

ಆಗಲು ā₄-galu. 1. = ಆಗಲ್, etc. (Bp. 58, 61; B. 4, 91. 179. 180. 181). — ಆಗಲೇ. -ಏ 2. at that very time (B. 1, 17; 2, 44; 4, 96. 136).

ಆಗಲು ā₇-gal-u₉. 2. = ಆಗಳು 2, ಆಗಳುಂ. always (Bp. 18, 55; 26, 51). [Tu. ಏಪೊಲ].

ಆಗಸ್ āgas. = ಆಗ. *transgression, offence, sin.*

ಆಗಸ āgasa. = ಆಕಸ, ಆಕಾಸ. Tbh. of ಆಕಾಶ [ದೆಸೆ ಪಸುರೇಱಿ ಪಚ್ಚೆ ಯೊಳೆ ಮುಚ್ಚಿ ಮುಸುಂಕಿದ ಮಾಚ್ಕೆಯಾದುದಾಗಸಂ Pb. 7, 22; Ap. 1, 69]. (Śmd. 335. 337. 359. 176; Nn. 34. 42. 49; Kk. 12; Bhn. 47; ತಾರಗೆವಟ್ಟೆ Śmd. II; Kk. 88; ಅಮ್ಬರ Ct. II, 83; Śm. 14; ನಭ Nn. 40). — ಆಗಸದ ಗಂಗೆ. = ಆಕಾಶಗಂಗೆ. (Bp. 41, 21). — ಆಗಸವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. (ಕೆಂಜಱೀಟ Śs.). — ಆಗಸವಟ್ಟೆಗ. -ಬಟ್ಟೆಗ. one whose path is the sky: a sura (Śm. 9). — ಆಗಸವಣಿ. -ಮಣಿ. the sky-gem: the sun (Śm. 14).

ಆಗಳ್ ā₄-gaḷ₂. = ಆಗಡು; etc. that time, at that time, then (ಕಾಲಾರ್ಥ Śmd. 400; ತದಾ, ತದಾನೀಂ Nr.). ಆಗಳಿನ, ಆಗಳಿಂಗೆ (Śmd. 401). [ಮುದವಿರೆ ಪಠಿತ್ರಮುಕ್ಕೆನ್ನ ನಿವ್ವಿರ್ಶೇಷನೊಳಾಗಳ್ Kr. 1, 64; Ap. 1, 23]. ಕುಕ್ಕೂಕೂೕ ಎನ್ದು, ಕೋೞಿ ಕೂಗಿದುವು ಆಗಳ್ (19, 68). ಆಗಳಿನ ಕಜ್ಜಂ (134; see s. ಬಯ್ 3). ಆಗಳನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. then even thus, *i. e.* then without any delay; instantly; suddenly; immediately; quite lately (ಸದ್ಯಸ್, ಸಪದಿ, ತತ್ಕ್ಷಣ Nr., ಆಕಸ್ಮಿಕ Mr. 538). ಆಗಳನ್ತೆ ದೊರೆ ಕೊಪ್ಪು ಫಲವು (ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ Nr.). ಆಗಳನ್ತಹ ಫಲಂ (ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ Mr. 72). ಆಗಳನ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಫಲಂ (ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ, ಸದ್ಯಃ ಫಲಂ Hlā.). ಆಗಳನ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಱು (ತರ್ಣಕ Nr.). see Bp. 45, 56; 60, 25. — ಆಗಳುಂ. -ಉಂ 9. also then; already then (Bp. 56, 58). — ಆಗಳೆ. -ಎ 3. at that very time (ಆಗಡೆ Ct. II, 71); that very time. ಆಗಳೆ ಅಪ್ಪ ಕಾಲ (ತತ್ಕಾಲ, ತದಾತ್ವ Hlā.). see Bp. 9, 25; 14, 5; 48, 14; J. 6, 8.

ಆಗಳಿಕೆ āgaḷike. = ಆಕಳಿಕೆ, etc. (My.).

ಆಗಳು ā₄-gaḷu₂. 1. = ಆಗಡು, etc. that time (Bp. 38, 20).

ಆಗಳು ā₇-gaḷ₂-u₉. 2. = ಆಗಲು 2, etc. always (Bp. 42, 25; 60, 51).

ಆಗಳುಂ ā₇-gaḷ₂-uṁ₁. = ಆಗಳು 2, etc. always [ಆಗಳುಮಿನ್ದು ಸೂರ್ಯರಣಮಿಲ್ಲವೆ ಕತ್ತಲೆಯೆಮ್ಬುದಿಲ್ಲ Pb. 4, 16]. (Bp. 4, 67; 14, 29; 26, 47; 50, 75).

***ಆಗಳೂ āgaḷū.** = ಆಗಳುಂ. always. ಆಗಳೂ ನಿಮ್ಮ ಮಾಣದೆ ನೆನೆವರ ಮನೆಯಲು ಶ್ವಾನನಾಗಿರಿಸು Bv. 358.

ಆಗಾಗ āgāga. ಆಗಾಗ್ಗೆ. ಆಗಾಗ್ಯೆ. see s. ಆಗ 2.

ಆಗಾತ್ಯ āgātya. pretence of agony or injury, threatening to commit suicide (My.; Te. ಆಕಾತ್ಯ, ಆಗಾತ್ಯ, ಆಗಾಯಿತ್ತು, ಆಗಯಿತ್ಯ, ಅಘಾತ್ಯ, ಓಗಾತ್ಯ, ಓಗಾಯಿತ್ಯ; Te. also: outrageous behaviour, obstinacy, desperation, baseness, villainy, etc.).

ಆಗಾತ್ಯಗಾಱ āgātya-gāṟa. a man who uses āgātya. ಆಗಾತ್ಯಗಾಱ ನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಗಾಱ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಆಗಾಧ ā ādha. = ಅಗಾಧ. (My.).

ಆಗಾಧಜಲ āgādha-jala. = ಅಗಾಧಜಲ. (ಮಡು Nr.).

ಆಗಾಮಿ ā-gāmi. coming; *about to come, future.* see s. ಅಪ್ಪಭೋಗ.

ಆಗಾಮಿಕ ā-gāmika. *relating to the future.*

ಆಗಾರ āgāra. 1. = ಆಗರ 2, ಆಗ್ರ, ಆರ 1. *a house, a dwelling* (ಮನೆ Nn. 62). 2, a place (ಸ್ಥಳ G.).

ಆಗಾರ āgāra. 2. = ಆರ 2. Tbh. of ಆಕಾರ 2. see ಚಿತ್ರಾಗಾರ.

ಆಗಿಸು āgisu. to cause to become, to bring about, to perform, etc. [ಈ ಗಣದೆದೊಳೆ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಪ್ರಣಯಮನಾಗಿಸಿದರ ಮಳಕವಿ ವೃಷಭರ್ಕಳ್ Kr. 1, 31]. [T., ಆಕ್ಕು. M. ಆಕ್ಕಿಕ್ಕ. Tu. ಆಪಾವು. Te. ಕಾವಿಂಚು]. (Rśv. 1, 23; J. 2, 56; C.). ಅತಿನಿರ್ಮಲತೆ ಯನ್ ಈ ಮಲಿನತೆಯಾನ್ತ ಪಯೋದಮಾಲೆಗೆ ಆಗಿಪ ಶರದಂ (Rśv. 6, 3). [— ಆಗಿಸಿದೊಂ. he caused it to be done. ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ಪ್ರಭೂತ ಮುದಮಂ ತನಗಾಗಿಸಿದೊಂ ಕವೀಶ್ವರಂ Kr. 2, 155].

ಆಗು āgu. 1. = ಅಕ್ 2–, ಆಗು 1. to become manifest; to come into being or existence (ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ Śmd. Dh.; T., M., Tu. ಆವು, Te. ಅವು). 2, to take place, to come about or to pass, to happen; to be made. 3, to grow. 4, to happen to; to accrue to; to fall to the share of. 5, to become; to prove to be. 6, to be going to. 7, to be (see espec. also the use of ಅಪ್ಪ and ಅಹ). 8, to be effected or done; to be finished; to elapse, to go. 9, to find room for entering; to enter; to come under. 10, to be comely, suitable or fit; to agree; to be used. 11, to be practicable; to be possible. 12, to be related. relative participles of the present ಅಪ, ಅಪ್ಪ, ಅಹ, ಆಗುವ. relative participle of the past ಆದ (Śmd. 289; see -ಅ 9, -ಅನ 1). [ಇನ್ತು ದಾತ್ತ ನಾರಾಯಣನಾದ ದೇವನೆಮಗೀಗರಿಕೇಸರಿ ಸೌಖ್ಯಕೋಟಿಯಂ Pb. 1, 1; ತನಗಾದ ಆಗೇನು ಅವರಿಗಾದ ಚೇಗೇನು! Bv. 248; ಅಯ್ಯಾ ತನುಶುದ್ಧನಾಗಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಬೇಕು Cv. 148]. regular old 3rd person neuter sing. of the present ಅಪ್ಪುದು (Bp. 45, 4; J. 28, 48); ಅಹುದು *e. g.* Bp. 56, 31; ಆದುದು (in Nr.). 3rd pers. masculine sing. of the imperfect ಆದಂ (Śmd. 289); 3rd pers. neuter sing. of the same

ಆದುದು. [ಪಾದದೊಳೆರಡನೆಯಕ್ಕರಮಾದರದಿನ್ನಾದುದಾವುದದನಱದನಿತಂ Kr. 2, 32; Ap. 1, 39]. (289; Bp. 43, 72), ಆದತ್ತು (226; Bp. 43, 73), ಆಯ್ತು (289; Bp. 41, 71), ಆಯಿತ್ತು (226 Cm.; 249 Cm.; Bp. 9, 16; 11, 42; 43, 71; 47, 60; 55, 44), ಆಯಿತು (Bp. 2, 24; 17, 4; 49, 27; B. 2, 24; 3, 100; C.). ಆದೀತು (B. 2, 39; Si. 469. 470). as to the old future see ಅಕ್ಕು 6, ಅಕ್ಕುಂ, ಅಪ್ಪ, ಅಹ; and as to the old 3rd p. of the imperative see ಅಕ್ಕೆ 3. — ಅವನಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರನು ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಱು ಅಸ್ತಮಯಮ್ ಆದುಹುದು, ಅವನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಱು ಉದಯಮ್ ಆದುಹುದು, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಱುವಾಯಿನ ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತನು ಅಭ್ಯುದಿತನು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ತನ್ನನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ತಿನ್ನದೆ ಆಯ್ತು (Bp. 48, 13). ಇವಳ್ಗೆ ವರನ್ ಆಗ ಬೇಕು (J. 29, 30). ಹ್ರಸ್ವಮ್ ಆದ ಎ ಒ (Śmd. 27). ಯಮುಕನ್ಯವಹೃತಿಗೆ ಆಗವು (27). ಏನಾಯಿತು? (84). ಆದಲ್ಲಿ (93). ಆ ಕಬ್ಬಕ್ಕೆ ಈ ಕಬ್ಬಮ್ ಆಯ್ತು (159). ಆದವಿಷ್ಟು (90. 201). ಈ ಕವಿಗಳ್ ಆರಿಯಾದ ಮತ್ತಂ ಪಲಪ್ಪರ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿಗಳ ಉದಾಹರಣಂಗಳ್ (5). ಮೊಱಗು ಪೊದಲಾದ ಪಲ ತೆಱದ ಧ್ವನಿಗಳ್ (26). ಮನಂ ಸಂಚಲಮ್ ಆದುವು (168). ಪಿರಿಯವು ದಿವಸಂಗಳ್ ಆದುವು (119). ಆದುದಿಲ್ಲ (296). ಪೋಲಿಸುವೆಡೆಗೆ ಆದುವು (251). ಕಥೆಗಳ್ ಆದವು? (Bp. 18, 108: are the tales finished?). ಊಟ ಆಯಿತು (C.). ಮೆಯ್ ನೆಱಿಯಲ್ ಆದವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ Hlā., Nr.). ಹತ್ತಿಯಿನ್ದ ಆದ ಸೀರೆ (ಕಾರ್ಪಾಸ, etc. Hlā.). ಸಮಾಸ ಹಿರಿದಾದ ಹಲವು ಪದಂಗಳು (ದಣ್ಡಕ Hlā.). ಅವನಿನ್ದೆ ಆದ ಇನಿತು ವೃತ್ತಾನ್ತವನ್ ಅಱದು (Bp. 28, 17). ಆಗದು, ಅಯ್ಯೋ, ತಮ್ಮ ಕೆಯ್ಯಲಿ! (46, 23). ಅದು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ (S. Mhr.). ಕರಿಯ ಕಾಲ್ಗೆ ಒಳಗಾದನೊ? (Rśv. 13, 103). ಬಾಲವ್ಯಗಮ್ ಒಳಗೆ ಆಯ್ತು (Bh. 2, 13, 13). ಅದಷ್ಟು ಆಯಿತು, ಬಱಿತೆನ್ನೋ ಹಾಲು. — ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ, ಹೂಡೋದು ಬಿತ್ತೋದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ. — ಮಾಧವರಾಯನ ಪೂಜೆ ಯಾವಾಗಲಾವರೂ ಆಗಲಿ! ಊದುವ ಶಂಖಾ ಊದಿ ಬಿಡು! — ಆಗೋ ಪೂಜೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿ! ಊದೋ ಶಂಖಾ ಊದಿ ಬಿಡುವ! (Prvs.). ಮದಿವಾದೆನು (Dp. 4). ಅವನು ನನಗೆ ಏನೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ, he is in no way related to me (C.). ಶತ್ರುವಿನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಕ್ಷೀಣವಾಗಲ್ ಪಟ್ಟನ್ಧಾದು (ಕ್ಷತ, etc. Dhw.). ಅಱಕೆ ಆಗಲ್ ಪಡುವದು (ಬಾಧ್ಯ Si. 383). ಇಟ್ಟಿಗೆಯಲಾದ ಮನೆ (ಪ್ರಾಸಾದ Mr. 192). ಮಣ್ಣಿನ್ದ ಮತ್ತೂ ಏನೇನು ಆಗುತ್ತವೆ? (B. 1, 1). ಈ ಊರಿಗೆ ದೊರೆಗಳು ಬನ್ದು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಆಯಿತು? (1, 7). ಇನ್ನಾ ಹಣ್ಣು ಹಪ್ಪುಲಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಕೂತು ತಿನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ (1, 8). ಬೆಳಗಾಂವೀ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ... ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ (2, 52). ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ದ್ರವ್ಯವಾಯಿತು (C.). ಒನ್ದು ತಿಂಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಆಗೆ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅದು ಒನ್ದು ದಿವಸಂ (Mr. 71). ತುರಗವರ್ಣಂ ಬಿಳಿಯದು ಆಗೆ ಕರ್ಕಮ್ ಅದು ಅಕ್ಕು (Mr. 275). [—ಆಗ. —ಅ 6. that should not be. (*cf.* ಆಗದು) ಇದಂ ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗ Pb. 7, 37]. ನಮ್ಮಿನ್ದ ಆಗದು (B. 3, 2). [ಬೆರೆಸಿರೆ ಕನ್ನಡವೊಳೆ ಬನ್ಧುರಮಾಗದು ಕಾವ್ಯರಚನೆ Kr. 1, 53; Pb. 1, 75; Ap. 1, 5]. ಆದದ್ದು ಆಯಿತು, what is done is done (B. 3, 100). ಆಗಗೊಡು. -ಕೊಡು. to allow to become (B. 5, 89); to allow to happen to (5, 260). — ಆಗದ. ಆಗದ (not coming about) ಹೋಗದ ಬದುಕಿಗೆ ರಾಗಿ (a desirer) ಯಾಕೆ? — ಆಗದ (impossible) ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಆಶೆ ಪಟ್ಟರೆ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ (Prvs.). ಆಗದವನು, an unfriendly, inimical man (C.; Bp. 60, 10). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಗದವನು, a man incompetent for work (C.). — ಆಗದು is often used in the sense of: it is unfit, it is improper, it is forbidden (ನಿಷೇಧ Nr.). [T., ಕಾದು. M., Tu., ಆವಾನ್ದು. Te. ಅಕಾದು]. ಪೊನ್ನ ಅನ್ದಳಮ್ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಸನ್ಧಿಯುಂ ಕೆಡಿಸಲ್ ಆಗದು (Śmd. 75). ಶ್ರುತಿಕಷ್ಟಮ್ ಆಗೆ ಸನ್ಧಿಯುಂ ಪೂಡಲ್ ಆಗದು (76). ಆ ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಂಗಳನ್ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದೊಳ್ ಬೆರಸಿ ಸಮಾಸಂ ಮಾಡಲ್ ಆಗದು (98). ಅದುವ್ ಆಗದು (296). ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಯತಿ ಆಗಲ್ ಆಗದು (Hlā). ಹಗೆಯ ಹೆಣ್ಣಳನರಮನೆಗಳೊಳು ಪೊಗಿಸಲ್ ಆಗದು (Bh. 1, 8, 35). see Bp. 3, 72. 79. 84; 9, 9; 10, 4; 11, 5; 14, 8; 23, 29; 28, 39; 37, 13; 43, 52; 44, 64; 50, 22; etc.; 60, 38. — ಆಗಲಿ. may (he, she, it, they) become or be, etc.; be it (so), very well! (ಮತ Nr.). ಆಗಲಿ! (Bp. 11, 28; 22, 38; 31, 11; 50, 40). ಚನ್ದ್ರಹಾಸನ್ ಎನ್ದು, ಇಳೆಯೊಳಗೆ ಈತಂಗೆ ಹೆಸರ್ ಆಗಲಿ! (J. 28, 60). ಬಲ್ಲಿದಂ ತಾನ್ ಆದಡೆ ಆಗಲಿ! ಖುಲ್ಲಬೇಡ ನನ್ ಆವ ತೆಱದಿಂ ಕೊಲ್ಲದೆ ಎನ್ತು ಇಹೆಂ? (Bp. 18, 37; *cf.* v. 44). ಆದದ್ದು ಆಗಲಿ! (B. 4, 63). the repetition of ಆಗಲಿ is used to express: whether —or, either —or. ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಣ್ಣುಪದ ಮೇಲ್ಗಡೆಯಾಗಲಿ ಕೋಟೆಕೊತ್ತಳದ ಮೇಲ್ಗಡೆಯಾಗಲಿ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಹಿನ್ದುಗಡೆಯಾಗಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮನೆ (ಅಟ್ಟ Si. 110). ಮರಗಳ ಹೊದಱುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹಾಱುಗೋಡೆಯ ಬಿರುಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ (B. 2, 2). ಅಂಗಳದಲ್ಲಾಗಲಿ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಾಗಲಿ ಹೊಲಸು ಇರಗೊಡಬಾರದು (4, 25). ನೆಣ್ಪರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಡು ಆಗಲಿ ಹಿರಿಯರ ಗಱಕೆಯಿನ್ದ ಆಗಲಿ ಉದರನಿರ್ವಾಹ ಸಾಗಿಸುವರು (4, 194). ಮನುಷ್ಯರನ್ನಾಗಲಿ ಕಱುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ನುಂಗುವವು (2, 27). — ಆಗಲಾಗಲಿ. rep. ಆಗಲಿ-. (Bp. 24, 17). — ಆಗಲಾಗು. ಆಗಲ (*i. e.* ಆಗಲ್ಕೆ) ಆಗು. (Bp. 56, 31; 61, 13). — ಆಗಲೆವೇಟ್ಕು. ಆಗಲ್-ಎ-ಬೇಟ್ಕು. it is indeed to be, it must be (Bp. 24, 7). — ಆಗಾಗು. rep. ಪರದೇಶದ ಜನರ ಪ್ರವೇಶವು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆದ ಆದ ಹಾಗೆ (B. 4, 114). ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಾಗುತ್ತಾ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ (5, 57). [2, to join. ಅಯತ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗಿ ಭಕ್ತನೆನಿಸುವನಯ್ಯಾ Cv. 1047]. — ಆಗಿ. having become, having happened, being finished or done, etc. a few peculiarities with regard to this participle are 1, it is used where a state or quality is to be expressed (instead of the simple *is*; *cf.* the use of ಅಪ್ಪ, ಅಹ and ಆದ), *e. g.* ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆಯೊಳ್ ಮಹಾಪ್ರಾಣಂಗಳ್ ನಿಯೋಜ್ಯ್ವಲಮ್ ಆಗಿ ಒಳವು (Śmd. 23; *cf.* sūtra 15). ಶೂದ್ರಕನ್ಯಪತಿ ಸುಖಾಸೀನನ್ ಆಗಿರ್ದನ್ ಆಗಳ್ (297). ಶೂದ್ರನು ಗೃಹಸ್ಥನೆ ಆಗಿರ್ಪನು (Hlā.). ನಸುಗೆಮ್ಪಾಗಿರ್ದುದು ಕಪಿಶನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā). ಲೇಸಾಗಿರ್ಪುದು (ಸೌಷ್ಠವ, etc. Hlā.). ವಿದಗ್ಧೆಯುಂ ಮುಗ್ಧೆಯುಮ್ ಆಗಿರ್ಪವಳು (ವಾಣಿನಿ Hlā.). ಮುನ್ನೆ ಇದ್ದ ಕಾಡು ಎಲ್ಲಂ ನಾಶಾಗಿ ಇರ್ದುದು (J. 29, 32). ನಮ್ಮೊರ್ವರೊಳ್ ಗುಪ್ತಮ್ ಆಗಿರಲಿ! (29, 39). ಆತಗೆ ನಾರಿಯಾಗಿ ಇಹಳ್ ಒಬ್ಬ ಮಾನಿನಿ, ಮೋಹಿನೀದೇವಿ (Prll. 3, 7). ಅವಳ್ಗೆ ಸನ್ತತಂ ಮನ್ತ್ರಿಸುತೆ ವಿಷಯೆ ಸಖಿಯಾಗಿ ಇರ್ಪಳ್ (J. 30, 1). ಆಭರಣವಾಗಿರುವ ಭಂಗಾರ (ಶೃಂಗೀಕನಕ Si. 331). ಬಹಳ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವದು (ಅತಿರಿಕ್ತ 373). it is also classical and idiomatic to dispense with both ಆಗು and ಇರು in such cases, if suitable (examine *e. g.* some of the instances s. ಅವ and ಅವಳ್). in the S. Mhr. country and My. (also Bp. 29, 28), however, there occur forms like the following: ಚನ್ದವದೆ (B. 2, 29), ಸವಿ ಇರುತ್ತದೆ (2, 32), ಸುಳ್ಳಸಿದ್ದಾನೆ (2, 34), ಹಗೆಗಳಿದ್ದವರು (2, 36), ಬಡವನಿದ್ದಾನೆ (2, 38), ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತದೆ (2, 41; p. 26 ಉದ್ದವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇರುತ್ತದೆ), ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇರುವದಱಿಂದ (2, 48), ತಕ್ಕದಿದ್ದರೆ (3, 5), ಬಣ್ಣದವು ಇರುತ್ತವೆ (3, 16), ಕಪ್ಪು ಇರುವದಱಿನ್ದ (3, 24), ಉಪವಾಸವಿರುತ್ತವೆ (3, 40; see s. ಉಪವಾಸ), ಗಟ್ಟಿ ಇರುವದಱಿನ್ದ (3, 55), etc., etc. 2, it is used to form adverbs (in which case it may originally have been ಆಗೆ, *so that it becomes*; *cf.* ಆಗೆ 4; T. ಆಗ), *e. g.* ಚಿಕ್ಕನಾಗಿ ಮಾಡಿದಂ, ಸಣ್ಣನಾಗಿ ತುಱಿದಂ (Śmd. 1). ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ್ಪವನು (ನೀಲೀರಾಗ Hlā.). ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ನುಡಿಯಲ್ ಅಱಿಯದಾತ (ಲೋಹಲ, etc. Hlā.). ಹಿರಿದಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವುದು (ಸಪತ್ರಾಕರಣ Hlā.). ಎರಡಾಗಿ (Bp. 42, 4). ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ (ದಲ್ Śmd. 24 Cm.). ಚನ್ನಾಗಿ (ಅಯ್ದೆ 26 Cm.; ನೆಱೆ 31 Cm.). ವೆಗ್ಗಳವಾಗಿ (ಮೊಕ್ಕಳಂ 168 Cm.; ಕೆನ್ನಂ 295 Cm.). ಲೇಸಾಗಿ (ಸಂ 161 Cm.). ಮೃದುವಾಗಿ (Bp. 21, 10). ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ, ಸಲುವಾಗಿಯೇ (B. 1, 24). ಬಹುತರವಾಗಿ (2, 26; 4, 157). ಸಣ್ಣಾಗಿ (4, 140. 148). ಆಗಲಾಗಿ (157). 3, it is used to convey the idea of *voluntarily, of itself, of one's own*

accord, e. g. ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯಜ್ಞಭತ್ತ (Si. 307). ಅವನಾಗಿ or ತಾನಾಗಿ ಬನ್ದನು, he came of his own accord (C.); and 4, with the Dative, that of *for, on account of, in behalf of, e. g.* ನಿನಗಾಗಿ (Bp. 26, 55; *cf.* 38, 65). ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ (B. 4, 91). ತನ್ದೆಯ ಮಾತಿಗಾಗಿ (J. 31, 34). 5, occasionally it may be translated by *as, e. g.* ಒನ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊನ್ದನ್ನು ಆಗಿ ತಿಳಿದು ನಮ್ಬುವಿಕೆ (Si. 48). ಎಡದ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿದರೆ ಬಲದ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಅಪಸವ್ಯವಾದ್ ಆದ ಜನಿವಾರ (252). 6, when in narration it is joined to ಅನ್ತು, this ಅನ್ತಾಗಿ (Bp. 57, 66; 60, 36. 59) means *such being the case, under such circumstances;* and when in narration it occasionally joins the infinitive with final ಅಲ್ (ಅಲು), it is so to say *ornamental* or rather *superfluous, e. g.* ಆಗೆ (Śmd. 3) is said to mean ಆಗಲಾಗಿ by the Cm.; ಹೊರಳುತಿರಲಾಗಿ (Bp. 56, 56); ಕೊಣ್ಡಾಡುತಿರಲಾಗಿ (57, 9); ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ (B. 5, 123). see also Bp. 57, 17. 21. 56; 60, 35. — ಆಗಿ ಬರು. to suit, to agree, as water, food, etc. (C.); to be congenial (C.). — ಆಗಿಯುಂ. -ಉಂ 1. ದೀರ್ಘಮ್ ಆಗಿಯುಂ (Śmd. 53). ಮಾನ್ ಆಗಿಯುಮ್ ಎಸಡಿಯಾಗಿಯುಮ್ ಏನ್ ಆಗಿಯುಂ ತಾನ್ ಎಲ್ಲಂ (84). ಒನ್ದಾಗೆಮುಮ್ ಆಗಿಯುಂ (293). — ಆಗಿಯೂ. -ಊ 7. ಆ ಸುಟುಗಳು ಬಹು ನುಣುಪಾಗಿಯೂ ಕೋಮಲವಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪುವವು (B. 2, 37). ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗಗಳು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯೂ ಅನ್ದಗೇಡಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ (5, 248). — ಆಗಿ ಹೋಗು. to be finished (C.). 2, to die (C.; B. 5, 199. 200. 212). — ಆಗುತ್ತ ಬರು. to be in the course of becoming, to be about to become (My.; B. 3, 101). — ಆಗುತ್ತಲೆ. when it comes or came to pass; when it arrives or arrived; afterwards (My.; B. 5, 294. 295). [-ಆಗೆ. having become. ನಿರ್ಮಳ ಮಣಿ ಭೂಷಣಂ ಫಣಿ ವಿಭೂಷಣಮಾಗೆ Pb. 1, 2]. — ಆದಡೆ. ಆದ-ಅಡೆ 1. = ಆದೊಡೆ, ಆದರೆ. (Bp. 18, 37; 21, 9). — ಆದಡೆಯು. ಉ 9. = ಆದರು, etc. (Rām. 6, 50, 14). ಆದರು. ಆದ-ಅರೆ 1-ಉ 9. = ಆದಡೆಯು, ಆದೊಡೆಯು, ಆದರೂ, etc. see *e. g.* such forms as ಯಾವದಾದರೊನ್ದು (B. 3, 2. 3). — ಆದರೂ. ಆದ-ಅರೆ 1-ಊ 7. = ಆದರು, ಆದೊಡಂ, etc. (C.). *e. g.* Si. 74. 96. 122. 186. 250. 306. — ಆದರೆ. ಆದ-ಅರೆ 1. = ಆದಡೆ, etc. (C)., *e. g.* Si. 404. 473. ಆದರೆ ಒನ್ದು ಅಡಿಕೆ ಮರ, ಹೋದರೆ ಒನ್ದು ಗೋಟಡಿಕೆ. — ಆದರೆ ಹೋದರೆ ಹತ್ತಿ ಬೆಳದರೆ, ಅಕ್ಕೇ, ನಿನಗೊನ್ದು ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ. — ಆದರೆ ಅಮಾವಾಸೆ, ಹೋದರೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ (Prvs.). — ಆದೊಡಂ. ಆದ-ಒಡೆ 4-ಅಂ 5. = ಆದೊಡೆಯು, ಆದೊಡೆಯೂ, ಆದರು, ಆದರೂ. though he, she, it, they be, etc. 2, soever, *e. g.* ಆರಾದೊಡಂ (ಯಾರಾದರೂ), whosoever, any one, somebody; ಎನ್ತಾದೊಡಂ (ಹ್ಯಾಗಾದರೂ), howsoever (Śmd. 164); ಎಲ್ಲಿಯಾದೊಡಂ, anywhere, somewhere; ಏನಾದೊಡಂ, something, anything. 3, whether-or, either-or, *e. g.* ಹೆಣ್ಣಾದೊಡಂ ಗಣ್ಡಾದೊಡಂ (Śmd. 148); ಪೂರ್ವದೀರ್ಘಮ್ ಆದೊಡಮ್ ಅನ್ಯಯಮ್ ಆದೊಡಮ್ ಅನೇಕಾಕ್ಷರಮ್ ಆದೊಡಂ (84); see also 85. 87. 4, at least, at any rate, *e. g.* (ಔರಸಪುತ್ರನ್) ಇಲ್ಲದೊಡೆ ಮಿಕ್ಕ ಒಮ್ಬತ್ತು ಬಗೆಯೊಳಗೆ ಒನ್ದು ತೆಱದ ಮಗನ್ ಆದೊಡಂ ಬೇಕು (J. 28, 57). 5, however, but (see No. 1). 6, even (see No. 1). ಅವಂಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗನಾದೊಡಮ್ ಇಲ್ಲ, he has not even one son. — ಆದೊಡೆ. ಆದ-ಒಡೆ 4. = ಆದಡೆ, ಆದರೆ. if it becomes manifest, etc.; if it is possible [ಅವಗುಣವಿನಿತಾದೊಡಮಾ ಕವಿತಾಬನ್ಧಮನಶೇಷಮುಂ ದೂಷಿಸುಗುಂ Kr. 1, 43; Pb. 1, 12]. (Bp. 42, 28). 2, if it is or be; if so (J. 2, 24; 12, 16. 19). 3, but (2, 21). 4, if concerned, as for. ಆನ್ (ನಾನು) ಆದೊಡೆ, as for me. — ಆದೊಡೆಯು. ಆದೊಡೆ-ಉ 9. = ಆದರು, ಆದರೂ, ಆದೊಡಂ etc. ಧನವನ್ ಇತ್ತು ಆದೊಡೆಯು ಸಹಭೋಜನವನ್ ಉಣ್ಡು ಆದೊಡೆಯು ಮೇಣ್ ನಿಜತನುಜೆಯರನ್ ಇತ್ತು ಆದೊಡೆಯೂ ಬಟಾ ಸನ್ದು ಬೇಸಱದೆ ತನುವ ಬೆರಸಿ ಇದ್ದು ಆದೊಡೆಯು ರಿಪು ಜನಪತಿಯ ವಶ ಮಾಱ್ಪುದು ಉಚಿತಮ್ ಇದು (Bh. 1, 8, 45). — ಆದೊಡೆಯೂ. ಆದೊಡೆ-ಊ 7. = ಆದೊಡೆಯು q. v., etc. remarks: a particularity is seen in the following instances: ಸನ್ದಿಸಿದರಾದಡೆ (Bp. 21, 9). ಅಱಿದರಾದೊಡೆ (30, 9). ಅಱಿದೆಯಾದೊಡೆ (49, 28). ತಪ್ಪಿಸಿದನಾದೊಡೆ (53, 34). ಬಿಟ್ಟೆಯಾದೊಡೆ (Bh. 1, 8, 20). ಬಿದ್ದರಾದೊಡೆ (1, 8, 21). ಧನವನಿತ್ತಾದೊಡೆಯು (1, 8, 45). ಒಡಬಡುವಿರಾದೊಡೆ (1, 8, 77). ಸಯ್ರಿಸಿದೆಯಾದೊಡೆ (J. 12, 41). 2, ಆಗು has been used to form a kind of passive (My.), *e. g.* ಪ್ರಯೋಗಿಸ ಪಡೆಗುಂ is explained by ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಆಹುದು (Śmd. 135 Mdb. MS.). ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸಗಳು ಸಹ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳೇ ಎಣಿಸಲಾಗುವವು (B. 2, 14). ಒಂದು ತಾಸಿನೊಳಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ತಾವು ಎರಡೂ ಮೆಯ್ ಮುದ್ರಿಸೋಣವಾಗುತ್ತದೆ (4, 103). ಅದು or ಅದನ್ನು ಹೇಳೋಣವಾಯಿತು, ಅದು or ಅದನ್ನು ಕೊಡೋಣವಾಯಿತು (My.). for remark 1 *cf.* the use of ಅನ್ದರೆ No. 4.

ಆಗು āgu. 2. becoming, coming to pass, etc. —ಆಗು ಹೋಗು. coming about or being accomplished and not coming about, etc., accomplishment and failure (My.; Bh. 8, 26, 3; 10, 4, 21). [—ಆಗುಮಾಡು. to accomplish, to get a work done (C.).].

ಆಗು āgu. = ಆಗುರ್. (Bp. 6, 9; Sk. ಆಗೂ). — ಆಗುನುಡಿ an honorific appellation. ಆಗುನುಡಿ ಭಗವತ್ ಭಗವತ್ತು ಎನಿಕುಂ, ಪೆಸರ ಕಡೆಯ ಆಗುನುಡಿ ದೇವನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 90). — ಆಗು ಮಾಡು. to make an agreement, to agree to (Bp. 24, 25; Dp. 65, 4).

ಆಗುರ್ āgur. = ಆಗು. N. of a class of plauditory or approving exclamations or formularies used in sacrificial rites. 2, *assent, an agreement.*

ಆಗುವಿಕೆ āguvike. becoming, arising, happening, etc. (ಭಾವ Si. 458). ಸದ್ದಾಗುವಿಕೆ (60). ಮೆಯ್ ಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ (201. 400). ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಭೇದಿಗಳಾಗುವಿಕೆ (201); see also 253. 389. 412. 416.

ಆಗುಹ āguha. becoming, etc. (= ಆಗುವಿಕೆ). ಬೆಱಗಾಗುಹಂ (ತಳಮುಳ Śmd. II). ಸಮಾನಮ್ ಆಗುಹಂ (ಲಯ); ಹಿನ್ದುಮುನ್ದು ಆಗುಹ (ವಿಪರೀತ, ಪರಾಚೀನ Hlā.).

ಆಗುಳಿಕೆ āguḷike. = ಆಕಳಿಕೆ, etc. gaping, yawning (ಜೃಮ್ಭಣ Nr.; My.). see Bh. 3, 13, 20; Rām. 5, 3, 45.

ಆಗುಳಿಸು āguḷisu. = ಆಕಳಿಸು, etc. to gape, to yawn [ಪುಟ್ಟಿದಾಗಳೆ ಮಾತಾಪಿತೃಯುಗಳಂಗಳ್ ಸೀನ್ತುಮಾಗುಳಿಸಿಯುಂ ಪರಾಸುಗಳಾಗೆ Ap. 5, 41 va.]; (Bp. 47, 59; 49, 21; 59, 22; Cpr. 6, 23).

ಆಗೂರ್ಮಿಸು ā-gūrmisu. to make a loud sound, to roar (Bp. 52, 41).

ಆಗೆ āge. = ಅಗ, ಆಗ 1. in, into (C.; T., M. ಅಗ, inside; abode, house; *cf.* also ಆಯ 1).

ಆಗ್ಗೆ ā4-gge. = ಆಗ್ಯ. that time; then (Si. 285; B. 2, 7; 4, 78; My.). see ಆವಾಗ್ಗೆ, ಯಾವಾಗ್ಗೆ.

ಆಗ್ನೀಧ್ರ āgnīdhra. *the priest who kindles the fire.* 2, the place where a sacrificial fire is kindled.

ಆಗ್ನೇಯ āgnēya. relating to fire or Agni. 2, the south-east quarter, of which Agni is the regent (My.; B. 4, 115).

ಆಗ್ನೇಯಪುರಾಣ āgnēya-purāṇa. N. of a purāṇa (Bp. 43, 76; My.).

ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರ āgnēya-astra. an arrow by the contact of the sharp edge of which fire is produced (Bh. 1, 7, 43).

ಆಗ್ನೇಯಿ āgnēyi. *Agni's wife.*

ಆಗ್ಯೆ ā₄-gye. = ಅಗ್ಗ. that time; at that time, then (My.; Si. 347; *cf.* ಈಗ್ಯೆ). see ಆಗಾಗ್ಯೆ, ಆಗಿನ್ದಾಗ್ಯೆ. — ಆಗ್ಯೂ. ಆಗ್ಯೆ -ಊ 7. also then. 2, notwithstanding, though (B. 1, 21; 2, 8. 29. 30; 4, 6. 140). ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ (Si. 69).

ಆಗ್ರ āgra. = ಆಗಾರ 1, etc. see ಒಳಾಗ್ರ.

ಆಗ್ರಹ ā-graha. seizing. 2, attack. 3, surpassing. 4, favour. 5, power. 6, courage. 7, importunity; earnest solicitation (B. 4, 19. 201; Mhr.). 8, violence (ಬಲಾತ್ಕಾರ G.). 9, anger, rage (My.; ಸಿಟ್ಟು G.; Bp. 13, 20; 21, 38; 28, 24; 54, 31; 57, 29). see ಕೀಲು.

ಆಗ್ರಹಾಯಣಿ āgrahāyaṇi. *N. of a lunar mansion, Mṛigaśiras* (Orion).

ಆಗ್ರಹಾಯಣಿಕ āgarahāyaṇika. *N. of a month commencing about the 12th of November.*

ಆಗ್ರಹಿಸು āgrahisu. to become angry, to be enraged (Bp. 11, 6; 20, 14; 21, 45; 24, 84; 49, 8. 10; 56, 25; My.).

ಆಘಟಿತ ā-ghaṭita. joined; touched; put on; rubbed. (Bp. 56, 7).

ಆಘಾಟ ā-ghāṭa. *a boundary, a limit.* 2, touching; striking (see ದಾರ್ವಾಘಾಟ).

ಆಘಾತ ā-ghāta. striking, beating; a blow (Śmd. 173).

ಆಘಾರ ā-ghāra. sprinkling on. 2, *clarified butter, ghee.*

ಆಘ್ರಾಣ ā-ghrāṇa. smelling, smelling at. see ಮೂಸು, ವಾಸಿಸು; Grj. 3, 110.

ಆಘ್ರಾಣಿತ ā-ghrāṇita. = ಆಘ್ರಾತ. (My.).

ಆಘ್ರಾಣಿಸು ā-ghrāṇisu. to smell at, to smell (Bp. 44, 2; J. 11, 20; 18, 20; B. 4, 59; Dp. 14, 5; My.).

ಆಘ್ರಾತ ā-ghrāta. smelled, scented. (R.).

ಆಂ– āṅ. ಆಙ್–. = ಆ 10, ಆವು 1. an abbreviation of ಆವು (Smd. 210). — ಆಂಗೊಳಗು. -ಕೊಳಗು. (Śmd. 210). a cow's hoof (ಆವಿನ ಕೊಳಗು Kk. 68; Śm. 33).

ಆಂಕಿ āṅki. that is to say, to wit, viz. (My.; H.).

ಆಂಕೆ āṅke. = ಆನಿಕೆ. seizing, etc. see Cpr. 5, 36. — ಆಂಕೆ ಗೆಯ್. to lean or bend to (v. t. Śsv. 4, 134). — ಆಂಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to seize (Abh. P. 14, 85). [2, to oppose, to fall upon. ಎಚ್ಚ ಮೊನೆಯಮ್ಬುಗಳಙ್ಗಡಿವೋಗೆಯುಂ ಮನಂಗಿಡನವನಾಂಕೆಗೊಳ್ಳ ನಗಿಯಂ ಸುಗಿಯಂ ಸುರಸಿನ್ಧುನನ್ದನಂ Pb. 11, 44]. — ಆಂಕೆಯಾಳ್. -ಆಳ್. a soldier that meets in opposition or encounters; (Cpr. 5, 105).

ಆಂಗಿಕ āṅgika. (fr. ಅಂಗ). bodily, corporeal. 2, gesticulated, *expressed by bodily action.*

ಆಂಗಿರ āṅgira. Tbh. of ಆಂಗಿರಸ (Śmd. 366).

ಆಂಗಿರಸ āṅgirasa. a descendant of Aṅgiras (J. 5, 22. 24. 27. 32). 2. *Bṛihaspati, the preceptor of the gods* (Mr. 77). 3, the 6th year in the cycle of sixty (My., also ಂಗೀರಸ).

ಆಚ āca. = ಆಸು 2. (Rśv. 5, 56). Śsv. 3, 32.

ಆಚನ್ದ್ರತಾರಕ ā-candra-tāraka. as long as moon and stars endure. (Bp. 40, 48; My.).

ಆಚನ್ದ್ರಾರ್ಕ ā-candra-arka as long as moon and sun endure. (J. 18, 43).

ಆಚಮನ a-camana. *sipping water* (before or after religious ceremonies or meals) *from the palm of the hand,* whether to be swallowed after reciting a mantra, or to be ejected after rinsing the mouth; *gargling the throat.* see Bp. 56, 57; ಜಾಲಿಸು.

ಆಚಮನಕ ā-camanaka. a spitting pot. (R.).

ಆಚಮನೀಯ ā-camanīya. water for rinsing the mouth. see ಷೋಡಶೋಪಚಾರ.

ಆಚಯ ā-caya. putting together; collecting. see ಅನ್ವಾಚಯ.

ಆಚರಣ ā-caraṇa. coming near. 2, following, observing. (My.). 3, conduct, usage, practice; transaction, performance (Śmd. 233). 4, deportment, behaviour. see ವ್ರತಾಚರಣ.

ಆಚರಣೆ ā-caraṇe. = ಆಚರಣ. (Bp. 51, 66; 60, 42; B. 5, 279).

ಆಚರಿಸು ā-carisu. to use (Śmd. 115. 206. 249. 352); to transact, to perform, to make, to observe. see Bp. 3, 41; 4, 10. 34; 19, 80; 26, 54; 43, 34; 46, 63; 48, 21; 50, 73; 53, 53; J. 2, 26; 14, 2.

ಆಚಲಿಸು ā-calisu. to move or walk about (C. Bp. 46, 20).

ಆಚಾಮ ā-cāma. = ಆಚಮನ. 2, *the water or foam of boiled rice* (ಅಕ್ಕಿಯ ಗಂಜಿ G.).

ಆಚಾರ ā-cāra. conduct, manner of action. 2, good behaviour. 3, *custom, usage, practice* (Śm. 1). 4, an established rule of conduct. see Prv. s. ವಿಚಾರ.

ಆಚಾರಕ ā-cāraka. one who knows the rules about (Bp. 8, 2).

ಆಚಾರತ್ವ ā-cāratva. conduct; practice (Bp. 2, 31).

ಆಚಾರದೂರ ācara-dūra. far from good conduct or from established rules (Bp. 4, 55).

ಆಚಾರವನ್ತ ācāra-vanta. well-conducted, virtuous, observing established rules (Bp. 24, 22; 40, 29; 43, 1).

ಆಚಾರಾಧಿಕ್ರಮ ācāra-adhikrama. undertaking an ācāra: work (ಕ್ರಿಯೆ, ನೆಗಳ್ತೆ Hlā. MS.).

ಆಚಾರಿ ā-cāri. = ಆಚ್ಚಾರಿ. following established rites or practice (Bp. 4, 1; 20, 35). 2, a Tbh. of ಆಚಾರ್ಯ, which as a title is assumed *e. g.* also by Brahmin cooks (Mhr.; My.; Te.), idol-makers (My.; Te.), smiths (My.; Tu.) and carpenters (My.; Tu., M.), goldsmiths (My.), artificers (T.), house-pūjāris employed by rich people (My.).

ಆಚಾರ್ಯ ā-cārya. = ಆಚಾರಿ No. 2. *a spiritual guide* (ಒಜ Ct. I, 102; Bp. 51, 1). 2, a conductor of religious ceremonies. 3, a title of learned men. ಆಚಾರ್ಯರ ಮಗನಾಗಿ ಪುರಾಣಿಕನ ಅಳಿಯನಾಗಿ ಘೃತ ಅನ್ದರೆ ಅಜ್ಯೆಯೆನೇ ಎನ್ಮೆಸಗಣಿಯೇ? ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಗರ್ವವೂ ಇಲ್ಲ. ಆಚಾರ್ಯರೇ, ದಾವ ಊರು? ಅನ್ದರೆ ದಾವಳಿ ಮೂಱು ಹಣ. (Prvs.). [-ಆಚಾರ್ಯರ್ಕಳ್. ācāryas, masters. @ herein can be noticed two distinct plural suffixes. -ಅರ್ and -ಕಳ್ to indicate honorific plural. ನಿಗದಿಸುವರ್ ಗದ್ಯಕಥಾ ಪ್ರಗೀತಿಯಿಂ ತಚ್ಚರನ್ತನಾಚಾರ್ಯರ್ಕಳ್ Kr. 1, 27].

ಆಚಾರ್ಯತನ ācāryatana. the state of being an instructor (My.). see ಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯತನ.

ಆಚಾರ್ಯಾಣಿ ācāryāṇi. *the wife of an ācārya.*

ಆಚಾರ್ಯೆ ācārye. *a preceptress.*

ಆಚಿ āci. N. ಆಚಿಪದ್ದಿ. (Bp. 56, 36).

ಆಚಿಕೆ ācike. = ಆರ್ಚಿಕೆ. see ಅಂಗಲಾಚಿಕೆ.

ಆಚಿತ ā-cita. *gathered, accumulated.* 2, *a cartload.* 3, *ten times the weight of a bhāra.*

ಆಚಿಸು ācisu. = ಆರ್ಚಿಸು. see ಅಂಗಲಾಚಿಸು.

ಆಚು ācu. = ಆರ್ಚು 1. see ಅಂಗಲಾಚು.

ಆಚೆ ā₄-ce. = ಅಂಚೆ 2. that side; on or to that side; beyond. 2, the time beyond; after, afterwards.

ಮಿತ್ರಮಣ್ಡಲದಿನ್ದೆ ಆಚೆಯ ಮಣ್ಡಲದ ಅರಸು (ಉದಾಸೀನ Nr.). ಆಚೆಯ ಹೊಲ (Bp. 32, 17). ತೊಱೆಯಾಚೆ (32, 38). ಹಳ್ಳವನ್ ಆಚೆ ದಾಟಲು (44, 5). ಆಚೆಯ ದಡ (Si. 82; B. 4, 30). ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಚೆಯ ದೇಶದ ಅರಸು (Si. 259). ಆಚೆಯ ದಿನ (ಪರಶ್ವಸ್ 477). ಆಚೇ ನಾಡದ ಶುಕ್ರವಾರ (B. 1, 7). ಅದಱ ಆಚೆಗೆ ಅಮೇರಿಕದೇಶ ಅದೆ (4, 100). ಆಚೆಯ ವಸ್ತುಗಳು (4, 225). ಆಚೆ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಅವಮಾನವಾದರೆ ಈಚೆ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಳು (Prv.). ಆಚೆಕಡೆ. = ಆಚೆ. ಆಚೆಕಡೆಯ ದಣ್ಡೆ (ಪಾರ G.). ಆಚೇಕಡೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು (B. 4, 96).

ಆಚ್ಚರಿಯ āccariya. Tbh. of ಆಶ್ಚರ್ಯ. (My.).

ಆಚ್ಛನ್ನ ā-c-channa. covered; concealed; clothed. (My.).

ಆಚ್ಛಾದ ā-c-chāda. *cloth, clothes.*

ಆಚ್ಛಾದನ ā-c-chādana. covering, concealing, hiding; putting on. 2, disappearance. 3, a covering, a sheath. 4, *cloth, clothes* 5, *the wooden frame of a roof* (see ವಲಭಿ). see ಕವಿ, ಪುದಿ, ಪೊಱ್, ಪೊದೆಯಿಸು, ಮಱಸು, ಮುಚ್ಚು, ಹೊದೆ.

ಆಚ್ಛಾದಿಸು ācchādisu. to cover, to conceal (Grj. 4; 76). ಆಚ್ಛಾದಿಸಿದ (ಸಂವೃತ G.).

ಆಚ್ಛುರಿತಕ ā-c-churitaka. *a horse-laugh.*

ಆಚ್ಛೇದ ā-c-chēda. cutting, cutting off. see ನಿರ್-.

ಆಚ್ಛೋಟನ ācchōṭana. = ಅಚ್ಛೋಟನ. (ಬೇಟೆ Mr. 270).

ಆಚ್ಛೋದನ ācchōdana. *hunting, the chase.*

ಆಚ್ಯಾರಿ ācyāri. Tbh. of ಆಚಾರಿ. see ದುರಾಚ್ಯಾರಿ.

ಆಜ āja. (fr. ಅಜ). relating to goats.

ಆಜಕ ājaka. *a flock of goats.*

ಆಜನ್ಮ ā-janma. = ಆಜೀವ No. 3 (My.).

ಆಜಾನೇಯ ā-jānēya. of noble origin; *of good breed, as a horse.*

ಆಜಿ āji. going, running (ಓಟ G.); driving. 2, *war, battle* (Abh. P. 3, 48; Bp. 54, 36); abuse (ಬಯ್ದಾಟ G.). 3, *level ground.*

ಆಜಿರಂಗ āji-raṅga. a battle-field (Abh. P. 13, 65).

ಆಜೀವ ā-jīva. *livelihood, subsistence.* 2, a Jaina beggar (ಸವಣ Hlā.). 3, as long as life endures (My.).

ಆಜೀವಕ ā-jīvaka. one who obtains his livelihood everywhere, a beggar. see ದಣ್ಡಾಜೀವಕ.

ಆಜು āju. = ಆಜುರ್. (ಬಲಾತ್ಕಾರದಿನ್ದ ನರಕದೊಳಗೆ ಚಲ್ಲೋಣ G.).

ಆಜುರ್ ājur. *working without wages, unpaid labour.* 2, consigning to hell.

ಆಜ್ಞಪ್ತಿ ā-jñapti. = ಅಣತಿ. order, injunction, command.

ಆಜ್ಞಾಧಾರಕ ājñā-dhāraka. obedient (B. 4, 109; My.).

ಆಜ್ಞಾನುರೂಪ ājñā-anurūpa. conformity with an order (J. 2, 44).

ಆಜ್ಞಾಪನ ā-jñāpana. = ಅಪ್ಪಣೆ. ordering, commanding, directing (Bp. 49, 30). see ನಿಯಾಮಿಸು.

ಆಜ್ಞಾಪಿಸು ājñāpisu. to order, to command (J. 26, 55; Si. 399).

ಆಜ್ಞೆ ā-jñe. -ಜ್ಞಾ. = ಆಣೆ 2. *an order, a command* (ಅಂಕೆ Śm. 80; ಅಪ್ಪಣೆ G.). 2, allowance, permission. 3, assuring. 4, a judicial sentence, verdict, penal decree, doom, punishment (My.; Tu., Te., T.; occasionally S. Mhr.). 5, a mystical circle or diagram. — ಆಜ್ಞೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to take leave (My.). — ಆಜ್ಞೆನಿರ್ಣಯ. a penal decree (C.). — ಆಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸು. to observe, keep or fulfil a command (B. 5, 279). — ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು. to order (My.). 6, to sentence; to condemn, to punish (My.; Te. -ಚೇ). — ಆಜ್ಞೆ ಮೀಱು. to transgress a command (B. 5, 279).

ಆಜ್ಯ ājya. *clarified butter,* ghee (ತುಪ್ಪ Nn. 24).

ಆಜ್ಯಪ ājya-pa. drinking ghee: a class of manes; a deity (J. 5, 24).

ಆಜ್ಯಗಟ್ಟಿ ājya-gaṭṭi. thickness of ghee. see ಸೆಱು.

ಆಂಜನೇಯ āñjanēya. the son of Añjanā: Hanumanta (J. 18, 5; 27, 44).

ಆಟ āṭa. (fr. ಆಡು 1, Śmd. 250). = ಅಟ 1, etc., ಆಟು 2. motion (My.; T., M.). 2, play, sport, amusement; jest; pranks [ಕಣ್ಣೊಳೆಳಸಿ ಬಳಸಿ ಬನ್ದಿರ್ದ ಪಾಟದಾಟದ ಮುದ್ದಿನ ಬರ್ದಿನ ಪರಿವಾರ ದೇವಿಯರುಮಂ Ap. 2, 65 va.]. (ಕೇಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ, ಖೇಲನ Hlā.; My.; Tu., Te., M., T.). 3, a dance, acting or stage performance, a show (My.; Tu., T., Te., M.). 4, gambling (My.; Tu., etc.; Bh. 2, 13, 47). 5, transaction in general. ಅಂಗದಿಗಳ್ ಉಡುಗಿದವು, ವೆವಹಾರಂಗಳ ಆಟಂ ಅದವು (Bp. 21, 16). ಕಲಾಪಿಗಳ ಆಟನುಂ ಮನಂಗೊಳೆ ನಡೆ ನೋಡಿ, etc. (Śmd. 230). ಆಟದಲ್ಲಿ ಮೋಜಿಡುವದು (ದ್ಯೂತ Si. 349). ಆಟದ ಲೆತ್ತವೂ ಪಾಚಿಕೆಗಳೂ (ದುನ್ದುಭಿ 441). ಆಟದ ಮನೆಗಳು, the squares or checker-work on gaming tables, etc. (My.; ಅಕರ್ಷ G.). ನಾಲ್ಕಾಱು ತೋಳಗಳು ಗಣ್ಟು ಬಿದ್ದರೆ ಎತ್ತು ಕುಮಾರೆಗಳ ಆಟ ಸಹ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ (B. 2, 18). ಆಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವೇಷ, ವೇಷಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆ. — ಆಟವವನಿಗೆ ದೀವಟಿಗೆಯವನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು. — ಆಟವೂ ಮುಗೀತು, ತನ್ತಿಯೂ ಹಱೀತು. — ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಆಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prvs.). see *e. g.* ಅಳ್ಳಾಟ, ಆರ್ಬಾಟ, ಎಡೆಯಾಟ, ಏಱಾಟ, ಒಡನಾಟ, ಕಳ್ಳಾಟ, ಕೂಸಾಟ, ಕೊಣ್ದಾಟ, ಚಯ್ಯಾಟ, ಚಲ್ಲಾಟ, ತೋಳಾಟ, ನೀರಾಟ, ಬಿನದಿಪಾಟ, ಬೂತಾಟ, ಬೊಬ್ಬಾಟ, ಮರುಳಾಟ, ಮಾಱಾಟ, ಮುಚ್ಚಾಟ, ಸೂಸಾಟ. ಸೋರಾಟ, ಹೋರಾಟ; Prv. s. ಮನ್ದಗಮನ; J. 6, 30. 31; 26, 7. — ಆಟ ಆಡು. to play; to act, to perform (B. 4, 105; My.); to play the pranks of-. ಕೋಡಗದ ಆಟವಾಡುವ ಭೃಂಗಿ (Bp. 29, 7). — ಆಟಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. a kāyi or kāyis used by children to play with; a die, a piece at chess, etc. (My.); a person who is like a die, etc., *i. e.* one who only likes play, an idler (My.). — ಆಟಗೀತೆ. a kind of sīsa verse (Ch.). — ಆಟ ಪಾಟ. dupl. [ಮನದೊಳಲಮ್ಪು ಪೊಣ್ಮೆ ನುಡಿದುಂ ನಡೆನೋಡಿಯುಮಾಟಪಾಟಮುಂ ಬಿನದಮುಮಾರುಮಂ ಮಱೆಯಿಸುತ್ತಿರೆ Pb. 2, 94]. (C.). — ಆಟವಾಟಕೂಟ. -ಪಾಟ-. a meeting at which there is dancing and singing. ಆಟವಾಟಕೂಟಂಗಳ್ (Śmd. 198). — ಆಟಿಡುವು. -ಇಡುವು. a play-day, a school holiday (Te.; R.).

ಆಟಕೆ āṭaka. = ಅಟಕೆ. sport, amusement (B. 5, 239).

ಆಟಕಾರ್ತಿ āṭa-kārti. = ಆಟಗಾರ್ತಿ (My.).

ಆಟಗಾಱ āṭa-gāṟa. a man who likes to play, to gamble or to dance, or one who is a player, etc. (C.).

ಆಟಗಾಱಿ āṭa-gāṟi. a woman who likes to play, etc. (S. Mhr.).

ಆಟಗಾರ್ತಿ āṭa-gārti. = ಆಟಗಾಱಿ. (C.).

ಆಟಗುಳಿ āṭa-guḷi. = ಆಟಂಗುಳಿ (My.).

ಆಟಂಕ āṭaṅka. = ಆತಂಕ. obstruction, obstacle, restraint (My.; Te., Tu.; ಅಡ್ಡಿ G.; Mhr. ಅಟ, ಆಟ, ಅಡ, obstacle; an obstinate resisting; *cf.* ಅಟಕಾವು).

ಆಟಂಕಿಸು āṭaṅkisu. = ಆತಂಕಿಸು. to hinder, to oppose (My.; *cf.* ಅಟಕಿಸು, etc.).

ಆಟಂಗುಳಿ āṭa-ṅ-guḷi. (Śmd. 238). = ಆಟಗುಳಿ. a player; a gambler; a dancer.

***ಆಟರ್ āṭar.** to fall upon. ಅರಿನೃಪಕೋಟಿಯನಾಟರಲೆನ್ದಾಸ್ಫೋಟಿಸಿ Pb. 12, 18 va. — ಆಟನ್ದು. having fallen upon. ನೀಡಿಲ್ಲದೆ ಸಲೆ ಚಲದಾಟನ್ದು ಕೊನ್ದಿಕ್ಕದೆ Pb. 4, 11; ಲೋಭಮಕರಾನೀಕಂಗಳಾಟನ್ದು ಸುಣ್ಣಗೆ ನುಂಗುತ್ತಿರೆ Ap. 9, 60.

ಆಟರೂಷ āṭarūṣa. = ಆಟರುಷ, etc. (Sk.).

ಆಟರೂಷಕ āṭarūṣaka. = ಆಟರೂಷ, etc. *cf.* ಆಡಸೊಗೆ.

-ಆಟಲು āṭalu. = ಆಟ, -ಆಟಲೆ, -ಆಟ್ಲು, -ಆಟ್ಲೆ. moving about, etc. see ಅಗಚಾಟಲು.

-ಆಟಲೆ āṭale. = -ಆಟಲು, etc. see ಅಗಚಾಟಲೆ.

ಆಟವಿಕ āṭavika. a player; an actor; a gamester; a cheat; a good-for-nothing [ಅನ್ತದಂ ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಮಾಯದೆ ಚಪ್ಪರಿಸುವ ಮುಣ್ಡಿಕರುಮಂ ಆಡಂಗದಾಟವಿಕರುಮಂ ಒತ್ತಿಬರ್ಪ ಪಾಪ್ಷಿಕ ಗ್ರಾಹಕರುಮಂ ಅಱಿದು Ap. 4, 82 va.]. (ಧೂರ್ತ Bhn. 53). see Bp. 16, 15; 52, 10; 58, 24; J. 15, 39; ಬಲ್ಲಾಟವಿಕ.

ಆಟವಿಕ āṭavika. (fr. ಆಟವೀ). the inhabitant of a forest; a woodman (Sk.; My.).

ಆಟಾಳಿ āṭa-āḷi. a person given to play (My.).

ಆಟಿ āṭi. a player; a gambler (Bp. 39, 18).

ಆಟಿ āṭi. = ಆಡಿ, ಆತಿ. *the bird Turdus ginginianus.*

ಆಟಿಕೆ āṭike. = ಆಟ, ಆಟಿಕ, ಆಟಿಗೆ, ಆಡಿಕೆ. play, etc. see *e. g.* ಏಱಾಟಿಕೆ, ಪುಣ್ಡಾಟಿಕೆ, ಬೂಟಾಟಿಕೆ, ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ, ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ.

ಆಟಿಗೆ āṭige. = ಆಟಿಕೆ. see *e. g.* ಬೂಟಾಟಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳಾಟಿಗೆ, ಹುಡುಗಾಟಿಗೆ.

ಆಟಿಸು āṭisu. to set (the mind) in motion or arouse (the passions) towards: to long for, to hanker after, to desire [ಬೀಗಿ ಪೊಟ್ಟೆಳಿಸಿ ನೆಗೞ್ತೆಗಾಟಿಸುವ ದುಷ್ಕವಿಯುಂ ಕವಿಯೆಂಬ ಲೆಕ್ಕಮೇ Pb. 1, 12; Ap. 6, 7]; (Abh. P. 11, 5; 12, 17; 15, 67; Rāv. 13, 43; 14, 94. 115).

-ಆಟು āṭu. 1. = ಆಡು 1. see ಬಿಸಾಟು 1. (T., M. ಆಟ್ಟು, to cause to play).

-ಆಟು āṭu. 2. = ಆಟ, ಆಡು 2. motion; play; etc. (M. ಆಟ್ಟು). see ಅಗಚು. s. ಅಗಚಾಟು.

ಆಟು āṭu. 3. = ಅಷ್ಟು, etc. so much as that (S. Mhr.; My. in ಅಷಾಟು; *cf.* ಈಟು). [colloq.].

ಆಟು āṭu. 4. minor, extra (see ಅಡ 6 No. 5, & *cf.* Mhr. ಆಡ). — ಆಟಾಳು. -ಆಳು. an extra servant, a servant kept by a servant. ಆಟಾಳಿಗೆ ಒನ್ದು ಮೋಟಾಳು ಬೇಕೋ? (Prv.).

ಆಟೋಪ āṭōpa. 1. = ಅಟೋಪ, etc. (My.; ಸ್ವಾಧೀನ, ಶಕ್ತಿ G.).

ಆಟೋಪ āṭōpa. 2. flatulence. 2, *ostentation, display, pomp* (ಸಮ್ಭ್ರಮ Hlā.). 3, *pride.* see Śmd. 79; Bp. 54, 2; 55, 8; J. 4, 47; 8, 34.

ಆಟೋಪು āṭōpu. = ಆಟೋಪ 1, etc. (My.).

-ಆಟ್ಲು āṭlu. = -ಆಟಲು, etc. see ಅಗಚಾಟ್ಲು.

-ಆಟ್ಲೆ āṭle. = -ಆಟ್ಲು, etc. see ಅಗಚಾಟ್ಲೆ.

ಆಡಂಗಿ āḍaṅgi. a female (R.; Te. ಆಡ, ಆಡು, ಆಣೆ, female; ಆಡಂಗಿ, ಆಡದಿ, ಆಣದಿ, a female, a woman; T. ಆಟ್ಟಿ, a woman).

ಆಡಮ್ಬರ āḍmbara. = ಅಡಮ್ಬರ. *a drum* (see ಅತ್ತ 2). 2, *a charge sounded by musical instruments.* 3, roaring (ಗರ್ಜಿತ Mr. 490). 4, *the roaring of elephants.* 5, thunder (ಅಭ್ರಗರ್ಜಿತ Nn. 135). 6, a young elephant (ಮತಂಗಪೋತಕ, ಆನೆಯ ಮಱಿ 135; ದ್ವಿಪದ ಮಱಿ 490). 7, ostentation, display, pomp, pride (ಡಮ್ಭ 135). 8, extent, expanse; *a heap, multitude, mass* (ಪ್ರಪಂಚ 490; ಸಮೂಹ G.). 9, commencement (ಸಮಾರಮ್ಭ G.). see Ch. v. 53; Kāvy. IV, 1, 7; Bp. 6, 22; 10, 9; 26 sum.; 26, 22; 32, 32; 43, 50; 56, 50; V. 14, 49; J. 17, 54; 27, 2; 33, 47; ವಾಗ್-.

ಆಡಲು āḍalu. = ಅವುಡಲ No. 2. (T. ಆದಳೈ, Jatropha curcas). — ಆಡಲುಹರಳುಗಿಡ. a shrub used to make hedges, native of Brazil, but now common in India, Jatropha curcas L. (St. & Pl.).

ಆಡಸೊಗೆ āḍasoge. = ಆಡಸೋಗೆ, ಆಡುಸೋಗೆ, etc. Justicia adhatoda. (Śmd. 375; T. ಆಡಾದೋಡೈ, M. ಆಡಲೋಡಗ); Tu. ಆಡುಸೋಗೆ. *cf.* Sk. ಆಟರೂಷಕ.

ಆಡಸೋಗೆ āḍasōge. = ಆಡಸೊಗೆ. (My.; Mr. 126, o. r. ಆಡಸೊಗೆ).

ಆಡಳತೆ āḍaḷata. = ಆಡಳತೆ, ಆಡಳಿತ, ಆಡಳಿತೆ. administration, management; governing (My.; *cf.* ಆಳ್ 1). ರಾಜ್ಯದ or ಮನೆಯ or ಶಾಲೆಯ or ಅಂಗಡಿಯ ಆಡಳತ ನಡಿಸು, -ಮಾಡು (My.).

ಆಡಳಿತ āḍaḷita. = ಆಡಳತ, etc. (My.).

ಆಡಳಿತೆ āḍaḷite. = ಆಡಳಿತ, etc. (My.).

-ಆಡಿ āḍi. = -ಆಳಿ 1. a derivative suffix meaning that moves, plays, performs, does, or speaks. (Te.). see *e. g.* ಆಡನಾಡಿ, ಉಣ್ಡಾಡಿ, ಒಡನಾಡಿ, ಕಾಡಾಡಿ, ಕಾಲಾಡಿ, ನಾಡಾಡಿ, ಬಾನಾಡಿ.

ಆಡಿ āḍi. = ಆಟಿ, etc. *the bird Turdus ginginianus.* (*cf.* ಅಡೇಲು No. 2).

ಆಡಿಕೆ āḍike. = ಅಡಿಕೆ 1, ಆಟಿಕೆ, ಆಳಿಕೆ 2. motion; play; talk (My.). see ಅಲ್ಲಾಡಿಕೆ, ಹೊಡದಾಡಿಕೆ.

-ಆಡಿಗ āḍiga. = -ಅಡಿಗ 1, -ಆಳಿಗ. one who moves about, plays, performs, does, or speaks; an actor, a jester (ಪಂಚಜನೀನ Hlā.; Rām. 6, 53, 26). see ಉಣ್ಡಾಡಿಗ, ನಾಡಾಡಿಗ. *cf.* ಹೂವಾಡಿಗ?

ಆಡಿಗಾಱ āḍi-gāṟa. = -ಆಡಿಗ. see Dp. 159, 10.

ಆಡಿತನ āḍitana. moving, playing, etc. see ಆಡನಾಡಿತನ, ಒಡನಾಡಿತನ, ಕಾಲಾಡಿತನ.

ಆಡಿಸು āḍisu. = ಆಯಿಸು 2, (ಆಳಿಸು 2). to cause to move, to set in motion. 2, to cause to play or sport. 3, to cause to dance, act, or perform on the stage (T., M. ಆಟ್ಟು; ನರ್ತನವಿಧಿ Śmd. Dh.). [ಜತಿಯೊಳಭಿನಯಂ ನೆಗೞ್ವಿನೆಗಂ ಲಳಿತಮನೇನಾಡಿಸಿದನೊ ಮಳಯಾನಿಳ ನರ್ತಕಂ ಲತಾ ನರ್ತಕಿಯಾ Ap. 11, 93]. 4, to cause to play a game. 5, to cause to speak. ಇಡೆ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಇಲ್ಲ, ಆಡಿಸುವರ್ ಇಲ್ಲ (J. 28, 17). ಹದಿನೆಣ್ಟು ಸಾರಿ ಆಪ್ಪೆ ಆಡಿಸುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (Si. 40). ಉಜ್ಜುಗೊರಡು ಆಡಿಸಿ (B. 3, 58). ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಆಡಿಸುತ್ತ (3, 123). ಲಟ್ಟಣಿಗೆಯನ್ನು ಆಡಿಸಿ (4, 209). ಕುಱಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೊತ್ತಿಗೆ ಆಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು (2, 45). ಕರಡೀ ಆಡಿಸುವವರು (5, 247). ಆಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ (-ರಂ) ಸನ್ನೆಯಲಿ ಆಡಿಸುವ ಪರಿ ಪರಿದು ಅಪಪ! ಎನುತ, ಕೂಡೆ ನಡೆತನ್ದು, ಅಪ್ಪಿ (Prlt. 3, 29). ಚಣ್ಡು ಗಜ್ಜುಗ ಬುಗುರಿ ಲೆತ್ತ ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಕ್ರೀಡೆ (Si. 62). ಜೂಜು ಆಡಿಸುವವನು (349; ಸಭಿಕ G.). ಆಡಿಸುವಂ (ದ್ಯೂತಕಾರಕ Mr. 245). see *e. g.* Bp. 3, 36; 21, 29; 49, 21; 51, 9; 59, 10; J. 19, 47. ಅಲ್ಲಾಡಿಸು, ಓಡ್ಯಾಡಿಸು, ಗಾಣವಾಡಿಸು, ತಿರುವಾಡಿಸು, ನಲಿದಾಡಿಸು, ಹೋಗಲಾಡಿಸು. — ಆಡಿಸ್ಯಾಟ. -ಆಟ. molestation, vexation (My.). — ಆಡಿಸ್ಯಾಡು. -ಆಡು. to cause to dance about, to make sport of, to play with, to molest (My.). ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿಗಳನ್ನು ಆಡಿಸ್ಯಾಡಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (B. 5, 31).

ಆಡಿಸುವಿಕೆ āḍisuvike. causing to move, etc. ಕಣ್ಣುಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಹಾಱಾಡಿಸುವಿಕೆ (Si. 66). ಕದಲಾಡಿಸುವಿಕೆ (391).

ಆಡು āḍu. 1. = -ಆಟು 1. to be in motion, to move about, to wag, to wave, to swing, to shake, etc. (C.; T., M., Te., Tu.; T. also ಆಲು). [ನಿಶ್ಚಳಿತಂ ತಾನಿರ್ದು ಮಱಿದು ಕೆನ್ನಿದ ಮಿಾನಂ ತಳ್ತಾಡದಿರ್ದ ಮಡುವಂ ಪೋಲ್ತಂ Pb. 8, 13]. ವಾಹಕರ ಅಟ್ಟೆಯುಂ ತುರಗದ ಅಟ್ಟೆಯುಮ್ ಆಡಿದುವು ಅಜಿರಂಗದೊಳ್ (Abh. P. 13, 65). ತನುಗಿಡಿಯ ದಳ್ಳುರಿಯ ನಾಲಿಗೆ ಕೊನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿದವು (Bh. 1, 20, 26). 2, to play, to sport. [ಒನ್ದು ದಿವಸಂ ತೋಟದ ಬೇಣ್ಟೆಯನಾಡಲಟ್ಟುಯಿಂ ಪೋಗಿ Pb. 1, 110 va.]. ತರುವಲಿಗಳೊಡನೆ ಆಡದಿರು, ತಾಯೆ! (Bp. 14, 2). ಬಾಲಕರೊಡನೆ ಆಡುತಿಹನೊ? (24, 33). ಅಂಚೆವಿಣ್ದು ಆಡದ ಕೊಳಂ (J. 3, 3). ಬಾಲಕರ ಕೂಡೆ ಮನೆಮನೆಗಳೊಳ್ ಆಡುತಿಹಂ (28, 22). ಕೆಳೆಯರೊಳ್ ಆಡುತಿರ್ದ ಶಿಶು (28, 26). ಅವರ ಕೂಡ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು (B. 1, 13). ಆಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಆಡ ಬೇಕು, ಬೇಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಡಬೇಕು. — ಆಡುವ ಮಗುವಿನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುವ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನ್ತೆ. — ಆಡಿ ಬನ್ದ ಕತ್ತೆ ಆಡಿಕೆ ತನ್ದ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಒದ್ದಾಡಿಸಿ ಒದ್ದಿತನ್ತೆ (Prvs.). ಆಡುವ ಚಣ್ದು (ಕನ್ದುಕ, etc. Si. 231). 3, to dance, to perform on the stage, to play, to act (ನರ್ತನ Śmd. Dh.; ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ Śm. 61, ನರ್ತನ 94; J. 15, 39). [ನರಪತಿಯುಂ ನೃಪಾಂಗನೆಯರುಂ ನೆರದಟ್ಟುಯಿನಾಡಿ ಪೋದರ್ Kr. 1, 121; Pb. 1, 132; Ap. 2, 65 va.]. ಪಾತ್ರವಾಡೆ ವಾದಕಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (Śmd. 296). ಆಡಿದ ಪೊಲಂ (201). ಪಾತ್ರವನ್ ಆಡುವವಳು (ನರ್ತಕಿ, etc. Nr.). ಆಡುವ ಠಾವು (ರಂಗ Hlā.). ಹಸ್ತಾಂಗದೃಷ್ಟಿಗತಿಪದ್ಧತಿಯೊಳ್ ಆಡೆ ನಾಟಕಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 83). ಆಡಿ ಬದುಕುವವನು (ಪಂಚಜನೀನ 238). ಗಟ್ ಗೂಸಾಡುವರ್ (Śmd. 78). ಗಟ್‌ಯೆನ್ದು, ಕೊಲ್ಲಟಿಗರ್ ಆಡುವುದು (Śmd. I). ಧುರದೊಳ್ ಪಱಿಮಱಿಯಾಡುವ ತೆಱದಿನ್ದೆ ಉಱದೆ ಇಱಿದಂ (28). ಗಟ್‌ವಿಡಿದು ಆಡು (240). 4, to play (any game). ಜೂಜು ಆಡುವವನು (ಧೂರ್ತ Si. 348). ನೆತ್ತವಾಡುವ ಹಲಿಗೆ (ಅಷ್ಟಾಪದ, etc. 349). ಆಡೆ, ಆಡಿದರೆ ಸೋಲೆ, ಸೋತರೆ ಕೊಡೆ, ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಡವಟ್ಟು (Prv.). see Bh. 2, 13, 34. 35. 5, to perform, to make, to do. ಎಲೆವರದು ಆಡುವಂ (Śmd. 240). ನಿಬ್ಬರದಿ ಬೇಟೆಯನ್ ಆಡಲೆನ್ದು ನಡೆತಹ ಕಿರಾತರ್ (Rāghc. 17, 64). ಬೇಣ್ಟೆಯಾಡುತ್ತ ಇರ್ದರು (17, 67). 6, to speak; to utter; [ಇಳಾಧರ ನೀನದರ್ಕೆ ಮಾತೆರಡಣ ಮಾಡಲಾಗದಿದು ಸೈಪಿನೊಳಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿ ಬರ್ಕುವೇ Pb. 5, 73]. ಆಡಲು (Bp. 52, 31). ಆಡಿದೊಡೆ (52, 32). ಕರ್ಣನ್ ಆಡಿದುದು ಅಹುದು! (Bh. 1, 8, 11). ಆಡಿ ತೋಱಿಸಿದನು (B. 5, 194). ಮಚ್ಚರದ ನುಡಿಗಳನ್ ಆಡ ಬಹುದು (Bp. 25, 15). ಶರಣನ್ ಆಡಿದ ವಾರ್ತೆ (29, 19). ಅಂಗಡಿಯೊಳ್ ಆಡುವ ನುಡಿಗಳ್ (54, 78). ಆಡಿ ಕೋ ಇದನು! (58, 30). ಕೆಟ್ಟ ನುಡಿಗಳನ್ ಆಡದೆ ಇರಿ! (58, 39). ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಮಾತಾಡುವದು (ಸಂಕಥೆ, etc. Hlā.). ಜನಂಗಳ್ ಆಡುವ ಮಾತು (ವಾರ್ತೆ Nr.). ಅಕ್ಷರವ ನುಂಗಿ ಆಡುವ ನುಡಿ (ಗ್ರಸ್ತ, etc. Nr.). ಮುನ್ದುವರಿದು ಮಾತನ್ ಆಡುವವನು (ದುರ್ಮುಖ, etc. Nr.). ದೋಷಯುಕ್ತವ್ ಆಗಿ ಬಹಳ ಮಾತುಗಳ ಆಡುವವನು (ಜಲ್ಪಾಕ, etc. Si. 362). ಎರಡನೆಯವರ ದೋಷವನ್ನು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವವ (ಕುವಾದ G.). ಆಡೆನ್ದರೆ ಆಡದು ಅದು, ಆಡ ಮರನ್ ಏಱುವದು, ಕೂಡದೆ (o. r. ಕೋಡದೆ) ಕೊಂಕಿ ನಡೆಯುವದು, ಕಡಿದರೆ ಆದು ಬಾಡದು; ಅದ ಪೇಱು! (a guitar-string, Sp.). ಆಡಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದ ಪದ ಹತಿ ಚಚ್ಚಕಾರಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 81). see J. 4, 2; 12, 46; 13, 39; 18, 52. 54. 7, to abuse, to calumniate. ಭಕ್ತರನ್ ಆಡಲ್ ಎನ್ತಹುದು? (Bp. 57, 30). see *e. g.* ಅಲ್ಲಾಡು, ಅಬ್ಬಾಡು, ಈಡಾಡು, ಈಸಾಡು, ಎಚ್ಚಾಡು, ಎಡೆಯಾಡು, ಏಸಾಡು, ಒಡನಾಡು, ಒಲೆದಾಡು, ಓಲಾಡು, ಕುಣಿದಾಡು, ಕೊಟ್ಟಾಡು, ಕೊಣ್ದಾಡು, ಕೊಱಚಾಡು, ಚುನ್ನವಾಡು, ಜೋಲಾಡು, ತಿರಿಗಾಡು, ತುಳಕಾಡು, ನಲಿದಾಡು, ನೇತಾಡು, ಬೀಸಾಡು, ಮಿಳಿರ್ದಾಡು, ಮುಣ್ದಾಡು, ಹಾಱಾಡು, ಹಿನ್ದೆಯಾಡು, ಹೊರಳಾಡು, ಹೋಗಾಡು, ಹೋರಾಡು. — ಆಡಗೊಡು. -ಕೊಡು. to allow to play (B. 3, 32). — ಆಡು ಆಡು. rep. (Bp. 43, 9; B. 3, 7. 82).

ಆಡು āḍu. 2. = -ಆಟು 2, etc. motion; playing; etc. — ಆಡುನ್ದೊಲೆ. -ಂ-ತೊಲೆ. (Śmd. 204). an oscillating or swinging beam, a beam in motion. ಎತ್ತುವ ಏತದ ಆಡುನ್ದೊಲೆಯನ್ತೆ ಕಣ್ಗೆ ಎಸೆದುದು ಏಱದ ಇಭಂ ಕದನತ್ರಿಣೇತ್ರನಾ (204). — ಆಡುವೊಲ. -ಂ-ಪೊಲ. (Śmd. 204). a play-field (as for beasts), a place of resort or refuge (ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Śm. 58). see Grj. 2, 84; Bh. 3, 13, 15; J. 28, 43. (Rām. 2, 2, 36; Cpr. 2, 79).

ಆಡು āḍu. 3. (My.; T., M.; Tu. ಏಡ್). a he-goat (ಅಜ, Śmd. Dh.; Śm. 94; Te. ಏಟ, a ram); a she-goat (ಅಜೆ, ಛಾಗಿ Nr.; B. 5, 23). ಆಡಿನ ಹಿಕ್ಕೆ (Bp. 9, 12). ಆಡಿನ ಮಱಿಗಳಂ ಕಂಕುಳೊಳ್ ಅವಚಿ (20, 13. 14). ಆಡಿಂ ಬದುಂಕುವವನು (ಅಜಾಜೀವ, etc. Hlā.). ಆಡಿನ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ (ಛಾಗಗಲಸ್ತನ Nn. 67). ಆಡುಗಳ ಹಿಣ್ದು (ಆಜಕ Si. 324). ಆಡು ಹಾಗ, ಕೂಲಿ ಮುಪ್ಪಾಗ. — ಮೂಢಗೆ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಆಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೇವು (Prvs.). — ಆಡ ನೆಲ್ಲಿಗಿಡ. a herb, Phyllanthus madraspatensis Lin. (Z.). — ಆಡಲಬು. -ಅಲಬು. an undershrub, Taphrosia tinctoria Pers. (Z.). — ಆಡು ಮುಟ್ಟದ ಗಿಡ. a shrub, Justicia adhatoda Lin. (ವೈದ್ಯಮಾತೃ, ಸಿಂಹಿ, ವಾಸಿಕೆ, ವೃಷ, ಅಟರೂಷ, etc. Si. 147). 2, a creeper, said to be an antidote to snakebites, Aristolochia bracteata Retz. (St. and pl.; My.). 3, Euphorbia rothiana Spr. (Z.).

ಆಡು āḍu. 4. = ಹಾಡು 1. to sing (My.).

ಆಡು āḍu. 5. = ಹಾಡು 2. a song (My.).

ಆಡುಕುಳಿ āḍu₂-kuḷi. a person addicted to play (My. ಆಡುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು G.).

ಆಡುಂಗುಳಿ āḍu₂-ṅ-guḷi. = ಆಡುಕುಳಿ. (Śmd. 238).

ಆಡುವಿಕೆ āḍuvike. moving, playing, etc. ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ (Si. 57). ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ದು ಸೇರಿ ಸೊಗಸಿನ್ದ ಆಡುವಿಕೆ (ಕೇಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ, etc. 72). ನೀರು ಅಲ್ಲಾಡಿ ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ (83). ಹಾಱಾಡುವಿಕೆ (178). ಗುಟ್ಟನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡುವಿಕೆ (376). ತಿರಿದಾಡುವಿಕೆ (387). ಸುಖವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ (393). ಜೂಜಾಡುವಿಕೆ (437).

ಆಡುಸೋಗೆ āḍusōge. = ಆಡಸೋಗೆ, etc. (ವೈದ್ಯಮಾತೃ, ಸಿಂಹಿ, ಅಟರೂಷ, etc. Nr.; ವೈದ್ಯಮಾತೃ, ಅಟರುಷ, etc., ಅಡ್ಡಸರ, etc. Si. 147).

ಆಡುಹ āḍuha. moving, playing, etc. ಮಾಱಾಡುಹ (ಪರಿವೃತ್ತಿ, etc. Hlā.). ನಡಪಾಡುಹ (ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ Nr.).

ಆಡೆ āḍe. = ಅಟ್ಟೆ 2. a leech (R.).

ಆಡೇಲು āḍēlu. = ಅನ್ದೆಗ. a night hawk, a screech owl (Te.). 2, the bird Turdus ginginianus (Te.; ಅಟ, ಅಡಿ, ಸರಕುಟಿಹಕ್ಕಿ Si. 175).

ಆಡ್ರುಕ್ āḍruk. the hollow, bellowing noise of a bull or of an ox (S. Mhr.).

ಆಢಕ āḍhaka. *a measure of grain equal to 4 prasthas or 16 kuḍavas,* containing nearly 7 lbs. 11 ozs. avoir-dupois (ಕೊಳಗ Si. 329; ಅಳೆಯುವ ಸೊಲಿಗೆ G.).

ಆಢಕಿ āḍhaki. *a kind of pulse, Cajanus indicus* Spreng. (ತುವರಿ Hlā.; ತೊಗರಿ Mr. 374). 2, *a kind of fragrant earth* (ತುವಱ ಮಣ್ Nr.; see Si. 154).

ಆಢಕಿಕ āḍhakika. *holding one āḍhaka.*

ಆಢಕೀನ āḍhakīna. *holding one āḍhaka.*

ಆಢ್ಯ āḍhya. *abounding in, rich in.* 2, *rich, wealthy.* 3, arrogance (Bp. 38, 3; Mhr. ಆಢ್ಯತಾ, arrogance).

ಆಢ್ಯತ್ವ āḍhyatva. the state of being wealthy or influential. (My.).

ಆಣ್ āṇ. = ಆಳ್ 3. male (T., M., Tu.); priority. — ಆಣ್ಮರ. a male tree (T., M., Tu.; R.).

-ಆಣ āṇa. (fr. ಆಳ್ 1). holding; hold (in ಒಡ್ಯಾಣ?).

ಆಣ āṇa. 1. = ಅಣಾ, etc. an anna (My.).

-ಆಣ āṇa. 2. = -ಆಲ 1, etc. see ಅನ್ತರಾಣ.

ಆಣಂ āṇaṁ. = ಅಣಂ, q. v. (Śmd. 390). ಗುಣಮ್ ಆಣಮ್ ಇಲ್ಲ ಎನಲೊಡಮ್ ಏನುಮ್ ಇಲ್ಲೆಮ್ಬ ಅರ್ಥಂ (391).

ಆಣಕ āṇaka. = ಅಣಕ. (Sk.; ನೀಚ, ಕೀಟ G.).

ಆಣತಿ āṇati. = ಆಳತಿ. singing, praising (ಸುಗಾನ Ct. II, 110; ಗಾನ Bhn. 55, o. r. ಗಾಣನ; Rśv. 1, 135 va.; T. ಆಣ, ಪಾಣ, a singer, etc.). [ಮರಲ್ದರಲ್ದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ನನೆಗರ್ಚಿ ಕಾಕಳಿಯೊಳಾಣತಿಗೆಯ್ವ ಮದಾಳಿ Pb. 5, 35; Cv. 151. 1410]; (Cpr. 10, 36). ಈಂಚರದಿನ್ ಆಣತಿ ಮಾಡಿದುದು ಉನ್ಮದಾಳಿ (Śmd. 83).

ಆಣತಿ āṇati. Tbh. of ಆಜ್ಞಪ್ತಿ. an order, a command (V. 14, 24; Te. ಆನತಿ). ಪತಿಯ ಆಣತಿಯಂ ಮೀಱಿದೆ (Rśv. 14, 30).

ಆಣವೀನ āṇavīna. *bearing or fit to bear aṇu* (Panicum miliaceum).

ಆಣಿ āṇi. 1. = ಆಱು 3, q. v. roundness (*cf.* ಕಟ್ಟಾಣಿ s. ಕಟ್ಟು 3). — ಆಣಿಮುಟ್ಟಿನ ಉಂಗುರ. a quite round toe-ring (My.).

ಆಣಿ āṇi. 2. = ಅಣಿ 2, ಅಣ್ಣ 3, ಅಣ್ಣೆ 1. excellency, superiority, preciousness (T. ಆಣಿ; *cf.* ಕಟ್ಟಾಣಿ s. ಕಟ್ಟು 1). — ಆಣಿಪೊನ್. gold of the first quality or touch (T., M.; R.). — ಆಣಿಮುತ್ತು. a precious pearl (Rśv. 1, 135 va.). ಕಟಿತಟದೊಳ್ ಇಱುಪಿದ ಆಣಿ ಮುತ್ತಿನ ಅಚ್ಚಕುಚ್ಚುಗಳ್ (Rśv. 6, 11 va.).

ಆಣಿ āṇi. 3. = ಅಣ್ಣೆ 3, ಆಣೆ 1, ಆನಿ, ಆನೆ 3, ಆರಿ, ಆರೆ 2, ಆಲಿ 1, ಆಲೆ 2. — ಆಣಿಕಲ್ಲು. a hailstone (ಕರಕ G.; ಆಲಿಕಲ್ಲು, ಕರ, ಕರಕ, ಘನೋಪಲ Cb.).

-ಆಣಿ āṇi. 4. = -ಅಣಿ 3. see ಉರುಟಾಣಿ.

ಆಣಿ āṇi. = ಅಣಿ. the linch-pin (Sk.); a nail (My.; T., M., Tu., Te.). 2, the corner of a house (Sk.). 3, a limit, boundary (Sk.). 4, the edge of a sword (Sk.). 5, the leg just above the knee (Sk.). see ಕಡಾಣಿ. — ಆಣಿಕಲ್ಲು. the base or foot of a pillar, the stone on which a pillar stands (My.).

ಆಣಿಕಾಱ āṇi-kāṟa. a nail-maker. — ಆಣಿಕಾಱನ ಮನೆಯ ತೊತ್ತು ನಾಣ್ಯನೋಟದ ಬಲ್ಲಳೇ? (Prv.).

ಆಣಿಸು āṇisu. to crack or burst under the influence of the sun's heat, especially wood (S. Mhr.; see ಆಣಿ 2.).

ಆಣೆ āṇe. 1. = ಆಣಿ 3, etc. — ಆಣೆಕಲ್ಲು. a hailstone (My.; ಘನೋಪಲ G.; Tu.; B. 1, 22; 2, 49).

ಆಣೆ āṇe. 2. a crack. — ಆಣೆ ಬಿಡು. to crack or burst (S. Mhr.).

ಆಣೆ āṇe. 1. = ಅಣಾ, etc. an Anna (My.; B. 3, 13. 77; 4, 44; 5, 120).

ಆಣೆ āṇe. 2. Tbh. of ಆಜ್ಞೆ (Śmd. 354. 364; Ct. II, 110; T., M.; Tu. ಆಣ, ಆಣೆ; Te. ಆಣ, ಆನ). command. [ಅನ್ತೆ ಕುಳ್ಳಿರಿರ್ದೊಡಂ ನಿಮಗಾಣೆಯೆನ್ದಿರವೇಳ್ದುಳಾಕಾನ್ತನುಂ ತೊಡೆ ಸೋಂಕಿ ಕುಳ್ಳಿರೆ Pb. 12, 89]. 2, oath, adjuration (C.; Mhr. ಆಣ). ಹುಸಿಯಾದೊಡೆ ದೇವರ ಪಾದದ ಆಣೆ (Śmd. 120). ಜೀಯ, ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಾಣೆ, ಪುಸಿಯಲ್ಲ! (J. 20, 35). see Bp. 2, 19; 3, 29; 9, 49; 11, 22; 13, 16; 14, 16; 24, 14. 75; 27, 61; 28, 24; 29, 30; 32, 17. 30; 43, 15; 44, 29; 59, 3. 17; 61, 58. see ಕಣ್ಣಾಣೆ; Prv. s. ರಾಯ — ಆಣೆ ಆಜ್ಞೆ. rep. (C. Bp. 47, 9). — ಆಣೆ ಇಡಿಸು. = ಆಣೆ ಮಾಡಿಸು. (My.). — ಆಣೆ ಇಡು. to swear (My.). ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವದು (ಶಪನ, ಶಪಥ Si. 56; ಸತ್ಯ 445). — ಆಣೆ ಬಿಡಿಸು. to retract an oath (My.). — ಆಣೆ ಮಾಡಿಸು. to cause to take an oath (My.). ಕುರಾಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿ, ಅವರ ಕಡೆಯಿನ್ದ ಆಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿದನು (B. 5, 54). — ಆಣೆ ಮಾಡು. to swear (My.). ಅಳತೆಗೆಟ್ಟು ಎನ್ದಿಗೂ ಸರಾಯ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಎನ್ದು, ಆಣೇ ಮಾಡಿದನು (B. 5, 230).

ಆಣ್ಕೆ āṇke. = ಆಳಿಕೆ 1, ಆಳ್ಕೆ. rule, authority. (Cpr. 6, 88).

ಆಣ್ಡಾರಿ āṇḍāri. probably the same as T. ಆಣ್ಡಾರ್ (*cf.* ಆಳ್, to rule): rulers, masters; and as a title: lord, master, (Bp. 45, 54). it appears in ಆರಿವಾಳದಾಣ್ಡಾರಿ, ಅವನಿದಾಣ್ಡಾರಿ, ಇಱುವದಾಣ್ಡಾರಿ, ಗುರುತನಯನಾಣ್ಡಾರಿ, ಗರುಭಕ್ತಿಯಾಣ್ಡಾರಿ.

ಆಣ್ಡಿ āṇḍi. a religious mendicant of the Śaivas (T., M.). see ಇಱುವತಾಣ್ಡಿಯರ್, ಕೂತಾಣ್ಡಿ.

ಆಣ್ಬ āṇba. = ಆಣ್ಮ, etc. see s. ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ.

ಆಣ್ಮ āṇma. = ಆಣ್ಬ, ಆಳ್ಮ. a ruler, a lord, a master, a husband (ಬಲ್ಲಹ Ct. I, 59; ಎಱೆಯ, ಬಲ್ಲಹ, ಅಧಿಪತಿ Śs.). [ಸುರಿಯಲ್ವೇಡದುದರ್ಕೆ ಬಾಷ್ಪಜಳಮುಂ ನಿನ್ನಾಣ್ಮನಂ ನಿನ್ನೊಳಿನ್ದಿರದಾಂ ಕೂಡುವೆವು Pb. 7, 36]. ಚಲದಾಣ್ಮಂ (Śmd. 63). ಇಟ್ಟೆಯಾಣ್ಮನ್ ಎಲ್ಲಿದಂ? (136). ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮಂ or ಎರ್ದೆಯಾಣ್ಮಂ (167). see ತೊಱೆಗಳಾಣ್ಮ, ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ, ಪಕ್ಕಿಗಳಾಣ್ಮ, ಪಿಱುತಿನಿಯಾಣ್ಮ, ಸಗ್ಗದಾಣ್ಮ; (Grj. 3, 79; J. 5, 36; 6, 26; 7, 10; 11, 22).

ಆತ $ā_4$-ta_3. a remote demonstrative pronoun: that man, he (Śmd. 181; C.; Te. ಆತ). [ಪ್ರರೂಢಮುದನಾದನಾತನೆಮ್ಬುದು ದೂಷ್ಯಂ Kr. 2, 7; Pb. 1, 16]. ಆತಂ, ಈತಂ, ಊತಂ (182). ಆತಂಗಳ್ (182). ಆತಂಗೆ (138). ಧನಮುಳ್ಳನ್ ಅವನ್, ಆತನೆ ಇನ್ದ್ರನ್, etc. (68). ಆತನಯ ತೋರಡೊಡೆಗಳ್ ಇವು etc. (64). ಎರಡಂ ಬಗೆದಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀೞ್ವಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ಸನ್ದಯಂ? (89). ಆತನ ರೂಪಂ (117). ಆತಂಗಂ ಆಕೆಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಯಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (138). ಆತಂಗೆ ವಿಪಮುನ್ ಇಕ್ಕಿದಂ (159). ಆತಂಗೆ ಕತ್ತಿಯುಂ ಮಸೆದಂ (159, o. r. -ಕತ್ತಿಗೆಯುಂ ಬೆಸಸಿದಂ). ಆತಂಗೆ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ (159). ಆತನಿಂ ಪಿರಿಯಂ (160). ಆತಂ ಜಗದ್ದರ್ಪಣಂ (188). ವಿಚಾರಮುಂ ತಿರ್ದುವಾತ (ಪರೀಕ್ಷಕ, ಕಾರಣಿಕ); ಪಕ್ಷದಾತ (ಗೃಹ್ಯ, ಪಕ್ಷ); ವ್ಯಕ್ತಮಾಗಿ ನುಡಿಯಲ್ ಅಱಿಯದಾತ (ಲೋಹಲ, etc.); ತಪದ ಬಾಧೆಯುಂ ಸಯ್ರಿಸುವಾತಂ (ದಾನ್ತ); ಮೇಳದಾತ (ಪರಿಹಾಸ, ದ್ರವ, ನರ್ಮ); ಆನೆಯನ್ ಏಱುವಾತ (ನಿಷಾಧಿ, etc. Hlā.); ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿಯುಳ್ಳಾತನು (ವಚನೇಸ್ಥಿತ); ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವದ, etc.); ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ದಾತನು (ನಿದ್ರಾಣ, etc.); ಮುನಿಸುಳ್ಳಾತನು (ಲೋಭಿ, ಮತ್ಸರ); ಏಡಿಸುವಾತನು (ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ, ಕದ್ವದ); ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ); ಹರಿದು ಹೋಹಾತನು (ಅತಿಜವ, etc. Nr.); ಪೆಱರ ಕಾಡುವಾತಂ (Kk. 37; Śm. 46). ಆತನ ತಮ್ಮನ್ ಈತನೆನ್ದು, ಮಾತಿನಿನ್ದ ತಿಳಿಯ ಬಹುದು (Prv). see the note concerning ಅವ.

ಆತಂಕ ā-taṅka. = ಆಟಂಕ. obstacle, hindrance (My.; ಅಡ್ಡಿ Cb.; M.; not Sk.). 2, *sickness, disease,* fever (ರೋಗಾವಳಿ Nn. 66). 3, *fear, apprehension* (ಭೀತಿ 66; Śmd. 159; Bp. 52, 35). 4, the sound of a bell, drum or tabor (ಘಣ್ಟೆಮೃದಂಗಗಳಿಡ್ಡು ಮುರಜ Nr. 66). 5, a messenger (ದೂತನು, o. r. ಆಳ್, 66).

ಆತಂಕಶರೀರ ātanka-śarīra. a weak, timid man (ಕ್ಲೀಬ, ಹೆದಱುದವನು Nn. 146, o. r. ರೋಗಸ್ಥನು).

ಆತಂಕಿಸು ātankisu. = ಆಟಂಕಿಸು. (My.).

ಆತಂಚನ ā-tañcana. causing to shrink or to coagulate. 2, *casting butter-milk into fresh milk to turn it* (ಹೆಪ್ಪ ಕೊಡುಹಂ Nr.; ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕೋಣ G.). 3, a coagulant. 4, *calcining, adding a powder or flux to metals in fusion; the powder or flux so used.* 5, *speed, velocity* (ವೇಗ Nr.). 6, *gratifying, satisfying* (ತಣ್ಪು ಮಾಡುಹಂ Nr.).

ಆತತ ā-tata. spread, extended, stretched, large (Bp. 19, 34).

ಆತತಾಯಿ ātatāyi. *an assailant, a felon, a murderer, a thief, etc.*

ಆತಪ ā-tapa. *heat of the sun; sunshine* (ಬಿಸಿಲು Nn. 100. 123).

ಆತಪತ್ರ ātapa-tra. a parasol. see ತಱಿ[3].

ಆತಪತ್ರಭೇದ ātapatra-bhēda. a kind of parasol. see ತಱಿ[3].

ಆತಪತ್ರಾದಿಛಾಯೆ ātapatra-ādi-chāye. the shade of a parasol and of other things. see ನೆೞಲ್.

ಆತಪಪಕ್ಷಿ ātapa-pakṣi. = ಆತಾಪಿ. (ಚಿಲ್ಲ, ಮುಣ್ಡುಮುಳುಕ Mr. 171, o. r. ತಪಪಕ್ಷಿ).

ಆತಪವಾರಣ ātapa-vāraṇa. = ಆತಪತ್ರ. (My.; ಕೊಡೆ G.).

ಆತಪ್ತ ā-tapta. blazed, heated. (My.).

ಆತರ ā-tara. *money paid for being ferried over a river, passage money, freight.*

ಆತಾಪಿ ātāpi. *N. of the bird Falco cheela, the Bengal kite.*

ಆತಾಯಿ ātāyi. *the Falco cheela.*

ಆತಿ āti. = ಆಟಿ, etc. going. 2, *the bird Turdus ginginianus.*

ಆತಿಥೇಯ ātithēya. proper for an atithi, hospitable. 2, *hospitality.*

ಆತಿಥೇಯಿ ātithēyi. *hospitality.*

ಆತಿಥ್ಯ ātithya. = ಆತಿಥೇಯ. 2, *hospitality.* 3, a guest.

ಆತೀರ್ಣ ā-tīrṇa. crossed, passed over. (My.).

ಆತು ātu. = ಆನ್ತು. P. p. of ಆನು 2, q. v.

ಆತು ātu. a raft, a float. (R.).

ಆತುಮ ātuma. Tbh. of ಆತ್ಮ (Mr. 531; C.).

ಆತುರಿಯ āturiya. = ಆತುರ (Bh. 2, 1, 59).

ಆತುರ ātura. *diseased.* 2, agitated by a morbid desire. 3, longing for, great desire (ಉತ್ಕಲಿಕೆ Nn. 164; Mr. 446; ಬಹಳ ಆಶೆ G.; not Sk.). 4, agitation, excitement; haste, hurry (C.; ಅವಸರ. G.; Te.; not Sk.). ಆತುರದ ಬಯಕೆ (ಮನೋರಥ Mr. 329). see Bp. 6, 13; 26, 46; 46, 35; 52, 3; 54, 44; B. 2, 9; 4, 182; ವಿಷಯಾತುರ. — ಆತುರವಪ್ಪುದು. -ಂ-ಪಡು. to feel desire (Bp. 26, 42). — ಆತುರ ವಡಸು. -ಆಡಸು. to be hasty, etc. (Bp. 57, 49).

ಆತುರಗಾಱ ātura-gāṟa. a man who acts hastily or inconsiderately (My.; ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರಿ, ಜಾಲ್ಮ Si. 356). ಆತುರಗಾಱಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಮಟ್ಟು (Prv.).

ಆತುರತೆ āturate. desire (Grj. 5, 44).

ಆತುರಿಸು āturisu. to feel desire, etc. (Grj. 6, 6; Rśv. 11, 125).

ಆತುಷ್ಟಿ ā-tuṣṭi. complete satisfaction (My.). 2, to the full satisfaction of one's desire (My.).

ಆತೆ āte. = ಹಾತೆ. a cockroach; [a winged insect; a fly]. (My.; ಅಕ್ಕಳೆ Mg.; T. ಕಕ್ಕಲಾತ್ತು; Te. ಪಂಟಿ). — ಆತೆಹುಟ. = ಆತೆ. (My.).

ಆತೋದ್ಯ ā-tōdya. to be struck. 2, *a musical instrument.*

ಆತ್ತ ātta. seized, taken away; undertaken, begun; accepted; received, got. (Grj. 6, 13; 9, 56).

ಆತ್ತಗನ್ಧ ātta-gandha. one whose smell is taken away, one who is throttled; one whose pride is humbled (ಸೊಕ್ಕು ಇೞಿದವನು G.).

ಆತ್ತಗರ್ವ ātta-garva. *humbled, humiliated.*

ಆತ್ಮ ātma. = ಆತುಮ. (in Sk. always masculine). *the soul, the principle of life and sensation, the individual soul* (ಪುದ್ಗಲ, ಸಂಸಾರಿ Nn. 96; ಚೇತನ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ Mr. 29; ಜೀವಾತ್ಮ G.). 2, the self (ತನ್ನ G.). 3, = ಧರ್ಮ (Mr. 464). 4, nature, disposition, character (ಸಹಜ, ಸ್ವಭಾವ 464). 5, *understanding, intellect*; the mind (My.; ಮನಸು G.). 6, *the soul of the universe* (ಕವಲಿಲ್ಲದವಂ Kk. 69; Bp. 54, 13; Dp. 62 pallavi). 7, the human person or whole body considered as one (Bp. 51, 16. 26-30, where it is opposed to ಅಂಗ, ಜೀವನು and the higher Śiva or ಪರಮಾತ್ಮನು). 8, *care, effort.* 9, *firmness* (ಧೈರ್ಯ G.; Bp. 24, 13). 10, the body (ಶರೀರ G.). 11, wind, air. 12, the sun. 13, fire. note regarding the *gender* of ಆತ್ಮ in K.: No. 1, the soul (ಜೀವಾತ್ಮಂ Cm.), appears as *masculine* Śmd. 45. 46; ಆತ್ಮನು = ಕಂ Nn. 7, = ಹಂಸ 8, = ಅನ್ತರ 77, = ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ 79, = ಪುದ್ಗಲ 96, = ಅವ್ಯಕ್ತ 142; again ಆತ್ಮನು = ಭಾವ Si. 458, = ಪುರುಷ 461; ಕವಲಿಲ್ಲದವ Kk. 69. No. 7 is used in the *masculine* gender by the Bp. 51, 30; the *masculine* gender is required throughout, ಆತ್ಮವು (which *also* appears there in the printed copies) is a mistake of the copyist. wheresoever ಆತ್ಮ means *mind, heart,* it is *neuter*; see Bp. 2, 11; 18, 6; 22, 53; 26, 57; 28, 53; 33, 5; 35, 24; 38, 24; 39, 15. 31; 45, 13; 48, 10. 27; 49, 33; 53, 23; 57, 3. 17; Bp. 24, 13, where it means *courage* (firmness), it stands in the *neuter.* a non-christian Hindu has given ಪವಿತ್ರವಾದ ಆತ್ಮನು (masculine) as the translation of "the holy ghost" (B. 5, 279).

ಆತ್ಮಕ ātmaka. belonging to the nature or essence of a thing, of the same nature as, having the characteristic nature or form of, being composed of, etc. see *e. g.* ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ; Bp. 3, 47; 46, 4.

ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ ātma-gupte. *the plant Mucuna pruritus* Hook.; according to others: Cowhage (cowatch). see ಅಜಹೆ; ನಸುಕುನ್ನಿ, ಆತ್ಮವತಿ.

ಆತ್ಮಘಾತ ātma-ghāta. = ಆತ್ಮಘಾತಕ No. 1. (My.).

ಆತ್ಮಘಾತಕ ātma-ghātaka. suicide (My.; Bp. 44, 8). 2, heresy, schism.

ಆತ್ಮಘಾತಕಿ ātma-ghātaki. one guilty of self-murder (My.).

ಆತ್ಮಘೋಷ ātma-ghōṣa. *a crow.* 2, a cock.

ಆತ್ಮಜ ātma-ja. *a son* (ತನುಜ, ಮಗನು Nn. 48). 2, the hair of the head (ಕಚ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 48). 3, seminal fluid (ರೇತ, ಇನ್ದ್ರಿಯ 48). 4, Kāma (ಮನೋಜ, ಕಾಮನು 48). 5, understanding, etc. (ಬುದ್ಧಿ 48). 6, the vēdas (ನಿಗಮ, ವೇದ 48).

ಆತ್ಮಜಾತ ātma-jāta. a son (My.).

ಆತ್ಮಜಾತೆ ātma-jāte. a daughter (My.).

ಆತ್ಮಜೆ ātma-je. a daughter (Bp. 5, 49). see ದಿನಕರಾತ್ಮಜೆ, ಮೇನಕಾತ್ಮಜೆ.

ಆತ್ಮಜ್ಞ ātma-jña. self-knowing. 2, a sage. (My.).

ಆತ್ಮಜ್ಞಾತೆ ātma-jñāte. knowledge of the universal soul; self-knowledge, true wisdom (Cpr. 2, 32).

ಆತ್ಮತತ್ವ ātma-tatva. the true nature of the individual or of the universal soul. (R.).

ಆತ್ಮತೆ ātmate. the state of having the nature of—, of being this or so. see ಅಭೇದಾತ್ಮತೆ, ಪೃಥಗಾತ್ಮತೆ. 2, spirituality.

ಆತ್ಮದ್ರೋಹಿ ātma-drōhi. self-tormenting, fretful, miserable. (My.).

ಆತ್ಮನಿವೇದನ ātma-nivēdana. offering oneself as a living sacrifice to the deity. see ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ.

ಆತ್ಮನೇಪದ ātmanē-pada. word to oneself: the middle voice of a verb, the medium (Sk.; in My. a verb followed by ಕೊಳ್ಳು has been called so, *e. g.* ಕಲಿತು ಕೊಳ್ಳು, ಅಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು).

ಆತ್ಮಭವ ātma-bhava. a son (Bp. 25, 17).

ಆತ್ಮಭವೆ ātma-bhave. a daughter (My.).

ಆತ್ಮಭೂ ātma-bhū. -ಭು. self-born, self-existent. 2, *Brahmā.* 3, *Viṣṇu.* 4, *Kāma.*

ಆತ್ಮಮಲ ātma-mala. the soul's sin (Bp. 57, 63).

ಆತ್ಮಂಭರಿ ātmam-bhari. *nourishing only oneself, selfish, greedy.*

ಆತ್ಮಯೋನಿ ātma-yōni. = ಆತ್ಮಭೂ. (My.).

ಆತ್ಮವಂಚಕ ātma-vañcaka. self-deceiver. (My.).

ಆತ್ಮವಂಚನೆ ātma-vañcane. self-delusion. (My.).

ಆತ್ಮವರ್ತಿ ātma-varti. the plant Cowatch, Carpopogon pruriens Roxb. (ಮರ್ಕಟಿ, ನಸುಗುನ್ನಿ Mr. 145). see ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ.

ಆತ್ಮವಿಗುಪ್ತ ātma-vi-gupta. hidden, in self. Śsv. 4, 98.

ಆತ್ಮವಿದ್ ātma-vid. self-knowing, sensible. 2, one who knows the nature of the soul; a wise man, a sage.

ಆತ್ಮವಿದ ātma-vida. Tbh. of ಆತ್ಮವಿದ್. (Abhā. 1 sum.).

ಆತ್ಮಸ್ತುತಿ ātma-stuti. self-praise (C.).

ಆತ್ಮಾರ್ಥ ātma-artha. one's own sake; for the sake of oneself (Bp. 27, 24).

ಆತ್ಮಾರ್ಪಣ ātma-arpaṇa. = ಆತ್ಮನಿವೇದನ. (My.; see ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ).

ಆತ್ಮಿಕ ātmika. = ಆತ್ಮಕ. see ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ.

ಆತ್ಮೀಯ ātmīya. *own, relating to self.* 2, *related, cognate, dear.* 3, relating to the soul of the universe (My.; not Sk.).

ಆತ್ಮೇಶ ātma-īśa. master of oneself; God. 2, a husband. (My.).

ಆತ್ಮೋದ್ಭವ ātma-udbhava. a son (Bp. 2, 3).

ಆತ್ಯಾರ ātyāra. Tbh. of ಆದಿತ್ಯವಾರ (S. Mhr.).

ಆತ್ರೇಯ ātrēya. originating from Atri; a descendant of Atri. 2, Durvāsa (My.; Cb.). 3, the moon (My.; Cb.). (Cpr. 1, 33).

ಆತ್ರೇಯಸ ātrēyasa. = ಆತ್ರೇಯ. (My.).

ಆತ್ರೇಯಿ ātrēyi. *a woman in her courses.*

ಆತ್ರೇಯಿಕೆ ātrēyike. *a woman in her courses.*

ಆತ್ವ ātva. the letter *ā* (ಆಕಾರ Śmd. 63. 68. 69. 219).

ಆಥರ್ವಣ ātharvaṇa. relating to atharva. 2, *the atharva vēda.*

ಆದ ā₉-da₆. 1. = -ಅನ 1. abbreviation of ಆಗಿದ್ದ. relative P. p. of ಆಗು 1, q, v. see ಆಯ್ 1.

ಆದ ā₈-da₆. 2. an abbreviation of ಆಯ್ದ. relative P. p. of (ಆಯ್ 2), ಆಯು. see ಆದು.

ಆದ ā-da. taking, receiving. see ದಾಯಾದ.

ಆದಂ āda₁-aṁ₅. further; in particular; prominently [ನಿರಂತರಂ ಗಗನ ವಿವರಮೊಪ್ಪಿತ್ತಾದಂ ವರ ಪಾರಿಜಾತ ಕುಸುಮೋತ್ಕರ ಸಾಂದ್ರ ಪರಾಗ ವಿಸರ ಪಿನ್ಜರಿತಂಬೋಲ್ Kr. 1, 102; Pb. 1, 97; Ap. 6, 21]; (Rśv. 8, 99); but (ಅಧಿಕ Śmd. 391; Śm. 58; ಪೀನಗ್ರ ಹಣದಿನ್ದೆ Śmd. 102. 160 Cm.; ವಿಶೇಷದಿನ್ದೆ 117. 352 Cm.; ಪಿರಿದು, ನಾಡೆ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥಂ Ct. II, 25). [— ಆದಮಾನುಂ. greatly, ಗನ್ಧ ಭಾಜನನೆಮ್ಪುರಸಂ ಕೇಳ್ದಾದಮಾನುಂ ಸನ್ತುಷ್ಟ ಚಿತ್ತನಾಗಿ Vr. 49, 7].

ಆದರ ā-dara. respect shown to a person or thing, regard, notice, care; reverence, homage (Sk.; My.). 2, a man who feels timid from veneration, one who reverences or honours excessively (ತನ್ನ ಸೋಲುವ ನುಡಿದು ಕೊಪ್ಪುಂ Mr. 237). 3, kind treatment by words and deeds, attention and courtesies, regalement; kindness (not Sk.; My.; Te.); patronizing (Mhr.); encouragement by words, consolation (My.). see Ch. v. 41; Bp. 57, 17; ಸಾದರ.

ಆದರಣೀಯ ā-daraṇīya. *respectable; to be attended to* (Rśv. 13, 13).

ಆದರಣೆ ā-daraṇe. = ಆದರ. (My.). see ಅನಾದರಣೆ.

ಆದರಿಕ ādarika. a man who shows respect to a person, etc. (My.; not Sk.); also: a helper in time of trouble (My.).

ಆದರಿಸು ādarisu. to respect, to pay regard to, to honour; to do an act of kindness; to treat kindly; to regale; to encourage. see Śmd. 142. 408; Grj. 4, 72; Bp. 4, 47; 5, 66; 24, 13; 40, 87; 41, 17; 44, 54; 45, 39; 51, 3. 22; 59, 25; Mr. 5; Kk. 30; Bh. 8, 26, 4; J. 2, 24; 3, 10; 4, 66; 5, 33; 10, 15. 28. 29. 49; 12, 4; 14, 31; 15, 45; 24, 75; 27, 14. 19; 32, 14; 34, 29. 2, to enjoy (Grj. 10, 98 va.).

ಆದರ್ಪಿಸು ā-darpisu. to inflict pain, to pain, to humble (Abh. P. 1, 95).

ಆದರ್ಶ ā-darśa. *a looking-glass, a mirror; ideal.*

ಆದರ್ಶನ ā-darśana. showing. 2, a mirror (ಕನ್ನಡಿ Mr. 205).

ಆದಲೆ ā₁₃-tale. the fore-part of the head; front; facing, fronting (ಮುಮ್ಮೊಗ Ct. II, 111; ಮುಮ್ಮೊಗ, ಅಭಿಮುಖ Śs). ಆನೆಯಾದಲೆಯ ಮುತ್ತು ತನ್ನ ಒಲುಮೆಯ ಅಂಗನೆಗೆ ಈಯೆ (Rāghc. 17, 70; Cpr. 1, 125 va.; 8, 42 va.). [2, yonder, that end. ಆದಲೆ ನೀರ್ ಗುಣ್ಡಿತ್ತಿನ್ದಿದಲೆಯೊಳೆ ನಿನ್ದು ಸತಿಗೆ ಹರಿಗಂ ತೋರುತ್ತ Pb. 5, 62. ಚೂಳಿಕಾ ಭಾಗದಾದಲೆಯೊಳ್ನಿನ್ದಪುದೂರ್ಧ್ವ ಲೋಕಂ Ap. 1, 50].

ಆದಾನ ā-dāna. giving or appropriating to oneself; taking, seizing. 2, *accepting, acceptance.* 3, taking away or off.

ಆದಾನು ādānu. = ಆದಪನು, ಆದಹನು (see ಆಗು 1 & -ಆನು 4). on account of the peculiar use of -ಆನು (in opposition to -ಅನೆ 1) this term means "he may become, he perhaps becomes etc." (C.). conjugation: ಆದೇನು, I may become, etc.; ಆದೀ (2nd p.), ಆದಾನು, ಆದಾಳು (3rd p. fem.), ಆದೀತು (3rd p neut., B. 1, 3), ಆದೇವು (1st p. pl.), ಆದೀರಿ (2nd p., B. 5, 59), ಆದಾರು (3rd p. masc. and fem.), ಆದಾವು (3rd p. neut.). ಹೀಗೆ ಆದೀತು (ಸಮ್ಭಾವ್ಯ Si. 469).

ಆದಾಬು ādābu. respects, salutation (My.; Br.; H.; *cf.* ಅದಬು).

ಆದಾಯ ā-dāya. taking, receiving. 2, receipt, gain, income (My.; B. 4, 81).

ಆದಿ ādi. 1. beginning (ಮೊದಲು Nn. 111; ಮೊದಲ್ Mr. 460). 2, *first, prior* (ಆದ್ಯ 460; ಪಾಳಿ, ಪೂರ್ವ Nn. 31). 3, at the end or in the middle of a compound: *etc., and so on.* 4, the nominative case (Kāvy. I, 2, 41). — ಆದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 29, 8;

My. among Vaiśyas). —ಆದಿಯನ್ತ್ಯ (instead of ಅದ್ಯನ್ತ್ಯ). the beginning and the end (Bp. 50, 69).

ಆದಿ ādi. 2. eating. see ಮಾಂಸಾದಿ.

ಆದಿ ādi. 3. Tbh. of ಆಧಿ 2. anxious reflection, etc. (My.). ಆದಿ ಹಿಡಿದ:ಮನುಷ್ಯಗೆ ಆದೇ ಮುಪ್ಪು (Prv.).

ಆದಿಕ ādika. at the end of compounds: beginning with, etc., and so on (Bp. 24, 48; 41, 18; 51, 16; 54, 67; 57, 73).

ಆದಿಕಥೆ ādi-kathe. a tale of the past, a legend (ಪುರಾಣ Mr. 519; ಪುರಾಣ, ಮೊದಲುಕಥೆ Nn. 138).

ಆದಿಕಮಠ ādi-kamaṭha. the tortoise supposed to uphold the world. — ಆದಿಕಮಠಪ್ಪುರಂ. -ಂ-ಬರಂ. down to the ādikamaṭha (Śsv. 1, 54).

ಆದಿಕಾರಣ ādi-kāraṇa. *a primary cause.*

***ಆದಿಕುಳ ādi-kuḷa.** the group of pioneers. ಆದಿಕುಳಕ್ಕೆ ಮೂಲಿಗನಾಗಿ ಸುಳುಹುದೋಱು ಜಗವ ಪಾವನವಮಾಡಬನ್ದೆಯಯ್ಯಾ Cv. 19.

ಆದಿಚಣ್ಡೇಶ ādi-caṇḍēśa. N. (Bp. 58, 26).

ಆದಿಜ ādi-ja. born at first (Bp. 8, 47).

ಆದಿತಾಳ ādi-tāḷa. a mode by which musical time is measured (My.; Te.).

ಆದಿತೇಯ āditēya. a son of Aditi: *a deity.*

ಆದಿತ್ಯ āditya. a son of Aditi: *a deity.* 2, *the sun.* 3, a deity of a particular class, *one of the twelve Ādityas.* 4, N. of a metrical foot (Ch.). ಆದಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನವಗ್ರಹಂಗಳ್ (ಗ್ರಹ Nn. 33). — ಆದಿತ್ಯಭಟ್ಟ. N. (Bp. 55, 17).

ಆದಿತ್ಯವಾರ āditya-vāra. = ಆಯಿತವಾರ. sunday (C.).

ಆದಿತ್ಯಸುತಸುತ āditya-suta-suta. the sun's son's son, *i. e.* Vṛiṣakētu, who is the son of Karṇa, who is the sun's son (J. 8, 34).

ಆದಿದೀಪಕ ādi-dīpaka. a kind of dīpaka (Kāvy. III, 3, B, 39-47).

ಆದಿದೇವ ādi-dēva. the first god, the creator (Bp. 27, 27); [the first tīrthaṅkara of the Jainas].

ಆದಿಪರ್ವ ādi-parva. first section or chapter, title of the first book of the Mahābhārata (Bp. 5, 2). 2, the yugādi feast (My.).

ಆದಿಪುರುಷ ādi-puruṣa. a first male or progenitor (Bp. 43, 41).

ಆದಿಪ್ರಮಥ ādi-pramatha. a first pramatha (Bp. 10, 20-26).

ಆದಿಪ್ರಸಾದಿ ādi-prasādi. the first prasādi, teacher (Bp. 18, 50).

ಆದಿಮ ādima. *first, prior, original.*

ಆದಿಮಹಾಕವಿ ādi-mahā-kavi. a great poet of the past (Śmd. 31); [the first great poet].

ಆದಿಮಾರ್ಗ ādi-mārga. the way or wise of old (Śmd. 11. 207).

ಆದಿಯಮಕ ādi-yamaka. a yamaka that occurs at the beginning of a pāda (Kāvy. III, 2, B, 3).

ಆದಿಯುಗ ādi-yuga. the first age of the world; [Kṛitayuga; the first of the four yugas]. (Bp. 2, 5).

ಆದಿರಂಗ ādi-raṅga. a name of Śrīraṅgapaṭṇa or Seringapatam in Mysore (My.).

ಆದಿವಾರ ādi-vāra. = ಆದಿತ್ಯವಾರ. (My.; Te.).

ಆದಿವಿಭಕ್ತಿ ādi-vibhakti. the nominative case (Kāvy. I, 2, 36).

ಆದಿವೃಷಭೇನ್ದ್ರಾವತಾರ ādi-vṛiṣabhēndrāvatāra. the avatāra of the first Vṛiṣabhēndra (Bp. 61, 92).

ಆದಿಶಕ್ತಿ ādi-śakti. the (or a) first Śakti Goddess Parvati (Bp. 55, 49).

ಆದಿಶಿವಲಿಂಗ ādi-śivaliṅga. the first śivaliṅga (Bp. 1 sum.).

ಆದಿಶೇಷ ādi-śēṣa. the sovereign of the serpent race (My.; Te.).

ಆದಿಷ್ಟ ā-diṣṭa. advised, enjoined, commanded. see ಅನಾದಿಷ್ಟ ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟ.

ಆದೀಕ ādīka. profit, gain, income (C.).

ಆದೀನವ ādīnava. *distress, pain.* 2, *a fault.*

ಆದು ādu. = ಆಯ್ದು. P. p. of ಆಯು. see ಆದ 2.

ಆದೃತ ā-dṛita. *respected.* 2, *respectful.* 3, diligent.

ಆದೇಯ ā-dēya. to be given to oneself, to be taken or received. 2, a gift (My.).

ಆದೇಶ ā-dēśa. pointing out, indicating. 2, information. 3, precept. 4, *an order, a command* (ಆಜ್ಞೆ, etc., ಪೇೞ್ವುದು Mr. 440). 5, a substitute (Śmd. 28. 30. 63. 78. 103. 119. 131. 142. 169. 179, etc., etc.; Kāvy. I, 3, 60-63. 75. 76; I, 5, 24-26). — ಆದೇಶವಾಡು. -ಆಡು. to indicate, to say (Bp. 40, 47).

ಆದೇಶತೆ ādēśate. the state of being a substitute; a substitute (Śmd. 104).

ಆದೇಶತ್ವ ādēśatva. = ಆದೇಶತೆ. (Śmd. 104 Cm.).

ಆದೇಶಿ ā-dēśi. instructing; ordering; predicting. 2, *an astrologer.*

ಆದೇಷ್ಟೃ ā-dēṣṭṛi. an adviser, a director. 2, *a person instituting the performance of a sacrifice.*

ಆದೋಹಲ ā-dōhala. longing after, desirous (Bp. 44, 31).

ಆದ್ಯ ādya. *being at the beginning, first, initial.* 2, an initial syllable (Śmd. 290; ಮೊದಲಕ್ಷರ Cm.). 3, being at the head; an unprecedented or excellent man (ಪೂರ್ವಕವಿ, ಪುರಾತನಕವಿ Śmd. 206. 289 Cm.). see Bp. 24, 69; 27, 76; 29, 7; 32, 57; 44, 44; 49, 25; 56, 55; 61, 80. 4, and so on, etc. (Bp. 26, 7; 53, 5; 54, 4). — ಆದ್ಯಕವಿ. N. of Vālmīki, the author of the Rāmāyaṇa (My.).

ಆದ್ಯನುಪ್ರಾಸ ādi-anuprāsa. an anuprāsa that occurs at the beginning (Kāvy. III, 2, B, 33).

ಆದ್ಯನ್ತಪ್ರಾಸ ādi-anta-prāsa. a kind of alliteration (Ch.).

ಆದ್ಯಮಾಷಕ ādya-māṣaka. *a weight of five guñjās,* about $17\frac{1}{2}$ grains troy.

ಆದ್ಯೂನ ādyūna. *voracious* (ಜೌದರಿಕ, ತನ್ನನ್ ಅರಯ್ವಂ Mr. 231).

ಆದ್ಯೆ ādye. Pārvatī and the other ādiśaktis (My.; Cb.). 2, the earth (Cb.).

ಆದ್ಯೋತ ā-dyōta. *light, splendour.*

ಆಧಾನ ā-dhāna. putting near or upon, placing, depositing. 2, appropriating to oneself, taking, holding, possessing; the containing anything, the being in possession of a thing. 3, a deposit, a pledge. 4, a surety. 5, assigning, employing. 6, a receptacle. 7, conception. see ಅತ್ಯಾಧಾನ, ಗರ್ಭಾಧಾನ, ಗ್ರಾಮಾಧಾನ, ಸಮಾಧಾನ.

ಆಧಾರ ā-dhāra. holding, keeping. 2, support, aid; means (C.). 3, sanction, authority, foundation (C.). 4, *a dike, a dam* (ಹರಹು ಬತ್ತಿದುದು Mr. 416; see s. ಕಟ್ಟೆ 1). 5, *a pond.* 6, *a receptacle.* (ಆಶಯ, ಆಶ್ರಯ Nn. 94; ಆಶ್ರಯ 121). 7, a canal (ನೀರಿನ ಕಾಲಿವೆ Cb.). 8, the sense of the locative case (Śmd. 162).

ಆಧಾರತೆ ā-dhārate. the state of being supported. see ಅನಾಧಾರತೆ.

ಆಧಾರಸ್ಥ ādhāra-stha. a man of property (C.).

ಆಧಾರಿ ādhāri. = ಆಧಾರಸ್ಥ. (My.).

ಆಧಿ ā-dhi. 1. = putting, placing; place, situation. 2, *location, site.* 3, *a deposit, a pledge; a pawn.* see ಭೋಗ್ಯಾಧಿ, ಸಮಾಧಿ.

ಆಧಿ ādhi. 2. = ಆದಿ 3. thinking, thought. 2, care, anxious reflection, *mental agony, anxiety* (Bp. 40, 66). 3, *a calamity.* see ವ್ಯಾಧಿ.

ಆಧಿಕ್ಯ ādhikya. excess, abundance; high degree; superiority; a superior man. see Bp. 18, 97; 31, 2.

ಆಧಿದೈವಿಕ ādhidaivika. (fr. ಅಧಿದೇವ). relating to or arising from a tutelary or presiding deity. (My.).

ಆಧಿಪತ್ಯ ādhipatya. (*fr.* ಅಧಿಪತಿ). supremacy, sovereignty, power, authority (Bp. 5, 19).

ಆಧಿಭೌತಿಕ ādhibhautika. (fr. ಅಧಿಭೂತ). relating to or coming from beings. (My.).

ಆಧೀನ ādhīna. (fr. ಅಧೀನ). subject, dependent; come into the possession of somebody (B. 4, 227; Bp. 41, 11); subjection, control, charge (My.).

ಆಧೂತ ā-dhūta. *shaken.*

ಆಧೃತ ā-dhṛita. held, kept, brought, supported. see ಆಧೃತತೋಯ s. ಅಗತಿ.

ಆಧೇಯ ā-dhēya. to be deposited or placed; to be pledged or mortgaged, etc. (My.).

ಆಧೋರಣ ādhōraṇa. *an elephant-driver.*

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ādhyātmika. (fr. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ). relating to self; relating to the senses, organs, or faculties, by which the objects of human cognizance are apprehended (Mhr.); relating to the supreme soul or spirit; spiritual (My.; see s. ತಾಪತ್ರಯ).

ಆಧ್ಯಾನ ā-dhyāna. *remembering with regret, pensive or sorrowful recollection.*

ಆನ್ ān. 1. = ಆಂ 1, etc., ಆನು 1. I.

ಆನ್ ān. 2. = ಆ 13, ಆನು 2. P. p. ಆನ್ತು (Śmd. 286). to be or become contiguous to, to touch, to join; to meet (Te.; *cf.* ಆಣೆ 3). [ಅವರಿವರನ್ನರಿನ್ನರೆನವೇಡರಿಕೇಸರಿಗಾನ್ಪನಿಲ್ಲ Pb. 2, 87]. ಮಲೆದು ನರನೊಳ್ ಆನ್ಪಂ ಗಾನ್ಪಂ (Śmd. 275). ಆನ್ಪೆವು ಕೃಪನಂ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳ್ (255). ಆನ್ಪೆವು ಅರಾತಿಯಂ (255). ದನ್ತಿ ಘಟೆ ದನ್ತಿ ಘಟೆಯೊಳ್ ಆನ್ತು ಮೊಗಮ್ ಇಕ್ಕೆಯುಂ (Abh. P. 13, 76 va.). ನೃಪಭಾಯುತದೊಳ್ ಆನ್ತ ಭಟರ್ (J. 16, 12). 2, to be upheld, to rest on. ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶಮ್ ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಆನ್ತುದು (J. 18, 16). 3, to lean against, as against a wall, to recline on, as on a pillow (C. as ಆನು; Te.). 4, to lean, to bend (v. i., My. as ಆನು). ಓಡಿ ಪುನ್ನೆಸೆಗೆ ಆನ್ತು, ನಿನ್ದು (Rśv. 5, 65). 5, to be arrested, (to rest), to be slow (C. as ಆನು, q. v.). 6, to lay hold of, to hold [ಮಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಲಲನೆಯನಾನ್ತುಂ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದೊಳ್ ಪೇಟಾನ್ತುದಾರ ಚರಿತನೆ ಅಪ್ಪೈ Kr. 3, 162; Pb. 1, 26; Ap. 6, 1; ನಿಮಗೆತ್ತಿದ ಕರದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತೊನ್ದಕ್ಕೆ ಕೈಯಾನೆನು Bv. 785. — ಆನ್ಪಾ. are you getting? ಒಳ್ಳುಲದರಸುಗಳೆರೆ ನೀನುಮುಗ್ರಪೂಜೆಯನಾನ್ಪಾ Pb. 6, 50]. (ಧಾರಣ Śmd. Dh.; ಧರಿಸು Śmd. 97. 241 Cm.; ತಳೆ 241 vṛitti; ಪಡೆ 171 vṛitti, ತಾಳ್ Cm.); to put on; to take, to assume; to have; to seize; to receive; to support, as the head; to bear, to endure, to suffer. (Te.; *cf.* ಆಳ್ 1). [ಆ ಸುದತಿಯ ಮೃದುಪದ ವಿನ್ಯಾಸಮುಮಂ ಶೇಷನಾನಲಾರದೆ ಸುಯ್ದಂ Pb. 1, 126; Ap. 7, 85; Cv. 482]. see Grj. 9, 26. 110; Bp. 2, 39; 6, 21; 26, 44; 27, 17. 64; 38, 14; 52, 43; 60, 58; Śm. 40; Kk. 18. 72; Rśv. 2, 46. 47; 4, 117; 5, 65. 126; 6, 3; 6, 11 va.; 6, 137 va.; 8, 116. 124; 11, 10; 13, 77 va.; 13, 95; J. 3, 17. 21. 27; 11, 11. 25; 12, 51; 13, 63; 17, 21; 21, 20; 28, 41; 29, 32; 33, 21; 34, 2; Bh. 1, 10, 26; C. Bp. 47, 14; ಅಡ್ಡಾನ್, ಇದಿರಾನ್. — ಆನಾನ್. -ಆನ್. rep. (Bp. 33, 9).

-ಆನ āna. 1. = ಆದ 1. relative P. p. of ಆಗು 1. (T.). — ಆನು. -ಉ 9. = ಆನುಂ, ಆದರೂ. ಆವುದಾನೊನ್ದು (Śmd. 241). ಆವನಾನೊಬ್ಬನು (Nr.). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು (Si. 471. 497). ಏನಾನು (Hlā.). see ಎಷ್ಟಾನೆಷ್ಟು. — ಆನುಂ. -ಉಂ 1. soever; even (Śmd. 390). ಎತ್ತಾನುಂ (391. 395. 201), ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ (390), ಎನ್ದಾನುಂ, ಎರಡಾನುಂ, ಒನ್ದಾನುಂ, ನೂಱಾನುಂ, ಪತ್ತಾನುಂ (391), ಏನಾನುಂ (3. 241; Rśv. 13, 6. 27). ಇನಿಸಾನುಂ (Rśv. 13, 96 va.). ಎನ್ತಾನುಂ (13, 26 va.; Ch. v. 281). ಆರಾನುಂ (Abh. P. 9, 68).

-ಆನ āna. 2. = -ಅನ್ನ 1, -ಆನೆ 4. see ಅಡ್ಡಾನ, ತೆಳ್ಳಾನ, ನೆಟ್ಟಾನ.

-ಆನ āna. inhalation; breathing. see ಅಪಾನ, ಉದಾನ, ವ್ಯಾನ.

ಆನಕ ānaka. *a kettle-drum.* 2, *a large drum, beaten at one end* (ತಮಟೆ My.). 3, thunder (ಗುಡುಗು G.). 4, a small drum, a tabor, a tambourine (ಮದ್ದಳೆ G.).

ಆನಕದುನ್ದುಭಿ ānaka-dundubhi. *Vasudēva, the father of Kriṣṇa.*

ಆನತ ā-nata. *bent, bowed, stooping;* pacified; humbled; submissive, obedient; saluted reverently. see Śmd. 169; Ch. v. 180; Nn. 1; Kāvy. I, 1a, 1.

ಆನದ್ಧ ā-naddha. bound, tied. 2, *a drum in general* (ಮದ್ದಳೆ ನಗಾರಿ ಮುನ್ತಾದ ವಾದ್ಯ G.). see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಆನನ ānana. *the mouth; the face.*

ಆನನ್ದ ā-nanda. *happiness, joy, delight.* 2, the forty-eighth year of the cycle of Jupiter. (My.). 3, a N. (Bp. 37, 50). — ಆನನ್ದದಿನ್ದ ಇರ್. to be glad, etc. (Bp. 19, 31; B. 5, 183). — ಆನನ್ದ ಪಡು. to rejoice, etc. (B. 3, 81; 4, 207). — ಆನನ್ದಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಆನನ್ದ ಪಡು. (Sś. 96). — ಆನನ್ದವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು or ಪೊನ್ದು. to become happy, etc. (Bp. 27, 12).

ಆನನ್ದಕರ ānanda-kara. exhilerating, gladdening, making happy (Ch. v. 222; Bp. 13, 30).

ಆನನ್ದಕಾರಕ ānanda-kāraka. = ಆನನ್ದಕರ. (My.; ಮೋದಕ G.).

ಆನನ್ದಜಲ ānanda-jala. tears of joy (ಅಶ್ರು, ಬಾಷ್ಪ Mr. 316).

ಆನನ್ದಥು ānandathu. *happiness, joy.*

ಆನನ್ದನ ā-nandana. making happy. 2, *the courteous treatment of a friend or guest.*

ಆನನ್ದಬಾಷ್ಪ ānanda-bāṣpa. tears of joy (Sśv. 1, 79 va.).

ಆನನ್ದಭೈರವಿ ānanda-bhairavi. a kind of rāga or tune (Dp. 30).

ಆನನ್ದವೃಕ್ಷ ānanda-vṛikṣa. the tree Jonesia aśōka (ವಂಜುಲ, ಅಶೋಕ Si. 137).

ಆನನ್ದಿತ ā-nandita. rejoiced, delighted, happy (Bp. 1, 59; 61, 59).

ಆನನ್ದಿಸು ānandisu. to rejoice, etc. (Bp. 10, 38; 24, 36; 25, 45; 39, 70; 47, 42; 53, 24; 64, 58. 69).

ಆನಮ ā-nama. bending, bending down. see ಕೂನ್.

ಆನಮಿಸು ā-namisu. to bend down, to salute reverently (Bp. 46, 10; My.).

ಆನಯ ā-naya. bringing. see ತರ್.

ಆನರ್ತ ā-narta. *a stage, a theatre.* 2, war.

ಆನಸು ānasu. = ಆನಿಸು, q. v. (S. Mhr.).

ಆನಾಯ ā-nāya. *a net.*

ಆನಾಯ್ಯ ā-nāyya. to be brought near. 2, *the southern sacrificial fire brought from the house-holder's hearth.*

ಆನಾಹ ā-nāha. being bound or tied. 2, *constipation; suppression of urine.* 3, *length.*

ಆನಿ āni. = ಆಣಿ 3, etc. — ಆನಿಕಲ್. a hailstone (Nn. 50, o. r. ಆಲಿ-).

ಆನಿಕೆ ānike. = ಆಂಕೆ. laying hold of, etc.; leaning on (My.). 2, a staff to lean upon (ಅಂಕೆ, ಆಡೆ, ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೋಲು G.).

ಆನಿಲ ānila. (fr. ಅನಿಲ). wind (Mr. 53); proceeding from wind, windy. 2, Hanumanta. 3, Bhīmasēna (Cb.).

ಆನಿಸು ānisu. = ಆನಸು. to cause to touch, to attach, to put to; to bend or hold towards (a person); to make lean against; to cause to recline on; to cause to be upheld, to protect (Śmd. 390; ಸಮ್ಪನ್ನಿಸು Cm.). see Bp. 13, 17; 17, 11; 27, 13; Rām. 3, 6, 5; Grj. 7, 28; J. 4, 68; My.; B. 3, 45. 124; 5, 221; Prv. s. ಕೂಲ.

ಆನೀತ ā-nīta. taken; brought (My.; ತರಲ್ಪಟ್ಟ G.); obtained.

ಆನು ānu. 1. = ಆನ್ 1, etc. I. (Bp. 57, 79).

ಆನು ānu. 2. = ಆನ್ 2, q. v. to be or become contiguous, etc. P. ps. ಆತು (C.), ಆನಿ (My.). — ಆತು ಉಣ್ಣು. to eat slowly (C.). — ಆತು ಉರಿ. to burn slowly (C.). — ಆತು ಕುಡಿ. to drink slowly (C.). — ಆತು ಹೋಗು. to go slowly (C.).

ಆನು ānu. 3. leaning on. — ಆನುಗೋಲು. -ಕೋಲು. a staff to lean upon (C.).

-ಆನು ānu. 4. = ಅಹನು (see ಅಹ). this term has become a common affix for the third person singular masculine of the present, and, in opposition to -ಆನೆ 1 (which has the emphatic ಎ on its final and therefore expresses certainty), conveys the meaning of uncertainty or mere possibility, *e. g.* ಬನ್ದಾನು (*i. e.* the ancient ಬನ್ದಪನು or ಬನ್ದಹನು), he may come, it is possible he comes, perhaps he comes, (he is likely to come, he happens to come). ಆವನಾನು ಒಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನ್ ಆಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತನು ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ, ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಾಡ್ಯಾನು (B. 3, 28). ಬಡಿದಾನು (3, 84). ಬೇಡ್ಯಾನು (5, 131). see -ಏನು 2, -ಈ 8, -ಆಳು 4, -ಈತು No. 1, -ಏವು,-ಈರಿ 2, -ಆರು 5, -ಆವು 3.

-ಆನು ānu. 5. ಆನುಂ. see s. -ಆನ 1.

ಆನುಕೂಲ್ಯ ānukūlya. (fr. ಅನುಕೂಲ). suitableness; *conformity;* favour.

ಆನುಗುಣ್ಯ ānuguṇya. (fr. ಅನುಗುಣ). congeniality; correspondency of features, etc. (My.; Mhr.).

ಆನುಪೂರ್ವಕ ānupūrvaka. = ಆನುಪೂರ್ವಿ. (My.).

ಆನುಪೂರ್ವಿ ānupūrvī. (fr. ಅನುಪೂರ್ವ). *order, series, method, succession.*

-ಆನೆ ānu-e. 1. = -ಹಾನೆ. he is indeed, he certainly is, he is, *e. g.* ಬನ್ದಾನೆ (ಬನ್ದ ಆನೆ), he is or has come; ಹೋಗ್ಯಾನೆ (ಹೋಗಿ ಆನೆ), he is or has gone (S. Mhr.). 2, a common affix for the third person singular masculine of the present that is used nowadays, *e. g.* ಹಾಕುತ್ತಾನೆ (B. 2, 19); ಇರುತ್ತಾನೆ (3, 38); ಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ (3, 82). see -ಏನೆ, -ಇ 9, -ಈ 7, -ಆಳೆ, -ಅದೆ 4, -ಏವೆ No. 1, -ಈರಿ 1, -ಆರೆ 5, -ಆವೆ 3.

ಆನೆ āne. 2. an elephant (ಕರಿ Śmd. II; ಮಾತಂಗ, ದ್ವಿರದ, ದ್ವಿಪ, ಗಜ, etc. Hlā.; ಕರಿ, etc. Mr. 153; ನಾಗ Nn. 26; ದನ್ತಿ, etc. 81; C.; Tu., M., T.; Te. ಏನಿಕೆ, ಏನಿಗೆ, ಏನುಗು, etc.). [ಬನ್ದವು ಪಾವುಡಂ ನೃಪತಿಗೆಮ್ಬುದುಮಾನೆಗಳೀ ಪ್ರದೇಶದೊಳ್ ನಿನ್ದುದಿದೆಮ್ಬುದುಂ ವಚನದೋಷ ವಿಶೇಷಂ Kr. 1, 118; Pb. 1, 17; Ap. 12, 57]. ಅಚ್ಚಾನೆ (Śmd. 63). ಮರದಿಂ ಮಾಡು ಆನೆಯಂ! (115). ಆನೆಯೊ? ಅದ್ರಿಯೊ? (68). see also 131. 146. 168. 407. ಪಲ್ಲ ಮಱಯೆನ್ದು ಆನೆಯ ಮಱ (Śmd. II; Śm. 41). ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ (ಗಣ್ಡ etc.); ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ (ಕುಮ್ಭ, etc.); ಆನೆಯ ಕೊಮ್ಬು (ರದನ, ವಿಷಾಣ); ಎರಡು ಕೊಮ್ಬುಗಳ ನಡು (ಪ್ರತಿಮಾನ); ಆನೆಯ ಕೆಯ್ (ಶುಣ್ಡ Hlā.). ಆನೆಯ ತುದಿಕೆಯ್ (ಕರಾಗ್ರ, ಪುಷ್ಕರ Hlā.; Nr.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯ ತುನ್ತುರ್ಬನಿ (ಕರಸೀಕರ, ವಮಥು); ಆನೆಯ ಬೆರಳು (ಅಂಗುಲಿ, ಕರ್ಣಿಕೆ Hlā.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಸುರಿವ ಶೀಕರವು (ಕರಶೀಕರ, etc. Nr.). ಸೊಣ್ಡಿಲೊಳಗಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬನ್ದ ನೀರ ತುನ್ತುಱುಗಳು (ವಮಥು Si. 269). ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ Nn. 27; ಕರಿಕರದ ಆಗ್ರ 72). ಆನೆಯ ಮಾವಟಿಗ (ಯನ್ತೃ, ಹಸ್ತಿಪಕ Si. 421). ಆನೆಯ ಮಾವನ್ತ (ನಿಷಾದಿ, ಹಸ್ತಿಪಕ Hlā.). see *e. g.* ಕಾಡಾನೆ, ಗಣ್ಡಾನೆ, ನೀರಾನೆ, ಪಟ್ಟದಾನೆ, ಪಿಡಿಯಾನೆ, ಪೇರಾನೆ, ಬೆಳ್ಳಾನೆ, ಸಲಗಾನೆ, ಸೊರ್ಕಾನೆ, ಹೆಣ್ಣಾನೆ; Bp. 21, 40; 58, 33; J. 28, 44; B. 1, 28; 2, 9. — ಆನೆ ಬೀದಿಯಲಿ ಬರೆ ಸೊನಗ ತಾ ಬೊಗಳುವದು, ಸೊನಗನನ್ತೆ ಆನೆ ಬೊಗಳೆ ಆನೆಯ ಅಭಿಮಾನವೇ ಹಾನಿ (Sp.). ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ಮೀನ ಕಣ್ಡು ಅಂಜುವದೆ? (Sp.). ಆನೆ ಕಣ್ಡು ಶ್ವಾನ ಬೊಗುಳಿದ ಹಾಗೆ. — ಆನೆ ಕಡಿಯುವೆನೇ? ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಕುದುರೆ ಕಡಿಯುವೆನೇ? ಅಶ್ವಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಸಿಪಾಯಿಗಳ್ ಅನ್ತು ಸರಿಯೇ ಸರಿ! ತಾನ್ ಇನ್ನಾ್ಯರನ್ನ ಕಡಿಯಲಿ? ಅನ್ದರೆ ಕಡಿಯಲೇ ಬೋಱುಹಾರುವನ! — ಆನೆಗೆ ಗುಂಗುರು ಕಾಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಆನೆ ತಿಮ್ಬೋದು ಸೊಪ್ಪು, ಇಱುವೆ ತಿಮ್ಬೋದು ಸಕ್ಕರೆ. — ಆನೆ ನುಂಗಿದ ಬೇಲದ ಕಾಯಿ ಹಾಗೆ. — ಆನೆ ಬೆಣ್ಣಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಗೇ ಹೊಕ್ಕೀತೇ? — ಆನೆ ಮಲಗಿದರೆ ಆಡಿನಷ್ಟು ಉದ್ದವಿಲ್ಲವೇ? — ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಿದ್ದೇ ಸನ್ದು, ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲೇ ಪಟ್ಟಣ. — ಆನೆ ಹೂಸಿದ ಹಾಗೆ ದುಃಶಬ್ದ ಮಾತ್ರವೇ. — ಆನೆ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಆಱು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಣ್ಡೆ, ಕುದುರೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಡತಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಮುಣ್ಡೆ, ದಣ್ಡಿಗೆ ಹೋದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ. — ಆನೇ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವವನ ಸುಣ್ಣಾ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ. — ಆನೆ ಎತ್ತ? ಆಡು ಎತ್ತ? (Prvs.). see Prv. s. ಬಾಱೀ ತೋಟ. — ಆನೆಕತ್ತಾಱ. the American aloe, Agave americana Lin. (St. & Pl.). — ಆನೆಕಾಲು. the Cochin leg, elephantiasis (My.; T., Tu.). — ಆನೆಕಾಸು. a small ancient copper coin bearing the figure of an elephant (My.; rare in S. Mhr.). — ಆನೆಗಜ್ಜಿ. -ಕಜ್ಜಿ. a troublesome kind of scab attacking men (My.; Tu.). [— ಆನೆಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. post for tethering the elephants Pb. 9, 104 va. — ಆನೆಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. slaughter by an elephant. ಒನ್ದಾನೆಯೆ ತನ್ನನಾನೆಗೊಲೆಗೊನ್ದಪುದೆನ್ದು ಲತಾಂಗಿ ಬೆರ್ಚಿದಳ್ Pb. 4, 58]. — ಆನೆಜನ್ತ. ivory (G. 359). — ಆನೆಗುನ್ದಿ. a town on the Tuṅgabhadra, near Hampe (My.; B. 2, 10. 20; 3, 15). — ಆನೆದಲೆ. -ತಲೆ. an āne's head (Rśv. 5, 55 va.). — ಆನೆದುಗ್ಗಾಣಿ. an ancient copper coin, now used in weighing (My.). — ಆನೆದುಡ್ಡು. an ancient duḍḍu bearing the figure of an elephant (C.). ಮೈಸೂರು ಆನೇದುಡ್ಡುತೂಕ (ಪಣ, ಕಾರ್ಷಿಕತಾಮ್ರಿಕ Si. 329). — ಆನೆದೋಟಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. an elephant-driver's hook (My.; ಅಂಕುಶ Si. 271; T.). — ಆನೆನೆಗ್ಗಲು. -ಲ್. = ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲು. (My.). — ಆನೆನೆಗ್ಗಲ ಮುಳ್ಳು. the plant Asteracantha longifolia (ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ವನಶೃಂಗಾಟ G.). — ಆನೆ

ನೆಗ್ಗಿಲು. -ಲ್. a succulent herb, Pedalium murex Lin. (St. & Pl.; My.). — ಆನೆಬಾಗಲು. -ಲ್. the entrance gate of a palace or a temple (C.; Tu). — ಆನೆಬೇಲ. the gum olibanum tree, Boswallia serrata (ಗಜಭಕ್ಷ್ಯ, ಸುವಹೆ, etc. Si. 153). — ಆನೆಮಯ್ಲು. a bad kind of small pox (C.). — ಆನೆಮಱಿ. = ಆನೆವಱಿ. a young elephant (Bp. 22, 55). — ಆನೆಮಲೆ. N. of the hills behind Palghat (Aligiri, My.). — ಆನೆಮುಂಗು. ಆನೆಮುಂಗುಮರ. = ಅಳಂಗಿಮರ, q. v. (St. & Pl.).— ಆನೆಮುಸುಡು. the face of an elephant. ಆನೆಮುಸುಡಿನ ನೆಗಳು, the long-nosed alligator (ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ Nr.). — ಆನೆಮೆಟ್ಟು. the foot-print of an elephant. ಆನೆಮೆಟ್ಟಿನ ತಬಕು, a large round tray with scolloped edges (My.). — ಆನೆಮೊಗ. Gaṇapati (My.; Cb.).— ಆನೆಲೋಳೆಸರ. a kind of aloes (My.; Tu. ಆನೆಞೋಳಿಸರ). ಆನೆ ವರಿವರಿ.-ಪರಿ-ಪರಿ. to run after the manner of elephants (Bh. 2, 1, 76; 5, 3, 104). — ಆನೆವಱಿ. -ಮಱಿ. a young elephant (Śm. 41). — ಆನೆಸೊಳ್ಳೆ. a large mosquito (My.).

ಆನೆ āne. 3. = ಆನಿ, etc. — ಆನೆಕಲ್ಲು. -ಲ್. a hailstone (My.; ಆಲಿಕಲ್ಲು, ವರ್ಷೋಪಲ G.; Tu.). — ಆನೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. -ಲ್. a hailstone (My.; ವರ್ಷೋಪಲ, ಕರಕ Si. 31).

-ಆನೆ āne. 4. = -ಅನೆ 2, -ಅನ 2. see *e. g.* ಅಡ್ಡಾನೆ, ದಪ್ಪಾನೆ, ದುಡ್ಡಾನೆ. ದೊಪ್ಪಾನೆ, ನೆಟ್ಟಾನೆ, ಬೆಳ್ಳಾನೆ, ಮೆತ್ತಾನೆ.

ಆನೆಗುಲಿ āne-kuli. an elephant-killer (My.).

ಆನ್ತ ānta. 1. (*fr.* ಅನ್ತ). final, relating to the end. (R.).

ಆನ್ತ ānta. 2. gone. see ಅಭ್ಯಾನ್ತ.

ಆನ್ತರ್ಯ āntarya. (*fr.* ಅನ್ತರ). near relationship (of letters, Sk.). 2, the inside; the heart, the mind; secrecy (My.; Te.).

ಆನ್ತು āntu. = ಆತು. P. p. of ಆನ್ 2.

ಆನ್ತ್ರ āntra. the bowels, entrails. (My.; Te.).

ಆನ್ತ್ರವಾಯು āntra-vāyu. = ಅನ್ತ್ರವೃದ್ಧಿ. (Mg.).

***ಆನ್ದೆ ānde.** = ಆನ್ದೆಗ. a night hawk. ಗಿಳಿವುರುಳಿ ಪೆಂಗುರು ಕಾರಣ್ಣಮಾನ್ದೆ ಮೊದಲಾಗಿ Vr. 97, 9.

ಆನ್ದೆಗ āndega. = ಆಡೇಲು. the white screech-owl (Te., Sd.; *cf.* ಹನ್ದಿಕೀಱ?).

ಆನ್ದೋಲ āndōla. = ಅನ್ದಣ, ಅನ್ದಳ. swinging. 2, a swing (ಉಯ್ಯಾಲ್ Mr. 204; Grj. 4, 159 va.). 3, a palankeen (My.; ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ G.).

ಆನ್ದೋಲಛತ್ರಿಕೆ āndōla-chatrike. = ಅನ್ದಳಸತ್ತಿಗೆ (Śmd. 376). a parasol on a palankeen (My.).

ಆನ್ದೋಲನ āndōlana. swinging; oscillating, trembling. 2, a swing. 3, a palankeen (My.; ಪಲ್ಲಕಿ G.). see ಒಲೆ, ತೊನೆ.

ಆನ್ದೋಲಪರಿಯಂಕ āndōla-pariyaṅka. a swinging cot (ತೂಗುಮಂಚ Mr. 204).

ಆನ್ದೋಲಭೇದ āndōla-bhēda. a kind of āndōla. see ಪೊಡವಿ.

ಆನ್ದೋಲಿಕ āndōlika. a palankeen (My.; G.).

ಆನ್ದೋಲಿತ āndōlita. swung; oscillating; oscillation (G.; B. 5, 171).

***ಆನ್ದೋಳ āndōḷa.** = ಆನ್ದೋಲ. ಕರ್ಣಾಟೀಕರ್ಣಪೂರದ ಪಾಲೆಗಳುಂ ಸರಸ್ವತಿಯಾಡುವ ಲೀಲಾನ್ದೋಳದನ್ತಾದುವು Pb. 2, 39 va.; Ap. 3, 30.

***ಆನ್ದೋಳನ āndōḷana.** = ಆನ್ದೋಲನ. palanquin. ಪಟ್ಟದಾತ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರ ಮುನ್ದೆ ಆನ್ದೋಳನವೇಱಲಾಗದು Cv. 417.

***ಆನ್ದೋಳಿಸು āndōḷisu.** to hang, to dangle. ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡದಲ್ಲಿ ಕೀಲಿಟ್ಟು ದ್ವಾರಕವಾಟವ ತೆಗೆದು ಆನ್ದೋಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು Cv. 1076.

ಆನ್ಧಸಿಕ āndhasika. (*fr.* ಅನ್ಧಸ್). *a cook.*

ಆನ್ಧ್ರ āndhra. Telugu. (My.; Si. 127).

ಆನ್ವೀಕ್ಷಿಕಿ ānvīkṣiki. (*fr.* ಅನ್ವೀಕ್ಷಾ). *logical philosophy, metaphysics.*

ಆನ್ಸರ್ ānsar. an "answer" (Si. 56). [E.].

ಆಪ āpa. = ಆರ್ಪ, ಅಪ್ಪುವ. a relative present participle of ಆಱ್ 2: being strong; being able; being possible. ತೊಱಲ್ ಆಪ (Bp. 19, 49). ಮಾಡಲ್ ಆಪಡೆ (24, 5). ಆಪರೇ (57, 74). ಆಪಡೆ (J. 26, 59). see Prvs. s. ತೆಱು, ನಡೆ 1. — ಆಪನಿತು. -ಅನಿತು. as much as possible (Bp. 1, 13; 2, 53; 27, 53; 46, 55; J. 18, 1). — ಆಪಾಟು. -ಅಟು. = ಆಪನಿತು; also: exceedingly, much (My., also ಆಪಾಟಿ). — ಆಪುದು. it will be or is strong, etc., etc. (Bp. 35, 48; Si. 273). ಆಪೆ, thou art strong or able (Bp. 21, 37; 60, 3; Bh. 8, 27, 1). ಆಪಂ (Bp. 48, 18). ಆಪವು (17, 10).

ಆಪ āpa. Tbh. of ಅಪಸ್. water (Mr. 404; My.).

ಆಪಕ āpaka. causing to go; reaching, meeting with. see ಅಧ್ಯಾಪಕ; ವ್ಯಾಪಕ.

ಆಪಕ್ವ ā-pakva. half-baked, half-matured; not quite ripe; *slightly parched grain.*

ಆಪಗ āpaga. = ಆಪಗೆ. (My.; G.).

ಆಪಗೆ āpage. *a river, a stream.*

ಆಪಣ ā-paṇa. *a shop.* 2, *a market.*

ಆಪಣಿಕ āpaṇika. mercantile. 2, *a shop-keeper, a merchant.*

ಆಪತು āpatu. Tbh. of ಆಪದ್. (Bp. 9, 9; 23, 32; 37, 32).

ಆಪತ್ಕಾಲ āpad-kāla. a season of distress, a time of trouble. (My.).

ಆಪತ್ತಿ ā-patti. coming; entering into; attaining, obtaining, procuring; misfortune, calamity. see ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ.

ಆಪತ್ತು āpattu. a Tbh. of ಆಪದ್. (ಅಧ್ವಾನ Nn. 164; ಬಾಧೆ Mr. 487; My.). ಆಪತ್ತು ಪಟ್ಟುದು (ಆಪದ್ಗತ Nr.). see Prv. s. ವಿಪತ್ತು.

ಆಪತ್ಪ್ರಾಪ್ತ āpad-prāpta. *overtaken by calamity, distressed.*

ಆಪತ್ಸನ್ನ್ಯಾಸ āpad-sanyāsa. profession of asceticism undertaken at the approach of death.

ಆಪದ್ ā-pad. = ಆಪತು, ಆಪತ್ತು. getting into trouble; *misfortune, calamity, distress.*

ಆಪದ ā-pada. = ಆಪದೆ. (My.; G.).

ಆಪದೆ ā-pade. misfortune, calamity. (G.).

ಆಪದ್ಗತ āpad-gata. *fallen into misfortune.*

ಆಪದ್ಧರ್ಮ āpad-dharma. practice or profession other than that proper to a caste, but allowable in time of distress. (My.).

ಆಪನ āpana. reaching, obtaining; causing to go towards, etc. see ಅಧ್ಯಾಪನ. 2, pepper (ಕರಿ Śmd. Dh.).

ಆಪನ್ನ ā-panna. gained, obtained, acquired. 2, *distressed.*

ಆಪನ್ನಸತ್ವೆ āpanna-satve. *a pregnant woman.*

ಆಪಮಿತ್ಯಕ āpamityaka. (fr. ಅಪಮಿತ್ಯ). *obtained by barter.*

ಆಪಸ್ āpas. = ಆಪ. water.

ಆಪಸ್ತಮ್ಬ āpastamba. N. of a ṛiṣi and writer on ritual.

ಆಪಾಟಿ āpāṭi. exceedingly, much. see s. ಆಪ.

ಆಪಾತ ā-pāta. falling or rushing upon; throwing down; causing to descend; happening, becoming apparent; the instant, the current moment. (My.).

ಆಪಾದ ā-pāda. causing to enter into or to arrive at; bringing on; causing to get into trouble. see ವ್ಯಾಪಾದ.

ಆಪಾದನ ā-pādana. -ನೆ. = ಆಪಾದ. [accusing, accusation, blame]. see ವ್ಯಾಪಾದನ. (Cpr. 6, 44).

ಆಪಾದಿತ ā-pādita. caused to attain, gain, happen or occur; brought on; established; [accused]; punished (ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 159. 354 Cm.; My.). see Bp. 19, 2; 43, 75.

ಆಪಾದಿಸು āpādisu. to bring on; [to accuse]; to establish or prove a charge (My.); to punish (My.).

ಆಪಾನ ā-pāna. a drinking-party (ಆಪಾನಗೋಷ್ಠಿ, ಮಾಜು ಕುಡಿವುದು Mr. 221). 2, *a liquor shop.*

ಆಪಾರ ā-pāra. being busy. see ವ್ಯಾಪಾರ.

ಆಪಿ āpi. reaching; gaining. see ವ್ಯಾಪಿ.

ಆಪೀಡ ā-pīḍa. pressing. 2, *a chaplet worn on the crown of the head.*

ಆಪೀನ ā-pīna. increased; stout. 2, *an udder.*

ಆಪು āpu. 1. a large kind of bulrush, the elephant grass, Typha elephantina Roxb. (C., Z.; Te. ఆవురు, జొారు).

ಆಪು āpu. 2. = ಆನಿಪು. an object to lean upon, refuge, protection (Bp. 37, 39). 2, a restraint, a stoppage, what stops (Te.; T. ಅಯ್ಪು; M. ಅಪ್ಪು).

ಆಪು āpu. 3. = ಆರ್ಪು 1. see ಅಂಗಲಾಪು.

ಆಪುವ āpuva. a wrong form of ಆಪ. (My.; Si. 272).

ಆಪೂಪಿಕ āpūpika. (*fr.* ಅಪೂಪ). *a confectioner; a baker.* 2, *a multitude of cakes.*

ಆಪೂರ ā-pūra. becoming or being full (Bp. 60, 6).

ಆಪೂರಣ ā-pūraṇa. becoming full. 2, making full, filling. see ಪದಾಪೂರಣ.

ಆಪೂರಿತ ā-pūrita. filled, full (Bp. 37, 36).

ಆಪೂರ್ಣ ā-pūrṇa. filled, full (Bp. 4, 38; 61, 33).

ಆಪೂರ್ಣತೆ ā-pūrṇate. fulness; completeness (Śmd. 11).

ಆಪೂರ್ತಿ ā-pūrti. fulness; satisfaction. see ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಿ.

ಆಪೃತ ā-pṛita. occupied, busy. see ವ್ಯಾಪೃತ.

ಆಪೆ āpe. = ಅಗಪೆ, etc. (My.).

ಆಪೇಕ್ಷಿಕ āpēkṣika. (fr. ಅಪೇಕ್ಷಾ). raising expectations (Sk.); looking for, expecting, wishing (My.).

ಆಪೇಕ್ಷಿತ āpēkṣita. looked for, expected, wished (My.).

ಆಪೇಕ್ಷೆ āpēkṣe. another form of ಅಪೇಕ್ಷೆ (Śmd. 299; ಡಾವುರ Bhn. 22; My.; Te., Tu.).

ಆಪೇಯ ā-pēya. to be drunk, fit to be drunk (My.).

ಆಪೋಚನ āpōcana. Tbh. of ಆಪೋಶನ. (My.).

ಆಪೋಶನ āpas-aśana. sipping of water from the palm of the hand at the beginning and end of a meal; the water so sipped (Bp. 52, 5; My.; Mhr.).

ಆಪೋಸ āpōsa. a kind of mango from Goa (B. 2, 52; *cf.* Mhr. ಆಪ್ಲೋಸ, dried plums from the Persian gulf, prunes).

ಆಪ್ತ āpta. reached; obtained; apt, fit. 2, *trusted,* trustworthy; a confidential man (Bp. 16, 13). 3, related. 4, a friend. (My.; J. 7, 30). — ಆಪ್ತ ಬನ್ಧುಗಳ್. (Bp. 40, 14).

ಆಪ್ತಾಗಿರಿ āptāgiri. an ornamental umbrella borne over rājas, etc. in their procession (My.; Mhr. ಅಪ್ತಗಿರಿ, ಅಬದಾಗೀರ).

ಆಪ್ತಿ āpti. reaching, meeting with; obtaining; binding, connection; aptitude. see ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಸಮಾಪ್ತಿ.

ಆಪ್ಯ āpya. 1. obtainable, to be reached. see ಪ್ರಾಪ್ಯ, ವ್ಯಾಪ್ಯ.

ಆಪ್ಯ āpya. 2. (fr. ಅಪ್). *watery; consisting of water.* 2, a kind of Costus (ಕೊಳಂಜನ G.).

ಆಪ್ಯಾಯನ āpyāyana. causing fulness, increasing welfare; satisfying, refreshing, pleasing; satiety, satisfaction, pleasure, gratification. (My.). — ಆಪ್ಯಾಯನವಪ್ಪುದು. -ಂ-ಪಡು. to be satisfied, refreshed, or pleased (Bh. 8, 23, 17).

ಆಪ್ರಚ್ಛನ ā-pracchana. *civility upon receiving or parting with a visitor.*

ಆಪ್ರಪದಂ ā-prapadaṁ. *to the feet.*

ಆಪ್ರಪದೀನ ā-prapadīna. *reaching to the feet* (as a dress).

ಆಪ್ರೇಕ್ಷಣ ā-prēkṣaṇa. looking at, viewing (Bp. 46, 3).

ಆಪ್ಲವ ā-plava. *bathing* (ಜಳಕ G.).

ಆಪ್ಲವನ ā-plavana. *bathing, ablution;* immersing.

ಆಪ್ಲವವ್ರತಿ āplava-vrati. *a Brāhmaṇa who has taken the bath which completes his period of study* (ಮುಂಜಿ ಬಿಡಿಸುವ ಸಂಸ್ಕಾರವಾದವನು G.).

ಆಪ್ಲಾವ ā-plāva. *bathing;* a submerging; a flood.

ಆಪ್ಲುತ ā-pluta. bathed; sprinkled.

ಆಪ್ಲುತವ್ರತಿ āpluta-vrati. = ಆಪ್ಲವವ್ರತಿ. (My.).

ಆಫೀಮು āphīmu. = ಅಫಿನಿ, etc. (S. Mhr.; Tu.).

ಆಫ್ತಾಬು āphtābu. one of the cards of the gañjīpu (My.).

ಆಬನ್ಧ ā-bandha. tying, binding on; a tie or bond. 2, *the tie or bond with which the ox is fastened to the yoke, or the latter to the plough* (ಹಗ್ಗ Hlā.). 3, ornament, decoration.

ಆಬನ್ಧನ ā-bandhana. *a tie.*

ಆಬರು ābaru. = ಆಬುರು. (My.).

ಆಬಲ್ ābal. = (ಆಲ 2), ಆವಲ್. a red water-lily (ಚಂಗಲವೆ Kk. 22; ಚಂಗಲವೆ, ಚನ್ನೆಯ್ದಲ್ Śs.; T. ಅಲ್ಲಿ, ಅಮ್ಬಲ್, Nymphaea alba; Tu., M. ಅಮ್ಬಲ್, a water-lily).

ಆಬಾ ābā. (Te. ఆవ, recollection; Mhr. ಆಬ, great show; neatness of shape; courage, confidence, ardour, spirit; grasp, hold). — ಆಬಾಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. a simpleton, a man without ability (R.).

ಆಬಾದು ābādu. flourishing, thriving, well-peopled, cultivated (My.; Br.; Mhr., H.).

ಆಬಾಧೆ ā-bādhe. *pain.*

ಆಬಾಸ ābāsa. = ಆಬಾಸ, ಆಬಾಸು, ಆಬಾಸು. Tbh. of ಆಭಾಸ. fallacy, incorrectness, as of speech; failure, defect, insufficiency, as of a meal (My.; Te. ಭಾಸ, fallacy, corruption, disorder).

ಆಬಾಸು ābāsu. = ಆಬಾಸ. (Te. ಅಭಾಸು = ಆಭಾಸ, see ಆಬಾಸ; R.).

ಆಬುಕಾರಿ ābukāri. = ಅಬುಕಾರಿ, etc. (My.).

ಆಬುತ್ತ ābutta. *a sister's husband.*

ಆಬುರು āburu. = ಅಬ್ರು, ಆಬರು, ಆಬ್ರು. honour, character, renown (My.; Br. as ಆಬುರಿ, ಆಬ್ರೂ; Mhr., H. ಆಬರೂ).

ಆಬ್ಕಾರಿ ābkāri. tax on spirituous liquor; the business of a distiller (C.; Br.; Mhr., H.).

ಆಬ್ದಿಕ ābdika. (fr. ಅಬ್ದ). annual, yearly. see ವರ್ಷಾಬ್ದಿಕ, etc.

ಆಬ್ರ ābra. = ಅಪ್ಪ್ರ. see Prv. s. ಬೋನಗಿತ್ತಿ.

ಆಬ್ರು ābru. = ಆಬುರು, etc. (My.).

ಆಭ ābha. like. see ಕುಮುದಪತ್ರಾಭ; ಆಭೆ.

ಆಭರಣ ā-bharaṇa. carrying. 2, *an ornament.*

ಆಭರಿತ ā-bharita. brought; carried; borne; nourished. 2, filled, full of. see Bp. 39, 63; 46, 69; 59, 43.

ಆಭಾವ ā-bhāva. state of being, manner, mode (Bp. 53, 31).

ಆಭಾವನತೆ ā-bhāvanate. = ಆಭಾವ. (Bp. 53, 22).

ಆಭಾಷಣ ā-bhāṣaṇa. *addressing, speaking to;* shouting.

ಆಭಾಸ ā-bhāsa. = ಆಬಾಸ, etc. splendor, light; appearance; semblance, likeness; phantom; mere appearance; fallacious appearance; reflection; fallacy, semblance of a reason, sophism. see Ch. v. 63; ರಸಾಭಾಸ, ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸ.

ಆಭಾಸ್ವರ ā-bhāsvara. *a class of deities* (sixty-four in number).

ಆಭೀರ ābhīra. *a cowherd* (ಮಹಾಶೂದ್ರ, ಕುಡಿಯೊಕ್ಕಲಿಗ Hlā.).

ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ ābhīra-palli. *a station of herdsmen.*

ಆಭೀರಿ ābhīri. *a cowherd's wife.*

ಆಭೀಲ ā-bhīla. *formidable, fearful* (Grj. 9, 27 va.; 9, 58 va.).

ಆಭೀಲತೆ ā-bhīlate. formidableness (Grj. 6, 50; Bp. 50, 46; 51, 59. 52; 58, 55).

ಆಭೆ ā-bhe. splendor, light; colour, appearance; a reflected image; likeness, resemblance. see ಹರಿದ್ರಾಭೆ.

ಆಭೋಗ ā-bhōga. 1. enjoyment; satiety; *fulness, completion.*

ಆಭೋಗ ā-bhōga. 2. winding, curving; extension. 2, the expanded hood of a cobra. 3, effort, pains.

ಆಭ್ಯನ್ತರ ābhyantara. (fr. ಅಭ್ಯನ್ತರ). internal, inner (B. 4, 133). 2, obstacle, impediment (My.).

ಆಮ್ ām. we. [@ in old Kannaḍa this stands for the first person exclusive plural *i. e.*, persons addressed to are excluded. see Pb. 10, 33]. see s. ಆಂ 1.

ಆಮ āma. = ಆವಿ 2 q. v., ಆವಿಗೆ, ಆವುಗೆ. a potter's kiln (Te.; Mhr., H. ಆವಾ; R.).

ಆಮ āma. raw, uncooked; unripe, immature, acidulous. 2, constipation, passing unhealthy excretions (mucus). 3, *sickness, disease.*

ಆಮಗನ್ಧಿ āma-gandhi. *the smell of raw meat* or of a burning corpse.

ಆಮಗನ್ಧಿಕ āma-gandhika. *the smell of raw meat.*

ಆಮಣ್ಡ āmaṇḍa. = ಆಮುಣ್ಡ. the castor-oil plant (Sk.; G.).

ಆಮದು āmadu. coming; income; import; imported goods, imports (My.; H. ಆಮದ್).

ಆಮನಸ್ಯ āmanasya. *pain.*

ಆಮನ್ತ್ರ ā-mantra. = ಆಮನ್ತ್ರಣ. (Bp. 46, 77; My.; ದರ್ಶನ G.).

ಆಮನ್ತ್ರಣ ā-mantraṇa. *addressing, calling or calling to* (ಆಹ್ವಾನ, ಕರೆವುದು Nn. 155). 2, greeting, welcome, bidding adieu, taking leave. 3, invitation. 4, the vocative case (Śmd. 150. 151. 153. 394; Kāvy. I, 2, 41-43). 5, savoury food (for invited guests? ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ Nn. 155). *cf.* ಆವುತಣ?

ಆಮಯ āmaya. *sickness, disease*; one of the sañcāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16).

ಆಮಯಭೇದ āmaya-bhēda. a kind of disease. see ಕುಪ್ಪ.

ಆಮಯಾವಿ āmayāvi. *diseased.*

ಆಮರ āmara. = ಅಮರ (on account of thc metre). N. of the author of the amarakōśa (Nn. 3).

ಆಮರಕ್ತ āma-rakta. dysentery. (My.).

ಆಮರಣ ā-maraṇa. until death (My.).

ಆಮರೆ āmare. = ಆವರೆ, q. v. (My.; T. ಆವಾರೈ, ಆವಿರೈ, Cassia auriculata L.; Te. ರೇಲೆ).

ಆಮರ್ದ ā-marda. crushing; pressing, squeezing (Sk.).

ಆಮರ್ದನ ā-mardana. = ಆಮರ್ದ. (My.).

ಆಮರ್ಷ ā-marṣa. impatience, anger, wrath. see ಕೋಪಿಸು.

ಆಮಲ āmala. ಆಮಳ. = ಆಮಲಕ, see ತಳಾಮಳ.

ಆಮಲಕ āmalaka. (Śmd. 345). *the plant Emblic myrobalan, Emblica officinalis Gaertn.* (Phyllanthus emblica Lin.; ನೆಲ್ಲೀಗಿಡ G.).

ಆಮಲಕಿ āmalakī. *the plant Emblic myrobalan* (ನೆಲ್ಲಿ Hlā.).

ಆಮವಡೆ āma-vaḍe. = ಆಮ್ಬೊಡೆ, ಆಮ್ಬೋಡೆ. (acidulous cake): different split pulse soaked in water, strained, ground in a mortar till solid, mixed with spices, and then fried in ghee or oil as cakes, and soaked in curdled milk (My.; Te.; Tu. ಆಮ್ಬೊಡೆ, ಆಮವಡೆ).

ಆಮಶಂಕೆ āma-śaṅke. dysentery (My.).

ಆಮಶ್ರಾದ್ಧ āma-śrāddha. uncooked articles of food distributed at a śrāddha (My.). *cf.* ಅನ್ನಶ್ರಾದ್ಧ.

ಆಮಸೋಲು āmasōlu. a sour sauce or acid seasoning, especially one made of the fruit of the tamarind tree (ತಿನ್ತಿಡಿಕ, ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ G.; Mhr. ಆಮ್ಬು, an acid obtained by spreading, in the evening, a cloth over flowering plants of Cicer arietinum; ಆಮ್ಬಸೂಲ, ಆಮ್ಬಸೋಲ, dried peelings of the fruits of the tree rātāmbī, Garcinia purpurea).

ಆಮಾತ್ಯ āmātya. = ಅಮಾತ್ಯ. a minister, a counsellor (Sk.; Mr. 1; ಪ್ರಧಾನಿ G.).

ಆಮಾಶಯ āma-āśaya. the receptacle of the undigested food, the upper part of the belly to the navel, the stomach. (My.).

ಆಮಿಕ್ಷೆ āmikṣe. *a mixture of boiled and coagulated milk* (see Nr. s. ಒಡೆ 1; ಕಾಯ್ದ ಹಾಲೊಳಗೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ಹೆಪ್ಪು G.). see ಹೆಪ್ಪು.

ಆಮಿಲಿತ ā-milita. united, mixed, combined, associated (Bp. 41, 22).

ಆಮಿಷ āmiṣa. = ಆಮಿಸ, *flesh.* 2, *a bribe.* 3, a gift (ಕಾಣಿಕೆ G.). 4, an object of enjoyment, a pleasing object (G.). 5, lust, desire. 6, sexual union (ಸಮ್ಭೋಗ G.).

ಆಮಿಷಾಶಿ āmiṣa-āśi. *eating flesh, carnivorous.*

ಆಮಿಸ āmisa. Tbh. of ಆಮಿಷ (Śmd. 335).

ಆಮೀನ āmīna. = ಅಮೀನ. (Br.; R.).

ಆಮೀನಿ āmīni. a kind of large, sour mango (My.).

ಆಮೀಲ āmīla. a native revenue officer who superintends a talook (My.; H.).

ಆಮುಕ್ತ ā-mukta. loosed, let go; discharged. 2, *dressed, accoutred.*

ಆಮುದಿತ ā-mudita. joyful, delighted, pleased (Bp. 61, 71).

ಆಮುಷ್ಮಿಕ āmuṣmika. of that state; being there; belonging to the other world. (Rām. 6, 26, 62; My.).

ಆಮುಷ್ಯಾಯಣ āmuṣyāyaṇa. *the son of an illustrious person.*

ಆಮೂಲಂ ā-mūlaṁ. to the root; by the root; entirely. (My.).

ಆಮೂಲಾಗ್ರ ā-mūla-agra. from the root to the top (J. 3, 36).

ಆಮೆ āme. = ಆವೆ 2, ಏವೆ 2. a tortoise, a turtle (My.; ಕೂರ್ಮ, etc. Si. 88; ಗುಹ್ಯ 445; T., M.; Tu. ಏಮೆ). see ನೀರಾಮೆ, ಹೆಣ್ಣಾಮೆ.

ಆಮೈತ್ರ ā-maitra. friendly, affectionate, well-disposed (Bp. 59, 45).

ಆಮೋದ ā-mōda. gladdening, cheering up; *pleasure, joy.* 2, *fragrance, a diffusive perfume* (ಸೌಸವ Ct. II, 94; ಸುಗನ್ಧಾನಿಲ Mr. 50).

ಆಮೋದಿ ā-mōdi. happy; fragrant. 2, *a perfume for the mouth.*

ಆಮೋದಿಸು āmōdisu. to be lovely (Bp. 18, 30). 2, to be glad (My.). 3, to smell at (My.).

ಆಮ್ನಾಯ ā-mnāya. *sacred tradition.* 2, *the vēda.* 3, a worthy person (ತೀರ್ಥ, ಸದ್ವಂಶ Nn. 48).

ಅಮ್ಬರ āmbara. = ಅಮ್ಬ್ರ. Tbh. of ಅಮ್ರ or ಅಮ್ಲ. pepper-water to which tamarind is added in due proportion (C.).

ಅಮ್ಬೊಡೆ āmboḍe. = ಅಮವಡೆ, etc. (My.).

ಅಮ್ಬೋಡಿ āmbōḍi. = ಅಮ್ಬೊಡೆ, etc. (My.).

ಅಮ್ಬ್ರ āmbra. = ಅಮ್ಬರ. (Bp. 57, 35; C.).

ಅಮ್ರ āmra. *the mango tree, Mangifera indica, and its fruit.*

ಆಮ್ರಾತಕ āmrātaka. *the hog-plum tree, Spondias mangifera.*

ಆಮ್ರೇಡಿತ ā-mrēḍita. reiterated; *repetition of a sound or word.*

ಅಮ್ಲ āmla. the tamarind tree, tamarindus indica (ತಿನ್ತ್ರಿಣೀಕ, ಹುಣಿಸೆ Mr. 125). 2, sourness, acidity (ಹುಳಿ Nn. 119).

ಅಮ್ಲವತಿ āmla-vati. N. of a plant (ಓಟಿ Mr. 139, o. rs. ಓಟಿ, ಅಮ್ರವತಿ).

ಅಮ್ಲವೇತಸ āmla-vētasa. the plant Rumex vesicatorius. (R.).

ಅಮ್ಲಿಕೆ āmlike. the tamarind tree (Sk.; ಹುಣಿಸೆಯ ಮರ G.). see ಬ್ರಹ್ಮಾಮ್ಲಿಕೆ.

ಅಮ್ಲೀಕೆ āmlīke. = ಅಮ್ಲಿಕೆ. (Sk.; G.).

ಆಯ್- āy. 1. = ಆಗಿ. this form is taken by the participle ಆಗಿ only in certain past forms derived by the addition of the affixes -ತು, -ಇತು, ಇತ್ತು. ಆಯ್ತು, ಆಯಿತು, ಆಯಿತ್ತು, it became, etc. (T.; Tu. ಆಯಿ). [ಈ ವಿಭವಮಿನ್ತಾರಿನ್ದಮಾಯ್ತೆನ್ತುಮ್ಬುದಂ ತಾನಾಗಳ್ ಬಗೆವನ್ನೆಗಂ Ap. 2, 66].

ಆಯ್ āy. 2. = ಆ 8, ಆಯಿ 2, ಆಯು. to collect, to gather; to select, to cull (ವಿರಲವಸ್ತ್ವಾಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; ವಿರಲವಸ್ತು ಮೇಲನ Śm. 102; ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ Śmd. 92 Cm.; Tu., T., M.). P. p. ಆಯ್ದು [ಪುರಾಣ ಕವಿ ಪ್ರಭುಪ್ರಯೋಗಾವಿಲ ಸದ್ಗುಣೋದಯವನಾಯ್ದವಱಿಂ ಸಮೆದೊನ್ದು ಕಾವ್ಯದಿಂ Kr. 2, 155; Pb. 2, 16; Ap. 11, 106 va.] (Grj. 5, 66). ಅರಣ್ಯನೀವಾರಭತ್ತದಿನ್ದವೂ ಹಕ್ಕಲನ್ ಆಯ್ದು ಭತ್ತದಿನ್ದವೂ ಬದುಕುವುದು (ಖಾತ Nr.). ಕೆಲವು ಅಡ ಗಬ್ಬನ್ ಆಯ್ದು ಒಟ್ಟಿ (Bp. 18, 28). ಬಿತ್ತಿದ್ದ ಬೀಜವನ್ ಆಯ್ದು (27, 49; see also 33, 13). — ಆಯ್ ಆಯ್, rep. (Bp. 34, 22).

ಆಯ್ āy. 3. = ಆಯಿ 1. collecting, etc. see ಆಯಕ್ಕಳಿ.

ಆಯ್ āy. 1. = ಆಯ 1, ಆಯಿ. mother (T. ಆಯ್, ಆಯಿ, mother; Mhr. ಆಯ, mother; H. ಆಯಾ, a waiting woman, maid). see ಪರ್ವತಾಯ್.

ಆಯ್ āy. 2. = ಆಯು. (Śmd. Dh. No. 517).

ಆಯ āya. 1. (*cf.* ಅಗ 1?). the inside, privacy (Te.), secret (Te.). 2, the private parts (Te.). a vital part of the body where a wound is mortal (Te., T.; S. Mhr.). 3, particulars, details; the merits of a question (Te.). 4, a part of the body (see ಕೀಲಾಯ, ಮೇಲಾಯ); the breast (ಎದೆ Cb.). (M. ಆಯ, lightness, nimbleness, slackness; T. ಆಯ್ವು, collecting, search; trouble; subtlety, fineness; T. ಅಗ, the body = ಉಡಲ್; the breast; *cf.* also ಅಜ್ಜ 2?). — ಆಯಕಟ್ಟು. structure of tenderness. ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳ, a vital part, a vulnerable place (S. Mhr.).

ಆಯ āya. 2. measure, dimension, extent; rule, standard, order; propriety, fitness (J. 5, 48; 29, 29; ಪ್ರಮಾಣ, ಪರಿಮಾಣ Cb.; Te. size, scale; Tu. measure, proportion; T. T. length; ಆಯ್ವು, breadth). [strength, prowess. ಆತನೊಳಱು ವೊಡವುಟ್ಟಿದುದಱಾವಿಂಗೆ ಪೆಮ್ಪು ಪೆರ್ವ್ವಿನೊಳಾಯಂ ಕಟ್ಟಾಯದೊಳಳವು Pb. 1, 24; ಜಲದಾಯದಾಯತಿಯ ಬೀರದ ಚಾಗದ ಮಾತುಗಳೆ Ap. 13, 71]. ಬಿಲ್ಲುಗಾಱರು ಕೋಲ್ಗಳನ್ನು ಎಸ್ತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೊಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ಆಯವಱುತು ನಿಲ್ಲುವ ವಿಶೇಷಗಳು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ, etc. Si. 288). see ಕಟ್ಟಾಯ s. ಕಟ್ಟು 1. — ಆಯಕಟ್ಟು. standard condition, suitableness, properness (My.). ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳ, a place suitable for building a house on (S. Mhr.). 2, measure, extent, dimension, as of a field (My.; Te). 3, regulation, rules, as about a temple (My.). *cf.* ಆಯತ.

ಆಯ āya. 3. craftiness, dissimulation, deceit (T. ಆಯ, ಆಟ; *cf.* ಆಟ 1). ಆಯವನ್ ಉಸುರದಿರು! ನಾನ್ ಅಱಿದೆನ್ ಅಱಿದೆನು ನಿನ್ನ ಮಾಯವನು (Bp. 24, 63; it is however possible to read ವಾಯ instead of ಆಯ).

ಆಯ āya. 1. = ಆಯ್ 1, etc. see ಅನಲಾಯ, ಕಮಲಾಯ.

ಆಯ āya. 2. arrival, approach, coming. 2, *income, revenue.* (ಅರ್ಥಾಗಮ Mr. 268). 3, gain, profit. 4, receipt. 5, the guard of the women's apartments. 6, corn given by the well-to-do villagers to the hereditary servants of the village as their established fees of office (C.). ಆಯಾ ಹಾಕುವಾಗಲೇ ನ್ಯಾಯ ಬನ್ತು (Prv.). see ಉಟಿತಾಯ, ಮೇಲಾಯ s. ಮೇಲು, Prv. s. ನ್ಯಾಯ. — ಆಯಕಟ್ಟು. a fixed amount of money (C.). — ಆಯವ್ಯಯ. income and expenditure. — ಆಯ ಸಾವ್ಯ. dupl. = ಆಯ ಸ್ವಾವ್ಯ. (My.). — ಆಯ ಸ್ವಾವ್ಯ. dupl. = ಆಯ No. 6. (My.).

ಆಯಃಶೂಲಿಕ āyaḥśūlika. (fr. ಆಯಃಶೂಲ). relating to an iron pike. 2, *a man who, in order to attain an object, uses forcible instead of gentle means, as e. g. a beggar who holds a pike to your breast in begging for alms.*

ಆಯಕಟ್ಟುಗಾಱ āyakaṭṭu-gāṟa. a man who does his work properly (My.).

ಆಯಗಾಱ āya-gāṟa. a clever man (My.).

ಆಯಗಾಱ āya-gāṟa. a hereditary village servant (C.; Te. ಆಯಗಾಡು; such servants are *e. g.* ಗವುಡ, ಶಾನಭೋಗ, ಜೋಯಿಸ, ಪತ್ತಾರಿ, ಕಮ್ಮಾಱ, ಕುಮ್ಬಾಱ, ಬಡಗಿ, ನಾಯಿನ್ದ, etc.).

ಆಯಗಾರ್ತಿ āya-gārti. a clever woman (My.).

ಆಯತ āyata. (fr. ಆಯ್ 1?). = ಆಯತ್ತ. fitness, propriety, proper way (Bp. 25, 36; J. 11, 1; 16, 5; Te.); readiness; preparation, trim (My.; Te., also ಆಯಿತ); means, an ornament (ಸಾಧನ Nn. 114). 2, ease, absence of exertion (S. Mhr.; Mhr. ಆಯತಾ, without effort; without any agency; ready made; arrived, come). ಆಯತದ ಪಕ್ವಾನ್ನ (ಅಪೂಪ Mr. 215). ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೀಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಟ್ಟಡಿಗೆ ಆಯತವಾಗಿ ಇರುವದು (Prv.). 3, = -ಆಯಿತ, -ಆಯ್ತು, an affix for the formation of nouns, see ಪಸಾಯತ, ಲಿಂಗಾಯತ. [— ಆಯತವಾಗು. -ಆಗು. to come upon. ಆಚಾರ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಆಯತವಾದುದೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ Cv. 898].

ಆಯತ ā-yata. checked, restrained. 2, extended, *long.* large (ದೀರ್ಘ, ನೀಳ Mr. 446; see Ch. v. 63. 105. 106); diffuse, prolix. 3, a rectangle. 4, = ಆಯತನ No. 1, see ಧವಲಾಯತ.

ಆಯತನ ā-yatana. a resting place; a place, a seat, a home. 2, *a shed for sacrifices; an altar.* 3, a temple (ದೇವಾಲಯ Mr. 193).

ಆಯತಾಕ್ಷಿ āyata-akṣi. = ಆಯತಾಮ್ಬಕಿ. (J. 18, 55).

ಆಯತಾಮ್ಬಕಿ āyata-ambaki. a woman with large eyes (J. 18, 61; 19, 23).

ಆಯತಿ ā-yati. restraint of mind (ಯೋಗಸಾಧನವಿಶೇಷ G.). 2, extension, length (ನಿಡಿದಾದದ್ದು G.). 3, *dignity, majesty.* 4, *future time.*

ಆಯತಿಕೆ āyata-ike. (Śmd. 248 Mḍb. MS.). the state of being great, worthy or noble; stateliness; grandeur; etc. (Bp. 25, 10; Bh. 8, 26, 9). — ಆಯತಿಕೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. generosity to fail (Bp. 26, 61). — ಆಯತಿಕೆ ಬನ್ಧ. one of the feats of wrestlers (Śsv. 4, 75).

ಆಯತ್ತ āyatta. = ಆಯತ. *readiness* (My.; Te., T.). 2, = ಆಯತ No. 2 (B. 5, 75 ಆಯತ್ತಾಗಿ). ಆಯತ್ತವಾಗಿ ಒದಗಿರುವವು (ಸಿದ್ಧ, ನಿವೃತ್ತ Si. 382).

ಆಯತ್ತ ā-yatta. resting on, dependent on; being subject (Bp. 38, 71). 2, *docile, tractable.* 3, come into one's power or possession (Śmd. 64 Mḍb.; ಸ್ವಾಧೀನವಾದದ್ದು G.). 4, being joined to (ಸಮ್ಬನ್ಧವಾಗು Śmd. 205 Cm.), being connected with (Bp. 9, 21), being used in (Śmd. 395).

ಆಯತ್ವ āyatva. the state of going. see ಅನ್ತರಾಯತ್ವ.

ಆಯಮಾನ āyamāna. going to, approaching (Śmd. 87; Ch. v. 24; Mr. 90 va.).

ಆಯಲ್ಲಕ āyallaka. *longing for, regretting.*

ಆಯಸ āyasa. 1. (fr. ಅಯಸ್). of iron; iron; anything made of iron; a weapon (Śmd. 310, No. 265 Mḍb.; ಕಬ್ಬಿಣ್, etc. Mr. 98).

ಆಯಸ āyasa. 2. Tbh. of ಆಯಾಸ. (My.).

ಆಯಾತ āyāta. come, arrived, approached, attained (Cpr. 1, 141).

ಆಯಾನ ā-yāna. coming, arrival. 2, the natural temperament or disposition. 3, = ಅನಾಹತ No. 4 (Mr. 460).

ಆಯಾಮ ā-yāma. stretching, extending; restraining; *length;* extent (Abh. P. 12, 96va.).

ಆಯಾಸ āyāsa. = ಆಯಸ 2. effort, exertion, labour, trouble. 2, fatigue, weariness. see ಅನಾಯಾಸ, ನಿರಾಯಾಸ; Prv. s. ವಯಸ್ಸು. — ಆಯಾಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to make effort (Bp. 8, 46). 2. to become weary, etc. (My.).

ಆಯಿ āyi. 1. = ಆಯ್ 3. collecting, etc. see ಆಯಿಕುಳಿ. ಆಯಿದೆನೆ. -ತೆನೆ. ears of corn picked up in fields by poor people (My.).

ಆಯಿ āyi. 2. = ಆಯ್ 2, ಆಯು (Bh. 1, 10, 11; My.).

-ಆಯಿ yi. = ಆಯ್ 1, etc. mother. see ಗಂಗಾಯಿ, ಧವಳಾಯಿ, ನಾಗಲಾಯಿ, ಬಿಜ್ಜಾಯಿ, ಭೋಗಾಯಿ, ಮಂಗಾಯಿ, ಮಾದಾಯಿ, ಮಾಳಾಯಿ, ಮುದ್ದಾಯಿ, ರೆಮ್ಮಾಯಿ, ಶಿವಾಯಿ.

ಆಯಿಕುಳಿ āyi-kuḷi. = ಆಯ್ಕುಳಿ, q. v.

ಆಯಿಕೆ āyike. the act of selecting or picking up (My.).

-ಆಯಿತ āyita. = ಆಯತ No. 3, etc. see ಪಸಾಯಿತ, ಲಿಂಗಾಯಿತ.

ಆಯಿತವಾರ āyitavāra. Tbh. of ಆದಿತ್ಯವಾರ (C.).

ಆಯಿತು āyitu. = ಆಯಿತ್ತು, ಆಯ್ತು. it became, etc. see ಆಗು 1, ಆಯ್ 1.

ಆಯಿತ್ತು āyittu. = ಆಯಿತು, q. v.

ಆಯಿನ್ದಾ āyindā. = ಅಯಿನ್ದಾ. (My.; Br.; H.).

-ಆಯಿಲ āyila. = -ಆಯ್ಲ. an affix for forming nouns (*cf.* ಆಯಿತ, etc.), *e. g.* ಅಡ್ಡಾಯಿಲ, ಓಜಾಯಿಲ, ಗಾಢಾಯಿಲ, ಗೋಟಾಯಿಲ, ಪುರ್ಗಾಯಿಲ (Śmd. 252), ಜಾಣಾಯಿಲ, ವೇಗಾಯಿಲ. it may have been regarded as a Tbh. of ಆರೂಢ, as ಗೋಟಾಯಿಲ is the Tbh. form of ಘೋಟಾರೂಢ, Śmd. 30.

ಆಯಿಸ āyisa. = ಆಯುಷ್ಯ, ಆಯುಸ. Tbh. of ಆಯುಷ್ಯ (Śmd. 359. 368, here Mḍb. ಆಯುಸ; My.).

ಆಯಿಸು āyisu. 1. = ಆಯ್ಸು. to cause to choose, etc. (My.; *cf.* ಆರಿಸು).

ಆಯಿಸು āyisu. 2. = ಆಡಿಸು. see ಮೆಲ್ಲಾಯಿಸು.

ಆಯು āyu. = ಆಯ್ 2, etc. (C.; ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳು G.). P. p. ಆದು (G.). see Prv. s. ಬೇಟು 1. — ಆದುಣಿಗ. -ಉಣಿಗ. one who lives by begging (My.).

ಆಯು āyu. = ಆಯ್ 2. life, duration of life (ಆಯುಷ್ಯ Śm. 102; Śmd. 224; Bp. 48, 32).

ಆಯುಕ್ತ ā-yukta. yoked to; appointed, charged with; a minister, an agent or deputy. (R.).

ಆಯುಗ āyuga. (Tbh. of ಆಯೋಗ?). the handle of a sword. see ಹೊನ್ನಾಯುಗ.

ಆಯುಧ ā-yudha. *a weapon.* 2, a tool (My.; Mhr., Te.).

ಆಯುಧಪೂಜೆ āyudha-pūje. the worship of weapons, tools, etc., performed on the ninth day of the dasara feast (My.).

ಆಯುಧಶಾಲೆ āyudha-śāle. an armoury, arsenal. (My.; Bh. 8, 8, 17).

ಆಯುಧಿಕ āyudhika. *a soldier.*

ಆಯುಧೀಯ āyudhīya. *a soldier.*

ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ āyus-ārōgya. long life and health, or exemption from sickness through life (J. 21, 66).

ಆಯುರೇಖೆ āyu-rēkhe. the life-line: one of the lines of the inner part of the hand (My.).

ಆಯುರ್ದಾಯ āyus-dāya. the apportioned or appointed term of life. (My.).

ಆಯುರ್ವನ್ತ āyus-vanta. long-lived (Bp. 31, 32). feminine ಆಯುರ್ವನ್ತೆ (My.).

ಆಯುರ್ವರ್ಧನ āyus-vardhana. longevity (My.).

ಆಯುರ್ವೃದ್ಧಿ āyus-vṛiddhi. = ಆಯುರ್ವರ್ಧನ. (My.).

ಆಯುರ್ವೇದ āyus-vēda. the science of health or medicine, N. of a treatise on medicine and on the probabilities of life (considered as a supplement of the atharvavēda, C.).

ಆಯುರ್ವೇದಿ āyurvēdi. *a physician.*

ಆಯುರ್ಹೀನ āyus-hīna. short-lived (My.).

ಆಯುರ್ಹೋಮ āyus-hōma. a sacrifice to obtain longevity (My.).

ಆಯುವನ್ತ āyu-vanta. long-lived (ಜೈವಾತೃಕ Hlā.; Mr. 239).

ಆಯುವರ್ಧನ āyu-vardhana. long-lived; N. of a kind of horse (Mr. 283).

ಆಯುವಿಕೆ āyuvike. = ಆಯಿಕೆ. (My.).

ಆಯುಷ್ಮತ್ āyus-mat. -ನ್ತ್. *long-lived.*

ಆಯುಷ್ಮನ್ತ āyus-manta. Tbh. of ಆಯುಷ್ಮತ್. (My.). feminine ಆಯುಷ್ಮನ್ತೆ (My.).

ಆಯುಷ್ಯ āyuṣya. (Śmd. 128). = ಆಯಿಸ, etc. giving long life, vital. 2, vital power, life; lifetime. (My.). — ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿ. life to end (B. 5, 179).

ಆಯುಷ್ಯಹೋಮ āyuṣya-hōma. = ಆಯುಹೋರ್ಮ. (My.).

ಆಯುಸ್ āyus = ಆಯ್ 2, ಆಯು. *life; age, duration of life.*

ಆಯುಸ āyusa. = ಆಯಿಸ, q. v. (My.).

ಆಯುಸ್ಥಾಪನ āyu-sthāpana. establishing or restoring life (Bp. 32, 46).

ಆಯುಸ್ಸು āyussu. Tbh. of ಆಯುಸ್. (My.).

ಆಯುಹೀನ āyu-hīna. short-lived; N. of a kind of horse (Mr. 283).

ಆಯೋಗ ā-yōga. (=ಆಯುಗ?). yoking to; joining; appointment; a shore or bank. (My.).

ಆಯೋಧನ ā-yōdhana. *war, battle.*

ಆಯ್ಕುಳಿ āy3-kuḷi. (Śmd. 239). = ಆಕಳಿ, ಆಯಿಕುಳಿ. a collector (of alms), a beggar (ತಿಱಿಕೊಱ Śmd. II, o. r. ತಿರಿ-; ತಿಱಿಕೊಱ Śm. 53; ತಿಱಿಕೊಱ Kk. 86, o. r. ಆಯಿಕುಳಿ; ತಿರಿಕೊಱ Ct. I, 66, o. r. ಆಯಿಕುಳಿ; Grj. 1, 27). 2, that which has been left, has been (in danger of being) spoiled, and has been saved or preserved (ಕಳದಱುಧುಱುದುದು Ct. I, 54). 3, choosing, selecting, picking up. — ಆಯ್ಕುಳಿಗೊಳ್. to select, etc. (Śmd. 117).

***ಆಯ್ಕೆ āyke.** = ಆಯಿಕೆ.

-ಆಯ್ತ āyta. = ಆಯತ No. 3, etc. an affix to form nouns (Śmd. 233). *e. g.* ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ, ಅಡಂಗಾಯ್ತ, ಕಡಂಗಾಯ್ತ, ಕಲ್ಲಾಯ್ತ, ಝುಳಮ್ಬಾಯ್ತ, ಸೂಱಾಯ್ತ (234), ಪಸಾಯ್ತ, ಲಿಂಗಾಯ್ತ.

ಆಯ್ತು āytu. = ಆಯಿತು, etc.

-ಆಯ್ತೆ āyte. feminine of -ಆಯ್ತ. see ಪಸಾಯ್ತೆ.

ಆಯ್ಪಿಸ್ āypis. an interjection used to express disdain (S. Mhr.).

-ಆಯ್ಲ āyla. = -ಆಯಿಲ. see *e. g.* ಗೋಱಾಯ್ಲ, ಜಾಣಾಯ್ಲ, ದೃಢಾಯ್ಲ, ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ, ವೇಗಾಯ್ಲ.

ಆಯ್ಸು āysu. = ಆಯಿಸು 1. to cause to collect, to cause to pick up, etc. (Bh. 1, 8, 7; My.).

ಆರ್ ār. 1. = ಆರು 1, ಯಾರ್, ಯಾರು, ದಾರು. a nominative plural masculine and feminine of ಆವ, (Śmd. 182; Te. ఎవరు, ఏరు; T. ஆர், யார்; Tu. ಏರ್). who? (ವಿಚಾರ Śm. 104). [ಪರಮಾಲಂಕಾರೋಚಿತ ವಿರಚನೆಗಳ್ ನೆಗೞ್ದುವಾರ ವದನೋದರದೊಳ್ Kr. 1, 4; Pb. 1, 22]. ಕುಲಕ್ಕಂ ಚಲಕ್ಕಂ ಭೂತಲದೊಳ್ ಆರ್ಗಮ್ ಅಧಿಕಂ (Śmd. 138). ನೀನ್ ಆರ್ಗೆ? ಆನ್ ಆರ್ಗೆ? ತಾನ್ ಆರ್ಗೆ? ಇನ್ತು ಏನಗೆ ಉಸಿರಲ್ವೇಡ! (178). ಈಶಾಜ್ಞೆಯಂ ಬಲ್ಲನ್ ಆರ್? (Rśv. 13, 25). ಇವನ್ ಆರ್? (J. 30, 42). ಆರ ಸುತಂ? (28, 27). see Śmd. 64. 171. 181. 183; Bp. 3, 82. — ಆರದು. ಆರ ಅದು. of whom it? whose is it? (Bp. 28, 42). it becomes ಆರ್ತುಂ, *e. g.* ಆರ್ತುಂ ಈ ತುರಂಗಂ? (Śmd. 181; Kk. 61). — ಆರಾರ್. rep. (Grj. 6, 57). — ಆರು. ಆರ್-ಉ 9. whosoever. ಮದವನಿಗನ ಆರು ಕೆಲವ್ಪರು ಸ್ನೇಹಿತರುಣ್ಟು, ಅವರು ಜನ್ಮರು ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಆರುಂ. ಆರ್-ಉಂ 1. whosoever. [ಮೇರುವನೆ ಕಡೆದು ಪಡೆದಳವಾರುಮುನಿಱಿಸಿದುದುದಾತ್ತ ನಾರಾಯಣನಾ Pb. 4, 1; Ap. 2, 15 va.]. ಶರಣ್ ಆರುಮ್ ಒಳರೆ ಖಲ ಸಂಸರಣದೊಳ್? (Śmd. 85). ಒಡನೆ ಆರುಮ್ ಇಲ್ಲ (125). ಆರುಮಂ ಪುಗಲ್ ಈಯದೆ ರಾಣಿವಾಸನಮ್ ಇಹುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮ್ ಆದೊಡೆ ವನವೆ ಪ್ರಮುದವನಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸತ್ಯಯುತರ್ ಎನ್ದು, ಭಾವಿಸದಿರ್ ಆರುವನು (Bh. 1, 8, 26). ಆರುಮುಂ (Bp. 25, 6); ಆರುವಂ (40, 37; 53, 50); ಆರುವನು (26, 53; 60, 17).

ಆರ್ ār. 2. = ಆರು 2, ಆಲ್ 1, ಆಲು 1. to cry aloud (ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ Śmd. Dh.; ಅತಿಧ್ವನಿ Śm. 104; M., T., Tu., Te.; *cf.* ಅಬ್ಬರ). [ತಳರದೆ ಬಿಲ್ ನಿಲ್ತೊಡೆ ಗುಡುಗುಡುಗುಡುಗೊಳ್ಳೆನ್ದೊಡನಾರೆ Pb. 3, 59; Kr. 1, 66; Ap. 13, 66]. P. p. ಆರ್ದು (Śmd. 50. 55. 288; Grj. 7, 29; J. 28, 47). ಆರ್ವ (Rśv. 13, 84). ಆರೆ (5, 123). see Bp. 16, 14; 52, 47; 56, 14; Rśv. 5, 83; J. 4, 30. 31. 42. 49; see ಬಾಯಾರ್. — ಆರಾರ್. rep. (Bp. 61, 32).

ಆರ್ ār. 3. to be united (T.; perhaps in Bp. s. ಕೆಯ್ಯಾರ್); to abound, to be filled, to teem (T., Te., M.; in Tu. to distend; T. ಆಲ್, to be complete; ಆರ್, to bind; M. ಆಲ್, to heap up); in Kannaḍa at present only two infinitives (-ಆರ, -ಆರೆ) and the verbal noun ಆರು 3 remain, which see separately.

ಆರ್ ār. 4. = ಆರು 6, ಏರು 1. a pair of oxen yoked to the plough (ಹಲಾನ್ವಿತವೃಷಭಯುಗ್ಮ Śmd. Dh.; Śm. 104; T. ஏர், a pair; a plough; Te. ఏరు, a plough complete with cattle; ಅರಕೆ. a plough with bullocks complete; M. ಏರ್, a yoke of oxen; a plough with draught oxen). — ಆರ್ಕಾಲು. plough-foot: the bottom part of a plough (My.).

ಆರ್ ār. 5. = ಆರು 4. a frame put on the neck of cattle when training them (ದಾರುಭೇದ Śmd. Dh.).

ಆರ್ ār. 6. = ಅರ್ 3, ಆೞ್. to immerse, to dive. ವಿಯಚ್ಚರಾಂಗಣಕೆ ಆರ್ದ ವಜ್ರವೈಡೂರ್ಯಮಾಣಿಕ್ಯದೊಳ್ (ಆದ) ನೆಲೆನೆಲೆಗಳ್ (C. Bp. 5, 3).

-ಆರ āra. 1. = -ಆರೆ 4. an infinitive of ಆರ್ 3: so that it or they be filled, or to the full of (My.; T.). see ಕಣ್ಣಾರ, ಕಿವಿಯಾರ, ಬಾಯಾರ, ಮನಸ್ಸಾರ. — ಆರಗಾಡು. -ಕಾಡು. a perfect wild: a place that has never been cultivated (My.). [@ also used as a particle of emphasis meaning one's own hand, etc. ಅವನು ಕೈಯಾರ ಕೊನ್ದ he killed with his own hands. ಅವನು ಕಣ್ಣಾರ ಕಣ್ಡ he saw with his own eyes].

ಆರ āra. 2. the tree Barringtonia acutangala Gaertn. (ನಿಚುಲ, ನಿಚುಳ Mr. 112; also Sk. ಆರ, N. of a tree).

ಆರ āra. 1. Tbh. of ಅಗಾರ 1 (Śmd. 383). a dwelling place, etc. see ಕೀರಾರ, ಕೀಲಾರ, ಕೊಟ್ಟಾರ, ಗೂಡಾರ, ದವಳಾರ, ದೇವಾರ, ಬೀಡಾರ, ಭಣ್ಡಾರ.

ಆರ āra. 2. Tbh. of ಆಕಾರ 2 (Śmd. 383). form, etc. see ಚಿತ್ತಾರ, ರೂಪಾರ.

ಆರ āra. 3. Tbh. of ಹಾರ [ಒದವಿದ ನೂಲ ತೊಂಗಲುಲಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪೀನ ನಿತಮ್ಬಮೂರವಿಲ್ಲದೆ ಕುಚಮಣ್ಡಳಂ Ap. 3, 48]. (Ct. II, 8; Kk. 26; Śm. 72).

ಆರ āra. 4. rising; going. see ಉದಾರ.

ಆರ āra. 5. brass; oxide of iron. see ಆರಕೂಟ.

ಆರ āra. 6. Tbh. of ಆಹಾರ. see ಪಲಾರ, ಮಾಂಸಾರ.

ಆರ āra. 7. Tbh. of ಅವರ or ಅವಾರ. see ಪಟಾರ.

ಆರಕ್ ārak. = ಅರಕು. arrack (My.).

ಆರಕೂಟ āra-kūṭa. *brass.*

ಆರಕ್ತ ā-rakta. reddish (Śmd. 178; Kāvy. IV, 2, 57; V, 18; Rśv. 13, 96 va.; 5, 102).

ಆರಕ್ಷ ā-rakṣa. protection, preservation. 2, *the part beneath the frontal projections on the forehead of an elephant; the junction of the frontal sinuses of an elephant.*

ಆರಗು āragu. = ಆರಗ್ವಧ. (St. & Pl.).

ಆರಗ್ವಧ āragvadha. = ಆರಗು. *the tree Cassia fistula* Lin. see ಕಕ್ಕೆ.

ಆರಜ ā-raja. passion, emotion, feeling; desire (J. 20, 57; 26, 32. 54).

ಆರಟ್ಟ āraṭṭa. N. of a people and country in the Pañjāb. (R.; Br. Herat).

ಆರಡಿ ār₂-aḍi. publicity, report; infamy, scandal (Te.; R.); [deceit, treachery. — ಆರಡಿಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. a deceitful thief; a treacherous thief. ಬಿದಿಯೆಮ್ಮಾರಡಿಗಳ್ಳನೆನ್ನನುಜನಂ ಗೋವಿನ್ದನಂ ನಿರ್ನೆರುಯ್ದುದುಂ Ap. 3, 52].

ಆರಣ āraṇa. = ಆರಣ್ಯಕ No. 2. (My.).

ಆರಣ್ಯ āraṇya. relating to a forest; wild. 2, a forest (My.; J. 2, 8; ಕಾಡು Śm. 91; ವಿಪಿನ Nn. 9. 30. 42; ಕಾನನ 17; ಮಲೆ 22; ವನ 42; in all the places of Nn. the o. r. is ಅರಣ್ಯ).

ಆರಣ್ಯಕ āraṇyaka. relating to a forest; an inhabitant of the woods (Si. 102). 2, a kind of vedic composition (certain chapters of the Brāhmaṇas) which must be read or studied only in forests (see ಬೃಹದ್-).

ಆರತ ā-rata. 1. stopped, ceased. 2, delighted in. 3, quiet, gentle. see ಅನಾರತ; Bp. 39, 68.

***ಆರತ ā-rata.** 2. Tbh. of ಆರ್ತ?. thirst, desire. ಆರತವಡಗದು ಕ್ರೋಧ ತೊಲಗದು ಕ್ರೂರ ಕುಹಕ ಭಾಷೆ ಬಿಡದನ್ನಕ್ಕ Bv. 131.

ಆರತಿ ā-rati. 1. *stopping, ceasing.*

ಆರತಿ ārati. 2. (fr. ಆರಾತ್ರಿಕ). = ಆರ್ತಿ 2. the ceremony of waving (around an idol, around the bride and bridegroom, around the heads of the people assembled at marriages, around a king, etc.) a platter containing a burning lamp; the platter and lamp waved; the piece of poetry chanted on the occasion; the lotus-leaf described with colours on the platter (Mhr.; H. ಆರ್ತೀ; My.; Te. ಆರತಿ, ಆಳತಿ; T. ಆರತಿ, ಆಲತ್ತಿ, ಆಲಾತ್ತಿ). see Śmd. 64; Grj. 3, 117; 3, 117 va.; J. 8, 12; 10, 54; 11, 6; 29, 10. 41; 31, 14. 18. 31; B. 2, 7; ಉಪ್ಪಾರತಿ, ಏಕಾರತಿ, ಕರ್ಪೂರಾರತಿ, ಗುಮ್ಮಾರತಿ, ದೀಪಾರತಿ, ಧೂಪದೀಪಾರತಿ, ಧೂಪಾರತಿ, ಮಂಗಳಾರತಿ, ಹತ್ತು ಬೆರಳಾರತಿ. — ಆರತಿ ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. the shine of a waving lamp (Rām. 3, 6, 58).

ಆರನಾಲ āranāla. *sour gruel made from the fermentation of boiled rice.*

ಆರನಾಲಕ āranālaka. = ಆರನಾಲ. *sour gruel* etc. (ಗಂಜಿ G.).

ಆರನಾಲಾಮ್ಬು āranāla-ambu. = ಆರನಾಲ (V. 6, 30).

ಆರಬು ārabu. = ಆರುಬು, etc.— ಆರಬಟೆ. = ಆರುಬಟೆ, etc. (Rām. 6, 12, 40).

ಆರಬ್ಧ ā-rabdha. begun, commenced; commencement. (Kāvy. III, 3, B, 156).

ಆರಭಟಿ ā-rabhaṭi. a branch of the dramatic art, the representation of supernatural and horrible events on the stage. (Kāvy. IV, 2, 58. 62).

ಆರಭಿ ārabhi. N. of a rāga (My.).

ಆರಭ್ಯ ā-rabhya. having begun, beginning from (B. 5, 121. 169). ಅನ್ದಿನ ಆರಭ್ಯ, ಇನ್ದಿನ-, ಪೂರ್ವಾರಭ್ಯ, ಮೊದಲಾರಭ್ಯ or ಮೊದಲಿನ ಆರಭ್ಯ (My.).

ಆರಮ್ಬ āramba. (fr. ಆರ್ 4). = ಆರಮ್ಭ. (yoking the oxen to the plough): tillage, cultivation (My.; Te.). [ಆರಮ್ಬನ ಮಾಡಿ ಸಂಸಾರ ಸ್ಥಿತಿ ಕೆಳೆಯದಿದ್ದಡೆ ಆ ಆರಮ್ಬವೆ ಕೇಡು Cv. 121]. ಆರಮ್ಬದಿನ್ದ ಬದುಕುವವನು (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕರ್ಷಕ; ಕೃಷಿಕ Nr.). ಮುಸಗೆ ಮಾಡಿದ ಹೊಲನು, ದುಷ್ಪ್ರಸರದ ಏಱಗೆ, ಪಾಪಿಯೆ ಓಲಗ; ಹುಸಿಯ ಬಾಚುವೆ ಹುದುವಿನ ಆರಮ್ಬದ ಫಲೋದಯವು ನಸಿದು ಹೋಗದೆ? (Bh. 1, 8, 48). see ಕಾಡಾರಮ್ಬ, ನೀರಾರಮ್ಬ. — ಆರಮ್ಬ ಸಾರಮ್ಬ. reit. (My.).

ಆರಮ್ಬ āramba. Tbh. of ಆರಮ್ಭ (Śmd. 339).

ಆರಮ್ಬಗಾಱ āramba-gāṟa. a cultivator, a farmer (My.; ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕೃಷಿಜೀವಿ, etc. Si. 300).

ಆರಮ್ಬು ārambu. = ಆರಮ್ಬ (S. Mhr.).

ಆರಮ್ಭ ā-rambha. = ಆರಮ್ಬ. *undertaking, beginning; commencement* (ಮೊದಲ್ Mr. 432). 2, exertion, effort. 3, speed. 4, killing. — ಆರಮ್ಭವಾಗು. -ಆಗು. to be commenced (B. 5, 196).

ಆರಮ್ಭಣ ā-rambhaṇa. undertaking; taking hold of; using; a handle. (My.).

ಆರಮ್ಭಿಸು ārambhisu. to begin (v. t., My.; B. 3, 1. 94; 4, 152; 5, 52. 191); to begin (v. i., My.). ಜೊತೆಗಾಱನು ಹೋಗಿ, ವ್ಯಥೆ ಆರಮ್ಭಿಸಿತು (Prv.).

ಆರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ ārambhisuvike. beginning, undertaking (Si. 236).

ಆರಯ್ āray. = ಆರಯು, ಆರಯ್ಯು, (ಆರೈ). to search to; consider attentively; to investigate; to look to, to take care of; to nourish; to ponder; to be deliberate (ಅನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; ವಿಚಾರಿಸು Śmd. 9. 88 Cm.; T., Te.; M. ಆರಾಯ್; cf. ಪಾರ್). [ಇದು ನಿಮ್ಮನಾರಯಲೆ ವೈರಿಯ ಮಾಡಿದ ಗೊಡ್ಡಂ Pb. 8, 90; Ap. 12, 46; Vr. 15, 10; ಕಾಡಬಸವನ ಹುಲಿ ಕೊಣ್ಡೊಯ್ವರೆ ಆರಯ್ಯಲಾಗದೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ Bv. 45; Cv. 51]. P. p. ಆರಯ್ದು. ಆರಯೆ or ಆರಯ್ಯೆ, [ಸಮುದಾಯಾರ್ಥಮನಾರಯೆ ಸಮನಿಸುವರ್ಥ ಪ್ರತೀತಿ ತೋಱದೊಡೆ Kr. 1, 78; Pb. 1, 77]. ಆರಯಲುಂ or ಆರಯ್ಯಲುಂ, [ಪದನಱದು ನುಡಿಯಲುಂ ನುಡಿಮುದನಱದಾರಯಲುಮಾರ್ಪರಾ ನಾಡ ವರ್ಗಳ್ Kr. 1, 38; Pb. 2, 59 va.]. ಆರಯಿಂ or ಆರಯ್ಯಿಂ (Śmd. 86). ಆರಯ್ದಾರುಂ ಸ್ವಾರಲಿಂ! (277). ಆರಯ್ಯದೆ (J. 14, 7). ಆರಯ್ದು ಎದ್ದಿಹೆ (ಅವೇಕ್ಷೆ, ಪ್ರತಿಜಾಗರ Nr.). ತನ್ನನ್ ಆರಯ್ಪಂ (ಅಧ್ಯೂನ, ಔದರಿಕ Mr. 231). ಆರಯ್ದು ಬಹಗಾಳಿ (Mr. 50). see Bp. 10, 16; 27, 51; 28, 38; 38, 8; 43, 24; 53, 20; Rśv. 5, 52; 8, 5 va.; 8, 124; J. 4, 15. 47; 11, 16; 16, 33; 18, 41. 55. 58; 19, 39; 20, 6. 43; 28, 38; 30, 51; Grj. 4, 85; 6, 17.

ಆರಯಿಕೆ ārayike. = ಆರಯ್ಕೆ. (My.).

ಆರಯಿಸು ārayisu. ಆರಯ್ಸು, (ಹಾರಯಿಸು). to expect, to look for; to look to, to take care of (My.); to desire. ಪೆಱರುಮನ್ ಆಱು ನೀನುಮ್, ಆರಯಿಸಿ ಏದಗ್ಧರಿಂ! (Śmd. 121, Mdb. MS.).

ಆರಯು ārayu. = ಆರಯ್, etc. P. p. ಆರಯಿದು. see Bp. 23, 34; 24, 2; 25, 6; 30, 18; 43, 7; 57, 68.

ಆರಯ್ಕೆ ārayke. = ಹಾರಯ್ಕೆ. searching; trying; pondering; observing; superintending (ಪರೀಕ್ಷಣ Mr. 437; ಪ್ರತ್ಯಯ 493; ಉಪಧೆ, ಪರೀಕ್ಷಣ Hlā.); [ಮೃಗದ ಮೂಱುರವುಮನಾ ಱಾರಯ್ಕೆಯುಮಂ ಗಾಳಿಯುಮನೆಱಂಕೆಯುಮಂ ಬಲ್ಲನಾಗಿ Pb, 5, 43va.]. fostering (My.). see ಕೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ, ಮೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ, ಮೇಲಾರಯ್ಕೆ. (J. 12, 11; 19, 42).

ಆರಯ್ಯು ārayyu. = ಆರಯ್, etc. ಆರಯ್ಯುವದು (My.). P. p. ಆರಯ್ದು (My.).

ಆರಯ್ಸು āraysu. ಆರೈಸು. = ಆರಯಿಸು. (ಅಪೇಕ್ಷಿಸು, ಬಯಸು G.; Tu.); to take care of, to foster (My.).

ಆರವ ā-rava. *sound; cry.*

ಆರವಾರ āravāra. (fr. ಆರ್ 2). a great outcry, bawling (My.; T.).

ಆರವಾರ āravāra. a mortgage of landed property with possession (Mg.).

ಆರವೆ ārave. Tbh. of ಆರಾಮ (Śmd. 359; Nr.; Hlā.; Ct. II, 8; Śm. 21). [ಮೇರುವ ಪೊನ್ ಕಲ್ಪಾಂಘ್ರಿಪದಾರವೆ ರಸದೊಱವು ಪರುಸ ವೇದಿಯ ಕಣಿ Pb. 1, 28; Vr. 76, 25]. ತಳಿಯ ಕೊಟ್, ಇವಿರೊಳ್ ಪಣ್ಣ ಆರವೆ (Śmd. I, 119). ಮನೆಯ ಸಮೀಪದ ಆರವೆ (ಗೃಹಾರಾಮ Nr.). see Grj. 10, 79 va.; Bp. 37, 33.

ಆರಾಗ್ರ ārā-agra. *the head of certain arrows having the shape of an owl, or an arrow of that kind.*

ಆರಾಜಿತ ā-rājita. adorned, embellished. fem. ಆರಾಜಿತೆ (Rśv. 2, 8).

ಆರಾಜಿಸು ā-rājisu. to shine; to appear (J. 13, 49; 15, 10; 18, 29; 25, 9).

ಆರಾತ್ ārāt. *near.* 2, *far.*

ಆರಾತಿ ārāti. = ಅರಾತಿ. an enemy (ಬಾಧ, ಹಗೆ Nn. 64).

ಆರಾತ್ರಿಕ ā-rātrika. the burning lamp in a platter that is waved before an idol, etc. 2, waving lamps before an idol, etc. see ಆರತಿ 2.

ಆರಾತ್ರಿಕಕ್ರಿಯೆ ārātrika-kriye. waving burning lamps before an idol, etc. see ನಿರಾಜಿಸು.

ಆರಾಧಕ ā-rādhaka. who or what worships, a worshipper (Bp. 61, 2); a pūjāri (My.).

ಆರಾಧನ ā-rādhana. *accomplishment, carrying into effect.* 2, *attainment.* 3, *gratifying, propitiation.* 4, worship, adoration.

ಆರಾಧನೆ ā-rādhane. *service, worship.* (Bp. 45, 14; 51, 55).

ಆರಾಧಿಸು ā-rādhisu. to worship, to adore (ಪೂಜಿಸು My.). see Bp. 6 sum.; 11, 16; 25, 4; 28, 4; 30, 5; 52, 24.

ಆರಾಧ್ಯ ā-rādhya. to be made favorable; to be worshipped or served (Bp. 12, 24; 39, 46. 55). 2, a class of Śaiva Brāhmaṇas who wear the janivāra which they call śivadāra (Bp. 48, 7; My.; Te.). see ವೇಮನಾರಾಧ್ಯ. feminine ಆರಾಧ್ಯೆ (Grj. 8, 13).

ಆರಾಮ ā-rāma. = ಆರವೆ. rest, repose. 2, delight, pleasure. 3, *a grove in the outskirts of a town; a garden* (ಊರ ಸಾರಿ ಇರ್ದ ವನಂ Mr. 152).

ಆರಾಲಿಕ ārālika. *a cook.*

ಆರಾವ ā-rāva. *sound; cry, scream.*

ಆರಿ āri. = ಆರೆ 2, etc. — ಆರಿಕಲ್, = ಆರೆಕಲ್, q. v. a hailstone (Grj. 9, 58 va.; Bp. 61, 66). — ಆರಿವರಲ್. -ಪರಲ್. a hailstone (ಘನೋಪಲ Śs.; see s. ಆಲಿಕಲ್).

ಆರಿಕೆ ārike. the Indian millet, Panicum italicum (St. & Pl.; Te. ಆರಿಕೆ, ಆರುಕೆ, Paspalum frumentaceum).

ಆರಿದ್ರ āridra. Tbh. of ಆರ್ದ್ರೆ. the sixth lunar mansion (My.; Mhr. ಆರದ್ರಾ. — ಆರಿದ್ರಪುಱು. the insect called lady-bird or maybug, so called because it appears in July and August, which season is called Ārdre (Te. ಆರುದ್ರಪುರುಗು, ಆರ್ದ್ರೆ; R.).

ಆರಿಯ āriya. Tbh. of ಆರ್ಯ. (ಆಯೋಗ್ಯನ್ Kk. 68; *cf* ರೆಯ?).

ಆರಿವಾಳ ārivāḷa. = ಪಾರಿವಾಳ, etc. a pigeon (My.).

ಆರಿಸು ārisu. to collect, to gather; to pick out, to select, to choose (ಆಯು G.; C.; Te. ಏರು; *cf.* ಆಯಿಸು 1). ಆರಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗು (ವರಿಸು G). ಊರು ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕಾಱನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಉಣ್ಡು ಬದುಕುವದು (Si. 299). see B. 2, 5; 3, 38; 4, 27. 158. 180. 223; Bp. 42, 16.

ಆರು āru. 1. = ಆರ್ 1, etc. who? see Bp. 3, 83; 14, 26; 15, 2; 40, 6; 42, 30; 61, 72. ಆರಿಗೆ (Bp. 4, 1; 21, 14. 18. 19; 32, 48; 36, 57; 37, 36. 60; 54, 25; 61, 72). ಆರಿಂಗೆ (20, 26; 23, 31). ಆರಿಗು (26, 57). — ಆರಾರು. rep. (Bp. 54, 66).

ಆರು āru. 2. = ಆರ್ 2. (My.; ಕೂಗು G.).

ಆರು āru. 3. fullness, abundance; to the full of, fully. see ನೂಱಾರು, ಸಾವಿರಾರು; *cf.* ಆರ್ 3.

ಆರು āru. 4. = ಆರ್ 5. ನೊಗನು ತಲೆಯಾರು ಭಣ್ಡಿ ಎಮ್ಬ ಇವೆಲ್ಲಂ ಹೂಡುವ ಎತ್ತುಗಳು ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಯುಗ್ಯ, ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ, ಶಾಕಟ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

-ಆರು āru. 5. = ಅಹರು (see ಅಹ). the plural of -ಅನು 4, q.v. ಬಿಟ್ಟಾರು (B. 1, 7), ಪಟ್ಟಾರು (2, 34), ತಿಳಿದಾರು (2, 44), ತಿರಿಗ್ಯಾರು (5, 39), ಹೊಱಟಾರು (5, 163).

ಆರು āru. 6. = ಆರ್ 4. (My.).

ಆರು āru. a hog (Cb.). 2, a crab (Cb.). 3, a pitcher.

ಆರುಬು ārubu. = ಆರಬು, ಅರ್ಬು, etc. — ಆರುಬಟೆ. = ಅರ್ಬಟೆ. (Bh. 2, 2, 79; 8, 21, 27).

ಆರುಷಣ āruṣaṇa. coriander (ಧಾನ್ಯಕ, ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ Mr. 137).

ಆರುಹ āruha. = ಅಲುಹ. crying aloud. ಬಾಯಾರುಹ (ಅಪಲಾಪ, ನಿಹ್ನವ Nr., one MS. ಆಲುಹ).

ಆರುಹತ āruhata. Tbh. of ಅರ್ಹತ. see Śmd. 38; Bp. 49, 25. 40. 46; 50, 19. 23. 43. 46. 61. 76. 80; 51, 7. 40. 67. 74; 52, 1.

ಆರೂಢ ā-rūḍha. mounted, ascended (My.); raised up, elevated on high; brought under. see ಘೋಟಾರೂಢ, etc.

ಆರೆ āre. 1. a shrub or small tree, Bauhinia racemosa Lin. (Z.; Te. B. spicata; T. ಆರ್, B. L.). 2, = ಆರೆ 5, the plant Grislea tomentosa. — ಆರೆಹುವ್ವು. (ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆ, ಧಾತಕಿ, etc. Si. 153).

ಆರೆ āre. 2. = ಆಣೆ 3, etc. — ಆರೆಕಲ್. a hailstone (ಅಮ್ಬುದಫಲ, ಆಕರಕ Mr. 44, o. r. ಆ-).

ಆರೆ āre. 3. (fr. ಆರಯ್). taking care of, etc. see ಆರೆಕಾಱ.

-ಆರೆ āre. 4. = -ಆರೆ 1. see ಕಣ್ಣಾರೆ, ಕಿವಿಯಾರೆ, ಕೆಯ್ಯಾರೆ, ಬಾಯಾರೆ, ಮನವಾರೆ, ಮನಸ್ಸಾರೆ.

-ಆರೆ āru₅-e₃. 5. = -ಹಾರೆ. the plural of -ಅನೆ 1, No. 2, *e. g.* ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 1, 1), ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ (3, 77), ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ (4, 173). 2, the plural of -ಅನೆ 1, No. 1 : they are, *e. g.* ಬನ್ದಾರೆ, they are or have come; ಹೋಗ್ಯಾರೆ, they have gone (S. Mhr.).

ಆರೆ āre. 1. ಆರಾ. *a shoemaker's awl or knife.*

ಆರೆ āre. 2. Mahratta (S. Mhr.; My.; Te.). ಆರೆಯವರು, ಆರೇ ಮಾತು, ಆರೇ ಮುರುವು (My.).

ಆರೆ āre. 3. = ಪಾರೆ 2, etc. (My.).

ಆರೆಕಾಱ āre₃-kāṟa. a man who fosters, a fosterer (Cpr. 9, 102 va.; Grj. 6, 56 va.; Rśv. 6, 11 va.).

ಆರೆಕಾಱ āre-kāṟa. a Mahratta man (S. Mhr.).

ಆರೆಯ āreya. a Mahratta man (S. Mhr.; *cf.* ಆರಿಯ).

ಆರೇಕೆ ārēke. = ಆರಯಿಕೆ. (My.).

ಆರೇವತ ārēvata. the tree Cassia fistula Lin. (St. & Pl.).

ಆರೈ ārei. = ಆರಯ್. (ಹುಡುಕು, ವಿಚಾರ ಮಾಡು G.).

ಆರೊಗಿಸು ārogisu. = ಆರೋಗಿಸು (Śmd. 143; Te. ఆరగించు).

ಆರೋಗಣ ārōgaṇa. = ಆರೋಗಣೆ. eating; a meal (My.; Te., Mhr.; *cf.* Tbh. ಆರ 6 ?). — ಆರೋಗಣಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to eat (Bp. 24, 34).

ಆರೋಗಣೆ ārōgaṇe. = ಆರೋಗಣ. (My.; ಜಗ್ಧಿ, ಭೋಜನ, ಜೇಮನ, etc., ಊಟ G.). [ಲಿಂಗ ಭಕ್ತನ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಶಿವಗಣಂಗಳಿಗೆ...ಆರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿ Cv. 113]. see Bp. 8, 28. 36; 47, 39; 59, 5; J. 6 sum.; 6, 45. 50. 51. — ಆರೋಗಣೆಗೆಯ್. = ಆರೋಗಣಂಗೆಯ್, (V. 14, 32 va.).

ಆರೋಗಿಸು ārōgisu. = ಆರೊಗಿಸು. to eat (My.). [ಮಜ್ಜನಮ್ಮುಗಿದಾರೋಗಿಸಲೊಲ್ಲದಿರ್ಪಿರವಿದೇಂ ನಾಣಿಕ್ಕಿದೇಂ Pb. 4, 68]. see Bp. 8, 15. 42; 14, 6; 44, 14; 48, 5; 57, 34; J. 2, 64; 7, 1.

ಆರೋಗ್ಯ ārōgya. (fr. ಅರೋಗ). *freedom from disease, health.* (Bp. 61, 81). 2, wholesome, salubrious (My.). — ಆರೋಗ್ಯಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to make healthy (B. 4, 133).

ಆರೋಗ್ಯಕರ ārōgya-kara. causing health, tending to promote health, wholesome, healthy (B. 4, 116; My.).

ಆರೋಗ್ಯಕಾರಕ ārōgya-kāraka. = ಆರೋಗ್ಯಕರ. (B. 4, 135; My.).

ಆರೋಗ್ಯಗೃಹ ārōgya-gṛiha. a medicine-room, an apothecary's shop (ಭೇಷಜನಿವಾಸ Mr. 197).

ಆರೋಪ ā-rōpa. placing in or on, imposing. 2, *assigning or attributing to.* 3, an accusation, a charge. — ಆರೋಪ ತರು. to bring an accusation, to accuse. ಅವನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ತನ್ದು (B. 4, 186).

ಆರೋಪಣ ā-rōpaṇa. -ಣೆ. = ಆರೋಪ. accusing, accusation (My.; ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸೋಣ G.).

ಆರೋಪಿ ārōpi. an accused person (C.).

ಆರೋಪಿತ ā-rōpita. (Śmd. 264). *placed in or upon, deposited* (ಹಿತ, ನಿಹಿತ, ನ್ಯಸ್ತ, ವಾಹಿಸಲ್ Mr. 462); ascribed, assigned; accused; forged; intrusted.

ಆರೋಪಿಸು ārōpisu. to apply, to attribute, to ascribe (My.; Si. 69). ಪೞುವನಾರೋಪಿಸುವುದು (J. 7, 10).

ಆರೋಹ ā-rōha. rising; mounting; riding. 2, *a rider.* 3, *height.* 4, *length.* 5, a woman's waist (ಲೇಸಪ್ಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಡಿ Nr.; ಸುನ್ದರ ಸ್ತ್ರೀಯ ನಡು G.). 6, *the buttocks.*

ಆರೋಹಕ ā-rōhaka. a man who mounts, a rider (Rśv. 13, 61 va.).

ಆರೋಹಕತನ ārōhakatana. (Śmd. 248). the state of ascending, or that of being a rider.

ಆರೋಹಣ ā-rōhaṇa. rising; ascending; mounting. 2, *a ladder; a staircase.* see ಅಡರ್, ಏಱ್.

ಆರೋಹಿಸು ārōhisu. to ascend, to mount (Rśv. 13, 71 va.).

ಆಱ್ āṟ. 1. = ಅಱ್ 2, ಆಱು 1 q. v. to be extinguished, etc. ಬಾಯಾರ್ವರ್ಗಳ್ (Śmd. 84).

ಆಱ್ āṟ. 2. P. p. ಆತುರ್ (Śmd. 286); present participle ಆರ್ಪ (= ಆಪ). to be or become strong, to be powerful, able or competent; to be possible, may; to be adequate, to be able for, to be able to endure (ಸಮರ್ಥತ್ವೆ. Śmd. Dh.; see ಆಕೆ 2, ಆಱು 1; T. ఏల్, ఎల్, ఏలు, to be possible, to be able, etc.; see ಏಱ್ 2; ಆಜ್ಞಲ್, might; ಆಜ್ಞು, to bear, to endure; M. ഏൽ, possibility.; Te. లావు, power). [ಕಾಲುಡಿದುಂ ಬಟಲ್ದು ಪಲ್ಲಾಱ ಪೊಡರ್ಪುಗೆಟ್ಟುಸಿರಲಪ್ಪೊಡಮಾಱನೆ Pb. 3, 58; ಆರ್ಕುಮೆ, is it possible Ap. 3, 8; ಆತಿರ್ರುವಿಲ್ಲಾ Pb. 2, 52]. ಎನಗೆ ಬಲ್ಲಿದರ್ ಆಗಲ್ ಆರ್ಪರೆ ಗಾವಿಲರ್? (Śmd. 121). ನೀಲಗ್ರೀವರುಮ್ ಆರ್ತರ್? ಇಲ್ಲ! ಗೆಲ್ಲಲ್ ಇನ್ನಾರ್ ಆರ್ಪರ್? ಎನ್ದಂ ಕೃಪಂ (292). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ನುಡಿದು ಆರ್ತನೆ? ಹರಿ ಭರಂಗೆಯ್ದು ಆರ್ತನೆ? ಆಱಂ! (177). ಮಾರ್ತಪ್ಪ ತೆರೆಗಳಿಂ (o. r. ವೇಗದಿಂ) ತರಲ್ ಆತುರ್ದು ತನ್ನದಿಗೆ ಸುರನದೀವಿಭ್ರಮುಮಂ (79. 286). ಶಿಥಿಲಮ್ ಆಗಲ್ ಆರ್ಪುದು (71). ತತ್ಸಮುಮ್ ಆಗಲ್ ಆರ್ಪುದು (386). ಆರ್ಪನವು (ಕ್ಷಮ, ಶಕ್ತ Hlā.). ಹಸಿದು ಇರಲ್ ಆಱದವನಲ್ಲಿ ಆದ್ಯೂನ, ಔದರಿಕ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಚಳಿಗೆ ಆಱದೆ (Rśv. 9, 24). ಹೊನ್ನು ಹಣವುಣ್ಬು ಎನಗೆ, ಸಾಯಲ್ ಆಱೆನು (Dp. 4). ನೂಱರೊಡನೆ ಅಯ್ವರಸು ಧರಿಸಿ ಇರಲಾಱದು ಈ ಪುರಿ (Bh. 1, 8, 3). ಆರ್ಪಂ (Bp. 5, 5; 46, 34). ಆರ್ಪರ್ (26, 16). ಆರ್ಪುದು (34, 8). ಆರ್ಪೆಂ (1, 35; 32, 46). ಆರ್ಪನಿತು (13, 21). ಆರ್ಪಿನಿತು (9, 37). ಆರ್ಪಡೆ (J. 2, 30; 8, 8. 26). see Grj. 6, 33; Bp. 9, 24; 12, 36; 19, 27; 22, 22; 38, 34; 39 sum.; 46, 34; 49, 23. 40; 50, 23; 51, 52; 52, 13; 56, 30; 57, 12. 13; 58, 41. 42; 60, 61; 61, 14; B. 1, 8. 12; 4, 12.

—ಆಱ āṟa. = -ಅಱ. see ಉಪ್ಪಾಱ, ಕಮ್ಮಾಱ. (T. ఆజ్ఞు, to do, make).

ಆಱಟ āṟu₂-aṭa. = ಆಱಾಟ. (Te.; R.).

***ಆಱಡಿ āṟaḍi. 1.** embrace (?). — ಆಱಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to embrace, to seize greedily. ಅಗಲನಾಱಡಿಗೊಪ್ಪು ಪಾಪಿಯ ನೋಡಾ! ಅಕಟಕಟಾ! Cv. 587. 2, to be deceitful; to be treacherous. ಆಱಡಿಗೊಳ್ವರುಂ, ಕಳ್ವೊರುಂ ಪೆಱರ ಪೆಣ್ದಿರೊಳ್ ಮುೞಿವಾಪ್ಪರುಂ. Vr. 126, 15.

***ಆಱಡಿ āṟ-aḍi. 2.** the six-legged one; the large bright black bee. see ಆಱು 4.

***ಆಱಡು āṟaḍu.** (fr. ಅರ್ ?). to cry, to lament. ಅಕಳ ಕಳ್ವರು ಕೊಣ್ದೊಯ್ದರೆನ್ನದಿರಿಂ ಭೋ...ಆಱಡದಿರಿಂ ಭೋ! ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ Bv. 829.

ಆಱಾಟ āṟu₂-āṭa. 1. = ಆಱಟ. the anxiety of a sick man (T., Te.; R.).

***ಆಱಾಟ āṟu-āṭa. 2.** immersion or bathing of an idol in a river or tank on the last day of a temple festival. (T.; M., Tu.; ಆಱು a river; *cf.* ಆರ್ 6).

ಆಱಿಕೆ āṟike. = ಅಱಿಕೆ 2. see ಉಸುರಾಱಿಕೆ, ಬಾಯಾಱಿಕೆ.

ಆಱಿಸು āṟisu. 1. = ಆಱುಸು, ಆರ್ಚು 2. to cause to go out; to quench, to allay; to dry, etc. [ಶ್ರಮೋತ್ಥಿತ ಸ್ವೇದಜಲಲವ ಹಾರಿಯುಮಾಗಿ ಬನ್ದ ಮನ್ದಾನಿಲಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ಯನಾಱುಸುತ್ತುಂ Pb. 5, 53 va.; Pb. 1, 6; Ap. 2, 41 va.; Cpr. 5, 41. ಮೌಕ್ತಿಕಾವಳಿಯನೆ ತರ್ಪುದೆನ್ದು ನುಡಿದಟ್ಟಿಟಿಲೊಳಾಱಿಸಿದಳ್ ನಿಜೇತನಂ Pb. 10, 46]. 2, to appease, to satisfy. ಜಾನಕಿಯ ಗಮನಪರಿಶ್ರಮುಮನ್ ಆಱುಸುತ್ತ (Abh. P.

7, 14 va.). ಮೆಯ್ಬೆಮರನ್ ಆಱಿಸಿಕೊಂಡು (J. 8, 18). see Bp. 18, 12; Grj. 9, 64va.; ದಣಿವಾಱಿಸು; Prv. s. ಬಿಸಿ.

ಆಱಿಸು āṟisu. 2. = ಹಾಱಿಸು. (My.). see ಗುಡ್ಡಾಱಿಸು, ಪುಟಾಱಿಸು.

ಆಱು āṟu. 1. = ಆಱ್ 1, etc. P. p. ಆಱಿ (C.). to go out, to be extinguished, to be ruined. 2, to grow cool, 3, to be calmed, allayed or appeased, to grow less. [ಸೇದೆ ನೀಂ ಕರುಣಿಸಿದಾಗಳಲ್ಲದವರ್ಗಾಱದು Pb. 9, 42]. 4, to dry (up); to become dry (ನಿರ್ದ್ರವ Śmd. Dh.). 5, to heal, as a wound (C.; T., M., Te., Tu. ಆಱು). see Prv. s. ಬೆಂಕಿ; Bp. 1, 25; 17, 16; 24, 34; 28, 55; 56, 47; J. 8, 2; B. 2, 42; 3, 63; 4, 31. 70. 71. 148; 5, 119; ದಣುವಾಱು, ಬಾಯಾಱು. — ಆಱಿದ ನೀರಿಗೆ ನೆಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಆಱು āṟu. 2. = ಆಱು 1, etc. the state of going out, of being dried, etc. — ಆಱುವಾಸಿ. the state of being improved by becoming dry (as paddy, jaggory, etc.; My.).

ಆಱು āṟu. 3. power; daring, self-will, obstinacy; opposition (T. ಏಱ್, ಏಲ್ also: to oppose; ಏಱ್ಜಲ್, opposing; see ಏಱ್ 2). — ಆಱಡಿ. -ಅಡಿ 1. opposition, enmity (ವೈರ Śm. 95; ಜಡಿ Ct. II, 84; ವಿರೋಧಭಾವ Śs.; Bp. 40, 62). — ಆಱಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become inimical (Rśv. 3, 15. 101).

ಆಱು āṟu. 4. = ಅಱು 3, etc. six (C.; T., M., Te.; Tu. ಆಜಿ). [ಕಾರಕಮಾಱು ಕರ್ಮಕರಣಾದಿಕದಿಂ Kr. 1, 114; Ap. 3, 8]. ಆಱಱ (Śmd. 223). ಆಱರ್ಕೆ (224). ಆಱಱಲಿ (Bp. 35, 32). ಆಱು ಹಸುವಂ ಷಡ್ಗವಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā). ಆಱು ಹಲ್ಲ ಹೋರಿ (ಷಡ್ದಶನ, etc. Hlā). ಆಱು ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಮೂಱು ಹೆತ್ತವಳು ಮುಲುಕು ಕಲಿಸಿದಳನ್ತೆ. — ಆಱಾಳು ಮೂಱು ಫೌಜು (Prvs.). — ಆಱಡಿ. -ಅಡಿ 2. six feet. 2, the six-legged one: the large bright black (dark blue) humble bee, Bombinatrix glabra (ತುಮ್ಬಿ Śmd. II; ಪಱಮೆ, ಅಲರೇಱು Ct. II, 75; ಪಱಮೆ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ I, 62; ಬವರ, ತುಮ್ಬಿ, etc. Kk. 90; ಚಿತ್ರವಿಹಗ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಮೋಳಮ್ಬಿ, etc. Śm. 27; ಭ್ರಮರ 95; ಗುಂಗೀ ಹುಳ G.). [ಅಳಿಕಾನೀಕಂಗಳಂ ಸೊರ್ಕಿದಾಱಡಿಗೆತ್ತಾಱಡಿ ಸುತ್ತುತುಂ ಬರೆ ಬನಂ ಬರ್ಪನ್ತೆ ಬನ್ದಾಕೆಗಳ್ Pb. 7, 86]. see Bp. 11, 41; Rśv. 2, 38. 41; 8, 110; 13, 19; J. 2, 9; 7, 38; 15, 49; 17, 20. 40. 3, the Kannaḍa metre called ಷಟ್ಪದಿ as implied in J. 1, 12; *cf.* Ch. v. 315. — ಆಱಡಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. the colour of the black bee (Rśv. 3, 101). — ಆಱಡಿವೆದೆ. -ಹೆದೆ. a bow-string of black bees (J. 7, 38). — ಆಱನೆಯ. -ಅನೆಯ. sixth (B. 5, 262). — ಆಱಾಟ ಮೂಱಾಟ. six plays (on your side, and only) three plays (on our side); difference (S. Mhr.), injustice. — ಆಱು ಋತು. = ಆಱು ರುತು. (J. 10, 14). — ಆಱು ಏೞಲು. six times seven (My.). — ಆಱು ಏೞು. six or seven (My.; B. 2, 37). — ಆಱು ಗಣ್ಬು. six knots or joints. ಆಱು ಗಣ್ಬನುಳ್ಳ ಕಚೋರ, Zedoary, Curcuma zerumbet (ಷಡ್ಗ್ರನ್ಥಿಕೆ, etc. Nr.). — ಆಱುಗಾಲ. -ಕಾಲ. the six times or seasons. ಆಱುಗಾಲ ಮಱೆ ಹೊಯ್ದರೂ ಮುತ್ತುಗಕ್ಕೆ ಮೂಱೇ ಎಲೆ (Prv.). — ಆಱು ತಿಂಗಳ್. = ಆಱುದಿಂಗಳ್. (Bp. 14, 34). — ಆಱು ದನ್ತ. six teeth (of a horse; Mr. 281). — ಆಱುದಲೆ. -ತಲೆ. six heads. 2, Ṣaṇmukha (My.). — ಆಱು ದಳ. (-ದಲ). six leaves; sixleaved (Bp.). — ಆಱು ದಾಡೆ. six fangs. ಆಱು ದಾಡೆಯ ಮೀನು, the fish called Macropteronatus magur Ham. (ಮದ್ಗುರ Nr.). ಮದ್ಗುರವೆಮ್ಬ ಆಱು ದಾಡೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಮೀನು (ಶೃಂಗಿ Nr.). — ಆಱು ನೂಱಲು. six times hundred (My.). — ಆಱು ನೂಱು. = ಆಱುನೂಱು. six hundred (B. 4, 207). — ಆಱು ರುತು. the six seasons. ವಸನ್ತ, ಗ್ರೀಷ್ಮ, etc. ಆಱುಂ ರುತುಗಳ್ ಅಕ್ಕು (Hlā.). — ಆಱು ವರ್ಣ. the six colours. ಬಿಳಿದು ಮೊದಲಾದ ಆಱು ವರ್ಣಂಗಳು (ಶ್ವೇತಾದಿಷಡ್ವರ್ಣ Nn. 71). — ಆಱು ಸಾವಿರ. = ಆರ್ಸಾವಿರ. six thousand (Bh. 2, 4, 8; My.). — ಆಱೇೞು. -ಏೞು. six or seven (Bp. 38, 11; B. 4, 211).

ಆಱು āṟu. 5. = ಹಾರು 1. (My.).

ಆಱುಸು āṟusu. = ಆಱಿಸು 1. (My.).

ಆರ್ āṟ. = ಆಱು 4, etc. six. — ಆರ್ಕಾಲು. = ಆಱಡಿ. the black humble bee (My.). — ಆರ್ಯೋಜನ. six yōjanas (Bp. 56, 3). — ಆರ್ಸಾವಿರ six thousand (Bp. 8, 16).

ಆರ್ಕಿ ārki. (fr. ಅರ್ಕ 1). the planet Saturn (Mr. 38).

ಆರ್ಗಳ್ ārgaḷ. the (Jaina) people of the Tuḷu country (?). ಆರ್ಗಳೆನಲ್ ತುಳವರ್ (Ct. I, 60, o. r. ತುಳುವರ್). ನೆಗೞ್ತೆಯ ಆರ್ಗಳ್ (Śmd. 51). [Tu. ಆರಿಗ a family name among Jainas].

ಆರ್ಗಳ ārgaḷa. a king's son (?). ಆರ್ಗಳರೆನೆ ಅರಸುಗುವರ್ ಅದು, ಅಯ್ (Ct. I, 60, o. r. ಅರಸಿಗುರುವರ್; *cf.* ಅರ್ಗಳ?).

ಆರ್ಚಿಕೆ ārcike. = ಆಚಿಕೆ. crying.

ಆರ್ಚಿಸು ārcisu. = ಆಚಿಸು. to cause to cry.

ಆರ್ಚು ārcu. 1. = ಆಚು. to cry aloud. (Te.), see ಅಂಗಲ್-.

ಆರ್ಚು ārcu. 2. = ಆಱಿಸು 1, etc. (My.; Te.).

ಆರ್ಜನೆ ārjane. a common form of ಅರ್ಜನ. acquiring, etc. (My.; Te., M.; ಗಳಿಕೆ G.).

ಆರ್ಜವ ārjava. (*fr.* ಋಜು). straightness; rectitude; honesty. (My.). 2, flattery; fawning, praising (Mhr.; S. Mhr.).

ಆರ್ಜಿತ ārjita. = ಅರ್ಜಿತ. acquired (Bp. 22, 51; J. 25 sum.; My.; Te.; ಗಳಿಸಿದ G.).

ಆರ್ಜಿಸು ārjisu. = ಅರ್ಜಿಸು. to acquire (Bp. 22, 25; 50, 53; J. 13, 30. 42; 27, 21; Abhā. 2, 97. 102; Te.; ಗಳಿಸು G.).

ಆರ್ಣ ārṇa. = ಅರ್ಣ (of which it is a wrong form). (ವೃತ, ಉದಕ Nn. 11).

ಆರ್ಣವ ārṇava. = ಅರ್ಣವ. (My.; G. ಸಮುದ್ರ).

ಆರ್ತ ārta. afflicted, pained, distressed; injured; oppressed, suffering, unhappy (feminine ಆರ್ತೆ J. 19, 27); humility (Grj. 4, 48 va.; 5, 90 va.; ದೈನ್ಯ G.). see Bp. 22, 11; 32, 59; 46, 49; J. 19, 2; 28, 35. 2, thirsty, full of desire (ತೃಷ್ಣ, ಲೋಲ Nr.; ತೃಷಿತ, ಅಭಿಲಾಷ, etc. Mr. 232). 3, desire, hope (ಪಸ Kk. 55; Śs.; also Mhr.). — ಆರ್ತಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. to become destitute of hope (Grj. 5, 89).

ಆರ್ತಗಲ ārta-gala. = ಅರ್ತಗಲ. *the shrub Barleria caerulea* Roxb. (ಕರೇ ಗೋರಟೆಗಿಡ G.).

ಆರ್ತವ ārtava. (fr. ಋತು). belonging to the seasons or periods of time, seasonable. 2, menstrual. 3, *the menstrual discharge.*

ಆರ್ತಸ್ವರ ārta-svara. a cry of pain. (My.).

ಆರ್ತಿ ārti. 1. = ಅರ್ತಿ 1. *pain, affliction, sickness;* mischief, evil. 2, the end of a bow (ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿ G.). 3, desire; object of desire (Grj. 4, 43).

ಆರ್ತಿ ārti. 2. = ಆರತಿ 2. (My.). see ದವಳಾರ್ತಿ, ದೀಪಾರ್ತಿ, ಧೂಪಾರ್ತಿ, ಪಂಚಾರ್ತಿ.

ಆರ್ತು ārtu. 1. = ಅರದು. of whom, it (Śmd. 181). see s. ಆರ್ 1.

ಆರ್ತು āṟtu. 2. P. p. of ಆಱ್ 2.

ಆರ್ತ್ವಿಜ್ಯ ārtvijya. (fr. ಋತ್ವಿಜ್). the office, business or rank of a ṛitvij. (My.). (J. 16, 29).

ಆರ್ದು ārdu. 1. = ಅಟ್ಟು. P. p. of ಆರ್ 6, q. v.

ಆರ್ದು ārdu. 2. P. p. of ಆರ್ 2, q. v.

ಆರ್ದ್ರ ārdra. *wet, moist, damp;* fresh, not dry, succulent, green; new; soft, tender; loose, flaccid. see ಒಜ³, ಸಾಱು. — ಆರ್ದ್ರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to moisten (B. 4, 172).

ಆರ್ದ್ರಕ ārdraka. *ginger in its undried state* (ಶೃಂಗವೇರ, ಹಸಿಯ ಅಲ್ಲ Mr. 137).

ಆರ್ದ್ರತ್ವ ārdratva. wetness, moisture; freshness; softness. see ನನೆ.

ಆರ್ದ್ರಭಾವ ārdra-bhāva. = ಆರ್ದ್ರತ್ವ. see ನನೆ, ನಾನ್.

ಆರ್ದ್ರವ ārdrava. moisture, etc. (ಪಾಲಿ, ಹಸಿಯ Nn. 31, o. rs. ಆರ್ದ್ರಕ, ಹಸಿಯ ಸುಣ್ಪ).

ಆರ್ದ್ರವಕಾರಣ ārdrava-kāraṇa. making wet, moistening. see ತೋ.

ಆರ್ದ್ರಾಪ್ರವೇಶ ārdrā-pravēśa. the sun's entering the nakṣatra called ārdrā (which forms the basis for the predictions of rain, health, etc., C.).

ಆರ್ದ್ರಾಲುಬ್ಧಕ ārdrā-lubdhaka. *the dragon's tail or descending node, Kēṭu.*

ಆರ್ದ್ರೀಕರಣ ārdrī-karaṇa. making wet, moistening. see ನಾಱು.

ಆರ್ದ್ರೀಭೂತ ārdrī-bhūta. moistened; softened, tender (Bp. 36, 51; 43, 86; 57, 86).

ಆರ್ದ್ರೆ ārdre. ಆರ್ದ್ರಾ. = ಆರಿದ್ರ. the sixth nakṣatra or lunar mansion (ಆರ್ದ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರ, ಲುಬ್ಧಕ Nn. 27; ಲುಬ್ಧಕ, ಪುಷ್ಯ Mr. 39; My.).

ಆರ್ಪು ārpu. 1. = ಆಪು 3, ಆರ್ಬು. (Te.).

ಆರ್ಪು ārpu. 2. might, force; daring; impetuosity; valour (Śmd. 50). (ಅದಟು, ಸಾಸ, ಸಾಹಸ Kk. 41; Śm. 38; ಪರಾಕ್ರಮ G.). see Rśv. 5, 92. 99; 6, 11 va.; 6, 12; Grj. 1, 114; J. 11, 12. —ಆರ್ಪಱು. -ಅಱು. might, etc. to be lost (Rśv. 5, 105). — ಆರ್ಪುಗುಂದು. -ಕುಂದು. might, etc. to become less (Grj. 8, 14 va.).

ಆರ್ಬು ārbu. (fr. ಆರ್ 2). = ಆರುಬು, ಆರ್ಪು 1, etc. crying aloud, etc. (*cf.* ಆರ್ಬು). — ಆರ್ಬಟೆ. -ಅಟೆ 1. crying aloud, roaring; a loud note or sound (C.). ವಾದ್ಯದ ಆರ್ಬಟದ ಪೆರ್ಮೊರಹು (C. Bp. 42, 14). ಪಟುತರದ ಬೊಬ್ಬೆಯಾರ್ಬಟೆಗಳ್ (J. 4, 18). — ಆರ್ಬಟಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. to emit a loud cry, to cry aloud (Bp. 12, 44). — ಆರ್ಬಟಿಸು. -ಅಟಿಸು. to cry aloud, to roar (C. Bp. 42, 31; B. 3, 108; My.). — ಆರ್ಬಟೆ. -ಅಟೆ. = ಆರ್ಬಟೆ. (My.). — ಆರ್ಬಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. = ಆರ್ಬಟಿಸು. (B. 4, 37; 5, 139. 246.; C. Bp. 31, 8. 11. 51). — ಆರ್ಬಾಟೆ. -ಆಟೆ. = ಆರ್ಬಟೆ. (My.; G.; Te.).

***ಆರ್ಮ ārma.** support, foundation. ನಿಜವಂಶಕ್ಕಾರ್ಮಮೆನೆ ಪುಟ್ಟಿದರ್ Ap. 2, 37; (Cpr. 1, 8).

ಆರ್ಯ ārya. = ಅರಿಯ, ಅಜ್ಜ. *a respectable, venerable man;* an Ārya. 2, *of a good family.* a man of the first three castes (ಸಾಮಾಸಿ Nn. 106; ಉತ್ತರ Mr. 382: ಉತ್ತಮಕುಲದವ G.). 3, a master, an owner. 4, an elder, an old man (ವೃದ್ಧ Nn. 106). 5, *Vaiśya.* 6, *a guard of the women's apartments.* 7, a man born at Āryāvarta ಭೋಗಭೂಮಿಭವ Nn. 106; ಭೂತ, ದೇವಭೂಮಿಜ Nn. 78, one MS. ಹಿರಿಯನು). 8, an ascetic (ತಾಪಸ, ತಪಸ್ವಿ Nn. 106). 9, the sun (ಸೂರ್ಯ 106). 10, = ಆರಾಧ್ಯ No. 2; see ವೇಮನಾರ್ಯ. 11, a friend (Cb.). see Bp. 32, 12; 45, 12. 18. 39; 59, 28; B. 4, 127.

ಆರ್ಯಮ āryama. N. (Bp. 53, 44; *cf.* ಅರ್ಯಮ).

ಆರ್ಯಾಗೀತಿ āryā-gīti. a kind of metre (Ch.).

ಆರ್ಯಾವರ್ತ ārya-āvarta. *the abode of the Āryas: the country extending from the eastern to the western sea, and bounded on the north by the Himālaya, on the south by the Vindhya mountains.*

ಆರ್ಯೆ ārye. ಆರ್ಯಾ. = ಅಜ್ಜೆ. *Pārvati.* 2, a kind of metre [Kr. 1, 77]; (Ch.; Mr. 366). 3, an honourable or old woman.

ಆರ್ವರು ārvaru. = ಅಱುವರ್. six persons (My.).

ಆರ್ವೇಲಿ ārvēli. N. of a village in the Telugu country. — ಆರ್ವೇಲಿಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. a class of smārta Brāhmaṇas of that village who are śāktēyas (My.).

ಆರ್ಷ ārṣa. (fr. ಋಷಿ). relating to ṛiṣis. 2, a certain form of marriage. (My.).

ಆರ್ಷಭ್ಯ ārṣabhya. (fr. ಋಷಭ). a steer sufficiently fullgrown to be used (ಹರೆಯದ ಎತ್ತು, ಹೋರಿ G.); *a steer fit to be castrated* (ಹಿಡಿಯಿಸಲ್ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ Hlā.; ಹಿಡಿಹೋರಿ Mr. 178).

ಆರ್ಷೇಯ ārṣēya. relating to ṛiṣis; venerable; very ancient (My.).

ಆರ್ಸೆ ārse. = ಆಸು 2. (My.).

ಆರ್ಹತ ārhata. = ಅರುಹತ. belonging to the doctrine of Jina or the Jainas. 2, a follower of Jina, a Jaina.

ಆಲ್ āl. 1. = ಆರ್ 2, etc. to cry aloud. (T. ಅಲ್, ಅಲಱು. M. ಅಲಿಕ್ಕ, general shout). P. p. ಆಲು (Bp. 52, 39; J. 3, 32). ಆಲುತೆ (Grj. 1, 110).

ಆಲ್ āl. 2. = ಆಲ 1, etc. Ficus indica (T., M.; R.).

ಆಲ್ āl. = ಲಾಲ್. — ಆಲ್ತಿಗುಡು. = ಲಾಲ್ತಿಗಡೆ. a shrubby creeper, the Indian Jalap, Ipomoea turpethum R. Br. (or Convolvulus turpethum Lin., St. & Pl.).

ಆಲ āla. 1. = ಆಲ್ 2, ಆಲೆ 1. the banian, Ficus indica Roxb., or Ficus bengalensis Lin. (ವಟ, ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಬಹುಪಾದ್ Nr.; T.). [ನಿಡಿಯರ್ ಬಲ್ಲಾಯದ ಬಲ್ಲಡಿಗರ್‌ವನ್ನಿರ್ದೆರ್ವರಾಲದ ಕೆಳಗಿಂ ತೊಡರ್ದರ್ Pb. 3, 12; Ap. 12, 39]. see Bp. 32, 18. 19; 50, 77; 57, 12. 15; Rśv. 9, 24; J. 32, 25; s. ಪಡು 3. ಆಲಕ್ಕೆ ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ಜಾಲಿಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗನ್ಧವಿಲ್ಲ, ದೇವರು ಸೂಳೆಗಿಲ್ಲ (Sp.). [— ಆಲದಪಣ್. banyan fruit. ವಿನ್ಧ್ಯಾಟವಿಗೆವೋಗಿಯುಡವಿಯೊಳ್ಲಮಂ ತೊಱಲ್ದು ನೋಡಿಯಾಲದ ಪಣ್ಗಳಂ ತಾನೆಯಾಯ್ದು ಸೋಂಕಿಲಂ ತೀವಿ ಕೊಣ್ಡಾಗಳ್ Vr. 159, 9]. — ಆಲದಮರ. the banian tree (ನ್ಯಗ್ರೋಧ Nr.; ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ವಟ Nn. 42; Mr. 123; ವಟ Nn. 6; C.). [ಮುನ್ನೆ ತಮ್ಮ ಪಗೆ ಪರ್ವುವನ್ತೆ ಪಯಿನ್ಪುತ್ತರ್ ಪರ್ವಿದಾಲದ ಮರದ ಮೊದಲ್ಗೆವನ್ದು Pb. 2, 30 va.]. — ಆಲದ ಹಣ್ಣು. the ripe ficus fruit (ನ್ಯಗ್ರೋಧ Nr.).

ಆಲ āla. 2. = ಆಬಲ್. the red water-lily (ಚೆಂಗಲವೆ, ಚೆನ್ನೆಯ್ದಲ್ Śm. 26, one MS. ಆಬಲ್; T. ಅಲ, an open flower; T., Te., Tu. ಅಲ್ಲಿ, a water-lily, Nymphaea alba L.).

ಆಲ āla. 1. = ಆಣ 2, ಆಳ. perhaps Tbh. of ಆಲಯ; but *cf.* ಆಲ 2, No. 3 & ಆಳ. see ಅನ್ತರಾಲ.

ಆಲ āla. 2. = ಆಲ. any discharge of venomous matter from poisonous animals. 2, *yellow arsenic, orpiment* (ಅರದಾಳ G.). 3, large, extensive (*cf.* ಅಗಲ?; T. ಅಲ್ಪು, extension). 4, a scorpion's tail (ವೃಶ್ಚಿಕಪುಚ್ಛ, ಚೇಳ ಬಾಲ Mr. 403).

ಆಲಭ ā-labha. taking hold, touching. see ದುರಾಲಭೆ.

ಆಲಮ್ಬ ā-lamba. = ಆಲಮ್ಬನ. (Śmd. 263 Cm.).

ಆಲಮ್ಬನ ā-lambana. ಆಲಮ್ಬನೆ. depending on or resting upon. 2, hanging from or down. 3, supporting; support, fundament, base; assistance, help (My.; ಆಶ್ರಯ G.). see ಎಟಲ್, ಎಟಲ್ಚು, ಜೋಲ್, ನೇಲ್.

ಆಲಮ್ಬಿತ ā-lambita. hanging from or on, suspended; supported, upheld; protected. (My.).

ಆಲಮ್ಬಿಸು ā-lambisu. to rest or lean upon; to hang from (Rśv. 5, 19 va.); to lay hold of, to support, to seize (J. 5, 55).

ಆಲಮ್ಭ ā-lambha. seizing. 2, *the killing of the animal at a sacrifice.* see ದುರಾಲಮ್ಭ.

ಆಲಮ್ಭನ ā-lambhana. seizing; touching; killing. see ಸಮ್-.

ಆಲಯ ā-laya. setting down upon. 2, *an abode, a dwelling, a house;* a receptacle, an asylum.

ಆಲಯಿಸು ālayisu. = ಆಲಯ್ಸು 1, etc. (Te. ಆಲಕಿಂಚು; R.).

ಆಲಯ್ಸು ālaysu. 1. = ಆಲಯಿಸು, ಆಲಿಸು. to listen, to attend to, to mind. (Tu.). ಅವನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಆಲಯ್ಸು (B. 4, 21).

ಆಲಯ್ಸು ālaysu. 2. = ಓಲಯ್ಸು. to pay homage (Bp. 53, 32).

ಆಲಲಿತ ā-lalita. beautiful (C. Bp. 5, 48).

ಆಲವಟ್ಟ ālavaṭṭa. Tbh. of ಆಲಾವರ್ತ. a fan (round or square) made of cuscus-grass, bamboo, palm-leaves, cloth, etc., often decorated with peacock's feathers (ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ, ತಾಲವೃನ್ತ Śs.; ಬೀಸಣಿಗೆ G.). see Bp. 5, 45; 9, 48; 26, 41; 59, 27; 61, 30; J. 2, 16.

ಆಲವಾಲ ālavāla. = ಅಲವಾಲ, (ಆಳಮಾಳ, ಆಟಮಾಟ?), ಆಳವಾಳ, (ಅವಾಲ). *a basin for water round the root of a tree* (ಕಟ್ಟೆ Śm. 89; ಮಡಿ G.). 2, a bridge (?); or a hollow or pit (Bp. 40, 66).

ಆಲಸ ālasa. idle; a slothful man (ಜೋಟ Mr. 245).

ಆಲಸ್ಯ ālasya. (fr. ಅಲಸ). *idleness, sloth, indolence* (ನೀಡುಮ್ಮಾಡು Ct. I, 51; ತಡವು G.); tiredness, weariness; languor, disease (My.). 2, *an idle, slothful or apathetic man.* 3, one of the sañcāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16). ಆಲಸ್ಯದವಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸ, ಲೋಭಿಗೆ ಮೂಱು ಖರ್ಚು (Prv.) see ಅಸಱ್, ಬೇಸಱ್.

ಆಲಸ್ಯಗಾಱ ālasya-gāṟa. a lazy man (C.). 2, a languid, sick man (My.).

ಆಲಸ್ಯತನ ālasyatana. = ಆಲಸ್ಯ No. 1. (My.; B, 5, 235).

ಆಲಾ ālā. (fr. ಆಲಸ್ಯ?). — ಆಲಾಜೋಲಿ. dilatoriness (My.).

ಆಲಾನ ālāna. *the post to which an elephant is tied* (ಕಮ್ಬ Mr. 157).

ಆಲಾಪ ā-lāpa. speaking to, addressing; *speech, conversation;* communication; = ಆಲಾಪನೆ No. 2 (My.); lamentation (My.; Bp. 51, 40; 57, 38; Kk. 1. 80; J. 15, 14). — ಆಲಾಪಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. to take a speech to heart (Grj. 7, 21).

ಆಲಾಪನೆ ā-lāpane. = ಆಲಾಪ. speaking to, conversing with. 2, making preliminary melodious sounds with the voice or on musical instruments before a performance begins: the prelude in music (My.; Te.).

ಆಲಾಪಿ ā-lāpi. speaking (Bp. 32, 16).

ಆಲಾಪಿಸು ālāpisu. = ಆಳವಿಸು. to speak to, to converse, to talk, etc. 2, to make preliminary melodious sounds, etc. (see ಆಲಾಪನೆ, My.). 3, to lament (My.).

ಆಲಾಬು ālābu. = ಅಲಾಬು. (ಕರೇ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.).

ಆಲಾವರ್ತ ālāvarta. = ಆಲವಟ್ಟ. a fan made of cloth (Sk.)

ಆಲಾಸ್ಯ āla-āsya. a crocodile. (R.).

ಆಲಿ āli. 1. = ಆಣೆ 3, etc. (T. ಆಲಿ, hail-stone; a rain-drop; rain; ಆಲ, water; rain; ಆಲಂ-ಗಟ್ಟಿ, hail-stone; M. ಆಲ್, water; ಆಲಿ, hail, also ಆಲಿ-ಪಟ). — ಆಲಿಕಲ್. -ಕಲ್ಲು. a hail-stone (ಕರಕ, ಘನೋಪಲ, ವರ್ಷೋಪಲ Hlā., Nr.; ಕರಕ Nn. 50, o. rs. ಆರಿ-, ಆನಿ-; My.; Tu. ಆಲಿಕಲ್ಲ್, ಆಲಿಪನ್ದ್ರ). [ನವಿಲಿಂ ಕುನ್ದಂಗಳಿನ್ದಿನ್ದ್ರಗೋಪ ವಿಳಾಸಂಗಳಿನಾಲಿಕಲ್ಲ ಪರಲಿಂ ಕಾರೊಳ್ ಮಹೀಮಣ್ಡಲಂ Pb. 7, 24; Bv. 847]. ಪಟಪಟಪಟ್ಟಬಿಯೆನ್ಸು, ಆಲಿಕಲ್ಗಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ನಭದಿಂ (Śmd. 65). see Bp. 42, 2; Bh. 1, 19. 19. [— ಆಲಿನೀರ್. icy water. ಕುಳಿರ್ವಾಲಿನೀರ್ಗಳಿಂ ತುರಿಪದೆ ಸೂಸುತುಂ ಕೆಳದಿಯರ್ ನೆರಪುತ್ತಿರೆ Pb. 5, 8]. — ಆಲಿವರಲ್. -ಪರಲ್. a hail-stone (ಮುಗಿಲ್ಗಳ್ Ct. II, 113, o. r. ಆರಿ-; ಕರಕ Kk. 70; Śm. 35). ಆಲಿವರಲ್ಗಳುಮ್ ಇನ್ದ್ರಗೋಪಮುಂ ಸೂಸಿದುವು ಅಭ್ರದಿಂ (Śmd. 142. 166). see Rśv. 8, 113; Grj. 4, 25.

ಆಲಿ āli. 2. the pupil of the eye (ಕನೀನಿಕೆ, ಅಕ್ಷಿಮಧ್ಯತಾರೆ Mr. 316; My.). [ಒಯ್ಯಗೆ ನಗೆಗಣ್ಗಳಾಲಿ ಮುಗುಳ್ದನ್ತಿರೆ ಮುಚ್ಚಿರೆ Pb. 2, 19; ಆಲಿಯೊಳಡಗಿದ ತೇಜದನ್ತಿದ್ದಿತ್ತು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ನಿಲವು Cv. 1, 1088]. ಕಣ್ಗಳ ಆಲಿ (ತಾರೆ Mr. 513). ಕರಿಯ ಆಲಿ (ಕನೀನಿಕೆ, ನಯನಮಧ್ಯತಾರೆ Hlā.). ಆನೆಯ ಕಣ್ಣಾಲಿ (ಈಷಿಕೆ, ಅಕ್ಷಿಕೂಟಕ Nr.). see Bp. 18, 60. 66. 2, the eye itself (ಅಚ್ಚಿ, ದಿಟ್ಟಿ Kk. 32; Śm. 70; J. 3, 21; 4, 36; 24, 66; 27, 27; 29, 49). ಆಲಿಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ತೆಱವುದು (ಕೃಕರ Mr. 52). see ಕಣ್ಣಾಲಿ. —ಆಲಿನೀರ್ನಿ. -ಪನಿ. a tear (Cpr. 5, 131).

ಆಲಿ āli. 3. an inflammation of the eye (S. Mhr.; *cf.* ಅಯ್ರಿ).

ಆಲಿ āli. 1. = ಅಲಿ. a bee. 2, *a scorpion.*

ಆಲಿ āli. 2. = ಆಳಿ. *a woman's female friend* (ಸಖಿ Śmd. I; ಸಖಿ, ಕೆಳದಿ Nn. 138 as ಆಳಿ). 2, desire (ಬೇಕೆನ್ಬುದು, ಬಯಕೆ 138). 3, *a line, a row, a range,* (ಸಾಲ್ Śmd. I; ಪಂಕ್ತಿ, ಸಾಲು Nn. 138); a mass (ಸಮೂಹ G.). 4, *a ridge or mound of earth, crossing ditches, dividing fields, etc.; a causeway; a dike; a bridge* (ಪಾಳಿ, ಏರಿ Mr. 417; ಸೇತು, ಪೂಲ G.). 5, pure, honest, sincere (ನಿರ್ಮಲವಾದ ಅನ್ತಃಕರಣ G.).

ಆಲಿಕೆ ālike. = ಆಲುಕ. a funnel; an arrangement to transfer a liquid from one vessel to another (My.).

ಆಲಿಂಗ ā-liṅga. clasping, joining closely; embracing (Śmd. 187. 188).

ಆಲಿಂಗನ ā-liṅgana. -ನೆ. embracing; *an embrace* (ತಟ್ಕೈ, ಅಪ್ಪುಗೆ Kk. 30). see ಅಪ್ಪು, ತಬ್ಬು, ಮುಡುಕು. — ಆಲಿಂಗನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to embrace (Bp. 17, 12; 42, 36; J. 11, 14).

ಆಲಿಂಗಿತ ā-liṅgita. embraced; an embrace. (Bp. 36, 55; 57, 67).

ಆಲಿಂಗಿಸು āliṅgisu. to embrace (Bp. 4, 48; 13, 16; 30, 30; 35, 24).

ಆಲಿಂಗ್ಯ ā-liṅgya. fit to be embraced. 2, *a kind of drum.*

ಆಲಿನ್ದ ālinda. = ಅಲಿನ್ದ. (Sk.; G.).

ಆಲಿಸು ālisu = ಆಲಯಿಸು, ಆಲಯ್ಸು 1. to cause oneself to be loudly spoken to: to listen attentively; to hear; to mind; to be heard: to make oneself heard, to cry aloud (ಆಕರ್ಣನ, ಪರಿಭಾವನ Śmd. Dh.; My.; Tu. ಆಲಯಿಪು Te. ಆಲಿಂಚು). ಅರ್ಥದಿನ್ದೆ ಒರೆವೆನ್, ಆಲಿಪುದು ರಸಿಕರ್ (Kk. 29). ಆಲಿಸಲ್ ಬರ್ಕು ಗಾರಣಮ್ ಎನ್ದು ದೂಱು (90). ಆಲಿಸಿ ಕೇಳ್! Bp. 26, 23). ಇನ್ನು ಒರೆವೆನ್, ಆಲಿಸು! (J. 28, 14). ಕಾಲ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಗಲುಹನ್ ಆಲಿಪ ಮಾಯೆ ಮೆಱೆದಳು ಬಾಲಲೀಲೆಯಲಿ (Prll. 3, 27).

see Bp. 2, 33; 3, 38. 56; 5, 43; 10, 33; 20, 13; 21, 47; 32, 18; 42, 28; 53, 42. 49; J. 1, 7; 11, 3; 28, 20; 29, 44; Rśv. 5, 83; 6, 11 va.; 13, 21.

ಆಲೀಢ ā-līḍha. licked, tasted, eaten. 2, *an attitude in shooting, the right knee advanced and the left knee bent or retracted.* see Bp. 33, 2; 40 sum.

ಆಲೀನ ā-līna. settled down upon. 2, melted, fused. (R.).

ಆಲು ālu. 1. = ಆಲ್ 1, etc. (My.; ಕೂಗು G.). [ಅಲುತ್ತಲು ಹಜೆಯ ಹೊಯಿಸಿ ಅಂಕವ ಮಾಡಿದೆನ್ನೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು! Bv. 436]. see ಆಲುಹ.

ಆಲು ālu. 2. = ಆಡು 1. (T.; R.).

ಆಲು ālu. 1. *a small water jar* (ಅಕ್ಕಿ ತೊಳೆಯುವ ರವಳಿಗೆ G.). 2, an esculent root, Arum campanulatum. 3, any other esculent root of similar shape. — ಆಲುಗಡ್ಡೆ. a potato (C.; H., Br.).

ಆಲು ālu. 2. ಆಳು. a person who possesses, etc. see ಈರ್ಷ್ಯಾಲು, ಕರುಣಾಲು, ದಯಾಲು, etc.

ಆಲುಕ āluka. a small jar (see ಕನಕಾಲುಕೆ). 2, a kind of ebony. 3, an epithet of Śēṣa, the chief of the serpent race.

ಆಲುಹ āluha. = ಆರುಹ, q. v.

ಆಲೆ āle. 1. = ಆಲ 1, etc. Ficus indica (only in Si.).— ಆಲೆಯ ಮರ. = ಆಲದ ಮರ (Si. 128. 415).

ಆಲೆ āle. 2. = ಆಲಿ 1, etc.— ಆಲೆಕಲ್ಲು. a hailstone (ವರ್ಷೋಪಲ G.).

ಆಲೆ āle. 3. a sugar-cane press or mill (C.; T., Tu., Te.; T. also: the juice of the sugar-cane; M. ಆಲೆ perhaps Tbh. of ಆಲಯ). ಆಲೆ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಇಪ್ಪೆಯ ಹೂವೇ ಸಕ್ಕರೆ (Prv.). — ಆಲೆಗಾಣ. a mill for expressing the juice of the sugar-cane (ರಸೋಲೂಖಲ Mr. 213; My.).

ಆಲೆ āle. 4. = ಹಲ್ಲೆ 1. the lobe of the ear (C.).

ಆಲೆ āle. 5. (fr. ಅಲೆ 1). causing to roam, troubling. see ಮುಚ್ಚಾಲೆ.

ಆಲೆ āle. 6. = ಹಾಲೆ 2. (My.).

ಆಲೇಖ್ಯ ā-lēkhya. to be written or painted. 2, *a painting, writing.*

ಆಲೇಖ್ಯಲೇಖೆ ālēkhya-lēkhe. *painting.*

ಆಲೇಪ ā-lēpa. = ಆಲೇಪನ. see ದೋಷಾಲೇಪ.

ಆಲೇಪನ ā-lēpana. smearing; plastering; anointing; liniment (Bp. 32, 29). — ಆಲೇಪನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to smear, to put on by smearing (Bp. 46, 62).

ಆಲೋಕ ā-lōka. *looking, seeing, beholding; sight, aspect* (Bp. 58, 65). 2, *light, lustre, splendour* (ಶಿಖಿಯ ಬೆಳಗು Mr. 47). 3, flattery, praise, panegyric (Sk.; ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರ ಭಾಷಣ G.).

ಆಲೋಕನ ā-lōkana. *seeing, looking*; sight (Bp. 40, 79). — ಆಲೋಕನಗೆಯಿ. to behold; to look at (Bp. 40, 79).

ಆಲೋಕಿತ ā-lōkita. seen, beheld. (My.).

ಆಲೋಕಿಸು ā-lōkisu. to behold; to look at (My.; ನೋಡು G.). see Grj. 4, 111 va.; Bp. 5, 17; 18, 25; 25, 42; 38, 36; 53, 26.

ಆಲೋಕ್ಯ ā-lōkya. having seen or looked at, beholding. (My.).

ಆಲೋಚನ ā-lōcana. seeing, perceiving. 2, considering, reflection; thought; opinion; intention; counsel (Te.; ಮಸಲತ್ತು Cb). ಓಲಗಂ ಪರೆವುದುಮ್ ಆಲೋಚನಕ್ಕೆ ಪೊಕ್ಕಂ (Śmd. 295).

ಆಲೋಚನಾಸಭೆ ālōcanā-sabhe. council (My.).

ಆಲೋಚನೆ ā-lōcane. -ನಾ. = ಆಲೋಚನ. — ಆಲೋಚನೆ ನಡಿಸು. = ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡು. (B. 4, 147). — ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡು. to consider, to reflect, etc. (B. 4, 79; 5, 53; J. 14, 64).

ಆಲೋಚಿಸು ālōcisu. to consider, to contemplate; to reflect, to think (Mr. 285; J. 6, 33; 11, 30; 14, 2; 18, 5; 29, 27; B. 3, 28; 4, 170).

ಆಲೋಡನ ā-lōḍana. mixing, blending. 2, stirring, shaking, agitating. see ಕಲಂಕು. 3, acquaintance, experience (My.).

ಆಲೋಲ ā-lōla. trembling slightly, rolling, as an eye, unsteady; shaken, agitated; trembling, agitation. see Bp. 21, 3; 30, 16.

ಆವ āva. = ಆ 7, ಎ 11, ಏ 5, ದಾವ, ಯಾವ. what? which? (ಯತ್ Hlā.; My.). [ಮುನಿ ವೀತರಾಗನೆನ್ನುಂ ಬನಮುಂ ಸಾರ್ತಕ್ಕುಮಾವ ತೆಱದಿಂ ಪೋಪಂ Kr. 1, 79; Pb. 1, 55; Ap. 1, 55]. ಆವ ಜಗಮುಂ ಸಾಧಿಸಲ್ ಪೋದಯ್? (Śmd. 155). ಆವ ಮಾತು, ಆವ ಕಾರ್ಯಂ, ಆವ ನಾಯಕಂ, ಆವ ಕಾನ್ತೆ; ಆವ ರಾವುತರ್, ಆವ ವಾಜಿಗಳ್, ಆವ ಆನೆಗಳ್ (201). ಆವ ಅರಿದು? (Abh. P. 10, 214). ಆವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಟ್ಟೆಡದ ಅಭಿಲಾಷೆ ಬಿಡದು (Prv.). see Bp. 5, 60; 13, 5; 20, 28; 37, 28; 39, 8; 44, 40; 51, 5; 52, 14; 55, 36; 58, 38. — ಆವಂ. = ಆವ 3. what man? which man? [ಬದ್ದೆಗನನ್ನನಾವನೋ Pb. 1, 26]. its plural is ಆರ್ (Śmd. 180. 182). ಆವಂ ಮುರನಂ ಕೊನ್ದನ್? ಆವಂ ಬಕ ಕಂಸ ಕೇಶಿಗಳನ್ ಅದಟಲೆದಂ? (183). ಪೊಣರ್ಕೆಗೆ ಆವಂ ನಿಲ್ಪಂ? (200). ಧನಮುಳ್ಳನ್ ಆವನ್, ಆತನೆ ಇನ್ದ್ರನ್, ಆತನೆ ಗುಣೋತ್ತಮಂ (68). ಆವನ್ ಅಧಿಕಪುಣ್ಯನ್, ಆವನೆ ಸೇವ್ಯಂ (174). see Bp. 1, 27; 8, 30; 10, 44; Bh. 1, 8, 13. 18. — ಆವನಾನೊಬ್ಬ. -ಅನು 5-ಒಬ್ಬ. whoever, any. ಆವನಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರನು ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಱು ಅಸ್ತಮಯಮ್ ಆದಹುದು, ಆವನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಱು ಉದಯಮ್ ಆದಹುದು, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಱುವಾಯಿನ್ದ ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತನು, ಅಭ್ಯುದಿತನು ಎನಿಸುಗು; ಆವನೊಬ್ಬನು ಅತಿಶಯಮ್ ಅಹ ಪರಾಕ್ರಮದೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನ್ ಉಣ್ಟು, ಆತನು ಊರ್ಜಸ್ವಿ ಎನಿಸುಗು; ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಗುಱಿಯನ್ ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನ್ ಉಣ್ಟು, ಈತನು ಅಪರಾಧಪ್ಪೃಷತ್ಕನು; ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನ್ ಆಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತನು ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). [— ಆವನುಂ. even one. ಕ್ಷಯಮುಣಮಿಲ್ಲ ಕೇಳ್ದು ಕಡೆಗಣ್ಣವನಾವನುಮಿಲ್ಲೆನಲ್ Pb. 1, 5]. — ಆವನೊರ್ಬ. ಆವನ್-ಉ 9-ಒರ್ಬ. whoever, a certain man or person (Bp. 54, 9). — ಆವಲ್ಲಿ. = ಎಲ್ಲಿ. where? ಆವಲ್ಲಿಯೂ, everywhere; anywhere, somewhere, (ಕ್ವಚಿದ್ Nr.). — ಆವವಂ. -ಅವಂ. = ಆವಂ. (Bp. 38, 65; 54, 9; Bh. 1, 8, 31). — ಆವಳ್. what woman? which woman? (Śmd. 173. 245). ನಿಷ್ಕಾಮಿಯಾವಳ್? (64). ಆವಳ್ ಪತಿವ್ರತೆ, ಆವಳೆ ಮಾನ್ಯೆ (174). — ಆವಳೊರ್ವಳ್. -ಉ. ಆವಳ್-ಉ 9 -ಒರ್ವಳ್. whatever woman, any woman, any. ಆವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಟ್ಟವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನ್ ಇಲ್ಲದವಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಎನಿಸುಗು; ಆವಳೋರ್ವಳು ವೃದ್ಧೆಯಲ್ಲದೆ ಹೇಱಿದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವವಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳು ಸುಱಿವಳು ಅಸಿಕ್ನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಆವಾಗ. -ಆಗ 2. when? (Bp. 31, 25; 44, 68; My.). — ಆವಾಗಳ್. -ಅಗಳ್. at what time? — ಆವಾಗಳುಂ. -ಉಂ 1. whensoever, always (ಸದಾ, ಶಶ್ವತ್ Nr.; ಎನ್ದುಂ Śmd. 12. 66. 76. 79 Cm.; ಸತತಂ 277 Cm.). — ಆವಾತಂ. -ಆತಂ. = ಆವಂ. (Rśv. 14, 12 va.). — ಆವಾವ. rep. (Bp. 10, 48; 19, 31; 37, 5. 28; J. 19, 41; 32, 56). [— ಆವುದಾನೊನ್ದು. ಆವುದು 1-ಆನು 5-ಒನ್ದು. whatsoever, whichsoever; anything; (a, an). — ಆವುದಾನುಂ. -ಆನುಂ = ಆವುದಾನೊನ್ದು. ಪಾದಾನ್ತದೊಳೊನ್ದಾವುದಾನುಮಿಟ್ಟಕ್ಕರಮಂ Kr. 2, 43]. ಆವುದಾನೊನ್ದಱಿಂ ತೊಲಗುವುದು (ಅಪಾದಾನ Śmd. 160). ಆವುದಾ

ನೊನ್ದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನನ್ ಇರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು, ಆ ಅಡೆಯ ಮರನು ಉದ್ಘನವಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಆವುದು. 1. what? which? (Śmd. 96. 182; My.). [ಬೆಸನೆನಗಾವುದೊ ಬೆಸಸಿಂ Pb. 6, 14; Ap. 1, 36]. plural ಆವುವು (70). ನಿಮಗೆ ಆವುವು ಮನಕೆ ಏಱುವುವು, ಅಜ್ಜ ಜಿನ್ ಅವನ್ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಿಂ! (117). ಆವುದು ಮಾಡಲ್ ಬೇಡಿದುದು, ಅದುವೆ ಕರ್ಮಂ (155). ಆವುದು ರೂಢಿಯನ್ ಉಳ್ಳುದು, ಅದುವೆ ಲೇಸು (174). ಆವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? (139; see also 125. 153. 162. 172). ಆವುದಕೆ (Bp. 23, 31). ಆವುದಕ್ಕು (1, 15). ಆವುದುಮಂ (13, 10). see also 12, 23; 13, 4; 37, 4; 43, 64. 65. — ಆವುದು. 2. –ಉ 9. whatsoever (Bh. 1, 8, 78; 2, 13, 35; Rśv. 13, 14).

ಆವಗೆ āvaga. = ಆವಗಂ. (Nn. 148).

ಆವಗಂ āva-ga₂-aṁs. whenever, always (ಆವಾಗಳುಂ Śmd. 382 Cm.). [ಸಮ್ಪ್ರೀತಿಯಿನಾವಗಮುಗಲಳ್ ನೀತಿ ನಿರನ್ತರನುದಾರನಾ ನೃಪತುಂಗಂ Kr. 1, 1; Pb. 4, 71; Ap. 3, 78]. 2, furthermore, further (ಅಧಿಕ, ಸಾಡೆ, ನೆಱೆ, etc. Śmd. 391; Śm. 58). ಅವಗಂ ಗಯ್ಮೆಯಿಲ್ಲದ ಇಳೆ (ಖಿಲ Mr. 92). see Ch. v. 5; Bp. 1, 28; 13, 5; 38, 65; 54, 9; J. 1, 1; 3, 25. 37; 19, 6.

ಆವಗೆ āvage. = ಆವಿಗೆ. [ಅಗ್ನಿದೇವನಸಾವಗೆಯ ಕಿರ್ಚಿನನೊತ್ತೆಗೊಳಗ ಕುದುರ್ Pb. 5, 96 va.]; (Cpr. 9, 80).

ಆವಡೆ āvaḍe. — ಆವಡೆಬಿಟ್ಟು. (ಘೋಷಕ, ಧಾಮಾರ್ಗವ, ಚೇದುಬೀರ, ಕಯ್ಪಾರೆ Si. 151; Te.). a bitter acute-angled cucumber (Br.).

ಆವಣಿ āvaṇi. Tbh. of ಶ್ರಾವಣ. the fifth month (My.; T., M., Tu. ಸೋಣೊ).

ಆವನಿಪ āvanipa. = ಅವನಿಪ (on account of the metre). (ಸೋಮು, ಯುಗದ ಆದಿಯ ಅರಸು Nn. 25).

ಆವಪನ ā-vapana. sowing; placing upon or in. 2, *any vessel.*

ಆವರ ā-vara. = ಅರ 7, ಆವರಣ, ಆವಾರ. see ದೇಶಾವರ.

ಆವರಣ ā-varaṇa. covering; concealing; veiling (blinding; ಮರುಳು ಮಾಡುವುದು G.); filling, surrounding; enclosing; obstructing, interrupting; warding off; a covering; *a shield*; a fence; railing; a bolt, lock. see ಅಳುರ್, ಹೊದೆ. 2, choosing, desiring. see ಅನ್–; ಪಂಚಾವರಣ.

ಆವರಣಶಕ್ತಿ āvaraṇa-śakti. the power which veils the real nature of things, the power of illusion (Abhā. 5, 56).

ಆವರಣಿ ā-varaṇi. a kind of instrument or implement (ಜನ್ತ್ರ Mr. 207).

ಆವರಿ āvari. = ಆವಿ 1. (My.; M. ಆವದಿ).

ಆವರಿ āvari. = ಆವರಿಕೆ 2. covering, enclosing. see ನೀರಾವರಿ.

ಆವರಿಕೆ āvarike. 1. another form of ಆವರೆ, etc. see ನೆಲಾವರಿಕೆ, ಹೊನ್ನಾವರಿಕೆ. — ಆವರಿಕೆಗಿಡ. a shrub with showy yellow flowers, Cassia auriculata Lin. (St. & Pl.; My.; T. ಆವರೈ, M. ಆವೀರ).

ಆವರಿಕೆ āvarike. 2. = ಆವರಿ. covering, enclosing. see ನೀರಾವರಿಕೆ.

ಆವರಿಸು āvarisu. to cover; to conceal; to surround, to overcast (ಕವಿ G.); to enclose; to lay hold of or on, to seize (ಅವಗ್ರಹಿಸು Śmd. 182 Cm.; My.); to join closely (ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು Śmd. 297 Cm.); (to be fit, to be used, ನಿನ್ಗೆ ಆವರಿಕು ತೆಗೆಟ್ ಎನ್ದು Śm. 48); to spread about (v. i.). [ಆ ವಿವಿಧ ಲಕ್ಷಣಂಗಳಾವರಿಸಿದ ಕುಲದ ಬಲದ ಚಲದಳವಿಗೆಗಳೊಳ್ Pb. 1, 87; Ap. 2, 5]. ಆವರಿಸಿದುದು (ದಳ್ಳಿಸಿತು, ಅಳುರ್ಕೆ 60; Kk. 53). see Śmd. 382; Bp. 2, 13; 11, 44; 19, 79; 34, 11; 35, 5; 44, 1. 46; 45, 2; 50, 28. 63; 51, 61; 52, 23; 54, 69; 57; 56. 63. 82; 61, 11; J. 8, 18; 19, 15; 26, 35; 30, 38; Grj. 6, 106 va.

ಆವರೆ āvare. Tbh. of ಅಮರೆ (Śmd. 352). see ಅವರೆ; ನೆಲಾವರೆ. several kinds of leguminous plants, as Phaseolus trilobus, Dolichos lablab, etc. 2, ಬಹುಪುಷ್ಪಿ (Mr. 132, o. rs. in two MSS. ಅಮರೆ and ರಜಪುಷ್ಪಿ). see Bp. 60, 44. — ಆವರೆಗಿಡ. = ಆವರೆಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಆವರೆಬಳ್ಳಿ. = ಆವರೆಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಆವರ್ಜಾ āvarjā. = ಅವರ್ಜ 2, ಆವರ್ಜಿ. a distinct head in the ledger or abstracted from it (Mhr., H.).

ಆವರ್ಜಿ āvarji. = ಆವರ್ಜಾ. (My.).

***ಆವರ್ಜಿಸು āvarjisu.** to achieve, to bring into one's own possession. ವಿಕ್ರಮಮುಂ ಸೊಲ್ಪಿನಮಾವರ್ಜಿಸಿದಂ ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡಱಕೆ ಗಾಳೆಗಂಗಳೊಳೀತಂ Pb. 1, 25.

ಆವರ್ತ ā-varta. turning, or going towards; turning round, revolving. 2, *a whirlpool* (ಸುೞಿ Nn. 86). 3, *a curl.*

ಆವರ್ತನ ā-vartana. turning, turning round; circular motion; melting metals together: repeating. see ಬೀಸು.

ಆವರ್ತಿ ā-varti. returning. 2, a turn, a time (C.). see ಅನೇಕಾವರ್ತಿ, ಒನ್ದಾವರ್ತಿ. — ಆವರ್ತಿ ಮಾಡು. to repeat, as a lesson (My.).

ಆವರ್ತಿಸು ā-vartisu. to turn round or back, to revolve (ತಿರುಗು, ಸುತ್ತು G.).

ಆವರ್ಹಿತ ā-varhita. *eradicated.*

ಆವಲ್ āval. = ಅಬಲ್. — ಆವಲ್ಗೊಳ. –ಕೊಳ. a pond that contains red water-lilies (Abh. P. 1, 104).

ಆವಲಿ āvali. ಆವಳಿ. *a row, a range, a line.* 2, a series, dynasty. 3, a heap, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 423). 4, a kind of vāstavavṛitti (Kāvy. III, 3, B, 3. 17-20).

ಆವಲಿಕೆ āvalike. ಆವಳಿಕೆ. = ಅಳಿಗೆ, ಅಳಿಗೆ. a row, etc. (*cf.* ಆವಲಿ). see ದೀಪಾವಳಿಕೆ.

ಆವಲಿಯಮಕ āvali-yamaka. a kind of yamaka (Kāvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಆವಶ್ಯ āvaśya. = ಆವಶ್ಯಕ. (My.).

ಆವಶ್ಯಕ āvaśyaka. (fr. ಅವಶ್ಯ). necessary, inevitable, absolutely sure to happen or to be done; necessity; need (My.; Mhr.).

ಆವಸಥ ā-vasatha. *a dwelling, a house.*

ಆವಸಿತ āvasita. *stored*, as grain.

ಆವಸಥ್ಯ ā-vasathya. the sacred fire kept in a house. see ಪಂಚಾಗ್ನಿ.

ಆವಹ ā-vaha. bringing, conveying, conferring. 2, *producing, causing.* see Ch. v. 1, ಅಮೃತಾವಹ.

ಆವಳಿ āvaḷi. = ಆವಲಿ.

ಆವಳಿಕೆ āvaḷike. = ಆವಲಿಕೆ. etc. (Śmd. 383).

ಆವಾಗ āvāga. then, at that time. see. s. ಆ4 and ಆವ.

ಆವಾಪ ā-vāpa. scattering; sowing. 2, *trench for water dug at the root of a tree.* 3, *a bracelet* (ಪಾರಿಹಾರ್ಯ, ವಳೆಯ, etc. Mr. 340).

ಆವಾಪಕ ā-vāpaka. *a bracelet.*

ಆವಾರ ā-vāra. = ಆವಾರ No. 2, ಆವರ. enclosing, covering; keeping off. 2, an enclosure, a compound, a yard (Mhr.). see ದೇಶಾವಾರ, ಪ್ರಾವಾರ, ಸ್ಕನ್ಧಾವಾರ.

ಆವಾರಿತ ā-vārita. enclosed; covered; restrained. (Bp. 59, 32).

ಆವಾಲ āvāla. *a trench for water at the root of a tree.*

ಆವಾಸ ā-vāsa. an abode, a dwelling, a house (ಮನೆ Nn. 68; ಸ್ಥಾನ 71). see Bp. 40, 59; 51, 50; 60, 10; J. 3, 15; Grj. 4, 62.

ಆವಾಸಿ ā-vāsi. one who resides or dwells (Bp. 61, 29).

ಆವಾಹನ ā-vāhana. -ನೆ. sending for; calling, summoning (My.); invoking a deity to occupy an image just prepared to receive it (Mhr.). — ಆವಾಹನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to invite, to summon (J. 13, 42).

ಆವಿ āvi. 1. = ಆವರಿ, ಆವಿರಿ. steam, vapour; heat (C.; T., M., Te.). — ಆವಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. an eye inflamed from inward heat (My.).

ಆವಿ āvi. 2. = ಆಮ, etc. a potter's kiln (C.; B. 1, 2; Tu. ಆವೆ). ಕುಮ್ಬಾರನ ಆವಿಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ಬ್ರದ ಚಮ್ಬು ಹುಡುಕಿದನ್ತೆ (Prv.). (*cf.* ಅಟ್ಟು?).

ಆವಿಕ āvika. (*fr.* ಅವಿ). *a woollen blanket* (ಕಮ್ಬಳಿ Hlā., Mr. 343).

ಆವಿಗೆ āvige. = ಆವಿ 2, etc. (C.). ಆವಿಗೆಯೊಳಗೆ ತಮ್ಬುಗಳ್ ಉಣ್ಟೆ? (Bp. 30, 28). see Prv. s. ಕುಮ್ಬಾರ.

ಆವಿಗೆ āvige. = ಹಾವುಗೆ 1, etc. (My.). see ಕಡಾವಿಗೆ.

ಆವಿದ್ಧ ā-viddha. *crooked.*

ಆವಿಧ ā-vidha. *a drill, a kind of gimblet worked by a string.*

ಆವಿರಿ āviri. = ಆವಿ 1, etc. (Te.; R.).

ಆವಿರ್ಭವ āvis-bhava. becoming manifest, being born (Bp. 53, 3).

ಆವಿರ್ಭವಿಸು āvis-bhavisu. to become manifest, to be born (Bp. 13, 2; 54, 32; My.).

ಆವಿರ್ಭೂತ āvis-bhūta. become visible, manifest. see ಸಮಾವಿರ್ಭೂತ.

ಆವಿಲ āvila. *turbid, foul, not clear.*

ಆವಿಷ್ಕೃತ āvis-krita. made visible, revealed, manifest, evident, known. (Kāvy. IV, 2, 19; Cpr. 1, 126). (originally ಆವಿಃಕೃತ).

ಆವಿಷ್ಟ ā-vișța. entered; possessed.

ಆವಿಷ್ಟಲಿಂಗ āvișța-linga. a noun which possesses or has the force of all three genders (Śmd. 174. 175).

ಆವಿಸ್ āvis. *manifest, evident.* [in compounds in certain contexts, it takes the form ಆವಿರ್].

ಆವೀತ ā-vīta. approached; entered; placed. see ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ.

ಆವು āvu. 1. = ಆ 8, etc. a cow (ಗೋ Nr.; My.; Te.; T. ಆವ್ವೈ). [ಊಡದ ಆವಿಂಗೆ ಉಣ್ಣದ ಕಱುವ ಬಿಟ್ಟನ್ತೆ Bv. 109]. ಈದ ಆವಿನ ಗಿಣ್ಣುವಾಲು (ಪೀಯೂಷ); ಆವು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ (ಪಾದಬನ್ಧನ Nr.). ಆವಿನ ಕೊಳಗು (Kk. 68). ಕಟ್ಟಿದ ಆವು (ವೇಹತ್ತು, ವೃಷಭೋಪಗತೆ); ತನೆಯ ಆವು (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc.); ಕನ್ದು ಇಕ್ಕಿದ ಆವು (ಅವತೋಕೆ, etc.); ಬೆನೆಯ ಆವು (ಸೂರತೆ, etc.); ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲಾವು (ಪೀನೋಧ್ನಿ, etc.); ತಲೆಯಾವು (ಶ್ರೇಷ್ಠೆ, etc.); ಕೊಡವಾಲು ಕಱೆವ ಆವು (ದ್ರೋಣದುಘೆ, etc.); ಹಲವು ಸೂಲಾವು (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ, etc.); ಎಳದನೆಯಾವು (ಪಲಿಕ್ನಿ, etc. Hlā.). see Bp. 50, 60; 58, 22; 60, 22. 32; J. 18, 13; B. 2, 32; ಯಾಗದಾವು.

ಆವು āvu. 2. = ಆಮ್. we. see s. ಆಂ 1.

-ಆವು āvu. 3. = ಅಹವು (see ಅಹ). the plural neuter of -ಆನು 4 (My.), *e. g.* ಕಡಿದಾವು, they may or might bite (B. 1, 24); ಒಯ್ದಾವು (2, 6); ಆದಾವು (2, 16); ಇದ್ದಾವು (3, 69); ಮುತ್ತ್ಯಾವು (5, 311).

ಆವು āvu. 4. = ಹಾವು. (My.).

ಆವುಕ āvuka. *a father* (ಜನಕ Mr. 83).

ಆವುಗೆ āvuge. = ಆವಿಗೆ. (My.).

ಆವುಗೆ āvuge. = ಆವಿಗೆ, etc. (My.).

ಆವುಜ āvuja. a kind of musical instrument (Rśv. 5, 19 va.). — ಆವುಜದ ಮುಟ್ಟು. the frame of the āvuja (ಅಗ್ಗಟಿಕೆ Śmd. I).

ಆವುಜಿಗ āvujiga. a man who performs on the āvuja.

ಆವುಜಿಗಿತಿ āvujiga-iti. a woman who performs on the āvuja. (Śmd. 244).

***ಆವುತಿ āvuti.** a kind of weapon. ಕೃತ ವಿವಿಧಾಸ್ತ್ರ ವೀರಭಟಕೋಟಿ ಭಯಂಕರಮಾಗೆ ಬೀಸುವಾವುತಿಯ ಕಳಂಕ ಪಂಕದೊಳೆ ಪೆರ್ಚಿದ ಕಟ್ಟಲೆ Pb. 10, 50.

ಆವುತಿ āvuti. Tbh. of ಆಹುತಿ. (C.; Tu. ಆವೆದಿ, T. ಆಗುದಿ).

ಆವುದು āvudu. which. see s. ಆವ.

ಆವೃತ್ ā-vrit. turning towards or round. 2, course, process. 3, *order, method.*

ಆವೃತ ā-vrita. enclosed, surrounded; covered. see ಶಬರ ಚಮೂವೃತ; (Grj. 5, 80).

ಆವೃತಿ ā-vriti. covering, enclosing, hiding. 2, wrongly for ಆವೃತ್ತಿ, repetition: a (second, etc.) edition (of a book, S. Mhr.).

ಆವೃತ್ತ ā-vritta. turned round; averted; retreated. see ವ್ಯಾವೃತ್ತ, ಸಮಾವೃತ್ತ.

ಆವೃತ್ತಿ ā-vritti. turning towards or round; reversion; repetition, etc. (= ಆವೃತಿ No. 2. My.); revolving, revolution; a kind of vāstavavritti (Kāvy. III, 3, B, 3. 48-53). see ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿ.

ಆವೃಷ್ಟಿ ā-vrișți. raining, pouring. see ಅನ್-.

-ಆವೆ āvu3-e3. 1. = -ಅವೆ, -ಹಾವೆ. ಆಗುತ್ತಾವೆ, they become, etc. (B. 2, 53; My.); ಕುಡಿಯುತ್ತಾವೆ (5, 19); ನೂತಾಡುತ್ತಾವೆ (5, 133); ಬನ್ದಾವೆ (ಬನ್ದು ಆವೆ), they have come, ಹೋಗ್ಯಾವೆ (ಹೋಗಿ ಆವೆ, S. Mhr.).

ಆವೆ āve. 2. = ಆಮೆ, etc. a turtle, a tortoise (ಕೂರ್ಮ, etc. Nr.; ಕಚ್ಛಪ, ಕಮಠ G.; My.; Si. 88. 485). [ನಾನಾವೆ ಪನ್ನಿಯೊನ್ದೆನಿತಾನುಂ ತೆಜನಾಗಿ ಡೊಮ್ಬ ವಿದ್ದೆಯನಾಡಲ್ ನೀನಱಿವೆ Pb. 6, 57]. ಹೆಣ್ಣಾವೆ (ಕೂರ್ಮಿ, etc. Nr., Si. 90; ಡುಲಿ Mr. 411). — ಆವೆಕಲ್ಲು. a medicinally used stone said to be found in the head of a tortoise (My.). — ಆವೆಚಿಪ್ಪು. a tortoise shell (C.). — ಆವೆಪೋಡು. -ಓಡು. = ಆವೆಚಿಪ್ಪು. (My.).

ಆವೆ āve. 3. = ಆವಂ. who? which? (Te. ಏವಿ, which; Tu. ಆಯೆ, he). ಆವೆಯಾಡೊಡಮ್ ಎನ್ದು ಆರಾಡೊಡನ್ ಎನ್ಬ ಅರ್ಥಂ (Śmd. II).

ಆವೆ āve. a flea (ಚಿಕ್ಕಾಡು Mr. 177, one MS. perhaps ಉಾವೆ).

ಆವೇಗ ā-vēga. hurry, haste produced by excitement; flurry, agitation. 2, a kind of sañcāribhāva (Kāvy. IV, 2, 16).

ಆವೇಗಿ ā-vēgi. *the plant Argyreia argentea or Argyreia speciosa* (ಮುಕ್ಷಗನ್ಧ, etc., ಅನನ್ತನ ಗೊಣ್ಣೆಸೊಪ್ಪು, ಬೋಡತರ Si. 156).

ಆವೇಜಿ āvēji. coriander seed (S. Mhr.).

ಆವೇಶ ā-vēśa. entering; taking possession of. 2, demoniacal frenzy, possession; great agitation, excitement (ಸಮ್ಭ್ರಮ Hlā.; ಪಿಶಾಚಿಯ ಬಾಧೆ G.; My.). 3, *pride, arrogance.* see Prvs. s. ಪ್ರವೇಶ; (B. 5, 42. 71).

ಆವೇಶನ ā-vēśana. entering, etc. (= ಆವೇಶ No. 1 & 2). 2, *a workshop* (ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಗೃಹ Mr. 195; ಸಾಜರ ಮನೆ Si. 108).

ಆವೇಶಿಕ ā-vēśika. entering. 2, *a visitor, a guest.*

ಆವೇಶಿಕಿ ā-vēśiki. *a female guest.*

ಆವೇಷ ā-vēṣa. pervading; penetrating; visiting (Kāvy. IV, 2, 37).

ಆವೇಷ್ಟಕ ā-vēṣṭaka. surrounding. 2, *a wall, fence, enclosure* (ವೃತಿ, ಬೇಲಿ Hlā.).

ಆವೇಷ್ಟನ ā-vēṣṭana. surrounding, wrapping round; a wrapper a bandage; an enclosure. (My.).

ಆವೇಷ್ಟಿಸು āvēṣṭisu. to surround (J. 34, 19; My.).

ಆಶ āśa. 1. Tbh. of ಆಶೆ. (My.).

ಆಶ āśa. 2. eating. see ಆಶ್ರಯಾಶ, ಪವನಾಶನಾಶ. 2, reaching to; obtaining. see ಅಭ್ಯಾಶ.

ಆಶಂಸನ ā-śaṁsana. wishing. 2, declaring, asserting. see ವೀರಾಶಂಸನ.

ಆಶಂಸಾರ್ಥ āśaṁsā-artha. declared, asserted or ordered meaning. 2, the optative (My.).

ಆಶಂಸಿತೃ ā-śaṁsitṛi. *one who wishes; one who utters blessings.*

ಆಶಂಸು ā-śaṁsu. wishing; *one who wishes.*

ಆಶಂಸೆ ā-śaṁse. -ಸಾ. *wish, desire, hope.* 2, speech, declaration. see ಹಿತಾಶಂಸೆ.

ಆಶಂಕೆ ā-śaṅke. *apprehension, fear.* 2, doubt. 3, distrust. — ಆಶಂಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to fear, etc. (Śmd. 292).

ಆಶಯ ā-śaya. a resting place; *an abode, an asylum.* 2, a receptacle (ಆಧಾರ, ಆಶ್ರಯ Nn. 94). 3, *meaning, intention* (ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಭಾವ 94; Rsv. 4, 99; B. 4, 184). 4, wish or will (My.; ಬಯಕೆ G.). 5, water (ಶಮ್ಬರ, ಉದಕ Nr. 94). 6, any vessel or viscus of the body. 7, property. 8, a miser. 9, the jack tree, Artocarpus integrifolia.

ಆಶರ āśara. = ಆಶಿರ. *an evil spirit, a rākṣasa.* 2, fire.

ಆಶಾಗಜ āśā-gaja. an elephant of a quarter or point of the compass (Mr. 420). 2, the number 8 (Ch.).

ಆಶಾತ್ವ āśātva. the state of hoping or expecting (to get the object hoped for) (Cpr. 8, 2).

ಆಶಾಪಾಶ āśā-pāśa. the snare of lust (Bp. 22, 51; 53, 3; 61, 79. 90; My.).

ಆಶಾಪಿಶಾಚಿ āśā-piśāci. the demon of lust (Bp. 40, 52; My.).

ಆಶಾಬನ್ಧ āśā-bandha. = ಆಶಾಪಾಶ. (Bp. 49, 33; My.).

ಆಶಾಭಂಗ āśā-bhaṅga. disappointment (B. 5, 68; My.).

ಆಶಾಮ್ಬರ āśā-ambara. = ದಿಗಮ್ಬರ. Śiva (My.).

ಆಶಾಯುತ āśā-yuta. desirous; greedy (ತೃಷಿತ, ಅಭಿಲಾಷ, etc., ಅರ್ತ Mr. 232).

ಆಶಾವಾರಣ āśā-vāraṇa. = ಆಶಾಗಜ. (Bp. 55, 22).

ಆಶಾಷ್ಟಕ āśā-aṣṭaka. the eight points of the compass (My.).

ಆಶಾಸನ ā-śāsana. = ಆಶಿಸ್ 2. see ಮಂಗಳಾಶಾಸನ.

ಆಶಿ āśi. 1. ಆಶೀ. *a serpent's fang.*

ಆಶಿ āśi. 2. Tbh. of ಆಶಿಸ್ 2. a kind of alaṅkāra (Kāvy. III, 3, B, 166 seq.).

ಆಶಿ āśi. 3. eating. see ಬಹ್ವಾಶಿ.

ಆಶಿತ āśita. eaten.

ಆಶಿತಂಗವೀನ āśita-ṅ-gavīna. *formerly grazed by cattle.*

ಆಶಿರ āśira. = ಆಶರ. (Sk.; G.).

ಆಶಿರ್ವಾದ āśis-vāda. = ಆಶೀರ್ವಾದ. (Sk.).

ಆಶಿಸ್ āśis. 1. *a serpent's fang.* Nom. ಆಶೀಸ್.

ಆಶಿಸ್ ā-śis. 2. wish. 2, *benediction, blessing* (ಹರಕೆ G.). Nom. ಆಶೀಸ್. [in compounds in certain contexts, it takes the form ಆಶೀರ್].

ಆಶಿಸು āśisu. to desire, to wish or hope for (Bp. 42, 6; My.). 2, to bless (My.).

*ಆಶೀರಲಂಕಾರ āśīs-alaṅkāra. a kind of figure of speech Kr. 3, 4. 206.

ಆಶೀರ್ವಚ āśīs-vaca. benediction (ಸ್ವಸ್ತಿ, ಆಶೀರ್ವಾದ, ಹರಸುವದು Nn. 138; ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532).

ಆಶೀರ್ವಚನ āśīs-vacana. benediction (Bp. 25, 39; My.).

ಆಶೀರ್ವದಿಸು āśīs-vadisu. to pronounce a wish of happiness to, to bless (My.; ಹುರುಳಿಸು G.; ಹರಸು Cb.).

ಆಶೀರ್ವಾದ āśīs-vāda. benediction (Sk., My.; ಆಶಿಸ್, ಹರಕೆ, ಪರಕೆ G.; ಹರಸುವದು Nn. 138). — ಆಶೀರ್ವಾದ ಕೊಡು. to give a benediction, to bless (Bp. 46, 6; My.). — ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡು. = ಆಶೀರ್ವದಿಸು. (B. 4, 126; My.).

ಆಶೀರ್ವಾದಪರ āśīrvāda-para. having benediction as the highest object, being intent upon benediction (Śmd. 129).

ಆಶೀರ್ವಿಷ āśīs-viṣa. having venom in its fang: *a snake.*

ಆಶೀವಿಷ āśī-viṣa. = ಆಶೀರ್ವಿಷ. *a snake.*

ಆಶು āśu. *quick, fast;* haste (J. 10, 46). 2, *a kind of rice ripening in the rainy season.*

ಆಶುಗ āśu-ga. going quickly. 2, *the wind.* 3, *an arrow.* 4, the sun.

ಆಶುಗತಿ āśu-gati. = ಆಶುಗ No. 4.

ಆಶುಗತಿಮಿತ್ರ āśugati-mitra. a lotus (Bp. 5, 1).

ಆಶುಗಾಮಿ āśu-gāmi. = ಆಶುಗ No. 4. (R.).

ಆಶುಪತ್ರಿ āśu-patri. the tree Boswellia serrata. (R.).

ಆಶುವ್ರೀಹಿ āśu-vrīhi. = ಆಶು No. 2. (G.).

ಆಶುಶುಕ್ಷಣಿ ā-śuśukṣaṇi. shining forth. 2, *fire.* 3, wind.

ಆಶೆ ā-śe. ಆಶಾ. = ಆಶ 1, ಆಸೆ. wish, *desire;* lust; expectation, *hope.* 2, *a region, a quarter of the compass.* ಆಶೆಗೆ ಅನ್ತ್ಯವಿಲ್ಲ, ಪಾಶಕ್ಕೆ ಕಡೆಯಿಲ್ಲ. — ಆಶೆಗೆ ನಾಶವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಧನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಶೆಯುಳ್ಳವಳು (Si. 184). ಎರಡನೆಯವರ ಹಣದ ಮೇಲಿನ ಆಶೆ (ಅಭಿಧ್ಯೆ G.). — ಆಶೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to become desirous, etc. (My.). — ಆಶೆದಣಿ. -ತಣಿ. desire to be satiated, wish to be gratified (My.). — ಆಶೆತೋರಿಸು. -ತೋರಿಸು. to hold out hopes, to raise another's expectations (C.). — ಆಶೆ ಪಡುವಿಕೆ. desiring, etc. (ದೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, etc. Si. 70). — ಆಶೆ ಮಾಡು. = ಆಸೆ ಮಾಡು. to desire, etc. (My.). see Prv. s. ನಿರಾಶೆ.

ಆಶೌಚ āśauca. (fr. ಅಶುಚಿ). impurity (contracted in consequence of a death, etc., My.).

ಆಶ್ಚರ್ಯ ā-ś-carya = ಅಚ್ಚರಿ 1, etc. *curious, marvellous, astonishing.* 2, *a wonder, a marvel.* 3, wonder, surprise, astonishment (ಬೆಕ್ಕಸ Ct. II, 100; Śm. 66; ಎಕ್ಕಟಿ Ct. II, 101; ಕುತೂಹಲ Nn. 93). — ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to begin to feel surprise (My.; B. 3, 73). — ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡು. to be surprised, to wonder (My.; B. 4, 171).

ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ āścarya-kara. surprising, astonishing (My.; B. 4, 111. 171).

ಆಶ್ಮ āśma. (fr. ಅಶ್ಮ). stony, made of stone. (My.).

ಆಶ್ಮನ āśmana. = ಆಶ್ಮ. (My.).

ಆಶ್ರಮ ā-śrama. *a hermitage.* 2, *a religious order*, of which there are four kinds, that of the brahmacāri, that of the gṛihastha, that of the vānaprastha, and that of the yati, bhikṣu or sanyāsi. see ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮ.

ಆಶ್ರಯ ā-śraya. = ಆಸರ, ಆಸರೆ. that to which anything is annexed, or with which anything is closely connected, or on which anything depends or rests: *a seat, an abode.* 2, *a support, shelter, refuge* (ಗವಿ, ಗರುಡಿ, ಗೊತ್ತು, ನೆಲೆ, ಪೊಟಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಆಗರ, etc. Śm. 58; Kk. 64). 3, *protection, help.* 4, *the person or thing in which any quality or article inherent.* 5, at the end of compounds: depending or resting on, endowed with (Kāvy. IV, 2, 42; V, 2). see ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ. — ಆಶ್ರಯ ಕೊಡು. to afford help or support, etc. (My.; B. 5, 10. 304). — ಆಶ್ರಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to have recourse to shelter, etc. (My.).

ಆಶ್ರಯಾಶ āśraya-āśa. eating what comes near. 2, *fire.*

ಆಶ್ರಯಿ ā-śrayi. that has sought the protection of (My.).

ಆಶ್ರಯಿಸು ā-śrayisu. = ಆಶ್ರಯ್ಸು. to join, to possess (Śmd. 263); to obtain, to keep in mind, to desire (ಬಯಸು 299 Cm.); to adopt, to use, to countenance, to follow (B. 3, 97); to approach for protection, etc. (My.); to cause to go to, to put (see ಆಶ್ರಯ್ಸು).

ಆಶ್ರಯಿಸುವಿಕೆ āśrayisuvike. approaching for protection (ಶ್ರಾಯ, ಶ್ರಯಣ Si. 390).

ಆಶ್ರಯ್ಸು āśraysu. = ಆಶ್ರಯಿಸು. to join, etc.; to cause to go to, to put (Bp. 44, 22).

ಆಶ್ರವ ā-śrava. stream, flow, river. 2, distress, fatigue. 3, fault, transgression. 4, one of the sātvikabhāvas (Kāvy. IV, 2, 17). 5, *compliant, obedient.* 6, *a promise.*

ಆಶ್ರಿತ ā-śrita. dwelling in; resorting to; having sought the protection of (My.); protected (My.); practising; using; being cognate (Śmd. 26); being connected with (276); being dependant on; a dependant (B. 2, 20; 4, 117). see Bp. 36, 38; 55, 17.

ಆಶ್ರಿತವತ್ಸಲ āśrita-vatsala. affectionate towards dependants (Mr. H. Haigh; ಕಪ್ಪಪಡುವವರಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೀತಿಯು Rāmaswāmi Śāstry).

ಆಶ್ರುತ ā-śruta. heard; *promised, agreed.*

ಆಶ್ಲೇಷ ā-ślēṣa. embracing; *an embrace.* 2, intimate connexion. 3, N. of the 9th lunar mansion (My.; Te.).

ಆಶ್ವ āśva. (fr. ಅಶ್ವ). relating to a horse. 2, *a number of horses.*

ಆಶ್ವತ್ಥ āśvattha. (fr. ಅಶ್ವತ್ಥ). relating to the Ficus religiosa. 2, *the fruit of that tree.*

ಆಶ್ವಮೇಧಿಕ āśvamēdhika. (fr. ಅಶ್ವಮೇಧ). (a story) belonging to the horse-sacrifice (J. 2, 2).

ಆಶ್ವಯುಜ āśvayuja. (fr. ಅಶ್ವಯುಜ್). = ಆಶ್ವೀಜ. *the month āśvina* (of the rainy season).

ಆಶ್ವಲಾಯನ āśvalāyana. N. of a ṛiṣi and writer on ritual. (My.).

ಆಶ್ವಾಸ ā-śvāsa. breathing, taking breath. 2, encouraging, consolation. 3, a chapter or division of a book (Ch. v. 24; Bp. 61, 91).

ಆಶ್ವಾಸನ ā-śvāsana. consolation (B. 5, 10).

ಆಶ್ವಾಸಿಸು ā-śvāsisu. to breathe; to encourage, to comfort, to console (Rśv. 5, 44; My.).

ಆಶ್ವಿನ āśvina. *N. of a month* (September-October) *during which the moon is in aśvini.* 2, a day's journey for a horse or rider.

ಆಶ್ವಿನೇಯ āśvinēya. *a surname of the two aśvins.* 2, N. of Nakula and Sahadēva.

ಆಶ್ವೀಜ āśvīja. Tbh. of ಆಶ್ವಯುಜ. (My.). ಆಶ್ವೀಜದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನು ಕರಗುವ ಬಿಸಿಲು, ಮಣ್ಣು ಕರಗುವ ಮಳೆ (Prv.).

ಆಶ್ವೀನ āśvīna. *a day's journey for a horse.*

ಆಷಾಢ āṣāḍha. = ಆಸಡ, ಆಸಡಿ, (ಅಸಡಿ). *the month āṣāḍha* (June-July). 2, *a staff of palāśa wood carried by an ascetic on the day of full moon of the month āṣāḍha* (ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಕೊಡುವ ಮುತ್ತುಲಗಿಡದ ಕೋಲು G.). 3, the Malaya mountain.

ಆಷಾಢಭೂತಿ āṣāḍha-bhūti. N. of a man (Sk.). 2, one who betrays confidence, a cheat, a scamp (My.; Te.; Mhr. ಆಷಾಡಭೂತೀ).

ಆಷಾಢಮಾಸ āṣāḍha-māsa. = ಆಷಾಢ No. 1. (ಶುಚಿ Nn. 18; ಆಸಡ Ct. II, 21).

ಆಷಾಢಿ āṣāḍhi. = ಆಸಡಿ No. 2 q. v., ಆಸಾಡಿ. the plant Asparagus racemosus Willd. (St. & Pl.; My.; not Sk.). 2, the day of full moon in the month āṣāḍha (Sk.).

ಆಸ್ ās. *an interjection implying anger, pain, recollection, etc.; ah! oh! etc. cf.* ಆಃ.

ಆಸ āsa. 1. throwing, casting. see ವಿಪರ್ಯಾಸ, ವ್ಯಾಸ, ಅತ್ಯಾಸ. 2, a bow.

ಆಸ āsa. 2. = ಆಸನ 2. see ಉತ್ತರಾಸ, ಸಿಂಹಾಸ.

ಆಸಕ್ತ ā-sakta. *attached strongly to or intent on, devotedly attached to.* 2, zealously following or pursuing. 3, eternal. see Bp. 43, 82; 53, 1; Grj. 5, 9 va.

ಆಸಕ್ತತೆ ā-saktate. = ಆಸಕ್ತಿ. (My.). see ಅಸನಾಸಕ್ತತೆ.

ಆಸಕ್ತಿ ā-sakti. attachment or devotedness to; intentness upon; diligence, zeal. see B. 4, 5: Bp. 39, 3; J. 11, 13.

ಆಸಂಗ ā-saṅga. fastening to, fixing; association; attachment; contact. see ಉತ್ತರಾಸಂಗ.

ಆಸಡ āsaḍa. Tbh. of ಆಷಾಢ (Ct. II, 21; Śm. 20).

ಆಸಡಿ āsaḍi. Tbh. of ಆಷಾಢ (Śmd. 364, o. r. ಅಸಡಿ). 2, = ಆಷಾಢಿ No. 1, q. v. (ಶತಮೂಲಿಕೆ, ಅಭೀರು Hlā.; ಶತಮೂಲಿ, ಬಹುಸುತೆ, ಅಭೀರು, etc. Nr.; ಶತಮೂಲಿ, etc., ಪಿಲ್ಲಿಪಿಚ್ಚರ; ಆಷಾಢೀ ಬೇರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ಮಜ್ಜಿಗೇ ಗೆಡ್ಡೆ, ಅಜ್ಜೀ ಗಡ್ಡೆ Si. 146; ಶತಮೂಲಿ, ಸೇರು Mr. 133, one MS. ಸೀರು).

ಆಸತ್ತು āsattu. P. p. of ಆಸಲ್ 1.

ಆಸನ āsana. 1. throwing. see ಅಪಾಸನ.

ಆಸನ āsana. 2. sitting. 2, *sitting in peculiar postures, according to the custom of devotees* (ಪದ್ಮ, ಕುಳ್ಳಿರುವುದು Nn. 54), *e. g.* ಪದ್ಮಾಸನ, ಭದ್ರಾಸನ, ವಜ್ರಾಸನ, ವೀರಾಸನ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ. 3, *halting, stopping.* 4, a seat in general: a stool, chair, etc. (Grj. 3, 112. 113; 4, 47). 5, *the withers of an elephant*, the part where the driver sits. see Nr. s. ವಿಜಿಗೀಷು.

ಆಸನಾಂಕುರ āsana-aṅkura. the piles (ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ Mr. 386).

ಆಸನೆ āsane. *stay; abiding.*

ಆಸನ್ದ āsanda. Viṣṇu. (R.).

ಆಸನ್ದಿ āsandi. *a couch, the seat of which is made of basket-work* (ವೇತ್ರಾಸನ, ಚಕ್ಕಳ Mr. 208).

ಆಸನ್ನ ā-sanna. sat down, sat near; closely united; *near, proximate;* attacked; commenced, undertaken. ಆಸನ್ನೆ, fem. (Bp. 4, 42).

ಆಸನ್ನಗಮನ āsanna-gamana. going near. see ಪೋಪು.

ಆಸನ್ನಪೀಡನ āsanna-pīḍana. molesting in an attacking manner (?). see ಅಣ್ಡಲೆ.

ಆಸಪಾಕ āsapāka. = ಆಸ್ಯಪಾಕ. sores about the tongue and mouth, occasioned by the heat of the body, aphthous disease (My.).

ಆಸಪ್ರಾಸ āsaprāsa. gasping, panting (Te.; R.).

ಆಸಮಾನಿ āsamāni. sky blue (My.; H.; Br. ಆಸ್ಮಾನಿ).

ಆಸರ āsara. Tbh. of ಆಶ್ರಯ. (My.; B. 4, 119; 5, 821).

ಆಸರೆ āsare. = ಆಸರ. (My.). see ಬೆನ್ನಾಸರೆ. — ಆಸರೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಆಶ್ರಯಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಆಸಱ್ āsaṟ. 1. -ಱು. to be weary or fatigued (ಅಲಸ್ಯ Śmd. Dh.; T. ಅಜರು; T. ಪಾಜಙ್ಗ್ಯ, affliction; P. p. ಆಸತ್ತು (Śmd. 284). [ಆಸತ್ತು ತಿರಿದರಣ್ಯಾವಾಸದ ಪರಿಭವದ ಕುದಿಪಮುಂ ನೀಗಿ Pb. 12, 152; ಅಕಟಕಟಾ! ಸಂಸಾರಕ್ಕಾಸತ್ತೆ. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವಾ Bv. 10, 19; ಆಸಱುವನಲ್ಲ ಬೇಸಱುವನಲ್ಲ ಜಗದ ಕಳಕಳಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಹರಿದಾಡುವನಲ್ಲ Cv. 1362]. see Bp. 18, 59; 20, 22; 48, 13. — ಆಸಱ್ ಬೇಸಱ್ dupl. (Bp. 38, 31).

ಆಸಱ್ āsaṟ. 2. = ಆಸಱ, ಆಸಱು. weariness, fatigue, languor, thirst [Tu. ಅಸರ್]. ಶೀತೋಷ್ಣದ ಆಸಱಿಲ್ಲದ ಸುಸ್ಥಲಂಗಳ್ (J. 19, 43). ಆಸಱಂ (3, 4; 5, 51; 15, 47). ಆಸಱಂ (15, 3). ಆಸಱಿೞ್ (18, 22; 28, 10). ಆಸಗರ್ಗಳಂ (15, 20). — ಆಸಗರ್ಳೆ. -ಕಳೆ. to remove fatigue, to rest (J. 3, 8).

ಆಸಱ āsaṟa. = ಆಸಱ್ 2. (My.).

ಆಸಱಿಕೆ āsaṟike. = ಆಸಱ. (My.).

ಆಸಱು āsaṟu. = ಆಸಱ್ 2. (My.).

ಆಸವ ā-sava. distilling; decoction. 2, *spirituous liquor* (ಸುರೆ Nn. 13; ಮೈರೇಯ, ಕಲ್ಯ, etc., ಕಳ್ Mr. 221). 3, *rum.*

ಆಸವಾಸಕ್ತತೆ āsava-āsaktate. the state of being addicted to drinking spirituous liquor; a drinking club (ಗೋಷ್ಠಿ, ಮದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ Nn. 20, o. r. ಆಸವಾಸಕ್ತಿ).

ಆಸವಾಸಕ್ತಿ āsava-āsakti = ಆಸವಾಸಕ್ತತೆ, q. v.

ಆಸಾಡಿ āsāḍi. = ಆಷಾಢಿ No. 1 (My.).

ಆಸಾದ ā-sāda. putting down, placing. see ಪ್ರಾಸಾದ.

ಆಸಾದನ ā-sādana. putting or laying down; attacking, making war upon; going to or towards; meeting with; obtaining, attaining; accomplishing.

ಆಸಾದಿತ ā-sādita. sat near; gone to; *obtained.*

ಆಸಾದ್ಯ ā-sādya. obtainable. see ಸಮಾಸಾದ್ಯ.

ಆಸಾಮಿ āsāmi. a person or individual (My.; Br., H.; see ಪೌತಿ ಯಾಸಾಮಿಬಾಕಿ).

ಆಸಾರ ā-sāra. *surrounding an enemy;* incursion. 2, *a heavy fall of rain, a hard shower* (ಕಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿವ ಮೞೆ Mr. 44; Grj. 9, 56). 3, the army of an ally or of a king, whose dominions are separated by other intervening states. 4, provision, food.

ಆಸಾರಕ ā-sāraka. = ಆಸಾರ No. 2. (My.; Rām. 3, 6, 9).

ಆಸಾರಮಹಾಲು āsāra-mahālu. a kind of hall (B. 4, 146).

ಆಸೀನ āsīna. (Śmd. 297). *sitting, seated* (ಉಪವಿಷ್ಟ, ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ Mr. 246).

ಆಸು āsu. 1. to loosen from an elevated place (ಊರ್ಧ್ವ ವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.).

ಆಸು āsu. 2. = ಅಚ, ಅರ್ಸ. the sāl tree, Shorea robusta Roxb. (ವೃಕ್ಷಭೇದ Śmd. Dh.; ಶಾಲ, ಸರ್ಜ Mr. 114; Te. ಏಪ, T. ಆಚ್ಚಾ). ಆಸಿನ ಮರ (ಶಾಲ Nn. 110).

ಆಸು āsu. 3. = ಅಷ್ಟು. that measure, that much, so much (C.; Te. ಏಸಿ; see ಆನಿತು). ಸಮನೆ ಆಸು ಆದವು, ದೇವ! (Anubhavaśikhāmaṇi 10, 18). 2, at the end of an infinitive it may be translated by "*possibility*", *e. g.* ಆ ಮೂವರ ಗೋಳಾಟ ಹೇಳಲಾಸಲ್ಲ (B. 4. 182; My.).

ಆಸು āsu. 4. = ಹಾಸು 1. to spread (My.).

ಆಸು āsu. 5. = ಹಾಸು 2. the warp of a weaver (My.; Te., Tu.).

***ಆಸುಕರ āsukara.** actively; greatly. ಅ ಸೋಮವಂಶರ್ ಪಲರಾಸುಕರಂ ಬೆರಸು ನೆಗೞ್ದ ಜಸದಿಂ ಜಗಮಂ ಬಾಸಣಿಸಿ Pb. 1, 62; 11, 57.

ಆಸುತಿ ā-suti. -ತೀ. distilling, pressing out sōma juice.

ಆಸುತೀವಲ āsutī-vala. *one who causes a sacrifice to be performed on the day of the new or full moon,* etc. 2, a distiller.

ಆಸುರ āsura. increase, abundance; excess; superiority; haughtiness; vehemence; strength, power; annoyance, trouble (ಅತಿಶಯ Bhn. 9; Te. ಏಚು, to increase, = ಅತಿಶಯಿಂಚು). [ವೇಷ ಅವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತನ್ದು ಆಸುರದಲ್ಲಿ ಬಗಳುವ ಕುನ್ನಿ, ಕೇಳಾ! Bv. 432]. ಆಸುರದ ಕಬ್ಬೊಗೆ (Bh. 1, 20, 60). ಕೋಪಮುಂ ಜವಮುಮ್ ಏೞ್ಗಮುಮ್ ಆಸುರಮ್ ಅಪ್ಪಿನಂ (Abh. P. 13, 75). ಆಸುರದ ಕಟ್ಟಾಳು (Bp. 9, 38). ಆಸುರದ ಕೋಳಾಹಳಧ್ವಾನಂಗಳ್ (37, 21). ಆಸುರದ ವೀರಪರಾಕ್ರಮಂ (37, 59). ಆಸುರದ ಎಡೆ (18, 7). ಆಸುರದ ಸನ್ನಾಹ (Rām. 3, 6 sum.). see ಅಟ್ಟಾಸುರ, ಅತ್ಯಾಸುರ, ಕಟ್ಟಾಸುರ; Grj. 6, 54 va.; Bp. 16, 23; 28, 30; 52, 16; 57, 24; 58, 27.

ಆಸುರ āsura. fr. ಅಸುರ. relating to evil spirits or to the Asuras; demoniacal. 2, an asura (My.; ದೈತ್ಯ G.). 3, a form of marriage (My.).

ಆಸುರಿ āsuri. *black mustard, Sinapis ramosa* Roxb. 2, N. of a twining shrub (ಈಶ್ವರಿವಳ್ಳಿ Mr. 150, o. r. ಈಶ್ವರ–).

ಆಸೆ āse. Tbh. of ಆಶೆ. (ಪಾಲಿ, ದಿಕ್ಕು Nn. 31, 114). ಆಸೆಯಿಂ ಬೇಟ್ಟಂ (ಮಾರ್ಗಣ, etc. Mr. 518). see s. ಪುಸಿ 2. [—ಆಸೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. to have faith, to be hopeful. ನುಡಿಗಳೊಳಾಸೆಯುಣ್ಟೆನಲೊಡಂ ತಳೆದ ಸ್ತ್ರಿರೆ ನಿಲ್ವುದೆನ್ದು ಮಾವೆಡೆಯೊಳಮಾಸೆಗಾಣೆನೆನೆ ತೊಟ್ಟನೆ ಪೋಪುವು ನಲ್ಲರೀ ವರ್ಗರೀರೊಡಲೊಳಗಿರ್ಪ ಜೀವಂ Pb. 4, 104]. —ಆಸೆಗೆಯ್. to afford the shelter of, to shelter, to protect (J. 19, 34). 2, to desire. [ಕವಿತೆಯೊಳಾಸೆಗೆಯ್ವ ಫಲಮಾವುದೊ Ap. 1, 36].—ಆಸೆದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. to give up or abandon desire (My.) ತನ್ನ ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆ ದೊಱೆದು, ಎರಡನೆಯವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು (Bp. 5, 165). — ಆಸೆಗೊಳ್ಳಿಸು. to allure; to hold out hopes (C.). —ಆಸೆಬಡಕ. -ಪಡಕ. = ಆಸೆಗಾಱ. (C.). — ಆಸೆಬಡಕತನ. -ಪಡಕತನ. cupidity, avarice (My.). — ಆಸೆಬಡಿಕಿ. -ಪಡಿಕಿ. = ಆಸೆಗಾರ್ತಿ. (C.). — ಆಸೆಬಾಕ. = ಆಸೆಬಡಕ. (My.). — ಆಸೆಬುರಕ. -ಪುರಕ. = ಆಸೆಬಡಕ. (C.). — ಆಸೆ ಮಾಡು. to feel a wish for, to desire. ತವನಿಧಿಗೆ ಆಸೆ ಮಾಡೆನು (Bp. 9, 33). ಪ್ರಾಣದ ಆಸೆಯನ್ ಏಕೆ ಮಾಡಿದನು? (25, 26). ಹಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಆನ್ ಆಸೆಯಂ ಮಾಡೆ (47, 43). see also 29, 18; 45, 5 — ಆಸೆಮಾರಿ. a person of inordinate desire (My.). — ಆಸೆವಡು. -ಪಡು.

to wish, to desire (ಈಪ್ಸೆ Śmd. Dh.) [ತನ್ನ ಸುಯ್ಯಕಪ್ಪನಲ್ಲದೆ ಪೆಱರ ಕಪ್ಪನಾಸೆವಡದನ್ತಾದುದು Pb. 2, 39 va.; Ap. 1, 81 va. — ಆಸೆವಾತು. -ಮಾತು. words of hope. ಆಗಳನ್ತಃಪುರವೃದ್ಧರವರನರಸರಿೀಗಳೆ ಬನ್ದಪ್ಪರಂಜದಿರಿಮೆನ್ದಾಸೆವಾತುಗಳೊಳಾಱುಸಿ ನುಡಿದೊಡಗೊಣ್ಡು ಮನ್ದಿರಕ್ಕೆ ಮಗುಟ್ದರ್ Ap. 9, 76 va.].

*ಆಸೆಕಾಱ āse-kāṟa. = ಆಸೆಗಾಱ. ಆವೆನಗಾಗಿಪೆನೆನ್ದು ಬನ್ದ ಚೆನ್ನಿಗರುಮ ನಾಸೆಕಾಱರುಮನೊಲ್ಲದೆ Pb. 1, 106.

ಆಸೆಗಾಱ āse-gāṟa. an inordinately desirous, covetous or avaricious man (C.).

ಆಸೆಗಾರ್ತಿ āse-gārti. a covetous woman (C.).

ಆಸೇಚನ ā-sēcana. pouring into or on; sprinkling. (My.).

ಆಸೇವನ ā-sēvana. -ನೆ. attending to; assiduous practice or performance of any action; commerce, intercourse. see Bp. 7, 7. 8; 12, 28.

ಆಸೇವೆ ā-sēve. = ಆಸೇವನ. (Bp. 24, 28).

ಆಸ್ಕನ್ದನ ā-skandana. attack; *battle, war.*

ಆಸ್ಕನ್ದಿ ā-skandi. attacking, assailing. see ಪರಾಸ್ಕನ್ದಿ.

ಆಸ್ಕನ್ದಿತ ā-skandita. *the walk of a horse.* (ಎಳೆನಡಿಕೆ, ಸಮುಗತಿ Si. 274).

ಆಸ್ತರ ā-stara. = ಆಸ್ತರಣ. (My.).

ಆಸ್ತರಣ ā-staraṇa. = ಅತ್ತರಣ. spreading; decking. 2, *a carpet, a rug, bed clothes,* etc. 3, a layer. 4, *a coloured cloth or blanket thrown over the back of an elephant, or over a carriage,* etc.

ಆಸ್ತರಣಕ್ರಿಯೆ āstaraṇa-kriye. the act of spreading. see ಪಾಸು.

ಆಸ್ತಿ āsti. = ಅಸ್ತಿ. property, wealth (C.; Te., Tu., M., T.). ಹಣದ ಆಸ್ತಿ (ದ್ರವ್ಯ, ವಿತ್ತ, etc. Si. 330). — ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ. reit. (C.; Te.).

ಆಸ್ತಿಕ āstika. (fr. ಅಸ್ತಿ). a believer in sacred tradition; one who believes in God and another world, a theist (My.); pious, faithful. 2, N. of a muni. ಆಸ್ತಿಕನ ದಾನ, ನಾಸ್ತಿಕನ ಭಿಕ್ಷೆ (Prv.). 3, a man of property (My.).

ಆಸ್ತಿಕ್ಯ āstikya. theism; piety (My.). ಆಸ್ತಿಕ್ಯದಿನ್ದ ಆದ ವಿರಕ್ತಿ (ಜ್ಞಾನ Si. 49). 2, a theist (My.).

ಆಸ್ತಿಗಾಱ āsti-gāṟa. a man of property (C.).

ಆಸ್ತಿಮಿತ ā-stimita. wet. 2, steady, fine. 3, tender, soft. 4, gratified, pleased. (Bp. 35, 34).

ಆಸ್ತಿವನ್ತ āsti-vanta. = ಆಸ್ತಿಗಾಱ. (My.).

ಆಸ್ತೆ āste. slowly, at slow pace (My.; H.).

ಆಸ್ಥಾನ ā-sthāna. place, site. 2, *an assembly.* 3, *a royal hall of audience* (ನೃಪರ ಬೀಡ ಸಭೆ Mr. 462).

ಆಸ್ಥಾನಿ ā-sthāni. *an assembly.*

ಆಸ್ಥಾನಿಕ ā-sthānika. relating to a royal hall of audience (My.); a courtier (My.).

ಆಸ್ಥಿತ ā-sthita. stayed, dwelt; abiding. 2, having recourse to. 3, applied to. 4, engaged in; practising. 5, spread. 6, *obtained* (ಆಕ್ರಾನ್ತ, ಕೆಯ್ಕೊಳುಹಂ Mr. 459).

ಆಸ್ಥೆ ā-sthe. *an assembly.* 2, regard, care. 3, *effort* (ಪ್ರಯತ್ನ G.). 4, *state, condition.*

ಆಸ್ಥೌಲ್ಯ ā-sthaulya. some amount of stoutness, etc. see ಸೆಡೆ 1.

ಆಸ್ಪತ್ರಿ āspatri. the English "hospital" (C.; Te. ಆಶಿಪತ್ರಿ, ಹಾಸ್ಪತ್ರಿ).

ಆಸ್ಪದ ā-s-pada. place, site (ಸ್ಥಾನ Nn. 78). 2, *position, rank, dignity.* 3, *business, affair.* 4, basis, ground, occasion (My.). 5, ಪಾಲಿ (Nn. 31). fem. at the end of a compound ಆಸ್ಪದೆ (Śmd. 188). see Prv. 1. ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ.

ಆಸ್ಫಾಲ ā-sphāla. = ಆಸ್ಫಾಲನ. (My.).

ಆಸ್ಫಾಲನ ā-sphālana. flapping, striking against; clapping; striking; rubbing. see ಅಪ್ಪಳಿಸು. — ಆಸ್ಫಾಲನಂಗೆಯ್. - ಒ-. to flap, to clap, etc. (Grj. 6, 67 va.).

ಆಸ್ಫುರಣ ā-sphuraṇa. springing up, breaking forth; becoming manifest; shining. see Bp. 33, 21; 43, 67.

ಆಸ್ಫುರಿತ ā-sphurita. trembling; sprung up; glittering, shining (A.).

ಆಸ್ಫೋಟ ā-sphōṭa. = ಆಸ್ಫೋಟನ. 2, = ಆಸ್ಫೋತ No. 1 (ಎಕ್ಕೀ ಗಿಡ G.).

ಆಸ್ಫೋಟಕ ā-sphōṭaka. one who claps or strikes the hands together (My.). 2, the plant Coreya arborea.

ಆಸ್ಫೋಟನ ā-sphōṭana. moving to and fro, flapping, trembling; shaking; slapping or clapping the arms as done by combatants, wrestlers, etc., or the noise made by it; clapping, striking the hands together; knocking, as at a door. 2, blowing, expanding; breaking. see ಒಡೆಯು, ಕೆರಳ್ಚು.

ಆಸ್ಫೋಟನಿ ā-sphōṭani. *a gimlet or auger.*

ಆಸ್ಫೋಟೆ āsphōṭe. = ಆಸ್ಫೋತೆ. ಅಡವೀ ಮಲ್ಲಿಗೆ (G.). 2, = ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತಿ (G.).

ಆಸ್ಫೋತ ā-sphōta. *swallow wort, Calotropis gigantea.* 2, = ಮದ್ದುಗುಬಿಕೆಯ ಗಿಡ (C.).

ಆಸ್ಫೋತೆ ā-sphōte. *a wild variety of Arabian jasmin, Jasminum sambac* Ait. 2, *the creaper Clitoria ternatea* Lin.

ಆಸ್ಯ āsya. *the mouth; the face.*

ಆಸ್ಯಪತ್ರ āsya-patra. a lotus. (R.).

ಆಸ್ಯಪಾಕ āsya-pāka. = ಆಸಪಾಕ. (My.).

ಆಸ್ಯಲಾಂಗಲ āsya-lāṅgala. whose face is a plough: a hog, a boar. (R.).

ಆಸ್ಯಲೋಮ āsya-lōma. the beard. (R.).

ಆಸ್ಯಾಬ್ಜ āsya-abja. a face that is like a lotus (J. 3, 14; 24, 49).

ಆಸ್ಯಾಸವ āsya-āsava. spittle, saliva. (R.).

ಆಸ್ಯೆ āsye. sitting; *resting, stay.* 2, a seat, a throne (ಗದ್ದುಗೆ G.).

ಆಸ್ಯೇನ್ದು āsya-indu. a face that is like the moon (J. 3, 12).

ಆಸ್ರಪ āsrapa. (fr. ಅಸ್ರಪ). the nineteenth lunar mansion. (R.).

ಆಸ್ರವ ā-srava. the foam on boiling rice. 2, flowing. 3, *distress, pain.*

ಆಸ್ವ āsva. one who has property or possesses. (Cpr. 2, 52 va.).

ಆಸ್ವಾದ ā-svāda. tasting, eating; enjoying; flavour. (Bp. 15, 28; 59, 14; My.).

ಆಸ್ವಾದನ ā-svādana. tasting, eating; enjoying. see ರಸಾಸ್ವಾದನ. — ಆಸ್ವಾದನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to taste, etc.; to smell at (V. 14, 103).

ಆಸ್ವಾದಿಸು āsvādisu. to taste, to eat; to enjoy (Bp. 33, 15; 47, 17); to smell at (My.).

ಆಹ್ āh. an interjection to express dislike: fy! (My.).

ಆಹ āha. a rare form of ಅಹ, etc. ಹಿರಿದು ಆಹ ದಾನ (ದಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟ Nn. 142).

ಆಹ āha. = ಆಹಾ, ಆಹ, ಇದು ತಪ್ಪದು (Mr. 536). see Grj. 10, 103; Bp. 32, 15; 37, 53. (in Sk. it implies reproof, severity, command, etc.).

ಆಹಕ āhaka. a peculiar disease of the nose. (R.).

ಆಹತ ā-hata. *struck, beaten.* 2, *uttered falsely.* 3, *multiplied.* 4, *assertion of an impossibility.* 5, new cloth. 6, known. 7, a drum. 8, one of the feats of wrestlers. (Śsv. 4, 75).

ಆಹತಲಕ್ಷಣ āhata-lakṣaṇa. *noted for good qualities.*

ಆಹರ ā-hara. bringing, fetching. (My.). 2, taking, seizing; taking away, robbing. (My.). 3, drawing in breath, inhaling; inhaled air; breath inspired.

ಆಹರಣ ā-haraṇa. taking away, robbing. (My.); taking, seizing; bringing near; removing; accomplishing; causing, inducing. see ಅಧ್ಯಾಹರಣ, ಅಮೃತಾಹರಣ, ಉದಾಹರಣ, ವ್ಯಾಹರಣ.

ಆಹರಿಸು āharisu. to take away, to rob (My.).

ಆಹವ ā-hava. 1. sacrificing, sacrifice.

ಆಹವ ā-hava. 2. summoning, calling; challenging. 2, war, battle (ಕೊಳುಗುಳ Ct. II, 62; ಕಾಳೆಗ Nn. 39). — ಆಹವಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. to challenge (J. 8, 26).

ಆಹವನೀಯ ā-havanīya. to be offered as an oblation, to be sacrificed. 2, *the fire in which oblations are offered.*

ಆಹವಾಂಗ āhava-aṅga. (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಕಾಳೆಗದ ಮದ್ಯ Nn. 21; ಸೂತ, ಕಾಳೆಗದ ಭೇದ 32).

ಆಹವಿ ā-havi. a warrior (My.).

ಆಹಾ āhā. = ಅಹ. an interjection expressing surprise, pity, or sorrow (Mhr.; Grj. 1, 68; J. 2, 59; B. 5, 151; *cf.* ಅಹಾ, ಆಹೋ).

ಆಹಾರ ā-hāra. = ಆರ 6. bringing near; taking; employing. 2, *taking food, eating.* 3, *food.* ಆಹಾರಮಂ ಕೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡು (J. 8, 2). — ಆಹಾರ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. to take food (B. 4, 14; My.). — ಆಹಾರ ಮಾಡು. to eat (My.).

ಆಹಾರಪಚನ āhāra-pacana. digestion (My.). see Prv. s. ಪಚನ.

ಆಹಾರಸಮ್ಭವ āhāra-sambhava. the juice of the body, chyle, lymph, serum. (R.).

ಆಹಾರ್ಯಕ ā-hāryaka. the ornamentative part of the drama, the dress, decorations, etc. (Cpr. 5, 51 va.).

ಆಹಾವ ā-hāva. *a trough or ditch near a well for watering cattle* (ನಿಪಾನ, etc., ಬೆಂಚಿ Mr. 421). 2, = ಆಹವ 2.

ಆಹಿಕ āhika. (fr. ಅಹಿಕ). intermittent, daily, especially used of fever (My.; Te.). 2, (fr. ಅಹಿ) the descending node. 3, N. of Pāṇini.

ಆಹಿತ ā-hita. *placed, put.*

ಆಹಿತುಣ್ಡಿಕ āhituṇḍika. = ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕ. *a snake-catcher or exhibiter of snakes.*

ಆಹು ā-hu. calling; cry (ರವ, ಧ್ವನಿ Nn. 86). 2, rice (ವ್ರೀಹಿ, ನೆಲ್ಲು 86). 3, minute, atomic, etc. (ಸೂಕ್ಷ್ಮ 86).

ಆಹುತ ā-huta. sacrificed. 2, offering made to men, hospitality. 3, the nourishment of all created beings considered as one of the principal sacrifices. (R.).

ಆಹುತಿ ā-huti. = ಅವುತಿ. offering oblations with fire to the deities; *an oblation to the deities* (ಬಲ, ಹುತಾಹುತಿ Nn. 14). 2, a mouthful (ಕಬಳ, ತುತ್ತು Mr. 220). — ಆಹುತಿ ಈ. to offer an oblation with fire (Bp. 60, 50). — ಆಹುತಿ ಕೊಡು. = ಆಹುತಿ ಈ. (My.). 2, to present a bali (to demons, etc., My.). — ಆಹುತಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಆಹುತಿಕೊಡು. (Bp. 61, 17). — ಆಹುತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take or receive as an offering; to take as a mouthful. see Bp. 44, 21; 54, 53; 56, 32.

ಆಹೂತಿ ā-hūti. calling; summoning. (My.).

ಆಹೃತ ā-hṛita. brought; given; taken; collected. see ಉದಾಹೃತ.

ಆಹೃತಿ ā-hṛiti. collection, taking away, robbing. see ಸಮಾಹೃತಿ, ಸುತಾಹೃತಿ.

ಆಹೇಯ āhēya. (fr. ಅಹಿ). *belonging or relating to a snake.*

ಆಹೇರು āhēru. = ಅಹೇರು. — ಅಹೇರುಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಆಹೋ āhō. an interjection expressing wonder or surprise (C.; Bp. 24, 67).

ಆಹೋಪುರುಷಿಕೆ āhō-puruṣike. *a vain determination to accomplish an object, vaunting of one's power* (ಅಹುದಹುದೆನಿಪ್ಪುದು Mr. 464).

ಆಹ್ನಿಕ āhnika. (fr. ಅಹನ್). daily. 2, a religious ceremony to be performed every day at a fixed hour. 3, constant occupation. 4, daily food. 5, what may be read in one day, the section of a book. (G.).

ಆಹ್ಲಾದ ā-hlāda. = ಅಹ್ಲಾದ. joy, delight (ಸನ್ತೋಷ Nn. 77).

ಆಹ್ಲಾದಕರ āhlāda-kara. gladdening. (My.).

ಆಹ್ಲಾದಕಾರಿ āhlāda-kārī. gladdening; that causes pleasure (Kāvy. II, 1, 7).

ಆಹ್ವಯ ā-hvaya. calling. 2, *a name, an appellation.*

ಆಹ್ವಾನ ā-hvāna. calling; *a call, an invitation* (ಹೇಹ, ಕರೆವುದು Nn. 95); invocation of a deity (ಅರ್ಚ, ಕರೆವುದು 106). 2, *a name.*

ಆಹ್ವಾನಪುರುಷ āhvāna-puruṣa. a man who calls or invites. see ಬಟು.

ಆಹ್ವೆ ā-hve. *a name, an appellation.*

ಆಳ್ āḷ. 1. = ಆಳು 1. to get, to obtain. 2, to have, to hold, to possess. 3, to govern, to rule, to manage (ತಾಳ್ Śmd. Cm. 56. 77. 122. 156. 204. 344. 367; T., M., Tu. ಆಳು; Te. ಏಲು). P. p. ಆಳ್ದು (Śmd. 77. 156. 204; see ಆಳ್ದ). [ಪುರುದೇವಾದಿ ಜಿನೇನ್ದ್ರರ್ಮಾಳೆ ಗಣಭೃತ್ಸನ್ತಾನಮೆನ್ದೀ ಪರಮ್ಪರೆಯಿಂ Ap. 1, 35; Pb. 1, 16]. ಆಳ್ಗುಂ (56. 122. 344. 367). [ಮೃದುಪಾದಮಾದ ವಾಕ್ಶ್ರೀ ಸುಭಗಂ ಕಳಾಕಳಿತಮೊಪ್ಪು ನೆಗಟ್ತೆಯನಾಳ್ದ ಕಬ್ಬಮುಂ Pb. 1, 9]. ಬೆಳಗೆನ್ಪಿನ ಸೊಪ್ಪುನ್ ಆಳ್ದ ಬಾಯ್ದೆಱೆ (Śmd. 78). ನಯವಿದರೆವು, ಸಹೋದರರೆವು ಎನ್ದು, ಒಸೆದು ಆಳ್ವುದು ಭೃತ್ಯವಿತಾನಮುಂ! (258). ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಂಗಳುಮನ್ ಒಳಕೊಣ್ಡು ಆಳ್ಪನ್ (ಆದ) ಅಮ್ಭೋನಿಧಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಂ ಬೀಱುಗುಂ (208). see Bp. 16, 13; Rśv. 5, 26 va.; 5, 133; 12, 13; 13, 10. 18. 79; 14, 15; J. 2, 5. 9. 19; 5, 23; 6, 41; 29, 9. [— ಆಳರಸು. -ಅರಸು. ruling king. ಆಳರಸೆನಿಸಿ ನೆಗಟ್ದು ಬನದೊಳಗರಸಂ ನಿಲೆ ನಿನ್ದೆವಿನಿತು ದಿವಸಂಬರೆಗಂ Ap. 9, 92].

ಆಳ್ āḷ. 2. = ಆಳು 2. (a bond-man?), a servant (ಸೇವಕ Śmd. Dh., Śm. 115; J. 4, 11); a soldier [ಅನಿತುಂ ತುರಂಗ ದಳಮೊನ್ದೊನ್ದರ್ಕೆ ನೂಱಾಳ್ ತಗುಳ್ದಿರೆ ಬಲ್ಲರ್ ನಡೆನೋಡಿ Pb. 9, 95]. (ಭಟ Bhn. 54; J. 4, 62; 12, 5; 20, 26. 35); a messenger (ಆತಂಕ, ದೂತ Nn. 66); a pawn in chess (J. 6, 30). 2, a grown person in general (C. as ಆಳು; T., M., Tu.). ಅರಸಾಳ್ (Śmd. 63), ಒಳ್ಳಾಳ್ (84), ಕಟ್ಟಾಳ್ (215). ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಆಳ ಮೇಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಪರಿಮುದು ಒನ್ದೆ ಗಜಂ ಭುವನೈಕರಾಮನಾ (146). ಆಳ್ ಇವಂ, ಆಳ್ ಇದು (109). ಉರ್ಕಾಳ್ಗಳ್ (79). ನೀನ್ ಎನ್ನ ಆಳ್ದನ್, ನಾನ್ ಆಳ್ (Bp. 9, 51). [3, a disciple. ಯಾದವ ವಂಶಜರುಂ ನಾನಾ ದೇಶ ನರೇನ್ದ್ರರುಂ ಘಟೋದ್ಭವನ ಧನುರ್ವೇದಮನೆ ಕಲಲ್ ಬನ್ದಾಳಾದರ್ Pb. 2, 56. — ಆಳ್ಗಳಿರ್ you are servants Ap. 12, 95]. — ಆಳ್ಗೊತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ. N. of a children's play (Bh. 1, 6, 1). — ಆಳ್ದಾರಿ. a path passable only for men (My.). — ಆಳ್ಗೊಟ್ಟ.

a porter's load (My.). [— ಆಳ್ವರಿ. fortwall. ಇಪ್ಪತ್ತು ಬಾಗಿಲು ಆಳ್ವರಿಯೊಳಗಿಪ್ಪವಾಗಿ ಅವಕ್ಕೆ ಕದಂಗಳಿಲ್ಲ Cv. 357]. — ಆಳ್ಬಲ. -ಬಲ. (Śmd. 386; Kk. 99). a body of soldiers (My.). 2, helpmates (My.). — ಆಳ್ವಲ್ಮೆ. -ಬಲ್ಮೆ. the strength of a man or of men. (Śmd. 81). — ಆಳ್ವೆಸ. -ಬೆಸ. = ಆಳ್ವೆಸನ. [ನೃಪನೀಂ ದಯೆಯಿನ್ದಮಿಲ್ಲಿ ಬನ್ದಿರೆ ದೊರೆವೆತ್ತುದೆನ್ನಮೆಱೆವಾಳ್ವೆಸಂ Pb. 9, 7; Ap. 13, 29]; (Cpr. 6, 106 va.). — ಆಳ್ವೆಸಗೆಯ್. to take an order upon oneself as a servant does: to become obedient or subject, to become a servant (Abh. P. 10, 37). 2, to subject (14, 194). — ಆಳ್ವೆಸನ. -ಬೆಸನ. servant-command; the state of one who like a servant obeys orders, subjection, service (Abh. P, 9, 134; 11, 3). [— ಆಳ್ವೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. a fence made of men meant to keep watch. ಉದ್ಧತ ಸಿದ್ಧ ಖೇಚರರೆ ತಾವಾಳ್ವೇಲಿಯಾಗಿನ್ತು ನಿಜ್ಜಲುವೋಪನ್ತಿರೆ ಕಾವರ್ Pb. 5, 81].

ಆಳ್ āḷ. 3. = ಆಣ್ manliness, bravery. — ಆಳ್ದೋಱು. -ತೋಱು. to evince man!:ness, etc. (J. 32, 1).

ಆಳ āḷa. 1. = ಆಳು 3, etc. — ಆಳವೇರಿ. = ಆಳುವೇರಿ, q. v. (My.). ಆಳವೇರಿಯ ಗೋಡೆ (ಪ್ರಾಕಾರ G.). see ಆಳ್ವರಿ. s. ಆಳ್ 2.

***ಆಳ āḷa. 2.** = ಆೞ 1. —ಆಳವಱಿ. -ಅಱಿ. to find out strength, depth, etc. ಆಳವಱಿಯದೆ ನುಡಿದೆನು ಕಡೆಮುಟ್ಟೆ ಸಲಿಸದಿದ್ದರೆ ತಲೆದಣ್ಡ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ Bv. 785. — ಆಳವಾಡು. -ಆಡು. to utter ill of oneself. ಆಳವಾಡಿ ಕಳೆವೆನು! ಒನ್ದು ಜುಗ ಮೇಲೆ ಕೆಡೆದನ್ತೆ Bv. 370.

ಆಳ āḷa. = ಆಲ 1, etc. extent; a tract of country; a place name suffix (see *e. g.* ಅನ್ತರಾಳ, ಕೊಡೆಯಾಳ, ನಟ್ವಾಳ, ಬಣ್ಣವಾಳ, ಮಲೆಯಾಳ, etc.). ಎರಡೂರ ಎಡೆಯ ನಿಡುಮಾಳಂ ಪ್ರಾನ್ತರವೆನ್ಬುದು (Hlā.).

***ಆಳಜಾಳ āḷajāḷa.** reduced to smithereen. ಬಾಣಜಾಳಮದು ಭೋಂಕೆನೆ ನೋಡುವೊಡಾಳಜಾಳವಾಯ್ತೆನೆ ಕಡಿದೊಟ್ಟೆ ಸುಟ್ಟುವು ಪತತ್ರಿಗಳಂ ಗುರುಪುತ್ರನಮ್ಬುಗಳ್ Pb. 12, 68.

ಆಳತಿ āḷati. = ಆಣತಿ. singing (Bp. 12, 44; 19, 10; Cpr. 7, 97). — ಆಳತಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. singing to be joined to; to be attended with singing (Bp. 17, 21).

ಆಳಮಾಳ āḷamāḷa. = ಆಲವಾಲ? ಆೞಮಾೞ (Śmd. 39).

ಆಳಮ್ಬೆ āḷambe. = ಅಣಬೆ, etc. a mushroom (My.; ಶಿಲೀನ್ಧ್ರ G.). [ಅಯ್ದು ಪಾಲ್ಮರನ ಪಣ್ಣಂ ಗಿಣ್ಣುಮಾಳಮ್ಬೆಯುಂ ಇನ್ತಿವೆಲ್ಲಮಂ ತಿನ್ನದ ಬ್ರತಂಗಳುಮಂ ಕೈಕೊಣ್ಡು Vr. 151, 1].

ಆಳವಿಸು āḷavisu. Tbh. of ಆಲಾಪಿಸು. (Bh. 8, 24, 49).

ಆಳವಾಳ āḷavāḷa. = ಆಲವಾಲ. (Rśv. 2, 49).

***ಆಳಾಪ āḷāpa.** = ಆಲಾಪ. ನಡೆನುಡಿ ಚೈತನ್ಯ ಆಳಾಪ ಸಂಗ ಸುಸಂಗ ಮಹಾಘನಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮನನಿನ್ದ ಪ್ರಸಾದಿ Cv. 825.

-ಆಳಿ āḷi. 1. = -ಆಡಿ. an affix for forming nouns, *e. g.* ಓದಾಳಿ, ಜೂದಾಳಿ, ಮಾಱಾಳಿ, ಏಱಾಳಿ, ಪಡಪಾಳಿ, ಮಾತಾಳಿ, ಕೇಡಾಳಿ, ಸಿಗ್ಗಾಳಿ (Śmd. 239).

ಆಳಿ āḷi. 2. = ಆಳ 1, etc. — ಆಳಿವೇರಿ. = ಆಳುವೇರಿ, q. v. a rampart (My.; ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆ G.).

***ಆಳಿ āḷi. 3.** contempt. — ಆಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to treat contemptuously. ಆಳಿಗೊಣ್ಡಹರೆನ್ದು ಅಂಜಲದೇಕೆ Bv. 176. — ಆಳಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to torment, to cause trouble. ನೀ ಮಾಡಿದ ಮಾಯೆಯ ಮಾಟವದರಾರನಾಳಿಗೊಳಿಸಿತ್ತು Cv. 37.

ಆಳಿ āḷi. 1. = ಆಲಿ 2, q. v. (ಸಖಿ, ಸಾಲ್ Śmd. I; ಆವಳಿ, ವೀಥಿ, ರಾಜಿ, ಪನ್ತಿ Mr. 359). see *e. g.* J. 30, 1. 19. 31; 33, 20; C. Bp. 47, 39.

***ಆಳಿ āḷi. 2.** race, family. ಆಳಿಕಾಱನೆನಗೊಬ್ಬ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದನೆನ್ದು ಆಳಿಯ ಕೆಡಲೀಸದೆ ನಡಸುವ ನಮ್ಮಯ್ಯ Bv. 788.

***ಆಳಿಕಾಱ āḷi-kāṟa.** a cheat, deceiver. ಆಳಿಕ್ಕಾಱನೆನಗೊಬ್ಬ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದನೆನ್ದು ಆಳಿಯ ಕೆಡಲೀಸದೆ ನಡಸುವ ನಮ್ಮಯ್ಯ Bv. 788.

ಆಳಿಕೆ āḷike. 1. = ಆಳ್ಕೆ. ruling; reign (B. 4, 6. 80; 5, 187).

ಆಳಿಕೆ āḷike. 2. = ಆಡಿಕೆ. see ಘಾತಾಳಿಕೆ, ಹೀಯಾಳಿಕೆ.

ಆಳಿಕೆ āḷike. 3. the state of being a person. see ಅಚ್ಚಾಳಿಕೆ.

ಆಳಿಗ āḷiga. = ಆಡಿಗ, etc. see ಕಲಹಾಳಿಗ.

ಆಳಿಗೆ āḷige. = ಅಳಿಗೆ. Tbh. of ಆವಲಿಕೆ (Śmd. 383).

ಆಳಿನ್ದಕಿ āḷindaki. = ಅಳಿಲ್, etc. a squirrel (My.).

ಆಳಿಸು āḷisu. 1. (Śmd. 40). to cause to obtain or get (Bp. 41, 19); to cause to rule. [ಪಾಣ್ಡುರಾಜಂಗೆ...ಪಟ್ಟಬನ್ಧದೊಸಗೆಯಂ ಮಾಡಿ ನೆಲನನಾಳಿಸೆ Pb. 1, 108 va.; Ap. 8, 24 va.]. — ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳು. to be ruled, as by a king (My.).

ಆಳಿಸು āḷisu. 2. = ಆಡಿಸು. see ಹೀಯಾಳಿಸು.

ಆಳು āḷu. 1. = ಆಳ್ 1. P. p. ಆಳಿ (C.). ಆಳುವ ಅರಸು (ಚಕ್ರವರ್ತಿ, etc. Nr.). ಆಳುವವನು (ಈಶ್ವರ, ಪತಿ, etc. Si. 355). ರಾಜ್ಯವನ್ ಆಳುತ (Bp. 27, 28). ಆಳಿದವಂ (40, 44). ರಾಯನ ನೂಱು ಮಕ್ಕಳು ಪುರವನ್ ಆಳಲಿ! (Bh. 1, 8, 3). ರಾಜ್ಯವನ್ ಒತ್ತಿ ಆಳುವೆಂ (1, 8, 15). ಮುನ್ನ ಶತಕೋಟಿರಾಯರು ಆಳಿದ ಆ ನೆಲಂ (Dp. 1). ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದನು (B. 4, 80).

ಆಳು āḷu. 2. = ಆಳ್ 2. (C.). ನೀವು ಒಡೆಯನ್, ಆನ್ ಆಳು (Bp. 22, 61). ಆಳುಗಳಂ (16, 13). ಆಳುಗಳನ್ನು (B. 5, 283). ಕಾಲಾಳು (ಪದಾತಿ, etc. Nr., Hlā.). ಬಿಲ್ಲಾಳು (Nr.). ಸಾವಿರಾಳ ನಾಯಕ (ಸಾಹಸ್ರ, etc. Nr.). ಕೂಲಿಯಾಳು (ಕರ್ಮಕರ, etc. Nr.). ತುಱುಲಾಳು (Śm. 42). ಆಳು ಕಟ್ಟಿದವನೇ ಅರಸು, ಕೂಳು ಇಕ್ಕಿದವನೇ ದಾತ. — ಆಳಾಗ ಬಲ್ಲವ ಅರಸಾಗ ಬಲ್ಲ. — ಆಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಅರಸುತನವು ಯಾಕೆ? — ಆಳೂ ಆಗಬೇಕು, ಅರಸೂ ಆಗಬೇಕು (Prvs.). see Bp. 28, 46; 45, 11; 54, 19; 56, 51; Bh. 2, 4, 5. 11. — ಆಳಮರಿಸು. -ಅಮರಿಸು. to get a person (for doing any work, My.). — ಆಳಿನೇಱಾಕೆ. -ಏಱಾಕೆ. a kind of children's play (Bh. 1, 6, 1). — ಆಳುಕಾಳು. dupl. ಆಳುಕಾಳು ಇದ್ದವನಾದರೆ ಕಾಳಯಮ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ಆಳುಕೂಗಿನ ಹಕ್ಕಿ = ಹಾಲುವಕ್ಕಿ, q. v. (My.). — ಆಳುಕೆಯ್ಯುದ್ದ. -ಕೆಯ್-ಉದ್ದ. being of the length of a man with both arms elevated and the fingers extended (ಪೌರುಷ Si. 213. 462). — ಆಳುಗೀಳು. reit. (My. — ಆಳುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. service, drudgery (Bp. 52, 10). 2, work fit for one person (My.). 3, work done by servants (My.). — ಆಳುದ್ದ. -ಉದ್ದ. the length or height of a man (My.; Si. 431. 437). — ಆಳುಪಾಟಿ. a gang of workmen under a mēstri (My.). — ಆಳುಮಗ. a servant (S. Mhr.). ಆಳುಮಕ್ಕಳು (B. 2, 20; 4, 34. 43. 73). — ಆಳುಮಟ್ಟ. a man's measure of height (C.). -ಆಳು ಹೋಳು. reit. (S. Mhr.; B. 4, 153). — ಆಳೋಟ. -ಓಟ. the distance which, or the speed at which, a man can run (C.).

ಆಳು āḷu. 3. = ಅಳ 3, ಅಳೆ 4, ಆಳ 1, ಆಳಿ 2. see ಆಳ್ವರಿ. — ಆಳುವೇರಿ. -ಏರಿ. a wall or rampart of a fort surrounded by the ditch (ಚಯ, ವಪ್ರ Nr.); a merlon of a fort (My.). see Rām. 1, 9, 10; 1, 13, 2; 6, 13, 3.

-**ಆಳು āḷu. 4.** = ಅಹಳು (see ಅಹ). the feminine of -ಅನು 4, q. v. (My.), *e. g.* ಬನ್ದಾಳು (B. 2, 7), ಬಡಿದಾಳು (3, 78), ಇದ್ದಾಳು (4, 138)

ಆಳುತನ āḷutana. 1. = ಆಳ್ತನ 1, q. v. rule etc. (Bh. 8, 4, 31; J. 2, 41; C.).

ಆಳುತನ āḷutana. 2. = ಆಳ್ತನ 2. service (Bp. 11, 5; 22, 52; My.).

ಆಳುವಿಕೆ āḷuvike. = ಆಳ್ವಿಕೆ. ruling; reign (B. 5, 1; My.).

-**ಆಳೆ āḷu₄-e₃.** = -ಹಾಳೆ 2. the feminine of -ಅನೆ 1, No. 1 & 2, *e. g.* ಬರುತ್ತಾಳೆ, she comes (B. 1, 1), ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ (3, 82), ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ (C.), — ಬನ್ದಾಳೆ (ಬನ್ದು ಆಳೆ), she has come; ಹೋಗ್ಯಾಳೆ (S. Mhr.).

ಆಳ್ಕೆ āḷke. = ಆಳಿಕೆ 1. obtaining; ruling; reign, government [ಪಾದನಪುರಮನ್ನಾಳ್ಕೆಗಿನ್ತು ಪೊಱಗೆನಿಪಾಗಳ್ Ap. 14, 28]; (J. 2, 54; 29, 36).

ಆಳ್ತನ āḷ-tana. 1. = ಆಳುತನ 1. ruling; rule, sovereignty (Śmd. 248). (ಅರಸುತನ, ಒಡೆಯತನ G.; My.); prowess, valour (My.). ಅವನ ಆಳ್ತನಂ (Śmd. 61). see J. 4, 49; 13, 25; 16, 10; 22, 7; 27, 51; ಕಟ್ಬಾಳ್ತನ, ಕೂರಾಳ್ತನ, ಬಲ್ಲಾಳ್ತನ.

ಆಳ್ತನ āḷ-tana. 2. = ಆಳುತನ 2. service (Rśv. 14, 52).

ಆಳ್ತೆ āḷte. (Śmd. 49, o. r. in Mdb. MS. ಆೞ್ತೆ? = ಆಳ್ಕೆ).

ಆಳ್ದ āḷda. P. p. relative of ಆಳ್ 1-ಅ 3: a ruler, a master (ಇನ Hlā; ಪೊರೆವಂ Ct. I, 27). [ಮೋದಲಾಟಪೊಡೆ ನೀಂ ಬರವೇೞ್ಪುದು ನಿನ್ನನಾಳ್ದನಂ Pb. 8, 20; ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರೆನ್ನಾಳ್ದರೆನ್ಬೆ Bv. 256]. see. Smd. 141. 258. 263; Grj. 5, 44; Bp. 9, 51; Rśv. 5, 124. 125; J. 22, 7; C. Bp. 11, 11; V. 14, 64. feminine ಆಳ್ದೆ (Grj. 3, 105).

ಆಳ್ಮ āḷma. = ಅಣ್ಮ, etc. a possessor; a ruler, a master; a husband (ಮನ್ನು, ಒಡೆಯ Nn. 36). see ಇರುಳಾಳ್ಮ, ಉಮೆಯಾಳ್ಮ, ನುಡಿವೆಣ್ಣಾಳ್ಮ, ಪಿಱುತಿನಿಯಾಳ್ಮ, ಬರ್ದಿಲಾಳ್ಮ, etc.

ಆಳ್ವರಿ āḷvari. = ಆಳುವೇರಿ s. ಆಳು 3. (C.; Bp. 16, 14. 16. 18. 21. 24; Śsv. 1, 54).

ಆಳ್ವಿಕೆ aḷvike. = ಆಳುವಿಕೆ. (C.).

ಆೞ್ āḻ. = ಆೞ್ 2, etc., ಆರ್ 6, ಆೞು. to sink in a fluid; to immerse, to dive; to sink, to be lowered, to be deep (ಮುೞುಂಗು Śmd. I; 49; ಜಲನಿಮಜ್ಜನ Śmd. Dh.; ನಿಮಜ್ಜನ Śm. 115; T., M. ಆೞು; Te. ಲೋಗು). [ಖರಾಂಶು ನಾರಕಾವಾಸದೊಳಾೞ್ವೋಲಪರವಾರ್ಧಿಯೊಳಾೞ್ದುದು Pb. 3, 81; Ap. 12, 82]. P. p. ಆೞ್ದು (Śmd. I; Bp. 6, 28), or ಆೞ್ದು (Śmd. 285). ಆೞುತ (Bp. 45, 7). ಜಲದೊಳ್ ಆೞ್ದ ಭಾಸ್ಕರಂ (ಬಿದ್ದಿನಂ Bhn. 59). see J. 8, 54. 55; 18, 59; 19, 30; 20, 13; 23, 51; Grj. 4, 146.

ಆೞ āḻa. 1. the state of being deep, depth (C.; T., M.; Tu. ಆೞ; Te. ಲೋತು). ಭಕ್ತಿಮಾನಸದ ಆೞವಂ ನೋಡಲ್ಕೆ ಬಗೆದ (Bp. 24, 4). ಅಮ್ಬುನಿಧಾನದ ಆೞವನ್ ಅಱಿವುದೇ ನೊಣಂ? (60, 43). ಮೀನ್ಗಳ್ ಆೞದೊಳ್ ಮುೞುಗಿದವು (J. 30, 10). ಆೞವಾಗಿ ಇರುವದು (ನಿಮ್ನ, ಗಮ್ಭೀರ, ಗಭೀರ Si. 86). ಆೞವಾದ ನೀರುಳ್ಳ ಸ್ಥಲವು (ಹ್ರದ, ಅಗಾಧಜಲ 90). ಆೞವಾದ ಬಾವಿಗಳು (B. 3, 114). ಮಹಾಸಾಗರದ ಆೞವು ಸರ್ವತ್ರ ಒನ್ದೇ ಸಮನೆ ಆಗಿ ಇಲ್ಲ (4, 101). see Prv. s. ಕಾಣು. 2, being pressed down, humiliation (*cf.* ಆೞಿ 2). — ಆೞ ಮಾಡು. -ಆಡು. to utter humiliating words (J. 20, 35).

ಆೞ āḻa. 2. (a flower?; see ಆಲ 2). — ಆೞಾಬಿಗ. -ಆೞಿಗ. a garland, a festoon (ಒನ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಲಾಬನ್ಧಂ Śmd. I).

ಆೞಮಾೞ āḻamāḻa. = ಆಳಮಾಳ (Śmd. 39).

ಆೞಾಕ್ಕು āḻakku. the eighth part of a measure called paḍi (My.; T. ಆೞಾಕ್ಕು, M. ಆೞಕ್ಕು, the 8th part of a ನಾೞಿ or ಪಡಿ).

ಆೞಿ āḻi. 1. depth (T., M.). 2, depth in a metaphorical sense: craftiness, deceit, trickery, roguishness (ವಂಚನೆ Śmd. I; Bp. 38, 23; T. ಆೞಿ, *cf.* ಆಯ 3). — ಆೞಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. to cheat, to deceive. ಆೞಿಗೊಳ್ವುದು (ವಂಚನ, ವ್ಯಲೀಕ, etc. Hlā). — ಆೞಿಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. deceit, etc. ಆೞಿಗೊಳುಹಂ (ವ್ಯಾಲೀಕ, ವಂಚನ, etc. Mr. 439). — ಆೞಿಜನ. (Śmd. 206, o. r. ಆೞಿ-). deceitful people.

ಆೞಿ āḻi. 2. (lowering?), not accepting as pre-eminent or excellent; contempt, disgrace (ಏಕಾಗ್ರಾಹಿತ್ವ Śmd, I; *cf.* ಆೞ No. 2). — ಆೞಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to treat discourteously, to despise; to put down, to outdo. see Bp. 1, 20; 27, 40; 30, 26; 35, 29; 39, 41. 58; 49, 10; 58, 25; Rśv. 6, 11 va. — ಆೞಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to cause to be censured (Bp. 59, 2).

ಆೞಿ āḻi. 3. = ಆಣಿ 1. roundness; a circle; a discus (T.; M.). — ಆೞಿನೇಗಲ. whose disk is a plough: the moon (ಚನ್ದ್ರ Śs.; *cf.* the idea expressed in Rśv. 12, 13).

ಆೞಿ āḻi. — ಆೞಿದಾೞಿ. dupl. tumult, noise (My. occasionally).

ಆೞಿಗ āḻiga. (?). see ಆೞಾಬಿಗ.

ಆೞು āḻu. = ಆೞ್. (J. 22, 31).

ಆೞ್ದು āḻdu. = ಆೞ್. to sink in a fluid, etc. (ಜಲಮಗ್ನ Śmd. Dh.).

ಆೞ್ವಾರ್ āḻvar. the humble ones: [those immersed in devotion to the Lord. *cf.* ಆೞ್ 1]. title of twelve reputed Vaiṣṇava vēdāntis (My.; T. ಆೞ್ವಾರ್, M. ಆೞುವಾರ್).

ಇ i

ಇ **i. 1.** the third letter of the alphabet (Śmd. 12). initial ಇ is often written ಯಿ, and pronounced according to this form.

–ಇ **i. 2.** the final of many true Kannaḍa nominal bases, verbal themes (*cf.* –ಇ 5), etc., *e. g.* ಗಾಳಿ (Śmd. 89), ಕನ್ನಡಿ (109. 113), ಪುಲಿ, ಕರಡಿ (113. 129), ಗಜಾ, ಕೊಳ್ಳಿ (203), ಬೇಲಿ (209), ಅಡಿ, ನುಡಿ (213), ಉರಿ (216); ಇಡಿ, ಸಿಡಿ (260), ಕುಸಿ (280), ಉಟಾ (287); ಅಸಿ, ಪಸಿ, ಬಿಳಿ, ನಿಡಿ, ಪಿರಿ (201); ಇಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ (145). (especially in the dialect of the S. Mhr. country there prevails the tendency of using ಇ instead of final ಎ, *e. g.* ಮನಿ (ಮನೆ), ಹೊಲಿ (ಹೊಲೆ), ನಡಿ (ನಡೆ), etc., etc.).

ಇ– **i. 3.** = ಈ 6, ಎ 14–. an indicative letter = a proximate pronominal adjective, *e. g.* in ಇಕೊ, ಇಕ್ಕೋ, ಇಗೋ, ಇದು, ಇನ್ನು, ಇವ, ಇಲ್ಲಿ, ಇಹಗೆ (*cf.* ಇನ್3– & see ಅರ್1–). — ಇಕ್ಕರೆ. ಇ–ರ್–ಕರೆ. this side of a river (My.; T.; Tu. ಇಕರ, this side). —ಇಕ್ಕೆಲ. ಇ–ರ್–ಕೆಲ. this side (My.). — ಇತ್ತಡಿ. ಇ–ತ್–ತಡಿ. the near bank of a river (ಅರ್ವಾಕ್ಕೂಲ Mr. 415; My.). — ಇತ್ತೆಱ. ಇ–ತ್–ತೆಱ. this kind. see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

–ಇ **i. 4.** the termination of the P. p. (gerund) of many verbs ending in ಉ, *e. g.* ನಟ್ಟಿ, ಮುಚ್ಚಿ, ಎತ್ತಿ, ಮುತ್ತಿ (Śmd. 280), ಸಾರಿಸಿ, ಅಂಜಿಸಿ (260), also of those that originally appeared with a final consonant, *e. g.* ಅಗಿ (= ಅಗಲ್ಚು), ಅದಿರಿ (= ಅದರ್ಚು), ಅಳಿ, ಉದಿರಿ, ಚಿಗುರಿ, ತಾಳಿ, ತೊಡರಿ, ತೊಟಿಲಿ, ಹೇಱಿ.

–ಇ **i. 5.** an auxiliary letter to form a dissyllabic verbal theme of a monosyllabic one (*cf.* –ಉ 3), *e. g.* ಒಲಿ (= ಒಲ್), ಕಲಿ (= ಕಲ್), ನಲಿ (= ನಲ್), ಬಲಿ (= ಬಲ್). (*cf. e. g.* ಕಾಣಿಕೆ = ಕಾಣ್ಕೆ; ಬಾಳಿಕೆ = ಬಾಳ್ಕೆ).

–ಇ–**i. 6.** = –ಇಂ 2–. an auxiliary letter in the formation of the dative of later Kannaḍa, *e. g.* ಅವನಿಗೆ (= ಅವಂಗೆ), ಅವರಿಗೆ (= ಅವರ್ಗೆ), ಅಳಿಗೆ (= ಅಳ್ಗೆ), ಕಾಲಿಗೆ (= ಕಾಲ್ಗೆ), ಊರಿಗೆ (= ಊರ್ಗೆ), ಮುನೀನ್ದ್ರರಿಗೆ (Bp. 52, 21), ಮಹನ್ತರಿಗೆ (53, 13), ಅರಸರಿಗೆ, ಅರಸಿಯರಿಗೆ (59, 26), ನನಿಗೆ (= ನಂಗೆ, ನನಗೆ, Si. 378).

–ಇ–**i. 7.** = –ಇಂ 2–. a substitute of –ಇಂ 2– in the formation of the dative, *e. g.* ಕೂಸಿಗೆ (= ಕೂಸಿಂಗೆ), ಲೇಸಿಗೆ (= ಲೇಸಿಂಗೆ), ರೂಪಿಗೆ (= ರೂಪಿಂಗೆ), ನಾಳಿಗೆ (= ನಾಳಿಂಗೆ), ಊರಿಗೆ (= ಊರಿಂಗೆ), ಮಾತಿಗೆ (= ಮಾತಿಂಗೆ). *cf.* –ಇಕೆ 2, –ಇಕ್ಕೆ 2.

–ಇ **i. 8.** = –ಇಂ 5. an occasional substitute of –ಇಂ 5 in the instrumental and ablative, *e. g.* ಪ್ರಕಾರದಿ (Bp. 36, 48), ಮಾಯೆಗಳಿ (42, 17). in ಪ್ರಕಾರದಿ, ಮರದಿ, ಕಾಲದಿ, ತೆಱದಿ etc. the ದಿ may have replaced ದೆ; see note ad ಇ 2.

–ಇ **i. 9.** = –ಅಯ್ 2. a common substitute of –ಅಯ್ 2 in the formation of the second person singular of the future and imperfect, *e. g.* ಇದ್ದಿ (B. 1, 11. 21), ಇರುವಿ (2, 17), ಇಟ್ಟಿ, ಒಡೆದಿ (3, 82). 2, a shortened form of –ಈ 7, *e. g.* ಹೇಱುತಿ (Bp. 56, 26), ಮಾಡುತ್ತಿ, ಹೋಗುತ್ತಿ, ನಡೆಯುತ್ತಿ (C.).

–ಇ **i. 10.** = –ಇಂ 6. a substitute of –ಇಂ6 in the second person plural of the imperative (*cf.* –ಅಲಿ 3), *e. g.* ಏಱಿ (Bp. 12, 44), ನೋಡಿ (29, 5), ಕೇಳಿ (30, 25), ಇರಿ (37, 39), ಕೊಳ್ಳಿ (56, 29), ತನ್ನಿ (4, 4; 9, 9; 59, 30–40), ಬನ್ನಿ (24, 30; 51, 80; 59, 16); see also 34, 11. 13; 37, 27; 39, 40. 48; 45, 47. 48; 58, 69; 60, 25; ಇರಿ s. ಇರ್ 1.

–ಇ **i. 11.** an *additional* termination for the second person plural of the present, etc. see ಇರಿ 1.

–ಇ **i. 12.** an occasional termination of the locative singular of nouns with final ಅ, *e. g.* ಪುರದಿ (Bp. 47, 43), ಬನದಿ (Bh. 1, 8, 5), ಕಾನನದಿ (1, 8, 5. 53), ಸ್ಥಲದಿ (J. 4, 70). see ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ; Sś. s. ಭಜಕ.

–ಇ **i. 13.** an occasional substitute of –ಎ 3, see s. –ಅ್ 2.

ಇ **i. 14.** the initial i that is connected with **pi** and **hi,** see *e. g.* ಇಂಗಲೀಕ, etc., ಇಂಗು, ಇಂಗುಲಿಕ, ಇಟ್ಟು, ಇಡಿಸು 3, ಇಣೆ, ಇಣಿಕು, ಇತ್ತಾಳೆ, ಇಪ್ಪೆ 1, ಈರೆ.

–ಇ **i. 15.** = –ಇರಿ 3. ಏನಿ? (J. 16, 25).

–ಇ **i. 16.** an affix to form feminines (see *e. g.* –ಇತಿ, –ಗಾತಿ, –ಗಿತಿ, –ಗಿತ್ತಿ, ಹೆಣ್ಣತಿ).

ಇ **i. 1.** *a name of Kāma.*

–ಇ **i. 2.** a substitute of –ಈ in Tadbhavas, *e. g.* ಲಕ್ಷ್ಮಿ (= ಲಕ್ಷ್ಮೀ), ಭಾಮಿನಿ (Śmd. 103),

–ಇಂ– **iṁ. 1.** an auxiliary syllable for the formation of the genitive singular, preceding its final –ಅ, *e. g.* ಸೂಱಿನ (Śmd. 133), ಪಗಲಿನ, ಇರುಳಿನ, ಅಗಳಿನ (134), ಮುತ್ತಿನ, ನಿನ್ನಿನ (133), ಅನ್ನಿನ (147), ಮಾತಿನ (61), ಸೊಬಗಿನ (136), ಬಯ್ಲಿನ (297), ಪೂವಿನ, ಮಡುವಿನ, ಗೋವಿನ, ಗುರುವಿನ (133), ಅರುವಿನ (124). ಬೆಮರಿನ, ಮಣಲಿನ, ಮುಗಿಲಿನ, etc. were (in ancient times) irregular forms (134).

–ಇಂ– **iṁ. 2.** = –ಇ 6– and 7. an auxiliary syllable for the formation of the dative singular, preceding its final ಗೆ, *e. g.* ಲೇಸಿಂಗೆ (Śmd. 63), ರೂಪಿಂಗೆ (131), ಕೂಸಿಂಗೆ (159), ಮಡುವಿಂಗೆ, ಗುರುವಿಂಗೆ (133), ನಿನ್ನಿಂಗೆ, ಮೊನ್ನಿಂಗೆ (401), ಅರುವಿಂಗೆ, ಅವಿಗಂಗೆ (123), ಅವುವಿಂಗೆ (116), ಊರಿಂಗೆ (Hlā.), ಹೊತ್ತಿಂಗೆ (Bp. 42, 33), ನಿಡಿದಿಂಗೆ (see ನಿಡಿದು), ಹಱಿದಿಂಗೆ (see ಹಱಿದು).

–ಇಂ– **iṁ. 3.** an auxiliary syllable for the formation of the locative singular, preceding its final ಒಳ್ (ಒಳು, ಒಳಗೆ) or ಅಲ್ಲಿ, *e. g.* ಮಾತಿನೊಳ್ (Śmd. 61), ಪಾಸಿನೊಳ್, ಪೂವಿನೊಳ್, ಕರ್ವಿನೊಳ್ (163), ನಪ್ಪಿನೊಳ್ (147), ಗುರುವಿನೊಳ್ (133), ಕತ್ತ್ರವಿನೊಳ್ (157); ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ, ಬಿಳಿದಿನೊಳ್ (see ಬಿಳಿದು), ಹಱಿದಿನಲ್ಲಿ (see ಹಱಿದು), ದೊಡ್ಡಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ (see ದೊಡ್ಡಿತ್ತು), ಕಿಱಿದಿನೊಳ್ (see ಕಿಱಿದು).

–ಇಂ– **iṁ. 4.** an auxiliary syllable for the formation of the instrumental (and the ablative that has the same

form), either following the shorter or the common longer form of the genitive and preceding -ದ 2, -ದಂ, -ದವು and -ದೆ, *e. g.* ರೂಪಿನ್ದೆ (S̈md. 10, ರೂಪಿನಿನ್ದ C.), ಕಾಲಿನ್ದೆ (150, ಕಾಲಿನಿನ್ದ C.), ಕೆಯ್ಯಿನ್ದೆ (150), ವ್ಯಾಕರಣದಿನ್ದೆ (8), ಅದಱಿನ್ದೆ (84), ಭಯದಿನ್ದಂ (131), ವಿದ್ವಾಂಸರಿನ್ದೆ (9 Cm.). ಅಕ್ಷರಂಗಳಿನ್ದೆ (43 Cm.); ಎನ್ನಿನ್ದೆ ನೀಂ ಮುಂಚಿದಯ್ (263), ಬೆಲ್ಲದಿನ್ದೆ ಇನಿಯಂ (184), ತಿಳಿಗೊಳದಿನ್ದೆ ಪಾಱುದುವು ಹಂಸಕುಲಂ (142), ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಎಬ್ಬು (Rśv. 5, 133), ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ (Hlā.), ಸತ್ಪ್ರಿಯದಿನ್ದ (Bp. 39, 70); ಮರನಿನ್ದ, etc. (see -ನ 2, No. 3) or, with regard to (the fuller form of) the ablative, following ಅತ್ತಣ and preceding the mentioned finals, *e. g.* ಕೆಱೆಯತ್ತಣಿನ್ದಂ, ಕೆಱೆಯತ್ತಣಿನ್ದೆ (S̈md. 141); or, for the formation of another kind of ablative, following the terminations of the dative and preceding the final ದ 2, ಱ 2, etc., *e. g.* ಕಱುಬರ್ ಇದ್ದ ಊರ್ಗಿನ್ದ ಕಾಡು ಒಳ್ಳಿತು (J. 28, 6). ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಗಿನ್ತಲೂ ಚೆಲುವೆ ಆಗಿ ಇರುವ ಸ್ತ್ರೀ (Si. 183), ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದು ದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ (236). see -ಇನ್ತ 1, etc.

-ಇಂ im. 5. = -ಇ 8. a termination of the instrumental (and the ablative of the same form), singular and plural, added either to the shorter or to the longer form of the genitive, *e. g.* ಮಾತಿಂ (S̈md. 61. 133. 273, ಮಾತಿನಿಂ C.), ಕಡುಪಿಂ (133), ಕಡುಪಿನಿಂ (133), ಮನುವಿಂ (133), ಅದಱಿಂ (12), ಎನ್ನಿಂ (157), ಮೂಱಱಿಂ (135), ಕೊಡಲಿಯಿಂ, ಕಣ್ಣಿಂ (ಕಣ್ಣಿನಿಂ C.), ಸಂಗದದಿಂ (157), ಮನದಿಂ (130), ಮುಖ್ಯತೆಯಿಂ (197), ಅರಸನಿಂ (90), ಮಾಡಿದನಿಂ (89), ಅಕ್ಕನಿಂ, ಹರಿಣನಿಂ (148), ಮೂಢಣಿಂ, ಮೇಗಣಿಂ (135), ಬಲ್ಲವರಿಂ (145), ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂ (147), ಎಲ್ಲವಱಿಂ (135), ಮಡುವಿನಿಂ, ಗುರುವಿನಿಂ (133); ಅನ್ದಿಂ (147), ಕೃಷ್ಣನಿಂ ಪಿರಿಯಂ ಬಲಭದ್ರಂ (160), ಆವುದಾನೊನ್ದಱಿಂ ತೊಲಗುವುದು (160), ಕೆಱೆಯಿಂ ಬನ್ದಂ (165), ಪಸ್ಸಿಯ ಕೋಟ್ಕಳಿಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಅಗನಿಕಾಯದೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತು (166); or, with regard to (the fuller form of) the ablative, following ಅತ್ತಣ, *e. g.* ಅರಸನತ್ತಣಿಂ, ಕೃಷ್ಣನತ್ತಣಿಂ (160), ಕೆಱೆಯತ್ತಣಿಂ, ಕರಿಶಿರದತ್ತಣಿಂ (165).

-ಇಂ im. 6. = -ಇ 10, -ಅರಿ 8, -ಇರಿ 2. a termination of the second person plural of the imperative, *e. g.* ಪೇೞಿಂ! (S̈md. 270). ಸಮುಕಟ್ಟಿಂ! ಇರಿಸಿಂ! ತರಿಸಿಂ! (270). ಮಾಡಿಂ! (271). ತನ್ನಿಂ! ಬನ್ನಿಂ! (281). ಪುಗಿಂ! (153).

ಇಂ im. 7. = ಇನು, ಇನ್ನು. from that place or time, thence, hence. [ಇಂ ಬಾರದಿರಿಂ Kr. 2, 14; ಇಂ ಪೆಱತಾವುದು ಸಂಸಾರಸಾರ ಸರ್ವಸ್ವ ಫಲಂ Pb. 1, 55]. ನೆಗೞ್ದಿಂ ಬೞಿಕ್ಕೆ (Cpr. 9, 130); ಕಱಿದಿಂ ಬೞಿಯಂ (Abh. P. 1, 67 va.); ಪೋದಿಂ ಬೞಿಯಂ (Abh. P. 15, 10 va.); ಅಯ್ದಿಂ ಬೞಿಯಂ (Abh. P. 16, 8 va.).

ಇಕ್- ik. = ಇಚ್-, ಇಜ್-, ಇತ್-, ಇದ್-, ಇನ್ 1-, ಇಪ್-, ಇಬ್-, ಇಮ್ 1-, ಇರ 2-, ಇರು 2-, ಇಱ 1-, ಈರ್ 1-, (ಎರ). [forms taken by the word ಎರಡು (two) while occurring as the first member of a compound]. two. *cf.* ಎರಡು. — ಇಕ್ಕಟ್ಟು. = ಇರ್ಕಟ್ಟು. two rules or ways; two parties (C.; ಎರಡು ತರ G.). 2, the state of being bound on both sides or that of having little room from side to side, narrowness, as that of a door; the state of being strait or difficult to pass, as that of a road (C.; ಇಟ್ಟಡಿ G.); a strait, a dilemma (My.; T., Te.; ಸಂಕಟ G.). ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಸ್ಥಳ (ಸಂಕಟ, ಸಮ್ಬಾಧ Si. 376). ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಊರು. a village in which there are two hostile parties (C.). — ಇಕ್ಕಟ್ಟು ಮುಕ್ಕಟ್ಟು. two or three, *i. e.* many, obstacles or difficulties (My.). — ಇಕ್ಕಡಿ. = ಇರ್ಕಡಿ. two cuts or parts; asunder, in two. see Bp. 39, 34; Bh. 3, 13, 26; Rām. 6, 30, 15; J. 21, 35; 13, 48; 28, 24. — ಇಕ್ಕಡಿ ಗೆಯ್. to cut in two (J. 12, 22; 13, 40; 20, 14). — ಇಕ್ಕಡೆ. = ಇರ್ಕಡೆ. both sides; at both sides (My.; ಎರಡೂ ಕಡೆ G.). — ಇಕ್ಕಣ್. two eyes. — ಇಕ್ಕಣ್ಣ ದೇವ. a deity with two eyes, in opposition to ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ದೇವ (Bp. 54, 25). — ಇಕ್ಕರೆ. both banks of a river (My.). — ಇಕ್ಕಳ. two kaḷas. ಇಕ್ಕಳಬೀಜವರಿಯ ನೆಲ (ದತ್ತ್ರಿ... Si. 302). ಇಕ್ಕಳಹಾಲು ಕಱೆಯುವ ಆಕಳು (ದ್ರೋಣಕ್ಷೀರೆ, ದ್ರೋಣದುಘೆ 322). ದ್ರೋಣ ಅನ್ದರೆ ನಾಗಳ, ಕೆಲವರು ಇಕ್ಕಳ ಎಮ್ಬುವರು (329). [—ಇಕ್ಕಾಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to step on with both the legs.' ಒಕ್ಕಲಿಗಿತ್ತಿ ಹೊಸ್ತಿಲ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ಇಕ್ಕಾಲಿಕ್ಕಿ ದಾಟ್ಟದನ್ತಾಯಿತ್ತು Cv. 231]. — ಇಕ್ಕಾಲು. = ಇರ್ಕಾಲು. two legs or feet; both legs or feet (C.). — ಇಕ್ಕೆಯ್. = ಇರ್ಕೆಯ್. two arms or two hands; both arms, etc. (C.; Bp. 15, 8). — ಇಕ್ಕೆಲ. = ಇರ್ಕೆಲ. two sides; both sides. ಮನೆಯ ಮುನ್ದಿನ ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಘಾಣ, ಅಲಿನ್ದ ನೆಗಬ್ಬುಂ; ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ Nr.). see Grj. 7, 11 va.; Bp. 5, 61; 26, 6; 48, 29; 51, 81; 52, 23; 55, 16; 61, 30; J. 3, 5; 6, 10; 19, 6.

-ಇಕ ika. an affix for the formation of masculine nouns (S̈md. 239; *cf.* -ಇಗ, & Sk. -ಇಕ, -ಉಕ).

ಇಕಾರ i-kāra. the letter *i* (S̈md. 11; Kāvy. I, 3, 35-40; I, 5, 21-23).

ಇಕಾರಾನ್ತ ikāra-anta. a word with final ಇ (S̈md. 103. 260).

-ಇಕೆ ike. 1. = -ಇಕ್ಕೆ 3, (-ಕೆ ...) an affix for the formation of neuter nouns (S̈md. 24...

-ಇಕೆ i₇-ke.₁. 2. = -ಇಕ್ಕೆ 2. used to form the dative of the infinitive with final -ಅಲು, *e. g.* ಮಾಡಲಿಕೆ, ಹೋಗಲಿಕೆ (S.Mhr.; My. occasionally).

ಇಕೊ i₃-ko. = ಇಕೋ, ಇಕ್ಕೋ, ಇಗೋ, ಎಕೊ, ಎಕೋ. look here! lo! behold! (My.; J. 28, 44).

ಇಕೋ i₃-kō₁. = ಇಕೊ, etc. (C.; B. 1, 6; 4, 177).

ಇಕ್ಕ ikka. = ಇಡುಕ. — ಇಕ್ಕಜೆಡೆ. hair very much matted and twisted together (Bp. 32, 51).

ಇಕ್ಕಟ್ಟು ik-kaṭṭu. see s. ಇಕ್-.

ಇಕ್ಕರಿಸು ikkarisu. 1. to kill (S. Mhr.; *cf.* ಇಕ್ಕು 4).

ಇಕ್ಕರಿಸು ikkarisu. 2. to sound, to rustle (? T., M. ಇಕ್ಕೈ, to sound, make a noise, etc.; ಇರೈ, sound). ತಕ್ಕೆ ಸಡಿಲಿತು; ತಱಿಗೆಲೆಯ ಹೊದಱಿಕ್ಕರಿಸೆ ಮೆಯ್ ಮುರಿಯಲ್, ಅನಿ...ಜನ್ ಎಕ್ಕತುಳದಲಿ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದನು, ಕಾಣದೆ ಅಹಿಪತಿಯ (Bh. 3, 13, ...).

ಇಕ್ಕಲಿಸು ikkalisu. to join, to be j... (Bh. 3, 1..; 5, 2, 4. *cf.* ಇಟ 1, ಇಟಕು 2, etc.).

ಇಕ್ಕಳ ik-kaḷa. see s. ಇಕ್-.

ಇಕ್ಕಟ ikkaḷa. = ಇಕ್ಕುಟ್ 1 q. v., ಇಕ್ಕುಟ, ಇಕ್ಕ. a pair of tongs; a pair of pincers (ಲಾಳಿ, ತಣ್ಡಸ, ಗಾಳುಕ Mr. 383, o. r. ಇಕ್ಕುಟ; C.).

-ಇಕ್ಕಿನ್ತ ikkinta. = -ಅಕ್ಕಿನ್ತ. see Prv. s. ನಕಿನ.

ಇಕ್ಕಿಸು ikkisu. = ಇರ್ಕಿಸು 2, No. 1. to cause to put (Bp. 12, 16; 16, 9; 60, 5; My.).

ಇಕ್ಕು ikku. 1. = ಇರ್ಕುಂ, of ಇರ್ 1. it will be, it is. see *e. g.* Mr. 51. 54. 151.

ಇಕ್ಕು ikku. 2. = ಇರ್ಕು 1, q. v. to lay or put down; to put, to place; (to execute, to perform); to lay blows upon, to beat; to move, as a fan; to put in a proper position; to serve up, as food; to give, as money, alms, a name, medicine; to abandon (ತ್ಯಾಗ Śmd. Dh.; My.; ಇಡು, ಕೊಡು, ಹೊಡೆ, ಹಾಕು G.; Tu.; T. ಇಱಕ್ಕು, to put, to let down, *cf.* ಎಱಗು 1; ಇಗ್ಗೈ, ಇಡು, to give; Te. ಇಚ್ಚು, to give); to be put, to be shut (J. 9, 17); [Kr. 1, 66; ಇಕ್ಕಿದನಭವಂ ಪಾರ್ಥನನಿಕ್ಕಿದನಾ ತ್ರಿಪುರಹರನನರ್ಜುನನೆನೆ Pb. 8, 22; Ap. 2, 9]. ಪಱಪೆನ್ನು, ನರೆಗೆ ಇಕ್ಕುವ ಕರ್ಪು (Śmd. I). ಪುಟ್ಟುಗೆಯೆನ್ದು, ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವನ್ ಇಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟ ಕೂಟ್ (I). ಸೇಸಿಕ್ಕಿದಂ, ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿದಂ (63). see further 132. 159. 223. 233. 294. ಎನೆಯಿಕ್ಕದವರ್ (Śm. 8). ಕನ್ಡಿಕ್ಕಿದ ಆವು (ಅವತೋಕೆ, etc.); ಹೆಜಿರ್ ಇಕ್ಕಿದ ಕೂಱಿನ್ ಉಪ್ಪು (ಪರಾನ್ನ Hlā.). ತೋಗರ್ ಇಕ್ಕುವ ಕೂಱಿನ್ ಉಪ್ಪುವಂ (ಪರಾನ್ನ Nr.). ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ಪ್ರಾಲಮ್ಬಕ Hlā.). ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಇಕ್ಕುವ ಅನ್ನ (ಕವ್ಯ); ಇಕ್ಕಿದ ಮದದಿನ್ದ ಸೊಕ್ಕಿದ ಆನೆ (ಮದಕಲ, etc.); ಗಣ್ಟು ಇಕ್ಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಗ್ರನ್ಥಿತ, etc. Nr.). ಪಾರುಣೆ ಕಳ್ಳನ್ ಈಣ್ಟಿ ಮಱೆದು ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Lilv. 3, 4). see *e. g.* Abh. P. 13, 34; Bp. 1, 50; 2, 54; 8, 42; 12, 48; 27, 24; 28, 42. 48; 31, 7, 9; 32, 27; 43, 53; 48 sum.; 50, 12; 52, 7; 54, 55; Rśv. 4, 122; 5, 39; 6, 11 va.; 9, 27; Bh. 1, 8, 28; 1, 10, 38; 2, 13, 46; 3, 13, 24; 6, 2, 3; J. 18, 13; 28, 36; 31, 26; ಒಡೆಯಿಕ್ಕು, ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕು, ಪುರ್ಬಿಕ್ಕು, ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು 1. — ಸೂಳೆಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಹಣ, ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಹೆಣ. — ಇಕ್ಕಲಾಱದ ಕೆಯ್ ಎಂಜಲು. — ಇಕ್ಕುವವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಉಮ್ಬುವವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ? — ಇಕ್ಕುವವರಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನು? — ಇಕ್ಕುವವಳು ನಮ್ಮವಳಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಉಣ್ಣೇನು (Prvs.). [— ಇಕ್ಕಿಡು. -ಇಡು. to leave off, abandon, ನಳರಾಜ ಬಲ್ಲಿದನೆನ್ದೊಡೆ ತನ್ನ ಸತಿಯನಿಕ್ಕಿಟ್ಟು ಹೋಗಲದೇನು Cv. 481]. — ಇಕ್ಕಾಟ. -ಆಟ. mutual cuffing (C.). — ಇಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. to beat or cuff one another, as school-boys do (C.).

ಇಕ್ಕು ikku. 3. the act of putting, etc. see ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು 2.

ಇಕ್ಕು ikku. 4. = ಇರ್ಕು 2. to kill (ಹನನ Śmd. Dh.; see ಇಡು 1, ಇಱು 1; T., M. ಇಱ, to die; ಎಱು, to beat, to kill; Tu. ಇಕ್ಕಾವು, to extinguish, put out, as fire). ಹರಿಣನನ್ ಇಕ್ಕಿದರು ನಾರಾಚದಲಿ (Bh. 3, 13, 26). see Rśv. 3, 97. 102.

ಇಕ್ಕು ikku. 5. = ಇರ್ಕು 3. killing (ಗೋಣ್ಮುಱು, ಒರೆಸು, ಹಿಂಸೆ Śs.).

ಇಕ್ಕು ikku. 6. = ಇಱುಕು 2, etc. closeness; state of being compressed; strait. — ಇಕ್ಕೆಡ. -ಎಡ. a confined pent up place (R.).

ಇಕ್ಕುವ ikkuva. = ಇಕ್ಕುಹ, q. v.

ಇಕ್ಕುಹ ikkuha. laying, putting, etc. ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕುಹ (ಭ್ರೂಕುಟಿ Nr.). ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹನ್ ಇಕ್ಕುಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ Nr. *b*; ಇಕ್ಕುವ in Nr. *a*).

***ಇಕ್ಕುಳ ikkuḷa.** = ಇಕ್ಕುಳ್ 1. ಇಕ್ಕುಳ ಕೈ ಮುಗಿದರೇನು? ಭೃತ್ಯಾಚಾರಿಯಾಗಬಲ್ಲುದೆ? Bv. 125.

ಇಕ್ಕುಳಿಕೆ ikkuḷike. Tbh. of ಇಕ್ಷ್ವಾಲಿಕೆ? (ಹಣಜೆ Mr. 110).

ಇಕ್ಕುಳ್ ikkuḷ. 1. = ಇಕ್ಕುಟಿ, q. v., etc. (ಸನ್ದಂಶ Śmd. I). [ಪುಸಿ ಬಸನಮೆನ್ದು ಕೆಲಬರ್ ಕುಸಿದರ್ ನಾಲಗೆಯನಿಕ್ಕುೞೊಳ್ Ap. 5, 87]. ಇಕ್ಕುಟ್ಗಳ್, ಇಕ್ಕುಟ್ಟಿ (Śmd. 52). (Tu. ಇಕ್ಕುಳಿ; T. ಇಡುಕ್ಕಿ, pincers, a forceps; T., M. ಇಡುಕ್ಕು, the claws of a lobster or scorpion; see ಇಡಕು 1, ಇಱುಕು 1 & 2).

ಇಕ್ಕುಳ್ ikkuḷ. 2. a change of the nature of a disease (ವ್ಯಾಧಿವಿಕಾರ Śmd. I).

ಇಕ್ಕುಳ ikkuḷa. = ಇಕ್ಕುಟಿ, q. v. (My.).

ಇಕ್ಕೆ ikke. 1. = -ಇರ್ಕೆ. being, abiding; an abode, a seat, a place of rest, of resort or of refuge; a place (ಆಶ್ರಯ Śm. 58; ಹಕ್ಕೆ, ಗವಿ, ನೆಲೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; ಸ್ಥಲ G.). [ನೋಡೆ ಪಕ್ಷಿ ಒಸಿಗಿದುದೇನಿದಂಗಜ ಮಹೀಭುಜನಿಕ್ಕೆಯೊ ಚಿತ್ರಶಾಲೆಯೊ Ap. 5, 45; ಓಡಿನ ಊಟ, ಕಾಡಿನಲಿ ಇಕ್ಕೆ ಮಾಱುವ ಶರಣಂಗಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ Cv. 1336]. see Bp. 9, 10; 30, 27; 60, 25; Bh. 3, 13, 15. 18. 32; J. 24, 45; 28, 43; 29, 35; 30, 9; Rām. 13, 13. — ಇಕ್ಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to betake oneself to one's place of rest (Bp. 12, 48).

-ಇಕ್ಕೆ i₇-kke. 2. = -ಇಕೆ 2, *e. g.* ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ, ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ (S. Mhr.; My. occasionally).

-ಇಕ್ಕೆ ikke. 3. = -ಇಕೆ 1. (Śmd. 248).

ಇಕ್ಕೆಲ ikkela. two sides. see s. ಇರ್-.

ಇಕ್ಕೇರಿ ik-kēri. = ಹಿಕ್ಕೇರಿ. the capital of the kings of Bidanūr or Bidarūru (C.). — ಇಕ್ಕೇರಿ ವರಹ. a gold pagoda, then worth nearly five Rupees (C.).

ಇಕ್ಕೋ i₃-k-kō₁. = ಇಕೊ, etc. (C.; T.; B. 4, 19. 21).

ಇಕ್ಷು ikṣu. *the sugar-cane, Saccharum officinale.*

ಇಕ್ಷುಕೋದಣ್ಡ ikṣu-kōdaṇḍa. whose bow is of sugarcane: Kāma.

ಇಕ್ಷುಕೋದಣ್ಡಕ್ಷಯ ikṣukōdaṇḍa-kṣaya. the destroyer of Kāma; Śiva (Bp. 61, 47).

ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ ikṣu-gandhe. N. of several plants: *Saccharum spontaneum* Lin. 2, *Asteracantha longifolia* Nees. (Barleria longifolia Lin. 3, *Capparis spinosa*. 4, *Batatas paniculata* Chois. 5, = ನೆಗ್ಗಿಲ್, q. v. see ಕಿಱಿಯ ನೆಲಗುಳ್ಳ.

ಇಕ್ಷುಚಾಪ ikṣu-cāpa. a sugar-cane bow (ಇಂಗೋಲ್ Ct. I, 96).

ಇಕ್ಷುದಣ್ಡ ikṣu-daṇḍa. a sugar-cane. (My.).

ಇಕ್ಷುಧನ್ವ ikṣu-dhanva. Kāma. (My.).

ಇಕ್ಷುರ ikṣura. *the plant Asteracantha longifolia* (or also Capparis spinosa).

ಇಕ್ಷುರಕ ikṣuraka. = ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ Nos. 1 and 2. (ಕೊಳಗುಳಿಕೆ Mr. 132).

ಇಕ್ಷುರಸ ikṣu-rasa. sugar-cane juice. (My.).

ಇಕ್ಷುಶರಾಸನ ikṣu-śarāsana. Kāma. (My.).

ಇಕ್ಷುಸಮುದ್ರ ikṣu-samudra. the sea of sugar-cane juice. (My.).

ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ikṣvāku. *a bitter gourd* (ಕೆಯ್ ಸೋರೆ Si. 161; ಹಾಲುಕುಮ್ಬುಳಕಾಯಿ G.). 2, N. of the first king of the solar dynasty in Ayōdhyā (J. 5, 22; 18, 1. 15. 16. 56).

ಇಕ್ಷ್ವಾಲಿಕೆ ikṣvālike. = ಇಕ್ಕುಳಿಕೆ?. a plant, Saccharum fuscum, of which pens are made.

ಇಕ್ಳ ikḷa. = ಇಕ್ಕುಟಿ. (My.).

-ಇಗ iga. an affix for forming masculines (Śmd. 232. 233; *cf.* -ಇಕ). [denoting makers, persons in employment of a

particular calling such as ಕಬ್ಬಿಗ a poet, ತೋಟ್ಟಿಗ a gardener, etc.].

ಇಗರು igaru. 1. = ಇಮರು. to be evaporated, or dried up (Te., also ಇಗುರು; R.; *cf.* ಇಂಗು 1).

ಇಗರು igaru. 2. = ಚಿಗುರ್ 1. to shoot, to sprout (Tu. ಇಗುರು. Te. ಇಗುರ್ಚು, ಇವುರು; R.).

ಇಗರು igaru. 3. a sprout, a young leaf (Te. ಇಗುರು. ಇವುರು; Tu. ಇಗುರು; R.; *cf.* ಎಸಳ್ ?).

ಇಗರು igaru. 4. the gums (My.; T. ಈಱು).

ಇಗರ್ಜಿ igarji. = ಇಂಗ್ರಿಜಿ No. 2. (My.).

-ಇಗೆ i-ge₁. = -ಇಂಗೆ. see the forms s. -ಇ 6 & 7.

ಇಗೋ i₃-gō. = ಇಕೊ, etc. (B. 1, 8; 4, 45. 195; My.).

ಇಙ್- iṅ. = ಇಞ್-, ಇನ್ 2-, ಇಮ್ 2-, ಈಙ್-, ಈಞ್-, ಈನ್ 2-, ಈಮ್-. [form taken by the word ಇನಿದು while occuring as the first member of a compound]. sweetness; agreeableness (T. ಇನ್; ಇಱುದು, ಇಱುಮು, ಇವಿಟ್, sweetness; see ಇನಿದು, ಇಮ್ಪು). — ಇಂಕವಲ. a sweet mouthful: essence. ಕ್ಷೀರದೊಳಯಿಂಕವಲನಾದಡೆ ತಾರೆನೇ? (Bp. 14, 14). — ಇಂಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. = ಈಂಗಡಲ್. the sea of milk (ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ Ct. I, 96; J. 6, 10). ಇಂಗಡಲ ನಿಡುದೆರೆಗಳೋ? (Bp. 11, 34). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರ. the milk-sea's son: the moon (ಚನ್ದ್ರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44). 2, the physician of the gods, Dhanvantari, also a son of that sea (My.). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿ. the milk-sea's daughter: Lakṣmī (My.). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿಯೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. Lakṣmī's husband, Hari (ಹರಿ Ct. II, 4). — ಇಂಗಡಲಣುಗ. -ಅಣುಗ. = ಇಂಗಡಲ ಕುವರ. [ಇಂಗಡಲಣುಗನ ಕೂಡಿದ ಪತಂಗನು ತಾಮಸ ದಿವಸವ ಮುಙ್ದಂತೆ Cv. 1075]. (My.). — ಇಂಗಡಲಣುಗಿ. -ಅಣುಗಿ. = ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿ. (ಶ್ರೀಸತಿ Kk. 7). — ಇಂಗಡಲಳಿಯ. -ಅಳಿಯ. the son-in-law of the milk-sea; Viṣṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; ವಿಷ್ಣು Śm. 5). — ಇಂಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. a sweet ray. — ಇಂಗದಿರ. -ಅ 3. the sweet-rayed: the moon (ತಿಂಗಳ್ Ct. II, 18; ಚನ್ದ್ರ Kk. 11 *b;* Rśv. 8, 45). — ಇಂಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. a sweet voice (Aoh. P. 5, 113). — ಇಂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. the sweet stick: the sugar-cane. 2, a bow of sugar-cane (ಇಕ್ಷುಚಾಪ Ct. I, 96). — ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್. -ಬಿಲ್. a bow of sugar-cane. — ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ. -ಅ 3. whose bow is of sugar-cane: Kāma (ಕಾಮ Śmd. II; Kk. 79, Śm. 7; ಮನ್ಮಥ Kk. 8).

ಇಂಕಾರ್ iṅkār. = ಇನ್ಕಾರ್. refuse, abnegation, disdain (S. Mhr.; H. ಇನ್ಕಾರ್). ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಇಂಕಾರ್ (ಇನ್‌ಕಾರ್) ಮಾಡಿ ಮಾತಾಡುವದು (ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ, ವಿಸಂವಾದ Si. 74).

ಇಂಕೆ iṅke. the state of soaking into, etc. (ಇಂಗುವುದು Śs.; see Te. s. ಇಂಗು 1).

ಇಂಕ್ರ iṅkra. = ಇಡಕಟು. that is pressed into a small compass, a little (My.).

ಇಂಗ iṅga. *moveable.* 2, *a hint or sign, an indication of sentiment by gesture, etc.*

ಇಂಗಡ iṅgaḍa. = ಯಿಂಗಡ, ವಿಂಗಡ q. v. separateness, the state of being apart; loneliness (My.). see Prv. s. ತಂಗಳ. — ಇಂಗಡಿಂಗಡ. rep. (ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ, ಪೃಥಕ್ Śmd. 392 Cm.).

ಇಂಗಡಿಸು iṅgaḍisu. = ಯಿಂಗಡಿಸು, ವಿಂಗಡಿಸು. to separate (v. t., C.; Bp. 9, 22; ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಮಾಡು G.).

ಇಂಗಲಿಕ iṅgalika. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (My.).

ಇಂಗಲೀಕ iṅgalīka. = ಇಂಗಲಿಕ, ಇಂಗಳೀಕ, ಇಂಗಿಲೀಕ, ಇಂಗುಲಿ, ಇಂಗುಲಿಕ q. v., ಇಂಗುಳೀಕ. vermilion (ಹಿಂಗುಲ, ಹಂಸಪಾದ, ಕುರುವಿನ್ದ Mr. 102). 2, a blue drug (My.).

ಇಂಗಳ iṅgaḷa. 1. Tbh. of ಅಂಗಾರ (Śmd. 354; Ct. II, 56). heated charcoal; fire (ಕೆಣ್ಣ Kk. 15; ಎಲಗೆಗಳೆಯು, ಅಗ್ನಿ, ಹಗ್ಗಿ, etc. 21; ಅನಲ, ಅಗಿನಿ, etc., ಅಂಗಾರ, ಅಂಗರ, ಕೆಣ್ಣ Śm. 11; ಅಗ್ನಿ 113). ಇಂಗಳವ ಪಟು ಮಾಱ್ವಲ್ಲಿ ಪೊತ್ತು (Śm. 97). — ಇಂಗಳಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. who has an eye of fire: Śiva (ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2). — ಇಂಗಳಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. to catch fire, to begin to burn (Bp. 44, 27). — ಇಂಗಳ ಮಗ. Agni's son: Kārtikēya (ಗುಹ Śm. 4).

ಇಂಗಳ iṅgaḷa. 2. = ಇಂಗುದ, ಇಂಗುಳ. Tbh. of ಇಂಗುದ, q. v. (ವೃಕ್ಷ Śm. 113; ಪವನಜೆ Mr. 135, o. r. ಇಂಗುಳ; My.). 2, a small tiny tree, Balanites roxburghii (St. & Pl.; Śśv. 3, 32). — ಇಂಗಳದ ಗಿಡ. (ಇಂಗುದ, ಇಂಗುದಿ, ತಾಪಸತರು, ಗಾರೆಗಿಡ; ಇಂಗಳದ ಕಾಯಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ Si. 132).

ಇಂಗಳೀಕ iṅgaḷīka. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (ಹಿಂಗುಲ Si. 490 = ಇಂಗಲೀಕ No. 2, My.).

ಇಂಗಳೇಶ್ವರ iṅgaḷa-īśvara. a N. (Bp. 2, 45). — ಇಂಗಳೇಶ್ವರ ಬಾಗವಾಡಿ. N. of the birthplace of Basava, the great vīraśaiva saint (Bp. 5, 49).

ಇಂಗಿತ iṅgita. moving, agitation. 2, *motion of various parts of the body as indicating the intentions or sentiments; a hint or sign.* 3, aim, intention, real but covert purpose (My.; ಮನಸಿನೊಳಗಿನ ಗುಟ್ಟು G.). see Bp. 25, 2; J. 11, 16; ಪರೇಂಗಿತ.

ಇಂಗಿತಜ್ಞ iṅgita-jña. understanding signs, etc. 2, knowing what is proper (ಉಚಿತಜ್ಞ Śmd. 107 Cm.).

ಇಂಗಿಲೀಕ iṅgilīka. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (My.).

ಇಂಗಿಲೀಷು iṅgilīṣu. = ಇಂಗ್ರಿಜಿ No. 1, etc. English (T., R.).

ಇಂಗಿಸು iṅgisu. 1. to evaporate by boiling, etc. (v. t., My.).

ಇಂಗಿಸು iṅgisu. 2. to cause to give (My., occasionally).

ಇಂಗು iṅgu. 1. = ಹಿಂಗು 2. to be imbibed, as water by the earth or other porous matter, to soak into (C.; Tu.; Te. ಇಂಕು, ಇನುಕು, ಈಕು; T. ಇಂಜು). 2, to dry up (ಬಱೆ Śm. 83; Grj. 9, 21; My.), to disappear. ನದಿಗಳು ಇಂಗಲು (Bp. 2, 14). ಕಳೆ ಇಂಗಿ (46, 58). ಇಂಗಿತು ಆ ಬಿಜ್ಜಳನ ಸಪ್ತುತ್ಸಂಗತಾಮ್ಬುಧಿ (61, 10). 3, to evaporate in boiling, to boil away (v. i., My.; Te.; *cf.* ಇಗರು 1 & ಈಱು 1).

ಇಂಗು iṅgu. 2. to give (My., occasionally; T. ಇಗ್ಗೈ, Te. ಇಚ್ಚು; see s. ಇಕ್ಕು 2; *cf.* ಇಸು 2, ಈ 9; see Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2).

ಇಂಗು iṅgu. Tbh. of ಹಿಂಗು (Śmd. 357). a tall perennial plant, growing in Persia, and yielding the drug Asafoetida, Ferula asafoetida; the drug prepared from the plant (ಹಿಂಗು, ಬಾಹ್ಲಿಕ, ರಾಮಠ, etc. Nr.; ಹಿಂಗು, ರಾಮಠ Mr. 138; ರಾಮಠ Śm. 83; Si. 311). ಇಂಗಿನ ಎಲೆ (ಕಾರವಿ, ಬಾಷ್ಪಿಕೆ Nr.; see Si. 311). — ಇಂಗು ಮೆಣಸು ಜೀರಿಗೆ. three well-known condiments which one day somebody was ordered to buy, when he had a piece of paper given him on which the above three words were written; he went to the bazaar and first bought ಇಂಗು, then, *by misreading,* ಮೇಣ (wax), after that ಸೂಜಿ (a needle), and finally asked also for ರಿಗೆ (that is meaningless). hence the words are used to denote 1, confused

reading; 2, a simpleton (C.). [Prvs. ಇಂಗು ತಿನ್ದ ಮಂಗನ ಹಾಗೆ. — ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಇಂಗು ಕದಡಿದ ಹಾಗೆ]. — ಇಂಗು ಹಚ್ಚು. to deceive, in the phrase: ಅವನ ಕುಣ್ಡಿಗೆ ಇಂಗು ಹಚ್ಚಿದಿಯೋ? (C.).

ಇಂಗುದ iṅguda. = ಇಂಗಳ 2, No. 1, etc. *the tree Terminalia catappa* Ainslie.

ಇಂಗುದಿ iṅgudi. = ಇಂಗುದ. *Terminalia catappa.*

ಇಂಗುಲಿ iṅguli. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (My.).

ಇಂಗುಲಿಕ iṅgulika. = ಇಂಗಲಿಕ, etc. Tbh. of ಹಿಂಗುಲಿಕ (Śmd. 357), ಹಿಂಗೂಲಕ (373. 374). vermilion (ಹಿಂಗುಲ, ಹಂಸಪಾದ, ಕುರುವಿನ್ದ Hlā.).

ಇಂಗುಳ iṅguḷa. — ಇಂಗುದ, etc. ಇಂಗುಳದ ಮರ (ಇಂಗುದ, ಇಂಗುದಿ, ತಾಪಸತರು Nr.; My.). ಇಂಗುಳದ ಹಣ್ಣು (ಐಂಗುದ Nr.). see ತೊಱೆಯಿಂಗುಳ.

ಇಂಗುಳೀಕ iṅguḷīka. = ಇಂಗುಲಿಕ, etc. (My.).

-ಇಂಗೆ iṅ2-ge1. = -ಇಗೆ. see the terms s. -ಇಂ 2-.

ಇಂಗ್ರೆಜ iṅgreja. an Englishman (B. 5, 67; Mhr. ಇಂಗರೇಜ, ಇಂಗ್ರಜ).

ಇಂಗ್ರೆಜಿ iṅgreji. = ಇಂಗಿಲೀಸು, ಇಂಗ್ರೆಜು, ಇಂಗ್ರೇಜಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್. English (B. 5, 160; Mhr. ಇಂಗ್ರೇಜೀ, ಇಂಗ್ರಜಿ; Tu. ಇಂಗ್ರೇಜಿ). 2, = ಇಗರ್ಜಿ, an "ēglise", a Roman Catholic church (Mg.).

ಇಂಗ್ರೆಜು iṅgreju. = ಇಂಗ್ರೆಜಿ No. 1. (My., also ಇಂಗ್ರೇಜು).

ಇಂಗ್ರೇಜಿ iṅgrēji. = ಇಂಗ್ರೆಜಿ No. 1. (B. 5, 271).

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ iṅglīṣ. = ಇಂಗಿಲೀಸು, etc. (My.; Si. 272).

ಇಚ್- ic. = ಇರ್-, etc. — ಇಚ್ಚಾರಿ. two ways (in shooting). — ಇಚ್ಚಾರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to make use of two ways in shooting, to shoot with two bows at the same time (J. 13, 18).

-ಇಚ ica. an affix to form masculines, denoting "born of" (Śmd. 236). [see s. ಅಲರಿಚ under ಅಲರ್].

ಇಚಿಕಿಲ icikila. *mud, mire.*

ಇಚ್ಚ icca. = ಇಚ್ಚೆ. (C). — ಇಚ್ಚಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. a random figure (S. Mhr.). 2, the third term in the rule of three (Mhr. ಇಚ್ಛಾಂಕ). — ಇಚ್ಚಟವಣೆ. putting random figures and adding them together (My.).

ಇಚ್ಚಕ iccaka. = ಇಚ್ಚಿಗ, ಇಚ್ಚೆಗ. (Tbh. of ಇಚ್ಛಕ). speaking according to one's wish or desire; coaxing, cajolery, flattery (My.; T., Te.). 2, willing, obedient, as a servant (S. Mhr.). 3, a flatterer, wheedler (My.; Te.). ಇಚ್ಚಕನು ಚಿಕ್ಕವನಲ್ಲ (Prv.). —ಇಚ್ಚಕವಾಡು. -ಆಡು. to flatter (My.).

ಇಚ್ಚಕತನ iccakatana. flattering, cajoling (My.).

ಇಚ್ಚಗಾರ್ತಿ icca-gārti. = ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿ. (Bp. 40, 52).

ಇಚ್ಚಯಿಸು iccayisu. = ಇಚ್ಛಯ್ಸು. to desire, etc. (C.).

ಇಚ್ಚಿಗ icciga. = ಇಚ್ಚಕ No. 2. (ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವನು G.).

ಇಚ್ಚೆ icce. = ಇಚ್ಚ. Tbh. of ಇಚ್ಛೆ (Śmd. 340; ಮೊಗಸು Śm. 50, Kk. 73). [ಪುಚ್ಚವಣಂ ನೋಡುವೆನೆನ್ನಿಚ್ಚೆಯೊಳೀ ಮುನಿಯ ವರದ ಮಹಿಮೆಯನೆನುತುಂ Pb. 1, 90; Ap. 2, 9]. ಇಚ್ಚೆ ಬನ್ದನ್ತೆ (ಒಲ್ದನ್ತೆ Śmd. 261 Cm.). see Mr. s. ಅನಿಮಿತ್ತ. — ಇಚ್ಚೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. desire to be lost (Abhā. 2, 66). — ಇಚ್ಚೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to cause to desire, to allure (Bp. 40, 76). — ಇಚ್ಚೆಯಾಣ್ಮ. a desired or beloved husband, etc. (Śmd. 136).

ಇಚ್ಚೆಕಾಱ icce-kāṟa. a man who desires, wishes, or wills. (Śmd. 235). ತನ್ನ ಇಚ್ಚೆಕಾಱ (ಯಥಾಕಾಮಿ, ಸ್ವರುಚಿ, etc. Hlā.).

ಇಚ್ಚೆಗ iccega. = ಇಚ್ಚಿಗ. (S. Mhr.).

ಇಚ್ಚೆಗಾತಿ icce-gāti. = ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಇಚ್ಚೆಗಾಱ icce-gāṟa. = ಇಚ್ಚೆಕಾಱ. ತನ್ನ ಇಚ್ಚೆಗಾಱ (ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ನಿರವಗ್ರಹ Mr. 230). 2, a willing, obedient man (S. Mhr.). 3, a male friend (My.).

ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿ icce-gārti. = ಇಚ್ಚಗಾರ್ತಿ. a woman full of desire, a lustful woman; a courtezan (My.). 2, a female friend (My.). 3, the goddess of love or sexual passion (ರತಿ Kk. 8; ಮನ್ಮಥನ ಅರಸಿ Śm. 7; Ct. II, 119).

ಇಚ್ಛಕ icchaka. wishing, desirous of. see ಇಚ್ಚಕ.

ಇಚ್ಛಯ್ಸು icchaysu. = ಇಚ್ಚಯಿಸು. (Rśv. 11, 19; B. 5, 22).

ಇಚ್ಛಾನುಡಿ icchā-nuḍi. speech or words according to what one desires, a free, unrestrained language (S. Mhr.).

ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ icchā-anusāra. conformably to desire or wish (C.).

ಇಚ್ಛಾಪೂರ್ತಿ icchā-pūrti. full gratification of one's desires (C.).

ಇಚ್ಛಾಪ್ರಸವ icchā-prasava. *the birth or springing up of a desire.*

ಇಚ್ಛಾಯತನ icchā-āya2-tana. accomplishment of a wish (My.).

ಇಚ್ಛಾಯಿತ icchāyita. = ಇಚ್ಛಿತ. desired (My.; Si. 388).

ಇಚ್ಛಾವತಿ icchā-vati. *a woman who has various desires, one desirous of anything.*

ಇಚ್ಛಾವನ್ತ icchā-vanta. a man who has various desires (My.).

ಇಚ್ಛಿತ icchita. wished, desired (My.).

ಇಚ್ಛಿಸು icchisu. to wish, to desire (My.; B. 3, 38).

ಇಚ್ಛಿಸುವಿಕೆ icchisuvike. wishing, etc. (Si. 70. 436).

ಇಚ್ಛೆ icche. ಇಚ್ಛಾ. = ಇಚ್ಚ, ಇಚ್ಚೆ. endeavouring, striving, seeking for; *wish, desire* (ಮೊಗಸು Śm. 110; ಬಯಕೆ Nn. 144), inclination. 2, a question or problem (in mathematics). see ಎಳಸು, ಕಡಂಗು.

ಇಜ್- ij. = ಇರ್-, etc. two (*cf.* the T. s. ಇಡಿ 1). — ಇಜ್ಜತೆ. two pairs; unlikeness in external form, dissimilarity (C.; ಜೋಡು ಅಲ್ಲದ್ದು, ಸರಿಯಲ್ಲದ್ದು G.). — ಇಜ್ಜೊತೆ. = ಇಜ್ಜತೆ. (My.). — ಇಜ್ಜೋಡಿ. = ಇಜ್ಜೋಡು. (My.). — ಇಜ್ಜೋಡು. unlikeness in nature, properties, or external form; oddness, as of a work (C.).

ಇಜ್ ij. sacrificing. see ಋತ್ವಿಜ್.

ಇಜ ija. trouble, torment (My.; Mhr., H. ಇಜಾ).

ಇಜಾಫೆ ijāphe. increase, augmentation (My.; Br. H.).

ಇಜಾರ ijāra. = ಇಜಾರು, etc. (C.; Mhr., H.; ಚಲ್ಲಣ್ಣಪಸ G.). see Prv. s. ವಿಜಾಪುರ.

ಇಜಾರಾದಾರ ijārā-dāra. the holder of a contract, a monopolist (My.; Br., Mhr.).

ಇಜಾರು ijāru. = ಇಜಾರ, ಹಿಜಾರ. breeches, drawers, trowsers (S. Mhr.; Br.).

ಇಜಾರೆ ijāre. -ರಾ. a contract, a monopoly, a farm (My.; Br.; Mhr.).

ಇಜ್ಜಲ ijjala. = ಹಿಜ್ಜಲ. *a small tree, Barringtonia acutangula* Gaertn.

ಇಜ್ಜಲು ijjalu. = ಇದ್ದಲ್, etc. (My.).

ಇಜ್ಯಾಶೀಲ ijyā-śīla. *performing many sacrifices.*

ಇಜ್ಯೆ ijye. ಇಜ್ಯಾ. *sacrificing; a sacrifice.*

ಇಞ್- iñ. = (ಇಜ್-), etc. sweetness, etc. — ಇಂಚರ. -ಸರ. = ಈಂಚರ. a sweet or agreeable sound or voice [ವಿನಯದಿನಿತ್ತ ಬನ್ನಿಮಿರಿಮೆಮ್ಪುವೊಲಿಂಚರದಿನ್ದಮೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ಮಱಿದುವ್ವಿಗಳ್ ಮೊರೆವುವು Pb. 1, 116; Ap. 11, 135]. (ಮಧುರನಿನದ Ct. II, 66; J. 11, 22; 30, 4). ಕೋಗಿಲೆ ಇಂಚರವನ್ ಉಱಿದು ಇರವು ಮಾಗಿಯೊಳ್ (J. 15, 18). — ಇಂಚರಂಗೞ್. -ಂ-ಕೞ್. to emit a sweet sound (Rśv. 5, 19 va.).

*ಇಂಚೆ iñce. infliction, violence (Tbh. of ಹಿಂಸೆ?). ಇಂಚೆಯ ಪಸವಿನ ಬಜಿದ ಕೞಿಂಚಿನ ಹಾವರದ ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲದ ಪದದೊಳ್ Pb. 8, 51

ಇಟ iṭa. = ಇಟು, ಇಷ್ಟು, ಈಟು, etc., this quantity, so much as this (S. Mhr.).

ಇಟಕು iṭaku. = ಇಟುಕು, ಇಡಕು 2, etc. narrowness, closeness, straitness (S. Mhr.).

ಇಟು iṭu. = ಇಟ, etc. (S. Mhr.; Te. ಇಟು, thus).

ಇಟುಕು iṭuku. = ಇಟಕು, etc. (S. Mhr.).

ಇಟ್ಟರ್ iṭ-cara. = ಇಡ್ವರ. *a bull allowed to roam about at liberty.*

ಇಟ್ಟ iṭṭa. = ಇಟ್ಟು 1. — ಇಟ್ಟವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. a small cup. ದರ್ವಿ, etc. ಸಟ್ಟುಗಂ, ಇಟ್ಟವಟ್ಟಲ್ ಎನ್ದೂ ಎಮ್ಬುರು (Nr.).

ಇಟ್ಟ iṭṭa. Tbh. of ಇಷ್ಟ. (ಇಷ್ಟ Nn. 1; T.).

ಇಟ್ಟಗೆ iṭṭage. = ಇಟ್ಟಂಗಿ, ಇಟ್ಟಿಗೆ q. v. ಈಟಂಗಿ. [ಇದು ಮನೆಯನ್ದಮಲ್ತು ರಿವ ದಳ್ಳುರಿಯುಗ್ಗಡಮಾಗಿ ತೋಱುವಪುದು...ಬಗೆದಲ್ಲಿ ನೋಡುವೊಡವಿಟ್ಟಗೆ ಕಲ್ಮರನೆಮ್ಬುದಿಲ್ಲ Pb. 3, 4]. ಇಟ್ಟಗೆ ಮೊದಲಾದುವಱಿಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.).

ಇಟ್ಟಂಗಿ iṭṭaṅgi. = ಇಟ್ಟ, etc. (My.).

ಇಟ್ಟಂಗಿ iṭṭaṅgi. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc. (S. Mhr.; B. 4, 120).

ಇಟ್ಟಡೆ iṭṭaḍe. narrowness, etc. see s. ಇಟ್ಟು 1.

ಇಟ್ಟಣ iṭṭaṇa. = ಇಟ್ಟಳ, q. v. (Grj. 10, 101).

ಇಟ್ಟಣಿ iṭṭaṇi. = ಇಟ್ಟಣೆ. (Rām. 5, 8, 73; My.).

ಇಟ್ಟಣಿಸು iṭṭaṇisu. = ಇಟ್ಟಳಿಸು. to be close, thronged, crowded, amassed, or abundant, to assemble in large numbers, to throng, etc. (ದಟ್ಟಣಿಸು, ಗುಮ್ಪಾಗು G.). ಇಟ್ಟಣಿಸಿ, ಚಿಟಚಿಟಿಸಿ, ಶಿಖಿ ಪುಟವಿಟ್ಟುದು ಒಣಗಿಲು ಹೊದಱಿನಲಿ (Bh. 1,20,55). ಇಟ್ಟಣಿಪ (Rśv. 13, 84). ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕತ್ತಲೆಗಳ್ ಇಟ್ಟಣಿಸಿವೆ (J. 4, 10). ಇಟ್ಟಣಿಸಿತು ಅಮರೇನ್ದ್ರತನಯನನ್ ಇದಿರ್ಗೊಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ನಾರೀಸಮೂಹಂ (33, 22). see Bp. 61, 26; C. Bp. 47, 40; Bh. 9, 2, 41; Rām. 6, 30, 34; J. 4, 29. 38; 5, 72; 7, 5. 22; 12, 5. 40; 14, 3; 20, 47; 21, 47. 48; 22, 14; 24, 34; 26, 4; 30, 53; Grj. 4, 103.

ಇಟ್ಟಣೆ iṭṭaṇe. = ಇಟ್ಟಣಿ, ಇಟ್ಟಳ No. 1. ಕ್ಲೇಶಗಳ ಇಟ್ಟಣೆಯ ನೆಱೆ ಮುಱಿದು (Abhā. 1, 22).

ಇಟ್ಟಳ iṭṭaḷa. = ಇಟ್ಟಣ. a crowd, a throng, a mass; abundance (ಸನ್ದಣಿ Kk. 68, o. r. ಉಟ್ಟಳ; ಸನ್ದಣಿ, ಇಱುಬೆ Śm. 53, o. r. ಇಟ್ಟಣ; ಗೊನ್ದಣಿ, ಸನ್ದಣಿ, ಒಗ್ಗು, etc., ಸಮೂಹ Śs.; Ahh. P. 4, 27; Te. ಇಟ್ಟಲ); (Cpr. 5, 104). 2, strait, difficulty, hindrance (ನಿಗ್ರಹ, ಇಟ್ಟಡೆ Nn. 160; T.). — ಇಟ್ಟಳವಿಡು. -ಇಡು. to form a crowd or large assembly (Abh. P. 15, 82 va.: Cpr. 9, 93). [3, pleasing, delightful. ಪೊಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣಾ ಜಿನಮೊನ್ದಿಟ್ಟಳಮೆಸೆಯೆ Pb. 6, 9].

ಇಟ್ಟಳಿಸು iṭṭaḷisu. = ಇಟ್ಟಣಿಸು. (Rām. 6, 13, 21).

ಇಟ್ಟಿ iṭṭi. = ಇಟ್ಟಂಗಿ, ಇಟ್ಟ, ಈಟಂಗಿ. a jungle tree bearing yellow bitter fruit of the size of an orange, the vomit-nut tree, Strychnos nux vomica (ವೃಕ್ಷ Śm. 89, ಕಾಜಿವಾರ, ಕಾಸಾರಕ Bangalore Cm.; ಕಾಜವಾರದ ಮರ G.; T. ಎಟ್ಟಿ). — ಇಟ್ಟಿಯ ಪಣ್. (Bp. 32, 7. 8). — ಇಟ್ಟಿಯ ಮರ. (Bp. 32, 6).

ಇಟ್ಟಿ iṭṭi. = ಈಟಿ. Tbh. of ಯಷ್ಟಿ (*cf.* ಈಲಿ). a lance, a spear; a javelin (ಬಿಟ್ಟೀಱು Ct. II, 69; ಸಬಳ Śm. 89; ಈಟಿಗಣೆ, ಭಾಲೆ G.; My.; T.). [ದಿಂಕುಗೊಳ್ವ ಕಕ್ಕಡೆಗಿದಿರುರ್ಚುವಿಟ್ಟಿಗಿದಿರಾನೆಯ ಕೋೞ್ಕಳ ಕೋೞ್ಗೆನೊನ್ದು Pb. 10, 94; Vr. 127, 13]. ಇಟ್ಟಿಯನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಶಾಕ್ತೀಕ Nr.). ಇಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾದುದು ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). see Grj. 7, 53: Bp. 61, 26; Bh. 3, 23, 10.

ಇಟ್ಟಿಗೆ iṭṭige. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc. Tbh. of ಇಷ್ಟಕ (Śmd. 370; My.). a brick. [ಪುರವರೇಶನ ಮಾಡಿದ ಚೈತ್ಯಕ್ಕಿಟ್ಟಿಗೆಗಳ್ ಬರೆನೋಡಿ Ap. 5, 19]. ಇಟ್ಟಿಗೆಯುಲಿ ಆದ ಮನೆ (ಪ್ರಾಸಾದ Mr. 192). see Bp. 60, 40; J. 33, 35. 36.

ಇಟ್ಟು iṭṭu. 1. (fr. ಇಡಿ 1). = ಇಟ್ಟ, ಇಡಿ 2, ಇಡು 3. the state of being close, narrow, pressed, thronged or crowded. — ಇಟ್ಟಡೆ. -ಅಡೆ 15. = ಇಟ್ಟೆಡೆ. narrowness; a strait; an obstacle (ಸಂಕಟ, ಸಮ್ಬಾಧ Nr., o. r. ಇಟ್ಟೆಡೆ; T.). ಇಟ್ಟಡೆಯಲ್ಲದ ಸೇನೆಯ ನಡೆ (ಅಸಮ್ಬಾಧಚಮೂಗತಿ Nr., o. r. ಇಟ್ಟೆಡೆ). — ಇಟ್ಟಿಡು. -ಇಡು. to place in numbers. ಇಟ್ಟಿಡುವ ಥೆಂಕಣೆ (ಶಿಲೋಚ್ಚಿತ Mr. 192). — ಇಟ್ಟೆಡೆ. -ಎಡೆ 1. = ಇಟ್ಟಡೆ. the condition of being close, greatly filled, crowded, etc. [ಘನೋತ್ತುಂಗ ಸ್ತನದ್ವನ್ದ್ವದಿಟ್ಟೆಡೆಯಂ ಕೋಕಮೆಗೆತ್ತು Pb. 7, 86]; (Cpr. 6, 32). (ಶಂಕು, ಸಂಕೀರ್ಣ Nn. 147; ಸನ್ದಣಿ, etc. G.; J. 11, 9). 2, a narrow place (Abh. P. 12, 95). ಇಟ್ಟೆಡೆಯು ಗವು ನದೊಳ್ ಸುರ್ಗು ಎಮ್ಬುದು (Śm. 84). 3, a strait (ನಿಗ್ರಹ, ಇಟ್ಟಳ Nn. 160; ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು G.). — ಇಟ್ಟೆಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. closely to follow one another (Rśv. 6, 33).

ಇಟ್ಟು iṭṭu. 2. P. p. of ಇಡು 1. having put, etc. [ಪೆಱತೊನ್ದಿಲ್ಲದುಮುಮನಱುವವರಿಟ್ಟಱಿಯ ಪೇೞ್ವೊಡದುನೇಯಾರ್ಥಂ Kr. 1, 101].

ಇಟ್ಟು iṭṭu. = ಹಿಟ್ಟು, etc. (My.). see ಅರಳಿಟ್ಟು, ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು, ತಪ್ಪಿಟ್ಟು, ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು.

ಇಟ್ಟೆ iṭṭe. = ಇಟ್ಟ. (Bp. 11, 11). [— ಇಟ್ಟೆಯಹಣ್ಣು. its fruit. ಇಟ್ಟೆಯ ಹಣ್ಣು ನರಿತಿನ್ದು ಸೃಷ್ಟಿ ತಿರುಗಿತೆನ್ಬನ್ತೆ Bv. 576; ಸೊಡ್ಡು ಳದೇವನ ಶುಭವಪ್ಪ ನೋಟದಿನ್ದ ಇಟ್ಟೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳು ಸಿಹಿಯಾದುವಲ್ಲದೆ Cv. 467].

ಇಡ iḍa. = ಇಡಿದು, ಇಡು 4. P. p. of ಇಡಿ 3, in ಇಡಕೊಳ್ಳು. to pound for oneself, etc. (My.).

ಇಡಕು iḍaku. 1. = ಇಱುಕು 1. to pinch, to tweak; to press (T., M. ಇಡುಕ್ಕು; R. as v. i.; see ಇಕ್ಕುಳ್ 1). 2, to beat, to cuff (My.).

ಇಡಕು iḍaku. 2. = ಇಕ್ಕು, ಇಟಕು, ಇಟುಕು, ಇಡಂಕು, ಇಡಿಕು, ಇಡುಕ, ಇಡುಕು 1, ಇಡುಗು, (ಇಱುಕು 2). narrowness, closeness, straitness (C.; T., M. ಇಡುಕ್ಕು; *cf.* ಇಱುಕು 2); difficulty, trouble (My.; T. M. ಇಡುಕು). — ಇಡಕಱು. = ಇಡುಕಿಱು, s. ಇಡುಕು 1 (S. Mhr.; *cf.* ಇಂಕ್ರ). — ಇಡಕು ತೊಡಕು. = ಇಡುಗು ತೊಡಗು. (My.).

ಇಡಂಕು iḍaṅku. = ಇಡಕು 2. — ಇಡಂಕು ತೊಡಂಕು. = ಇಡಕು ತೊಡಕು. (My.).

ಇಡರು iḍaru. = ಇಡುರು, ಇಡ್ರು, ಎಡರು, ಎಡ್ರು. impediment, hindrance, obstacle (My.; T., M. ಇಡರ್; Te. ಎಡರು). 2, trouble (My.; T., M.). 3, enmity (S. Mhr.).

ಇಡಱು iḍaṟu. to stumble, to trip (T., M.; R.; *cf.* ಎಡವು, ಎಡಱು 4, etc.).

ಇಡಿ iḍi. 1. to be joined or united, to be close; to be mixed together, to throng, to crowd; to be numerous; to be heaped; to become abundant, to abound; to abound in; to enter in numbers, etc. (ಸಂಕೀರ್ಣ Śmd. Dh.; *cf.* ಈಡು 3, ಎಡೆ 1, ಎಱು; T. ಇಟ್ಟೈ, to copulate; ಇಜ್ಜೈ, ಇಯ್ಯೈ,

ಇಯಲ್, to become united, see ಈಲು). ಇಡಿದಂ (Śmd. 260). ತಳಿರ್ ಇಡಿದುದು (ತಳಿರ್ತುದು Śm. 21). [ತಲೆನವಿರ್ಗಳ್ ಲಾವಣ್ಯರಸಮನಿಡಿದಿಡಿದು ಕೀವಿದ ಕಮಲಾಸನನ ಬೆರಲಚ್ಚುಗಳನ್ನವಾದುದು Pb. 2, 39 va.]. ಸೊಬಗು ಇಡಿದ ತತ್ವನು (Kk. 100). ಪೆಮ್ಪು ಇಡಿದು ಒಪ್ಪಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿ...ಪೊಚ್ಚಂ (Rśv. 6, 23). ಇಡಿದ ನೀರಾನೆಗಳ್ ನೆಗಚ್ಚಿ ಎಡೆ (J. 6, 7). ಇಡಿದ ಇನ್ದನದೊಳೆ ಫಣಿ ಒಳಡಂಗೆ (Rśv. 9, 25). ಇಡಿದ ಧೂಳಿ ಸೊಗಯಿಸುವ ವರಶಿಶು (J. 28, 18). ಇಡಿದ ಮಣಿಮಯಕಳಶದಿನ್ದೆ ಎಸೆವ ಎಡ ಬಲದ ಸೌಧಗಳಲಿ (Rām. 13, 4). ಇಡಿದದು (ಖುದ್ಧ, ಅವಸಿತ Si. 306). see C. Bp. 47, 45; Rśv. 2, 47; 4, 37; 8, 2; J. 3, 4. 17. 36; 4, 44; 8, 20; 9, 24; 10, 24; 12, 25. 44; 16. 40; 17, 4. 21; 22, 11; 28, 4. 28. 45; 31, 29. — ಇಡಿಯಿಡಿ. rep. (Rśv. 2, 49; J. 3, 37).

ಇಡಿ iḍi. 2. = ಇಟ್ಟು 1, etc. the state of being close, joined, collected or together. 2, the whole (whole, entire; S. Mhr.; Tu.). ಇಡೀ ಕೋಟೀ ಮಱ (B. 2, 11). ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿ (4, 66). ಇಡೀ ನಡುಗಡ್ಡೆ (4, 206) ಇಡಿ ಮುಟುಗಿದ ಮೇಲೆ ಚಳಿ ಉಣ್ಟೇ? — ಅರಸಿಗೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವಾದರೆ ತಿರಿವುಮ್ಬವಗೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯ (Prvs.). 3, a collection, a more or less firm mass, as the dried mucus of the nose, the sticky contents of a vessel, the cement to mend earthen waterpots, etc. (S. Mhr.). — ಇಡಿಕಿಚ್ಚಡಿ. kiccaḍi of a solid nature (S. Mhr.). — ಇಡಿಗಣ್ಟು. a treasure (S. Mhr.; ಸೇವಧಿ G.). — ಇಡಿಗೋಡೆ. a low wall put across in front of doors or of the entrances of inclosures (S. Mhr.).

ಇಡಿ iḍi. 3. to be powdered or ground; to crumble, etc. (ಚೂರ್ಣ Śmd. Dh.); (J. 15, 9). 2, to pound (My.); to beat (ಬಡೆ G.; see Śś. s. ಬಡೆಗೋಲ್; T., M., Tu. ಎಡ್ಪು; Te. ಇಡಿ, to be bruised; to crumble; to crack, break, fall to pieces; to fall in; to be pulled down; to beat or bruise in a mortar; T. ಇಱು, to break; Te. ಇಱು, to be crushed, powdered; ಎಡೆ, to separate, break; T. ಎಡು, to separate). ಕುಂಕುಮಾದಿಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಇಡಿಯ ಕುಟ್ಟುವಿಕೆ, ಇಡಿಯಲ್ ಕುಟ್ಟಿದ ಸುಗನ್ಧವೂ (ವಿಮರ್ದನ, etc. Si. 391).

ಇಡಿಕು iḍiku. = ಇಡಕು 2. — ಇಡಿಕಿಱು. -ಇಱು 4. = ಇಡುಕಿಱು. to be thronged, to abound, to be close together (ಕೀವು Ct. II, 86). see Rśv. 1, 134; C. Bp. 2, 4; 42, 13.

ಇಡಿಕೆ iḍike. the state of being joined; excess. see ಮುಂಜಿಡಿಕೆ.

ಇಡಿಗೆ iḍige. = ಇಡು 2, ಇಡುಗೆ, in ಇಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ (= ಇಡು ತೊಡು, My.).

ಇಡಿಱ್ iḍir̤. = ಎಡಱು 2. the state of being crooked. — ಇಡಿಗ್ರಿಱುಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಿಱುಗಟ್ಟಿಗೆ. a stick with a hook (Rśv. 5, 114 va.).

ಇಡಿಸು iḍisu. 1. to cause to powder (My.).

ಇಡಿಸು iḍisu. 2. to cause to put; to cause to put on; to cause to erect; to cause to plant, to produce, etc. (Cpr. 5, 105). see Bp. 17, 8; 48, 14; B. 4, 132; 5, 55. 195. ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುನ್ತಾದ ಭೂಮಿಯ ಬೆಳೆಯಿಡಿಸಿ ಬದುಕುವವನು (Si. 300).

ಇಡಿಸು iḍisu. 3. = ಹಿಡಿಸು. (My.; B. 5, 192).

ಇಡು iḍu. 1. to let go or send off from the hand; to put down; to throw, to hit, to kill (*cf.* ಇಸು 3); to swing or wave, as a fan. 2, to put, to place; to apply; to give, as a name; to set, to plant. 3, to put on, as ornaments, etc.; to lay by; to keep; to preserve. 4, at the end of certain words: to produce, to perform, to effect, to make, etc. (ಕರವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.; Śm. 91; ಧಾರಣ Śm; 91; C.; T., M., Te. Tu. ಈಡ್, ಈಜ್, ದೀಡ್). [ಅನಿತಂ ಪಾದದೊಳಿಡುವುವದಕ್ಕುಂ ಭೇದೋಕ್ತ ಕ್ರಮು ವಿಚಾರಿತೋರು ಪ್ರಾಸಂ Kr. 2, 32; Ap. 2, 40]. P. p. ಇಟ್ಟು (Śmd. 282). ನಾಮುವನ್ ಇಟ್ಟು (3). ಕಿವಿಗಳ್ಗೆ ಕರ್ಣಪೂರಮುನ್ ಇಡುವೆಂ (139). ಪರಮಧ್ಯಾನ ವೆಮ್ಬ ಈಟಿಯಲಿ ಭವವೆಮ್ಬ ಆ ಮೃಗವನ್ ಇಟ್ಟು (Bp. 34, 33). ಕಲ್ಗಳಿನ್ದಮ್ ಇಡುತ (38, 55; 20, 14). ತನ್ನ ನಿಶಾತಶೂಲದೊಳ್ ಇಟ್ಟನ್ ಉಗ್ರನು ಪ್ರೇತನಾಥನ ವಕ್ಷಮುಂ (41, 28). ಬೆಳುಗೊಡೆಯ ನೆಟಿಲಲಿ ಚಾಮರವನ್ ಇಡಲು (50, 16). ಮೂಱು ಕಲ್ಲುಗಳಿನ್ದೆ ನಿಚ್ಚಂ ಮೂಱು ಹೊತ್ತುಂ ನಿಮ್ಮನ್ ಇಡುವೆನು (50, 66). ಒಮ್ಬತ್ತು ಕಲ್ಲಲಿ ಶಿವನನ್ ಇಡಲ್ (50, 67). ವಿಷ್ಣು ದಧೀಚಿಯಂ ಚಕ್ರದಿನ್ ಇಡಲು (54, 38). ಧಾರೆಯಿಟ್ಟು ಸುರಿವುದು (ಶ್ಚ್ಯುತ); ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳುವದು (ಅವಧಾರಣ); ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟವನು (ಅನಾಕುಲ, ಏಕಾಗ್ರ); ಬಯ್ಚಿಡಲು ಪಟ್ಟದು (ಗೂಢ, ಗುಪ್ತ Nr.). ಇಟ್ಟದ್ದು ಕಾಣದೆ ಕುಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡ (Prv.). ಅಡಿಯಿಡು (Rśv. 5, 42; J. 19, 7). ಜಡಿ! ಕೋಲಲನ್ ಇಡು! (J. 28, 45). ಓದಲ್ ಇಡು (Rśv. 4, 76). ಕಾಲ್ಕುಪ್ಪಸಮುನ್ ಇಟ್ಟು (6, 11 va.). ಹೆಸರಿಡು (Si. 66; Prll. 3, 24). ಅವರ ಹಿರಿಯರು ಅವರನ್ನು ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ಇಡುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 5, 295). see *e. g.* J. 28, 17. 47; 29, 40; ಊಳಿಡು; ಎರಡಿಡು, ಒಟ್ಟಿಡು, ಒಡೆಯಿಡು, ಕಾಪಿಡು, ಕೂಗಿಡು, ಗುಱುಕಿಡು, ಗೋಱುಡು, ದಾಱುಡು, ಪೂಯಲಿಡು, ಬೊಬ್ಬಿಡು, ಭುಗಿಲಿಡು, ಮೊರೆಯಿಡು, ಸಯ್ಪಿಡು, ಸಾಲಿಡು, etc. — ಇಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. to throw at one another (Grj. 4, 32; Bhāgavata 3, 2, 48); to throw away or about (Bp. 43, 7; My.). — ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. to take into one's employ, to keep, as a servant, etc. (B. 1, 13; 4, 50; 5, 85. 90. 99. 275). 2, to put up, to hoard, to lay by, as money, etc. (B. 4, 53. 61. 74; 5, 64). 3, to receive and entertain with kindness (B. 3, 128). 4, to put on, as a jacket (B. 4, 93), as ornaments (4, 106. 193). 5, to keep (a concubine, C.). ಇಟ್ಟುಕೊಣ್ಡವಳು, a concubine (C.). — ಇಡಿಡು. rep. (Bp. 50, 67).

ಇಡು iḍu. 2. = ಈಡು 2. putting; throwing; putting on; an ornament. — ಇಡುಗಲ್. -ಕಲ್. a stone or stones used for throwing (Rśv. 5, 52). — ಇಡುಗಾಣ. a fishing hook (Rśv. 5, 114 va.). — ಇಡುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. cocoanuts broken on a stone before a temple as an offering to the deity (Mr. H. Haighs.. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಚೂರು ಹೊಡೆಯುವುದು (Rāmaswami Śāstri). — ಇಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. a kind of net (Śśv. 3, 24). — ಇಡುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. (Śmd. 204). fire made on a hearth, etc. — ಇಡುಗುಣ್ಡು. stone-balls used for throwing (C. Bp. 42, 22). — ಇಡುತೊಡು. dupl. ornaments and clothes (S. Mhr.) [— ಇಡುವಗೆ. -ಪಗೆ. deep enmity. ಜೂದೆ ನೆವಮಾಗಿರೆ ಮೂಲಿಗನಾದೆನಾನೆ ಪೂಣ್ದಿಡುವಗೆಗೆನ್ನೊಳಾಪ ಕಿಸುರೆನ್ನೊಡವೋಪುದಿಯೊಳ್ಳಿತು Pb. 13, 18]. — ಇಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. a net used for throwing out (Rśv. 5, 52).

ಇಡು iḍu. 3. = ಇಟ್ಟು 1, etc. — ಇಡುಗುಡಿ. N. of a place. ಇಡುಗುಡಿಯ ನೆಯ್ಯಾರ್ (Bp. 11, 36). ಇಡುಗುಡಿಯ ಪೆರ್ಮುಣಿ (11, 38). — ಇಡು ಮುಡುಕು. — ಇಡುಕು ಮುಡುಕು. a narrow, difficult curve or corner-passage (Bp. 21, 13; 31, 5).

ಇಡು iḍu. 4. = ಇಡ, in ಇಡುಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಇಡುಕ iḍuka. = ಇಡಕು 2, etc. (C.).

ಇಡುಕು iḍuku. 1. = ಇಡಕು 2, etc. narrowness, etc. 2, a cattle disease on account of which the back and limbs become stiff, etc. (S. Mhr.). — ಇಡುಕಿಱು. = ಇಡಿಕಿಱು.

(Rāghc. 17, 56). — ಇಡುಕಿಱು. -ಇಱು 3. a throng, a crowd, the state of being close together. ತರು ಗಿರಿ ಲತೆಗಳ ಇಡುಕಿಱಿನ್ದಂ ಘನವಪ್ ಆದ ವನಂ (ಅರಣ್ಯಾನಿ Mr. 151). — ಇಡುಕು ಮುಡುಕು. = ಇಡು ಮುಡುಕು. (My.).— ಇಡುಕುಱು = ಇಡುಕಿಱು. (Cpr. 8, 4 va.).

ಇಡುಕು iḍuku. 2. = ಇಡುಂಕು 1. to unloose, let go or set free with vehemence, forcibly, or fully (ಗಾಢವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.); (Rām. 3. 6, 57).

ಇಡುಕು iḍuku. 3. the state of being quite free or independent. — ಇಡುಕುಂಗಬ್ಬ. -ಂ-ಕಬ್ಬ. (Śmd. 203). a metrical stanza that is independent of others, *i. e.* a stanza the meaning of which is complete in itself (ಮುಕ್ತಕ Kāvy. V, 961).

ಇಡುಗು iḍugu. = ಇಡುಕು 1, No. 1, etc. — ಇಡುಗು ತೊಡಗು. dupl. the state of being full of difficulties, as a road, work, etc. (My.; P. 10).

ಇಡುಗೆ iḍuge. = ಇಡಿಗೆ. putting down or on; that is put on, an ornament (S. Mhr.). — ಇಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ. dupl. = ಇಡು ತೊಡು. (C.).

ಇಡುಂಕು iḍuṅku. 1. = ಇಡುಕು 2. (Śmd. Dh.)

ಇಡುಂಕು iḍuṅku. 2. = ಇಡುಂಕೆ. the act of putting, etc. ಇಡುಂಕೆನ್ನು ಇಡುವುದು (Śs.).

ಇಡುಂಕೆ iḍuṅke. = ಇಡುಗೆ, ಇಡುಂಕು 2. (ಇಡುವುದು Kk. 62).

ಇಡುಪು iḍupu. (fr. ಇಡಿ 3). a breach, a crack, a hole (Te.; see ಒಟಿಡುಪು).

***ಇಡುಮುಡುಕನೆ iḍumuḍukane.** in a crushing manner? ಎಡೆವಱಿದೊಳೆಱಿಗಿ ಬಱಿಸಿಡಿಲಿಡುಮುಡುಕನೆ ಪೊಡೆದುದೆನಿಸಿ ಪಾಣ್ಡ್ಯನ ರಥ ದಚ್ಚುಡಿದಟ್ಟುಗಟ್ಟು Pb. 12, 82. (*cf.* s. ಇಡುಮುಡುಕು).

ಇಡುರು iḍuru. = ಇಡರು. etc. (My.).

ಇಡುವಿಕೆ iḍuvike. putting, applying; planting; producing, etc. ಒಪ್ಪವ ಇಡುವಿಕೆ (ಪರಿಕರ್ಮ, etc. Si. 225). ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ (ಕೃಷಿ 298). ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ಕೃಷಿಕರ್ಮ ದಿನ್ದ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ (299). see ಅಡ್ಡವಿಡುವಿಕೆ, ಬಚ್ಚಿಡುವಿಕೆ, ಬೊಬ್ಬಿಡುವಿಕೆ, ಹೆಪ್ಪಿಡುವಿಕೆ.

***ಇಡುವು iḍuvu.** a heap; a mass. ಅಡಗಿನ ಇಡುವುಗಳಂ ದಾಣ್ಟೆಯುಂ Pb. 13, 53 va.; ಇಡಿದಿರೆ ಪೂತಮುರದ್ರುಮದಿಡುವುಗಳೊಳ್ Ap. 7, 72.

ಇಡೆ iḍe. = ಎಡೆ 1, etc. place, room (My.; M., Tu.; T. ಇಡೈ).

ಇಡೆ iḍe. = ಇಳೆ, ಎಡೆ. *the earth,* 2, *heaven.* 3, an oblation to a deity or to man; food. 4, *a cow.* 5, *an artery on the left side of the body* (= ಈಡ). 6, speech (ಮಾತು G.). 7, the goddess Iḍā, the wife of Budha.

ಇಡ್ಡಲಿ iḍḍali. = ಇಡ್ಡಳಿಗೆ. (My.).

ಇಡ್ಡಲಿಗೆ iḍḍalige. = ಇಡ್ಡಳಿಗೆ, etc. [ಪೂರಿಗೆಯಿಡ್ಡಲಿಗೆ ಸೋದಿಗೆ ಲಾವಣಿಗೆ...ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ಪದಿನೆಣ್ಬಂ ತೆಱದ ಭಕ್ಷ್ಯರೂಪಂಗಳುಮಂ Vr. 78, 16]; (Bp. 14, 15; My.).

ಇಡ್ಡಳಿಗೆ iḍḍaḷige. = ಇಡ್ಡಲಿ, ಇಡ್ಡಲಿಗೆ. a kind of sour pudding, made of rice flower, black gram, cummin seed, ginger, salt, pepper, etc. and boiled in steam (My.; Si. 314; Tu., Te. ಇಡ್ಡೆನ; T., M. ಇಟ್ಟಲಿ).

ಇಡ್ಡೂರ iḍḍūra. = ವಿಡ್ಡೂರ. (My.).

ಇಡ್ರು iḍru. = ಇಡರು. (My.).

ಇಡ್ವರ iḍvara. = ಇಟ್ವರ. (ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿನ್ದ ತಿರಿಗ್ಯಾಡುವ ಎತ್ತು, ಗೂಳಿ G.).

ಇಣಚಿ iṇaci. = ಅಣಿಲ್, etc. a squirrel (B. 3, 31; 5, 31).

ಇಣಿ iṇi. = ಇಣೆ, ಹಿಣಿ, etc. an ox's hump (S. Mhr.; ಕಕುತ್ G.; B. 1, 21; 3, 16).

ಇಣಿಕು iṇiku. = ಹಣಿಕು, etc. — ಇಣಿಕಿ ನೋಡು. to peep, look slily (My.; ಹಣಿಕಿ ನೋಡು G.).

ಇಣೆ iṇe. = ಇಣಿ, etc. (ಹಿಣಿಲು G.).

ಇಣ್ಡೆ iṇḍe. 1. a crack, a slit (Te.); a piece, a lump (ತುಣ್ಡು G.; T. ಇಣುಕ್ಕು, a piece; see ಇಡಿ 3). [ರಕ್ತ ಪುಷ್ಪಾಂಜಳಿಗೆಯ್ದು ಮಾಣಿಕ್ಯಯವೊಲಿರ್ದುವು ಸೂಸಿದ ಖಣ್ಡದಿಣ್ಡೆಗಳ್ Pb. 8, 78; 11, 58]. ಕಣ್ಣದ ಇಣ್ಡೆ (Rśv. 5, 117).

ಇಣ್ಡೆ iṇḍe. 2. a wreath, a garland (T., Te.; *cf.* ಇಡಿ 1, ಈಡು 3, ಎಣೆ; ಹೆಣೆ; T. ಇಣಕ್ಕು, to join). see Grj. 9, 70; Bp. 2, 54. 55; 9, 35; 22, 32; Rśv. 8, 5 va. — ಇಣ್ಡೆಯ ಬೊಮ್ಮದೇವ. (Bp. 58, 11).

ಇಣ್ಡ್ಯಾ iṇḍyā. India (Si. 93. 100; My.)

ಇತ್- it. = ಇಕ್-, etc. two. — ಇತ್ತಟ. two, or both, banks or sides (Rām. 4, 2, 49). — ಇತ್ತಡ. = ಇತ್ತಟ. (My.; ಎರಡೂ ದಣ್ಡೆ, ಎರಡೂ ಕಡೆ G.); (Rām. 3, 9, 4). — ಇತ್ತಡಿ. two, or both, banks (J. 9, 24). — ಇತ್ತಣ್ಡ. two companies or forces; two parties; two, or both, persons. see Bh. 1, 8, 16; J. 9, 15; 12, 27; 25, 47. 58; 28, 48. — ಇತ್ತರ. = ಇರ್ತರ. two lines or rows (ಎರಡು ಪಂಕ್ತಿ Ct. I, 81); two sides; both sides. see Bp. 5, 45; 16, 10; 18, 62; 24, 12; 38, 17; 43, 25; 61, 64. — ಇತ್ತರವಿಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. to form two rows; to occupy both sides, to be on both sides (Rśv. 1, 133 va.; 2, 59; 6, 24 va.). — ಇತ್ತಲೆ. = ಇರ್ತಲೆ. two, or both, heads. [ಸತ್ತವರು ಬಹುದ ಕಣ್ಡು ಅತ್ತವರೆಲ್ಲಾ ಇತ್ತಲೆಯಾದರು Cv. 1406]. — ಇತ್ತಲೆಗ. = ಇತ್ತಲೆಯ, q. v. — ಇತ್ತಲೆಗುಯ್ಯ. -ಕುಯ್ಯ. = ಇತ್ತಲೆಯ, ಇರ್ತಲೆ ಹಾವು No. 1, ಎರಡುತಲೆಹಾವು No. 1. the two-headed stick; the snake called Tortrix cylindrophis rufus, a short-tailed earth snake with a depressed rounded head not distinct from neck, and a tail very short, conical and smooth at the end, not venomous (ಅಹೀರಣಿ Hlā.). — ಇತ್ತಲೆಯ. = ಇತ್ತಲೆಗುಯ್ಯ. (ಅಹೀರಣಿ, ದ್ವಿಮುಖ Mr. 401, o. r. ಇತ್ತಲೆಗ). — ಇತ್ತಲೆ ಹಾವು. = ಕೊಟಕುಮಣ್ಡಲ. (My.). — ಇತ್ತಿಗ. two tigas, in playing (Bh. 2, 13, 50; Bp. 43, 5). — ಇತ್ತೆಱ. = ಇರ್ತೆಱ. two manners or kinds (My.; ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ G.). [ಶಕ್ತಿಯು ಸೂಕ್ಷ್ಮವೆನ್ದು ಸ್ಥೂಲವೆನ್ದು ಇತ್ತೆಱನಾಗಿರ್ಪುದು Cv. 317].

ಇತ್ it. going. see ಸಮಿತ್.

ಇತ ita. gone. see ಅತೀತ, ಅನ್ತರಿತ, ಉದಿತ, ಪರೀತ, etc.

ಇತಬಾರಿ itabāri. = ಹಿತಬಾರಿ. trustworthy (My.; Mhr., H.).

ಇತರ itara. the other (of two), another; *other, different.* 2, *low, vile, vulgar.*

ಇತರತ್ರ itaratra. at another place (My.; Mhr.).

ಇತರಾರ್ಥ itara-artha. the meaning contained in ಇತರ, *i. e.* another thing, something different (Śmd. 392).

ಇತರೇತರ itara-itara. *mutual, reciprocal.* (Kāvy. III, 3, B, 54).

ಇತರೇತರಕ್ರಿಯೆ itarētara-kriye. an action or performance in which two or several persons take part (Śmd. 219).

ಇತರೇದ್ಯುಸ್ itarē-dyus. *on another or different day.*

ಇತಸ್ itas. ಇತಃ. *from hence, hence.*

-ಇತಿ iti. = -ಇತ್ತಿ. an affix to form feminines (Śmd. 244. 246). see also ದವಡಿತಿ, ಲೆಂಕಿತಿ.

ಇತಿ iti. 1. = ಈತಿ 2. *therefore* (ಕಾರಣ Nn. 93; ಹೇತು Mr. 532). 2, *thus, similarly.* 3, *it is so* (ಇನ್ತೀ ಪ್ರಕಾರ 93. 532). 4, in conclusion, here ends (ಪೂರ್ಣ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ 93; ಅನ್ತ 532). 5, with ಆದಿ: and so on. 6, ನಿಷೇಧ (ಮಾಣಿಸುಹ 93). 7, ಅನ್ತರ (ಒಳಗು 93). 8, ಪೂರಣೆ (ಮುಕ್ತಾಯ 93). 9, ಕುತೂಹಲ (ಆಶ್ಚರ್ಯ 93). 10, ಪ್ರಕಟಾರ್ಥ (93).

ಇತಿ iti. 2. going. see ಸಮಿತಿ.

ಇತಿಹ iti-ha. thus indeed (ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರೇರಣೆಸುವುದು Nn. 73); *according to tradition* (ಉಪದೇಶ, ಉಪದೇಶಪರಮ್ಪರೆ 93; Mr. 533). 2, heaven (ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ 93; ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ Mr. 533).

ಇತಿಹಾಸ iti-ha-āsa. so indeed it was. 2, *a traditional account, a legend,* history.

ಇತಿಹಾಸಕಾರ itihāsa-kāra. a writer of itihāsas, a narrator. (My.; B. 5, 45).

ಇತಿಹಾಸಗಾಱ itihāsa-gāṟa. = ಇತಿಹಾಸಕಾರ. (My.).

-ಇತು itu. = -ಇತ್ತು 1, (-ಇದು 2, -ತು 1, etc.; *cf.* -ಅತು, -ಅತ್ತು 1&2). a termination of the third person singular neuter of the imperfect (Śmd. 265), *e. g.* ಮುಟ್ಟಿತು, ಮೆಟ್ಟಿತು (266; C.), ಮಾಡಿತು, ಕೊಟ್ಟಿತು, ಆಯಿತು (C.). in verbs with final ಇ and ಎ it is added directly to this ಇ and ಎ (or rather to short P. ps. of that form, which may be inferred from the common short P. ps. with final ಅ and ಉ), *e. g.* ಉಱಯಿತು, ಬಡಿಯಿತು, ಹಱಯಿತು, ಬೆಳೆಯಿತು (C.), which forms are vulgarly contracted into ಉಱೀತು (see Prv. s. ತಿರುಳು), ಬಡೀತು (see Prv. s. ಇದ್ದು), ಹಱೀತು (see Prv. s. ತೇಗು 3), ಬೆಳೀತು (see Prv. s. ತೊಣ್ಣೆ); see ಈ 5, No. 2). 2, another form of the pronoun ಇದು 1, *e. g.* ಒಳ್ಳಿತು, ತೆಳ್ಳಿತು, ತೋರಿತು, ದೊಡ್ಡಿತು, ಮೆಲ್ಲಿತು, etc. (see -ತು 1, No. 2). 3, = -ಇದು 2, in ಹೊಗೆಬೊತು, q. v.

ಇತು itu. ನಿಶ್ಚಯ, and ಬೇಱು, ಬೇಱೆಮ್ಬುದು (Nn. 164).

ಇತ್ತ itta. = ಇತ್ತಲ್ (Śmd. 145), ಇತ್ತಲು. this side; on this side; in this direction, part or place; to this side; this time; after this, hereafter; further. (T. ಇಂದಂಡೈ, Tu. ಇಂಚಿ). declension: ಇತ್ತಣ, ಇತ್ತಣಿಂ (Śmd. 135). ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನು ಅಹಿತರ್ಕಳ್ (145). [ಅತ್ತ ಸುರೇಶ್ವರಾವಸಥಮಿತ್ತ ಮಹೀತಳಮುತ್ತ ಪನ್ನಗೋದಾತ್ತ ಸಮಸ್ತಲೋಕ ಮಱದನ್ನಿರೆ ಪೂಣ್ದ Pb. 1, 75]. see Bp. 3, 66; 14, 24; 40, 12; Rśv. 5, 119; Bh. 2, 13, 23 (ಇತ್ತಣ); J. 11, 26; 12, 10; 17, 44; 30, 42; 31, 26. ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ, ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ ಹಾಱಾಡುವ ಹಕ್ಕೀ ನೋಡು! (B. 2, 5). ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ, ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ ತಿರುಗಾಡಿ (B. 4, 43). — ಇತ್ತ ಅತ್ತ. from this side to that side, to and fro. ಇತ್ತ ಅತ್ತ ಹಾಱಾಡುತ್ತ (B. 3, 68). — ಇತ್ತ ಕಡೆ. this side; to this side; to this place; in this direction (B. 3, 113. 123). ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ (B. 5, 122). 2, hereafter (C.). — ಇತ್ತಣಂ. (Śmd. 136). a man of this direction, place or time. — ಇತ್ತತ್ತಲ್. -ಅತ್ತಲ್. on both sides (J. 28, 48). — ಇತ್ತಿತ್ತ. -ಇತ್ತ. rep. this side, this side; *i. e.* nearer, quite close by one. ಇತ್ತಿತ್ತ ಬಾ! ಅನ್ದರೆ ಇದ್ದ ಮನೆಯ ಕಿತ್ತುಕೊಣ್ಡ. — ಇತ್ತಿತ್ತ ಬಾ! ಅನ್ದರೆ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಕೊಣ್ಡ (Prvs.). 2, in course of time (B. 3, 12. 57. 64; 4, 68). — ಇತ್ತಿತ್ತಲ್. -ಇತ್ತಲ್. = ಇತ್ತಿತ್ತ No. 2 (B. 4, 28).

ಇತ್ತಲ್ itta-al. = ಇತ್ತ, etc. [ಸತ್ಯವತಿಗೆ ಪುನಃ ಕನ್ಯಾಭಾವಮಂ ದಯೆಗೆಯ್ದು ಪರಾಶರ ಪೋದನಿತ್ತಲ್ Pb. 1, 69 va.; Ap. 9, 71]; (Śmd. 145). see Bp. 30, 14; J. 2, 45; 14, 4. 24; 23, 50.

ಇತ್ತಲು ittalu. = ಇತ್ತಲ್, etc. (C.; Bp. 31, 29; Bh, 1, 10, 33; J. 10, 31). — ಇತ್ತಲಾಗಿ. -ಆಗಿ. to this side, this way (C.). 2, hereafter, afterwards (B. 4, 19. 28. 55. 196. 207). — ಇತ್ತಲಾಗೆ. -ಆಗೆ. = ಇತ್ತಲಾಗಿ. (S. Mhr.). — ಇತ್ತಲಿನ್ದತ್ತ. -ಅತ್ತ. from this side to that side. ಇತ್ತಲಿನ್ದತ್ತ ಅತ್ತಲಿನ್ದಿತ್ತ...ಓಡ್ಯಾಡಿ (B. 3, 80).

ಇತ್ತಾಳೆ ittāḷe. = ಹಿತ್ತಾಳೆ. (My.).

-ಇತ್ತಿ itti. = -ಇತಿ. see ಕೊಲ್ಲಟಿಗಿತ್ತಿ, ಕೋಮಟಿಗಿತ್ತಿ, ದವಳಗಿತ್ತಿ, ಗಾಣಗಿತ್ತಿ, ನಟ್ಟವಿಗಿತ್ತಿ, ನಾಡಿಗಿತ್ತಿ, ಮಾದಲಿಗಿತ್ತಿ. *cf.* the wrong ಗಿತ್ತಿ.

ಇತ್ತಿಲ್ಲೆ ittille. written information, especially as furnished to government (My.; Mhr. ಇತಲ್ಲಾ).

-ಇತ್ತು ittu. 1. = -ಇತು, etc. (Śmd. 265), *e. g.* ಅಲ್ಲಾಡಿತ್ತು, ಓಡಿತ್ತು (266), ಒದವಿತ್ತು (64); ಒಳ್ಳಿತ್ತು, ಕೂರಿತ್ತು, ತೋರಿತ್ತು, etc.

ಇತ್ತು ittu. 2. (fr. ಇರ್ 1, to be). = ಇರ್ದುದು, ಇರ್ದಿತ್ತು. it was (C.). ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿತ್ತೀ ಇತ್ತು (B. 4, 197).

ಇತ್ತು ittu. 3. P. p. of ಈ 9. having given, etc.

ಇತ್ಥಂ ittham. *in this manner, thus.*

ಇತ್ಯರ್ಥ iti-artha. the sum and substance; the hole matter (Mhr.); settlement, adjustment, decision (My.).

ಇತ್ಯಾದಿ iti-ādi. *and so on.* ಇತ್ಯಾದಿಗಳು (Si. 327).

ಇತ್ಲು itlu. = ಇತ್ತಲ್, etc. — ಇತ್ಲಾಗಿ. = ಇತ್ತಲಾಗಿ. (C.). — ಇತ್ಲಾಗೆ = ಇತ್ತಲಾಗೆ. (S. Mhr.).

ಇತ್ವ itva. the letter ಇ (Śmd. 200. 215. 246. 249. 278. 352).

ಇತ್ವರ itvara. going; a traveller. 2, poor, indigent. 3, low, vile. 4, deficiency, want (My.).

ಇತ್ವರಿ itvari. *an unchaste woman.*

ಇತ್ವವೃತ್ತಿ itva-vṛitti. the state of being an ಇ (Śmd. 354).

ಇತ್ವಾನ್ತ itva-anta. a term with final ಇ (Śmd. 103).

ಇದ್- id. = ಇರ್-, etc. two. — ಇದ್ದುಗೆ. two duges, in playing (Bp. 43, 5). — ಇದ್ದೆಸೆ. = ಇರ್ದೆಸೆ. both directions or sides; on both sides (ಉಭಯತಸ್, ಅಭಿತಸ್ Nr.). ಹಡಗಿನ ಇದ್ದೆಸೆ (ಪುಲಿಂಗ, ಮುಂಗ Mr. 408). ಇದ್ದೆಸೆಗೆ (Bp. 32, 34). — ಇದ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. a river with two arms (Bp. 32, 32).

ಇದ idu-a14. = ಇದಾ, (ಇದೆ 1; ಇದೊ). lo! see here. (S. Mhr.; Bp. 48, 28).

ಇದಕೊ idu-ako. = ಇದ, etc., ಇದುಕೊ. (J. 16, 25; Dp. 165; My.).

ಇದನ್ತ i-d-anta. a term with final ಇ (Śmd. 203).

ಇದನ್ದೇವ idam-dēva. this god or master. (Śmd. 100).

ಇದನ್ನಿಮಿತ್ತ idam-nimitta. on account of this. (Śmd. 100).

ಇದಮ್ idam. this. (Śmd. 100).

ಇದರು idaru. -ರ್. = ಇದಿರ್, etc. (C.). — ಇದರು ನೋಡು. to look straight at a person, etc., *e. g.* ಅವನ ಇದರು ನೋಡು (C.). 2, to expect (My.). — ಇದರು ಪಾದಿಸು. = ಇದುರು-. (S. Mhr.).

ಇದಾ idu-ās. = ಇದ. (S. Mhr.; Prll. 3, 29; T., Tu. ಇನ್ದಾ).

ಇದಾನೆ idāne. (fr. ಇರ್ದಪನು or ಇರ್ದಹನು-ಎ 3). = ಇದ್ದಾನೆ. he is (My.). ಇದಾಳೆ, she is (My.). plural ಇದಾರೆ, they are (Cd. 14. 192. 193. 194. 195. 197. 203).

ಇದಾನೀಮ್ idānīm. *now, at present.*

ಇದಿಗೋ idu-igō. = ಇದಕೊ. (C.; Te.).

ಇದಿರ್ idir. = ಇಪರು, ಇದಿರು, ಇದುರು, ಎದರು, ಎದಿರ್, ಎದುರ್, ಎದುರು. that which is opposite; the front; in front; that is hostile; opposition [ನಿಲ್ಲದೆ ತೊಲಗಿದಿರಿನ್ದನ್ತಲ್ಲದೊಡೆ ಚಿಬ್ದಾ ದುರ್ಗಕೆಯ್ದುಗೆಯ್ ನೀನ್ಲೇಗಳ್ Kr. 3, 200; Pb. 1, 80; Ap. 3, 25]. (ಮುನ್ತೆ Śmd. 53; ಪರ 62. 65. 70. 274; ಮುನ್ದೆ 53. 69. 71. 129. 223 Cm.; ಅಗ್ರ Mr. 516; Nn. 82; ಅಗ್ರತಸ್, ಪುರತಸ್, ಪುರಸ್, ಪುರಸ್ತಾತ್ Nr.; ಮಾಱು Śm. 117; T. ಎದಿರ್; Te., Tu. ಎದುರು). ಇದಿರೊಳ್ ಪಣ್ತ ಆರವೆ (Śmd. I). ಇದಿರ (274). ಇದಿರಿನೊಳ್ (Śm. 117). ಇದಿರಿನಲ್ಲ (Nn. 82). ಇದಿರಲಿ (Bh. 2, 13, 45). ಇದಿರಲ್ಲಿ (Śmd. 192 Cm.). ಇದಿರೆ (Bp. 55, 42). ಇದಿರೆ ನಿಲ್ (J. 11, 11). ಇದಿರಂ ಬಗೆಯದವಂ (ಅದುಷ್ಟ Mr. 237). see Bp. 14, 24; 60, 29; Rśv. 13, 87. — ಇದಿರಯ್. -ಅಯ್. to go or come to meet (Bp. 37, 70). — ಇದಿರಾಗು. -ಆಗು. to become opposite or facing, to be with the face towards, to face, to go towards (in a friendly or hostile manner). ಸರೇಫಮ್ ಇದಿರಾಗೆ (Śmd. 71). ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಏಳುವುದು (ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ, ಗೌರವ Nr.). ಕನಲ್ದು, ಇದಿರಾಗಿ (Bp. 61, 39). ಅವನನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯು ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತನು ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅವನ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆ ತನ್ದು (Bh. 2, 4, 7). ಪಥದೊಳ್ ಇದಿರಾಗಿ ಬನ್ದು (J. 31, 28). ಇದಿರಾಗಿ ಬನ್ದು, ಆರತಿಯನ್ ಎತ್ತಿ (31, 31). ಇದಿರಾದವರಂ (C. Bp. 11, 11). ಬನ್ದು, ತಾವು ಇದಿರಾಗಿ, ಕುನ್ತೀನನ್ದನರ ಪೊಗಿಸಿದರು (Bh. 1, 8, 83). see J. 11, 7; 13, 21; 14, 8. 24. 28; 16, 11; 25, 15; 7, 57. — ಇದಿರಾನ್. -ಆನ್. to oppose (Bp. 21, 38. 40; J. 2, 39. 41; 8, 35). — ಇದಿರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to put in front, opposite, etc.; to oppose (J. 5, 29; 6, 35). — ಇದಿರಿಡು. -ಇಡು. = ಇದಿರಿಕ್ಕು. (J. 4, 29). — ಇದಿರಿರ್. -ರು. -ಇರ್. to be in front or opposite (Śmd. 53. 192. 203. 228); to be hostile (see s. ಪರರಾಷ್ಟ್ರ). — ಇದಿರುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. a repugnant answer, contradiction (J. 6, 26; My.). — ಇದಿರೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. to commence the onset (Abh. P. 10, 20). — ಇದಿರೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. to cause to ascend what is opposite (Rśv. 6, 11 va.; 13, 82). — ಇದಿರೇಱು. -ಏಱು. to rise or go successfully against a current of water, a strong wind, etc. (Bp. 50, 38). — ಇದಿರೇೞ್. -ಏೞ್. -ಏೞು. to rise or stand up in front of or before [ತ್ರಿದಶಾಸನಂಗಳಲ್ಲಾಡಿದುವು ಜಗದ್ಗುರುಗೆ ಬೇಗಮುಚ್ಚಾಸನದಿನ್ದಿದಿರೇೞಮೆನ್ದು ಪೇೞ್ವವೊಲ್ Ap. 7, 40]; (Bp. 4, 66; 5, 61; Rśv. 4, 45; C. Bp. 47, 16; J. 16, 24; 17, 31). ಇದಿರೆದ್ದು ಈಸಿಕೊಳುಹ (ಅಭಿಹಾರ, ಅಭಿಗ್ರಹಣ Nr.). ಇದಿರೆದ್ದು ಕಾಡುಹ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. Nr.). ಇದಿರೇೞ್ವುದು (ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ, ಗೌರವ Hlā.). 2. to stand erect, as hair. ನವಿರ್ ಇದಿರೆರ್ದು ತನುವಿನೊಳ್ ಪರಿರಾಜಿಸಲು (Rāghc. 17, 64). — ಇದಿರೇೞುಹ. -ಏೞುಹ. rising up to meet or face, setting about (ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ, ಪ್ರಯೋಗ Nr.). — ಇದಿರೊಡ್ಡಣ. -ಒಡ್ಡಣ. the hostile army (Abh. P. 10, 19) — ಇದಿರೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. to raise obstacles; to oppose (My.). — ಇದಿರೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. to come to meet out of respect or love (Bp. 31, 29). — ಇದಿರ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ಇದಿರ್ಗೊಳ್ಳು. to come to meet out of respect or love. [ಆಕೆಯ ಕಪೋಲದೊಳಾನವ ಧೂಮಲೇಖೆ ಬೆಳ್ಪಿದಿರ್ಗೊಳೆ ಗಾಡಿವೆತ್ತದರ್ದು Pb. 3, 76]. ಶಿವನನ್ ಅವನ್ ಇದಿರ್ಗೊಣ್ಡಂ (Rśv. 13, 50). ಪಾರ್ಥನನ್ ಇದಿರ್ಗೊಪ್ಪು ಸಮ್ಭ್ರಮದೊಳು (J. 33, 19). see Grj. 4, 8; Bp. 4, 5; 5, 11; Rśv. 6, 137 va.; J. 2, 47; 4, 66; 7, 17. 22; 9, 21; 24, 71; 27, 28; 29, 44; 33, 22. — ಇದಿರ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to cause to come to meet (J. 29, 10). — ಇದಿರ್ವರ್. -ರು. -ಬರ್. to come to meet, to come and meet, out of respect or love. [ಪರಶುರಾಮನ ಬರವಂ ಗಾಂಗೇಯಂ ಕೇಳ್ದಿದಿರ್ವನ್ದು Pb. 1, 77 va.]. ಇದಿರ್ವಪ್ಪಿನಮ್ ಅಪ್ಪಿಕೊಣ್ಡಂ (Śmd. 294). see Bp. 53, 21; 57, 60; Rśv. 4, 14; J. 28, 59; 29, 32; 30, 48. 2. to come or go successfully against a current of water, etc. (Bp. 50, 40).

ಇದಿರಿಸು idirisu. = ಇದುರ್ಚು, etc. (My.). [ನಯಮಪ್ಪೊಡೆ ಸೇವಕವೃತ್ತಿಯ ದಲ್ ನಮಗೆಳೆವ ತೊಱೆಯನಿದಿರಿಸುವುದದೆಲ್ಲಿಯು ಗಾಮ್ಪು Ap. 12, 108].

ಇದಿರು idiru. = ಇದಿರ್, etc. [ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯ ನುಡಿದರೆ ನಚ್ಚುವುದೀ ಮನವು ಇದಿರಿಚ್ಛೆಯ ನುಡಿದರೆ ಮುಚ್ಚದೀ ಮನವು Bv. 39]. — ಇದಿರುಂಬರ್. -ಉ-ಬರ್. = ಇದಿರುವರ್. (Bp. 43, 72). — ಇದಿರುವರ್. -ಬರ್. = ಇದಿರ್ವರ್ (Bp. 27, 74). — ಇದಿರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇದಿರ್ಗೊಳ್. (Bp. 24, 42; 53, 24). — ಇದಿರು ಮಲೆ. to fight against, to oppose (Bp. 61, 32).

ಇದಿರ್ಚು idircu. = ಇದಿರಿಸು, ಎದರಿಸು, ಎದಿರಿಸು, ಎದುರಿಸು. to face (generally in a hostile manner); to oppose, to withstand; to come into hostile contact (ನೋಳ್ಪು Kk. 87). [ಅಳವಂ ಪೊಂಗದಿರಿದಿರ್ಚದೇಂ ಗಳ ರಂಗಂಬೊಕ್ಕಾಡುವನ್ತೆ ಪೆಣ್ದಿರೆ ಗಣ್ಡರ್ Pb. 2, 80]. ಇದಿರ್ಚಿ ನಡೆದಂ (ನೋಳ್ಪಿದಂ Śmd. II). ರಥಂ ರಥಂಗಳೊಡನೆ ಇದಿರ್ಚಿದುವು ಅಗಳ್ (Abh. P. 13, 68). see Grj. 6, 76; 10, 74; Rśv. 6, 11 va.; 13, 83 va.; 13, 85. 88. — ಇದಿರ್ಚಿದಿರ್ಚು. rep. (Śmd. 231; Rśv. 5, 121).

ಇದು idu. 1. = -ಇತು, etc., ಇನ್ 3. proximate demonstrative pronoun neuter (Śmd. 96, 111): this, it. [T., M., Te. ಇದಿ, Tu. ಇಂದು]. ಅದು ಇದು ಉದು (97). ಅಳ್ ಇವಂ, ಅಳ್ ಇದು (109). ಓದಾಳಿ ಇವಂ, ಓದಾಳಿ ಇದು (111). ಇದು ಕಳತ್ರಂ, ಇದು ಜನಂ, ಇದು ಲೋಕಂ, ಇದು ಅಪತ್ಯಂ (187). ಇದು ಪೂರ್ವಪ್ರಕರಣಂ (61). ಈ is used as a substitute of ಇದು when it is an adjective pronoun (169. 202). some examples wherein ಈ may be substituted for ಇದು, are *e. g.* [ಗುಣಮಿದು ದೋಷಮಿದೆಮ್ಬೀ ಗಣಿದಮನೆತ್ತಱಗುವು ಶ್ರುತ ಪ್ರಕೃತಿಜನಂ Kr. 1, 8; Pb. 1, 7; Ap. 1, 27]. ಇದು ಉತ್ಸಹಂ (J. 31, 29), ಇದು ಕಾರಣ (Bp. 27, 75; 33, 5; 43, 61), ಇದು ದಿವಸ (41, 12), ಇದು ನಿಮಿತ್ತಂ (2, 9; 3, 29; 22, 65; 23, 42), ಇದು ಮೇರೆ (B. 2, 36), ಇದೇ ಮೇರೆ (B. 3, 60), ಇದೇ ಈಗ (= ಈ ಈಗಲೇ. even this moment, B. 4, 136. 138), ಇದು ಪರಿವಿಗೆ (Si. 403), ಇದು ವರಿವಿಗೂ (403. 407), ಇದು ವರೆಗೆ (B. 4, 198). ಬಾಲಕವಧಮ್ ಇದಂ (Rśv. 13, 99). ಅದುಪಿದುವುದುವೆಮ್ಬ ಇವಱ ಅನ್ತ್ಯದ ಉಕಾರಂ (Śmd. 181). ಇದುವುಂ (13). ಇದುವೆ [ಕಾರ್ಯಮೆಮಗಿದುವೆ ಶಿವಪದಪರ್ಯನ್ತಮ್ಪರಮ ಮೋಕ್ಷಮುದ್ಧರಿಸುಗೆ Ap. 1, 6]; (117; Bp. 1, 59; 2, 36; 3, 83; 39, 65; 41, 8; 47, 5). ಇದುವೆನುತ (Bp. 41, 19). ಇದೆ (Bp. 41, 19; Rśv. 13, 45). ಇದೇ (Si. 442). ಇದಾರ ಅಳ್ ಇವಂ? (Bp. 47, 33). declension (Śmd. 134. 135); — ಇದಂ (3. 181; Rśv. 13, 96 va.); ಇದ (Bp. 27, 24), ಇದನು, ಇದನ್ನು (C.); ಇದಱ (C.), ಇದಱೊಳ್ (Śmd. 61. 298); ಇದರ್ಕೆ (135), ಇದಕ್ಕೆ (C.), ಇದಕೆ (C.; Bp. 24, 70; 40, 30; Kk. 3); — ಅವು, ಇವು, ಉವು (Śmd. 117), ಇವು [ಕರ ಚರಣ ಶರೀರ ಶಿರೋದರ ವದನಾದ್ಯವಯವಂಗಳಿವು ತನ್ತಮ್ಮೊಳ್ Kr. 2, 47; Pb. 1, 29; Ap. 4, 12]; (Śmd. 117. 113; C.). ಇವುಗಳು (C.; Si. 330); ಇವಂ (Śmd. 41. 42), ಇವನು, ಇವನ್ನು, ಇವುಗಳನ್ನು (C.); ಇವಱ [ಆರಯಿ ಪೇೞ್ವೆನಿನ್ತಿವಱ ಜಾತಿ ವಿಭಾಗ ಗುಣಾಗುಣಂಗಳಂ Kr. 1, 114; Ap. 1, 60]. (Śmd. 109. 179. 185), ಇವುಗಳ (C.); ಇವಱೊಳ್ (Śmd. 24. 37. 392), ಇವಱಲ್ಲಿ (235 Cm.), ಇವುಗಳಲ್ಲಿ (C.), ಇವರ್ಕೆ (Śmd. 191), ಇವಕ್ಕೆ, ಇವಕೆ, ಇವುಗಳಿಗೆ (C.). — ಇದೊನ್ದು ಸಾರಿ (B. 4, 45). ಒಳ್ಳೆಯನ್ ಇರದ ಊರು, ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವೂ, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು, ಇವು ಮೂಱು ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಇವೆರಡುಂ (Bp. 22, 64). ಇವೆರ್ದು

(= ಇವೆರಡು B. 5, 74). ಇವೇ ಕಾರಣಗಳಿನ್ದ (= ಈ ಕಾರಣಗಳಿನ್ದಲೇ 5, 170). — ಇದು ತಾನ್. -ನು. even this. ಲಿಂಗಾರ್ಚನಕ್ಕೆ ಇದು ತಾನ್ ಅವಸರಂ (Bp. 47, 55; My.).

-ಇದು idu. 2. = -ಇತು No. 3. an anomalous termination of the past participle instead of -ದು2 (on -ಇ4) *e. g.* ಕೇಳಿದು (= ಕೇಳ್ದು Rām. 3, 8, 71; 3, 9, 4); ಚಾಚಿದು (= ಚಾಚಿ Rām. 6, 51, 5); ತೂಳಿದು (= ತೂಳ್ದು Abhā. 12, 59); ಬಟಲಿದು (= ಬಟಲ್ದು Rām. 2, 7, 3); ಮರಳಿದ (= ಮರಳ್ದು Bh. 2, 4, 12); ಸಾರಿದು (= ಸಾರ್ದು Bp. 45, 27; 49, 10; Bh. 4, 13, 36); ಸೂರುಳಿದು (= ಸೂರುಳ್ದು Bh. 1, 6, 3); ಹೋರಿದು (= ಹೋರ್ದು Bh. 1, 14 sum.; 7, 4, 42); and ಹೋಱಿದು (= ಹೋಱ್ದು Bp. 53, 71).

ಇದುಕೊ idu-ko. = ಇದಕೊ. (My.).

ಇದುಗೊ idu-go. = ಇದುಕೊ. (My.).

ಇದುರು iduru. = ಇದಿರ್, etc. (My.). — ಇದುರುವಾದಿ. a contradicter (My.). 2, a defendant (in law, My.). — ಇದುರುವಾದಿಸು. = ಇದರು-. to contradict (My.). 2, to plead as a defendant, to contend (My.).

ಇದೆ idu-e3. 1. (ಇದೇ). = ಇದ, ಇದಾ. lo! see here! just now! (C.; Te.; Bp. 5, 11; 24, 59; 29, 8. 30; 31, 7; 39, 40; 45, 37; 47, 42; 48, 8; 51, 80; 53, 25; 55, 30; 57, 62; 59, 3. 10; J. 2, 46; B. 2, 7).

ಇದೆ ide. 2. (fr. ಇಹುದು-ಎ3; *cf.* ಅದೆ 3). it certainly is, it is, there is, is (C.). see *e. g.* Bp. 5, 57; 16, 5; 17, 2; 29, 5. ಮಾಸಿ ಇದೆ, ಆಗಿ ಇದೆ (B. 1, 6); ಉಣ್ಣಾಗಿ ಇದೆ (2, 20); ಬಟಾಕೆಗೊಣ್ಡು ಇದೆ (Si. 19); ಪಡೆದು ಇದೆ (53); 2, ಇದೆ is used to form the third person singular neuter of the present (C.). ಉಬ್ಬರಿಸುತ್ತಲಿದೆ (Bp. 15, 22), ಉಬ್ಬುತ್ತಲಿದೆ (15, 28), ಗುಡುಗುಡಿಸುತ್ತಿದೆ (18, 40), ಸುರಿವುತಿದೆ (18, 51; see also 24, 42; 31, 27; 56, 30; 59, 1). ಕೆಮ್ಮು ಮೂಡುತ್ತೆ ಇದೆ, etc. (Rśv. 13, 45). ತಿರುಗುತಿದೆ (J. 3, 24). see its plural ಇವೆ.

ಇದೋ idu-ō3. = ಇದಾ, etc. (ಅಹೋ Mr. 536; C.; T.).

ಇದ್ದಲ್ iddal. ಇದ್ದಲು. = ಇಜ್ಜಲು, ಇದ್ದಲಿ. charcoal (My.; T. ಇರುಸ್ದು, ಇರುನ್ದೈ, M. ಇರುನ್ನಲ್). ಚಾರುಚನ್ದ್ರೋಪಲ ರಚಿತ ಸೋಪಾನರತುನಾವಳಿಯ ರಾಶಿಗಳ್ ಇದ್ದಲಾದವು ಬಿದ್ದ ಕಿಡಿಗಳಲಿ (Bh. 1, 20, 54). ಇದ್ದಲು ಮಸಿಯನ್ತಾ ಮೆಯ್ಯ ಉಜ್ಜಿ ಉಜ್ಜಿ ತೊಳದರೂ ಇದ್ದ ರೂಪವಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗದು (Prv.). see ಹಾವಿದ್ದಲ್.

ಇದ್ದಲಿ iddali. = ಇದ್ದಲ್. (C.; ಅಂಗಾರ Si. 308). ಇದ್ದಲೀ ಬಣ್ಣ (B. 1, 4).

ಇದ್ದಾನು iddānu. the common form of ಇದ್ಧಾನು. he may be, he perhaps is, (he is likely to be; C.). conjugation: ಇದ್ದೇನು, ಇದ್ದೀ (B. 2, 47), ಇದ್ದಾಳು, ಇದ್ದೀತು (B. 3, 54), etc.

ಇದ್ದಾನೆ iddānu-e3. = ಇದ್ಧಾನೆ, q. v. (C.) *cf.* ಈದಿ = ಇದ್ದಿ, *i. e.* ಇದ್ಧಿ.

ಇದ್ದು iddu. = ಇರ್ದು. P. p. of ಇರು 1. to be. ಹೆತ್ತವಳ್ ಇದ್ದ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ Nr.). ಇದ್ದನ್ತೆ (Bp. 58, 56; 60, 25). ಇದ್ದ ಊರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ಕದ್ದುಕೊಮ್ಬುವರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ. — ಇದ್ದ ತಂಗಳು ನನಗೆ ಇಕ್ಕು, ನಿನಗೆ ಎನ್ದಿಗೂ ಹಸಿವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. — ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಕಲಿತ ಬುದ್ಧಿ ಅಲ್ಲಾ. — ಇದ್ದದ್ದೂ ಹೋಯ್ತು ಮದ್ದಿನ ಗುಣದಿನ್ದ. — ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೂೞಿಲ್ಲ; ಮತ್ತೊನ್ದು ಕೊಡೋ, ಶಿವರಾಯ! — ಇದ್ದ ಮತಿ ಹಾೞಿತೋ, ಸಿದ್ಧಿಗಣೇಶ? — ಇದ್ದ ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಹೋದರೆ ಗೆದ್ದುಕೊಣ್ಡ ರಾವುತ. — ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ, ಬಿದ್ದ ಗೋಡೆ ಹಾಕುವದಿಲ್ಲ. — ಇದ್ದವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ (ಉಱಿದರು), ಸಿದ್ಧಾದೇವಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡೀತು. — ಇದ್ದವರು ಮೂವರು, ಕದ್ದವರು ಯಾರು? (Prvs.). ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರ ಸೌಖ್ಯಗಳು ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೇ ಸರಿ (B. 4, 24). by means of ಇದ್ದು a subjunctive mood is formed, *e. g.* ಮರದ ಮೇಲಿನ್ದ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿ if thou hadst fallen from the tree, thou wouldst have died (B. 1, 9). see further B. 1, 20. 21; B. 2, 24. 40; B. 3, 19. it may be specially remarked that the subjunctive mood which appears in B. 1, 20, is used there in the sense of the present, viz. ನನಗೆ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆನು. if I could write, also I would have written with you. see also 1, 26. — ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ. just as it was, just as they were, etc. (C.; B. 3, 44). 2, without an apparent cause, suddenly (C.). — ಇದ್ದಿದ್ದು. rep. (Bp. 47, 7. 18). — ಇದ್ದೇ ಇರು. to exist indeed or certainly, etc. (C.; B. 5, 227).

ಇದ್ಧಾನು iddhānu. = ಇರ್ದಪನು or ಇರ್ದಹನು, ಇದ್ದಾನು, q. v. in opposition to ಇದ್ಧಾನೆ (see ಅದಾನು) this term means "he perhaps is", etc.

ಇದ್ಧಾನೆ iddhānu-e3. = ಇದಾನೆ, ಇದ್ದಾನೆ. he is indeed, he certainly is, he is (C.; B. 2, 24. 34). conjugation: ಇದ್ಧೇನೆ, I am; ಇದ್ಧೀ or ಇದ್ಧಿ, thou art; ಇದ್ಧಾಳೆ, she is (B. 2, 7; 4, 137); ಇದೆ, it is; ಇದ್ಧೇವೆ, we are; ಇದ್ಧೀರಿ, you are (B. 1, 15); ಇದ್ಧಾರೆ, they are; ಇದ್ಧಾವೆ, they are (B. 3, 58. 69, or. ಇವೆ).

ಇಧ್ idh. kindling; blazing. see ಸಮಿಧ್

ಇಧ್ಮ idhma. *fuel.*

ಇಧ್ರ idhra. one who kindles. see ಅಗ್ನೀಧ್ರ.

ಇನ್- in. 1. = ಇರ್-, etc. two. — ಇನ್ನೂಱಾ ಅಯ್ವತ್ತು. two hundred and fifty (B. 4, 159). — ಇನ್ನೂಱು. two hundred [ಇನ್ನೂಱು ಕನಕಗಿರಿಗಳಿನ್ದಂ Ap. 1, 48 va.]. (C.).

ಇನ್- in. 2. = (ಇಞ್-), etc. sweetness, etc. — ಇನ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ (Śmd. 214, or ಈನ್ದುಟಿ). a sweet lip. — ಇನ್ದೋೞ್. -ತೋೞ್. (Śmd. 143. 214, or ಈನ್ದೋೞ್). a nice arm. — ಇನ್ನುಣಿಸು. -ನ್ -ಉಣಿಸು. a sweet meal. [ಮಣಿಕನಕಾದಿ ವಸ್ತುಗಳನೊನ್ದುಮನೊಲ್ಲೆನ ವೇವುಪಾದವಿನ್ನುಣಿಸೆನಗೞ್ತು Pb. 5, 71]; (Śmd. 214). *cf.* ಇನಿ.

ಇನ್ in. 3. = ಇದು 1. — ಇನ್ತನಕ. till now (My.).

ಇನ ina. *a master, a lord, a king* (ಭೂಕಾನ್ತ, ಅರಸು Nn. 120). 2, *a wealthy or powerful man.* 3, *the sun* (ಭಾನು, ಸೂರ್ಯ 120). 4, the universal soul (ಪರಮಾತ್ಮ 120). 5, a husband (G.). 6, N. of a metrical foot (Ch.).

-ಇನಂ inaṁ. = ಇನೆಗಂ, ಇನ್ನಂ 2. that (this) time, at the time when (Śmd. 293); so long as; till. see Śmd. 294. 295. 64. 79. 81. 135. 136. 173. 259. 282; Rśv. 6, 32 va.; 6, 34; 6, 116 va.; J. 28, 20; Abh. P. 13, 75; Bhn. 2. *cf.* ಅನ್ನ 2.

ಇನಕುಮಾರ ina-kumāra. Saturn (My.). 2, Yama (My.). 3, Sugrīva (My.). 4, Karṇa (My.).

ಇನಕುಲ ina-kula. the family or race of the sun, the solar race of kings (Śmd. 275; Bp. 50, 17).

ಇನಜ ina-ja. = ಇನಕುಮಾರ. Yama (Bp. 46, 78). 2, Karṇa (J. 2, 40).

ಇನಜಾತ ina-jāta. Yama (Mr. 49).

ಇನತನುಜ ina-tanuja. = ಇನಕುಮಾರ. (M

ಇನರಿಪು ina-ripu. Rāhu (Mr. 39).

ಇನವಿರಹಿಣಿ ina-virahiṇi. she who is separated from her master or husband (Rśv. 11, 10).

ಇನಾಗಮ in-āgama. the augment ಇಂ (Śmd. 132. 133).

ಇನಾನ್ವಯ ina-anvaya. = ಇನಕುಲ. (Rśv. 4, 5).

ಇನಾಮ ināma. = ಇನಾಮು. (B. 5, 185; Mhr., H.).

ಇನಾಮತಿ ināmati. land assigned either in favour or charity, or compensation of the duties of hereditary officers (My.; H.).

ಇನಾಮು ināmu. = ಇನಾಮು. a grant in perpetuity without conditions; a grant in general; a present, a gift (C.).

ಇನಾಮುದಾರ ināmu-dāra. a holder of an inām (C.; Mhr.).

ಇನಾಯತು ināyatu. favour, grace: a grant from a superior (My.; Br.; Mhr., H.). ಇನಾಯತುನಾಮೆ. a letter of favour (My.; Mhr.).

ಇನಿ ini. = ಇನೆ 1. sweetness; pleasantness, charm, loveliness. [— ಇನಿಕೆಯ್ಯ್. to make tasty, to relish. ಪಸಿವು ದೊರೆಕೊಳ್ಳು ಮುಣಿಸುಗಳಿನಿಕೆಯ್ಯುಪಾವನ್ನದೊಳ್ Pb. 5, 47]. — ಇನಿದು. that is sweet,etc. [ಕಿವಿಗಿನಿದುಂ ನೃಪಂಗೆ ಹಿತಮುಂ ನುಡಿಯೆ ಲ್ಲಿಯುಮಿಲ್ಲ ಕೇಳ Pb. 7, 40; ಬೇವಿನಹಣ್ಣು ಕಾಗೆಗೆ ಇನಿದಲ್ಲದೆ ಕೋಗಿಲೆಗೆ ಮೆಲಬಾರದು Bv. 606]; (Śmd. 95. 110; ಇರ್ಪು Ct. I, 52). 2, ambrosia (ಅಮರ್ದು, ಸೊದೆ, ಅಮೃತ Kk. 10 *a*). ಇನಿದು ಅಪ್ಪ ಧ್ವನಿ (ಕಲ Hlā.). ಇನಿದಂ ನುಡಿವವ (ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ, etc. Hlā.). ಪೂಗಳ ಇನಿದು (ಮಕರನ್ದ Mr. 108). see Śmd. 69; Ch. v. 16; Bp. 42, 25; 60, 49; Rśv. 2, 48. — ಇನಿದುಗಱೆ. -ಕಱೆ. to rain ambrosia (Rśv. 14, 106 va.). — ಇನಿಯಂ. -ಅಂ 3. (Śmd. 110). = ಇನಿಯಂ. a beloved man, a husband. [ಜೋಲ್ದ ನಿಜೇಶನನಾಲತಾಂಗಿ ತೊಟ್ಟನೆಗೆಕೊಳೆ ನೋಡಿ ಕೆಟ್ಟನಿನಿಯಂ ಮಱಸೊನ್ದಿದನೋ ಬಲಲ್ದನೋ Pb. 2, 19]. see Śmd. 68. 73. 184; ನುಡಿವೆಣ್ಣಿನಿಯ. ಯಾವರಸವನ್ ಊಡಿದ ನಿಗ್ಗನದ ಬಳೆಗಳ, ಓಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಣವೆಣ್ಡತಿಯರ್ ಇನಿಯರ್ಗೆ ಹರುಷವಂ ಪುಟ್ಟಿಸುತೆ ನಡೆ ತನ್ದರು (Rāghc. 17, 65). — ಇನಿಯರು. plural of ಇನಿದು. ಇನಿಯವು ವಿಷಯಸುಖಂ ನಂಜಿನ ಸವಿಪೋಲ್ (Śmd. 117). — ಇನಿಯಳ್. -ಅಳ್ 4. (Śmd. 110). a beloved woman: a wife (ಪ್ರಿಯತಮೆ Kk. 30; ನಲ್ಲಳ್, ಒಪಳ್, ಕಾವಲೆ Śm. 74). [ಇನಿಯಳನಟ್ಟಿಯಿನ್ದೆ ವ್ಯಗಿಮಾಡಿ ಮನೋಜ ಸುಖಕ್ಕೆ ಸೋಲ್ತು Pb. 1, 111]. — ಇನಿವಣ್. -ಪಣ್. a sweet ripe fruit (Śśv. 1, 18). — ಇನಿವಾತು. -ಮಾತು. a sweet or lovely word. see Rśv. 2, 35; 11, 165; 13, 104; J. 18, 20. — ಇನಿವಾಲ್. -ಪಾಲ್. sweet, delicious milk (V. 9, 90). — ಇನಿವಿರಿ. -ಬಿರಿ. pleasantness or welfare, to burst, separate, or go away; to become unpleasant (Abh. P. 7, 14; 10, 51 va.; 15, 79; Cpr. 5, 83). see ಇಂ- (ಇಜ್-).

ಇನಿತು initu. = ಇನಿತುಟು, ಇನಿತ್ತು, ಇನಿಸು, (ಇಷ್ಟು, etc.). a proximate demonstrative noun and pronoun (Śmd. 121. 122. 243; Kk. 61); [T., ಇತ್ತನೈ, M., ಇನ್ನ, ಇತ್ತಿರಿ, Te., ಇನ್ತ, Tu., ಈತ್]. this much, this measure, etc. [ಭೋಗ ವಿಷಮ್ಬೋಲ್ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮನಾಗಿಸುಗುಮುಮಳ ಕೃತಿ ವಧುಗಿನಿತುಂ Kr. 1, 70; Pb. 6, 16]. (see ಅನಿತು, of which it is the proximate form). ಇನಿತಱಂ (Śmd. 135). ಇನಿತಱೊಳ್ (Bp. 40, 24). ಇನಿತಱೊಳಂ (Śmd. 160. 179). ಇನಿತು ಚಿನ್ತಿಸಲ್ ಏಕೆ? (Bh. 1, 8, 32). ಇನಿತೆಲ್ಲಮಂ (J. 3, 41). ಇನಿತೊನ್ದು (Śmd. 73; Rśv. 13, 27; *cf.* ಒನ್ದಿನಿತು). ಇನಿತಾದೊಡಂ (Bp. 58, 20). see Bp. 2, 34; ಒನ್ದಿನಿತು, ಲವದಿನಿತು. — ಇನಿತನೆಯ. -ಅನೆಯ. (Śmd. 243). amounting to this much. — ಇನಿತನೆಯಂ. -ಅನೆಯಂ. (243). a man of so much (power, influence, rank, etc.) as this or these. — ಇನಿತಿನಿತು. rep. see Bp. 2, 34; 13, 13; 22, 66; 35, 26; 38, 38; 54, 57. — ಇನಿತು. -ಉ 9. all this or these. 2, although only so much as this, a little, a trifle. see Bp. 2, 18; 24, 61. 62; 28, 35; 43, 85; 45, 52; 48, 25; 57, 16. 80; 53, 51; 60, 49; Rśv. 8, 122. ಇನಿತನು = ಇನಿತುಮಂ (Bp. 8, 42). — ಇನಿತುಂ. -ಉಂ 1. all this or these (Śmd. 51). 2, a little. see Bp. 1, 56; 46, 60; 48, 5; 60, 31. ಇನಿತುಮಂ (Bp. 5, 29; 53, 37. 48; 61, 40), ಇನಿತುವಂ (61, 56), ಇನಿತುವುಂ (2, 43; 24, 70; 28, 4). — ಇನಿತುವುಂ. -ಉಂ 1. = ಇನಿತುಂ (Jñs. 42, 12). — ಇನಿಬರ್. (Śmd. 122. 123). so many persons (as these). ನಿಮ್ಮಿನಿಬರಂ (Bp. 57, 80). ಎಮ್ಮಿನಿಬರನು (Bh. 1, 8, 57). see Bp. 39, 59. 61; 44, 39; 50, 51; 51, 52; 57, 80. ಇನಿಬರುಂ (58, 42). [ಈ ನೆರೆದಿನಿಬರುಮೆನ್ದುದನೇನೀವಿರೆ ಪೇಱುಮೆನ್ದೊಡೆ Pb. 2, 54].

ಇನಿತುಟು inituṭu. = ಇನ್ತುಟು. (J. 13, 19).

ಇನಿತ್ತು inittu. = ಇನಿತು. (Kāvy. I, 4, 33-38; Cpr. 3, 62).

ಇನಿಬರ್ inibar. see. s. ಇನಿತು.

***ಇನಿವಿರಿದು iniviridu.** so much big, great. ಎನಗಿನಿವಿರಿದು ಸುಖಂ ಮಜ್ಜನನೀಚರದಿವಿಜನಿನ್ದಮಾಯ್ತೆನ್ದು Ap. 3, 58; 14, 18. [ಇನಿತು + ಪಿರಿದು?].

ಇನಿಸು inisu. = ಇನಿತು. (My.). [ನೆನೆಯದೆ ಪೂರ್ವೋದಿತಾರ್ಥಪದಪದ್ಧತಿಗೊನ್ದಿನಿಸುಂ ವಿಶೇಷವಿಲ್ಲದೆ ಜನಿಯಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥಂ Kr. 1, 84; Pb. 3, 83; Ap. 1, 14]; (Abh. P. 3, 49. 50). ಬಗೆವೊಡವನ್ ಇನಿಸು ಇರದೆ (Śmd. 73). ಮಱಸೊನ್ದಿದ ಪುಲಿಯನ್ ಆಗಳ್ ಇನಿಸಂ ಪೋಲ್ತಂ (288). ಮತ್ತಂ ಇನಿಸಾನುಂ ಬೇಗದೊಳ್ (Līlv. 3, 2 va.); [ಅಮರದಮರ್ಗೇನೇನೇತಱೊಳಗಾದುದನಿನಿಸಾನುಂ ಬೇಗದೊಳೆ ಕಳೆದು ತೋಱೆನೆ ರಣಮೊಳ್ Ap. 14, 25]. ಇನಿಸಾನುಂ ಬೇಗಮನ್ ಇರ್ದು (Rśv. 13, 96 va.). ಬಿನ್ನನೆಯು ಬಿನ್ನಗೆಯುಮ್ etc. ಎನ್ಬ, ಮೌನಕೆ ಇನ್ತು ಇನಿಸು ಪೆಸರ್ ಅಕ್ಕುಂ (Kk. 50). see Ch. v. 60; Kāvy. III, 3, 35; Grj. 3. 77; Śśv. 1, 18.

ಇನು inu. = ಇನ್ನು. (Bp. 18, 88).

ಇನೆ ine. 1. = ಇನಿ. — ಇನೆಯಂ = ಇನಿಯಂ. (Bp. 11, 47; 24, 8; 35, 25. 26; 42, 38; 44, 54; 47, 7. 49-53; J. 3, 13; 11, 18. 19; see ಬಾಸೆವೆಣ್ಣೆನೆಯ). — ಇನೆಯಳ್. = ಇನಿಯಳ್. (Bp. 24, 8; 27, 61; 44, 54; J. 8, 24; 11, 12).

ಇನೆ ine. 2. = ಇನ್ನೆ.— ಇನೆಗಂ. -ಗಂ. = -ಇನಂ q. v., [ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಸರದೊಳೆಯ್ದೆ ಕಣ್ಗೆ ಪಸರವನ್ಪಡೆವೊಪ್ಪುವ ಕೆನ್ಪು ತುಮ್ಬಿಗಳ್ ಮಿಸುಗುವ ಕೆರ್ಪು ಬರ್ಚಿಸಿದವೊಲ್ ಬಗೆಗೊಳ್ಳೆನೆಗಂ. Ap. 1, 66]. ಇನ್ನೆಗಂ. (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69). see Śmd. 293. 294. 295: Abh. P. 13, 60; Rśv. 13, 96 va.

ಇನ್ಕಾರ್ inkār. = ಇಂಕಾರ್. (My.).

-ಇನ್ತ im₄-ta₂. 1. = -ಇನ್ತಾ 1, -ಇನ್ತ, -ಇನ್ತಂ, -ಇನ್ತವು, -ಇನ್ದೆ. [a suffix employed in effecting comparisons]. ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತವನ್ತರು ಇಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿ ಇಲ್ಲ.— ಆಕಾಶಕ್ಕಿನ್ತ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗಿನ್ತ ಅಗಲವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಕುದುರೆಗಳಿಗಿನ್ತ ಕತ್ತೆಗಳೇ ಬೇಕು (B. 3, 49). (ಸಿಂಹಲದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ) ಮಱೆಗಾಲ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (B. 4, 205). ಅದಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ದೇವಮಾನ ಗುಱಿಜಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು (Si. 44). ಶತ್ರುವಿಗಿನ್ತಲೂ ತಾನು ಹೆಚ್ಚಿ ಇರುವಿಕೆ (263). ರಾತ್ರಿಕ್ಕಿನ್ತ (sic! S. Mhr.; B. 5, 253). *cf.* -ಅಕಿನ್ತ, -ಅಕ್ಕಿನ್ತ, and see -ಇಂ 4.

ಇನ್ತ inta. 2. = ಇನ್ಥ, etc. (B. 5, 53; My.). — ಇನ್ತವರು. -ಅವರು. such people (B. 5, 10. 42. 95; My.).

ಇನ್ತಱು intaṟu. = ಅನ್ತಱು. ಇನ್ತಱಿಂದಂ. *subsequently*, in consequence (Cpr. 9, 119).

-ಇನ್ತಾ im₄-tā₃. 1. = -ಇನ್ತ 1, etc. ಇದಕ್ಕಿನ್ತಾ ಅದು ದೊಡ್ಡದು (My.). ಮುಂಚಿನಕ್ಕಿನ್ತಾ ಚನ್ನಾಗಿ (B. 5, 53). ಕೆಲಸದಕಿನ್ತಾ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ (5, 283). see -ಅಕಿನ್ತಾ, -ಅಕ್ಕಿನ್ತಾ, & a Prv. s. ಕದಿ & ತಾಯಿ.

ಇನ್ತಾ intā. 2. = ಇನ್ತ 2, etc. (My.). ಕೊಡಿದನ್ತಾ ದಣ್ಡ (B. 5, 51). ಇನ್ತಾ ಹೆಂಗಸರು (5, 55). ಇನ್ತಾ ಅವಸ್ಥೆ (5, 57).

ಇನ್ತಿ inti. = ಇನ್ತು. thus (C. at the end of letters, also ಇನ್ತಿ ೯). ಇನ್ತಿ ಬಿನ್ನಹ (B. 4, 109). ಇನ್ತಿ ಸಲಾಮು, etc. (*cf.* Sk. ಇತಿ 1 ?).

ಇನ್ತು intu. this manner; in this manner, thus, so; (such). [ನರಲೋಕಚನ್ದ್ರಮತದಿಂ ಪರಮಾಲಂಕಾರಮುಂ ಶರೀರಮು ಮೆನ್ತಿನ್ತಿರಡಕ್ಕುಂ ಭೇದಂ Kr. 1, 23; Pb. 1, 1; Ap. 1, 25]; (ಪ್ರಕಾರ Śmd. 399; ಹೀಂಗೆ 61. 65. 164; Cm.; C.). ಅನ್ತು, ಇನ್ತು, ಉನ್ತು, ಎನ್ತು (398. 399). see 44. 112. 181. 234. 384. ಭದ್ರ ಮನ್ದ ಮೃಗ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಆನೆಗಳ್ ಮೂಱು ತೆಱನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Hlā). ಹಲಮಲ್ಲದೆ ಶಕಟಮುಂ ಪೊಱಲ್ ಅಱಿಯದ, ಶಕಟಮಲ್ಲದೆ ಹಲಮುಂ ಪೊಱಲ್ ಅಱಿಯದ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಏಕಧುರಮ್ ಅಹ ಎತ್ತಿನೊಳು ಏಕಧುರೀಣ, ಏಕಧುರ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಇನ್ತೀ ಪ್ರಕಾರ (ಇತಿ, ಪ್ರಕಾರ Nn. 93). ಇನ್ತನ್ತು ಒರೆದು (Rśv. 14, 52 va.; J. 31, 29). ಗಾಳೀ ಸೊಡರ್, ಪರಿಯುತಿಪ್ಪ ಪುರೀಚಿಕಾ ಜಲ, ಜಲಾವರ್ತಾಕ್ಷರಮ್ ಇನ್ತುವುಂ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುನ್ತುಱಿಯರ್! (Sś.). ಫಲವ ಕಣ್ಡನು ಇನ್ತುವು (Jñs. 22, 31), ಇನ್ತೆನ್ (Bp. 40, 51; 41, 5; 44, 42). ಇನ್ತುಂ (10, 10). ಇನ್ತೂ (ಇನ್ತಿಷ್ಟು, ಎಲ್ಲಾ G.). see Prv. s. ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ. — ಇನ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. being of this kind or such as this; such (Bp. 39, 58; 43, 43). — ಇನ್ತಪ್ಪಂ. -ಅಪ್ಪಂ. a man who is of this kind, etc. (Śmd. 191. 192). — ಇನ್ತಹ. -ಅಹ. = ಇನ್ತಪ್ಪ, ಇನ್ಥ, etc. being of this kind, etc. (Bp. 22, 62; 23, 31; 27, 21; 36, 16; 39, 58). — ಇನ್ತಹಂ. -ಅಹಂ. = ಇನ್ತಪ್ಪಂ, ಇನ್ನಂ (Śmd. 192; ಇನ್ನಂ Ct. II, 64). — ಇನ್ತಿನ್ತು. rep. (Grj. 5, 14). — ಇನ್ತಿಷ್ಟು. -ಇಷ್ಟು. so and so much, so and so many (C.). ಇನ್ತಿಷ್ಟು ತೋಳಗಳ ತಲೆಗಳನ್ನು ತನ್ದು ಕೊಟ್ಟವರು ಇನ್ತಿಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (B. 2, 19). 2, -ಉ9. all (C.; ಎಲ್ಲಾ G.). ಇನ್ತಿಷ್ಟರು. all persons (C.). 3, very much or many (My.). [-ಇನ್ತೆ. = ಇನ್ತು. ಇನ್ತೆ ತನ್ನ ಕೂರಸಿಯೊಳಡುರ್ತು ಕೊನ್ದ Pb. 1, 6].

ಇನ್ತುಟು intuṭu. = ಇನಿತು, ಇನಿತುಟು, ಇಷ್ಟು, etc. this much, etc. [ಈ ಪೊೞ್ತುಂಗೀ ರುತುವಿಂಗೀ ಪಸದನಮಿನ್ತುಟಪ್ಪ ಮೆಯ್ಮಣ್ಣಿಕ್ಕಿನ್ತು Pb. 3, 45]. ಇನ್ತುಟು ಅನೆ, ಇನ್ತುಟು ಕುದುರೆ (Śmd. 169). ಇನ್ತುಟುಕಾಗಿ for so much, for such a trifle (Bp. 40, 72). see Rśv. 14, 51; *cf.* ಅನ್ತುಟು, etc. — ಇನ್ತುಟು. -ಉ9. although, so much (Bp. 17, 9). 2, a little. ಮಂಗನ ಕೃತಿಯನ್ ಇನ್ತುಟು ಉದ್ಧರಿಸಿ, ತಿರ್ದುಗೆ ಕೃಪೆಯೊಳು (Mr. 2). — ಇನ್ತುಟುಂ. -ಉಂ 1. a little (Bp. 49, 22).

ಇನ್ಥ intha. = ಇನ್ತ 2, ಇನ್ತಾ 2, ಇನ್ತಹ, ಇನ್ಥಾ. a corrupted common form of ಇನ್ತಹ, q. v. (s. ಇನ್ತು). — ಇನ್ಥವನು. such a man (B. 5, 291), ಇನ್ಥವರು (2, 8; Si. 108). — ಇನ್ಥವಳು. such a woman (B. 5, 291). — ಇನ್ಥಾತಂ. = ಇನ್ಥವನು. (Bp. 54, 57). — ಇನ್ಥಿನ್ಥ. rep. such and such (B. 2, 19). ಇನ್ಥಿನ್ಥ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕು (3, 88).

ಇನ್ಥಾ inthā. = ಇನ್ಥ, etc. ಇನ್ಥಾ ಹಣ್ಣು ಹವ್ವಲಗಳು (B. 1, 8). ನೀನು ನನಗೆ ಇನ್ಥಾ ಮಾತು ಕಲಿಸ ಬೇಡ! (3, 78). ಇನ್ಥಾ ನಡತೆ (5, 83). ಇನ್ಥಾ ನೇಮಗಳು (5, 95).

-ಇನ್ದ im₄-da₂. = -ಇನ್ತ 1, etc. [a case suffix to signify the instrumental and ablative of motion]. ಆ ಹೆಮ್ಮೆ ಬಹು ದಿವಸದಿನ್ದ ಇತ್ತು (B. 2, 12). see also 3, 77, ಮರನಿನ್ದ, etc. (s. -ನ 2, No. 3), -ಇಂ 4.

-ಇನ್ದಂ im₄-dam. (Śmd. 131). = -ಇನ್ದ, etc. ಕಱು ತಾಯ ಬಱಿಯನ್ ಉಱಿಯದ ತೆಱದಿನ್ದಂ (194). ನಿನ್ನಿನ್ದವೆ (Bp. 2, 36). ಎಮ್ಮಿನ್ದಮ್ ಇಳೆಯೊಳು ನೀವು ಹೀನಮೆ! (40, 84). see -ಇಂ 4.

ಇನ್ದಗಿ indagi. Indrajit (Abh. P. 13, 11 va.; 13, 16).

ಇನ್ದರ indara. = ಇನ್ದಿರ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರ (Śmd. 336).

-ಇನ್ದವು im₄-davu. = -ಇನ್ದಂ, etc. this form is very frequently used by the commentator on the Śmd. in a Mdb. MS., *e. g.* ಇಹುದಱಿನ್ದವು (123. 143), ಬಲ್ಲವರುಗಳಿನ್ದವು (176), ನಿಶ್ಚಯದಿನ್ದವು (182), ವಿಕಲ್ಪದಿನ್ದವು (286).

ಇನ್ದಿನ್ದಿರ indindira. *the large black humble bee* (ಗುಂಗೀಹುಳ G.).

ಇನ್ದಿರ indira. = ಇನ್ದರ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರ. (ಇನ್ದ್ರ Ct. II, 49; ಸುರಪ Kk. 11 *a;* ಸುರಪತಿ Śm. 9; ಬಲವೈರಿ Kk. 10 *b*). — ಇನ್ದಿರವಿಲ್. -ಬಿಲ್. Indra's bow: the rainbow (ಶಕ್ರಚಾಪ Śs.; Rśv. 8, 118).

ಇನ್ದಿರಾಜ indirā-ja. Indirā's son: Kāma.

ಇನ್ದಿರಾಜಾಸ್ತ್ರ indirāja-astra. Kāma's weapon: a lotus (Bp. 5, 27).

ಇನ್ದಿರಾಪತಿ indirā-pati. Viṣṇu (Bp. 54, 31. 61).

ಇನ್ದಿರಾವರ indirā-vara. Viṣṇu. (Bp. 2, 26).

ಇನ್ದಿರೆ indire. -ರಾ. *Lakṣmi* (ಸಿರಿ, ಲಕುಮಿ, ಮಾಲಕುಮಿ, etc. Śm. 6; see Mr. s. ಶೋಭೆ). — ಇನ್ದಿರೆಯ ನಲ್ಲ. Viṣṇu (Bp. 54, 44). — ಇನ್ದಿರೆಯರಸ. -ಅರಸ. Viṣṇu (Dp. 122, 21).

ಇನ್ದಿರೇಶ indirā-īśa. Viṣṇu. (My.).

ಇನ್ದೀವರ indīvara. *the blue lotus, the blue water-lily, Nymphaea stellata and cyanea* (ಉತ್ಪಲ, ನೆಯ್ದಿಲೆ Mr. 419; ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲ್ Si. 95; ಕರೇ ಕಮಲ G.).

ಇನ್ದೀವರಾಕ್ಷಿ indīvara-akṣi. = ಇನ್ದೀವರೇಕ್ಷಣೆ. (J. 7, 27).

ಇನ್ದೀವರಿ indīvari. *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ಇನ್ದೀವರೇಕ್ಷಣೆ indīvara-īkṣaṇi. a blue lily-eyed woman (My.).

ಇನ್ದು indu. this time; to-day (ಕಾಲ Śmd. 398; C.; Tu. ಇನಿ, T. ಇನ್ಱು, M. ಇನ್ನು). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (398); ಇನ್ದೆ (69). [ವಿವಾಹಮನಿನ್ದೆ ಮಾಡುವೆಂ Pb. 1, 72]. declension: ಇನ್ದು, ಇನ್ದು, ಇನ್ದಿಂ, ಇನ್ದಿಗೆ, ಇನ್ದಿನತ್ತಣಂ, ಇನ್ದಿನ, ಇನ್ದು (Śmd. 147); ಇನ್ದಿಂಗೆ (Bp. 3, 15). ಇನ್ದಿನಿನ್ದ (B. 1, 20; 2, 36). ಇನ್ದಿಗೂ, even up to this day; even still now (3, 76; 4, 146). ಆ ನಡತೆಗಳು ಇನ್ದಿನವು ಅಲ್ಲ ನಿನ್ನಿನವು ಅಲ್ಲ (4, 187). ಇನ್ದಿನ ತನಕ (3, 115; 5, 114). ಇನ್ದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅದ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). see Bp. 28, 21; 60, 17; Bh. 1, 8, 20; 1, 10, 39; 2, 13, 36; J. 30, 28. 49. — ಇನ್ದುತನಕ. till the present time (Bp. 61, 57). — ಇನ್ದು ನಾಳೆ ಎನ್. to say to-day and to-morrow, to set bounds to time (Bp. 27, 10; 30, 7). — ಇನ್ದುಮುಟ್ಟ = ಇನ್ದುವರೆಗೆ. (My.). — ಇನ್ದುಮೊದಲ್. from to-day (J. 15, 32). — ಇನ್ದುವರಂ. = ಇನ್ದುವರೆಗಂ. see s. ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್. — ಇನ್ದುವರೆಗಂ. = ಇನ್ದುವರೆಗೆ (C. Bp. 47, 18). — ಇನ್ದುವರೆಗೆ. till now or to-day (J. 18, 58; 31, 28).

ಇನ್ದು indu. *the moon.* 2, the number one (Bp. 61, 92). 3, N. of a metrical foot (Ch.).

ಇನ್ದುಕಳೆ indu-kaḷe. a digit of the moon (Bp. 24, 73). 2, the brightness or shine of the moon. (My.).

ಇನ್ದುಕಾನ್ತ indu-kānta. the moon-stone, marble, the lunar gem (Grj. 1, 9; Śsv. 1, 70).

ಇನ್ದುಚೂಡ indu-cūḍa. Śiva (Bp. 33, 19; 53, 16).

ಇನ್ದುಜ indu-ja. son of the moon: the planet Mercury (Mr.38).

ಇನ್ದುಜನಕ indu-janaka. father of the moon: the ocean. 2, Atri (My.).

ಇನ್ದುಜೂಟ indu-jūṭa. Śiva (Bp. 18, 90).

ಇನ್ದುಧರ indu-dhara. Śiva (Mr. 465). 2, sign for a metrically long letter (Ch.).

ಇನ್ದುಮಣಿ indu-maṇi. = ಇನ್ದುಕಾನ್ತ. (Śśv. 1, 38).

ಇನ್ದುಮಣ್ಡಲ indu-maṇḍala. the orb or disk of the moon (ಬಟ್ಟು Kk. 45).

ಇನ್ದುಮುಖಿ indu-mukhi. a woman who has a face like the moon (Bp. 2, 49; 24, 30).

ಇನ್ದುಮೌಳಿ indu-mauli. Śiva (Bp. 2, 56; 9, 26).

ಇನ್ದುರೇಖೆ indu-rēkhe. a digit of the moon. (My.).

ಇನ್ದುಲಾಂಛನ indu-lāñchana. Śiva. (My.).

ಇನ್ದುಲೇಖಾಚೂಡ indulēkhā-cūḍa. Śiva (Bp. 50, 38).

ಇನ್ದುಲೇಖೆ indu-lēkhe.-ಖಾ. = ಇನ್ದುರೇಖೆ. (My.).

ಇನ್ದುವಾರ indu-vāra. monday (My.; Te.).

ಇನ್ದುವ್ರತ indu-vrata. a religious observance depending on the age of the moon; diminishing the quantity of food by a certain portion daily, for a fortnight or a month, etc. (R.).

ಇನ್ದುಶೇಖರ indu-śēkhara. Śiva. (Bp. 44, 18).

ಇನ್ದುಹಾಸ indu-hāsa. = ಚನ್ದ್ರಹಾಸ. (J. 29, 25; 31, 31).

-ಇನ್ದೆ im₄-de. -ಇನ್ದ್, etc. (Śmd. 131). ಶಿವನ್ ಐಸು ದಿನದಿನ್ದೆ ಉಣ್ಣದೆ ಇರ್ದಹನೊ? (Bp. 18, 18). see -ಇಂ 4,

ಇನ್ದೊಳ indoḷa. the black bee [ಶಿವಿಯನಿನ್ದೊಳದಿಂಚರಕಾನ್ತು Pb. 5, 19]; (Cpr. 6, 64). 2, hammock, a swing. 3, a kind of rāga (Tbh. of ಹಿಂದೋಲ?).

***ಇನ್ದೋಳ indōḷa.** = ಇನ್ದೊಳ. [ತೋಳನೀಳದ ಕೆನ್ದಳಿರಿನ್ದಂ ಸನ್ದಣಿಸಿರ್ದ ಮದಾಳಿಯಿನ್ದೋಳದಿಂ ಮಳಯಾನಿಳ ಲೀಲಾನ್ದೋಳದಿನೊಪ್ಪೆ Ap. 3, 30; ಇದು ಲೀಲಾನ್ದೋಳವಿನ್ದೋಳದ ದನಿ ನೆಱೆಗೊಳ್ವನ್ನೆಗಂ ಪಾಡಲ್ Ap. 4, 9]; (Śmd. 14, 3).

ಇನ್ದ್ರ indra. = ಇನ್ದರ, ಇನ್ದಿರ. *Indra, the deity of svarga, and the regent of the East quarter.* 2, a prince, a master (ಒಡೆಯ Mr. 227). 3, best, excellent (ಶ್ರೇಷ್ಠ G.). 4, N. of a metrical foot Ch.).

ಇನ್ದ್ರಕೀಲ indra-kīla. N. of a mountain (Bp. 44, 3; J. 23, 34).

ಇನ್ದ್ರಕೋಶ indra-kōśa. *a platform, a scaffold;* a kind of balcony or terrace (ತವಗ Mr. 192).

ಇನ್ದ್ರಗೋಪ indra-gōpa. the insect cochineal of various kinds (ಕಮ್ಬುಳು, ಏಬ್ರಜ Śs.; ಏಬ್ರಜ Mr. 165; Te.). 2, the firefly (My.; ಮಿಂಚುಹುಳು, ಹೊನ್ನಿಹುಳು G.). see Śmd. 142. 166; Grj. 9, 58 va.; J. 17, 4.

ಇನ್ದ್ರಚಾಪ indra-cāpa. a rainbow (ಬಿಮ್ಬು, ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು, Nn. 69.) — ಇನ್ದ್ರಚಾಪಮಪ್ಪುದ್. -ಪೆಱ್. to get a rainbow (Rśv. 13, 77 va.).

ಇನ್ದ್ರಜ indra-ja. Arjuna (ಫಲ್ಗುನ, etc. Mr. 264. 508).

ಇನ್ದ್ರಜವ indra-java. = ಇನ್ದ್ರಜವಿ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರಯವ. (ಇನ್ದ್ರಜವಿ, ಕುರುಟಗನ ಬೀಜ G.).

ಇನ್ದ್ರಜವಿ indra-javi = ಇನ್ದ್ರಜವ. (ಕಲಿಂಗ, ಭದ್ರಯವ G.).— ಇನ್ದ್ರಜವಿಯ ಗಿಡ. the plant Wrightia antidysenterica (ವತ್ಸಕ, ಶಕ್ರ, ಹೆಮ್ಮುಷ್ಟಿಗೇ ಗಿಡ G.).

ಇನ್ದ್ರಜಾಲ indra-jāla. Indra's net: deception, fraud, conjuring, jugglery, sorcery, trick in war, etc. (My.; ಮೋಸ, ಕಪಟ, ಶಾಮ್ಬರಿ G.).

ಇನ್ದ್ರಜಿತ್ indra-jit. = ಇನ್ದ್ರಗಿ. conqueror of Indra: N. of a son of Rāvaṇa (Abh. P. 13, 15). ಇನ್ದ್ರಜಿತು (J. 18, 6).

ಇನ್ದ್ರತ್ವ indratva. the state of being Indra. see ದೇವೇನ್ದ್ರತ್ವ.

ಇನ್ದ್ರದ್ರು indra-dru. *the plant Terminalia arjuna.*

ಇನ್ದ್ರಧನು indra-dhanu. Tbh. of ಇನ್ದ್ರಧನುಸ್. (My.; ಮುಗಿಲಿಯ ಬಿಲ್ಲು G.).

ಇನ್ದ್ರಧನುಸ್ indra-dhanus. a rainbow.

ಇನ್ದ್ರನಿಲಯ indra-nilaya. Indra's dwelling: svarga. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಇನ್ದ್ರನೀಲ indra-nīla. a sapphire (Bp. 54, 60; J. 11, 8).

ಇನ್ದ್ರಪುರ indra-pura. Indra's town: svarga. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಇನ್ದ್ರಪ್ರಹರಣ indra-praharaṇa. *Indra's thunderbolt.*

ಇನ್ದ್ರಮಣಿ indra-maṇi. = ಇನ್ದ್ರನೀಲ. (Śśv. 1, 54).

ಇನ್ದ್ರಯವ indra-yava. = ಇನ್ದ್ರಜವ. *the seed of the Wrightia antidysenterica.*

ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತ indra-lupta. *morbid baldness of the head.*

ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತಕ indra-luptaka. = ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತ. (ಖಲತಿ, ಶಿಖಿವಿಷ್ಟ Mr. 388).

ಇನ್ದ್ರಲೋಕ indra-lōka. Indra's world: svarga (C.).

ಇನ್ದ್ರವಂಶ indra-vaṁśa. N. of a vṛitta (Ch.).

ಇನ್ದ್ರವಜ್ರ indra-vajra. N. of a vṛitta (Ch.).

ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ indra-vāruṇi. *Colocynth, a wild bitter gourd, Cucumis colocynthis* Lin. (ಕಾಡ ಕವಡೇ ಕಾಯಿ, ಕಕ್ಕಾವಾಡೇ ಕಾಯಿ G.).

ಇನ್ದ್ರಸುರಸ indra-surasa. = ಇನ್ದ್ರಸುರಿಸ. *a shrub, the leaves of which are used in discutient applications, Vitex negundo* Lin. (ಲಕ್ಕೀ ಗಿಡ G.).

ಇನ್ದ್ರಸುರಿಸ indra-surisa. = ಇನ್ದ್ರಸುರಸ. (G.).

ಇನ್ದ್ರಸೇನ indra-sēna. N. of several men, see *e. g.* Bh. 2, 4, 9.

ಇನ್ದ್ರಾಣಿ indrāṇi. *Indra's wife* (ಶಚೀದೇವಿ, ಪುಲೋಮಜಾತೆ Nn. 28). 2, Kāma's wife (ರತಿದೇವಿ 28; ಆ ರತಿ Mr. 511). 3, Brahmā's wife (ಭಾರತೀ, ಸರಸ್ವತೀ 28). 4, Śiva's wife, Durgā (ಚರ್ಚಿ, ಭೈರವಿ 28). 5, the five organs of sense or of action (ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ 28; ಅಯಿದು ಇನ್ದ್ರಿಯ 511). 6, a ray (ಕಿರಣ, ಕಾನ್ತಿ 28). 7, the shrub Vitex negundo (ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ, ಲೊಕ್ಕಿ 28; 511, o. r. ಲಕ್ಕಿ).

ಇನ್ದ್ರಾಣಿಕೆ indrāṇike. *the shrub Vitex negundo* Lin.

ಇನ್ದ್ರಾನುಜ indra-anuja. = ಇನ್ದ್ರಾವರಜ. (Bp. 54, 32).

ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ indra-āyudha. Indra's thunderbolt (ಶಮ್ಬ, ವಜ್ರ, etc. Mr. 44). 2, *the rainbow.* 3, *a horse marked with black about the eyes* (ಕರೆಯ ಕಣ್ಣಾಗಲ್ ಇನ್ದ್ರಾಯುಧಂ Mr. 276).

ಇನ್ದ್ರಾರಿ indra-ari. an enemy of Indra, an asura or demon. ಇನ್ದ್ರಾರಿಯಿಂ ಪಡೆದವಳು ವಿನತೆ ಅಕ್ಕು (Mr. 24).

ಇನ್ದ್ರಾವರಜ indra-avaraja. *Indra's younger brother, Viṣṇu or Kriṣṇa.*

ಇನ್ದ್ರಿಯ indriya. relating to Indra. 2, power, force; faculty. 3, *an organ of sense.* 4, *semen virile* (ಮಜ್ಜಾಸಾರ Nn. 125). see ಕರ್ಮೇನ್ದ್ರಿಯ, ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ, ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ, ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ, ಪನ್ನೊನ್ದು-, ಷಡಿನ್ದ್ರಿಯ.

ಇನ್ದ್ರಿಯಗ್ರಾಮ indriya-grāma. *the senses or organs of sense collectively.*

ಇನ್ದ್ರಿಯದೃಢ indriya-dṛiḍha. having firmly fastened the organs of sense, free from passions, calm (ಶಾನ್ತ, ಶ್ರಾನ್ತ Mr. 251).

ಇನ್ದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ indriya-nigraha. restraint of the organs of sense. (My.).

ಇನ್ದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಿ indriya-nigrahi. a person who restrains the organs of sense (My.).

ಇನ್ದ್ರಿಯಾರ್ಥ indriya-artha. *an object of sense, as sound, smell, etc.*

ಇನ್ದ್ರೆ indre. the wife of Indra.

ಇನ್ದ್ರೇಭ indra-ibha. Airāvata, the elephant of Indra (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಅಯಿರಾವತ Nn. 18).

ಇನ್ದ್ರೇಶ್ವರ indra-īśvara. a form of Śiva (Bp. 54, 64).

ಇನ್ಧನ indhana. kindling. 2, *fuel.*

ಇನ್ನಂ innam̆. 1. = ಇನ್ತಹಂ. [ನಿನ್ನ ಪೆಡಗೆಯ್ಗಟ್ಟಂ ಶರದಿಂ ಬಿಡಿಸಿದ ನಲ್ಲನೆ ಸರಿತ್ಸುತಂ ಬನ್ನವಿನ್ನವೆಮ್ಬುವುನೊಳವೇ Pb. 6, 53; 12, 84]; (Śmd. 191; Ct. II, 64). such a man as this, such a one. ಮನಸಿಜನ್ ಎನ್ನನ್ ಇನ್ನನ್, ಅರುಣಪ್ರಿಯನನ್ದನನ್ ಎನ್ನನ್ ಇನ್ನನ್, ಆ ದಿನಕರನ್ ಎನ್ನನ್ ಇನ್ನಂ (Śmd. 192). [— ಇನ್ನರ್ Pl. ಅವರಿವರನ್ನರಿನ್ನರೆನ ವೇಡ Pb. 2, 87]; (Abh. P. 11, 9). [— ಇನ್ನವು. ಬನ್ನವಿನ್ನವೆಮ್ಬುವುನೊಳವೇ Pb. 6, 53].

ಇನ್ನಂ innam̆. 2. = -ಇನಂ. (Abh. P. 13, 76, o. r. ಅನ್ನಂ).

ಇನ್ನು innu. = ಇನು. further, yet, still; moreover; hence, hereafter; more; the current time (T., M. ಇನಿ; Te. ಇಂಕ; Tu. ನನ; T. ಇನ್ನಂ still, more, besides, moreover; *cf.* ಎಣೆ 1 ?). [ತಱಿಸನ್ದು ಲಾಟರೊಳ್ ತಳ್ತಱಿದೇಱಿಂ ಪೇಟ್ ಕೇಳ್ದು ಮಣ್ಡಲಮಿನ್ನುಂ ತಱಿನೀರಿಕ್ಕುವುದೆನಿಸಿದ Pb. 1, 33; Ap. 8, 72 va.]. see Śmd. 231; Bp. 21, 45; 28, 28; 32, 15; 38, 30; 42, 13; 44, 16. 20; 54, 4. 52; 50, 24; Kk. 48; Śm. 8. 9. 20. 67; Rśv. 13, 97; Bh. 1, 8, 7. 10. 57; 1, 10, 39; J. 3, 1; 29, 30; 31, 35. — ಇನ್ನಂ. -ಅಂ 5. = ಇನ್ನುಂ. hence (Bp. 28, 10). — ಇನ್ನಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. so much (or many) more (B. 3, 60). — ಇನ್ನಾರ್. -ಆರ್. who else ? (Śmd. 292). — ಇನ್ನಾವ. -ಆವ. what other ? etc. (J. 18, 20). — ಇನ್ನಿಲ್ಲ. -ಇಲ್ಲ. = ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ. no more, no longer (Bp. 1, 16). 2, not yet (with a verb or with reference to a verb). — ಇನ್ನುಂ. -ಉಂ 1. = ಇನ್ನಂ. also hereafter; still more; still (Śmd. 84; Bp. 59, 1. 11; Rśv. 5, 125). — ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ. = ಇನ್ನಿಲ್ಲ. not yet (Bp. 28, 18), etc. — ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ. henceforth, hereafter (B. 4, 1. 155); that follows. — ಇನ್ನು ಮೇಲೆ. = ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ. (B. 1, 24; 3, 54). ಪೇಟ್ ಇನ್ನು ಮೇಲಣ ಬಟಿಕೆಯನು ! (Bh. 1, 8, 61). — ಇನ್ನುವರೆ. = ಇನ್ನೂ ವರೆಗೆ. up to the current time (Bp. 18, 71; *cf.* ಇನ್ನೆವರೆಗಂ). ಇನ್ನು ವರೆಗೂ (My.). — ಇನ್ನೂ. -ಊ 7. still. ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲ (= ಇನ್ನಿಲ್ಲ), not yet (B. 3, 60). — ಇನ್ನೂ ವರೆಗೆ. = ಇನ್ನುವರೆ. up to the current time (My.; B. 4, 208; 5, 181. 267). — ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ. -ಎಲ್ಲಿ. where else ? (C.). — ಇನ್ನೇನ್. -ನು. -ಏನ್. what more ? what else ? hence what ? (Bp. 31, 15; Bh. 1, 8, 60; B. 3, 59; 5, 112). — ಇನ್ನೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. an additional or other thing; another [ಇನ್ನೊನ್ದೆ ಮದೀಯ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನಪ್ಪ ಲಲಿತಾಂಗ ದೇವನೆಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದನೆಮ್ಬುದೆನಗಿದೆ ಸನ್ದೆಯಂ Ap. 3, 83 va.]. (C.; Bp. 25, 33; 58, 39; 61, 35; J. 10, 46; B. 4, 139. 157). — ಇನ್ನೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. an additional man; another man; another (C.; Bp. 43, 51). — ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. once more, again (C.; B. 3, 23). — ಇನ್ನೊರ್ವ. -ಒರ್ವ. = ಇನ್ನೊಬ್ಬ. (J. 5, 27).

ಇನ್ನೆ inne. = ಇನೆ 2. (*cf.* ಇನ್ನು, the current time). — ಇನ್ನೆಗಂ. (Śmd. 295). = ಇನೆಗಂ q. v., etc. (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69; J. 9, 31; 10, 38). ಎಮ್ಮನ್ ಇನ್ನೆಗಂ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ದ ಈ ವಸುಧೆ (J. 3, 31). — ಇನ್ನೆಬರ. = ಇನ್ನೆವರಂ. (Rām. 6, 53, 20). — ಇನ್ನೆವರಂ. up to this time [ಘಟೋತ್ಕಚನಂ ಮನೋಮುದಂ ಬೆರಸೊಸೆದಿರ್ದೆವಿನ್ನೆವರಮಿನ್ನಿರಲಾಗದು ಪೋಪೆವೆನ್ದೊಡೆ Pb. 3, 21]; (Śmd. 295; ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69). ಇನ್ನೆವರಂ ಗುಱಿ ಆದುದು ಇಲ್ಲ ಕಾಮುಕರವಿಮುಕ್ತಬಾಣಹತಿಗೆ (Śmd. 296). — ಇನ್ನೆವರೆಗಂ. = ಇನ್ನೆವರಂ (Śmd. 295).

ಇಪ್- ip. = ಇರ್-, etc. two. — ಇಪ್ಪಣ. two fanams, *i. e.* nine aṇas and four pays (My.). — ಇಪ್ಪತು. = ಇಪ್ಪತ್ತು, ಇರ್ಪತು, ಇರ್ಪತ್ತು. (Ch. v. 329; My.). — ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ. -ಅನೆಯ. twentieth (C.). — ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. = ಇರ್ಪತ್ತಯ್ದು. twenty-five. ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು ಅಕ್ಷರಂಗಳ್ (Śmd. 44 Cm.). ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು ತತ್ವಂಗಳ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು. -ಆಱು. = ಇರ್ಪತ್ತಾಱು. twenty-six. ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು ಛನ್ದಂ (Mr. 362). — ಇಪ್ಪತ್ತು. = ಇರ್ಪತ್ತು. twenty. ಇಪ್ಪತ್ತು ನಖಂಗಳ್ (Mr. 348). ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಣ್ದುಗ (Si. 329). — ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. = ಇರ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. twenty-four. ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಂ (Bp. 3, 64). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂಱು. twenty-three (Ch. v. 332). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ. twenty lakhs (B. 4, 205). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ. twenty thousand. ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಜಿನಮುನಿಗಳ್ (Bp. 51, 1). — ಇಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಟು. -ಎಣ್ಟು. = ಇರ್ಪತ್ತೆಣ್ಟು. twenty-eight. ಇಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಟು ಭಾಷೆಗಳು (B. 4, 128). — ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು. -ಎರಡು. twenty-two. ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸುತಿ (Bp. 19, 10). ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಶ್ರುತಿ (Mr. 78). ಆ ಶ್ರುತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಕಮ್ ಅಕ್ಕು (78). — ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು. -ಏೞು. = ಇರ್ಪತ್ತೇೞು. twenty-seven. ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದನೆಯ. -ಅನೆಯ. twenty-first. ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದನೆಯ ಬೆರಳು, membrum virile (My.). — ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. twenty-one. ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದು ದಿನಂ (Bp. 25, 13). — ಇಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. -ಒಮ್ಬತ್ತು. twenty-nine (C.). — ಇಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. = ಇಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. (S. Mhr.). — ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು. = ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಜಿನರ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪಾನೆ. two pānes (My.). see Prv. s. ಒಪ್ಪಾನೆ. — ಇಪ್ಪಾಲು. two parts or portions (C.). — ಇಪ್ಪಿಪ್ಪತ್ತು. a kind of rep. twenty and twenty (B. 4, 210).

ಇಪ್ಪ ippa. = ಇರುವ, ಇರ್ಪ, ಇಹ 1. present relative participle of ಇರ್ 1. being, etc. ಧನದನ್ ಇಪ್ಪ ಆಲಯಂ ಕೈಲಾಸಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 55). ಇಪ್ಪ ಪದ (ಸಂಸ್ಥೆ Nn. 137). ಕರ್ವುಗಳ ಸೋಗೆಗಳ ಪಸುರು ಪೊಗರ್ ಆಗಸಕೆ ಪರ್ವುತೆ ಇಪ್ಪ ಆ ನಾಡು (J. 3, 6). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಕಡು ಹೆಡ್ಡ ! (Sp.). ಇಪ್ಪನ್ತೆ (Bp. 51, 66). — ಇಪ್ಪುದು. (Bp. 53, 37; 60, 48; Nn. 137). ಇಪ್ಪೆ, thou art (Bp. 55, 13). ಇಪ್ಪಂ (60, 41). ಇಪ್ಪಳ್ (26, 54). ಇಪ್ಪಿರಿ (52, 31). ಇಪ್ಪರ್ (54, 63).

ಇಪ್ಪೆ ippe. 1. = ಹಿಪ್ಪೆ 2. the tree Bassia latifolia Roxb., all the parts of which are useful, arrack being distilled from the blossoms, oil extracted from the seeds, etc. (ಮಧೂಕ, ಲೋಧ್ರಪುಷ್ಪ, ಗುಡಪುಷ್ಪ Mr. 140; My.; Tu.; Te.; T. ಇರುಪ್ಪೈ, ಇಲುಪ್ಪೈ; M. ಇರುಪ್ಪ, ಇಲಿಪ್ಪ). 2, a thorny shrub, common in S. Mhr., Capparis sepiaria L. (Z.). see ಕಿಱಿಯ ಇಪ್ಪೆ, ನೀರಿಪ್ಪೆ. — ಇಪ್ಪೆಯ ಗಿಡ. = ಇಪ್ಪೆ No. 1. (ಮಧು Si. 433). — ಇಪ್ಪೆಯ ಮರ. = ಇಪ್ಪೆ No. 1. (ಮಧೂಕ, ಗುಡಪುಷ್ಪ, ಮಧುದ್ರುಮ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಮಧುಷ್ಠೀಲ Nr.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹಣ್. (Bp. 18, 16). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹಿಣ್ಡಿ. the refuse of ippe seeds (My.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹುೞ. the lantern-fly (C.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹೂ. the flower of Bassia latifolia, being full of saccharine matter. ಅಲೆ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಇಪ್ಪೇ ಹೂವೇ ಸಕ್ಕರೆ (Prv.)

ಇಪ್ಪೆ ippe. 2. chewing the cud (Tu.; see Prv. s. ಔಶಿಪ್ಪೆ).

ಇಬ್- ib. = ಇರ್-, etc. two. — ಇಬ್ಬಗೆ 1. two divisions or parts; the state of being split, separated, etc. (Bp. 32, 24; 61, 28; J. 19, 29). ಹೊನಲನ್ ಇಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕಡಲು (ಕೂಪಕ, ವಿದಾರಕ Nr.). — ಇಬ್ಬಗೆ. 2. two opinions, two manners or ways (My.;

ಎರಡು ತರ C.). — ಇಬ್ಬನ್ನಿ. of a mixed breed, mongrel: of low descent (My.; Te., T.). 2, being double-tongued (My.). — ಇಬ್ಬರ್. = ಇರ್ಬರ್, ಇರ್ವರ್. two persons, two. ಭೇದ ಎನ್ದೊಡೆ ಹಗೆಯರ ಇಬ್ಬರೊಳಗೆ ವಿರೋಧವ ಹುಟ್ಟಿಸುಹ (Nr.). — ಇಬ್ಬರು. two persons, two (C.; Te. ಇದ್ದರು). ಇಬ್ಬರ ನ್ಯಾಯ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಆಯ.— ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಏಕಾನ್ತ, ಮೂವರಿದ್ದರೆ ಲೋಕಾನ್ತ (Prvs.). ಎಮಗಿಬ್ಬರಿಗೆ (Bp. 40, 15; 45, 5). 2, ಇಬ್ಬರ್ (ಇಬ್ಬರು 1) -ಉ 9. both (Bp. 23, 35; C.). — ಇಬ್ಬರುಂ. ಇಬ್ಬರ್-ಉಂ 1. = ಇಬ್ಬರೂ. (Bp. 23, 28). — ಇಬ್ಬರೂ, ಇಬ್ಬರ್ (ಇಬ್ಬರು 1)-ಊ 7. both. ಸಾಲವ ಕೊಡುವವನೂ ಸಾಲವ ಕೊಮ್ಬುವನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಅಧಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಾ (Si. 194). — ಇಬ್ಬಳ. two baḷas (ಒನ್ದು ವಾಹ Nr.; My.; see Si. 329; Bp. 29, 9).— ಇಬ್ಭಾಗ. = ಇರ್ಭಾಗ. two parts; the state of being separated, split, etc. (B. 3, 10. 16; 5, 24; J. 7, 46).— ಇಬ್ಬಾಯಿ. two mouths, (two edges). ಇಬ್ಬಾಯಿ ಇದ್ದವನ ಕುಬ್ಬಾಟ ಬಹಳ (Prv.). — ಇಬ್ಬಾಯಿಹಕ್ಕಿ. the hornbill, Meniceros bicornis (Bḍ.). — ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು. rep. two and two persons (B. 5, 265).

ಇಬಡಿ ibaḍi. = ಇಬ್ಬಡಿ, ಬೀಟೆ 1. a kind of black-wood tree, Dalbergia latifolia Roxb. (Z.).

ಇಬತ್ತಿ ibatti. = ಈಬೂತಿ, ಊಬತ್ತಿ. Tbh. of ವಿಭೂತಿ (C.).

ಇಬ್ಬಡಿ ibbaḍi. = ಇಬಡಿ. (My.; Te. ಇಬ್ಬಡಿ).

ಇಬ್ಬನಿ ibbani. = ಇಬ್ಬನ್ನಿ. fog, mist, dew (My.; ಮಂಜು G.; fr. ಎಡ್ 3 and ಪನಿ 2 ?).

ಇಬ್ಬನ್ನಿ ibbanni. = ಇಬ್ಬನಿ. (S. Mhr.; B. 4, 207).

ಇಬ್ಬರ್ ibbar. two persons. see s. ಇಬ್-.

ಇಬ್ಬುಡ್ಲು ibbuḍlu. (Tu.). — ಇಬ್ಬುಡ್ಲುಬಳ್ಳಿ. a climbing herb, the Melon plant, Cucumis melo Lin. (St. & Pl.).

ಇಭ ibha. *an elephant* (ಆನೆ Nn. 153). 2, a kind of vicchitticitra (Kāvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 3, N. of an Asura.

ಇಭಗತಿ ibha-gati. a female with the dignified gait of an elephant (Ch. v. 147). 2, the gait of an elephant.

ಇಭಗಮನೆ ibha-gamane. = ಇಭಗತಿ No. 1. see ಮದವದಿಭಗಮನೆ.

ಇಭದೈತ್ಯ ibha-daitya. = ಇಭಾಸುರ, ಗಜಾಸುರ. (Bp. 21, 43).

ಇಭನಗರ ibha-nagara. = ಇಭಪುರ (J. 24, 46; also ಇಭನಗರಿ, 2, 47).

ಇಭಪುರ ibha-pura. = ಇಭಪುರಿ. (Bh. 1, 7, 13; J. 13, 22).

ಇಭಪುರಿ ibha-puri. = ಹಸ್ತಿನಾಪುರ. (Bh. 1, 8, 3).

ಇಭಮುಖ ibha-mukha. Gaṇapati (J. 8, 11).

ಇಭವಕ್ತ್ರ ibha-vaktra. = ಇಭಮುಖ. (Śsv. 1, 7).

ಇಭವೈರಿ ibha-vairi. a lion (Bp. 52, 38). 2, Śiva.

ಇಭಹಸ್ತ ibha-hasta. an elephant's trunk (ಆನೆಯ ಕೆಯ್ Nn. 131).

ಇಭಾನ್ತಕ ibha-antaka. = ಇಭವೈರಿ No. 1. (Rśv. 5, 119).

ಇಭಾಸುರ ibha-asura. = ಇಭದೈತ್ಯ. (Bp. 1, 45; 22, 13).

ಇಭಿ ibhi. *a female elephant.*

ಇಭ್ಯ ibhya. *rich, wealthy.*

ಇಮ್- im. 1. = ಇರ್-, etc. two. — ಇಮ್ಮಗಲು. two or both sides. ಇಮ್ಮಗಲುಚೀಲ, a double bag to put over a bullock's back (S. Mhr.). — ಇಮ್ಮಡಿ. = ಇರ್ಮಡಿ. two folds; the state of being two-fold or double; twice as much (C.). ಯಥಾಪ್ರಾಪ್ತದಿನ್ದ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದಣ್ಡವು (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ Nr.). see Bp. 4, 60; 5, 64; 28, 10. 39; 47, 25; Bh. 2, 13, 17; Ch. v. 69; Grj. 6, 48; J. 15, 6. — ಇಮ್ಮಡಿಕೆ. = ಇಮ್ಮಡಿ (C.). — ಇಮ್ಮಡಿ ಮಾಡು. to make two folds, etc. (= ಇಮ್ಮಡಿಸು, C.). — ಇಮ್ಮಡಿಸು. = ಇರ್ಮಡಿಸು. to make two folds or two-fold; to do twice as much; to double (My.; Te. ಇಬ್ಬಡಿಂಚು, ಇಮ್ಮಡಿಂಚು); to become two-fold, etc. (My.). see Abh. P. 9, 40; Bp. 2, 39; 11, 37; 12, 7; 14, 6; 23, 37; 42, 19; 43, 71; 50, 28. 32; 52, 5; 56, 40; 57, 62; J. 4, 17; 22, 11; 31, 76; 32, 45; 33, 36.— ಇಮ್ಮನ. a double mind, two thoughts, mental uncertainty (C.). [ಒಮ್ಮನವಾದರೆ ಒಡನೆ ನುಡಿವನು; ಇಮ್ಮನವಾದರೆ ನುಡಿಯನು Bv. 115]. — ಇಮ್ಮಿಗಿಲ್. twice as much (J. 12, 23). — ಇಮ್ಮೆಯ್. = ಇರ್ಮೆಯ್. two bodies; two sides; both sides, especially of a cloth (S. Mhr.). — ಇಮ್ಮೆಯ್ಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. showing both sides of the body (Bh. 9, 2, 15). — ಇಮ್ಮೆಯ್ಜೋಡು. a double coat of mail (Bh. 8, 24, 6). — ಇಮ್ಮೊನೆಗಾಣ್. -ಮೊನೆ ಕಾಣ್. to show, or have, two points (Cpr. 10, 80).

ಇಮ್- im. 2. = (ಇಜ್-), etc. sweetness, etc. — ಇಮ್ಬಿರಿ. to grow nicely or well enlarged (Cpr. 4, 48). — ಇಮ್ಬುಳಿ. -ಪುಳಿ. = ಈಮ್ಬುಳಿ, q. v. — ಇಮ್ಮಾವು. (Śmd. 213. 89; Ct. II, 68). a sweet mango, the tree and its fruit [ಬೀಯವಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳು ಮಿಮ್ಮಾವುಗಳುಮೆನ್ದೊಡಿಂ ಪೆಱತಾವುದು ಸಂಸಾರಸಾರ ಸರ್ವಸ್ವ ಫಲಂ Pb. 1, 55; Ap. 11, 68]. (ನಿಱುಗ, ಮಾಕನ್ದ Śm. 26). ಕಮ್ಮಂಗಣೆಯಿನ್ದೆ ಎಚ್ಚಪನ್ ಇಮ್ಮಾವಿನ ಪೊದಱೊಳ್ ಇರ್ದು (Śmd. 210). ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ ಕಿಸುಗಲ್, ಮರನೆಲ್ಲಂ ಮಾವಿಮ್ಮಾವು (84). ಇಮ್ಮಾವಿನ ಎಳೆದಳಿರ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (Cpr. 7, 92 va.). [—ಇಮ್ಬೆಳಸು. sweet growth, delightful growth; fertile growth. ನಾಡಕಾಡ ಬೆಳಸಿಮ್ಬೆಳಸಾ ವಿಷಯಾನ್ತರಾಳದೊಳ್ Pb. 1, 54]. — ಇಮ್ಮೊಱೆ. an entreaty in sweet, humble words (Abh. P. 15, 66).

ಇಮರಿಸು imarisu. to cause to evaporate, etc. (My.).

ಇಮರು imaru. = ಇಗರು 1, (ಇಂಗು 1), ಇಮಿರು, ಇಮುರು. to evaporate in boiling, to dry up (My.); to disappear, as a boil (My.); to wane, to waste away (S. Mhr.).

ಇಮಾರತಿ imārati. an edifice; a palace or mansion (B. 4, 146; 5, 212. 219; Mhr., H.; ಗೋಪುರ G.).

ಇಮಿರು imiru. = ಇಮರು, etc. (My.).

ಇಮುರು imuru. = ಇಮರು, etc. (My.).

ಇಮೆ ime. = ಎಮೆ, etc. the eyelid (T. ಇಮೈ, ಇದಳ್, ಏಡು; M. ಇಮ, ಚಿಮ, eyelash; Tu. ಇಮೆ, eyelash; R.).

ಇಮ್ಪಿ impi. — ಇಮ್ಪಿಗಿಡ. the Chinese sugar-cane, Sorghum saccharatum Moench. (St. & Pl.).

ಇಮ್ಪು impu. = ಇಮ್ಬು 1, ಇಮ್ಮು, ಇರ್ಪು. sweetness; agreeableness, pleasantness, charm (ಸವಿ Kk. 72; Śm. 65; My.; Te., Tu.; see ಇಂ-, ಇಜ್-; Te. ಇಲಿಮಿ, pleasure, satisfaction). [ಬ್ರತದಿನ್ದಂ ಪಡೆದಿನ್ದ್ರಲೋಕ ವಿಭವಂ ಮುನ್ನಾದ ದೇವಾಂಗನಾತತಿಯಿನ್ದ ನ್ದಿನಿತಿಮ್ಪನೀಯದು Ap. 2, 76]. ಇಮ್ಪಿನ (Rśv. 13, 104). ಇಮ್ಪಿನಿಂ (Śm. 76). ಇಮ್ಪು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಮ್ಪು (Prv.). see Bp. 1, 7; 3, 4; 6, 8; 61, 19; J. 1, 12; 3, 3; 6, 21; 15, 17; 31, 23; 33, 8; Grj. 2, 106 va. — ಇಮ್ಪಡರ್. -ಅಡರ್. agreeableness to arise (Bp. 25, 8; Rśv. 8, 23). — ಇಮ್ಪುಗು. -ಉಗು. to spread about or create pleasantness, pleasantness to be created (Bp. 1, 48; 35, 3; 42, 15; 55, 51 61, 41). — ಇಮ್ಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. to obtain pleasantness, to become; nice, etc. (J. 31, 7). — ಇಮ್ಪೆಸೆ. -ಎಸೆ. pleasantness to appear (Bp. 46, 54).

ಇಮ್ಪುವತಿ impu-vati. N. of a plant (ಸಮ್ಪು Mr. 116, o. r. ಸಪ್ಪೆ).

ಇಮ್ಬ imba. = ಇಮ್ಬು 2. expansion, width, breadth, magnitude (My.). ಹಾರುವರಿಗೆ ಎಲೆ (leaf-plate) ಇಮ್ಬ, ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಕಣ ಇಮ್ಬ (Prv.). [2, a variety of jack fruit having loose and soft pod inside, as different from ಬಕ್ಕೆ variety of jack].

ಇಮ್ಬನೆ imbane. = ಇಮ್ಮನೆ. (Ch. v. 182).

ಇಮ್ಬು imbu. 1. = ಇಮ್ಪು. (Te.). [ಶೇಷಾಕ್ಷ ತೌಘದ್ರವಮ ತಮಗ ಮಿತ್ತ್ರಿಮ್ಬನೆಮ್ಬನ್ನೆಗಂ Pb. 14, 16; 4, 17 va.]. ಇಮ್ಬಿನ ಪದ್ಮಮುಖೀ! (Ch. v. 184). ಇಮ್ಬಿನಿಂ ಕಲ್ಲಾಯ್ತುನ್ ಎನ್ನು ವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕಂ; ಇಳೆಗೆ ಇಮ್ಬಾದ ಪರಿಚಾರಕರ್ಗೆ ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತುರ್ (Kk. 36; also 9). see Sp. s. ನೂಳಿಗೆ. J. 9, 28; Ch. v. 53; Ṛśv. 2, 49; Abh. P. 5, 10. — ಇಮ್ಬಱ.-ಅಱ. to know or observe a pleasing manner (V. 9, 9). — ಇಮ್ಬುಗಿಡು. -ಕಿಡು. beauty to be lost: to lose beauty (Cpr. 9, 5). — ಇಮ್ಬುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to become pleasant or beautiful (Ṛśv. 3, 29).

ಇಮ್ಬು imbu. 2. = ಇಮ್ಬ. a halting or resting place; a home; a place; space, room (ನೆಲೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ತಾಣ, ಬೀಡು, etc., ಆಶ್ರಯ Śm. 58; Kk. 64; Te. ಇಮ್ಮು). [ದಾಡೆಗಳ ನಱೆಯೊಳಿಮ್ಬಿಂ ತೀಡುತ್ತುಂ ತೀವ್ರಮಾಗೆ ಬಣ್ಣಿಯ ಬರವಂ ನೋಡುತ್ತಿರ್ದಾ Pb. 3, 28; 12, 2]. ಕಣ್ಣಾಳ ಇಮ್ಬಿಗೆ (J. 3, 17). see Prv. s. ಬಮ್ಬು; Grj. 10, 77 va. — ಇಮ್ಬಾಗು. -ಆಗು. to become a resting place or shelter [ಸಮ್ಬೋಧನೆ ದೀರ್ಘೋಕ್ತಿಯೊಳಿಮ್ಬಾಗಿರೆ ಬರ್ಕುಂ Kr. 2, 23; Pb. 2, 15]; (Bp. 8, 18; 57, 54); to be or become a place (54, 10). 2, to appear (or to become extensive Ṛśv. 11, 67; 13, 75; or is ಇಮ್ಬು 1 meant?). 3, to go aside, to give room (C). — ಇಮ್ಬಿಡು. -ಇಡು. to deposit (Grj. 4, 104; J. 18, 63). — ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್. to seize a place [ಎರೆವ ಮರಲ್ವ ಲಲ್ಲಯಿಪ ಕಾಲ್ವಿಡಿವೆಮ್ಬುದನಿಮ್ಬುಕೆಯ್ವುಲಂಕರಣವಿಳಾಸಮಂ ನೆರೆವ Ap. 3, 43]. (ಸ್ಥಾನಸಂಗ್ರಹ Śmd. Dh.). — ಇಮ್ಬು ಕೊಡು. = ಇಮ್ಬುಗೊಡು No. 1. (C.). ನಡೆಯಲ್ ಇಮ್ಬಂ ಕೊಡದ ಜಾಗಿಗಳ್ (Rāghc. 17, 56). — ಇಮ್ಬುಗೆಯ್ಯು. to put (Śsv. 1, 79 va.). — ಇಮ್ಬುಗೊಡು. -ಕೊಡು. to give place, to make room (Bp. 4, 4). 2, to afford room or shelter (Grj. 2, 106 va.). 3, to deliver, to commit (J. 13, 59). — ಇಮ್ಬುಗೊಳ್, -ಕೊಳ್. to lay hold of place or room. 2, to lay hold of, to seize (Bp. 26, 22). 3, to be extended (59, 17); to be extensive (Ṛśv. 8, 2). 4, to betake oneself to, to have recourse to, to occupy (J. 8, 20; 11, 9; 26, 11). — ಇಮ್ಬುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to place (Grj. 10, 61 va.). — ಇಮ್ಬುವಡೆ. -ಪಡೆ. to be extended, to become great [ಒಡ್ಡಿದ ಪೆರ್ಮೊಲೆ ತೆಳ್ವಸಿಱ್ ಕರಂ ನೆಱೆದ ನಿತಮ್ಬವಿಮ್ಬುವಡೆದೊಳ್ದೊಡೆ Pb. 1, 108]; (Grj. 6, 56 va.; Ṛśv. 6, 11). 2, to appear (Grj. 10. 77 va.; Ṛśv. 2, 8 va.; 13, 71 va.). 3, to settle or be in a place (Ṛśv. 2, 8 va.).

ಇಮ್ಬು imbu. 3. = ಎಮ್ಬು 2. a saying, a word. — ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್. = ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್. to do what was said, to assent. ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್ದುನ್ ಎನ್ನು, ಎನ್ನುದಂ ಮಾಡಿದಂ (Śmd. II; Kk. 87; Abh. P. 14, 193; Te. ಇಯ್ಯಕೊನು, to consent; see T. s. ಇಡಿ 1).

***ಇಮ್ಬು imbu. 4.** a favourable situation. ಸಮ್ಬೋಳಿ ಸಮ್ಬೋಳಿ ಎನ್ನುತ್ತ ಇಮ್ಬಿನಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ Bv. 933.

ಇಮ್ಮನೆ immane. = ಇಮ್ಬನೆ. (Śmd. 109. 389). in a sweet, pleasant, agreeable or proper manner. [ಸುರಾಂಗನೆಯರ್ ನಿಜವದನಮನಿಮ್ಮನೆ ನೋಳ್ಪನಮಚ್ಯುತಂ ಪರಿಚ್ಯುತನಾದಂ Ap. 6, 20].

ಇಮ್ಮಿದಳ್ immidaḷ. a sweet or lovely female. (Śmd. 245).

ಇಮ್ಮು immu. = ಇಮ್ಬು, etc. sweetness, etc.; ambrosia (ಅಮೃತ Ct. I, 82; Te. ಇಮ್ಮು, suitableness).

ಇಮ್ಮೆ imme = ಇರ್ಮೆ 1. twice. [ಒಮ್ಮೆಯಲ್ಲದಿಮ್ಮೆಯುಣ್ಪ ಪೂಜೆ? Cv. 1263]. ಇಮ್ಮೆ ಮದುವೆಯಾದವಳು (ಪುನರ್ಭೂ Nr.).

ಇಯತ್ iyat. so large; so much.

ಇಯತ್ತೆ iyat-te. 1. *quantity.*

***ಇಯತ್ತೆ iyatte. 2.** a class, standard.

ಇರ್ ir. 1. = ಇರು 1, ಇಲ್ 1. to be, to exist; to rest, to remain, to stay; to hesitate; to linger, to delay (ಸ್ಥಾಯಿಭಾವ Śmd. Dh.; ನಿಲ್ Śmd. 101. 142. 381. 390 Cm.; T., M. ಇರು). participle negative ಇರ ಅದೆ (Śmd. 73) or ಇರದೆ (79. 101. 142, etc.); imperative ಇರು (270. 272. 115; Bp. 28, 10; 41, 29), ಇರ್ (Ṛśv. 13, 8; J. 28, 45); ಇರಲಿಂ (Śmd. 68), ಇರಲಿ (Bh. 1, 8, 57; 2, 13, 37; Bp. 39, 47; B. 4, 91; 5, 110); (ಇರಿಂ), [ಇನ್ನಾರುಮಿದರ್ಕೆ ವಕ್ರಿಸದಿರಿಂ Pb. 1, 114]. ಇರಿ (My.; Bp. 1, 44; 3, 78; 4, 4; 12, 44; 22, 48; 37, 39; 51, 26; 53, 19; 54, 8; 55, 38; 56, 15. 16. 19; 58, 39; Bh. 1, 10, 80); [ಇರೆ- ಶ್ರೀ ತಳ್ತುರದೊಳ್ ಕೌಸ್ತುಭಜಾತ ದ್ಯುತಿಬಳಸಿ ಕಾಣ್ಬಪಟವನ್ನಿರೆ Kr. 1. 1; ತಲೆಯನುಗುರಿಸುತ್ತುಮಿರೆಯಿರೆ Pb. 1, 104 va.]. ಇರ್ರಿ (S. Mhr.; B. 2, 14: 3, 15; 4, 17; My. occasionally); ಇರ್ಕೆ [ಇತ್ತ ತನ್ನ ಕೂರಸಿಯೊಳದುರ್ತು ಕೊನ್ದಸಿಯರಿರ್ಕೆ ಸಿರಿಯೊಳ್ Pb. 1, 6]. (Śmd. 269; Grj. 4, 50; 6, 33); present ಇರ್ದಪಂ (J. 29, 23; 31, 28), ಇರ್ದಪರ್ (3, 31), ಇರ್ದಹಂ (Bp. 4, 48; 16, 2. 28), ಇದ್ದಾನೆ, ಇದ್ದಾನೆ q. v.; present and future ಇರ್ಪ (Śmd. 75), ಇರ್ಪುದು (264. 280), ಇರ್ಪುವು (59), ಇರ್ಪಂ (275), ಇರ್ಪರ್ (22), ಇರ್ಪಿರ್ (112), ಇರ್ಪಿರಿ (Bp. 55, 41), (ಇರುವ C.), ಇಪ್ಪ q. v., ಇಹ q. v., ಇರ್ಕುಂ (Śmd. 23. 46. 76), ಇರ್ಕು (Bp. 5, 29), ಇಕ್ಕು q. v.; P. p. ಇರ್ದು [ತದ್ಭುವನ ಪ್ರದೀಪನಾಗಿರ್ದವಾಯ್ಗರ್ವೀರ್ಯರ್ಗಂಗೆ ಬದ್ದೆಗಂ ಪಿರಿಯಮುಗಂ Pb. 1, 23]; (Śmd.; J. 3, 25), (ಇದ್ದು q. v.), ಇರ್ದ (relative P. p.; Śmd. 64. 128), ಇರ್ದಂ (64. 157. 167. 280), ಇರ್ದತ್ತು (266), ಇರ್ದುದು [ಮೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೆಪ್ಪಿನ್ದ ಗುನ್ದಲೆಯಾಗಿರ್ದುದು ದೇವ ದಮ್ಪತಿ ರತಶ್ರೀಸುನ್ದರಂ ಮನ್ದರಂ Ap. 1, 50]; (J. 25, 3), (ಇತ್ತು q. v.). ಇರ್ದುದಂ (Śmd. 195); ಇರ್ದುದಱಿಂ (60). [ಪರಿಗತನಗೆಯಿನ್ನಿರ್ದ್ದಂ ಗುರುನಾಣ್ಬರದಿನ್ದಮೆಱಗಿ ಮುಖದಾವರೆಯುಂ Kr. 1, 59; ಇರ್ಪ್ಪ-. ಪೊಸತಲರ್ದ ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆಗೆಯಸಲ್ಗಳ ನಡುವಿರ್ಪ ಸಿರಿಯುಮಾಕೆಯ ಕೆಲದೊಳ್ ನಸುಮುಸುಳ್ದು ತೋರ್ಪಳೆನೆ Pb. 1, 40]. ಇರ್ಪುದು (ಆಸ್ಯೆ, ಆಸನೆ, ಸ್ಥಿತಿ Nr.). ಬತ್ತಲೆ ಇರ್ದವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ Nr.). see *e. g.* Bp. 21, 41; 29, 29; 55, 4; 57, 49; 58, 64; J. 2, 65; 3, 36. 37; 17, 20; 28, 26. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಇರಬೇಕು; ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಇದ್ದರೆ; ಅವರೆಲ್ಲರು ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಇರುವವಱಿನ್ದ (B. 2, 41). ಆನನ್ದದಿನ್ದ-ಇರ್ (see s. ಆನನ್ದ); ಸುಖದಿನ್ದೆ ಇರ್ಪಂ (Ṛśv. 4, 117). see about the use of ಇರ್ and ಇರು in connexion with ಆಗಿ s. ಆಗು 1, and also the instances s. ಇದ್ದು. — ಇರಗೊಡು. -ಕೊಡು. to allow to be or to remain (B. 4, 25). — ಇರವೇಡ. -ಬೇಡ. do not be! [ಚಿನ್ತೆಯಿದೇನೊ ಸನ್ತತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೆ ನೆಟ್ಟನೆ ಚಾರ್ತೆಯಪ್ಪೊಡಿನ್ನಿನ್ತಿರವೇಡ Pb. 1, 118]; (Bp. 45, 35; 52, 21; 58, 34). [—ಇರವೇಱ್. -ಪೇಱ್. ಮನದೊಳ್ ನೆಱೆನೋೞ್ಪೆನತ್ತಿಯೊಳ್ ಕೂಡಿರವೇೞ್ಪೆನೆಮ್ಬುದಿದು ದಕ್ಷಿಣ ಮಾರ್ಗ ವಿಚಕ್ಷಣೋದಿತಂ Kr.

2, 102]. ಇರವೇೞ್ಕು. -ಂ.-ಬೇೞ್ಕು. -ಂ. do be! (Bp. 37, 5; 53, 17). ಇರಿರ್. rep. ಇರ್ದಿರ್ದು (Bp. 57, 12). — ಇರಲ್. -ಲು. being remaining. ಕಟ್ಲೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ಚಣಮಾತ್ರಮ್ ಇರಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಇರಲ್ಪಡು. = ಇರ್. (Śmd. 299. 300). — ಇರ್ದನ್ತಿರ್. ಇರ್ದ-ಅನ್ತೆ-ಇರ್. to be as he, she, it, etc. used to be. ಮನೆಯೊಳ್ ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದು ಜೀವಂ ತನುವನ್ ಅಗಲಿದ ಚಿಕ್ಕ ಮಾದಣ್ಣಂ (Bp. 47, sum). ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದು may occasionally be translated by "without an apparent cause, all at once, suddenly", *e. g.* ಈ ಬಲುಗುತ್ತವ್ ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದು ನಿನಗೆ ಎನ್ತಾಯಿತು, ಎಲೆ, ಕನ್ದ? (Bp. 15, 19).— ಇರ್ದಹಗೆ. -ಅಹಗೆ. just as he, she, it was, just as they were (Bp. 61, 38). *cf.* ಇಱು 1.

-ಇರ್ ir. 2. affix for the formation of the plural (*cf.* -ದಿರ್, -ವಿರ್), *e. g.* ಪೆಣ್ಡಿರ್, ತೊೞ್ತಿರ್ (Śmd. 120). ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (111). ಸುರಸಾಲಯುಂಗಳಿರ್, ದೆಸೆಗಳಿರ್, ದೇವಿಯರಿರ್, etc. (see s.-ಇರ 1).

-ಇರ್ ir. 3. = -ಇರಿ 1. affix for the formation of the second person plural, *e. g.* ಪೊರ್ದುವಿರ್, ತಿರ್ದುವಿರ್ (Śmd. 255), ನುಡಿದಿರ್ (61), ಬೇಡಿದಿರ್ (91), ಏೞುಪಿರ್ (153), ಒಳ್ಳಿದಿರ್, ಒಳ್ಳಿದರಿರ್, ಪೆೞುರ್, ಪೆೞುದರಿರ್, etc. (257), ಕೂರಿದಿರ್, ಕೂರಿಪರಿರ್ (258), ಆಪ್ತರಿರ್, etc. (258), ಪೇೞ್ವಿರ್, ಬನ್ದಿರ್ (263). ಅೞುಯಿರೆ? (153). ಕೇಳಿರೆ? (153. 163).

-ಇರ ir₂-a₁₄. 1. = -ಇರಾ. [an honorific affix employed in the vocative case]. (Śmd. 153). ಸುರಸಾಲಯುಂಗಳಿರ! ದೇವಿಯರಿರ! (112). ದೆಸೆಗಳಿರ, ಮುಗಿಲ್ಗಳಿರ! (153). ಮುನಿಗಳಿರ! (Bp. 1, 44). ಶಿವಭಕ್ತಿಹೀನರಿರ! (3, 82). ಗನ್ಧರ್ವರಿರ! (34, 9). ಮರಗಳಿರ! (45, 42). ದುರುಳರಿರ! (50, 49).— ಇರಾಗಮ. -ಆಗಮ. the augment ಇರ (Śmd. 152).

ಇರ- ira. 2. = ಇರು2-, etc. two. — ಇರವನ್ತಿ. -ಪನ್ತಿ.= ಇರವನ್ತಿಗೆ q. v., ಇರುವತಿಗೆ, ಇರುವನ್ತಿಗೆ, ಇರುವಯ್ತಿ, ಇರ್ವನ್ತಿಗೆ. (a plant of) a set or collection of five and two, or of seven (this name being an imitation of ಸಪ್ತಲೆ; ನವಮಾಲಿಕೆ Mr. 126; ಅಜ್ಜಿಗೆ Śm. 27). see ಕಾಡ ಇರವನ್ತಿ; Grj. 5, 71. 72. — ಇರವನ್ತಿಗೆ. -ಪನ್ತಿಗೆ = ಇರವನ್ತಿ, etc. the many flowered Nykthanthes, double jasmine, Jasminum sambac (ಸಪ್ತಲೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ Nr.; ಅಜ್ಜಿಗೆ Śs.; ಹೆಜ್ಜಾಜಿ Si. 139). see ಕಾಡಿರವನ್ತಿಗೆ.— ಇರವಾರ.= ಇರುವಾರ q. v. ಇರವಾರ ಕೆಟ್ಟು, ಪುರವಾರ ಸೇರಿದ (Prv.).

ಇರಚು iracu. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರಟು iraṭu. = ಇರಳು, etc. (T. ಇರಟ್ಟು, ಇರುಟ್ಟು; R.).

ಇರಣ iraṇa. = ಇರಿಣ. (G.).

ಇರಪು irapu. = ಇರವು. (Mr. 82).

ಇರಮ್ಮದ iram-mada. = ರಮ್ಮದ. *a flash of lightning.*

ಇರವನ್ತಿ iravanti. ಇರವನ್ತಿಗೆ. see s. ಇರ 2.-

ಇರವು ir-a-vu. = ಇರಪು. being; staying, resting; support; state, condition, system (Śmd. 247). (ಸ್ಥಿತಿ, ಅಧಿಷ್ಠಾನ Nr.; ಆಶ್ರಯ Nr.; ಸ್ಥಿತಿ Nn. 154). [Kr. 3, 151; ಒನ್ದೆಡೆಯೊಳಿರ್ಪಿರ ವಿಂಗುಮ್ಮಳಿಸಿ Pb. 4, 10; Ap. 2, 53]. ತನ್ನಿರವು (ಸ್ಥಿತಿವ್ಯವಸ್ಥೆ Mr. 486). ಸಮೀಪದ ಇರವಿನಲ್ಲಿ ಉಪಘ್ನ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕರಡೆಯ ಗಿರ್ಗಟದ ಧ್ವನಿಯನ್ತೆ ಇರವು (Śmd. 76). ಆಯಿರ್ದ (-ಇರ್ದ) ಮಾೞ್ಕೆಯೊಳೆ ಪರಮಾಯುಷ್ಯಾನ್ತಮ್ಬರಂ ನಿರಾಕುಲಮಾಗಿ ಇರ್ಪ ಆಯಿರವಿನ ಜೈನಾಭಿಪ್ರಾಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನಮುಂ ನೋಣಿಸಿದಂ (64. 128). ಸನ್ಯಾಸ ತನಗೆ ಮುಪ್ಪುವನ್ನಾಯಯನುಡಿ ಯಾಕೆ? ಉನ್ನತದೇವರಿರವಱಾಯ! ತನ್ನೊಡಲದ ನ್ಯಾಯದಿರವು! (Sp.). see Grj. 4, 41; Bp. 2, 40. 45; 3, 28. 39. 53 19, 82; 20, 15; 22, 55; 23, 42; 29, 29; 30, 24; 35, 42; 38, 43 *b.*; 40, 58. 60; 43, 2; 51, 24; 57, 15; 61, 72; Rśv. 4, 79; 5, 132; 8, 109; 11, 7; Bh. 1, 8, 5. 64. 70; J. 2, 15; 5, 32; 18, 27; 24, 52. 59; 32, 26.

ಇರಸಾಲು irasālu. a remittance to the treasury (C.; Br. ಇರಸಾಲು, ಇಸರ್ಾಲು; Mhr. ಇರಸಾಲ).

ಇರಸು irasu. (ಇಱಸು?). = ಇರಚು, ಇರಿಚು, ಇರುಚು, ಇರ್ಚೆ, ಇರ್ಚು. an iron axle-tree (S. Mhr.; Te. ಇರುಸು; T. ಇರುಚು). *cf.* ಎರಕೋಲು. s. ಎರ 3 and the T. s. ಎರೆ 1 No. 1.

ಇರಳು iraḷu. = ಇರಟು, ಇರುಳ್ q. v., ಇರುಳು, ಇರ್ಳು. night (C.; *cf.* T. ಇರವು, ಇರಾ).— ಇರಳುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. an eye that is blind at night (C.). — ಇರಳುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. night work (C.). —ಇರಳು ಪಗಲುಂ. night and day (Bp. 47, 4).

-ಇರಾ ir₂-ā₅. = -ಇರ 1. ದೇವಿಯರಿರಾ! (Śmd. 112). ಜಡರುಗಳಿರಾ! (Bp. 21, 10). ವಾಹಕರಿರಾ! (59, 40).

ಇರಾದಾ irādā. purpose, design, intention; will, accord (My.; Br.; Mhr., H.).

ಇರಾದೆ irāde. = ಇರಾದಾ. (My.).

-ಇರಿ ir₃-i₁₁. 1. an affix of the second person plural of the present and future, *e. g.* ಬನ್ದಪಿರಿ (Bp. 10, 15), ಹೋದಪಿರಿ (38, 20), ಮಾಡುವಿರಿ (39, 57), ಅಪಿರಿ (39, 48. 60), ಕರೆಯಿರಿ (48, 22), ಹೋಪಿರಿ (56, 24); and of that of the imperfect, *e. g.* ಇಱುಹಿದಿರಿ (Bp. 11, 45), ಕಳುಹಿದಿರಿ (48, 23), ಬರಿಸಿದಿರಿ (50, 64), ಬಯಸಿದಿರಿ (56, 21), ಓವಿದಿರಿ (57, 63). *cf.* -ಈರಿ 3.

-ಇರಿ iri. 2. = -ಇ 10, -ಇಂ 6; -ಅರಿ 8. [pl. of the verb ಇರ್ 1, in second person]. a common termination of the second person plural of the imperative, *e. g.* ತೊಲಗಿರಿ (Bp. 21, 10). ಕುಳ್ಳಿರಿ (8, 3). ಹೇೞಿರಿ (45, 42), ಹೋಗಿರಿ (51, 69; B. 2, 53), ನೋಡಿರಿ (B. 2, 23), ಮುೞುಯಿರಿ (2, 30)), ತಿಳಿಯಿರಿ (4, 194).

-ಇರಿ iri. 3. = -ಅರಿ 8, -ಇ 15. an honorific affix, generally added to the end of any final word which is employed in addressing a superior or a dear person, *e. g.* ಬನ್ನಿರಿ (Bp. 32, 17; 56, 30), ಬೇಡಿರಿ (B. 2, 53), ಏನಿರಿ, ಹೌದಿರಿ, ಇಲ್ಲಿರಿ, ಸಾಕಿರಿ, ಇನ್ದಿರಿ, ನಾಳಿರಿ, ಸಲಾಮಿರಿ, ಹೋಗುತ್ತೇನಿರಿ, ಬರುತ್ತೇನಿರಿ, ಹೋಗುತ್ತಾನಿರಿ, etc.

ಇರಿ iri. 4. = ಇೞ 7. to give forth, to emit, to rain (ಕಱೆ Ct. I, 43; ಕಱೆವುದು Śs.). see ಅಮ್ಬುರಿವಿಡು.

ಇರಿಚು iricu. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರಿಣ iriṇa. = ಇರಣ. *a spot with saline soil; a barren soil. 2, a desert.*

ಇರಿಸು irisu. 1. to cause to be or to stay; to let remain; to place, to put, to deposit [ಆ ನೃಪತಿ ನಿಜ್ಜಲಯ್ಯೂೞಾನೆಯ ನವಗಾಹಮಿರಿಸುವಂ ಬೋದನದೊಳ್ Pb. 1, 17; Ap. 4, 47 va.]. (ಬಯ್ Ct. I, 39). ಇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನ್ಯಸ್ತ, ನಿಸೃಷ್ಟ); ನೆಲಹಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕಾಚಿತ, ಶಿಕ್ಯಿತ Nr.). ಕ್ಷಳನಂ ವಿಕಲ್ಪದಿನ್ ಇರಿಸ ಬಾರದು (Śmd. 13). ಇರಿಸಿಂ! (270). ಇರಿಪಂ (275). [ಇರಿಪೆನ್-. ಬರಿಪೆನಮೋಘಮಿನ್ನುಪವನಾನ್ತರದಲ್ಲಿಗೆ ನಲ್ಲನಂ ತಗುಳ್ದಿರಿಪೆನನಾರತಂ Kr. 2, 105. ಇರಿಪ್ಪೆನ್-. ಅನಂಗ ಸುಖೋಚಿತಂಗಳಾನನುನಯದಿನ್ದಿರಿಪ್ಪೆನಿನಿತುಂ ಸುರತಾಸವಸೇವನಾಸನಾತನ ಸುಖದಿನ್ದಿರಿಪ್ಪೆನನುರಾಗದಿಂ Kr. 2, 106]. ಕೋಟಿಭಾಗ್ಯವು ಇದ್ದವನಾದರೂ ಕಡೆಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ (Prv.). ಹೆಡ್ಡನ್ ಆದವ ಬಹಳ

ಗಡ್ಡವ ಇರಿಸಿದರೇನು? (Dp. 148). see Bp. 2, 44; 13, 17; 20, 7; 29, 19; 42, 11; 46, 44; 50, 12; 51, 45; 59, 40; Rśv. 11, 7; J. 3, 26; 11, 7; 28, 24. 27. 33; 29, 48; 30, 50; 31, 27. — ಇರಿಸಿರಿಸು. rep. (Bp. 6, 31).

ಇರಿಸು irisu. 2. = ಈರಿಸು. (My.).

ಇರಿಸುಹ irisuha. causing to be or to stay, etc. ಕಾಳಿಗಕ್ಕೆ ಎನ್ನು ಸನ್ನದ್ಧವಪ್ ಆಹ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುಹವು ವ್ಯೂಹವಪ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಇರು iru. 1. = ಇರ್ 1, q. v. to be, etc. (C.). ಇರುವ (Si. 257). ಇರುವದು (372. 375). ಇರುವನ್ಥಾದು (379). ಇರುವನ್ಥಾವನು (373). P. p. ಇದ್ದು, q. v. — ಇರ ಇರುತ್ತ. being or remaining here and there (My.). 2, in course of time, gradually (My.; B. 3, 63; 5, 101. 144). — ಇರುತ್ತಿರುತ್ತ. -ಇರುತ್ತ. = ಇರ ಇರುತ್ತ. (C.).

ಇರು- iru. 2. = ಇರ್-, etc. two. (T., Te.). — ಇರುವತಿಗೆ. = ಇರುವನ್ತಿಗೆ. (Bp. 19, 65). [— ಇರುವನ್ತಿ. = ಇರುವನ್ತಿಗೆ. ಮಧುಸುಱುವ ಮಧುವ್ರತಮುಮನಲೆದಪನೆವಿಪ್ಪೀ ಪ್ರತೀತಿಗಿರುವನ್ತಿಯನ್ತೆ ನೋನ್ತಲರೊಳವೇ Ap. 11, 111]. — ಇರುವನ್ತಿಗೆ. -ಪನ್ತಿಗೆ. = ಇರವನ್ತಿಗೆ, etc. see ಕಾಡು ಇರುವನ್ತಿಗೆ. — ಇರುವಯ್ತಿ. -ಪಯ್ತಿ. = ಇರುವನ್ತಿಗೆ, etc. (ಸಪ್ತಲೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ Hlā.; T. ಇರುವಾಡ್ಚಿ). — ಇರುವಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. the two (lower) openings (of the body). ಇರುವಾಯಿಕಟ್ಟು. constipation and stoppage of urine (Te.; R.). — ಇರುವಾರ. = ಇರವಾರ. two shares: both the landlord's and cultivator's share of the produce (My.); all, totally (My.). [2, twice; second time].

ಇರುಗುಣ್ಡಿ iruguṇḍi. the tree called Dalbergia sissoo Roxb. (St. & Pl.; My.; Te. ಇರುಗುಡು, ಇರುವುಡು).

ಇರುಚು irucu. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರುವತಿಗೆ iruvatige. ಇರುವನ್ತಿ, ಇರುವನ್ತಿಗೆ, ಇರುವಯ್ತಿ, ಇರುವಾಯಿ, ಇರುವಾರ. see s. ಇರು 2-.

***ಇರುವನ್ತಿ iruvanti.** double jasmine. see ಇರು 2-.

ಇರುವಿಕೆ iruvike. = ಇರ್ವಿಕೆ. being, existing, etc. (ಆಸ್ಥೆ, ಅಸನೆ, ಸ್ಥಿತಿ Si. 394. 416; ಸ್ಥಾನ 436; ಇರವು G.). see Si. 50. 68. 199. 222. 247. 265. 389. 393.

ಇರುಹ iruha. being, existing, remaining, etc. ಹತ್ತಿರಿನ್ದ ಹೋಹದೆ ಇರುಹವು (ಪರಿಸರ್ಯ, ಪರೀಸಾರ); ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ); ಮೆಯ್ಮಱದು ಇರುಹ (ಪ್ರಮಾದ Nr.). 2, = ಇರುವವ, one who is, see s. ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ.

ಇರುಳ್ iruḷ. ಇರುಳು. = ಇರಳು, etc. night (ತಮಿ, ತಮಿಸ್ರ, etc. Hlā.; ತಮಿ, ಯಾಮಿ, ರಾತ್ರಿ, etc. Mr. 65; ರಾತ್ರಿ Śm. 19; T.; Tu. ಇರ್ಳು, ಇರ್ಳು; Te. ಇರುಲು; see ಎರೆ 1); [ನಿನ್ನನೆ ನೆನೆನೆನೆದಿರುಳೊಳಗೊಱಗದಿರೆ ಕಡೆಗಣ್ಣಳ್ ಮುನಿಸನಭಿನಯಿಪವೋಲ್ ಕೆಮ್ಮನೆ ರಕ್ತಾಮ್ಭೋಜ ರುಚಿಯನೀಟ್ಟುಳಿಗೊಳ್ವುಂ Kr. 1, 94; Pb. 5, 19; Ap. 3, 68]; ಇರುಳ or ಇರುಳಿನ (Śmd. 134). ಇರುಳ ಸರೋಜವಪ್ ಆದುದು ಅರಿರಾಯರ ಸಂಸಾರಂ (134). ವಿಧುವಿಲ್ಲದ ಇರುಳ್ (67). ಹಗಲಿರುಳಿನ ಅಱುವತ್ತು ಗಳಿಗೆ (ಅಹೋರಾತ್ರ); ಹಗಲಿರುಳಾದಡೆ ಗಣರಾತ್ರವಪ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಕತ್ತಲೆಯುಳ್ಳ ಇರುಳು (ತಮಿಸ್ರ, ತಾಮಸಿ); ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). see Śmd. 27. 119; Bp. 61, 11. 31; J. 3, 26; 7, 12; 8, 20; 15, 18; 17, 22. 29; 24, 29. 46; 28, 4; 31, 64; Bh. 2, 13, 6; B. 2, 18. 46; 4, 74. ಕ್ಷೋಣಿಯೊಳು ಕುರುಡ ಬಲ್ಲನೆ ಹಗಲನ್ ಇರುಳ? (Dp. 87). ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರವಾಡಿ ಇರುಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯ ಹೇನು ತೆಗದಳನ್ತೆ. — ಇರುಳು ಕಣ್ಡ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬಿದ್ದ. — ಇರುಳು ಕಾಗೆಗೆ ಆಗದು, ಹಗಲು ಗೂಬೆಗೆ ಆಗದು. — ಇರುಳು ನೋಡಿ ಮರುಳು ಗೊಣ್ಡ (Prvs.) see ನಟ್ಟಿರುಳ್, ನಡುವಿರುಳ್, ಬಯ್ಗಿರುಳ್, ಮುನ್ನಿರುಳ್. — ಇರುಳರಸ. -ಅರಸ. the ruler of the night: the moon (ಚನ್ದ್ರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44). — ಇರುಳಾಳ್ದ. -ಆಳ್ದ. = ಇರುಳರಸ (ಸಸಿ, etc. Śm. 16). [— ಇರುಳುಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. one that could see in the night; an owl]. — ಇರುಳುತಳವಾರ. a night-watch-man (Bp. 9, 39). — ಇರುಳುಮುಂಜಾವ. the first part of the night, evening (ಪ್ರದೋಷ Mr. 66). — ಇರುಳು ಪಗಲುಂ. night and day (Bp. 41, 7). — ಇರುಳುಂ ಪಗಲುಂ. night and day [ನೆನೆದಿರುಳುಂ ಪಗಲುಂ ನಿನ್ನನೆ ಪೀನಮೊಱಲ್ದು ಪಱುಗಿ ಕಾತರಿಸುತ್ತುಂ Kr. 2, 83]; (Rśv. 8, 112). — ಇರುಳುಹೊತ್ತು. night time (B. 3, 88). — ಇರುಳೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. = ಇರುಳಾಳ್ದ (ಚನ್ದ್ರ Ct. I, 107; ಜೊನ್ನೊಡಲ, etc. II, 6; Rśv. 7, 47).

ಇರೆ ire. *the earth.* 2, *water.* 3, *ardent spirits.* 4, *food.* 5, *speech.* *cf.* ಇಡೆ, ಇಳೆ.

ಇಱ iṟa. 1. = ಇಱು 3, etc. the state of being confined, tight or close. — ಇಱಕಟೆ. narrowness, strait, difficulty, distress (My.; Te.). — ಇಱಕಟ್ಟೆ. -ಇಱಕಟ್ಟು. = ಇಱಕಟೆ. (My.).

ಇಱ iṟa. 2. = ಇಱ್ 3, ಇಱು 2. tossing, butting, etc. ಇಱಕಳ. = ಇಱಕುಳಿ. (S. Mhr.; G.). — ಇಱಕುಳ. = ಇಱಕುಳಿ. (My.). — ಇಱಕುಳಿ. a tossing or butting animal (My.; ಇಱಿಯುವ ದನ G.; B. 3, 17; 5, 19).

ಇಱ iṟa. 3. = ಇಱ್ 2, ಇಱದು, ಇಱ್ದು. *having pierced,* butted, etc. — ಇಱ ಕೊಳ್ಳು. to stab oneself (C.).

ಇಱಕಿಸು iṟakisu. = ಇಱ್ಕಿಸು, ಇಱುಕಿಸು, ಇಱುಂಕಿಸು, ಇರ್ಕಿಸು 1. to press, to squeeze (C.; Te. ಇಱ್ಕಿಂಚು).

ಇಱಕು iṟaku. 1. = ಇಡಕು 1, ಇಱಂಕು, ಇಱ್ಕು 1, ಇಱ್ಂಕು, ಇಱುಕು 1, ಇಱುಂಕು, ಇರ್ಕು 4, ಇಲಿಕು. to be closely confined, to be compressed or squeezed (C.; see ಇಱ 4). 2, to confine, to compress, to squeeze, to press, to pinch (My.; Tu. ಇರಿ).

ಇಱಕು iṟaku. 2. = ಇಕ್ಕು 6, ಇಡಕು 2, ಇಱ್ಕು 2, ಇಱುಕು 2, ಇರ್ಕು 5. the state of being close, confined, squeezed, or straitened (C.; ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು G.). — ಇಱಕುದಾರಿ. a narrow, difficult path (My.). — ಇಱಕು ಮುಱಕು. dupl. (My.).

ಇಱಕು iṟaku. 3. goring, butting, as an ox, etc. (S. Mhr.).

ಇಱಂಕು iṟaṅku. = ಇಱಕು 1, etc. (My.).

ಇಱಚಲು iṟacalu. = ಇಱ್ಚಲು, ಇರ್ಚಲು. a driving rain (My.).

ಇಱತ iṟata. = ಇಱ್ತ, ಇರ್ತ. piercing, stabbing; throbbing, as that of a sore eye (C.).

ಇಱದು iṟadu. = ಇಱ 3, etc. P. p. of ಇಱ್ 1. (C.).

ಇಱವೆ iṟave. = ಇಱ್ವೆ. (My.). an ant.

ಇಱಿ iṟi. 1. to beat, to strike; to throb, as a sore; to pierce, to stab, to gore; to butt; to kill (ಘಾತನ Śmd. Dh.; ತಿವಿ Śm. 109; ಹೊಡೆ, ಕೊಲ್ಲು, ತಿವಿ G.; C.; T. ಎಱಿ; *cf.* ಎಱು 4 & 5). [Kr. 3, 149; ಉದ್ವೃತ್ತರಂ ತಳ್ತಿಱಿಯದೆ Pb. 4, 11; Ap. 2, 15 va.]. 2, to throw, to fling (ಹಾಕು G.; T., M.; *cf.* ಇಸು 3). for its meaning when the *final* of compounds *cf.* ಇಡು 1. P. ps. ಇಱಿ, ಇಱಿದು, ಇಱು, ಇಱುದು. ಇಱಿದಪಂ, ಇಱಿದಪ್ಪಂ (Śmd. 276). ಇ

ಱಿದು (27. 28. 79). ಇಱಿದಂ (28). ಇಱಿವಂ (60). ಇಱಿಯರ್ (263). see Abh. P. 4, 41: Bp. 44, 26; 57, 41; 61, 31; Rśv. 6, 11 va.; 6, 54; Bh. 1, 8, 21. 89; 2, 13, 41; J. 2, 38; 7, 30. 59; 10, 53; 12, 9; 22, 40, B. 2, 19; 3, 101; ಅರ್ಚಿಱಿ, ಅಳ್ಳಿಱಿ, ಈಡಿಱಿ, ಎಡೆಗಿಱಿ, ಕಚ್ಚಿಱಿ, ಕವಲಿಱಿ, ಕೂಕಿಱಿ, ಬೊಬ್ಬಿಱಿ, ಮಡಲಿಱಿ, ಮುನ್ನಿಱಿ, ಸುತ್ತಿಱಿ, etc. — ಇಱಿದಾಡು. -ಆಡು. to stab mutually (Bp. 61, 37). 2, to butt one another, as animals (C.). = ಇಱಿದು ಕೊಳ್ಳು. to stab oneself. ತಱಿದ ಕೆನ್ನಾವ ಮೆಟ್ಟಿ ಮಱುಗುವಾ ತೆಱನನ್ತೆ ಅಱಿಯದರ ಕೂಟ ಬಱಿಕೂಟ; ತನ್ನನೆ ಇಱಿದು ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Sp.). — ಇಱಿಯಿಱಿ rep. (Bp. 18, 44; Rśv. 9, 28).

ಇಱಿ iṟi. 2. = ಇಱ 3, etc., in ಇಱಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಇಱಿ iṟi. 3. = ಇಱ 2, etc. — ಇಱಿಗೂಳಿ. = ಇಱುಗೂಳಿ. a goring bull. (My.). — ಇಱಿಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. the business of piercing, etc. (Bh. 4, 3, 12).

ಇಱಿ iṟi. 4. to be closely confined, etc. (Te. ಇಱಿ); to compress. see ಇಱುಕು 1; ಇಡಿಕಿಱಿ, ಇಡುಕಿಱಿ, ಕಿಕ್ಕಿಱಿ.

ಇಱಿ iṟi. 5. P. p. of ಇಱಿ 4. — ಇಱಿ ಹಿಡಿ. to seize firmly (Bp. 57, 37).

ಇಱಿ iṟi. 6. the state of being compressed, etc. — ಇಱಿವಿಟ್ಟು. -ಮಿಟ್ಟು. a mountain difficult of access (Abh. P. 13, 39).

ಇಱಿ iṟi. 7. = ಇರಿ 4. (ಕಱಿ Kk. 60). (T. ಇಱು, to fall in drops = K. ಎಱಿ; Tu. ಇರಿ, to fall or drop as fruits etc., to come down = K. ಇೞಿ).

ಇಱಿಕಿಸು iṟikisu. = ಇಱುಕಿಸು, etc. (C.).

ಇಱಿಕು iṟiku. 1. = ಇಱುಕು 1, etc. (C.).

ಇಱಿಕು iṟiku. 2. = ಇಱುಕು 2, etc. (C.).

ಇಱಿಕೆ iṟike. striking, piercing, goring, etc. (My.).

ಇಱಿಂಕು iṟiṅku. = ಇಱುಕು 1, etc. (Rśv. 5, 25 va.; J. 4, 13).

ಇಱಿಚಲು iṟicalu. = ಇಱಚಲು, etc. (My.).

ಇಱಿತ iṟita. = ಇಱತ, etc. (Rām. 6, 30, 32). see ಉಬ್ಬಿಱಿತ ಬೊಬ್ಬಿಱಿತ, ಹೊಳ್ಳಿಱಿತ.

ಇಱಿತಕಾಱ iṟita-kāṟa. a man who beats, pierces or kills (Rām. 3, 6, 15).

ಇಱಿಪು iṟipu. beating, piercing, etc. (My.).

ಇಱಿವತ iṟivata. lord? (*cf.* ಎಱೆಯ? T. ಇಱೈವ, master, etc.). — ಇಱಿವತಾಣ್ಡಿಯರ್. N. (Bp. 49, 43).

ಇಱಿವತ್ತ iṟivatta. = ಇಱಿವತ. N. (Bp. 22 sum.; 22, 1). — ಇಱಿವತ್ತನಾರ್ (honorific plural of ಇಱಿವತ್ತ). N. (Bp. 22, 3). — ಇಱಿವತ್ತಾಣ್ಡಿಯರ್. N. (Bp. 49, 46).

ಇಱಿವದ iṟivada. ಇಱಿವದಾಣ್ಡಾರಿ. N. (Bp. 9, 47; 22, 5. 11. 17).

ಇಱಿವು iṟivu. = ಇಱಿಪು. (My.).

ಇಱಿವೆ iṟive. = ಇಱವೆ, ಇಱುಪೆ, ಇಱುಮ್ಪು, ಇಱುಮ್ಪೆ, ಇಱುವು1, ಇಱುವೆ 1, ಇಱುಹೆ, ಇರ್ವು, ಇರ್ವೆ. an ant (C.; ಪಿಪೀಲಿಕೆ Si. 484; M. ಇಱುಮ್ಪು, ಉಱುಮ್ಪು; T. ಎಱುಮ್ಪು, ಉಱುವ). ಇಱಿವೆಯ ಹುತ್ತು (B. 3, 67). ಆನೆಯಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಮೇಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಇಱಿವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ತಿನ್ನುವುದು ಲೇಸು (Prv.). see ಕಟ್ಟಿಱಿವೆ.

ಇಱಿಸಿಲ್ iṟisil. 1. = ಇಱುಬು, ಇಱುಸಲ್, ಇಱುಸುಲ್. a pitfall to catch tigers, elephants, etc. (ಮಿಗಮಂ ಕೆಡಪುವ ಗುೞಿ Śmd. II).

ಇಱಿಸು iṟisu. to cause to stay, to put, to employ, as a liṅga (Śmd. 47 Mdb.). an avyaya (99 Mdb.). *cf.* ನಿಱಿಸು.

ಇಱು iṟu. 1. = ಉಱು. to stay; to hesitate. ಇಱದೆ (Bp. 28, 26; 31, 14; 56, 29).

ಇಱು iṟu. 2. = ಇಱ 2, etc. goring, butting, etc. — ಇಱುಕುಳಿ. (Śmd. 40). = ಇಱುಕುಳಿ. — ಇಱುಗೂಳಿ. a goring, butting or tossing bull (C.).

ಇಱು iṟu. 3. = ಇಱ 1. the state of being closely confined, etc. see ಇಡುಕಿಱಿ.

ಇಱುಕಿಸು iṟukisu. = ಇಱಕಿಸು, etc. (My.).

ಇಱುಕು iṟuku. 1. = ಇಱಕು 1, etc. to compress, to hold firmly, to make tight, etc. (ನಿಗ್ರಹಗ್ರಹಣ Śmd. Dh.; Rām. 3, 4, 8; Te.; T., M. ಇಱುಗು, to be made tight; ಇಱುಕ್ಕು, to make close, etc.).

ಇಱುಕು iṟuku. 2. = ಇಱಕು 2, etc. to state of being close together, etc.; a narrow place, a thicket (Bh. 3, 13, 29; Te.).

ಇಱುಂಕಿಸು iṟuṅkisu. = ಇಱಕಿಸು, etc. (My.).

ಇಱುಂಕು iṟuṅku. = ಇಱುಕು 1, etc. [ವಿಳಾಸದಿನ್ದಿಱುಂಕಿದ ನಿಱಿ Pb. 4, 35]; (Śmd. Dh.; My.). ಇಱುಂಕಿದಂ or ಇಱುಕಿದಂ (Śmd. 48). see Rśv. 5, 25 va.; 8, 98.

ಇಱುಪೆ iṟupe. = ಇಱುಮ್ಪೆ. (Śmd. 48). an ant (Abh. P. 4, 47). [ರಿಸಿಯರೊನ್ದಿಱುಪೆಗಪ್ಪೊಡಂ ಪೊಲ್ಲದಂ ಬಗೆಯದವರ್ Vr. 176, 25].

ಇಱುಬು iṟubu. = ಇಱಿಸಿಲ್, etc. (Bh. 1, 8, 21. 53; 3, 23, 10; J. 6, 17).

ಇಱುಬೆ iṟube. = ಇಱುವು 2, ಇಱುವೆ 2. a throng, a crowd, a large number (ಸನ್ದಣಿ, ಇಟ್ಟಳ Śm. 53; J. 28, 47). *cf.* ಉಱುಬೆ. [T. ಊರ್ವಲಂ, a procession].

ಇಱುಮ್ಪು iṟumpu. = ಇಱಿವೆ, etc. an ant (ಇಱುಹೆ Śs.). [T., M., ಎಱುಂಬು].

ಇಱುಮ್ಪೆ iṟumpe. = ಇಱುಪೆ. [ಸುಡುವುದರಾಗ್ನಿಯುಮೊಡಲಂ ಮಿಡುಕುವಿನಂ ಕಡಿವ ಕಟ್ಟಿಱುಮ್ಪೆಗಳುಮದಾವೆಡೆಯನುರಿಸುವುದೊ Ap. 5, 13]; (Śmd. 48; Rśv. 5, 79).

*__ಇಱುಮ್ಬ iṟumba.__ = ಇಱುಮ್ಬು. ಪಡೆಗಡ್ಡಮಿರ್ದ ಬೆಟ್ಟಟ್ಟಡೆ ಮಟ್ಟಮಿಱುಮ್ಬಮೆಮ್ಬುವಂ ಸಣ್ಣಿಸಿ ಸಾರ್ವೆಡೆ Ap. 11, 47.

ಇಱುಮ್ಬು iṟumbu. a narrow place [ನವಮಾಲಿಕಾಲತೆಯಿಱುಮ್ಬುಗಳೊಳಂ ತಮಾಳಲತೆಯ ಕೊಂಚೆಯಂಗಳೊಳಂ Ap. 4, 92va.]; (Rśv. 2, 8 va.); closeness. (Śśv. 3, 35 va.). 2, hardness, harshness (ಕರ್ಕಶತೆ Kk. 51).

ಇಱುವು iṟuvu. 1. = ಇಱಿವೆ, etc. (My.).

ಇಱುವು iṟuvu. 2. = ಇಱುಬೆ, etc. ಇಱುವೆನ್ದು ಸನ್ದಣಿ (Śmd. II). *cf.* ಉಱುವು.

ಇಱುವೆ iṟuve. 1. = ಇಱಿವೆ, etc. an ant. ಕಣ್ಣಿಕ್ಕೆ ಇಱುವೆಗಳು ಮುತ್ತಾವೋ? — ಇಱುವೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಕೋಲೆ. — ಇಱು

ನೆಯ ಭಾರ ಇಱುವೆಗೆ, ಆನೆಯ ಭಾರ ಆನೆಗೆ (Prvs.). see Bp. 58, 50; Prv. s. ಬಲೆ.

ಇಱುವೆ iṛuve. 2. = ಇಱುಬೆ, etc. (ಸನ್ದಣಿ Kk. 80, o. r. ಇಱುಬೆ).

ಇಱುಸಲ್ iṛusal = ಇಱಿಸಿಲ್, etc. (ಮಿಗಮುಂ ಕೆಡಪುವ ಎಡೆ Kk. 81.)

ಇಱುಸುಲ್ iṛusul = ಇಱುಸಲ್, etc. (ಮಿಗಗೆಡಪುವ ಎಡೆ Śm. 31; o. r. ಇಱುಸಲ್).

ಇಱುಹೆ iṛuhe. = ಇಱಿವೆ, etc. an ant (ಕ್ಷುದ್ರ, ಪಿಪೀಲಿಕ Mr. 165; ಇಱುಮ್ಪು Ss.; J. 24, 35). ಇಱುಹೆಗಳ ಸಾಲು (ಪಿಪೀಲಿಕೆ Nr.).

ಇರ್- ir. 1. = ಇಕ್-, etc. (Śmd, 221. 78). two. — ಇರ್ಕಟ್ಟು. (Śmd. 222). = ಇಕ್ಕಟ್ಟು, q. v. — ಇರ್ಕಡಿ. = ಇಕ್ಕಡಿ, q. v. (Rśv. 5, 117. 123). — ಇರ್ಕಡೆ. = ಇಕ್ಕಡೆ, q. v. (My.).— ಇರ್ಕಾಲು.= ಇಕ್ಕಾಲು, q. v. (My.). — ಇರ್ಕಿವಿ. two, or both, ears (My.). — ಇರ್ಕುಚ. two, or both, breasts (My.). — ಇರ್ಕೆಯ್. = ಇಕ್ಕೆಯ್. two, or both, hands, (Rśv. 4, 70; My.). — ಇರ್ಕೆಲ. (Śmd. 132). = ಇಕ್ಕೆಲ, q. v. [ಕಲ್ಪ ಮಹೀಜದ ಪಕ್ಕದಿರ್ಕೆಲದಿಪ್ಪೆಡಿದು ಮಡಲ್ತು ತೋಱುವ ಲತಾವಳಿಗಳ್ಗೆಣೆಯಾಯ್ತು Ap. 2, 4]. — ಇರ್ಕೊಡೆ. two, or both, umbrellas (Ss.). — ಇರ್ಕೋಡಿ. two, or both, channels. ಇರ್ಕೋಡಿಯಿಂ ತೀವಿ ನಾಲ್ದೆಸೆಗಂ ಸೂಸಿ (Śmd. 79). — ಇರ್ಛಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. two thousand. [ಸ್ಮರಿಯಿಪನಿರ್ಪತ್ತಿರ್ಛಾಸಿರ ಬರಿಸಕ್ಕೊರ್ಮೆ ಮನದೊಳುಣಿಸಂ ಸುಯ್ಯಂ Ap. 6, 16; ಪ್ರಸಾದಿಗಳು ಮೂವತ್ತಿರ್ಛಾಸಿರದೊಳಗೆ ತಾನೊಬ್ಬನಾಗಿ Cv. 776]; (Śmd. 83; J. 23, 2). ಇರ್ಛಾಸಿರಂ ಮದಮುಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿರ್ದ ದನ್ತಿಘಟೆಗಳ್ (Śmd. 22. 83). — ಇರ್ತಡಿ. (Śmd. 222). two, or both, banks. — ಇರ್ತಣ್ಡ. = ಇತ್ತಣ್ಡ. (G.). — ಇರ್ತರ. (Śmd. 79). = ಇತ್ತರ, q. v. — ಇರ್ತಲೆ. = ಇತ್ತಲೆ. two, or both, heads; two generations. — ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ. -ಕೊಜ್ಜ. (Śmd. 79). = ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ, q. v. — ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ. -ಕೊಲಜ. = ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ. a grandfather. ತನ್ನ ತನ್ದೆಗೆ ತಾಯಿತನ್ದೆಗಳ್ ಇರುಹ, ತನ್ನ ತಾಯಿಗೂ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ್ ಇರುಹನೊ, ಅವನು ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜಂ (Śmd. 79, Mḍb. MS. in explanation of ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ).— ಇರ್ತಲೆಹಾವು. = ಎರಡುತಲೆ ಹಾವು, ಇತ್ತಲೆಗುಯ್ಯ, q. v. the two-headed snake, a short-tailed, not venomous earth snake, Tortrix cylindrophis rufus. 2, = ಕೊಟಿಕುಮಣ್ಡಲ (My.). — ಇರ್ತೆರೆ. (Śmd. 222). two, or both, curtains.— ಇರ್ತೆಱ.= ಇತ್ತೆಱ. two kinds (Śmd. 60. 94). — ಇರ್ದೆಸೆ. = ಇದ್ದೆಸೆ. both directions. (Śmd. 135 Mḍb. MS.). — ಇರ್ಪತು. = ಇಪ್ಪತು, ಇರ್ಪತ್ತು. (Ch. v. 326). ಇರ್ಪತು ಮೂಱು, twenty-three (Ch. v. 330). — ಇರ್ಪತ್ತಯ್ದು. = ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು. (Śmd. 201). see also Śmd. 21. 44. — ಇರ್ಪತ್ತಾಱು. = ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು. ಇರ್ಪತ್ತಾಱುಂ ಛನ್ದಂಗಳ್ (Ch. p. 23). ಇರ್ಪತ್ತಾಱುಂ ಛನ್ದದಿನ್ದೆ (v. 235). — ಇರ್ಪತ್ತು. = ಇಪ್ಪತ್ತು. — ಇರ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. = ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು. [ಪನ್ನೆರಡು ಪಟಹಂಗಳುಂ ಪುಣ್ಯಾಬ್ಧಿ ಸಂಭವಂಗಳಾಗಿ ಗಮ್ಭೀರಾವರ್ತಂಗಳೆಮ್ಬಿರ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕುಂ ಶಂಖಂಗಳುಂ Ap. 15, 3 va.]; (Ch. v. 256). — ಇರ್ಪತ್ತೆಣ್ಟು. = ಇಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಟು. (Ch. v. 293). [— ಇರ್ಪತ್ತೆರಡು. twentytwo. ಎನ್ದಾ ಮಹಾನುಭಾವನ ಪೇೞ್ದ ಮಾೞ್ಕೆಯೊಳಿರ್ಪತ್ತೆರಡು ದಿವಸಮ್ಬರಂ ವೀರ ಶಯ್ಯಾತಳಗತನಾಗಿರೆ Ap. 2, 58 va.]. — ಇರ್ಪತ್ತೇೞು. = ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು. ಇರ್ಪತ್ತೇೞು ಮುತ್ತಿನ ಸರಮಂ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). [— ಇರ್ಪತ್ತೊನ್ದು. twenty one. ಸಲೆ ಸನ್ದಿರ್ಪತ್ತೊನ್ದು ತಲೆವರೆಗಂ ನಮಗೆ ಪರಿಭವಂ Pb. 7, 56; Ap. 3, 41 va.]. — ಇರ್ಪೆಗಲ್. both shoulders (My. occasionally). — ಇರ್ಪೆಣ್ಡಿರ್. (Śmd. 197). two, or both, wives or women. — ಇರ್ಬಗಿ. = ಇಬ್ಬಗೆ, q. v. [ಒಗೆದ ಶರಸ್ತಮ್ಬದೊಳಿರ್ಬಗಿಯಾಗಿ ಮನೋಜರಾಗರಸಮುಗುತರೆ Pb. 2, 33; Ap. 14, 163 va.]; (Abh. P. 13, 81). — ಇರ್ಬರ್. (Śmd. 122; T. ಇರುವರ್, Te. ಇರುವುರು). = ಇಬ್ಬರ್, ಇಬ್ಬರು q. v., ಇರ್ವರ್. two, or both, persons; both. ಇರ್ಬರ್ಗೆ ಎರೞ್ಕೆಯ್ದುವಾ! (69). ಇರ್ಬರ್ ಕರ್ತೃಗಳ್ಗೆ ನಿಮಿತ್ತಮ್ ಅಪ್ಪ ಸತಿಸಪ್ತಮಿಗೆ ಎಕಾರಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (296). [ನೀಮಿರ್ಬರು ಮನ್ನೆಗಮಿನ್ತೀ ಮಾೞ್ಕೆಯೊಳಿನಿಸು ಪೊೞ್ತು ನುಡಿವುತ್ತಿರಿಂ Kr. 3, 133; Ap. 16, 5]. ಇರ್ಬರನು (Bp. 13, 27). ಇರ್ಬರು (18, 103). ಎಮ್ಮನಿರ್ಬರನು (42, 34). — ಇರ್ಬರಿ. both sides or flanks (Rśv. 13, 82). — ಇರ್ಬಲ. two, or both, forces (Abh. P. MS. 13, 48. 60. 93. 95). — ಇರ್ಬಾಯ. -ಬಾಯ್. -ಅ 3. = ಇಬ್ಬಾಯಿ ಹಕ್ಕಿ (or the ಬೇರುಣ್ಡ, Śśv. 3, 33). — ಇರ್ಬಾಳ್. (Śmd. 197). two, or both, swords — ಇರ್ಬಾೞ್. the second cultivation, the second ploughing of a field (ಶಮ್ಬಾಕೃತ, ದ್ವಿಸೀತ್ಯ Hlā.). — ಇರ್ಬೇನೆ. (Śmd. 222). two diseases; two pains; a complicated disease. — ಇರ್ಭಾಗ. = ಇಬ್ಬಾಗ. (B. 4, 191). — ಇರ್ಮಡಿ. = ಇಮ್ಮಡಿ. (Śmd. 81; Ct. II, 98).— ಇರ್ಮಡಿಕೆ. = ಇಮ್ಮಡಿಕೆ. (V. 9, 71 va.). — ಇರ್ಮಡಿಸು. = ಇಮ್ಮಡಿಸು. [ಪರಿಭವಾನಿಲನಿಂ ಶೋಕಾನಲನಿರ್ಮಡಿಸೆ ನಡನಡುಗಿ ಕಾಯ್ಪಿನೊಳ್ಪುದುಗಿ Pb. 8, 70 va.; Ap. 8, 63]; (Rśv. 14, 15). — ಇರ್ಮೆಯ್. (Śmd. 196). = ಇಮ್ಮೆಯ್ q. v. — ಇರ್ಮೆಯ್ಯಿ. = ಇರ್ಮೆಯ್. (Abh. P. 9, 66). — ಇರ್ವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. both sides (Abh. P. 15, 3). — ಇರ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. two colours (Grj. 9, 64 va.). — ಇರ್ವನ್ತಿಗೆ. = ಇರವನ್ತಿಗೆ. (My.). — ಇರ್ವರ್. = ಇರ್ಬರ್, etc. (Śmd. 121. 122. 154; Tu. ಇರ್ವೆರ್). ಇರ್ವರುಂ (121. 267. 298). [ಮತ್ತಿನಿರ್ವರುಮಂ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಿ ಗಾಂಗೇಯನವ್ಪಯನಿನ್ತೆನ್ದಂ Pb. 1, 74 va.]. ಇರ್ವರೆ ತೋಳ್ಗಳ್ ಅಲ್ತೆ ನೃಪತಿಗೆ ರಣದೊಳ್ (57). ಮೆಲ್ಲನೆ ಇರ್ವರ್ ನುಡಿದರ್ (112). ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿರ್ವರುಮಂ ಮಿಥುನಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಇರ್ವರ್ ಬಳೆದರ್ (Rśv. 4, 78). ಅವರಿರ್ವರ ಇರವನ್ ಉರ್ವರೆಯರ್ ಈಕ್ಷಿಸುತಂ (4, 79). — ಇರ್ವಲ.= ಇರ್ಬಲ. [ನಡೆತನ್ದರಾಜಿಗಿರ್ವಲದಲರಾತಿನಾಯಕರುಮೊರ್ಬರನೊರ್ಬರೆ ಗೆಲ್ವ ತಕ್ಕಿನೊಳ್ Pb. 10, 52]; (Śmd. 207 Mḍb. MS.; Abh. P. MS. 13, 54 va.).

ಇರ್- ir. 2. = ಇೞ್ 2, ಎೞ 2. — ಇರ್ಕುಳಿ. = ಇೞ್ಕುಳಿ, ಎೞಕುಳಿ. pulling, dragging near or away; attracting, captivating, charming; taking (ಎೞಕುಳಿ Śm. 61; Kk. 49). — ಇರ್ಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇೞ್ಕುಳಿ-, ಎೞಕುಳಿ-. to attract; to captivate [ಮತ್ತಾ ಪೀನ ವೃಷಸ್ಕನ್ಧನುಮಾ ಪದ್ಮಾಸ್ಯೆಯರ ಮನಮನಿರ್ಕುಳಿಗೊಣ್ಡಂ Ap. 8, 25]. (ಸೆಳದುಕೊಳ್ Ct. II, 96); to lay hold of, to take, to assume (Abh. P. 14, 143; 16, 75).

ಇಱ್ಕಿಸು iṛkisu. 1. = ಇಱಿಕಿಸು, etc. (My.).

ಇರ್ಕಿಸು irkisu. 2. = ಇಕ್ಕಿಸು. to cause to put. 2, to cause to kill.

ಇರ್ಕು irku. 1. = ಇಕ್ಕು 2. to lay or put down; to put, etc. (ತ್ಯಾಗ Śm. 78). ಆರೋೞಿಗಳ್ ಆದಂ, ತೆಗೞ್! ಎನ್ದು, ಆ ಗದ್ಯಪದ್ಯಕಾವ್ಯದೊಳ್ ಇರ್ಕರ್ (Śmd. 72).

ಇರ್ಕು irku. 2. = ಇಕ್ಕು 4. to kill, to destroy (ಸಂಹಾರ Śm. 78).

ಇರ್ಕು irku. 3. = ಇಕ್ಕು 5. killing, destroying. — ಇರ್ಕುಂಗಾೞ್. -ಂ-ಕಾೞ್. (Śmd. 203, not in Mḍb.). a destructive enemy.

ಇಱ್ಕು iṛku. 4. = ಇಱುಕು 1, etc. (My.).

ಇಱ್ಕು iṛku. 5. = ಇಱುಕು 2, etc. (My.). — ಇಱ್ಕುಪಡು. to be straitened or distressed (Cpr. 5, 81).

ಇರ್ಕೆ irke. 1. = ಇಕ್ಕೆ 1. an abode, a place of rest. [ಮೃಗಮುಂ ಗಾಳಿಯನಿರ್ಕೆಯಂ ಪಕ್ಕೆಯಂ ಗಣೆದಮಂ ಕಣ್ಡೆಯಂ ಮಾರ್ಕ

ಙ್ದಿಯುಂ Pb. 5, 43]. see J. 10, 6; ನಿಟ್ಟಿರ್ಕೆ. — ಇರ್ಕೆವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. a mountain of resort (Cpr. 8, 4 va.).

***ಇರ್ಕೆ irke. 2.** existence, being. ಲೋಕದೊಳಂ ನಿನ್ನಿರ್ಕೆಯ ಲೋಕಾಗ್ರಮೆ ಸನ್ತಮುದನೆ ಮಾಡೆನಗಹಾ Ap. 10, 55.

ಇರ್ಚಲು irc̤alu. = ಇಱಚಲು, etc. (My.).

ಇರ್ಚಿ irci. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರ್ಚು ircu. = ಇರ್ಚಿ, etc. (My.).

ಇರ್ತ ir̤ta. = ಇಱತ, etc. (My.).

ಇರ್ಪು irpu. = ಇಮ್ಪು, etc. sweetness etc. (ಇನಿದು Ct. 1, 52). 2, essence, juice (ರಸ Kk. 56; ದ್ರವ Śs.).— ಇರ್ಪುಗುನ್ದು.-ಕುನ್ದು. sweetness, etc., to decrease (Śsv. 2, 2). [— ಇರ್ಪೋಡು. -ಓಡು. to fade, to whither. ಸೂಡಿದ ಪಾರಿಜಾತದ ನವೋರುವ ಬಾಸಿಗಮೊಯ್ಯ ನೊಯ್ಯನೆ ಇರ್ಪೋಡಿದುದು Ap. 3, 3].

ಇರ್ಬರ್ irbar. two persons. see s. ಇರ್ 1-.

ಇರ್ಮ irma. = ಈರ್ಮ. a wound (ನಖಕ್ಷತ Mr. 330; ಏಱು 396).

ಇರ್ಮಕಾರ irma-kāra. a wound-maker: a barber (ಕ್ಷೌರಿಕ Mr. 381).

ಇರ್ಮೆ ir₁-me. 1. = ಇಮ್ಮೆ. twice (Śmd. 243). (ಎಣಿಸುತಿಹ ಸೂಱ್ Kk. 62).

ಇರ್ಮೆ irme. 2. loveliness, desire, charm, beauty (Te. ಎಮ್ಮೆ; R.; *cf.* ಇರ್ಪು? ಅರಮೆ 2?).

ಇರ್ವರ್ irvar. see s. ಇರ್ 1-.

ಇರ್ವಾರು irvāru. = ಈರ್ವಾರು, ಉರ್ವಾರು, ಏರ್ವಾರು. *a sort of cucumber, Cucumis utilissimus* Roxb.

ಇರ್ವಿಕೆ irvike. = ಇರುವಿಕೆ. (My. occasionally).

ಇರ್ವು ir̤vu. = ಇಱುವೆ, etc. an ant (My.).

ಇರ್ವೆ ir̤ve. = ಇಱುವೆ, etc. (My.).

ಇಳ್ರು irḷu. = ಇರಳು, etc. night (My.).

ಇಲ್- il. 1. = ಇರ್ 1. to be, to exist, etc. a defective verb of which at present only some forms of the negative mood exist. (T., M.; *cf.* ಅಲ್ 3, ಉಱು, ಉಳ್ 1).—ಇಲ್. an unusual abbreviation of ಇಲ್ಲ, q. v. ಫಲವ ಕಣ್ಡರೆ, ಅದು ಏನು ಎನ್ದರೆ, ಫಲವು ಆಯಿತು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಲಿ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ, ಕೆಮ್ಮು, ಉಬ್ಬಸ, ಜರವು, ಉದರಶೂಲೆ; ಫಲವ ಕಣ್ಡನು ಇನ್ತುವು, ಅಲ್ಲದೆ ಫಲವದೇಸಿಲ್! ತಿಳುವಿಕಿಲ್ಲದೆ ನೆಲೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುವರು ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (Jñs. 22, 31).— ಇಲ. a man who has not, or a place that has not, or is free from, *e. g.* ಬರ್ದಿಲ (ಬರ್ದು ಇಲ), q. v. (T.). — ಇಲಿ. not being. an abbreviation of ಇಲ್ಲ (Śmd. 220; T. *e. g.* in ಅಱುವಿಲಿ). see ಅಗಿಲಿಲಿ, ಅಱುವಿಲಿ, ಕಣ್ಣಿಲಿ, ಕೂರಿಲಿ, ತಬ್ಬಿಲಿ, ನಾಣಿಲಿ, ಪಲ್ಲಿಲಿ, ಬೆಳಗಿಲಿ. — ಇಲ್ಲ. third person of the negative mood, used for all persons, genders, and numbers: it, he, she is not or exists not, etc.; there is, or are, not; there does not occur or come. 2, not; no (C.; T., M.; Tu. ಇಜ್ಜಿ). [ಕ್ಷಯಮುಣಮಿಲ್ಲ ಕೇಳ್ದು ಕಡೆಗಣ್ಡವನಾವನುಮಿಲ್ಲೆನಲ್ Pb. 1, 5; Ap. 2, 10]. ಇಲ್ಲವೆಮ್ಬುದು ಅಭಾವ (Nr.). ಇಲ್ಲ (ಉಣ್ಬಾಗದು Śmd. 85. 207. 208 Cm.; ಬಾರದು 346 Cm.). ಇಲ್ಲೆಮ್ಬುದು ಸೊಲ್ಲೊಳ್ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಾವ್ಯಯಂ (Śmd. 389). ಅಃ, ಸನ್ದಯುಮ್ ಇಲ್ಲ! ಮೆಚ್ಚಿದೆಂ (20). ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಕರ್ಣನಿಲ್ಲ, ಗುರುವಿನ ಮಗನಿಲ್ಲ (68). ಇನ್ನೆವರಂ ಗುಱಿಯಾದುದು ಇಲ್ಲ ಕಾಮ ಕರವಿಮುಕ್ತ ಬಾಣಹತಿಗೆ (296). ಮಾಮರೆನ್ ಅಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲ (77). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡೆವಿಪತಿಗಳ್ ಇಲ್ಲ! (145). ನೀಲಗ್ರೀವರುಮ್ ಆರ್ತರ್? ಇಲ್ಲ! (292). ಉಣಲು, ಉಡಲು ತಮಗೆ ಇಲ್ಲ (Bp. 32, 53). ಅರಸಿಯರು ದೋಸವೇನುವನ್ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದುದಿಲ್ಲ (24, 78). ಮದನನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ (J. 31, 36). ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತಪರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). ಮೊನ್ನೆ ನೀನು ಸಾಲೆಗೆ ಯಾಕೆ ಬನ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ? (B. 1, 7; observe that in the use of forms like ಇದ್ದಿಲ್ಲ, *i. e.* ಇದ್ದು ಇಲ್ಲ or ಇದ್ದೇ-, (which are C.), there appears to have been originally a certain amount of displeasure, or also of affirmation; at present such forms are used nearly indiscriminately). ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಹಲಿಗೇ ಮೇಲಿನ ಬರಹ ತೀರಿಲ್ಲವೋ? (B. 1, 11). ಅವನ ದವತಿಯೊಳಗೆ ಮಸಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ (1, 23). ಇವು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ (2, 16). ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡಿಲ್ಲ (2, 24). ವಿಷವು ಏಱುವದಿಲ್ಲ (2, 26). ಈ ಮಾತು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ (2, 44). ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಿಲ್ಲ (3, 28). ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಮೂಡಿಲ್ಲ (3, 45). ದೇವರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ (4, 58). ನಾನು ನಿನ್ನ ಒಂಟೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಹಮ್ಮಿಣಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ (4, 169). ನೀನೇನೂ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿಲ್ಲ (4, 201). ಮುನ್ದೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಹೀಗಾದೀತೆನ್ದು, ಆಗ ನನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ (did not come, 4, 2). ನೀನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಇಡತಕ್ಕನ್ಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಇಡಲಿಲ್ಲ (didst not lay by 4, 2). ಹೀನತನವ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಾನುಭಾವವ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ (Dp. 8). ಕಮಲೇಶನನ್ನು ಒನ್ದು ಬಾರಿ, ಸ್ವಾಮಿ ಎನ್ದು, ನೆನವುದಿಲ್ಲ (thou doest not recollect or think of, Dp. 30). ಅನ್ತಕನ ದೂತರಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು ದಯವಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಅವನು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, he does not go (used as a simple statement, C.); ಅವನು ಹೋಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, he does not intend to go, or he cannot go (S. Mhr.). — ಇಲ್ಲಂ. ಇಲ್ಲವು. = ಇಲ್ಲ. see *e. g.* C. Bp. 11, 5; Si. 48. 404; B. 2, 16.

ಇಲ್ಲದೆ. participle negative: not being, not existing, not remaining, (not possessing, without). [ಪೂರ್ವೋದಿತಾರ್ಥ ಪದಪದ್ಧತಿಗೊನ್ದಿನಿಸುಂ ವಿಶೇಷವಿಲ್ಲದೆ ಜನಿಯಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥಮದಱದೀ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಂ Kr. 1, 84]. ವಿಕಾರವಮ್ ಇಲ್ಲದೆ (Śmd. 111). ನೀನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇವು ಎಲ್ಲವಮ್ ಒಳವೆ? (155. 292). ಇಲ್ಲದೆಯುಂ (124. 206). ಇದರ್ೊಡಮ್ ಇಲ್ಲದೊಡಂ (192). ಇನಿತಿಲ್ಲದೆ ಇಹ ರಾಜ (ದುರ್ಬಲ Mr. 271). ಅವಿಲ್ಲದೆ ಇರಲ್ ಅಧ್ರುವಂ (279). ಚನ್ದವ...ದೊರಕಿಸಲ್ ಇಲ್ಲದಿರೆ (Bp. 27, 2). ಚಿತ್ತದೊಳು ಹರಿವು ಇಲ್ಲದಿಪ್ಪುದೆ? (27, 2). ಅದು (ಭಕ್ತಿ) ಇಲ್ಲದೆ (ಎಲ್ಲಂ) ಇಲ್ಲಮುದೇ! (27, 2). ಸುಧೆಯಂ ಸವಿಸವಿದು ತಣಿವಿಲ್ಲದೆ ಈಣ್ಬುತ್ತ (35, 2). ಇಲ್ಲದಿರ್ವೊಡೆ (43, 69). ತಳುವಿಲ್ಲದೇ ಬಪ್ಪನೆ? (47, 21). ತೆಱಹಿಲ್ಲದೇ (51, 31). ತರಲ್ ಇಲ್ಲದಿರ್ದನೆ? (53, 27). ಎಮಗೆ ಇನಿತಾದೊಡಂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲದೆ (58, 20). ತುಱುವಿನಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಿಪ್ಪುದನ್ ಅಱುದು (60, 31). ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋವೆ (60, 47). ತಪ್ಪೇನುಮ್ ಇಲ್ಲದೆ (61, 4). ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದೊಡೆ (61, 19). ಆತನ್ ಇಲ್ಲದೊಡೆ (J. 28, 57). ದಟ್ಟೀ ಉಟ್ಟುಕೋ! ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ (B. 1, 6). ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇದು ಮಾಡಿವರು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ (1, 21). ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀತಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ (3, 33). relative participle negative: ಇಲ್ಲದ. ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಭಂಗಾರಂ (Śmd. I). ಜನನಿ ಸತ್ತಡೆ ದುಃಖವಿಲ್ಲದರ್ (-ವಿಲ್ಲದವರ್) ಆರು ಲೋಕದಲಿ? (Bp. 15, 2). ಎಡೆದೆಱಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು (ಲೇಖೆ, ರಾಜಿ); ಕೊಮ್ಬಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು (ತೂಬರ); ರಸವಿಲ್ಲದ ಹಾಂಗೆ ಅಟ್ಟ ಮಾದುರ (ಪಿಚ್ಛಲ); ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹನ್ ಇಕ್ಕುಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ); ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ Nr.). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಱಸಿ ಹೇಳುವದು (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ Si. 56). ಇಲ್ಲದ ಕೆಟ್ಟ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ಆರೋಪಿಸಿ (69). [ವಿಪುಳ ಗುಣಮಿಲ್ಲದನಂ ಪ್ರಭುಮಾಡಿ Pb. 1, 14]. ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ (-ವಿಲ್ಲದವನ) ಕಾಯವು ಹಾಱೂರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ! (Sp.). ಹಗೆಗಳು ಇಲ್ಲದವರು (ಅಜಾತಶತ್ರು Nn. 74). ವಿಧುವಿಲ್ಲದ ಇರುಳ್ (Śmd. 67). ತನಗೇ ಇಲ್ಲದವನು ಮನ್ದಿಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟಾನು? (Prv.). ಕಾಲಿಲ್ಲದವಂ, ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದವಳ್ (Śmd. I). ವಿಭಕ್ತಿಯನ್ ಇಲ್ಲದುದು (Śmd. 88). ಸಂಸ್ಕಾರಂಗಳಿಲ್ಲದವನು (ವ್ರಾತ್ಯ); ವೇದವಿಲ್ಲದವನು (ಅಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, etc.); ಕೆಯ್ಯಿಲ್ಲ

ದವನು (ಕುಣಿ); ಫಲವಿಲ್ಲದುದು (ಅಫಲ, etc. Hlā.). ಎನ್ದೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ನಿತ್ಯ, etc.). ಕುತ್ತವಿಲ್ಲದವನು (ನಿರಾಮಯ Nr.). ಇಲ್ಲದುದು, that is empty, void or causeless (ಆಕಸ್ಮಿಕ, ವಿಶೂನ್ಯ Nn. 126). ಇಲ್ಲದು, that is non-existent (ಅಭಾವ, in a Dharwar print). ಇಲ್ಲದುದರ್ಕೆ (Śmd. 52). ಇಲ್ಲದಕೆ (Bp. 60, 57. 58). ಇಲ್ಲದನ್ತೆ (50, 50). ಇಲ್ಲದ ಮುನ್ನ (9, 50). ಇಲ್ಲದಾಗ ಇಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಯಿತು (Prv.). ಇಲ್ಲದವನು, a poor man (C.). ಇಲ್ಲದವನು ತಲ್ಲಣಿಸನು (Prv.). see also Bp. 27, 31. 32. 33. 34; 43, 79; 51, 43; 61, 12; Prv. s. ಅಸಲ್. — ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗು. to be destroyed, etc. (C.; ನಾಶ, ಲೋಪ G.). — ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು. to waste, to destroy, etc. (C.; ಅಟುಪು, ಲೋಪಿಸು G.). — ಇಲ್ಲದಾಗು. -ದೆ-ಆಗು. to cease to exist, to disappear (B. 5, 243). [— ಇಲ್ಲೆಯೊ. not so? ಇಲ್ಲೆಯೊ ಪೇಟಿನ್ದು ಮಹೀವಲ್ಲಭ ದೂತಂಗೆ ನುಡಿದು Ap. 14, 50]. — ಇಲ್ಲವಾಗು. = ಇಲ್ಲಾಗು. to become non-existent; to be finished; to fail, to disappear (My.). ಇಲ್ಲವಾದುದು (ನಿರವಶೇಷ Śmd. Dh.). see Rśv. 13, 77 — ಇಲ್ಲವೆ. -ಎ 4. 1. = ಇಲ್ಲವೇ No. 1. is there not? are there not? or not? see s. ಎ 4, No. 3 — ಇಲ್ಲವೆ. 2. or (C.). ನಿನಗೆ ಏನಾದರೂ ನೋವು ಆದಾಗ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇನೆ ಬನ್ದಾಗ .(B. 1, 25). see B. 2, 22. 26; 3, 103; 4, 1; 5, 268. — ಇಲ್ಲವೆನ್. -ಎನ್. ಇಲ್ಲವೆನ್ನು. = ಇಲ್ಲೆನ್. to say no, to deny (Bp. 25, 18). — ಇಲ್ಲವೇ. -ಏ3. = ಇಲ್ಲವೆ. or not?, etc. see Bp. 49, 18; 51, 37. 2, certainly not, in ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ (C.; B. 5, 267). — ಇಲ್ಲವೊ. -ಒ 4. ಇಲ್ಲವೋ. -ಓ 3. or not? see Bp. 47, 14. 15. — ಇಲ್ಲಾ. = ಇಲ್ಲ. 2, -ಆ 6. or not? see Bp. 48, 25; 50, 64; 51, 35. 36. 37. 38; 52, 14. — ಇಲ್ಲಾಗು. -ಆಗು. = ಇಲ್ಲವಾಗು. (Śmd. 28; Grj. 9, 56). — ಇಲ್ಲೆನ್, -ಎನ್. ಇಲ್ಲೆನ್ನು. = ಇಲ್ಲವೆನ್. to say there is not (or nothing). (Rśv. 2, 35). (ಹೊಟ್ಟೆಗೆ) ಇಲ್ಲೆನ್ಬ ಹುಲ್ಲು ಮೊಲ ಬಹುದೇ? (Prv.). 2, to say no. — ಇಲ್ಲೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. to cause to say it is not (or nothing), to cause to reject (Rśv. 13, 71 va.). 2, to cause to say no. — ಇಲ್ಲೊ. -ಒ 4. = ಇಲ್ಲವೋ. (C.; B. 5, 88).

ಇಲ್ il. 2. being; place, house (chiefly used as final in K.; T., M. ಇಲ್; Te. ಇಲು, ಇಲ್ಲು; Tu. ಇಲ್ಲ್; *cf.* ಅಲ್ 1). now retained in compounds such as ಪಿತ್ತಿಲ್, ಪಿಸ್ತಿಲ್, ಪೊಸಸ್ತಿಲ್, ಹಿತ್ತಿಲ್; (*cf.* ಇಲ್ಲಿ).

-ಇಲ ila. 1. one who has not. see. s. ಇಲ್ 1-.

-ಇಲ ila. 2. a nounal affix [denoting persons occupied with or following a profession]. (Śmd. 241). *e. g.* ಗಾವಿಲ, ಪಚ್ಚಯಿಲ, ಪಡೆಯಿಲ (241).

ಇಲಾಖೆ ilākhe. a claim, right; connection with; a village under a township (Mhr., H.). 2, jurisdiction; charge, possession; department; district; presidency (B. 4, 117; 5, 127; My.).

ಇಲಾಚಿ ilāci. = ಏಲಕ್ಕಿ. cardamoms (My.; Mhr., H.). see Mr. s. ಎಲಚಿ.

ಇಲಾಜು ilāju. a remedy; a resource; a means (My.; Mhr., H.).

ಇಲಾತಲ ilā-tala. the surface of the earth. (Śsv. 2, 32; My.).

ಇಲಾಧಿಪ ilā-adhipa. a king (Rśv. 5, 25; 13, 13).

ಇಲಾಧೀಶ ilā-adhīśa. a king (Bp. 5, 4).

ಇಲಾಪುತ್ರ ilā-putra. the planet maṅgala (My.). 2, a Śūdra (My.).

ಇಲಾಪುತ್ರಿ ilā-putri. Earth's daughter: Sītā (My.).

ಇಲಾಭೃತ್ ilā-bhṛit. a king; a mountain (J. 10. 2).

ಇಲಾಲ್ ilāl. ಇಲಾಲಿ. an iron bowl grated or openmouthed, containing oil and rolls of cloth, etc.; it is attached to the end of a stick, and kindled upon holidays, etc., (My.; Mhr. ಹಿಲಾಲ).

ಇಲಾವಲಯ ilā-valaya. the circumference of the earth; the terrestrial globe (Abh. P. 13, 63).

ಇಲಾವೃತ ilā-vṛita. N. of one of the varṣas or divisions of the known world. (My.).

ಇಲಾವೃನ್ದಾರಕ ilā-vṛindāraka. a Brāhmaṇa (Bp. 55, 54).

-ಇಲಿ ili. 1. not being or having. see s. ಇಲ್ 1-.

ಇಲಿ ili. 2. = ಎಲಿ. a rat; a mouse (ಆಖು, ನೃಷ, ಮೂಷಿಕ Hlā,; ಉನ್ದುರು, ಮೂಷಿಕ, ಆಖು Nr.; ಮೂಷಕ etc. Mr. 164; Si. 170; C.; Tu., T. ಎಲಿ; Te. ಎಲಿಕೆ, ಎಲುಕ). ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯಲು ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, etc. Hlā.). ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, etc. Mr. 164). ಇಲಿ ಪಾದರಸವನ್ನು ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಇಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಬಿಲಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ.— ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (see s. ಚಂಗು 1). — ಬರುವಾಗ ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ, ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಯ ಹಾಗೆ. — ಬೆಟ್ಟ ಅಗಿದು, ಇಲಿಯ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — see ಚಿಟ್ಟಿಲಿ, ಚುಂಚಿಲಿ, ಚುಣ್ಡಿಲಿ, ಮೂಗಿಲಿ, ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ, ಸೊಣ್ಡಿಲಿ; Prv. s. ಬರು. —ಇಲಿಕತ್ತರಿ. a kind of mouse or rat-trap (My.). —ಇಲಿಕಿಮಿ. = ಇಲಿಕಿವಿ. — ಇಲಿಕಿವಿಗಿಡ. = ಇಲಿಯಾಲ, ಇಲಿವಾಲ q. v., ಎಲಿಯಾಲ. (Si. 143). — ಇಲಿಕಿವಿ. rat-ear; a small-leafed vegetable (My.; Tu. ಎಲಿಕೆಬಿ, Te. ಎಲಿಚ್ಚೆವಿ, Evolvulus emarginatus Lin.). — ಇಲಿಕಿವಿಬಳ್ಳಿ. a creeping plant with reniform leaves, the Asiatic penniwort, Hydrocotyle asiatica Lin., and also the similar plant Ipomaea reniformis Chois. (Z.). — ಇಲಿದೇರ. -ತೇರ. the rat-vehicled one: Gaṇapati (Śm. 4). — ಇಲಿಪಾಷಾಣ. rat's-bane, arsenic (C.). — ಇಲಿಬಲೆ. a rat-trap (S. Mhr.). — ಇಲಿಬಾಲದ ಗಿಡ. = ಇಲಿವಾಲ. (My.). — ಇಲಿಬೋನು. = ಇಲಿಬಲೆ. (My.; T. ಎಲಿಪ್ಪೋನ್).— ಇಲಿಯಾಲ. = ಇಲಿವಾಲ, ಎಲಿಯಾಲ. (Si. 143). — ಇಲಿವಾಲ. -ಬಾಲ. an aquatic plant, Salvinia cucullata (or Anthericum tuberosum, ಮೂಷಿಕಪರ್ಣಿ, ಚಿತ್ರೆ, ನ್ಯಗ್ರೋಧಿ, ರಣ್ಡೆ, ಸುತಶ್ರೇಣಿ, ಶಮ್ಬರಿ, ದ್ರವನ್ತಿ, etc. Nr.; Si. 143).

-ಇಲಿ ili. 3. = -ಅಲಿ 2, etc. a locative suffix meaning 'in' (S. Mhr.), *e. g.* ಕಣ್ಣಿಲಿ, ಕಾಲಿಲಿ, ಬಾಯಿಲಿ, ಮುಷ್ಟಿಲಿ, ಮೂಗಿಲಿ, ಹಾದಿಲಿ (see Prv. s. ನಾದಿನಿ), etc. *cf.* ಇಲ್ಲಿ, and the use of ಇಲ್ 2 in T. and M.

ಇಲಿ ili. = ಈಲಿ. (Sk.; G.).

ಇಲಿಕು iliku. = ಇಱುಕು 1, etc. to be squeezed, bruised, etc. (S. Mhr.).

ಇಲಿಚಿ ilici. = ಎಲಚಿ, etc. the jujube tree, Zizyphus jujuba. (St. & Pl.; My.).

ಇಲಿಮಿಂಚಿ iliminci. a lemon, the lemon tree (T., M. ಎಲುಮಿಚ್ಚೈ; *cf.* ನಿಮ್ಬೆ). see ಬರ್ದಿಲಿಮಿಂಚಿ.

ಇಲುಕು iluku. = ಉಲುಕು 2. cramp, sprain (Te.; Tu. ಉಳುಕು; R.; T. ಇಜಿಪ್ಪು, ಇಜಿವು, spasm, convulsion).

ಇಲುವು iluvu. = ಎಲಬು, ಎಲವು, ಎಲು q. v., ಎಲುಬು, ಎಲುವು, ಎಲ್ಬು, ಎಲ್ಪು, ಎಮಕೆ. a bone. ನೊಸಲ ಇಲುವು (ಲಲಾಟಾಸ್ಥಿ, ಶಂಖ Nr.).

ಇಲೆ ile. ಇಲಾ. = ಇಡೆ, ಇರೆ, ಇಳೆ q. v., ಎಳೆ. *the earth.* 2, *a cow.* 3, *speech* (ಶಬ್ದ Mr. 488): 4, a tubular vessel on the right side of the body. 5, Budha's wife. 6, ವಿಷ ಮಾತ್ರ (Mr. 488, one MS. ವಿಷಮಾರ್ಥ; see Nn. s. ಇಳೆ).

ಇಲೇಶ ilā-īśa. a king (J. 10, 46).

ಇಲ್ಲ illa. not, no. see s. ಇಲ್ 1-.

ಇಲ್ಲಣ illaṇa. (Śmd. 25). soot (adhering to the inner side of the roof, C.; T., M. ಇಲ್ಲಟ್ಟ, roof; ಇಲ್ಲಟ್ಟಕರಿ, ಇಲ್ಲಣಕಣ, soot).

ಇಲ್ಲದತನ illada-tana. the state of being nothing, destitution, poorness (ಹೀನತೆ, ಬಡತನ G.).

ಇಲ್ಲದೆ illade. see s. ಇಲ್ 1–

ಇಲ್ಲವೆ illave. see ಇಲ್ಲವೆ Nos. 1 & 2 s. ಇಲ್ 1–. 2, the state of being not; end (ಮುಗಿ Śm. 80).

ಇಲ್ಲಾ illā. 1. see s. ಇಲ್ 1–.

ಇಲ್ಲಾ illā. 2. — ಇಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ. a tell-tale; backbiting (Te.; R.). a troblesome girl (S. Mhr.). — ಇಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿತನ. scandal, tattle (Te.; R.).

ಇಲ್ಲಿ i3-il2-i12. = ಇಲಿ 3. in this place, here; (regarding its declension) this place. [ಕೃತಕೃತ್ಯಮಲ್ಲ ವಲ್ಲಭ ಮತದಿಂ ನಾಲ್ಕಕ್ಕುಮಿಲ್ಲಿ ಕೃತಿದೋಷಂಗಳ್ Kr. 1, 62]. ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ (Śmd. 145). ಅಲ್ಲಿಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ನರಂ (150). ಕುಳ್ಳಿರ್ ಇಲ್ಲಿ! (Rśv. 5, 21). genitive: ಇಲ್ಲಿಯ (Bp. 16, 28; C.), ಇಲ್ಲಿನ (My.; Cd. II, 193. 195. 196), ಇಲ್ಲಿಯಣ; dative: ಇಲ್ಲಿಗೆ (Bp. 18, 33; 28, 28; 37, 3; etc.); ablative: ಇಲ್ಲಿನ್ದ (C.). ಇಲ್ಲಿಯವನು, a man of this place (C.). ಗುಜರಾಥ ಮತ್ತು ಮಾಳವ ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಸರು (B. 5, 51). ಅಮ್ಬೀರ ಬಿಕನೇರ ಬುನ್ದಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಸರೆಲ್ಲರು (5, 57). — ಇಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ.- ಅಲ್ಲಿಗೆ. from here to there (Bp. 37, 55; C.). 2, there — than here, *e. g.* ಇಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಬೆಳೆ ಹೆಚ್ಚು, there the crop is more abundant than here (C.). — ಇಲ್ಲಿತನಕ. so far as this place (B. 4, 181; C.); up to this time (My.). — ಇಲ್ಲಿದ. -ದ-ಅ 3. a man of this place or direction. ಕೆಲದನ್ ಅಲ್ಲಿದನ್ ಇಲ್ಲಿದನ್ ಈಗಳ್ ಎಮ್ಬಿನಂ ಮುತ್ತಿದನ್ ಒನ್ದೆ ತೇರೊಳ್ ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತಂ ಕುರುವೃನ್ದನೆಲ್ಲಮುಂ (Śmd. 136). — ಇಲ್ಲಿನ್ದಲ್ಲಿತನಕ. -ಅಲ್ಲಿತನಕ. from here to there (B. 5, 130). [—ಇಲ್ಲಿಯೆ. here itself. ಆ ಸರಸ್ವತಿಯೆ ಮಾಟ್ಕೆ ಮುಗಿಲ್ಲಿಯೆ ವಾಗ್ವಿಳಾಸಮುಂ Ap. 1, 9]. — ಇಲ್ಲಿವರಂ. = ಇಲ್ಲಿತನಕ. (Abh. P. 6, 115).

ಇಲ್ವಲೆಗಳ್ ilvalegaḷ. (Sk. ಇಲ್ವಲಾಃ). *the five stars in Orion's head.*

ಇವ iva. a proximate demonstrative pronoun: this man, he (Śmd. 181; see Bp. 47, 33; C.; T., M.; Tu. ಇಮ್ಬೆ; Te. ವೀಡು). [ದಿವಿಜನೋ ಫಣಿನಾಯಕನೋ ಮನೋಭವನಿವಂ ಕರಮೊಪ್ಪಿದನೆಮ್ಬುದಂ Kr. 1, 141; Pb. 2, 44]. ಅವಂ, ಇವಂ, ಉವಂ (120. Śmd. 182). ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (121, 182). ಇವನ್ದಿರ್ [ಎಟ್ಟರದೆ ಕೊನ್ದಪನಿವನ್ದಿರನೀಗಳೆ ನಿಕ್ಕುವಂ Kr. 1, 130; Pb. 12, 118]. ಇವದಿರ್ (Bp. 61, 67). ಅವರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್, ಉವರ್ಗಳ್ (Śmd. 124). ಇವರುಗಳು (see s. ಕರಿಗ). ಓದಾಳಿ ಇವಂ (Śmd. 111). ಇವರ್ ಪುರುಷರ್, ಇವರ್ ಸ್ತ್ರೀಯರ್ (109). ಇವಂ ದೇವರ ತೊಟ್ಟು (109). ಅಳ್ ಇವಂ (109). ಕಲಿ ಇವಂ, ಕಲಿಗಳ್ ಇವರ್ (116). ಇವಗೆ (=ಇವಂಗೆ, ಇವನಿಗೆ, B. 5, 55. 133; My.). ಇವನ ಕೊಣ್ದು ಹೋಗಿ, ಜವನ ತಪ್ಪಿಸು. — ಇವನು ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೊ ಸೀಗೆ (Prvs.). *cf.* ಈತ, which in S. Mhr. *is always* used as the substitute of ಇವ when speaking of a respectable man; see note s. ಅವ. — ಇವರವರ್. -ಅವರ್. these and those. ಅಲ್ಲಿ, ಇವರವರೆನ್ನದೆ, ಊರವರೆಲ್ಲರುಂ ನೆರೆದು (Bp. 21, 14). ಇಲ್ಲಿ, ಇವರವರೆನ್ನದೇ, ನೀವೆಲ್ಲರುಂ ಕೇಳಿ! (61, 8). — ಇವಳ್. -ಅಳ್4. ಇವಳು. this woman, she. ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (Śmd. 245). ಇವಳ್ದಿರ್ [ವಸುಧೆಯನೇನಿವಳ್ದಿರರುಣಾಬ್ಜದಳಂಗಳೊಳಟ್ಟಯಿನ್ದಮರ್ಚಿಸಿದರೊ ಪೇಟಾಮೆಮ್ಬಿನೆಗಂ Ap. 7, 22]; (Śmd. 120). ಇವನ್ದಿರ್ (119. 120). ಇವರ್ (121). ಓದಾಳಿ ಇವಳ್ (111). ಇವಳ್ ದೇವರ ತೊಟ್ಟು (109). ವಿಷಯಿ ಬರೆ, ಕಣ್ದು, ಇವಳ್ಗೆ ಇನ್ನು ವರನ್ ಆಗಬೇಕೆನ್ದು (J. 29, 30). *cf.* ಈಕೆ which in S. Mhr. is *always* used instead of ಇವಳ್ when speaking of a decent woman.

ಇವ iva. *so, just so, even, like, in the same manner.*

ಇವರ್ಣ i-varṇa. the letter ಇ (Śmd. 63).

ಇವಳ್ ivaḷ. this woman, she. see s. ಇವ.

-ಇವಿ ivi. = -ಎಂ 2, -ಎವು. a common affix used in S. Mhr. and My. for the first person plural of the imperfect and occasionally of the negative, *e. g.* ಇದ್ದಿವಿ (B. 5, 148), ಬನ್ದಿವಿ, ಹೋದಿವಿ; ಆಡುವಿ, ಒಲ್ಲಿವಿ.

ಇವು ivu. ಇವುಗಳು. these. see s. ಇದು.

ಇವೆ ive. (fr. ಇಹವು–ಎ3; *cf.* ಅವೆ). the plural of ಇದೆ 2 Nos. 1 & 2. ಆತನ್ ಆಡುವ ಮಾತುಗಳು ವಿಪರೀತಮ್ ಆಗಿ ಇವೆ (Bp. 60, 24). ಹೇಟಲ್ ಪಟ್ಟು ಇವೆ (Si. 18). ಆಗಿ ಇವೆ (330). ಅವೆಲ್ಲ ತಮ್ಮಿನ್ದ ತಾವೇ ಆಗಿ ಇವೆಯೋ? (B. 2, 24). ಎತ್ತ ಎತ್ತಲುಂ ಕತ್ತಲೆಗಳ್ ಇಟ್ಟಣಿಸಿ ಇವೆ (J. 4, 10); ತೋಱುತ್ತ ಇವೆ. (J. 3, 21). ಕೂಗುತ ಇವೆ (3, 24). ಎಱಗುತೆ ಇವೆ (4, 10).

ಇಷ iṣa. possessing sap and strength. 2, *the month asvina.* 3, causing to move, impelling.

ಇಷತ್ iṣat. = ಈಷತ್. (Nn. 147).

ಇಷಾರೆ iṣāre. = ಹಿಷಾರೆ. a sign or signal; a hint (My.; Br.; Mhr. ಇಸಾರಾ).

ಇಷಿತ iṣita. moved, driven. see ಪ್ರೇಷಿತ.

ಇಷೀಕೆ iṣīke. = ಈಷಿಕೆ. *a kind of reed, Saccharum spontaneum,* 2, *a painter's brush.* 3, a small stick of wood or iron used by goldsmiths. 4, *an elephant's eye-ball.*

ಇಷು iṣu. *an arrow.*

ಇಷುಧಿ iṣu-dhi. *a quiver.*

ಇಷ್ಟ iṣṭa. 1. *wished, desired, agreeable; dear, beloved.* 2, wish, desire; love (Śmd. 7. 156. 158. 159; Kāvy. III, 3, B, 162). ಇಷ್ಟವಾದವರು ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸ್ಯಾರೋ? (Prv.).

ಇಷ್ಟ iṣṭa. 2. sacrificed. 2, *sacrificing.*

ಇಷ್ಟಕಾಚಯನ iṣṭakā-cayana. a pile or an enclosure of bricks (J. 33, 33. 37).

ಇಷ್ಟಕಾಪಥ iṣṭa-kāpatha. *the root of Andropogon muricatus* (ಕರೇಬಾಳದ ಬೇರು G.).

ಇಷ್ಟಕಾರಿ iṣṭa-kāri. a person who confers what is desired or agreeable (ಕ್ಷೇಮುಗೆಯ್ವುವ Mr. 229).

ಇಷ್ಟಕೆ iṣṭake. -ಕಾ. = ಇಟ್ಟಿಗೆ, etc., ಇಷ್ಟಿಕೆ. *a brick.*

ಇಷ್ಟಗನ್ಧ iṣṭa-gandha. fragrant. 2, *any fragrant substance.*

ಇಷ್ಟದೇವತೆ iṣṭa-dēvate. a chosen or tutelary deity, a favourite god (J. 3, 22).

ಇಷ್ಟಮಧುಕ iṣṭa-madhuka. Bengal madder, Rubia munjiṣṭa Roxb. (St. & Pl.).

ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರರು iṣṭa mitraru. friends and acquaintances; beloved friends (My.; B. 4, 153).

ಇಷ್ಟಲಿಂಗ iṣṭa-liṅga. a desired gender (Śmd. 187). 2, a liṅga or phallus in wear, one that has been tied to a child's neck by the guru and is worn and worshipped through life (C.; Bp. 58, 31).

ಇಷ್ಟವ iṣṭava. trouble. — ಇಷ್ಟವಮ್ ಎನಲ್ಕೆ ಉಪದ್ರವಮ್ ಎನಿಕು (Mr. 27).

ಇಷ್ಟಶಿಷ್ಟರು iṣṭa-śiṣṭaru. dear and disciplined people; dear and good people (My.).

ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ iṣṭa-siddhi. the fulfilment or obtainment of one's desire (Śmd. 5; My.).

ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟ iṣṭa-aniṣṭa. desired and not desired, auspicious and inauspicious (Hlā. 1, 126).

ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಿ iṣṭa-āpūrti. = ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ. (C.).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥ iṣṭa-artha. anything desired or agreeable (Śmd. 6 Cm.; J. 5, 47. 67).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರಕಟನ iṣṭārtha-prakaṭana. manifesting ಇಷ್ಟಾರ್ಥ (Kāvy. II, 1, 8-11).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥೋದ್ಯುಕ್ತ iṣṭārtha-udyukta. *diligent for a desired object, zealously active.*

ಇಷ್ಟಿ iṣṭi. 1. *wish, desire;* seeking for. 2, a desired rule, a desideratum, an addition to a rule (of Pāṇini).

ಇಷ್ಟಿ iṣṭi. 2. *a sacrifice.*

ಇಷ್ಟಿಕೆ iṣṭike. = ಇಷ್ಟಕೆ, etc. (Sk.; My.).

ಇಷ್ಟಿತ iṣṭita. desired; a desired object (Bp. 57, 63).

ಇಷ್ಟು iṣṭu. = ಇಟ, etc., ಇನಿತು, ಇನಿತುಟು, etc., ಇಸ 1, ಈಟು, ಈಸು. a proximate demonstrative noun and pronoun: this measure, this much, so much as this; thus much or many, etc. (see ಅಷ್ಟು, of which it is the proximate form; C.; M. ಇಯತ್ತು, so much; Tu. ಈತ್; Te. ಇಟು, ಇಷು, ಇಟ್ಲಾ, ಇಟ್ಲು, ಇಷ್ಟಾ, thus, like this). ಇಷ್ಟುಅಲ್ಲಿ (Śmd. 179 Cm.). ಇದಿಷ್ಟು ಸಾಲದೆ (Bp. 42, 32). ಇಷ್ಟು ತ್ವರೆ ಯಾಕೆ? (B. 1, 25). ಮಱಗಳನ್ನು ಹಪ್ಪುಲ ದಿನ್ದ ಕಾಯುವ ಗುಣವನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ದೇವರು ಇಷ್ಟು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ (2, 6). ತಾವು ಅರಳೀ ಕದ್ದದ್ದು ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಣ್ಡು,...ಮೇಜವಾನಿಗೆ ಬನ್ದಿರುತ್ತಾರೆ (4, 21). ದೇವರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಇಷ್ಟಱ ಮೇಲಿನ್ದಲೇ, ಆತನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನು, ಸರ್ವಥಾ ಊಹಿಸಲಾಗದು (4, 58). ಇನ್ನು ಇಷ್ಟಱ ಮೇಲಿನ್ದ ನಾನು ಹೇೞುದ ಕಥೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (5, 149). ಅಲ್ಲಿ ನಪ್ಪಿಗೆಯವರು ಬಹಳ, ಇಲ್ಲಿ ತುಸು, ಇಷ್ಟೇ! (5, 288). ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (Si. 64). — ಇಷ್ಟರು. so many persons as these (C.). 2, -ಉ 9, all these persons (C.). — ಇಷ್ಟಷ್ಟು. -ಅಷ್ಟು. this much and (or) that much. ಅವನ ಕಷ್ಟ ಇಷ್ಟಷ್ಟಲ್ಲ, his trouble is excessive (C.). — ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು. rep. ಇನ್ದ ಇನ್ದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 3, 88). — ಇಷ್ಟೊತ್ತು. -ಒತ್ತು 6. = ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು. (My., G. 60). — ಇಷ್ಟೊನ್ದು. -ಒನ್ದು 2. so much as this; little; much (My.). ಇಷ್ಟೊನ್ದು ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೇದು (B. 5, 112). ಇಷ್ಟೊನ್ದು ಸಾಕು (C.). ಇಷ್ಟೊನ್ದು ಅನ್ನ ಯಾಕೆ ಉಣ್ಡೆ? (C.).

ಇಷ್ಟೆ iṣṭe. a beloved woman (ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತೆಳ್ Dhw.).

ಇಷ್ವಾಸ iṣu-āsa. *a bow.*

ಇಸ್ is. = ಇಸ್ಸಿ. a common interjection of disgust: fie! foh! poh! (Te. ಇಸೀ; Tu. ಇಸ್ಸೀ; Mhr. ಇಸ; *cf.* ಇಸಿ 1).

ಇಸ isa. 1. = ಇಷ್ಟು, etc. (S. Mhr.).

ಇಸ isa. 2. = ಇಸಿ 2, ಇಸು 1, (ಈಸಿ of ಈಸು 3). an abbreviated P. p. — ಇಸ ಕೊಳ್ಳು. to take (My.; B. 5, 107. 214. 300). ಇಸ ಕೋ! (3, 78).

ಇಸ isa. Tbh. of ವಿಷ. bitterness. 2, poison (C.). — ಇಸೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. bitter oil (S. Mhr.).

ಇಸಕು isaku. = ಇಸಿಕು, ಹಿಸಕು, etc. (My.).

ಇಸಬು isabu. = ಇಸುಬು. an itch which attacks the wrists, etc. (C.; Mhr. ಇಸಪ, ಇಸಬ).

ಇಸಬುಗೋಲು isabugōlu. = ವಿಸಮುಗೋಲು. an annual plant, native of Persia, but cultivated in India for its medicinal seed; fleawort, Plantago ispaghula Roxb. (C.; St. & Pl.; Mhr., H.).

ಇಸಮು isamu. a name, a noun (Mhr., H.); a person, an individual (My.). — ಇಸಮುವಾರ. according to name, regularly by the names, name by name (My.; Mhr.). — ಇಸಮುವಾರಪಟ್ಟಿ. an individual account (My.).

ಇಸವಿ isavi. ಇಸವೀ. = ಇಸ್ವಿ. Christian; the Christian era (C.; Mhr., H.).

ಇಸಾಪ isāpa. Aesop (B. 5, 127).

ಇಸಾರಣೆ isāraṇe. Tbh. of ವಿಚಾರಣೆ (My.).

ಇಸಿ isi. 1. the ordure of babies (C.; *cf.* ಇಸ್; ಹೇಸು).

ಇಸಿ isi. 2. = ಇಸ 2, etc. — ಇಸಿ ಕೊಳ್. = ಇಸ ಕೊಳ್ಳು. (Bp. 29, 26; My.).

ಇಸಿಕು isiku. = ಇಸಕು, etc. (My.).

***ಇಸಿಸು isisu.** causative of ಇಸು 3. ತನ್ನನಡಸಿದ ನೆಗಟಂ ಬಾಯ ಱವಿನಮಿಸಿಸಿಯುಂ Pb. 2, 60.

ಇಸು isu. 1. = ಇಸ 2, etc. — ಇಸುಕೊಳ್ಳು. = ಇಸ ಕೊಳ್ಳು. (B. 1, 23; 4, 52; 5, 303; My.).

-ಇಸು isu. 2. = ಈಸು 3. to permit (*cf.* ಇಂಗು 2). ಸೋಕಲಿಸದೆ (P. 51), ಸೇರಲಿಸದೆ (88), ಕಾಣಲಿಸದೆ (203), ಸೇರಲಿಸಿದರೆ, ಸೇರಲಿಸನು (118). ಹುಗಲಿಸದೆ (Bp. 58, 53).

ಇಸು isu. 3. = ಎಚೆ, ಎಸು, ಎಸೆ 1, ಏಯ್. to throw, to discharge or shoot, as an arrow [ಫುಲ್ಲ ಶರಂಗಿಸುವೆಡೆಗಿವೆ ಸಲ್ಲಮ್ಬು ಗಳೆನಿಸಿ ತುಱುಗಿ ಮಲರ್ದಲರ್ದೆಸೆವೀ ನೊಲ್ಲೆಯುಂ Ap. 11, 114]. (ಶರ ವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.; Te. ಎಗಿ, to fly, bound; ಎಗುಚು, to cast, shoot; T. ಎಯ್, ಎಱು; M. ಎಯ್ಯು, ಎಱು; T. ಇಗುತ್ತಲ್, a throw; *cf.* ಇಡು 1, ಇಱು 1, ಏಸು 1). P. p. ಎಚ್ಚು (Śmd. 282); third person of the present ಎಚ್ಚಪಂ (282). ಇಸುತಿರ್ದಂ (280). ಎಚ್ಚಂ, ಎಚ್ಚರ್ (287). ಕಾಮನುನ್ ಎಚ್ಚಂ (109). ತಾನ್ ಎಚ್ಚಂ ಪೊಚ್ಚನ್ ಅಲ್ಲದ ಅರಿನಾಹಿನಿಯುಂ (263). ಮಾಱಾನ್ತು ಎಚ್ಚಂ ಮಹಾರಥಂ ನರಂ (284). ಅವನಾ ನೊಬ್ಬನು ಗುಱಿಯನ್ ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನ್ ಉಣ್ಟು, ಈತನು ಅಪರಾದ್ಧ ಪೃಷತ್ಕನು (Nr.). ಅಪರಾದ್ಧೇಷುವೆಮ್ಬುವನು ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನು (Hlā.). ಎಚ್ಚಮ್ಬು (ನಿರಸ್ತ Nr.; Abh. P. 13, 141.). ಎಚ್ಚುಮ್ ಇಟ್ಟುಮ್ ಇಱಿದುಂ ಪೊಯ್ದುಂ (Abh. P. 13, 76 va.). ಶರಶರಂಗಳಂ ತೆಗೆದು ಎಚ್ಚು (J. 28, 41). ಸರಿಸದೊಳ್ ಎಚ್ಚೊಡೆ (28, 48). ನಡುನೆತ್ತಿ ಒಡೆಯೆಚ್ಚಂ (Rāghc. 17, 69). ಕೂರಮ್ಬಿನಿನ್ದೆ ಎಚ್ಚು (17, 71). see Grj. 7, 29; 8, 23 va.; 8, 31. 34. 38; Bp. 21, 30; 54, 39. — ಎಚ್ಚಾಡು. -ಆಡು. to shoot at one another (Bh. 8, 23, 4; J. 12, 20; 22, 11). ಪೂಸರಲಿಂ ಪನೆದು ಎಚ್ಚಾಡಿದರ್ (Rsv. 13, 87).

-ಇಸು isu. 4. = -ಅಸು 2 (ಚು, ಸು; *cf.* ಪು 2). an affix that is joined 1, to Saṁskṛita, Tadbhava (and Hindusthāni) themes to form verbs transitive or intransitive, and 2, to Kannaḍa themes to form (transitive or) causative verbs (see remark *b*, s. ಕೊಳ್ 1). in Saṁskṛita it is not to be used with a bhinnakartṛi, *e. g.* it is wrong to say ಖಡ್ಗಿಸಿಸಿದಂ (Śmd. 274). see *e. g.* ರಾಗಿಸು, ಭಂಗಿಸು, ಭಾವಿಸು (Śmd. 63),

ನಿರ್ಣಯಿಸು (65), ಭಾಗಿಸು, ರಂಗಿಸು, ರಾಗಿಸು, ಭೋಗಿಸು, ಪ್ರೇರಿಸು, ವರ್ಣಿಸು, ವರ್ಜಿಸು, ತರ್ಜಿಸು, ಚರಿಸು, ಧರಿಸು (92), ರಂಜಿಸು, ಪಾಲಿಸು, ಪರಿಹರಿಸು (268), ರಕ್ಷಿಸು, ಪೂಜಿಸು (270), ಖಂಡ್ರಿಸು, ಚಿತ್ರಿಸು, ಮುದ್ರಿಸು (274), ಉದ್ಭಾವಿಸು (1), ಉತ್ಪಾದಿಸು, ಪ್ರಯೋಗಿಸು (142), ಉದ್ಭವಿಸು, ಅವತರಿಸು (143), ಅವಧರಿಸು (4), ಅಂಗೀಕರಿಸು (6), ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು (8), ವ್ಯವಹರಿಸು (11), ಪ್ರಯೋಗಿಸು (22), ಉಚ್ಚರಿಸು (38), ಉದಯಿಸು (43), ಪರಿಭಾವಿಸು (44), ಸಂಚರಿಸು (56), ಅನುಕರಿಸು (71); ಶುದ್ಧಯಿಸು, ಕಾರಯಿಸು, ಪೂರಯಿಸು (65), ಚರಯಿಸು, ಧರಯಿಸು (92), ಮನ್ದಯಿಸು (326); ಫಲಿಯಿಸು (395), ಜನಿಯಿಸು (7. 46); ಮೇಳಿಸು (325), ಜಾನಿಸು (327), ಪರಿಕಿಸು (20), ಸಯ್ರಿಸು, ಸನ್ದಿಸು. ಬಿನ್ನವಿಸು (327); ಮೇಳಯಿಸು (65); ಉಜ್ಜುಗಿಸು (Rśv. 6, 10 va.); see ಬವಲಿಸು, ಬದಲಾಯಿಸು; ನುಡಿಯಿಸು, ಮುಡಿಯಿಸು, ಕಡಿಯಿಸು (Śmd. 273), ಗುಡಿಯಿಸು (326), ನಡೆಯಿಸು (233), ಈಯಿಸು, ಕೇಯಿಸು, ನೋಯಿಸು, ಮೇಯಿಸು (273), ನಗಿಸು (273), ಪೋಗಿಸು, ತಾಗಿಸು, ತೂಗಿಸು (275), ಮಾಡಿಸು, ನೋಡಿಸು, ಆಡಿಸು, ಮುತ್ತಿಸು, ಕಟ್ಟಿಸು (327. 328), ಕಾಣಿಸು (273), ತರಿಸು, ಬರಿಸು, ಇರಿಸು (275), ಸೋಲಿಸು (326), ಒರಯಿಸು (65), ಪೊಸಯಿಸು (268), ನಡಯಿಸು q. v., ತೆರಯಿಸು, ತೆಲ್ಲಯಿಸು (65. 189), ತೊರಯಿಸು, ಹೊಲ್ಲಯಿಸು, ನಿಟ್ಟಿಸು, ತುಟ್ಟಿಸು, ದಳ್ಳಿಸು (273), ಪೊಂಗಿಸು, ಸೊಪ್ಪಿಸು (274). about the elision of the –ಸು in –ಇಸು before –ಕುಂ, –ಕ್ಕುಂ, (–ಕು) (Śmd. 268), –ಕೆ, –ಕ್ಕೆ (269), –ಪ, –ಪ್ಪ, (–ವ) (275) observe *e. g.* ಎನಿಕ್ಕುಂ (19. 51), ಪರಿಹರಿಕುಂ (268), ಸಮನಿಕುಂ, ಕೇಳಿಕುಂ, ಭಾವಿಕುಂ, ಮಾಣಿಕುಂ, ಪುರುಡಿಕ್ಕುಂ ಪೊಗೞಿಕ್ಕುಂ, ರಂಜಿಕ್ಕುಂ, ಪಾಳಿಕ್ಕುಂ (268); ಪರಿಪಾಳಿಕೆ (269), ರಕ್ಷಿಕೆ, ರಕ್ಷಿಕ್ಕೆ, ಪೂಜಿಕೆ, ಪೂಜಿಕ್ಕೆ, ಪೆರ್ಚಿಕೆ, ಪೆರ್ಚಿಕ್ಕೆ (270), ಅವತರಿಕು (Śm. 19); ತರಿಪಂ, ಬರಿಪಂ, ಇರಿಪಂ, ಬೆಸಪಂ, ಕಾಪಂ, ಬರಿಪುದು, ಬೆಸಪ್ಪಂ, ಉದಯಿಪ್ಪ, ಬೆಳಪ್ಪಂ (Śmd. 275), ಭಾವಿಪೊಡೆ, ಸೇವಿಪೊಡೆ (298), ಉದ್ಭಾವಿಪ (1). ಎನಿಪುವು (26), ಕೆಡಿಪುದು (74), ಎನಿಪ್ಪ (96), ಸಲಿಪರ್ (88), ವರ್ತಿಪ (98), ಉದಯಿಪ (42), ಅನುಕರಿಪರ್ (71), ರಕ್ಷಿಪುದು, ಅವಧರಿಪುದು (264), ವಿರಹಿಪ್ಪುದು (Rśv. 13, 4), ಕಲಿಪ (J. 28, 19), ಪ್ರವರ್ತಿಪ (28, 25).

ಇಸು isu. Tbh. of ಇಷ್ಟ ?. [— ಇಸುವೆಸ. -ಬೆಸ. work commanded. ಇನ್ತು ಪೇೞ್ವುವಿಸುವೆಸಂಗಳನವರವರ್ಗೆ ತಕ್ಕುವಂ ತಕ್ಕನ್ದದಿಂ ಪೇೞ್ದಾಗಳ್ Ap. 7, 21 va.]. — ಇಸುವೆಸಕೆಯ್ಯು. -ಬೆ-. to subject or rule according to wish or at will (Abh. P. 9, 165).

ಇಸುಂಬು isubu. = ಇಸಬು, etc. (C.).

ಇಸ್ತಕಬಾಲು istakabālu. reception, meeting and receiving a visitor (My.; Br. as ಇಸ್ತಕ್ಬಾಲು).

ಇಸ್ತರಿ istari. = ಇಸ್ತ್ರೀ. (My.).

ಇಸ್ತಿಹಾರ್ istihār. proclamation (My.; H.). — ಇಸ್ತಿಹಾರ್‌ನಾಮೆ. a written proclamation, a written notice; an advertisement (B. 5, 10; My.).

ಇಸ್ತ್ರೀ istrī. a smoothing iron; ironing (C.; Mhr., H.).

ಇಸ್ನಾಪು isnāpu. a "snipe" (Bḍ.).

ಇಸ್ವಿ isvi. = ಇಸವಿ. (My.).

ಇಸ್ಸಿ issi. = ಇಸ್. fie ! (ಜುಗುಪ್ಸನ Śmd. 398; ಹೇಸಿಕೆ Cm.; ಜುಗುಪ್ಸಾರ್ಥಂ (Ct. I, 20; My.; Te., M.). — ಇಸ್ಸಿಸ್ಸಿ. rep. (My.).

ಇಹ iha. 1. = ಇಪ್ಪ, etc. present relative participle of ಇರ್ 1, to be. ದೂರವಾಗಿ ಇಹ ಹಾೞುಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಾನ್ತರ); ಮಱೆಯದೆ ಇಹ ಬುದ್ಧಿ (ಮೇಧೆ Nr.). ಅರಸರುಮ್ ಅರಸಿಯರುಂ ಕೂಡಿ ಇಹ ಬನಂ (ಪ್ರಮದವನ Hlā.). ಪಿತನೊಳಗೆ ಸೇರದೆ ಇಹ ಸುತನಿನ್ದ ಫಲವೇನು ? (Dp. 167). ತೊಳತೊಳಗುತಿಹ ಸೂಬಗು (J. 28, 18). ವಿಖ್ಯಾತವ್ ಆಗಿಹ ರಾಜಧಾನಿ ಕುನ್ತಲಂ (29, 16). ನಿಜಕರದೊಳ್ ಇಹ ಪತ್ರಮಂ ಕೊಟ್ಟಂ (30, 49). ಕೊಲ್ಲದೆ ಇಹಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ (Nn. 79). ಎದ್ದು ಇಹವನು (ಜಾಗರೂಕ, etc.); ಸುಮ್ಮನೆ ಇಹವನು (ತೂಷ್ಣೀಕ); ನವಿಲ ಗಱಿಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹನು (ಕಿರಾತ); ಎಲೆಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹವನು (ಶಬರ); ಬತ್ತಲೆ ಇಹವನು (ನಗ್ನ); ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿ (ಸುವಚನ); ಒಳ್ಳಿಹ ನೋಟವು (ವಲ್ಗುದರ್ಶನ); ಒಳ್ಳಿಹನಲ್ಲದ ಅರಸನ್ ಉಳ್ಳ ದೇಶ (ರಾಜನ್ವನ್ತ); ನಸುಬಿಳುದಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟಿಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಠ); ತೋರಿಹ ಕೆಚ್ಚಲನ್ ಉಳ್ಳ ಆಕಳು (ಪೀನೋಧ್ನಿ); ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುಳ್ವ ದೊಡ್ಡಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲ); ದೊಡ್ಡಿಹ ಎತ್ತು (ಮಹೋಕ್ಷ Nr.). ಒಳ್ಳಿಹ ಹಸು (ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ); ಒಳ್ಳಿಹ ಮಣ್ಣು (ಮೃತ್ಸ್ನ Hlā.).—ಇಹದು. = ಇರುವದು, ಇಪ್ಪುದು, etc., ಇಹುದು. ನಿನ್ದಿಹದು (Mr. 464; see Jñs. 42, 63). — ಇಹುದು. = ಇಹದು, etc. ಕಣೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಚೂರ್ಣಾದಿರೂಪವಾಗಿ ಇಹುದು (ಅಕೃತ Nr.). ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನ ಒಡಲು ಭಾನುವಿನ ತೆಜಿನ್ ಇಹುದು (Sp.). ನಿನ್ನಯ ದೈವವೇ ಗತಿ ಎನ್ದು, ನಮ್ಬಿ ಇಹುದು (Bh. 1, 8, 26). conjugation : ಇಹೆಂ (Bp. 18, 37; 26, 47) or ಇಹೆ (42, 33); — ಇಹೆ (42, 17. 33; 47, 9. 53. 55; 50, 73); — ಇಹಂ (10, 16; 18, 90; J. 28, 22. 53); — ಇಹಳ್ (Bp. 11, 40; J. 29, 23); — ಇಹೆವು (Bp. 2, 30; 12, 29; 25, 37; 57, 12; J. 29, 22; Bh. 1, 8, 78); — ಇಹಿರ್, ಇಹಿರಿ (Bp. 28, 30; 56, 18); — ಇಹರ್, ಇಹರು (1, 57; 26, 47; 40, 77; Bh. 1, 8, 20; 2, 13, 34); — ಇಹವು (Bp. 38, 10; 55, 32). ನಾ ಮುಂಚೆ ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ); ಲೋಗರ ಕೊನ್ದು ಇಹೆ, ಕೆಡಿಸಿ ಇಹೆನೆಮ್ಬ ವಿಚಾರಂ (ವ್ಯಾಪಾದ, etc. Nr.).

ಇಹ iha. 2. being; stay, etc. ಅರಯ್ದು ಎದ್ದಿಹ (ಪ್ರತಿ ಜಾಗರ, ಅವೇಕ್ಷೆ Nr.)

ಇಹ iha. *in this place, here; at this time.* 2, the present state, the present world. ಇಹಾ ನಮ್ಬಿ, ಪರಾ ಮಱತ (Prv.). — ಇಹಪರ. this world and the next, earth and heaven (C.; Bp. 24, 13; 40, 63; 43, 4; J. 5, 62). — ಇಹಲೋಕ. this world (C.; B. 5, 94; Bp. 28, 64).

ಇಹಗೆ i$_3$-hage$_1$. = ಇಹಂಗೆ, ಇಹಿಗೆ, ಹೀಗೆ, ಹೀಂಗೆ. this manner; in this manner, thus. (T. ಇಪ್ಪಡಿ, Tu. ಇಂಚ; Bp. 28, 30; 35, 34; 44, 9; 51, 39. 43; 52, 34; 54, 7; 61, 35; see ಅಹಗಿಹಗೆ). *cf.* ಅಹಗೆ, ಎಹಗೆ.

ಇಹಂಗೆ i$_3$-hange. = ಇಹಗೆ, etc. (Bp. 24, 89; 25, 3; 40, 59).

ಇಹತ್ರ iha-tra. here, in this world (Abh. P. 6, 111).

ಇಹಿಂಗೆ i$_3$-hige. = ಇಹಗೆ. (Bp. 15, 17; 19, 20; 45, 38; 46, 14; 49, 18; 57, 17).

ಇಳಿದಳಿಯು iḷidaḷiya. a term that requires the ಳ್ (Śmd. 40; one MS. adds as a note : ಇಳಿದೆನ್ದು ಕ್ಷೀಣಂ).

ಇಳಿದು iḷidu. the state of wasting away, diminution, decay, etc. (ಕ್ಷೀಣ; see s. ಇಳಿದಳಿಯು). — ಇಳಿದಾಗು. -ಆಗು. to grow worn out, to grow wan (Cpr. 9, 5).

ಇಳೆ iḷe. = ಇಲೆ, ಎಳೆ. [ವಿಶ್ರುತ ಜಮ್ಬೂ ವೃಕ್ಷ ಮಹಾಪ್ರತೀತಿಯಿಂ ನೆಗೞ್ದುದಿಳೆಗೆ ಜಮ್ಬೂದ್ವೀಪಂ Ap. 1, 49]; (Śm. 39. 118; Bp. 26, 65). the earth (ಧರೆ Kk. 16; ನೆಲ Ct. I, 44; ಭೂಮಿ Mr. 530, ನಿಶ್ಚಲ, ಭೂಮಿ Nn. 46; ಭೂಮಿ 158). 2, water (ಜಲ 530; ಜಲ, ಉದಕ 158). 3, food (ಅನ್ನ 530; ಅನ್ನ, ಅಶನ 158). 4, sound (ವಾದ್ಯ 530; ಶಬ್ದ 158). 5, fluids (ರಸವಸ್ತೂತ್ಕರ, ರಸದ್ರವ್ಯಂಗಳು 158). 6, ವಿಷಮಾರ್ಥ (158; see Mr. s. ಇಲೆ). — ಇಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯಾರ. N. (Bp. 47, 36). see ಎಳೆಯ. — ಇಳೆಯ ಪಿರಿಯ. a Brāhmaṇa (ನೇರಿದ, ದಿಮ್ಮಿದ. etc. Kk. 34; ದ್ವಿಜ Śm. 52). — ಇಳೆಹಾೞ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 46; 60, 19).

ಇಳ್ಳೆ iḷḷe. = ಈಳೆ, etc. (My.).

ಇೞ್ iḻ. 1. = ಈರ್ 2, ಈೞ್, ಎೞೆ 1. to pull, to drag; to attract; to take away by force, etc. (ಸೆವರ್, ಸುಲಿ, ಪರಿಮುತ್ತೆ, ಸೆಳೆ Śm. 63: ಇೞ್ಕುಳಿಗೊಳ್, ಎೞಕುಳಿಗೊಳ್, ಕವರ್ತೆಗೊಳ್,

ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ Śs.; T. ಇೞು; M. ಇೞುಕ್ಕ; Te. ಇಗ್ಗು, ತಿಗು). P. p. ಇೞ್ದು (Śs.; Śm. 63; Cpr. 5, 110). [— ಇೞ್ದುವರಿ. -ಪರಿ. to snatch and go away, to flow with force. ನಾಣ್ ಮಿಗೆ ಮನಮು ಮಿೞ್ದುವರಿಯಲ್ Pb. 4, 55].

ಇೞ್ il̤. 2. = ಇಱ್ 2-, etc. pulling, attracting, etc. — ಇೞ್ಕುಳಿ. = ಇಱ್ಕುಳಿ, etc. — ಇೞ್ಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇಱ್ಕುಳಿಗೊಳ್, etc. (see Śs. s. ಇೞ್ 1).

ಇೞ il̤a. 1. = ಇೞಿ 2, ಇೞಿದು, ಇೞು 1. P. p. of ಇೞಿ 1. — ಇೞಕೊಳ್ಳು. = ಇೞು-. to descend, to alight, to halt or stay in a journey (B. 5, 67. 68. 126. 300; C.).

ಇೞ il̤a. 2. = ಇೞಿ 4, ಇೞು 2. coming down, descending, going down; being depressed; being humbled; declining; abating; etc. — ಇೞತರ. = ಇೞಿತರ. a going down, declining or waning manner or state, as that of an elderly person's age (C.); the state of becoming less or that of being abated or subsided, as the water of a river, anger, disease, etc. (My.); that of becoming cheaper, as grain, etc. (My.); that of being less valuable, as a cloth, etc. (My.); an inclining state, a slope, as of ground, etc. (My.; G. 357. 570). — ಇೞವರೆ. = ಇೞವಾರೆ. (S. Mhr.). — ಇೞವಾರ. = ಇೞವಾರೆ. (My.). — ಇೞವಾರೆ. a sloping state, a slope (S. Mhr.; ಬೊಂಕನೆ Cb.).— ಇೞಹೊತ್ತು. = ಇೞಿಹೊತ್ತು, ಇೞುಹೊತ್ತು. the time from midday to sunset (C.; B. 3, 124).

ಇೞಕಿಸು il̤akisu. to cause to lower, etc. (My., also ಇೞುಕಿಸು. ಇೞುಕಿಸು).

ಇೞಕು il̤aku. = ಇೞಿಕು, ಇೞುಕು. to cause to go down, to lower, etc. (My.). 2, to go down, to incline. — ಇೞಕಲ. = ಇೞಕಲು. sloping; a slope; a sloping ground (C.; B. 4, 115. 205). — ಇೞಕಲು. = ಇೞಕಲ. (C.; ಓರೆ G.; B. 3, 56; 4, 205. 213; 5, 13).

ಇೞತ il̤ata. = ಇೞಿತ. descending, inclining, etc. (My.); descent, as that of a sword-cut into the body or of a hoe-cut into the ground (S. Mhr.).

ಇೞಪು il̤apu. = ಇೞಿಪು, etc. (C. Bp. 47, 46).

ಇೞಿ il̤i. 1. to come down, to descend, to alight, to go down (ನಿಮ್ನಾವತರಣ Śmd. Dh.; ಕೆಳಗಣ್ಗೆವರ್ Śmd. I; C.); [ದಿವ್ಯಾಪ್ಸರೋವೃನ್ದಮಿೊ ಕ್ಷಿತಿಗೇನಿನ್ದ್ರನ ಶಾಪದಿನ್ದಿೞಿದುವೋ ಪೇೞಿವ್ಬ ಶಂಕಾನ್ತರಂ Pb. 4, 39; Ap. 5, 81]; to set, as the sun (C.; Si. 114); to be lowered; to go out of joint, as a bone (C.); to become less; to subside, to be abated, as anger, etc. (C.); to be dispelled, as poison (C.); to be depressed or humbled; to become lean (ಮೆಯ್ಯುಗ್ಗನ್ದು Śmd. I; My.); to become sapless, as fruits (S. Mhr.); to slope (C.). (T., M.; Tu. ಇಳಿ, Te. ದಿಗು; *cf.* ದಿಗಿಸು). ಗಿರಿಯತ್ತಣಿನ್ದೆ ಇೞಿದಂ (Śmd. 62). ಮರದತ್ತಣಿನ್ದೆ ಇೞಿದಂ (63). ಜವ್ವನಮ್ ಇೞಿಯುದು (291). ನೀರಿೞಿದವನು (ಅಪಸ್ನಾತ Nr.). ದಣ್ದು ಇೞಿದಿದ್ದ ಸ್ಥಲ (ನಿವೇಶ, etc. Si. 268). ಮದವಿೞಿದ ಆನೆ (ನಿರ್ಮದ 269). ಹೊಟ್ಟೆ ಇೞಿದ ಆಕಳು (ಅವತೋಕೆ 321). ಕ್ರಮದಿನ್ದ ವಾಟವಾಗಿ ಇೞಿಯ ತಕ್ಕ ನೆಲ (ಪ್ರವಣ 421). ಅಲ್ಲಿ ಇೞಿವ ಅೞಿಡಿಗಳ್ ಇೞಿವ ತಮಮ್ ಎನಿಸಿಕುರ್ಂ (Rśv. 2, 41). ಇೞಿವ ಅಲಿವರಲ ಮೞೆ (8, 113). ಪಶ್ಚಿಮನಗದ ಅಗ್ರದೊಳ್ ಇೞಿದು ತೋರ್ಪ ದಿನಕರಬಿಮ್ಬಂ (11, 2). ಆನೆಯನ್ ಇೞಿದು (Bp. 5, 17). ವಾಜಿಗಳನ್ ಇೞಿದು (Rśv. 13, 96 va.). ಇೞಿದರ್ ಆನೆಯಂ (Bh. 2, 13, 8). ಇೞಿದು ನಿಜವಾಜಿಯಂ (J. 28, 55). ಶಾತಕುಮ್ಭಾಲಂಕೃತಾಸನವನ್ ಇೞಿದು (30, 49). ಪೊನ್ನನ್ದಣಮನ್ ಇೞಿದು (31, 30). ಧೂಮಮ್ ಇೞಿದುದು (Bh. 1, 20, 59). ಸರಸಿಗೆ ಇೞಿದರು (Rām. 24, 4). ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಇೞಿದು (Bh. 2, 4, 7). ಇೞಿದು ರಥದಿನ್ದ (J. 19, 7). ಫಣಿ ಬಿಲಕೆ ತಾನ್ ಇೞಿಯೆ (31, 29). ಬಣ್ಡಿಯಿನ್ದಿೞಿದು (Bp. 46, 8). see J. 2, 49; 3, 38; 5, 15; 13, 23. 40; 23, 16. 18. 36. — ಇೞಿದಾರವಾರ. -ಆರವಾರ. = ಇೞಿಭೋಗ್ಯ. (Mg.). — ಇೞಿಯ ಜಾಱು. to slip down (Bp. 52, 13). — ಇೞಿಯ ನೂಕಿಸು. to push or throw down (Bp. 51, 72). — ಇೞಿಯ ಬೀೞು. to fall downwards or down (My.; Si. 83. 115); to descend, to hang down, as roots from the branches of certain trees (121; My.); to fly away, to retreat (My.). — ಇೞಿಯಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to suspend. ಕೊರಲೊಳಗೆ ಇೞಿಯಲಿಕ್ಕುವದು (ನಿವೀತ Hlā.). — ಇೞಿಯ ಹಾಕು. = ಇೞಿಯಲಿಕ್ಕು. (My.). — ಇೞಿಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to suspend. ಕೊರಳಿನ್ದೆ ಇೞಿಯಿಕ್ಕಿದ ಜನಿವಾರವು (ನಿವೀತ Nr.). — ಇೞಿಯವೇೞ್. -ಪೇೞ್. to order to come down from (Bp. 39, 46). — ಇೞಿಯಿೞಿ. rep. (Bp. 32, 15; B. 5, 181).

ಇೞಿ il̤i. 2. = ಇೞ 1, etc. — ಇೞಿ ತರ್. to descend (Grj. 9, 8; 9, 86 va.; Rām. 6, 10, 25; Rśv. 9, 18; J. 28, 10). — ಇೞಿಕೆಯ್. = ಇೞಿಕೆಗೆಯ್, ಇೞಿಂಕೆಗೆಯ್. to put down, to humble, to degrade, to surpass (Rśv. 6, 11 va.); to despise, to reject (Abh. P. 7, 14). to put into shade (Abh. P. 16, 26). see Cpr. 2, 42. — ಇೞಿಜಾಱು. a declivity, a slope or slide on the side of a hill or of any rising ground (C.). [— ಇೞಿತರ್. to come down. ಬೆಳಗುಗಳೆಲ್ಲಮೊನ್ದುರುಳಿಯಾಗಿ ನಭಸ್ಥಳದಿನ್ದಮಿೊ ಮಹೀತಳಕಿೞಿತರ್ಪುದೆನ್ದು Pb. 6, 6]. — ಇೞಿತರ. = ಇೞತರ. (My.). — ಇೞಿಪಾಟು. = ಇೞಿತರ. (My.). — ಇೞಿಭೋಗ್ಯ. a mortgage in which the mortgagee retains possession of the property, in lieu of interest, until the debt is paid (My.). — ಇೞಿಯುಮ್ಬೊೞ್ತು. -ಉಂ-ಪೊೞ್ತು (Śmd. 204). the setting sun (*cf.* ಇೞಿಹೊತ್ತು). — ಇೞಿಹೊತ್ತು. = ಇೞಹೊತ್ತು, q. v. (My.; B. 2, 10; 4, 40).

ಇೞಿ il̤i. 3. = ಇೞಿಯ. an infinitive of ಇೞಿ 1. — ಇೞಿದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ನಿವಾಳಿಸು. (My.). — ಇೞಿ ಬಿಡು. to let down, to lower (C.; B. 4, 161). — ಇೞಿ ಮುೞುಗು. to dive completely under water (My.). — ಇೞಿವಾಯ್ಕು. -ಹಾಯ್ಕು. to throw or cast down (Rśv. 6, 116). — ಇೞಿವಿಡು. -ಬಿಡು. = ಇೞಿ ಬಿಡು. (Rśv. 6, 116, o. r. ಇೞಿದಿಡು). — ಇೞಿವಿೞ್. -ಬಿೞ್. to fall down from; to descend hurriedly (V. 39, 8). — ಇೞಿ ಹಾಕು. = ಇೞಿಯ ಹಾಕು. to suspend.

ಇೞಿ il̤i. 4. = ಇೞ 2, q. v., etc. also: the line that descends in adding a long vowel to a consonant, the dīrgha sign, *e. g.* ಮಾ, ಮಿೀ (C.).

ಇೞಿಕು il̤iku. = ಇೞಕ್ಕು No. 1. (My.). [to lower down, to belittle. ಸನ್ದನೀ ಜಗದೊಳ್ ಬದ್ದೆಗನನ್ನನಾವನಿೞಿಕುಂ ಭ್ರೂಕೋಟಿಯಿಂ ಕೋಟಿಯಂ Pb. 1, 27].

ಇೞಿಕೆ il̤ike. = ಇೞಿಂಕೆ. descent, etc. (C.); fading, as colour (My.); growing less, as a person's influence (My.); humbled, degraded condition. — ಇೞಿಕೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. to disregard (Rām. 3, 8, 39). — ಇೞಿಕೆಗೆಯ್. = ಇೞಿಕೆಯ್. (Grj. 2, 106 va.; J. 9, 4). — ಇೞಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to humble oneself (J. 7, 63). [— ಇೞಿಕೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to grow less. ಸಿಂಗದ ಮುಪ್ಪಂ ನೆಗೞ್ದೀ ಗಾಂಗೇಯರ ಮುಪ್ಪುಮಿೞಿಕೆವಡೆಗುಮೆ Pb. 10, 19].

ಇೞಿಂಕೆ il̤iṅke. = ಇೞಿಕೆ. — ಇೞಿಂಕೆಗೆಯ್. = ಇೞಿಕೆಯ್. (Rśv. 13, 60).

ಇೞಿಂತೆ iḻita. = ಇೞಿತ. (My.).

ಇೞಿಂಪು iḻipu. = ಇೞಪು, ಇೞಿಸು 1, ಇೞಿಹು, ಇೞುಪು, ಇೞುಹು. to cause to descend, go or come down; to cause to abide or lodge; to let down, to lower; to take down; to put down [ನಿನ್ನಂ ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿೞಿಪುದುಂ ನಿನ್ನ ಲಲಾಟದ ಕಣ್ಣದು ಮುನ್ನಮ ಕಿಡೆ ನಿನ್ನ ಮೃತ್ಯುವೆನ್ನಯ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ Pb. 6, 60; Ap. 2, 61 va.]. 2, to cause to be lessened; to dispel, as poison, to slight (ಅಧಃಸ್ಥಾನ Śmd. Dh.); to counterfeit, to draw a likeness of (C. as ಇೞಿಸು). see Rśv. 6, 11 va.; 13, 101; J. 19, 6.

ಇೞಿಯುವಿಕೆ iḻiyuvike. descending, alighting, etc. (ಸ ಣ್ಣ ನ Si. 182).

ಇೞಿಲ್ iḻil. diminution, decrease, decline (Cpr. 7, 150).

ಇೞಿಸು iḻisu. 1. = ಇೞಿಪು, etc. (C.). [ಆ ನಹುಷ ಪೃಥು ಭಗೀರಥ ನಳ ಮಹಾತ್ಮರನಿೞಿಸಿ ನೆಗೞ್ದ ಮಹಾತ್ಮಂ ನರಸಿಂಹಂ Pb. 1, 31; Ap. 10, 32 va.]. ವಿಷವನ್ನು ಇೞಿಸಿದ ವೈದ್ಯನು (Si. 78). ಗೊನೆ ಇೞಿಸಿ ಕೊಣ್ಣ ಕೂಡಲೆ ಬಾೞೆ ಗಿಡವನ್ನು ಕಡಿದು (B. 2, 37). ಕಾಯಿಗಳು ಪಾಡಾಗಿ ಬೀೞ ಹತ್ತಿದ ಬೞಿಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಇೞಿಸಿ (2, 51). ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಇೞಿಸದಿದ್ದರೆ (5, 61). ನನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥಲವಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಇೞಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ (5, 126). see ಅಡಿಗೆಯಿೞಿಸು, ಬಟ್ಟೆಯಿೞಿಸು, ಹದವಿೞಿಸು.

ಇೞಿಸು iḻisu. 2. stopping, thwarting (see ಎೞಿಸು). — ಇೞಿಸುನೂಂಕು. to thwart, to oppose, etc. (ಎೞಿಸಿದುದು, ತಳ್ಳೊಯ್ದುದು, ತಡವ್ಪುರಿದುದು, ಮಾರ್ಕೊಣ್ಡುದು, ಕಡೆಗಣಿಸಿದುದು, ಪೋರ್ಕುಳಿ, ಪ್ರತಿಹತ Śs.). see ಹರಿಯಿಡಿ (s. ಹರಿ 1).

ಇೞಿಹ iḻiha. going down, etc. ನೀರಿೞಿಹ (ಅಪಸ್ನಾನ, ಮೃತಸ್ನಾನ Hlā.).

ಇೞಿಹು iḻihu. = ಇೞಿಪು, etc. (Bp. 12, 34). 2, in the middle voice: to be abated or assuaged. ಮದವಿೞಿಹಿದ ಆನೆ (ಉಪಾತ್ತ Hlā.).

ಇೞು iḻu. 1. = ಇೞಿ 1, etc. — ಇೞು ಕೊಳ್ಳು. = ಇೞಿ ಕೊಳ್ಳು, etc. (My.; B. 4, 30. 155; 5, 208).

ಇೞು iḻu. 2. = ಇೞಿ 2, etc. — ಇೞುಗಡೆ. -ಕಡೆ. decrease; abatement (My.). — ಇೞುಹೊತ್ತು. = ಇೞಿಹೊತ್ತು etc. (My.).

ಇೞುಕು iḻuku. = ಇೞಿಕು. (My.).

ಇೞುಪು iḻupu. = ಇೞಿಪು, etc. (Grj. 9, 91; Rśv. 4, 117; 5, 25 va.; 6, 11 va.).

ಇೞುಹು iḻuhu. = ಇೞುಪು, etc. (Bp. 8, 38; 11, 45; 32, 43; 43, 29. 39; 44, 9; 59, 2; Bh. 8, 23, 25; J. 13, 37; Dp. 169, 1; My.; B. 5, 40).

***ಇೞ್ಕುೞ್ iḻkuḻ.** = ಇಕ್ಕೞ. pincers, a pair of tongs. ಬಲ್ಲಡಿಗರಿೞ್ಕುೞನೊಳ್ ಕೀೞ್ Pb. 11, 3.

ಇೞ್ಕುೞಿ iḻkuḻi. pulling, attracting. see s. ಇೞ್ 2.

ಈ Ī

ಈ ī. 1. the fourth letter of the alphabet (Śmd. 12 seq.). sometimes the initial ಈ of certain verbs is changed into ಇ, *e. g.* ಮಿನ್ದಪಂ (Śmd. 281), ಇತ್ತಂ (282. 285), from ಮೀ and ಈ 9.

ಈ ī. 2. the final of the words ಈ (Śmd. 302) and ಮೀ (318).

ಈ ī. 3. the substitute of ಇ, *e. g.* in ಈರಯ್ದು (Śmd. 214), ಈಂಚರ (214), ಈಡು (250), ಬೀಡು (250), etc.

-ಈ ī. 4. an affix to indicate: 1, the accusative singular, *e. g.* ಚಾಡೀ ಕೇಳಿ (Sś. 94), ಬೆಣ್ಣೀ ತಕ್ಕೊಣ್ಡು (= ಬೆಣ್ಣೀ-, B. 1, 15), ಪುಸ್ತೀ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ (1, 20), ಗಾಳೀ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (2, 11); 2, the genitive singular, *e. g.* ಗಾಳೀ ಸೊಡರ್ (Sś. 74), ಹಿತ್ತಾಳೀದು (B. 1, 18), ತಾಯಿೂ ಮೊಲೆ (1, 21), ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯ್ (2, 17); 3, the locative singular, *e. g.* ಹಾದೀಲಿ (B. 5, 318), ಹನ್ನೀಲಿ (S. Mhr.); 4, the infinitive, *e. g.* ಇೞೀ ಬೀೞು (Si. 83. 115. 121); 5, the nominative plural, *e. g.* ಓರಗಿತ್ತೀರು (Si. 191).

-ಈ- ī. 5. in certain cases, an infix to indicate: 1, the imperative, *e. g.* ನಡೀರಿ! (B. 5, 44), ಕಡೀರಿ! ಹೊಡೀರಿ! (S. Mhr.); and 2, the third person singular imperfect, *e. g.* ಆಟವೂ ಮುಗೀತು, ತನ್ನಿಯೂ ಹೞೀತು. — ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಣ ಮುೞೀತು (Prvs.). see Prv. s. ಕರೆ 2; the remark on — ಇತು.

ಈ ī. 6. = ಇ 3. the substitute of ಇದು (Śmd. 169): this; these (C.; Te., Tu., M.). [ನೆರವುಕ್ಕಾ ಪರಮುಕವೀಶ್ವರರೆಮಗೀ ಕೃತಿಯೊಳ್ ಕೃತಕಾಚಾರ ಪರರ್ Kr. 1, 4; Pb. 1, 7. — ಈ ಬನ್ದರ್. these persons who have come. ಸುರನದೀನನ್ದನಂ ಪೇೞಿಮೀ ಬನ್ದರಾರೆನ್ದು!...ಬೆಸಗೊಳ್ವುದುಂ Pb. 13, 63 va.]. ಆ ಬನಮ್ ಈ ಬನಮ್ ಊ ಬನಂ (202). ಈ ಪುಲ್ಲೆ ಬನ್ದವು (169). ಈ ಪೇೞ್ದ ಎಣ್ಬಂ (42). ಈವೀ ಗ್ರನ್ಥಂಗಳ್, ಈವಿದು ಗ್ರನ್ಥಂ (67). ಈ ಕವಿಗಳ್ (5). ಈ ಮನೆಗಳು, ಈ ತೋಟಗಳು (C.). ಈ ಊಟಕ್ಕೆ ಈ ನಾಮ ಸಾಲದೇ? — ಈ ಮುಖಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಮೇಲುಗೋಟೆ ನಾಮು? — ಈ ಹಳ್ಳ ಆ ಕಳ್ಳಗೆ ಈಡೇ? (Prvs.). see Bp. 5, 62; 46, 79; J. 13, 8. — ಈ ಕಡೆ. this side or direction (Bp. 25, 38; B. 4, 56). — ಈ ಕಾರಣ. this cause or reason (B. 4, 186); on account of this (C.). — ಈ ಕ್ಷಣ. this moment (C.). — ಈ ತನಕ. = ಈ ವರಿಗೆ. (G.). — ಈ ತೆಱ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (J. 8, 49; 12, 27). — ಈದಲೆ. -ತಲೆ. this end. ಈದಲೆಯೊಳೆ ನಿನ್ನ ಸತಿಗೆ ಹರಿಗಂ ತೋೞುತ್ತಾದರದೆ Pb. 5, 62. — ಈ ಪರಿ. = ಈ ತೆಱ. (J. 17, 32. 52). — ಈ ಪರಿಯನ್ತರ. = ಈ ವರಿಗೆ. (C.). — ಈ ಪ್ರಕಾರ. this manner (B. 4, 189); in this manner (C.). — ಈ ಬಗ್ಗೆ. ಈ ಬಗ್ಯೆ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (C.; B. 4, 1). 2, = ಈ ಕಾರಣ. (C.). — ಈ ಬಾರಿ. this time (Bp. 48, 16); this year (C.). — ಈ ಬೇೞ್. this year (vulgar S. Mhr.). — ಈ ಮೇರೆ. this limit or boundary (C.); this

manner (C.; B. 1, 11; 4, 222); in this manner (C.). — ಈ ರೀತಿ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (C., B. 4, 158). — ಈ ಲೋಕ. this world (C.; ಇಹ G.). — ಈವತ್ತು. -ಪೊತ್ತು. = ಈಪೊತ್ತು. (C.). — ಈ ವರಿಗೆ. ಈ ವರೆಗೆ. till now (C.); thus far (C.). — ಈವಾಗ. -ಆಗ. now, at this time (C.; ಏತರ್ಹಿ, ಇದಾನೀಂ Si. 477); this time. genitive: ಈವಾಗಿನ (C.). — ಈ ವೇಳೆ. now (C.; ಪ್ರಕೃತ G.). — ಈಪೊತ್ತು. -ಹೊತ್ತು. = ಈ ಹೊತ್ತು (C.). — ಈ ಸಾರಿ. = ಈ ಬಾರಿ. (C.; B. 4, 53). — ಈ ಹೊತ್ತು. this time (of the day, C.); to-day, this day (C.). see B. 1, 7; 2, 7; 3, 1; 5, 104; Bp. 57, 34. ಈ ಹೊತ್ತು ಹರಿಕಥೆ ಸೀಯೋ? ಉಪ್ಪೋ? (Prv.).

-ಈ ī. 7. = -ಇ 9, No. 2. an affix for the second person singular of the *common* present, *e. g.* ಅನ್ನುತ್ತೀ, thou sayest (B. 1, 16), ಮಾಡುತ್ತೀ (2, 36. 42. 48), ತಿಳಿಯುತ್ತೀ (2, 43), ಕಲಿಯುತ್ತೀ (2, 48). see -ಅನೆ 1, No. 2, and the plural -ಈರಿ 1.

-ಈ ī. 8. the common affix for the second person singular of the present of *uncertainty or possibility*, *e. g.* ಬನ್ನೀ, ಹೋದೀ. see -ಅನು 4, and the plural -ಈರಿ 2.

ಈ ī. 9. to give, to bestow; to allow, to permit (ಪ್ರದಾನ Śmd. Dh.; ಕುಡು Śmd. 111; Te., T.; M. ಏಗು; *cf.* ಇಂಗು 2). P. p. ಇತ್ತು (Śmd. 282. 285; Bp. 1, 36; My.). ಮಾಣದೆ ಇತ್ತು ಸವಿಯಂ (Cpr. 7, 48). ಪೆಸರನ್ ಇತ್ತು (Kk. 3). ಭಕ್ತಂಗೆ ವರಮನ್ ಇತ್ತಂ (Śmd. 159). ಇತ್ತಂ (130. 285; Bh. 3, 13, 19; Rśv. 5, 25). ಇತ್ತರ್ (Śmd. 109). ಋಾವಿತ್ತಂ (67). ಇತ್ತೊಡೆ (Bp. 2, 54; J. 29, 25). ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? (Śmd. 68. 184). ಇತ್ತುವು (173). ಉತ್ತರಮ್ ಇತ್ತಪಂ (Rśv. 13, 4). ಇತ್ತಪನೆ? (Bp. 29, 16). [ಕುಡಲಿರ್ಪಂ ಬಲವೇವನೆನ್ನನುಜೆಯಂ ದುರ್ಯೋಧನಂಗಾನೊಡನ್ಪುಡೆನೀನಟ್ಟುಯದಾಗಳುಂ ನಿನಗೆ ದಲ್ ಪದ್ಮಾಸನಂ ತಾನೆ ನೇರ್ಪಡಿಸಲ್ ಕೂಡಿದಂ Pb. 5, 20; Ap. 2, 24]. ಕೂರ್ತು ಈನಂ (Śmd. 60). ಗೋವೀವಂ (67). ಈವರೊಳ್ ದೇವಂ, ಈವರ ದೇವಂ (167). ಈವುದು [ಅರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನೀವುದು ಗದ್ಯಮನೇಕ ರೂಪಭೇದ ವಿಭಕ್ತಂ Kr. 1, 25; Pb. 1, 9; Ap. 1, 9]; (Śmd. 264). ಈವುದಂ (68). ಈವನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ದಂ (295). ಈವೊಡೆ ನೀಮ್ ಒಳ್ಳಿದಿರ್ (298). ಈಯಲ್ ಬನ್ದತ್ತು ಕಲ್ಯಾಂಪ್ರಿಪಮ್ ಅಭಿಮತಮಂ (64. 277). ಈವರ್ (Rśv. 5, 127). ಈವಳೆ? (Bp. 15, 3. 4). ಈವಳು (15, 13). [ಎನ್ನುಂ ಪೋಗೆನ್ನನೆ ಮಾಣೆನ್ನನೆ ಪೆಱತೊನ್ನನೀವೆನೆನ್ನನೆ ನೊನ್ನಃ ಎನ್ನನೆ ಸೆರಗಿಲ್ಲದೆ ಪಿಡಿಯೆನ್ನಂ Pb. 1, 102]. ಹಿರಿದನ್ ಈವನು (ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ, etc. Hlā.). [ಕತೆ ಪಿರಿದಾದೊಡಂ ಕತೆಯ ಮೆಯ್ಯಿಡಲೀಯದೆ ಮುಂ ಸಮಸ್ತ ಭಾರತಮನಪೂರ್ವಮಾಗೆ ಸಲೆ ಪೇಟ್ದ ಕವೀಶ್ವರರಿಲ್ಲ Pb. 1, 11; Ap. 3, 5]. ನೀರ ಹರಿಯಲ್ ಈಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ಆರುಮಂ ಪುಗಲ್ ಈಯದೆ, ರಾಣಿವಾಸಮ್ ಇಹುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮ್ ಆದೊಡೆ ವನವೆ ಪ್ರಮದವನಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಈಯದೆ (Bp. 3, 36; 4, 67; Rśv. 10, 7 va.; C. Bp. 11, 5; My.). ಈಯದ (J. 3, 36). [ಈಯದರ್- ಮಾಱುವವೆಂಬ ಮಾಣ್ದಿಕೆರೀಯದರೆವ್ಪುದಟರ್ Pb. 1, 109]. ಈಯಂ (Bp. 21, 20; 60, 14). ಈಯಳು (15, 13). ಈಯವು (5, 29). ಈಯಿರಿ! (13, 14). ಈವುತ್ತ (Rśv. 2, 59). ಈವುತ (Prll. 3, 3. 26. 29). ಈಗುಂ (Śmd. 111). ಈಗೆ (125). [ಅತಿಶಯಧವಳಂ ನಮಗೀಗತಕ್ಕಿರ ತೋಱಸ್ಥಿತ ಪ್ರತಾಪೋದಯಮುಂ Kr. 1, 2; Pb. 1, 1]; (Ct. II, 1; Nn. 1; Mr. 1). ಈಯಲಿ! (J. 1, 1; 26, 54). ಈಯಲ್ (2, 32). ಈಯೆ (infinitive, Rāghc. 17, 69); ಈಯ (J. 9, 6). see Bp. 32, 50; 34, 16; 36, 56; 47, 8; 48, 11. 17; 50, 55. 60. 63; 52, 21. ಇತ್ತ ವರ ಮಿಥ್ಯವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಡೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಈಯೀ. rep. (Bp. 13, 10; 17, 13; 24, 85).

ಈ ī. 10. ಈಯು. = ಈಸ್ 1 q. v. to bring forth, etc. (C.; also said of the plantain tree, S. Mhr.). P. p. ಈದು (C.; B. 2, 37; 3, 67). ಎತ್ತು ಈಯಿತು ಎನ್ನಡೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಸುವದು ಎಷ್ಟುವನ ಚಾಳಿ ಏತಕೆ? (Bp. 28, 34). ಹಚ್ಚಿದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬಾಚಿ ಈಯುತ್ತದೆ (B. 2, 37). ಈಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬಾಚಿಯ ಗಿಡದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಮಱಿಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ (2, 38). ಆಡುಗಳು...ಮಱಿಗಳನ್ನು ಈಯುತ್ತವೆ (3, 11). ಆಕಳು ಗಬ್ಬವಾಗಿ ಒಮ್ಬತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಈಯುತ್ತವೆ (3, 17). ಈಯಿತು (C.; 4, 52. 53). ಈಯುವ ಆಕಳು (Si. 322). ಈಯುವದು (C.). ಈಯಲು, bringing forth. — ಈಯಲಾಗು. -ಆಗು. bringing forth to take place (Si. 321. 322). ಈಯಲಾದ ಕೂಡಲೆ (B. 3, 86).

ಈ ī. 11. the initial ಈ that is connected with ಹೀ (and ವೀ), in certain colloquial expressions. see *e. g.* ಈಡು 2, ಈಜು 1 & 2, ಈದೆ, ಈರೆ, ಈಳೆ; ಈಣೆ, ಈಬೂತಿ, ಈರ 1, ಈಸ 1, ಈಳ್ಯ.

ಈ ī. 12. = ಇದೋ, etc. see Grj. 8, 4; 10, 100. *cf.* Sk. ಈ?

ಈ ī. *an interjection expressive of grief, anger, possibility and proximity.*

ಈಕಾರ Ī-kāra. the letter ಈ (Śmd. 11. 12).

ಈಕಾರಾನ್ತ Īkāra-anta. a term with final ಈ (Śmd. 102).

ಈಕೆ Īke. this woman, she (C.; Te. ಈಕೆ, ಈಪೆ, applied to superiors only; see remarks s. ಅವಳು, ಇವಳು). [ಈಕೆಯ ವದನಾಕಾರಮನೇಕಾನ್ತಂ ಪೋಲ್ವೆನೆಮ್ಬುದರ್ಕಾಗಿ Kr. 3, 67]. ಆಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (Śmd. 186). [—ಈಕೆಗಣ್ಡು. -ಕಣ್ಡು. having seen this woman. ಮನಸಿಜನೀಕೆಗಣ್ಡು ರತಿಯಂ ಬಿಸುಟಂ Pb. 4, 85].

ಈಕ್ಷಕ Īkṣaka. a spectator, a beholder. see ಪರೀಕ್ಷಕ.

ಈಕ್ಷಣ Īkṣaṇa. seeing; *sight, view.* 2, *the eye.*

ಈಕ್ಷಣಿಕ Īkṣaṇika. a male fortune-teller.

ಈಕ್ಷಣಿಕೆ Īkṣaṇike. *a female fortune-teller.*

ಈಕ್ಷತೆ Īkṣate. looking. see ಅಪೇಕ್ಷತೆ.

ಈಕ್ಷಿತ Īkṣita. seen, beheld, regarded. (My.).

ಈಕ್ಷಿಸು Īkṣisu. to see, to behold, to look at; to consider; to look after, to care for (Śmd. 334. 408; My.). ಈಕ್ಷಿಪೊಡೆ (Ct. I, 94). see Bp. 1, 62; 24, 24. 35; 28, 6; 40, 6; 43, 10; 51, 11; 55, 52; 61, 13; Bh. 1, 8, 17; J. 10, 49; 11, 11; 13, 62.

ಈಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ Īkṣisuvike. seeing, etc. see ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.

ಈಕ್ಷೆ Īkṣe. sight, viewing, considering. see ಅಪೇಕ್ಷೆ, ಅವೇಕ್ಷೆ, ಪರೀಕ್ಷೆ.

ಈಕ್ಷ್ಯ Īkṣya. to be beheld, looked at, etc. (adj.). see ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ.

ಈಗ Ī-ga₂. this time; at this time, now (ಇದಾನೀಂ Si. 477; ಸಪದಿ Dhw.; C.). ಇದು ಈಗ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಂ (Śmd. 175). ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ Nr.). ಕಬ್ಬಕ್ಕೆ ಪೆಸರ್ ಈಗ ಕಡುಕಟ್ಟೆ (Śm. 44). genitive ಈಗಿನ (B. 3, 119; 5, 227; Si, 38); dative ಈಗಿಗೆ (B. 4, 162); ablative ಈಗಿನಿನ್ದ (C). ಈಗಿನನ್ತೆಯೇ (B. 4, 30). ಈಗಿನಷ್ಟು (4, 165). ಈಗಿನವರು (4, 189). ಈಗಿಗಿನ್ನ (4, 162). see Bp. 11, 22; 36, 44; 37, 4; 41, 12; 47, 42; 52, 21; J. 28, 17; 31, 37. ಈಗ ತೂಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಆಗಿನ ಗುಣ ಕಣ್ಡೀತು (Prv.).

ಈಗಡು Ī₆-gaḍu₁. = ಈಗ, ಈಗಲ್, ಈಗಲು, ಈಗಳ್, ಈಗಳು. this time; at this time, now (ಕಾಲಾರ್ಥ Śmd. 400). ಈಗಡಿಂಗೆ, ಈಗಡಿನ (401). ಈಗಡುಂ (401). ಈಗಡಿನ ನೆಗಟ್ತೆಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ (121). [ಈಗಡಿನ ಕಬ್ಬದೊಳೊಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ ಪುರಾತನ ಕವಿಗಳ್ Kr. 1, 32]; (Cpr. 9, 119). [—ಈಗಡೆ. just now. ಪೊಡರ್ದೋಡೀಗಡೆ ಕೊನ್ದಪನೆನ್ನು Pb. 7, 33; Ap. 12, 86].

ಈಗಲ್ Ī₆-gal. = ಈಗ, etc. (G.).

ಈಗಲು Ī₆-galu. = ಈಗ, etc. (My.). — ಈಗಲು. -ಉ 9. also now (My.). — ಈಗಲೆ. -ಎ 3. just now, this very moment

(Bh. 1, 8, 21; My.). — ಈಗಲೇ. -ಏ 2. = ಈಗಲೆ. (Si. 71; B. 2, 44; 4, 77; 5, 148).

ಈಗಳ್ ī₆-gaḷ 2. = ಈ, etc. [ಜಲಕ್ಕನೀಗಳಱದಂ ಸಿರಿ ಕಳ್ವೊಡ ವೃಷ್ಟಿತಿಮ್ಮುದಂ Pb. 2, 49; Ap. 1, 82]. (ಕಾಲಾರ್ಥ Śmd. 400; see 16. 91. 136. 151. 277; Bp. 26, 52; 44, 50; Rśv. 13, 45; 14, 5). ಈಗ ಳಿಂಗೆ, ಈಗಳಿನ (Śmd. 401). ಈಗಳುಂ (401). ಈಗಳ್ಕೆ (Bp. 36, 13). ಈಗಳೂ (ತವಾನೀಂ, ಏತರ್ಹಿ, etc. Nr.). — ಈಗಳೆ. -ಎ 3. = ಈಗಲೆ. [ಕೊನ್ದಪನಿವನ್ಬಿರನೀಗಳೆ ನಿಕ್ಕುವಂ Kr. 1, 130]; (Śmd. 264; Bp. 11, 3; 24, 11).

ಈಗಳು ī₆-gaḷu 2. = ಈಗ, etc. (Bp. 48, 27). ಈಗಳಿಕೆ ಮುನ್ನ (35, 48).

ಈಗ್ಯೆ īgye. = ಈಗಿಗೆ. for this time, for the present (My.); this time, now (S. Mhr.). — ಈಗ್ಯೂ. also at this time, still now (B. 4, 205. 206); also for the present (My.).

ಈಙ್- īṅ. = ಇಙ್-, etc. sweetness, etc. — ಈಂಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. = ಇಂಗಡಲ್. (Śmd. 214). the milk-sea.

ಈಚಲ್ īcal. 1. -ಲು. = ಈಚಲ, ಈಚಲೆ, ಈಚಿಲ್. the wild date tree, Phoenix sylvestris Lin. (ಖಜೂರ Nr.; Si. 166; T. ಈಚ್ಚು, ಈಂಜು, ಈನ್ದು, Tu. ಈನ್ದ್, M. ಈತ್ತ; Te. ಈತ, ಈವ, ಈದಾಡ). ಈಚಲ ಮದ್ಯ (ಹಾಲೆ, ಸುರೆ, etc. Dhw.). ಈಚಲ ಮರ (B. 2, 13; My.). see C. Bp. 47, 45; ಕಿಱೀಚಲ್, ಪರೆಂಗಿ-. — ಈಚಲ ನೀರು. toddy. see Prv. s. ನೀಚ. — ಈಚಲು ಮರ. = ಈಚಲು. (St. & Pl.; My.). ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕುಡಿದರೆ ನಾಚಿಗೆಗೇಡು ಆಗ ದೇ? (Prv.). *cf.* ಈಡಿ.

ಈಚಲ್ īcal. 2. -ಲು. the white ant when winged, termes fatale (T. ಈಚಿಲ್, ಈಚಲ್, ಈಯಲ್, from ಈ-ಚಿಲ್, fly-ant; M. ಈಯಲ್; T. ಈ, M. ಈ, ಈಚ್ಚ, Te. ಈಗ, fly). — ಈಚಲುಹುಳ. = ಈಚಲ್. (My.; ಪತಂಗಿಕೆ, ಪುತ್ತಿಕೆ Si. 175; M. ಈಯಾಮ್ಬಾಚ್ಚಿ).

ಈಚಲ īcala. = ಈಚಲ್ 1, etc. (My.). see s. ತರಹೀನ.

ಈಚಲುಗಾಱ īcalu-gāṟa. a man who makes and sells toddy (S. Mhr.).

ಈಚಲೆ īcale. = ಈಚಲ್ 1, etc. see ಸಣ್ಣ ಈಚಲೆ.

ಈಚಿಲ್ īcil. = ಈಚಲ್ 1, etc. (ಮಧುಪೂರ Mr. 117; My. Tu.).

ಈಚು īcu. 1. = ಈಂಚು. the state of being dry, withered, faded, or sapless (Te. ಈಚ; Te. ಈಚು, to wither, etc.; T. ಈಡು, reduced circumstances, decay; M. ಈಱು, ruin; *cf.* ಇಂಗು 1, ಇಱು 1, ಇಱುಸು 1). — ಈಚುವೋಗು. -ಪೋಗು. = ಈಂಚುವೋಗು. to become sapless, etc. ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳ ಕಾವು ನಾಲಿ, etc. ಎನಿಸುಗು; ಅದು ಈಚುವೋದ ಕಾವಾದರೆ ಪಲಾಲ ಎನಿಸುಗು, ಈಚುವೋದ ಧಾನ್ಯದ ಹೆಸರೆನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಈಚು īcu. 2. = ಹೀಚು. (My.).

ಈಚು īcu. = ಈಸು, q. v. (My.; M. ಈತ್ತು). — ಈಚುಕೆಯ್. the perpendicular staff or handle in the shaft of a plough on which the ploughman presses (My.).

ಈಚೆ ī₆-ce. this side; to this side; on this side. [Tu. ಇಂಚಿ]. ಈಚೆಯ ದಡ (My.; Si. 82). ಈಚಿನ ವರಿಗೆ (378; My.). ಈಚೆ ಯೊಳ್ (J. 20, 24). ಈಚೆಯಿನ್ದ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೋಚೆಯಿನ್ದ ಆಗು ವುದೇ? (Prv.). see Prv. s. ಬಾಚೀ ಹಣ್ಣು — ಈಚಿಗೆ. = ಈಚೆಗೆ. (C.). ಜರಾಶಬ್ದದಿನ್ದ ಈಚಿಗೆ ಹೇಳಿಲ್ ಪಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲವೂ (Si. 199). ರೋಗದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಈಚಿಗೆ ಬನ್ದವನು (ನಿರಾಮಯ 202). ತುಱುಬು ಮುನ್ತಾದ ಕೇ ಶಪಾಶದ ನಡಿವೆ ಈಚಿಗೆ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಮುಡು ಕೊಣ್ಡು ಇರುವ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಗರ್ಭಕ 229). ಒನ್ದಱನ್ದ ಈಚಿಗೆ ಹೊಱಟದು (ಉದ್ವಾನ್ತ 380). ಈಚಿಗೆ ತೆಗದು ಹಾಕುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ 392). — ಈಚೀಚಿಗೆ. rep. (My.). — ಈಚೆಕಡೆ. this side (My.). ಈಚೆಕಡೆಯ ದಣ್ಡೆ (ಅವಾರ G.). — ಈಚೆಗೆ. = ಈಚಿಗೆ. to this side; on this side. ಸೊಣ್ಡಿಲೊಳಗಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬನ್ದ ನೀರ ತುನ್ತುಱುಗಳು (ವಮಥು Si. 269). 2, hereafter, afterwards (My.; B. 4, 28. 55); later. ನೂಱು ವರುಷಗಳ ಈಚೆಗೆ (4, 68). — ಈಚೆದಣ್ಡೆ. this shore (Cb. 10).

ಈಜಿಸು ījisu. to make swim, as a horse, etc. (My.).

ಈಜು īju. 1. = ಈಸು 1, ಹೀಜು 1. to swim (My.; Tu. ನೀನ್ದ್, Te. ಈದು; T. ನೀಚ್ಚು, swimming; T. ನೀಂಜು, T., M. ನೀನ್ದು, to swim), — ಈಜ ಬೀೞು. to begin to swim (My.). — ಈಜಾಟ. -ಆಟ. swimming (My.). — ಈಜಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಈಜಿಸು. (My.). — ಈಜಾಡು. -ಆಡು. = ಈಜು. (My.). — ಈಜ್ಯಾಡು. = ಈಜಾಡು. (My.).

ಈಜು īju. 2. = ಈಸ 2, ಈಸು 2, ಹೀಜು 2. swimming. — ಈಜುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. a dried sōre-gourd used in swimming (My.). — ಈಜುಬುಱುಡೆ. = ಈಜುಗಾಯಿ. (My.).

ಈಞ್- īñ. = ಇಙ್-, etc. sweetness, etc. — ಈಂಚರ. -ಸರ. (Śmd. 214). = ಇಂಚರ, q. v. ಈಂಚರದಿನ್ ಅಣತಿ ಮಾಡಿದುದು ಉನ್ಮ ದಾಳಿ (83).

ಈಂಚು īñcu. = ಈಚು 1. — ಈಂಚುವೋಗು. -ಪೋಗು. = ಈಚುವೋ ಗು. to fade, etc. ಪೊಳೆಪು ಈಂಚುವೋಯ್ತು, ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುಱದುವು, ಹಿಮಕರಂಗೆ ಪಾಯ್ತು ಚಕೋರಾವಳಿ ಬೆಱಗಾದುದು, ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ತು ನೇಸಱನ್ ಅಗಳ್ (Lilv. 3, 5).

ಈಟಂಗಿ īṭangi. = ಇಟ್ಟ, etc. (My.). a kind of tree.

ಈಟಂಗಿ īṭaṅgi. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc. (Sd.). brick.

ಈಟಿ īṭi. = ಇಟ್ಟಿ. a spear, lance. (C., T., Te., Tu.). ಈಟಿಯು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಪ್ರಾಸಿಕ Si. 281). ಈಟಿಯ ಕತ್ತಿ (ಈಲಿ, ಈಲಿಕ, ಈಳಿಗೆಕತ್ತಿ 290). ಈಟಿಯ ಕೋಲು (ಪ್ರಾಸ, ಕುನ್ತ 291). ಈಟಿಯ ಗಣೆ (ಇಟ್ಟಿ, ಕೊನ್ತ, ಡೊಂಕಳಿ, ಶಲಾಕೆ, ಸಬಲ G.).

ಈಟು īṭu. = ಇಷ್ಟು, etc. so much as this (C.). [Tu. ಈತ್].

ಈಡ īḍa. = ಇಡೆ. No. 5. a particular vessel or artery (Mr. 52).

ಈಡಿ īḍi. toddy (T. ಈೞ, ಏಲಿ; Te. ಈಣ್ಡ್ರ).

ಈಡಿಗ īḍiga. a man of the toddy-drawers' caste (My.; Te. ಈಡಿಗೆವಾಡು).

ಈಡಿಗಿತ್ತಿ īḍi-gitti. a female īḍiga (My., also ಈಡಿಗಿತಿ).

ಈಡಿತ īḍita. = ಈಲಿತ. *praised.*

ಈಡು īḍu. 1. (fr. ಇೞ್ 1 or ಈೞ್). pulling, dragging. — ಈಡಿಱು. -ಇಱು 1. to pull with the horns (ಶೃಂಗಸಂಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; Cpr. 5, 64 va.; 8, 4 va.)

ಈಡು īḍu. 2. (fr. ಇಡು 1, Śmd. 250). = ಇಡು 2. putting, placing; a putting of pots in a kiln (My.); a charge for a fire-arm (My.). 2, that is put: an object or mark to aim at; [correct aim. Tu. ಈಡ್]. 3, throwing. — ಈಡಾಗು. -ಆಗು. to become a butt of, to be exposed to; to become an object for; to incur. [ಬೇಡಿ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿ ಮುನ್ದೆ

ಈಡಾಗಲಱಿಯದು Cv. 681]. ಎಲ್ಲರ್ಗೆ ಕಾರುಣ್ಯಕೆ ಈಡಾದವನು (J. 28, 19). ಅಸೂಯೆಗೆ ಈಡಾಗ ಬೇಡ(29. 17). see J. 4, 50; V. 14, 39. — ಈಡಾಡು. -ಆಡು. to cast or throw away, to scatter, to disperse; to throw; to renounce [ಕೊಳ್ಳೆನ್ದರಿದೀಡಾಡಿದನಿನ್ದ್ರಂಗೆ ಕವಚಮಂ ರಾಧೇಯಂ Pb. 1, 101; Ap. 4, 78]. (ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ Śmd. Dh.; ಆಸಿ, ಚೆಲ್ಲು Śmd. II, Kk. 89; Abh. P. 15, 75; Grj. 6. 34; Rām. 3, 4, 4; Bh. 8, 23, 25; J. 2, 17; 7, 47; 13, 25; 25, 41; 26, 71; 27, 43. 46). ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಮಂ ಚಂಚುವಿನ್ದೆ ಒಡೆದು ಈಡಾಡುವುದೇ? (Śmd. 153. 255). ಹಬ್ಬುಗೆಯ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ ಮಬ್ಬುಗಳನ್ ಈಡಾಡಿ, ನಭದೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ರವಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಪೋಲು (Bh. 1, 8, 9) ಮನದ ಸಂಸಾರ ಪನ್ ಈಡಾಡ ಬೇಕು (Dp. 16). ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮುಮನ್ ಈಡಾಡಿ (Bp. 27, 68). — ಈಡು ಮಾಡು. to subject, to expose to. ಪೞಿಗೆ ಈಡು ಮಾಡ್ಪುದಂ... ಕಾರ್ಯಮನ್ ಉದಾರಮತಿ ನೆಗೞ್ದಪನೇ? (Rśv. 13, 12).

ಈಡು īḍu. 3. joining, coming together, uniting (T. ಈಣ್ಟು, to join v. i.; ಈಟ್ಟು, to join v. t.; see ಇಡಿ 1, ಇಣ್ಡೆ 2). 2, increase, plenty, greatness, largeness; strength: wealth, means (C.; T.), *e. g.* ಅನ್ನ ಈಡಾಯಿತು; ಈಡು ಶರೀರವುಳ್ಳವನು; ರೊಕ್ಕ ಈಡಾಗಿದೆ (C.); a support, a prop, as for a wall (My.). 3, fitness, proportion; equality; that is equal or matches (C.; T., M., Te., Tu.; ಸರಿ, ಸಮಾನ G.); an equivalent, compensation (My.; Tu., T., M., Te.); a pawn, a pledge, a security (My.; T., Tu.; ಹೊಣೆ G.). ಈಡಿದ್ದವನ ಹೊಲ ತೋಟ ನೋಡ ಬೇಕು. — ಈಡು ಇಟ್ಟರೆ ನಾಡು ನಮ್ಮುವದು. — ಈಡಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮಾಟಾದ ಹೆಂಗಸು (Prvs.). ಸುಪರ್ಣಂಗೆ ಈಡೆ ಕಾಕಾಳಿ? (Sś. 62). — ಈಡಾಗು. -ಆಗು. to become equal; to come up to; to suffice (My.; B. 5, 102. 227). ಉಪಾಯಪರನ್ ಒವರಂ ಕೋಟಿಗೆ ಈಡಕ್ಕು (Sś. 11). 2, to become bail or bondsman (My.; ಹೊಣೆಯಾಗು, ಜಾಮಿನಾಗು G.). — ಈಡಿಱು. -ಇಱು 1. to beat or gore with force (J. 14, 12; 26, 2); to prick, to agitate, as passion (Grj. 8, 46); to move forward with impetuosity (Rām. 6, 50, 43). to pain (the mind) greatly (Bh. 3, 19, 37). — ಈಡುಜೋಡು. dupl. a good match, an exact pair (My.). — ಈಡುಪಾಡು. dupl. fitness (My.). — ಈಡು ಮಾಡು. to make equal; to cause to suffice (B. 5, 102); etc., — ಈಡೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. to accomplish, to fulfil, as a business, a word (My.; Tu., Te. ಈಡೇಱು). — ಈಡೇಱು. -ಏಱು. to rise to the proper condition; to be effected or accomplished; to be fulfilled (My.; Tu.; Te.; T. to be saved, obtain salvation). — ಈಡೊರಸು. -ಒರಸು. to rub well (Cpr. 5, 63).

ಈಡುಕಾಱ īḍu-kāṟa. a powerful man, [a good marksman].

ಈಡುಗಾಱ īḍu-gāṟa. = ಈಡುಕಾಱ. (My.).

ಈಡೆ īḍe. *praise.*

ಈಣೆ īṇe. Tbh of ವೀಣೆ. (My.).

ಈಣ್ಟಿಸು īṇṭisu. to cause to drink (J. 18, 31).

ಈಣ್ಟು īṇṭu. to drink, to sip (ಪಾನ Śmd. Dh.; ಪೀರ್ Ct. I, 7.; M. ಇಱಮ್ಪು, ಈಮ್ಪು, to suck, lick, sip). [ಈಣ್ಟಿ ಜಳಧಿಯೆನಿಪಗಜ ನೀಳ್ಪಿನಿಂ ನೆಗೆದು ಸೊಗಯಿಸುವ ಕೋಣ್ಪೆಯೊಳ್ಪಿನಿಂ Pb. 3, 22; Ap. 12, 71]. ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಗಳನ್ ಈಣ್ಟೆ, ಮಱೆದು, ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟೆಲೊ? ...ಎನಲ್ಕೆ ನೀಹಾರಮಯೂಖಮಣ್ಡಲಮ್ ಅದು ಏನ್ ಎಸೆದು ಇರ್ದುದೊ ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯೊಳ್? (Lilv. 3, 4). see Bp. 12, 7; 24, 79; 33, 15; 35, 2; 42, 2; 52, 4; 54, 35; 59, 10. 15. 19. 21; Śsv. 1, 7. 22; J. 2, 61; 3, 10; 8, 5. 109; 13, 43; 15, 5. 45; 25, 1.

ಈತ ī₆-ta₃. 1. this person, he (C.; Te. ಇತಡು, ಈತ, ಈತಡು, ಈಯನ, ವೀಡು). [ಕುಲಜನೀತನೆ ಪಣ್ಡಿತನೀತನುಜ್ಜ್ವಳ ಯಶೋಧಿಕನೀತನೆ Kr. 1, 139; Pb. 1, 10; Ap. 1, 26]. ಆತಂ, ಈತಂ, ಊತಂ; ಆತಂಗಳ್, ಈತಂಗಳ್, ಊತಂಗಳ್ (Śmd. 182). ಈತಗಳ್ (Rām. 6, 51, 34). ಪರಿಕಾಱರೊಳ್ ಈತಂ ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದಂ; ಕಾದುವರೊಳ್ ಈತಂ ಮೆಯ್ಗಲಿ (Śmd. 163). ಲೋಕಕ್ಕೆ ಈತನ್ ಅಧಿಕಂ; ಮೇರುವಿಂಗೆ ಈತನ್ ಅರ್ಗಳಂ; ಆತಂಗೆ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ (159). ಅವನೊಬ್ಬನು ಗುಱಿಯನ್ ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನ್ ಉಣ್ಣು, ಈತನು ಅಪರಾಧ್ಧಪೃಷತ್ಕನು (Nr.). ವಿಷನ ಮೋಹಿಸುವನ್ತೆ ಕೊಡುವುದು ಈತಂಗೆ ನೀಂ! (J. 30, 26). ಈತನಾಗಲಿ ಆತನಾಗಲಿ ಮಾತು ಒನ್ದಿರ ಬೇಕು. — ಈತನಿಗಿನ್ತ ಆತ ವಾಸಿ, ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಉಣ್ಣುತ್ತಾನೆ. — ಈತನ ಮಾತಿಗೆ ಆತ ಸೋತ (Prvs.). see note under ಇವ.

ಈತ īta. 2. (fr. ಈ 10). the act of bringing forth (My.; Te. ಈತ).

ಈತಿ īti. 1. *calamity, arising from excessive rain, or drought,* (one's own soldiers G.), *foreign invasion, or birds, rats, locusts,* which destroy the crops. 2, *living away from home, a temporary foreign residence.*

ಈತಿ īti. 2. (= ಇತಿ 1). ಕಡೆ and ಕಾರಣ (Nn. 138).

-ಈತು ītu. = ಇಹುದು (ಇಹುತು). the affix for the third person singular neuter of the present of uncertainty or possibility, *e. g.* ಬನ್ದೀತು (Bp. 26, 28; B. 1, 20), ಬಿಟ್ಟೀತು (1, 27), ಮಾಡೀತು (2, 43), ತೋಱೀತು (4, 18), ಉಱಿದೀತು, ಹಱಿದೀತು (C.). see -ಅನು 4. 2, see s. -ಇತು and -ಈ 5, No. 2.

ಈತ್ವ ītva. the letter ಈ (Śmd. 359).

ಈದನ್ತ ī-d-anta. a term with final ಈ (Śmd. 102; Kāvy. I, 2, 84-89).

-ಈದಿ īdi. (fr. ಇರ್ದಪಯ್, ಇರ್ದಹಯ್). = ಇದ್ದಿ (see ಇದ್ದಾನೆ). thou art. ಯಾಕೆ ಅೞುತೀದಿ, ತಮ್ಮ? ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಅನ್ಧಾವು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಈದು īdu. having brought forth. P. p. of ಈ 10 and ಈನ್ 1.

ಈದುವಿಕೆ īduvike. bringing forth (ಪ್ರಸೂತಿ Si. 390; only in Si.; Te. ಈದು, to deliver in child-bed).

ಈದೆ īde. = ಹೀದೆ. (My.).

ಈದೃಕ್ಷ ī-dṛikṣa. of this aspect, such like. (R.).

ಈದೃಶ ī-dṛiśa. endowed with such qualities, such. (My.).

ಈನ್ īn. 1. -ನು. = ಈ 10. to bring forth young, to yean, to cub (ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರಸವ Śmd. Dh.; Śmd. 59; Te., T. ಈನು; see ಈದುವಿಕೆ). P. p. ಈದು. ಈದ ಪುಲಿಯಾ ಪೋಲ್ ಇರ್ದಳ್ (Śmd. 144). ಒಮ್ಮೆ ಈದ ಆಕಳ್ (ಗೃಷ್ಟಿ), ಹಲವನ್ ಈದ ಆಕಳ್ (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ Nr.). ಈದ ಆವಿನ ಗಿಣ್ಣುವಾಲು (ಪೀಯೂಷ Nr.). ಸತ್ತ ಕಱುವನು ಈದ ಆಕಳು (Si. 321). ಈನುವಾಕಳ್ (Mr. 181). ಈದದ್ದೂ ಅಲ್ಲ, ನೆಕ್ಕಿದ್ದೂ ಅಲ್ಲ! (Prv.). ನೆಲನ್ ಇರದೆ ಈದುದೋ? (Rśv. 6, 34). see Bp. 38, 40; 57, 14; J. 10, 48. [— ಈಮ್ಬು. = ಈನ್. ಜೇನೊಡೆದಾಗಳಪ್ಪನಮ್ಬೊಡನೊಡನೀಮ್ಬುವೆಮ್ಬುನಿತು Pb. 2, 76].

ಈನ್- īn. 2. = ಇಞ್-, etc. sweetness, etc. — ಈನ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. (Śmd. 214, or ಇನ್ದುಟಿ). a sweet lip. — ಈನ್ದೋಳ್. -ತೋ

ಳ್. (Śmd. 214, or ಇನ್ದೋಳ್), a nice arm. — ಈನ್ದೋಳ. -ತೋಳ. (Śmd. 214, or ಇನ್ದೋಳ, ಇನ್ದೊಳ). a man with a nice arm.

ಈಪಿ īpi. the dung of flies, which is supposed to turn into nits; a nit (Te.; R.; *cf.* ಈರ್ 3). [Tu. ಇಪ್ಪಿ].

ಈಪ್ಸಿತ īpsita. desired. 2, desire, wish (ಕಾಂಕ್ಷೆ, etc., ಬಯಕೆ Mr. 433).

ಈಪ್ಸಿತತಮ īpsita-tama. greatly desired (Śmd. 155).

ಈಪ್ಸೆ īpse. wish, desire. see ಆಸೆವಡು, ಪಡೆ, ಪಡೆಯಿಸು.

ಈಬು ību. difference, dissimilarity (S. Mhr.; *cf.* ಅಯಿಬು ?).

ಈಬೂತಿ ībūti. Tbh. of ವಿಭೂತಿ. (My.).

ಈಮ್- īm. = ಈನ್ 2-, etc. sweetness, etc. — ಈಮ್ಬುಳಿ. -ಪುಳಿ. (Śmd. 214). a sweet orange.

ಈಯಿಸು īyisu. 1. = ಈಸು 3. to cause to give. ಈಯಿಸಿದಂ (Śmd. 273).

ಈಯಿಸು īyisu. 2. = ಈಸು 4. to cause to bring forth, to help in bringing forth (C.).

ಈಯು īyu. = ಈ 10, q. v. (My.).

ಈರ್- īr. 1. = ಇರ್-, etc. two (Śmd. 214; T., Te.). — ಈರಡಿ. -ಅಡಿ. two feet (Bp. 2, 5). — ಈರಯ್. -ಅಯ್ 5. = ಈರಯ್ದು. — ಈರಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. ten [ಇಸೆ ಮಸಗಿ ಭೀಮನೀರಯ್ದು ಶಿತಾಸ್ತ್ರದಿನುರುಳೆ ಸೂತನುಡಿಯೆ ರಥಂ Pb. 10, 99]; (Śmd. 89. 214; Bp. 43, 4. 5; J. 20, 44; 25, 47; 34, 27). — ಈರಯ್ದುಭುಜ. Śiva (My.). — ಈರಯ್ದುಮೊಗ. -ಮೊಗ. Rāvaṇa (G.). — ಈರಯ್ದುಸಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. ten thousand (Bp. 1, 34). — ಈರಯ್ಮೊಗ. -ಮೊಗ. = ಈರಯ್ದುಮೊಗ. (G.). — ಈರಾಱು. -ಆಱು. -ಆಱ್. -ಆರ್. twelve. ಈರಾಱು ಹನ್ನೆರಡೆನ್ದರೆ, ಸಾಱೋ ಮುಕ್ಕೋ, ಹೋಗು! ಅನ್ದ (Prv.). — ಈರಾಱು ರಾಶಿ. the twelve signs of the zodiac (J. 6, 25). ಈರಾರ್ದಲ. -ದಲ. twelve leaves (Bp. 3, 8). — ಈರಾರ್ವತ್ಸರಂಗಳ್. -ವತ್ಸರಂಗಳ್. twelve years (Bp. 11, 36). — ಈರೆಣ್ಬ. -ಎಣ್ಬ. sixteen [ನರನಾತಂಗೆ ತುರಂಗ ಸೈನ್ಯಮಿದಿರಾನ್ತೀರೆಣ್ಬಲಕ್ಕಮ್ಬರಂ ಕರಗಿತ್ತನ್ನ ನಿಶಾತಹೇತಿಹತಿಯಿಂ Pb. 12, 135; Ap. 7, 27 va.]. (Mr.). — ಈರೇೞು. -ಏೞು. fourteen (J. 22, 13). — ಈರೇೞುಭುವನ. -ಭುವನ. the fourteen worlds (Bp. 22, 54). [ಈರೇಳು. = ಈರೇೞು. ಈರೇಳು ಭುವನ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳದನ್ನು Cv. 10]. — ಈರೇೞುಲೋಕ. -ಲೋಕ. = ಈರೇೞುಭುವನ. (Bp. 3, 81; 22, 41). — ಈರೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. two or both hosts (Cpr. 10, 74 va.; 10, 83). — ಈರೊತ್ತೆ. -ಒತ್ತೆ. two pawns (Śmd. 214).

ಈರ್ īr. 2. ಈರು. = ಇೞ್ 1, etc. to pull, to draw (T.). 2, to comb out nits (My.; T. ಈರ್ಱು, Te. ಈಡ್ಚು).

ಈರ್ īr. 3. ಈರು. = ಈಱ್, (ಸೀರ್). a nit (My.; T., M., Te.). — ಈರಣಿಗೆ. -ಹಣಿಗೆ. a comb for removing nits (My.). — ಈರುದಲೆ. -ತಲೆ. a head infested with nits (My.).

ಈರ īra. = ನೀರ್. moisture, dampness, wetness (T.; M. ಈರ್, ಈಱ; Te. ಈಮಿರಿ, ಈವಿರಿ). — ಈರುಳ್ಳಿ. -ಉಳ್ಳಿ. = ನೀರುಳ್ಳಿ. an onion (My.; T., M., Tu.). see ಕಾಡೀರುಳ್ಳಿ.

ಈರ īra. 1. Tbh. of ವೀರ. (My.). — ಈರಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. Vīrabhadra; a N. ಈರಣ್ಣನ ಮುನ್ದಣ ಬಸವಣ್ಣ. (Prv.).

ಈರ īra. 2. going, moving. see ಸಮೀರ, ಸ್ವೈರ.

ಈರಣ īraṇa. agitating, driving; raising. see ಉದೀರಣ, ಪ್ರೇರಣ, ಸಮೀರಣ.

-ಈರಿ īri. 1. = ಅಹಿರಿ or ಇಹಿರಿ. the plural of -ಈ 7, *e. g.* ಹೋಗುತ್ತೀರಿ (B. 2, 53), ಇರುತ್ತೀರಿ (4, 170). see -ಅನೆ 1, No. 2.

-ಈರಿ īri. 2. the plural of -ಈ 8, *e. g.* ನಡೆದೀರಿ, ಮುಟ್ಟೀರಿ, ಹೋದೀರಿ, ಕೊಟ್ಟೀರಿ (C.). see -ಅನು 4.

-ಈರಿ īri. 3. = ಅಹಿರಿ or ಇಹಿರಿ. you are, *e. g.* ಬನ್ದೀರಿಯಾ, have you come? ಮಾಡೀರಿಯಾ, have you made? (S. Mhr.). *cf.* -ಇರಿ 1.

-ಈರಿ īri. 4. see -ಈ 5-, No. 1.

ಈರಿ īri. = ಯಾರಿ, q. v.

ಈರಿಣ īriṇa. = ಇರಿಣ. *a barren soil.* 2, *a desert.*

ಈರಿತ īrita. *driven, thrown, cast, sent.*

ಈರಿಸು īrisu. = ಇರಿಸು 2. to cause to comb out nits (My.).

ಈರುಳ್ಳಿ īruḷḷi. an onion see s. ಈರ.

ಈರೆ īre. = ಹೀರೆ. (My.).

***ಈಱಲು īṟilu.** a ceremony performed on the tenth day of the birth of a child. 2, a disease of children. ಈಱಲು ಮೂವಟ್ಟಲು ಹಸಹನ್ದರ ತೊಣ್ಡಿಲು ಬಾಸಿಂಗ ಹಣಿಯಕ್ಕಿ ಹೆಣನ ಸಿಂಗಾರ Cv. 238; ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಈಱಲು ಗಾಳಿಭೂತ ಸೋಂಕಿತ್ತೆನ್ನು ಕಣಿಯರ...ಬೆಸಗೊಣ್ಬು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಂಗೆ ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ Cv. 399.

ಈಱು īṟu. = ಇಗರು 4. the gums (My.; T.).

ಈಱ್ īṟ. = ಈರ್ 3. a nit. — ಈಱ್ಬಣಿಗೆ. = ಈರಣಿಗೆ. (My.). [Tu. ಸೀರ್].

ಈರ್ಣ īrṇa. risen; ascended; gone. see ಉದೀರ್ಣ.

ಈರ್ಮ īrma. = ಇರ್ಮ. *a wound.*

ಈರ್ಯೆ īrye. *wandering about (as a religious mendicant).*

ಈರ್ವಾರು īrvāru. = ಇರ್ವಾರು, ಏರ್ವಾರು. *the plant Cucumis utilissimus* Roxb.

ಈರ್ಷೆ īrṣe. = ಈರ್ಷ್ಯೆ (Śmd. 158). see ಸೆಣಸು.

ಈರ್ಷ್ಯಾಲು īrṣyā-ālu. *envious.*

ಈರ್ಷ್ಯೆ īrṣye. *envy;* spite, malice. see Kāvy. IV, 2, 16.

ಈಲಿ īli. = ಇಲಿ, ಈೞಿ, q. v. a sort of weapon: *a single-edged sword* (used by the Turuṣkas, ಕಡಿವ ಕತ್ತಿಗೆ Hlā.); a cudgel; a short sword; a stick shaped like a sword.

ಈಲಿಕ īlika. = ಈಲಿ, ಈೞಿಗೆ. (My. amara; Si. 290).

ಈಲಿತ īlita. = ಈಡಿತ. *praised.*

ಈಲು īlu. attachment, as that of animals to men, of children to parents (S. Mhr.; Te. ಈಲುವು, honour, respectability, decorum; T. ಇಯಲ್, ಇಯಲು, ಏಲ್, ಏಲು, to comply, become united, see s. ಇಡಿ 1). ಅಡವೀ ಕುಱಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಹೆದಱದಾಗ್ಯೂ ಬರಬರುತ್ತ ಈಲಾಗುತ್ತವೆ (B. 3, 10). ಸಾಕಿದ ನರೀಮಱಿಗಳು ನಾಯಿಗಳನ್ತೆ ಮನುಷ್ಯರ ಈಲಾಗಿ (2, 74). ಗಣ್ಡಕವು...ಮನುಷ್ಯರ ಈಲಾಗುವದಿಲ್ಲ (4, 47). ಹುಲಿಯ ಮಱಿಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕನ್ದಿನಿನ್ದ ಸಾಕಿದರೆ ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಈಲಾಗುವದು (5, 247). [*cf.* ಅಯ್ಲು].

ಈವಱು ī-vaṟu. (or ī6-aṟu = aṟe 6?). time not long past or not distant, a little while ago (ಈಷದ್ಭೂತಕಾಲ Śmd. 400. 401, o. rs. -ಱ, -ಱ್). ಈವಱುನ, ಈವಱುಂಗೆ (401).

ಈವಾಗ īvāga. now. see s. ಈ 6.

ಈಶ Īśa. = ಈಸ. *an owner, a lord, a master, a mighty man.* 2, *Śiva* (Bp. 61, 53; see s. ಈಶ್ವರ). 3, one of the eleven Rudras. 4, Śiva, the regent of the north-east quarter (Mr. 57). 5, sign for a metrically long letter (Ch.). ಈಶ ನಾಶ ಮಾಡ್ಯಾನೋ? (Prv.).

ಈಶತ್ವ Īśatva. supremacy, superiority. see ಅಧೀಶತ್ವ. ಈಶತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲದೇ ನೀನ್ ಈಶನ್ ಎನ್ಪಾದಿ? (Sp.).

ಈಶಾನ Īśāna. *Śiva;* the regent of the north-east quarter; one of the Rudras (Bp. 10, 30). 2, the sun. 3, sign for a metrically long letter (Ch.).

ಈಶಾನಿ Īśāni. Durgā. (My.).

ಈಶಾನ್ಯ Īśānya. the north-east quarter (My.; Te., Mhr.). 2, = ಈಶ No. 4 (My.).

ಈಶಿತೃ Īśitṛ. *an owner, a master.*

ಈಶಿತ್ವ Īśitva. = ಈಶತ್ವ. see ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ.

ಈಶೆ Īśe. = ಈಷೆ. (Sk.; G.).

ಈಶ್ವರ Īśvara. = ಈಸರ. *a lord, a powerful man.* 2, *Śiva.* 3, one of the Rudras. 4, a form of Śiva that is neither Rudra, nor Īśa, nor Sadāśiva (Bp. 61, 53); a liṅga (S. Mhr.). 5, the 11th year in the cycle of sixty (C.). 6, the soul, the universal soul. 7, sign for a metrically long letter (Ch.). ಈಶ್ವರಗಿನ್ನ ಗಡಬಡೇಶ್ವರ ದೊಡ್ಡವನೋ? (Prv.). — ಈಶ್ವರಬಳ್ಳಿ. = ಈಶ್ವರಬೇರು, ಈಶ್ವರಿವಳ್ಳಿ. (S. Mhr.). — ಈಶ್ವರಬೇರು. = ಈಶ್ವರಿಬೇರು. a twining shrub said to be an antidote to snakebites, etc., Indian birthwort, Aristolochia indica Lin. (S. Mhr.; St. & Pl.; Te.).

ಈಶ್ವರಗಣ Īśvara-gaṇa. N. of a class of metrical feet (Ch.).

ಈಶ್ವರಸದ್ಮ Īśvara-sadma. *a temple.*

ಈಶ್ವರಾಂಶಜ Īśvara-aṁśa-ja. a man born of an emanation of Īśvara: Vīrabhadra, etc. (My.). ಈಶ್ವರಾಂಶಜನಲ್ಲದೇ ಇಳೆಯನ್ನಾಳಲಾಜನು (Prv.).

ಈಶ್ವರಿ Īśvari. Durgā. — ಈಶ್ವರಿಬೇರು. = ಈಶ್ವರಬೇರು. (My.). — ಈಶ್ವರಿವಳ್ಳಿ. = ಈಶ್ವರಬಳ್ಳಿ. (My.; ಅಸುರಿ Mr. 150, o. r. ಈಶ್ವರ–).

ಈಶ್ವರೆ Īśvare. *Durgā.*

ಈಶ್ವರೇಶ್ವರ Īśvara-Īśvara. the lord of lords: Śiva (Bp. 27, 42; 34, 19; 53, 20; 54, 67).

ಈಷಚ್ಚೂರ್ಣ Īṣat-cūrṇa. slightly pulverizing or crushing. see ಸದೆ.

ಈಷಣ Īṣaṇa. = ಈಷಣೆ, (ಏಷಣ). looking; seeking; desire, wish (My.; Te.; not Sk.). see ದಾರೇಷಣ, ಧಾರುಣೇಷಣ, ವಿತ್ತೇಷಣ. 2, hastening (Sk.).

ಈಷಣತ್ರಯ Īṣaṇa-traya. the three dominant desires (Bp. 20, 38; 24, 39; 40, 66), viz. the desire after riches, after a wife, and after a son (My.).

ಈಷಣೆ Īṣaṇe. = ಈಷಣ, (ಏಷಣೆ). see ದುರೀಷಣೆ, ಪುತ್ರೇಷಣೆ.

ಈಷತ್ Īṣat. = ಇಷತ್. *a little; slightly* (ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ, ಅತಿಕಿಱಿದು Nn. 147, as ಇಷತ್; ಅನ್ತರದ ಕಿಱಿದು Mr. 537). 2, ಅನ್ತರ (Nn. 147).

ಈಷತ್ಖಣ್ಡನ Īṣat-khaṇḍana. a small fragment. see ಮುಕ್ಕು.

ಈಷತ್ಪಾಣ್ಡು Īṣat-pāṇḍu. a light brown colour; *grey* (ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಳದು, G.).

ಈಷತ್ಪ್ರಧಾವನ Īṣat-pradhāvana. washing or rubbing slightly. see ಕುದುಕು.

ಈಷದ್ಭೂತಕಾಲ Īṣat-bhūta-kāla. time not long past (Śmd. 401).

ಈಷದ್ಭೇದ Īṣat-bhēda. slight difference (Śmd. 99).

ಈಷಲ್ಲೇಹನ Īṣat-lēhana. slightly licking. see ನಂಜು.

ಈಷಿಕೆ Īṣike. = ಇಷೀಕೆ, ಈಷೀಕೆ. (Sk.; G.).

ಈಷೀಕೆ Īṣīke. = ಈಷಿಕೆ. (Sk.; G.).

ಈಷೆ Īṣe. = ಈಜು, ಈಶೆ, ಈಸು. *the pole or shaft of a plough* (ನೇಗಲಿಯ ದಿಣ್ಣು, ಈಸು G.); *the pole or shaft of a carriage.*

ಈಸ īsa. 1. = ವೀಸ, q. v. (My.). ಹಣಕ್ಕೆ ಒನ್ದೀಸ, ಇಪ್ಪಣಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಬೇಳೆಯು ತ್ರಿಣಯನ ಮಕುಟವಾದರು ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು ಬೊಡೆಯದೆ ಬಿಡನು (Sp.).

ಈಸ īsa. 2. = ಈಸು 2. — ಈಸಗುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. -ಕುಮ್ಬಳ-. = ಈಸುಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. a dried pumpkin used in swimming. (B. 4, 38).

ಈಸ Īsa. Tbh. of ಈಶ (ಪರಮೇಶ್ವರ Ss.).

ಈಸರ Īsara. Tbh. of ಈಶ್ವರ (Śmd. 368; Kk. 4; Śm. 3).

ಈಸು īsu. 1. = ಈಜು 1, etc. to swim [ವ್ಯಾಸ ಮುನೀನ್ದ್ರ ರುನ್ದ್ರ ವಚನಾಮೃತ ವಾರ್ಧಿಯನೀಸುವೆಂ Pb. 1, 13; Ap. 5, 60]. (ಜಲೋತ್ತರಣ Śmd. Dh.; Śm. 109; My.; Grj. 3, 114). ಕಿಱುಮುಡುಗೊಣ್ಡ ಬಣ್ಡನೊಳಗೆ ಈಸಿ,...ಪಱುವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗಕಿತು ನೀರಜದೊಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಳಿಯಂ (Līlv. 7, 60). ತೆರೆವಿಡಿದು ಈಸುವ ಎಳೆನೇಡಿತ (Rśv. 6, 24 va.). ನಾಯಿಗಳು ನೀರೊಳಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಈಸುತ್ತವೆ (B. 2, 24). ಈಸುವ ವನಿಗೆ ಮಿಾಸೆ ಭಾರವೇ? (Prv.). — ಈಸಗಲಿ. -ಕಲಿ. to learn to swim (B. 4, 38). — ಈಸಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. to teach to swim (B. 5, 135). — ಈಸಬೀಱು. = ಈಜ ಬೀಱು. (My.; G.). — ಈಸಾಟ. -ಆಟ. swimming (C.). — ಈಸಾಡು. -ಆಡು. = ಈಸು. (ಜಲೋತ್ತರಣ Śmd. Dh.; Grj. 3, 17; 4, 32; Rām. 5, 8, 89).

ಈಸು īsu. 2. = ಈಜು 2, etc. swimming. — ಈಸುಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. a dried pumpkin used in swimming (S. Mhr.). — ಈಸುಗಾಯಿ = ಈಜುಗಾಯಿ (My.). = ಈಸುಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ (S. Mhr.).

ಈಸು īsu. 3. = ಇಸು 2, ಈಯಿಸು 1. to cause to give. 2, to cause oneself to give or yield: to yield, to permit, to allow (ದೋಹನ Śmd. Dh.). [ಅಂಜದಿರು ಅಳುಕದಿರು ಪರದೈವಕ್ಕೆ ಬಗದಿರು ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಕೈಯಲು ಈಸುವುದೆನ್ನ ಭಾರ! Bv. 620]. ಬಾಟಲ್ ಈಸದ ಮನೆಯ ಬಲವನ್ತನೇನು? (Dp. 148). ತರುಗಳ್ ಅಲ್ಲಿ ಪಣ್ಗಾಯ್ಗಳಂ ಬೀಯಲ್ ಈಸದು (J. 15, 17). ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಲು ಕಱೆಯಲ್ ಈಸುವ ಆಕಳು (Si. 322). see Bp. 13, 8; 15, 3; 28, 29; 43, 52; 50, 39. — ಈಸಿ ಕೊಳ್. (= ಇಸಿ–, ಇಸಿ–, ಇಸು–). to have (anything) given to oneself: to take, to receive. see Bp. 5, 56; 11, 43; 14, 22; 23, 36; 24, 29; 31, 30; 32, 13; 46, 43; 50, 5. 36; 55, 30; 58, 41; J. 5, 45; 27, 29. ಇದಿರೆದ್ದು ಈಸಿ ಕೊಳುಹ (ಅಭಿಹಾರ, ಅಭಿಗ್ರಹಣ Nr.).

ಈಸು īsu. 4. = ಈಯಿಸು 2. to cause to cub or calve (ಜೀವಧನದ ಪ್ರಸೂತ Śm. 109).

ಈಸು īsu. 5. = ಇನಿತು, ಇಷ್ಟು, etc. so much as this, this much; so many as these; etc. [Tu. ಈತ್]. see Bp. 5, 34; 16, 24; 21, 19; 23, 7; 40, 33; 43, 78; 46, 9; 48, 29; 50, 5; Mr. 282; Bh. 2, 13, 24; J. 25, 32. — ಈಸೀಸು. rep. ಈಸೀಸು ಅಗಲದೋಸೆ ಐಸೀಸು ಮದ್ದೀ? — ಒನ್ದೊನ್ದು ದೋಸೆ ಈಸೀಸಗಲ, ಐಸೀಸು ಮದ್ದೀಯೇ? — ತಾಸಿಗೊನ್ದು ಕೂಸ ಹೆತ್ತರೆ ಈಸೀಸು ಮುತ್ತು (Prvs.).

ಈಸು Īsu. = ಈಜು. Tbh. of ಈಷೆ. the single, double, triple etc. pole or shaft of a cart or carriage. [ಉಡಿದಿರ್ದಚುಱುಡೀಸು ತಱ್ಗದ ನೊಗಂ Pb. 10, 91]. (ಶಕಟಾಂಗ Śmd. Dh. 679; Śm. 109;

ಕೂವರ, ಯುಗನ್ಧರ Hlā., Mr. 286; Abh. P. 13, 69; C.). 2, the pole or shaft of a plough (C.). ನೇಗಿಲ ಈಸು (ಹಲದಣ್ಡ Nn. 7).

ಈಹ īha. giving. see ಬೆನ್ನೀಹ.

ಈಹ Iha. = ಈಹೆ. (My.).

ಈಹಾಮೃಗ Ihā-mṛiga. *a wolf.*

ಈಹಿತ Ihita. sought; desired; desire. (R.).

ಈಹೆ Ihe. ಈಹಾ. effort, exertion; *wish, desire.*

ಈಳಿ Iḷi. = ಈಲಿ. ಅಸ್ತ್ರ. 2, ನಿಕರ. 3, ಕರ್ಣ. 4, ವಲ್ಲಿ. 5, ಧ್ವಜ. 6, ಈತ (Mr. 521).

ಈಳಿಗೆ Iḷige. Tbh. of ಈಲಿಕೆ. (Śmd. 40). a curved instrument for cutting grass (Mhr. ಇಳಾ; R.). 2, a blade set in a stock, used in slitting up vegetables, etc. (C.; Mhr. ಇಳೀ). ಈಳಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೆಚ್ಚಿ (B. 1, 8). ಪಲ್ಲೆ ಹೆಚ್ಚುವ ಈಳಿಗೆ (4, 177). — ಈಳಿಗೆಕತ್ತಿ. (My.; ಈಲಿ, ಈಲಿಕೆ, ಕರವಾಲಿಕೆ Si. 290). — ಈಳಿಗೆಮಣೆ. the stock wherein the blade is set (C.; ದಾತ್ರ, ಲವಿತ್ರ Si. 303).

ಈಳೆ Iḷe. = ಇಳ್ಳೆ, ಹಿರಳೆ. an orange, etc. (ನಾರಂಗ Kk. 71; Mr. 112; Śm. 25; ಕಂಚೀ ಗಿಡ G.; Mhr. ಈಡ, a lime; Te. ಈತೆ, the inner division of an orange). see Abh. P. 12, 6; Rśv. 2, 36; Rāghc. 17, 56; ಕಿತ್ತಿಳೆ, ದೊಡ್ಡೀಳೆ, ಪೇರೀಳೆ. *cf.* the ಈರ in ಜಮ್ಬೀರ.

ಈಳ್ಯ Iḷya. = ವೀಳ್ಯ. (My.).

ಈಳ್ಯೆಯ Iḷḷeya. = ಈಳ್ಯ. (My.).

ಈೞ್ īḻ. = ಇೞ್ 1, etc. to pull, to drag, to draw (ಸೆಳೆ Śmd. I; M.; Te. ಈಡು; T. ಈರ್; *cf.* ಈರ್ 2, ಈಡು 1). see V. 4, 95; Śśv. 4, 60. 115. [— ಈೞ್ದುಕೊಳ್. to take. ರಿಪುಕುರಂಗ ಕಣ್ಠೀರವನ ಕಟಿತಟಿಯೊಳ್ದುನೋಡುವ ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯರ ಕಣ್ಗೆ ಕಾಮನಡ್ಡ ಣದನ್ತೆ ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾಗಿ ನಿಮಿಱುವುದ್ವೃತ್ತ ವೃತ್ತತೆಯನೀೞ್ದುಕೊಣ್ಡನ್ತುದ್ವೃತ್ತಂಗಳಾದುವು Pb. 2, 29 va.].

ಈೞಿಂಗೆ īḻige. (ಈಳಿಗೆ?). disentanglement, disencumbrance, freedom (Mg.).

***ಈೞ್ಕುಳಿ īḻkuḻi.** = ಇೞ್ಕುಳಿ. attracting. — ಈೞ್ಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇೞ್ಕುಳಿಗೊಳ್. to attract. ರತ್ನಾನ್ಬೋಜ ರುಚಿಯನೀೞ್ಕುಳಿಗೊಳ್ಗುಂ Kr. 1, 94.

ಉ u

ಉ u. 1. the fifth letter of the alphabet (Śmd. 12).

-ಉ u. 2. the final of many Kannaḍa words, *e. g.* ಕರು, ಕಱು (Śmd. 59), ಮಡು (63), ಮಾತು (61. 67), ಒಲವು (62, 247), ಒಳ್ಪು (63), ಕೊಮ್ಬು, ಕಾವು (161), ಕರ್ಪು, ಬೆಳ್ಪು (70), ಕಳವು, ಉಱುವು (247), ಕೇಡು (250), ಅದು, ಇದು (96. 185), ಮಾಡು (63. 222. 260), ನೋಡು (63. 90. 254. 260), ಬಿಸು (282), ನಡು (284), ಎರಡು (63. 170), etc.

-ಉ u. 3. an auxiliary letter to form words with final ಉ of words that, in classical language, end in a consonant, *e. g.* ಬಿಲು, ಕಲು, ಮುಳು, ಹಲು, ಕಣು; ಬಿಲ್ಲು, ಕಲ್ಲು, ಮುಳ್ಳು, ಹಲ್ಲು, ಕಣ್ಣು; ಎನ್ನು, ಹೇೞು, ಕೇಳು, ಸಲು, ಸಲ್ಲು; ಹೆಸರು, ಕರುಳು, ಹಾಲು. ಗೇಣು, ಮೇಣು; ಬನ್ದರು, ಅವರು, ತಾನು, ಅವಳು, ಕವಲು, ಇರುಳು, etc. — observe especially that when *verbs* are conjugated in the present and future tenses according to new Kannaḍa, they are always presupposed to end in ಉ, as ಇೞಿಯು, ನಡೆಯು, ಕೊಯ್ಯು, ಬರು, ಬೀೞು, ಸಾಯು, ಮೇಯು, etc.; and that new Kannaḍa verbs like ಕೇಳು, ಹೇೞು, with regard to the P. p., fall under the ikāra-rule of Śmd. 280 (ಕೇಳಿ, ಹೇೞಿ). in Bp. 22, 29 there is the curious form ಕೊಲುವುತ್ತ (= ಕೊಲುತ್ತ, ಕೊಲ್ಲುತ್ತ). see -ಉವ 2; -ಇ 4.

-ಉ u. 4. an auxiliary letter in the formation of Tadbhavas, *e. g.* ರಜ್ಜು, ಅಪ್ಪು, ಕ್ಷುತ್ತು (Śmd. 106), ಯಶಸ್ಸು, ತೇಜಸ್ಸು, ಮನಸ್ಸು (107), ಜೂದು (344), ದಣ್ಡು, ಅಮರ್ದು (364), ಗಣ್ಟು (365), ಸುಲು, ತುರಿಹ (368), ಮೆಱಸು (369), ಪಿಟ್ಟು (370), ಕವುಂಗು (372), ಕಂಚುಗಾಱ (236), ಅರಸು (63), (ಸರಯು, etc. 103). although the ಉ in such instances (excepting that of ಸರಯು, etc.) is not *radical, i. e.* is not that of ಕರು, etc. (59), it has been used like that (*cf.* 67), *e. g.* ಅಪತ್ತುವೂ (B. 5, 187), ಸಮ್ಪತ್ತುವೂ (5, 145), ಸಮ್ಪತ್ತುವನ್ನು (5, 98). the author of B. 5 takes this liberty also in Kannaḍa terms, *e. g.* ಹೊತ್ತುವನ್ನು (189), ನೆನಪುವೂ (220). in Śmd. 189 there exceptionally occurs ಅದುವುಂ (see s. ಅದು 1); 123 ಅರುವಿಂಗೆ; 124 ಅರುವಿನ (see s. ಅರು 2); 278 ಅಲ್ಲಿನ, ಅಲುವಿನ (see s. ಪ್); Bp. 48, 3 ಅದುದನಱುದುವಿಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಮ್ ಎನುತ; *cf.* also ಇತುವೆನ್ದುಮ್ ಇತ್ತುವೆನ್ದುಮ್ ಅತ್ತುವೆನ್ದುಂ (Śmd. 265. 366); ಮಾನಸರುವಕಟ, ಅಕಟಾ! ಎನುತ (Bp. 46, 59); ತುಱುತುಱುಮುಱಿಡಿದಿಡು (J. 3, 37); ಇರು = ಇರ್ (Śmd. 270. 272); -ಉವು = -ಉಂ 1. *cf.* -ಉಮಂ, -ಉವಂ 1 & 2, -ಉವುಂ.

-ಉ u. 5. (= -ವು 2). an auxiliary to form another common nominative of -ಅಂ 3 for neuter words with final -ಅ, *e. g.* ಕಸವು (Bp. 16, 22), ಗುಣವು (17, 9), ಪುಸ್ತಕವು (B. 2, 1).

-ಉ u. 6. a common auxiliary for the formation of an unclassical (see *e. g.* Śmd. 113 seq.) nominative of masculines, feminines, and neuters with final -ಇ or -ಎ, *e. g.* ಅಮ್ಬಿಕೆಯು (Bp. 3, 84), ಸಭೆಯು (5, 59), ಉಗಚಣ್ಡಿಯು (11, 4), ವಿಧಿಯು (39, 34), ಅಜ್ಞೆಯು (47, 40), ಶಿಲೆಯು (60, 48), ವಿದ್ಯೆಯು (B. 1, 4), ಮೆಯ್ಯು (1, 26), ಗಿಳಿಯು, ಪಕ್ಷಿಯು (2, 2), ಆಳೆಯು (2, 16), ಹೇಡಿಯು, ರಾಣಿಯು (C.).

ಉ u. 7. an imitative sound. — ಉಉ. one of the notes of the cuckoo (Śmd. 74 Mḍb., o. rs. ಉಊ, ಒಓ).

ಉ u. 8. the initial ಉ that is connected with ಪು and ಹು; [the initial 'pu' or 'hu' is dropped in too colloquial utterances]. see *e. g.* ಉಗಿ 5, ಉಗಿತ, ಉಗ್ಗಿ 2, ಉಂಜ (K. & Tbh.), ಉಟ್ಟೆ 3, ಉಟ್ಟು 2 & 6, ಉಡಗು 1, ಉಡುಗ, ಉಣ್ಡೆ, ಉಣ್ಣು 2, ಉತ್ತ 3, Tbh. ಉಬ್ಬು, Tbh. ಉಬ್ಬೆ, ಉಯ್ 3, ಉರಕು, ಉರಳ 2, ಉರಿ 4, 5 & 6, ಉಲ್ಲು, ಉಳಿ 7, ಉಳ್ಳೆ 3, ಉಱ 3, ಉಱುಕು. *cf.* Tbh. ಉಗ.

-ಉ u. 9. = -ಅಂ 5, -ಉಂ 1 q. v., -ಊ 7. ದಿಕ್ಕುಂ ದೆಸೆಯು ಗತಿಯುಂ (Bp. 23, 29). ತಾಪಸರಾಜನುಂ ಗೋಪತಿಯು (32, 38). ಲಜ್ಜೆಯುಂ ನಾಚಿಕೆಯು (43, 11). ಎಲ್ಲಿಯು (44, 13). ಕವಿಗಳುಂ ಪಾಠಕರು (46, 52). ಪತಿಗೆ ಸತಿಗೆಯು (51, 8). ಅಱಸಿಯು ಕಾಣದೆ (27, 43). ಆಗಿಯು (38, 45). ಏಸನು (59, 15; 60, 49). ಆದಡು (=ಆದರೂ, 8, 23), ಆದೊಡು (8, 24). ಆದೊಡೆಯು (Bh. 1, 8, 45). ತನುಜರೊಡನೆಯು (1, 8, 60). ಆದರೆಯು (1, 8, 16. 28). occasionally it disappears in a following vowel, *e. g.* ಅವನಾದೊಡೆ (Bp. 43, 81). ಏನಿಲ್ಲ (44, 39). ಹೊಲ್ಲಹವಾವುದಾಡಲು (Bh. 2, 13, 35). ಅವುದನೂ ಹಿಸಿದೊಡೆ (1, 8, 77). ಏನೆನ್ನದೆಷ್ಟಾದಡಂ ಬಿಡ ತನ್ನನ್ನವ ನೀಚ ತಾಂ (Sś. 85). ಒನ್ದಿಲ್ಲ (J. 3, 36). ಎನಿತಿಲ್ಲ (28, 27). ಒನ್ದುಱಿಯದೆ (28, 60). see ಮತ್ತೆಯು; -ಉ.

ಉ u. 10. (=ಊ 5). a letter indicating intermediate place, quantity, and time. (T.). see ಉದು 1, ಉನಿತು, ಉನ್ತು, ಉನ್ನು, ಉನ್ನೆ, ಉಲ್ಲಿ, ಉವ 1, ಉವಳ್.

-ಉಂ uṁ. 1. = -ಉ 9, etc., -ಉಮು. a copulative conjunction that has the same meaning as -ಅಂ 5, and is used like it (Śmd. 149. 150. 167. 396; T. ಉಮ್). ನರನುಂ ನರನನ್ದನನುಂ ಗುರುವುಂ (150). ಕಾಲಿನ್ದೆಯುಂ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದೆಯುಂ ಘಟ್ಟಿಸಿದಂ (150). ವಂಚಿಸುವುದು ಅವಂಗೆಯುಂ ನಿನಗೆಯುಂ ಸಹಜಂ (150). ಪಱಿಯೆನ್ದು ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷಮುಂ ದೂಷಣಮುಂ ನಾಯ್ಕು ಸೋವುವುದುಂ ಲೋಹದ ಘಟ್ಟಿಯುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. I). ತಱುವಾಯಿಂ ಸನ್ಧಿಯೆನ್ದುಂ ನಾಮಮ್ ಎನ್ದುಂ ಸಮಾಸಮ್ ಎನ್ದುಂ ತದ್ಧಿತಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಆಖ್ಯಾತಮ್ ಎನ್ದುಂ ಧಾತುವೆನ್ದುಮ್ ಅಪಭ್ರಂಶಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಅವ್ಯಯಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಈ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದೊಳ್ ಪ್ರಕರಣಮ್ ಎಣ್ಟಕ್ಕುಂ (Śmd.7). ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂಗಳ್ (13). ತೋಳ್ ನಾಲ್ಕುಂ (18). ಎಣ್ಟುಂ (42). ಎಲ್ಲರುಂ (112. 259. 298). ಮೊದಲ ಎರಡುಂ ವಿಭಕ್ತಿ (147). ನಾಲ್ಕುಂ ಭೇದಂ (155). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣಂಗಳ್ (201). ಇರ್ವರುಂ (267. 298). ಅನಿಬರುಂ (270). ಎರಡುಂ (388. 394. 396). ಅಱುಂ ರುತುಗಳ್ (Hlā.). ನಾಲ್ಕುಂ ಕಡೆ (Rśv. 5, 121). ಎಲ್ಲಮುಂ (6, 34). ಸರ್ವರುಂ (Bp. 39, 70). ಶರಣ್ ಆರುಮ್ (whosoever) ಒಳರೆ ಖಲಸಂಸರಣದೊಳ್? (Śmd. 85). ಎನ್ದುಂ (whensoever; always, 149). ಎಲ್ಲಿಯುಂ (wheresoever; everywhere, 150). ಎತ್ತಲುಂ (wheresoever; occasionally, 155). ಎನ್ತುಂ (howsoever, 164). ಎನಿತುಮ್ (how much soever), ಅನಿತುಮುಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಱೆಗೊಟ್ಟಂ (73). ಇರುಳ್ಗಳುಮುಂ (119). ಅಬಿನ್ದುವುಮುಂ (206). ಮೂದೇವರುಮುಂ ಕೋಕೆವುಗಿಸುಗುಮ್ ಅಸುರರ್ (267). ಎರಡುಮುಂ (251). ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಯುಮುಂ ನೇರ್ದಾಗಳ್ (288). ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿರ್ವರುಮುಂ ಮಿಥುನಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಅವರುಮುಂ (Śmd. 150). ಒನ್ದೆಡೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವುದೆ ಪಿರಿಯ ಪುಲಿಯುಮುಂ ಕವಿಲೆಯುಮುಂ? (150), ಶಬ್ದಾರ್ಥಮುಮುಂ (Bp. 1, 15). ಎಲ್ಲರುಮುಂ (1, 51). ಅಡಿಗಳನ್ ಎರಡುಮುಂ ಕಡಿಕಡಿದು (39, 33). ಅರುಮುಂ ಪುಗಲ್ ಈಯದೆ (Nr., see s. ಈ 9). ಆರುವನು (Bh. 1, 8, 26). ಪುಟ್ಟೆಯುಂ (Śmd. 31). ಆಗಿಯುಂ (53. 137. 187). ನಿಲೆಯುಂ (70). ಪಡೆದುಂ (106). ತೋಱೆಯುಂ (164). ಇರೆಯುಂ (261). ಒದವೆಯುಂ, ಬರೆಯುಂ (388). ಎನೆಯುಂ (395). ಇಲ್ಲದೆಯುಂ (139). ಪುಟ್ಟಿಯುಂ (31). ಪಡೆದುಂ (106). ಕಾಯ್ದುಂ (216). ಸನ್ದುಂ (26). ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (204). ಅಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (167). ಅನ್ತಾಗಿಯುಂ (Bp. 40, 37). ಅನ್ತುಮ್ ಅಲ್ಲದೆಯುಂ (Rśv. 13, 4 va.); — note: in *narration* the verbal noun with -ಉಂ is frequently used as follows: (ರಾಜ) ಕುಮಾರಂ...ಅಮಾತ್ಯವದನಾರವಿನ್ದಮುಂ ನಡೆ ನೋಡಿ, ಸಮರಪ್ರಸ್ಥಾನ ಭೇರಿಯುಂ ಪೊಡೆಯಿಸು! ಎಮ್ಬುದುಮ್, ಅವಂ ತನ್ತ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷನಪ್ಪ ಮೇಘನಾದನಂ ಬರಿಸಿ ಬೆಸಸುವುದುಮ್, ಅವಂ ಬನ್ದು...ಪೊಡೆದಾಗಳ್ (Rśv. 6, 10 va.; see -ಉದುಂ). see -ಉವ 3, -ಉವಂ 2, -ಉವುಂ; -ಉಂ.

ಉಂ uṁ. 2. an interjection of displeasure (C.; *cf.* Sk. ಉ). ಅ, ಹೋಗುವಳ್! ಉಂ, ಹೋಗುವಳ್! (Bp. 14, 33).

ಉಂಯಿ umyi. a mode of expressing one's uncomfortableness in sickness, in disturbed sleep, etc. (C.). ಉಂಯಿ (ಎನ್ದು ಬರೆಯುವದು) ಉಪಾಧ್ಯನ ಮಿಣ್ಡ (Prv.).

ಉಃ uḥ. an interjection used in joy derived from a bad habit: hey! ah! (ವ್ಯಸನಸುಖ Śmd. 394), and in disgust: foh! (ಅಸಹ್ಯ 394). *cf.* ಉಸ್.

ಉಃಪು uḥpu. an interjection of difficulty or distress (My.). ದೆಸೆವೆಣ್ಗಳ್ ಬಿಸಿವಿಸಿಲಿಂ ಬಸವಱಿದು, ಉಃಪೆನ್ದು, ಸುಯ್ದು (Rśv. 5, 32).

-ಉಕ uka. = -ಉಗ 2. an affix for forming masculine nouns, *e. g.* ಕಟ್ಟುಕ, ತಟ್ಟುಕ, etc. (Śmd. 239; also Sk.).

ಉಕಾರ u-kāra. the letter ಉ (Śmd. 11; Kāvy. I, 3, 60-63).

ಉಕಾರಾನ್ತ ukāra-anta. a term with final ಉ (Śmd. 103; Kāvy. I, 2, 28-30; I, 3, 30-34).

ಉಕಾಲ್ ukāl. vomiting (My.; H.). — ಉಕಾಲ್ ಜುಲಾಬ್. cholera (My.; H.).

ಉಕ್ಕಡ ukkaḍa. (*fr.* ಉಱು?). the end or outermost part of a town or village (C.). 2, an entrenchment about a camp, an advanced guard, pickets round a camp, a watch; a guard-house (My.; Te. ಉಕ್ಕಳ; T. ಉಕ್ಕಳ, ಉಜ್ಜಳ; *cf.* ಉಪ್ಪಾಟ?). 3, a piece of rope that is tied to the lower end of a well-rope for fastening the vessel, and is of a different texture, generally not so thick (S. Mhr.; *cf.* ಉಗ್ಗ?). — ಉಕ್ಕಡಬಾಗಿಲು. the outer-most gate of a town or village (S. Mhr.). — ಉಕ್ಕಡಮನೆ. the last house of a town, etc. (S. Mhr.) — ಉಕ್ಕಡಹೊಲ. a field on the outskirt, etc. (S. Mhr.).

ಉಕ್ಕನ್ದ ukkanda. swell; overflowing fullness, abundance (Grj. 1, 13; J. 14, 6). 2, a narrow board or piece of bamboo firmly fixed between two beams of the roof, used for hanging clothes, etc. on; if two are near one another, they serve for a shelf (My.).

ಉಕ್ಕಳಿಕೆ ukkaḷike. Tbh. of ಉತ್ಕಲಿಕೆ. (G.).

ಉಕ್ಕಾ ukkā. = ಹುಕ್ಕಾ. (My.).

ಉಕ್ಕಿವ ukkiva. = ಉಕ್ಕೆವ. cunning, fraud (ಠಕ್ಕು Śmd. II; Te. ಉಕ್ಕಿವ = ಕಪಟ, ಕುತ್ಸಿತ).

ಉಕ್ಕಿಸು ukkisu. to make boil up or over (C.). to cause to rise as the sea (C. Bp. 31, 52).

ಉಕ್ಕು ukku. 1. = ಉರ್ಕು 1. to rise, to swell, as the sea, etc.; to go beyond the common limits; to boil excessively; to come up or over in boiling; to foam; to boil, as rage; to be greatly increased, as beauty, grief, joy, etc.; to be elated (C.; Tu.; Te. ಉದುಕು, to boil, bubble with heat, seethe; to boil with rage; *cf.* ಉಣ್ಮು?). ತಿಮಿಂಗಿಲವು ತಿರಿಗಾಡಿ ದರೆ ಕಡಲುಕ್ಕಿ, ನೀರು ಹೆಚ್ಚುವದು (Si. 88). ಕಡಲುಕ್ಕಿ ಮೇಲ್ವಾಯುದ ತೆರೆ (ನೇಲೆ 456). ಉಕ್ಕಿ ಬನ್ದದ್ದು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ ಮಿಕ್ಕದ್ದಕ್ಕೆ ಮೋಸವಿಲ್ಲ (Prv.). ಉಕ್ಕುವ ಅಕ್ಕಿ (Rām. 5, 8, 89). ವಾದ್ಯಘೋಷಣಮ್ ಉಕ್ಕಿ ಉಲಿಯಲು (Bp. 23, 24). see Abh. P. 11, 23; Rśv. 5, 89; Rām. 1, 15, 43; J. 4, 7; 7, 31; 11, 37; 21, 43; 30, 31; Abhā. 2, 52. 54. [— ಉಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. to rejoice. ಮುದದ ಮಹಾನನ್ದದಲುಕ್ಕಾಡಿ ಮತ್ತಲ್ಲಿಯೇ ಲಯವಾಗಿರ್ದಿರಿ ಒನ್ದನನ್ತಕೋಟಿ ವರುಷ Cv. 12]. — ಉಕ್ಕೇಱು. -ಏಱು. to rise up, as boiling water, milk, etc. (C.); to effervesce, as fluids (C.); to rise, as the flood-tide (C.; G. 82); to rise, as dough (My.).

ಉಕ್ಕು ukku. 2. = ಉರ್ಕು 2. that rises or has risen. 2, spume, froth (C). 3, rising, as that of the flood-tide. 4, pride (ಗರ್ವ Ct. II, 31; Te.). 5, power. ಉಕ್ಕು ಬಱತುದು ಚನ್ದ್ರಮನ, ಮುಸುಕಿಕ್ಕಿದವು ನೆಯ್ದಿಲೆಗಳ್ (Bp. 12, 48). — ಉಕ್ಕು ತಿಳಿ. the skimmings of boiling rice (My.; Si. 311). — ಉಕ್ಕುಡಿಸು. -ಉಡಿಸು. to cause one's power to be shattered, to lose one's power or strength (Bh. 8, 24, 42; Rām. 1, 8, 3).

ಉಕ್ಕು ukku. 3. = ಉರ್ಕು 3. steel, "wootz" (ಶಸ್ತ್ರ, ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಅಯಸ್, ಪಾರಶವ Hlā., Mr. 98, Si. 332. 420; B. 4, 148; C.; Te.). ಉಕ್ಕಿನಲಿ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರತಿಮೆಯಂ ಬೆಕ್ಕಸಪ್ಪುಡೆ ನೋಡಿ (Bp. 23, 24). ಉಕ್ಕಿನ ಕೊಡಲಿಯಾದರೂ ಕಡಿಯಲು ಕಾವು ಬೇಕು (Prv.). — ಉಕ್ಕುಸುಣ್ಣ. ashes of calcined iron (My.; Te.).

ಉಕ್ಕುವಿಕೆ ukkuvike. rising, etc. (ಉತ್ಸವ Si. 458).

ಉಕ್ಕೆ ukke. 1. = ಉಟ್ಕೆ 1. ploughing (My.; Si. 319). see Prv. s. ನಿಲ 1.

ಉಕ್ಕೆ ukke. 2. = ಉಟ್ಕೆ 2. remainder (My.).

ಉಕ್ಕೆವ ukkeva. (Śmd. 49). = ಉಕ್ಕೆವ (ಠಕ್ಕು Kk. 83; *cf.* ಉಳಿ 1). [ಜೂದಿನೊಳುಕ್ಕೆವವಿನ್ದೆ ಗೆಲ್ದನಿನ್ನವನಿತಳಂ ಕರಾತಳದ ಪೋಲ್ ತನಗಂ ಬೆಸಕೆಯ್ಯೆ ಕೆಯ್ದು Pb. 7, 40; Vr. 6, 24]. ನಿನ್ನ ಬಗೆಗಳ ಬಂಗಿ ಕರಮ್ ಉಕ್ಕೆವಮ್ ಆಗಿ ಮನಕೆ ತೋಱುಗುಂ (Śmd. 217).

ಉಕ್ತ ukta. *uttered, spoken, said;* a word (Bp. 51, 52). 2, = ಉಕ್ತಿ. (Mr. 362).

ಉಕ್ತಿ ukti. speech; *a word, an expression* (ವಚನ Ct. I, 75). see Prv. s. ಭಕ್ತಿ.

ಉಕ್ತಿಕ್ರಮ ukti-krama. the proper way of expressing oneself (Kāvy. II, 2, B, 24).

ಉಕ್ತಿವಿದ ukti-vida. one who knows words or grammar (Śmd. 102).

ಉಕ್ತಿಸು uktisu. to speak, to declare (Bp. 18, 97).

ಉಕ್ತೆ ukte. N. of a type of metre (Ch.).

ಉಕ್ಥ uktha. speech; praise. 2, *a kind of metre.*

ಉಕ್ಷ ukṣa. *an ox, a bull* (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಉಕ್ಷಗ ukṣa-ga. who rides on an ox: Śiva (Bp. 27, 32).

ಉಕ್ಷಗಮನ ukṣa-gamana. = ಉಕ್ಷಗ. (Bp. 61, 83).

ಉಕ್ಷಣ ukṣaṇa. sprinkling; consecrating. see ಪ್ರೋಕ್ಷಣ.

ಉಕ್ಷತರ ukṣa-tara. *a large ox or bull* (ಬಲ್ಪಿನೆತ್ತು Mr. 178).

ಉಕ್ಷಧ್ವಜ ukṣa-dhvaja. whose ensign is an ox: Śiva (Bp. 58, 26).

ಉಕ್ಷಪತಿ ukṣa-pati. Śiva (Bp. 32, 31).

ಉಕ್ಷರಾಜ ukṣa-rāja. Śiva (Bp. 61, 93).

ಉಕ್ಷವಾಹನ ukṣa-vāhana. whose vehicle is an ox: Śiva (Bp. 43, 53; 50, 74).

ಉಕ್ಷಿತ ukṣita. sprinkled; cleansed. see ಪ್ರೋಕ್ಷಿತ.

ಉಕ್ಷೇಶ್ವರ ukṣa-īśvara. Śiva (Bp. 56, 6).

ಉಖೆ ukhe. *a pot, a caldron* (ಮಡಕೆ Mr. 309).

ಉಖ್ಯ ukhya. boiled or dressed in a pot, as *e. g.* flesh (ಭಾಣ್ಡದೊಳ್ ಅಡಗಡಲ್ಕೆ Mr. 217).

ಉಗ uga. 1. = ಉಗಿ 8, ಉಗೆ 2. (ಹಚಿ G.; S. Mhr.).

-ಉಗ uga. 2. = -ಉಕ, *e. g.* ನಾರುಗ, ಬೇರುಗ, ಊರುಗ, etc.

ಉಗ uga. Tbh. of ಯುಗ. see ಉಗಾದಿ.

ಉಗನಿ ugani. (My.). — ಉಗನಿಬಳ್ಳಿ. a shrubby creeper, the heart-leaved moonseed, Cocculus cordifolius Dec. (St. & Pl.). 2, a common creeper with hoary leaves, Lettsomia aggregata Roxb. (Z.). — ಉಗನಿಹಮ್ಬು. = ಉಗನಿಬಳ್ಳಿ (My.).

ಉಗಮ ugama. Tbh. of ಉದ್ಗಮ. source, origin (My.; Cb., Mhr., B. 4, 213).

ಉಗರಿಸು ugarisu. to gasp, to breathe hard, to respire with difficulty (Te. ಒಗರಿಂಚು; R.; Te. ಉಕ್ಕಸ, gasping for breath, asthma; *cf.* ಉಬ್ಬಸ).

ಉಗಳ್ ugaḷ. 1. -ಋ. = ಉಗುಳ್ 1, etc. to spit, to spirt out (Bp. 37, 42: C.; Mhr. ಉಗಳಣೇಂ).

ಉಗಳ್ ugaḷ. 2. -ಋ. = ಉಗುಳ್ 2, etc. spittle, saliva (C.).

ಉಗಳಿಸು ugaḷisu. = ಉಗುಳಿಸು. (C.).

ಉಗಾದಿ ugādi. Tbh. of ಯುಗಾದಿ. (C.; Te.). — ಉಗಾದಿಹಬ್ಬ. a festivity observed on new year's day (C.).

ಉಗಿ ugi. 1. to pull, to draw towards; to draw away, to rob; to draw or tear off; to cast off; to draw out of, as a sword, to pull out (ಆಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; ಆಕರಿಸಣ Śm. 81; ಸುಲಿಗೆ 81; Te. ಒಡಿ; *cf.* ಉರ್ಚು, ಒರೆ 2; ಸುಗಿ 1). [ಬೇಡಿದೊಡೆ ಬಲದ ಬರಿಯುಮನೀಡಾಡುಗುಮುಗಿದು ಕರ್ಣಂ Pb. 1, 100; Ap. 5, 85 va.; ಪತಿ ಬನ್ದು ಮುಡಿಯ ಹಿಡಿದು ಸೀರೆಯನುಗಿಯೆ Cv. 1331]. ನಗೆಮೊಗ ಹೊಳ್ ಉಗಿದು ಕವಚಮನ್, ಇನ್ದ್ರಂಗೆ ಇತ್ತಂ (Śmd. 285). ರಭಸದೊಳ್ ಉಗಿವ ಕಡುಗದ...ಮಹಾಧ್ವನಿ (Bh. 6, 2, 4). see Bp. 57, 25; Bh. 8, 23, 44; 8, 26, 11; J. 9, 27; 12, 13; 13, 15. 17; 23, 34; 31, 4. 47; Rām. 1, 15, 44.

ಉಗಿ ugi. 2. to hurt, tear or rend with the nails (ನಖಕ್ಷತ Śmd. Dh., Śm. 81); to rend, to slit (ಸೀಱು Ct. I, 29). see J. 3, 19; 4, 42. 44; 28, 44. 46. 2, to break (Bp. 26, 28; *cf.* ಉಡಿ 1). — ಉಗಿಯುಗಿ. rep. (Bp. 39, 33).

ಉಗಿ ugi. 3. to fear (ಭಯವನ್ ಆನ್ Kk. 72; *cf.* ಉಡುಗು 1; ಪುಕ್ಕು 1; ಸುಗಿ 2; T. ಉಡ್ಗು, to fear). [ದೇವ ವಿನಯೋತ್ಕರಂ ಸಸ್ಯಾ

ವಳಿ ಸುಗಿದುಗಿದು ಕೂಡೆ ಬಾಡಿರ್ದುದು ಪಾಪಾವಗ್ರಹದಿನ್ದ Ap. 10, 65]. ತತ್ಪ್ರಾರಜನ ಮನವಮ್ ಉಗಿದು, ಬಿದ್ದುದು ಶೋಕಮಯಸಾಗರದ ಮಧ್ಯದಲಿ (Bh. 1, 8, 91).

ಉಗಿ ugi. 4. = ಉಗುಳ್ 1. to spit, to spirt out; to emit (ಜಿಹ್ವೆಯಿಂ ರಸವ ಬಿಡುವುದು Śm. 81; My.; Tu. ಉಬಿ; T. ಉಮಿ; M. ಉಙು, ಉವಿ, ಉಮಿ; Te. ಉಸಿಂಚು). see ಗವುರುಗಿ.

ಉಗಿ ugi. 5. (= ಪುಗು?). to enter (?). ಹೊಗೆಯು ಹಬ್ಬುಗೆ ಸತ್ಯಲೋಕವನ್ ಉಗಿದುದು (Bh. 1, 20, 56).

ಉಗಿ ugi. 6. (fr. ಉಗಿ 1). pulling. — ಉಗಿಬಗಿ. dupl. — ಉಗಿಬಗಿ ಮಾಡು. to pull and divide, separate or tear [ಅದಂ ತರ್ಪರಗಿಳಿಯ ನೊನ್ದು ಗಿಡುಗನೆಡೆಗೊಣ್ಡು ಜಗುನೆಯುಂ ಪಾಯ್ವಾಗಳುಗಿಬಗಿ ಮಾಡಿದಾಗಳ ದಱ ಕೈಯಿಂ ಬರ್ದುಂಕಿ ತೊಱೆಯೊಳಗೆ ಬಿೞ್ದೊಡೆ Pb. 1, 68 va.; Ap. 2, 65 va.]; (Rśv. 5, 117; Abh. P. 2, 31; 2, 55 va.; 3, 77). — ಉಗಿಬಗಿಯಾಗು. to be separated, to be torn asunder, etc. (Grj. 4, 113).

ಉಗಿ ugi. 7. = ಹುಗಿ. to bury (My.).

ಉಗಿ ugi. 8. = ಉಗ 1, etc. steam; vapour or reek, as that which rises from a grain-pit (C.; ಉಷ್ಣದ ಉಗೆ, ಬಾಷ್ಪ G.; Te. ಉಕ್ಕ, heat, closeness, etc., of ಉಡುಕು, see ಉಕ್ಕು 1, ಉಕರ್ 1. T. ಉಕ್ಕ, sultriness, confined heat; Tu. ಉಕ್ಕಿ; *cf.* ಉಬ್ಬೆ). see B. 2, 48; 3, 117; 4, 102; 5, 142. — ಉಗಿಕಾವು. the heat of steam (C.). — ಉಗಿ ಕಾಸು. to heat or warm in or by steam, as one's hands or feet (C.). — ಉಗಿ ಕೊಡು. to apply steam, to foment, *e. g.* by means of a bit of cloth (C.). — ಉಗಿಯನ್ತ್ರ. a steam-engine (B. 4, 103).

ಉಗಿತ ugita. = ಹುಗಿತ. the act of burying (My.).

ಉಗಿಪದ ugipada. plundering, robbing, etc. ಉಗಿಪದವ್ ಎನ್ದು ಸುಲಿಹಂ (Śmd. II.).

ಉಗಿಸು ugisu. = ಒಗಿಸು 2. to cause to become loose, to let loose, to emit, etc., to spill (Bp. 45, 19; 58, 69; 59, 18). ಕಂಗಳಿನ್ದ ಉಗಿಪ ಅಶ್ರುವೃಷ್ಟಿ (B. 5, 320).

ಉಗು ugu. 1. = ಒಗು 1, ಓಗು. to become loose; to burst forth; to appear; to flow, to run, to trickle; to be dropped, to fall; to be sheds or pilt; to let loose; to send off; to throw away; to throw; to vomit; etc. (ವಿಸರ್ಜನ Śmd. Dh.; T.; Te. ಒಡಿ, to drop, etc.; *cf.* ಉಚ್ಚು 1, ಉದಿರ್ 1, ಒಗೆ 1, ಬಡಿ 3, ಒಱ 1, ಒಸರ್ 1). [ಸುರಯಿಯ ಬಿರಿಮುಗುಳ್ಗಳ ಪೊರೆವೊರೆಯೊಳ್ ಪೊಱವೊರಕನಲ್ಲದಲ್ಲುಗುವ ರಜಮ್ಬೊರೆದು Pb. 5, 5; ಕುಡಿತೆಯ ನೀರನ್ತುಗಲುಂ ಕುಡಿಯಲ್ಕುಙ್ಜನಗೆ ಲವಣವಾರ್ಧಿಯ ನೀರಂ Ap. 12, 87]. P. p. ಒಕ್ಕು [ಕಣ್ಗಗುರ್ವಿಸುವಿನಮೊಕ್ಕು ನೇಲ್ವ ಕರುಳೋಳಿಯಿ ಬಾಳ ಮೃಣಾಳಮಾಗೆ Pb. 1, 6; Ap. 4, 15]; (Śmd. 282. 284). ಮತ್ತಹಸ್ತಿಗಳ ಮಸ್ತಕದಿಂ, ಬಿದಿರಿಂ, ಫಣೀನ್ದ್ರೋತ್ತಮಾಂಗದಿನ್, ಅಗುರ್ವಿಪ ಪನ್ದಿಯ ಕೋಟ್ಕಳಿಂ ಮುತ್ತು ಒಕ್ಕುವು (142. 166). ಕರಿಶಿರದತ್ತಣಿಂ ಮುತ್ತು ಒಕ್ಕುವು (165). ಪನ್ದಿಯ ಕೋಟ್ಕಳಿಂ…ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತನ್ ಆಯ್ದುತ್ತುವಮ್ ಇರ್ಪ ಶಬರವಿಪ್ರಿಯಕಾಮಿನಿಯರ್ಕಳ್ (168). ನಭೋವಾರಣವಮ್ ಒಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕ ದಧಿಪಾಣ್ಡುರಪಿಣ್ಡಮೋ (Lilv. 3, 4). ಮುಡಿಯಿಂ ಅಲರುಗೆ (Kśv. 10, 7). ಸುಖಾಶ್ರುಕಣಂಗಳ್ ಉಗುತಿರೆ (Bp. 2, 34). ಕಮ್ಬನಿಗಳ್ ಉಗುತಿರಲು (3, 37; see also 18, 46; 33, 6; 48, 11; 29, 17; 50, 7). ಮುಡಿದ ಅರಳ್ಗಳುಗೆ (5, 28). ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬವಮ್ ಉಗದನ್ತೆ (10, 9). ತುಸ್ತುರ್ಕಣಿಗಳ್ ಉಗೆ (13, 21). ಘೋರದನೆ ನೆತ್ತರ್ ಉಗೆ (38, 10). ಘೃತವ ಒಕ್ಕ ಅನುವು (43, 71). ಭಸಿತವಮ್ ಉಗುತ (44, 16). ಅಂ ನಿಮ್ಮ ಸಿಸು; ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಒಕ್ಕದಂ ಕರುಣಿಸಿ! (48, 6). ಉಣ್ದೊಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದಂ (56, 9). ಉಗುವುದು ಅದು ರಕ್ತವು (57, 75). ತನುಪುಲಕಂಗಳ್ ಉಗೆ (61, 40). see Abh. P. 11, 13; Bp. 27, 4; 47, 48; Rśv. 5, 55 va. & 120 va.; 13, 89; Bh. 1, 10, 38; J. 3, 26; 12, 6; 24, 45.

ಉಗು ugu. 2. = ಒಕ್ಕು. short P. p. of ಉಗು 1. — ಉಗುತರ್. to drop from, to drop, etc. (Cpr. 9, 76.; Rśv. 5, 55 va.). ಉಗುತರೆ ಕೋೞ್ಮದುಳ್ವೆರಸು ಮಸ್ತಕಪಿಣ್ಡದ ಮೌಕ್ತಿಕೋತ್ಕರಂ (Abh. P. 13, 74).

ಉಗುನಿ uguni. = ಒಗನಿ, q. v. (ಪೀಲು, ಸಹಸ್ರಾಂಗಿ Mr. 146).

ಉಗುರ್ ugur. ಉಗುರು. = ಉಗುರ. a nail; a claw (ಕಾಮಾಂಕುಶ, ಕರರುಹ, ಪಾಣಿಜ, ನಖ, ನಖರ Hlā.; Mr. 322; ಪುನರ್ಭವ, etc. Si. 211. 486; Tu.; T. ಉಗಿರ್; Te. ಗೋರು). [ಕದಮ್ಬುಗುರ್ವಸಿ ಆನೆ ನೋಡೆ ಮೊಕ್ಕಳಮುದಾರ್ ನಡೆ ನೋೞ್ಪೊಡಂ Pb. 4, 72; Ap. 3, 10 va.]. ಉಗುರ್ಗಳ್ (Śmd. 52; J. 6, 16; 8, 12; 18, 29). ಕರಡಿಯು ಬೆರಳಿಗೆ ಉದ್ದನ್ನ ಉಗುರುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 108). ಉಗುರಲ್ಲಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯೇ? (Prv.). see ಕೂರುಗುರ್, ಕೊಂಕುಗುರ್, ಕೊನೆವುಗುರ್, ಸೆಳ್ಳುಗುರ್, ಹುಲಿಯುಗುರ್. — ಉಗುರಡ್ಡಿಗೆ. -ಅಡ್ಡಿಗೆ. a nail-shaped piece of gold or aḍḍige; a necklace composed of them (My.). — ಉಗುರಿಲ್ಲದ ಬೆರಳು. the śiśna (My.). — ಉಗುರುಕಣ್ಣು. the small open place between a finger-nail and the flesh under it, the quick of a finger-nail (C.). — ಉಗುರುನಂಜು. poison in the blood created by scratching open pustules, etc. (C.). — ಉಗುರುಬೆಚ್ಚಗೆ. so warm as to be sensible to the finger-nails, luke-warm (C.; Te. ಗೋರುವೆಚ್ಚೆ). — ಉಗುರುಸುತ್ತು. a whitlow (C.; T. ಉಗಿರ್ಚುಜ್ಜಿ). — ಉಗುರುಸುತ್ತುಬಳ್ಳಿ. a climbing foetid milky herb, Daemia extensa R. Br. (Cynanchum extensum Ait.; St. & Pl.). — ಉಗುರುಳಿ. -ಉಳಿ. a round-bladed chisel or gouge (My.; Te. ಗೋರುಲಿ). — ಉಗುರೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. a pressure or wound made with a finger-nail (J. 11, 21. 22). — ಉಗುರೊತ್ತಿನ ಹುಗ್ಗಿ. a kind of huggi (S. Mhr.). — ಉಗುಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. the point of a finger-nail (C. Bp. 47, 25; J. 30, 29).

ಉಗುರ ugura. = ಉಗುರ್. ಉಗುರಗಳು (B. 5, 34. 238).

ಉಗುರಿಸು ugurisu. to scratch [usually the head, without knowing what to do. ಅದನಱಿಯದನ್ತೆ ಗುರುಗೆ ನಿದ್ರಾಭಿಘಾತಮಕ್ಕುಮೆನ್ದು ತಲೆಯನುಗುರಿಸುತ್ತುಮಿರೆಯಿರೆ Pb. 1, 104 va.; Vr. 117, 10. to set right dishevelled hair by gently combing with the fingers]. ಬೆರಣ್ಪವು ಪೊಕ್ಕುಱಿನ್, ಉಗುರಿಸಿದುವು ತುಱುವಪ್ಪ (Śmd. 288).

ಉಗುಳ್ uguḷ. 1. = ಉಗಳ್ 1, ಉಗುಳು 1. to emit, as saliva, etc.; to spit out; to spit, to sputter. (T. ಉಮಿಱ್; Tu. ಉಬಿ; see ಉಮ್ಮಲು 1). [ಇಡುವುದಮುದು ವಿಲಯಾಗ್ನಿಯ ಕಿಡಿಗಳನುಗುಳುತ್ತುಮೆಯ್ದೆವರ್ಪುದುಂ Pb. 11, 77; Ap. 6, 28]. P. p. ಉಗುೞ್ದು (Bp. 13, 5). ಉರಿಯನ್ ಉಗುಳುತ್ತ (31, 15). ನೀರನ್ ಉಗುಳ್ (42, 30). ಕಿಡಿಯನ್ ಉಗುಳುತ್ತ (44, 20; 51, 59; 66, 5). ರೋಚಿಗಳ ಉಗುೞ್ವ ನವರತ್ನಂಗಳ್ (C. Bp. 2, 4). ತಾನ್ ಉಗುಳುತ್ತವಮ್ ಇರ್ಪ ಪೊಸಗಮ್ಪುಮನ್ ಇತ್ತ…ಪ್ರಫುಲ್ಲಮಲ್ಲೀನವಪುಷ್ಪಂ (Cpr. 7, 49). see Bp. 38, 17; 54, 35; 46, 59; Rśv. 1, 120; J. 3, 41; 5, 31; 14, 15; 20, 17; Grj. 10, 79 va.

ಉಗುಳ್ uguḷ. 2. = ಉಗಳ್ 2, ಉಗುಳು 2. spittle, saliva (Tu. ಉಬಿ; Te. ಉಮ್ಮಿ, ಉಮ್ಮು). ಉಗುೞ್ಗಳ್ (Śmd. 52; Śsv. 3, 45).

ಉಗುೞ್ ugul̤. 3. P. p. of ಉಗುೞ್ 1. — ಉಗುೞ್ತರ್. to emit, to let drop (Cpr. 10, 11).

ಉಗುೞಿಸು ugul̤isu. = ಉಗೞಿಸು. to cause to emit or to spit (C.).

ಉಗುೞು ugul̤u. 1. = ಉಗುೞ್ 1, etc. (ಗಣ್ಡೂಷ Nn. 89; C.). P. p. ಉಗುೞ್. ಉಗುೞುವುದು (ನಿಷ್ಠೀವ Nr.). ಉಗುೞುವಡೆ (Bp. 13, 12). ಉಗುೞು ವಿಷವನು! (13, 14). ಉದಕವನ್ ಉಗುೞ್ (18, 47). — ಉಗುೞುಗುೞು. rep. (Bp. 13, 11). ಉಗುೞ್ ಉಗುೞ್ ರೋಗ, ಬೊಗಳಿ ಬೊಗಳಿ ರಾಗ (Prv.).

ಉಗುೞು ugul̤u. 2. = ಉಗುೞ್ 2, etc. ಉಗುೞು ಸಿಡಿವ ನುಡಿ (ಅಮ್ರೂಕೃತ Hlā.). ಉಗುೞುವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಅಮ್ರೂಕೃತ Nr.). ವೇದವನ್ ಓದುವಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮಿದ ಉಗುೞುಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದುಗಳು Nr.). — ಉಗುೞುರೋಗದವನು. (ಶ್ಲೇಷ್ಮಲ Si. 203; My.).

ಉಗುೞುವಿಕೆ ugul̤uvike. spitting, etc. (ಉದ್ಗಾರ Si. 400).

ಉಗೆ uge. 1. = ಒಗೆ 1. to be born, etc. (Ch. v. 234).

ಉಗೆ uge. 2. = ಉಗ 1, etc. (S. Mhr.; ಬಾಷ್ಪ G.).

ಉಗ್ಗ ugga. a rope or cord attached to anything as a handle (Śmd. 49); (C.; Te.; T. ಉಕ್ಕ; Tu. ಉಗ್ಗಿ, ಒಗ್ಗಿ; *cf.* ಉಟ್ಟ 2, ಉರಲ್ 1, ಉಜು 1; T. ಉಡ್ಗು, to tie).

ಉಗ್ಗಟ uggaṭa. = ಉಗ್ಗಡ. Tbh. of ಉತ್ಕಟ (Śmd. 363).

ಉಗ್ಗಡ uggu₂-aḍa₁. = ಉಗ್ಗಡಣೆ. ವಂದಿಜನದ ಉಗ್ಗಡದ ರಾಜಕುಮಾರಕರು (Rām. 1, 16, 41).

ಉಗ್ಗಡ uggaḍa. = ಉಗ್ಗಟ. excess, etc. (ಹೆಚ್ಚಿಗೆ G.). [ಇದು ಮನೆಯನ್ದಮಲ್ತು ರಿವ ದಳ್ಳುರಿಯುಗ್ಗಡವನ್ದಮಾಗಿ ತೋಱುದಪುದು Pb. 3, 4]. see Bh. 1, 10, 37; Rśv. 6, 11; 8, 113; Rām. 1, 13, 10; 5, 9, 25; 6, 10, 28; J. 16, 10. 2, affliction, trouble (My.).

ಉಗ್ಗಡಣೆ (uggu₁ or ₂-aḍaṇe = aṭa). = ಉಗ್ಗಡ. repeated sounds; sound, noise, clamour; repetition of certain meaningless sounds uttered to harmonize with dance or music (Bp. 54, 6; Bh. 1, 12, 19; Rām. 1, 16, 3; 6, 2, 7; J. 2, 47).

ಉಗ್ಗಡಿಸು uggaḍisu. to utter repeatedly; to sound, to reverberate; to cry, to cry out; to proclaim [ಕುಲಮನೆ ಮುನ್ನಮುಗ್ಗಡಿಪಿರೇಂ ಗಳ Pb. 10, 21]; (Grj. 4, 33 va.; Bp. 6, 20; 29, 28; 50, 78; 57, 26; Rām. 3, 6, 50; 6, 1, 13; Rśv. 6, 11 va.; 13, 71); to repeat certain meaningless sounds so as to harmonize with dance or music (My.; Te. ಉಗ್ಗಡಿಂಚು, ಉಗ್ಗಳಿಂಚು).

ಉಗ್ಗಡಿಸು uggaḍisu. Tbh. of ಉದ್ಘಟಿಸು. to rub over, to make smooth, to even. ನೆಲನನುಗ್ಗಡಿಪ (Cpr. 6, 86 va.). ನೆಲನನುಗ್ಗಡಿಪನೆ (10, 9).

ಉಗ್ಗಾರ uggāra. Tbh. of ಉದ್ಗಾರ. (My.).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 1. = ಉಗಿರ್. (Śmd. 49). burning (*cf.* ಉರಿ 1, ಪುಗ್ಗು, ಪುೞ್ಗು). — ಉಗ್ಗಿವಳದೆಣ್ಣೆ. -ಬಲದ ಎಣ್ಣೆ. oil with the power of burning, burning oil (ಉರಿವೆಣ್ಣೆ Śmd. II, o. rs. ಉಗಿರ್ವಳಿದೆಣ್ಣೆ, ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ; *cf.* ಅಗ್ಗಿವಳದೆಣ್ಣೆ).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 2. = ಹುಗ್ಗಿ. rice boiled with any kind of pulse salted or sweetened with jaggery or sugar (My.). (Dp. 170, 4).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 3. = ಉೞ್ಗು. (R.).

ಉಗ್ಗು uggu. 1. repeatedly to utter unmeaning sounds; to hesitate or falter in speaking, to stammer (ವಚನವಿರೋಧ Śmd. Dh.; Tu.; *cf.* ಒಳಱು?).

ಉಗ್ಗು uggu. 2. unmeaning sounds, such as one uses to amuse a baby (Śmd. 248); (Bp. 15, 14; My.; Te. ಉಗೊಂಗೆ); stammering (My.; ಬಿಕ್ಕು Ct. II, 105).

ಉಗ್ಗು uggu. 3. to throw, as water (C.; ನೀರು ಚಲ್ಲು G.; Tu., to flow by spurts; *cf.* ಒಱ್ಕು 1). see B. 4, 186; 5, 164.

ಉಗ್ರ ugra. *formidable, terrific.* 2, cruel, fierce. 3, hot, sharp, pungent. 4, angry, wrathful. 5, *Śiva.* 6, *a mixed tribe from a Kṣatriya father and a Śūdra mother.*

ಉಗ್ರಕರ ugra-kara. the sun (Cpr. 5, 50).

ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ ugra-gandhe. Bishop's seed, Ligusticum ajwaen Roxb. (ಅಜಿವಾನ G.). 2, *Pimpinella involucrata* W. & A. 3, = ವಚೆ, *an aromatic water-plant, Acorus calamus* Lin. (ವಜೆ, ಬಜೆ Mr. 136). 4, *the common carraway, Carum carui.*

ಉಗ್ರಚಣ್ಡಿ ugra-caṇḍi. N. (Bp. 11, 4).

ಉಗ್ರತೆ ugrate. violence, passion, anger (Kāvy. IV, 2, 14; Bp. 21, 44; 26, 60); cruelty; wrath.

ಉಗ್ರತ್ವ ugratva. = ಉಗ್ರತೆ. (My.; B. 5, 234).

ಉಗ್ರದಣ್ಡ ugra-daṇḍa. stern-sceptred: relentless (Bp. 49, 10).

ಉಗ್ರಧನ್ವ ugra-dhanva. *Indra.*

ಉಗ್ರಲೋಚನ ugra-lōcana. Śiva (Bp. 53, 2; 57, 38).

ಉಗ್ರಶಕ್ತಿ ugra-śakti. N. of a king. (My.).

ಉಗ್ರಶಾಸನ ugra-śāsana. severe in command, strict in orders; a severe, cruel command (My.).

ಉಗ್ರಸೇನ ugra-sēna. N. of the father of Kaṁsa. (Bhāgavata 10, 40 sum.).

ಉಗ್ರಾಕ್ಷ ugra-akṣa. Śiva (Bp. 58, 26).

ಉಗ್ರಾಣ ugrāṇa. a storehouse, a granary; a magazine; a treasury (ಸರ್ವರಸನುಮ್ ಆದಿ ಸರಕು ಇರ್ಪುದು Mr. 195; C.; Te., M., Tu.; T. ಉಕ್ಕಿರಾಣ; Mhr. ಉಗರಾಣೀ, ಉಗಾರಣೀ, ಉಗ್ರಾಣೀ, gathering in of moneys due; moneys gathered). ತೈಲಘೃತಗುಡಪ್ರಕರರಸಭಾಣ್ಡದ ಉಗ್ರಾಣದ ಒಳ್ವನೆಗಳ್ (C. Bp. 5, 50).

ಉಗ್ರಾಣತೆ ugrāṇate. the state of being greatly risen (Mhr. ಉಗ್ರಾಣ, loftiness, pride). ಉಗ್ರಾಣತೆಯೆನೆ ಬಹಳಮಾಗಿ ಪೊರ್ಮ್ದುದಕ್ಕುಂ (Bhn. 55).

ಉಗ್ರಾಣಿ ugrāṇi. a store-keeper (My.; see ಮಹೋಗ್ರಾಣಿ); a store-keeper's servant (My.); a village peon (Mg.).

ಉಗ್ರಾಣಿಕ ugrāṇika. = ಉಗ್ರಾಣಿ (My.).

ಉಗ್ರಾಣಿಸು ugrāṇisu. to be amassed, to become excessive (Bh. 8, 19, 47).

ಉಗ್ರಾಮ್ಬಕ ugra-ambaka. Śiva (Bp. 54, 44).

ಉಗ್ರಾಹಿ ugra-ahi. a formidable snake (ನಿಶಾಚರ, ಕ್ರೂರಸರ್ಪ Nn. 23).

ಉಗ್ರಿ ugri. a certain poison, the root of Aconitum ferox? (ತುಗ್ಗಿಲ್ Mr. 120, o. r. ಅಗ್ರಿ; Sk. ಉಗ್ರ is the name of several plants).

ಉಘೆ ughe. hurra! huzza! (Bp. 16, 30; Śsv. 1, 80; C.; Te.; ಜಯಜಯವಾಗಲೆಮ್ಬರ್ಥ G.). — ಉಘೆಉಘೆ. rep. ಘೋಂಕನೆ ದೇವಸ್ತ್ರೀ

ಯುರ್ ಅನ್ದು ಆರತಿಯನ್, ಉಘೆಯುಘೆ! ಎನ್ದು, ತನ್ದು, ಎತ್ತುತ್ತೆ ಇರ್ದರ್ (Śmd. 64). — ಉಘೆಕಾಳಿಕೊಣ್ಡ. N. of a dog (Bp. 55, 53). — ಉಘೇ. = ಉಘೆ. (Bp. 26, 8; 45, 54; 52, 40; 56, 7; 61, 64). — ಉಘೇ ಉಘೆ. rep. (Bp. 44, 34. 71). — ಉಘೇ ಉಘೇ. rep. (Bp. 6, 23; 43, 32; 56, 14).

ಉಂಕಿ uṅki. (fr. ಉಡಿಕೆ?). = ಉಂಕೆ, ಊಕೆ 1. the warp spread and starched (C.). ಆಕೆಯನು ಕಣ್ಡು, ಮನೆಯಾಕೆಯನು ಮ ಜಿಕಿದರೆ ಹಾಕಿದ ಉಂಕಿ ಹಜಾದನ್ತೆ ಮನೆಯೊಳ್ ಇದ್ದಾಕೆ ತಾ ಕೆಡುಗು (Sp.).

ಉಂಕಿಸು uṅkisu. to consider; to observe, to look at (Bp. 19, 49; T., M. ಉನ್ನು; T. ಉಳ್ಳು, to consider; see ಉನ್ನಿಸು).

ಉಂಕುಣ uṅkuṇa. = ಉತ್ಕುಣ. a bug (Sk.).

ಉಂಕೆ uṅke. = ಉಂಕಿ, etc. (My.).

ಉಂಗರ uṅgara. (fr. ಅಂಗುಲೀಯ?). = ಉಂಗುರ, etc. a ring (ಅಂಗುಲೀಯಕ, ಊರ್ಮಿಕೆ Si. 220; C.; Te.; Tu. ಉಂಗಿಲ; *cf.* ಉರುಟು 5; T. ಉಚಲ್, to turn round). ಉಂಗರ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಗಂಗರವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಉಂಗುಟ uṅguṭa. = ಉಂಗುಟ್ಟ. Tbh. of ಅಂಗುಷ್ಠ. the great toe. [ನೊಸಲಂ ಸುಟ್ಟ ತೋರ್ಪನ್ನವಪ್ಪುಂಗುಟಂಗಳೊಳ್ಮಿಂಚಂ ಕೀಲಿಸಿದನ್ತೆ ತೊಳಗಿ ಪೊಳೆವ Pb. 2, 39 va.; Ap. 9, 84]; (Śmd. 354. 370). see Bp. 1, 49; 4, 36; Grj. 5, 42 va.; J. 31, 4; 32, 32.

ಉಂಗುಟ್ಟ uṅguṭṭa. = ಉಂಗುಟ. (Śmd. 370).

ಉಂಗುರ uṅgura. = ಉಂಗರ, ಉಂಗ್ರ (ಅಂಗುಲೀಯಕ, ಊರ್ಮಿಕೆ Hlā.; C.). ಅಕ್ಕರವ್ಪೊರಸಿರ್ದ ಉಂಗುರ ಮುದ್ರೆ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). see B. 3, 34; 5, 238; ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ. — ಉಂಗುರಕೂದಲು. = ಉಂಗುರ ಗೂದಲು. (My.; ಗುಂಗುರಕೂದಲು G.; see s. ಮುಸ್ವಲೆ). — ಉಂಗುರ ಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. a ringlet, ringlets (C.; ಅಲಕ, ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ, ಸುಜುಗುರುಳ್ G.). — ಉಂಗುರಬೆರಳು. the ring-finger (My.; ಅನಾಮಿಕೆ G.). [— ಉಂಗುರವಿಡು. -ಇಡು. to be betrothed. ತನಗೆ ಕಿಜು ಯನ್ನುಂಗುರವಿಟ್ಟ ಸಾಲ್ಪಲನೆಮ್ಬರಸನಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ ನೀನೆನ್ನಂ ಕೈಕೊಳವೇಟ್ಕು ಮೆನ್ದೊಡೆ Pb. 1, 75 va.].

ಉಂಗ್ರ uṅgra. = ಉಂಗರ, etc. (C.). — ಉಂಗ್ರಗೂದಲು. = ಉಂಗುರಗೂದಲು. (C.; ಸುಜುಗುರ್ಳು Cb.).

ಉಚಾಯಿಸು ucāyisu. = ಉಚ್ಚಾಯಿಸು. to go beyond; to pass by, to overstep, to transgress (as a word, an order), to exceed (as the bounds of propriety); to penetrate right through, as a pointed instrument; to pass or elapse, as time, etc. (My.).

ಉಚಿತ ucita. delightful, agreeable. 2, used, customary, usual; used to. 3, *right, proper, convenient, suitable;* right manner, etc. 4, a gift, a present, a gratuity (C.; ಸಮ್ಮದೆ, ಕೊಡುವುದು Nn. 140; ಸಮ್ಮದ Mr. 537). 5, N. of a metre (Ch.). see Ch. v. 1; Śmd. 115. 397; J. 2, 46; 5, 25; 7, 42; 10, 1; 17, 36.

ಉಚಿತಜ್ಞ ucita-jña. knowing what is proper (Śmd. 107).

ಉಚಿತವರ್ಣ ucita-varṇa. a suitable, homogeneous letter (Kāvy. I, 3, 49-52).

ಉಚಿತವಿಧಿ ucita-vidhi. the proper method or manner (Śmd. 383).

ಉಚಿತಾಕ್ಷರ ucita-akṣara. = ಉಚಿತವರ್ಣ. (Ch. v. 3; Śmd. 209 seq.).

ಉಚ್ಚ ucca. = ಉಂಚ, ಉದ್ದ. *high, lofty, elevated;* tall; deep; loud; intense. 2, the apex of the orbit of a planet. ಉಚ್ಚಕುಲ (B. 4, 188).

ಉಚ್ಚಂಗಿ uccaṅgi. = ಹುಚ್ಚಂಗಿ. N. of a village in Mysore. — ಉಚ್ಚಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. a goddess of that place (My.). — ಉಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗ. = ಉಚ್ಚಂಗಮ್ಮ. (My.).

ಉಚ್ಚಟೆ uccaṭe. *a fragrant grass, a species of Cyperus.*

ಉಚ್ಚಣ್ಡ ud-caṇḍa. quick, fast, rash (ಅಪ್ರಲಮ್ಬ Hlā., Mr. 459). 2, hanging down (ಏಜ ಕಟ್ಟಿದುದು Hlā.; ಏಜಗಟ್ಟಿ Mr. 459).

ಉಚ್ಚಪುಚ್ಚ ucca-puccha. a kind of bird (ಮ್ಲಾನ or ಅಮ್ಲಾನ, ಉಲಿವ Mr. 174, one MS. ಟೀವ instead of ಉಲಿವ).

ಉಚ್ಚಯ ud-caya. 1, gathering, collecting; a collection, heap, multitude. 2, *the knot of the string or of the cloth which fastens the lower garments round the loins, tied in front* (ನೀವಿ Mr. 343; see ನಿಜಾ 2). 3, ಸೋಗೆ (343).

ಉಚ್ಚಯ uccaya. 2. = ಉಚ್ಚವ. (My.).

ಉಚ್ಚರಣ ud-caraṇa. -ಣೆ. going up or out; uttering; pronunciation. (C.).

ಉಚ್ಚರಿತ ud-carita. gone up or out; risen. 2, uttered, pronounced. see ಸ್ವಾಧೋಚ್ಚರಿತ.

ಉಚ್ಚರಿಸು ud-carisu. to emit (sounds), to utter, to pronounce, to speak, to read. see Śmd. 10. 27. 38. 127. 140. 189; Bp. 55. 50; J. 9, 32; 13, 49.

ಉಚ್ಚಲ ud-cala. the mind, the understanding. (R.).

ಉಚ್ಚಲಿತ ud-calita. ಉಚ್ಚಳಿತ. gone away from; gone up or out, winnowed; freed or loosened from; proceeded, come forth (Rśv. 13, 69).

ಉಚ್ಚಲಿಸು ud-calisu. ಉಚ್ಚಳಿಸು. to come forth (ಪೊಜ ಪೊಣ್ಮು Kk. 74; Śm. 65; ಉಚ್ಚಿ ಪಾಯ್ Śs.); to issue, to proceed [ತಿಸುಳದೊಳು ಚ್ಚಳಿಸ್ಪ ಪೊಸನೆತ್ತರ್ ಕೆನ್ದಳಿರಾಗೆ Pb. 1, 6]. see Cpr. 5, 39 va.; (J. 12, 42; 13, 48; 14, 11). 2, to become loose (Rśv. 5, 41). 3, to separate, to withdraw from each other (Bp. 61, 28). 4, to enter into and go out on the other side, to penetrate right through and go onwards (J. 3, 19; 4, 44; 13, 48; 22, 14; 23, 16. 38; 28, 48); to penetrate (7, 45; 12, 21. 41; 20, 18; 22, 20; Bhāgavata 10, 18, 6). 5, to run over, as water, to swell and run over, as the sea (Abh. P. 14, 146; Bh. 1, 20, 54). 6, to start up suddenly (Bp. 32, 26; J. 6, 10).

ಉಚ್ಚವ uccava. Tbh. of ಉತ್ಸವ. (Bp. 57, 43; Bh. 4, 2, 67; My.).

ಉಚ್ಚಾಟನ ud-cāṭana. eradicating; driving away, scaring; expelling, removing (My.); causing a person to quit his occupation by means of magical incantations. — ಉಚ್ಚಾಟನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to drive away, to scare (Bp. 22, 30).

*ಉಚ್ಚಾಟಿಸು uccāṭisu. to drive away, to eradicate. ಉಪದ್ರವಂಗೆಯ್ವ ನಿಶಾಟಕೋಟಿಯಂ ನಿಶಿತ ಶರ ಕೋಟಿಯಿನ್ದಮುಚ್ಚಾಟಿಸಿ Pb. 4, 15 va.

ಉಚ್ಚಾಪತಿ uccāpati. taking of goods upon credit (My.; Mhr. ಉಚಾಪತ).

ಉಚ್ಚಾಯಿಸು uccāyisu. = ಉಚಾಯಿಸು. (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚಾರ ud-cāra. causing to go forth; discharge. 2, *faeces, excrements.* 3, utterance, pronunciation.

ಉಚ್ಚಾರಕ ud-cāraka. pronouncing, sounding, declaring. 2, a proclaimer, a herald (ದಣ್ಡ Mr. 265).

ಉಚ್ಚಾರಣೆ ud-cāraṇe. -ಣ. utterance, articulation, pronunciation, reciting (Śmd. 10 Cm.; My.).

ಉಚ್ಚಾರಿಸು ud-cārisu. to utter, etc. (Rām. 3, 8, 70).

ಉಚ್ಚಾವಚ uccāvaca. *various, heterogeneous, unconnected, digressive;* speaking unconnectedly or foolishly (ಮನ ಬನ್ದವೊಲು ನುಡಿವದು Mr. 84).

ಉಚ್ಚಾಸನ ucca-āsana. an elevated, high seat (Grj. 4, 33 va., & 48va.).

ಉಚ್ಚಿ ucci. 1. a particle used in calling dogs (Bp. 55, 46). — ಉಚ್ಚುಚ್ಚಿ ರೇ. rep. with ರೇ. (Bp. 55, 46; 61, 20).

ಉಚ್ಚಿ ucci. 2. the top or crown of the head (Te., T., M.). — ಉಚ್ಚಿಬಾಯಿ. the fontanel (My.).

ಉಚ್ಚಿಕೆ uccike. diarrhoea (My.).

ಉಚ್ಚಿಸು uccisu. to cause to untie or loosen (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚು uccu. 1. = ಉರ್ಚು 1, etc. to pull out, to draw, as a sword (Bp. 28, 42; 32, 44; 33, 14). 2, to untie, to loosen, as a knot, a tie (S. Mhr.); to cast, as a slough (C.). 3, to become loose, as the leaves of a book, the sewings of a cloth, etc. (S. Mhr.); to be cast, as a slough (My.); to fly off, as an arrow (Abh. P. 4, 31). 4, to be parted or opened, as lips (Bp. 46, 57). 5, to become free, to free oneself from confinement (Bp. 57, 43; see ತಟವುಚ್ಚು); to penetrate right through (J. 13, 18; *cf.* ಉಚ್ಚಳಿಸು). 6, to be purged (frequently as ಉಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳು, C.). ಪೊರೆ ಉಚ್ಚಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ Nr.). — ಉಚ್ಚಲಾಟ. -ಆಟ. = ಉಚ್ಚಾಟ. (My.). — ಉಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. looseness, diarrhoea (C.). — ಉಚ್ಚಿ ಪಾರ್. to come forth, etc. (ಉಚ್ಚಳಿಸು, ಪೊಱ ಪೊಣ್ಮು Śs.).

ಉಚ್ಚು uccu. 2. the state of making loose, etc. 2, the state of being or becoming loose, etc., of coming forth (Rām 6, 30, 16). — ಉಚ್ಚುಕೊರಡು. (=ಉಜ್ಜುಗೊರಡು). a carpenter's plane (S. Mhr.). — ಉಚ್ಚುಗಣ್ಣು. an untied knot (S. Mhr.). ಉಚ್ಚುಗಣ್ಣು ಹೊಡೆ, to escape (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚೂಡ ud-cūḍa. = ಉಚ್ಚೂಲ. (ಹಬವಿಗೆಯ ತುದಿಯ ಸಡಕಂ Mr. 287).

ಉಚ್ಚೂಲ ud-cūla. *an ornament tied on the top of a banner.*

ಉಚ್ಚೆ ucce. urine (C.; Te.). ಉಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯ ಬಹುದೇ? — ಉಚ್ಚೇ ಕುಡಿದರೂ ತನ್ನಿಚ್ಚೆ ಲೇಸು. — ಉಚ್ಚೇ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪು ಕೇಳಿದ (Prvs.). ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯ್ದುದು (ಮೂತ್ರಿತ G.). see Prv. s. ಮೇಲು. — ಉಚ್ಚೆಕಟ್ಟು. stoppage of urine (C.). — ಉಚ್ಚೆಗುಣಿ. -ಕುಣಿ. the pudendum muliebre (C.). — ಉಚ್ಚೆಚೀಲ. the amnion (S. Mhr.). 2, the bladder (My.). — ಉಚ್ಚೆಪರೀಕ್ಷೆ. examination of urine, uroscopy (C.). — ಉಚ್ಚೆಪೀಡೆ. diabetes (C.). — ಉಚ್ಚೆಬುರುಕ. -ಪು-. a male who has great difficulty in retaining his urine (C.). — ಉಚ್ಚೆಬುರುಕಿ. a female of that description (C.). — ಉಚ್ಚೆಬುಱುಡೆ. = ಉಚ್ಚೆಚೀಲ. (S. Mhr.; My.). — ಉಚ್ಚೆಮಲ್ಲಿ. an ಉಚ್ಚೆಬುರುಕಿ, a jade, a slut (My.; Te). — ಉಚ್ಚೆಮೂಱು = ಉಚ್ಚೆಮಲ್ಲಿ. (My.). — ಉಚ್ಚೆರೋಗ. a urinary disease (C.); diabetes (My.).

ಉಚ್ಚೈಃಶ್ರವ uccais-śrava. = ಉಚ್ಚೈಃಶ್ರವಸ್. (Mr. 41).

ಉಚ್ಚೈಃಶ್ರವತ್ವ uccais-śravatva. the state of being Indra's horse (Rāv. 13, 79).

ಉಚ್ಚೈಃಶ್ರವಸ್ uccais-sravas. long-eared or neighing aloud: *Indra's horse.*

ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ uccais-ghuṣṭa. *clamour, crying,* neighing, roaring, rattling.

ಉಚ್ಚೈರ್ಘೋಷ uccais-ghōṣa. = ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ. (My.; G.).

ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ uccais-dhvani. a loud sound, a cry, a clamour, a roar. see ಅಱುಚು, ಅರ್, ಕೂಗಿಡು, ಕೂಗು.

ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವಾನ uccais-dhvāna. = ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ. (Śmd. 99).

ಉಚ್ಚೈಸ್ uccais. *high; loud;* powerful. (Śmd. 99).

ಉಚ್ಚೈಸ್ತರ uccais-tara. *higher, extraordinarily high; louder.*

ಉಚ್ಚಾದನ ud-sādana. = ಉತ್ಸಾದನ. *cleaning the body with perfumes.*

ಉಚ್ಚಾಸಿ ud-śāsi. winnowing (ತೂರ್ವುದು Mr. 372, o. r. ಉತ್ಸಾಸಿ).

ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ ud-śiṣṭa. *left, rejected.* 2, leavings, fragments, orts (ಎಂಜಲು G.); *remainder.* see Mr. s. ವಿಘಸ.

ಉಚ್ಛೀರ್ಷಕ ud-śīrṣaka. having the head raised. 2, *a pillow.*

ಉಚ್ಛೃಂಖಲ ud-śriṅkhala. *unshackled, unrestrained, free.*

ಉಚ್ಛೇತ್ತಿ ud-chētti. cutting off or out, extirpation, destruction (Cpr. 4, 92).

ಉಚ್ಛೋಷಣ ud-śōṣaṇa. drying up, making dry. (My.).

ಉಚ್ಛೋಷಿತ ud-sōṣita. dried. (My.).

ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ud-śraya. rising; *height, elevation;* growth, increase.

ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ud-śrāya. rising; *height, elevation.*

ಉಚ್ಛ್ರಿತ ud-śrita. risen; *high;* increasing; born; proud (ಸೊಕ್ಕಿದ G.).

ಉಚ್ಛ್ವಾಸ ud-śvāsa. = ಉಸ್ವಾಸ, ಉಸ್ಸಾಸ. exhaling; breathing; breath; panting; sighing; expiring. see ಬಿಕ್ಕು, ಸುಯ್ 1.

ಉಚ್ಛ್ವಾಸನಿಗ್ರಹ ucchvāsa-nigraha. obstruction of breath, difficulty in breathing. see ಉಬ್ಬಸಪ್ಪುದು (for which there is an o. r. ಉತ್ಸಾಸನಿಗ್ರಹ).

ಉಜಾಡು ujāḍu. desolate, depopulated (My.; Br.; Mhr., H.).

ಉಜೂರು ujūru. respect, deference (My.; Mhr. ಉಜೂ).

ಉಜ್ಜನಿತ ud-janita. begotten, produced, born. (Bp. 49, 35).

ಉಜ್ಜಯನಿ ud-jayani = ಉಜ್ಜಯಿನಿ, ಉಜ್ಜೇಣಿ. N. of a city in Mālava, Oujein (Śmd. 373; Sk.).

ಉಜ್ಜಯನ್ತಿ ud-jayanti. = ಉಜ್ಜಯನಿ. (Grj. 2, 81).

ಉಜ್ಜಯಿನಿ ud-jayini. = ಉಜ್ಜಯನಿ, etc. *Oujein.*

ಉಜ್ಜವಣೆ ujjavaṇe. Tbh. of ಉದ್ಯಾಪನ [ಎಮಗಿನ್ನಿನ್ನುಜ್ಜವಣೆ ದಲೆನ್ದ ದಟೊನ್ನುತ್ತರಮಾಗೆ ಕಾದಿದರ್ ಕಟ್ವಾಳ್ಗಳ್ Pb. 13, 36]; (Śmd. 373).

ಉಜ್ಜಳ ujjaḷa. Tbh. of ಉಜ್ಜ್ವಲ [ಉಜ್ಜಳ ಜಸಮಂಗಸರಿಗತ ಲಸದ್ಭಸಿತಂ Pb. 1, 2]; (Śmd. 351; Kk. 65).

ಉಜ್ಜಳಿಕೆ ujjaḷike. splendor, radiance, beauty [ಅದೇವ್ಪುಟಾಕೆ ಬಿಮ್ಬ ದುಜ್ಜಳಿಕೆಯೋ ಸುಧಾಸೂತಿಯಾ Ap. 12, 7]; (Cpr. 4, 85).

ಉಜ್ಜಳಿಸು ujjaḷisu. to blaze up, to flame, to shine (Cpr. 1, 73; 8, 79).

ಉಜ್ಜಾಸನ ud-jāsana. *killing, slaughter.*

ಉಜ್ಜಿಸು ujjisu. to cause to rub (My.).

ಉಜ್ಜೀವ ud-jīva. reviving; animation. (Bp. 7, 7).

ಉಜ್ಜು ujju. 1. = ಉದ್ದು 1, ಉರ್ದು 1. to rub (My.; Tu. ಉರ್ದು, ಉರೆಸ್; T. ಉರಜು, ಉರಿಂಜು, ಉರ್ಸೈ; see ಒರಸು 1). see Si. 225. 345. 381. — ಉಜ್ಜುಜ್ಜು. rep. ಇದ್ದಲು ಮಸಿಯಸ್ನಾ ಮಯ್ಯ ಉಜ್ಜೆ ಉಜ್ಜೆ ತೊಳದರೂ ಇದ್ದ ರೂಪವಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗದು (Prv.).

ಉಜ್ಜು ujju. 2. rubbing. — ಉಜ್ಜುಕಪ್ಪುಳಿ. a kind of blanket that is felt-like in appearance (My.; Si. 223). — ಉಜ್ಜುಕಲ್ಲು. a stone used for smoothing a newly made floor (My.). — ಉಜ್ಜುಗೊರಡು. -ಕೊರಡು. a carpenter's plane. ಉಜ್ಜುಗೊರಡು ಆಡಿಸಿ (B. 3, 58). 2, a piece of wood for levelling a floor (My.).

ಉಜ್ಜುಗ ujjuga. Tbh. of ಉದ್ಯೋಗ [ಗುಣಾರ್ಣವಂಗೆ ಕುಡು ಗೆಲ್ಲಮನ ನಿನ್ನದೆ ಕಜ್ಜದುಜ್ಜುಗಂ Pb. 5, 102; Ap. 6, 26]; (Śmd. 343. 359; Ct. I, 16; II, 61. 77; Nn. 148; J. 24, 76; 29, 38; 30, 10; 31, 4. 52).

ಉಜ್ಜುಗಿಸು ujjugisu. Tbh of ಉದ್ಯೋಗಿಸು. (V. 23, 2; Rśv. 5, 55 va. and 120 va.; 6, 10 va. and 116 va.; J. 2, 30; Cpr. 8, 71 va.).

ಉಜ್ಜೃಂಭಿತ ud-jṛimbhita. opened, stretched; expended, blown; yawning, opening the mouth widely. (A.).

ಉಜ್ಜೃಂಭಿಸು ud-jṛimbhisu. to gap, to open; to become visible, to come forth; to expand, to open, to blow (Cpr. 7, 62 va.).

ಉಜ್ಜೆಣಿ ujjeṇi. Tbh. of ಉಜ್ಜಯಿನಿ (Śmd. 373. 375).

ಉಜ್ವಲ ujvala. a wrong form of ಉಜ್ಜ್ವಲ (*e. g.* in G.).

ಉಜ್ಜ್ವಲ ud-jvala. ಉಜ್ಜ್ವಳ. = ಉಜ್ಜಳ. blazing up, luminous; burning; *bright, splendid; pure, clear;* beautiful, lovely. 2, *love, passion.* see Śmd. 23. 395.

ಉಜ್ಜ್ವಲತೆ ud-jvalate. splendor, radiance (Śsv. 1, 19; ಪ್ರಕಾಶ, ಬೆಳಕು Cb.; My.). 2, love, the erotic sentiment (ಶೃಂಗಾರರಸ Cb.; My.).

ಉಜ್ಜ್ವಲನ ud-jvalana. burning; shining. (Bp. 50, 25).

ಉಜ್ಜ್ವಲವಿದ್ಯೆ ujjvala-vidye. a beautiful, good science (ಒಳ್ಳಿತ ವಿದ್ಯೆ Nn. 160).

ಉಜ್ಜ್ವಲಿತ ud-jvalita. lighted, shining, flaming, etc. (Bp. 5, 58; Rśv. 5, 92; B. 5, 244).

ಉಜ್ಜ್ವಲಿಸು ud-jvalisu. ಉಜ್ಜ್ವಳಿಸು. to flame, to shine, etc. see Bp. 4, 10. 40; 11, 41; 56, 53; Śsv. 1, 66. 68.

ಉಜ್ಜ್ವಾಲ ud-jvāla. flame (Bp. 21, 2).

ಉಜ್ಝಿತ ujjhita. *left, rejected;* discontinued.

ಉಂಚೆ uñca. (fr. ಉಡಿಸು 2?). a bamboo basket used for covering poultry (My.).

ಉಂಚ uñca. = ಉಚ್ಚ. high; height; a high note, etc. (ಉದ್ದ Śm. 64; Kk. 58; J. 26, 24; Mhr.). see ಉರುವಕ್ರ.

ಉಂಛ uñcha. *gleaning, gathering grains.*

ಉಂಛವೃತ್ತಿ uñcha-vṛitti. living by picking up grains of corn. (Si. 299); [collecting food by going from house to house].

ಉಂಛಶಿಲ uñcha-śila. *gleaning grains and also ears of corn.*

ಉಂಜ uñja. = ಪುಂಜ, etc. a cock. (My.).

ಉಂಜ uñja. = ಹುಂಜ, etc. a quantity of cotton yarn (My.).

ಉಟ uṭa. leaves, grass, etc. used in making huts, thatches, etc. see ಉಟಜ.

ಉಟಜ uṭa-ja. *a hut made of leaves* (ಪರ್ಣಶಾಲೆ Nn. 80); *a house* (ಮನೆ Mr. 194).

ಉಟಾಯಿಸು uṭāyisu. to raise (R.; Mhr. ಉಠವಿಣೇಂ, to raise, arouse; ಉಠಾವಣೇಂ, to rise against, etc.).

ಉಟ್ಟ uṭṭa. = ಉಟ್ಟು 4, etc. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟರ uṭṭara. (*fr.* ಉಡು 1?). = ಉಟ್ರ the knot which females tie in front with their sīre to fasten it round the waist (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 1. abuse, bad language (S. Mhr.; *cf.* ಉರುಟು 2).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 2. = ಒಟ್ಟಿ 3. a fibrous net-work sling, in which pots, etc. are suspended from a stick thrown across the shoulder (My.; Te.; *cf.* ಉಗ್ಗ, ಉಜು). ಕಾವಡಿಯ ಉಟ್ಟಿ (ಶಿಕ್ಯ, ಕಾಚ Si. 344). ಉಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಕಾಚಿತ, ಶಿಕ್ಯಿತ 378). 2, the upper piece of the frame-work of a cradle, to which the ropes or chains are fastened by which the cradle is suspended (My.).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 3. = ಹುಟ್ಟಿ. a honey-comb (My.).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 1. = ಉರುಟು 5. (a globular thing, a round stone used as an anchor), an anchor (ಲಂಗರ್ Si. 85).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 2. = ಹುಟ್ಟು 3. a paddle, etc. (My.; T. ಉಡು, a boatman's pole).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 3. P. p. of ಉಡು 1.

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 4. = ಉಟ್ಟ, ಉರಟ, ಉರಟು 1 q. v. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 5. = ಹುಟ್ಟು 1. to be born (My.).

ಉಟ್ರ uṭra. = ಉಟ್ಟರ. (S. Mhr.). — ಉಟ್ರಗಣ್ಣು. = ಉಟ್ರ. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಲು uṭlu. Te. plural of ಉಟ್ಟಿ 2. — ಉಟ್ಲಾಟ. -ಆಟ. = ಉಜಡಿ. a play in which cocoanuts, sugar, etc. are suspended and swung, when persons dressed like herdsmen attempt to strike and obtain them, especially on the day after Kṛiṣṇa's birth-day (My.). — ಉಟ್ಲುಬಡಿ. a play (on the same day) in which a net-work containing vessels filled with fruit, etc. is suspended from a pole; and while the so-called herdsmen are trying to strike it for the purpose of obtaining the fruit, etc., the owner of it draws it up beyond their reach (My.; T. ಉಜು ಯಡಿ).

ಉಠಾವುಠಿ uṭhāvuṭhi. smartly, promptly (Bh. 8, 23, 12; Mhr.).

ಉಡ uḍa. 1. = ಉಡು 5, q. v. the common iguana, Iguana tuberculata (ಉಡು, ಗೌಧೇರ Si. 168; C.); the yellow monitor, Monitor flavescens (Bḍ.). see ಕರೇ-, ಬಿಳೇ-.

ಉಡ uḍa. 2. = ಉಡಿ 5, etc. — ಉಡದಾರ. = ಉಡಿದಾರ q. v., ಉಡುದಾರ. a string or cord around the waist of men, generally of cotton, occasionally of metal (ಕಟಿಸೂತ್ರ, etc. Dhw.; C.; Tu.). ಪುರುಷನ ಉಡದಾರ (ಶೃಂಖಳ Si. 220). 2, a woman's zone or girdle (generally called ಒಡ್ಯಾಣ; Tu.). ಸಾರಶನ ಅಂದರೆ ಹೆಣ್ಣಳ ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಆಭರಣ, ಮೂಜು ಎಟಿಗಳ ಡಾಬು, ಉಡದಾರ, ಗೆಜ್ಜೆಯ ಉಡದಾರ, ಗಜ್ಜೆಯ · ಉಡದಾರ (Si. 220). ಅಜ್ಜಿ ನೂತದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಜನ ಉಡದಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ (Prv.).

ಉಡಗಿಸು uḍagisu. 1. = ಉಡುಗಿಸು 1. to cause to sweep (My.).

ಉಡಗಿಸು uḍagisu. 2. = ಉಡುಗಿಸು 2. to lessen, as strength (My.; Te. ಉಡುಚು).

ಉಡಗು uḍagu. 1. = ಉಡಿಗು, ಉಡುಗು 2, ಹುಡುಗು 2. to sweep (Bp. 23, 18; My.). [Tu. ಅಡಿಪು].

ಉಡಗು uḍagu. 2. = ಉಡುಗು 1. to shrink, as the body from cold (S. Mhr.); to decrease, as strength (My.). 2, to subdue, to restrain, as one's mouth (S. Mhr.). (Te. ಉಡಿಗು).

ಉಡಚು uḍacu. ಉಡುಚು, (ಒಡಿಸೆ), ಒಡುಚು. a venereal boil in the iliac region (S. Mhr.; *cf.* ಉಡಿ 3).

ಉಡಪು uḍapu. = ಉಡುಪು. clothes of any kind (My.).

***ಉಡಮೊಗ uḍamoga.** a kind of lotus. ಉಡಮೊಗಮೊಪ್ಪು ತಾವರೆಯ ನೀಲ್ದಸಟಿಯೊಳ್ ಮುಚ್ಚುದುಪ್ಪು ಪಾಯ್ದು Pb. 4, 78.

ಉಡಲು uḍalu. = ಉಡಿಲ್ q. v., etc. (C.).

ಉಡಸು uḍasu. ಉಡಿಸು 2, etc. (My.).

ಉಡಾಫೆ uḍāphe. denial, rejection, slight, scorn (C.; H.).

ಉಡಾಯಿಸು uḍāyisu. to reject contemptuously (My.; Mhr. ಉಡವಿಣೇಂ).

ಉಡಾಸ uḍāsa. causing to fly or wave (H.). — ಉಡಾಸಪಾವಡ. = ಉಡಾಸರುಮಾಲ. (My.). — ಉಡಾಸರುಮಾಲ. a silk cloth which in regal, nuptial and other processions is used as a fan (ಸೀಗುರಿ G., Cb.; S. Mhr.).

ಉಡಾಳ uḍāḷa. vagrant, inconstant, good for nothing (ಚಂಚಲ Cb.; S. Mhr.; B. 2, 31; Mhr.).

ಉಡಿ uḍi. 1. = ಒಡಿ 2, ಒಡೆ 1. to be shattered to pieces, to burst, to crack, to split, to break (v. i.); to crush, to squash, to bruise, to break, etc. (v. t.; ಮೋಟನ Śmd. Dh.; *cf.* ಮುಱು 1 & 3 with ಮೋಟನ. Ct. I, 16; C. as ಒಡಿ; Tu., M. ಉಡ; T. ಉಡೈ); to pull asunder, as dough (C.); to form by convolution, to twist with the palms of the hands, as a wick, a rope, etc. (C.). [ಪನ್ನಗರ ನಡುವನುಡಿಯಲ್ಕೆನ್ನ ಭುಜಾರ್ಗಳಮ ಸಾಲ್ಗುಂ Pb. 6, 26; Ap. 14, 134]; (Cpr. 5, 39 va.; 64; 10, 11). see *e. g.* Abh. P. 14, 89. 122; Rśv. 5, 75. 119; 5, 120 va.; Bh. 1, 10, 37; 3, 13, 27. 32; 8, 27, 2; J. 15, 31; 16, 40; 20, 24; 25, 29; 31, 58; Rām. 6, 9, 19; — ಉಡಿಯುಡಿ. rep. (Rśv. 6, 23 va.).

ಉಡಿ uḍi. 2. = ಒಡೆ 3. a fragment, a splinter. ಬಾಳ ಉಡಿ ಪಾಱು ಬೀಟ ಪಗಲ ಉಳ್ಕದ ಪೋಲ್ (Abh. P. 13, 63). — ಉಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to tie fragments, i. e., to restore to a good state, to repair (Cpr. 5, 53).

ಉಡಿ uḍi. 3. a kind of disease (ರೋಗಭೇದ Śmd. Dh.; *cf.* ಉಡಚು; Tu. ಒಡಿ, a bubo; M. ಒಡಿ, in ಒಡಿ-ಕುರು, a bubo = T. ಒಡು, ಒಡು-ಕಟ್ಟು, a boil under the armpit).

ಉಡಿ uḍi. 4. = ಉಡಲು, etc. a sort of smaller or larger pouch made by females (and males) in front, at about the height of their waist, by folding or doubling a part of their sire (or, if males, of their dōtra or aṅgi); it is either held up with the hand or is fastened by tucking in, and is used *e. g.* for putting in eatables, money, etc., and for carrying children (C.; ಪೊಟ್ಟೆ G.; Te. ಒಡಿ). ಬಸುಱಿದ್ದವಳ ಉಡಿಯ ತುಮ್ಬುವ ಕಾರ್ಯ (ಸೀಮನ್ತಪ್ರಸ್ತ G.). ಕಳ್ಳನು...ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಉಡಿಯೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡು, ಓಡಿಹೋದನು (B. 2, 21). ಅಡಿಕೇ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕ ಬಹುದು, ಮರವಾದ ಮೇಲೆ ಆಗದು (Prv.). ಕಡಲೆಗಳೇ ನಿಮ್ಮುಡಿಯೊಳಗೆ? (Śmd. 125, o. r. ಕಬಲೆ-). — ಉಡಿಗೂಸು. -ಕೂಸು. a child in the uḍi (C.).

ಉಡಿ uḍi. 5. = ಉಡ 2, ಉಡು 4, ಉಡೆ 1, (ಒಡಿ 1). the hip, the waist (ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ, ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿ Nr.; Bp. 32, 51; M. ಉಡೆ, ಒಡಿ, groin; side; Te. ಒಡಿ, the loins; the vulva = T. ಪಡಿವು; T. ಉಱು, the side; ಉಕ್ಕ, the middle, the hip). ಲೇಸಪ್ಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಡಿ (ಆರೋಹ); ಸ್ತ್ರೀಯ ಉಡಿಯ ಸೀರೆಯು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯುದು ನಿಱು ನೀವಿ ಯೆನಿಸುಗು (Nr.). ಉಡಿಯಿನ್ದಲೂ ಕೆಳಗೆ (ಅಧರ, ಅಧೋಭಾಗ Nn. 67). ಉಡಿಯೊಳ್ ಪೊಂಜುರಿಗೆಯಂ ಕಟ್ಟಿ (Rśv. 6, 11 va.). ನಿಱುಯ ಸಿಂಗರ ದುಡಿ (J. 11, 9). — ಉಡಿಗಣ್ಟೆ. a bell tied to the waist (Bp. 16, 17). — ಉಡಿಗಲ್ಲಿ. -ಕಲ್ಲಿ. a net-bag tied to the waist (Rśv. 5, 52). — ಉಡಿಗೆಜ್ಜೆ. small metal bells worn round the waist (C.). — ಉಡಿದಾರ. = ಉಡದಾರ q. v., etc. (ಮೇಖಲೆ Nn. 45; ಮೇಖಲೆ, ಕಾಂಚಿ 118; ಮೇಖಲೆ, ಕಾಂಚಿ, ರಶನೆ, ಸಪ್ತಕಿ, ಕಲಾಪ, ಸಾರಸ Mr. 344; ಕಕ್ಷೆ Si. 446). see Bp. 38, 14. — ಉಡಿತೊವಲ್. -ತೊವಲ್. a waist-leather. ಮುಡಿಯುಡಿದೊವಲುಂ ಪಿರಿಯ ಪಣೆಗಟ್ಟುಂ (Śmd. 78). — ಉಡಿನೂಲ್. = ಉಡೆನೂಲ್. (ಉಡಿದಾರ, ಕಕ್ಷೆ Nn. 117; Abh. P. 3, 141).

ಉಡಿ uḍi. 6. = ಉಡು 3, ಉಡೆ 2. putting on in a peculiar manner, as certain clothes; a garment put on in that manner (My.); apparel in general (My.). — ಉಡಿಯ. -ಅ 3. a male who has put on or wears, or has for his raiment. see ಬಗ್ಗದೊವಲುಡಿಯ.

ಉಡಿ uḍi. 7. (T., M. ಉದಿ, ಒದಿ). — ಉಡಿಮರ. an ugly tree, Odina wodier Roxb. (St. & Pl.; see ಅಜಶೃಂಗಿ).

ಉಡಿಕೆ uḍike. = ಉಡಿಗೆ, etc. putting on in a peculiar manner, as certain clothes; raiment (My.). — ಉಡಿಕೆಗಣ್ಡ. a husband who has married a widow (My.). ಉಡಿಕೆಗಣ್ಡನ ಉಪದ್ರ ಬಹಳ (Prv.). — ಉಡಿಕೆ ಮಾಡು. to give a kuppasa and sīre to a widow, make her put them on, and hereby, in the presence of some witnesses, make her his wife (C). — ಉಡಿಕೆಯವಳು. -ಅವಳು. a woman thus married (C.) — ಉಡಿಕೆಹೆಣ್ಣು. = ಉಡಿಕೆಯವಳು. (My.).

ಉಡಿಗು uḍigu. = ಉಡಗು 1, etc. to sweep (B. 4, 25; My.).

ಉಡಿಗೆ uḍige. = ಉಡಿಕೆ, ಉಡುಕೆ, ಉಡುಗೆ. the act of putting on in a peculiar manner, as certain clothes; raiment put on in that manner (ಅನ್ತರೀಯ, ಪರಿಧಾನ Mr. 343; ಸಾಱುಗೆ Kk. 63); raiment in general (My.). see Bp. 3. 26; 14, 4; 40, 39; J. 3, 22. — ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ. two kinds of clothes (C.; B. 1, 18). 2, apparel and ornaments (J. 14, 27; My.).

ಉಡಿಲ್ uḍil. ಉಡಿಲು. = ಉಡಲು, ಉಡುಲು, ಉಡ್ಲು. the same as ಉಡಿ 4, q. v. (ಪೊಡೆ, ಸೋಗಿಲ್, ಮಡಿಲ್ Śm. 71).

ಉಡಿಸು uḍisu. 1. = ಒಡಿಸು, etc. to cause to be shattered to pieces. see ಉಚ್ಚುಡಿಸು.

ಉಡಿಸು uḍisu. 2. = ಉಡಸು, ಉಡುಸು. to cause to put on in a peculiar manner, as certain clothes [ಉಡಿಸಿಯು ಮೂಡಿಯುಮುಱುಯಿನೆಡೆಯುಡುಗದೆ ಸಲಿಸಿ ಪಲವು ಕಾಲಂ ಪುದುವಾೞ್ದು Ap. 3, 61]; (Grj. 9, 5). ಚಕಿತಕುರಂಗನಯನೆಗೆ ತನ್ದುಡಿಸಿವರು ನವಮು ಕೊಲವನು (Bp. 4, 34). ವಸ್ತ್ರವನ್ ಉಡಿಸೆ, ದಾಸನೊಳ್ ಉಡಕಲಿತೆನು ಆನು (25, 8). ಉಡಿಯಲಿ ಕೌಪನ್ ಉಡಿಸಿ (32, 51). ಬಿಳಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಡಿಸಿ (38, 15). ಉಡಿಸಿದವನೋ ಹೊಸ ಉಡಿಗೆಯಂ? (40, 39). ಹೊಲಸ ಅಱುವೆಗಳನ್ನು ಹಾಕದೆ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದವುಗಳನ್ನು ಉಡಿಸಿ, ತೊಡಿಸಿ (B. 3, 32).

ಉಡು uḍu. 1. to wind or wrap round the waist, to put round the waist and fasten there by tucking in (or by a knot), as the sīre, the lower dōtra, and aprons of leaves or of feathers [ಮೂಳದೊಳ್ ಮೋದದಿನ್ನುಡುವ ಸೀರೆಗಮ್ Kr. 1, 128; Pb. 2, 39 va.; Ap. 4, 36]. (ವಸ್ತ್ರ ಪ್ರವೇಷ್ಟನ Śmd. Dh.; ವಸ್ತ್ರವೇಷ್ಟನ Śm. 94; C.; T.). P. p. ಉಟ್ಟು [ಅನ್ತೆಗೆಯ್ದನೆನ್ದು ತೀರ್ಥ ಜಲಂಗಳಂ ಮಿನ್ದು ದಳಿವ್ವುವನುಟ್ಟು ಮುತ್ತಿನ ತೊಡಿಗೆಗಳಂ ತೊಟ್ಟು ದರ್ಭ ಶಯನದೊಳಿರ್ದು Pb. 1, 118 va.]; (Śmd. 282). ಉಟ್ಟುದು (ಉಪ ಸಂವ್ಯಾನ, ಪರಿಧಾನ, ಅನ್ತರೀಯ, ನಿವಸನ Hlā.). ಒಳಗುಡುವ ಸೀರೆ (ಅನ್ತರ Mr. 531). ನವಿಲ ಗಱಿಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹನು (ಕಿರಾತನು); ಎಲೆಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹವನು (ಶಬರನು); ವರಯುವತಿಯರು ಅರ್ಧ ತೊಡೆಪರಿಯನ್ತರ ಉಡುವನ್ಥಾ ಸೀರೆ (ಚಣ್ಡಾತಕ); ಆವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಟ್ಟವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನ್ ಇಲ್ಲದವಳು (ಕಾತ್ಯಾಯನಿ); ಉಡುವ ಹುಟ್ಟಗೆ (ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ); ಉಡುವ ಸೀರೆ (ಪರಿಧಾನ, etc. Nr.). ಉಡುವ ದೋತ್ರ ಮುನ್ತಾದದು (ವಸ್ತ್ರ, etc. Si. 223). ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆ (ಅನ್ತರ 453). ನವುಲುಗಱಿ ಉಟ್ಟ ಬೇಡನು (ಕಿರಾತ); ಸೊಪ್ಪನ್ ಉಟ್ಟ ಬೇಡನು (ಶಬರ 341). ಗಣ್ಡುಡಿಗೆಯುಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು ಹಿಣಿಲಂ (Śmd. 282). ಉಡುವಂ (260). ಉಡಲ್ವೇಱ್ or ಉಡ ವೇಱ್ (278). [— ಉಟ್ಟುದು. that which is wrapped, a clothe. ತಲೆವ ಱುಡುಟ್ಟುದಿಕ್ಕಿ ಸುರಲೋಕ ಸುಖಂಗಳನುಣ್ಬೆವೆನ್ಬ ಬತ್ತಲೆಗರ ಮಾತು ಕೇಳ ದಿರ್ Ap. 2, 9]. see Bp. 5, 36; 11, 23; 25, 8; 38, 53; 57, 25; 59, 10; Bh. 1, 8, 10; J. 3, 22; 8, 46; 10, 42; 11, 41; 16, 4; 30, 16. 17; 33, 22; B. 3, 101. ಉಟ್ಟದ್ದು ಹಱಿಯದಿದ್ದರೆ ನಷ್ಟವೇನು? — ಉಡಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ಮೈ ಯ್ಲಿಗೆಗೆ ಹೇಸ, ಉಪ್ಪುಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ತಂಗಳಿಗೆ ಹೇಸ (Prvs.). [— ಉಡಲಿ ಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to give presents usually in the shape of clothes. ಉಡಲೆನ್ದಧಿಕ ವಿಳಾಸದಿನುಡಲಿಕ್ಕಿ ನೆಱೆಯೆ ಬಿಯಮುಮಂ ಮೆಱೆದಂ Pb. 3, 44; 14, 17 va.].

ಉಡು uḍu. 2. a mutilated form of ಉಡಿಸಿ of ಉಡಿಸು 2. — ಉಡು ತೊಡಿಸು. to cause to put on two kinds of raiment (S. Mhr.; B. 5, 283).

ಉಡು uḍu. 3. = ಉಡಿ 6, q. v. — ಉಡುಗಱೆ. -ಕಱೆ. = ಉಡುಗೊಱೆ, etc. (J. 18, 38; My.; Te.). — ಉಡುಗುಱೆ. -ಕುಱೆ. = ಉಡುಗೊಱೆ, etc. (ತೆಲ್ಲಟು G.; B. 5, 291). ಉಡುಗುಱೆ ಮಾಡು (ತೆರಣ್ಬು G.). — ಉಡುಗೆಱೆ. -ಕೆಱೆ. = ಉಡುಗೊಱೆ. etc. (My.). — ಉಡುಗೊಱೆ. -ಕೊಱೆ. (Śmd. 204). a present of certain clothes (sīre, etc.) given to the bride and bridegroom by relations and friends that are present at the time of the celebration of marriage (ಪಸಾಯ Śs.; ಪಾವಡ Bhn. 21; C.); such a present given on any auspicious occasion (C.; Bh. 1, 7, 13; 2, 13, 12; Tu. ಉಡಿಗೆರೆ, ಉಡುಗೆರೆ, ಉಡ್ಸುರೆ; a gift). — ಉಡು ತೊಡುಗೆ. dupl. two kinds of raiment (B. 5, 291. 296). — ಉಡುಸೀರೆ. a sīre to be wrapped round the waist (ಕಚ್ಚೆ Śm. 86).

ಉಡು uḍu. 4. = ಉಡಿ 5, etc. the waist. — ಉಡುದಾರ = ಉಡದಾರ, etc. (My.; ನೇವಳ, ಶೃಂಖಲ G.; Tu. ಉಡದಾರ, ಉಡುದಾರ, a gold or silver girdle). ದರ್ಭೆಯಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಉಡುದಾರ (ಮೌಂಜಿ G.).

ಉಡು uḍu. 5. = ಉಡ 1, q. v. an iguana, Lacerta monitor (ಮೃಗವಿಶೇಷ Śmd. Dh.; ಮೃಗಭೇದ Śm. 94; ಗೋಧೆ, ಮುಶಲಿಕೆ Nr., Mr. 163; Tu. ಉಡು, ಒಡು, ಒಡ್ಡು; Te. ಉಡುಮು; T. M. ಉಡುಮ್ಬು). [ಕುದುರೆ ನಾಯೊಟ್ಟೆಯುಮುಡುವುಂ ಪಾವುಮಿಲಿಯುಂ...ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ಸ್ಥಲಚರಂಗಳುಂ Vr. 97, 5; ಉಡುವಿನ ಭಾವದಲಿ ಹಡೆದರೆಮ್ಮವರು Bv. 292]. ಉಡುವಿನ ಮಱಿ (ಗೌಧಾರ, ಗೌಧೇರ Nr.). see ನೀರುಡು, ಬಯ್ಲುಡು, ಮಱಿಯುಡು; [ಮನೆಯೊಳಗೆ ಉಡು ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ (Prv.). this is quoted when inauspicious things happen after the entry of a person into the house]. Prv. s. ತುಮ್ಬು 1. — ಉಡುತಡಿ. N. of a place (Bp. 40, 28). — ಉಡುವಿನ ತುಪ್ಪ. iguana's ghee (Bp. 17, 18). — ಉಡುವೂರ್. N. of a place. ಉಡುವೂರ ಕಣ್ಣಪ್ಪ (Bp. 18, 1).

ಉಡು uḍu. *a star.* 2, water. (My.).

ಉಡುಕ uḍu-ka. (Śmd. 249 Mḍb., the -ಕ being used in ಭಾವ). winding or wrapping round the waist, etc. [2, contraction, lessening. ತೇಜದುಡುಕನೋಂ ಪಿರಿದಾಯ್ತೇ Ap. 6, 51].

ಉಡುಕಿಸು. uḍukisu. to straighten, tighten, compress; to restrain, keep in; to vex, oppress (T. ಒಡುಕ್ಕು; Te. ಉಡಿಕಿಂಚು, to debase, disgrace; R.).

***ಉಡುಕು uḍuku.** = ಉಡುಕ No. 2. ನಿಮ್ಮರಸನ ಗರ್ವೋನ್ನತಿಯುಡುಕುಮು ನಿನಿಸಾನುಂ ನೋಡಿಂ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಮಕ್ಕುಮ ಬಱಿಯಂ Ap. 14, 103.

ಉಡುಕೆ uḍuke. = ಉಡಿಗೆ, etc. (My.).

ಉಡುಗ uḍuga. = ಹುಡುಗ. (My.). [too colloquial].

ಉಡುಗಿ uḍugi. = ಹುಡುಗಿ. (My.). [too colloquial].

ಉಡುಗಿಸು uḍugisu. 1. = ಉಡಗಿಸು 1. (My.).

ಉಡುಗಿಸು uḍugisu. 2. = ಉಡಗಿಸು 2. to cause to shrink, etc. (Grj. 5, 8; 7, 61; Bp. 44, 21; 50, 29; J. 8, 3; 28, 2).

ಉಡುಗು uḍugu. 1. = ಉಡಗು 2. to shrink, to shrivel, to contract; to be bent; to decrease, to become less; to abate; to fail; to fade; to disappear; to be finished; to desist; to stop, to halt (see final references); to bend or put backwards; to remove [ಉಡುಗುತ್ತುಮಾತ್ಮಕರಮಂ ರವಿಪೊರ್ದಿದನಸ್ತಶೈಲಮಂ Pb. 4, 46; Ap. 2, 14]; (Cpr. 5, 19. 99; Bp. 11, 51; 24, 68); to leave; to quit, to abandon (ಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.; Śmd. 157; Grj. 8, 81. 82; Bp. 11, 9. 12; 20, 5. 24; 24, 80; 31, 16; 32, 39; 35, 10; 43, 12. 15; 44, 9; 51, 79; 53, 17; 55, 52; 58, 37; Rśv. 14, 29; T. ಉಡ್ಗು, ಉಡುಂಗು, to fear; to be ashamed; Te. ಉಡುಗು to fall away, decrease, etc.; *cf.* Te. ಒದುಗು, ಒಂಗು; T. ಒಱುಂಗು, ಒದುಂಗು). ಮದವುಡುಗಿದ ಆನೆ (ಉದ್ಭ್ರಾನ್ತ, ನಿರ್ಮದ Nr.). ಎಡದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಆಲೀಢ); ಬಲದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಎಡದ ಕಾಲ ಮುನ್ದಿಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ Nr.). regarding the v. i. see Rśv. 6, 24 va.; 9, 9; 13, 96 va.; B. 5, 142; Grj. 1, 85. 96; 8, 6; Bp. 3, 3; 18, 63. 72; 27, 4. 48; 50, 28. 32; 58, 48; 29, 10; 22, 8; 8, 7; 21, 16; 43, 58;

54, 6; 11, 59; 22, 65; 39, 33; 40, 62; 43, 79; 60, 49; 61, 11; 52, 19; J. 5, 43. — ಉಡುಗುಡುಗು. rep. (Bp. 20, 28; 45, 53). — ಉಡುಗುಡುಗುಡುಗು. rep. (Bp. 18, 58).

ಉಡುಗು uḍugu. 2. = ಉಡಗು 1, etc. to sweep (Bp. 9, 34; 41, 21; My.; Te. ಊಡುಚು). [Tu. ಅಡಿಪ್ಪು].

ಉಡುಗೆ uḍu-ge. = ಉಡುಕೆ, etc. that envelops or encircles, an envelope; a raiment of a particular kind (ಜಾಱುಗೆ Śmd. 1, o. r. ಸಾಱುಗೆ); (Śmd. 248). ಕಡಲುಡುಗೆ ಆದ ಪ್ರೊಡವಿ (ಅರ್ಣವವೃತಧಾತ್ರಿ Śmd. 11. 12). — ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ. dupl. = ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ. dress, ornament (My.; B. 5, 130. 283).

ಉಡುಗೊಱೆ uḍu-koṟe. presents, etc. s. ಉಡು 3.

ಉಡುಚು uḍucu. = ಉಡಚು. (S. Mhr.).

ಉಡುತೆ uḍuta. winding or wrapping round the waist, etc. (My.).

ಉಡುತೆ uḍute. a squirrel (My.; Te. ಉಡುತಾ, ಉಡುತ; T; ಉಱುತ್ತೈ, ಇಲುದೈ; T. ಉಱುಕ್ಕಲ್, a jump; ಉಗಳ್, to jump. Te. ಉಂಕಿಂಚು, to jump); [Tu. ಕುಣ್ಡಚ್ಚಿ]. *cf.* ಇಣಚಿ?

ಉಡುದೇವ uḍu-dēva. the moon. 2, the number one (Bp. 61, 92).

ಉಡುಪ uḍu-pa. *the moon* (ಸುಧಾಕರ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 72). 2, *a raft, a float* (ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ವ ತೆಪ್ಪ Mr. 416). 3, a beautiful young woman (ರಮಣಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 72). 4, the bird called cātaka (ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿ 72). 5, a serpent (ಉರಗ, ಸರ್ಪ 72). 6, N. of a class of Brāhmaṇas, chiefly astrologers (Mg.).

ಉಡುಪಖಣ್ಡ uḍupa-khaṇḍa. the crescent.

ಉಡುಪಖಣ್ಡಶಿಖಣ್ಡ uḍupakhaṇḍa-śikhaṇḍa. Śiva (Bp. 57, 26).

ಉಡುಪತಿ uḍu-pati. the moon.

ಉಡುಪತಿಜೂಟ uḍupati-jūṭa. Śiva (Bp. 54, 17).

ಉಡುಪಿ uḍupi. = ಉಡುಪು. N. of a place on the western coast (C.; T. ಉಡುಪ್ಪೈ).

ಉಡುಪು uḍupu. = ಉಡಪು. (My.; Te., T.). — ಉಡುಪ. -ಅ 3. a man who has for his raiment. see ಪುಲಿಯುಡುಪ.

ಉಡುಪು uḍupu. = ಉಡುಪಿ. ಉಡುಪಿನೊಳು (Dp. 104, 5).

ಉಡುಪುಷ್ಪ uḍu-puṣpa. = ಓಡ್ರಪುಷ್ಪ. (My. Amara).

ಉಡುಪೋದಯ uḍupa-udaya. moon-rise. (Cpr. 6, 93).

ಉಡುಮ್ಬರಿಕೆ uḍumbarike. = ಉದುಮ್ಬರ. see ಕಾಕೋದುಮ್ಬರಿಕೆ.

ಉಡುರಾಜ uḍu-rāja. the moon. (My.).

ಉಡುರು uḍuru. = ಉಡ್ರು. the bellowing of an ox or a bull (My.; *cf.* ಅಡ್ರುಕ್, ಒಳಱು). ಉಡುರು ಹಾಕು (My.).

ಉಡುಲು uḍulu. = ಉಡಿಲ್, etc. (My.).

ಉಡುವರ uḍu-vara. the moon (Bp. 11, 12).

ಉಡುವೆ uḍuve. a place filled with bushes, a jungle (My.).

ಉಡುಸು uḍusu. = ಉಡಿಸು 2. (My.).

***ಉಡುಹ uḍuha.** one who is greedy for clothes. ಸುಡಲೀ ಮನವೆನ್ನನುಡುಹನ ಮಾಡಿತ್ತು! ನಡೆವಲ್ಲಿ ನುಡಿವಲ್ಲಿಯಧಿಕನೆನ್ನೆನಿಸಿತ್ತು Bv. 40.

ಉಡೆ uḍe. 1. = ಉಡಿ 5, etc. the waist. see ಪೆಣ್ಣುಡೆ. — ಉಡೆನೂಲ್. = ಉಡಿನೂಲ್. (ಕಲಾಪ, ಸಪ್ತಕಿ, ಮೇಖಲೆ, ರಸನೆ, ಕಟಿಸೂತ್ರ, ಸಾರಸನ Hlā.; ಕಟಿಸೂತ್ರ Ct. II, 83; Abh. P. 12, 27). — ಉಡೆವಣಿ. -ಮಣಿ (Śmd. 385; Kk. 96). a waist-jewel [ಉಡೆವಣಿ ಪಱಾಯದ ಮುನ್ನಮೆ ತೊಡಗಿ ಚಲಂ ನೆಗೞೆ ರಿಪುಬಲಂಗಳನೆ ಪಡಲ್ವಡಿಸಿ Pb. 1, 46]; (Abh. P. 3, 130; Grj. 3, 88; 3, 91 va.).

ಉಡೆ uḍe. 2. = ಉಡಿ 6, etc. dressing. (My.). [ಕಾಲೂರ್ಗಳ ಗಣ್ಡರ ಪೆಣ್ಡಿರ ನಡೆಯುಡೆಯ ನುಡಿಯ ಮುಡಿಯ ಗಾವ್ರಿಗೆ ಮುಗುಳ್ನಗೆ ನಗುತ್ತುಂ Pb. 2, 97 va.]. see ಉಳ್ಳುಡೆ s. ಉಳ್ 2. ಗಣ್ಡುಡೆ, ತಳಿರುಡೆ, ಬೀಱುಡೆ.

ಉಡ್ಡಿ uḍḍi. = ಒಡ್ತಿ. any heap or pile, especially a pile of three (marbles, seeds, fruit stones, etc.) with a fourth set on the top (R.; Tu.; Te. ಉಡ್ಡ). — ಉಡ್ಡಿಗಜುಗ. = ಒಡ್ಡಿಗಜುಗ. such a pile made of beads of the Molucca bean (R.).

ಉಡ್ಡೀನ uḍ-ḍīna. *flying up, ascending, soaring.*

ಉಡ್ಡುರ್ಕ್ uḍḍurk. a sound used to express a state of rage (T. ಉಱುಕ್ಕು, to be angry). ಉಡ್ಡುರ್ಕನ್ತ ಇದ್ದಾನೆ (My.).

ಉಡ್ರು uḍru. = ಉಡುರು. (My.).

ಉಡ್ಲು uḍlu. = ಉಡುಲು, etc. (My.; G.).

ಉಣ್ uṇ. = ಉಣು 1, ಉಮ್-, (ಉಮ್ಬು). to eat as food. @ this word was applicable in old Kannaḍa in the case of humans, animals, birds etc. 2, to enjoy, as riches; to take, as interest on money; etc. [ತಲೆವಱು ದುಟ್ಟದಿಕ್ಕಿ ಸುರಲೋಕ ಸುಖಂಗಳನುಣ್ಬೆವೆಮ್ಬ ಬತ್ತಲೆಗರ ಮಾತುಗೇಳದಿರ್ Ap. 2, 9]. (ಭೋಜನ Śmd. Dh.; T., M., Tu.; *cf.* ಊಡು 1). P. p. ಉಣ್ಡು [ಉಣಮುಣ್ಬೆನ್ನುಣ್ಡು ಪಟ್ಟೆ ಪರ್ಣನನಣಮೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯುಂ ಭೂಪ ನೆಮ್ಬರ್ Pb. 4, 11]; (Śmd. 63. 287; Bp. 55, 4). [ಸುರಭಿಗಳ ತೊರೆದ ಮೊಲೆಗಳನುಣ್ಬವಱ ಮಱಗಳುಂ ಪೋಗೆ ನೂಂಕಿ ಕೊಂಕಿ, ಮೊಲೆಗಳನುಣ್ಬ ಕಿಶೋರ ಕೇಸರಿಗಳುಮಂ Pb. 1, 115 va.]. ಉಣ್ಬುದು (Śmd. 242). ಉಣ್ಬಂ (63. 238. 275). ಉಣಲ್, ಉಣಲೊಡಂ, ಉಣೆ (86). ಉಣ್ಣಂ, ಉಣ್ಣರ್ (87), ಉಣ್ಣಳ್ (84), ಉಣ್ಣದೆ (87; ಉಣದೆ Bp. 51, 77). ಉಮ್ಬ q. v. = ಉಣ್ಬ (C.). ಉಣ್ಡುಮಿಕ್ಕುದು (ಭುಕ್ತಶೇಷ, etc.); ಹೆಱರ್ ಇಕ್ಕಿದ ಕೂೞನ್ ಉಮ್ಬ (ಪರಾನ್ನ, etc. Hlā.). ಲೋಗರ್ ಇಕ್ಕುವ ಕೂೞನ್ ಉಮ್ಬವಂ (ಪರಾನ್ನ, etc.); ಒಡನುಮ್ಬುದು (ಸಹಭೋಜನ); ಉಣಲ್ಪಟ್ಟುದು (ಭುಕ್ತ, etc.); ಮೊಲೆಯುನ್ ಉಮ್ಬ ಮಗುವು (ಸ್ತನಪ, etc. Nr.; *cf.* Si. 196). ಬಿತ್ತರದೊಳ್ ಉಮ್ಬ ಮನೆ (ಭುಕ್ತಗೃಹ Mr. 196). ಬಡ್ಡಿಯುಮ್ಬಂ (ವಣಿಜ Mr. 345). ಅಮ್ಬಲಿಯುನ್ ಎತ್ತಿ ಉಮ್ಬಂ (Sp.). ಭೃಂಗಸನ್ತಾನಮ್ ಉಣುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪನಱುಗಮ್ಬು (Cpr. 7, 49). see Bp. 11, 10; 50, 13; 56, 9; 58, 30. 45; Rśv. 6, 10; J. 3, 8; 10, 42; 12. 45; 34, 9; Dp. 4, 54; Bh. 1, 10, 31. *cf.* ಉಣಿ. — ಉಣಬಡಿಗ. a man who prepares a meal and serves it up (ಬಾಣಸಿಗ Ct. I, 5). — ಉಣಬಡಿಸು. to serve up a meal, *i. e.* to put a portion of the meal (rice, etc.) on the plate, etc. of each person present. see Bp. 9, 40; 14, 3; 47, 40; 51, 68. — ಉಣಲಿಕ್ಕು, -ಇಕ್ಕು. = ಉಣಬಡಿಸು. [ನಿಷಾದಿತಿಯೆಮ್ಬ ಬೇಡಿತಿಗಮುಯ್ವಮರ್ಗನ್ದಿಗರ್ಗಮುಣಲಿಕ್ಕಿದೊಡೆ ತಣಿಯುಣ್ಡು Pb. 3, 4 va.; Vr. 77, 14]; (Bp. 52, 20; 60, 52; V. 14, 38). — ಉಣ್ಡಾಡಿ. -ಆಡಿ. a glutton (J. 7, 63; My.). — ಉಣ್ಡಾಡಿಗ. -ಆಡಿಗ. = ಉಣ್ಡಾಡಿ. (My.). [— ಉಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. to dine and play together. ಕೇಸರಿಣೀಸ್ತನ್ಯಮನನ್ಯವನ್ಯಗಜಪೋತಾನೀಕಮುಣ್ಡಾಡೆ Ap. 9, 97]. — ಉಣ್ಣದ. = ಉಣ್ಣದವ. ಉಣ್ಣದರ ಬೀಯ (ಅಮೃತ Kk. 10 *a.*; Śs.). — ಉಣ್ಣದವ. a man who does not take his (or any) meal. 2, a deity (ಸುರ Śm. 8. 9; ನಿರ್ಜರ Kk. 10 *a.*). — ಉಣ್ಣದಿರುಹ. -ಇರುಹ. abstinence from a meal or from all meals (ಅನಶ, ಪ್ರಾಯ Mr. 460).

***ಉಣಂ uṇam.** = ಉಣಿಸು 2. food. ಉಣಮುಣ್ಬನ್ನುದ್ದಣ್ಣು ಪಟ್ಟಪರ್ಣಂ Pb. 4, 11.

ಉಣಚಿ uṇaci. 1. (Te. ಉಣುಚು, T. ಉಳುವೈ, a sort of fish). — ಉಣಚಿ ಮೀನು. a porpoise (ಉಲೂಪಿ, ಶಿಶುಕ Si. 87).

ಉಣಚಿ uṇaci. 2. the upper part of the stalk of great millet after the removal of the ear (S. Mhr.).

ಉಣಾಮಿಣಿಬಳ್ಳಿ uṇāmiṇi-baḷḷi. a large climbing shrub, Unona narum Dun. (St. & Pl.; Koṅkaṇi ಗುಣಾಮಣಿ).

ಉಣಿ uṇi. = ಉಳಿ 5. a person who feeds on, one who partakes of (Śmd. 238), *e. g.* ಅಮುರ್ದುಣಿ, ಕಳ್ಳುಣಿ, ತುಡುಗುಣಿ (238), ಎಲರುಣಿ (Śm. 2. 4. 6), ಬಣ್ಣುಣಿ, ಅಲರುಣಿ (27), ಮಣ್ಣುಣಿ.

ಉಣಿಕೆ uṇike. taking a meal (My.).

ಉಣಿಗ uṇiga. = ಉಣಿ. see ಅಮುಣಿಗ, ಎಲರುಣಿಗ.

ಉಣಿಸಿ uṇisi. = ಉಣಿ, ಉಣಿಗ, ಉಣಿಸಿಗ, ಉಣಿಸು 2, No. 2. see ನೆಲನಮುರ್ದುಣಿಸಿ.

ಉಣಿಸಿಗ uṇisiga. = ಉಣಿಸಿ, etc. see ಅಮುರ್ದುಣಿಸಿಗ.

ಉಣಿಸು uṇisu. 1. = ಉಣ್ಣಿಸು. to cause to take a meal (C.; J. 6, 43; B. 3, 3[illegible], 37). see Prv. s. ಕಮ್ಮಗೆ.

ಉಣಿಸು uṇisu. 2. what is fed on: a meal. (T. ಉಣವು, Tu. ಉಣಸು). [ನಾಳಿನುಣಿಸನೆನಗೆ ದೊರೆಕೊಳಿಸಿ ಬನ್ದುದು ಕರಮೊಳ್ಳಿತಾಯ್ತೆನ್ದು ನಗುತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ Pb. 3, 26 va.; Vr. 26, 24]. ದಧಿಯಿಲ್ಲದ ಉಣಿಸು (Śmd. 67). ಒಳ್ಳುಣಿಸು, ಇನ್ನುಣಿಸು (214). ಹಕ್ಕಿಗಳ ಉಣಿಸು (ಎರೆ Śs.). ಉಣಿಸುಗಳ್ (J. 28, 24). see ಕಲ್ಲುಣಿಸು, ನಲ್ಲುಣಿಸು. 2, = ಉಣಿಸಿ. see ಅಮುರ್ದುಣಿಸು.

ಉಣ್ಟು uṇṭu. 1. third person singular of the present of ಉಳ್ 1; to be, q. v.: it is, etc. (C.; Tu., T., M., Te., ಉಣ್ಟು). [ಕನತ್ಕೋಕನದಕ್ಕಿನ್ದುಗಮುಣ್ಟಾಕಾಂಕ್ಷಣಮುದಜೆಳ್ Kr. 3, 67; Pb. 1, 28].

ಉಣ್ಟು uṇṭu. 2. = ಉಳ್ಳುದು, ಉಳ್ಳುವು. that is or exists; existence; existing. — ಉಣ್ಟಹುದು. -ಅಹುದು. = ಉಣ್ಟಾಗುವದು. to become; to occur, to be used, etc. (Śmd. 184 Mdb.). — ಉಣ್ಟಾಗಲ್ ಪಡು. = ಉಣ್ಟಾಗು. ಉಣ್ಟಾಗಲ್ ಪಟ್ಟ (ಉದಿತ Śmd. 61 Cm.). — ಉಣ್ಟಾಗು. -ಆಗು. to become; to be born; to be; to exist; to happen; to accrue to; etc. (C.). ಉಣ್ಟಾದೊಡಂ (Śmd. 180). see Śmd. Cm. 12. 30. 85. 95. 139; Si. 57. 68. 92. 198. 395; Bp. 8, 11; 43, 58; 49, 11; 51, 46; B. 1, 14; 2, 20; 5, 206. ಉಣ್ಟಾದುದು (ಉಳ್ಳುದು Śmd. Cm. 88). ಉಣ್ಟಾದ (ಉದಿತ 98). ಉಣ್ಟಾದದು (ಭಾವ Dhw.). — ಉಣ್ಟಾಗುವಿಕೆ. becoming, arising, etc. (Si. 388). — ಉಣ್ಟು ಮಾಡು. to cause to be, to effect, to produce, to create; to establish (ದೊರೆ ಕೊಳಿಸು, ಸಾಧಿಸು G.). ಸಿರಿಯುಣ್ಟು ಮಾಡಿದಂ ಕುರುಬಲದೊಳ್ (Śmd. 291). ಉಣ್ಟು ಮಾಡಿದ ದೇವರು ಊಟವ ಕೊಡಲಾರನೋ? (Prv.). see Bp. 3, 72; Abh. P. 3, 126; 4, 40; 11, 182; B. 2, 49; 4, 9; Si. 46. 57. 69. 262. 293. — ಉಣ್ಟು ಮಾಡುವಿಕೆ. effecting, creating, etc. (Si. 263). — ಉಣ್ಟೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. to cause oneself to be used, to be used (ಉಣ್ಟಾಗುವದು Śmd. 237 Cm.).

ಉಣ್ಟು uṇṭu. 3. = ಉರುಟು 4, etc. — ಉಣ್ಟಾಡು. -ಆಡು. to roll, to move from side to side, as a round vessel (My.).

ಉಣ್ಡಲಿಗೆ uṇḍalige. a kind of rice cake that has the form of a ball (My.; ಕೆಕುನ್ದ? Nr.; Te. ಉಣ್ಡ್ರಾಮು; Tu. ಉಣ್ಡುಳುಗ). [ಬೆಣ್ಣೆಯ ಬೆನಕಂಗೆ ಕಣ್ಣದುಣ್ಡಲಿಗೆಯ ಮಾಡಿ ಚಲ್ಲವಾಡಿದರೆ ಹಲ್ಲು ಹೋಹುದು Bv. 660].

ಉಣ್ಡಿ uṇḍi. = ಹುಣ್ಡಿ. (Te.). — ಉಣ್ಡಿಗಡಿಗೆ. = ಹುಣ್ಡಿಗಡಿಗೆ. (My.).

ಉಣ್ಡಿಗ uṇḍiga. a single, solitary male, who has neither parents nor relations (S. Mhr.; B. 4, 200).

ಉಣ್ಡಿಗೆ uṇḍige. a stamp, an impression (My.; M.; Te. ಉಣ್ಡಂಚು, to place). [ಅ ನಾಡನೊನ್ದೆ ಬಿಲ್ಲೊಳುಣ್ಡಿಗೆ ಸಾಧ್ಯಂಮಾಡಿ... ಬನ್ದು Pb. 4, 31 va.; Ap. 15, 3 va.; ಎನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದುಣ್ಡಿಗೆಯನೊತ್ತಯ್ಯಾ Bv. 497]. ಈ ಕುಱಿಯ ಶಿವನ ಮುನ್ದೆ ಉಣ್ಡಿಗೆಯನ್ ಒತ್ತಿದೆ, ಶಿವನ ಲಾಂಛನವ್ ಇದು (Bp. 28, 41). 2, a pass, a ticket of free transit or passage (Abh. P. 11, 35). ಕಲಿದಲ್ ಇವಂ! ಜವನಲ್ಲಿ ಉಣ್ಡಿಗೆದನ್ದನೋ? (Śmd. 104). ವಿಧಾತ್ರನ ಉಣ್ಡಿಗೆ, ಜವಂ ಕೊಟ್ಟ ಓಲೆ ಎನ್ದು (85, o. r. -ಗೊಟ್ಟೋಲೆ-).

ಉಣ್ಡಿಗೆಕಾಱ uṇḍige-kāṟa. a man who stamps or impresses (V. 6, 41).

ಉಣ್ಡು uṇḍu. P. p. of ಉಣ್, ಉಣ್ಣು.

ಉಣ್ಡೆ uṇḍe. a round mass or ball of anything, *e. g.* of raw sugar, tamarind, clay, cowdung, etc. (C.; T., Te., M., Tu.; Tu. also ಉಣ್ಡೆ; Te. also ಉಣ್ಡೆ; T. ಉರುಣ್ಡೈ, anything globular; see ಉರುಟು 5). ಅಕ್ಕಿನ ಉಣ್ಡೆ (Bh. 1, 8, 76). see (ಜೇನುಣ್ಡೆ), ಪಾಲುಣ್ಡೆ. — ಉಣ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to take the form of a round mass or ball (C.). 2, to make into that form (C.). — ಉಣ್ಡೆಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. a kind of kaḍubu. see Prv. s. ಬೆಣ್ಣು. — ಉಣ್ಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಉಣ್ಡೆಗಟ್ಟು, No. 1. (Grj. 7, 21).

ಉಣ್ಣವಳಿಯದು uṇṇavaḷiyadu. much, further (ಸೋಡಂ, ಬಾಡಂ, ಪಿರಿದುಂ Śmd. II). 2, in vain, causelessly (ಸೋಡಂ, ಬಾಡಂ, ಬಱಿದು Kk. 89).

ಉಣ್ಣಿ uṇṇi. 1. taking a meal; a meal. (T. ಉಣ್ಡಿ). see ಮೆಚ್ಚುತುಣ್ಣಿ.

ಉಣ್ಣಿ uṇṇi. 2. = ಉಣ್ಣೆ. a sucker, a tick (C.; T. ಉಣಿ, ಉಣ್ಣಿ; Te. ಉನ್ನಿ). ಉಣ್ಣಿ ಕೆಚ್ಚಲೊಳಿರ್ದು ಉಣ್ಣದದು ನೊರೆಹಾಲ; ಪುಣ್ಯವ ಮಾಡಿ ಉಣಲೊಲ್ಲದವನಿರವು ಉಣ್ಣಿಗು ಕಷ್ಟ (Sp.).

ಉಣ್ಣಿಸು uṇṇisu. = ಉಣಿಸು 1. to cause to take a meal, to give a meal to eat (C.). ಮಲಹರಂಗೆ ಉಣ್ಣಿಸದೆ ಪಾಲಂ (Bp. 14, 30). ನಿನಗೆ ಉಣ್ಣಿಸಿದ ಬೋನವಂ (24, 75; see also 27, 18).

ಉಣ್ಣು uṇṇu. 1. = ಉಣ್. (C.). P. p. ಉಣ್ಡು (C.). ಉಣ್ಣಲಾಱದವ ಇಕ್ಕಲಾಱನು. — ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ಬಣ್ಣಾ ಬಯಸಿದ. — ಉಣ್ಡದ್ದು ಉಣ್ಡ ಹಾಗೆ ಹೋದರೆ ವೈದ್ಯನ ಹಂಗು ಏನು? — ಉಣ್ಡದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕುಣ್ಣೇಲೇ ಹೋಯ್ತು. — ಉಣ್ಡದ್ದೇ ಯುಗಾದಿ, ಮಿನ್ದದ್ದೇ ದೀವಾಳಿಗೆ. — ಉಣ್ಣವನಿಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ, ಮಿಣ್ಣಗಾಱನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ. — ಉಣ್ಣವರಿಗೆ ಊಟ ಬೇಡ, ಗುಣ್ಡುಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೇಡ. — ಉಣ್ಣುವ ಹರಸ ಬೇಡ, ನೊನ್ದವ ಬಯ್ಯಬೇಡ. — ಉಣ್ಡೆ, ಏನೋ, ಗುಣ್ಡ ಭಟ್ಟ? ಹೌದು, ಕಾಣೆ, ರಣ್ಡೆ ಮುಣ್ಡೆ? — ಉಣ್ಡೆ, ಏನೋ, ಗುಣ್ಡಾ? ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮೂವತ್ತು ಮೊಟ ಅಂದ (Prvs.). [— ಉಣ್ಣಪಡಿಸು. to cause to make oneself starve; ಎನ್ನನಾತ ನುಣ್ಣಪಡಿಸಿ ಕೊನ್ದನೆನ್ದು Vr. 153, 7. -ಉಣ್ಣಪಡು. starving by want of food Ap. 14, 68. @ here ಉಣ್ಣ seems to have acquired negative meaning on account of the negative suffix —ಅ].

ಉಣ್ಣು uṇṇu. 2. = ಹುಣ್ಣು. (My.).

ಉಣ್ಣೆ unne. = ಉಣ್ಣಿ 2. (ವ್ರಣಾಶನ Mr. 166). — ಉಣ್ಣೆಗಿಡ. the Lantana shrub (My.; *cf.* ಹೇಸಿಗೆಗಿಡ).

ಉಣ್ಣೆ unne. Tbh. of ಊರ್ಣ. wool (C.; see B. 3, 9. 106; 4, 163; 5, 122). ಉಣ್ಣೆೞ ಬಟ್ಟೆ ಬಣ್ಣಕ್ಕಾದೀತೇ? (Prv.).

ಉಣ್ಮು unmu. = ಪುಣ್ಮು, ಪೊಣ್ಮು. to go up, to rise; to come or break forth; to issue; to be born (ಉದ್ಗತಿ Śmd. Dh.; ಹುಟ್ಟು G.; *cf.* ಉಕ್ಕು 1, ಉಬ್ಬು 1). [ಉಣ್ಮುವುಯ್ಯಲ ಪೊಸಗಾವರಂ ಪುಗಿಲೊಳೇನೆಸೆದತ್ತೊ ಬಸನ್ತಮಾಸದೊಳ್ Pb. 2, 12; Ap. 10, 16]. ನವರಸಮ್ ಉಣ್ಕೆ (Ch. v. 16). ಒಲವುಣ್ಕೆ (Bp. 42, 1; 53, 48). ಉಣ್ಮುವ ಮಿಂಚು (Rśv. 8, 118). see Abh. P. 4, 21; 9, 24; 11, 13; 13, 47; 14, 103; Rśv. 4, 14 va.; 4, 45; 5, 83. 87. 90; Grj. 3, 79. 93; 5, 42 va.; 10, 9; J. 11, 19.

ಉತ್ ut. = ಉೞ್. another form of ಉೞ್, to plough, only used in the common P. p. ಉತ್ತು (= ಉೞ್ತು). ಉತ್ತು ಬಾೞುವ ಒಕ್ಕಲುಮಗನು (ಕರ್ಷಕ, etc.); ಉತ್ತಕೆಯು (ಕೃಷ್ಟ etc. Nr.). ಉತ್ತು (J. 4, 44; Si. 298. 299). ಉತ್ತಭೂಮಿ (301). ಉತ್ತದು (301). ಪೊನ್ನ ನೇಗಿಲೊಳ್ ಉತ್ತು (Bp. 60, 50). ಉತ್ತ ಹೊಲ ಬಿತ್ತಿಸಿಕೊಣ್ಡಿತು, ಸತ್ತ ಹೆಣ ಸುಡಿಸಿಕೊಣ್ಡೀತು. — ಉತ್ತು ಬರುವ ಮಗ ತೆವರಿ ಬನ್ದರೆ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯ ಪುಣ್ಯ. — ಉತ್ತು ಬಾೞುವವನ ಬದುಕು ಎತ್ತಲೂ ಲೇಸು (Prvs.).

-ಉತ uta. = -ಉತುಂ q. v., etc., *e. g.* ಶಾಪಿಸುತ (Bp. 52, 6), ಕೆಡವುತ, ಜಾಱುತ, ಸೀೞುತ, ಶಾಪಿಸುತ, ಎನುತ, etc. (52, 13), ಎನುತ, ನಮಿಸುತ (60, 59). see s. -ವ್-.

ಉತ uta. 1. *also; and; what, how; or.*

ಉತ uta. 2. sewn, woven. (G.).

-ಉತಂ utam. = -ಉತ, etc., *e. g.* ಆರೋಗಿಸುತಂ, ಕಾಣುತ್ತವೆ (*i. e.* ಕಾಣುತಂ ಎ 3, Bp. 52, 6), ಕೊಳುತಂ (52, 12), ಎನುತಂ (52, 13. 14). see s. -ವ್-.

ಉತಾರು utāru. = ಉತ್ತಾರ. subsiding; alleviation; decline, diminution; descent, slope; cheapness (My.; Mhr. ಉತಾರ, which appears as a Tbh. ಉತ್ತಾರ).

ಉತಾವಳಿ utāvaḷi. haste, impatience (C.; Br.; Mhr.).

ಉತಾಹೋ uta-āhō. *either, or.*

-ಉತು u₁₀-tu₁. = ಉಸು 1, q. v. ನಿಮ್ಮುತಿರ್ವರುಮ್ ಎಮ್ಮುತ ಯ್ವರುಂ ತಮ್ಮುತೞುವರುಂ (Śmd. 180).

-ಉತುಂ utum. (fr. ಉೞು.) = -ಉತ, -ಉತಂ, -ಉತೆ, -ಉತ್ತ 1, -ಉತ್ತಂ, -ಉತ್ತಾ, -ಉತ್ತುಂ, -ಉತ್ತೆ 1. termination of the present participle (Śmd. 279), *e. g.* ನಗುತುಂ ಬನ್ದಂ; ಪುಗುತುಂ ಇರ್ದಂ; ಕರೆಯುತುಂ ಪೋದಂ (280), ನೋಡುತುಂ, ಮೂಡುತುಂ, ಆಡುತುಂ (Bp. 59, 20).

-ಉತೆ ute. = -ಉತುಂ, etc. (Śmd. 279), *e. g.* ಇಸುತೆ ಇರ್ದಂ; ಮಿಱುಗುತೆ ಪೋದಂ; etc. (280).

ಉತ್ಕ utka. *desiring, longing for.*

ಉತ್ಕಚ ud-kaca. having the hairs erect. see ಘಟೋತ್ಕಚ.

ಉತ್ಕಟ ud-kaṭa. = ಉಗ್ಗಟ, ಉಗ್ಗಡ. *exceeding the usual measure, excessive;* excellent, important, great, superior, high (ಉದ್ಭಟ, ಉದ್ಧತ, ಉಲ್ಬಣ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ, ಪೆರ್ಚಿರ್ದುದು Mr. 446; Bp. 51, 62). 2, *mad, furious.* 3, proud (ಸೊಕ್ಕಿದ G.); pride (Rām. 3, 6, 45). 4, uneven, difficult. 5, *the tree and fragrant bark of Laurus cassia.* 6, eagerness after; anxious desire (Mhr.). 7, affliction (My.).

ಉತ್ಕಟಿಸು utkaṭisu. to be or become excessive (Bp. 50, 26). 2, to become furious (Śśv. 3, 63).

ಉತ್ಕಣ್ಠತೆ ud-kaṇṭhate. the state of longing for a beloved person or thing, etc. (Cpr. 8, 74).

ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ ud-kaṇṭhita. *desiring, longing for;* distressed (ಲವಲವಿಕೆಯುಳ್ಳ Mr. 242).

ಉತ್ಕಣ್ಠೆ ud-kaṇṭhe. *longing for; regretting, missing;* anxiety or regret for any missing object (ಉತ್ಕಲಿಕೆ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ಉತ್ಕಮ್ಪಿ ud-kampi. trembling, agitating, causing to tremble (Cpr. 2, 59).

ಉತ್ಕರ ud-kara. piling up, *a heap, a multitude;* abundance.

ಉತ್ಕರ್ಷ ud-karṣa. pulling upwards; raising; drawing out. 2, *eminence, excellence, superiority.* 3, *joy, pleasure.*

ಉತ್ಕರ್ಷದ್ರವ್ಯ utkarṣa-dravya. an instrument for pulling upwards or out. see ಮಿಣ್ಪು.

ಉತ್ಕಲ utkala. N. of the inhabitants of Orissa; a porter; a fowler. (R.); Orissa state.

ಉತ್ಕಲಿ ud-kali. a staff with a hook to push the straw trodden out by oxen (ಮೆರೆಕೋಲು Mr. 372, o. r. ಉತ್ಕಲೆ).

ಉತ್ಕಲಿಕೆ utkalike. = ಉತ್ಕಳಿಕೆ. *longing for, regretting, missing* (ವಿರಹ Nn. 102; ಆತುರ 164, Mr. 527; see ಉತ್ಕಣ್ಠೆ). 2, fear (ಭಯ Nn. 164; Mr. 527). 3, a water-pot (ಕಮಣ್ಡಲು Nn. 102). 4, a bud, an unblown flower (ಕೋರಕ, ಮೊಗ್ಗೆ 102. 164; ಮೊಗ್ಗೆ Mr. 527). 5, *a wave, a billow* (ಜಲಭಂಗ Nn. 102; ವೀಚಿ, ನೀರ ತೆರೆ 164; ತರಂಗ Mr. 527). 6, a creeper (ವಲ್ಲಿ, ಬಳ್ಳಿ Nn. 102). 7, the chick-pea (ಚಣಂಗ, ಕಡಲೆ 102).

ಉತ್ಕಲ್ಲೋಲ ud-kallōla. surging up (Abh. P. 13, 64).

ಉತ್ಕಾರ ud-kāra. *winnowing corn; piling it up.*

ಉತ್ಕೀರ್ಣ ud-kīrṇa. heaped up, accumulated (Rśv. 5, 120); scattered, dug up or out, excavated; engraved.

ಉತ್ಕುಣ utkuṇa. = ಉಂಕುಣ, (ಒಕ್ಕಣ). a bug; a louse.

ಉತ್ಕೃತಿ ud-kṛti. N. of a type of metre (Ch.; Mr. 362).

ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ud-kṛṣṭa. drawn up or out. 2, excellent, eminent, superior; excessive (ಶ್ರೇಷ್ಠ Nn. 33; ಕುಶಲ, ಹೆಚ್ಚುಗೆ 141; ಉತ್ಕಟ, etc. Mr. 446).

ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆ utkṛṣṭate. excellence, eminence (My.). see ಜ್ಞಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆ.

ಉತ್ಕೋಚ ud-kōca. bending from the right course; *a bribe.*

ಉತ್ಕ್ರಮ ud-krama. going up, or out, or away. 2, going astray; deviation, transgression. see ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ.

ಉತ್ಕ್ರಮಣ ud-kramaṇa. = ಉತ್ಕ್ರಮ No. 1. (My.).

ಉತ್ಕ್ರಮಿಸು ud-kramisu. to depart, as life (My.); to exceed, to transgress, as an order (My.).

ಉತ್ಕ್ರಾನ್ತಿ ud-krānti. stepping up to; going out or away (as life, My.). see ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಾನ್ತಿ.

ಉತ್ಕ್ರೋಶ ud-krōśa. clamour, outcry. 2, *an osprey.*

ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣ ut-kṣēpaṇa. throwing upwards, tossing; sending, sending away; vomiting, etc. see si. s. ಹಾಕುವಿಕೆ.

-ಉತ್ತ utta. 1. = -ಉತುಂ, etc., *e. g.* ಎನುತ್ತ (Bp. 44, 63), ನಡುಗುತ್ತ, ಸನ್ದಣಿಸುತ್ತ, ಸುಯ್ಯುತ್ತ (52, 12), ಜೀವಿಸುತ್ತ (59, 20). see s. -ವ್-.

ಉತ್ತ utta. 2. = ಉತ್ತಲ್. the side or direction which is in the middle of two others; to or in the middle

side or direction. [ಅತ್ತ ಸುರೇಶ್ವರಾವಸಥಮಿತ್ತ ಮಹೀತಳಮುತ್ತ ಪನ್ನಗೋದಾತ್ತ ಸಮಸ್ತಲೋಕಮುಱದನ್ನಿರೆ ಪೂಣ್ದನಗಾಗದು Pb. 1, 75]. ಅತ್ತ, ಇತ್ತ, ಉತ್ತ, ಎತ್ತ (Śmd. 145). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತಿತ್ತುತ್ತೆತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನಹಿತರ್ಕಳ್ (145).

ಉತ್ತ utta. 3. = ಹುತ್ತ. (My.). [too colloquial].

ಉತ್ತ utta. *moistened, wet.*

-ಉತ್ತಂ uttaṁ. = -ಉತುಂ, etc., *e. g.* ಬರುತ್ತಂ (Bp. 52, 12), ಕಾಣುತ್ತಂ (52, 22).

ಉತ್ತಂಸ ud-taṁsa. *a chaplet, a wreath worn on the crown of the head.* 2, *an earring.*

ಉತ್ತಣ್ಡ uttaṇḍa. a gold necklace worn by women (My.; Si. 218; Te.; T. ಉತ್ತಣ್ಡಮಣಿ, ಉತ್ತಿ; Te. also ಉತ್ತರಿ, ಉತ್ತರಿಗೆ; *cf.* T. ಉಜ್ಜಿ, Te. ಉತ್ತೆ, fit? see ಉತ್ತರಿಗಿಗೆ).

ಉತ್ತಣ್ಡಾಲು uttaṇḍālu. = ಉತ್ತಣ್ಡ. (My.; T. ಉತ್ತಣ್ಡಾಲ್).

ಉತ್ತತ್ತಿ uttatti. = ಉತ್ತುತ್ತೆ q. v., ಉತ್ತೊತ್ತೆ. (C.). see ಕರಿಯುತ್ತತ್ತಿ.

ಉತ್ತಪ್ತ ud-tapta. made hot; *dry flesh.*

ಉತ್ತಮ ud-tama. = ಉತ್ತುಮ. *uppermost, highest, most elevated; chief, best, excellent;* the most removed or last. (ವಿಧಿ Nn. 21; ನಿಗರ Ct. II, 77; ಮಾಟು Bhn. 41). 2, the first person (Śmd. 90. 269; Kāvy. I, 5, 6-12). see Bp. 60, 9; J. 14, 24 (where neuter noun). ಉತ್ತಮನು ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಶುಭವೇ (Prv.).

ಉತ್ತಮತೆ uttamate. excellence, superiority, goodness (Cpr. 9, 105).

ಉತ್ತಮಕಾರ್ಯ uttama-kārya. a good work (ಸಾಧನ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕಾರ್ಯ Nn. 114).

ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ uttama-tīrtha. a celebrated place of pilgrimage (ಪುಷ್ಕರ Nn. 27).

ಉತ್ತಮದ್ವೀಪ uttama-dvīpa. a dvīpa of a certain extent. see Mr. 326 s. ವರ್ತನೆ.

ಉತ್ತಮಪಾತ್ರ uttama-pātra. an excellent person (Kāvy. IV, 2, 32).

ಉತ್ತಮಪುರುಷ uttama-puruṣa. an excellent man (ಕುಲೀನ, ಸತ್ಪುರುಷ Nn. 45). 2, first person [grammar] (Śmd. 91. 225. 258. 261. 262).

ಉತ್ತಮರ್ಣ uttama-ṛṇa. *a creditor.*

ಉತ್ತಮವಾಜಿ uttama-vāji. an excellent horse (ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕುದುರೆ Nn. 12).

ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕ uttama-ślōka. a man well spoken of (My.).

ಉತ್ತಮಾಂಗ uttama-aṅga. *the head* (Bp. 38, 35). — ಉತ್ತಮಾಂಗದ ಕೇಶಿ. N. (Bp. 58, 4).

ಉತ್ತಮಾಧಮ uttama-adhama. high and low, good and bad (My.).

ಉತ್ತಮಿಕೆ uttamike. excellence, superiority; goodness (Rām. 4, 3, 20).

ಉತ್ತಮೆ uttame. *an excellent woman* (Bp. 61, 34).

ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ uttama-uttama. the very best (Bp. 61, 76).

ಉತ್ತರ ud-tara. 1. *higher;* upper. 2, superior; excellent (ವಿರಾಜ, ಒಪ್ಪುವನ್ನಾದು Nn. 77); excess, over and above. 3, northern (ದಿಗ್ವಿವರ, ದಿಗ್ಭೇದ 77). 4, left, left-hand. 5, posterior, subsequent, following, latter; the following member or place (Śmd. 227; Ch. v. 334). 6, *future.* 7, *future consequence, the future result of actions* (ಉದರ್ಕ, ಮೇಲಪ್ಪ ಫಲ Mr. 72). 8, *an answer, a reply;* a mandate (ನುಡಿ Nn. 77). 9, a superior man (ಆರ್ಯ Mr. 382). 10, going, proceeding (ಯಾತಿ, ಅಯ್ದುವುದು Nn. 77). 11, joy; satisfaction (ಆಹ್ಲಾದ, ಸನ್ತೋಷ 77). 12, N. of a king, the son of Virāṭa (Mr. 263; ವಿರಾಟರಾಯನ ಮಗ G.). ಉತ್ತರನ ಪಾರುಪತ್ಯ ಒಲೇ ಮುನ್ದೆ (Prv.). 13, a defence, a rejoinder. 14, a kind of upamā (Kāvy. III, 3, B, 61. 99 seq.). see ಇದಿರುತ್ತರ. — ಉತ್ತರ ಅಡು. to give an answer (Bp. 24, 38; 55, 37). — ಉತ್ತರ ಈ. to give an answer (Bp. 18, 18; 53, 61). — ಉತ್ತರಕಡೆ. the northern direction (B. 5, 305). — ಉತ್ತರ ಕೊಡು. = ಉತ್ತರ ಈ. (Bp. 31, 10; 51, 19; B. 4, 18. 56. 156). ಉತ್ತರಾ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಸತ್ತವನ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಉತ್ತರಗೊಡು. = ಉತ್ತರ ಕೊಡು. (Rām. 5, 3, 58). — ಉತ್ತರಂಗೆಡಹ. -ಂ-ಕೆಡಹ. an inaccurately or ill speaking man, a babbler (ಗಹ್ಯ್ವಕವಾದಿ Mr. 240). — ಉತ್ತರಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. an answer to fail (Bp. 54, 82). — ಉತ್ತರಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. = ಉತ್ತರಗೊಡು. (J. 6, 26). — ಉತ್ತರ ದೊರೆ. an answer to be obtained (B. 4, 156). — ಉತ್ತರ ನಿಲ್ಲಿಸು. to refrain from an answer (My.). 2, to silence (My.).

ಉತ್ತರ ud-tara. 2. crossing over, passing over; vanquishing; giving up; coming out of, escaping from.

ಉತ್ತರಕರ್ಮ uttara-karma. funeral rites (ನಿರ್ವಾಣ, ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ Nn. 19; My.).

ಉತ್ತರಕಾಶಿ uttara-kāśi. Benares (My.).

ಉತ್ತರಕುರು uttara-kuru. the country of the northern Kurus. (My.).

ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ uttara-kriye. = ಉತ್ತರಕರ್ಮ. (Nn. 19; B. 3, 15; My.).

ಉತ್ತರಕ್ಷಣ uttara-kṣaṇa. the next moment (My.).

ಉತ್ತರಂಗ uttara-ṅ-ga. *the lintel of a door* (ಉತ್ತರಾಸ Mr. 199).

ಉತ್ತರಚ್ಛದ uttara-c-chada. *a cover, what is thrown over anything* (ಹಾಸಿಕೆ Mr. 203).

ಉತ್ತರಣ ud-taraṇa. crossing over. see ಜಲೋತ್ತರಣ.

ಉತ್ತರಣಿ uttaraṇi. = ಉತ್ತರಣೆ, ಉತ್ತರಾಣೆ, ಉತ್ತರೇಣೆ. a common weed, Achyranthes aspera Lin. (ಅಪಾಮಾರ್ಗ, ಮಯೂರಕ, ಖರಮಂಜರಿ, ಕೇಶವಲ್ಲಿ, etc. Nr.; Si. 143; ಅಪಾಮಾರ್ಗ, ಶಿಖರಿ Mr. 128; My.; Te.).

ಉತ್ತರಣೆ uttaraṇe. = ಉತ್ತರಣಿ, etc. — ಉತ್ತರಣೆಬಿತ್ತು. the uttaraṇe's seed (Bp. 31, 3).

ಉತ್ತರದಿಗ್ವರ uttara-dis-vara. Kubēra (Mr. 54).

ಉತ್ತರದೇಶ uttara-dēśa. = ಉತ್ತರದೇಸ. the northern country.

ಉತ್ತರದೇಸ uttara-dēsa. Tbh. of ಉತ್ತರದೇಶ (Śmd. 376).

ಉತ್ತರಧ್ರುವ uttara-dhruva. the north pole (B. 3, 41; 4, 64; My.).

ಉತ್ತರನಾಥ uttara-nātha. N. of a liṅga (Bp. 51, 64).

ಉತ್ತರಪಕ್ಷ uttara-pakṣa. a defendant (My.). 2, the dark half of the month (My.).

ಉತ್ತರಪೂಜೆ uttara-pūje. worship and dismissal, at the close of a ceremony, of the divinities summoned and set up at the commencement of it (My.; Mhr.).

ಉತ್ತರಭಾದ್ರಪದೆ uttara-bhādrapade. the twenty-sixth lunar mansion (C.).

*ಉತ್ತರಮಾರ್ಗ **uttara-mārga.** the northern style in Kāvya. Kr. 2, 53. 55.

ಉತ್ತರಮೀಮಾಂಸೆ uttara-mīmāṁse. *the systematical investigation of the vēda in so far as it leads to a knowledge of the one brahma or universal soul,* the vēdānta philosophy of Bādarāyaṇa.

ಉತ್ತರವಯಸ್ಸು uttara-vayassu. the latter or declining years of life (B. 4, 113; My.).

ಉತ್ತರವಾದಿ uttara-vādi. = ಉತ್ತರಪಕ್ಷ No. 1. (My.).

ಉತ್ತರವಾದಿತ್ವ uttara-vāditva. the state of being a defendant (My.).

ಉತ್ತರಸಾಧಕ uttara-sādhaka. finishing what remains or follows; an assistant, a helper, a friend (Bp. 43, 81).

ಉತ್ತರಾಣಿ uttarāṇi. = ಉತ್ತರಣಿ, etc. (C.; St. & Pl.). see ಕರಿಯುತ್ತರಾಣಿ.

ಉತ್ತರಾದಿ uttarādi. relating to the north. — ಉತ್ತರಾದಿವೋಲೆ. -ಓಲೆ. a female ear-ornament set with pearls (My.). — ಉತ್ತರಾದಿಮಠ. a maṭha in which Mādhva sanyāsis from the north use to reside (My.).

ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ uttara-adhikāri. a person who has the power or right of succeeding to the station or rank of another, a successor (My.); an heir (My.).

***ಉತ್ತರಾಪಥ uttara-āpatha.** one of the Kāvya style. Kr. 2, 110.

ಉತ್ತರಾಫಲ್ಗುನಿ uttarā-phalguni. the twelfth lunar mansion (My.; B. 5, 308).

ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಾ uttarā-bhādrā. = ಉತ್ತರಭಾದ್ರಪದೆ. (C.).

ಉತ್ತರಾಭಾಸ uttara-ābhāsa. a false, indirect or prevaricating reply. (R.).

ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖ uttara-abhimukha. with the face directed towards the north (J. 15, 7).

ಉತ್ತರಾಯಣ uttara-ayaṇa. the progress (of the sun) to the north; the summer solstice (My.; Si. 41; B. 5, 306). [2, one of the Kāvya styles. Kr. 2, 109].

ಉತ್ತರಾಯಿ uttarāyi. discharged from the obligation (of a favour etc.; Mhr. ಉತ್ತರಾಈ; Bh. 4, 2, 50. 51).

ಉತ್ತರಾಶಾಪತಿ uttara-āśā-pati. *Kubēra.*

ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ uttara-āṣāḍhā. the twenty-first lunar mansion (C.; B. 5, 308).

ಉತ್ತರಾಸ uttara-āsa. = ಉತ್ತರಂಗ. lintel of a door. (Mr. 199; My.). 2, = ಉಕ್ಕನ್ದ No. 2 (My.).

ಉತ್ತರಾಸಂಗ uttara-āsaṅga. *an upper garment.*

ಉತ್ತರಿ uttari. = ಉತ್ತರಿಗೆ (Ct. I, 76). 2, N. of a plant (ಹನು Mr. 121).

ಉತ್ತರಿಗಿಗೆ uttarigige. = ಉತ್ತಣ್ಡ. a gold necklace. (Bp. 61, 27).

ಉತ್ತರಿಗೆ uttarige. Tbh. of ಉತ್ತರೀಯಕ (Śmd. 373. 375; Ct. II, 12).

ಉತ್ತರಿಸು uttarisu. 1. to give an answer; to give orders (Bp. 40, 12).

ಉತ್ತರಿಸು uttarisu. 2. to cross; to vanquish; to give up, etc.; to come out of, to escape [ಪೂರ್ವಾದಿಗಳನೆಲ್ಲವನು ಉತ್ತರಿಸಿ ಕಳೆದು ಲಿಂಗ ಗರ್ಭಿತನಾದ ಕೂಡಲ ಚನ್ನಸಂಗಾ Cv. 880]; (Cpr. 5, 44 va.; Bp. 18, 20; 24, 38; 32, 47; 45, 25. 32; 51, 64; 56, 23; J. 28, 1; Bh. 1, 8, 93). 2, to split, to cut in two, as vegetables, to sever [ಆತನ ಹಿಡಿದು ಹೆಡೆಗುಡಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಮೂಗನುತ್ತರಿಸಿ ಇಟ್ಟಿಗೆಯಲೊಱಸಿ Cv. 500]; (J. 12, 39; 14, 15; 20, 28; My.; Te. ಉತ್ತರಿಂಚು).

***ಉತ್ತರಿಸು uttarisu.** 3. to obtain fulfilment, to achieve. ಉತ್ತರಮಂ ಮುನ್ನಿತ್ತು ಕುಡಿಯೆ, ಕಜ್ಜಂ ನಿನಗುತ್ತರಿಸುಗುಂ Pb. 8, 47.

ಉತ್ತರೀಯ uttarīya. *an upper garment* (ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತ್ರ G.).

ಉತ್ತರೀಯಕ uttarīyaka. = ಉತ್ತರಿಗೆ. an upper garment.

ಉತ್ತರೆ uttare. *the north.* 2, N. of a daughter of Virāṭa and daughter-in-law of Arjuna. (My.). 3, = ಉತ್ತರಾಫಲ್ಗುನಿ (My.). see ಔತ್ತರೇಯ.

ಉತ್ತರೇಣಿ uttarēṇi. = ಉತ್ತರಣಿ, etc. (ಮಯೂರಕ, etc. Si. 143; Te.).

ಉತ್ತರೇದ್ಯುಸ್ uttarē-dyus. *a subsequent day;* to-morrow.

ಉತ್ತರೋತ್ತರ uttara-uttara. more and more, higher and higher; always increasing; one on the other; reply on reply; excess; succession, gradation (Sk.); success, hail, welfare (J. 26, 29. 30; 28, 63; 30, 28; My.). [2, one of the Kāvya styles. Kr. 2, 106].

ಉತ್ತರೋತ್ತರತೆ uttara-uttarate. constant, continuation, succession (Cpr. 4, 25).

ಉತ್ತಲ್ utta$_2$-al$_1$. = ಉತ್ತ 2. ಅತ್ತಲ್, ಇತ್ತಲ್, ಉತ್ತಲ್ (Śmd. 145). ಅತ್ತಲ್ ದೇವೇನ್ದ್ರಂ, ಮತ್ತಿತ್ತಲ್ ಭುಜಗೇನ್ದ್ರನ್, ಉತ್ತಲ್ ಆಶಾಧಿಪರ್ (145).

-ಉತ್ತಾ uttā. = -ಉತುಂ, etc. (C.), *e. g.* ಎನುತ್ತಾ (Bp. 20, 2), ಕೇಳುತ್ತಾ, ಕೊಡುತ್ತಾ, ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ (Cd. 15), ಸುತ್ತುತ್ತಾ (16), ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಹೊನ್ದುತ್ತಾ (17), ನಡಿಸುತ್ತಾ (66).

ಉತ್ತಾನ ud-tāna. stretched out; lying on the back, sleeping supinely or with the face upwards. 2, *shallow.*

ಉತ್ತಾನಕ ud-tānaka. a particular posture in wrestling (Grj. 2, 106 va.).

ಉತ್ತಾನಪಾದ uttāna-pāda. N. of a star in the little bear. 2, N. of a king of Oudh (Bhāgavata 4, 6, 3).

ಉತ್ತಾನಶಯ uttāna-śaya. lying or sleeping on the back. 2, *an infant.*

ಉತ್ತಾರ ud-tāra. = ಉತಾರು. transporting over or across; delivering, rescuing (Sk.). 2, remission, relaxation (Bp. 20, 2). 3, returning, giving back (My.). 4, land given rent-free by government to an individual (śānabōga, gauḍa, etc.) as a reward for services. (My.).

ಉತ್ತಾರಕ ud-tāraka. transporting over or across; a deliverer; N. of any deity. (My.). (Rām. 3, 8, 70).

ಉತ್ತಾರಣ ud-tāraṇa. transporting across; rescuing, delivering. (My.).

ಉತ್ತಾಲ ud-tāla. = ಉತ್ತಾಳ. great, strong (Bp. 38. 68; 53, 71); formidable; arduous, difficult; *speedy, swift,* (haste); best; *elevated, high, tall.*

ಉತ್ತಾಳ uttāḷa. = ಉತ್ತಾಲ, q. v. high, etc. (ಉದ್ಧತು Hlā.). ಉತ್ತಾಳನ್ (ಅಘ್ರಿ Mr. 235, one MS. ಅಂಘ್ರಿ; perhaps ಅಗ್ರಣಿ?).

ಉತ್ತೀರ್ಣ ud-tīrṇa. crossed, traversed; rescued, liberated, escaped; released from obligation. (My.).

ಉತ್ತು uttu. 1. = ಉಟ್ಟು. see ಉತ್.

ಉತ್ತು uttu. 2. = ಉತ್ತುಱ. P. p. of ಉಱು (ಉಱ್).

-ಉತ್ತುಂ uttuṁ. = -ಉತುಂ, etc. (Śmd. 279). ಕಾದುತ್ತುಂ ಬನ್ದಂ. ಜಡಿಯುತ್ತುಂ ನಡೆದಂ. ಕೆದಱುತ್ತುಂ ಮಣಲಂ, ಕಪಿಧ್ವಜಂ ನಿಳ್ಕಿ ನಿವರ್ತಿಸುತ್ತುಮ್ ಇರೆ (280).

ಉತ್ತುಂಗ ud-tuṅga. lofty, high, tall, elevated (ಉನ್ನತ, ಉಚ್ಚ, ಉದ್ದ Mr. 445). see Śmd. 68. 289.

ಉತ್ತುಂಗಚೋಳ uttuṅga-cōḷa. N. (Bp. 44, 58; 50, 17).

ಉತ್ತುತ್ತೆ uttutte. = ಉತ್ತುತ್ತಿ, etc. dried dates, the fruit of Phoenix dactylifera L. (ಖರ್ಜೂರ Mr. 145, o. r. ಉತ್ತೊತ್ತೆ; My.; Tu. ಉತ್ತುತ್ತಿ, also My.).

ಉತ್ತುಮ uttuma. Tbh. of ಉತ್ತಮ (Bp. 20, 3; Mr. 526; My.; G.).

-ಉತ್ತೆ utte. 1. = -ಉತುಂ, etc. (Śmd. 279). ಕೆತ್ತುತ್ತೆ ಕಡಿದಂ ಬರಸುತ್ತೆ ಬನ್ದಂ (280).

-ಉತ್ತೆ utte. 2. -ಉತ್ತ 1-ಎ 9. an affix for forming the third person singular neuter (My.), *e. g.* ಆಗುತ್ತೆ (= ಆಗುತ್ತದೆ, Si. 32. 44. 45. 183), ಇರುತ್ತೆ (46. 244. 253), ಪಡುತ್ತೆ (141. 300. 399. 403), ಬರುತ್ತೆ (403). see Prv. s. ಸಡುಪುತೆ.

ಉತ್ತೇಜಕ ud-tējaka. instigating; stimulating; stimulant. (My.; Si. 225).

ಉತ್ತೇಜನ ud-tējana. incitement, instigation; whetting; an inspiring or exciting speech; an incentive, inducement, stimulant.

ಉತ್ತೇಜಿತ ud-tējita. incited, urged. 2, siding, one of a horse's paces. see ಪಂಚಧಾರೆ.

ಉತ್ತೇರಿತ uttērita. one of the paces of a horse. see ಪಂಚಧಾರೆ.

ಉತ್ತೊತ್ತೆ uttotte. = ಉತ್ತುತ್ತೆ, q. v.

ಉತ್ಥ ud-tha (stha). rising; coming forth; etc. see ಕೃಷಿಕೋಶೋತ್ಥ, ಸಿನ್ಧೂತ್ಥ.

ಉತ್ಥಾನ ud-thāna (sthāna). standing up; rising (My.); origin; resurfection. 2, *strenuous effort, manly exertion.* 3, *an army.* 4, starting on a warlike expedition (ಕಾಳಗ G.). 5, a good medicine (ಚಲೋ ಔಷಧ G.). 6, business of a family or realm (ಮನೆಯ ಕೆಲಸ G.). 7, a courtyard (ಅಂಗಳ G.). 8, evacuating by stool, etc. (ಮಲರೋಗ G.). 9, a book (ಪುಸ್ತಕ G.). 10, joy (ಸನ್ತೋಷ G.).

ಉತ್ಥಾನದ್ವಾದಶಿ utthāna-dvādaśi. a vaiṣṇava feast on the twelfth day in the light half of the month kārttikā (My.).

ಉತ್ಥಾಪನ ud-thāpana (sthāpana). causing to rise or get up; raising, elevating. see ಏಳ್.

ಉತ್ಥಿತ ud-thita (sthita). risen. 2, *arisen, born, produced* 3, *increased.* 4, *endeavouring.*

ಉತ್ಪಟ ud-paṭa. = ಉತ್ಪಡ. (tearing or rooting up); sap issuing from the cleft of a tree.

ಉತ್ಪತನ ud-patana. flying up; rising, ascending; birth. (G.)

ಉತ್ಪತಿತೃ ud-patitṛi. *flying or jumping up;* going upwards.

ಉತ್ಪತಿಷ್ಣು ud-patiṣṇu. = ಉತ್ಪತಿತೃ. *flying or jumping up,* etc.

ಉತ್ಪತ್ತಿ ud-patti. arising; *birth, production* (ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 215); coming forth; origin; produce, profit. (My.). see ಪುಟ್ಟು, ಮೂಡು.

ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ utpatti-sthāna. the source of anything (ಆಕರ Nn 91).

ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಲಯ utpatti-sthiti-laya. arising into being, continuance in life, and dissolution (Bp. 61, 65).

ಉತ್ಪಥ ud-patha. wrong road; error, evil (Sk.). 2, the air, sky (Br.; R.).

ಉತ್ಪನ್ನ ud-panna. risen; arisen, *born, produced;* acquired, gained; produce, profit (ಹುಟ್ಟುವಳಿ G.; My.); effected; known.

ಉತ್ಪನ್ನತೆ ud-pannate. origin; production. (Bp. 35, 7; My.).

ಉತ್ಪಲ utpala. *the blue lotus, Nymphaea caerulea* (ಇನ್ದೀವರ, ನೆಯ್ದಿಲೆ Mr. 419; ಕಮಲ, ನೆಯ್ದಿಲ್ Nn, 29; ಪದ್ಮ, ನೆಯ್ದಿಲು 54; ಕುವಲಯ, ನೆಯ್ದಿಲೆ Si. 95; ಕರೇ ಕಮಲ G.). 2, any water-lily. 3, *Costus speciosus or arabicus* (ಕೊಳಂಜನ G.). 4, N. of a vṛitta (Ch.; Mr. 366). — ಉತ್ಪಲಹೂ. a fragrant garden-flower, Kaempferia rotunda Lin. (St. & Pl.).

ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ utpala-māle. N. of a vṛitta (Ch.).

ಉತ್ಪಲಮಿತ್ರ utpala-mitra. the water-lily's friend: the moon (Bp. 61, 82).

ಉತ್ಪಲಸಾರಿವೆ utpala-sārive. *the shrub Ichnocarpus frutescens* Roxb.

ಉತ್ಪಲಾಪ್ತ utpala-āpta. = ಉತ್ಪಲಮಿತ್ರ. (My.).

ಉತ್ಪಲಾಪ್ತಾಶ್ಮ utpalāpta-aśma. the moon-gem (ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತಮಣಿ Cb.; My.).

ಉತ್ಪವನ ud-pavana. cleaning, purifying. see ನೆಗೆ, ನೆಸೆ, ಪಾಱು and *cf.* ಉತ್ಪ್ಲವನ.

ಉತ್ಪಶ್ಯ ud-paśya. *looking upwards.*

ಉತ್ಪಾಟನ ud-pāṭana. eradicating; destroying. see ಕೀಳ್, ಮಾಱು.

ಉತ್ಪಾಟಿತ ud-pāṭita. *pulled up by the roots, torn out.*

ಉತ್ಪಾತ ud-pāta. flying up, a jump. 2, *an unusual or startling event boding calamity, a portent, any natural prodigy or phenomenon;* any public calamity, as an eclipse, meteor, earthquake, etc. (Bp. 57, 48). 3, ಧರ್ಮ (Nn. 79).

ಉತ್ಪಾತಕ ud-pātaka. = ಉತ್ಪಾತ. (My.). 2, perverse, having a contrary disposition (My.).

ಉತ್ಪಾದ ud-pāda. coming forth, *birth, production.* 2, producing, causing. 3, *cause.*

ಉತ್ಪಾದನ ud-pādana. bringing forth, producing. see ದುಃಖೋತ್ಪಾದನ.

ಉತ್ಪಾದಿತ ud-pādita. produced, created. (My.).

ಉತ್ಪಾದಿಸು utpādisu. to produce; to bring forward, to use (Śmd. 142).

ಉತ್ಪಿಂಜ ud-piñja. out of order, confused. see ಸಮುತ್ಪಿಂಜ.

ಉತ್ಪಿಂಜಲ ud-piñjala. *confounded, confused.*

ಉತ್ಪಿಹಿತ ud-pihita. covered on or over. see ಪ್ರೋತ್ಪಿಹಿತ.

ಉತ್ಪುಲಕ ud-pulaka. joyful, delighted; delight (Bp. 37, 24; 56, 12; 61, 61).

ಉತ್ಪ್ರಾಸ ud-prāsa. throwing afar. 2, a burst of laughter; derision. 3, *excess, violence.*

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಣ ud-prēkṣaṇa. looking into or up to; perceiving; comparing or illustrating by a simile. (R.).

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ utprēkṣisuvike. the act of inferring or supplying (Si. 48, sic !).

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ud-prēkṣe. overlooking, disregarding; indifference. 2. a figure of speech; comparison, illustration. 3, an ironical comparison. [Kr. 3, 3. 115]. see Kāvy. III, 3, 18, 121 seq., where it is a kind of atiśaya.

ಉತ್ಪ್ಲವನ ud-plavana. jumping or leaping up; springing upon; bounding; floating upon. see ಉತ್ಪವನ.

ಉತ್ಫಲ ud-phala. = ಉತ್ಫಳ. expanding, opening wide, dilating (fr. Sk. ಉತ್ಫಲ್). 2, excellent fruit.

ಉತ್ಫುಲ್ಲ ud-phulla. *widely opened; blown as a flower* (Bp. 8, 1).

ಉತ್ರಾಸ utrāsa. = ಉತ್ತ್ರಾಸ. (My.).

ಉತ್ವ utva. the letter ಉ (Śmd. 105. 184. 205. 246. 270. 278. 353. 373).

ಉತ್ವಾನ್ತ utva-anta. a term with final ಉ (Śmd. 103).

ಉತ್ಸ utsa. *a spring, a fountain* (ಪ್ರಸ್ರವಣ, ಒಱತೆ Mr. 418).

ಉತ್ಸಂಗ ud-saṅga. union. 2, slope, side. 3, *the haunch or part above the hip; the lap.* ಪೊಕ್ಕುಱು ನಾಭಿಯುಕ್ಕು, ಮುನ್ದೊದವಿರ್ದ ಮೆಯ್ಯಂ ಕಮಲ್ ಉತ್ಸಂಗಮುಕ್ಕು (Mr. 327).

ಉತ್ಸರ್ಗ ud-sarga. pouring out, emission. 2, excretion, voiding by stool (ವರ್ಚಸ್, ಮಲ, etc. Mr. 396). 3, abandoning, quitting. 4, *gift, donation.* 5, a general precept, rule.

ಉತ್ಸರ್ಜನ ud-sarjana. -ನೆ. letting loose, emission. 2, quitting, abandoning. 3, *gift, donation.* see ಕ್ರೋಧೋತ್ಸರ್ಜನ.

ಉತ್ಸರ್ಜಿತ ud-sarjita. = ಉತ್ಸೃಷ್ಟ. (My.).

ಉತ್ಸರ್ಜಿಸು ud-sarjisu. to let loose; to quit, to leave, to abandon (My.).

ಉತ್ಸರ್ಪಣ ud-sarpaṇa. going, gliding or soaring upwards; spreading out; swelling, heaving. see ಎಬ್ಬು, ಕೊಂಕು.

ಉತ್ಸವ utsava. = ಉಚ್ಛ್ರಯ 2, ಉಚ್ಛನ, ಉತ್ಸಹ. *height, elevation, haughtiness, pride* (ಉಕ್ಕುವಿಕೆ Si. 458; ಏಱು ಹೋಗೋಣ G.). 2, elation. joy (ಕೋಟಲೆ, ಮನದ ಉತ್ಸವ, o. r. ಮನೋತ್ಸಾಹ Nn. 73; Bp. 55, 8). 3, *a festival* (ಜಾತ್ರೆ Nn. 73; ಕ್ಷಣ, ಒಸಗೆ Mr. 452); a festive procession (My.). 4, enterprise, effort (ಗರ್ಧನ, ಉತ್ಸಾಹ Nn. 161). 5, a libation, an offering (ಬಲಿ, ಉತ್ಸಹ, o. r. ಉತ್ಸಾಹ Nn. 16). 6, *rising or formation of a wish.* 7, *impatience.* 8, juice (ರಸ Nn. 83, o. r. ಉತ್ಸಾಹ). 9, N. of a ragaḷe (Ch.).

ಉತ್ಸವಿಸು utsavisu. to make merry, to feast with mirth, to be glad (Bp. 18, 78; 21, 38; 36, 49; My.).

ಉತ್ಸಹ utsaha. Tbh. of ಉತ್ಸವ or of ಉತ್ಸಾಹ. see Nn. s. ಉತ್ಸವ. a feast (Bp. 3, 85; My.); a festive procession (My.). 2, joy (My.; ಮನಸಿಗೆ ಆಗುವ ಆನನ್ದ G.).

ಉತ್ಸಾದನ ud-sādana. overturning; raising; ploughing thoroughly. 2, *rubbing and cleaning the body with fragrant unguents.*

ಉತ್ಸಾರಕ ud-sāraka. expelling, driving away. 2, *a door-keeper, a porter.*

ಉತ್ಸಾರಿತ ud-sārita. expelled, driven away, got rid of (Kāvy. II, 2, B, 45).

ಉತ್ಸಾಸಿ utsāsi. = ಉಚ್ಛ್ವಾಸಿ, q. v.

ಉತ್ಸಾಹ ud-sāha. power, strength. 2, *effort, exertion, perseverance, strenuous and continued exertion; energy; magnanimity* (ಕಜ್ಜ, ಉದ್ಯೋಗ Mr. 451). 3, joy, happiness, elation. 4, heroism, 5, one of the sthāyibhāvas in rasa (Kāvy. IV, 2, 15; Mr. 74). 6, N. of two metres (Ch.). see ಉಬು. — ಉತ್ಸಾಹಂಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. effort to relax (Grj. 8, 35).

ಉತ್ಸಾಹಧ್ವನಿ utsāha-dhvani. a sound of delight. see ಕೆಲೆ.

ಉತ್ಸಾಹನ ud-sāhana. *effort, perseverance.*

ಉತ್ಸಾಹನಿಗ್ರಹ utsāha-nigraha. restraint of effort, etc. see ಉಬ್ಬ ಸನ್ಬುಡು and remark on ಉಚ್ಛ್ವಾಸನಿಗ್ರಹ.

ಉತ್ಸಾಹವರ್ಧನ utsāha-vardhana. *the heroic rasa or feeling, heroism.*

ಉತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿ utsāha-śakti. power derived from joy (that is necessary for a king, My.).

ಉತ್ಸಾಹಿ utsāhi. active, persevering. 2, happy; a happy person (ಸನ್ತೋಷಿ Mr. 232).

ಉತ್ಸಾಹಿಸು utsāhisu. to rejoice (My.). (Bh. 2, 12, 38).

ಉತ್ಸುಕ utsuka. restless, uneasy. 2, eager, impetuous; quick, swift (ತ್ವರಿತ, ಪ್ರಸೃತ, etc., ಚೆಚ್ಚರಿಗ Mr. 233; ಚೆಚ್ಚರಿಗ Hlā.). 3, *anxiously desirous, longing for, attached to* (ಉತ್ಕ, ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ Hlā.); ardent desire (ಔತ್ಸುಕ್ಯ Ct. II, 114). 4, regretting, repining, sorrowing for. 5, one of the sañcāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16). 6, N. of a vṛitta (Ch.). — ಉತ್ಸುಕವೆಱು. -ಪೆಱು. to be eager, etc. (Bp. 43, 27).

ಉತ್ಸುಕತೆ utsukate. restlessness; zeal (My.); attachment, affection (ಭಕ್ತಿ Cb.; B. 4, 19); regret.

ಉತ್ಸೃಷ್ಟ ud-sṛiṣṭa. emitted; *left, abandoned, thrown away.*

ಉತ್ಸೇಕ ud-sēka. sprinkling; foaming up or over; *haughtiness, pride.*

ಉತ್ಸೇಧ ud-sēdha. *height* (ಮಹೌನ್ನತ್ಯ, ಅತಿಯುದ್ದ Nn. 132); *thickness.* 2, an excellent affair (ಉನ್ನತಕಾರ್ಯ Mr. 473). 3, profit, etc. (ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 132). 4, *the body.* 5, killing, slaughter (ವಧೆ, ಕೊಲೆ 132).

ಉದ್ ud. up, upwards; upon, on; over, above; out, out of, from, away from, apart.

ಉದ uda. = ಉದಕ, ಉದನ್. water. see ಲವಣೋದ; Bp. 8, 60.

ಉದಕ್ udak. = ಉದಂಚ್.

ಉದಕ udaka. *water* (ಅಪ್ಪು Śmd. Dh. 461; ವನ, ನೀರ್ Nn. 34).

ಉದಕ್ಕು udakku. Tbh. of ಉದಚ್ (ಉದಕ್, ಉದಂಚ್, Śmd. 106 Cm.).

ಉದಕ್ಯೆ udakye. *a woman in her courses* (requiring water for purification).

ಉದಗಲಿಸು udagalisu. Tbh. of ಉದ್ಗರಿಸು. (Rām. 4, 5, 25).

ಉದಗ್ಗತಿ udak-gati. the sun's progress north of the equator (Si. 41).

ಉದಗ್ಭವ udak-bhava. born in the north (Si. 29).

ಉದಗ್ಭೂಮ udak-bhūma. soil turned upwards or towards the north; *fertile soil.*

ಉದಗ್ರ ud-agra. pointing upwards; *high, tall.* 2, advanced. 3, increased, large, vast; fierce, intense; excited. see Bp. 22, 15; 52, 39.

ಉದಂಕ udaṅka. a vessel for oil, etc. 2, N. of a ṛiṣi (My.).

ಉದಚ್ udac. = ಉದಂಚ್. (Śmd. 106 Cm.).

ಉದಜ ud-aja. 1. *the driving out or forth* (of cattle, etc.).

ಉದಜ uda-ja. 2. produced in or by water. 2, a lotus.

ಉದಜಲೋಚನೆ udaja-lōcane. a woman with lotus-like eyes (Bp. 40, 30).

ಉದಂಚ್ ud-añc. = ಉದಕ್, ಉದಕ್ಕು, ಉದಚ್. turned or going upwards; *upper, upwards.* 2, *northern.* 3, subsequent, posterior.

ಉದಂಚ ud-añca. proceeding well, hitting the mark, as an arrow (Grj. 8, 43).

ಉದಂಚನ ud-añcana. a bucket. 2, *a lid, a cover.*

ಉದಂಚಿತ udañcita. *raised up, thrown upwards.*

ಉದಧಿ uda-dhi. a reservoir for water; *the ocean.*

ಉದನ್ udan. *water.*

ಉದನ್ತ udanta. 1. *intelligence, tidings;* news.

ಉದನ್ತ u-d-anta. 2. ending in ಉ; a term with final ಉ (Śmd. 134. 144. 200. 203. 236).

ಉದನ್ಯೆ udanye. *thirst.*

ಉದನ್ವತ್ udan-vat. -ವನ್ತ. abounding in water; *the ocean.*

ಉದನ್ವಾನ udan-vāna. Tbh. of ಉದನ್ವತ್. (Mr. 405).

ಉದಪಾನ uda-pāna. *a well.*

ಉದಯ ud-aya. *going upwards, rising* (ಮೂಡಿತು Kk. 75, o. r. ಮೂಡಿ). 2, *the eastern mountain behind which the sun is supposed to rise.* 3, light, splendour (ತಳತಳ Ct. I, 23). 4, springing from; coming forth, creation, production, coming into being; becoming visible. 5, *gain, income.* 6, N. of a vṛitta (Ch.). — ಉದಯಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to rise (Bp. 11, 12; J. 26, 17).

ಉದಯಕಾಲ udaya-kāla. the time of sunrise. see ಪೊತ್ತಡೆ.

ಉದಯಕುಧರ udaya-kudhara. = ಉದಯಾದ್ರಿ. (Bp. 19, 28).

ಉದಯನಗರಿ udaya-nagari. N. of the capital of Marvar (Grj. 2, 81).

ಉದಯರಾಗ udaya-rāga. the hue of sunrise; the dawn; the rising sun or moon; a morning carol. — ಉದಯರಾಗವಟಿ. -ಪಟಿ. a kind of sire (Bp. 11, 24).

ಉದಯಾಚಲ udaya-acala. = ಉದಯಾದ್ರಿ. (Grj. 5, 8).

ಉದಯಾದಿತ್ಯ udaya-āditya. the rising sun (Śmd. 175). 2, N. of a king (My.).

ಉದಯಾದ್ರಿ udaya-adri. = ಉದಯ No. 2. (Bp. 61, 12).

ಉದಯಿಸು udayisu. = ಉದ್ಯಿಸು. to rise; to be born; etc. [ಪದೆದು ದಯಿಸಲೆನ್ನ ಕಾಲದೊಳಲ್ಲದುದಾರ ತೇಜನರ್ಕನುಮಲ್ಲಂ Kr. 3, 147]. ಉದಯಿಪ್ಪಂ (Śmd. 275). see Śmd. 42. 83. 126. 217. 275. 370. 381; Ch. v. 206; Grj. 10, 111; Bp. 3, 57; 19, 53; 34, 11; 50, 62; 53, 6; 60, 59; 61, 12; Śm. 8.

ಉದಯ್ಸು udaysu. = ಉದಯಿಸು. (Bp. 2, 8).

ಉದರ udara. *the belly* (ಪೊಡೆ Ct. I, 102; ಹೊಟ್ಟೆ Nn. 64). ಉದರ ಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸೆರೆಯಾದರೂ ಹುಡುಕ-ಬೇಕು (Prv.). — ಉದರದ ರಾಮಯ ದೇವ. N. (Bp. 58, 11).

ಉದರನಿರ್ವಾಹ udara-nirvāha. sustenance of life: a subsistence (My.; Cb. 123; B. 4, 194).

ಉದರಯಾತ್ರೆ udara-yātre. support of life (My.).

ಉದರಪೂರ udara-pūra. till the belly is full. (My.).

ಉದರಪೋಷಣೆ udara-pōṣaṇe. -ಣ. feeding the belly, supporting life. (C.). 2, a person who only thinks of feeding or supporting his or her body (Bp. 40, 55).

ಉದರಭರಣ udara-bharaṇa. = ಉದರಪೋಷಣೆ. (C.).

***ಉದರವೈರಾಗ್ಯ udara-vairāgya.** pretended renunciation for the sake of livelihood.

ಉದರಶಿಖಿ udara-śikhi. belly-fire: inward heat, figurative or natural (Bp. 57, 12).

ಉದರಶೂಲೆ udara-śūle. the colic (C.; Jñs. 22, 31).

ಉದರಾಂತ್ರ udara-anta. any one of the viscera of the body (ಕೋಷ್ಠ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಒಳಗು Nn. 126).

ಉದರಾರ್ಥಿ udara-arthi. one whose only concern is the belly (Bp. 40, 37).

ಉದರಿ udari. 1. having a belly (see ತನೂದರಿ). 2, having a large belly.

ಉದರಿ udari. 2. = ಉದ್ದರಿ. credit (My.).

ಉದರಿಲ udarila. *fat, corpulent.*

ಉದರಿಸು udarisu. = ಉದಿರಿಸು, ಉದುರಿಸು. to cause to fall or drop down, etc. (C.). ಪಕ್ವವಾದ ಮೇಲೆ ಹಣ್ಣು ಉದರಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು (B. 3, 52).

ಉದರು udaru. 1. = ಉದಿರ್ q. v., ಉದಿರು, ಉದುರ್, ಉದುರು. to fall or drop down, etc. P. p. ಉದರಿ (C.). ಉದರಿದಡೆ (Bp. 19, 52). ಭಗಣಮ್ ಉದರಿದವು (28, 55). ದಿಣ್ಣುದರಿದನು (51, 69). ಉದರಿತು (J. 23, 46).

ಉದರು udaru. 2. falling or dropping down, etc. 2, the state of boiled rice or that of split pulse in which the grains or halves have been duly boiled so that they do not stick to one another (My.). — ಉದರುಗಾಳು. -ಕಾಳು. grains of corn in fields that have fallen from the ears (My.).

***ಉದರೆ udare.** = ಉದರಿ. ಗರೆಯಿಲ್ಲದ ಕೋಲಿನಲಿ ಉದರೆಯನಿಕ್ಕಿದ ಭಣ್ಣದ ಹರದನನ್ನಾದೆನಯ್ಯಾ! Bv. 938.

ಉದರ್ಕ ud-arka. reaching or extending beyond; *the future result of actions.*

ಉದರ್ಚು udarcu. = ಉದಿರ್ಚು q. v. ಶಿರದಿ ಪತ್ರೆಯ ಉದರ್ಚಿ (Bp. 18, 32). ಪೊಷನೆನ್ನುವ ಹಲ್ಲನ್ ಉದರ್ಚನೆ? (54, 52).

ಉದಲಾವಣಿಕ uda-lāvaṇika. salted, *prepared with brine.*

ಉದವಸಿತ ud-avasita. *a dwelling, a house.*

ಉದಶ್ವಿತ್ uda-śvit. *buttermilk with an equal portion of water.*

ಉದಸ್ತ ud-asta. thrown or cast up; thrown. see ಅಭ್ಯುದಸ್ತ.

ಉದಾತ್ತ ud-ātta. elevated, high, lofty. 2, highly or acutely accented; *the high or acute accent,* a sharp tone. 3, *generous, noble.* 4, great, illustrious. 5, N. of a vṛitta (Ch.). see Kāvy. I, 1a, 4. 6; Ch. v. 150; Bp. 3, 6; 32, 47; 46, 24; 55, 51.

ಉದಾತ್ತಚರಿತ udātta-carita. a man of noble behaviour (Bp. 29, 1).

***ಉದಾತ್ತಾಲಂಕಾರ udātta-alaṅkāra.** one of the figures of speech. Kr. 3, 4. 174.

ಉದಾನ ud-āna. breathing upwards. 2, *the vital air which rises up the throat and passes into the head* (ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಅನಿಲಂ Mr. 51). 3, the navel. 4, a kind of snake.

ಉದಾನವಾಯು udāna-vāyu. = ಉದಾನ No. 2. see ತೇಗು.

ಉದಾಯ ud-āya. going upwards, rising. see ಸಮುದಾಯ.

ಉದಾರ ud-āra. tending upwards; high, lofty, exalted; ***generous, noble, liberal*** (ಗುಣ, ತ್ಯಾಗ Nn. 78); upright, honest; proper, right. 2, one of the guṇas in rhetoric [Kr. 2, 54. 79]; (Kāvy. III, 1, A, 3. 18-21; *cf.* III, 3, B, 156; IV, 1, 3; IV, 2, 37).

ಉದಾರಣೆ udāraṇe. Tbh. of ಉದಾಹರಣ. (C.).

ಉದಾರತನ udāratana. = ಉದಾರತೆ. (My.; ಔದಾರ್ಯ G.).

ಉದಾರತೆ udārate. liberality, generosity (Kāvy. IV, 2, 58; Bp. 2, 31; 36, 29; My.).

ಉದಾರತ್ವ udāratva. = ಉದಾರತೆ. (My.; Cb. 27).

ಉದಾರಶೀಲ udāra-śīla. generous-minded (My.).

ಉದಾರಿ udāri. a great, liberal, generous person (Bp. 9, 49; My.; B. 5, 187).

ಉದಾರು udāru. debt (My.); credit (Mg.; H.; *cf.* ಉದ್ದರಿ).

ಉದಾಸ ud-āsa. 1. sitting away from; indifferent, unconcerned, apathetic; a stoic; indifference, apathy, stoicism. (Cb.).

ಉದಾಸ ud-āsa. 2. throwing upwards; elevation. see ವ್ಯುದಾಸ.

ಉದಾಸೀನ ud-āsīna. sitting away from, remote; *indifferent, free from affection, showing no interest in* (ಬೇಸತ್ತವ G.); *a man who is neither a friend nor an enemy,* a neutral; indifference. 2, disrespected, disesteemed, despised; contempt, disregard (ಭೂರಿ, ಅವಜ್ಞೆ Nn. 69; ಅನಾದೃತ, ಅವಜ್ಞಾತ, ಅಪಹಸಿತ Mr. 432; My.). see Bp. 6, 4; 45, 13; B. 4, 56. — ಉದಾಸೀನ ಮಾಡು. to disregard, to disrespect (C.; B. 4, 57).

ಉದಾಸ್ಥಿತ ud-āsthita. a superintendent; a doorkeeper; a spy, an emissary. see ಹರಿಕಾಱ.

ಉದಾಹರಣ ud-āharaṇa. -ಣೆ. = ಉದಾರಣೆ. relating, saying; declaration. 2, an example, an illustration, an instance. (My.). 3, an opposite argument, the third of the five premises of rhetorical reasoning. see Śmd. 4. 5. 102; Śm. 77. 119; Kk. 95. 100. 4, a reply (My.).

ಉದಾಹರಣೆಗಾಱ udāharaṇe-gāṟa. a man who uses evasive arguments or practises sophistry (My.).

ಉದಾಹರಿಸು udāharisu. to declare; to relate; to explain (ಕಥನ Śmd. Dh.; Śmd. 401).

ಉದಾಹಾರ ud-āhāra. *an example, an illustration.*

ಉದಾಹೃತ ud-āhṛita. said, related; called, named; *adduced as an instance;* an illustration (Ch. v. 57); illustrated; entitled.

ಉದಾಹೃತಿ ud-āhṛiti. an example, an illustration (Śmd. 107).

ಉದಿ udi. = ಊದಾ, etc., q. v. ashes of frankincense. 2, brown (B. 5, 255. 257. 258. 259. 260; Mhr.).

ಉದಿತ udita. 1. = ಉದ್ದಿತ. *bound, tied.*

ಉದಿತ udita. 2. *said, spoken.*

ಉದಿತ ud-ita. 3. risen, sprung up, born (ಉಣ್ಬಾಗಲ್‌ಪಟ್ಟ Śmd. 61 Cm.; ಹುಟ್ಟಲ್‌ಪಟ್ಟ 132 Cm.). see Ch. v. 51. 335.

ಉದಿರ್ udir. = ಉದರು 1, etc. to fall, to fall down or off, to drop, as fruits or leaves from a tree, hailstones from the sky, teeth from the jaw, etc. (ಪತನ Śmd. Dh.; T. ಉದಿರ್; Tu. ಉದರ್, ಉದುರ್). [ಮಲಯಾನಿಳನೆಸಕದಿನುದಿರ್ವ ಲರ್ಗಳ ಮಕರನ್ದ ಮಾಲೆಗಳ್ Kr. 3, 137; Pb. 2, 31; Ap. 4, 59]. P. p. ಉದಿರ್ದು (J. 6, 39). ಪಟಪಟ ಪಲ್ಲುಬಿಯೆನ್ದು ಆಲಿಕಲ್ಗಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ನಭದಿಂ (Śmd. 65). ಮರದತ್ತಣಿನ್ ಎಲೆ ಉದಿರ್ದುದು (115). ಉದಿರ್ದತ್ತು ಘನೋಪಲಾಚ್ಛದನ್ತಂ (Rśv. 8, 116). ಉದಿರ್ದ ಓಲ್ (Grj. 4, 95).

ಉದಿರಿಸು udirisu. = ಉದರಿಸು, etc. (My.; ಉದಿಚು G.).

ಉದಿರು udiru. = ಉದಿರ್, etc. P. p. ಉದಿರಿ (My.). ಉದಿರಿದವು (G. 71).

ಉದಿರ್ಚು udircu. = ಉದರ್ಚು. to cause to fall down, to let drop, etc. (ಅಧಃಪತನ Śmd. Dh.). ತುನ್ತುಬಿನ್ ಉದಿರ್ಚಿತು ಸಾರಸಂ (J. 18, 36).

ಉದಿಸು udisu. = ಉದಯಿಸು. (Śm. 71; Si. 92; My.). ಕುದುರೆ ಹೊಯಿಸಣದೊಳ್ ಉದಿಸಿರಲ್ ಭೂಮಿಜಂ (Mr. 282).

ಉದೀಚಿ udīci. *the north.*

ಉದೀಚೀನ udīcīna. *northern.*

ಉದೀಚ್ಯ udīcya. being in the north; the country to the north and west of the river Saraswatī, the northern region.

ಉದೀಚ್ಯಮಾರ್ಗ udīcya-mārga. a rhetorical way used in the northern country (Kāvy. III, 1, A, 24).

***ಉದೀಚ್ಯವಾಚಕ udīcya-vācaka.** one of the Kāvya styles Kr. 2, 108.

ಉದೀರಣ ud-īraṇa. throwing upwards; driving forward. 2, *speaking, saying.*

ಉದೀರ್ಣ ud-īrṇa. moved upwards; increased; *great, generous, noble* (ಮಹಾತ್ಮ, ಪಿರಿಯ Mr. 233).

ಉದು u₁₀-du₁. 1. = ಉತು. the intermediate demonstrative pronoun neuter: between the two (T.; see ಉ 10, ಊ 5). ಅದು, ಇದು, ಉದು, ಅವುದು (Śmd. 96). ಎನ್ಬುದು (263). its plural is ಉವು: ಅವು, ಇವು, ಉವು, ಆವುವು (117). ಬಾರದುವು (10), ಮೆಲ್ಲಿದುವು, ಚೆಟ್ಟಿದುವು (117), ಒಳ್ಳಿದುವು, ದಟ್ಟಿದುವು (120). ಚೆಟ್ಟಿದುವುಮ್ ಎನಿಪ್ಪ ಲೋಹಖುರವಳಿಯಂಗಳ್ (120). ನೇರಿದುವು ಬೆರಲ್; ತೋರಿದುವು ಜಘನಂ; ಚೆಟ್ಟಿದುವು ಮೊಲೆ (170). *cf.* -ಉದು 2.

-ಉದು udu. 2. = -ಅತ್ತು 2, etc. a termination of the third person singular neuter of the present, (future) and imperfect tenses (Śmd. 263), its plural being ಉವು (263), *e. g.* ಬನ್ದಪುದು, ಪೇಳ್ವುದು (259), (ಬರ್ಪುದು, ಕುಡುವುದು 260); ಬನ್ದುದು, ತಳಿರ್ತುದು (187), ಬರೆದುದು, ನೆರೆದುದು, ಸತ್ತುದು (264), ಅಯ್ದುವುವು (54), ಇರ್ಪುವು (263), ನಿಮಿರ್ದುವು, ಪೊಳೆದುವು (264). the (future) form with ಉದು is used for action in general, *e. g.* ಈವುದು (giving is) ಕರ್ಣಂಗೆ ಸಹಜಮ್, ಆರೋಪಿತಮೆ? (264); ನಿಡಿದೋಳ್ಗಳ್ ದಿಕ್ಕರಿಕರದ ಒಡನಾಡಿಗಳ್ ಎನಿಸಿ, ಮೆಱೆವುದು (shines) ಅತನ ರೂಪಂ (117); also for the imperative, *e. g.* ರಕ್ಷಿಪುದು ಎನ್ನಂ! ಅವಧರಿಪುದು ಬಿನ್ನಪಮಂ! (264); ಅವಂ ಮಾಳ್ಪುದು! (271).

-ಉದುಂ udu₂-um₁. when (Śmd. 293. 294). ನಿನ್ನ ಇನಿಯನ ಪಟ್ಕೆಯೊಳ್ ಇರು! ಎನ್ದು, ಸಖಿ ತೊಲಗುವುದುಂ (78). see -ಉಂ 1, note.

ಉದುಗರಿಸು udugarisu. Tbh. of ಉದ್ಗರಿಸು. (Rām. 3, 5, 6).

ಉದುಭವಿಸು udubhavisu. Tbh. of ಉದ್ಭವಿಸು. (My.; G.). J. 11, 14.

***ಉದುಮದ udumada.** Tbh. of ಉನ್ಮದ. ಉದುಮದ ಸೊಕ್ಕಿ ತಲೆಗೇಱತ್ತೆ ಅಯ್ಯಾ Bv. 583.

ಉದುಮ್ಬರ udumbara. *the glomerous fig-tree, Ficus glomerata* Roxb. 2, *copper.* 3, a threshold (ಹೊಸ್ತಲ G.).

ಉದುಮ್ಬರಪರ್ಣಿ udumbara-parṇi. *the plant Croton polyandra* Roxb.

ಉದುರ್ udur. = ಉದಿರ್, etc. P. p. ಉದುರ್ದು. ಉದುರ್ವ (J. 24, 32; 33, 22). ಗಗನಸ್ಥಲದಿನ್ದೆ ಉಡುಗಳ್ ಪಟಪಟನೆ ಉದುರ್ವವೋಲ್ (Rśv. 8, 113). ಕಟ್ಟಿರ್ದ ಹಾರಾದಿಗಳ್ ಪಱಿದು ಉದುರ್ವವೋಲ್ (J. 18, 22). ಧರೆಗೆ ಉದುರೆ ತಾರಕಿಗಳ್ (Bp. 2, 15). ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ ಉದುರಲು (17, 15). ಪಣ್ಣುದುರುತಿಹ ವಿಟಪಿಗಳ್ (19, 51). ಕಣ್ಣವುದುರುತ (44, 20).

***ಉದುರಿ uduri.** an artificial tuft of hair usually worn by women (Tu.).

ಉದುರಿಸು udurisu. = ಉದರಿಸು, etc. (Rām. 5, 8, 33; J. 23, 35; C.). see Prv. s. ನಿಲಕಡೆ.

ಉದುರು uduru. = ಉದುರ್, etc. P. p. ಉದುರಿ (C.). ತಾರಾನೀಕಂ...ಉದುರಿದವು (Bp. 58, 60). ಆನೆಯ ತಲೆಯ ಮುತ್ತುದುರಿ (J. 28, 44). ಉದುರಿತು (10, 33). ನನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಅನ್ತು ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆದವು (B. 1, 22). ಹೂವಿನ ಪಕಳಿಗಳು ಉದುರಿ (3, 36). ಕೆಳಗೆ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಕಾಯಿಗಳು (4, 180). ಹಣ್ಣೆಲೆ ಉದುರುವಾಗ ಚಿಗುರೆಲೆ ನಗುವದು (Prv.).

ಉದೂಖಲ udūkhala. = ಉಲೂಖಲ. *a wooden mortar; any mortar.*

ಉದೋ udu₁-ō₃. behold (what is in the middle of two others or two other parties)! ho! halloo! (an interjection used in presenting offerings to a goddess; S. Mhr.; Tu.).

ಉದ್ಗತ ud-gata. gone up, risen; born; gone out; departed; *brought up, vomited.* 2, N. of a vṛitta (Ch.). ಸೌಖ್ಯೋದ್ಗತಜೀವಿ (ಸುಖವನ್ ಅಯ್ದುವನ್ತಾ ಜೀವರುಗಳು Nn. 113). see ಮುಖೋದ್ಗತ.

ಉದ್ಗತಿ ud-gati. going up, rising; coming forth; being born; vomiting. see ಉಣ್ಮು.

ಉದ್ಗನ್ಧ ud-gandha. great fragrance.

ಉದ್ಗನ್ಧಶಾಲಿ udgandha-śāli. a person possessing great fragrance (Ch. v. 140).

ಉದ್ಗಮ ud-gama. = ಉಗಮ. going up, rising; springing forth; source, origin; production; creation; a flower; a flower-bud (V. 4, 39); vomiting. see ರೋಮೋದ್ಗಮ; Kāvy. V, 50; ಉದ್ಗಮಮಾಲೆ.

ಉದ್ಗಮನ ud-gamana. rising, ascending; coming forth; breaking out; becoming visible; being produced; departing. see ಪೊಣ್ಮು.

ಉದ್ಗಮನೀಯ ud-gamanīya. to be gone up. 2, *a pair of bleached clothes;* a dōtra (ದೋವತಿ, ಒಲ್ಲಿ Mr. 343).

ಉದ್ಗಮಮಂಜರಿ udgama-mañjari. a flower-bunch (Śśv. 2, 41).

ಉದ್ಗಮಮಾಲೆ udgama-māle. a flower-wreath (ವರ್ಣ, ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ Nn. 71).

ಉದ್ಗಮಸಾರ udgama-sāra. the nectar of flowers (ಪರಾಗ, ಪುಷ್ಪ ರಸ Nn. 113).

ಉದ್ಗಮಿಸು ud-gamisu. to rise; to ascend (ಏಱು G.). 2, to arise to be born (ಹುಟ್ಟು G.).

ಉದ್ಗರ ud-gara. = ಉದ್ಗಾರ. (ವಮನ, ಓಕರಿಕೆ Mr. 385).

ಉದ್ಗರಿಸು udgarisu. = ಉದಗಲಿಸು, ಉದುಗರಿಸು. to spit out; to discharge, to reject, to abandon, to get rid of.

ಉದ್ಗಲಿತ ud-galita. oozed out. 2, fallen (ಬಿದ್ದವನ್ಥ Cb.).

ಉದ್ಗಾಢ ud-gāḍha. *excessive, vehement, much.*

ಉದ್ಗಾತೃ ud-gātṛi. *the priest who at sacrifice chants the hymns of the Sāmavēda.*

ಉದ್ಗಾರ ud-gāra. = ಉಗ್ಗಾರ. *spitting out, ejecting, vomiting,* discharging. 2, belching, eructation. 3, an ejaculation; an interjection (Mhr.). see ಬಿಕ್ಕುಳಿಸು.

ಉದ್ಗಾರವಾಚಕಚಿಹ್ನ udgāra-vācaka-cihna. the sign of exclamation (B. 3, 5).

ಉದ್ಗಿರಣ ud-giraṇa. vomiting; ejecting anything from the mouth. (R.).

ಉದ್ಗೀಥ ud-gītha. *chanting the Sāmavēda.*

ಉದ್ಗೂರ್ಣ ud-gūrṇa. *held up, raised.*

ಉದ್ಘ ud-gha. excellence; happiness; strength, loudness (Śmd. 81). 2, *a model, a pattern.*

ಉದ್ಘಟ ud-ghaṭa. a kind of vessel (ಕರಜೋನ Mr. 211, o. rs. ಉಧ್ಘಟ, ಉಪ್ಘಟ).

ಉದ್ಘಟನ ud-ghaṭana. unfastening, opening; revealing; manifesting (see ಉದ್ಘಟಿಸು).

ಉದ್ಘಟಿಸು ud-ghaṭisu. = ಉಗ್ಗಡಿಸು. to make oneself manifest, to shine. ಭಾಸ್ಕರಪಟಲವುಮ್ ಉದ್ಘಟಿಸದೆ ಅಡಗಲು (Bp. 51, 61). 2, to rub over, to stroke.

ಉದ್ಘನ ud-ghana. *a carpenter's bench, a plank on which he works.*

ಉದ್ಘಾಟ ud-ghāṭa. a watch or guard-house. *cf.* ಉಕ್ಕಡ No. 2.

ಉದ್ಘಾಟಕ ud-ghāṭaka. an opener; a key. 2, *the rope and bucket of a well, a leather bucket used for drawing water.* see ಜಾಟಾಳ.

ಉದ್ಘಾಟನ ud-ghāṭana. opening, unlocking; unclosing; revealing; publishing, manifesting. 2, hoisting, raising, lifting up; *the rope and bucket of a well,* etc. (= ಉದ್ಘಾಟಕ; ರಾಟೆ G.). see ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ.

ಉದ್ಘಾತ ud-ghāta. striking; a blow. 2, a weapon, a club. 3, slipping, tripping. 4, *commencement.* 5, breathing through the nostrils, as a religious exercise. 6, a chapter, a section.

ಉದ್ಘೋಷಣ ud-ghōṣaṇa. crying out (My., also ಉದ್ಘೋಷ); sounding aloud, as musical instruments (My.).

ಉದ್ಘೋಷಿಸು ud-ghōṣisu. to cry out, etc. (My.; Śśv. 1, 31).

ಉದ್ದ udda. = ಉದಿ, ಉದ್ದು. Tbh. of ಊರ್ಧ್ವ, ಊರ್ಧ, ಉಚ್ಚ (Śmd. 348). height; tallness; length; depth; (pride) (ಉತ್ತುಂಗ, ಉಚ್ಚ Mr. 445; ನೀಳ Nn. 30; ಆಯಾಮ, ಆನಾಹ Hlā.; C.; Te., Tu.; T. ಉಜರ್, ಉಯರ್, to be raised, high, etc.; ಉಜರ, ಉಯರ, height. etc.). [ಎಡೆಗೋದಿರದಿರಿಮುದ್ದಂ ನುಡಿಯದಿರಿಂ ನೃಪತಿ ನುಡಿಯೆ ನುಡಿಯಿಂ ನೀಮಿರ್ಪೆಡೆಯೊಳಿರಿಂ Ap. 9, 6]. ನಿನ್ನುದ್ದಕ್ಕೆ ಹೊನ್ನಂ ಸುರಿಯೆನೆ? (Bp. 40, 13; see 5, 39; 16, 10; 39, 44). ಬಾನುದ್ದಂ (Śmd. 84). ತಾಟುದ್ದವ್ ಬರಂ (Abh. P. 13, 64). ಮುಗಿಲುದ್ದಂ (13, 66). ಮರದ ಉದ್ದ (ಆರೋಹ, etc. Hlā.). ಬೆಳದು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹರಿ ಕಾಲನ್ ಒನ್ದನ್ ಎತ್ತಿದಂ (Bp. 57, 23). ಕಠಾರಿಗಳನ್ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತ (61, 32). ಮೀಱಿದ ಉದ್ದ (ಅನರ್ಗಲ, etc. Mr. 445). ಉದ್ದದ ನೆಲ (ತೆವರ್ Ct. II, 35). ನರಿಯ ಮೋಱೆ ಸೀರ, ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾದಿರುತ್ತದೆ (B. 3, 74; *cf.* 3, 94). ಉದ್ದವಾಗಿ ಬೆಳದವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಡಿಮೆ (Prv.). ಉದ್ದಕಾಲು, ಉದ್ದಕಿವಿ, ಉದ್ದಕೂದಲು, ಉದ್ದಗಿಡ, ಉದ್ದಂಗಿ, ಉದ್ದಬಾವಿ (C.). ಉದ್ದಗದ್ದುಗೆ (Bp. 55, 11). ಮುಸುಡನ್ ಉದ್ದವೆತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರ್ಪವನು (ಉತ್ಪಶ್ಯ, etc. Hlā.). ಉದ್ದಹಲ್ಲು (G. 116). ಉದ್ದ ಮಲಗು or ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಮಲಗು, to lie down lengthwise (C.). ಉದ್ದದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಅದೆ (C.). — ಉದ್ದಗಲ. -ಅಗಲ. length and breadth (C.); height and breadth (C.). — ಉದ್ದಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. long hair (B. 3, 55). — ಉದ್ದಂಕ. -ಅಂಕ. having long thighs? (Cpr. 5, 55). — ಉದ್ದಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. figures put one under another, as in addition (C.). — ಉದ್ದಧ್ವನಿ. a high note or tone (ತಾರ Hlā.). — ಉದ್ದಮೊಗೆ. -ಒಗೆ. to raise oneself up, as a snake (Abh. P. 11, 12). — ಉದ್ದಪ್ಪಾಱು. -ಪಾಱು. to fly upwards (Abh. P. 13, 100). — ಉದ್ದಲಬು. -ಅಲಬು 1. a kind of ಅಲಬು, Alysicarpus rugosus D. C. (Z.). — ಉದ್ದಳತೆ. -ಅಳತೆ. height (My.; ಉನ್ನತೆ G.); length (C.; B. 4, 115). — ಉದ್ದಿಹ. -ಇಹ. height, etc. being in (something), high, etc. ಉದ್ದಿಹ ಧ್ವನಿ (ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ Nr.). ಉದ್ದಿಹದೊನ್ದು ಮಣಿಮಯಸಿಂಹಪೀಠದೊಳ್ (Bp. 51, 10). — ಉದ್ದುರುಟು. -ಉರುಟು 2. highly overbearing or proud behaviour (Bh. 4, 2, 64; My.). — ಉದ್ದುರುಟುತನ. = ಉದ್ದುರುಟು. (Rām. 3, 4, 25; My.). ಉದ್ದುರುಟುತನಕೆ ಗುದ್ದೇ ಮದ್ದು (Prv.). — ಉದ್ದುರುಟುಮಾತು. a very proud word (My.). ಉದ್ದುರುಟು ಮಾತು ಆಡಿ ಇದ್ದವನು ಹೋಗಾಡಿ, ಉದ್ದಮರದ ತುದಿಯನೇಱಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು, ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.).

ಉದ್ದಂಶ ud-daṁśa. a bug. 2, a mosquito, a gadfly. (R.).

ಉದ್ದಣ್ಡ ud-daṇḍa. whose staff is raised or erect. 2, raised on a staff or pole. 2, raised (Bp. 28, 46; 49, 10); high; powerful, violent, severe (Bp. 5, 14; Rśv. 5, 115 va.); proud (My.); lofty or proud behaviour (Bp. 51, 69; J. 10, 30; 17, 2). ಉದ್ದಣ್ಡಗಜ ವೇಱುವವಂ (ನಿಷಾದಿ Mr. 247).

ಉದ್ದಣ್ಡತನ uddaṇḍatana. lofty or proud behaviour (Bh. 1, 10, 31; My.).

ಉದ್ದಣ್ಡತೆ uddaṇḍate. highness; greatness (Bp. 61, 4), etc.

ಉದ್ದಣ್ಡಿಕೆ uddaṇḍike. lofty or proud behaviour, pride (Bp. 11, 8; 61, 33).

ಉದ್ದಣ್ಡಿಸು uddaṇḍisu. to behave proudly (Bp. 40, 34).

ಉದ್ದನ udda-ana. 2. = ಉದ್ದನ್ನ. high, tall, etc. (C.).

ಉದ್ದನ್ನ udda-anna. 1. = ಉದ್ದನ. ಉದ್ದನ್ನ ಬಿಱುಸುಕೂದಲು (B. 3, 30. 99). ಉದ್ದನ್ನ ಪಟ್ಟೆಗಳು (3, 31). ಉದ್ದನ್ನ ಗೋಣು (3, 94). ಉದ್ದನ್ನ ಕೊಱಱವೆ (5, 238).

ಉದ್ದಮಿ uddami. = ಉದ್ದಮೆ, ಉದ್ದಿಮಿ, ಉದ್ದಿಮೆ, ಉದ್ಯಮೆ, ಉದ್ಯಮಿ. (Tbh. of ಉದ್ಯಮ). business, occupation, profession.

ಉದ್ದಮಿಸು uddamisu. Tbh. of ಉದ್ಯಮಿಸು. (Śmd. 280 in two MSS.).

ಉದ್ದಮೆ uddame. = ಉದ್ದಮಿ, etc. (My.).

ಉದ್ದರಿ uddari. = ಉದರಿ 2, ಉದರೆ, ಉದ್ರಿ. (Tbh. of ಉದ್ಧಾರ). the money owed upon goods purchased on trust or credit (C.; Mhr. ಉಧಾರ).

***ಉದ್ದಳನ uddaḷana.** splitting up. ವೈರಿ ನರೇನ್ದ್ರೋದ್ದಾಮ ದರ್ಪೋದ್ದಳನನೆ Pb. 1, 51.

ಉದ್ದಾನ ud-dāna. *binding*; subduing. 2, a fire-place (= ಉದ್ಧಾನ). 3, large, great (= ಉದ್ದಾಮ, Bp. 34, 33).

ಉದ್ದಾನೆ udda-āne. 4. long, etc.; length, etc. (My.). ಉದ್ದಾನೇ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಮಲಕೇ? (Prv.). ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೇ ಮುಸ್ತೆ (ನೀಳವಪ್ ಆದ ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆ, ಕುರುವಿನ್ದ, etc. Si. 162).

ಉದ್ದಾಮ ud-dāma. *unfettered, unrestrained, free;* self-willed; proud; large, great, excellent, distinguished (Ch. v. 138. 249; Mr. 1*a.* 1; J. 3, 31; 9, 30); highness (Bp. 19, 22).

ಉದ್ದಾಮತೆ uddāmate. the state of being unrestrained, etc. (Cpr. 7, 79).

ಉದ್ದಾಲ ud-dāla. *an inferior grain, Paspalum frumentaceum* Rottl. 2, *the plant Cordia myxa* Lin., *or Cordia latifolia.*

ಉದ್ದಾಲಕ uddālaka. = ಉದ್ದಾಲ. 2, N. of a teacher (J. 10 sum.; 10, 23, etc.).

ಉದ್ದಿ uddi. (*fr.* ಉಱು). a low ridge in a field for retaining the water of irrigation (My.; Te.; Te. also; a match, an equal, a rival; equality, rivalry; M. ಉಱು, near, closely). see ಪಿಳ್ಳಾ-.

ಉದ್ದಿ uddi. = ಉದ್ದ, etc. ಉದ್ದಿಯ ಕೊದಲು (ಬಾಲ, ನಡುಕೇಶ Nn. 123, o. r. ಉದ್ದಿಕೊದಲು).

ಉದ್ದಿಗೆ uddige. = ಉದ್ದಿ. (My.). 2, the pole of a car-riage (ಯುಗನ್ಧರ Nr.; S. Mhr.).

ಉದ್ದಿತ ud-dita. = ಉದಿತ 1. *bound, tied.*

ಉದ್ದಿತು udditu. = ಉದ್ದಿತ್ತು. (Śmd. 95. 96). that is high, tall, etc. (ಪ್ರಾಂಶು, ಉಚ್ಚ, ಉನ್ನತ, etc. Hlā.). ಉದ್ದಿತಜಲ್ಲಿ ಉತ್ತಾಳ (Hlā.).

ಉದ್ದಿತ್ತು uddittu. = ಉದ್ದಿತು, q. v.

ಉದ್ದಿಮಿ uddimi. = ಉದ್ದಮಿ, etc. (C.).

ಉದ್ದಿಮಿಗಾಱ uddimi-gāṟa. = ಉದ್ದಿಮಿದಾರ. (My.). — ಉದ್ದಿಮೆಗಾಱನಿಗೆ ಉದ್ದು ಉರುಳುವಷ್ಟು ಪುರಸತ್ತು ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಉದ್ದಿಮಿದಾರ uddimi-dāra. a trader, a merchant, a farmer (C.; B. 5, 90).

ಉದ್ದಿಮೆ uddime. = ಉದ್ದಿಮಿ, etc. (My.).

ಉದ್ದಿಶ್ಯ ud-diśya. having shown; aiming at; with regard to, for the sake of, on account of (C., *e. g.* ಅದಱ ಉದ್ದಿಶ್ಯ or ಆ ಉದ್ದಿಶ್ಯ).

ಉದ್ದಿಷ್ಟ ud-diṣṭa. pointed out; mentioned; particularised; described; designed. 2, a sort of calculation (Ch.; Mr. 368).

ಉದ್ದೀಪ ud-dīpa. inflaming, lighting up, illuminating (Bp. 2, 37); flaming, shining (10, 12; 22, 2).

ಉದ್ದೀಪಕ ud-dīpaka. inflaming; exciting, stimulating (the appetite, My.).

ಉದ್ದೀಪನ ud-dīpana. inflaming; exciting, animating; stimulating (My.).

ಉದ್ದೀಪಿತ ud-dīpita. = ಉದ್ದೀಪ್ತ. (Bp. 44, 72; 61, 6).

ಉದ್ದೀಪ್ತ ud-dīpta. lighted, set on fire; shining; inflamed or aggravated, as passion. (My.).

ಉದ್ದು uddu. 1. = ಉಜ್ಜು 1, etc. to rub. ಎರಡು ಕೆಯ್ಗಳನ್ ಉದ್ದಿಕೊಳುತ (Bp. 21, 42). ಇದೆ ವನಮಹಿಷನ್ ಉದ್ದಿಕೊಣ್ಡು ಮರ ದಿಗುಡು (J. 28, 44).

ಉದ್ದು uddu. 2. = ಉರ್ದು 2. a common pulse, Phaseolus mungo, var. radiata, Lin. (ಮಾಷ Nr.; C.; Si. 301. 307; T. ಉಱುನ್ದು; M. ಉ಴ುನ್ನು; Tu. ಉರ್ದು; Te. ಉದ್ದುಲು; Mhr. ಉಡೀದ; H. ಉಡದ್). ಉದ್ದಿನ ಕೆಯಿ (ಮಾಷ್ಯ, etc. Hlā.). ಉದ್ದಿನ ಬೀಜ (Bp. 42, 35). ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆ (Si. 313). ಉದ್ದು ಉಬ್ಬಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ ಆದೀತೇ? — ಉದ್ದು ಮುದ್ದಲ್ಲ, ಕದ್ದವ ಸಬಗನಲ್ಲ. — ಉದ್ದು ಮದ್ದಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಿದ್ದೆ ಯೋಗಿಗೆ ಸಲ್ಲ. — ಉದ್ದು ಮೇದ ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೀನನು. — ಉದ್ದು ಉರುಳಿದರೆ ಹೆದ್ದಾರಿ ದಾಟೀತೇ? (Prvs.). see Prvs. s. ಉದ್ಯೋಗ.

ಉದ್ದು uddu. = ಉದ್ದ, etc. (S. Mhr.; B. 3, 48. 103. 106; 4, 212; 5, 27. 30. 132. 238). ಉದ್ದುನೀರು (ಹ್ರದ G.).

ಉದ್ದುಮೆ uddume. = ಉದ್ದಿಮೆ, etc. (My.).

***ಉದ್ದೆಸ uddesa.** Tbh. of ಉದ್ದೇಶ. ಎನ್ನುನ್ತ ಸದಳಮೆಸೆದುದು ಮೊಗೆವುದ್ದೆಸದೊಳೆ ತಳತಳಿಸಿ ಪೊನ್ನ ಪೊಸ ಕಳಸಂಗಳ್ Ap. 7, 84.

ಉದ್ದೇಶ ud-dēśa. pointing to or at. 2, direction; declaration. 3, object, motive; purpose, meaning, design, intention. (My.). 4, quarter, region, place. 5, ಸಾಮ್ಯ (Cb.). 6, an assignment; a previous statement (Kāvy. II, 2, B, 16). see ಗಲೋದ್ದೇಶ; B. 4, 30. 108; 5, 207.

ಉದ್ದೇಶಿಸು uddēśisu. to aim at, to intend, (to wish, to desire, Bp. 14, 27; My.).

ಉದ್ದ್ಯೋತ ud-dyōta. flashing up, shining. 2, *light, brilliancy* (ಆಲೋಕ, ಶಿಖಿಯ ಬೆಳಗು Mr. 47).

ಉದ್ದ್ರವ ud-drava. going upwards. 2, the tide (J. 26, 14).

ಉದ್ದ್ರಾವ ud-drāva. going upwards. 2, *running away, flight.*

ಉದ್ಧಟ uddhaṭa. = ಉದ್ಧತ. rude, impudent, proud; rudeness, etc. (My.); madness (ಸೂನ್ಮಾದ G.; Mhr.).

ಉದ್ಧಟತನ uddhaṭatana. rudeness, etc. (My.; ಉರವಣಿಗೆ, ಪಸ G.).

ಉದ್ಧತ ud-dhata. raised, elevated. 2, puffed up, haughty (Rśv. 5, 131). 3, *exceeding, excessive* (J. 13, 4). 4, *excited, moved.* 5, rude, ill-behaved. 6, a king's wrestler. see Kāvy. IV, 1, 7; its conjugation Śmd. 257; ಜರ್ಜರ.

ಉದ್ಧತಿ ud-dhati. elevation; haughtiness, pride; a stroke, shaking. see Bp. 17, 18; 19, 27; 39, 65.

ಉದ್ಧತಿಕೆ uddhat-ike. = ಉದ್ಧತಿ. (Śmd. 248).

ಉದ್ಧತಿಕ್ಕೆ uddhata-ikke. = ಉದ್ಧತಿಕೆ. (Śmd. 248).

ಉದ್ಧರ ud-dhara. raising, lifting up (ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವದು Dhw.); exterminating, destroying (Bp. 3, 5).

ಉದ್ಧರಣ ud-dharaṇa. drawing out, tearing or pulling out. 2, eradicating; destroying. 3, taking off. 4, raising, lifting. (My.). 5, extricating, delivering, rescuing. (My.). 6, bringing up, vomiting. 7, final emancipation. 8, holding, possessing (Śmd. 302). see ಎತ್ತಿಸು; Bp. 38, 40.

ಉದ್ಧರಣೆ ud-dharaṇe. a metal spoon (My., also ಉದ್ಧರಣಿ; Si. 310).

ಉದ್ಧರಿಸು uddharisu. to draw up or out. 2, to lift up; to elevate; to rescue, to deliver, to save, to release (My,); [ಉದ್ಧರಿಸುಗೆ ತಾತ್ಪರ್ಯದಿನರ್ಹತ್ಸಿದ್ಧಾಚಾರ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಸರ್ವ ಸಾಧುಗಳೆನ್ಮಂ Ap. 1, 6]; (Bp. 2, 1; 3, 57; 4, 2; 5, 5; 23, 29; 30, 18; 38, 75; 40, 43; 46, 46; 56, 9. 44. 45; 60 sum.; J. 7, 64; 32, 56).

ಉದ್ಧರ್ಷ ud-dharṣa. great joy; *a festival.*

ಉದ್ಧವ ud-dhava. joy, rejoicing; *a festival.* 2, N. of a Yādava, the friend and counsellor of Kriṣṇa (Bhāgavata 10, 42 sum.). N. of a messenger (Cpr. 6, 18 va.).

ಉದ್ಧಾನ uddhāna. = ಉದ್ದಾನ No. 2. *a fire-place.*

ಉದ್ಧಾನ್ತ uddhānta. *an elephant out of rut* (ಮದವಿಱಿದುದು Mr. 155).

ಉದ್ಧಾರ ud-dhāra. (*cf.* ಉದ್ಧರಿ). raising, elevating, lifting up; drawing out. 2, extrication, deliverance, redemption. (My.). 3, deduction, a part to be set aside. 4, taking away. 5, *a debt*, especially a debt not bearing interest, obligation.

ಉದ್ಧಾರಕ ud-dhāraka. who or what raises, lifts, or draws out; drawing out, etc. 2, a deliverer (My.; Mhr.).

ಉದ್ಧುರ ud-dhura. freed from a yoke or burden. 2, ceasing from. 3, unrestrained, lively, cheerful. 4, heavy, thick, gross, firm, 5, high. see Kāvy. IV, 2, 58; V, 47.

ಉದ್ಧೂಷಣ uddhuṣaṇa. *erection of the hair of the body, horripilation.*

ಉದ್ಧೂತ ud-dhūta. roused up, shaken up; tossed up; exalted; high. see ತೂಱು.

ಉದ್ಧೂಲ ud-dhūla. powdered, sprinkled with (Bp. 38, 68).

ಉದ್ಧೂಲನ ud-dhūlana. powdering, sprinkling with, as with ashes (Grj. 9, 4). — ಉದ್ಧೂಲನಂಗೆಯ್ಸು. -ಂ-ಗೆಯ್ಸು. to cause to powder, etc. (Bp. 41, 20).

ಉದ್ಧೂಲಿತ ud-dhūlita. powdered, etc. (Grj. 8, 53 va.; Bp. 58, 51).

ಉದ್ಧೂಲಿಸು uddhūlisu. to powder, etc. (Grj. 4, 108; 9, 3; Bp. 12, 17; 38, 14).

ಉದ್ಧೃತ ud-dhṛita. drawn or taken up or out; extracted, pulled up or out; selected; *raised, elevated.* see ಸಮೋದ್ಧೃತ.; Śśv. 1, 79 va.

ಉದ್ಧ್ಮಾನ ud-dhmāna. *a fire-place.*

ಉದ್ಧ್ಯ uddhya. *a river* (ಗಙ್ಗಾದೊಱೆ Hlā., Mr. 413).

ಉದ್ಬುದ್ಧ ud-buddha. awakened; *budded, blown.*

ಉದ್ಭಟ udbhaṭa. *excellent*; exalted; increased (ಉತ್ಕಟ, etc., ಪೆರ್ಚಿದುದು Mr. 446). 2, a N. (Bp. 9, 44; *cf.* ಉದ್ಭಟ್ಟ, ಉದ್ಭುಟ).

ಉದ್ಭಟೆ udbhaṭe. a kind of plant (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Mr. 117).

ಉದ್ಭಟ್ಟ udbhaṭṭa. a N. (Bp. 57, 12; *cf.* ಉದ್ಭಟ, ಉದ್ಭುಟ).

ಉದ್ಭವ ud-bhava. *birth, production, origin.* (ಹುಟ್ಟುವದು Nn. 82); existence; manifestness. — ಉದ್ಭವಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to be born (Bp. 7 sum.).

ಉದ್ಭವಕರ udbhava-kara. productive; exalting (Ch. v. 218).

ಉದ್ಭವಿಸು udbhavisu. = ಉದುಭವಿಸು. to be born or produced, etc. (ಹುಟ್ಟು Śmd. 143. 158 Cm.; Bp. 57, 72); to exist (Śmd. 302).

ಉದ್ಭಾವ ud-bhāva. production, generation (Ch. v. 77).

ಉದ್ಭಾವಿಸು udbhāvisu. to cause to be born, etc.; to manifest (Śmd. 1. 2. 143).

ಉದ್ಭಾಸ ud-bhāsa. radiance, splendour; a ray. (A.; My.).

ಉದ್ಭಾಸಿ ud-bhāsi. shining, radiant (J. 15, 11).

*ಉದ್ಭಾಸಿಸು **udbhāsisu.** to spread radiance, splendour. ದೋಸಮನೆ ಗುಣದವೋಲುದ್ಭಾಸಿಸಿ ಕನ್ನಡದೊಳೊಲ್ದು ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರ್ ದೇಸಿಯನೆ ನಿಱಿಸಿ Kr. 1, 75.

ಉದ್ಭಾಸಿತ ud-bhāsita. illuminated, splendid; ornamented, graced (J. 31, 8).

ಉದ್ಭಿಜ udbhija = ಉದ್ಭಿಜ್ಜ. (My.).

ಉದ್ಭಿಜ್ಜ udbhid-ja. born by sprouting; *sprouting, germinating*; a plant or vegetable (B. 4, 14; My.; Mhr.).

ಉದ್ಭಿಜ್ಜಕೋಟಿ udbhijja-kōṭi. the vegetable branch or kingdom (B. 4, 14. 94).

ಉದ್ಭಿದ್ ud-bhid. breaking out or forth; *sprouting, germinating*; a sprout or shoot; *a vegetable*, as trees, shrubs, etc.

ಉದ್ಭಿದ ud-bhida. *sprouting, germinating.*

ಉದ್ಭಿನ್ನ ud-bhinna. broken forth; opened, burst, budded (A.; My.). 2, different (My.).

ಉದ್ಭುಟ udbhuṭa. a N. (Bp. 57, 6. 7. 9. 13. 20; *cf.* ಉದ್ಭಟ್ಟ, etc.).

ಉದ್ಭೂತ ud-bhūta. born, produced (Bp. 29, 20); lofty; manifested, visible.

ಉದ್ಭೇದ ud-bhēda. breaking out or through; springing up; etc. see ರೋಮೋದ್ಭೇದ.

ಉದ್ಭ್ರಮ ud-bhrama. whirling, moving about; agitation, anxiety; *regret.*

ಉದ್ಭ್ರಮಿ ud-bhrami. a person full of alarm (ವಿಹ್ವಲ Nn. 149).

ಉದ್ಭ್ರಮಿಸು ud-bhramisu. to be perplexed, to suffer consternation (Bp. 61, 39).

ಉದ್ಭ್ರಾಮ್ಯತ್ ud-bhrāmyat. whirling, flourishing (Cpr. 5, 56).

ಉದ್ಯ udya. Tbh. of ಉದ್ಯತ್. high (Bp. 19, 31); excellent (50, 2).

ಉದ್ಯತ್ ud-yat. rising; great; excellent (Ch. v. 202; Rśv. 5, 22; J. 3, 34; 7, 36; 17, 51; Śśv. 1, 71).

ಉದ್ಯತ ud-yata. *raised, held up.* 2, *endeavouring, active,* persevering. 3, trained. 4, prepared, ready.

ಉದ್ಯಮ ud-yama. (= ಉದ್ದಮಿ, etc.). raising or lifting up. 2, undertaking anything; *strenuous effort, exertion, perseverance*; diligence; business.

ಉದ್ಯಮಿ ud-yami. active, diligent. 2, = ಉದ್ದಮಿ, q.v. (My.).

ಉದ್ಯಮಿದಾರ udyami-dāra. = ಉದ್ದಿಮಿದಾರ. (My.; B. 5, 122).

ಉದ್ಯಮಿಸು udyamisu. = ಉದ್ದಮಿಸು. to undertake anything, etc.

ಉದ್ಯಾನ ud-yāna. *going or walking out.* 2, *a garden, a park* (ಊರೊಳಗಣ ಅರಮನೆಗಳ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ವನಂ Mr. 152). 3, purpose, motive. 4, N. of a country to the north of India. ಉದ್ಯಾನವನ. (ಉಪವನ್ನ, ಕೇದಾರ Nn. 38; My.; a beautiful garden).

ಉದ್ಯಾನಮಹತ್ತರ udyāna-mahattara. the overseer of a garden, a gardener (Cpr. 2, 87).

ಉದ್ಯಾಪನ ud-yāpana. = ಉಜ್ಜವಣೆ. bringing to a conclusion, finishing, performing, accomplishing (Bp. 24, 9; My.). 2, the ceremony of closing and concluding any religious observance (My.; Mhr.).

ಉದ್ಯುಕ್ತ ud-yukta. excited. 2, *zealously active, labouring for some desired end* (ಬರವಸಿಗ Mr. 230). see Bp. 39, 69; 51, 28; Rśv. 5, 132; J. 7, 36; 8, 10.

ಉದ್ಯೋಗ ud-yōga. = ಉಜ್ಜುಗ. undertaking anything. 2, *zealous action, exertion, perseverance.* 3, business; an occupation, a profession; an office, a situation (C.; Mhr.; ವ್ಯಾಪಾರ Bhn. 51; ಪೇರುಜ್ಜುಗ Ct. 1, 16; J. 17, 51). see ಎಸಗು, ತಗುಳ್ಚು, ನೆಗಟ್, ನೆಗಟ್ಚು; Śmd. 6; Kāvy. II, 1, 1. — ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ ಉದ್ದು ಉರುಳುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿರ ಬೇಡ. — ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ತೊತ್ತು ಉದ್ದು ಹುರಿದು ತಿನ್ದಳು. — ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಬಡಗಿ ಮಕ್ಕಳ ತಿಕಾ ಕೆತ್ತಿದ (Prvs.). — ಉದ್ಯೋಗ ನಡಿಸು. to exert oneself (B. 4, 8; My.); to follow a trade or profession (4, 142; My.). — ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡು. to work (B. 4, 1); to exercise an office, etc. (C.).

ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ udyōga-parva. N. of the fifth book of the Mahābhārata (Bp. 5, 2).

ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ udyōga-stha. a man that follows some profession (B. 4, 151; My.); a person in office or holding a situation, an official (C.).

ಉದ್ಯೋಗಾರಮ್ಭ udyōga-ārambha. the beginning of zealous action or of business. see ಮೊಗಸು.

ಉದ್ಯೋಗಿ udyōgi. active, laborious, diligent (ಸಮುನ Ch.; see B. 5, 88. 170. 213); a person that follows some profession; a person in office, etc. (C.).

ಉದ್ಯೋಗಿಸು udyōgisu. = ಉಜ್ಜುಗಿಸು. to undertake anything. 2, to exert oneself, to be busy. ಉದ್ಯೋಗಿಸುವದು (ಊರ್ಜ, ಉತ್ಸಾಹ Hlā.). ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿಸಿದವನು (ಕ್ರಿಯಾವತ್, etc. Si. 357).

ಉದ್ರ udra. *an otter* (ನೀರ ಬೆಕ್ಕು G.).

ಉದ್ರಿ udri. = ಉದ್ದರಿ, etc. (My.).

ಉದ್ರಿಕ್ತ ud-rikta. increased, augmented. 2, distinct, evident. (Cb). see ಮದೋದ್ರಿಕ್ತ.

ಉದ್ರಿತ udrita. (J. 27, 55; whether ಉದ್ದೃತ, very swift ?).

ಉದ್ರೇಕ ud-rēka. excelling. 2, excess, increase, abundance (Bp. 44, 3; J. 2, 41). 3, enjoyment (ಸದ್ಭೋಗ, ಭುಕ್ತಿ Nn. 163, o. r. ಊಟ instead of ಭುಕ್ತಿ). 4, forwardness, boldness (J. 4, 2). see ಕೋಪೋದ್ರೇಕ, ಮದೋದ್ರೇಕ.

ಉದ್ರೇಕಿಸು udrēkisu. to be aroused or excited (Bp. 61, 5).

ಉದ್ವರ್ತ ud-varta. = ಉದ್ವರ್ತನ. (ಅಂಗರಾಗ, etc., ತೀವಿ ಪೂಸುವುದು Mr. 339).

ಉದ್ವರ್ತನ ud-vartana. going up, rising, swelling. 2, *rubbing and cleansing the body with fragrant unguents; the unguents used for that purpose* (ವರ್ಣ, ತೊಳೆವುದು, o. r. ತೊಡೆವುದು, Nn. 71). see ಉಬ್ಬರ. — ಉದ್ವರ್ತನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to anoint, etc. (Grj. 7, 72 va.).

ಉದ್ವರ್ತನಾಲಯ udvartana-ālaya. a bath-room (ಮಿಾವುದು ಗೃಹಂ Mr. 196).

ಉದ್ವಹ ud-vaha. joy (ಸುಖ, ಹರ್ಷ, etc. Mr. 25).

ಉದ್ವಹನ ud-vahana. lifting or bringing up; raising; taking up or away. 2, carrying; drawing. 3, upholding, supporting. 4, riding. 5, possessing, having, assuming. 6, leading home, marrying. see ನಿವಸನೋದ್ವಹನ, ಭೂಷಣೋದ್ವಹನ, ಶಿಲೋದ್ವಹನ; ತೆರಣ್ಬು.

ಉದ್ವಾನ udvāna. 1. = ಉದ್ವಾಂತ. ejected, vomited; ejecting, etc. (G.).

ಉದ್ವಾನ udvāna. 2. = ಉದ್ಧ್ಮಾನ. *a fire-place.*

ಉದ್ವಾಂತ ud-vānta. *brought up, vomited.* 2, an elephant out of rut (ಮದವಿಱಿದಾನೆ Mr. 155).

ಉದ್ವಾಪ್ಯ ud-vāpya. a trough or ditch near a well for watering cattle (ಆಹಾವ, etc., ಬೆಂಚೆ Mr. 421).

ಉದ್ವಾರ್ಚನೆ udvārcane. concluding ceremonies of an idol-worship (My.).

ಉದ್ವಾಸನ ud-vāsana. leading or taking away; expelling, banishing; *killing, slaughter.*

ಉದ್ವಾಹ ud-vāha. = ಉದ್ವಹನ. bearing up, supporting. 2, *marriage.*

ಉದ್ವಾಹನ ud-vāhana. that which raises or draws up; *serving as an instrument for raising.*

ಉದ್ವಾಹಿಕ ud-vāhika. relating to marriage, matrimonial. (R.).

ಉದ್ವಾಹಿಸು udvāhisu. to marry (My.).

ಉದ್ವೃತ್ತ ud-vṛitta. gone upwards, risen; puffed up, haughty, swollen with (Bp. 54, 45); exalted, prosperous ; ill-mannered.

ಉದ್ವೃತ್ತಿ ud-vṛitti. acting haughtily, high-handedly, violently, or rudely. see ಒತ್ತರಿಸು.

ಉದ್ವೇಗ ud-vēga. = ಉಬ್ಬೆಗ. going swiftly, rashness; trembling, shaking; agitation; *anxiety, fear, distress* (ಅನುಶಯ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ, ಅನ್ತಸ್ತಾಪ Nn. 142). 2, the areca nut (ಅಡಿಕೆ G.).

ಉದ್ವೇಗಿಸು udvēgisu. to go swiftly, etc. (My.).

ಉದ್ವೇಜನ ud-vējana. causing to shake with fear, hurting the feelings. see ಯಥಾಜನೋದ್ವೇಜನ.

ಉದ್ವೇಜಿಸು ud-vējisu. to hurt the feelings, etc. (Cpr. 4, 21).

ಉದ್ವೇಲ ud-vēla. overflowing its banks, as a river, or their brims, as fluids in general (Grj. 10, 48).

ಉನಿ uni. to be soaked, to lie steeped, to soak (My.; *cf.* ಊಱು 3; Sk. ಉನ್ದ?). — ಉನಿಯ ಹಾಕು. to soak (v. t., My.).

ಉನಿತು unitu. so much as the intermediate (Kāvy. I, 4, 33; see ಉ 10).

ಉನಿಸು unisu. to soak (v. t., My.).

ಉನ್ತು untu. in the intermediate manner [ಅಲ್ಲದುನ್ತು ತಲೆಯುರ್ಚುಗುಮೇ Pb. 13, 75; Ap. 1, 25]; (ಪ್ರಕಾರ Śmd. 399). ಅನ್ತು, ಇನ್ತು, ಉನ್ತು, ಎನ್ತು (399). — ಉನ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಉನ್ನ. such (a man or thing as this in the *middle*, ಪೋಲಿಸುವೆಡೆ Śs.; Śmd. 191). — ಉನ್ತಹ. -ಅಹ. = ಉನ್ತಪ್ಪ, ಉನ್ನ (Śmd. 191; ಪೋಲಿಸುವೆಡೆ Śs.). ಉನ್ತಹಂ (191). — ಉನ್ತೆ. -ಎ 3. even in this manner. [Kr. 3, 106; ಇನ್ತು ಸುಯೋಧನಂ ನಿನಗೆ ಮಾಡಿದ ರಾಜ್ಯ ವಿಭೂತಿ ಗುನ್ತೆ ಮುಯ್ವಾನ್ತಿರದಿರ್ Pb. 2, 86]. ವಿಚಾರಿಸದೆ ಉನ್ತೆ ಪೊಸಪ್ಪುರೊತ್ತೆಯಂ ಕೊಳ್ವುದು ತಕ್ಕುದಲ್ತು (Śmd. 189).

ಉನ್ದನ undana. moistening. see ಸಮುನ್ದನ.

ಉನ್ದಲ್ undal. (fr. ಉಱು). a joined mass, a heap, a multitude (ಒಟ್ಟಿಲ್, ಗುಣ್ಪು, ತೋನು, etc. Śm. 54).

ಉನ್ದು undu. intermediate time (ಕಾಲ Śmd. 146. 398). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (398).

ಉನ್ದುರ undura. *a rat.* see ಹೆಗ್ಗಣ.

ಉನ್ದುರು unduru. *a rat.*

ಉನ್ನ unna. = ಉನ್ತಪ್ಪ, ಉನ್ತಹ (Śmd. 191; ಪೋಲಿಸುವೆಡೆ Śs.; see ಉನ್ತು). ಅನ್ನಂ, ಇನ್ನಂ, ಉನ್ನಂ, ಎನ್ನಂ (191).

ಉನ್ನ unna. *wetted, wet, moist* (Hlā., and Mr. 448, ಹುಸಿ, perhaps wrongly instead of ಹಸಿ). 2, kind, humane. 3, fawn, mean flattery, lie (ಹುಸಿ in Hlā. MS. & all the MSS. of Mr.; see No. 1).

ಉನ್ನತ ud-nata. raised, lifted up; elevated, *high, tall; great; eminent;* elevation; altitude; etc. ಉನ್ನತದ ಪೂವಳಂ (Śm. 67). ಉನ್ನತದ ಧರಣಿ (88). ಉನ್ನತದಿಂ (Bp. 26, 19). ಉನ್ನತನು ಸನ್ನತವಾಗಿ ನಡೆಯು ಬೇಕು (Prv.). — ಉನ್ನತವೆಱು. -ಪೆಱು. to obtain greatness or fame, to become eminent (Bp. 32, 64; 35, 1).

ಉನ್ನತಚ್ಛಾಯ unnata-c-chāya. a man of a great voice (ಪಿರಿಯ ದನಿಯುವಂ Mr. 237, My. MS. ಉನ್ನತಾಚ್ಛಾಯ).

ಉನ್ನತತ್ವ unnatatva. height; sublimity, majesty. (My.).

ಉನ್ನತಪ್ರಶ್ನೆ unnata-praśne. a lofty or great question (ಹಂ, ದೊಡ್ಡಿಹ ಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 161).

ಉನ್ನತಭೂಮಿ unnata-bhūmi. high ground. see ತಿಟ್ಟು.

ಉನ್ನತಾನತ unnata-ānata. elevated and depressed, *uneven, wavy.*

ಉನ್ನತಿ ud-nati. elevation, height; rising, ascending; increase; greatness, eminence; *prosperity* (ಪೆಮ್ಪು Ct. I 95; II, 20). see Śmd. 158; Grj. 8, 86 va.; 10, 45 va; J. 5, 53; 10, 22. — ಉನ್ನತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. greatness, etc. to be lost (Grj. 8, 23). — ಉನ್ನತಿವಡೆ. -ಪಡೆ.

to obtain greatness, to become eminent or famous (Bp. 32, 49). — ಉನ್ನತಿವೆಱು. -ಪೆಱು. = ಉನ್ನತಿವಡೆ. (Bp. 22, 57).

ಉನ್ನತಿಕೆ unnata-ike. = ಉನ್ನತಿಕ್ಕೆ (Śmd. 248). height; greatness, etc. (ಉಬ್ಬಟೆ Kk. 73; ಉಬ್ಬರ Śm. 38; My.).

ಉನ್ನತಿಕ್ಕೆ unnata-ikke. = ಉನ್ನತಿಕೆ, q. v.

ಉನ್ನತು unna-atu. = ಉನ್ನತ್ತು, ಉನ್ನದು. that is thus (as this *intermediate* thing, ಉನ್ನತ್ತು, ಉನ್ನದು Śs.).

ಉನ್ನತೋನ್ನತ unnata-unnata. very high, the highest (My.).

ಉನ್ನತೋದರ unnata-udara. a large abdomen (ಬುಧ್ನ Mr. 486).

ಉನ್ನತ್ತು unna-attu₁. = ಉನ್ನತು, etc. (Śs.)

ಉನ್ನದು unna-adu₁. = ಉನ್ನತು, etc. (Śs.).

ಉನ್ನದ್ಧ ud-naddha. tied up; swelled, increased. see ಸಮುನ್ನದ್ಧ.

ಉನ್ನಯ ud-naya. *raising, elevating.* 2, analogy. — ಉನ್ನಯಮಪ್ಪುದು. -ಂ-ಪಡು. to be raised, to rise (Bp. 47, 58).

ಉನ್ನಯನ ud-nayana. raising; making straight, arranging. see ಸೀಮನ್ತೋನ್ನಯನ.

ಉನ್ನರ್ unnar. = ಹುನ್ನರ್. an art, ability for devising (My.).

ಉನ್ನಾಯ ud-nāya. *raising, elevating.*

ಉನ್ನಾಳ unnāḷa. a species of grain, Paspalum scrobiculatum (ಕೋದ್ರವ, ಹಾರಕ Mr. 373). having high stalks (Cpr. 7, 60).

ಉನ್ನಿದ್ರ ud-nidra. awake. 2, *budded, blown.* see Bp. 5, 47; 36, 37.

ಉನ್ನಿದ್ರತೆ ud-nidrate. sleeplessness. (Cpr. 5, 124).

ಉನ್ನಿಸು unnisu. to think, to consider (J. 23, 59; 26, 39; 29, 27; 31, 58; see ಉಂಕಿಸು; T. ಊಱ, possession of knowledge; ಉಱುದಿ, erudition; ಒಱ್ಱು, searching, spying).

-ಉನ್ನೂ unnū. a term to denote the conjunctions -ಉಂ and -ಊ : also, etc. (My.; -ಉತ್, -ಉತ Si. 467). ಅದುನ್ನೂ (ಅಪಿ 468). ಈ ನಾಲ್ಕುನ್ನೂ (27). ಶಬ್ದಗಳುನ್ನೂ (302).

ಉನ್ನೆ unne. this intermediate time (or space). — ಉನ್ನೆಗಂ. up to this time, etc. (ಸೀಮಾಪ್ರಮಾಣ Śs.). — ಉನ್ನೆವರಂ. = ಉನ್ನೆಗಂ (Śs.). — ಉನ್ನೆವರೆಗಂ. = ಉನ್ನೆವರಂ (Śs.).

ಉನ್ನೇಯ ud-nēya. *to be inferred, to be ascertained by analogy* (adj.).

ಉನ್ಮಕರನ್ದ ud-makaranda. excellent nectar or honey of flowers (Śśv. 2, 47).

ಉನ್ಮತ್ತ ud-matta. = ಉಮತ್ತ, ಉಮ್ಮತ, ಉನ್ಮತಿ, ಉಮ್ಮತ್ತ, ಉಮ್ಮತ್ತಿ, ಉಮ್ಮುತ್ತ, ಉಮ್ಮೆತ್ತಿ. intoxicated; *mad, furious* (ಸೊಕ್ಕಿದವನು Nn. 115). 2, *the thorn-apple, Datura metel* and *fastuosa.* 3, haughty, arrogant (My.; Mhr.).

ಉನ್ಮತ್ತತನ unmattatana. = ಉನ್ಮತ್ತತೆ (ಮದ Cb.).

ಉನ್ಮತ್ತತೆ unmattate. insanity; intoxication; pride (My.).

ಉನ್ಮದ ud-mada. = ಉಮ್ಮದ. intoxicated; *mad, furious, ecstatic;* proud, arrogant (Mhr.; My.; ಸೊಕ್ಕಿನವ G.); intoxication; insanity, ecstacy; (pride).

ಉನ್ಮಧುಕ ud-madhuka. N. of a plant (ದ್ವಿಪೆ, ಪೆರ್ಗಣಿಗಿಲ್ Mr. 139, one MS. ಉನ್ಮದಿಕೆ, My. MS. ಉನ್ಮಥಿಕೆ).

ಉನ್ಮದಿಷ್ಣು ud-madiṣṇu. intoxicated; *mad, furious, insane.*

ಉನ್ಮನ ud-mana. Tbh. of ಉನ್ಮನಸ್. (My.).

ಉನ್ಮನಸ್ ud-manas. excited in mind; *longing for, missing, regretting.*

ಉನ್ಮಾಥ ud-mātha. shaking; killing. 2, *a trap, a snare.*

ಉನ್ಮಾದ ud-māda. = ಉಮಾದ, ಉಮ್ಮಾದ. *madness, extravagance;* mania; arrogance (Mhr.). 2, N. of a plant (ಉರಿಗ Mr. 120).

ಉನ್ಮಾದವತ್ unmāda-vat. *mad, insane, wild.*

ಉನ್ಮಾದಿ unmādi. mad, intoxicated. (Cb.).

ಉನ್ಮಾನ ud-māna. weighing, measuring (G.); a measure of size or quantity; price.

ಉನ್ಮಿಶ್ರ ud-miśra. mixed. 2, *variegated.*

ಉನ್ಮಿಷಿತ ud-miṣita. opened; *budded, blown.*

ಉನ್ಮೀಲನ ud-mīlana. opening of the eye (ಮೇಲಣ್ ಈಕ್ಷಿಸುವುದು Mr. 317); winking, twinkling; awaking; expanding, blowing.

ಉನ್ಮೀಲಿತ ud-mīlita. opened; *budded, blown.* (Bp. 40, 22).

ಉನ್ಮುಕ್ತಿ ud-mukti. unfastening; loosening; liberating. see ಹಸ್ತೋನ್ಮುಕ್ತಿ.

ಉನ್ಮುಖ ud-mukha. *looking upwards.* 2, *waiting for, expecting,* longing for (Bp. 53, 58). 3, *near to; ready.* 4, N. (J. 9, 20-22).

ಉನ್ಮೂಲಿತ ud-mūlita. *eradicated.*

ಉನ್ಮೃಗ ud-mṛiga. a large wild beast. see ಯುವೋನ್ಮೃಗ.

ಉನ್ಮೇಷ ud-mēṣa. opening the eyes; twinkling or upward motion of the eyelids, winking; blowing; awaking. see Kāvy. V, 70.

ಉಪ upa. under; inferior; towards; on; near to; with; etc.

ಉಪಕಣ್ಠ upa-kaṇṭha. upon the neck. 2, *neighbourhood, vicinity; space near a village.*

ಉಪಕಥೆ upa-kathe. a short story inserted in a long one (My.).

ಉಪಕರಣ upa-karaṇa. doing anything for another; helping, assisting; fabricating. 2, *an implement, an instrument, a tool;* a means. 3, *retinue.* see ಮುಟ್ಟು.

ಉಪಕರಿಸು upa-karisu. to benefit, to assist, to help (ಅವನಿಗೆ-, My.). 2, to come near (Rām. 3, 7, 32). 3, to prepare; to furnish with (Rām. 3, 2 20).

ಉಪಕಾರ upa-kāra. help, assistance; benefit; a favour, a kindness. ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡ ಬೇಡ. — ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಉಪದ್ರ ಬನ್ತು (Prvs.). — ಉಪಕಾರ ಅಱಿ. to know, acknowledge or remember a kind act, etc., to be grateful (My.). ಉಪಕಾರವಱಿಯದವನ ನಿಪುಣನೆನ್ದು ಹೇಟ ಬೇಡ (Prv.). — ಉಪಕಾರ ತಿಳಿ. = ಉಪಕಾರ ಅಱಿ. = (My.; G. 150). — ಉಪಕಾರ ತೀರಿಸು, to return a kindness, to requite a favour (S. Mhr.; B. 3, 126). — ಉಪಕಾರ ನೆನಸು. = ಉಪಕಾರ ಅಱಿ. (C.; B. 2, 40. 49; 3, 127; 5, 211). — ಉಪಕಾರ ಮಱೆ. to be unmindful of benefits or kindness (C.; B. 4, 75). — ಉಪಕಾರ ಮಾಡು. to do a favour, etc., either ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡು (Bp. 32, 46; C.), or ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡು (B. 3, 125. 126. 128; 5, 179). — ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣೆ. remembrance of a kind act, gratitude (My.). — ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಿಸು. = ಉಪಕಾರ ಅಱಿ. (My.; Cb. 32). — ಉಪಕಾರ ಹೊಱಿಸು. to put under obligation, to oblige (a person). ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಹೊಱಿಸು (S. Mhr.). — ಉಪಕಾರ ಹೊಱು. to be under (one's) obligation (B. 5, 213). ಒಬ್ಬನ ಉಪಕಾರ ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವದು (S. Mhr.).

ಉಪಕಾರಿ upakāri. helping, assisting; gracious; a benefactor. (Bp. 32, 46; B. 4, 220; My.). see Prv. s. ಮನೆ.

ಉಪಕಾರಿಕೆ upa-kārike. = ಉಪ್ಪರಿಗೆ. a protectress. 2, *a royal tent; a king's house, a palace* (ಅರಸುಗಳ ಬೀಡು Mr. 191).

ಉಪಕಾರ್ಯೆ upa-kārye. = ಉಪಕಾರಿಕೆ. *a royal tent,* etc.

ಉಪಕುಂಚಿಕೆ upa-kuñcike. *the plant Nigella indica*, Roxb. (ಕಾಳ ಜೀರಿಗೆ G.). 2, *small cardamoms.*

ಉಪಕುರ್ವಾಣ upa-kurvāṇa. a Brāhmaṇa when passing from the state of a brahmacāri to that of a gṛihastha. (R.).

ಉಪಕುಲ್ಯೆ upa-kulye. a canal, a ditch. 2, *long pepper, Piper longum* L. (ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಉಪಕೂಪ upa-kūpa. *a trough near a well.*

ಉಪಕೃತಿ upa-kṛiti. help, assistance; favour, kindness. (My.). 2, = ಉಪಕಥೆ (My.).

ಉಪಕ್ರಮ upa-krama. approach. 2, *commencement* (ಆರಮ್ಭಮುಮ್ ಅರಸು ಧರ್ಮಾದಿಗಳಿನ್ದ ಮನ್ತ್ರಿಗಳ ಚಿತ್ತಮಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹಮುಂ Nr.). 3, *planning; a design.* 4, *a means, an expedient.* 5, attendance on a patient. 6, trying the fidelity, etc. of a counsellor or friend (see No. 2).

ಉಪಕ್ರಮಿ upa-krami. one who begins, undertakes or plans (Bp. 40, 66).

ಉಪಕ್ರಮಿಸು upakramisu. to commence (J. 2, 45. 52).

ಉಪಕ್ರೋಶ upa-krōśa. *censure, reproach.*

ಉಪಕ್ಷಮ upa-kṣama. patience, forbearance (My.).

ಉಪಖ್ಯಾತ upa-khyāta. seen; known, notorious (Bp. 43, 9).

ಉಪಗತ upa-gata. gone to, approached; near; arrived; occurred; attained, obtained (Bp. 57, 77); furnished with; *agreed, granted, promised.*

ಉಪಗಮ upa-gama. coming or going to, approach; obtaining; having; intercourse; agreement. see ಉಪಸ್ಥೋಪಗಮ.

ಉಪಗಮನ upa-gamana. = ಉಪಗಮ. going to, etc. see ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ.

ಉಪಗಿರಿ upa-giri. land lying near a mountain; a hill near a mountain (Si. 116).

ಉಪಗು upagu. N. of a prince. see ಔಪಗವ.

ಉಪಗೂಹನ upa-gūhana. hiding, concealing. 2, clasping, embracing (see s. ಮುದುಕು). 3, surprise. see ಶರೀರೋಪಗೂಹನ.

ಉಪಗೃಹ upa-gṛiha. an inner apartment (ಗರ್ಭಗೃಹ, ಓವರಿ Mr. 195).

ಉಪಗ್ರಹ upa-graha. 1. *seizure*, confinement. 2, *a prisoner.* 3, making favourable.

ಉಪಗ್ರಹ upa-graha. 2. a minor planet, or any heavenly body of a secondary kind, as a comet, a meteor, etc. (B. 5, 174).

ಉಪಗ್ರಹಣ upa-grahaṇa. *taking any one prisoner.* 2, studying the vēdas after initiation.

ಉಪಗ್ರಾಮ upa-grāma. a village within the boundaries of a town, or a hamlet within those of a village (My.).

ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ upa-grāhya. a man who is to be befriended, a highly respectable person (ಮಿಾಱು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದೊಳ್ ಅಭಿವನ್ದನಂಗೊಳ್ವ ಪುರುಷಂ Mr. 250). 2, *a present.*

ಉಪಘಾತ upa-ghāta. injury, damage, hurt. (My.).

ಉಪಘಾತಿನಿ upa-ghātini. she who injures or hurts. see ಗರ್ಭೋಪಘಾತಿನಿ.

ಉಪಘ್ನ upa-ghna. *a contiguous resting-place, a shelter; a support.*

ಉಪಚಯ upa-caya. gathering together, collecting; accumulation; quantity, heap. (Cb.).

ಉಪಚರಣ upa-caraṇa. = ಉಪಚಾರ. (Bp. 6, 30; My.).

ಉಪಚರಣೆ upa-caraṇe. = ಉಪಚರಣ. see ಷೋಡಶೋಪಚರಣೆ.

ಉಪಚರಿತ upa-carita. approached. 2, *waited on, served, honoured, adored.*

ಉಪಚರಿಸು upa-carisu. to wait on, to be polite (Bp. 5, 68); to show kindness, to treat kindly in any way (J. 7, 54. 67; 28, 36; My.).

ಉಪಚರ್ಯೆ upa-carye. service, attendance; *the practice of medicine.*

ಉಪಚಾಯ್ಯ upa-cāyya. to be gathered together or accumulated. 2, *a particular sacrificial fire.*

ಉಪಚಾರ upa-cāra. = ಉಪಚ್ಯಾರ. going near to, approaching; assisting. 2, service; attendance; homage; *act of civility; attention, courtesy, civility.* 3, a figure of speech, pretence, pretext, metaphor. 4, the practice of medicine, physicking. see ಷೋಡಶೋಪಚಾರ; Śmd. 130.

ಉಪಚಾರಣ upa-cāraṇa. = ಉಪಚಾರ. attention and courtesies to guests, etc. (Mr. 259; My.).

ಉಪಚಾರಿ upa-cāri. attending, serving; a civil, polite person (My.).

ಉಪಚಾರ್ಯ upa-cārya. = ಉಪಚರ್ಯೆ, (ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಸುವೈದ್ಯರು ಮಾಳ್ಪುದು Mr. 390).

ಉಪಚಿತ upa-cita. 1. collected; increased (ಬೆಳೆದದು G.). 2, *plastered, smeared.*

ಉಪಚಿತ upa-cita. 2. honoured (see ಪೂಜೆವಡೆ); civility, politeness (ಉಪಚಾರ Śmd. 397 Cm.).

ಉಪಚಿತ್ರಿಕೆ upa-citrike. N. of a Kannaḍa metre (Ch.).

ಉಪಚಿತ್ರೆ upa-citre. *the plant Salvinia cucullata* Roxb. (others: Anthericum tuberosum). 2, Croton polyandra.

ಉಪಚೀಯಮಾನ upa-cīyamāna. being collected or filled (Cpr. 2, 21 va.).

ಉಪಚ್ಯಾರ upacyāra. Tbh. of ಉಪಚಾರ. (Cb. 167).

ಉಪಜಾಪ upa-jāpa. whispering into another's ears; *the stirring up of dissension or disunion;* treachery (ಭೇದ, ಒಳಗುದೋಱುವದು Mr. 457).

ಉಪಜಾಪ್ಯ upa-jāpya. to be whispered into the ears of another. (adj.; Cpr. 8, 89).

ಉಪಜಿಹ್ವೆ upa-jihve. the epiglottis. 2, *a kind of ant.* 3, the slough of a snake that does not become loose (ಉಚರ್ಗದ ಹೆರೆ Hlā.; ಉಪವೇಹಿಕೆ, ದೇಹವ ಎಡೆಗಳೆಯದೆ ಇಹ ಹೆರೆ Mr. 401).

ಉಪಜೀವಕ upa-jīvaka. living by or upon; depending upon, subject to; a dependant, a servile man (Bp. 61, 15).

ಉಪಜೀವನ upa-jīvana. living or existing upon; living, subsisting; means of living, subsistence, livelihood; support, maintenance (My.; ಜೀವಿಕೆ G.). see B. 4, 50; 5, 81. — ಉಪಜೀವನ ಸಾಗಿಸು. to carry on or maintain one's existence (B. 5, 215).

ಉಪಜೀವಿ upa-jīvi. living on, subsisting by. see ಜಾತಿಮಾತ್ರೋಪಜೀವಿ.

ಉಪಜೀವಿಕೆ upa-jīvike. living upon; subsistence, livelihood (ಜೀವನ G.).

ಉಪಜೀವಿಸು upa-jīvisu. to live or exist upon; to get one's livelihood (My.; G. 47. 223). 2, to have oneself fed or nourished (by others), to live (My.). ಎರಡನೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಜೀವಿಸುವವನು (ಪರಪಿಣ್ಡಾದ G. 315). see s. ಬಡ್ಡಿ 2.

ಉಪಜೋಷ upa-jōṣa. *satisfaction.* 2, silence: ಉಪಜೋಷಂ, silently, quietly.

ಉಪಜ್ಞೆ upa-jñe. knowledge obtained by oneself, *untaught knowledge.* 2, *the commencement of a thing not previously done.*

ಉಪಟಳ upaṭaḷa. (Tbh. of ಉಪದ್ರು). annoyance, trouble; assault. ಬಿಸಿಲುಪಟಳಂ (Rāv. 5, 42). ದಿನಪನುಪಟಳಂ (J. 28, 40). ಕೂಟರಕ್ಕಸನು...ಸುರರಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಪಟಳ ಮಾಡಲು (Abhś. 11, 4).

ದನುಜನು ಹುಟ್ಟಿ ಬನ್ದು, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಉಪಟಳ ಚನ್ದಚನ್ದದಿ ಕೊಡಲು (13, 21). ಅಸುರನು...ಇನ್ದ್ರಪುರಕೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತುಪಟಳವ ಮಾಡಲು (13, 33).

ಉಪಢೌಕಿತ upa-ḍhaukita. gone to; brought near; presented as an offering; offered as a respectful gift; carried out, accomplished; a respectful offering or present (Cpr. 6, 31).

ಉಪತಣ್ಡ upa-taṇḍa. an accessory crowd. see ತಣ್ಡೋಪತಣ್ಡ.

ಉಪತಪ್ತೃ upa-taptṛi. *morbid heat.*

ಉಪತರಣಿ upa-taraṇi. a disk; a circular array of troops. (ಮಣ್ಡಲ Mr. 35).

ಉಪತಾಪ upa-tāpa. heat. 2, pain, trouble. 3, *disease.* see Bp. 3, 18; 40, 59. — ಉಪತಾಪಬಡುಹ. -ಪಡುಹ. suffering morbid heat, morbid affection (Nr.).

ಉಪತಾಪಿಸು upatāpisu. to feel pain; to be sorrowful; to be afflicted. see Bp. 28, 38; 38, 29; 40, 34; 42, 28; 45, 33; 48, 11; 52, 13; 60, 30.

ಉಪತ್ಯಕ upatyaka. = ಉಪತ್ಯಕೆ. (ವನಮ್ ಅದು ಆ ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲಲಿ ಒಪ್ಪಿ ತೀವಿ ಇರಲ್ Mr. 151).

ಉಪತ್ಯಕೆ upatyake. *land, or a forest, at the foot* (or side) *of a mountain.*

ಉಪದಂಶ upa-daṁśa. *a relish, a stimulant to drink.* 2, the venereal disease, chancre.

ಉಪದಾನ upa-dāna. = ಉಪಾದಾನ. *a present.*

ಉಪದೀಕೆ upadīke. *a kind of ant.*

ಉಪದೆ upa-de. *an offering, a present.*

ಉಪದೇಶ upa-dēśa. pointing out to; *instruction, teaching; information;* advice; communication of, or initiation in, a mantra (Bp. 57, 76). ಉಪದೇಶಾ ಕೇಳಿದರೂ ಉಪದ್ರ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವವನು (ಬೋಧಕ G.). — ಉಪದೇಶಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. to give instruction, to teach, to prescribe (Cpr. 5, 113).

ಉಪದೇಶಕ upadēśaka. giving instruction; a teacher; a spiritual guide. (My.). see Śmd. 272; B. 4, 215.

ಉಪದೇಶಪರಮ್ಪರೆ upadēśa-parampare. tradition (ಇತಿಹ, ಉಪದೇಶ Nn. 93; ಇತಿಹ Mr. 533).

ಉಪದೇಶಿ upadēśi. = ಉಪದೇಶಕ. (C.).

ಉಪದೇಶಿಸು upadēśisu. to instruct; to teach (Ch. v. 240; Bp. 18, 4; Śśv. 1, 39); to advise. ಅಱುವನ್ ಉಪದೇಶಿಪಡೆ ನೀವು ಗುರುಗಳಲ್ಲವೆ? (J. 10, 21). ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸು (My.), ಅವನನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸು (S. Mhr.).

ಉಪದೇಹಿಕೆ upa-dēhike. *a sort of ant.* 2, = ಉಪಜಿಹ್ವೆ No. 3, q. v.

ಉಪದ್ರ upadra. Tbh. of ಉಪದ್ರವ (C.). see Bp. 38, 9; 45, 46. ಉಪದ್ರ ಕೊಡೋಣ (ಹಠ Cb.). ನಾಯಿಗಳಾದರೂ ನಿನಗೆ ಏನೂ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 19).

ಉಪದ್ರವ upa-drava. running towards or at, assaulting. 2, *a calamity, a disaster; trouble;* annoyance; a disease or affliction, especially one produced by demons, *e. g.* cholera (C.); a national distress (see its seven kinds s. ಈತಿ). see Nr. s. ಮೇಲೆ ಹೋಗು.

ಉಪದ್ವೀಪ upa-dvīpa. an island (Sk.). 2, a small island near a larger one (My.).

ಉಪಧಾನ upa-dhāna. placing or resting upon. 2, *a pillow, a cushion.*

ಉಪಧಾನಾವಲಮ್ಬ upadhāna-avalamba. to rest upon or lie down on a pillow. see ಮಲಗು.

***ಉಪಧಾವಿಸು upa-dhāvisu.** to approach, to get near. ಜಂಗಮ ಲಿಂಗ ಪೂಜಕನಾದಡೆ ಮಾನವರನು ಉಪಧಾವಿಸಲಾಗದು Cv. 155.

ಉಪಧಿ upa-dhi. *imposition, deception, fraud.*

ಉಪಧೃತಿ upa-dhṛiti. *a ray of light.*

ಉಪಧೆ upa-dhe. *imposition, fraud, a false pretence.* 2, *trial or test of honesty.* 3, *a penultimate letter* (Śmd. 50. 51. 53. 236; Kāvy. I, 3, 69-74).

ಉಪಧ್ಮಾನೀಯ upa-dhmānīya. to be breathed upon or breathed; the aspirate visarga before the letter ಪ್ (Śmd. 26. 45).

ಉಪನಗರ upa-nagara. *a suburb* (ನಗರದ ಒತ್ತಿನ ಬೀಡು Mr. 190).

ಉಪನತ upa-nata. bent towards; subjected; dependent on; *approached, near;* brought about. see Ch. v. 51.

ಉಪನನ್ದನ upa-nandana. = ಕೇದಾರ, ಉದ್ಯಾನವನ (Nn. 38).

ಉಪನಯನ upa-nayana. leading to; leading to a teacher; investiture with a thread to be worn over the left shoulder and under the right (ಮುಂಜಿ Mr. 255).

ಉಪನಾಗರಿಕೆ upa-nāgarike. a kind of anuprāsa (Kāvy. III, 2, B, 50. 51).

ಉಪನಾಹ upa-nāha. tied up; *the tie of a lute,* the lower part of the tail-piece where the wires are fixed.

ಉಪನಿಧಿ upa-nidhi. *a deposit, a trust, especially if the goods are not shown to the trustee.*

ಉಪನಿಷದ್ upa-niṣad. *the knowledge of Brahma as the only existent.* 2, *the sections of the vēdas* (i. e. their āraṇyakas) *which treat of this knowledge.*

ಉಪನಿಷ್ಕರ upa-niṣkara. *a principal or royal road.*

ಉಪನೇತ್ರ upa-nētra. spectacles (My.; Mhr.).

ಉಪನ್ಯಾಸ upa-nyāsa. placing near to. 2, a statement. 3, a suggestion. 4, *an exordium or an introduction.* 5, reasoning, disputation (Mhr.; Bh. 1, 15, 6); lecturing (My.).

ಉಪಪತಿ upa-pati. *a paramour, a gallant* (ಜಾರ, ಹಾದರಿಗ Mr. 243).

ಉಪಪತ್ತಿ upa-patti. going near; happening; production; gaining, accomplishing; a theory (B. 5, 181; Mhr.); proof; fitness; means, expedients (Mhr.; My.).

ಉಪಪತ್ನಿ upa-patni. a concubine (My.; Mhr.; see ಬಂಗಾರದವಳು).

ಉಪಪನ್ನ upa-panna. produced; effected; gained; proved; adequate, suited to the occasion, enough (ಪರಿಯಾಪ್ತ Mr. 220).

ಉಪಪಾತಕ upa-pātaka. a crime or sin in the second degree, as killing a cow, selling a daughter, etc. (Sk.; My.).

ಉಪಪಾದುಕ upa-pāduka. self-produced; a deity (ದೇವ Mr. 177). see ದಿವ್ಯೋಪಪಾದುಕ.

ಉಪಪುರಾಣ upa-purāṇa. a minor purāṇa (C.).

ಉಪಪ್ರದಾನ upa-pra-dāna. delivering over, presenting; a present, a bribe (Cpr. 9, 119).

ಉಪಪ್ರಭೋಗ upa-prabhōga. = ಉಪಭೋಗ. (Bp. 56, 9).

ಉಪಪ್ಲವ upa-plava. an assault. 2, a misfortune. 3, *an eclipse.*

ಉಪಬರ್ಹ upa-barha. = ಉಪವರ್ಹ. a pillow, a cushion (ಉಪಧಾನ, ತಲೆಗಿಮ್ಬು Mr. 203; My.).

ಉಪಭಕ್ತಿ upa-bhakti. an additional devotion or faith (Bp. 8, 62).

ಉಪಭಾಗ upa-bhāga. vicinity. ನಗರೋಪಭಾಗ (ಪಟ್ಟಣಸಮೀಪ Nn. 82).

ಉಪಭೃತ್ upa-bhṛit. *a round, wooden sacrificial vessel.*

ಉಪಭೋಗ upa-bhōga. *enjoyment; eating;* fruition, use. 2, pleasure, satisfaction. 3, cohabitation (My.; Cb., Mhr.). see Bp. 24, 38; B. 4, 58; 5, 95. 205.

ಉಪಭೋಗಿಸು upa-bhōgisu. to enjoy, etc. (Bh. 1, 8, 28; B. 5, 91. 92. 93. 183).

ಉಪಮ upa-ma. *resembling, like.*

ಉಪಮನ್ಯು upa-manyu. a N. (Bp. 1, 52; 43, 41; 54, 35. 60; 61, 18).

ಉಪಮರ್ದ upa-marda. friction, rubbing, bruising. 2, hurt, injury. (ವಿಪ್ರಕಾರ, ಕಿವುಚುವದು Mr. 457).

ಉಪಮರ್ದನ upa-mardana. = ಉಪಮರ್ದ. (My.).

ಉಪಮಾತೃ upa-mātṛi. = ಉಪಮಾತೆ. *a second or foster mother; a nurse;* a step-mother.

ಉಪಮಾತೆ upa-māte. = ಉಪಮಾತೃ. (ಮಲದಾಯಿ Mr. 312).

ಉಪಮಾನ upa-māna. measuring one thing by another; *comparison; analogy; illustration;* that with which anything is compared; a simile; a resemblance. see Śmd. 397; Kāvy. III, 3, B, 61. 62. 92. 108.

***ಉಪಮಾಕ್ಷೇಪ upama-ākṣēpa.** one of the figures of speech. Kr. 3, 104.

ಉಪಮಿತ upa-mita. compared; similar. see ಅನುಪಮಿತ.

ಉಪಮಿಸು upamisu. to find a likeness for, to compare [ಎನ್ನ ಸದ್ಗುರು ಸ್ವಾಮಿ ಎನಗೆ ಕರುಣಿಸಿದ ಕಾರುಣ್ಯವ ನಾನೇನೆನ್ನುಪಮಿಸುವೆನಯ್ಯಾ Cv. 53]; (Bp. 36, 52; 39, 22; My.).

ಉಪಮೆ upa-me. = ಉಪಮಾ. resemblance, similarity; a resemblance, as a picture, image, etc.; *a simile;* comparison. [Kr. 3, 2. 59]. see Kāvy. III, 3, B, 1. 2. 60-119; IV, 1, 5.

ಉಪಮೇಯ upa-mēya. to be compared, comparable with; that which is compared, the subject of a comparison. see Kāvy. III, 3, B, 62. 80. 92. 108.

***ಉಪಮೋತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ upama-utprēkṣe.** one of the figures of speech. Kr. 3, 67.

ಉಪಯಮ upa-yama. *marriage.*

ಉಪಯಾಮ upa-yāma. *marriage.*

ಉಪಯುಕ್ತ upa-yukta. attached, connected with (Śmd. 401); adapted, suitable; useful; convenient for any end. see B. 4, 120. 140.

ಉಪಯುಕ್ತತನ upayuktatana. a suitable, proper behaviour (B. 5, 170).

ಉಪಯೋಗ upa-yōga. attaching; application; use, service; utility; (need of, Mhr.). see B. 1, 18; 4, 12. 15. 24. 183; 5, 37.

ಉಪಯೋಗಿಸು upayōgisu. to make use of, to use (J. 2, 32; My., B. 2, 5; 3, 5. 87; 4, 163). 2, to be serviceable or useful (My.; B. 5, 78. 100. 251).

ಉಪರಕ್ತ upa-rakta. *darkened, eclipsed.* 2, *afflicted with pain or calamity.*

ಉಪರಕ್ಷಣ upa-rakṣaṇa. *a guard, a picquet* (ಸಜ್ಜನ, ಪಾಳೆಯದ ಕಾವು Nr.). 2, a kind of girth (ಸಜ್ಜನ, ಬಲ್ಲಾಳದಟ್ಟಿ Nr.).

ಉಪರತಿ upa-rati. ceasing, stopping; death; refraining from sensual enjoyment or from prescribed acts (Sk.). 2, a kind of coition (My.). 3, love (My.).

ಉಪರಾಗ upa-rāga. darkening; *an eclipse.*

ಉಪರಾಮ upa-rāma. *ceasing, stopping, ending.*

ಉಪರಾಜಿತೆ upa-rājite. N. of a plant. see ಅಪರಾಜಿತೆ and ಮೊಬಗು 3.

ಉಪರಿ upari. *above; upon;* upwards (Bp. 22, 10; 44, 22, both times in the dative, as ಉಪರಿಗೆ); besides, further; beyond; after.

ಉಪರಿಲೋಕ upari-lōka. the upper world, heaven (J. 34, 13; My.).

ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್ uparistāt. *above, up; over, on.*

ಉಪರಿಸ್ಪರ್ಶನ upari-sparśana. the state of being raised or elevated; rising or stretching oneself upwards. see ನಿಳ್ಕು.

ಉಪರೋಚಿ upa-rōci. concealing, concealment, secrecy (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ, ಏಕಾನ್ತ Mr. 432, My. MS. ಉಪರುಚಿ).

ಉಪರೋಧ upa-rōdha. hindering, blockading; obstruction, impediment; opposition. (Bh. 3, 13, 67; My.).

ಉಪರೋಧಕ upa-rōdhaka. a man who hinders, etc. (My.). 2, an inner room (Sk.).

ಉಪರೋಧಿಕ upa-rōdhika. obstructing, impeding; opposing (ವಿರುದ್ಧ G.; My.).

ಉಪರೋಧಿಸು uparōdhisu. to hinder, etc. (My.).

ಉಪರೋಪಿತ upa-rōpita. (a garden) *planted or grown in the neighbourhood* (of a town, ಊರ ದೂರದೊಳ್ ಇರ್ಪ ವನಂ Hlā. Mr. 152).

ಉಪಲ upala. *a stone.*

ಉಪಲಕ್ಷಣ upa-lakṣaṇa. looking at; observation; implying something that has not been expressed or something in addition, synecdoche of a part for the whole; mark. see Śmd. 292 Cm.

ಉಪಲಕ್ಷಿತ upalakṣita. marked, characterized (Śmd. 2 Cm.).

ಉಪಲಬ್ಧ upa-labdha. obtained; found; *perceived, well known, seen frequently* (ಅವಗೀತ, ಮಗುಳ್ ಕಾಣ್ಬುದದು Mr. 451; see s. ಮಗುಳ್ ಮೊಗುಳ್).

ಉಪಲಬ್ಧಾರ್ಥ upalabdha-artha. that has been known or understood; *a tale, a true or probable story;* having the meaning understood.

ಉಪಲಬ್ಧಿ upa-labdhi. obtaining; finding; acquisition, gain; *comprehension, perception, understanding;* knowledge. see ಪೆಱು.

ಉಪಲಮ್ಭ upa-lambha. obtaining; *observation, conception, feeling.*

ಉಪಲಾಲಿಸು upa-lālisu. to praise (Bp. 4, 14; 36, 61). 2, to caress, to fondle (15, 15; 26, 19; 42, 23; Abhā. 1, 7; Bh. 3, 2, 6).

ಉಪಲಿಂಗ upa-liṅga. *a natural phenomenon considered as boding evil.*

ಉಪಲೆ upale. *candied sugar.*

ಉಪಲೇಪನ upa-lēpana. smearing; *ointment, unguent.*

ಉಪವನ upa-vana. *a grove, or garden in the suburbs* (ಊರ ಸಾರಿ ಇರ್ದ ವನಂ Mr. 152). see ವಪ್ರ.

ಉಪವರ್ಣನ upa-varṇana. description, minute description, delineation. see Kāvy. III, 3, B, 120. 171.

ಉಪವರ್ತನ upa-vartana. *a country;* a division, a district.

ಉಪವರ್ಹ upa-varha. = ಉಪಬರ್ಹ.

ಉಪವಸ್ತ upa-vasta. *fasting, a fast.*

ಉಪವಾಸ upa-vāsa. = ಉಪಾಸ, ಉಪ್ಪಸ. dwelling or abiding in (a state of abstinence), *fasting, a fast.* — in the S. Mhr. country the crude term is used so to say as an adverb: without eating or getting something to eat (B. 3, 94). 2, from want of food (3, 124; 4, 2). 3, by withdrawing (a person's) food (4, 77). — ಉಪವಾಸ ಇರ್. -ಇರು. to fast (Bp. 50, 66; C.). — ಉಪವಾಸ ಬೀಱು. to remain or be without food; to fast (C.; B. 3, 122; 4, 2). see Prv. s. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವ. — ಉಪವಾಸ ಮಾಡು. to fast (B. 4, 77; C.).

ಉಪವಾಸಿ upa-vāsi. = ಉಪಾಸಿ. fasting, one who observes a fast (C.).

ಉಪವಾಹ್ಯ upa-vāhya. a king's elephant; any royal vehicle. (R.).

ಉಪವಿಶೇಷಣ upa-viśēṣaṇa. a word used to modify the sense of an adjective or an adverb (C.).

ಉಪವಿಷೆ upa-viṣe. = ಅತಿವಿಷೆ, q. v. *the plant Aconitum ferox, etc.*

ಉಪವಿಷ್ಟ upa-viṣṭa. *seated, sitting.*

ಉಪವೀತ upa-vīta. *the sacrificial thread worn by the three first classes over the left shoulder and under the right arm* (ಜನ್ನಿವಾರ Mr. 255).

ಉಪವೇದ upa-vēda. a class of writings subordinate or appended to the vēdas, as treatises on medicine, military art, music, etc. (My.).

ಉಪವೇಶ upa-vēśa. sitting down; fixing one's mind upon. see ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ.

ಉಪವೇಷ್ಟಿತ upa-vēṣṭita. surrounded; wrapped round, dressed (Bp. 6, 14).

ಉಪಶಮ upa-śama. = ಉಪಶಮನ No. 1. (My.).

ಉಪಶಮನ upa-śamana. becoming quiet; assuagement, abatement; calmness, composure (Bp. 30, 31); patience (My.). 2, quieting, appeasing, allaying; an anodyne.

ಉಪಶಮಿಸು upa-śamisu. to abate (Bh. 8, 26, 28); to become calm or refreshed; to become patient; to take rest (C.). 2, to calm, to mitigate, to make quiet, to bring to an end (Śsv. 4, 24 va.).

ಉಪಶಲ್ಕ upa-śalka. (= ಶಲ್ಕ). a scale, a slough. see ಪೊರೆ.

ಉಪಶಲ್ಯ upa-śalya. *an open piece of ground near a town or village.*

ಉಪಶಾಖೆ upa-śākhe. a secondary, small branch (Bh. 1, 20, 55).

ಉಪಶಾನ್ತ upa-śānta. calmed, appeased, pacified; calm, tranquil (A.; My.).

ಉಪಶಾನ್ತಿ upa-śānti. cessation, intermission; abatement; composure, tranquillity (C.); appeasing, allaying. (Cpr. 7, 22).

ಉಪಶಾಯ upa-śāya. *sleeping alternately, as soldiers when mounting guard, etc.*

ಉಪಶ್ರುತ upa-śruta. listened to; *assented, promised.*

ಉಪಶ್ರುತಿ upa-śruti. listening to. 2, words heard from a third person whilst two are conversing (My.). 3, a supernatural voice heard at night and personified as a nocturnal deity revealing the future. 4, judicial astrology, aspect of the stars, fortune-telling. 5, = ಉಪಸ್ಮೃತಿ (My.).

ಉಪಸಂವ್ಯಾನ upa-saṁvyāna. *an under garment.*

ಉಪಸಂಹರಿಸು upa-saṁharisu. to draw (a discharged arrow) back towards oneself (My.); to take away; to contract; to mutilate (Śmd. 74); to destroy (Bp. 49, 32).

ಉಪಸಂಹಾರ upa-saṁhāra. drawing (back) towards oneself (My.); drawing together, contracting; taking away; destruction; etc.

ಉಪಸಂಗ್ರಹಣ upa-saṅgrahaṇa. clasping; *embracing or touching the feet* (of a person) *as a token of respect* (ವಣ್ದಿಸುವ ಮುಸುಣಂ Mr. 251).

ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ upa-saṅgrāhya. *worthy to be saluted in the way of upasaṅgrahaṇa.*

ಉಪಸನ್ನ upa-sanna. *approached, near* (ಸೇರಿಗೆ Mr. 457).

ಉಪಸಮ್ಪನ್ನ upa-sampanna. obtained, gained; furnished with; *prepared, dressed; sufficient; dead.*

ಉಪಸರ upa-sara. approaching. 2, *the season of impregnation; the first pregnancy of cows.*

ಉಪಸರ್ಗ upa-sarga. joining, connection; nearness (My.; see ಪೊರೆ); addition. 2, trouble, misfortune. 3, *a portent of evil omen, a calamity.* 4, a particle prefixed to roots, etc., a preposition. 5, a class of compound terms enumerated (Ct. II, 98; Śm. 118. *cf.* ಉಪಸರ್ಜನ).

ಉಪಸರ್ಜನ upa-sarjana. trouble, misfortune. 2, an inauspicious phenomenon. 3, the state of being joined to or attached (ಹೊದ್ದಿಗೆ Mr. 451; see ಉಪಾಗ್ರ); *anything subordinate, or inferior.* 4, a word which by composition loses its independent character, while it also determines the sense of another word.

ಉಪಸರ್ಪ upa-sarpa. approach; following a person. 2, = ಅಪಸರ್ಪ (ಚರ, ಅರಸಾಳ್ Mr. 262).

ಉಪಸರ್ಪಣ upa-sarpaṇa. -ಣೆ. approaching (for help, My.).

ಉಪಸರ್ಪಿಸು upa-sarpisu. to approach (for help), to have recourse to (My.).

ಉಪಸರ್ಯೆ upa-sarye. to be approached; *a cow fit for a bull* (ಈನು ವಾಕಳ್ Mr. 181).

ಉಪಸಾಕ್ಷಿ upa-sākṣi. an additional evidence (My.); an evidence (J. 10, 32).

ಉಪಸಾಗರ upa-sāgara. a tract of water, a bay (B. 4, 115; My.).

ಉಪಸೂರ್ಯಕ upa-sūryaka. *the halo round the sun.*

ಉಪಸ್ಕರ upa-s-kara. making complete. 2, an implement, a utensil. 3, *a particular condiment, seasoning.* see ಪರಿಕಾರ.

ಉಪಸ್ಥ upa-stha. near, proximate; *the parts of generation of either sex,* but especially of a woman (My., also as ಉಪಸ್ಥೆ).

ಉಪಸ್ಥಿತ upa-sthita. standing near; *approached, near, at hand.*

ಉಪಸ್ಪರ್ಶ upa-sparśa. touching (water); bathing; washing off; *rinsing the mouth.*

ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ upa-sparśana. = ಉಪಸ್ಪರ್ಶ. see ಬಾರಿಸು.

ಉಪಸ್ಮೃತಿ upa-smṛiti. a minor law-book. (My.).

ಉಪಸ್ವರ್ಗ upa-svarga. = ಉಪಸರ್ಗ No. 3. (ಉಪಲಿಂಗ, etc. Mr. 27).

ಉಪಹ upa-ha. killing, destroying (Rśv. 1, 8).

ಉಪಹತಿ upa-hati. injuring, destroying; destruction; elision (Kāvy. I, 3, 69-74); vexation; disturbance; agitation; infatuation. — ಉಪಹತಿಗೆಯ್. to do harm to (Śsv. 4, 24 va.). see ತಡಗಸ, ಬೇಳಮ್ಬು; J. 2, 19; 14, 21.

ಉಪಹಸಿತ upa-hasita. mocked, laughed at; *ridiculing, satirical laughter.*

ಉಪಹಾರ upa-hāra. bringing near; an oblation; an offering to a deity; *a tribute, a present, a gift* (ಬಲಿ Śm. 108; ಪಸರ Bhn. 54).

ಉಪಹಾಸ upa-hāsa. satirical laughter, fun, play, derision (Bh. 1, 7, 62; 3, 19, 30). see ಸೋಪಹಾಸ.

ಉಪಹ್ವರ upa-hvara. *proximity, vicinity.* 2, *a solitary or private place.*

ಉಪಾಂಶು upāṁśu. in a low voice; *secretly, privately.*

ಉಪಾಂಶುತೆ upāṁśute. the state of uttering prayers in a low voice (Cpr. 9, 119).

ಉಪಾಕರಣ upa-ā-karaṇa. bringing near; summoning; immolation of an animal; *commencement of reading the vēda after initiation.*

ಉಪಾಕರ್ಮ upa-ā-karma. preparation. 2, a ceremony performed once a year before reciting the vēdas. (My.).

ಉಪಾಕೃತ upa-ā-kṛita. brought near, etc. 2, *a sacrificial animal killed during the recitation of prescribed prayers.*

ಉಪಾಗಮ upa-āgama. approach; occurrence; agreement, promise. 2, a minor āgama (My.).

ಉಪಾಗ್ರ upa-agra. *something subordinate or inferior* (ಉಪಸರ್ಜನ, ಹೊದ್ದಿಗೆ Mr. 451; ಹೊರ್ದುಗೆ Hlā.).

ಉಪಾಂಗ upa-aṅga. a subdivision; any minor limb or member; a secondary portion of science; the sectarial mark made with sandal, etc. on the forehead; auxiliary tunes with variations (in theatricals, Mr. 78). see ಅಂಗೋಪಾಂಗ, ಸಾಂಗೋಪಾಂಗ.

ಉಪಾತ್ತ upa-ātta. received, acquired, obtained (Śiv. 1, 60). 2, taken away. 3, *an elephant out of rut.*

ಉಪಾತ್ಯಯ upa-ati-aya. *transgression, neglect.*

ಉಪಾದಾನ upa-ādāna. taking; taking away. 2, abstraction, *withdrawing the organs of sense and perception from the outer world.* 3, *a present.* 4, *material cause, causa materialis* (opposed to nimitta).

ಉಪಾದಾನಕಾರಣ upādāna-kāraṇa. the immediate or proximate cause (Śmd. 7 Cm.).

ಉಪಾದೆಯರು upādeyaru. = ಉಪಾದ್ರು. (S. Mhr.).

ಉಪಾದೇಯ upa-ādēya. to be taken or received, acceptable, excellent, useful (Śmd. 8).

ಉಪಾದ್ರು upādru. a colloquial form of ಉಪಾಧ್ಯರು. (My.).

ಉಪಾಧಿ upa-ā-dhi. 1. *consideration of moral duties,* virtuous reflection. 2, *a man who is careful to support his family.*

ಉಪಾಧಿ upa-ā-dhi. 2. placing near or upon. 2, deceit, deception, disguise. 3, a distinguishing property, a peculiarity (Si. 392). 4, *an attribute, an epithet.* 5, a special cause for a general effect. 6, the natural character of species, quality or action. 7, on occasion (G. 74. 364); duty, especially that of a pūjāri, etc. (My.).

ಉಪಾಧಿವನ್ತ upādhi-vanta. a man who is full of inevitable business (My.).

ಉಪಾಧ್ಯ upādhya. the priest that conducts all the sacrifices and ceremonies (of a family, village, etc.; Bp. 55, 16; Mhr.; C.); a teacher (My.). ಉಪಾಧ್ಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಬೇವು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆನ್ದರೆ, ಕಹಿ ಆದರೆ ತಾನೇ ಬಿಡುತ್ತಾನೆನ್ದ (Prv.).

ಉಪಾಧ್ಯತನ upādhyatana. the work of an upādhya (My.; B. 5, 281).

ಉಪಾಧ್ಯಾಯ upa-adhyāya. *a sub-teacher who instructs in a part only of the vēda or in grammar and the other vēdāṅgas.* 2, a spiritual preceptor; *a teacher in general;* a schoolmaster (ಒನ್ದೊನ್ದು ಪೇಟು ವಂ Mr. 251; My.).

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನಿ upādhyāyāni. *the wife of a teacher.*

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿ upādhyāyi. *a female teacher.* 2, *the wife of a teacher.*

***ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ upādhyāyini.** a female teacher.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆ upādhyāye. *a female teacher.*

ಉಪಾನತಿ upānati. Tbh. of ಉಪಾನಹ್. (ಚರ್ಮಪಾದುಕ, ಕೆರಡು Mr. 205).

ಉಪಾನಹ್ upa-ā-nah. (nominative ಉಪಾನತ್). *a sandal, a shoe.*

ಉಪಾನ್ತ upa-anta. proximity to the edge or margin; *vicinity; the last letter but one;* the angle of the eye. see Śmd. 70; ನಯನೋಪಾನ್ತ.

ಉಪಾನ್ತ್ಯ upa-antya. last but one, penultimate; the last letter but one (Śmd. 212; Kāvy. I, 3, 18-20. 104-108; I, 5, 46).

ಉಪಾಯ upa-aya. going near, approach. 2, *a means, an expedient, a way, a scheme, a stratagem.* 3, *a means of success against an enemy,* four of which are enumerated: bhēda, daṇḍa, sāma, dāna; as other upāyas are mentioned māyā, upēkṣā and indrajāla (My.; G.). — ಉಪಾಯಮ್ಮಾಡು. -ಒ-ಪಡು. to devise an expedient (Bp. 58, 42).

ಉಪಾಯಗಾಱ upāya-gāṟa. one who is expert in; a contriver, a schemer (ಪ್ರವೀಣ, ನಿಪುಣ Si. 353; My.).

ಉಪಾಯನ upa-ayana. going near. 2, undertaking, accepting. 3, *a present, a gift.* — ಉಪಾಯನಂಗೆಯ್-ಒ-. to make a present, to present (Śiv. 2, 42 va.). — ಉಪಾಯನದಾನ. gifts of cocoa-nuts, etc. to Gaṇapati on the feast held in his honor in the Bhādrapada month (C.).

ಉಪಾಯಪರ upāya-para. expert in the use of means (My.; B. 5, 180). ಉಪಾಯಪರನ್ ಒರ್ವಂ ಕೋಟಿಗೆ ಈಡಕ್ಕು (Sś. 11).

ಉಪಾರ್ಜನ upa-arjana. -ನೆ. acquiring, obtaining; gaining. (Bp. 57, 5). see ಪಡೆ.

ಉಪಾರ್ಜಿಸು upārjisu. to acquire, to gain (My.).

ಉಪಾಲಮ್ಭ upa-ālambha. obtaining. 2, *reproach, censure.*

ಉಪಾವೃತ್ತ upa-āvṛitta. turned or gone towards or round. 2, *rolling oneself, as a horse.*

ಉಪಾಶ್ರಯ upa-āśraya. recourse; asylum, support; reliance. 2, a pillow, a cushion (ಮತ್ತವಾರಣ, ಮಲಗು Mr. 203; cf. ಅಪಾಶ್ರಯ).

ಉಪಾಸ upāsa. Tbh. of ಉಪವಾಸ (C.; Mhr.). see ಕಟ್ಟುಪಾಸ s. ಕಟ್ಟು 1. — ಉಪಾಸದ ಹಬ್ಬ. a fast-day in the month of Āṣāḍha (My.).

ಉಪಾಸಂಗ upa-āsaṅga. proximity. 2, *a quiver.*

ಉಪಾಸನ upa-āsana. -ನೆ. sitting near to; attendance, service; *worship, adoration, devotion.* 2, *practice in archery; archery.*

ಉಪಾಸನೆ upāsane. = ಉಪಾಸನ. service; *worship, adoration.*

ಉಪಾಸಿ upāsi. Tbh. of ಉಪವಾಸಿ. (S. Mhr., Mhr.).

ಉಪಾಸಿತ upa-āsita. *served, adored.*

ಉಪಾಸಿಸು upāsisu. to worship (My., ಅದನ್ನು-, ಅವನನ್ನು-).

ಉಪಾಸ್ತಿ upa-āsti. *worship, adoration* (ಶಿಶ್ರೂಷೆ, etc., ಸೇವೆ Mr. 27). 2, religious reflection or meditation (ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ Mr. 461).

ಉಪಾಹಾರ upa-āhāra. slight refreshment (consisting of fruits, etc., My.).

ಉಪಾಹಿತ upa-ā-hita. deposited upon; *joined.* 2, *meteor, as a falling star, comet,* etc.

ಉಪೇಕ್ಷ upa-ikṣa. a man who disregards or leaves (the party of his friends, ಪರಪಕ್ಷದವನು Mr. 243). 2, = ಉಪೇಕ್ಷೆ (My.).

ಉಪೇಕ್ಷಿತ upa-ikṣita. disregarded; neglected (B. 5, 212; My.).

ಉಪೇಕ್ಷಿಸು upa-ikṣisu. to look at without interest, to disregard, to disdain; to neglect (Śmd. 112; Bp. 15, 6; 26, 59; 58, 26; My.).

ಉಪೇಕ್ಷೆ upa-ikṣe. overlooking; disregard, neglect; indifference, indolence, apathy; abandoning, leaving. (My.).

ಉಪೇತ upa-ita. come near, approached; present, existent; accompanied by, endowed with, possessed of (Kāvy. II, 2, B, 45; Bp. 55, 50; A.).

ಉಪೇನ್ದ್ರ upa-indra. the younger brother of Indra: *Viṣṇu or Kriṣṇa* (ಹರಿ, ವಿಷ್ಣು Nn. 60; ಸಿರಿಯರಸ, etc. Śm. 5. 6). 2, Indra (ಬಿಡೌಜ, ಇನ್ದ್ರ 60). 3, a Jaina saint (ಜಿನ, ಅರ್ಹ 60). 4, a king (ನರೇನ್ದ್ರ, ಅರಸು 60). 5, the sun (ಭಾನು, ಸೂರ್ಯ 60). 6, a serpent (ಉರಗ, ಸರ್ಪ 60).

ಉಪೇನ್ದ್ರಗಣ upēndra-gaṇa. a class of metrical feet (Ch.).

ಉಪೇನ್ದ್ರವಜ್ರ upēndra-vajra. N. of a vṛitta (Ch.).

ಉಪೋದಿಕೆ upōdike. *the plant Basella cordifolia* Lam. (see Si. 162 & ಬಸಳೆ 2).

ಉಪೋದ್ಘಾತ upa-ud-ghāta. *an example, an illustration.* 2, a beginning; a thing begun. 3, analysis.

ಉಪೋಷಣ upa-vasana. fasting, a fast. (My.).

ಉಪೋಷ್ಯ upōṣya. having fasted. 2, = ಉಪೋಷಣ (My.). ಉಸುರಿಲ್ಲದವ ಉಪೋಷ್ಯ ಮಾಡ್ತಾನೇ? (Prv.).

ಉಪ್ತ upta. sown, as seed.

ಉಪ್ತಕೃಷ್ಟ upta-krista. *ploughed after sowing.*

ಉಪ್ತಿ upti. sowing seeds. see ಪರ್ಯುಪ್ತಿ.

ಉಪ್ತೆ upte. night (ವಾಸರ್ತ್ಯೆ, ನಕ್ತ, ಶಾರ್ವರಿ, etc., ಇರುಳ್ Mr. 65; *cf.* Hlā.'s ನಕ್ತಮುಖಾ).

ಉಪ್ಪಗಚಿ uppu3-agaci. (*i. e.* egaci). = ಉಪ್ಪಚ್ಚಿ, ಉಪ್ಪೆಗಚಿ. (My.; see s. ಉಪ್ಪು 3).

ಉಪ್ಪಚ್ಚಿ uppacci. = ಉಪ್ಪಗಚಿ. (My.).

***ಉಪ್ಪಟೆ uppata.** clothes, garment. ತುಡುಗೆ ನಿಚ್ಚಲುಂ ಪಂಚರತ್ನಂಗಳುಂ ಪೊಱಮಡೆ ತನ್ನುಡುವುಪ್ಪಟಂಗಳ್ Pb. 14, 55.

ಉಪ್ಪಡ uppada. (fr. ಉಪ್ಪು 3). salted and dried vegetables (My.); pickles [Tu.].

ಉಪ್ಪಡ uppada. sap issuing from the cleft of a tree; resin (Śmd. 48, o. rs.. ಅವುಪ್ಪಡ, Mdb. MS. ಕಪ್ಪಡ). Tbh. of ಉತ್ಪಟ (350). *cf.* Mr. s. ಉದ್ಘಟ?

ಉಪ್ಪಣ್ಡ uppanda. ? (Śmd. 48, Mdb. MS. ಉಪ್ಪಣ್ಡರ).

ಉಪ್ಪಯಣ uppayana. (fr. ಉಬ್ಬಯಣ). the cessation of a journey (ನಿರ್ಯಾಣ, ನಿಲುಪಯಣ Nn. 79. 90). this word probably is formed of ಉಱು 3, abandoning and ಪಯಣ; if so, it ought to appear in large type.

ಉಪ್ಪರ uppara. = ಉಪ್ಪುರ. (Tbh. of ಉಪರಿ). height; loftiness (Śmd,191, not in Mdb. MS.); (C.; Rām. 6, 14, 20). ಉಪ್ಪರದ ಗುಡಿಗಳ್ (Bp. 35, 55). — ಉಪ್ಪರಗುಡಿ. a raised banner [ಅನವರತ ಮಾಡಿಹೆನೆನ್ದು ಉಪ್ಪರಗುಡಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತನ ಮನೆಯದು ಅನ್ನಣಗಿತ್ತಿಯ ಮನೆ Bv. 226; ಸದಾಚಾರಿಯಾದರೆ ಉಪ್ಪರಗುಡಿ ಸಿದ್ಧಪತಾಕೆ Cv. 340]; (Cpr. 7, 81 va.; Bh. 9, 2, 44). — ಉಪ್ಪರ ಮಾಡು. to make (a wall, etc.) high (C.). — ಉಪ್ಪರವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. grand state (Cpr. 1, 106).

ಉಪ್ಪರಸು upparasu. = ಉಪ್ಪರಿಸು. (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪರಿಗೆ upparige. Tbh. of ಉಪಕಾರಿಕೆ. a palace; an upstair house; the upper story of a house (C.; ಉಪಕಾರಿಕೆ Nr.; ಸೌಧ, ಹರ್ಮ್ಯ Nn. 94; ಮಾಡ Ct. I, 51; Kk. 47. 89; Śm. 38; ಕರುಮಾಡ, ನೆಲೆವನೆ Śs.). ಇನ್ದ್ರನ ಉಪ್ಪರಿಗೆ (ಪ್ರಾಸಾದ, ವೈಜಯನ್ತ Nr.). see Bp. 5, 38; Bh. 1, 8, 69; Rām. 13, 3; C. Bp. 5, 52; J. 10, 49; B. 4, 138; Prvs. s. ಉಪ್ಪು 3 & ತಿಪ್ಪೆ. — ಉಪ್ಪರಿಗೆತುದಿ. the top of an upper story (J. 31, 4). — ಉಪ್ಪರಿಗೆತುದಿನೆಲೆ. a room on the top of an upper story (J. 30, 36). — ಉಪ್ಪರಿಗೆಮನೆ. an upstair house (C.; G. 406; Si. 446).

ಉಪ್ಪರಿಸು upparisu. = ಉಪ್ಪರಸು. to rise, to go upward by flying, etc., as a head (J. 13, 50), as the soul (Bh. 8, 27, 25); to increase in force, as valour (Bh. 4, 2, 53); to become higher in pitch, as the voice (Grj. 2, 106 va.; 4, 120 va.); to increase in bulk or quantity, as a mass of corpses (Rām. 6, 30, 8); to extend, to increase, to abound, to spread, as devotion, etc. (Bp. 8, 8; 10, 52; 18, 72); to be fastened on high, as festoons, etc. (Rām. 1, 7, 13; 1, 16, 9). 2, to jump up; to jump, to leap (Bp. 44, 2; Rām. 6, 10, 24. 26; Rśv. 6, 11 va.; 13, 91; J. 6, 6; 25, 54; 30, 10). 3, to cause to jump up or jump (Rām. 5, 8, 66; Rsv. 13, 82). 4, to raise (C., in ಉಪ್ಪರಿಸಿ ಇಡು, to put on high).

ಉಪ್ಪಲಿಗ uppaliga. a man who belongs to a division of the salt-maker caste, the members of which are also fishermen (My.).

ಉಪ್ಪಲಿಗೆ uppalige. a kind of tree, Macaranga indica R. W. (St. & Pl.; Tu. ಉಪ್ಪಲ, ಉಪ್ಪಳಿಗೆ; M. ಉಪ್ಪಿಲೆ, Avicennia tomentosa).

ಉಪ್ಪವಡ uppavada. a song to rouse people from sleep or from their place of repose. ಉಪ್ಪವಡಮುಂ ಹಾಡುವ ರಾಗಾಧರೆಯರ್ (Rśv. 13, 45 va.).

ಉಪ್ಪವಡಿಸು uppavadisu. to come up from one's place of repose, to rise, to awake (Grj. 8, 71; Bp. 36, 35; Rśv. 13, 45; Bh. 2, 13, 17; Rām. 14, 2; J. 2, 66; 21, 50).

ಉಪ್ಪಸ uppasa. Tbh. of ಉಪವಾಸ (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪಳ uppala. (fr. ಉತ್ಪಲ?). expansion or dilation (of the heart), exultation. ಉಪ್ಪಳಂ, with exultation. ಸೈನ್ಯಂ ಅದಟಿಂ ಬನ್ದುಪ್ಪಳಂ ಕಾದಿ, ಓಡಿದೊಡೆ (Kāvy. I, 1*b*. 46).

ಉಪ್ಪಾರ uppāra. (fr. ಉಪ್ಪು 2?). plastering. (T. ಉಪ್ಪಾರ-ಕಾರ, a plasterer).

***ಉಪ್ಪಾರತಿ uppu3-ārati.** an ārati in which salt is burnt to ward off evil. s. ಉಪ್ಪು 3.

ಉಪ್ಪಾಱ (uppāra-kāra). 1. a bricklayer, a stonemason (S. Mhr.; B. 4, 122. 150. 151); a plasterer (ಪಲಗಣ್ಡ, ಲೇಪಕ Nr.).

ಉಪ್ಪಾಱ (uppu3-kāra). 2. a man of the salt-maker caste (using salt-soil for his profession), who also uses to grow vegetables (My.; T. ಉಪ್ಪಳವ, a salt-maker; ಉಪ್ಪರವ, a tank digger; Te. ಉಪ್ಪರವಾಡು, ಉಪ್ಪರೀಡು, a man of the mining caste, a tank digger and maker of wells). ಉಪ್ಪಾಱನ ಮಗನಾದರೆ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಉಣ್ಣಾನೇ? (Prv.). — ಉಪ್ಪಾಱಮೋಳೆ. a heap or heaps of salt-soil made by salt-makers (My.).

ಉಪ್ಪಾಱತಿ uppārati. a female of the bricklayers (S. Mhr.) 2, a female of the salt-makers (My.).

ಉಪ್ಪಾಱಿಕೆ upparike. the business of a bricklayer (S. Mhr.). 2, the business of a salt-maker (My.).

ಉಪ್ಪಿ uppi. a thorny medicinal styptic shrub with a ligneous hollow fruit or gall as large as a nutmeg, Volkameria capparis sepia (Te.; My.).

ಉಪ್ಪು uppu. 1. (fr. ಉಬ್ಬು). love, especially doting affection. — ಉಪ್ಪುಪ್ಪು. rep. ಉಪ್ಪುಪ್ಪು ಮಾಡು, to coax, to fondle, to spoil by cockering (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪು uppu. 2. (fr. ಉಱು). being, abiding; protection, especially the protection of a place marked out by lines in the play called ರಾಮು ಪಟ್ಟಿಯಾಟ; *e. g.* ಉಪ್ಪು ಉಱಿಯಿತು, ಉಪ್ಪು ದಾಟಿತು (S. Mhr.; where however the word only is known but not its exact meaning; Tu. ಉಪ್ಪು, to be; to abide; to support; to protect; *cf.* ಉಳ್ 1.) 2, a game at which the women play (T., R.; T. ಉವಪ್ಪು, play).

ಉಪ್ಪು uppu. 3. (fr. ಉರಿ 1? or ಒಗರ್?). salt (ಲವಣ Nr.; Nn. 23; ರುಚಕ, ಲವಣ 41; ಕಟಕ, ಕ್ಷಾರ 127; ಲವಣ Mr. 218; T., M., Te., Tu.). [ಉಪ್ಪಿಕ್ಕಿದೊಡೆ ತುಪ್ಪದ ಮೆಳ್ಪಡಿತೆಪ್ಪುನ್ತೆ ನಮ್ಮ ಕೆಮ್ಮನಿರ್ಪಿರವಿದೇ ಕಾರಣಂ Pb. 7, 16 va.]. ಸುಪರ್ಣಂಗೆ ಈಡೆ ಕಾಕಾಳಿ? ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಉಪ್ಪಂ ಸರಿ ಮಾಪ್ಪರೇ? (Śś. 62). ಈ ಹೊತ್ತು ಹರಿಕಥೆ ಸೀಯೋ? ಉಪ್ಪೋ? — ಉಪ್ಪರಿಗೇ ಮನೆಯವನಾದರೂ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಆಗದು. — ಉಪ್ಪಿನ ರಾಶೀ ಮೇಲೆ ಮಜ್ಜಿಗೇ ತಟಕು. — ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲೇ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ದರೂ ಉಪ್ಪು ತಿನ್ದ ವಿನಾ ಕೂಡದು. — ಉಪ್ಪಿನವ ಕೆಟ್ಟೆನೆನ್ದರೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯವ ಹೊ

ರಳಿ ಹೊರಳಿ ಅತ್ತ.— ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜೀ ಕುಡಿಯುವಗೆ ಉಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನಾಗಳವೂ ಸಾಲದು.— ಉಪ್ಪು ತಿನ್ದವ ನೀರು ಕುಡಿದಾನು.— ಉಪ್ಪು ಸಪ್ಪೆ ಆದರೂ ಕಾರ ಬಿಡದು (Prvs.). ಒಬ್ಬನ ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಇರು, to be in somebody's employ (S. Mhr.).— see ಅಟ್ಟುಪ್ಪು, ಕಲ್ಲುಪ್ಪು, ಕಾರುಪ್ಪು, ಚವುಳುಪ್ಪು, ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು, ಬಳೆಯುಪ್ಪು, ಸೋರುಪ್ಪು; Prv. s. ತಾಯಿ.— ಉಪ್ಪಗಚಿ. -ಅಗಚಿ (*i. e.* ಎಗಚಿ). a thorny climbing shrub, Monetia Lin. (My.; T. ಉವರ್ಚಂಗು).— ಉಪ್ಪಾರತಿ. -ಆರತಿ. an ārati in which salt is burnt (Rām. 6, 55, 15; Bh. 2, 13, 11; 8, 18, 14).— ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು (= ಹಿಟ್ಟು). rice, wheat, or rāgi cooked with various ingredients (Si. 314; My.).— ಉಪ್ಪಿಡು. -ಇಡು. to give salt, *i. e.* to feed. ಉಪ್ಪಿಟ್ಟವರನ್ನು ಮುಪ್ಪಿನನಕಾ ಮಱೆಯ ಬಾರದು (Prv.).— ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟೆ. a salt pan (My.). 2, a salt depot. 3, a store of salt. ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟೆರೂ ವುನೆ, a salt depot (ರುಮೆ, ಲವಣಾಕರ Hlā.)— ಉಪ್ಪಿನ ಕಡಲ್. the sea of saltness or the salt sea (Bp. 12, 19).— ಉಪ್ಪಿನ ಕಲ್ಲು. rock-salt (ರುಮೆ Mr. 100).— ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. pickles (C.). see C. Bp. 47, 42; Si. 347; B. 3, 114. 125. ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ.— ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಕತ್ತೇ ಶಾಟಕ್ಕೆ ಸಮಾನ (Prvs.).— ಉಪ್ಪಿನ ಪೊಟ್ಟಣ. salt in a wrapper, a parcel of salt (Bp. 8, 60).— ಉಪ್ಪಿನ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. pickled chilli (C.).— ಉಪ್ಪಿನ ಹರಳು. a grain of salt (C.).— ಉಪ್ಪು ಕಾರ. salt and other spicery. ಉಪ್ಪು ಕಾರ ಹಚ್ಚು, to season well, to spice, also figuratively, *e. g.* ಉಪ್ಪುಕಾರ ಹಚ್ಚಿ ಬಣ್ಣಿಸುವದು. to exaggerate (B. 5, 93; My.).— ಉಪ್ಪುಗಡ್ಲೆ -ಕಡ್ಲೆ. Bengal gram parched, seethed in salt water (C.).— ಉಪ್ಪುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. (ಲವಣದೊಳು ಪುದಿದ ಫಲವು Mr. 219; J. 6, 44).— ಉಪ್ಪುಗಾವು. -ಕಾವು. heated salt used to remove pain by fomentation (C.).— ಉಪ್ಪುಗಾಳು. -ಕಾಳು. seethed (or parched) corn mixed with salt, etc. (C.).— ಉಪ್ಪುಗು. -ಉಗು. salt to drop (into saltless rice). ಎನಗೆ ಉಪ್ಪೊಕ್ಕು ಇಮ್ಮಡಿಸಿದನ್ತಾಯಿತು (Bp. 43, 71).— ಉಪ್ಪು ತಿನ್ನು. = ಉಪ್ಪುಣ್ಣು. (My.).— ಉಪ್ಪುಣ್ಣು. -ಉಣ್ಣು. to eat (somebody's) salt, to be in (his) employ (C.).— ಉಪ್ಪು ನೀರು. salt water. ಉಪ್ಪುನೀರೆಲಿ ಮಾಡಿದುದು (ಉದಲಾವಣಿಕ Hlā.). ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಕಡಲು (Si. 81).— ಉಪ್ಪುನೆಲ. salt ground (C.).— ಉಪ್ಪುಮಡಿ. a salt bed (My.; Te.).— ಉಪ್ಪುಮಣ್ಣು. salt earth (C.).— ಉಪ್ಪುರೇವು. the bank of a back-water, communicating with the sea, from which salt pans are supplied with water (Te.; My.).— ಉಪ್ಪೂಡು. -ಊಡು. to apply salt, to salt. ಹವಣಱಿದು ಮಾಂಸಮಂ ತುಣ್ದುಗೆಯ್ದು ಉಪ್ಪೂಡಿದದಱಲ್ಲಿ ನಲ್ಲೂರಮ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 218).— ಉಪ್ಪೆಗಚಿ. -ಎಗಚಿ. = ಉಪ್ಪಟ್ಟಿ, ಉಪ್ಪಗಚಿ q. v. above. (My.).

ಉಪ್ಪುರ uppura. = ಉಪ್ಪರ. height, loftiness. (ಮೇಲೆಮ್ಬುದರ್ಥಂ Bhn. 11 one MS., o. r. ಅಪ್ಪುರ).

ಉಪ್ಪೆಗಚಿ uppegaci. a thorny climbing shrub. see s. ಉಪ್ಪು 3.

ಉಫ್ uph. a sound emitted when strongly blowing with the mouth to remove impurities of any kind (C.; Rśv. 5, 32). this blowing sound is also used as a charm by jugglers when producing snakes, or by conjureres pretending to remove diseases, etc. (C.).— ಉಫ್‌ಗಾಳಿ. the wind produced by the uph (C.).

ಉಫಿ uphi. = ಉಫ್. (S. Mhr.).

ಉಬಿಕು ubiku. to swell, to rise; to overflow (Te. ಉಬಕು; T. ಉಬುಕ್ಕು; Si. 115).

ಉಬ್ಜ ubja. pressing downwards. see ನ್ಯುಬ್ಜ.

ಉಬ್ಬಟೆ ubbu₂-aṭe. 1. = ಉಬ್ಬಟ್ಟೆ, ಉರ್ಬಟೆ. swelling, increase; elation; greatness: power; boldness, heroism (ಉನ್ನತಿಕೆ Kk. 73; ಪೆರ್ಚು, ಉಬ್ಬರ, ಉನ್ನತಿಕೆ Śm 38; ಶೌರ್ಯಾತಿರೇಕ Bhn. 35). ಬಹುವಾದ್ಯದ ಉಬ್ಬಟೆ ಅಖಿಲದೆಸೆಯೊಳ್ ಆವರಿಸಲ್ (C. Bp. 5, 7). see ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆ; Grj. 2, 106; Rām. 3, 6, 45; 6, 30, 17; J. 8, 34.

ಉಬ್ಬಟೆ ubbaṭe. 2. crying aloud. see s. ಉಬ್ಬು 3.

ಉಬ್ಬಟ್ಟೆ ubbu₂-aṭṭe₁. = ಉಬ್ಬಟೆ 1, etc. (My.). see ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟ್ಟೆ.

ಉಬ್ಬಡಿಗ ubbaḍiga. ಉಬ್ಬರಿಗ, ಉಬ್ಬುದಿಗ q. v. increase, greatness [ಪಡಿದೆಱೆವನ್ದದಿನ್ದ ಮೆರೆಯಂ ತೆಱೆದತ್ತು ಪೊದಟ್ಟು ಸಂಕೆಯಿಂ ನಡುಕಮುಮಾಗಳುಬ್ಬಡಿಗಮಾದುದು Pb. 5, 15]; (ಪಿರಿದು Śmd. II, o. r. ಉಬ್ಬರಿಗ).

ಉಬ್ಬಣ ubbaṇa. a wooden beam for locking a door (My.). 2, a kind of weapon: a club (Bh. 8, 19, 38; Rām. 6, 2, 12; 6, 10, 8; Bh. 7, 1, 14; 7, 14, 8).

***ಉಬ್ಬದಿಗ ubbadiga.** = ಉಬ್ಬಡಿಗ. ಸಾರ್ಚಿದಗಲ್ಕೆಯೊಳಿನ್ತು ಬೇಟದುಬ್ಬದಿಗಮುನಾನ್ತ ನಲ್ಲಳ ಮುಖಾಮ್ಬುಜಮಂ ನಡೆನೋಡಿ Ap. 12, 26.

ಉಬ್ಬರ ubbara. = ಉರ್ಬರ. swelling; increase; the state of being swollen, risen, or full to overflowing; greatness, etc.; abundance (ಉನ್ನತಿಕೆ, etc. Śm. 38; ಪೆರ್ಚುಗೆ Kk. 55, o. r. ಉರ್ಬರ; My.; Te.; Tu. ಉಬರ್, ಉಬ್ಬರ; ಉಬೆರ್, to become thick); violence (of disposition, My.). ನೀರುಬ್ಬರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Si. 115). ಹೊಟ್ಟೆಯುಬ್ಬರ (ಅನಾಹ, ವಿಬನ್ಧ 201). ಉಬ್ಬರದ ಚೊಬ್ಬೆ (Bh. 3, 13, 32). ಕುಸುಮರಸದ ಉಬ್ಬರದ ತೊಱೆ (1, 5, 9). ನದಿಗಳ್ ಉಬ್ಬರವನ್ ಅಡಗಿ (J. 25, 3). see. Abh. P. 15, 68; 16, 27; J. 4, 49; 6, 17; 27, 7; Rām. 5, 8, 50; 6, 13, 4; 6, 30, 10. 14.— ಉಬ್ಬರಗಿಡಿ.— ಕಿಡಿ. abundant sparks (Bh. 6, 2, 6).— ಉಬ್ಬರವ್ಬರಿ. -ಒ-ಪರಿ. to fallow abundantly (Cpr. 2, 84).

ಉಬ್ಬರಿಗ ubbariga. = ಉಬ್ಬಡಿಗ q. v.

ಉಬ್ಬರಿಸು ubbarisu. to swell, to be swollen (My.); to rise; to become great (as the noise of musical instruments, My.); to increase; to abound; to be full; to be elated; to be proud; to become joyful (ಪೂರಣ Śmd. Dh.). [ಸುರಿವಶ್ರುಜಲಮುಬ್ಬರಿಸಿ ಪೊನಲ್ ಪೊನಲಸಟ್ಟೆ Pb. 9, 74; Ap. 14, 91]. see Bp. 15, 22; 18, 47. 62; 21, 42; 23, 11; 28, 33. 57; 45, 2. 49; 49, 14; 56, 14; 59, 12; Rśv. 5, 89. 118; Bh. 1, 12, 2; 1, 19, 23; 3, 13, 27; Śsv. 2, 24.

ಉಬ್ಬಲು ubbalu. = ಉಮಿ, ಉಮ್ಮಿ, ಉಯ್₄, (ಗುಯಿ, ಗುಂಗು), ಊಬಲು, ಹುಯ್₁. the husk or chaff of paddy (My.; Tu., T., M. ಉಮಿ; Te. ಉಮಕೆ, ಉಮುಕೆ, ಊಕೆ). 2, hair or wool spontaneously fallen from the body (My.).

ಉಬ್ಬಸ ubbasa. = ಉಬ್ಬುಸ, ಉಬ್ಬುಸು, ಉರೆಬಸ, ಉರ್ಬಸ. difficult breathing; asthma (C.; Te.; Tu. ಉಬ್ಬಸ, ಉಬ್ಬೆಸ; T. ಉಪ್ಪಜ; M. ಉಮ್ಮಿಟ್ಟ; M. ಉವೆ, to breathe heavily; *cf.* ಉಮ್ಮಲು 2; ಉಗರಿಸು). 2, fretfulness, envy (C.). 3, strait, difficulty, trouble (C.). [ಪರಪಕ್ಷಮುಳ್ಳೆನಂ ತನಗಿರವುಬ್ಬಸ

ಮದಜಾನಜಾವುದು Kr. 3, 151]; (Bh. 2, 1, 77; 5, 3, 102. see Bp. 36, 11; 56, 25; Rām. 5, 8, 63; Bh. 3, 13, 21; Śśv. 2, 2 va.; J. 7, 29; Jñs. 22, 31; B. 5, 139; ಕಟ್ಟುಬ್ಬಸ, ಗೂರುಬ್ಬಸ, ಮೂಗುಬ್ಬಸ, Prv. s. ಕುರುಡಿ). — ಉಬ್ಬಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to begin to be troubled with shortness of breath (Bp. 49, 23). 2, to begin to suffer trouble (43, 35). — ಉಬ್ಬಸಪ್ಪುಡು. -ಂ-ಪಡು. breath to be arrested or obstructed, to become asthmatic (ಉಚ್ಛ್ವಾಸನಿಗ್ರಹ Śmd. Dh., o. r. ಉತ್ಸಾಹ-).

ಉಬ್ಬಳ ubbaḷa. = ಉಬ್ಬಳಿಕೆ. (Te. ಉಪ್ಪಲ, ಉಪ್ಪಳ; R.; Mhr. ಉಮಾಸಾ, ಉಮಾಳಾ).

ಉಬ್ಬಳಿಕೆ ubbaḷike. nausea, qualm, eructation (My.; Si. 400; T. ಉವಟ್ಟು, to loathe; M. ಉಯನ್ನು, ಉಬನ್ನು, to belch; T. ಉವರ್, to feel aversion).

ಉಬ್ಬಳಿಸು ubbaḷisu. = ಉಬ್ಬುಳಿಸು. to nauseate, to become squeamish (My.; Mhr. ಉಮದಳಣೀಂ, ಉಮಳಣೀಂ).

ಉಬ್ಬಾಳು ubbu₂-āḷu. a person accessible to flattery (Rām. 6, 24, 1; 6, 50, 12).

ಉಬ್ಬಿ ubbi. a female who has something prominent or projecting. see ಹಲ್ಲುಬ್ಬಿ.

ಉಬ್ಬಿಕೆ ubbike. = ಉಬ್ಬುವಿಕೆ. (My.).

ಉಬ್ಬಿಸು ubbisu. = ಉಬ್ಬಿಸು, ಉರ್ಬಿಸು. to cause to swell (B. 4, 118; My.); to cause to rise; to raise, as the arm (Bp. 32, 14); to rouse, to startle (J. 28, 47); to puff up by flattering (ಬಾಲ್ಲಯ್ಯು G.); to exhilarate (Rām. 6, 10, 10; My.); etc.

ಉಬ್ಬು ubbu. 1. = *ಉರ್ಬು 1, ಉರ್ವು 1. to swell; to increase* (Bp. 6, 25; 15, 28; 50, 4; J. 28, 46; B. 3, 30; 4, 222); to be raised; to rise (J. 28, 55); to be elated; to be puffed up; to become glad (Grj. 2, 106 va.; Bp. 1, 20; 4, 1; 5, 6; 22, 67; 28, 22; 29, 18; 35, 3; 61, 32; Bh. 3, 13, 25; J. 17, 35; 23, 21; 24, 3. 79; 27, 46). (C.; Te., Tu.; T. ಉಪ್ಪು; T. ಉಱುಮು, to arise; *cf.* ಉಣ್ಮು, ಉಱು, ಉರ್ಕು 1). ಉಬ್ಬಿದ ಕಪ್ಪೆ ಆನೆಯ ನುಂಗೀತೇ? (Prv.). — ಉಬ್ಬುಬ್ಬು. rep. (Bp. 56, 14).

ಉಬ್ಬು ubbu. 2. = (ಉಱುಬು 1, etc.), ಉರ್ಬು 2, ಉರ್ವು 2. the state of being swollen, etc.; height; elevated position; elation; joy; pride. see ಮೊಯ್ಯುಬ್ಬು; Bp. 21, 43; 39, 36; 43, 8; Bh. 2, 13, 49; 4, 2, 58; 8, 26, 56; J. 15, 40; 22, 7; 25, 10, 18. 44; Rām. 3, 2, 21; 6, 10, 12. 24. 25. — ಉಬ್ಬ. -ಅ 3. a man who has something prominent or projecting. see ಹಲ್ಲುಬ್ಬ. -ಉಬ್ಬಿಱಿತ. -ಇಱಿತ. excessive stabbing (Rām 6, 19, 30). — ಉಬ್ಬುಗಲ್ಲ. a cheek puffed out (C.). — ಉಬ್ಬುಗವಳ. -ಕವಳ. a bolus that creates elation (Bh. 8, 26, 56). — ಉಬ್ಬುಗುಂದು. -ಕುಂದು. elation or pride to fade (Bp. 54, 82). — ಉಬ್ಬುಗೆಡು. -ಕೆಡು. elation or pride to be spoiled or done away with (Bp. 44, 22; 54, 10; Bh. 8, 23, 3).—ಉಬ್ಬುಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. excessive pride (Rām. 6, 2, 18). — ಉಬ್ಬು ತಗ್ಗು. hill and dale, unevenness (Si. 399; My.). — ಉಬ್ಬುಹಲ್ಲು. a projecting tooth (My.). — ಉಬ್ಬುಹೊಱೆ. a swelling or swollen river (My.).

ಉಬ್ಬು ubbu. 3. (*fr.* ಉಲಿ 1). = ಉರ್ಬು 3. crying (Tu. ಉರ್ಪು. to blow, play upon; Te. ಉರುಮು, ಉಱುಮು, thunder; to thunder; ಉರುಮು, to roar; ಉಲಿ, to sound, resound; see ಉರ 2). — ಉಬ್ಬಟೆ. -ಅಟೆ. crying aloud (My.).

ಉಬ್ಬು ubbu. = ಹುಬ್ಬು, etc. see ಕಣ್ಣುಬ್ಬು, ಗಣ್ಣುಬ್ಬು.

ಉಬ್ಬುದಿಗ ubbudiga. = ಉಬ್ಬುಡಿಗ, etc. greatness, etc. (ಅಣಿಯರಂ, ಅಗುನ್ದಲೆ, ಪಿರಿದು Kk. 84).

ಉಬ್ಬುವಿಕೆ ubbuvike. swelling, etc. (My.).

ಉಬ್ಬುಸ ubbusa. = ಉಬ್ಬಸ. (My.).

ಉಬ್ಬುಸು ubbusu. = ಉಬ್ಬಸ. (My.).

ಉಬ್ಬುಳಿಸು ubbuḷisu. = ಉಬ್ಬಳಿಸು. (J. 15, 41).

ಉಬ್ಬೆ ubbe. 1. heat; steam (ಉಷ್ಣ Śm. 101; C.; Te.; Tu. ಉಬೆ steam; Mhr. ಊಬ; *cf.* ಉಗಿ 8; ಉರಿ 1?; Bh. 3, 19, 1) — ಉಬ್ಬೆಗೆ ಹಾಕು. to expose to heat or steam, to steam (B. 4, 71). — ಉಬ್ಬೆಮನೆ. a building in which washermen steam dirty clothes in lie-water (My.). *cf.* Tbh. ಉಷ್ಮ?

ಉಬ್ಬೆ ubbe. 2. rain (ಮೞೆ Śm. 101, Bhn. 28; T. ಉಱೈ, ಊಱ್ಟು, rain; *cf.* ಒಱೆ 1, ಊಱೆ).

ಉಬ್ಬೆ ubbe. = ಪುಬ್ಬೆ, etc. ಉಬ್ಬೇ ಮೞೆ ಗುಬ್ಬೀ ತಲೆ ನೆನೆಯುವದಿಲ್ಲ. — ಉಬ್ಬೇ ಮೞೆ ಅಬ್ಬೇ ಹಾಲು (Prvs.).

ಉಬ್ಬೆಗ ubbega. Tbh. of ಉದ್ವೇಗ. anxiety, fear, distress (ಉದ್ವೇಗ, ಉದ್ಭ್ರಮ Nr.; ತಾಪ Ct. II, 61, Śm. 32; ಚಿನ್ತೆ Kk. 71. 72; ಸನ್ತಾಪ Śs.; My.; Abh. P. 9, 40; 15, 68; Śśv. 2, 2 va.). [ಎನ್ದನೇಕೋಪಶಾನ್ತವಚನಂಗಳಿನ್ದ ಮಾಕೆಯುಬ್ಬೆಗಮನಾಱೆ ನುಡಿದುಂ Pb. 2, 28 va.; Vr. 2, 26; Ap. 3, 3]. — ಉಬ್ಬೆಗಪ್ಪುಡು. -ಂ-ಪಡು. to fear (J. 5, 37; 8, 40).

ಉಭಯ ubhaya. *both* (ದ್ವನ್ದ್ವ, ಯುಗ, etc., ಎರಡು Mr. 434).

ಉಭಯಕರ್ತೃಕ *ubhaya-kartṛika*. two agents (ಇಬ್ಬರ್ ಕರ್ತೃಗಳ್ Śmd. 296).

ಉಭಯಕರ್ಮ ubhaya-karma. two sins (those of father and mother, those called pāpa and puṇya, etc., Bp. 3, 49; 7, 1; 8, 1; 29, 1).

ಉಭಯಕವಿ ubhaya-kavi. a poet versed in both Saṁskṛita and Kannaḍa (Bp. 1, 11).

ಉಭಯಕವಿತ್ವ ubhaya-kavitva. poetry in both Saṁskṛita and Kannaḍa (Bp. 1, 17).

ಉಭಯತರು ubhayataru. the plural of a Tbh. of ಉಭಯತಸ್. the persons of both sides, both persons (C.; B. 5, 84).

ಉಭಯತಸ್ ubhayatas. *on both sides;* from both sides; to both sides.

ಉಭಯತ್ರ ubhayatra. in both places; on both sides; in both times.

ಉಭಯತ್ರರು ubhayatraru. the persons of both sides, both persons (C.; B. 5, 99).

ಉಭಯದ್ಯುಸ್ ubhaya-dyus. *both days, the day past and to come.*

ಉಭಯಧರ್ಮ ubhaya-dharma. both religions, Brahmanism and Śivaism (Bp. 3, 60).

ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವ ubhaya-pārśva. both sides (Bp. 26, 27); both parties.

ಉಭಯಭಾಷೆ ubhaya-bhāṣe. both languages: Saṁskṛita and Prākṛita (or Kannaḍa, Ch.).

ಉಭಯಮಾತ್ರ ubhaya-mātra. *a vowel with two syllabic instants or moras, a dīrgha vowel* (Śmd. 17).

ಉಭಯರಾಶಿ ubhaya-rāśi. a heap of grain containing both the government and farmer's share (My.).

ಉಭಯಲಿಂಗ ubhaya-liṅga. a word that is both masculine and neuter (Śmd. 108). 2, the iṣṭa and guru liṅgas (My.).

ಉಭಯಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ubhaya-liṅga-prasāda. a prasāda derived from the iṣṭa and guru liṅgas (Bp. 33, 2).

ಉಭಯಲೋಕ ubhaya-lōka. this and the other world (Bp. 37, 59; 49, 6).

ಉಭಯವ್ಯಂಜನ ubhaya-vyañjana. *having the marks of both sexes.*

***ಉಭಯವ್ಯತಿರೇಕ ubhaya-vyatirēka.** one of the figures of speech. Kr. 3, 41.

ಉಭಯಸಂಸ್ಕಾರ ubhaya-saṁskāra. the ceremony of presenting both the iṣṭa and guru liṅgas (Bp. 39, 14).

ಉಭಯಸಾಮ್ಯ ubhaya-sāmya. the similarity of two things (Kāvy. III, 3, B, 38).

ಉಭಯಾನುಮತ ubhaya-anumata. agreed to or accepted mutually or on both sides. (My.).

ಉಭಯಾನುಮತಿ ubhaya-anumati. mutual agreement (My.).

ಉಭಯೇದ್ಯುಸ್ ubhayē-dyus. *both days, the days past and to come.*

ಉಮ್- um. = ಉಣ್. see ಉಮ್ಬು. 2, eating, enjoying. see ಉಮ್ಬಳಿ.

-ಉಮಂ umaṁ. = -ಉಂ 1. see ಎನ್ದುಮಂ.

ಉಮತ್ತ umatta. = ಉನ್ಮತ್ತ q. v., etc. (ಮದ್ದುಕುಣಿಕೆ Śs.; My.).

ಉಮದಾ umadā. noble, illustrious, fine, splendid (person or thing, Mhr., H.; R.).

ಉಮರಾವು umarāvu. a nobleman (Mhr., H.; R.).

ಉಮರು umaru. heat, sultriness (S. Mhr.; *cf.* ಉಮ್ಮಳ).

ಉಮಾದ umāda. = ಉನ್ಮಾದ. Tbh. of ಉನ್ಮಾದ (S. Mhr.).

ಉಮಾಧವ umā-dhava. Śiva (Grj. 10, 70).

ಉಮಾಧೀಶ್ವರ umā-adhīśvara. Śiva (Bp. 54, 33).

ಉಮಾಪ umā-pa. Śiva. (Bp. 1, 35; 10, 12; 24, 41).

ಉಮಾಪತಿ umā-pati. *Śiva.*

ಉಮಾಪುತ್ರ umā-putra. Gaṇapati. 2, Kārttikēya (Vīrabhadra). (C.).

ಉಮಾಪ್ರವರ umā-pravara. Śiva (Bp. 13, 2).

ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ umā-mahēśvara. Śiva (C.).

ಉಮಾರಮಣ umā-ramaṇa. Śiva (Bp. 42, 37).

ಉಮಾವರ umā-vara. Śiva (Bp. 53, 46).

ಉಮಾವಲ್ಲಭ umā-vallabha. Śiva (Bp. 51, 34).

ಉಮಾಸುತ umā-suta. = ಉಮಾಪುತ್ರ. (My.).

***ಉಮಿ umi.** = ಉಮ್ಮಿ, ಉಬ್ಬಲು, etc. [Tu.]. ತೌಡು ತಿನ್ನುವವನು ಹೋದರೆ ಉಮಿ ತಿನ್ನುವವನು ಬಂದಾನು. Prv.

-ಉಮು umu. = -ಉಂ 1. ಸ್ತುತಿಯು ನಿನ್ದೆಯುಮು (Bp. 50, 73). — ಉಮುವಿಧಿ. the conjunction-method or rule (Śmd. 149).

ಉಮುಳ್ umuḷ. = ಉಗುಳ್ 1. to spit out. see Cpr. 9, 129.

-ಉಮೆ ume. an affix for forming nouns, *e. g.* ತಕ್ಕುಮೆ (Śmd. 248; *cf.* -ಅಮೆ, -ಮೆ).

ಉಮೆ ume. ಉಮಾ. *lin, linseed, flax, Linum usitatissimum* (ಎಳ್ಳಗಸೆ Mr. 374). 2, *the wife of Śiva* (ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಜೆಯನಣುಗಿ Ct. II, 119). — ಉಮೆದೇವಿ. = ಉಮೆ No 2. (Bp. 59, 8). — ಉಮೆಯಾಳ್ದ. -ಆಳ್ದ. Śiva (ಮಾದೇವ, etc. Ct. I, 5). — ಉಮೆಯಿನೆಯ. -ಇನೆಯ. Śiva (Bp. 29, 11). — ಉಮೆಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Śiva (Bp. 24, 60).

ಉಮೇದ umēda. = ಉಮೇದು. confidence, assurance, hope (Cb. 21; Mhr., H.); aptitude, inclination; enthusiasm.

ಉಮೇದವಾರ umēdavāra. hopeful, confident; a candidate (B. 5, 290; My.); a volunteer (My.).

ಉಮೇದವಾರಿ umēdavāri. hopefulness, expectancy (My.; Mhr.). 2, volunteering (My.).

ಉಮೇದು umēdu. = ಉಮೇದ. (Cb. 27, 80; My.).

ಉಮೇಶ umā-īśa. Śiva (ಕಾಲ Mr. 502; Bp. 22, 17).

ಉಮೇಶ್ವರ umā-īśvara. Śiva (Bp. 61, 46).

ಉಮ್ಬ umba. 1. = ಉಣ್ಬ (see ಉಣ್). present relative participle of ಉಣ್ (ಉಣ್ಬು), used also to form the future (Bp. 54, 24; My.). ಉಮ್ಬದೇ? (Bp. 11, 10). ಉಮ್ಬೊಡೆ (14, 10). ಉಮ್ಬುದು (28, 31; 58, 29). ಉಮ್ಬನೋ? (43, 81). ಉಮ್ಬಾಗಲ್ (56, 50). ಉಮ್ಬರೆ? (Bh. 1, 8, 73).

ಉಮ್ಬ umba. 2. that is eaten (= ಉಮ್ಬಕೂಳ್, śastra sāra in w. v. 1258).

ಉಮ್ಬಳಿ um-baḷi₂. = ಉಮ್ಬಳಿಗೆ, ಉಮ್ಬುಳಿ, ಉಮ್ಮಳಿ, ಉಮ್ಮಳಿಗೆ, ಉಮ್ಮುಳಿ, ಉಮ್ಮುಳಿಗೆ. an enjoyment-gift; the rent-free grant of a plot of ground or of a village (ಕೊಡಗೆ Śmd. I; My.; T. ಉಮ್ಬಳಿಕ್ಕೈ; Te. ಉಮ್ಬಳ, ಉಮ್ಬಳಿ, ಉಮ್ಬಳಿಕೆ; Tu. ಉಮ್ಬೊಳಿ). see ನೀರುಮ್ಬಳಿ. — ಉಮ್ಬಳಿ ಗ್ರಾಮ. (B. 5, 59; My.).

ಉಮ್ಬಳಿಗಾಱ umbaḷi-gāṟa. the holder of an umbaḷi (C.).

ಉಮ್ಬಳಿಗೆ um-baḷige. = ಉಮ್ಬಳಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಬು umbu. a colloquial form of ಉಣ್, ಉಣ್ಬು. to eat (C.). ಉಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಉಡುವದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ್ನ ಕರೆ, ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹೆಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ಬಾವನ್ನ ಕರೆ! — ಉಮ್ಬಕ್ಕೆ ಉಡಕ್ಕೆ (or ಉಮ್ಬೊಕ್ಕೆ ಉಡೊಕ್ಕೆ) ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಡೊಣ್ಣಪ್ಪ. — ಉಮ್ಬಕ್ಕೆ ತಿಮ್ಬಕ್ಕೆ ಮಾಳಾಯಿ, ಕಿಚ್ಚು ಹೊಱಕ್ಕೆ ಸಾನ್ತಾಯಿ. — ಇಕ್ಕುವವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಉಮ್ಬುವವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ? — ಅಟ್ಟುಮ್ಬೋದಕ್ಕಿನ್ತ ತಿರಿದುಮ್ಬೋದೇ ಲೇಸು. (Prvs.). ಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದಲಿ ಗಳಿಸಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದ ಅರ್ಥವನು ಸದ್ಯದಲಿ ಆರ್ ಉಮ್ಬುವರು? (Dp. 1). ಉಮ್ಬುತ್ತೇನೆ, etc. (C.), ಉಮ್ಬುವಣ, ಉಮ್ಬುವನ, ಉಮ್ಬೋಣ (C.). see ತಿಮ್ಬುಮ್ಬುವ.

ಉಮ್ಬುಳಿ umbuḷi. = ಉಮ್ಬಳಿ. (My.).

ಉಮ್ಮತ ummata. Tbh. of ಉನ್ಮತ್ತ. (ಮದನ, etc. Mr. 513; My.). — ಉಮ್ಮತದ ಹುಟ. a particular kind of snake (ಮಾಲುಧಾನ, etc. Si. 77).

ಉಮ್ಮತಿ ummati. = ಉಮ್ಮತ್ತಿ. (My.).

ಉಮ್ಮತ್ತ ummatta. = ಉಮ್ಮತ, etc. Tbh. of ಉನ್ಮತ್ತ (Śmd. 350, o. r. ಉಮ್ಮತ). (ದುತ್ತೂರ, ಕಲಧೌತ Nn. 44, o. r. ಉಮ್ಮತ್ತ; My.). see ಅರಸಿನ-, ಕರೇ-.

ಉಮ್ಮತ್ತಿ ummatti. = ಉಮ್ಮತ್ತ, etc. (My.; ಉನ್ಮತ್ತ Si. 141).

ಉಮ್ಮದ ummada. Tbh. of ಉನ್ಮದ. (C.).

ಉಮ್ಮಲು ummalu. 1. = ಉಮ್ಮುಲು. phlegm, mucus (My.; see ಉಗುಳ್ 1 & 2).

ಉಮ್ಮಲು ummalu. 2. difficult breathing (My.; *cf.* ಉಬ್ಬಸ).

ಉಮ್ಮಳ ummaḷa. Tbh. of ಉಷ್ಣನ್. heat; grief, trouble, anxiety, etc. (ನಿರ್ವೇದ, ಖೇದ Hlā.; ದುಮ್ಮಾನ, ಚಿನ್ತೆ Kk. 52; ದುಗುಡ

Bhn. 29; ಬೇವಸ, ದುಮ್ಮಾನ Ś₃.). [ನರಗನ ಪಡೆಗಗಿದುಮ್ಮಳದಿನುಣ್ಣದೆಯೊಳುಣ್ಣದೆಯುಂ ಕೆಡೆದೆಡೆಯೊಳ್ ಕೆಡೆಯದೆ...ಓಡಿದಂ ಮಹಿಪಾಲಂ Pb. 1, 37]. see Abh. P. 9, 43. 106; 10, 9; Grj. 10, 6; Bp. 3, 59.

ಉಮ್ಮಳಿಕೆ ummaḷike. heat; grief, distress, anxiety; fatigue, langour (ಉದ್ವೇಗ, ಅನ್ತಸ್ತಾಪ Nn. 142; ವ್ಯವಾಯ, ಉದ್ವೇಗ 152; ಮನ್ಯು, ಶೋಕ, ಶುಚ್ Nr.; ನಿರ್ವೇದ, ಖೇದ Mr. 455; ಗ್ಲಾನಿ, ಕ್ಲಮಥು Hlā.; My.; Te. ಉಮ್ಮಲಿಕ).

ಉಮ್ಮಳಿಸು ummaḷisu. to be hot (ಊಷ್ಮದೋಱು Śmd. II; ಊಷ್ಮ Kk. 83); to grieve, to be full of cares, to be distressed (ಚಿನ್ತೆ Śmd. Dh.; Te. ಉಮ್ಮಲಿಂಚು). [ತಳಿರಂ ಪಾಸು ಜಳದೆಯುಂ ಬೀಸೆನ್ದುಮ್ಮಳಿಸಿ ಕಳವಳಿಸಿ...ಆ ಖಚರನಿನ್ತು ತಳವೆಳಗಾದಂ Ap. 2, 14]. see Abh. P. 9, 40 va.; 14, 106; Bp. 3, 37; 13, 15; 15, 6; 23, 5; 24, 14; 27, 17. 22; 37, 22; 58, 24; Rśv. 13, 96 va.; J. 4, 22; 18, 54. 58; 24, 41; 28, 37; 31, 53. 76.

ಉಮ್ಮೞಿ ummaḻi. = ಉಮ್ಬಳಿ, etc. the rent-free grant of a plot of ground or of a village. (My.). — ಉಮ್ಮಳಿ ಶೇಡದಾರಯ್ಯ. a N. (Bp. 58, 5).

ಉಮ್ಮೞಿಗೆ ummaḻige. = ಉಮ್ಮಳಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮಾದ ummāda. Tbh. of ಉನ್ಮಾದ. (C.).

ಉಮ್ಮಿ ummi. = ಉಬ್ಬಲು, etc. the husk or chaff of paddy (My.). ಉಮ್ಮಿ ಕುಟ್ಟಿ ಕೆಯ್ ಗುಳ್ಳೆ ಆಯಿತು (Prv.). see Prv. s. ತವಡು 2.

ಉಮ್ಮಿಗೆ ummige. = ಉಮ್ಮುಗೆ. the milky grains of wheat or barley which when still in the ears are often fried, thrashed or rubbed out, and eaten (S. Mhr.). ಒರಸಿದ ಉಮ್ಮಿಗೆ (ಧಾನೆ Mr. 375, o. r. ಉಮ್ಮುಗೆ).

ಉಮ್ಮು ummu. 1. (fr. ಉಮ್). boiled rice (a term used when speaking to children, S. Mhr.).

ಉಮ್ಮು ummu. 2. a kiss (My. occasionally; M. ಉಮ್ಮ).

ಉಮ್ಮುಗೆ ummuge. = ಉಮ್ಮಿಗೆ. (ಧಾನೆ Hlā.).

ಉಮ್ಮುತ್ತ ummutta. = ಉಮ್ಮತ್ತ q. v. etc. (My.).

ಉಮ್ಮುಲು ummulu. = ಉಮ್ಮಲು 1. phlegm (My.).

ಉಮ್ಮುೞಿ ummuḻi. = ಉಮ್ಬಳಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮುೞಿಗೆ ummuḻige. = ಉಮ್ಮಳಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮೆ umme. (fr. ಒರೆ 3 ?). = ಅಮ್ಮಿ 2. — ಉಮ್ಮೆಕಲ್. a stone used to remove juice (ರಸಹಾರಿ Mr. 206, o. r. in three MSS. ಅಮ್ಮಿಕಲ್). [T. ಅಮ್ಮಿಕಲ್].

ಉಮ್ಮೆ umme. = ಒಮ್ಮೆ. Tbh. of ಉಷ್ಮ (Śmd. 350). heat, steam, vapour, exhalation (ಸೆಗಳಿಗೆ, ಝಳ, ಊಷ್ಮ Kk. 11*b*; ಊಷ್ಮ Kk. 12, o. r. ಒಮ್ಮೆ).

ಉಮ್ಮೆತ್ತಿ ummetti. = ಉಮ್ಮತ, etc. (R.; Te. ಉಮ್ಮೆತ್ತ).

ಉಮ್ಯ umya. (fr. ಉಮಾ). *a field of linseed.*

ಉಯ್ uy. 1. = ಒಯ್ 1. to carry off (Abh. P. 9, 96, MS.). (T. ಉಯ್, to ride, go in a conveyance, drive, proceed; Tu. ಒಯ್ಪು). [ದ್ರುಪದಸುತೆಯನೆೞೆದುಯ್ಯೆಯುಮಿನ್ತಿನಿತೊನ್ದಾದುದು Pb. 7, 20; Ap. 6, 25]. ದೇವಿಯರಿರಾ, ಕಡುಕೆಯ್ದು ಕೃತಾನ್ತನ್ ಇನ್ತು ನಿರ್ನೆರಮ್ ಎೞೆದುಯ್ಯೆ ಬಾರಿಸದೆ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಡುತಿರ್ಪುದೇ? (Śmd. 112).

ಉಯ್ uy. 2. to restrain, to check, to confine, to bind (ನಿಯಾಮ Śmd. Dh.; T. ಉಯ್, to keep; ಒಡುಕ್ಕು, to straiten, restrain, keep in). ಉಯ್ಯಂ, ಉಯ್ಯಲಾಂ (Śmd. 86). ಕೞು ತಡೆದತ್ತು, ಕನ್ದನ್ (o. r. ಕಂಚನ್) ಉಣಲ್ ಊ ಮನೆಯ ಊಳಿಗಳ್ ಉಯ್ದರ್ (202).

ಉಯ್ uy. 3. a cry to drive away animals (C.).

ಉಯ್ uy. 4. (ಉಯ್ಯು). = ಉಬ್ಬಲು, etc. the husk of rice or corn (My.). ಧಾನ್ಯದ ಉಯ್ಯಲ್ಲಿ ತುಷ ಎನಿಸುಗು (Nr. o. r. ಹುಯ್ಯಲ್ಲಿ).

ಉಯ್ಯಲ್ uyyal. = ಉಯ್ಯಲು, ಉಯ್ಯಲೆ, ಉಯ್ಯಾಲು, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಉವಾಲೆ, ಉವ್ವಾಲೆ. a swing (ದೋಲೆ, ಪ್ರೇಂಖ Nr.; ಪ್ರೇಂಖ Nn. 129, o. rs. ಉಯ್ಯಲು, ಉಯ್ಯಲೆ; ದೋಲಾನ್ದೋಲ Mr. 204; T. ಉಂಜಲ್, ಊಜಲ್, ಊಂಜಲ್; Te. ಉಯ್ಯಲ, ಉಯ್ಯಾಲ, ಉಯ್ಯೇಲ, ಊಯಲ; M. ಉಞ್ಞಾಲ್, ಊಂಜಲ್; Tu. ಉಜ್ಜಾಲ್, ಉಯ್ಯಾಲ್; T. ಉಟಲ್, to swing; Te. ಊಗು, ಊಚು, ಊಟಾಡು, to swing; *cf.* ಉಟಲ್ 2, ಒದಱು 1, ಒಲೆ 2). [ಉಱುವುಯ್ಯಲ ತೂಗಗಾವರಂ ಪುಗಿಲೊಳೇನೆಸೆದತ್ತೊ ಬಸನ್ತ ಮಾಸದೊಳ್ Pb. 2, 12]. ತಳಿರುಯ್ಯಲೇ ! (Śmd. 152). ಆಡುವರು ಲತೆಯುಯ್ಯಲನು (Bhāgavata 10, 18, 9). see ನವಿಲುಯ್ಯಲ್.

ಉಯ್ಯಲು uyyalu. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (ಪ್ರೇಂಖ Nn. 129, see ಉಯ್ಯಲ್; Bp. 12, 9).

ಉಯ್ಯಲೆ uyyale. = ಉಯ್ಯಲ್ q. v., etc. (My.). see ತೂಗುಯ್ಯಲೆ.

ಉಯ್ಯಾಲು uyyālu. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (My.).

ಉಯ್ಯಾಲೆ uyyāle. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (ಪ್ರೇಂಖ Mr. 327; My.). — ಉಯ್ಯಾಲೆಗೌರಮ್ಮ. a name of Pārvatī who is swung by her votaries on the third day of the bright half of the Bhādrapada month (C.). — ಉಯ್ಯಾಲೋತ್ಸವ. -ಉತ್ಸವ. a festival in the Āṣāḍha month, at which, for three or more days, the idols of Viṣṇu are swung (My.).

ಉಯ್ಯಾಳಿ uyyāḷi. = ವಯ್ಯಾಳಿ, etc. an excursion on horse-back, a ride. (My.).

ಉಯ್ಯಾಳಿಗ uyyāḷiga. = ವಯ್ಯಾಳಿಗ, etc. a man who makes an excursion on horse-back. (My.).

ಉರ ura. 1. = ಉರು 1. impetuosity, etc. (in ಉರವಣೆ 1, etc.; *cf.* ಉರುಬು 1; T., M. ಉರ, exertion, great effort; to be strong; to be violent, to be high or boisterous, as rain, wind, etc.).

ಉರ ura. 2. (fr. ಉಲಿ 1). = ಉರು 3. crying (in ಉರವಣೆ 2: see ಉಬ್ಬು 3; *cf.* ಒರೆ 5).

ಉರ ura. 3. = ಉರಿ 2, etc. — ಉರಕೊಳ್ಳಿ. a flaming firebrand (Abh. P. 4, 39). — ಉರಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. = ಉರಕೊಳ್ಳಿ. (My.). 2, a passionate man. (My.).

ಉರ ura. Tbh. of ಉರಸ್. the breast (Hlā., Mr. 327; J. 4, 42; 16, 28; 28, 46). — ಉರಮ್ಬರಂ. ಂ-ಬರಂ. up to the breast (Abh. P. 7, 93).

ಉರಸ್ಸೂತ್ರಿಕೆ uras-sūtrike. *a pearl necklace hanging over the breast.*

ಉರಕ uraka. a man who burns or suffers from excess of heat. see ಹೊಟ್ಟುರಕ. s. ಹೊಟ್ಟೆ 3.

ಉರಕಿ uraki. a woman who burns or suffers from excess of heat. see ಹೊಟ್ಟುರಕಿ. s. ಹೊಟ್ಟೆ 3.

ಉರಕು uraku. = ಹುರಕು. itch (My.).

ಉರಗ ura-ga. going on the breast: *a snake.*

ಉರಗಕಟಕ uraga-kaṭaka. Śiva (Bp. 26, 64; 36, 51; 54, 42).

ಉರಗತರ uraga-tarā. a kind of skink (ಹಾವರಾಣಿ Mr. 165).

ಉರಗಪತಿ uraga-pati. the king of snakes: śēṣa or vāsuki (Bp. 28, 55).

ಉರಗಭೂಷಣ uraga-bhūṣaṇa. Śiva (My.).

ಉರಗಭೋಜಿ uraga-bhōji. a mungoose (My.). 2, a peacock (My.). 3, garuḍa (My.).

ಉರಗರಾಜ uraga-rāja. = ಉರಗಪತಿ. (Bp. 11, 12).

ಉರಗಶಯನ uraga-śayana. Viṣṇu (Cb.; My.).

ಉರಗಶಯ್ಯೆ uraga-śayye. a snake-couch. ಉರಗಶಯ್ಯೆಯಂ ಏಱದಂ, ಅಯ್ವಾಯ ಶಂಖಮಂ ಪೂರಿಸಿದಂ (Śmd. 224).

ಉರಗಸ್ಪರ್ಶನ uraga-sparśana. the serpent-contact: an eclipse (ಉಪರಾಗ, ಗ್ರಹಣ, etc. Mr. 35).

ಉರಗಹಾರ uraga-hāra. whose necklace are snakes: Śiva (Bp. 50, 9).

ಉರಗಹಾರಿ uraga-hāri. = ಉರಗಹಾರ. (My.).

ಉರಗಾಂಗನೆ uraga-aṅgane. a woman of the uragas or nāgas (J. 24, 13).

ಉರಗಾದ್ರಿ uraga-adri. N. of a hill near Tirupati (My.).

ಉರಗಿ uragi. a female snake (Bh. 1, 20, 61).

ಉರಗೇನ್ದ್ರ uraga-indra. = ಉರಗಪತಿ. (A., Cb.).

ಉರಟ uraṭa. = ಉರಟು 1, etc. (My.). — ಉರಟಱುವೆ. = ಉರಟುಱುವೆ. (B. 5, 76). — ಉರಟುಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. coarse hair (B. 3, 98).

ಉರಟಣಿ uraṭu₂-aṇi₃. = ಉರುಟಣಿ, ಉರುಟಾಣಿ, ಉರ್ಟಣಿ, ಉರ್ಟಾಣಿ. rolling-play: a play of a newly married couple, their jestingly rolling cocoanuts and balls between each other (My.). — ಉರಟಣಿಹಾಡು. stanzas sung on that occasion (My.).

ಉರ್ಟಾ urṭā. = ಉರಟ, ಉಲಟಾ, ಉಲ್ಟಾ, ಉಲ್ಲಟ, ಉಳ್ಟಾ. inverse, upside down; contrariwise (My.; Br. ಉಲ್ಟಾ; Mhr. ಉಲಟಾ); the inside (of a garment, etc., My.).

ಉರಟಾಯಿಸು uraṭāyisu. = ಉರುಟಾಯಿಸು, ಉರ್ಟಾಯಿಸು. (to overturn), to reject (as another's words); to deceive (one by words, My.).

ಉರಟಿ uraṭi. = ಉರುಟಿ. cheapness (My.; T.).

ಉರಟಿ uraṭi. = ಉರಟಾ, etc. (Mg.).

ಉರಟು uraṭu. 1. (fr. ಒರೆ 3?). = ಉಟ್ಟು, ಉಟ್ಟು 4, ಉರಟ, ಉರುಟು 3, ಉರ್ಟು 1, ಒರಟು 1, ಒರ್ಟು 1. coarseness of cloth, thread, hair, etc., thickness, stoutness (My.; T. ಉರಪ್ಪು, strength, firmness, durableness; ಉರಪ್ಪುಚೀಲೆ, a strong cloth, a coarse cloth; see ಉರ 1). — ಉರಟುಅಱುವೆ. coarse cloth (B. 5, 297). — ಉರಟುತೊಗಲು. a coarse skin or fur (B. 5, 297. 298). — ಉರಟುನೂಲು. stout thread (B 5, 297). — ಉರಟುಸಣಬಿನ ಅಱುವೆ. coarse or strong linen cloth (B. 5, 297). — ಉರಟುಸಕಲಾತಿ. coarse broadcloth (B. 5, 297).

ಉರಟು uraṭu. 2. = ಉರುಟು 4, etc. to roll (v. i.), etc. (My.; Mhr. ಉಲಟಣೇಂ, to turn over, upset).

ಉರಟು uraṭu. 3. = ಉರುಟು 5, etc. (My.; ದುಣ್ಡು, ಬಟುವು G.).

ಉರಣ uraṇa. *a ram.*

ಉರಣಾಕ್ಷ uraṇa-akṣa. *the plant Cassia alata or tora*, the ringworm-shrub.

ಉರಣೆ uraṇe. = ಉರುಟಾಣಿ s. ಉರುಟು 5. a roller for moving logs of wood, etc. (My.).

ಉರಣ್ಟು uraṇṭu. = ಉರಟು 2, etc. (My.).

ಉರತ urata. = ಉರಿತ. burning; flaming (C.).

ಉರದು uradu. = ಉರಿದು. P. p. of ಉರಿ 1. (My.).

ಉರಪಾಶ ura-pāśa. a strap passed round the chest (belly) of an ox to fasten a load (ಪಟ್ಟೆ Mr. 350, one MS. ಉರುಪಾಶ).

ಉರಪು urapu. 1. = ಉರಿಪು 1, to inflame, etc. (My.).

ಉರಪು urapu. 2. = ಉರಿಪು 2, ಉರುಪು 2, ಉರುವು 2, ಉರ್ಪು 2. burning, etc. (C.).

ಉರಬಸ urabasa. (ಉಱು-?) = ಉಬ್ಬಸ, etc. (Bp. 55, 29).

ಉರಭ್ರ urabhra. = *a ram.*

ಉರರಿ urari. *a particle expressing expansion, and assent or acceptance.*

ಉರರೀಕರಿಸು urarī-karisu. to extend, to spread (v. t., Śśv. 1, 14); to agree to, to accept.

ಉರರೀಕೃತ urarī-kṛita. extended, spread. 2, *agreed, promised.*

ಉರಲ್ ural. 1. ಉರಲು. = ಉರಿಲ್, ಉರುಲ್, ಉರುಳ್ 2, ಉರುಳು 3, ಉರ್ಲು 1, ಉರ್ಳ 3. a running knot, a noose, a snare, gin (C.; Si. 383; Te. ಉರಿ; M. ಉಱು, a running knot, loop, noose; Te. ಉಚ್ಚು, a slip-knot, noose; see ಉಱು 1). ತಾನಾಗಿ ಉರಲು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡನು, he hanged or strangled himself (C.). ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರವು ನಿನಗೆ ಉರಲು ಬಿತ್ತು, (or ಉರಲಾಯ್ತು). thy family has become a snare to thee, *i. e.* it fetters thee (C.).

ಉರಲ್ ural. 2. ಉರಲು. = ಉರ್ಲು 2, ಉರವಲ. aliment of fire, fuel, (S. Mhr.).

ಉರಲ್ ural. 3. ಉರಲು. = ಉರುಳು 2, etc., ಉರ್ಲು 3. rolling; crumbling. — ಉರಲ ಗಡ್ಡೆ. the potato, Solanum tuberosum Lin. (St. & Pl.; My.; T., ಉರ್ಲ ಕಿಱಂಗು. Te. ಉರ್ಲ ಗಡ್ಡ, a potato. lit. the crumbling root; being farinaceous).

ಉರವಣಿ ura₁-aṇi₃. 1. = ಉರವಣೆ, etc. (Grj. 6, 5 va.; Cpr. 10, 70. Bp. 32, 35; 54, 76; 61, 25; Te. ಉರುವಡಿ.).

ಉರವಣಿ ura₂-aṇi₃. 2. = ಉರವಣಿಗೆ 2, ಉರುವಣಿ 2. crying out, crying aloud (My.).

ಉರವಣಿಗೆ ura₁-aṇige₂. 1. = ಉರವಣೆ, etc. (ಅವಸರ, ಅಸವಸ Śm. 62; ಅವಸರದಿಂ ಪೋಪುದು Kk. 65, see ನಿಪ್ಪಸರ).

ಉರವಣಿಗೆ ura₂-aṇige₂. = ಉರವಣಿ 2. (My.).

ಉರವಣಿಸು ura₁-aṇisu. = ಉರುವಣಿಸು. to act hastily, with impetuosity, overbearingly, or presumptuously, etc. (Te. ಉರುವಡಿಂಚು, ಉರುವಣಿಂಚು). ಸತ್ಪಣವ್ಯವಹಾರಗಳ್ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯದೊಳ್ ಛನ್ದೋನಿರ್ಬನ್ಧಮ್ ಇಲ್ಲೆನ್ದು ಉರವಣಿಸಿ ಪೇೞ್ವರ್ (Śmd. 72 Mdb. MS.). [ಉರವಣಿಸಿ ಬನ್ದ ತನುಗುಣಾದಿಗಳ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ನಿಕ್ಷೇಪನ ಮಾಡಲಱಿಯದಿರ್ದಡೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ನಾಸ್ತಿ Cv. 1016]. see Abh. P. 13, 36; 14, 139; Grj. 2, 106 va.; 4, 31; 6, 8; Bp. 3, 78; 11, 2; 20, 21; 21, 42; 22, 10; 27, 30; 28, 9; 31, 15; 32, 20; 34, 24. 27; 35, 57; 38, 75; 41, 27; 46, 21; 47, 2; 48, 8; 51, 70; 59, 16; 61, 24; Rśv. 8, 110;

Bh. 1, 10, 34; J. 7, 42. 50; 8, 22; 12, 13. 43; 14, 15; 16, 11; 22, 7; Rām. 3, 5, 12; 3, 6, 15.

ಉರವಣೆ urai-anes. = ಉರವಣಿ 1, ಉರವಣಿಗೆ 1, ಉರುವಣಿ 1, ಉರುವಣಿ. haste, rashness; impetuosity, impulse, urgency; passionate, overbearing behaviour (Śmd. 75. 76: ಶೀಘ್ರ Cm.; ಔಪ್ಪಸರ, ನಿಷ್ಠೂರ Ss.; Abh. P. 1, 27; 10, 23; Grj. 2, 71 va.; Bp. 40, 57; J. 8, 34; Mhr. ಉರಮುಟೆ, rude, overbearing; ಉರಮುಟಣೇಂ, to become rude).

ಉರವಣೆಕಾರ್ತನ uravane-kārtana. acting rashly, vehemently, etc. (ಅವಗಣಿಯ Śmd. I.).

ಉರವಣ್ಣಿ uravanni. a common herb, Vicoa auriculata Cass. (z.).

ಉರವಲ uravala. = ಉರಲ್ 2, ಉರುವಲ, ಉರುವಲು. fuel (S. Mhr.; ಸಮಿಧ್ G.).

ಉರಶ್ಛದ uras-chada. *a cuirass, breastplate, mail, corselet.*

ಉರಸ್ uras. = ಉರ. *the breast.*

ಉರಸಿಜ urasi-ja. produced on the chest: *the female breast.*

ಉರಸಿರುಹ urasi-ruha. = ಉರಸಿಜ. (Cb.).

ಉರಸಿಲ urasila. *having a full or broad breast.*

ಉರಸು urasu. = ಉರಿಸು, etc. to cause to burn. (My.).

ಉರಸ್ಯ urasya. pectoral. 2, *legitimate* (as a son or daughter).

ಉರಸ್ವತ್ uras-vat. *having a full or broad breast.*

ಉರಳಿ urali. 1. = ಉರುಳಿ, ಉಳಿ 1, ಉಳ್ಳ 2, ಉಳ್ಳಿ 1, ಉಳ್ಳಿ, ಒಳ್ಳಿ. a ball, as of dough, earth, etc. (C.). 2, a bulb. 3, a round vessel of earth or metal (My.; M. ಉರುಳಿ; Te. ಉಲಿ; see ಕಂಚುರಳಿ). — ಉರಳಿಗಡ್ಡೆ. = ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. (S. Mhr.).

ಉರಳಿ ur-ali. 2. = ಉಳಿ 2, ಉಳ್ಳಿ 3, ಹುರಳಿ. (My.).

ಉರಳಿಸು uralisu. = ಉರುಟಿಸು, ಉರುಳಿಸು, ಉಳ್ಳಿಸು. (C.).

ಉರಳು uralu. = ಉಣ್ಚು 3, ಉರಟು 2, ಉರಣ್ಟು, ಉರುಟು 4, ಉರುಣ್ಟು 1, ಉರುಳ್ 1 q. v., ಉರುಳು 1, ಉರ್ಟು 2, ಉಳ್ಳು 1, ಉಲುಟು, ಉಲ್ಟು, ಉಳ್ಳು. to roll (v. i.). etc. (C.; Te. ಉರಲು, ಉರಾಲು).

ಉರಿ uri. 1. to burn; to blaze; to glow; to be hot; to burn with a fever; to burn from rage, wantonness, or envy; to burn or smart as itch, a wound, etc.; to burn from the effects of pepper, etc. (ದಹನ Smd Dh.; C.; T., M., Te., Tu. ಎರಿ). [ಉರಿವರ್ದೆಯೊಳ್ ಚಿನ್ತಿಪ ಮನಂಗುಡಿಗಟ್ಟಿ ಮರಲ್ದು ನೋಡುವಚ್ಚರಿಯೊಳೆ ಬೆಚ್ಚ ಕಣ್ಮಲರ್ಗೆ ಸನ್ತಸದಾಗರಮಾಗೆ Pb. 5, 14; Ap. 2, 12]. P. ps. ಉರಿದು, ಉರಿದು, ಉರ್ದು. see Bp. 18, 52; 50, 28. 36; 56, 33; 57, 48; 61, 39; Rśv. 5, 37. 43. 46; Bh. 1, 8, 84. 88; 1, 20, 57; J. 2, 14; 7, 29; 9, 32; 11, 31; 14, 11; 17, 20; 26, 13. ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೇ ಹೊಯ್ದ (Prv.). — ಉರಿಉರಿ. rep. ಉರಿವುರಿವೆಣ್ಣೆ. oil made very hot, blazing oil (Rśv. 6, 116, o. r. ಉರಿವರಿವೆಣ್ಣೆ). — ಉರಿವೆಣ್ಣೆ. ಉರಿವ ಎಣ್ಣೆ. = ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ, q. v. s. ಉರಿ 2.

ಉರಿ uri. 2. = ಉರ 3, ಉರು 2. burning; flame, blaze, etc. (C.; ಜ್ವಾಲೆ Śm. 11; ತ್ವಿಷ್, ಘರ, ಜ್ವಾಲೆ, ಶಿಖಿ Si. 408. 409; Tu.; T., M. ಎರಿ). [ಅದನುರಿಯೆವ್ವ ಸಂಕೆಯಿಂ ಪೊರ್ದದಿರ್ದುವೀ ಮುತ್ಯಂಗಳ್ Ap. 12, 122; ಉರಿಯಿಲ್ಲದ ಅಗ್ನಿ ದಹಿಸಬಹುದೆ? Cv. 901]. ಅಸ್ಮದಿನ್ ಒಗುವ ರಕ್ತಮ್ ಉರಿ ಎನೆ (Śmd. 91). see Bp. 16, 20; 18, 55; 31, 15; 45, 2; 50, 28; 57, 18; 61, 17; Bh. 1, 20, 26. 53; Rśv. 5, 34; J. 3, 41; 5, 32; 15, 4; Dp. 172, 2. ಇನ್ದು ವಿನೊಳ್ ಉರಿ ಉಣ್ಟೇ? (Sp.). see ಕಡಉರಿ, ಕಣ್ಣುರಿ, ಕೇಸುರಿ. — ಉರಿಕಜ್ಜಿ. a burning itch (C.). — ಉರಿಕಾಸು. ಉರಿ ಕಾಸಿ ಕೊಳ್ಳು. to warm oneself (C.). — ಉರಿಕಿಡಿ. a glowing spark (C.). — ಉರಿಕೆಣ್ಡ. a burning coal (C.). — ಉರಿಗಣ್. -ಕಣ್. a flaming eye (Śsv. 2, 9). ಪುರಹರನ ಉರಿಗಣ್ಣನ್ನನ್ ಈ ನಾರಸಿಂಹಂ (Śmd. 192). — ಉರಿಗಣ್ಣ. -ಅ 3. who has a flaming eye: Śiva (Bp. 18, 68). — ಉರಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. = ಉರಿಗಣ್. (C. Bp. 47, 24). — ಉರಿಗಾಳಿ. a hot wind (C.). — ಉರಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. a flaming fire (C.; Bp. 16, 2; J. 8, 41). — ಉರಿಗೆದಱ್. -ಕೆದಱ್. to spread about or dart flames. (ಸಿಂಹಂ) ಎಬ್ಬು, ಉರಿಗೆದರ್ವ ಕಣ್ಣಿಳಿಂ ನುಂಗುವನ್ತೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ (Rśv. 5, 120 va.). — ಉರಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. who has a fiery hand: the giant Bhasmāsura (C.). [— ಉರಿಗೇಸ. -ಕೇಸ. hair resembling fire. ವಿಳಿರ್ವುರಿಗೇಸಂ ಪೇಳೊಡಲೆಸೆದಿರೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ Pb. 3, 20]. — ಉರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to catch fire, to begin to flame. ರಥ ರಥಾಂಗ ತ್ರಿವೇಣುಕ ಯುಗಾಕ್ಷಂಗಳ್ ಉರಿಗೊಳೆ ಪಾಣ್ಡುಪುತ್ರಸೇನೆಯೊಳ್ ಎಲ್ಲರುಂ ಬೆದಱುದರ್ (J. 8, 38). see Rām. 5, 8, 54; J. 11, 37. — ಉರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to cause to catch flame, to inflame, etc. (Rām. 5, 8, 31. 47). ಪಿರಿದು ಉರಿಗೊಳಿಸೆ (Bp. 18, 28). ಅನಲನನ್ ಉರಿಗೊಳಿಸಿ (44, 18). — ಉರಿಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ = ಉರಗೊಳ್ಳಿ (My.). — ಉರಿಚೇಳು. a reddish, very bad kind of scorpion (C.). — ಉರಿನಂಜು. morbid humors of the body arisen from ಉರಿಶೀತ, q. v. (My.). — ಉರಿನಾಲಗೆ. a fiery tongue; a flame (Rām. 5, 8, 80). ಉರಿನಾಲಗೆಯ ಗರವೊಟ್ಟಗೆಯ ತೊಟಲಿಕೆ (Bh. 1, 20, 56). also ಉರಿಯ ನಾಲಗೆ (ಅರ್ಚಿಸ್, ಕೀಲೆ, etc. Hlā.). — ಉರಿಬಳ್ಳಿ. a twining plant growing in hedges, Pentatropis microphylla W. & A. (Z.; *cf.* ಉರಿ 3?). — ಉರಿಬೆಂಕಿ = ಉರಿಗಿಚ್ಚು. (C.). — ಉರಿಮುಣ್ಡಲ = ಉರುಮುಣ್ಡಲ. accumulation of burning or heat in the abdomen, as from fever (C.). 2, the snake urumandala (C.). — ಉರಿಮಾರಿ. the furious Durgā (C.) 2, a furious or passionate woman (My.). — ಉರಿಮೂತ್ರ. morbidly heated urine (C.). 2, strangury, stone or gravel (ಅಶ್ಮರಿ C.). — ಉರಿಯುಚ್ಚೆ. -ಉಚ್ಚೆ. = ಉರಿಮೂತ್ರ No. 1. (S. Mhr.). — ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. = ಉರಿವೆಣ್ಣೆ (s. ಉರಿ 1). blazing oil; heated oil, [a kind of medicated oil]. (ಅಗ್ನಿವಳದೆಣ್ಣೆ Kk. 77, o. r. ಉರಿವೆಣ್ಣೆ; Abh. P. 7, 94; 10, 57). — ಉರಿವತ್ತಿ. -ಬತ್ತಿ. a burning wick (ಪಾವಕ Mr. 526). — ಉರಿವನೆ. -ಮನೆ. an easily inflammable or combustible house (Bh. 1, 8, 71). — ಉರಿವರಿ. -ಪರಿ. blaze to run or flow (like a river, Abh. P. 7, 89). [ಒನ್ದಿಬಾರದನುಮಂಕದ ಕರ್ಣನೆ ಬೀರ ಮಾತನಿನ್ದುರಿವರಿದತ್ತು ಚಾಗನುವನಿನ್ದೆಸೆದತ್ತು ಸಮುಸ್ತ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ Pb. 9, 61]. — ಉರಿವಾತು. -ಮಾತು. a burning, sharp word (Bh. 1, 4, 19). — ಉರಿವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. a burning sun-shine (Bp. 2, 13). [— ಉರಿವುರಿ. -ಪುರಿ. rope of fire. ಆತನ ತೇಜದ ಬೀಱಲನನುಕರಿವುವಾದುವೊಗೆದುರಿವುರಿಗಳ್ Pb. 1, 35]. — ಉರಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. blazing shine (V. 10, 12). — ಉರಿವೊಗು. -ಪೊಗು. to enter flames (J. 27, 13). — ಉರಿಶೀತ. a sudden cooling of a high temperature of the body (My.) ಉರಿಶೀತವಾಗಿ ನರಿ ಸತ್ತಿತು (Prv.). — ಉರಿಸಿಂಗಿ. a species of Amphisbaena (ರಾಜಿಲ, ದುಣ್ದುಭ, ಎರಡು ತಲೆಗಳುಳ್ಳ ಶಿಖಣ್ಡಿ, ಎರಡು ತಲೇ ಉರಿ ಸಿಂಗಿ Si. 77; *cf.* ಇರ್ತಲೆಹಾವು, ಒಳ್ಳೆ 2). 2, a fabulous very dangerous viper (My.). 3, a furious, passionate person (My.). — ಉರಿಹತ್ತು. fire to touch, to begin to burn, to be inflamed. ನಾರಸಿಂಹನ ಕೊಟ್ಟಗೆಯುಮ್ ಉರಿ ಹತ್ತಿತು (Bp. 56, 34; C.). often ಅದಕ್ಕೆ ಉರಿ ಹತ್ತಿತು, it caught fire, it began to burn (C.). — ಉರಿ ಹಚ್ಚು (also -ಹತ್ತಿಸು). to put fire to; to kindle a fire (B. 3, 46; 4, 55. 203); to kindle, *e. g.* ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಉರೀ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ (3, 64; C.). ದೀಪವನ್ನು ಉರಿ ಹಚ್ಚು (My.).

ಉರಿ uri. 3. a kind of tree (ತರುವಿಶೇಷ Śmd. Dh.). ಉರಿಯ ಮರ (ಮೇಧಸಿ Mr. 118, o. r. ಮೇಣಸಿ).

ಉರಿ uri. 4. = ಹುರಿ 3. twine, etc. (My.).

ಉರಿ uri. 5. = ಹುರಿ 1. to parch, etc. (My.).

ಉರಿ uri. 6. = ಹುರಿ 2. parching. — ಉರಿಗಾಳು. = ಹುರಿಗಾಳು. parched corn or pulse mixed with salt. (My.).

ಉರಿ uri. = ಉರರಿ. see ಉರೀಕೃತ.

ಉರಿಕ urika. one who burns or consumes with fire, or one who has burnt etc. see ಮುಪ್ಪುರಿಉರಿಕ, ಬಾಪ್ಪುರಿಉರಿಕ. 2, a passionate, angry man (ಕೋಪಿ Bhn. 34, o. r. ಉರಿತ; *cf.* ಉರಕ, ಉರುಗ).

ಉರಿಕಲು urikalu. = ಹುರಿಕಲು. parched corn or pulse mixed with salt. (My.).

ಉರಿಕೆ urike. burning (My.).

ಉರಿಗ uriga. N. of a plant (ಉನ್ಮಾದ Mr. 120).

ಉರಿಚು uricu. = ಉರ್ಚು 1, etc. to flay, to strip off covering or skin, to skin a fruit, to cast off (as the slough); to get loose, etc. (T., M., Te. ಉರಿ; My. occasionally; *cf.* ಒರೆ 2).

ಉರಿತ urita. = ಉರತ. (My., also ಉರುತ). see ಉರಿಕ No. 2.

ಉರಿಪ uripa. = ಉರಿಪು 2, etc. burning, heat (Śśv. 3, 35 va.).

ಉರಿಪು uripu. 1. = ಉರಪು 1, ಉರುಪು 1, ಉರುವು 1, ಉರುಹು, ಉರ್ಪು 1. to cause to burn or flame, to inflame, to set on fire, to consume with fire [ಹೋಮಾಗ್ನಿಯುನೆಬಂಕೆಯ ಗಾಳಿಯಿಂ ನನ್ನಲೀಯದುರಿಪುವ ರಾಜ ಹಂಸೆಗಳುಮಂ Pb. 1, 115 va.; Ap. 14, 54]; (ಅಗ್ನಿಬಾಧ Śmd. Dh.; Abh. P. 1, 27).

ಉರಿಪು uripu. 2. = ಉರಪು 2, etc. burning. (My.). [ಉರಿ ಪಿತ್ತಕೋಕ ಪಲ್ಲವ ವಿರಚಿತ ಶಯನೀಯಮನ್ನ ಮಯ್ಯಂ Kr. 3, 37].

ಉರಿಮೇಷ urimēṣa. the teak tree (ತೇಗು Mr. 120).

ಉರಿಲ್ uril. = ಉರಲ್ 1, etc. a noose. (Rśv. 5, 114 va.; My.).

ಉರಿಸು urisu. = ಉರಸು, ಉರುಸು. to cause to burn or flame, etc. [ಕಡಿವ ಕಟ್ಟಿಱುಪ್ಪೆಗಳುಮುದಾವೆಡೆಯನುರಿಸುವುದೊ ನರಕದ ಕಡುದುಃಖದೊಳಗಿದು ಸುಗಿದು ನಮಡೆನಗೀಗಳ್ Ap. 5, 13]; (C.).

ಉರೀಕೃತ urī-krita. extended. 2, *agreed, promised.*

ಉರು uru. 1. = ಉರೆ 1. see ಉರುವಣೆ 1, etc.

ಉರು uru. 2. = ಉರಿ 2. — ಉರುಬತ್ತಿ. = ಉರಿವತ್ತಿ. (My.). — ಉರುಮಣ್ಡಲಹಾವು. = ಉರಿಮಣ್ಡಲ. the venomous snake Daboia russelii (Bḍ.); the chain viper, carpet snake, Cobra monila, Daboia elegans (Bḍ.). — ಉರುಮಾರಿ. = ಉರಿ-. (My.).

ಉರು uru. 3. = ಉರೆ 2. see ಉರುವಣೆ 2.

ಉರು uru. wide, spacious; extended, *large, great;* much, excessive, excellent, eminent, precious, valuable (ವಿಶೇಷ Śmd. 20 Cm.).

ಉರುಗ urugu-a₃. = ಉರಿಕ No. 2 (My.). Feminine ಉರುಗಿ (My.).

ಉರುಗು urugu. 1. passion, anger, wrath (of men and beasts, My.).

***ಉರುಗು urugu. 2.** to fuse by blowing. ಉರುಗಿ ಹೋದ ಕೊಡನ ಅಲುಕದೆ ಮಱುಗದೆ ಹಿಡಿವ ನೇಹವ ನೋಡಿರೆ Cv. 939.

ಉರುಟ uruṭa. = ಉರಟು 1, etc. (My.). — ಉರುಟ ಉಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟೆ. coarse or strong woollen cloth (B. 4, 164). — ಉರುಟಕೂದಲು. = ಉರಟಗೂದಲು. (B. 5, 255).

ಉರುಟಣೆ uruṭu₄-aṇi₃. = ಉರಟಣೆ, etc. (My.). — ಉರುಟಣೆ ಇಡುವಿಕೆ. (ಗನ್ಧನ Si. 436; *only* in Si.). — ಉರುಟಣೆ ಇಡು. to rub and cleanse the body with fragrant unguents, to apply fragrant unguents (ಉದ್ವರ್ತನ, etc. Si. 225; *only* in Si.).

ಉರುಟಾಣಿ uruṭu₄-āṇi₄. = ಉರುಟಣೆ, etc. (My.). see another ಉರುಟಾಣಿ 5. ಉರುಟು 5.

ಉರುಟಾಯಿಸು uruṭāyisu. = ಉರಟಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಉರುಟಿ uruṭi. = ಉರಟಿ. (My.).

ಉರುಟಿಸು uruṭisu. = ಉರಳಿಸು, etc. (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 1. to step or go beyond, over or across; to be overbearing (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; Śm. 90; *cf.* ಉರೆ 1).

ಉರುಟು uruṭu. 2. = ಒರಟು 2, etc. overbearing manner, pride, gruffness. see ಉದ್ದುರುಟು. — ಉರುಟುಮಾತು. overbearing, big talk (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 3. = ಉರಟು 1. etc. coarseness of cloth, etc. (C.; B. 4, 164. 175). ಉರುಟಾದ ಉಸುಬು, gravel, grit (B. 4, 225). — ಉರುಟುಕೂದಲು. = ಉರಟಗೂದಲು. (B. 3, 24). — ಉರುಟುನೂಲು. = ಉರಟುನೂಲು. (B. 3, 103). — ಉರುಟುಬಟ್ಟೆ. coarse cloth (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 4. = ಉರಳು, etc. (My.; T., M. ಉರುಟ್ಟು, v. t., to roll).

ಉರುಟು uruṭu. 5. = ಉಟ್ಟು 1, ಉರಟು 3, ಉರುಣ್ಟು 2, ಉರುಳು 2, etc. rolling; roundness (ವೃತ್ತತೆ Śm. 90; ವರ್ತುಲ, ವೃತ್ತ Si. 372; T., M. ಉರುಟ್ಟು, Tu. ಉರುಣ್ಟು; T. ಉರುಣ್ಡೈ, any thing globular); a plain ring (ಊರ್ಮಿಕೆ, ಉಂಗರ, etc. Si. 290; My.; T., M. ಉರುಟ್ಟು). ಉರುಟಾದದು ಉರುಳದೇ ಇರದು (Prv.). — ಉರುಟಾಣಿ. -ಅಣಿ. = (ಉರಣೆ), ಉರುಳಾಣಿ. a roller for moving logs of wood, etc. (My.).

ಉರುಟುತನ uruṭutana. the state of being overbearing, etc. (My.; see ಉದ್ದುರುಟುತನ).

***ಉರುಡು uruḍu.** to make a hand to hand fight; to quarrel, to struggle. Tu. — ಉರುಡಾಟ. -ಆಟ. struggle, close-fight.

ಉರುಣ್ಟು uruṇṭu. 1. = ಉರಳು, etc. to roll (v. i.), etc. (My.). 2, to roll (v. t.), etc. (My.).

ಉರುಣ್ಟು uruṇṭu. 2. = ಉರುಟು 5. (My.).

ಉರುತನ್ತಿ uru-tanti. a rope (ಹುಲ್ಲು Mr. 380).

ಉರುತರ uru-tara. wider; broader; more; uncommonly large, great, excellent, etc.; uncommon largeness, etc. see Ch. v. 336; Bp. 5, 47; 16, 4; 46, 28; 50, 17; 55, 2; 57, 89; J. 16, 28.

ಉರುಪು urupu. 1. = ಉರಿಪು 1, etc. ಮುಂತಮನ್ ಉರುಪಲ್ (Rśv. 13, 15). ಕನಕಾಚಲವನ್ ಉರುಪುವನೊ ತರಣಿ ಕಿರಣದೊಳ್? (J. 15, 3). see Bp. 13, 2; 16, 3; Grj. 2, 106 va.; 6, 3; 8, 52; 8, 53 va.; 8, 73; V. 14, 28; J. 24, 33; Śśv. 2. 12.

ಉರುಪು urupu. 2. = ಉರಪು 2, etc. burning, etc. (My.). see ಕಣ್ಣುರುಪು.

***ಉರುಪ್ರಾಸ uruprāsa.** a kind of alliteration. Kr. 2, 32.

ಉರುಬು urubu. to blow strongly with the mouth (ಊದು My.). ಕುಟ್ಟಲಾರದ ಬಡ್ಡಿ ಉರುಬಿ ಉರುಬಿ ನೋಡಿದಳು (Prv.).

ಉರುರಥ್ಯ uru-rathya. a horse (ಕುದುರೆ Mr. 273).

ಉರುಲ್ urul. ಉರುಲು. = ಉರಲ್ 1, etc. a noose, etc. (Si. 415; My.). — ಉರುಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳು. to hang oneself. ಉರುಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಕೊರಳ ಚನ್ನಾ ತೋಱಿಸಿದ (Prv.; it is also used in the form of ಉರುಲು ಹಾಕಿ ಕೊಲ್ಲುವವನಿಗೆ—). — ಉರುಲ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. killing by means of snares (J. 28, 47). Mr. 370 (My. M. S.) has ಉಱುಲ್ (ತನ್ನಿ), ಕುಲ್ಸ, instead of ಉರುಲ್. this form of the word may have existed at Mr.'s time and if so, would connect the word clearly with M. ಉಱು. s. ಉರಲ್ 1.

ಉರುವಕ್ರ uru-vakra. walking with the face upturned (ಉಂಚ, ಮುಖವೆತ್ತಿ ನಡೆವವಂ Mr. 243).

ಉರುವಣಿ uru₁-aṇi₃. 1. = ಉರವಣಿ 1, etc. (Bp. 17, 17).

ಉರುವಣಿ uru₃-aṇi₃. 2. = ಉರವಣಿ 2, etc. (My.).

ಉರುವಣಿಸು uru₁-aṇisu. = ಉರವಣಿಸು. (Grj. 2, 106 va.; 4, 31; 6, 8; Bp. 13, 2; J. 12, 24. 41; 18, 7; 20, 13. 29; 22, 14; 25, 45).

ಉರುವಣೆ uru₁-aṇe₅. = ಉರವಣಿ 1, etc. (Bp. 1, 54; J. 9, 16).

ಉರುವಲ uruvala. = ಉರವಲ, etc. (B. 4, 31).

ಉರುವಲು uruvalu. = ಉರುವಲ, etc. (My.; ಇನ್ಧನ G.).

ಉರುವು uruvu. 1. = ಉರುಪು 1, etc. (My.).

ಉರುವು uruvu. 2. = ಉರುಪು 2, etc. (My.).

ಉರುವೂಕ uruvūka. = ರುವೂಕ. *the plant Ricinus communis.*

ಉರುಸು urusu. = ಉರಿಸು. (My.).

ಉರುಸು urusu. offerings at the shrine of a Muhammadan saint (My.; Mhr.; H. ಉರೂಸ).

ಉರುಹಸನ uru-hasana. a merry, jovial laughter (ಚಲ್ಲ Ct. II, 66).

ಉರುಹು uruhu. = ಉರಿಪು 1, etc. (Bp. 45, 28. 31; 50, 72; 60, 17; Bh. 1, 8, 64; 7, 17, 25).

ಉರುಳ್ uruḷ. 1. = ಉರಳು, etc., (ಪೊರಳ್, etc.). to roll down; to roll; to revolve; to turn or be turned over, to be overset, as a vessel (ನಿಮ್ನ ಪತನ Śmd. Dh.; T., M. ಉರುಳು; Te. ಉರುಲು, ಉಲ್ರು). [ನಂಜಿನ ಮೇಲೆವಾಯ್ವ ನೊಳವಿನನ್ನುರುಳ್ತರೆ ಪಾಯ್ದು Pb. 9, 59 va.; Ap. 11, 149] P. p. ಉರುಳ್ದು. ಮರದತ್ತಣಿಂ ಪಣ್ ಉರುಳ್ದುದು (Śmd. 160). ಬೆಟ್ಟದಿನ್ದ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಂ ಗಣ್ಡಶೈಲವೆನ್ಬುದು (Hlā.). ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ (Nr.). ಇಳೆಗೆ ಉರುಳ್ದರ್ (J. 28, 48). ಉರುಳ್ವ ಜಲಬಿನ್ದುಗಳು (C. Bp. 2, 4). see J. 3, 20; 4, 46; 12, 41; 14, 14; 20, 21. 60; etc. — ಉರುಳಿಸು, ಉರುಳೆ. -ಇಸು. to shoot arrows so that (an opponent) is overturned (Cpr. 5, 109).

ಉರುಳ್ uruḷ. 2. = ಉರಲ್ 1, etc. ಉರುಳ್ ಕೋಲ್ ಕಣ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳ ಬನ್ಧನೋಪಕರಣಂಗಳ್ (ವಿತಂಸ Nr.).

ಉರುಳಿ uruḷi. = ಉರಳಿ 1. [a ball, a round mass. ಚೆಳಗುಗಳೆಲ್ಲ ಮೊನ್ದುರುಳಿಯಾಗಿ ನಭಸ್ಥಳದಿನ್ದಮಾ ಮಹೀತಳಕಿಱುತರ್ಪುದೆನ್ದು Pb. 6, 6]. see ನಂಜುರುಳಿ. (J. 13, 51). 2, the state of being round or curled. — ಉರುಳಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. a lock, a ringlet of hair (Cpr. 3, 60).

ಉರುಳಿಕೆ uruḷike. rolling, revolving (C.).

ಉರುಳಿಗ uruḷiga. N. of a bird (Śśv. 3, 33).

ಉರುಳಿಚು uruḷicu. = ಉರುಳಿಸು. (Rām. 6, 11, 15).

ಉರುಳಿಸು uruḷisu. = ಉರಳಿಸು, etc. to cause to roll down; to cause to roll; to roll; etc. ಮರದೊಳ್ ಇಹ ಭಲ್ಲುಕನ ಧರೆಗೆ ಉರುಳಿಸಿ (Rāghc. 17, 73). ಸುರುಳಿಯನ್ನು ಹಾಗೇ ಉರುಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 4, 154).

ಉರುಳು uruḷu. 1. = ಉರುಳ್ 1, etc. P. p. ಉರುಳಿ (Si. 116; Bp. 57, 55; Rām. 5, 8, 75. 89). ಉರುಳೊ (*i. e.* ಉರುಳುವ, Bp. 57, 45). ಲೋಟಾ ಎನ್ಬು ಪಾರಿವಾಳಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ (B. 3, 114). ಉದ್ದು ಉರುಳಿದರೆ ಹೆದ್ದಾರಿ ದಾಟೀತೇ? (Prv.). — ಉರುಳಾಡು. -ಆಡು. to roll about (My.). ಅವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಳಾಡ ಹತ್ತಿದನು (B. 2, 16). — ಉರುಳ್ಯಾಡು. -ಆಡು. = ಉರುಳಾಡು. (ಲುಣ್ಠನ G.; My.).

ಉರುಳು uruḷu. 2. = ಉರಲ್ 3, ಉರುಟು 5, ಉಱುೞ್ 3, ಉಱುೞ್ 2. rolling; a wheel, etc. (T. ಉರುಳ್, circular; a wheel). — ಉರುಳಾಣಿ. -ಆಣಿ. = ಉರುಟಾಣಿ. (My.). — ಉರುಳುಗಡ್ಡೆ. = ಉರಲ ಗಡ್ಡೆ. (My.). — ಉರುಳುಸೇವೆ. a religious vow or penance, which consists in rolling the body to the right for a considerable distance, or round a temple (My.).

ಉರುಳು uruḷu. 3. = ಉರಲ್ 1, etc. a noose, etc. (My.). ಒಡ್ಡಿದ ಉರುಳುಗಳೊ? (Bp. 40, 4). ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂಗದ ಉರುಳುಗಳು (40, 59). — ಉರುಳುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ಉರುಳು. (J. 2, 57). — ಉರುಳುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. to make fall into a snare (Rām. 6, 30, 32).

ಉರುಳ್ಚು uruḷcu. to cause to roll down, etc. [Pb. 12, 149]; (ನಿಮ್ನಾಗಮನಕರಣ Śmd. Dh.; Grj. 2, 106 va.; Cpr. 5, 36.; Rśv. 6, 11 va.); to turn round. ಸುಣ್ಣಗೆಯ ಕೋಲೊಳ್ ಉರುಳ್ಚಿ ಕಾಸುತ್ತ (Bp. 18, 29). see J. 6, 31; 21, 18. 32; 26. 2: ದಿಣ್ದು-.

ಉರೆ ure. ಉರೇ urē. an interjection: well done! bravo! (My.). see ಚಾಗುರೆ, ಪೂತುರೆ, ಭಾಪುರೆ, ಚಾಗುರೇ, etc.

ಉರೋಜ uras-ja. born on the chest: the female breast.

ಉರೋಜೆ uras-je. a woman who has a breast (Bp. 12, 40).

ಉರೋಬನ್ಧ uras-bandha. a certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಉರೋರುಹ uras-ruha. = ಉರೋಜ. (Bh. 26, 9).

***ಉಱಚಲ್ಲಿ uṛacalli.** an ornamental mirror? ಅನುರಕ್ತಿಸೆ ಚೆಲ್ವಂ ಪುದಿದುದುಱಚಲ್ಲಿಯೊಳೆಸೆದುದು Ap. 7, 19.

ಉಱಡೆ uṛaḍe. = ಉಟ್ಲಾಟ, ಉಟ್ಲುಬಡಿ, ಉಱೊಡೆ, ಉಲ್ಲಡೆ. (My.).

***ಉಱದೆ uṛade.** without minding; not caring. ಉಱದೆನ್ನಂ ಕುಡಲಿರ್ದ ಕೂಸನೊಡಗೊಣ್ಡುಯ್ವಾತನಂ ತಾಗಿ Pb. 5, 21; 2, 32; Ap. 14, 29. (T. ಉಱು, to think; Te. ಉಱು, to care for; Tu. ಉಱು. not to care for, indifference.

ಉಱಳಿ uṛaḷi. a mass, a multitude (ಮೊತ್ತ Bhn. 61; T. ಉಱು, abundant, much; ಉಱುಱು, to multiply; see ಉಱ್; Śśv. 2, 42 va.).

ಉಱಿ uṛi. 1. a coarse network, made of rope or ratan, in which pots and other vessels are suspended from the beams of the house, or from the stick thrown across the shoulder, by which they are carried about. [2, a net for animal catch ಉಱಿತಾಗಿದ ಮೃಗವು ಒನ್ದಡಿಯನಿಡುವುದೆ ಅಯ್ಯಾ? Bv. 792]; (My.; T., M.; Te. ಉಟ್ಟಿ; *cf.* ಉಗ್ಗ, ಉಟ್ಟಿ 2 No. 1, & ಉರಲ್ 1).

ಉಱಿ uṛi. 2. [to suck?] see ಉಱುತ. (T. ಉಱು, to snuff up by the nose; to take in by draughts, to suck up, to absorb; T., M. ಉಱುಂಜು, Tu. ಉರಿಪ್ಪು to snuff; to sip, to suck).

ಉಱಿತ uṛi-ta. [sucking?] (Śmd. 247).

ಉಱಿಸು uṛisu. to cause oneself to stand, to hold out, to bear, to suffer, to endure (ಸಹನ Śmd. Dh.; Te. ಓರುಚು).

ಉಱು uṛu. ಉಱ್. 1. = ಇಱು 1, ಊಱು 1. to be; to stop; to hesitate, to waver [ತನಗುಱುವನ್ತುಟಾಗೆ ಕಡುನನ್ನಿಯ ಪೆಮ್ಪುಮನಾನ್ತು Pb. 12, 197; ನಯದತ್ತೆಱಗುವೊಡೆ ಸನ್ಧಿ ಹರಿಗನೊಳುಱು ಗುಂ Pb. 13, 23; Ap. 12, 108]; (Śmd. 28; Abh. P. 3, 48; 9, 174; 13, 97. 117; 14, 81; Bp. 57, 29; Śm. 28; Rśv. 12, 13 MS.; Cpr. 1, 48; ಚಿಕ್ಕಸಮುಱು, ಭಯಮುಱು, ವಿಸ್ಮಯಮುಱು); to come about, to arise (Abh. P. 5, 81. 86; 11, 7; Rśv. 5, 96). P. ps. ಉತ್ತು [Ap. 11, 73]; ಉತ್ತರ. ಉಱೆಮೆ? ಅಂಜೆಮೆ? (Śmd. 177). (T. ಉಱು, to be, exist; to come, befall; to draw near, approach; to be near, related; ಉಱುವಲ್ affliction; M. ಉಱು, to be joined; to be firm; T., M. past participle ಉಱ್ಱು; Te. ಉಱು, to be fit = ಒಪ್ಪು; to retreat, to withdraw; Tu. ಉನ್ತು, to stand; to remain, stay; to stop, cease; *cf.* ಇಲ್ 1, ಉಳ್ 1; see ಉಱಿಳ, ಉಱೆ, ಉದ್ದಿ, ಉಪ್ಪು 2, ಒಕ್ಕಲ್ 2, ಒಟ್ಟು 1, ಒಣ್ಣೆ 1, ಒತ್ತು 1; ಒರ್?).

ಉಱು uṛu. 2. being, state, occasion (Cpr. 9, 13).

ಉಱುಕು uṛuku. standing, stopping, becoming immovable. — ಉಱುಕುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to be paralyzed (Bh. 8, 24, 6). to be obstinate (Bh. 4, 10, 40).

ಉಱುಗಿಸು uṛugisu. to make crooked, to distort (Rśv. 5, 55 va.; Grj. 5, 21). ಬಾಯ್ದೆಱೆಯುಱುಗಿಸುತೆ (Bp. 1, 49). ಮುಸುಡನ್ ಉಱುಗಿಸದೆ (59, 10).

ಉಱುಗು uṛugu. 1. = ಒಗ್ಗು 3, ಒಱಗು 1, ಒಱಂಗು. to be crooked, bent, or distorted; to bend, etc. (ವಕ್ರಭಾವ Śmd. Dh.). ಕೆಯ್ಗಳುಂ ಕೆಲಕೆಲಕೆ ಎಸದು ಉಱುಗಿದವು (Bp. 1, 49). ಉಱುಗಿ ಬಾಗಿದ ಶಿರದ (ಹೆಣಂ, 46, 57).

ಉಱುಗು uṛugu. 2. = ಒಱಗು 2. the state of being crooked, etc. (My.). — ಉಱುಗುಕಾಲು. a crooked leg (My.). — ಉಱುಗುಬಾಯಿ. a wry mouth (My.). — ಉಱುಗುಬೆರಳು. a crooked finger (My.). — ಉಱುಗುಮೂಗು. a wry nose (My.).

ಉಱುಪು uṛupu. standing, staying; sthāyībhāva (J. 7, 15).

ಉಱುಬು uṛubu. 1. (fr. ಉಱು, where see the T. & M.). = ಉಬ್ಬು 2, ಉಱುಬೆ, ಉಱುವು, ಉರ್ವು 2. (Bh. 3, 23, 11). in My.: violence (of wind), rapidity, fleetness, speed, force.

ಉಱುಬು uṛubu. 2. = ಉಱುಮ್ಬು q. v. ಪೆಱಗಿಕ್ಕಿ ಕರ್ಣಿಯಂ, ಮುನ್ದೆ ನಿನ್ದು, ಅನುಸಾಲ್ವನ್ ಉಱುಬಿದೊಡೆ (J. 8, 36). ಕುಸುಮಶರನ್ ಉಱುಬಿದನ್ ಅಗಲ್ದರಂ (26, 14). see Bh. 1, 12, 5; 1, 20, 51; 3, 23, 10; 8, 23, 22; J. 7, 48; 20, 45. 50; 21, 45; 22, 35; 24, 35; 26, 5. 14.

ಉಱುಬೆ uṛube. mass, multitude, excess; vehemence, force, fierceness. ಉಱುಬೆಗೆಱಗದೆ (J. 27, 38). ಈತನ ಉಱುಬೆಗೆ ಬೆದಱುತು ಉರುಸಂಘಾತದಲಿ ಹೆಬ್ಬನ್ದಿ ಒನ್ದು (Bh. 3, 13, 31). ಕೆಟ್ಟು ಕೆದಱುದರ್ ಕಿಡಿಯ ಉಱುಬೆಗೆ (J. 8, 38). ಪಾರ್ಥಂ ಚಿನ್ತಿಸಿದಂ, ಎತ್ತಣ ಅದ್ಭುತಮ್ ಇದು? ಎನ್ದು, ಪಾವಕನ ಉಱುಬೆಗೆ (8, 40). ಪಾತ ಮಂ ಮಾಡಿದರ್ ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಸಿಡಿಗುಣ್ದು ಬಡಿಕೋಲ್ಗಳ ಉಱುಬೆಯಿನ್ದೆ, ಇಱುಬೆಯಿನ್ದೆ ಇಡುವರಣೆ ನೇಣ್ ಉರುಲ್ಗೊಲೆಗಳಿಂ, ಬಲೆಗಳಿಂ (28, 47). see J. 6, 2; 20, 13. 14; 27, 39; Rām. 5, 8. 63. *cf.* ಇಱುಬೆ.

***ಉಱುಮಿಕೆ uṛumike.** excessiveness. ಕಱುಪೆಟ್ಟ ಪಗೆಯ ಬೇರ್ವರಿದುಱುಮಿಕೆಯ ಪೊದಟ್ದ ಗಣ್ಡಮಚ್ಚರದೊದವಿಂ Pb. 12, 147.

ಉಱುಮ್ಬು uṛumbu. = ಉಱುಬು 2. to march; to march against; to attack (ಯುದ್ಧಕ್ರಮಣಗಮನ Śmd. Dh.); to proceed. [Tu. to pull out].

ಉಱುವು uṛuvu. = ಉಱುಬು 1. the state of being joined or close: mass, abundance, excess, largeness, bigness, greatness; excellence; beauty (T. ಉಱುಪ್ಪು, ಉಱುಬು; also: narrowness; Te. ಉಱವು, ಉಱುವು; *cf.* ಇಱುವು 2). ಉಱುವ ಮಹಾಭಾರತದೀ ವರ್ಣಕಕ್ಕೆತಿಯೊಳ್ (Bhn. 68). ಉಱುವ ಗನ್ಧದ ಲೇಪ (Prll. 5, 6). ಉಱುವ ನರಗಬ್ಬಿಗರ ಕುಕವಿಗಳ ಸಂಗಮುಂ ಸನ್ತತಂ ತೊಱೆದು (Mr. 7). ಉಱುವ ಜಯವಧು (J. 12, 29). ಉಱುವ ಕಾನ್ತೆಯರ್ (15, 5). ಉಱುವ ಕಜ್ಜಮಂ ರೂಢಿಯಂ ಮಾಡಿ ಕೆಡಿಸಿದೆ, ಪಾಪಿ! (31, 33; see 16, 25).

ಉಱೆ uṛe. (infinitive of ಉಱು). abundantly, fully, much, greatly, etc.; further: nicely, well; mass, abundance; largeness, etc. (ಅಧಿಕ, ಅಗುನ್ದಲೆ, ಕರಂ, ನೆಱೆ, ಮಿಗೆ, ಅಣಿಯರ, ಎಡೆ, etc. Śm. 58; ಪದಪೂರಣಾರ್ಥಂ Ct. I, 19, II, 34; M. ಉಱೆ, power; sharpness: T. ಉಱೆಪ್ಪು. height; sharpness, etc.; *cf.* ಉಱಿಳ). [ಮಱೆಯಿಸಿ ಮಾಯಾನಿದ್ರೆಯಿನುಱೆ ಮಾಯಾ ಶಿಶುವನಿರಿಸಿ ಮುನ್ದಮ್ಮಿ ಕೆಯಾ Ap. 7, 44]. see Grj. 2, 106 va.; Bp. 20, 12; 34, 36; 47, 24; 58, 50; 59, 58; Śm. 21. 28. 73. 83. 90; Bh. 3, 13, 30; Rśv. 13, 91; J. 2, 4. 26; 3, 5. 31; 4, 29; 7, 57; 8, 25; 9, 24; 25, 5; 31, 26. 34; etc.). — ಉಱೆಹೆಡೆ. a large hood. ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಕೆಡು ಹೆಡ್ಡ! ಸರ್ಪನ ಉಱೆಹೆಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ತೆ ಅಕ್ಕು (Sp.).

ಉಱೊಡೆ uṛode. = ಉಱಡೆ. (My.).

ಉರ್ಕು urku. 1. = ಉಕ್ಕು 1. to rise, to swell; to boil excessively; to come up or over in boiling; to be greatly increased; to be raised or puffed up, to be haughty or proud, etc.; to be elated, etc. (ಔದ್ಧತ್ಯ Śmd. Dh.; Śm. 79; Tu.; Te. ಒಡುಚು, ಪೊಡುಚು, to rise; ಒದುಗು, swelling; T. ಪುಱುಂಗು, to boil; to be hot or angry; see ಪುಗ್ಗು, ಒಗೆ 1). [ಒಡೆವ ಬಿತೆ ಬೆದಱಪ ನಿರ್ಭೇದಿಪೆಡೆಗಳನಿ ಹರಿ ದಿನಪೋದಯಂ ಮನಿಸಿದುದು ವಿದ್ಯೆಯೊನ್ದುರ್ಕಿವರಾ Ap. 3, 75; ಒಡೆಯರ ದೇವರೆನ್ದು ನಿನಗಿ ತ್ತೊಡೆ ಪಟ್ಟಮನುರ್ಕಿದಪ್ಪೆ ಪೇಱ್ Pb. 4, 6]. ಉರ್ಕಿದಂ (Śmd. 282). ಸೊರ್ಕು ಒಗೆದು ಅಬ್ಧಿಯ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಉರ್ಕಿದ ಸಿಂಹಲನ ಮದಕೆ ಇದು ಔಷಧಂ (Rśv. 5, 128). see Grj. 2, 106 va.; 4, 116.

ಉರ್ಕು urku. 2. = ಉಕ್ಕು 2. swelling, etc.; pride (Grj. 6, 11). 2, power, valour (*cf.* ಉರ1?). [ಕಿಱುಯನ್ನದಿನ್ನಿತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನನೆನಿಸಿದ ವಿಕ್ರಾಂತಮೇನಾದುದೆಟ್ಟನ್ನಿಱುವುರ್ಕೆಲ್ಲಿತ್ತೋ ಪಾಂಚಾಳಿಯನೆೞೆಪಂದಟೇನಾದುದೋ Pb. 13, 77; Ap. 13, 58]. ಅಪ್ಪನ ಉರ್ಕೆ ಮುಱುದು (Rśv. 9, 7). — ಉರ್ಕಱು. -ಅಱು. pride or power to be lost; to become downcast. ಉರ್ಕಱುದರ್ ದಿಗ್ವರರ್ (Rśv. 5, 36). — ಉರ್ಕಾಳ್. -ಆಳ್. a valorous man (Śmd. 79). (ಬಲ್ಲಾಳ್, ಬಲ್ಪಣ್ಣ, etc., ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು Ss.). — ಉರ್ಕುಡುಗು. -ಉಡುಗು. power to decrease; to become powerless, to become downcast, to fade, etc. (Grj. 1, 85; 2, 106 va.; 5, 5; 8, 6). [— ಉರ್ಕುಗೆಡು. -ಕೆಡು. to lose one's prowess Pb. 5, 96]. — ಉರ್ಕುನ್ತೊಱೆ. -ಂ-ತೊಱೆ. a swelling or swollen river. (Śmd. 204).

ಉರ್ಕು urku. 3. = ಉಕ್ಕು 3. steel (ಲೋಹಭೇದ Śmd. Dh.; ಲೋಹ Śm. 79; T., M. ಉರುಕ್ಕು; see ಎರಕ). ಉರ್ಕಿನ ಪುಡಿಯೆನಿಪ ಆ ದುಷ್ಟಕವಿತೆಗಳನ್ ಎಣಿಸಲ್ ಏಕೆ ಈ ಕೃತಿಯೊಳ್? (Grj. 1, 22).

ಉರ್ಕೆಕ್ಕೆ urkekke. opposition (ಪ್ರತಿಹತ, etc. Ss.; whether ಉರ್ಕೇರ್ಕೆ?).

ಉರ್ಗಿ urgi. = ಉಗ್ಗಿ 1, q. v. burning.

ಉರ್ಚು urcu. 1. = ಉಚ್ಚು 1 q. v., ಉರಿಸು. to draw or attract towards oneself, to attract; to draw, as a sword, to pull out; to make loose, etc. [Kr. 3, 186. ಪಡಿವಡೆಗುರ್ಚಿದ ಕರವಾಳನೆ ತೋಱು Pb. 1, 19; ಮಹೋರಗನೆಯ್ದೆ ಪಲ್ಗಳದೊಡೆ ಕಿಡಿವೀೞೆ, ನೆತ್ತರೊಱೆದು ಉರ್ಚುಗೆ ಕೊಣ್ಡುದು ತತ್ತಪಸ್ವಿಯಂ Ap. 2, 40]. 2, to become loose; to enter into and go out on the other side, to penetrate. [ಬೆರಲಿನ್ದಮುರ್ಚೆ ನೀರ್ದೆರಸು ಸೂಸಿ ತಾಮರೆಗೆಱೆಯೊಳೊಂಗುರಂ ಬಿದ್ದತ್ತು Vr. 5, 4; Pb. 3, 55]. 3, to purge or be purged. [4, to hide, conceal. ಬೞಿಕ್ಕದುವೆ ಕಾರಣಮಾಗುಳಿದಿರ್ದನಂ ಧರಾಣ್ಣನ್ನನಲ್ಲದುನ್ತು ತಲೆಯುರ್ಚುಗುಮೇ ರಣರಂಗಭೂಮಿಯೊಳ್ Pb. 13, 75]; (ಆಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; ಹಿಡಿದು ಸೆಳೆವುದು Śm. 86; ಮಲಭೇದನ Śmd. Dh., Śm. 86; Tu.; *cf.* ಉಗಿ1, ಉಗು1?). ಕುಡುವಿಲ್ಲನ್ ಎಚ್ಚ ಕೋಲುಂ ನಡೆದುದಲ್ ಆನ್ತೋರ್ವನ ಎರ್ದೆಯಂ, ಒಳ್ಗಬ್ಬಮುಂ ಒಳ್ನುಡಿಯುಂ ಗೇಯಮುಂ ಉರ್ಚದ ಕಡುಗಲ್ಲೆರ್ದೆಯೆರ್ದೆಯನ್ ಅಮ್ಬು ಮೇಣ್ ಉರ್ಚುಗುಮೇ? (Śmd. 89. 221; Kāvy. 1, 3, 11). ಉರ್ಚದ ಹೆರೆ (ಉಪಜಿಹ್ವೆ, ಉಪದೀಕೆ, ಉಪದೇಹಿಕೆ, ವಮ್ರಿ Hla.). ದಿತಿಜನರ ಎದೆಯನ್ ಉರ್ಚಿದಂ (Bp. 16, 3). ಆಯುಧಂಗಳನ್ ಉರ್ಚಿ (61, 31). see Abh. P. 7, 56; 13, 48. 90; Rśv. 5, 96; 5, 114 va.; J. 5, 56; *cf.* ಊಱು.

ಉರ್ಚು urcu. 2. to burn, to glow (Abh. P. 7, 103).

ಉರ್ಟಣಿ urṭu₂-aṇi₃. = ಉರಟಣಿ, etc. rolling play. (My.).

ಉರ್ಟಾಣಿ urṭu₂-āṇi₄. = ಉರ್ಟಣಿ. (My.).

ಉರ್ಟಾಯಿಸು urṭāyisu. = ಉರಟಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಉರ್ಟು urṭu. 1. = ಉರಟು 1, etc. coarseness of cloth, etc. (My.).

ಉರ್ಟು urṭu. 2. = ಉರುಳು, etc. to roll. (My.).

ಉರ್ತು urtu. = ಉತ್ತು 2. P. p. of ಉಱು. see ಅಡುಱು. s. ಅಡ 6.

ಉರ್ದಿಕೆ urdike. rubbing (My.).

ಉರ್ದು urdu. 1. = ಉಜ್ಜು 1, etc. to rub; to make fine by rubbing (ಸನ್ನಿಘೃಷ್ಟ Śmd. Dh., Śm. 99; Rśv. 5, 89; see ಒರೆ 3). [ಪೊರಳೆ ವಾರಿಧಿಗಳ್ ಕಲಂಕಿದುವುರ್ದೆ ಮೆಯ್ಯನುದಗ್ರಮನ್ದರಮುದನ್ದಲುಗಿತ್ತು Pb. 8, 15]. ಉರ್ದಿ ನೆಲಾವರೆಯ ಬೇರನ್ ಅಮಲಕಮುಮಂ (Śmd. 345).

ಉರ್ದು urdu. 2. = ಉದ್ದು 2. (ಮಾಷ Śmd. Dh., Śm. 99). ಪುಟ್ಗಿಯೆಸ್ದು ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವನ್ ಇಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟ ಕೂೞ್ (Śmd. II). ಉರ್ದಿನ ಕೆಯ್ (ಮಾಷೀಣ Mr. 93).

ಉರ್ದು urdu. 3. = ಉರಿದು. P. p. of ಉರಿ 1 (My.).

ಉರ್ದ್ಧಿ urddi. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ (My.).

***ಉರ್ದಿಸು urdisu.** to cause to rub. ಕೈ ಸಾಣೆಗಳಿನ್ದಂ ನಾಲ್ಕುಂ ದಾಡೆಗಳನುರ್ದಿಸಿ ಕೆಳೆದು ಮಟ್ಟಂ ಮಾಡಿದೊಂ Vr. 183, 14.

ಉರ್ಪು urpu. 1. = ಉರಿಪು 1, etc. to make blaze, etc. (My.).

ಉರ್ಪು urpu. 2. = ಉರಪು 2, etc. burning; smarting (C.).

ಉರ್ಬರ urbara. = ಉಬ್ಬರ, q. v. (My.).

ಉರ್ಬಸ urbasa. (uṟbasa). = ಉಬ್ಬಸ, etc. (My.). — ಉರ್ಬಸಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to obstruct another's breath, to suffocate. ಪಸುವನ್ ಉರ್ಬಸಗೊಳಿಸಿ ವಧಿಸುವ ಹಸಿಯ ಹೊಲೆಯರ್ (Bp. 55, 18).

ಉರ್ಬಿನಂ urbinaṁ. (uṟbinaṁ). = ಉರ್ವಿನಂ. largely, greatly; further; well, nicely; etc. (ಪಿರಿದು Śmd. II; ಅತಿಯರಂ, ಉಬ್ಬಿದಿಗಂ, ಅಗುನ್ದಲೆ, ನೂಳದು, ಪಿರಿದು Kk. 84, o. rs. ಉರ್ವಿನಂ, ಅರ್ವಿನಂ).

ಉರ್ಬಿಸು urbisu. (uṟbisu). = ಉಬ್ಬಿಸು, etc. ಮನುಜರ್ ಅಮೃತಚಿತ್ತರ್ ಆಗುತ ತನತನಗೆ ಉರ್ಬಿಸುತಿರ್ಪ್ ಇರಲ್ (Bp. 57, 8). ಒಡಲನ್ ಉರ್ಬಿಸದೆ ನೀನ್ ಉಟ್ಟುದನೆ ಸಡಲಿಸ! (59, 10).

ಉರ್ಬು urbu. (uṟbu). 1. = ಉಬ್ಬು 1, etc. to rise, to swell; to be elated; to be puffed up [ಇನ್ತಾದ ಪೆಪ್ಪಿನ್ದಮುರ್ಬಿದ ಗುಣ್ಪಿನ್ದಮಿದಬ್ಧಿಗಗ್ಗಳಮೆನಲ್ Ap. 1, 55]; (ಉದ್ವರ್ತನ Śmd. Dh.; Abh. P. 9, 71; Rśv. 5, 55 va.; Śśv. 2, 2 va.). 2, to be or become full of effort, exertion, energy, firmness, or of happiness or joy (ಉತ್ಸಾಹ Śmd. Dh.; Grj. 3, 7; 4, 88).

ಉರ್ಬು urbu. (uṟbu). 2. = ಉಬ್ಬು 2, etc. the state of being swollen. [ನೆಗೆದುರಿವಾವಾರ್ನಿಳನುರ್ಬುಗಳೆನಲುಂ ನೆಗೆದುವಹಿಮಹಿಮಕರ ಬಿಮ್ಬಂ Ap. 6, 52]; (Grj. 10, 49). — ಉರ್ಬುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. pleasure to decrease (Rśv. 5, 55 va.). 2, mass, great multitude (Abh. P. 14, 7). — ಉರ್ಬಱು. -ಅಱು. swelling to disappear; flood or the flowing in of waters to cease; to begin to ebb (V. 9, 24).

ಉರ್ಬು urbu. 3. = ಉಬ್ಬು 3. — ಉರ್ಬಟೆ. -ಅಟೆ. = ಉಬ್ಬಟೆ 1. (My.).

***ಉರ್ಮೆ urme.** pride; haughtiness. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಚೆಲ್ವುಗಳ ವಿಲಾಸದುರ್ಮೆಗಳೊಳಾವೆವಗಾಗಿಪೆವೆನ್ದು Pb. 1, 106. (T. ಉರುಮಂ, heat).

ಉರ್ಲು urlu. 1. = ಉರಲ್ 1, etc. a noose, etc. (My.; ಪಾಶ G.; Tu.).

ಉರ್ಲು urlu. 2. = ಉರಲ್ 2. fuel (S. Mhr.; ಉರುವಲು G.).

ಉರ್ಲು urlu. 3. = ಉರಲ್ 3, etc. — ಉರ್ಲ ಗಡ್ಡೆ = ಉರಲ ಗಡ್ಡೆ. (My.).

ಉರ್ವ urva. N. of a man. see ಔರ್ವ.

ಉರ್ವರೆ urvare. *fertile soil, yielding every kind of crop.*

ಉರ್ವಶಿ urvaśi. *the name of an Apsaras.*

ಉರ್ವಾರು urvāru. = ಇರ್ವಾರು. a kind of cucumber, Cucumis utilissimus Roxb. (ಕರ್ಕಟಿ, ಸವುತೆ Nr.). 2, ಮೆಕ್ಕೆ (Mr. 148).

ಉರ್ವಿ urvi. ಉರ್ವೀ. *the earth;* the soil. 2, space. 3, a kind of metrical foot (Ch.).

ಉರ್ವಿನಂ urvinaṁ. (urvinaṁ). = ಉರ್ಬಿನಂ, q. v.

ಉರ್ವಿಪ urvi-pa. a king (V. 14, 103).

ಉರ್ವಿಸು urvisu. (urvisu). = ಉಬ್ಬಿಸು, etc. to cause to increase, etc. (Cpr. 9, 78; Rśv. 11, 87. 93).

ಉರ್ವೀತಲ urvī-tala. the face of the earth, the earth (Ch. v. 221; Bp. 21, 42).

ಉರ್ವೀಧ್ರ urvī-dhra. earth-supporter: a mountain (Rśv. 5, 36). 2, the serpent Śēṣa.

ಉರ್ವೀನ್ದ್ರ urvī-indra. a king (J. 26, 33).

ಉರ್ವೀರುಹ urvī-ruha. a tree. see ವಿಷೋರ್ವೀರುಹ.

ಉರ್ವೀವಧು urvī-vadhu. the earth regarded as a female (V. 11, 101).

ಉರ್ವೀಶ್ವರ urvī-īśvara. a king.

ಉರ್ವೀಶ್ವರೀಯ urvī-īśvarīya. relating or belonging to the king. (Cpr. 10, 22).

ಉರ್ವು urvu. (urvu). 1. = ಉಬ್ಬು 1, etc. to swell, etc. (ಮಡಲ್ Śs.). ಉರ್ವಿ ಬರ್ಪ ತೆರೆಯಿಂ (Rśv. 2, 59). ಸಿಂಹಲಕ್ಕೆ ಅಳ್ಳನ ಬಣ್ಣರ್ ಉರ್ವಿ, ಮಿಗೆ ಕಾಳಗನುಂ ತೆಗೆದರ್ (5, 124). ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಉರ್ವಿ ಮಿಂಚುವ ಎಳೆಮಿಂಚು (8, 102). see Grj. 3, 112; 4, 23. 77. see ಪುರ್ವುರ್ವು.

ಉರ್ವು urvu. (urvu). 2. = ಉಬ್ಬು 2, etc., the state of being swollen. (ಉಜುಬು 1, etc.). [ಬನಮನಿತಂ ಶಿಖಿಗಳುರೆ ಬೆಂಕೆಯ ಪೊಯ್ದುರ್ವಿನೊಳ್ ಕೊರಗಿರ್ದ ಲತೆಗಳ Pb. 5, 87; ಉರ್ವಿನ ಕಲಿತ ನಕ್ಕೆ Pb. 2, 59]. ಉರ್ವ ಭಯಕಾರಂ (ವ್ಯಾಲ Mr. 486). ಉರ್ವ ಕತ್ತುರಿಯ ಮೃಗದ ಇಕ್ಕೆಗಳನ್... ಅಱಸುವ ಕಿರಾತರ್ (J. 28, 43). ಉರ್ವ ಮನ್ತ್ರದ ಕಜ್ಜಮ್ ಇದು (29, 39). — ಉರ್ವೆೞ್. -ಎೞ್. to rise, to go upward (Cpr. 5, 42; Cpr. M. S. 4, 47 has ಉರ್ವೆರ್ದು instead of ಉರ್ವೆೞ್ದು).

ಉರ್ಳಿ urḷi. 1. = ಉರಳಿ 1, No. 3. (My.; Tu. ಉರ್ಲಿ).

ಉರ್ಳಿ urḷi. 2. = ಉರಳಿ 2, etc. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 1. = ಉರಳು, etc. to roll, etc. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 2. = ಉರುಳು 2, etc. rolling, etc. — ಉರ್ಳ ಗಡ್ಡೆ = ಉರ್ಳುಗಡ್ಡೆ. (My.). — ಉರ್ಳುಗಡ್ಡೆ. = ಉರುಳುಗಡ್ಡೆ. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 3. = ಉರಲ್ 1, etc. (My.).

ಉಲ್ ul. to be hot (*cf.* obscure Sk. ಉಲ್, to burn, and K. ಉರಿ, also ಒಲೆ 4). ಉಲ್ವ ಉದಕಮಜ್ಜನಂಗೆಯ್ಸಿ (J. 28, 20).

ಉಲಕು ulaku. 1. = ಉಲುಕು 1 q. v., etc. to start (v. i.), to start up, as a tiger; to make starting efforts so as to get out of a swamp, etc.; to move onwards (S. Mhr.). ನನ್ನ ಸಹಾಯದ ಪೊರ್ತು ಈ ಹಡಗವು ಉಲಕಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 5, 147). 2, to flash on the mind; (the mind) to be struck with painful thoughts; painful thoughts to arise. ಮನಸು ಉಲಕುತ್ತದೆ, or ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಉಲಕುತ್ತದೆ (My.). 3, to be sprained, as muscles or ligaments (My.).

ಉಲಕು ulaku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. sprained state, sprain (My.). — ಉಲಕುಮನ್ತ್ರ. a charm or formula used to cure sprains (My.). — ಉಲಕುಮನ್ತ್ರಗಾಱ. one who charms away sprains (My.).

ಉಲಟಾ ulaṭā. = ಉರಟಾ, etc. (R.).

ಉಲಪ ulapa. (ಉಲುಪ). *a bush, a shrub* (ಪೊದಱು Hlā.); *a far spreading creeper.* 2, *a kind of grass, Saccharum cylindricum* (ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು Hlā., q. v.).

ಉಲಬಣೆ ulabaṇe. Tbh. of ಉಲ್ಬಣ. abundance, etc. (My.).

ಉಲಾರ ulāra. = ಉಲ್ಲಾರ. (My.).

ಉಲಿ uli. 1. to sound (v. i.); to cry; to utter, to speak, to say (ಪೇೞ್ Śmd. 105 Cm.; see *e. g.* Bp. 11, 17; 28, 14; 50, 50; Śm. 23; Kk. 16; My.; Te.; T. ಉಲಮ್ಬು, ಉಳೈ ಒಲಿ; M. ಒಲಿ; see ಉಬ್ಬು 3). [ಪರಭೃತಂಗಳುಲಿವ ರವಂಗಳ್ ಸಹಸಾ ತಳಮಳಗೊಳಿಸಿದುವು Kr. 1, 54; Pb. 2, 74 va.; ಕುಱುವಿಣ್ದು ಕಬ್ಬಿನ ಉಲಿವ ತೋಣ್ಪವ ಹೊಕ್ಕು ತೆಱನನಱಿಯದೆ ತನ್ನಿರಸದ ಹೊಱಗಸೆಲೆಯನೆ ಮೇದುವು Bv. 596]. ಉಲಿದುದು ಕೋಗಿಲೆ (Śmd. 169). ಕೋಗಿಲೆ ಉಲಿಗುಂ (267. 297). ಉಲಿಯೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳ್ (J. 8, 6). ಗರುಡರಿರ, ಉಲಿಯದೆ ಇರಿ! (Bp. 1, 44). ಅನ್ದುಗೆಗಳ್ ಉಲಿಯಲು (5, 28). ವಾದ್ಯವಿತತಿಗಳ್ ಎತ್ತಲುಂ ಪಿರಿದು ಉಲಿಯಲ್ (5, 39). ಕೊರಳುಂ ಉಲಿದು ಬಿಗಿಯಿತ್ತು (17, 2). ಕುಕ್ಕುಟಿವ್ ಉಲಿಯಲ್ (22, 25). ಮಂಗಲನಾದಮ್ ಉಲಿಯಲು (44, 33). ರವಂಗಳ್ ಉಲಿಯಲು (46, 52; see further 51, 33; 53, 25. 42; 57, 48; 59, 43; 61, 64). ಉಲಿದು, ಹೆಮ್ಮರ ನುಡಿಯೆ (Bh. 1, 10, 37; 3, 13, 32). ಬೆಳಗುಜಾವಗೋಱುಗಳ್ ಉಲಿದವು (C. Bp. 4, 7). ಉಲಿವ ಗೆಜ್ಜೆ (Prll. 3, 25). ಬಲಂ... ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟು, ಉಲಿದು (Rśv. 13, 83). ಕಹಳೆಗಳು ಮುತ್ತಿ ಉಲಿಯಲ್ಕೆ (ಕೋಲಾಹಲ Mr. 288). see Sp. s. ಬಲ್ಲತನ; Grj. 3, 89. 90. 91; J. 5, 3. 12; 13, 23. 50; 22, 47.

ಉಲಿ uli. 2. = ಒಲೆ 3. a sound; a cry; a word (ಧ್ವಾನ, ದನಿ, ಸರ, etc. Śm. 30, Kk. 25; Te.; T., M. ಒಲಿ). [ಬಿದವಿದ ನೂಲ ತೊಂಗಲುಲಿ ದೇಸೆಯನಾನ್ತು ವಿಳಾಸದಿನ್ದಿ ಱುಂಕಿದ ನಿಱು Pb. 4, 35; Ap. 3, 48]. ರತುನದಲಿ ಉಲಿಯ ಸೂತ್ರದ ... ಬಾಲದೊಡಿಗೆ (Prll. 3, 25). ಗಿಳಿವಿಣ್ದುಗಳನ್ ಉಲಿಯಿನ್ದ ಪಾಮರಿಯರ್ ಎರ್ವಿಸಿದೊಡೆ (J. 3, 5). see ಮೆಲ್ಲುಲಿ. — ಉಲಿಗುಡು. -ಕುಡು. to emit a sound, to sound. ಗೆಜ್ಜೆ ಮೆಲ್ಲುಲಿಗುಡೆ (Rśv. 13, 102).

ಉಲಿಪ ulipa. = ಉಲಿಪು. (Abh. P. 3, 75 va.).

ಉಲಿಪು ulipu. = ಉಲಿಪ, ಉಲಿವು, ಉಲುವು, ಉಲುಹು. a sound; a cry. ಪಕ್ಕಿಗಳ ಉಲಿಪು (ಚಿಲಿವಲಿ Śs.). [ಬೇಲಿಯ ಕೆಲದೊಳಲ್ಲದೆ ಪೆಱಗಣುಲಿಪಿಂಗಮುಳ್ಳೊಳಕ್ಕಂ ಗೆಣ್ಪಾಗಿ ಬೀಡಂ ಬಿಡಿಸಿ Pb. 5, 47 va.]: (Cpr. 3, 48; Śśv. 3, 49). ಶಾಲಿಗೆ ಎಱಗಿದ ಗಿಳಿಗಳಂ ಸೋವ ಪಾಮರೀಜಾಲದ ಒನ್ದು ಉಲಿಪುಮುಂ, ಕೋಕಿಲನಿನಾದಮ್ ಎನ್ದು, ಎಳೆದಂಗೆಯ್ದು, ತೊಲಗದೆ ನಿನ್ದ ಕೀರಾಳಿ (C. Bp. 11, 9). [Tu. ಉಳಿಪ್ಪು, ಬಳಿಪ್ಪು to call].

ಉಲಿಪೆ ulipe. = ಉಲುಪೆ, q. v. (C.).

ಉಲಿಮಿರಿ ulimiri. the plant Crataeva topia or Capparis trifoliata (Te. ಉಲಿಮಿಡಿ, ಉಲಿಮಿರಿ). — ಉಲಿಮಿರಿಬಸಲೆ. (ವರುಣ, ಸೇತು, ತಿಕ್ತಶಾಕ, ಕುಮಾರಕ, ಮದವಸಲೆ Si. 126).

ಉಲಿವ uliva. a small black bird with a long tail (My.; ಉಚ್ಚಪುಚ್ಛ, ಆಮ್ಲಾನ or ಮ್ಲಾನ Mr. 174).

ಉಲಿವು ulivu. a sound; a cry (My.). [ಘಟೆಯ ದಟದುಲಿವುಲಯ ಘನ ಘಟೆಗಳ ಮೊಱಗೆನಿಸೆ Pb. 10, 67]. ತತ್ವವಿಚಾರ ಭಾಷೆಗಳ ಉಲಿವು (Bp. 4, 54). ಅವರ್ ಉಲಿವ ಉಲಿವನ್ ಆಲಿಸುತ (26, 26; see also 31, 5).

ಉಲುಕು uluku. 1. = ಉಲಕು 1 q. v., ಉಲ್ಕು 1, ಉಳುಕು 1, ಉಳ್ಕು 1. the body to shake, tremble, be agitated, etc. (ಶರೀರಸ್ಫುರಣ Śmd. Dh.; My. = ಉಲಕು Nos. 2 & 3; Rām. 1, 16, 26 = ಉಲಕು No. 2; Te. ಉಲುಕು, to start, to move suddenly, from alarm; T. ಉಲುಕ್ಕು, to tremble as in an earthquake; M. ಉಳು, to start, be unnerved; ಉಳುಕ್ಕು, to be dislocated; Tu. ಉಳ್ಕು, to be sprained). — ಉಲುಕಾಡು. -ಆಡು. to move about. ಶರೀರವು ನೀರಿಗಿನ್ತ ಹಗುರಿರುವದಱಿನ್ದ ಉಲುಕಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದುಕೊಣ್ಡರೆ ಅದು ತೇಲುತ್ತದೆ (B. 4, 61).

ಉಲುಕು uluku. 2. = ಇಲುಕು, ಉಲಕು 2, ಉಲ್ಕು 2, ಉಳುಕು 2, ಉಳ್ಕು 2. a sprain (My.; M. ಉಳುಕ್ಕಲ್; Tu. ಉಲ್ಕು, ಉಳ್ಕು).

ಉಲುಟು uluṭu. = ಉರಳು, etc., ಉಲ್ಟು. to roll (v. t., My.).

ಉಲುಪಿ ulupi. *a porpoise, or another sort of fish shaped like a porpoise.*

ಉಲುಫೆ uluphe. = ಉಲಿಪೆ. supplies furnished gratuitously to great persons on a journey by the villagers on their route, or also presents sent to such persons' houses (My.; T., Te., H.).

ಉಲುಬಣೆ ulubaṇe. = ಉಲಬಣೆ (My.).

ಉಲುವು uluvu. = ಉಲಿವು. (My.).

ಉಲುಹು uluhu. = ಉಲಿಪು, etc. ಆವರ ಉಲುಹನ್ ಆಲಿಸಿ (Bp. 53, 42; see Rām. 3, 8, 10; 5, 8, 68. 73). — ಉಲುಹುಗೆಡು. -ಕೆಡು. sound to cease (Bh. 1, 1, 9).

ಉಲೂಕ ulūka. *an owl.*

ಉಲೂಖಲ ulūkhala. *a wooden mortar used for cleaning rice* (ಒರಳ್ Nr.; Mr. 209).

ಉಲೂಖಲಕ ulūkhalaka. *a gummy or resinous substance, Bdellium* (ಗುಗ್ಗುಳ G.).

ಉಲೂಪಿ ulūpi. N. of a wife of Arjuna. (J. 24, 4, etc.).

ಉಲ್ಕ ulka. = ಉಲ್ಕೆ, ಉಳ್ಕ. (ಬೀಱುತಿಪ್ಪ ಉಳುಕು Mr. 47). *cf.* ಉಳ್ಕು 4.

ಉಲ್ಕಾಪಾತ ulkā-pāta. falling of a star, meteor-shoot. (My.).

ಉಲ್ಕು ulku. 1. = ಉಲುಕು 1. (My.).

ಉಲ್ಕು ulku. 2. = ಉಲುಕು 2. (My.).

ಉಲ್ಕೆ ulke. ಉಲ್ಕಾ. = ಉಲ್ಕ. *a flame; a meteor.* 2, *a fire-brand. cf.* ಉಳ್ಕು 3.

ಉಲ್ಟಾ ulṭā = ಉರಟಾ, etc. (My.). — ಉಲ್ಟಾಪಲ್ಟಾ. upside down.

ಉಲ್ಟು ulṭu. = ಉಲುಟು, etc. (My.).

ಉಲ್ಬ ulba. = ಉಲ್ವ.

ಉಲ್ಬಣ ulbaṇa. = ಉಲ್ವಣ, etc. (Mr. 446).

ಉಲ್ಬಣೆ ulbaṇe. = ಉಲ್ವಣ, etc. (My.).

ಉಲ್ಮುಕ ulmuka. *a fire-brand.*

ಉಲ್ಲಕಸನ ullakasana. *erection of the hair of the body.*

ಉಲ್ಲಂಗಿ ullaṅgi. the lapwing (Te.). 2, a snipe (Gz.; T. ಉಳ್ಳಾನ್, a kind of snipe, scolopax L.).

ಉಲ್ಲಂಘನ ud-laṅghana. -ನೆ. passing over or beyond; transgressing; disdaining. (My.; B. 5, 69).

ಉಲ್ಲಂಘಿ ud-laṅghi. one who transgresses or has transgressed (My.).

ಉಲ್ಲಂಘಿಸು ud-laṅghisu. to leap over, to cross; to transgress; to disdain. see Bp. 26, 12; 34, 24; 42, 5; 59, 15; 60, 29; J. 30, 26.

ಉಲ್ಲಟ ullaṭa. = ಉರಟಾ, etc. — ಉಲ್ಲಟಪಲ್ಲಟ. dupl. inside and out, upside down, topsy-turvy, out of order (My.; Mhr. ಉಲಟಾಪಾಲಟಾ, ಉಲ್ಟಾಪಲ್ಟಾ, ಉಲಥಾ-).

ಉಲ್ಲಡೆ ullaḍe. = ಉಱಡೆ, etc. (My.).

ಉಲ್ಲಡೆ ullaḍe. (Tbh. of ಉಲ್ಲೋಚ?). an awning, a canopy borne over marriage offerings, or over the bride or bridegroom, as they go in procession, borne, in state over a bride, etc. (Te.; R.; Te. also ಉಲ್ಲಭ, ಉಲ್ಲಾಭ).

ಉಲ್ಲಪನ ud-lapana. speaking loud, sounding (Cpr. 5, 113).

ಉಲ್ಲಸ ud-lasa. sporting; bright; merry. 2, mirth, happiness, delight (Kk. 51; ವಿಲಾಸ Ct. I. 85).

ಉಲ್ಲಸತ್ ud-lasat. sporting, dancing; brilliant, shining. (Ch. v. 206; Śsv. 1, 74; J. 18, 34).

ಉಲ್ಲಸನ ud-lasana. jumping up; sporting; rejoicing (Bp. 59, 35).

ಉಲ್ಲಸಿತ ud-lasita. shining, bright. splendid; happy; uplifted. (Śmd. 389). ಉಲ್ಲಸಿತೆ, a woman who is bright, etc. (Bp. 5, 27).

ಉಲ್ಲಸಿಸು ullasisu. to be bright, to shine (My.); to make bright (My.). 2, to be merry, etc.

ಉಲ್ಲಾಘ ullāgha. *recovered from sickness, convalescent* (ಕುತ್ತವಾಗಿ ಮಾಣ್ದವಂ Mr. 240).

ಉಲ್ಲಾಪ ud-lāpa. *an outcry.* 2, change of voice in grief, sickness, etc. see ಕೊಂಕುವೆರಸಿದ ನುಡಿ.

ಉಲ್ಲಾರ ullāra. = ಉಲಾರ. ಪೊಸತು ಉಲ್ಲಾರಂ (Śmd. 75; see s. ತುಲ್ಲ). a variegated cushion to sit upon (My.; Te.). see ಒಱ ಗುಲ್ಲಾರ.

ಉಲ್ಲಾಸ ud-lāsa. = ಉಲ್ಲಾಸ. jumping up; sport; happiness, joy, delight; light, splendour. (Bp. 20, 20; 52, 37; J. 6, 18; 15, 15; 18, 24). — ಉಲ್ಲಾಸವೆಱು. -ಪೆಱು. to become delighted (Bp. 16, 23).

ಉಲ್ಲಾಸಗಾಱ ullāsa-gāṟa. a joyful, gay man (C.). feminine ಉಲ್ಲಾಸಗಾರ್ತಿ, ಉಲ್ಲಾಸಗಿತ್ತಿ (My.).

ಉಲ್ಲಾಸಿ ullāsi. = ಉಲ್ಲಾಸಿ. joyful, gay. feminine ಉಲ್ಲಾಸಿನಿ, a joyful woman.

ಉಲ್ಲಾಸಿಸು ullāsisu. to be cheerful, to delight, etc. (My.). see Prv. s. ತಂಗಾಳಿ.

ಉಲ್ಲಿ u10-al1-l12. in the intermediate place. [ಕಲ್ಲುತ್ತಲ್ಲಿ ನ್ಸೋಡುವಮುಪ್ಪು Kr. 1, 63]. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಿ ಎನ್ದು, ಸ್ಥಲ ವಿಶೇಷದೊಳ್ ಒಳವು (Śmd. 145).

ಉಲ್ಲು ullu. = ಹುಲ್ಲು. (My.).

ಉಲ್ಲು ullu. an owl (H.); heavy and stupid; a blockhead (Mhr. ಉಲ್ಲೂ; R.).

ಉಲ್ಲುಣ್ಠೆ ud-luṇṭhe. irony. see ಸೋಲ್ಲುಣ್ಠ.

*ಉಲ್ಲುಲಿತ ud-lulita.** moving. ಸುರಭಿ ಪರಿಮಳಮಿಳಿತೋಲ್ಲುಳಿತಾಳಿ ಜಲಜಮಾಯ್ತು Pb. 1, 59.

ಉಲ್ಲೇಖ ud-lēkha. scraping; writing (My.); description; utterance, speaking; expressing. (B. 4, 141).

ಉಲ್ಲೇಖನ ud-lekhana. scrapping; digging; writing (My.); utterance; etc. — ಉಲ್ಲೇಖನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to scrape, to write (Grj. 10, 97 va.).

ಉಲ್ಲೇಖಿಸು ud-lēkhisu. to write (My.).

ಉಲ್ಲೋಚ ud-lōca. = ಉಲ್ಲಡೆ. *an awning, a canopy.*

ಉಲ್ಲೋಲ ud-lōla. *a large wave or billow; a surge.* — ಉಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲ. dupl. (My.).

ಉಲ್ವ ulva. = ಉಲ್ಬ. the innermost membrane investing the fœtus, the amnion. 2, *the embryo* (ಆ ತಟಿದ ಗಲ್ಲೆ Mr. 308); *the womb itself.* see s. ಮಾಸು 2.

ಉಲ್ವಣ ulvaṇa. = ಉಲಬಣೆ, ಉಲುಬಣೆ, ಉಲ್ಬಣ, ಉಲ್ಬಣೆ. thick, clotted; *abundant, much, exceeding;* immense; powerful. 2, apparent, manifest, evident. (ಪಾವಕ, ಛಿದ್ರತರವಾದುದು Nn. 122).

ಉಲ್ಹಾಸ ulhāsa. Tbh. of ಉಲ್ಲಾಸ (My.; Mhr.; B. 3, 80. 90; 5, 183).

ಉಲ್ಹಾಸಿ ulhāsi. Tbh. of ಉಲ್ಲಾಸಿ (My.; Mhr.; B. 5, 27). feminine ಉಲ್ಲಾಸಿನಿ (My.).

ಉವ uva. 1. the man in the intermediate space; see ಉ 10. ಅವಂ, ಇವಂ, ಉವಂ (Śmd. 182). ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (121, 182). ಅವರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್, ಉವರ್ಗಳ್ (124). ಉವರ್ ದೇವರ್, ಉವರ್ ದೇವಿಯರ್ (109). — ಉವಳ್. the (intermediate) female. ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (186. 245).

-ಉವ uva. 2. = -ಪ 2, etc. a secondary affix of the present relative participle, of the future, and of the imperative, which is based on the note s. -ಉ 3, q. v., *e. g.* ಸೀಳುವ (Bp. 21, 43), ಸಾಯುವಾಗ (B. 3, 14), ಬರುವದು (1, 4). ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ (1, 6), ಕಾಯುವವನು (1, 14), ತೆಗಿಯುವರು (1, 15), ಕುಡಿಯುವದು (1, 18), ನಡೆಯುವ! ಕೇಳುವ! (C.). 2, an affix to form a verbal noun (see -ಓಕೆ, & *cf.* -ವ 4). about the *contraction* of -ಉವ see -ಊ 6, -ಓ 2, -ಓ 2.

-ಉವ uva. 3. -ಉವ್ (*i. e.* -ಉಂ 1) -ಅ 10. ಏನುವ ವಂಚಿಸದ ಭಾಷೆ (Bp. 6, 1).

-ಉವಂ uvaṃ. 1. = -ಉಮಂ. a form that has arisen from a final -ಉ being treated as fixed or radical (see s. -ಉ 4) and -ಅಂ 5 in ಎನ್ನುವಂ.

-ಉವಂ uvaṃ. 2. -ಉವ್ (*i. e.* ಉಂ 1) -ಅಂ 4 in ಎನುವಂ, ಒನ್ದುವಂ, q. v. it is of a doubtful character in ಎನ್ನುವಂ, ಎಮ್ಮುವಂ, (ಕನಸುವಂ Bp. 18, 6; 36, 35), ತನ್ನುವಂ, ತಮ್ಮುವಂ, ನಿನ್ನುವಂ, ನಿಮ್ಮುವಂ q. v., in which it may be either — ಉವಂ 1, or ಎನ್ನು (ಎನ್), ಎಮ್ಮು (ಎಮ್), etc., with a fixed or radical-ಉ and-ಅಂ 4.

-ಉವಕೆ uvake. = -ಓಕೆ, q. v.

-ಉವಣ uva₂-aṇa₁. = -ಊಣ, -ಓಣ 1, -ಓಣ. not unfrequently *e. g.* ಹೋಗುವಣ, let us go!

-ಉವನ uva₂-ana₁. = -ಊನ, -ಓನ 2. colloquial, *e. g.* ಹೋಗುವನ, let us go! (C.). another -ಉವನ see s. -ಓನ 1.

ಉವರ್ಣ u-varṇa. the letter ಉ; the letters ಉ and ಊ as belonging to the same class (Śmd. 65. 132. 355).

ಉವಾಲೆ uvāle. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (My.; ಜೋಕಾಲೆ Cb.).

ಉವು uvu. the plural of ಉಮು 1 and 2, q. v.

-ಉವುಂ uvuṁ. a form that has arisen from a final -ಉ being treated as fixed or radical (see s. -ಉ 4) and -ಉಂ 1, see *e. g.* ಇನಿತುವುಂ, ಎನ್ದುವುಂ, ಏನುವುಂ, ಒನ್ದುವುಂ.

ಉವ್ವಾಲೆ uvvāle. = ಉವಾಲೆ. (My.).

ಉವ್ವು uvvu. = ಊ 8, ಊವು, ಹುವ್ವು, etc. (My.). see ಕಲ್ಲುವ್ವು.

ಉಶನ uśana. Tbh. of ಉಶನಸ್. (My.; G.).

ಉಶನಸ್ uśanas. *Śukra, the preceptor of the Asuras and regent of the planet Venus.* 2, *the planet Venus.*

ಉಶನಸ uśanasa. Tbh. of ಉಶನಸ್ (Mr. 38).

ಉಶೀರ uśīra. *the fragrant root of Andropogon muricatus* Retz.

ಉಶ್ವಾಸ uśvāsa. Tbh. of ಉಚ್ಛ್ವಾಸ. exhaling; deep breathing; breath; inhaling (My.; S. Mhr.). (Bp. 47, 58; J. 14, 22). — ಉಶ್ವಾಸ ನಿಶ್ವಾಸ. inhaling and exhaling (J. 14, 22).

ಉಷ uṣa. = ಉಷಸ್, ಊಷ 2. (ಉಷಃಕಾಲ Mr. 67). see ಅಭ್ಯುಷ.

ಉಷಃಕಾಲ uṣas-kāla. the time of morning light, the dawn, day-break; (the period consisting of two ghaṭikās before the breaking of dawn, Mhr.). see ಪೊಟ್ಟುಟೆ, ಮುವ್ವುಗಲ್.

ಉಷಣ uṣaṇa. = ಊಷಣ. black pepper (ಮರೀಚಕ, ಮೆಣಸು. Mr. 138).

ಉಷಣೆ uṣaṇe. = ಊಷಣೆ. *long pepper, Piper longum* Lin. 2, Piper chaba. (ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಉಷತಿ uṣati. *an inauspicious discourse.*

ಉಷರ್ಬುಧ uṣas-budha. *fire; Agni.* 2, a child.

ಉಷಸ್ uṣas. *morning light, the dawn.*

ಉಷಾ uṣā *at day break.*

ಉಷಾಪತಿ uṣāpati. *the husband of Uṣā* (Uṣe), *Aniruddha,* the son of Kāma.

ಉಷಾರಮಣ uṣā-ramaṇa. *Aniruddha.*

ಉಷಿತ uṣita. 1. *burnt.* 2, quick.

ಉಷಿತ uṣita. 2. inhabited, dwelt. see ಪ್ರೋಷಿತ.

ಉಷಿತಂಗವೀನ uṣita-ṁ-gavīna. formerly inhabited by cattle (Colebr.).

ಉಷೆ uṣe. 1. ಉಷಾ. the dawn. 2, the daughter of Bāṇa and wife of Aniruddha.

ಉಷೆ uṣe. 2. burning, scorching. 2, ತಪೇಲಿ (G.). see ಸೀತೆನೆ (s. ಸೀತಿ).

ಉಷ್ಟ uṣṭa. shone forth. see ವ್ಯುಷ್ಟ.

ಉಷ್ಟಿ uṣṭi. shining forth. see ವ್ಯುಷ್ಟಿ.

ಉಷ್ಟ್ಣ uṣṭṇa. Tbh. of ಉಷ್ಣ. (C.).

ಉಷ್ಟ್ರ uṣṭra. = ಒಟ್ಟೆ, ಒಣ್ಟೆ, ಒಷ್ಟ್ರ. *a camel.* 2, an "ostrich" (C.).

ಉಷ್ಟ್ರಕ uṣṭraka. = ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ. an earthen vessel (ಮೃಣ್ಮಯಪಾತ್ರ Nn. 85). 2, a potter's wheel (ಕುಲಾಲಚಕ್ರ, ಕುಮ್ಬಾರರ ತಿಗುರಿ 85).

ಉಷ್ಟ್ರಿ uṣṭri. a she-camel (Nn. 85).

ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ uṣṭrike. a she-camel (ಉಷ್ಟ್ರಿ, ಹೆಣ್ಣೊಣ್ಟೆ Nn. 85). 2, *an earthen vessel* (ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ Mr. 466).

ಉಷ್ಣ uṣṇa. *hot, warm;* pungent. 2, *impetuous, passionate;* sharp, active. 3, *heat;* hot vapour; *the hot season* (ಬಾಷ್ಪ, ಸೆಕೆಕೆ Mr. 47; ಘರ್ಮ, ಮಹಾಜ್ವರ 387; ಸೆಗಳಿ, ಜಳ Śm. 15; ಉಬ್ಬೆ 101).

ಉಷ್ಣಜ್ವರ uṣṇa-jvara. fever occasioned by, or connected with, heat (My.; Bp. 50, 25).

ಉಷ್ಣತೆ uṣṇate. heat, warmth; morbid heat in the system (My.; ಪರಿತಾಪ Cb.; B. 4, 32. 95).

ಉಷ್ಣತ್ವ uṣṇatva. = ಉಷ್ಣತೆ. (B. 5, 141).

ಉಷ್ಣರಶ್ಮಿ uṣṇa-raśmi. *the sun.*

ಉಷ್ಣರೋಗ uṣṇa-rōga. morbid heat in tne system, especially venereal disease (C.).

ಉಷ್ಣಾಗಮ uṣṇa-āgama. approach of the heat; *the hot season* (April-May).

ಉಷ್ಣಿಕ್ uṣṇik. = ಉಷ್ಣಿಹ್. *name of a type of metres* (Mr. 362).

ಉಷ್ಣಿಕೆ uṣṇike. *rice-gruel* (ಗಂಜಿ Hlā.; ಕೂರಾಮ್ಬು, ಯವಾಗು Mr. 214).

ಉಷ್ಣಿಕ್ಕು uṣṇikku. Tbh. of ಉಷ್ಣಿಹ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಉಷ್ಣಿಸು uṣṇisu. to be heated (R.).

ಉಷ್ಣಿಹ್ uṣṇih. Nom. ಉಷ್ಣಿಕ್. (Ch.).

ಉಷ್ಣೀಷ uṣṇīṣa. anything wound round the head (ಶಿರೋವೇಷ್ಟನ, ತಲೆಸುತ್ತು Nn. 121; ಶಿರವ ಸುತ್ತುದು Mr. 469); *a turban, a diadem*, a crown (ಕಿರೀಟ, ಮುಕುಟ Nn. 121).

ಉಷ್ಣೋದಕ uṣṇa-udaka. hot water (My).

ಉಷ್ಣೋಪಗಮ uṣṇa-upagama. *the hot season.*

ಉಷ್ಮ uṣma. = ಉಷ್ಮ, ಊಷ್ಮ. (Sk.).

ಉಷ್ಮಕ uṣmaka. *the hot season.*

ಉಷ್ಮನ್ uṣman. = ಉಷ್ಮ. heat; ardour; steam; the hot season. see ಉಮ್ಮಳ.

ಉಷ್ಮೆ uṣme. Kannaḍa form of ಉಷ್ಮ, (ಊಷ್ಮ); see ಉಮ್ಮೆ.

ಉಸ್ us. = ಊಸ್, ಹುಸ್, ಹೋಸ್. a sound used in scaring away animals (C). 2, in sighing when tired (C.; Tu.; Te. ಉಸ್ಸು). *cf.* ಉಃ. — ಉಸ್‌ಟರ್. a call to their sheep and goats used by shepherds (C.). — ಉಸ್ಸೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. to utter the sound ಉಸ್ in either way (C.). ಉಸ್ಸೆನ್ದು ಸುಯ್ಯುತೆ (Bp. 3, 17).

ಉಸಕನೆ usakane. = ಉಸಿಕನೆ. (ಗುಱುಗುಮ್ಮನೆ, ಅತಿಮೌನಾರ್ಥಂ Ct. I, 90).

ಉಸಕು usaku. = ಉಸುಕು 1, etc. sand. (C.).

ಉಸಕ್ಕನೆ usakkane. = ಪುಸುಕ್ಕನೆ, etc. (My.). suddenly, quickly.

ಉಸಬು usabu. = ಉಸುಬು, etc. (ಮಣಲು, ಮಳಲು Cb.; C.).

ಉಸಲಿ usali. = ಉಸಳಿ, ಉಸಳೆ, ಉಸುಳಿ, ಉಸುಳು, ಉಸುಳೆ. boiled pulse (also grains) seasoned with salt, chilli, mustard, oil, etc. (Si. 314; My.; Mhr. ಉಸಳ).

ಉಸಲು usalu. = ಉಸಿರ್ 2, etc. breath (S. Mhr.). ಆನೆ ಎರ್ಡು ಮೂಗಿನ ಹೊರಳಿಗಳಿನ್ದ ಉಸಲು ಬಿಡುವದನ್ನೂ ಎಟಿ ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ (B. 5, 239). ಕರಡಿಗಳು (ಅವರ) ಉಸಲು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (259). ಆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮೈಗ್ಗೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಉಸಲು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ನೆಟ್ಟಗಾಗುತ್ತದೆ (260). [Tu.].

ಉಸಳಿ usaḷi. = ಉಸಲಿ, etc. (S. Mhr.).

ಉಸಳೆ usaḷe. = ಉಸಳಿ, etc. (G.).

ಉಸಾಬರಿ usābari. business, affair (S. Mhr.). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಉಸಾಬರಿಗಳು (B. 4, 194).

ಉಸಿಕನೆ usikane. = ಉಸಕನೆ. stilly, silently; inactively; without emotion; without cause; uselessly; for nothing (ಸುಮ್ಮಗೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ಮೌನ Śmd. 389; *cf.* Te. ಊರಕೆ, ಊರಿಕೆ, silently, etc.; *cf.* ಉಡುಗು 1?). see Bp. 24, 28. 63; 25, 29; 38, 36; 47, 18; 50, 39. 59; 60, 40; 61, 57.

ಉಸಿಕು usiku. = ಉಸಿಗು, ಉಸುಕು 2, ಹೊಸಕು. to rub between the hands or with feet. (My.).

ಉಸಿಗು usigu. = ಉಸಿಕು, etc. (My.).

ಉಸಿಗೆ usige. = ಉಸಕು, etc. (My.).

ಉಸಿರ್ usir. 1. = ಉಸುರ್ 1, ಉಸುರು 1. to breathe; to sound; to utter, to speak, to say, to tell (ಭಾಷಣ Śmd. Dh.; ಪೇೞ್ Śmd. Cm. 32. 72. 123. 149. 265. 390. 399. 400). P. p. ಉಸಿರ್ದು. ಉಸಿರ್ದೆಂ (Śmd. 32). ಉಸಿರ್ವರ್ (72). ಉಸಿರುತ್ತಿರೆ (77). ಉಸಿರ್ವ (123). ಉಸಿರ್ವುವು (400). ಉಸಿರಲಿಂ! (277). ಅವನ್ ಅೞುವೊಡನ್ ಉಸಿರಲ್ ಅಮ್ಮೆವು ಅಳ್ದನ ಗತಿಯಂ (263). ಮಲೆವರಂ, ಮಾರ್ಮಲೆರ್ ಎನ್ದು, ಆ ವಿಬುಧರ್ ಉಸಿರ್ವರ್ (Śm. 48). [ಉಸಿರದಿರೆ ಮನದೊಳೆರ್ದೆಯಂ ಪಸರಿಸುಗುಂ Pb. 4, 60; Ap. 3, 23]. ಉಸಿರ್ವ ಕಿಱುಗಣ್ಣೆ (Mr. 344).

ಉಸಿರ್ usir. 2. = ಉಸಲು, ಉಸಿರು, ಉಸುರ್ 2, ಉಸುರು 2, ಸೂಲು 2. breath; life (T., M. ಉಯಿರ್). 2, taking breath: caesura (Ch.). ಉಸಿರ್ಗಳ್ (Śmd. 52; Abh. P. 9, 117). — ಉಸಿರಿಡು. -ಇಡು. = ಉಸುರಿಡು (Śśv. 4, 88). [— ಉಸಿರೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. the pressure of breath; ಉಸಿರೊತ್ತಿಂ ತಿದಿಯನ್ತಿರೊತ್ತಿದ ಬಸಿಱ್ ಪೋತನ್ದ ಕಣ್ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಯ್ Pb. 12, 151.— ಉಸಿರ್ವತಾಣ. = ಯತಿ. Kr. 1, 71].

ಉಸಿರು usiru. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (My.; also: strength, vigour).

ಉಸುಕು usuku. 1. = ಉಸಕು, ಉಸಿಗೆ; ಉಸಬು, ಉಸುಪು, ಉಸುಬು, ಉಸುವು. sand (ಶರ್ಕರೆ, ಸೈಕತ G.; C.; B. 4, 151; Te. ಇಸುಕ, ಇಸುಮು, ಎಸಲು).

ಉಸುಕು usuku. 2. = ಉಸಿಕು, etc. (My.).

ಉಸುಪು usupu. = ಉಸುಕು 1, etc. (My.).

ಉಸುಬು usubu. = ಉಸುಪು, etc. (C.; B. 3, 65; 4, 132).

ಉಸುರ್ usur. 1. = ಉಸಿರ್ 1, etc. to say. P. p. ಉಸುರ್ದು (Rśv. 5, 126 va.). ಅಭಿನವನಿಗಣ್ಣನ್ ಅಭಿನವಮುಂಗನ್ ಉಸುರ್ದಂ (Mr. 5). ಅಭಿನವಮುಂಗನ್ ಉಸುರ್ದ ಸತ್ಕೃತಿಯಿದಂ ಜಱಿವರ್ ಆರ್?(7). ಇನ್ನು ಸುರ್ವೆ (Śm. 67). ತತ್ಸವಾದ ಬಿನ್ನಣವನು ಉಸುರ್! (Kk. 3). see Grj. 2, 106 va.; J. 2, 20; 4, 3. 41. 51; 5, 32; 8, 24; 9, 29; 10, 18; 12, 30; etc. — ಉಸುರುಸುರ್. rep. (Grj. 2, 106 va.; Bp. 29, 13).

ಉಸುರ್ usur. 2. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (J. 21, 39). ಅಱುತ ಉಸುರ (ಹೆಣ, Bp. 46, 57). — ಉಸುರಡಗು. -ಅಡಗು. breath to be suppressed; to be nearly suffocated (Bp. 54, 81; 58, 56). — ಉಸುರನುಗೊಳಿಸು. -ಅನುಗೊಳಿಸು. to try to recover the natural breathing (Bp. 47, 59). — ಉಸುರ ಹಿಡಿ. = ಉಸುರು ಹಿಡಿ. to hold or suppress one's breath (Rām. 5, 8, 63). — ಉಸುರಾನ್. -ಆನ್. breath to be arrested; to gasp for breath, to pant (Bp. 1, 50). — ಉಸುರಾಱಿಕೆ. -ಆಱಿಕೆ. dried-up state of respiration: exhaustion (Rām. 6, 24, 18). — ಉಸುರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to breath (Rśv. 5, 94). — ಉಸುರಿಡು. -ಇಡು. to breathe (Bp. 50, 59; My.); to breathe with force, to snort (Bp. 32, 27). 2, to put one's breath (*i. e.* one's life with its sin and curse) upon another person, as a curse (S. Mhr.). — ಉಸುರ್ಗರೆ. -ಕರೆ. = ಉಸುರುಗರೆ. breath to emit its peculiar sound. 2, to breathe; to pant; to sigh (ಶ್ವಸಿತ, ಸುಯ್, ಉಸುರು ಬಿಡು G.). — ಉಸುರೊಗು. -ಒಗು. breath or sighs to come forth (J. 19, 14). — ಉಸುರ್ದಾಣ. -ತಾಣ. = ಉಸಿರ್ವತಾಣ. breathing place, a pause (Ch. v. 39).— ಉಸುರ್ವಿಡು. -ಬಿಡು. to breathe (J. 5, 23).

ಉಸುರು usuru. 1. = ಉಸಿರ್ 1, etc. (My.). P. p. ಉಸುರಿ. ಅಭಿನವಮುಂಗರಾಜನ್ ಉಸುರಿದನ್ ಅಭಿನವಾಭಿಧಾನವಂ (Mr. *ib.* 4). see Bp. 1, 17; 3, 22; 8, 23; 11, 21. 49; 26, 53. 60; 28, 29; 32, 19; 39, 60; 57, 22; J. 6, 18. 34; 9, 26; 31, 56. — ಉಸುರುಸುರು. rep. (Bp. 37, 4; 45, 36).

ಉಸುರು usuru. 2. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (C.; Te. ಉಸುರು, ಊಪಿರಿ, ಊರುಪು, ಊರ್ಪು; ಊಸು, speech; Te. ಉಸುರು also: a sigh; Tu. ಉಸುರು, ಉಸುಲು; *cf.* ಊದು 1). ಉಸುರುಣ್ಡಾದರೆ ಉಪ್ಪು ಮಾಱು

ತಿನ್ನ ಬಹುದು (Prv.). — ಉಸುರಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to breathe (C.; B. 4, 85). — ಉಸುರಾಡು. -ಆಡು. respiration to take place (C.). — ಉಸುರು ಕಟ್ಟಿಸು. to choke, to suffocate (C.; B. 3, 109). 2, = ಉಸುರ ಹಿಡಿ (s. ಉಸುರ್ 2, My.). — ಉಸುರು ಕಟ್ಟು. breath to be obstructed or suppressed, the windpipe to be stopped (C.; B. 4, 60). 2, to hold the breath (My.). — ಉಸುರುಗರೆ. -ಕರೆ. = ಉಸುರ್ಗರೆ. 2, to emit breath. ಬೆಚ್ಚನ್ನ ಉಸುರುಗರೆ (ಬಿಸುಸುಯ್ G.). — ಉಸುರುಗಳೆ. -ಕಳೆ. to exhale (S. Mhr.); to breathe (ಅಶ್ವಾಸ G.). — ಉಸುರು ತಾಗು. the breath (of another person) to touch (one, My.). [—ಉಸುರು ನಿಲ್ಲು. to die]. — ಉಸುರು ಬಿಡು. to exhale (C.); to expire (My.). — ಉಸುರು ಹಿಡಿ. to hold the breath; to keep the breath in one's chest so as to make the body lighter, or so as to strengthen the chest for supporting a heavy object (C.); to retain life (My.).

ಉಸುವು usuvu. = ಉಸುಕು 1, etc. (R., G.).

ಉಸುಳಿ usuḷi. = ಉಸಳಿ, etc. (S. Mhr.).

ಉಸುಳು usuḷu. = ಉಸುಳಿ, etc. (G.).

ಉಸುಳೆ usuḷe. = ಉಸುಳು, etc. (G.).

ಉಸ್ರ usra. bright; *a ray of light.* 2, a bull.

ಉಸ್ರೆ usre. *a cow.*

ಉಸ್ವಾಸ usvāsa. Tbh. of ಉಚ್ಛ್ವಾಸ. (C.; Mhr.).

ಉಹುಹು uhuhu. a sound emitted when shivering from cold (C.; Te. ಹೂಹೂ).

ಉಹೂ uhū. = ಉಹುಹು. (My.). 2, a sound used by cattle-drivers in calling their cattle or urging them on (S. Mhr.).

ಉಹೂ uhū. no, no! (My.; B. 4, 97; Mhr. ಉಂಹುಂ).

ಉಳ್ uḷ. = ಒಳ್ 1. to be (ಸತ್ತಾ, ಸತ್ತೆ Śma. Dh.; Śmd. 290; T., M.; Te. ಉಣ್ಡು; *cf.* ಉಱು; ಇಲ್ 1); to have, to possess (see ಉಳ್ಳ with accusative; ಒಡನೆ, etc.). its third person present is ಉಣ್ಟು (Śmd. 291; T., M. ಉಣ್ಡು); the other persons of the present are ಒಳೆಂ, ಒಳರ್; ಒಳೆಯ್, ಒಳಿರ್; ಒಳೆಂ, ಒಳೆವು; ಒಳವು (292). ಉಣ್ಟು (ಅಸ್ತಿ Nr.). ಉಣ್ಟು is used also with its subject in the plural (C.), *e. g.* ಮಾದಪನಿಗನ ಆರು ಕೆಲಪ್ಪರು ಸ್ನೇಹಿತರ್ ಉಣ್ಟು, ಅವರು ಜನ್ಮರು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಜನಪರ್ ಉಣ್ಟು ಓಲಯ್ಸಿ ಕೊಪ್ಪರೆ (Bh. 1, 8, 60). ಜಾಣ್ ಉಣ್ಟು (Śmd. 60). also ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಮುನ್ನೆ ಓರ್ವನ್ ಉಣ್ಟು (J. 28, 14). ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಉಣ್ಟು (C.). ಶರಣ್ ಆರುಮ್ ಒಳರೆ ಖಲಸಂಸರಣದೊಳ್ (Śmd. 85). ಆವನ ಆಳ್ ಒಳವು ... ನಿಮ್ಮ ವ್ಯೂಹದೊಳ್ (201). ಪೇಜ್! ಎನಿತರ್ಕೆಮ್ ಒಳಂ ಮುರಾನ್ತಕನ್, ಒಳರ್ ಅನ್ನೆವರಂ ಮಾರ್ಬಲದೊಳಗೆ ಇಱಿಯಲ್ ಮುಱುಗುವ ಅತಿಭಟರ್ (292). ನುಂಗುವುವುಮ್ ಒಳವು ಉದಧಿಯೊಳೆ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್ (292). ನೆಲದೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವು (Hlā.). ಉಣ್ಟಲ್ಲ (Bp. 4, 20). ಉಣ್ಟುಣ್ಟು (13, 3; 51, 57). see Bp. 38, 26. 72; 40, 14; 44, 53; 54, 28. 66. 81; 55, 43; Rśv. 5, 126; B. 1, 15. 18; 2, 18. 26; 3, 82. 103. — ಉಳ್ಳ. present relative participle: being (C.; T., M.); having, possessing (T.); being able (Bp. 23, 38). [— ಉಳ್ಳಂತೆ. -ಅಂತೆ. while existing. ನಿಮುಗಾಮುಳ್ಳನ್ತೆ ದನ್ದುಗ ಮೆನ್ದುಮೋಕಪ್ಪುದೆನ್ದು Ap. 13, 58 va. ಉಳ್ಳಿನಂ. until (it) exists. ಪರಪಕ್ಷಮುಳ್ಳಿನಂ ತನಗಿರವುಬ್ಬಸಂ Kr. 3, 151. [-ಉಳ್ಳೊಡೆ. if (it etc.) exists. ಇದಱೊಳ್ ಷದ್ಯಶಂ ಸಮವಾಯಮುಳ್ಳೊಡೆಲ್ಲಂ ಸಮನಿಸುಗನ್ತೆಮ್ಬುದನಿಯಮೋಪಪನೆಯಕ್ಕುಂ Kr. 3, 65; Ap. 2, 11 va.]. ದೋಷವಿದಱೊಳ್ ಏನಾನುಮ್ ಉಳ್ಳೊಡಂ ಪ್ರಿಯದಿಂ ತಿರ್ದುವುದು (Śmd. 3). ನೀನುಳ್ಳೊಡೆ ಉಣ್ಟು ರಾಜ್ಯಂ (155, 292). ಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಉಳ್ಳ ಸನ್ಧಿ (74). ಅಱುವುಳ್ಳರ್ (74). ಅರ್ಥಮ್ ಉಳ್ಳುದು (88). ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ (84. 174). ಸೊಬಗುಳ್ಳವಳೆ ಪೆಣ್ (174). ಧನಮುಳ್ಳಂ, ಓದುಳ್ಳಂ (242). ಕಾದಿ, ನಿನ್ನ ಉಳ್ಳರುಂ ಬೇಸತ್ತರ್ ಕೆಲರ್ (285). ಎಕಾರಂ ಕಡೆಯಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಒಡೆ ಶಬ್ದಂ (297). ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ ಈ ಮೂಱು ಮೊದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳುವು ಅರಮನೆಯ ಚನ್ದಂಗಳು (Hlā.). ನಾನಲುಳ್ಳ ಭೂಮಿ (ನಡ್ವ Hlā.). ಕೆಸಱುಳ್ಳ ಎಡೆ (ಪಿಚ್ಛಿಲ Hlā.). ನಿನ್ನಯ ಜೀವಮ್ ಉಳ್ಳ ಅನ್ನಬರ ನಿನ್ನಯ ದೈವವೇ ಗತಿ! (Bh. 1, 8, 26). ಉಳ್ಳುದು (ವಿದ್ಯಮಾನ, ಸತ್ Nr.). ಉಳ್ಳದು (Bp. 27, 2). ಭದ್ರಾವತಿಯೊಳ್ ಉಳ್ಳ ತೇಜಿಗಳ್ (J. 3, 41). ನುಣ್ಪು ಉಳ್ಳಂ or ನುಣ್ಪನ್ ಉಳ್ಳಂ (Śmd. 165). ಆವುದು ರೂಢಿಯನ್ ಉಳ್ಳುದು, ಅದುವೆ ಲೇಸು (174). ಗರ್ವವನ್ ಉಳ್ಳವ (ಸಮುನ್ನದ್ಧ, etc. Hlā.). ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ ಉಳ್ಳವನು (ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿ Hlā.). ವಾತರೋಗವನ್ ಉಳ್ಳವನು (ವಾತಕಿ Hlā.). ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿಗಳನ್ ಉಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಪ್ರಸೃತಿ Nr.). ಅಡ್ಡಾಯುಧವನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕ Nr.). ಕತ್ತಲೆಯನ್ ಉಳ್ಳ ಇರುಳು (ತಮಿಸ್ರ Nr.). ತೋರಿಹ ಕೆಚ್ಚಲನ್ ಉಳ್ಳ ಆಕಳು (ಪೀನೋಧ್ನಿ Nr.). ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆಯನುಂ ಕೊಡಲಿಯನುಂ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಯಾಷ್ಟೀಕ Nr.). ಮಳಲನ್ ಉಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶ (ಸಿಕತಾವತಿ Nr.). ಕರಿಯ ರೇಖೆಯನ್ ಉಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ಕೃಷ್ಣಸಾರ Nr.). ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ಉಣಲಿಲ್ಲ, ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ಉಡಲಿಲ್ಲ, ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ದಾನ ಕೊಡದವನ ಒಡವೆಯು ಕಳ್ಳಗೆ, ನೃಪಗೆ (Sp.). Si. frequently uses the infinitive with -ಅಲ್ (-ಅಲು) and following ಉಳ್ಳ instead of the relative participle present, *e. g.* ವ್ಯಾಪಿಸಲುಳ್ಳ (= ವ್ಯಾಪಿಸುವ, 50). ನಡೆಯಲುಳ್ಳ (85), ಕೊಳ್ಳಲುಳ್ಳ (87), ಸೆಳೆಯಲುಳ್ಳ (89), etc. see also Bp. 17, 5; 23, 38; 30, 10; 39, 13; 40, 45; 61, 59. — ಉಳ್ಳವ. -ಅವ. a rich man (Bp. 23, 11).

ಉಳ್ uḷ. 2. = ಒಳ್ 3. the inner side, the inside (T. ಉಳ್, M. ಉಳ್, ಉಳ್ಳು, Te. ಲೋ; T., M. also ಊಡು, Tu. ಉಳಾಯಿ). — ಉಳ್ಳಂಜಿಸು. -ಅಂಜಿಸು. to frighten the mind: to frighten excessively (Abh. P. 9, 174). [— ಉಳ್ಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. the inner intestine. ನಡುವ ಸರಲ್ ಸರಲ್ಗೊಳೆ ಸುರುಳ್ವಹಯಂ ಹಯಮುಳ್ಗರುಳ್ಗಳೊಳ್ ತೊಡರ್ದ ಭಟರ್ Pb. 10, 114]. — ಉಳ್ಪಲರ್. -ಅಲರ್. to blossom (also) in the inner parts. [ಮುಗುಳೊಳ್ ಮಱಿಸುನ್ದಿದ ತುಮ್ಬಿ ಪಾಱೆ ಕೋಕನದ ಕುಲಂಗಳುಳ್ಪಲರ್ದುವೆಮ್ಬಿನಮುನ್ದೊಗೆದಂ ದಿವಾಕರಂ Pb. 3, 84]. ಕೊಸಗು ಎಸೆದುದು ಮಲರ್ದು ಅಲರ್ದ, ಉಳ್ಪಲರ್ದ, ಮಿಸುಪ, ಪೊಸತು ಅಲರ್ದ ಅಲರಿಂ (Cpr. 7, 56; Śsv. 4, 90; V. 9, 8). — ಉಳ್ಳಳ್ಕು. -ಅಳ್ಕು. to fear in the mind: to fear greatly (Abh. P. 9, 178). — ಉಳ್ಪುರಳ್. -ಉರಳ್. to roll inside (Abh. 9, 117). - ಉಳ್ಪುಡೆ. -ಉಡೆ 2. an inner (under) garment: the dress of a Jaina mendicant. [ಕನಕ ಕಾಂಚೀ ಕಳಾಪದೊಳ್ ತೊಡರ್ದ ದೇವಾಂಗ ವಸ್ತ್ರಮುಳ್ಪುಡೆಯೊಳುಲಿವ ಸೂಸಕದ ನೂಲ ತೊಂಗಲ್ವೆರಸೆಬಲ್ವ Pb. 2, 41 va.; Ap. 9, 36]. ಸವಣರ ಉಳ್ಪುಡೆ (ತಟ್ಟು Ct. I, 64); a garment (of leaves, Rśv. 5, 109). — ಉಳ್ಪೊಳ. -ಒಳ 2. inner blaze: the submarine fire (Abh. P. 10, 159; 11, 154; 12, 96). [2, fire raised during hunting operations? ಪೆಱಗಣುಲಿಪಿಂಗಮುಳ್ಪೊಳಕ್ಕಂ ಗೆಟ್ಟಾಗಿ ಬೀಡಂ ಬಿಡಿಸಿ Pb. 5, 47 va.].

ಉಳ್ uḷ. 3. = ಒಳ್ 2. ಉಳ್ತುಡಿಗೆ. a good, precious sort of garment (ದುಗುಲ, etc. Śs.). — ಉಳ್ಪೊಡವೆ. -ಒಡವೆ. a good, precious thing (Abh. P. 12, 39).

***ಉಳ uḷa.** = ಉಳ್ 2, ಒಳ್ 3. ಏಕೆ ಕಣ್ಣ ಮಿಡುಕ್ಕೆ ಪಿಂಗಾಕ್ಷ ನೀನೇಕೆ ಮಿಳ್ಮಳ ನೋಡುತ್ತುಳನಿರ್ದೆಯೆನ್ದದಟರಂ ಭೀಮಂ ಪಳಂಚಲ್ಪಿದಂ Pb. 12, 150.

ಉಳಕ uḷaka. a small toy of wood that rolls on two round knobs of which one is at each end (S. Mhr.).

ಉಳಿ uḷi. 1. to conceal oneself, to hide (ಅಡಂಗು Śmd. I; ಗೋಪನ Śmd. Dh.; M. ಉಳಿ, to stoop, peep; M., T. ಒಳಿ, ಒಡುಂಗು to hide oneself; *cf.* ಉಡುಗು 1; ಉಳ್ 2, ಒಳ್ 3).

ಉಳಿ uḷi. 2. hiding. 2, an ambush, a lurking place (ಕಳ್ಳನ ಉಳಿ Śmd. I); a hunter's hut (ಬೇಟೆಯ ಉಳಿ Śmd. I. T. ಒಳಿ; M. ಒಡಿ, ಒಳಿ; Tu. ಉಳವು, Te. ಒಲವು, a secret).

ಉಳಿ uḷi. 3. a thief (ಕಳ್ಳ Śmd. I; ಚೋರ Śmd. Dh.; T. ಉಳವ, a spy, scout).

ಉಳಿ uḷi. 4. a chisel; a burin; an awl (ಪ್ರಸ್ತರೋಪಕರಣ Śmd. Dh.; ಬಡಗಿಯ ಉಳಿ Śmd. I; ಟಂಕ, ಪ್ರಸ್ತರಘಟನೋಪಕರಣ Hlā.; ವೃಕ್ಷಾದನ, ವೃಕ್ಷಭೇದಿ Nr.; ಕಾರುಕನ ಮುಟ್ಟು Śm. 116; ಟಂಕ Mr. 383. 483; ಟಂಕ, ಕಲ್ಲುಳಿ Nn. 129; C.; M., T., Tu.; Te. ಉಲಿ; T. ಉರುವು, to penetrate, pierce; Tu. ಉರುಮ್ಬು, to bore; T. ಪೊಳಿ, to chip, cut stone, etc.; Te. ಒಡುಚು, to be worn away; ಪೊಡುಚು, to stab, thrust, pierce through; to bore as a hole). [ಕರ್ಣನೆರಡುಂ ತೊಡೆಯುಮನುಳಿಯನೂಱಿ ಕೊಡನ್ತ್ರಿಯೊಳ್ ಬೆಟ್ಟಿದನ್ತ ತ್ತಿತ್ತಮುರ್ಚಿ ಪೋಗೆಯುಂ Pb. 1, 104 va.]. ಸಮ್ಮಗಾಱನ ಉಳಿ (ಆರೆ, ಚರ್ಮಭೇದಿಕೆ Nr.). see ಉಗುರುಳಿ, ಕಲ್ಲುಳಿ, ತಿರುಪುಳಿ. — ಉಳಿ ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಮರಾ ಕಡಿಯೋದು ಬಿಡದು. — ಕಬ್ಬಿಣದ ಉಳಿಯಾದರೂ ಕೆಯ್ ಕಡಿಯದೆ? (Prvs.). see Prv. s. ಶೈಲ್ಯ. *cf.* ಹೊಳಚು.

ಉಳಿ uḷi. 5. = ಉಣಿ. one who feeds upon. see ಮಣ್ಣುಳಿ.

-ಉಳಿ uḷi. 6. an affix that denotes a person or beast following an occupation or being possessed of, see *e. g.* ಆಟ್ಟುಳಿ 2, ಎಗ್ಗುಳಿ 1 & 2.

-ಉಳಿ uḷi. 7. a derivative suffix. see *e. g.* ಒಬ್ಬುಳಿ, ಜಂಗುಳಿ, ದೊನ್ದುಳಿ.

ಉಳಿ uḷi. 8. = ಹುಳಿ. acidity, etc. (My.).

ಉಳಿಗ uḷiga 1. = ಒಳಿಗ. a man who hides or lurks (ಸನ್ದಿದಂ Ct. I, 20, o. rs. ಸದ್ದಿದಂ, ಒಳಿಗ).

-ಉಳಿಗ uḷiga. 2. an affix denoting a man who lives on or by (Śmd. 237), *e. g.* ದೇವುಳಿಗ, ಮಣ್ಣುಳಿಗ (237).

ಉಳಿತೆ uḷita. hiding or sheltering oneself: having recourse to, joining, union (ಸೇರುವೆ Bhn. 60).

***ಉಳಿಸೆಣ್ಡು uḷisenḍu.** a kind of game; (a game of hide and seek) *cf.* ಬಟ್ಟುಳಿಸೆಣ್ಡು. ಇರ್ವರುಮುಳಿಸೆಣ್ಡನಾಡುತ್ತಿರಲೋಕನ ವಿದ್ಯೆಯನೀತಂ ಕಲ್ತನಪ್ಪುದಱುನ್ದೆಲ್ಲಿಯುಳಿದೊಡಂ ಕಾಣಲಾಗದೀತನಂ ನೀಡುಮಱಿಸಿ ಕಾಣನೆ Vr. 129, 5.

ಉಳುಕು uḷuku. 1. = ಉಲುಕು 1, etc. (My.). to shake, tremble. ಉಳ್ಳೀ ತಿನ್ದವಗೆ ಉಳುಕಿತು. Prv.

ಉಳುಕು uḷuku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. sprain.

ಉಳುಕು uḷuku. 3. = ಉಳ್ಕು 4. (ಉಲ್ಕೆ Hlā.; Nr.). ಬೀಱುತ್ತಿಪ್ಪ ಉಳುಕು (ಉಲ್ಕ Mr. 47).

ಉಳ್ಕ uḷka. = ಉಲ್ಕ. [ಆಗಳ್ ಪ್ರಳಯದುಳ್ಕಮುಳ್ಕುವನ್ತೆ ತನ್ನೆಚ್ಚಮ್ಬು ಮುನಿಕುಮಾರನ ಕಣ್ಣೊಳಮುರ್ದೆಯೊಳಮುಳ್ಕೆ Pb. 1, 111 va.; 10, 77]; (Abh. P. 13, 63; 14, 122).

ಉಳ್ಕು uḷku. 1. = ಉಲುಕು 1, etc. (My.). [—ಉಳ್ಕಿಮುಱ್ಕು to be agitated and to be sinking. ಆಪತ್ಪಯೋಧಿಯೊಳಗತ್ಯಾಪತ್ತಿನ್ದುಳ್ಕಿಮುಱ್ಕು ನಮುವೆಮಗೆ Pb. 7, 61].

ಉಳ್ಕು uḷku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. (My.).

ಉಳ್ಕು uḷku. 3. to shine; to blaze; to appear (ದೀಪ್ತಿ Śmd. Dh.; Ct. I, 57; Abh. P. 13, 60; Śśv. 1, 46; T. ಒಳಿ, light, splendour, fire, etc.; ಒಳಿರ್, to shine; ಒಡಿ, to shine; ಊಟ್, sunshine; Te. ಒಲೆ, ಪೊಲೆ, to appear, come to light; Tu. ಉಲೆ, to shine; *cf.* ಉರಿ 1, ಉಲ್, ಒಲೆ 5, ಒಳ 2, ಪೊಳೆ 1). [ಪೊಳೆದುಳ್ಕುವ ಕುಡುದಾಡೆಯ ಪೊಳಪು Pb. 6, 59; Ap. 13, 62]; (Cpr. 6, 16; Śśv. 4, 71).

ಉಳ್ಕು uḷku. 4. = ಉಳುಕು 3. a shining or blazing substance, a meteor (ದೀಪ್ತಿದ್ರವ್ಯ Śmd. Dh.; Rśv. 5, 80). ಉಳ್ಕು ಬಿದ್ದವು (Bp. 61, 11). [ಅಮ್ಬರದಿನ್ದುಳ್ಕುವುಳ್ಕುಮಂ ಪೋಲ್ತು ಶರಂ Ap. 12, 90].

ಉಳ್ಕೆ uḷke. the state of being. see s. ಸತ್ವ 1.

ಉಳ್ಟಾ uḷṭā. = ಉರಟಾ. upside down. (My.).

ಉಳ್ಳ uḷḷa. 1. see s. ಉಳ್ 1.

ಉಳ್ಳ uḷḷa. 2. = ಉರಳಿ 1, etc. a rolling; that rolls or is round, a ball, as of dough. 2, a bulb. — ಉಳ್ಳಗಡ್ಡೆ. = ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. (S. Mhr.). — ಉಳ್ಳಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. a rolling cocoa-nut, either when rolled towards an idol, or when played with (S. Mhr.). 2, an unripe fruit, as a mango, etc. (My.).

ಉಳ್ಳತನ uḷḷatana. the state of being or having. ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳತನ (G. 78; My.). see ದೈವುಳ್ಳತನ.

ಉಳ್ಳಿ uḷḷi. 1. = ಉರಳಿ 1 q. v., etc. a bulb; an onion (My.; T. ಉಳ್ಳಿ, Te. ಉಲ್ಲಿ, Tu. ಉಲ್ಲಿ, ಉಳ್ಳಿ, onion, garlic). ಉಳ್ಳೀ ತಿನ್ದವಗೆ ಉಳುಕಿತು (Prv.). see ಈರುಳ್ಳಿ, ಕಾರುಳ್ಳಿ, ಕೇಸುಳ್ಳಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ 1, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. — ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. an onion (C.). see ನರಿ-.

ಉಳ್ಳಿ uḷḷi. 2. = ಒಳ್ಳೆ 2. water snake. see ನೀರುಳ್ಳಿ 2.

ಉಳ್ಳಿ uḷḷi. 3. = ಉರಳಿ 2, etc. (My.).

ಉಳ್ಳಿಸು uḷḷisu. = ಉರುಳಿಸು, etc. (C.). ಗಾಳೀ ಉಳ್ಳಿಸು (G. 186).

ಉಳ್ಳು uḷḷu. = ಉರಳು, etc. to roll, etc. (C.).

ಉಳ್ಳೆ uḷḷe. = ಉರಳಿ 1, etc. — ಉಳ್ಳೆಗಡ್ಡೆ. = ಉಳ್ಳಿ-. (ಮುದ್ರುಮು, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಪಲಾಣ್ಡು, ಸುಕನ್ದಕ G.).

ಉೞ್ uḻ. = ಉತ್, ಉೞು 1. to plough (ವಿಲೇಖನ Śmd. Dh.; Abh. P. 11, 127; T., M. ಉೞು; Te. ದುನ್ನು; Tu. ಉರ, ploughing). P. p. ಉೞ್ತು, (ಉತ್ತು). ಉೞ್ತಂ (Śmd. 288). ಜವದಿಂ ಕವಲೆಯುಂ ಸುಟ್ಟು, ಕೞ್ತೆಯಿನ್ದ ಉೞ್ತಂ (228 Mdb. MS.). ಉೞ್ಕೆಯಿನ್ದ ಉೞ್ವ ಭಾವಂ (Śmd. I).

ಉೞ uḻa. 1. = ಉೞಿತು, ಉೞಿದು, ಉೞಾತು, ಉೞಾದು, ಉೞು 2, ಉೞುತು, ಉೞುದು, ಉೞ್ದು. a shortened P. p. of ಉೞ್ 1. — ಉೞ ಕೊಳ್ಳು. to escape (C.). 2, to remain, to stop (C.; B. 5, 125).

ಉೞ uḻa. 2. = ಉೞ್ 2, ಉೞು 3. remaining; staying; etc. — ಉೞಗಡಿಮೆ. -ಕಡಿಮೆ. that remains as too less, *i. e.* the remainder (S. Mhr.). — ಉೞಗಡೆ. -ಕಡೆ. the remaining side, the remainder or rest (of a sum, C.). 2, remaining alive (My.). — ಉೞತರ. = ಉೞಪಡಿ. (My.). — ಉೞಪಡಿ. remainder (My.).

ಉೞ uḻa. 3. = ಉೞು 4, ಹುೞ. (My.).

ಉಳಕಿ uḷaki. = ಉಳ್ಕೈ 2, ಉಳಾಕಿ, ಉಳಾಕೆ 2, ಉಳುಕೆ 2, ಉಳ್ಕೆ 2. remaining; remnant. ಉಳಕೀ ಜನರು, the remaining persons (C.; B. 5, 20). ಉಳಕೀ ಒಡವೆಗಳು, the remaining things (127). ಉಳಕೀ ಹಣ, the rest of the money (C.).

ಉಳತ uḷata. 1. = ಉಳುತ 1. the act of ploughing, ploughing (My.).

ಉಳತ uḷata. 2. = ಉಳಾತ, ಉಳುತ 2. remaining; what remains, rest (C.). Tu. ಒರಿತ.

ಉಳತು uḷatu. = ಉಳ 1, ಉಳದು, etc. a P. p. of ಉಳಾ 1. having remained, etc., being saved or gained. — ಉಳತಾಯ. -ಆಯ. = ಉಳಿತಾಯ, ಉಳುತಾಯ. that remains (in one's hand) as gain: gain, profit (C.; ಲಾಭ G.).

ಉಳತೆ uḷate. remaining; remainder (My.).

ಉಳದು uḷadu. = ಉಳತು, etc. a P. p. of ಉಳಾ 1 (C.). ಉಳದ ದಣ್ಣು (B. 5, 68). ಯಜಮಾನನ ಸ್ವತಂತ್ರತ್ವವು...ಉಳದೀತು (5, 121). see Prv. s. ತೆಗದು.

ಉಳಮೆ uḷame. = ಉ್ಳಾಮೆ, ಉಳುಮೆ. ploughing (My.).

ಉಳಲ್ uḷal. 1. ploughing. ಉಳಲ್ ಇಲ್ಲದ ಹಾಳುನೆಲ (ಖಿಲ, ಅಪ್ರಹತ Nr.).

ಉಳಲ್ uḷal. 2. to whirl round, to swing, to be unsteady; to be loosened and fly away (T., M. ಉಳಲು; Te. ಊಲು, to fall; ವದಲು, ವದುಲು, to loosen, be untied; see ಉಯ್ಯಲ್). ಕದನದೊಳ್ ಆರ್ದು ಸಾರ್ದು ಇಸೆ ಮಹಾರಥರ್, ಅಚ್ಚು ಸಿಡಿಲ್ದುದು, ಈಸು ಸೂಸಿದುದು, ಅರಗೀಲ್ ಉಳಲ್ದುದು, ಮಡಂ ಕಡಿವೋದುವು (Abh. P. 13, 69 MS.).

ಉಳವು uḷavu. = ಉಳಾವು, ಉಳಹು 2, ಉಳುಹು 2. remaining; remainder, balance (My.).

ಉಳವೆ uḷave. remaining; being saved; refuge; N. of a place. ನಡೆತನ್ದರ್ ಆ ಉಳವೆಯ ಮಹಾಮನೆಗೆ (Bp. 61, 74).

ಉಳಸು uḷasu. 1. = ಉಳಾಸು 1, ಉಳುಸು 1. to cause to plough (My.).

ಉಳಸು uḷasu. 2. = ಉಳಾಸು 2, ಉಳುಸು 2. to cause to remain; to spare; etc. (My.).

ಉಳಹು uḷahu. 1. = ಉಳುಹು 1, etc. (My.).

ಉಳಹು uḷahu. 2. = ಉಳವು, etc. (My.).

ಉಳಿ uḷi. 1. to leave, to abandon, to quit [ಒನ್ದೆಡೆಯೊಳೊರ್ವಂ ಪಳುಕೆಯ್ದು ನಲ್ಲಳನುಳಿಯಲಾರದೆ Pb. 4, 91 va.]; (ಸ್ಥಾನವ್ಯಕ್ತಿ Śmd. I; ಬಿಡು I; Śmd. 107 Cm.; 194 Cm.; 261 Cm.; 354. 399 Cm.; ಕಳು, ಕಳೆ 90 Cm.: 107 vṛitti); to except (Śmd. 377). 2, to be left, to remain [ಉಳಿದುದಂ ಮಾಣಿಸಲಾನೆ ಸಾಲ್ವೆಂ Pb. 5, 20 va.]; (ಅವಶಿಷ್ಟ Śmd. Dh.; Śm. 116; ಮಿಗು Śmd. 113. 134 Cm.). 3, to be left out, excepted or excluded [Kr. 1, 68; ಜಾಕವ್ವೆಗುಳಿದ ಪೆಣ್ಡಿರ್ ದೊರೆಯೇ Pb. 1, 40]; (ಹೊಱತಾಗು 77. 337 Cm.). 4, to remain alive, to be saved [ಜಸಮುಳಿಯೆ ಕಳಿಯೆ ಭೂಪರ್ Pb. 1, 64; ಅವಱಿಂ ಬಱಿಕ್ಕೆ ತಾಮುಳಿವರೆ Ap. 3, 53]; (ಜೀವಿಸು Śmd. I; ವಿಮೋಚನ Śmd. Dh.). 5, to be saved, to be gained (ಲಾಭವಾಗು Śmd. I). 6, to remain behind. (C.; T., M. ಒಳಿ; Tu. ಒರಿ; T. ಉಯ್, to live, to escape). P. p. ಉಳಿದು (etc., see s. ಉಳ 1). ಕೞು ತಾಯ ಬಱಿಯನ್ ಉಳಿಯದ ತೆಱದಿನ್ದಂ (Śmd. 194). ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುಳಿದುವು (Lilv. 3, 5). ಕೃತಾಭಿಷೇಕೆ ಮಹಿಷಿ ಈ ಎರಡು ಪಟ್ಟದ ಅರಸಿಯರು, ಭಟ್ಟನಿ ಎಮ್ಬುದು ಉಳಿದ ಅರಸಿಯರು; ಅಕುಪ್ಯ ಎಮ್ಬುದು ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ, ಉಳಿದ ಒಡವೆ ಕುಪ್ಯ ಎಮ್ಬುದು; ದೇಗುಲಂಗಳನೆ ಆಯತನಮ್ ಎಮ್ಬುದು, ಉಳಿದ ಸಿರಿವನ್ತರ ಮನೆಯಂ ಹರ್ಮ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಉಳಿದ (ಅವಶಿಷ್ಟ Śmd. 344). ಉಳಿಯದುದು (ನಿಃಶೇಷ, ನ್ಯಕ್ಷ Hlā.). ಉಳಿಯದಿಹುದು (ನಿಃಶೇಷ, etc. Mr. 453). ಹಾಳೂರಿಗೆ ಉಳಿದವನೇ ಗೌಡ (Prv.). ನೀ ಹೋಗಲ್ ಎನ್ನ ಒಡಲ್ ಉಳಿವುದೇ? (Bh. 1, 8, 61). ಅದು ದೂರ ಉಳಿಯಿತು (B. 2, 47). see Śmd. 26. 47. 63. 77. 82. 90. 98. 107. 113. 129. 134. 138. 231. 248. 252. 291; Abh. P. 14, 102; Bp. 1, 54; 6, 3; 9, 29; 11, 6; 12 sum.; 12, 16. 19; 18, 23; 22, 8. 38; 24, 80; 27, 23; 47, 9; 52, 7; 55, 13. 17; 58, 37; 59, 54; 60, 22; Bh. 1, 10, 30; 3, 13, 31; Grj. 4, 59; Rśv. 5, 43; 6, 133; 13, 8. 19. 21; Śśv. 2, 12; J. 1, 7; 2, 19. 61; 4, 4; 5, 31; 7, 2; 9, 31; 10, 21. 38. 41. 43; 11 sum.; 15, 14. 18; 17, 20. 21; etc.; B. 3, 79. 101. 126; 4, 17. — ಉಳಿಯಗುಡು. -ಕುಡು. to cause to remain alive, etc. (J. 4, 23). — ಉಳಿಯುಳಿ. rep. (Bp. 35, 3; 55, 3).

ಉಳಿ uḷi. 2. = ಉಳ 2, etc. remaining; remnant, etc. see ಅರೆ ಉಳಿ, ಪೆಱವುಳಿ. — ಉಳಿಗಡೆ. = ಉಳಗಡೆ. (My.). — ಉಳಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. time of (continually) remaining or staying (Sp. in W. V. 1108). — ಉಳಿನಿರ್ಝರ. (ಅಬಿರ, q. v.; Śmd. II). a constant descent of water, a waterfall. — ಉಳಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. remaining light (Śśv. 4, 114).

ಉಳಿ uḷi. 3. = ಉಳ್ಗ, q. v. a kind of penance (ಒನ್ದು ನೋನ್ಪಿ Kk. 79).

ಉಳಿಕಿ uḷiki. = ಉಳಕಿ, etc. (C.; B. 5, 154. 167. 169. 180).

ಉಳಿಕು uḷiku. remaining; surviving; remainder; preservation. (Śmd. I).

ಉಳಿಕೆ uḷike. 1. = ಉಳ್ಕೆ 1, etc. (My. occasionally).

ಉಳಿಕೆ uḷike. 2. = ಉಳಕಿ, etc. (My.).

-ಉಳಿಗ uḷiga. 1. an affix denoting "subject to" (ಒಳ್ ಪಡೆದವ Śmd. I), *e. g.* ದಣ್ಡುಳಿಗ (I). *cf.* ಊಳಿಗ.

ಉಳಿಗ uḷiga. 2. a bird of omen (ಶಕುನದ ಪಕ್ಕಿ Śmd. I; M. ಉಳಿ, circumstances; ಉಳಿ ಕಾಣು, to inquire from the astronomer; ಒಡಿ, sorcery; to use witchcraft; Te. ವಲನು, an omen; *cf.* ಒಕ್ಕು 4).

ಉಳಿಗು uḷigu. 1. = ಉಳುಗು 1, q. v.

ಉಳಿಗು uḷigu. 2. = ಉಳುಗು 2, q. v.

ಉಳಿತ uḷita. = ಉಳತ 2. (My.).

***ಉಳಿತಾಯ uḷitu-āya.** savings; gain, profit.

ಉಳಿತು uḷitu. = ಉಳತು, etc. (My.). — ಉಳಿತಾಯ. -ಆಯ. — ಉಳತಾಯ. (My.).

ಉಳಿಪು uḷipu. = ಉಳಹು 1, ಉಳುಪು, ಉಳುಹು 1. to cause or suffer to remain; to spare, to save; to save, as life (ಶೇಷಕರಣ Śmd. Dh.).

ಉಳಿಮೆ uḷime. = ಉಳಮೆ, etc. (My.).

ಉಱುವು u̱ḻivu. = ಉೞ್ಕು. (Śmd. I; Śmd. 247). [ಎಮ್ಮ ಸಾವುಮುಱುವುಂ ದೈವೇಚ್ಛೆಯಾಯ್ತಾಗದೇ Pb. 2, 89]. ಭೀಷ್ಮಕನು ಮಗಳ ಉಱುವ ಕಾಣದೆ, ಕಣ್ಣನ್ ಒನ್ದು ಅನುಮಾನಸಾಧನವ (Rām.). 2, a kind of pēḻike among the vicchitticitras (Kāvy. III, 2, B, 82 seq.). see ಅಱುವುಱುವು; J. 21, 20.

ಉಱಿಸು u̱ḻisu. 1. = ಉೞಿಸು 1, etc. to cause to plough. (My.).

ಉಱಿಸು u̱ḻisu. 2. = ಉೞಿಸು 2, etc. to cause or suffer to remain; to spare, to save; to keep alive (C.; B. 3, 125; 4, 45. 223; 5, 63. 65).

ಉೞು uḻu. 1. = ಉೞ್, etc. to plough (C.). P. p. ಉತ್ತು. ಉೞುವ (Si. 303. 320). ಉೞುವದು (319).

ಉೞು uḻu. 2. = ಉೞಿ 1, etc. a P. p. of ಉೞು 1. — ಉೞುಕೊಳ್ಳು. = ಉೞಿ ಕೊಳ್ಳು. to be spared, etc. (C.; B. 2, 39).

ಉೞು uḻu. 3. = ಉೞಿ 2, etc. — ಉೞುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಉೞಿಗಡೆ. (My.).

ಉೞು uḻu. 4. = ಉೞಿ 3, ಹುೞು. — ಉೞುಕಡಿ. ಉೞುಕಡ್ಡಿ. ringworm (My.).

ಉೞುಕು uḻuku. = ಹುೞುಕು. (My.).

ಉೞುಕೆ uḻuke. 1. = ಉೞ್ಕೆ 1, etc. (My.).

ಉೞುಕೆ uḻuke. 2. = ಉೞಿಕೆ, etc. (C.; B. 5, 231. 249. 274).

***ಉೞುಗಿಸು uḻugisu.** to make overtures, to show love. ನಿನ್ನನುೞುಗಿಸಲುಮಾಜಿಯೊಳೆನ್ನಂ ಬೆಂಕೊಣ್ಡು ಕಾದಲುಂ Pb. 3, 73.

ಉೞುಗು uḻugu. 1. = ಉೞುಂಗು 1, ಉೞ್ಗು. to be attached to, to be fond of or pleased with, to love (*cf.* ಉಪ್ಪು 1; ಉೞ್ಗ; ಒಱ್ಗು 1; T. ಉೞುವಲ್, continual love). ಉೞುಗಿದಂ (ಒಲ್ದಂ Śmd. I; ಕೂರ್ತಂ II, o. r. ಉೞುಗಿದಂ).

ಉೞುಗು uḻugu. 2. erotic sentiments, etc. (ಬೇಟ Śmd. II, o. r. ಉೞುಗು).

ಉೞುತ uḻuta. 1. = ಉೞಿತ 1, etc. (My.).

ಉೞುತ uḻuta. 2. = ಉೞಿತ 2, etc. (My.).

ಉೞುತು uḻutu. = ಉೞಿ 1, etc. a P. p. of ಉೞು 1. — ಉೞುತಾಯ. -ಆಯ. = ಉೞಿತಾಯ, etc. (My.; B. 5, 303).

ಉೞುದು uḻudu. = ಉೞುತು, etc. (My.).

ಉೞುಪು uḻupu. = ಉೞ್ಪು, etc. to cause to remain, to save. (J. 4, 62).

ಉೞುಮೆ uḻume. 1. = ಉೞಿಮೆ, etc. ploughing (My.).

ಉೞುಮೆ uḻume. 2. = ಉೞಿಮೆ, etc. remaining, refuge.

ಉೞುವಿಕೆ uḻuvike. ploughing (My.).

ಉೞುಸು uḻusu. 1. = ಉೞಿಸು 1, etc. (My.). to cause to plough.

ಉೞುಸು uḻusu. 2. = ಉೞಿಸು 2, etc. (My.). to cause to remain, to save.

ಉೞುಹು uḻuhu. 1. = ಉೞ್ಪು, etc. to cause to remain. (Bp. 40, 36; 49, 9; 61, 25; Bh. 1, 8, 27. 28. 39; J. 2, 61; 4, 15; 6, 52; 8, 42; 10, 18; 11, 41; 20, 41. 42; 26, 44; 29, 24).

ಉೞುಹು uḻuhu. 2. = ಉೞಿಹು 2, etc. remainder. (My.).

ಉೞ್ಕೆ uḻke. 1. = ಉಕ್ಕೆ 1, ಉೞುಕೆ 1, ಉೞುಕೆ 1. ploughing (ಉೞ್ವ ಭಾವಂ Śmd. I).

ಉೞ್ಕೆ uḻke. 2. = ಉಕ್ಕೆ 2, ಉೞಿಕೆ, etc. remaining; remainder.

ಉೞ್ಗಿ uḻgi. = ಉಗ್ಗಿ 3, (ಉೞು 3). a kind of penance (ಒನ್ದು ನೋಮ್ಪಿ Śmd. II; T., M. ಉೞ, to suffer, be wearied; to undergo penance; to be employed in business, etc.; T. ಉೞ ಯಂಗು, to be distressed, be sorrowful; ಉೞೈ, to labour much, work hard; ಒೞು, to mortify the body; to afflict; to trouble; ಒೞುಂಗು, to set in order, keep within bounds, curb, keep under; *cf.* ಒಯ್ಯನೆ; see ಊೞಿಗ).

ಉೞ್ಗು uḻgu. = ಉೞುಗು 1, etc. to be attached to, etc., to love [ಅಕೆಗಳಾಕೆಯ ಪತ್ತಿದ ಕಣ್ಣು ಮನುೞ್ಗಿದ ಮನಮುಮಂ ಜೋಲ್ದ ನಾಣುಮಂ ನೇಲ್ದ ಸರಮುಮನಱಿದು Pb. 4, 40 va.]; (Cpr. 6, 106 va.). *cf.* ಒಗುಗ No. 2. (ಸ್ನೇಹ Śmd. Dh.).

ಉೞ್ಗೆ uḻge. attachment, love (ಸ್ನೇಹ Ct. I, 45).

ಉೞ್ದು uḻdu. = ಉೞಿ 1, etc. a P. p. of ಉೞು 1. (My.).

ಊ ū

ಊ ū. 1. the sixth letter of the alphabet (Śmd. 12).

ಊ ū. 2. final ಊ is seldom met with in Kannaḍa words; an instance is the noun ಪೂ (ಹೂ, Śmd. 67. 95. 202). as the final of imitative sounds it appears *e. g.* in ಕೂ (of ಕು) and ಭೂ (of ಭು), and then may take the pluta form (19. 68). a few monosyllabic Saṁskṛita words retain their final ಊ in Kannaḍa (67. 103).

ಊ ū. 3. in some verbal nouns ಊ is a lengthening of ಉ, *e. g.* in ಸೂಡು (Śmd. 250).

ಊ ū. 4. an optional form of the vocative of Saṁskṛita words with final ಉ (Śmd. 152).

ಊ ū. 5. = ಉ 10. an indicative adjective pronoun formed of ಉದು 1: the intermediate. ಅ, ಈ, ಊ (Śmd. 202). ಆ ಬನಮ್, ಈ ಬನಮ್, ಊ ಬನಮ್ ಎನ್ನದೆ, ತೊೞಲ್ದು, ಪೂಗೊಯ್ದರ್ ಅವರ್ (202). *cf.* ಊಕೆ 2, ಊತ 1.

-ಊ ū. 6. a contraction of -ಉವ 2 or -ಉವು (My.), *e. g.* ಎನಿಸೂದು (Śmd. 88, 172. Mdb. MS.). ಇರೂ ಭಾವಂ (Nr.). ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟಿರೂ ಮನೆ (Hlā.). ಮಾಡೂದು (Mr. 380). ಅಲ್ಲಾಡೂದು,

ಎಱಗೂದು (454). ಮುಂಚೂದು (464). ಸುತ್ತೂದು (469). ತಿದ್ದೂದು (539). ಒಪ್ಪೂದು (Nn. 71). ಪಕ್ಕಿ ಎಱಗೂದು (Kk. 86). ಪಾಪಂ ಪಾಱೂ ಕಾಲಕೆ (Sp.). ಚೆಲ್ಲೂದು (ವಿಕೀರ್ಯ Śmd. Dh. Cm. ಪೀಱಲ್). *cf.* -ಊಣ, -ಊನ.

-ಊ ū. 7. = -ಉಂ 1, -ಉ 9, -ಅಂ 5, a copulative conjuction that has the same meanings and uses as -ಅಂ 5 q. v. etc., but appears as final also in the accusative: and; and...and; also; at any rate; even; soever; though. ಸಾಲವ ಕೊಡುವವನೂ ಸಾಲವ ಕೊಳ್ಳುವನೂ ಇಬ್ಬರೂ, ಉತ್ತಮರ್ಣ ಎನ್ನೂ, ಅಧಮರ್ಣ ಎನ್ನೂ, ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಿತ್ರ ಸುಹೃತ್ ಎನ್ನೊಡೆ ಎಡೆಯಲಿ ಆದ ಸಂಗಡಿಗನು, ನಣ್ಪನೆನ್ನೂ ಎಬ್ಬುರು (Nr.). ಲೇಖಿ ರಾಜ ಎನ್ನೊಡೆ ಎಡೆವೆಱಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು, ವೃಕ್ಷಾದಿಗಳ ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯವೆನ್ನೂ ಎಬ್ಬುರು (Nr.). ಎನ್ನೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ಸನಾತನ Nr.). ಎನ್ನೂ ಗೆಯ್ಯದ ಭೂಮಿ ಖಿಲಸ್ ಎಬ್ಬುದು (Hlā.). ಕಿಟ್ಟ ಎಬ್ಬುದು ಕೊಬ್ಬಿಗೂ ರೇತಸ್ಸಿಗೂ ರಕ್ತಕ್ಕೂ ಮೆದುಳಿಗೂ ಉಚ್ಚೆಗೂ ಹೇಲಿಗೂ ಕಿವಿಯ ಕೊಗ್ಗಿಗೂ ಸಿಮ್ಬುಳಕ್ಕೂ ಶ್ಲೇಷ್ಮಕ್ಕೂ ಕಣ್ಣೀರಿಗೂ ಕಣ್ಣಿಗೀಜಿಗೂ ಬೆವರಿಗೂ ಹೆಸರು (Si. 205). ವಲ್ಲರಿ ಮಂಜರಿ ಹುವ್ವಿನ ಗೊಂಚಲಿಗಾದರೂ ಹುವ್ವು ಬಿಟ್ಟರುವ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗಾದರೂ ಪೆಸರ್ಗಳು (122). ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ಕು ಶಬ್ದಗಳೂ (106). ಎಲ್ಲಾ ಮಾಂಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲಾದ ಕೊಬ್ಬು (204). ತ್ಯಾಗ ಭೋಗಗಳು ಎರಡೂ ಉಳ್ಳವನು (354). ಎಲ್ಲವೂ ಸಮ್ಪೂರ್ಣವಾಗಿ (371). ಚನ್ದ್ರೋದಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಚತುರ್ದಶಿ ಆದರೂ ಪಾಡ್ಯವು ಆದರೂ ಇದ್ದು ಆಚರಿಸಲ್ ಪಡುವ ಹುಣ್ಣಿಮೆ (39). ಹಳ್ಳವಾಗಿಯೂ ದಿಣ್ಣೆಯಾಗಿಯೂ ಹಾಕಿರುವ ಮಣ್ಣಿನ ಕಟ್ಟೆ (112). ಆಕಳು ಹಾಲು ಮೊಸರು ತುಪ್ಪ ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದಾಗಿಯೂ ಮಾಱಲ್ ಪಡುವದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಗೊಲ್ಲರ ದೊಡ್ಡಿ (113). ಕಡೆಗೂ ಬೆಳದು ಇರುವದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ 377). ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವವನೂ ಅನ್ನ ಕೊಡುವವನೂ ಕಷ್ಟದೊಳಗಿನ್ದ ಕಾಯುವವನೂ (B. 1, 14). ಆ ಕಾಗದ ಬಹಳ ದಪ್ಪಾಗಿಯೂ ಹುರುಬರಕಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ (1, 15). ಗಣ್ಪನೊಳಗೆ ಲೆಕ್ಕಚೆಕೆಯೂ ಕಾಗದವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ (1, 23). ಅವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹನ್ದಿಗಳನ್ನೂ ನಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಒಯ್ಯುವವು (2, 18). ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವಾದರೂ ತಾನೇ ಆಗದು (2, 24). ಮತ್ತೆ ಯಾವವೂ ಇಲ್ಲ (2, 37). ನನ್ನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳು ಹೋದವು (3, 124; see ಎರಡೂ). ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರ ಸೌಖ್ಯಗಳು ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೇ ಸರಿ (4, 24). ಎಲ್ಲಿಯೂ, wheresoever; everywhere; etc. (C.). ಎನ್ದೂ, whensoever; always; etc. (C.). see — ಊ.

ಊ ū. 8. = ಊವು, etc. a flower (colloquial). — ಊಗಾಯ. a slight wound (My.).

ಊ ū. 9. the initial ū that is connected with pu and hū, see *e. g.* ಊ 8, ಊಡು 2, ಊಣ, ಊರಿಗೆ, ಊಸರವಳ್ಳಿ, ಊಸು 1 & 2.

ಊಕಾರ ū-kāra. the letter ಊ (Śmd. 11).

ಊಕಾರಾನ್ತ ūkāra-anta. a word with final ಊ (Śmd. 102).

ಊಕೆ ūke. 1. = ಉಂಕಿ, ಉಂಕೆ, ಊಂಕೆ. the warp of a loom spread and starched; the warp in general (ನೆಯ್ಗೆ Śm. 78; T., M. ಊಡೈ, the woof; *cf.* ಉಯ್ 2?). ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ನುಲಿ (ಎಱ್ಬು Smd. I).

ಊಕೆ ū₅-ke₃. 2. the intermediate female (ಮಧ್ಯ ನಾರಿ Śm. 78). ಅಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (Śmd. 186). ಕಱು ತಡೆದತ್ತು, ಕನ್ದನ್ ಉಣಲ್ ಊ ಮನೆಯ ಊಕೆಗಳ್ ಒಯ್ದರ್ (202).

ಊಖ್ಯ ūkhya. = ಉಖ್ಯ. *boiled in a pot, as e. g. meat.*

ಊಂಕೆ ūṅke. = ಊಕೆ 1, etc. (My.).

ಊಚ ūca. = ಊಚು, ಊಂಚ, ಊಂಚು. superior, more costly (C.; Mhr. ಉಂಚಾ). — ಊಚ ಅಱುವೆ. costly cloth (My.; ಸುಚೇಲಕ G.). — ಊಚ ನೀಚ. superior and inferior (C.). ಊಚವಾದ್ದು ನೀಚವೆನ್ದು ಹೇಳ ಬಾರದು (Prv.). — ಊಚ ಬೆಳ್ಳಿ. superior, fine silver (C.).

ಊಚಿ ūci. = ಊಬು 2. (Te. ಊದೆ, a kind of grass; Tu. ಊಡಿಲ್, a kind of broom grass). — ಊಚಿಹುಲ್ಲು. = ಊಬುಹುಲ್ಲು. a kind of long grass from which brooms are made (My.; *cf.* ಹಂಚಿ ಹುಲ್ಲು).

ಊಚು ūcu. = ಉರ್ಚು. to pull out, to make loose. (Sd.; Te. ಊಚು, to fall off, as the hair from sickness).

ಊಚು ūcu. = ಊಚ. (C.).

ಊಜೆ ūje. an insect that infests grain (My.). *cf.* ಪೂಚಿ.

ಊಂಚ ūñca. = ಊಚ, etc. (My.).

ಊಂಚು ūñcu. = ಊಂಚ, etc. (My.).

ಊಟ ūṭa. a verbal noun of ಉಣು 1; taking a meal; a meal (C.; ವಲ್ಭನ, ಅಭ್ಯವಹಾರ, ಅಶನ, ಭಕ್ಷಣ, ಭೋಜನ, etc. Hlā., Nr., Mr. 220, Si. 317; T., Tu.). ವರಸುತನುಮ್ ಇಲ್ಲದ ಮನೆಯೊಳ್ ಊಟನುಮ್ ಅದು ಆಗದು (Bp. 24, 31). ಕೇಲಿಗೆ ಊಟಕೆ ಮಾಡಿದವನೋ? (40, 42). ತಿರಿದುಣ್ಬು ಊಟ (43, 58). ಊಟಕೆ ಬನ್ದ (61, 19). ಊಟಕ್ಕೆ ಬಾ! (B. 2, 7). ಊಟದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಿತಿ ಇರಬೇಕು (4, 25). ನಾಲ್ಕು ಮನ್ದಿ ಆಪ್ತ ಇಷ್ಟರಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ (4, 52). ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತೀರಿ (5, 152). ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತರು (5, 153). ಊಟಗದವರ ಊಟವು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (5, 286). ಊಟ ಆದ ಮೇಲೆ (5, 294). ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. — ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬೇಡ. — ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲದವನು ಕಾಟ ಮಾಡದೆ ಇರನು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚು ಬಿತ್ತು (or ಬೀಱಲಿ); ಗನ್ಧ ತೇದು, ಹೆಣ ಹೋಯ್ತು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ಮಿಣಕ್ಕೆ ಹಿಂಚು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ದಣ್ಡಿಗೆ ಹಿಂಚು. — ಊಟ ಚಲೋದಾಯಿತು, ಹೊಟ್ಟೆ ಮಾತ್ರ ತುಂಬಲಿಲ್ಲ. — ಊಟದಲ್ಲಿ ನೀಟಾಗಿರ ಬೇಕು. — ಊಟ ಪರಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ನೋಟ ಪೆಱಿಚ್ಚೆ, ಊಟ ಮನದಿಚ್ಚೆ. — ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ, ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ. — ಊಟ ಬೇಡವೆನ್ದು, ನಾಟಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ. — ಊಟ ಅನ್ದರೆ ಹೂ, ಓಟ ಅನ್ದರೆ ಊಹೂ. — ಊಟ ಬೇಱಿ, ಪಡಿ ಬೇಱಿ. — ಊಟ ಹಾಗ, ಫಲಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ (Prvs). ವಿಷಯಲಮ್ಪಟನಾಗಿ, ಸವಿಯ ಊಟಗಳನ್ ಉಣ್ಡು, ಬೆಮಿಸ ಬೇಡ (Dp. 4, 1). ಪುತ್ರ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿವಸ, ಹಾಲುಊಟದ ಹಬ್ಬ (1, 4). ಸೌಖ್ಯವಿಲ್ಲದ ಊಟವದು ಕಾಲ ಕೂಟ (54, 3). see Prvs. s. ನೂಕು 1, ನೋಟ, ಪಕ್ಷ, ಪಶು, ಬಟ್ಟೆ 2, ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ; J. 29, 25; 34, 10. — ಊಟ ಗೀಟ. reit. a meal and its appendage (C.). — ಊಟ ಮಾಡಿಸು. to give a meal (to another, C.). ಅವನನ್ನು or ಅವನಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿಸು (C.). — ಊಟ ಮಾಡು. to take a meal (C). ಕೂಡೆ ಊಟ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಸಹಭೋಜನ Si. 317). see Prv. s. ನೊಣ.

ಊಟಗಾಱ ūṭa-gāṟa. a great eater (C.).

ಊಟಗಾರ್ತಿ ūṭa-gārti. a woman who eats much (My.).

ಊಟು ūṭu. rising. (Mhr. ಉಟಣೇಂ, to rise; ಬೈಸಣೇಂ, to sit). — ಊಟು ಬೈಸು. rising and sitting down, sitting on the haunches and standing up in quick succession, which is done to exercise the limbs or, at school, is used as a punishment for idle boys (C.).

ಊಟೆ ūṭe. = ಒಱತೆ. a natural spring of water (My.; Te.; Tu. ಊಟೆ; T. ಊಱ್ಱು; T., M., Te. ಊಱು, to spring or issue forth, ooze; Tu. ಊಜು, ಉಱುಲು, to ooze; see ಊಱು 3, ಒಱೆ 1, ಒಸರ್ 1; *cf.* ಉಬ್ಬೆ 2).

ಊಡಕ ūḍaka. (*fr.* ಐಡ?). a deaf man (My.). ಊರೊನ್ನಾಡಿದರೆ ಊಡಕನೊನ್ನಾಡಿದ (Prv.).

ಊಡಲು ūḍalu. = ಅವುಡಲ No. 2. (My.).

ಊಡಿಸು ūḍisu. to cause to eat, to give to eat (My.; J. 12, 32). ಈತಂಗೆ ನಂಜನ್ ಊಡಿಸಿ ಕೊಲ್ವ ಉಪಾಯಮಂ ಮಾೞ್ಪೆಂ (J. 29, 37). ಕೊನ್ದಪನೊ, ವಿಷಮನ್ ಊಡಿಸಿ, ಚನ್ದ್ರಹಾಸನಂ? (31, 28). 2, to cause to give to eat (My.). to cause to relish (Cpr. 5, 63).

ಊಡು ūḍu. 1. to take a meal, to eat, (on account of ಊಟ & ಊಡಿಸು; T., M. ಊಮ್ಬು, to suck, to eat); to give to eat, to make eat (ಭೋಜನಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Śm. 94; C.; T. ಊಟ್ಟು). [ಉಡಿಸಿಯುಮೂಡಿಯುಮುೞ್ತಿಯಿಂ Ap. 3, 61; ಊಡದ ಆವಿಂಗೆ ಉಣ್ಣದ ಕೞುವ ಬಿಟ್ಟನ್ತೆ Bv. 109]. ತರುವೇ ಪಣ್ಗಳ ಮೆಲ್ಲೆ, ಮಾತೆ ವಿಷಮಂ ಪೆತ್ತ ಅರ್ಭಕಂಗೆ ಊಡಲ್ (Sś.). ಆಪನಿತು ಹೊಸ ಹುಗ್ಗಿ ಗುಡ ಆಜ್ಯ ಅಪರಿಮಿತಂ ಕಲಿಸಿ, ಊಡುತ್ತ ಆ ಪರಮಮಾಹೇಶ್ವರರನ್ ಆರಾಧನೆಯೊಳ್ ಒಲಿಸಿ (Bp. 3, 53). ತಾಯ್ ಮೊಲೆಯೂಡೆ (24, 45). ತಾಯೋಪಾದಿಯಲಿ ಮೊಲೆಯೂಡಿ (25, 7). ಊಡುವನು ತಾನೇ ತುತ್ತು ತುತ್ತಿಂಗೆ (47, 40). ಮೊಲೆಯನ್ ಊಡಿದರ್ ಆರು? (50, 5). ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಲು ಮೊಲೆಯನ್ ಊಡಿದಳು (50, 11). ಮುದ್ದುಗಳನ್ ಊಡಿ (Bp. 1, 51). see Abh. P. 11, 148; Bp. 15, 5. 29; 50, 4; Rśv. 3, 51; 4, 66; 9, 39; Śśv. 2, 65.

ಊಡು ūḍu. 2. = ಪೂಡು 1, etc. to join, to yoke, to put to or on, to apply, to put, etc. (My.; Tu.). ಒನ್ದು ಕಣೆಯೂಡಿ (J. 4, 42). see Rśv. 5, 65; J. 8, 16; ಉಪ್ಪೂಡು. 2, to apply an unctuous substance, etc. to, to smear, to anoint, to besmear, to spread over (ಲೇಪನ Śm. 94: M. ಉೞು, to rub; *cf.* ಪೂಸು 1). ವಿಷವನ್ ಊಡಿದ ಬಾಣದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಯಾವರಸವನ್ ಊಡಿದ ನಿಗ್ಗವದ ಬಳೆಗಳ ಓಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಡವೆಣ್ಡಿತಿಯರ್ (Raghc. 17, 65; Cpr. 5, 48; 6, 86 va.).

ಊಡು ūḍu. 3. (fr. ಊೞು 1). a support, etc. (ಆಧಾರ Śmd. Dh.; Tu. ಮೂಣ್ಡು, T. ಊಜ್ಞ, immobility; refuge, protection; Te. ಊಟ, firmness, strength; T. ಊನ್ಱು, to lean, set, fix, put in the ground, etc.; *cf.* ಊತ 2).

ಊಡುಗು ūḍugu. -ಊಡುಗುಚೆಟ್ಟು. the plant Alangium hexapetalum (ಅಂಕೋಲೆ Si. 127; Te.).

ಊಡೆ ūḍe. the pendent root of the banyan tree (Sd.; Te.).

ಊಢ ūḍha. carried; moved; married. see ಪ್ರೌಢ, ವ್ಯೂಢ.

ಊಢೆ ūḍhe. a bride, a wife espoused according to the ritual. see ಅಧ್ಯೂಢೆ.

-ಊಣ ūṇa. = -ಉವಣ, -ಓಣ, of which it is a contracted form, *e. g.* ಅಟ್ಟೂಣ, ತೆಗೆಯೂಣ, ಬಿಡೂಣ, ಹತ್ತೂಣ (My.).

ಊಣ ūṇa. Tbh. of ಊನ. (My.).

ಊಣತೆ ūṇate. Tbh. of ಊನತೆ. (My.).

ಊಣು ūṇu. = ಹೂಣು. to bury (My.).

ಊಣೆಯ ūṇeya. = ಊಣ. deficiency, defect (J. 1, 7. 8; 18, 44; 23, 43; 26, 60; see Prv. s. ಜಾಣ).

ಊಣ್ಟ ūṇṭa. = ಊಟ. a meal. see ನೀರೂಣ್ಟ.

ಊಣ್ಟು ūṇṭu. to grow big or bulky (ಉಬ್ಬು ಬೆಳೆ Ct. 1, 42).

ಊಣ್ಮು ūṇmu. a wrong form of ಉಣ್ಮು (Bp. 42, 1; 53, 48).

ಊತ ūs-ta3. 1. the intermediate male. ಆತಂ, ಈತಂ, ಊತಂ (Śmd. 182). ಆತಂಗಳ್, ಈತಂಗಳ್, ಊತಂಗಳ್ (182). ಆತಂ ದುರ್ಯೋಧನಂ, ಈತಂ ರವಿಜಾತಂ, ಊತಂ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಂ (182).

ಊತ ūta. 2. (fr. ಊೞು 1). firmness, steady application of the mind (My.; see ಊಡು 3).

ಊತ ūta. *woven.*

ಊತಿ ūti. weaving, sewing. 2, speed. see ವ್ಯೂತಿ.

ಊತ್ವ ūtva. the letter ಊ (Śmd. 372. 379).

ಊದ ūda. = ಊದು. frankincense (ಸಿಲ್ಹ G.; Mhr., H.). — ಊದಗಡ್ಡಿ. = ಊದುಗಡ್ಡಿ. (My.). — ಊದಬತ್ತಿ. a thin stick covered with frankincense (C.; Tu. ಊದು-).

ಊದನ್ತ ū-d-anta. a term with final ಊ (Śmd. 102; Kāvy. 1, 2, 84-89).

ಊದರೆ ūdare. a kind of corn-tares in paddy and wheat fields (My.; Te. ಊದೆ, a kind of grass; its plural ಊದೆಲು, a kind of corn-tares; ಊದೆಗಡ್ಡಿ, tares).

ಊದಲು ūdalu. blowing; swelling. — ಊದಲು ಮೋಱೆ. a swollen face (My.); a face that indicates anger (My.).

ಊದಾ ūdā. = ಉದಿ, ಊದಿ. brown, purple, lilac, dark flesh colour, sky-blue (My.; H., Br.).

ಊದಿ ūdi. = ಊದಾ, etc. (C.; ಶ್ಯಾವ G.; B. 3, 99. 108).

ಊದಿಕೆ ūdike. blowing; swelling (My.).

ಊದಿಸು ūdisu. to cause to blow (C.); to cause to refine metal with the blow-pipe (My.). 2, to cause to swell (My.).

ಊದು ūdu. 1. = ಊಬು 1. to blow (ಶ್ವಾಸಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; C.; T., M., Te., Tu. ಉರಿಪ್ಪು; *cf.* ಉಸುರು 2); to purify or refine metal with the blow-pipe (My.; Te.). 2, to become inflated, to be puffed up, to swell, to be distended (My.; T., M., Te., Tu.; Te. also ಊಬು). [ಮೊರೆದೆಱಗಿಕೊಳ್ವ ಮೞೆ ಘೋರ್ಗರೆದೂದುವ ಗಾಳಿ ಸಿಡಿದು ಪೊಯ್ವ ಸಿಡಿಲ್ ಕಾರಿರುಳೊಳಗುರ್ವಂ ಪಡೆದಿರೆ Ap. 6, 32]. ಕಿವಿಗಳನ್ ಅಕ್ಷಿಗಳುಮಂ ನೆಟ್ಟನೆ ಊದುವಳು (Bp. 15, 10). ಊದುವ ಬಿಱುಗಹಳೆಗಳು (56, 17). ಊದುತ (58, 23). ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ ಊದುವವನು (ವೇಣುಧ್ಮ Si. 340). ಕೊೞಲನ್ ಊದುವ ಬಸುಱಿ (ಹೆಣಂ, Bp. 46, 58). ತಾಯ್ವಿಡಿ ... ಊದಿದುದೊ ಸೋಷ್ಣಜಳಮಂ ಬಸುಱುಂ? (Rśv. 5, 40). ಗೇರ ಪಣ್ಣನ್, ಇದು ಕೆಣ್ಡಮ್! ಎನುತ್ತಂ, ಸಾರಿ, ಮೇಲೆ ತೃಣಮ್ ಇಟ್ಟು, ಅದನ್ ಊದಲ್ (9, 23). ಹಾದಿಯೊಳ್ ಊದಿದನ್ ಒರ್ವಂ, ಬೂದಿ ಕರಂ ಪಾಱೆ, ಕೆಣ್ಡಮಂ (9, 26). ಮೂಡಣ ಎಲರ್ ಊದೆ (9, 30). ಚಿತ್ತಜಂ ತಮ್ಬೆಲರೊಳ್ ಊದಿದೊಡೆ (J. 26, 13). ಊದಿದ ಅಷ್ಟೂ ಬೆಳ್ಳಿ ಬೂದಿ ಆಯಿತು (Prv.; see another Prv. s. -ಓ 2). ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಅದಱೊಳಗೆ ದೊಡ್ಡದೊನ್ದು ಉಕ್ಕಿನ ತುಣ್ಡು ಚೆಲ್ಲಿ, ತಿದೀ ಊದುವನು (B. 4, 157). ಕದ ಊದಿಕೊಣ್ಡಿತು (My.). — ಊದ್ಯೂದು. rep. see Prv. s. ಕುಟ್ಟು 1.

ಊದು ūdu. 2. blowing. (Śśv. 2, 42 va.). 2, swelling, swollen state. (Te. ಊದು, ಊದೆ; M. ಊತ್ತು, swelling, greatness). — ಊದು ಕಾಮಾಲೆ. = ಊದುಗಾಮನಿ. (My.; T.; Tu. ಊದು ಕಾಮೆಲಿ). — ಊದುಗಲ್ಲ. a swollen cheek; a double chin (My.). — ಊದುಗಾಮನಿ. -ಕಾಮನಿ. a kind of jaundice by which the body swells (S. Mhr.). — ಊದುಗಾಲು. -ಕಾಲು. a swollen leg

(My.). — ಊದುಗೊೞವೆ. -ಕೊೞವೆ. a tube used in blowing a fire; a blow-pipe (C.). — ಊದುಬಟ್ಟೆ. a morbidly swollen body (My.). — ಊದುಹೊಟ್ಟೆ. = ಊದುಬಟ್ಟೆ. (My.).

ಊದು ūdu. = ಊದ. (C.). — ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿ. = ಊದಬತ್ತಿ. (C.).—ಊದುಗಡ್ಡಿ. = ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿ. (My.). — ಊದುದಾನಿ. = ಊದುಬತ್ತಿಗಿಡ, (My.). — ಊದಬತ್ತಿ. = ಊದುಬತ್ತಿ (C.). — ಊದುಬತ್ತಿಗಿಡ. a receptacle for the ūdubatti made of metal in the form of a tree (C.).

ಊಧ ūdha. *an udder.*

ಊಧಸ್ ūdhas. *an udder.*

ಊಧಸ್ಯ ūdhasya. *milk.*

-ಊನ ūna. = -ಉವನ, of which it is a contracted form. frequently *e. g.* ಹೋಗೂನ, let us go! ಮಾಡೂನ, let us do! (C.). the form appears also as -ಊನು (S. Mhr.).

ಊನ ūna. = ಊಣ. *lessened; wanting; deficient, defective, short of any quantity;* maimed; *less, minus;* subtraction, deduction (ಗತ, ಶೋಧನ, ಕಳಹಂ Mr. 440).

ಊನತೆ ūnate. = ಊಣತೆ. the state of being lessened, etc. (My., also ಊನತ್ವ).

ಊಬತ್ತಿ ūbatti. = ಇಬತ್ತಿ. Tbh. of ವಿಭೂತಿ. (My.).

ಊಬಲು ūbalu. = ಉಬ್ಬಲು, etc. (My.).

ಊಬು ūbu. 1. = ಊದು 1. to blow (S. Mhr.; Te. ಊಯು, to whistle; M. ಊವಲ್, ಊಬಲ್, whistling).

ಊಬು ūbu. 2. = ಊಚಿ. the awn of barley, etc. (C.; ಕಣ್ಣಿಕ Mr. 110; ಶೂಕ G.; Mhr. ಓಮ್ಬ್ಯಾ; *cf.* ಊೞು 1). ಭತ್ತದ ಊಬು, ನೆಲ್ಲುಊಬು (ಕಿಂಶಾರು, ಸಸ್ಯಶೂಕ, ಧಾನ್ಯಶೂಕ Si. 305. 448). — ಊಬಿನ ಕರಡ. ಊಬುಹುಲ್ಲು when dry (C.). — ಊಬುಕಡ್ಡ. = ಊಬಿನ ಕರಡ. (S. Mhr.). — ಊಬುಹುಲ್ಲು. a common fodder grass with very troublesome awns, Andropogon contortus (Z.; C.), used also in making brooms (My.).

ಊಮ್ ūm. an interjection expressing pain, anger, etc. *cf.* ಉಂ 2. (C.).

ಊಮೆ ūme. a dumb man (My.; M., T. ಊಮ, dumb, stupid; a dumb man; T. ಊಮ್ಮೈ, a dumb person); a taciturn man (My.).

ಊಯಿಸು ūyisu. Tbh. of ಊಹಿಸು. (My.).

ಊರ್ ūr. = ಊರು, ಊರ್-. an inhabited place; a village; a town [ಅ ಮಳಯಾಚಳ ಹಿಮಗಿರಿ ಸೀಮಾವನಿತಳಕೆ ಬೆಂಗಿಮಣ್ಡಲದೊಳ್ ಚೆಲ್ವಾವಗಮೆ ತನಗದೊನ್ದೂರ್ ನಾಮದೊಳಂ ವೆಂಗಿಪೞು ಕರಂ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ Pb. 14, 40; Ap. 5, 19 va.]. (ಗ್ರಾಮ Nr.; Si. 442; ಗ್ರಾಮ, ಸಂವಸಥ Hlā., Mr. 188; T., M.; Te., Tu. ಊರು). ಊರ್ಗಳ್ (Śmd. 51). ಊರನ್ ಅಯ್ದಿದಂ (156). ಊರ ಮುನ್ದ (162). ಊರ್ಗೆ (82). ಊರೊಳ್ (231). ಎರಡು ಊರ ಎಡೆಯ ನಿಡುಮಾಳಂ (ಪ್ರಾನ್ತರ); ಊರ ಹೊರೆ (ಗ್ರಾಮಾನ್ತಿಕ, ಉಪಶಲ್ಯ, ಕಟ, etc. Hlā.). ರೂಡಿಸಿದ ಕವಿತಾಪ್ರವೀಣನು ನಾಡೊಳ್ ಊರೊಳು ನೀನೇ! (Bp. 42, 6). ಬಣ್ಡಿಯನ್ ಊರ ಹೊಱವಣ್ಡಿಸಿದಂ (Bh. 1, 10, 29). ಬನಗಳಿಂ ಬಳಸದ ಊರ್ಗಳ್ ಇಲ್ಲದ ಎಡೆ ಇಲ್ಲ ಆ ಇಳೆಯೊಳು (J. 3, 3). ಕಱುಬರ್ ಇರ್ದ ಊರ್ಗಿನ್ದೆ ಕಾಡು ಒಳ್ಳಿತು (28, 36). ಮನ್ತ್ರಿ ದುಮ್ಮಾನದಿಂ ನಗರದ ಸಮೀಪಕೆ ಅಯ್ತರೆ, ವಾದ್ಯಘೋಷಿತಂ ಕಿವಿಯೊಳ್ ಇಡಿಯೆ, ಏನ್ ಇದು ಉತ್ಸಹನ್ ಊರೊಳ್? ಎನೆ (31, 29). see ತಮುರೂರ್, ಹುಟ್ಟೂರ್; J. 3, 40; 4, 16; 6, 51; 24, 21. — ಊರಗಸೆ. -ಅಗಸೆ. a town gate (C.). — ಊರಡಿಕೊಳಗ. -ಅಡಿ- a koḷaga of which the size has been fixed by the villagers (Bp. 1, 23; My.). — ಊರವ. -ಅವ. a man belonging to a village or town (C.). ಊರವರು (Bp. 54, 75). ಊರವಳು. -ಅವಳು. a woman belonging to a village or town (C.) — ಊರುಮ್ಬೞಿ. -ಉಮ್ಬೞಿ. a village grant (J. 7, 30; My.). — ಊರೂಟ. -ಊಟ. a public meal (C.). — ಊರೂರ್. rep. ಊರೂರೊಳ್ (Śmd. 231; Bp. 25, 20). — ಊರೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. a village or town chief. (Śmd. 161).

ಊರರಿ ūrari. = ಉರರಿ. *a particle expressing expansion, and assent or acceptance.*

ಊರರೀಕೃತ ūrarī-kṛita. = ಉರರೀಕೃತ. (G.).

ಊರವ್ಯ ūravya. relating to the thigh (of Brahmā): *a vaiśya.*

ಊರಿ ūri. = ಊರರಿ. *a particle of diffusion and assent.*

ಊರಿಗೆ ūrige. = ಪೂರಿಗೆ, etc. (My.). see ಎಣ್ಣೂರಿಗೆ.

ಊರೀಕೃತ ūrī-kṛita. *agreed, promised.*

ಊರು uru. = ಊರ್, etc. (C.). ಅತ್ತಲ್ ಊರಿಗೆ ಹೋದವರು ತಾವು ಇತ್ತ ಮನೆಗೆ ಅಯ್ತರುತಂ (Bp. 14, 24). ನೆರೆಯೂರಿಂಗೆ ಹೋಗುತ (16, 1). ಊರಿಂಗೆ ದೂರದೊಳ್ ಇರ್ದ ವನಂ (ಉಪರೋಪಿತ Hlā.) ಜನ ಧನ ಅಧಿಕಾರ ಇವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ಊರು (Si. 106). ಹಾವುಗಳ ಊರು (ಭೋಗವತಿ, ಪಾತಾಲರಾಜಧಾನಿ 425). ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯವು ಹಾೞೂರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ! (Sp.). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊೞೆತು ನಾಱುವ ನೀರು (Dp. 54). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಅಕ್ಕಱಿಲ್ಲದ ತವರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (148). ಒಳ್ಳೆಯನ್ ಇರದ ಊರು, ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವೂ, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು ಇವು ಮೂಱು ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ಮಾಳೆಯೋ ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಊರ ಗುದ್ದಲಿ ತನ್ದು, ನಾಡ ಕಾಲಿವೆ ತೆಗದ. — ಊರ ಮುನ್ದೆ ನೇಗಿಲ ಹೂಡಿದರೆ ಕಣ್ಡ ಕಣ್ಡವರಿಗೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಮಾತು. — ಊರಲ್ಲಿ ತಿರಿದುಣ್ಡು, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಪದಾ ಹೇೞು! — ಊರ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ದಾರಿ ತೀರಿತು. — ಊರಿಗೆ ಅರಸನಾದರೂ ತಾಯಿಗೆ ಮಗ. — ಊರಿಗೆ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಯಾರಿಗೆ ಅೞಲಿ? — ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮಾರಿ ಉಣ್ಣಲ್ಲದೇ ಹೋಗದು. — ಊರಿಗೆ ಬರುವನಕಾ ಒಬ್ಬ ನೆಣ್ಟ, ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಣ್ಟರು. — ಊರಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾದರೆ ನಾಯಿಗೆ ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟೆ. — ಊರಿಗೆ ಹೋಗದವರಿಗೆ ದಾರೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? — ಊರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಲಗೇರಿ. — ಊರು ಉಪಕಾರವಱಿಯದು, ಹೆಣ ಶೃಂಗಾರವಱಿಯದು. — ಊರು ತಿರಿದು, ಜೂಲುನಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ. — ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು. — ಊರು ಬೇಱೆಯಾದರೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಬೇಱೆಯೇ? — ಊರು ಮೂಱು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಱಡ ಬೇಕು. — ಊರ ಮೇಲೆ ನೂಱು ಬಿದ್ದರೆ ಶಾನಭೋಗನಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇನು? — ಬಾಯಿ ಒಳ್ಳೇದಾದರೆ ಊರು ಒಳ್ಳೇದು. — ಊರು ಸುಟ್ಟರೂ ಹನುಮನ್ತರಾಯ ಹೊಱಗೆ. — ಊರು ಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನುಸಿಯ (ಹಾಯ) ಬೇಕು. — ಊರಕ್ಕಿ ಊರ ಬೇಳೆ ಉಣ್ಡು ಹೋಗೆ, ಮಾರವ್ವ! — ಊರು ಹಾೞಾದರೂ ಗಾವುದಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? — ಊರೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಡ ಮಾತನ್ನು ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇೞಿದ. — ಊರೆಲ್ಲಾ ತೊಳೆದರೂ ಮಸಿ ಬೆಳ್ಳಗಾಗದು. — ಊರು ಸೂಱೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಪಾಲಿ ಕಾದರು. — ಊರೆಲ್ಲಾ ಸೂಱೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿದರು (Prvs.). see Prvs. s. ಊಡಕ, ಯಾರ್. — ಊರ ಕತ್ತೆ. = ಊರುಕತ್ತೆ. (B. 3, 48). — ಊರ ಕಿರಿಯಾತು. the country Chirayit, Andrographis paniculata Nees (St. & Pl.). — ಊರ ಪಾರಿವಾಳ. a village or house pigeon (B. 3, 114). — ಊರಾಳು. -ಆಳು. a villager; village-people. see Prv. s. ಧಾರಾಳ. — ಊರುಕಟ್ಟೆ. a raised seat round a tree in front of a village (C.). — ಊರುಕತ್ತೆ. a village or domestic donkey (B. 5, 16). — ಊರುಕೇರಿ. a village or town street (C.; Si. 229). — ಊರುದೇವಮ್ಮ. a village goddess (C.). — ಊರಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. a gavuḍa. see Prv. s. ಮಾಱಪ್ಪ.

— ಊರುಬಾಗಿಲು. a town gate (C.; ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ Si. 112; ವಲಜ 413). — ಊರುವನ್ದಿ. -ಹನ್ದಿ. a village hog (ವಿಟ್ಚರ, ಗ್ರಾಮ್ಯ ಶೂಕರ Nr.). ದಿಗ್ವಾರಣದ ಮಱಿ ಉಮ್ಬುದೇ ಬನ್ದು ಊರುವನ್ದಿಯ ಮೊಲೆಯಂ? (Bp. 11, 10). — ಊರುವಾಗಲ್. -ಬಾಗಲ್. = ಊರು ಬಾಗಿಲು. (Bp. 43, 72). — ಊರುಸಿಂಗ. the village-lion: a Pariah dog (My.). — ಊರುಹತ್ತಿರ. the neighbourhood of a village (ಗ್ರಾಮಾನ್ತ, etc. Si. 113). — ಊರುಹಾಗಲ ಬಳ್ಳಿ. a climbing herb, generally cultivated, Momordica charantia L. (St. & Pl.). — ಊರೂರು. rep. ಆ ಕರಿಕಾಲಚೋಳನು ಮನೆಮನೆಗೆ ಊರೂರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನಕೆ ಬಿಟ್ಟಿಯನ್ ಒರೆವ ಕೆಲಸಕೆ ಪೋಪ ಸಮಯದಲಿ (Bp. 26, 55). — ಊರೆಳ್ಳು ಗಿಡ. -ಎಳ್ಳು-. the gingely-oil plant, Sesamum indicum, D. C. (My.).

ಊರು ūru. *the thigh* (ತೊಡೆ Śm. 70. 91).

ಊರುಗ ūr-uga. a man born or living in a village, a rustic, a vulgar man (Śmd. 240). (ಗ್ರಾಮೀಣ, ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಗ್ರಾಮೇಯಕ Hlā.). — ಊರುಗನುಡಿ. a vulgar expression (ಅಶ್ಲೀಲ Hlā.; Mr. 85).

ಊರುಜ ūru-ja. born from the thigh (of Brahmā): *a vaiśya.*

ಊರುಪರ್ವ ūru-parva. *the knee.*

ಊರುವಿಶ್ಲೇಷ ūru-viślēṣa. a disjunction of the thighs. see ಒಗಟು.

ಊಱಿ ūṛi. that puts itself down. see ಬಿಲ್ಲೂಱಿ ಹಾವು.

ಊಱಿಕೆ ūṛike. putting down, etc. (My.).

ಊಱಿಸು ūṛisu. 1. to cause to put down, etc. (My.).

ಊಱಿಸು ūṛisu. 2. to steep, to soak (My.).

ಊಱು ūṛu. 1. = ಉಱು. to be, to exist; to stay, to stop, to reside (ಸತ್ವ Śmd. Dh.). ಬಹಳ ದಿವಸ ಒನ್ದು ಊರೊಳಗೆ ಊಱುವದು (C.). 2, to settle (v. i.), to take up one's abode. ಸಮ್ಮದವೂಱಿದ ಅತಿಕರುಣಾಸುಧಾರಸವೇಱಿದ ಆಲೋಕನದೊಳ್ ಆ ಗುರುಭಕ್ತನಂ ನೋಡಿ (Bp. 39, 49). ಕಂಗಳಿಗೆ ತಮಮ್ ಊಱಿ, ದುರ್ಮಾರ್ಗಂಗಳಲಿ ವರ್ತಿಸುವುದು (60, 44). 3, to cause to settle on or to stick to. ನೆಲನ ಮೂಗಿಂಗೆ ಊಱಿ ಹಿಣ್ಡನ್ ಒಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ (Rāghc. 17, 72). 4, to put down, or fix, on the ground, etc. (C.). ಉಂಗುಟಂಗಳನ್ ಊಱಿ ನಡೆವುತೆ (Bp. 1, 49). ಕಾಲೂಱಿ ನಿನ್ದು (1, 50). ಕಾಲೊನ್ದ ಧರೆಯೊಳ್ ಊಱಿ (2, 12). ಅಡಿಯನ್ ಊಱುತ್ತ ಇನಿತು ದೂರಂ ನಡೆದು (43, 85). ಮಡದಿ ಮೊಣಕಾಲೂಱಿ ಬಾಗುತ ನಡೆಯೆ (57, 59). ನಾಲ್ಕು ಚರಣವನ್ ಊಱಿ ನಡೆವ ಧರ್ಮ (J. 27, 19). ಜಾಱಿ, ಜವದಿಂ ಕೆಯ್ಯೂಱಿ, ಬಿೞ್ದು, ಎದ್ದು (Rśv. 8, 124). ಕೆಯ್ಯೂಱಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಏೞ್ವ ಅನಿತಱಲ್ಲಿ (13, 95 va.). ಗೋವುಗಳ ಕಾಲುಗೊರಸೆಗಳು ಊಱಿದ ಗುಣ್ಡಿ (Si. 431). ಕೋಲನ್ನು ಊಱುವದು (C.). ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಂಗಾಲೂಱಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇವೆ (B. 4, 82; see B. 4, 62). 5, to put in the ground, etc., to plant (C.). ಗಿಡಗಳ ಮೊಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಗಿದು, ಮತ್ತೊನ್ದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಊಱುತ್ತಾರೆ (B. 3, 107); to inoculate (C.). ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಮಯ್ಲಿ ಬೀಜವನ್ನು ಊಱುವದು (4, 222); to set firmly, as flags, etc. (C.). 6, to put or apply to. ಮುಕುಲಿತಹಸ್ತವ ಅಲಿಕದಲಿ ಊಱಿ ನಮಿಸುತ (Bp. 60, 61). 7, to join one thing to another one for support. ಗಲ್ಲದೊಳು ಕೆಯ್ಯೂಱಿ (Bp. 3, 17). ತೊಡೆಗಳಂ ಮೊಱಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಊಱುತೆ (4, 12). 8, to lean on. ಅಱು ದಲದ ನಲಿನಮನ್ ಊಱಿ (3, 8). ಕೆಯ್ದುವನ್ ಊಱಿ, ತಾ ನಿನ್ದು (32, 7). ಹಲಿಗೆಯನ್ ಊಱಿ ಕೆಯ್ಗಳಿನ್, ಅಮರಿ (39, 62). 9, to enter into, to enter (the earth, etc.). ಬೇರೂಱುವದು, the root to enter or to be fixed, to root (C.); [to drive deep and firm. ಏಱೆಣ್ಬೊಮ್ಬತ್ತು ಪತ್ತೆಮ್ಬುಱುಕೆಯ ಸರಲಿನ್ದೂಱಿ ಕೊಣ್ಡಾವ ಮೆಯ್ಯುಂ ಪಾಱೆಮ್ಬನ್ತಾಗೆ Pb. 11, 95; ಬಾಳಂ ನಿರ್ನೆಱಮೂಱಿ Ap. 14, 75; ಮೂಕಫಲ ರಸವ ಸವಿದನ್ತೆ ಕಳ್ಳಗೆ ಚೇಳೂಱಿದನ್ತೆ Cv. 1410; ಹಾಳು ಗೋಡೆಗೆ ಹೋದರೆ ಚೇಳೂಱಿತ್ತು Bv. 111]. ಊರಿದೊಡೆ (ಸರ್ಪದ) ಎರಡು ಪಲ್ಗಳು (Bp. 46, 32). 10, to cause to enter, to stick; to sting (bite). ಮುಸುಟಿಯ ರಾಯಂ ... ಕೂರಲಗನ್ ಆಲದೊಳ್ ಊಱಿ ನಿಲಲ್ (32, 24). ಊಱೋದು, ಜಾಱೋದು, ನಾಱೋದು (a riddle meaning "a bug"). ಜೇನು ನೊಣ ಊಱಿತು (My.). 11, to enter and become beneficial, to agree with. ಆ ಊರಿನ ನೀರು ಅವನಿಗೆ ಊಱಿತು. (My.). 12, to walk (My.; see Prv. s. ಅಜ್ಜ). (T. ಊನ್ಱು, to lean, set, fix, stick in, put in the ground; M. ಊನ್ನು, to be fixed, firm; to lean, rest, rely upon; ಊಱು, to sink into, penetrate; to sink to the bottom, subside, settle; Tu. ಊರು, to set firmly, etc.). [—ಊಱಿಸಾಱು. to announce emphatically. ಪುಗಲಿಂ ಗಡಮೆನ್ದು ಬೇಟಕಾಱರನಿರದೂಱಿ ಸಾಱಿ ಜಡಿವನ್ತೆ ಸೆಗುಂ ಸಹಕಾರ ಕೋಮಳಾಂಕುರ ಪರಿತುಷ್ಟ ಪುಷ್ಟ ಪರಪುಷ್ಟ ಗಳಧ್ವನಿ ನನ್ದನಂಗಳೊಳ್ Pb. 2, 13].

ಊಱು ūṛu. 2. leaning on, etc. — ಊಱುಗೋಲು. -ಕೋಲು. a stick to lean on, a walking stick (C.).

ಊಱು ūṛu. 3. to leak out, to ooze, to spring as water (My.; Si. 82. 83. 115; see ಊಟೆ). 2, to be steeped, to be soaked (My.; T., Te.; *cf.* ಉಱಿ).

ಊರ್- ūr. = ಊರ್, etc. — ಊರ್ಕಾವಲಿಗ. a town watchman (My.). — ಊರ್ಕೆಲಸಿಗ. a village or town barber (C.). — ಊರ್ಗಾವ. -ಕಾವ. a man who watches the heaps of grain in the fields of a village till government and the owners have got their share, when he receives his fees in the shape of grain (*cf.* ಕಾಳ ಬಾಳಂ Ct. I, 74, *i. e.* ಕಾಱಬಾಱಂ s. ಕಾಱ್). — ಊರ್ವೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. a hedge round a village (My.).

ಊರ್ಜ ūrja. *power, energy, strength;* effort, exertion. 2, *the month Kārttika* (November-December; Mr. 70).

ಊರ್ಜಸ್ವಲ ūrja-s-vala. *powerful, strong.*

ಊರ್ಜಸ್ವಿ ūrjasvi. *powerful, strong.* see Kāvy. III, 3, B, 166.

ಊರ್ಜಿತ ūrjita. powerful; well established (My.); mighty; great, excellent (My.); exceeding, much. see Grj. 2, 106 vá.; 5, 44. Bp. 8, 47; 22, 51; 30, 2; 61, 79; J. 25 sum. ಊರ್ಜಿತೆ, an excellent female; a powerful mare (Bp. 59, 39).

***ಊರ್ಜಿತಾಳಂಕಾರ ūrjita-aḷankāra.** a kind of figure of speech. Kr. 3, 4. 199.

***ಊರ್ಜಿತೋಪಮೆ ūrjita-upame.** a kind of figure of speech. Kr. 3, 71.

ಊರ್ಜಿಸು ūrjisu. to be energetic, great, or much (Bp. 53, 24).

ಊರ್ಣ ūrṇa. = ಊರ್ಣೆ. see ಶಶೋರ್ಣ.

ಊರ್ಣನಾಭ ūrṇa-nābha. *a spider.*

ಊರ್ಣನಾಭಿ ūrṇa-nābhi. *a spider.*

ಊರ್ಣಾಯು ūrṇāyu. woollen. 2, *a woollen blanket.* 3, *a ram.*

ಊರ್ಣೆ ūrṇe. = ಉಣ್ಣೆ. *wool; felt.* 2, a circle of hair between the eyebrows (G.).

ಊರ್ಧ ūrdha. = ಉದ್ದ, etc., ಊರ್ಧ್ವ. see ಕರೋರ್ಧ.

ಊರ್ಧ್ವ ūrdhva. *high, raised up;* being above. 2, *elevation, elevated position, that is high.* ಊರ್ಧ್ವಂ, *on high, up, upwards.*

ಊರ್ಧ್ವಕ ūrdhvaka. *a certain drum, a kind of mardala.*

ಊರ್ಧ್ವಕ್ಷಿಪ್ತ ūrdhva-kṣipta. thrown or sent upwards; turned upwards, raised (ಉದಂಚಿತ, ನೆಗಪಿದುದು Mr. 449).

ಊರ್ಧ್ವಗತ ūrdhva-gata. gone up, risen; being on high.

ಊರ್ಧ್ವಗತವಸ್ತುಗ್ರಹಣ ūrdhvagata-vastu-grahaṇa. seizing or taking what is on high. see ಎಟ್ಟು.

ಊರ್ಧ್ವಗತಿ ūrdhva-gati. going upwards; ascent, elevation; elevation in the scale of being: mōkṣa (My.).

ಊರ್ಧ್ವಜಾನು ūrdhva-jānu. *long-shanked, or thick-kneed.*

ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞು ūrdhva-jñu. *long-shanked,* etc.

ಊರ್ಧ್ವನ್ದಮ ūrdhva-n-dama. *raised up, standing up.*

ಊರ್ಧ್ವಪಿಣ್ಡ ūrdhva-piṇḍa. = ಮೂರ್ಧಪಿಣ್ಡ. (ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ Mr. 154).

ಊರ್ಧ್ವಪುಣ್ಡ್ರ ūrdhva-puṇḍra. a perpendicular line on the forehead of a Vaiṣṇava. (My.).

ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ್ ūrdhva-rētas. being above the semen: abstaining from sexual intercourse, chaste. (My.).

ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ ūrdhva-lōka. *the upper world, heaven* (ಇತಿಹ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ Nn. 93).

ಊರ್ಧ್ವವಿಮೋಚನ ūrdhva-vimōcana. loosening from an elevated place. see ಅಸು.

ಊರ್ಧ್ವಶ್ವಾಸ ūrdhva-śvāsa. expiration (R.).

ಊರ್ಮಿ ūrmi. *a wave.* 2, a current, the flowing of water. 3, a fold or plait in a garment. 4, human infirmity (as grief, illusion, hunger, thirst, decay, death). see ಷಡೂರ್ಮಿ.

ಊರ್ಮಿಕೆ ūrmike. a wave. 2, a *finger ring* (ಉಂಗರ Mr. 340). 3, regret, sorrowing for anything lost.

ಊರ್ಮಿವಂತ್ ūrmi-mat. wavy; *bent, crooked.*

ಊರ್ಮಿಲಾಕಾನ್ತ ūrmilā-kānta. Lakṣmaṇa (J. 20, 56. 60; 21, 37).

ಊರ್ಮಿಲಾಪತಿ ūrmilā-pati. = ಊರ್ಮಿಲಾಕಾನ್ತ. (J. 21, 54).

ಊರ್ಮಿಲಾರಮಣ ūrmilā-ramaṇa. = ಊರ್ಮಿಲಾಪತಿ. (J. 20, 59).

ಊರ್ಮಿಲೆ ūrmile. -ಲಾ. Janaka's daughter and wife of Lakṣmaṇa. (My.).

ಊರ್ವ ūrva. the submarine fire. (G.). 2, reservoir. 3, a cloud. 4, a stable. 5, a pitṛi or mane of a deceased ancestor. 6, N.

ಊರ್ವಶಿ ūrvaśi. = ಉರ್ವಶಿ. (Bp. 57, 72; My.).

ಊರ್ವಿಕ ūrvika. (fr. ಊರ್?). people, folks. see Prv. s. ಪೂರ್ವಿಕ.

ಊವು ūvu. = ಉವ್ವು, etc., ಊ 8. (My.).

ಊಷ ūṣa. 1. *salt ground.*

ಊಷ ūṣa. 2. = ಉಷ. see ಪ್ರತ್ಯೂಷ.

ಊಷಣ ūṣaṇa. = ಉಷಣ. *black pepper* (ಮೆಣಸು Hlā.).

ಊಷಣೆ ūṣaṇe. = ಉಷಣೆ. long pepper (ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಊಷರ ūṣara. *a barren spot with saline soil.*

ಊಷವತ್ ūṣa-vat. consisting of saline soil; *a spot with saline soil.*

ಊಷ್ಮ ūṣma. ಊಷ್ಮನ್ ūṣman. *heat; steam, vapour;* ardour, passion; the hot season. see Śmd. 106; ಉಮ್ಮಳ.

ಊಷ್ಮೆ ūṣme. Thh. of ಊಷ್ಮನ್ (Śmd. 106. 107; ಉಮ್ಮೆ, ಸೆಗಳಿಗೆ, ಝುಳ Kk. 11 *b;* ಉಮ್ಮೆ 12; ಉಮ್ಮಳಿಸಿತು 83).

ಊಸ್ ūs. = ಉಸ್ No. 1. (My.).

ಊಸರವಳ್ಳಿ ūsaravaḷḷi. = ಊಸರುಳ್ಳಿ, ಹೊಸರುಳಿ, ಹೊಸರುಳ್ಳಿ. a kind of lizard, the Indian monitor, Varanus dracaena (My.; Te. ಊಸಪಿಲ್ಲಿ, ಊಸರವೆಲ್ಲಿ). [ಉಡುವಿನ ಭಾವಪಲ್ಲಿ ಹಡೆದರೆಮ್ಮವರು ಊಸರವಳ್ಳಿಯನ್ತೆ ಎನ್ನಿರವು Bv. 292]. — ಊಸರವಳ್ಳಿ ಹಾವು. (= ಊಸರವಳ್ಳಿ?). (ಮಾಲುಧಾನ, ಮಾತುಲಾಹಿ, ವಿಷಗಿಡದ ಹುೞು, ಉಮ್ಮತ್ತದ ಹುೞು; ಇದು ಖಟ್ವಾಂಗದ ಆಕಾರವಾಗಿಯೂ ದೀರ್ಘದೇಹವಾಗಿಯೂ ಉದ್ದವಾದ ಬಾಲವುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ ಇರುವದು Si. 77). *cf.* ಒಳ್ಳಿ 2.

ಊಸರುಳ್ಳಿ ūsaruḷḷi. = ಊಸರವಳ್ಳಿ, etc. (R.).

ಊಸು ūsu. 1. = ಹೂಸು 2. (My.).

ಊಸು ūsu. 2. = ಹೂಸು 3. (My.).

ಊಹ ūha. 1. = ಊಹೆ, etc. *reasoning; deliberation, reflection, calculation,* inferring, conjecturing (ಅನುಮಾನ, ತರ್ಕ Mr. 10). 2, one of the sañcāribhāvas (Kāvy. IV, 2, 16).

ಊಹ ūha. 2. pushing, moving, etc. see ಪ್ರತ್ಯೂಹ, ವ್ಯೂಹ, ಸಮೂಹ.

ಊಹಾಬಲ ūhā-bala. the power of reasoning, etc. (Bh. 1, 7, 41).

ಊಹಿತ ūhita. deliberated about, etc. (My.).

ಊಹಿನಿ ūhini. an assemblage; a multitude reduced to order, see ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ.

ಊಹನೀಯ ūhanīya. = ಊಹ್ಯ No. 1. (My.).

ಊಹಿಸು ūhisu. to reason, to deliberate, to suppose, to infer, etc. (Bp. 1, 63; 18, 64; 40, 8. 15; 45, 28; 50, 54; Si. 327. 350. 385. 390; My.; B. 4, 58).

ಊಹಿಸುಹ ūhisuha. reasoning, etc. (ಊಹೆ, ತರ್ಕ Nn. 148).

ಊಹೂ ūhū. no! no! don't! (My.; Mhr.; see Prv. s. ಊಟಿ.

ಊಹೆ ūhe. = ಊಹ, ಹೂಹೆ. Tbh. of ಊಹ (Śmd. 102; ತರ್ಕ, ಊಹಿಸುಹ Nn. 148).

ಊಹ್ಯ ūhya. inferrible; fit to be noted; fit to be deliberated about, fit to be supposed, etc. 2, fit to be pushed or moved. see ಸಮೂಹ್ಯ.

ಊಳ್ ūḷ. 1. = ಊಳು. to call near from a distance (ದೂರಾದ್ ಆಹ್ವಾನ Śmd. Dh.). 2, to cry out; to howl (M. ಊಳಿ), [ಅದನೆ ಪಲವೆಡೆಗಳೊಳೆನ್ನುಂ ಬಲ್ಲವರಿಡದಿರ್ಕಾದಂ ಬಾಯ ಬಿಡೂಳ್ವವೋಲ್ ಕರಂ ವಿರಸತರಂ Kr. 2, 23; Pb. 4, 48; Ap. 11, 96]. P. p. ಊಳ್ದು. ಕವಕ್ಕವ ಎಲೆಎಲೆ ಉ ಊ (o. r. ಒ ಓ) ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್ ಎನ್ದು ಒಚ್ಚತ ಊಳ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯುಂ (Śmd. 74). ಸನ್ಧಿ ಸಮಾಸ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ ಅನ್ದಮನ್, ಅವಱೆಡೆಯೆಡೆಯೊಳ್ ತುಱುಗಿದ ಯತಿ, ಪದಬನ್ಧಮನ್ ಅಱಿಯದನ್ ಒನ್ದುಂ ಮನ್ದಿ ಕಣ್ಡು ಊಳ್ವ ನಾಯಿ ನಿಷ್ಕಾರಣದೊಳ್ (Ct. II, 121). see Abh. P. 13, 19; 14, 122.

ಊಳ್ ūḷ. 2. an outcry; a howl (Te. ಊಲೆ, ಊಳಿ; M. ಊಳ್, ಓಳಿ, ಓಲಿ; T. ಊಳೈ). — ಊಳಿಡು. -ಇಡು. to cry out; to howl (ಶ್ವಾನಜಮ್ಬುಕಧ್ವನಿ Śmd. Dh.). ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ತೊಮ್ಬತ್ತಾಱು ಸಾವಿರ ಗೀತಸಂಕುಲವ ಹೇೞುದೆವು, ಅವುಂ ಬೆಟ್ಟವಂ ಕಣ್ಡು ಊಳಿಡುವಪಱ ಚನ್ದಮ್ ಆಯ್ತು (Bp. 22, 52). ಬಸದಿಗಳೊಳ್ ಊಳಿಡುವ ನರಿಗಳೋ? (51, 53).

ಊಳವೆ ūḷave. = ಊಳ್ 2. (C. Bp. 47, 29).

*__ಊಳಿಗ ūḷiga.__ a day book (in book-keeping).

ಊಳು ūḷu. = ಊಳ್ 1. P. p. ಊಳಿ. ಹಗಲುಂ ನರಿಗಳ್ ಊಳಿದವು (Bp. 61, 11). ಹೆಸರ ನಾಯ್ಗಳು ಹಾಸ ಹಱಿದು, ಉಬ್ಬಸದಲಿ ಊಳಿದವು (Bh. 3, 13, 21).

ಊೞಗ ūḻaga. = ಊೞಿಗ. (My.).

ಊೞಗಿತ್ತಿ ūḻaga-itti. = ಊೞಿಗಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಊೞಿಗ ūḻiga. (drudgery?); work, business; service (C.; Te. ಊಡಿಗ; T., M. ಊೞಿಯ; T. ಒಯ್, to perform; ಒೞುಗು, to go, walk; to act; see ಉೞ್ಗ; ಉೞಿಗ 1; *cf.* ಓಲಗ). ಕೇಳ್,

ಅರಸ! ನಿಮ್ಮ ಊೞಿಗವ ತಪ್ಪಿಸಿದನ್ ಆದೊಡೆ (Bp. 53, 34). ಊೞಿಗದ ಬೇಜೆಯ ನಾಯ್ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು Mr. 185). ಮುನ್ನುಕಡೆ ನಡಿಯುವ ಊೞಿಗದವನು (ಪುರೋಗ, ಅಗ್ರೇಸರ, etc. Si. 281). ಅರಸಿನ ಊೞಿಗದ ಸ್ಥಲ (ರಾಜಸಭೆ 485). ಎನ್ನನು ವೃಕೋದರನ ಊೞಿಗವಂ (Bh. 1, 8, 56). see Grj. 6, 25; 7, 21; Rām. 3, 7, 30; J. 13, 60; 32, 41; B. 5, 283. 284. 285. 293; Prv. s. ವರ್ಗ. — ಊೞಿಗದವ. -ಅವ. a male servant (C.; ಆಳು, ಸೇವಕ G.; B. 5, 283).

ಊೞಿಗಗಿತ್ತಿ ūḷiga-gitti. a female servant (My.).

ಊೞಿಗತನ ūḷiga-tana. service. ಊೞಿಗತನಕ್ಕೆ ನಿನ್ತುಕೊಳ್ಳು, to be in the employ of. ಎರಡನೆಯುವರಲ್ಲಿ ಊೞಿಗತನಕ್ಕೆ ನಿನ್ತುಕೊಣ್ಡು (G. 551).

ಊೞಿಗಿ ūḷigi. a male servant (My.).

ಊೞು ūḷu. = ಹೂೞು, etc. to bury (My.).

ಋ ṛi

ಋ ṛi. the seventh letter of the alphabet (Śmd. 12 seq.) when initial it occasionally appears as ರಿ or ರು in the colloquial language.

ಋಕ್ ṛik. = ಋಚ್.

ಋಕಾರ ṛi-kāra. the letter ಋ (Śmd. 11).

ಋಕಾರಾನ್ತ ṛikāra-anta. a term with final ಋ (Śmd. 103).

ಋಕ್ಕು ṛikku. Tbh. of ಋಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಋಕ್ಥ ṛiktha. *property, wealth.*

ಋಕ್ಷ ṛikṣa. = ರುಕ್ಷ 2. *a bear.* 2, *a star; a constellation, a lunar mansion.* 3, *the plant Bignonia indica* (ದಿಣ್ಡಲಮರ G.). 4, N. of a mountain. see ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ.

ಋಕ್ಷಗನ್ಧಿಕೆ ṛikṣa-gandhike. *the creeper Batatas paniculata* Chois.

ಋಕ್ಷಗನ್ಧೆ ṛikṣa-gandhe. *the plant Argyreia argentea* sweet.

ಋಕ್ಷರಾಜ ṛikṣa-rāja. N. of the father of Vāli and Sugrīva (Rām. 4, 2, 15. 18).

ಋಕ್ಷಾಜಿನ ṛikṣa-ajina. a bearskin (Cpr. 4, 31).

ಋಕ್ಷೇಶ ṛikṣa-īśa. lord of the stars: *the moon.*

ಋಗ್ವೇದ ṛic-vēda. the ṛigvēda, the first of the four vēdas (C.).

ಋಗ್ವೇದಿ ṛigvēdi. belonging to, or being conversant with, the ṛigvēda. — ಋಗ್ವೇದಿಗಳ ಸಿಂಗರಿ. N. (Bp. 56, 41).

ಋಚ್ ṛic. = ಋಕ್, ರುಕ್ಕು. *a verse or text of the vēdas, especially one of the ṛigvēda.* 2, *the ṛigvēda.*

ಋಚೆ ṛice. = ಋಚ್ No. 1. (My.).

ಋಚ್ಛೆ ṛicche. wish, desire. see ಯದೃಚ್ಛೆ.

ಋಜೀಷ ṛijīṣa. *a seether or boiler;* a frying pan.

ಋಜು ṛiju. = ರಿಜು, ರುಜು 1. *straight; right; honest; upright.*

ಋಜುಭೇದ ṛiju-bhēda. the state of being bent. see ಕುಳಿರ್.

ಋಜುರೋಹಿತ ṛiju-rōhita. the straight (unbent) bow of Indra (ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು Mr. 42).

ಋಜುಲಮ್ಬಿ ṛiju-lambi. *hanging straight down.*

ಋಜುವೀರ ṛiju-vīra. an honest hero (Śmd. 74).

ಋಜೂಕರಣ ṛijū-karaṇa. straightening; rectifying. see ತಿದ್ದು.

ಋಜ್ವಾಗತ ṛiju-āgata. coming in a straight manner (in dramatic action, Śmd. 74; Kāvy. I, 5, 45).

ಋಣ ṛiṇa. = ರಿಣ, ರುಣ, ರೊಣ್ಣ. guilt. 2, *debt; obligation.* — ಋಣ ಕೊಡು. to lend money (My.). — ಋಣ ತೀರಿಸು. to discharge a debt (My.). — ಋಣ ಪರಿಹರಿಸು. to pay a debt (My.). — ಋಣ ಮಾಡು. to contract debt, to borrow (My.). — ಋಣ ಹರಿಸು. = ಋಣ ತೀರಿಸು. (My.). — ಋಣ ಹೊಱಿಸು. to charge with debt (My.). — ಋಣ ಹೊಱು. to incur debt (My.).

ಋಣಋಣೀಭಾವ ṛiṇa-ṛiṇī-bhāva. the state of getting into debt and that of being in debt (My.).

ಋಣಗಾಱ ṛiṇa-gāṟa. a debtor (My.).

ಋಣತ್ರಯ ṛiṇa-traya. three obligations, viz. to dēvas, pitṛis and ṛiṣis (J. 26, 58).

ಋಣಬಾಧೆ ṛiṇa-bādhe. the trouble arising from being in debt (My.).

ಋಣಮುಕ್ತ ṛiṇa-mukta. released from debt (C.).

ಋಣಮುಕ್ತಿ ṛiṇa-mukti. discharge of a debt. (My.).

ಋಣವಿಮೋಚನೆ ṛiṇa-vimōcane. paying off a debt (My.).

ಋಣಸ್ಥ ṛiṇa-stha. a creditor (sic ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನು, ಉತ್ತಮರ್ಣ Si. 300). 2, a debtor (C.; ಸಾಲ ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡವನು, ಅಧಮರ್ಣ Si. 300).

ಋಣಾದಾನ ṛiṇa-ādāna. recovery of a debt. (R.).

ಋಣಾನುಬನ್ಧ ṛiṇa-anubandha. the connection of indebtedness, as contracted in some preceding birth and forming the ground of certain sufferings or enjoyments in the present (My.; Mhr.).

ಋಣಿ ṛiṇi. indebted; one under any obligation; a debtor. (Śmd. 232).

ಋಣಿಕ ṛiṇika. = ಋಣಿ, q. v., ರೊಣಕ.

ಋತ ṛita. = ವೃತ 2. *true, right.* 2, *truth.* 3, *gleaning, gathering grain.* 4, an ascetic (ಮುನಿ, ಎತಿ, Nn. 9, as ವೃತ). 5, the sun (ತರಣಿ, ಸೂರ್ಯ 9). 6, the moon (ಚನ್ದ್ರ 9). 7, a goose, a swan (ಮರಾಲ, ಹಂಸೆ 9). 8, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 9). 9, gone, risen. 10, darkness (ಕತ್ತಲೆ 9).

ಋತಿ ṛiti. going; *a road;* assault; abuse; prosperity; etc. see ನಿಋತಿ.

ಋತೀಯೆ ṛitīye. *censure, reproach.* 2, *shame.*

ಋತು ṛitu. = ರಿತು, ರುತು 1. a period; *a period or season consisting of two months* (ಎರಡು ಮಾಸವನ್ ಅಗಲ್ ಒನ್ದು ಋತು ಅಕ್ಕುಂ Mr. 69; ಕಾಲವಿಭೇದ Nn. 133): ವಸನ್ತ, ಗ್ರೀಷ್ಮ, ವರ್ಷ, ಶರದ್, ಹೇಮನ್ತ, ಶಿಶಿರ. 2, the number six (from the six seasons, ಆಱು Mr. 347; Ch.). 3, *the menses* (ಸತಿಯ ಸೂತಕ Nn. 133); see ಪ್ರಥಮ-. — ಋತುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become menstruous (Mr. 302). — ಋತುಪಡೆ. -ಪಡೆ. = ಋತುಗೊಳ್ (Mr. 302).

ಋತುಮತಿ ṛitu-mati. *a woman in her courses.*

ಋತುವೃತ್ತಿ ṛitu-vṛitti. revolution of the seasons, a year. (R.).

ಋತುಶಾನ್ತಿ ṛitu-śānti. a ceremony with regard to a married girl, performed when menstruation occurs for the first time and followed by the first sexual intercourse (My.).

ಋತುಷಟ್ಕ ṛitu-ṣaṭka. the six seasons (Cpr. 2, 61 va.).

ಋತುಸ್ನಾತೆ ṛitu-snāte. a woman who has bathed after menstruation and so prepared herself for sexual intercourse (J. 11, 26).

ಋತುಸ್ನಾನ ṛitu-snāna. bathing after menstruation. (My.).

ಋತೇ ṛitē. *except, without.*

ಋತ್ವ ṛitva. the letter ಋ (Śmd. 72. 103. 352).

ಋತ್ವಿಜ್ ṛitu-ij. nominative ಋತ್ವಿಕ್. sacrificing at the proper seasons. 2, *a priest who officiates at sacrifices.* Tbh. ಋತ್ವಿಜ (J. 16, 27).

ಋದನ್ತ ṛi-d-anta. a term with final ಋ (Śmd. 103).

ಋದ್ಧ ṛiddha. grown. 2, *heaped or stored, as grain.*

ಋದ್ಧಿ ṛiddhi. growth; *prosperity, welfare.* 2, *perfection, excellence,* supremacy. 3, *a certain medicinal plant* (ಮುರುಡಸಿಂಗಿ G.).

ಋಭು ṛibhu. a class of deities. 2, *a divinity in general, a god.*

ಋಭುಕ್ಷ ṛibhukṣa. Indra (My.).

ಋಭುಕ್ಷಿನ್ ṛibhukṣin. *Indra.*

ಋವರ್ಣ ṛi-varṇa. the letter ಋ; the letters ಋ and ೠ as belonging to the same class (Śmd. 65. 132).

ಋಶ್ಯ ṛiśya. *the painted or white-footed antelope.*

ಋಶ್ಯಕೇತು ṛiśya-kētu. *an epithet of Aniruddha.*

ಋಷಭ ṛiṣabha. = ವೃಷಭ. *a bull.* 2, *best, excellent.* 3, *the second of the seven notes of the gamut* (Mr. 76). 4, a particular drug.

ಋಷಿ ṛiṣi. = ರಿಷಿ, ರಿಸಿ, ರುಷಿ, ರುಸಿ, *an inspired poet, a partiarchal sage, a saint;* seven principal ones are enumerated, see ಸಪ್ತರ್ಷಿ. 2, the number seven (ಏಟು Mr. 347). 3. *Ursa major or the great bear, the seven principal stars of which represent the saptarṣis.* see ಮುಖ್ಯ-.

ಋಷಿಪುತ್ರಿ ṛiṣi-putri. the flower Artemisia indica (ಅಜಜಟಿ, etc. Mr. 136).

ಋಷಿವಧು ṛiṣi-vadhu. a wife of any of the principal ṛiṣis (Mr. 258).

ಋಷ್ಟಿ ṛiṣṭi. = ರಿಷ್ಟಿ. a scimitar, a sword, a spear. (G.).

ಋಷ್ಯ ṛiṣya. = ಋಶ್ಯ. *the painted or white-footed antelope.*

ಋಷ್ಯಪ್ರೋಕ್ತೆ ṛiṣya-prōkte. *the plant Mucuna pruriens* D. C. (Carpopogon pruriens Roxb.). 2, *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ಋಷ್ಯಮೂಕ ṛiṣya-mūka. a mountain in the Dekhan, the temporary abode of Rāma with Sugrīva (Rām. 4, 1, 23).

ಋಷ್ಯಶೃಂಗ ṛiṣya-śṛiṅga. N. of a personage whose story is told in the first book of the Rāmāyana (Rām. 1, 5, 13).

ೠ ṛī

ೠ ṛī. 1. the eighth letter of the alphabet (Śmd. 12).

ೠ ṛī. 2. an interjection of warding off reproach and terror. ೠವೆನ್ದಂ (Śmd. 67).

ೠ ṛī. 3. recollection; etc. ೠವಿತ್ತಂ (Śmd. 67). ೠವಿನ (133).

ೠಕಾರ ṛī-kāra. the letter ೠ (Śmd. 11).

ಌ lṛi

ಌ lṛi. the ninth letter of the alphabet (Śmd. 12).

ಌಕಾರ lṛi-kāra. the letter ಌ (Śmd. 11).

ೡ lṛī

ೡ lṛī. the tenth letter of the alphabet (Śmd. 12).

ೡಕಾರ lṛī-kāra. the letter ೡ (Śmd. 11).

ಎ　　　e

ಎ e. 1. the eleventh letter of the alphabet (Śmd. 15 seq.). colloquially as an initial it is pronounced as ಯೆ or ಯ, and written accordingly. in S. Mhr. its pronunciation as ಯೆ is retained also in sandhi, *e. g.* ಹನ್ಯೆರಡು (= ಹನ್ನೆರಡು); in the Abhś. we find *e. g.* ಮೂಱ್ಯೆಸಳ್ (=ಮೂಱೆಸಳ್), and even ತ್ಯೆಗೆ (= ತೆಗೆ), ನ್ಯೆಲ (= ನೆಲ). remark: in the formation of some verbal nouns ಎ is *elided*, *e. g.* ಮಱವೆ, ತಿಱವೆ (Śmd. 247); this elision takes place also in forming the present and the past participle, *e. g.* ನಡವ, ಹೊಳವ; ನಡದು, ಹೊಳದು (C.). *cf.* ಅಡೆ 15, & Tbhs. like ಎತ್ತಿ, ಎಮು, etc. about its arising from ಇ see Śmd. 282. 284. 285.

-ಎ e. 2. the final 1, of nouns (*cf.* remark -ಇ2), *e. g.* ಎಱಂಕೆ (Śmd. 48), ಎಡೆ, ಆನೆ (68), ಕೆಱೆ (80), ಪೆಱೆ, ಬಲೆ (81), ಮೊನೆ, ಮನೆ, ಪಱೆ (82), ಅಗಱ್ತೆ (247), ಉಡುಗೆ (248), ತಡೆ (250); 2, of verbs (*cf.* remark -ಇ2), *e. g.* ತೆಗೆ (307), ಪಡೆ, ಅಣೆ (314), ಒದೆ (315), ತೆಱೆ (328), ತೊಳೆ (332). 3, and of so called adverbs or particles, *e. g.* ಎಲೆ (68), ಮೆಲ್ಲನೆ (109), ಮಿಗೆ (110), ಮತ್ತೆ (112), ಒಳಗೆ, ಮುನ್ನೆ, ಮೇಗೆ, ಮೇಲೆ, ಪೊಱಗೆ (145. 146), ಒಡೆ (297), ಬಱಿದೆ (397), ನಾಳೆ (400). see also 151. 153. 272.

-ಎ e. 3. = -ಅ 13, -ಇ 13, -ಏ 2. a particle of emphasis. (Śmd. 68. 394), *e. g.* ನಾಲ್ಕೆ (44). ಒರ್ವನೆ (57). ಆತನಯೆ ತೋರದೊಡೆಗಳ್ ಇವು! (64). ತನ್ನಯೆ ವಧುವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ (67). ಸುರಸಿನ್ಧುವೆ! (67). ಆತನೆ ಇನ್ದ್ರಂ! (68). ಇನ್ದೆ ಕೋಣ್ಪೆ ಧೂಳಿಪಟಂ! (69). ನಲ್ಲಳೆ! (155). ತಳಿರೆ! ತಾವರೆಯೆ! (155). ಆವನ್ ಅಧಿಕಪುಣ್ಯನ್, ಅವನೆ ಸೇವ್ಯಂ (174). ಎಮ್ಮ ಆಳ್ದನ ಎಡಱನ್ ಆಮೆ ತಿರ್ದುವೆಂ (268). ಎಲ್ಲಮುಂ ನೆಱೆಯೆ ಕಲ್ತು (272). ಒಡನೊಡನೆಯೆ (272). ತಾನೆ ಲೋಕದೊಳ್ ಲಾಕ್ಷಣಿಕಂ! (407). ಬುಧರ್ ಆದರಿಪರ್, ಮೆಚ್ಚು ಎನ್ದೆ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಮುಂ (408). ಮಿಡುಕುತವೆ (Bp. 24, 56). ಎನುತವೆ (24, 59). ಹೇೞಿರೆ! (28, 42; 45, 42. 48). ಆರೋಗಿಸಿರೆ, ದೇವ! (33, 5). ಕರೆಯಿರೆ! ವಿಚಾರಿಸಿರೆ! (35, 44. 45). ಕೇಳಿರೆ! (51, 29). ಕೊಳ್ಳಿರೆ! (58, 38). ದಿಗುಬಲಿಯನ್ ಈಯಲೆ ನೋಡುವಂ (45, 28). ಚಲ್ಲಲೆ ನೋಡುವಂ (45, 31). ತಾನಾಗಿಯೆ (39, 23). ಶ್ರುತಿಬಾಹ್ಯರಾಗಿಯೆ (50, 47). ಜಿನಮಾರ್ಗರಾಗಿಯೆ (52, 1). ನಮ್ಬಿಸಿಯೆ ತಿಮ್ಬುವ (Kk. 36). ತೋರ್ಪೆನ್ ಎನ್ನಯೆ ಬಲವಂ (Rśv. 5, 129). see -ಲೆ. 2, a vocative particle (particularly in its long form) it is used for calling, or calling to, people, *e. g.* ಎ, ಅಪ್ಪ! ಎ, ಅವ್ವ! ಎ, ಅಕ್ಕ! ಎ, ದೇವ! ಎ, ರಾಮು! ಎ, ಶಾಳಿ! etc., etc. (C.). it is to be remarked that this ಎ or ಏ, when final, is often used with regard to females in My. & S. Mhr. (and ಒ with regard to males). ಏನೆ, ಅವ್ವಾ! (B. 2, 45). see Prv. s. ಜಗಳ & s. ತಾರ್.

-ಎ e. 4. = -ಏ 3. a particle used 1, in questions connected with doubt (ವಿಶಂಕೆ (Śmd. 68. 396), to which an answer in the negative is expected, *e. g.* ಇನಿಯನೆ? ಬೆಲ್ಲದಿನ್ದೆ ಇನಿದನ್ ಈವನೆ? ಅಃ, ಪಿರಿದೀವನ್ ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? ಚಿಃ, ಅದಂ ನೆನೆಯಂ (Śmd. 68). ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಕರ್ಣನ್ ಇಲ್ಲ, ಗುರುವಿನ ಮಗನ್ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಿರೆ? ಎನ್ನೆನ್! ಇನಿಯಂ ಕವಿ ರಾಜಕುಂಜರಂ! (68). ಇನ್ದ್ರಂಗೆ ಕೇಡಾಯ್ತೆ? (69). ಉಱೆಮೆ? ಅಂಜೆಮೆ? ಬೆರ್ಚೆಮೆ? ಬೆಸಕೆ ಎಱಗೆಮೆ, ದೇವ? (177). ತಳಿರೆ, ತಾವರೆಯೆ,... ಮತ್ತಕೋಕಿಲಮೆ! ಸೀತೆಯಂ ಕಣ್ಡಿರೆ? (155). ಕುಳಿನ್ದಂಗೆ ಸೂನು ಜನಿಸಿ ಇರ್ದಪನೆ? (J. 29, 23). ಬಸವನಂ... ಕಣ್ಡಿರೆ (Bp. 10, 15). ಮುಟ್ಟಿದನೆ? ಪಾಲ್ ಮೂಸಿ ನೋಡಿದನೆ? (14, 30). ತಾಯಿ ಇರೆ ಜೆಡೆಗಟ್ಟುವುದೆ ತಲೆ?... ತಾಯಿ ಉಡಲ್ ಈಸುವಳೆ ತೊಗಲಂ? (15, 3). ತಾಯಿ ಮಗನಂ ತಿರಿಯಲ್ ಈವಳೆ? (15, 4). ಸುಕರಹರ್ಷಾಶ್ರುಗಳ್ ಇವು ಎಮ್ಬನೆ? (18, 64). ಕೇಳಿದಿರೆ ಇನ್ತಪ್ಪ ವಿಕ್ರಮಲೋಲಸದ್ಭಕ್ತಿಯನ್? ಅವನಿಯೊಳ್ ಹೇೞಲ್ ಇನ್ತಹ ಭಕ್ತಿಫಲಮಂ ಕಾಣ್ಬರೇ ನೀವು (39, 58). ನೀನ್ ಇಲ್ಲದೆ, ಇವು ಎಲ್ಲಮ್ ಒಳವೆ, ಭಾನುತನುಜಾ? (Śmd.155). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ನುಡಿದು ಆರ್ತನೆ? (177). ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್? (221). ಕೇಶವಂಗೆ ಇದಿರ್ ಉಣ್ಟೆ? (407). ಕೆಟ್ಟ ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದ ಗಾಯ ಹೞೆ ಬಟ್ಟೆಯಲಿ ಒರಸಲು, ವಿಷ ಹೋದೀತೆ? (Dp. 84). ಕೋಣ ಬಲ್ಲುದೆ ವೇದವನ್ ಓದಿ ಪಠಿಸಲಿಕೆ? (Dp. 87). see also Bp. 53, 35; 5, 48; 18, 109; 49, 23; 50, 3. 51 2, in questions connected with censure or irony (ಆಕ್ಷೇಪಕ Śmd. 396), *e. g.* ಕುಡದ ನಿಮುಗಮ್ ಈ ಎಡಱಾಯ್ತೆ? (125). see Bp. 55, 52. 3, in questions to which an answer in the affirmative is expected, *e. g.* ಒರ್ವನೆ ಗಣ್ಡನ್ ಅಲ್ತೆ ಜಗತೀತಲದೊಳ್? (Śmd. 57; see similar instances s. ಅಲ್ತೆ). ಧರಣಿಯೊಳು ಕೆಲವೂರ್ಗಳ್ ಇಲ್ಲವೆ? (Bp. 44, 39; *cf.* 10, 35; 45, 17). ಪುಷ್ಪಮ್ ಒನ್ದು ಬೞಲಲ್, ಭೃಂಗಕ್ಕೆ ಪೂವು ಇಲ್ಲವೆ? (Sś. 8). ಕರಗಸದ ನಡು ಬಡವಾದರೆಯು ಕೊಯ್ಯದಿಕ್ಕದೆ? (Bh. 1, 8, 28). ಹುಸಿಯ ಬಾೞುವೆ ಹುದುವಿನ ಅರಮ್ಬದ ಫಲೋದಯವು ನಸಿದು ಹೋಗದೆ? (1, 8, 48). ತನ್ದೆಯ ಮಾತಿಗಾಗಿ ರಘುಪತಿ ವರ್ತಿಸನೆ ವಿಪಿನವಾಸಮಂ? (J. 31, 34).

-ಎ e. 5. an affix for the instrumental (Śmd. 132, and ablative) *e. g.* ಕ್ರಮದೆ, ನಯದೆ, ಭಯದೆ (132). *cf.* -ಇ 8.

-ಎ e. 6. an affix for the formation of an infinitive (Śmd. 296); it may be translated by *when; if; to; sc that* (see *e. g.* Śmd. Cm. 3. 13. 136. 260. 261. 286. 289). ಗಾಯಕಂ ಪಾಡೆ, ದೇವಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂ (296). ಆರಯೆ or ಆರಯ್ಯೆ, ಎನೆ, ಕೊಲೆ, ಉಣೆ (86), ನುಡಿಯೆ, ಪೊರ್ದೆ (293). see 91. 163. 200. 272. 293. 294. it is used also in the so-called passive voice, *e. g.* ಅವನಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (154). ಪದಕಮ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (157). ಕಾವ್ಯಮ್ ಎನ್ನಿಂ ಪೇೞೆ ಪಟ್ಟುದು (157). ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟಂ (301). — ಪುಡಿ ಅಡರೆ, ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು... ಮೃಗಲಾಂಛನನಾ (Līlv. 3, 3). ಭೀತಿಯಿಂ ನಿಶಾಸ್ತ್ರೈರಿಣಿ ಪೋಗೆ, ಬಿಟ್ಟ ಶಿವಿಯ ಓಲೆಯ ಮೌಕ್ತಿಕಪತ್ರಮೋ? (3, 4). see Bp. 18, 89. 90. 92; 42, 3; 61, 84; Rām. 13, 4; Rśv. 2, 47; 13, 69; C. Bp. 4, 7. (the originally *restricted* use of the infinitive with -ಎ disappears in later writings; see -ಅಲ್ 1, No. 3).

-ಎ e. 7. = -ಎಂ 1, etc. termination of the first person singular of the future and imperfect, and of the negative verb, *e. g.* ಏಗೆಯ್ವೆ (Bp. 22, 52), ಉಸುರುವೆ (39, 60), ಬೆಳೆದೆ (25, 7), ಒತ್ತಿದೆ (28, 41), ಅಯ್ತನ್ದೆ (29, 12), ಕಣ್ಡೆ (40, 47). ಕಾಣೆ (Bh. 1, 8, 6). ಉಸುರ್ವೆ (Śm. 67). ಪೇೞ್ವೆ (76). see s. ಇಹುದು.

-ಎ e. 8. = -ಅಯ್ 2, etc. termination of the second person singular, *e. g.* ಒಗೆದೆ (Bp. 8, 18), ಉದ್ಘೋಷಿಸೆ (12, 17), ಪಡದೆ (12, 52; see also 14, 10. 24. 26; 18, 4. 9; 20, 15; 21, 23. 47;

22, 54; 24, 63. 70; 41, 7; 44, 68; 47, 13; 52, 7. 8; 59, 11; 60, 60). ಬಲ್ಲೆ (Bh. 1, 8, 10). ಕೆಡಿಸಿದೆ (1, 8, 57). ಪೋದೆ (Rsv. 13, 102). ಕೆಡಿಸಿದೆ, ಬಲಿದೆ, ಇತ್ತೆ (J. 31, 33).

-ಎ e. 9. the affix which added to -ಉತ್ತ್1 forms a third person singular neuter; see -ಉತ್ತೆ2. (*cf.* -ಅದೆ 4).

-ಎ e. 10. an ancient termination of the nominative singular masculine. see ಅವೆ 3.

ಎ e. 11. = ಆವ, etc. what? see ಎತ್ತ್1, ಎನಿತು, ಎನ್ದು, ಎಲ್ಲಿ, ಎಹಗೆ.

ಎ e. 12. the initial e that is connected with pe and he (also with b, v, and y); see *e. g.* ಎಗ್ಗು, ಎಚ್ಚಱ್ 2, ಎಚ್ಚಱಿಕೆ, ಎಚ್ಚಱು 1, ಎಚ್ಚು 3. 4, ಎಟ್ಟ, ಎಟ್ಟು 2, ಎಡಗೆ, ಎಡಸು, ಎಡೆ 2, ಎಡ್ಡ 2, ಎಣಿಕೆ 2, ಎಣೆ 2, ಎದೆ 2, ಎಮ್ಮಿಕೆ 2, ಎಮ್ಮೆ 2, ಎರಲು, ಎರೆ 5.

ಎ e. 13. = ಏ 7, ಚೆ 2. a sound that is used to express disgust (My.). — ಎವುೞು. -ಪುೞು. = ಏಗುೞು. an insect or worm living in orts [—ಎಂಜಲೆವುೞು. -ಎವುೞು. food remnants with worms in them? ತಾವಿರ್ಬರುಂ ತಿರಿದು ತನ್ದಿಕ್ಕಿದೆಂಜಲೆವುೞುಮುಂ ತಿನ್ದು Ap. 3, 34 va.]; (ಎಂಜಲವುೞು Smd. II; ಎಂಜಲುವುೞು Kk. 81).

ಎ e. 14. = ಇ 3. see ಎಕೋ.

-ಎ e. an affix to form feminines (Smd. 244; *cf.* No. 2), *e. g.* ಜೋಡೆ, ಸಿತಗೆ, ಚದುರೆ, ಪಾಣ್ಬೆ (245), ಅನ್ನೆ 2, ಆಕೆ, ~~ಈಕೆ~~. 2, the e that in Kannaḍa is generally substituted for the final ā of Sk. feminines (Smd. 100), *e. g.* ಮಾಲೆ, ಬಾಲೆ, ಲೀಲೆ, ಭಾಷೆ, ಯಾತ್ರೆ (101).

-ಎಂ eṁ. 1. = -ಎ 7, -ಎನು 1. termination of the first person singular of the present, future and imperfect, and of the negative verb (Smd. 254; *cf.* -ಅಂ 1, ಎನ್ 2). ಬರೆದ ಪೆಂ (Smd. 259. 276); ಬಣ್ಣಿಪೆಂ (254), ಪಾಡುವೆಂ (91), ಅಱಿವೆಂ (263), ಮಾಡುವೆಂ (271), ಅಪ್ಪೆಂ (1); ಅನುಚರಿದೆಂ (254), ಕೇಳ್ದೆಂ (262); ಮಾಡೆಂ (260), ಅಱಿಯೆಂ (296). — [ಅನುಂ ... ಶ್ರೀಮತಿಯೆಪ್ಪ ತನೂಜೆಯಾಗಿ ವಜ್ರಜಂಘಂಗೆ ವಲ್ಲಭೆಯೆಂ Ap. 10, 8 va.]. ಒಳ್ಳಿದೆಂ, ಪೆಣ್ಡತಿಯೆಂ, ಉದ್ಧತನೆಂ, etc. (Smd. 257. 258), ಭ್ರಾನ್ತೆಂ (191, 244), ಸುತ್ತೆಂ (395).

-ಎಂ eṁ. 2. = -ಇವಿ, -ಎವು. termination of the first person plural of the future, etc., being an optional substitute for ಎವು (Smd. 258), *e. g.* ನೋಡುವೆಂ, ಪಾಡುವೆಂ, ತಿರ್ದುವೆಂ (258) ಪತ್ತುವೆಂ, ಕೇಳ್ವೆಂ (259).

-ಎಂ eṁ. 3. termination of the first person singular of the imperative, *e. g.* ಆನ್ ಇದಂ ಮಾಱ್ಪೆಂ! ಆಂ ಶಿವನಂ ಪೂಜಿಸುವೆಂ! (Smd. 271 Cm.). *cf.* -ಅಂ 2.

ಎಕತ್ಯಾರು ekatyāru. authority, control, power (My.; H.).

ಎಕರಾರು ekarāru. a confession; a deposition (My.; Br.; Mhr., H. ಇಕರಾರ).

ಎಕರೆ ekare. an «acre». (My.; Br. ಯಕ್ರಾ).

ಎಕಾರ e-kāra. the letter ಎ (Smd. 11. 63. 176).

ಎಕಾರವಿಧಿ ekāra-vidhi. the rule that an ಎ is to occur (Smd. 212).

ಎಕಾರಾನ್ತ ekāra-ar .. a term with final ಎ (Smd. 260).

ಎಕೋ e14-kō. = ಇಕೊ, etc. (Bp. 37, 66; 50, 68).

ಎಕ್ಕ ekka. 1. = ಎಕ್ಕೆ, q. v. ಎಕ್ಕದ ಗಿಡ (My.; ಅರ್ಕ, ವಸುಕ, etc. Si. 141; Ssv. 3, 32).

ಎಕ್ಕ ekka. 2. = ಯಕ್ಕ No. 2. Tbh. of ಏಕ (Smd. 377; ಒರ್, ಒನ್ದು Ss.; My.).

ಎಕ್ಕಛಾಯ ekkachāya. Tbh. of ಏಕಚ್ಛಾಯ? (Smd. 23, o. r. in Mdb. ಎಕ್ಕಥಾಯ).

ಎಕ್ಕಟಿ ekkaṭi. = ಎಕ್ಕಟೆ. alone, solitary, by himself, in private (Te.; Mhr. ಏಕ, ಏಕಟಾ); a single, solitary person (Bp. 18, 9). — ಎಕ್ಕಟಿಗರೆ. -ಕರೆ. to call aside (Bh. 1, 7, 8; 2, 13, 21).

ಎಕ್ಕಟಿಗ ekkaṭiga. a superior, noble or great man (Bp. 16, 13; Te. ಎಕ್ಕಟಿ, superior, noble, great; ಎಕ್ಕುಡು, greatness, height, ascent; high, great, mighty; ಎಕ್ಕು, to rise, increase, swell; ಎಗಿ, ಎಗೆ, to rise, spring up; to fly or bound; *cf.* ಎಕ್ಕು 3, ಎಗರು, ಎಗು, ಎೞ್ 1).

ಎಕ್ಕಟೆ ekkaṭe. greatness; wonder; a wonder (ಆಶ್ಚರ್ಯಾರ್ಥ Ct. II, 101; Te. ಎಕ್ಕುವೆ, greatness, etc.; a strange thing, novelty; see ಎಕ್ಕ).

ಎಕ್ಕಟೆ ekkaṭe. = ಎಕ್ಕಟಿ. (Bh. 4, 6, 26).

ಎಕ್ಕಡ ekkaḍa. = ಎಕ್ಕವಡ, q. v. (C.; Bh. 3, 13, 19).

ಎಕ್ಕತಳ ekka-taḷa. Tbh. of ಏಕಸ್ಥಲ (Smd. 377).

ಎಕ್ಕತಾಳ ekka-tāḷa. Tbh. of ಏಕತಾಲ. (My.).

ಎಕ್ಕತಾಳಿ ekkatāḷi. = ಎಗತಾಳ, ಎಗತಾಳಿ. ridicule, derision, mockery, jest (My.; Te. ಎಕತಾಳಿ, ಎಗತಾಳಿ).

ಎಕ್ಕತುಳ ekka-tuḷa. Tbh. of ಏಕತುಲ. one weight, equality (Abh. P. 9, 181); whole, undivided weight, power or energy; full strength; very great power; vehemence [ಮೆಚ್ಚುವಣಿಗೆಯಂಕಕಾಱರೆಕ್ಕತುಳಕ್ಕೆಕ್ಕೆಯಿಂ ... ಕಾದೆ Pb. 12, 76 va.]; (Cpr. 10, 83; Rām. 5, 8, 36; 5, 9, 6; 6, 20, 5; J. 14, 8). ಅನಿಲಜನ್ ಎಕ್ಕತುಳದಲಿ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದನು, ಕಾಣದೆ ಅಹಿಪತಿಯ (Bh. 3, 13, 33). ಎಕ್ಕತುಳಕತ್ತಲೆಯನ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುತಂ (Cidakhaṇḍānubhavasāra 1, 7). ಎಕ್ಕತುಳಂ, with full strength, etc. ಎಕ್ಕತುಳಮ್ ಇಱಿದು (Smd. 79).

ಎಕ್ಕಥಾಯ ekkathāya. o. r. of ಎಕ್ಕಛಾಯ, q. v.

***ಎಕ್ಕಬಾಗೆ ekka-bāge.** Tbh. of ಏಕಭಾಗ. one share, portion. ಸಜ್ಜನದನ್ತೆನಗೆಕ್ಕಬಾಗೆ ನೋಡೀಗಳಿಳಾ ಲತಾಂಗಿ ಪುದುವಲ್ಲಳ್ Pb. 9, 46.

***ಎಕ್ಕಮದ್ದಳೆ ekka-maddaḷe.** a musical instrument. ಎಕ್ಕಮದ್ದಳೆಯ ಕೊಱಲ ಝುಂಕಾರದ ಪಱೆಗಳ್ ಮುನ್ದೆ ಬಾಜಿಸುತ್ತಂ ಬಱಿಯಂ ಕಾಪಿನವರ್ ವರೆ Vr. 80, 11.

ಎಕ್ಕರಿಸು ekkarisu. to make faces at, to gibe at, to mock, to deride (R.; Te. ಎಕ್ಕಿರಿಂಚು, ವೆಕ್ಕಿರಿಂಚು, ವೆಗ್ಗಳಿಂಚು; T. ಎಳ್, ಎಳ್ಳು, to scoff, scorn, deride; *cf.* ಏಳಿದ?).

ಎಕ್ಕಲ ekkala. 1. high, tall, huge like a demon (S. Mhr.).

ಎಕ್ಕಲ ekkala. 2. a wild hog (ಕಾಡ ಹನ್ದಿ Ct. II, 36; ಕ್ರೋಡ Ss.; Te. ಏಕಲ; T. ಏನ, ಏಱು, a hog). ಮೂಸೆಯಿಟ್ಟೆಱಗಿದ ತೆಱದಿಂ ಕೊರ್ವಿದ ಎಕ್ಕಲಂ (Smd. 135 Mdb. MS.). ನೆಲನ ಮೂಗಿಂಗೆ ಊಱಿ ಪಿಣ್ಣನ್ ಒಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ ಚಳಿಗದಿರ್ಗಲ್ಲಿನೊಳು ದಾಡಿಯಂ ಮಸೆದು (Rāghc. 17, 72). ಸಿಂಗವನ್ ಇಱಿದು, ಎಕ್ಕಲನ ಹೊಕ್ಕು ತಿವಿದು (17, 74). see Grj. 1, 100; Bh. 3, 13, 26. 28. 30; Rsv. 5, 89; J. 12, 48; 14, 6.

ಎಕ್ಕಲ ekkala. alone, solitary (Cpr. 7, 97; Mhr. ಏಕಲಾ).

ಎಕ್ಕವಡ ekkavaḍa. = ಎಕ್ಕಡ. a kind of leathern sandal [ತೊಟ್ಟೆಕ್ಕವಡಂ ಮರವಿಲ್ ಕಟ್ಟಿದ ಪಣೆಕಟ್ಟು ಬೀಣ್ಬವಱ ದೊರೆಯೊಳೊಡವುಟ್ಟಸಿಯ ಸುರಗಿ Pb. 5, 36]; (ಬೀಣ್ಬೆಯ ಕೆರ Ct. II, 36; ಕೆರ್ಪು Sm. 32).

ಎಕ್ಕಪತ್ತಿ ekka-patti. Tbh. of ಏಕಪತ್ರ (Smd. 377).

ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ ekka-sakka. = ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕ, ಎಕ್ಸುಸ್ಕ್ಯ, ಎಗಚಿಗ. confusion, random, doubt (Ch. v. 19; Tu. also, very much; T., M. ಎಕ್ಕಚ್ಚಕ್ಕ); perverseness. ಎಕ್ಕಸಕ್ಕವನ್ ಆಡಿ (Bp. 55, 44). 2, ridicule, mockery; a joke (Te. ಎಕಸಕ್ಕೆ, ಎಕ ಸಕ್ಕ, ಎಕ್ಕಸಕ್ಕೆ; My. as ಎಕ್ಸುಸ್ಕ್ಯ, ಎಗಚಿಗ). [-ಎಕ್ಕಸಕ್ಕತನ. mocking behaviour. ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನನನಿಱುಸಿ ನುಡಿವ ನಿನ್ನೆಣಗೋಣಂ ಗಳುಮೆಕ್ಕಸಕ್ಕತನಂಗಳುಮೆತ್ತ ಪೋದುವು Pb. 11, 137 va.].

ಎಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ekka-sakke. a perverse female (Bp. 40, 52).

ಎಕ್ಕಸರ ekka-sara. 1. Tbh. of ಏಕಸರ. [a chain with one row. ಎಕ್ಕಸರಮಿದಾವುದಾಂ ಮುಳಿಯೆ ಕಾಲ್ಪಿಡಿದಿನ್ದ್ರನ ಕೊಟ್ಟುದಲ್ತೆ Pb. 4, 86]; (Śmd. 377; Abh. P. 3, 67 va.).

ಎಕ್ಕಸರ ekka-sara. 2. going or running alone (J. 16, 22).

ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕ ekka-sekka. = ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ, etc. ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕದ ಮಾತುಗಳು (Bp. 56, 51).

ಎಕ್ಕಳ ekkaḷa. = ಎಗ್ಗಳ, etc. (Abh. P. 3, 116).

ಎಕ್ಕಾವಳಿ ekka-āvaḷi. Tbh. of ಏಕಾವಳಿ. [ತನ್ನೊಳ್ನೆಱೆಯಲಿಮ ಜಯ ಶ್ರೀಯ ಮುನ್ದಟ್ಟದೆಕ್ಕಾವಳಿಯೆಮ್ಬನ್ತಿರ್ದುದಂ ಕಣ್ಠಿಕೆಯಂ ... ಕಟ್ಟಿದಂ ಖೇಚರೇನ್ದ್ರಂ Ap. 1, 76]; (Abh. P. 5, 53).

ಎಕ್ಕಿ ekki. = ಎಱಕೆ 2. a piece of timber (or bamboo) forming one side of the frame of a cot (C.).

ಎಕ್ಕಿಕೆ ekkike. dressing cotton, etc. (My.).

ಎಕ್ಕಿಸು ekkisu. to cause to dress cotton, etc. (My.).

ಎಕ್ಕು ekku. 1. = ಯಕ್ಕು. to divide; to separate (ವಿಭಜನ Śmd. Dh.); to dress cotton, [ಹಿಮಮೆಕ್ಕಿದರಲೆ ಪೋಲ್ ಪುದಿದಿರೆ ಯುಂ Ap. 6, 33]. to card wool (My.; Tu., M.; Te. ಏಕು, T. ಎಂಗು; M. ಏಕ್ಕು, carding cotton; T. ಎಡು, to separate; ಇಱು. to break; to split, break asunder, v. i., see ಇಡಿ 3; *cf.* ಏಱ್ 3). — ಎಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. to dress cotton (My.).

ಎಕ್ಕು ekku. 2. to have frequent evacuations, to purge (ಪ್ರವಾಹಿಕೆ Śmd. Dh.; T. ವೆಕ್ಕೈ, looseness with which cattle are affected).

ಎಕ್ಕು ekku. 3. to come up, to stand on tiptoe (T., M.; Te.: to ascend, mount, climb; to mount on, get upon; to rise, be augmented, increase; Tu. to reach; see ಎಕ್ಕಟಿಗ, etc.; *cf.* ಎಟಕು.). — ಎಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. to get or fall upon (Bh. 8, 24, 3). — ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆ. rep. of the infinitive: up and up; one upon or after the other, etc. (ತೇನ ತೇನ, ಮೇಲ್ಮೇಲ್ Ct. II, 72; see ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ). [ತಕ್ಕಿನ ಕುಮ್ಬ ಸಮ್ಭವ ನದೀಜ ಕೃಪಪ್ರಮುಖ ಪ್ರವೀರರೆಕ್ಕೆಕ್ಕೆಯಿನೊರ್ವರೊರ್ವರೆ ಬಿಗುರ್ತಿರದಾನ್ತು Pb. 8, 108; Ap. 4, 34 va.]. ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆಯೆ ನೆಗಟ್ಟು, ಒರ್ಮೊದಲೆ, ಕುಕ್ಕೂಕೂ ಎನ್ದು, ಕೋೞಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (Śmd. 19, 68). [— ಎಕ್ಕೆವಾಱು. -ಪಾಱು. to jump up in the course of attacking the foe. ಬಳ್ಳುಗಡೆದೆಕ್ಕೆವಾಱುವಾಱಿ Pb. 10, 80 va.].

ಎಕ್ಕೆ ekke. eminence, superiority; great force [ಬಳೆದುವು ತೋಳ್ಗಳೆಕ್ಕೆಯಿನಮಳ್ ಬಳೆವನ್ತಿರೆ ಮುಯ್ಯುಗಳ್ ಕುಳಾಚಳ ಶಿಖರಂಗಳಂ ಮುಸುಳೆವನ್ನವು Pb. 2, 37; ನಿರುಪಮ ದೇಹ ದೀಪ್ತಿಗಳೊಳೆಕ್ಕೆಯಿನೆಯ್ದೆ ಪಳಂಚಿ ಮಿಂಚುವ Ap. 2, 5]; (Abh. P. 13, 21; Te. ಎಕ್ಕುವು, ಎಕ್ಕುವ; see ಎಕ್ಕಟಿ).

ಎಕ್ಕೆ ekke. = ಎಕ್ಕ 1, ಏರ್ಕ q. v., ಯಕ್ಕ No. 1. a tall shrub, the gigantic swallow-wort or manure-leaf, Calotropis gigantea R. Br. (ಅರ್ಕ, ವಸುಕ, ಆಸ್ಫೋತ, ಅರ್ಕಪರ್ಣ, etc. Nr.; ಅರ್ಕ Nn. 13; Mr. 128; Si. 141; C.; T. ಎರುಕ್ಕು, M. ಎರಿಕ್ಕು). see ಬಿಳಿಯ ಎಕ್ಕೆ, ಗಣ್ಡು ಎಕ್ಕೆ, ಹೆಣ್ಣು ಎಕ್ಕೆ; Bp. 58, 22. — ಎಕ್ಕೆಗಿಡ. (Si. 141; ವಸುಕ G.). — ಎಕ್ಕೆ ಬೆನಕ. a stone occasionally found about the roots of the ಎಕ್ಕೆ in form like Gaṇēśa and supposed to make its possessor very fortunate (R.). — ಎಕ್ಕಮಾಲೆಗಿಡ. = ಎಕ್ಕೆಗಿಡ. (St. & Pl.).

ಎಕ್ಸುಸ್ಕ್ಯ ek-uskya. = ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ No. 2. (My.).

ಎಗಚಿ egaci. = ಇಲಿಚಿ, ಎರ 1, ಎಲಚಿ, ಎಲ್ಚಿ, ಎಳಚಿ, (ರೇಗು 2). the jujube tree, Zizyphus jujuba Lam. (St. & Pl.; T. ಇಲನ್ದೈ, M. ಇಲನ್ದ). 2, the shrub Monetia barlerioides Lin. (My.; T. ಇಜಂಗು, ಚಂಗು; see ಉಪ್ಪಿಗಚಿ).

ಎಗಚಿಗ ega-ciga. = ಎಕ್ಸುಸ್ಕ್ಯ. (My.). — ಎಗಚಿಗಬಾಚಿಗ. a mocker, a jester (My.).

ಎಗತಾಳ egatāḷa. = ಎಗತಾಳಿ. (My.).

ಎಗತಾಳಿ egatāḷi. = ಎಕ್ಕತಾಳಿ. mockery, ridicule (My.; Te.).

ಎಗರಿಕೆ egarike. jumping (My.).

ಎಗರಿಸು egarisu. to cause to rise; to cause to rise in the air or to fly, as a paper-kite; to cause to spring or jump; to shoplift, to pilfer, to take away (My.; Te. ಎಗಯಿಂಚು, ಎಗಿರಿಂಚು).

ಎಗರು egaru. to rise; to fly; to jump (My.; Te. ಎಗರು, ಎಗುರು; *cf.* ನಿಗರು 1). 2, to fly away, to go, as life; to be spent, as money; to abrade, to wear or chafe off, as gilt, paint, etc.; to be ruined, as commerce (My.).

ಎಗಾದಿಗಾ egā-digā. up and down, backwards and forwards (Te.; R.). (Te. ಎಗೆ, above, up, upwards; see ಎಕ್ಕಟಿಗ).

ಎಗು egu. rising; embarkation (Te.; T. ಏಱು; M. ಏಱ, ಏಱ್ಱ). — ಎಗುಮತಿ. dues for embarking (M. ಏಱ್ಱಮತಿ, ಏಱ್ಱ-; Te. shipment, lading; T. ಏಱುಮತಿ, exportation). — ಎಗುಮತಿ ದಿಗುಮತಿ. export and import, shipping and unshipping (Te.; R.).

ಎಗ್ಗ eggu₁-a₃. a rude, rustic, unpolished, stupid, or low man [ಎಣ್ಬರೇಱುದ ಕಟ್ಟೆಯನ್ತೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಬೆಸೆವ ಪಚ್ಚ ಪಸಿಯೆಗ್ಗರುಮಂ ಕಣ್ಡು Pb. 4, 94 va.; Ap. 2, 74]; (Cpr. 10, 109; ಕೂಱ Śmd. I; ಗಾವ್ಪ Ct. I, 101, o. r. ಗಾಣ್ಪ; ಗಾವಿಲ II, 77; ಗಾವಿಲ, ಗಾವ್ಪ, ಹೆಡ್ಡ Śs.; *cf.* ಎಡೆಗ?). ಪೈರಿವ್ರಜವನ್ ಉಱುಹುವನ್ ಎಗ್ಗಂ (Bh. 1, 8, 39).

ಎಗ್ಗತನ eggatana. rudeness, vulgarity, etc. (Śmd. 248). ಎಗ್ಗತನದ ಮಾತು (ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಅಶ್ಲೀಲ Nr.); stupidity (My.; Rśv. 11, 92).

ಎಗ್ಗಳ eggaḷa. = (ಅಗ್ಗಳ?), ಎಕ್ಕಳ, ಯೆಗ್ಗಳ, ವೆಗ್ಗಳ, ಹೆಗ್ಗಳ. abundance, excess, etc. (ಅಧಿಕ Ct. II, 19; *cf.* ಎಕ್ಕು 3; ಪೆರ್?).

ಎಗ್ಗು eggu. 1. = ಎಱಗು 3. (Śmd. 248).

ಎಗ್ಗು eggu. 2. = ವೆಗ್ಗು, ಹೆಗ್ಗು, ಸಿಗ್ಗು. shame; the feeling of disgrace (C.; Te.). 2, disgrace; blame; harm (Te.). ಅಗ್ಗದಾ ಅರಳುಣ್ಬು, ಡೊಗ್ಗೆಮಜ್ಜಿಗೆಯುಣ್ಬು, ಹೆಗ್ಗುಳದ ಕಾಯಿ ಮೆಲ್ಲಲುಣ್ಬು; ಮೂಡನಾಡು ಎಗ್ಗೆನ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.). see Bp. 6, 1; 43, 13; 45, 15; 52, 21; 60, 16; Cpr. 5, 111. [3, stupidity, foolishness.

ಅೞವಱಿಯದೆಗ್ಗು ಬಳವಳ ಬಳೆವಿನೆಗಂ ಪಚ್ಚಪಸಿಯ ತುಱುಕಾಱಂಗಗ್ಗಳಿಕೆಯನೆ ಮಾಡಿ ನೀನುಂ ಪಳಿಯಂ ಕಟ್ಟಿದೆಯೊ Pb. 6, 46; Ap. 8, 52].

ಎಗ್ಗುಳಿ eggu₁-uḷi. 1. a rustic, or low, person (ಕೊಬ್ಬಿಲ Ct. I, 5).

ಎಗ್ಗುಳಿ eggu₂-uḷi. 2. a bashful person (My.).

ಎಗ್ಗುಳಿತನ egguḷitana. shame, bashfulness (My.).

ಎಂಕಟ eṅkaṭa. = ವೆಂಕಟ. (My.).

ಎಂಕಟಿ eṅkaṭi. = ವೆಂಕಟಿ. (My.).

ಎಂಗಟ eṅgaṭa. = ವೆಂಗಟ. (My.).

ಎಂಗಟಿ eṅgaṭi. = ವೆಂಗಟಿ. (My.).

ಎಂಗಳಿ eṅgaḷi. = ವೆಂಗಳಿ. — ಎಂಗಳಯ್ಯ. = ವೆಂಗಳಯ್ಯ. (My.).

ಎಂಗಿ eṅgi. 1. = ವೆಂಗಿ. a stupid, foolish, silly person (C.).

ಎಂಗಿ eṅgi. 2. fraud, deceit (My., *e. g.* ಎಂಗಿ ಬಿದ್ದನು, ಅಪನಿಗೆ ಎಂಗಿ ಹಾಕಿದರು). *cf.* ವ್ಯಂಗ್ಯ?. — ಎಂಗಿನಾಣ್ಯ. a counterfeit coin (My.; occasionally S. Mhr.).

ಎಂಗೆ eṅge. = ಎಹೆಗೆ, etc. (My.). see ವುತ್ತೆಂಗೆ.

ಎಚೆ ece. = ಇಸು 3, etc. to shoot arrows, to discharge; to expel, as water out of a syringe (S. Mhr.).

ಎಚ್ಚತ್ತು eccattu. = ಎಚ್ಚಿತ್ತು. P. p. of ಎಚ್ಚಱ್ 1 & ಎಚ್ಚಱು 1.

ಎಚ್ಚಱ್ eccaṟ. 1. = ಎಚ್ಚಱು 1, ಎಚ್ಚೞ್ q. v. to awake (v. i.). P. p. ಎಚ್ಚತ್ತು. ಎಚ್ಚತ್ತು ಇರ್ಪುದು (ಜಾಗರ್ಯೆ, ಜಾಗರಣ, ಪ್ರಜಾಗರ, ಅವೇಕ್ಷೆ, etc. Hlā.; Cpr. 8, 71).

ಎಚ್ಚಱ್ eccaṟ. 2. = ಎಚ್ಚಱ, ಎಚ್ಚಱು 2, ಹೆಚ್ಚಱ, ಪೆಚ್ಚಱ, ಹೆಚ್ಚಱು. the state of being awake, waking; watchfulness, circumspection, caution, care (ಅವೇಕ್ಷೆ Mr. 456; J. 7, 45). — ಎಚ್ಚಱಅಱು. -ಅಱು. waking, watchfulness, etc. to cease (J. 21, 49).

ಎಚ್ಚಱ eccaṟa. = ಎಚ್ಚಱ್ 2, etc. (C.; ಜಾಗರ, ಜಾಗರಣ, etc. G.). ಜನರ ಕೂಡ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಬಹು ಎಚ್ಚಱದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು (B. 2, 10). ಎಚ್ಚಱವೂ ನಿದ್ದೆಯೂ (4, 133). — ಎಚ್ಚಱಗಿಡ. -ಕಿಡ. a man devoid of watchfulness; a confused or mad man (ಸೋನ್ಮಾದ G.). — ಎಚ್ಚಱಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. an inattentive, negligent, or lazy person (My.). — ಎಚ್ಚಱಗೇಡಿತನ. inattention, negligence, inadvertence (ಪ್ರಮಾದ G.). — ಎಚ್ಚಱಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to awaken; etc. ನಿದ್ದೆ (*i. e.* ನಿದ್ದೆಯಿಂದ) ಎಚ್ಚಱಗೊಳಿಸುವ ಹಾಡುಗಾಱರು (S. 292). — ಎಚ್ಚಱಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. to awake (v. i.); to become watchful or precautious; to make provision (C.; B. 3, 70). — ಎಚ್ಚಱದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. to become off one's guard, to lose oneself (My.; B. 5, 139). ಎಚ್ಚಱದಪ್ಪೋಣ (ಹರವಸ G.). — ಎಚ್ಚಱದಿಂದ ಇರು. to be awake, etc. (C.; B. 4, 12). — ಎಚ್ಚಱ ಪಡು. to be watchful, cautious, etc. (C.; B. 4, 24). — ಎಚ್ಚಱ ಮಱ್. = ಎಚ್ಚಱದಪ್ಪು. (B. 3, 12). — ಎಚ್ಚಱವಾಗು. -ಆಗು. the state of ceasing sleep to take place (B. 5, 73). ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚಱವಾಯಿತು (My.). 2, to awake (v. i., B. 3, 40). ಎಚ್ಚಱವಾದನು (My.). ಎಚ್ಚಱವಾಗಿರು, to be awake, etc. (Si. 398). — ಎಚ್ಚಱವುಳ್ಳವ. a wakeful man, etc. (My.; ಜಾಗರಿತ್ರ, ಜಾಗರೂಕ G.).

ಎಚ್ಚಱಿಕೆ eccaṟike. = ಹೆಚ್ಚಱಿಕೆ. waking, etc. (= ಎಚ್ಚಱ್ 2; ಜಾಗರ್ಯೆ, ಜಾಗರೆ Nr., Si. 394; ಅವೇಕ್ಷೆ 71; C.; T. ಎಚ್ಚರಿಕ್ಕೈ; Te., Tu. ಎಚ್ಚರಿಕೆ). ಎಚ್ಚಱಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡೋಣ (ಪ್ರಬೋಧನ G.). ಅನವರತಮ್ ಎಚ್ಚಱಿಕೆಯೊಳ್ ಇರು, ಅಯ್! (Bp. 4, 67). ಅಧೃತಿಯ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಸುಡಿಸುವ ಎಚ್ಚಱಿಕೆಗಳು (40, 61). ಎಚ್ಚಱಿಕೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವದು (ಪ್ರಮಾದ Si. 71). ಎಚ್ಚಱಿಕೆಯುಳ್ಳವನು (ಜಾಗರೂಕ 361). ಎಚ್ಚಱಿಕೆಯಿಂದ ನಡೆ (B. 5, 89). see J. 8, 28; 15, 49; 26, 1; Dp. 91, 1-10. — ಎಚ್ಚಱಿಕೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎಚ್ಚಱಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎಚ್ಚಱಿಸು eccaṟisu. to awaken, to wake; to caution, to forewarn; to give a caution, to put in mind (C.; T., Tu. ಎಚ್ಚರಿಪು; Te. ಎಚ್ಚರಿಂಚು). see Bp. 14, 22; 37, 20. 26; 60, 31; J. 4, 40; 5, 3. 27; 6, 18. 50; 12, 7; 13, 22; 26, 26; B. 5, 49.

ಎಚ್ಚಱು eccaṟu. 1. = ಎಚ್ಚಱ್ 1, etc., ಹೆಚ್ಚಱು. (C.). P. p. ಎಚ್ಚತ್ತು. [ಸಹಜಾಪ್ಸರ ಭೂಷಣ ದಿವ್ಯಮಾಲೆಗಳ್ ನೆಱೆದೊಡವುಟ್ಟೆ ಮುನ್ನೆ ಮಱಲುಂದಿದನೆಚ್ಚಱುವಂತೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ Ap. 2, 62]. ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ನಿದ್ದೆ (*i. e.* ನಿದ್ದೆಯಿಂದ) ಎಚ್ಚಱುವಂತೆ ಮಾಡುವವರು (Si. 292). ಆ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಕೂಸು ಅಡಬಡಿಸಿ ಎಚ್ಚತ್ತಿತು (B. 3, 51).

ಎಚ್ಚಱು eccaṟu. 2. = ಎಚ್ಚಱ್ 2, etc. — ಎಚ್ಚಱಾಗು. -ಆಗು. = ಎಚ್ಚಱವಾಗು. (My.; B. 5, 28). — ಎಚ್ಚಱುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎಚ್ಚಱಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎಚ್ಚು eccu. 1. P. p. of ಇಸು 3 (and ಎಸು 1). having shot. [Kr. 3, 22; ಒರ್ವರನೊರ್ವರೆಚ್ಚು Pb. 1, 79; Ap. 12, 93; ಎಚ್ಚೊಡೆಚ್ಚಿಡೆಯಿನೆಚ್ಚರುಣಾಮ್ಬು ಕಲಂಕಿ ಪಾಯೆ Pb. 11, 142; ನರ ಕೂರವಿಪ್ಪನಲೆಚ್ಚ ಅವಂಗೊಲಿದೆಯಯ್ಯಾ Bv. 65; Cv. 1451]. — ಎಚ್ಚು ಪಾಯ್. to be shot and go right through (ಪೊಣ್ಮು Kk. 73; *cf.* ಉಚ್ಚಿ ಪಾಯ್?).

ಎಚ್ಚು eccu. 2. = ಎಚೆರ್ 2. to smear (ಅಂಜನಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.); [ಪಾಟಿದ್ದೇಗುಲದೊಳಂಜನಮನೆಚ್ಚಿ ತಾಂ ತೊನ್ನನಾಗಿ Vr. 122, 22]; (Abh. P. 3, 85; Grj. 10, 41; Rśv. 8, 31; T. ಇೞುಜು; *cf.* ಎೞವು). 2, to make even or proper, to decorate (ಸಮಭಾವ Mr. 339).

ಎಚ್ಚು eccu. 3. = ಹೆಚ್ಚು 1. to increase, etc. (My.).

ಎಚ್ಚು eccu. 4. = ಹೆಚ್ಚು 2. increase, etc. (My.; Te., T., M.). see ಹೆಚ್ಚಿಚ್ಚು.

ಎಚ್ಚು eccu. 5. = ಎಸು 1 (Cpr. 10, 80).

ಎಜಮಾನ ejamāna. = ಯಜಮಾನ. (ಭಾನು Cb.; My.).

ಎಜ್ಜ ejja. = ಬೆಜ್ಜ 2, etc. a bore, a hole (C.; ಸೂಜೇ ಕಣ್ಣು B. 4, 158). ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಎಜ್ಜಗಳು ಹಾಕುವ ಬಯ್ರಿಗೆ (ಆಸ್ಫೋದನಿ Si. 345).

ಎಜ್ಞ ejña. Tbh. of ಯಜ್ಞ. (Nn. 111; My.).

ಎಂಜಲ್ eñjal. ಎಂಜಲು. = ಎಂಜಿಲು. that which in eating is left on the plates or leaves, sticks to the mouth or hands, or falls to the ground, that of which a piece is bitten off, to be short, all food or drink which has somehow come in contact with the mouth or hands of the eater, and therefore is regarded as impure (C.; ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ G.; ಘೇಲೆ Si. 235; ಎವುಳ್ಳಿ, ತಿನ್ನ, ಪತ್ತಳೆ Śs.; T., M. ಎಚ್ಚಿಲ್; Te. ಎಂಗಿಲಿ); [ನೀನೆ ಜಾತಿವೇವತೆಯಪ್ಪೊಡೆನ್ನೆಂಜಲನೆನ್ನುತಿವ್ಪೆಯೆಮ್ಬುದುಂ Pb. 8, 43 va.; Ap. 3, 35 va.]. saliva (My.). ಎಂಜಲ ಮಾಂಸಂ (Bp. 18, 36). ಎಂಜಲ ಅಮ್ಬು (27, 57). ಎಂಜಲ ಹಾಲು (55, 15). ಎಂಜಲ ಕೂೞ್ (56, 26; see also 56, 18). ಬಾಯೊಳಗಿನ ಎಂಜಲ ತಟಕು (B. 3, 95). ಎಂಜಲ ಕೆಯ್ಯಿಂದ ಕಾಗೇ ಓಡಿಸುವದಿಲ್ಲ (Prv. used with regard to a miser). (ಭಿಕ್ಷೆ) ಇಕ್ಕಲಾಱದ (ತನ್ನ) ಕೆಯ್ ಎಂಜಲೆಪ್ಪುದಂತೆ. — ತುಪ್ಪದ ಆಸೆಗೆ ಎಂಜಲ ತಿಂದ. — ಎಂಜಲಿಗೆ ಹೇಸದವಳು ತಂಗಳನ್ನಾ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? — ಎಂಜಲು ಎತ್ತೋ, ಗುಣ್ಣಾ!

ಎನ್ದರೆ ಉಣ್ಡವರು ಎಷ್ಟು ಜನ? ಎನ್ದ (Prvs.). see Bhaktisāra 101. — ಎಂಜಲ ದುಡ್ಡು. a duḍḍu obtained yesterday (not to-day; S. Mhr.). — ಎಂಜಲ ಮಾತು. a word of the past (not of to-day; S. Mhr.). 2, repeating the words of another (C.). — ಎಂಜಲು ವುೞು. -ಪುೞು. = ಎಂಜಲಗುೞ್, q. v. (ಎವುೞು Kk. 81). — ಎಂಜಲೆಂಜಲ್. rep. (Bp. 56, 22).

ಎಂಜಲ eñjala. = ಎಂಜಲ್. — ಎಂಜಲಗುೞ್. (*i. e.* -ವುೞ್. = ಪುೞ್, for ಪುೞು). an insect or worm living in orts (ಏಗುೞ Ct. II, 96). @ this appears to be a wrong splitting.

ಎಂಜಲಿಸು eñjalisu. to defile (Cpr. 10, 111; Bh. 2, 10, 8; J. 18, 46).

ಎಟಕಿಸು eṭakisu. to stand on tiptoe to reach any thing (My.).

ಎಟಕು eṭaku. = ಎಟುಕು. to be or come within reach (My.; *cf.* ಎಕ್ಕು 3 and see ಎಟ್ಟು 1). ಅದು ನನಗೆ ಎಟಕುವದಿಲ್ಲ (My.). 2, to be sufficient (My.). — ಎಟಕಿ ನೋಡು. to peep standing on tiptoe (My.).

ಎಟುಕು eṭuku. = ಎಟಕು. (My.).

ಎಟ್ಟ eṭṭa. = ಎಟ್ಟವೆ, ಹೆಟ್ಟ 4, ಹೆಣ್ಟ, ಹೆಣ್ಟೆ. a bush-harrow (My.). — ಎಟ್ಟಾ ಹೊಡೆ. to roll or flatten sown land by drawing over it a large bamboo mat or bushes having on them several heavy stones (My., = ಹೆಣ್ಟ ಹೊಡೆ in S. Mhr.).

ಎಟ್ಟವೆ eṭṭave. = ಎಟ್ಟ, etc. (My.).

ಎಟ್ಟಿ eṭṭi. = ಬೆಟ್ಟ No. 2. an obstinate, self-willed person (S. Mhr.; *cf.* ಎಟ್ಟೆ 2).

ಎಟ್ಟಿಕೆ eṭṭike. reaching, reach (My. occasionally).

ಎಟ್ಟಿತನ eṭṭitana. obstinacy (S. Mhr.).

ಎಟ್ಟಿಸು eṭṭisu. = ಎಟಕಿಸು. (My.). — ಎಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡು. = ಎಟಕಿ ನೋಡು. (My.).

ಎಟ್ಟು eṭṭu. 1. = ಅಟ್ಟು 12. to reach a thing which is on high (ಊರ್ಧ್ವಗತವಸ್ತುಗ್ರಹಣ Śmd. Dh.; T.; M. ಎತ್ತು). 2, to be within reach, to be obtainable (My.). ಶಿವಪ್ರಸಾದಮ್ ಅದು ಎಟ್ಟದು ಅನ್ಯರಿಗೆ (Bp. 58, 39).

ಎಟ್ಟು eṭṭu. 2. = ಏಟು 1, ಪೆಟ್ಟು 2, ಹೆಟ್ಟು 2. a blow (C.; T. ಎಱು, to beat; to cut; to throw; to hew; to kill; a blow, etc.; Tu. ಎಡ್, to strike, to pound; *cf.* ಇಱು 1, ಎತ್ತು 3).

ಎಟ್ಟೆ eṭṭe. 1. = ವೆಟ್ಟೆ 1. heat (My.).

ಎಟ್ಟೆ eṭṭe. 2. = ವೆಟ್ಟೆ 2. hardness (My.).

ಎಡ eḍa. 1. = ಅಡ 10, ಅಡೆ 15, ಇಡೆ, ಎಡೆ 1 q. v. place, ground, etc. (Te. ಎಡ, ಎಡೆ; T. ಇಡ, ಇಡೈ; M., Tu. ಇಡೆ; see ಎಡ 3, which appears to be identical; also ಎಡ 2 may be identical, if the original meaning be "inferiority"). see ಅಟ್ಟೆಡ. — ಎಡತಾಕ. a man who goes and comes frequently (My.). — ಎಡ ತಾಕಿಸು. to cause to go and come frequently, etc. (C.). — ಎಡತಾಕು. = ಎಡೆ-. to come in continual contact with a place, to go and come frequently, to frequent (My.). ಈ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಸೇವಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಎಡ ತಾಕುವರು (B. 5, 286). ಅವ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಕುತ್ತಾನೆ (C.). — ಎಡದೆಱಪು. -ತೆಱಪು. = ಎಡದೆಱಹು, etc. (Cpr. 8, 103). — ಎಡದೆಱಹು. = ಎಡೆದೆಱಹು. an interval of space. — ಎಡವರಿಸು. -ಪರಿಸು. to cause oneself to run from a place; to run away, to retreat (Bh. 3, 19, 36).

ಎಡ eḍa. 2. (= ಎಡ 1, etc.?). the left,. the left side (ಸವ್ಯ G.; C.; Tu.; T., M. ಇಡ; Te. ಎಡಮು, ಡಾ; *cf.* ಎಡ 3 & ಎಳ; ರೊಡ್ಡ). [ದಳಿತೇನ್ದ್ರೀವರನಯನೆಗೆಡದ ಕೈಯೊಳ್...ಪುರುದೇವನಱಯಿತೋಱುದನಾಗಳ್ Ap. 8, 60]. ಎಡನು (ವಾಮ, ಸವ್ಯ Hlā.; Mr. 436). ನಾವು ಬಲದಲಿ, ಎಮ್ಮ ಎಡದಲಿ ನೀವು ಕುಳ್ಳಿರ್ದು (Bp. 24, 28). ಎಡದ ಕಡೆಯಲಿ (40, 21). ಬಲಮ್ ಎಮ್ಮ ಭಾಗಂ, ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ ಎಡನು (50, 27; see also 28. 32). ಎಡದ ಕರದಲಿ (52, 41). ಎಡದ ಬದಿ (55, 16). ಎಡದ ಕಾಲ್ (58, 65; J. 28, 33). ಎಡದ ಭಾಗ (ವಾಮ Nn. 24). ಎಡದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಆಲೀಢ); ಬಲದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಎಡದ ಕಾಲ ಮುನ್ದಿಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ); ಎಡದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಲು ಪಟ್ಟ ಜನ್ನಿವಾರಂ (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Nr.). ಎಡದ ಅಂಘ್ರಿ (J. 28, 14). ಎಡದ ಅಡಿ (28, 35). ಬಿಲ್ಲಮುನ್ ಆಗಳೆ ಎಡದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಅಳವಡಿಸಿ (Rāghc. 17, 70). ಹೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕೆ ಇರ ಬೇಡ, ಅಱುವವನ ಎಡಕೆ (to which side he throws the water of his nose) ಇರ ಬೇಡ (Prv.). — ಎಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. to cross one's path coming from the left side (C.). — ಎಡಗಡೆ. -ಕಡೆ. the left side (C.). ಎಡಗಡೆಯ ಮುಂಗಾಲು (B. 4, 170). ರುಣ್ಡವು ಬಲಗಡೆಗೂ ಎಡಗಡೆಗೂ ಹೊರಳುತ್ತದೆ (4, 82). ಎಡಗಡೆಗೆ (Si. 376). 2, to the left side (C.). — ಎಡಗಣ್. -ಕಣ್. -ಗಣ್ಣು. the left eye (Bp. 18, 72; J. 26, 65). — ಎಡಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಗಾಲು. the left foot (Rśv. 13, 70; Bh. 1, 6, 4; B. 4, 168). — ಎಡಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. the left ear (C.). — ಎಡಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. the left hand (C.; Rśv. 14, 29). — ಎಡಗೆಯ್ಜಾತಿ. the left-hand caste among the holeyas (My.). according to Mr. E. Rice all mādigās from the ಎಡಗೆಯ್ಜಾತಿ are ಎಡಗೆಯ್ಯವರು. see ಬಲಗೆಯ್ಯವ. — ಎಡಗೋಲು. -ಕೋಲು. the left *i. e.* to the left of the pole of a cart, as an ox (My.). — ಎಡದೊಡು. -ತೊಡು. to put on the left side (to pass under the left arm). ಜನ್ನವಿರಮುಂ ಎಡದೊಡುವುದು (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Hlā.). — ಎಡದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. the left thigh (C.; Bp. 55, 17). — ಎಡನ್ದೊಡು. -ಂ-ತೊಡು. = ಎಡದೊಡ.. ಜನ್ನಿವಾರಮನ್ ಎಡನ್ದೊಡಲ್ (ಪ್ರಾಚೀನ Mr. 255). — ಎಡಬದಿ. the left side (B. 4, 170). — ಎಡ ಬಲ. left and right, the left and right side; to or on the left and right. ಸಾರಿಗಳನು ಎಡಬಲಸ್ಥಾನಂಗಳಿಗೆ ಆಯ್ದಿಸುವುದು (ಪರಿಣಾಯ Nr.). ಎಡ ಬಲ ಮರಳಿ (Bp. 26, 30). ಎಡಬಲದೊಳಂ (C. Bp. 5, 8). ಎಡ ಬಲ ಬಳಸಿದವು (Bh. 3, 13, 27). ಎಡಬಲದ ಸೌಧಗಳ್ (Rām. 13, 4). ಎಡಬಲಕೆಯ್ಗಳೆರಡೂ (Si. 212). ಎಡಬಲಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಸ್ವಭಾವ (B. 4, 170). ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ (5, 198. 207). 2, ಎಡಬಲರ್, persons of the left and right, a kind of servants (Bp. 59, 29). — ಎಡಭಾಗ. the left portion or side. ಒಡಲ ಎಡಭಾಗವು (ಸವ್ಯ Nr.). — ಎಡಮುಗ್ಗಲು. the left side (C.). — ಎಡ ಮುರಿ. to turn (the body) to the left (in rising, which is regarded as inauspicious, My.); (the body) to turn to the left (My.); to turn or wind to the left, as a shell (v. i., My.). 2, the state of turning (the body) to the left, etc. (My.). — ಎಡವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. the left side [Pb. 9, 95 va.]; (V. 7, 30). — ಎಡವಲವರ್. -ಬಲ-ಬರ್. to circumambulate an object keeping it now on the left and then on the right side. ಬೇಡತಿಯು...ಪಾಡುತಿರೆ ಹುಲ್ಲೆಗಳುಮ್ ಇನಿತು ತೊಲಗದೆ, ಎಡವಲವರಲು (Rāghc. 16, 66). — ಎಡವಂಕ. -ಪಂಕ. the left side (My.). — ಎಡವೆಗಲ್. -ಪೆಗಲ್. the left shoulder (Rśv. 6, 11 va.).

ಎಡ eḍa. 3. (= ಎಡ 1), ಎಡೆ 1, Nos. 2 & 3. place or space between, interval; the middle, the waist (T. ಇಡೈ; M.,

Tu. ಇಡೆ; Te. ಎಡ, ಎಡೆ); the being middling (My.); inferiority; inferior (= ಅಡ6 No. 5; C.). ಈ ಕುದುರೆ ಇದಕ್ಕಿನ್ತ ಎಡ (S. Mhr.). ಅದು ಅಮೇರಿಕದ ಹತ್ತಿಗಿನ್ತ ಎಡ (B. 4, 26). = ಎಡ ಕುಣ್ಟೆ. = ಎಡೆ-. a middling, smaller kind of weeding machine drawn by oxen. it is so constructed that the young plants, planted or sown in rows, pass unhurt between two pieces of iron, whilst the weeds on both sides are pulled up by them (C.). — ಎಡಚಿಲ್. a middle born, *i. e.*, second, son or daughter (My.). — ಎಡತಡೆ. an obstacle that comes between, an impediment, a hindrance (My.). — ಎಡತರ. a middling sort; a middle size; mediocrity (C.; M. ಇಡತ್ತರ; Tu. ಇಡೆತರ, middling, inferior). — ಎಡತಱುಗಿಡ. -ತಱು-ಗಿಡ. the shrub Acacia cinerea Spr. (or Dichrostachys cinerea W. & A.; St. & Pl.; T. ವಿಡತ್ತೇರ್). — ಎಡವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. a middling, bad state or character (My.; T., Tu.; Abhā. 3, 9); 2, want of understanding, stupidity (C.; Tu.). ಎಡವಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯ, a stupid man (C.). ಅಡೆ, ಅಡಿದರೆ ಸೋಲೆ, ಸೋತರೆ ಕೊಡೆ, ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಡವಟ್ಟು (Prv.). — ಎಡವಟ್ಟುತನ. stupidity (My.). — ಎಡವಟ್ಟುದಾರಿ. a bad, rough path (My.). — ಎಡವರ್ಣ. a middle colour: greyish white (ಕಲ್ಮಾಷ Hlā.).

ಎಡ eḍa. 4. = ಎಣೆ1, etc. (*cf.* ಇಡಿ1). a couple, etc. — ಎಡವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಎಣೆವಕ್ಕಿ (Abh. P. 4, 6).

***ಎಡಗಲಿಸು eḍagalisu.** to pass over, to go beyond. ಪ್ರತಿವಿನ್ಧ್ಯನಂ ವಿನ್ಧ್ಯಾಚಲಮನೆಡಗಲಿಸಿದಗನ್ತ್ಯನನ್ತೆ ಭೀಮಸೇನಂ ತಡೆಯದೆಡಗಲಿಸಿ ರುದ್ರಾವತಾರನ ರಥಕ್ಕೆದಿರದೆ Pb. 12, 65 va.

ಎಡಗೆ eḍage. = ಪೆಡಗೆ, etc. a basket. (My.).

ಎಡಚು eḍacu. 1. the state of being left-handed (My.). — ಎಡಚ. -ಅ3. a left-handed man (My.).

ಎಡಚು eḍacu. 2. = ಎಡಸು, etc. difficulty, especially in speaking (S. Mhr.).

ಎಡತಿ eḍe₂-ti. a middle-aged woman (*cf.* ಎಡೆಪ್ರಾಯ); or (fr. ಎಡೆಗ): a good-for-nothing woman. (Śmd. 244).

ಎಡಪು eḍapu. = ಎಡವು, etc. [ಪೆಣದ ತಿನ್ತಿಣೆಯೊಳ್ ತೊಡರ್ದೆಡಪುತ್ತುಮಾಡುವ ಸುಭಟರಟ್ಟೆಗಳುಂ Pb. 10, 116 va.; Ap. 7, 125 va.]; (Abh. P. 9, 7; Grj. 5, 52).

ಎಡಮ್ಬಡಂ eḍambaḍam. (Cpr. 6, 86). [@ this is a wrong reading of ಒಡಮ್ಬಡಂ].

ಎಡರು eḍaru. ಎಡರ್. = ಇಡರು. etc. strait, trouble (Rsv. 13, 6. 14; J. 11, 35; 12, 3; 27, 42). 2, an impediment, an obstacle [ವನ್ದಿಜನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೆ ಕೋಡೆಡರದೆ ಬೇಡಿನೋಡಿಮಿದು ಚಾಗದ ಬೀರದ ಮಾತು ಕರ್ಣನಾ Pb. 1, 99]; (J. 2, 54; 13, 21; C.). — ಎಡಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. the destroyer of obstacles: Vināyaka (Kk. 5; Śm. 4).

ಎಡಱ್ eḍaṟ. 1. = ಎಡಱು3. poverty, indigence; ruin (ದಾರಿದ್ರ್ಯ Śmd. Dh.; Śm. 105; Ct. II, 73; ಕೆಡುವುದು Bhn. 56; ದರಿದ್ರ, ತವಿಲ್ Śs.; T. ಇಡಱು, to stumble, to lose one's state or dignity, see ಇಡಱು). [ಎಡಱ್ ಪೋಪಿನಂ ಕಃ ಕೇನಾರ್ಥೀಕೋ ದರಿದ್ರಃ ಎನಿತುಮನಿತುಮಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಱೆಗೊಟ್ಟಂ Pb. 6, 40; Ap. 2, 24]. ಎಡರ್ಗಳ್ (Śmd. 53). ಕುಡದ ನಿನುಗೆ ಈ ಎಡಱ್ ಆಯ್ತೇ? (125). ಎಮ್ಮ ಆಳ್ದನ ಎಡಱನ್ ಆನೆ ತಿರ್ದುವೆಂ (258). ಎಡಱಿಡಸಿ (Bp. 29, 10), ಎಮ್ಮೆಡಱನ್ ಅಱುದು (40, 35). ಎಡಱಿಡಿಸಿದಲ್ಲಿ (40, 43).

***ಎಡಱ್ eḍaṟ. 2.** = ಎಡರ್. ನಿನುಗಮಾಗಳೀಯೆಡಱಾಯ್ತೇ Pb. 7, 39; ದಿಗ್ವಿಜಯಮುಮೂದನ್ತೆಡಱದೆಯ್ದೆ ನಡೆದುದೆ Ap. 14, 48. @ there seems to have been a mixing up of ಎಡರ್ and ಎಡಱ್.

ಎಡಱು eḍaṟu. 1. to be crooked; to be dishonest (ವಕ್ರಭಾವ Śmd. Dh.; Śm. 105; Abh. P. 10, 212). ಎಡಱುದಂ, a dishonest man (Śmd. 16). ಎಡಱುದನೋ? ಅವನ ನೊಸಲ ಅಕ್ಕರಂ (o. r. ಅಕ್ಕರವಂ) ತೊಡೆದುದು ಅಕ್ಕುಂ (69). [2, to rise against. ಎಡಱುದೊಡೆನ್ನರೊಳಂ ಮಲ್ಲನೊರ್ವ ವಲ್ಲಲನೆಪ್ಪಂ Pb. 8, 54].

ಎಡಱು eḍaṟu. 2. = ಇಡಿಱ್. crookedness.

ಎಡಱು eḍaṟu. 3. = ಎಡಱ್. ಎಮ್ಮ ಎಡಱುಗಳಿಗೆ (Bp. 23, 7). ಎಡಱನಲಿ (Abhā. 1, 29).

ಎಡಱು eḍaṟu. 4. = ಇಡಱು, ಎಡವು, etc. to stumble, to trip (My.).

ಎಡವು eḍavu. = ಇಡಱು, ಎಡಪು, ಎಡಱು4, ಎಡಹು1. the foot to be struck at a thing so as to cause a person to fall or to be near to fall; to strike with the foot against (c. Accus.); to stumble, to trip. ಅವನು ಕಾಲು ಎಡವಿ ಬಿದ್ದನು, or ಅವನು ಎಡವಿ ಬಿದ್ದನು, he stumbled and fell (C.). ಕಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಲು ಎಡವಿತು (C.). ಅವನು ಎಡವಿದನು (C.). ಕಲ್ಲನ್ನು ಎಡವಿದನು (My.).

ಎಡವೆ eḍave. = ಎಳವೆ, q. v.

ಎಡಸು eḍasu. = ಎಡಚು2, ಪೆಡಸು, q. v. (My.).

ಎಡಹು eḍahu. 1. = ಎಡವು, etc. to stumble, etc. (J. 16, 25; 28, 54; Rām. 5, 8, 70). ಸಮ್ಭ್ರಮವಾನ್ತು ಪರಿತರಲ್, ಎಡಹಿ (Bp. 27, 17). 2, to commit a mistake. ಪತ್ರಿಕೆಯೊಳ್ ಎಡಹಿ ಬರೆದ ಅಕ್ಕರದ ಬೀಱ್ (J. 30, 28).

ಎಡಹು eḍahu. 2. stumbling (Rām. 5, 3, 45). [— ಎಡಹುಗುಳಿ. pitfall. ಎಡಹುಗುಳಿಗಳ ದಾಣ್ಟಿ ಬರಬರ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನೆನಿಸುವೆನಯ್ಯಾ Bv. 892].

ಎಡಹುಹ eḍahuha. stumbling; deviating from the right course (ಸ್ಖಲನ, ರಿಂಖನ Nr.).

ಎಡಿಗೆ eḍige. = ಎಡಗೆ, etc. (My.).

ಎಡೆ eḍe. 1. = ಎಡ1, etc., ಎಡ3. a place, a spot (ಸ್ಥಾನ Śmd. Cm. 27. 57. 104; ತಾವು 341; ತಾವು Nn. 128, o. r. ಬಱು; ತಾವು 163; C.); ground, floor. ಡೆಶಾರದ ಎಡೆಗೆ ಪಿರಿದುಂ ಲೋಪಂ (Śmd. 57). ಕೆಲವು ಎಡೆಯೊಳ್ (52). ಅರೆ ಎಡೆಯೊಳ್ (82). ಎಣಸುವೆಡೆಯೊಳ್ (116). ಅಗುಱ್ಚಿಡೆ (I). ಆನೆಡೆ, ಆನೆಡೆಯಱಿಂ (135). ಬಟ್ಟೆಗೂಡಿದ ಎಡೆ (ಶೃಂಗಾಟಕ); ಇರ್ವ ಎಡೆಯಲಿ ಇರ್ದು ಹೆಱಗ್ಗೆ ಮುನಿವವಂ (ಗೋಷ್ಠಶ್ವನ್); ಕೆಸಱುಳ್ಳ ಎಡೆ (ಪಿಚ್ಛಿಲ); ಕೊಲುವ ಎಡೆ (ಘಾತನಸ್ಥಾನ Hlā.). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಎನ್ದು, ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಆಹ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಇರಿಸುಹವು (ವ್ಯೂಹ); ಸೇನೆಯಿದ್ದ ಎಡೆಯಿನ್ದ ತೊಲಗುವುದು (ಪ್ರಚಕ್ರ Nr.). see Bp. 5, 19; 11, 12; 51, 37; 55, 16; Rsv. 5, 34; 6, 132 va.; Śm. 84, 86; J. 3, 3. 23. 25; 8, 2; 25, 33; 28, 18. 45; Bh. 1, 10, 29. 2, room, place; interstice, place or time between, interval, meanwhile; distance [ಇವು ತನ್ತಮ್ಮೊಳ್ ದೊರೆಕೊಣ್ಡೆಡೆಗಡೆಗಳೊಳವಾಗಿರೆಯುಂ Kr. 2, 47; Pb. 2, 73; Ap. 2, 9 va.; Vr. 85, 23; ಒಡನೆಹುಟ್ಟಿದುವಲ್ಲ, ಒಡನೆ ಬೆಳೆದುದಲ್ಲ ಎಡೆಯಲಾದ ಒನ್ದು ಉಡುಗೆಯನುಟ್ಟು ಸಡಿಲಿದರೆ ಲಜ್ಜೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತ್ತನ್ಪ್ಪ ನುಡಿ ದಿಟವಾಯಿತ್ತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ Bv. 675; Cv. 492]; (ತೆಱಪು Śmd. 135; see ಎಡೆವಿಡು). ಎಡೆ ಬಿಡದ ಕ್ರಿಯೆ (ಸತತ Si. 26). ಎಡೆ ಬಿಡದವು (ಘನ, ನಿರನ್ತರ 371). ಎಡೆ ಬಿಟ್ಟದು (ಪೇಲವ, ವಿರಲ 371). ಪ್ರಯೋಜನದಿನ್ದ ಎಡೆ ಬಿಡದವನು (ಅರ್ಥದಿನ್ದ ಅನಪೇತನಾದವನು, ಅರ್ಥ್ಯ 447). ಎಡೆ ಬಿಡದೆ (ಅಭೀಕ್ಷ್ಣಂ 473). ರಣಧೀರ ಮಾರುತಿ ಮಿಕ್ಕು, (ಹೋರಿಗಳಂ) ಹರಿಸಿದನ್ ಅಸುರನ್ ಇದ್ದೆಡೆಗೆ; ಎಡೆಯ

ಲೀ ಭಕ್ಷ್ಯಾದಿಗಳ ಬಱಿ ಹೆಡಿಗೆ ಉಱಿದವು (Bh. 1, 10, 29. 30). see Prv. ೩. ಬಡವ. 3, inferiority; inferior. 4, = ಎಡೆಕುಣ್ಟೆ. ಎಡೆ ಹೊಡೆ, to weed by means of the ಎಡೆಕುಣ್ಟೆ (S. Mhr.; Sd.). — ಎಡೆ ಕಡೆ. dupl. place and direction (J. 26, 52). — ಎಡೆ ಕುಣ್ಟೆ. = ಎಡಕುಣ್ಟೆ, q. v. (S. Mhr.). — ಎಡೆಗಜ್ಜ. -ಕಜ್ಜ. work at the place or the places (V. 5, 80). — ಎಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a small dam (My.). — ಎಡೆಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. = ಎಡೆಗಟ್ಟು. (My.). — ಎಡೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. to cut down (J. 25, 33). — ಎಡೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. a counter arrow (J. 12, 39). — ಎಡೆಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. to join at a place; to join together (v. t., Cpr. 6, 64 va.). — ಎಡೆಗಾಳ. (Śmd. 386; Kk. 98). an inferior or small fish-hook. — ಎಡೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. to be deficient in room (Abh. P. 14, 121). — ಎಡೆಗಿಱಿ. ಎಡೆಗೆ-ಇಱಿ 4. to be closely confined in a place; to be covered over, to be enveloped, to be hidden [ಒನ್ದನೊನ್ದು ತಳ್ತೆಡೆಗಿಱಿದೆತ್ತಲುಂ ನಡೆವ ದನ್ತಿ ಘಟಾಳಿ ಯಿನೆತ್ತವೋದುದಾವೆಡೆಯದು ಪೇೞ್ ದಿಶಾವಳಯಮೆನ್ಬಿನಂ Ap. 12, 62]; (ಸಂಛನ್ನ Śmd. Dh.) — ಎಡೆಗುಡು. -ಕುಡು. = ಎಡೆಗೊಡು. (Cpr. 8, 79 va.; Abh. P. 6, 117). — ಎಡೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಅಡೆಗೆಡಹು. to throw to the ground (J. 7, 47). — ಎಡೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to cause room to fail, to obstruct, to resist (ತಳ್ವೊಯರ್, ತಡವ್ಪುರೆ, ಮಾರ್ಕೊಳ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.). — ಎಡೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. = ಅಡಗೆಡೆ. to fall to the ground, or down (J. 20, 30). — ಎಡೆಗೆಡೆಗೆ. -ಎಡೆಗೆ. rep. here and there, etc. (Bp. 12, 19; 21, 10; 22, 49; 26, 68; 27, 72; 32, 51; 38, 70; 44, 2; 53, 24; Rām. 13, 3). — ಎಡೆಗೆಯ್. to prepare a (proper) place (V. 14, 59). — ಎಡೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. to give way, to submit, to surrender to (J. 2, 16; 18, 48). — ಎಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take place, to occur, to come into being (Śmd. 206; Rśv. 13, 65; J. 6, 2); to take a position: to come to a stand, to stand [ಗಣದದೊಳೊನ್ದಿ ಬರ್ಪ ಪದಮೊನ್ದೆಡೆಗೊಣ್ಡು ವಿಶೇಷ್ಯಮುಂ ವಿಶೇಷಣಮುಮನೊನ್ದಲೀಯ ದಿರೆಯುಂ Kr. 1, 122; Pb. 8, 63]; (J. 28, 38; Rśv. 6, 9). 2, to obtain, to acquire (Grj. 10, 79 va.; J. 17, 4); to conceive (Rśv. 4, 37; Abhā. 2, 54); to resort to (J. 16, 40). — ಎಡೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to put, to put on (Grj. 10, 61 va.). — ಎಡೆ ತಾಕು. = ಎಡ ತಾಕು. (My.). — ಎಡೆದೆಱಹು. -ತೆಱಹು. an interval of space (Rām. 6, 51, 19). ಎಡೆ ದೆಱಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು (ಲೇಖೆ, ರಾಜಿ Nr., o. r. ಎಡ-).— ಎಡೆನಿಚ್ಚ. informing against, betraying (ಪಿಸುಣ Ct. I, 13, o. r. ಎಡೆನಿಚ್ಚು). — ಎಡೆನುಡಿ = ಎಡೆಯ ನುಡಿ (Śmd. 195). a middling or interrupting speech. — ಎಡೆ ನೆಱೆ. place to be sufficient; to be sufficient in place (Abh. P. 9, 60; 15, 59). — ಎಡೆಪ್ರಾಯ. = ಎಡೆಹರೆಯ. the middle age of man (My.). — ಎಡೆ ಮಡಗು. to leave an interval [ತುಡುಪಾಶುಪತಮನೆನೆ ನರನೆಡೆಮಡುಗದೆ ತುಡೆ ದಿಶಾಳಿ ನಡುಗಿದುದು Pb. 11, 152]; (Cpr. 5, 39 va.; Abh. P. 9, 61; 11, 100). — ಎಡೆಮನೆ. a house in the midst (Bp. 48, 25). — ಎಡೆ ಮಾಡು. = ಎಡೆಗೆಯ್. (Abh. P. 14, 33; Grj. 10, 98 va.). — ಎಡೆಮಾತು. an evasive word (Cpr. 6, 24). — ಎಡೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Ch.). — ಎಡೆ ಯಣಂ. a middle man (Śmd. 136). — ಎಡೆಯಲಾಗು. -ಆಗು. to be at hand, to be near and dear. ಎಡೆಯಲಾದ ಸಂಗಡಿಗನು (ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್, ನಣ್ಪ Nr.). — ಎಡೆಯಾಗು. -ಆಗು. to be or become exposed to; room to be found for. ನಾಣಿಲಿ ಎನಿಸುವ ವಧು ನಗೆಗೆ ಎಡೆ ಯಕ್ಕುಂ ಸಮಸ್ತಜಗತೀತಲದೊಳ್ (Śm. 221). ಅವರ್ಣವಾದಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಾ ಗದ ಒಳ್ಪಿನ್ದೆ (17). ನಗೆಗೆ ಎಡೆಯಾಗಿಹುದು (Bp. 40, 73). see Sp. s. ತರು ಣತ್ವ. — ಎಡೆಯಾಟ. -ಆಟ. moving from place to place, roaming; moving to and fro; commotion [ಎಡೆಯಾಟ ಕಡಬಡ್ಡಿಯಕೊಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟ ತ್ತು ನೋಡಾ, ಭಕ್ತಿ, Bv. 887]; (J. 30, 30). ಹಾದರಕೆ ಎಡೆಯಾಟದ ಆಸೆ (Sp.). ಕರಿತುರಗನಿಚಯದ ಎಡೆಯಾಟಗಳ ಘಾಟಗಳ್ (C. Bp. 42, 15). — ಎಡೆಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to cause to roam about, to send on errands. ವಿಲಾಸಿನಿಯೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡಿಸೆನು (Bp. 9, 33). ಸೂಳೆಯೆಡೆಗೆ ಎಡೆಯಾಡಿಸುತ (26, 58). ಎಡೆಯಾಡಿಸಿ ತಾ ಕೊಡದ ಲೋಭಿಯ ಮಾತು ಕೊಡಲಿಯ ಗಾಯ (Sp.). — ಎಡೆಯಾಡು. -ಆಡು. to move; to move, wander, or play about, to roam [ಪಸುರ್ವಣ್ಣದಲೊಳೊಲ್ದೆಡೆಯಾಡುವ ವೆನ್ದಯರ್ ಬಳಸಿದ ವೇದ ಪಾರಗರ ಸನ್ದಣಿ Pb. 1, 107; Ap. 7, 22]; (ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ Kk. 51). ಹೊಱೆಯ ಹೊತ್ತು ಎಡೆಯಾಡುವದು (ಪರ್ಯಾಹಾರ, ವಿವಧ Nr.). ಗುದದೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡುವ ಅನಿಲಂ (ಅಪಾನ Mr. 51). see Abh. P. 3, 128; 4, 29; Bp. 15, 23; 26, 19; 44, 7; 47, 66; 51, 42; 56, 54; Rām. 1, 16, 16; J. 5, 31; 6, 8; 15, 20; 19, 44; Abhā. 2, 105. 106. [— ಎಡೆಯಿಡು. -ಇಡು. to allow time. ಅವಧಿಯನೊನ್ದು ತಿಂಗಳೆಡೆಯಿಟ್ಟನಿಯಂ ತಡೆ ದಿರ್ಪನಲ್ಲನೆನ್ಬವಸರದೊಳ್ Ap. 12, 43]. — ಎಡೆಯುಡುಗು. -ಉಡುಗು. to leave room, to make an interval or an interruption; to stop; to cease [ಉಡಿಸಿಯುಮೂಡಿಯುಮುೞ್ತಿಯಿನೆಡೆಯುಡುಗದೆ ಸಲಿಸಿ ಪಲವು ಕಾಲಂ ಪುದುವಾೞ್ದೊಡಲ್ Ap. 3, 61]; (ವಿಚ್ಛೇದ Śmd. Dh.; ಎಡೆವಱಿ Śmd. 157; ಎಡೆವಿಡು 157 Cm.; Rśv. 14, 29). — ಎಡೆಯೆಡೆ. rep. [ಸಯ್ತುಡಿವಡಿಕೆಗಳಿಂ ತೊಡೆದತ್ತೆಡೆವಱಿಯದೆ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚು ಮುಗಿಲೆಡೆಯೆಡೆ ಯೊಳ್ Kr. 3, 126]; (Bp. 56, 13; Rśv. 10, 31). — ಎಡೆಯೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. to compress, to press, to squeeze (J. 3, 27). — ಎಡೆವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. the mid way (V. 6, 8 va.).— ಎಡೆವಱಿ. -ಪಱಿ. to cut room asunder; to make an interruption, to stop, to cease [ಸಯ್ತುಡಿವಡಿಕೆಗಳಿಂ ತೊಡೆದತ್ತೆಡೆವಱಿಯದೆ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚು ಮುಗಿಲೆಡೆಯೆಡೆಯೊಳ್ Kr. 3, 126; Pb. 1, 84 va.]; (Abh. P. 11, 19; J. 4, 28; 19, 14); to end (ಎಡೆಯುಡುಗು Śmd. 157, ಎಡೆವಿಡು Cm.; Rām. 1, 4, 9; ಎಡೆವರಿ, *i. e.* -ಪರಿ, is the original reading in Mḍb. Abh. P.). ಎಡೆವಱಿವ ವಿನಯಿತಂ (ಪೀತರಾಗ Mr. 241, o. r. ಸಿತ-; the opposition is ನೀಲ-, or ನೀಲೀರಾಗ). — ಎಡೆ ವಲಿ. -ಬಲಿ. = ದಿಗ್ಬಲಿ. (Abh. P. 13, 106). — ಎಡೆವಿಡು. -ಬಿಡು. = ಎಡೆ ಯುಡುಗು. also: to go beyond the (proper) boundary. see Bp. 2, 13; 18, 63; 35, 5; 38, 34; 50, 32; 51, 48; 57, 26; 58, 48; Rśv. 8, 98. 113; J. 34, 8; Sm. 12. 40; Mr. s. ನೀಲೀರಾಗ. ಎಡೆವಿಟ್ಟುದು (ಅತಿಕ್ರಮ, ಅತಿ ಪಾತ Nr.). — ಎಡೆವುಗು. -ಪುಗು. to come near, to approach (Abh. P. 10, 201 va.; 14, 17 va. & 25 va.). — ಎಡೆವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. the middle finger (Cpr. 6, 62). — ಎಡೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. to take a position in resistance, to stand (J. 27, 6). [- ಎಡೆವೆಱು. -ಪೆಱು. to occupy. ಅವಗುಣಮಿನಿತಾದೊಡಮಾ ಕವಿತಾಬನ್ಧಮನಶೇಷಮಂ ದೂಷಿಸುಗುಂ ಸವಿಲಾಸಲೋಲಲೋಚನ ವಿವರಮನೆಡೆವೆತ್ತ ಕಸದವೋಲ ನವರತಂ Kr. 1, 43. — ಎಡೆವೊಗು. -ಪೊಗು. to intervene. ಎನ್ದು ಬಾಳಂ ಕಿೞ್ತು ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಪಾಯ್ವುದುಂ ಕೃಪನೆಡೆವೊಕ್ಕಿದಾಗದೆನ್ದು ಬಾರಿಸಿ Pb. 12, 41 va.]. — ಎಡೆಸೆಳೆ. the inner force or velocity of a river (J. 9, 24). — ಎಡೆಹಗಲು. the time from about 9 o'clock to 10 in the morning (My.). — ಎಡೆಹರೆಯ. = ಎಡೆಪ್ರಾಯ. (My.). — ಎಡೆಹೊತ್ತು. the time between sunrise and sunset (My.). [-ಎಡೆವೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. = ಎಡೆಯೊತ್ತು. ಮುಸಗಿ ಬೆಸೆದಿರ್ದ ವಿವರ ಮನಸಿಯದೞ್ಡೆವೊತ್ತಿ ಪೊಕ್ಕು Kr. 1, 66. — ಎಡೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to walk about. ಅಲರ್ಗಣ್ಣೊಳ್ ಸ್ಮರನಿರ್ದನಕ್ಕುಮೆಡೆವೋಪಾ ಜೋಡೆ ರಾಮಂಗೆ ಕಾದಲೆಯಕ್ಕುಂ Pb. 4, 84].

ಎಡೆ eḍe. 2. (fr. ಇಡಿ 1). excess, abundance; exceedingly, etc. (ಅಧಿಕ Śmd. 321; Śm. 58; T. ಇಡ, extension; greatness).

ಎಡೆ eḍe. 3. [to be able, to be possible. — ಎಡೆಯ. -ಅ 5. not possible etc.]. see Prvs. ಹಾರೆ.

ಎಡೆ eḍe. 1. Tbh. of ಇಡೆ. an offering; food; meal. ಎಡೆ ಇಕ್ಕು, -ಇಡು, -ನೀಡು, -ಮಾಡು, -ಹಾಕು, to present food to a deity or to

man (C.). [ಕೊಮ್ಬು ಕೊಡುವೆಡೆಯ ಇವ್ವಿನ ಗ್ರಾಹಕ ಕೂಡಲ ಚನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಭು ಬಲ್ಲ Cv. 975]. ಆದಿಯಾ ದೈವವಂ ಭೇದಿಸಲಿಕೆ ಅಱಯದೇ, ಹಾದಿಯಾ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿ ನಮಿಸುವ ಮಾದಿಗರ ನೋಡು ! (Sp.). ಸೇವಕರನ್ನು ಎಡೆಯ ಮೇಲಿನ್ದ ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಪಾಪ (B. 5, 288). see Sp. s. ಕೆಯ್ಬಾಟು. 2, the leaf, etc. on which food is placed (My.). — ಎಡೆಕಾಸು. a kāsu presented with food to a deity (S. Mhr.). @ this ಎಡೆ seems to be a Dēśya word.

ಎಡೆ eḍe. 2. = ಹೆಡೆ 1. (My.). see ಏಟಿಡೆನಾಗರ.

ಎಡೆಗ eḍega. a good-for-nothing man (ಸಲ್ಲದವ Kk. 37; Śm. 46; Te. ವೆಡೆ, useless, etc.; ವೆಡಗು, ವೆಣಗು = ವೆಱವಾಡು, a fool).

***ಎಡೆಗಲಿಸು eḍegalisu.** = ಎಡಗಲಿಸು. to go beyond. ಗಾಳಿಯನೆಡೆಗಲಿಸಿದುದು ... ವಿರಾಜಮಾನ ವಿಮಾನಂ Ap. 4, 85.

ಎಡೆಯ eḍeya. = ಪೆಡೆಯ. a stranger etc. see s. ಪೆಱ.

***ಎಡೆವಱ eḍe-baṟa.** havoc, destruction. ಕಡಿಕೆಯ್ದು ಬಿಡದೆಡೆವಱಮಂ ಮಾಡಿದುವು ಗುರುತನೂಜನ ಕಣೆಗಳ್ Pb. 12, 81.

***ಎಡೆಹಂಚೆ eḍehañca.** worthless person; time server. ಈ ಎರಡೂ ಅಲ್ಲದ ಎಡೆಹಂಚರ ತೋಱದಿರು Cv. 1128.

ಎಡ್ಡ eḍḍa. 1. (fr. ಎಡ್ಡು 1). a cheat, a liar (S. Mhr.; Te. ಎಡ್ಡೆ).

ಎಡ್ಡ eḍḍa. 2. = ಹೆಡ್ಡ. a dull, stupid man (My.; Te. ಎಡ್ಡೆ; Tu. ಹೆಡ್ಡೆ; T. ಇಱುದೈ).

ಎಡ್ಡ eḍḍa. 3. beauty, charm, nicety, goodness (ಒಳ್ಪು Ct. I, 6; ಒಳ್ಳಿತು II, 24; ಮನೋಹರ Kk. 18, Śm. 55; Grj. 6, 56 va.; Rśv. 6, 54; Tu. ಎಡ್ಡೆ; T. ಎಱಿಲ್, beauty; cf. the T. s. ಇಂ, ಇಙ್). [ನೀಳ್ದಪಾಂಗದ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳನೆಡ್ಡಮುಪ್ಪ ಕಬರೀ ವಿಸ್ತಾರಮಂ ತೋಱದಳ್ Ap. 11, 17]; (Cpr. 8, 30; Abh. P. 3, 39). ಆಕೆ ಕಣ್ಗೆಡ್ಡಮ್ ಆದಳ್ (Lilv. 3, 46). ಇಳೆಗೆ ಇಱಯದೆ ಒತ್ತರಿಸಿ ಮನ್ದಯ್ಸುತ್ತೆ ಎಡ್ಡಮ್ ಎನೆ ನಿನ್ನ ಚನ್ದ್ರಿಕೆಯ ಒಡ್ಡು (Rśv. 6, 5).

ಎಡ್ಡ eḍḍa. 4. = ಅಡ್ಡ 1. state of being across. — ಎಡ್ಡಂತಿಡ್ಡಂ. dupl. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ. (My.).

ಎಡ್ಡತನ eḍḍatana. 1. = ಎಡ್ಡುತನ No. 1. cheating, falsehood (S. Mhr.).

ಎಡ್ಡತನ eḍḍatana. 2. = ಎಡ್ಡುತನ No. 2, ಹೆಡ್ಡತನ. stupidity (My.).

ಎಡ್ಡತಿ eḍḍati. = ಹೆಡ್ಡತಿ. a stupid woman (My.).

ಎಡ್ಡಿಸು eḍḍisu. = ಏಡಿಸು. to rail, to abuse; to mock; to cheat (S. Mhr.; T. ಇಙಾಪ್ಪು, derision, contempt; to mock, to deride). ಭೃಂಗಿ ನಗಿಸುತ್ತೆ, ಎಡ್ಡಿಸುತೆ, ಶಿವನಿದಿರೊಳ್ ಆಡುತ್ತೆ (Bp. 1, 49). ಚಂಚರು ಬನ್ದು, ಚಪ್ಪಳೆಗುಟ್ಟಿ, ಎಡ್ಡಿಸಿ, ಕಾಡಿದಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗರು ನಿನ್ನಂ (18, 15).

ಎಡ್ಡು eḍḍu. 1. cheating, falsehood (S. Mhr.; see T., M. s. ಎತ್ತ 2).

ಎಡ್ಡು eḍḍu. 2. = ಹೆಡ್ಡು. stupidity; a stupid thing or person (My.). — ಎಡ್ಡಾಟ. -ಆಟ. stupid behaviour (My.).

ಎಡ್ಡುತನ eḍḍutana. = ಎಡ್ಡತನ 1. (S. Mhr.). 2, = ಎಡ್ಡತನ 2. (My.).

ಎಡ್ರು eḍru. = ಎಡರು, etc. (My.).

ಎಣ್- eṇ. = ಎಣ್ಟು 2, ಎಮ್-2. eight (Śmd. 223). [-ಎಣ್ಗಾವುದು. a distance of eight gāvudas. ನುಡಿವಳಿಗೆ ನರನ ರಥಮಂ ಪಡುವೆಣ್ಗಾವುದುವರಂ ಸಿಡಿಲ್ಚಿನಮೆಚ್ಚು Pb. 11, 20]. — ಎಣ್ಬಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. eight thousand (Śmd. 225). see ಪದಿನೆಣ್ಬಾಸಿರ. — ಎಣ್ದೆಸೆ. the eight points of the compass; their guardians. ಎಣ್ದೆಸೆಯ ಆನೆಗಳ್ (Śmd. 225). see Bp. 8 sum.; 32, 5; 36, 62; 44, 32; J. 3, 21; 13, 47; 17, 2; 25, 3. — ಎಣ್ದೆಸವೆಣ್. -ಪೆಣ್. a wife of any guardian of the eight points (J. 28, 39). — ಎಣ್ಬರಿಜು, eight forms (Śśv. 1, 71 va.). [-ಎಣ್ಬತ್ತು ನಾಲ್ಸಾಸಿರ. -ಪತ್ತು-ನಾಲ್ಸಾಸಿರ. eightyfour thousand. ಅವನ್ತಿ ದೇಶಾಧೀಶ್ವರರಪ್ಪ ವಿನ್ದಾನುವಿನ್ದರೆಣ್ಬತ್ತು ನಾಲ್ಸಾಸಿರ ಮದದಾನೆವೆರಸು ಬನ್ದು ಕೂಡೆ Pb. 10, 27 va. — ಎಣ್ಬತ್ತು ಸಾಸಿರ. -ಪತ್ತು-ಸಾಸಿರ. eighty thousand. ವಂಗಕೊಂಗ ದೇಶಾಧೀಶ್ವರರೆಣ್ಬತ್ತು ಸಾಸಿರ ಗಜಘಟೆಗಳುಂ Pb. 10, 57 va. — ಎಣ್ಬೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. eight fingers. ನಿನ್ನ ದಯೆಗೆಯ್ದ ವೀರವಟ್ಟಮೆಮ್ಬುದೆನಗೆಣ್ಬೆರಲಪಟ್ಟಮೆಮ್ಬುದುಂ Pb. 12, 51 va.]. — ಎಣ್ಮೆಯ್ಯ. (= Sk. ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ), Paramēśvara (Śs.). — ಎಣ್ಮೆಯ್ಯವ. -ಅವ. = ಎಣ್ಮೆಯ್ಯ. (ಶಿವ Kk. 4; Śm. 2).

ಎಣ eṇa. = ಎಣೆ 1. — ಎಣಗೊಣ. = ಎಣೆಗೊಣ, ಎಣೆಗೋಣ. [-ಎಣಗೋಣ. a pose adopted by shaking the neck in order to ridicule. ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನನನಿಱಿಸಿ ನುಡಿವನಿನ್ನೆಣಗೋಣಂಗಳುಮೆಕ್ಕಸಕ್ಕತನಂಗಳುಮೆತ್ತ ವೋದುವು Pb. 11, 137 va.]. — ಎಣಮಣಿಸರ. a kind of necklace, composed alternately of beads of gold and precious stones or corals (My.).

ಎಣಸು eṇasu. = ಎಣಿಸು q. v., ಎಣಸು, ಎಣ್ಣಿಸು. (C.; Bp. 22, 18).

ಎಣಿಕೆ eṇike. 1. = ಎಣ್ಣಿಕೆ. counting, reckoning; number (C.). 2, thinking; thought; notice, observation (C.). [ಅದು ... ಸಂವತ್ಸರಾದಿಗಣನಾನುಕ್ರಮದಿನ್ದಂ ಪೆರ್ಚಿದೆಣಿಕೆಯೊಳ್ ಕೂಡಿದುದು Ap. 6, 48 va.]. ಅಕ್ಕರಂಗಳ ಎಣಿಕೆ (ಮಾತ್ರೆ Nn. 157). ಅಕ್ಕರದ ಎಣಿಕೆ (ಗ್ರನ್ಥ Mr. 491). ಎಣಿಕೆಯಾದದು (ಗಣಿತ Si. 371). ಮುಡುಪಿನ ಎಣಿಕೆಗೆ ಕುನ್ದದನ್ತೆ ವಿಚಾರಿಸು ! (Bp. 11, 14). ಸಾವಿರದ ಏಱನೂರ್ಱಸದಿಗಳ ಎಣಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲಮ್ ಆಗಲು (51, 73). ಎಣಿಕೆಗೆ ಬಾರದ ಮನುಜ ಕರಣೀಕನ್ ಆದರೆ ಏನು? (Dp. 167). ಅರಮನೆಗೆ ಹತ್ತು, ನಿನಗೆ ಒನ್ದಱ ಎಣಿಕೆಯೊಳ್ (J. 29, 22). ಎಣಿಕೆಗೆ ಅಳುಮ್ಬಮ್ ಆಗಿ (Rśv. 13, 72). ಎಣಿಕೆಯಿಲ್ಲದ (countless) ಹಣ (C.). ಒಡಗೂಡದೆ ಇರದು ಎನ್ನ ಮನದ ಎಣಿಕೆ (J. 30, 28). see ಪಲವೆಣಿಕೆ; J. 2, 25. 45; 4, 4; 5, 28; 9, 6. 8; 13, 25. [— ಎಣಿಕೆಗಟು. -ಕಟು. to be countless. ಸಾಮನ್ತ ಮಹಾಸಾಮನ್ತ ಸಂಹತಿಯುಮನೆಣಿಕೆಗಟಿದ ಕರಿತುರಗವರೂಥ ಪದಾತಿಗಳುಮಂ ನೋಡಿ Pb. 14, 2 va.]. — ಎಣಿಕೆಗೆಯ್. to think etc. (J. 20, 16). — ಎಣಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to consider, to respect, to take notice of (Bp. 2, 19; 4, 27; 52, 9; J. 10, 24; 12, 11; 13, 17; 17, 22; Dp. 126, 1). — ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬರು. to come under one's eye, to come quite close. ಮನುಷ್ಯನಾಗಲಿ ದನ ಕಱುಗಳಾಗಲಿ ತನ್ನ (ಮೊಸಳೆಗಳ) ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬನ್ದರೆ ಕೂಡಲೆ ಹಿಡಿದು (B. 4, 132). ಬೇಟೆಯು ತನ್ನ (ಸಿಂಹದ) ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬನ್ದ ಕೂಡಲೆ ಮಱೆಯಾಗಿ ಬೊಗ್ಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಬನ್ದು (4, 212). — ಎಣಿಕೆದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. consideration to fail; to be inconsiderate (Cpr. 8, 79 va.).

ಎಣಿಕೆ eṇike. 2. = ಹೆಣಿಕೆ. (My.).

***ಎಣಿಕೊಳ್ eṇikoḷ.** to accept respectfully. ಎಣಿಕೊಣ್ಡು ಕಸವರಂ ತವನಿಧಿಯನ್ತೆ ತವದಿರ್ದಪ್ಪುದೆ ನಿನ್ನ ಕೈಯಿನ್ದಂ ಕೊಳ್ಳೆ ಪೋಗಬ್ಬಾ Vr. 17, 4.

ಎಣಿಸು eṇisu. = ಎಣಸು, etc. to add together; to enumerate; to count, to reckon; to estimate; to appreciate; to consider, to take notice of; to think; to think of; to plan; to make equal to, to compare. [ದೋಷದೊಳವು ನಿಸು ಗುಣಮುಂ ತನ್ನಿರ್ದೆಣಿಸುವುದು ಲೇಶಮೆಮ್ಬುದು Kr. 3, 171]. ಪಿಶ್ಚೆ

ಎಣಿಸಿದ ವಿವಿಧವಿಧದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಪ್ತವಿಧವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ (Śmd. 114). ಎನ್ದೆರಡು ಮೂಱುನ್ದು ಪದಾರ್ಥಮನ್ ಎಣಿಸುವ ಎಡೆಯೊಳ್ (116). -ಮೆ ಎಮ್ಬುದು ಅಕ್ಕುಮ್ ಎಣಿಸುವ ಸೂಱೊಳ್ (242). ಎಣಿಸ ಬೇಕಾದುದು (ಗಣನೀಯ Nr.). ತೂಗುವದು, ಅಳೆಯುವದು, ಎಣಿಸುವದು (ಮಾನ Si. 327). ಜಾಡೀ ಕೇಳಿ, ದ್ರೋಹಂಗಳನ್ ಎಣಿಸುತ್ತ (Śs. 94). ತಾನೊನ್ದೆಣಿಸಿದರೆ ದೈವವೊನ್ದೆಣಿಸಿತು (Prv.). ಕಾರಣಪುರುಷ, ನಿನಗೆ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನನ್ ಎಣಿಸಲ್ ಉಣ್ಟೇ? (Bp. 30, 24). ತನ್ನಹಾತ್ಮನ ಅನೂನಮಹಿಮೆಯನ್ ಎಣಿಸುವೊಡೆ ಗೌರೀಪತಿಗೆ ಅಶಕ್ಯ (31, 17). ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ದನಗಳೊಳಗೆ ಎಣಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ (B. 1, 18). ಈ ದೇಶದೊಳಗೆ ಹಮಾಲನನ್ನೂ ಪಕಾಲಿಯವನನ್ನೂ ಊಟಗದವರೊಳಗೆ ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ (5, 286). see Bp. 1, 14. 36. 37; 5, 18; 35, 26; 47, 55; 50, 36; 51, 75; 54, 34; Rśv. 13, 26. 27; J. 29, 37; Bh. 1, 8, 40.

ಎಣುಸು eṇusu. = ಎಣಿಸು, etc. (My.).

ಎಣೆ eṇe. 1. = ಎಣ, ಎಡ 4, ಪೆಣೆ 2, ಹೆಣೆ 2. a couple, a pair; connexion; fellowship; adjustment; equality, similarity; a match (ಸಾಮ್ಯ, ಜವಳಿ, ಜೋಡು, etc. Śm. 55; My.; T. ಇಣೈ; Tu. ಇಣೆ; Te. ಎನೆ; see ಇಡಿ 1 & 2, ಇಣ್ದೆ 2, ಎಳಸು 1, ಪೆಣೆ). ಸುಣ್ಣದಪಿನ ಎಣೆ (J. 28, 18). [ಬಳಸಿ ಕಾರ್ಗೆಣೆಯಾಯ್ತು ಮಹಾಹವಂ Kr. 1, 144; Pb. 5, 52; Ap. 1. 7]. ಅವಳ ಕುರುಳ್ಗೆ ಮಾಲೆದುಮ್ಬಿಗಳ್ ಎಣೆಯೆ? (Śmd. 139). ಪೋಲಿಸುವಡೆ ಎಣೆಯೊಳರೆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ? (Bp. 25, 11). ಕ್ಲೇಶರ್ ಅಕ್ಲೇಶಂಗೆ ಎಣೆಯೆ? (54, 22). ಉಡುಗಳು ಸೋಮಗೆ ಎಣೆಯೇ? (55, 22; see also 11, 24; 27, 44; 51, 57; 55, 23). ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಗಾವಸಿಂಗಮ್ ಎಣೆಯೇ? (Śs. 103). ಜೀವರತ್ನಕೆ ಎಣೆಯೇ ಮಿಕ್ಕಾದ ಪಾಷಾಣಂ? (62). ಎಲರ್ ಬಿರಯಿಯ ಬಾಯೆಡೆಯ ಎಲರ್ಗೆ ಎಣೆ (Rśv. 5, 34). ಅತಿಶೌರ್ಯದೊಳ್ ಒಪ್ಪಿ ಇರೆ ವಿನಯಮನ್ ಆಳ್ದು ಬಾಬ್ಬವಂಗೆ ಎಣೆ ಉಣ್ಟೇ? (13, 10). see Śmd. s. ಪವಣ್ಬರಿ; J. 2, 25; 6, 24; 8, 17; 28, 18. — ಎಣೆಗಣ್ಬು. the braid of hair of a woman tied up at the back of the head (ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ Si. 52). — ಎಣೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. to lose one's connexion with, to become loose. ದೇಹದ ಎಣೆಗಳೆಯದೆ ಇಹ ಹೆರೆ (ಉಪಜಿಹ್ವೆ, etc. Mr. 401). — ಎಣೆಗಾಣು. -ಕಾಣು. to see the like (My.). — ಎಣೆಗೊಣ. = ಎಣೆಗೋಣ. (Śmd. 143, o. r. ಎಣ–, also Mdb.). — ಎಣೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become equal. ಅವಳ ಮುಖವು ಚನ್ದ್ರನನ್ನು ಎಣೆಗೊಣ್ಡಿತು (My.): to be united, to face (one another). ಗರ್ಜಿಸುತೆ ಆನೆಯರವನ್ ಎಣೆಗೊಣ್ಡ ಇಭಂಗಳಂ...ಕಾದಿಸಿತು ...ಇಭಾರೋಹಕರ್ (Rśv. 13, 86). 2, (a child) to suck when its mother is pregnant (R.); (infants) to become thin or lean when insufficiently supplied with milk from the breast (S. Mhr.). — ಎಣೆಗೋಣ. (-ಗೋಣ್-ಅ 3). a person with a compound neck (as Brahmā, etc. ?). it may become ಎಣೆಗೊಣ (Śmd. 143, o. r. ಎಣ–, also Mdb.). — ಎಣೆ ಬರ್. = ಎಣೆವರ್. to equal. ಉಮೇಶಭಕ್ತರ್ಗೆ, ಅಜಸಲ್, ಅಜಹರಿಮುಖ್ಯರ್ ಎಣೆ ಬರಲ್ ಅಱಿಯರ್ (Bp. 22, 17). — ಎಣೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. the same letter or consonant [ಅನುಪ್ರಾಸಮುಮಂ ಸನ್ಧಿಸಿದೆಣೆಯಕ್ಕರಮೊನ್ದೊನ್ದಱೊಳಳವಡಿಸಿ ಬನ್ದೊಡ ನುಗತಮಕ್ಕುಂ Kr. 2, 41]. (Ch.). — ಎಣೆಯೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. to put opposite to (J. 14, 3). — ಎಣೆವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. the company-bird: the ruddy goose (ಚಕ್ರವಾಕ Kk. 14; Śm. 28). see Rśv. 6, 24 va.; J. 17, 25. 40; 26, 24; 30, 15). — ಎಣೆವಡೆ. -ಪಡೆ. to be united, to be composed (Ch. v. 254). — ಎಣೆವರ್. -ಬರ್. to become or be equal (Rśv. 1, 36; 4, 9).

ಎಣೆ eṇe. 2. = ಹೆಣೆ 1. to twist, etc. (My.).

ಎಣ್ಟನೆ eṇṭane. the eighth (Ch. v. 132. 133; see ಎಣ್ಟನೆಯ s. ಎಣ್ಟು 2).

ಎಣ್ಟು eṇṭu. 1. arrogance. (*cf.* ಪೆಟ್ಟು 3; Tu., boasting; craftiness, cunning). — ಎಣ್ಟೆರ್ದೆ. -ಎರ್ದೆ. a proud heart or mind (Ch. v. 21).

ಎಣ್ಟು eṇṭu. 2. = ಎಣ್–, etc. eight (C.; T. ಎಟ್ಟು, Tu. ಎಣ್ಮ, Te. ಎನಿಮಿದಿ). [ಪೆಣೆದೆಣ್ಟುಂ ಕಿಲ್ಪಿಸಂಗಳ್ಕಡೆ ಕಿಡದ ಗುಣಂ ಪೊರ್ದೆ ಬನ್ದು Ap. 1, 2]. ಎಣ್ಟಱೊಳ್ (Śmd. 43). ಎಣ್ಟರ್ಕೆ (223). ಎಣ್ಟಱಲಿ (Bp. 35, 32). ಎಣ್ಟಕ್ಕೆ (Mr. 402). ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದೊಳ್ ಪ್ರಕರಣಮ್ ಎಣ್ಟಕ್ಕುಂ (Śmd. 7). ಈ ಪೇಳ್ದ ಎಣ್ಟುಂ (42). ಹತ್ತೆಣ್ಟು (63). ತೊಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಟು ಸಾವಿರ (Bp. 5, 18). ನೆಣ್ಟರ ಮನೆಗೆ ನಾಯಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಎಣ್ಟು ಊರಿಗೆ ಬೆರಕೆ (Prv.; another form is...ಎಣ್ಟು ಮನೆಗೂ ಏಕೆ). ಎಣ್ಟು ಜನರು (B. 5, 125). ಎಣ್ಟು ಮಡಿ (J. 17, 26). — ಎಣ್ಟಡಿ. -ಅಡಿ. eight feet. 2, that has eight feet: the śarabha (C. II, 23). — ಎಣ್ಟಡಿವರಿಜ. -ಅಡಿ-ಪರಿಜು-ಅ 3. who has the form of the śarabha: Vīrabhadra (Kk. 6; Śm. 4). — ಎಣ್ಟನೆಯ. -ಅನೆಯ. eighth (*cf.* ಎಣ್ಟನೆ). ಎಣ್ಟನೆಯ ಮುಖಕೆ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ (J. 25, 7). ಎಣ್ಟನೆಯ ವರುಷವ್ ಆಗಲ್ಕೆ (29, 7). — ಎಣ್ಟಾನೆಣ್ಟು. -ಅನು-ಎಣ್ಟು. about eight (used only of time, C.). ಎಣ್ಟಾನೆಣ್ಟು ದಿವಸ (B. 4, 53). — ಎಣ್ಟು ಕುಲ. eight castes of men. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮರೊಳು ಕಮ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟು ಕುಲಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 254). 2, the eight kinds of nāgas: ಅನನ್ತ, ವಾಸುಗಿ, ತಕ್ಷಕ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಪದ್ಮ, ಮಹಾಪದ್ಮ, ಶಂಖಪಾಲ, ಕುಲಿಕ (Mr. 402). see ಎಣ್ಟು ಪಾವು. — ಎಣ್ಟು ಗಣ, the eight syllable-feet (Mr. 363). — ಎಣ್ಟು ದೆಸೆ. the eight points of the compass. ಇನ್ದ್ರ, ಅನಲ, ಯಮ, etc. ಈ ಎಣ್ಟು ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟು ದೆಸೆಗಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಒಡೆಯರು (Hlā.). — ಎಣ್ಟು ನಗ. the eight chief mountains (the eighth being ಶ್ರೀಶೈಲ?). ಎಣ್ಟು ನಗಂಗಳುಂ ತಗ್ಗಿದವು (Bp. 28, 55). — ಎಣ್ಟು ಪಾವು. = ಅಷ್ಟಫಣಿ, ಎಣ್ಟು ಕುಲ No. 2. (Bp. 46, 27). — ಎಣ್ಟು ಮೂರ್ತಿ. the eight bodies or forms (of which Śiva consists, Bp. 9, 50). see ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ. — ಎಣ್ಟು ಒಮ್ಬತ್ತು. eight or nine (C.; B. 3, 13). 2, eight and nine (My.). 3, eight times nine (My.). — ಎಣ್ಟೂವರೆ. eight and a half (B. 4, 100; My.). — ಎಣ್ಟೆಡೆ. -ಎಡೆ. = ಎಣ್ಟು ದೆಸೆ (J. 27, 55). — ಎಣ್ಟೆಣ್ಟು. rep. eight and eight. -ಎಣ್ಟೆಣ್ಟು ದಿವಸ, every eighth day (B. 1, 6). 2, eight times eight.

ಎಣ್ಡೆ eṇḍe. = ಹೆಣ್ಡೆ 1. cow-dung (R.; *cf.* ಎರಣ).

ಎಣ್ಡ್ರಕಾಯಿ eṇḍrakāyi. a crab (Te. ಎಣ್ಡ್ರಕಾಯೆ, ಎಣ್ಡ್ರ; R.; see ಎಸಡಿ).

ಎಣ್ಣಿಕೆ eṇṇike. = ಎಣಿಕೆ 1. (My.; T. ಎಣ್ಣಿಕ್ಕೈ; Te. ಎನ್ನಿಕ).

ಎಣ್ಣಿಸು eṇṇisu. = ಎಣಿಸು, etc. (My.).

ಎಣ್ಣು eṇṇu. to count; to think. (T., Tu. ಎಣ್ಣು; Te. ಎನ್ನು; Dp. 126, 1). ಎಣ್ಣಿದ್ದು ಮಣ್ಣಾಯಿತು, ಹೆತ್ತದ್ದು ಹೆಣ್ಣಾಯಿತು (Prv.).

ಎಣ್ಣೆ eṇṇe. oil (C.; Tu., M.; T. ಎಣ್ಣೈ; Te. ನೂನೆ). [ಸಜ್ಜರಸದೆಣ್ಣೆಯ ತುಪ್ಪದ ಕಪ್ಪಿದೆಲ್ಲಮೆಮ್ಬುದೆ ಬಗೆದಲ್ಲಿ ನೋಡುವೊಡವಿಟ್ಟಗೆ ಕಲ್ಮರನೆಮ್ಬುದಿಲ್ಲ Pb. 3, 4; Ap. 5, 85 va.; Vr. 153, 11]. ಎಣ್ಣೆಯೊಳ್ ಅರೆನೇಱು ತನಿವಣ್ಣಮನ್ ಉಣ್ಣಿಸಿದನ್ ಅಬುಜಭವನ್ ಎನಿಸಿದ ಮೆಯ್ (Śmd. 84). ಎಳ್ಳೊಳ್ ಎಣ್ಣೆ (163). ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟನ್ ಅಡುವ ಬಾಳಲಿ (ಮಜೀಸ Nr.). ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ರಿಣವು, ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣ ರಿಣವು ತೀರಿದ ಆಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲು (Sp.). ಬಿಡದೆ ಎಱೆವ ನೀರ್ಗುಡಿವಾಲ್ಗಳ್ ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಗಳ್ ಇಲ್ಲ (J. 28, 17). ಎಣ್ಣೆಯು ಬತ್ತಿಯುಂ ಸವೆವನ್ತೆ (Bp. 26, 47). ಎಣ್ಣೆ ಅಪ್ಪಿಲವು ಕೂಡಿದನ್ತೆ (40, 74). ನಲ್ಲ ತೈಲದೊಳ್ ಅಲರುವ ಆ ಸೊಡರ್ ಎಳ್ಳಿನಿನ್ದ ಅಲರುವುದೆ? ಹೇಱುರೆ! ಎಳ್ಳೊಳ್ ಎಣ್ಣೆಯ ಗುಣಮ್

ಅದು ಉಣ್ಣೇ? ಎಳ್ಳಿನೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲವೇ? (51, 37). ಎಣ್ಣೆ ತಣ್ಣಗಾದರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತೇ? — ಎಣ್ಣೆ ಮಾರುವವನಿಗೆ ಸಣ್ಣೆ ಯಾಕೆ?— ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಣ ಮುಱೀತು. — ಎಣ್ಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ಶನಿವಾರ (on which day oil baths are chiefly taken). — ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೋ, ಹಾಗೇ ಪ್ರೀತಿ. — ಎಣ್ಣೆ ಚೆಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ, ಕಾಯಿ ಚೆಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ. — ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣ, ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೆ ಬುಡಕ್ಕೆ ಗುಣ. —ಕಳ್ಳ ಹೊಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ದಣ್ಡ. —ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.). ಎಣ್ಣೇ ಕಾಱು (B. 4, 161). see ಅಗಸೆಯೆಣ್ಣೆ, ಅವುಡಲೆಣ್ಣೆ, ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ, ಕುಸಿಬೆ-, ಕೊಬ್ಬರಿ-, ಗನ್ಧದ-, ಹರಳೆಣ್ಣೆ. — ಎಣ್ಣೂರಿಗೆ. -ಊರಿಗೆ. an ūrige fried in oil (My.). —ಎಣ್ಣೆಗಣ್ಟು. (hair-) knot to which oil is applied (Śsv. 3, 10). — ಎಣ್ಣೆಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. oil to be made hot or boiled (J. 11, sum.). — ಎಣ್ಣೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. a fruit boiled in oil and a little water (My.). — ಎಣ್ಣೆಗಾಸು. -ಕಾಸು. to heat oil (My.). — ಎಣ್ಣೆಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. darkish red, as the face of some natives (C.), dark brown, as a horse (B. 3, 55; 5, 12), blackish, as the bar across the shoulders of an ass (5, 16; ಕಪಿಲ, ಕರ್ಗೆಮ್ಪು G.). — ಎಣ್ಣೆಗೊಪ್ಪರಿಗೆ. -ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. an oil kopparige (J. 10, 46; 11, 31). — ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆ. to extract oil (C.; B. 2, 11. 42). — ಎಣ್ಣೆಬದನೇಕಾಯಿ. brinjals filled with condiments and boiled in oil and a little water (C.). — ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕು. to pour oil (C.). 2, to spoil another's affairs (as clothes are spoiled by the contact of oil). ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿದನು, he spoiled my work or affairs (C.).

ಎಣ್ಬರ್ enbar. eight persons. [ಯಕ್ಷೇಶಾನಕ್ರಮದಿನವರೆಣ್ಬರ ನ್ತುತ್ತಮನ್ನೆ ನೀಂ Kr. 3, 97; ತನ್ನ ನಗುವರನಱಯದೆಣ್ಬರೇಱಾದ ಕಟಿತ್ಯನ್ತೆ Pb. 4, 94 va.; Ap. 6, 14]. ಏಟ್ಬರುವ್ ಎಣ್ಬರುಂ (Śmd. 180).

ಎತ್- et. = ಎಟ್ 3. see ಎತ್ತರ.

ಎತನ etana. = ಎತ್ತನ, ಎತ್ನ, ಯತ್ನ. Tbh. of ಯತ್ನ. (C.).

ಎತಿ eti. Tbh. of ಯತಿ (ಮುನಿ Nn. 8. 9. 18. 25. 44; ಅಚಲ ಪರಮಯೋಗಿ 41; ಸಂಯಮಿ 80. 94; My.).

ಎತ್ತ etta. 1. which or what place or direction? (which or what sort? how?); to, or in, which or what place or direction? where? (C.; Te. ಎನ್ದು; T. ಎಂಗು, ಎಂಗೇ, where). [ಗುಣಮಿದು ದೋಷಮಿದೆಮ್ಬೀಗಣಿದಮನೆತ್ತಱಗುಮ ಶ್ರುತ ಪ್ರಕೃತಿಜನಂ Kr. 1, 8; Pb. 1, 113; Ap. 5, 68]. ಅತ್ತ, ಇತ್ತ, ಉತ್ತ, ಎತ್ತ (Śmd. 145). ಎತ್ತಣ, ಎತ್ತಣಿಂ (135). ಎತ್ತಣಿನ್ದೆ (Bp. 46, 24). ಎತ್ತಣದು (Śmd. 180, = ಎತ್ತಣ್ತು). ಎತ್ತ ಪಯಣಂ? (Bp. 23, 31). ಎತ್ತ ನೋಱೊಡೆ (23, 6). ನಾವೆತ್ತ? ನೀವೆತ್ತ? (56, 21; see also 60, 21). ಕಿವುಡನ್ ಎನ್ದುಂ ನೊರೆವ ಶಬ್ದವನ್ ಎತ್ತ ಬಲ್ಲಂ? (60, 42). ಎತ್ತಣ (of what place: where) ಗಗನಮಣಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಚನ್ದ್ರಮರ್? (Bh. 1, 20, 56). ಎತ್ತಣ (of what kind) ಅದ್ಭುತಮ್ ಇದು? (J, 8, 40). ಏನ್ ಇದು? ಎತ್ತಣ ಕೌತುಕದ ನುಡಿ (29, 23). [— ಎತ್ತಣಂ from what direction is he. ಎಮ್ಬುದುಮಾಗಳ್ ತೆಪ್ಪತ್ತುಮೆಲ್ಲಿದನೆತ್ತಣನೆನ್ದು ಕರ್ಣನ ಕಳೇವರಮಂ ನೋಡಿ ನೋಡಲಾಱದೆ Pb. 13, 58 va.]. ಎತ್ತಣವಂ? (28, 27). ಅದು ಎತ್ತಣದು? (Rśv. 6, 34 va.). ಸತ್ಯರ ಸಂಗಮ್ ಅದು ತೀರ್ಥ! ಹರಿವ ನೀರ್ ಎತ್ತಣದು ತೀರ್ಥ? (Sp.). ಎತ್ತ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದು ನೋಡಿದಡೆ ಉತ್ತಮಮ್, ಎಲಾ! (Bh. 2, 13, 23). ಎತ್ತ ಬಲ್ಲರ್ ಸುಜನರ್...ಕಪಟಿಗಳ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಪುದುಗಿರ್ದ ಮಾಟಮಂ? (J. 29, 36). ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ತುತ್ತು ಹುಡುಕುವದೇ. — ಎತ್ತ ಬಿದ್ದರೂ ತಿಮ್ಬಕೆ ಉಣ್ಟು. — ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಮೃತ್ಯು ಬಿಡದು (Prvs.). — ಎತ್ತಂ. -ಅಂ 5. wheresoever (ಅವ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿಯುಂ Śmd. 238 Cm.; ಅವೆಡೆಯಲ್ಲಿಯುಂ 399). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನು ಅಹಿತರ್ಕಳ್ (Śmd. 145; see also 128). ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ಬಿಡದೆ ಎತ್ತಂ ತೋಱೆ ರೋಮೋದ್ಗಮಂ (Rśv. 9, 22). — ಎತ್ತ ಕಡೆ. which side? whither? (C.). — ಎತ್ತಣ್ತು. = ಎತ್ತಣದು (Śmd. 180; Ct. I, 76; Kk. 61). of what place (it)? where? (of what sort?). ದೆಸೆ ಎತ್ತಣ್ತು? ಅಗಸಮ್ ಎತ್ತಣ್ತು? ಎತ್ತಣ್ತು ಉರ್ವಿ? ಎನಿಸಿ ಪರ್ವಿದುದು ತಮಂ (Śmd. 181). — ಎತ್ತಳದು. = ಎತ್ತಣದು. (J. 12, 3). — ಎತ್ತಾನುಂ. -ಆನುಂ. in whatsoever direction; in some places; occasionally; (whatsoever). [ದುಃಖಂಗಳನನ್ತನನ್ತ ಕಾಲಮನುಭವಿಸಿ ನೀಡಱನ್ದೆತ್ತಾನುಮಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯಭವಮಂ ಪೆಱದು Vr. 10, 17; Ap. 1, 37]; (Śmd. 391); ಅರಮೆ, ಅರೆ 395; ಏನಾನುಂ 4 Cm.). ಎತ್ತಾನುಂ ತತ್ಪುರುಷಮ್ ಅಪ್ಪುದು (201). ಬಿರುದಿನೊಳ್ ಎತ್ತಾನುಂ ಸಲ್ಬುದು (208). see also 211. 340. [— ಎತ್ತೆತ್ತ. rep. everywhere. ಅವಱೊಳ್ ಲೋಕಮುದೆನ್ತುಟೆನ್ದೊಡೆ ಸಮನ್ತಾವಂಗಮೆತ್ತೆತ್ತ ನೋಡುವೊಡಂ Ap. 1, 43]. — ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ. -ಎತ್ತಲುಂ. everywhere (J. 4, 10).

ಎತ್ತ etta. 2. = ಎತ್ತು 2. lifting up, raising. 2, taking up, undertaking, beginning (Te. ಎತ್ತು). 3, reaching, obtaining (M. ಎತ್ತು). 4, finding out an item in an account (Te. ಎತ್ತು). 5, taking in, cheating, deceit; cunning (T. ಎತ್ತು; M. ಎಱು, ಏಱು, a trap, snare; *cf.* ಎಡ್ಡು 1). — ಎತ್ತಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಎತ್ತುಗಡೆ. a means, an expedient, a device (My.); a trick (My.; Te.). — ಎತ್ತಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಎತ್ತುಗೆಯ್. a (man's) elevated arm with the fingers extended (My.). ಎತ್ತಗೆಯ್ಯುದ್ದ. -ಕೆಯ್ಯುದ್ದ. the height to which a man reaches with an arm elevated and its fingers extended (My.; ಪೌರುಷ G.).

ಎತ್ತನ ettana. = ಎತನ, etc. (My.).

ಎತ್ತರ et-tara. = ಎತ್ತರು, ಎಟ್ಟರ. height; tallness (C.; ನಿಲುವು G.). ಎತ್ತರವಾಗಿ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮಣ್ಣುದಿಣ್ಣೆ (ಜಯ Si. 107). ಬೆಟ್ಟದ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಭಾಗ (ಕಟಕ, ನಿತಮ್ಬ 115). ಬಹಳ ಎತ್ತರ (ಉಚ್ಛ್ರಾಯ 121). ಅಣ್ಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಇರುವ ಸ್ಥಲ (ಸ್ಫಿಕ್ಕು 208). ಎತ್ತರವಾಗಿರುವಿಕೆ (ದೈರ್ಘ್ಯ 222). ಎತ್ತರವಾದದು (ಉಚ್ಚ, ಉನ್ನತ 372). ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳು ಅಯ್ವತ್ತು ಅಱುವತ್ತು ಮೊಟ ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 41). — ಎತ್ತರಗದ್ದೆ. a rice field on an elevation. ತಗ್ಗುಗದ್ದೆಗೆ ಮೂಱು ಬೆಳೆ, ಎತ್ತರಗದ್ದೆಗೆ ಒನ್ದೇ ಬೆಳೆ (Prv.).

ಎತ್ತರು ettaru. = ಎತ್ತರ. (G.).

ಎತ್ತಱ ettara. — ಎತ್ತಱ ತತ್ತಱ. dupl. confusion (Ch. v. 19).

ಎತ್ತಲ್ etta-al1. = ಎತ್ತ 1, q. v., ಎತ್ಲು. (Śmd. 145). ಅತ್ತಲ್ ದೇವೇನ್ದ್ರಂ, ಮತ್ತೆ ಇತ್ತಲ್ ಭುಜಗೇನ್ದ್ರನ್, ಉತ್ತಲ್ ಅಶಾಧಿಪರೊಳ್ಮುತ್ತಿರೆ ಭೇರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು, ಎತ್ತಲ್ ಮಸಗಿ ಘೋಷಶಿಕ್ಷಾದಕ್ಷಂ (145). ಬೀಡುಗೊಣ್ಡಿರ್ದ ಕತ್ತಲೆಯು ಪಾಳೆಯಮ್ ಎತ್ತಲ್ ಓಡಿದುದೊ? ನೋಡಿದಪೆಂ (J. 2, 65). ಎತ್ತಲ್ ಅಯ್ದಿದೆ? (Bp. 14, 24). ಆನ್ ಎತ್ತಲ್, ಅಯ್? ನೀನ್ ಎತ್ತಲ್? (40, 46). ಎತ್ತಲ್ ಓಡುವೆವು? (52, 12; see also 53, 69). ಎತ್ತಲಿನ್ದ (My.). ಎತ್ತಲಾಗಿ (= ಎತ್ತಲ್, My.). —ಎತ್ತಲು. -ಉ 9. = ಎತ್ತಲುಂ. ಎತ್ತಲಾದರೆ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿರು! (Bp. 24, 12). — ಎತ್ತಲುಂ. -ಉಂ 1. on all sides, everywhere; occasionally (ಎಲ್ಲಿಯುಂ Śmd. 156 Cm.). ಅದಿಮೂರ್ತಿ ಮುಗುಳ್ಪುದು ಎತ್ತಲುಂ (Cpr. 7, 41). see J. 4, 10. 19; 8, 3. 6.

ಎತ್ತಿಕೆ ettike. lifting, etc. (My.).

ಎತ್ತಿಸು ettisu. to cause to raise, taken up, lift up or erect, etc. (ಉದ್ಧರಣ Śmd. Dh.; J. 7, 3). ಹೊಸ ದೀಪಕಮ್ಬಂಗಳನುಮ್ ಆ ರಮಣಂಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಎತ್ತಿಸಿದಳ್ (Bp. 42, 12). ಗೋಪುರವನ್ ಎತ್ತಿಸಿ (53, 30). ಕಕ್ಕೆಯ (= -ಯನ್) ಅವನ್ ಆ ಪುರದೊಳ್ ಎತ್ತಿಸಿದ (53, 57). ಎತ್ತಿಸಿದ ನನ್ದಿಧ್ವಜಂಗಳ ಮೊತ್ತಂ (58, 53).

ಎತ್ತು ettu. 1. to lift, to raise, to take up; to hold up; to lift, to remove by stealing; to raise or levy, as an

army; to raise or collect, to take, as money, alms, etc.; to assume, as a form, a mortal body (avatāra); to exhibit, to introduce, to mention, as the name of *another;* to raise up, to cause to become great, as *one's own* name (C.; Te., Tu. to reach; T., M. ಏಱು; T. also ಏನ್ದು; *cf.* ಏಱು 1). [ರಥದಿನ್ದಿೞಿದು ಗಾಲಿಯನೆತ್ತುವಾಗಳಿವನನೀಪದದೊಳ್ ಕಡಿದೊಟ್ಟದಾಗಳ್ ಗೆಲಲಾಱೆಯೆನ್ದು ನುಡಿದ ಮುಕುನ್ದನ ನುಡಿಗೆ Pb. 12, 206 va.; Ap. 2, 7]. ಎತ್ತಿ ಕಳೆದಂ (ಎಬ್ಬಿಸಿದಂ Śmd. I). ಮದಗಜವೆರಡಱ ಬಾಲದ ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದು, ಎತ್ತಿ (91). ಶೀಘ್ರಂ ಚಕ್ರಾಯುಧಮ್ ಎತ್ತಿ ನಡೆದಂ ವೈರೀಭಕಣ್ಠೀರವಂ (255. 280). ಎತ್ತಿದಪಂ (260). ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟುದು (ಸಮುದಕ್ತ, ಉದ್ಧೃತ); ಧಾನ್ಯಂಗಳನ್ ಎತ್ತಿ ತೂಱುವುದು (ಉತ್ಕಾರ Nr.). ಮುಸುಡನ್ ಉದ್ದವೆತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರ್ಪವನು (ಉತ್ಪಶ್ಯ Hlā.). ಮುಖವೆತ್ತಿ ನಡೆವವಂ (ಉರುವಕ್ರ Mr. 243). ಬಾವಿಯ ನೀರನ್ ಎತ್ತುವ ಜನ್ತ್ರವಿಶೇಷವು (ಘಟಿಯನ್ತ್ರ Nr.). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದಂ (Śmd. 145). ಬೆಳೆಗೆಯ್ಗಳೊಳ್ ಇರ್ದು, ಎತ್ತಂ ಕಳರವದಿಂ ಕೆಯ್ಯನೆತ್ತಿ ಚಲಲಲೆ ಎನುತುಂ (231). ಶಿಲೆಯಂ ಎತ್ತುವ ಮರಂ (Śm. 101; B. 1, 24). ಕೆಯ್ಯೆತ್ತುವದು is used also in the sense of ಕೆಯ್ಮುಗಿ, *e. g.* Bp. 3, 47, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿದನು, he raised his hand against me, wanted to beat me (S. Mhr.). ಪರರ ಮರ್ಮವನ್ ಎತ್ತಿ ನುಡಿಯದಿರು! (Bp. 4, 65). ಮತ್ತಗಜವಂ ಕೊನ್ದು, ಅದಱ ಅಸುವನ್ ಎತ್ತಿ (*i. e.* having recalled it from death, 21 sum.; see 22, 20; 48, 16). ಅವರ ಮೇಲಿಂಗೆ ಎತ್ತಿ ಹೋದಡೆ (if you attack him, 21, 36). ಕುಲವೆತ್ತಿ ಪೂರ್ವವನ್ ಆಡಿ (27, 40). ತನ್ನ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಕೆಡದು ಇರ್ದವನನ್ ಎತ್ತಿ (30, 30). ದೀಪಾರತಿಯನ್ ಎತ್ತುವನು (41, 22; see also 48, 17; 50, 54). ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಮತಂಗಳಿಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ ಎತ್ತಿ (53, 59). ಆವ ವೇದದೊಳು ಆದೊಡೆ ಒನ್ದಱ ಠಾವನ್ ಅನುಷ್ಠಿಸು! (55, 48. 51). ಕರಾಲಪರಶುವನ್ ಎತ್ತಿ (58, 25). ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಆ ಬದುಕು ಎತ್ತಿ ಬಡಿಯ ಬೇಕು (B. 3, 101). ಶತ್ರುಗಳೆದುರಾಗಿ ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೊಱಡುವಿಕೆ (ಅಭಿಷೇಣನ Si. 291). ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗೋರು ಇದ್ದರೆ ಸತ್ತ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದೇನು. — ಎತ್ತೋದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಕಳವರೆ ತುತ್ತುಗೊಳ್ಳಬೇಡವೇ? (Prvs.). see also Bp. 10, 3; 23, 41; 27, 57; 29, 33; 32, 6. 25. 27; 38, 17; 39, 63; 44, 61; 45, 30. 53; 46, 8. 55; 47, 11. 58; 48, 30; 52, 5; 56, 31; 57, 23; 60, 9; Rśv. 5, 123; 6, 11 va.; J. 3, 9; 4, 19; 10, 30; 13, 53; 28, 20. 57. 59; 31, 31; B. 3, 62; 4, 10. 134. 142. [— ಎತ್ತಿಕಟ್ಟು. to incite] — ಎತ್ತಿ ಬರ್. to bring. ಬಱಿಯ ಬಟ್ಟಲನ್ ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಎಲ್ಲಿರ್ದು ಬನ್ದಪೆ? (Bp. 14, 24). 2, to come to attack, to fall upon [ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಬಲಮುನಿದಿರ್ಚಲೆನ್ದು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಗಳ್ Ap. 14, 91 va.]; (Abh. P. 11, 100 va.). ಇಭಾಸುರನ್ ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಬಪ್ಪನ್ತ (Bp. 22, 13). — ಎತ್ತಿ ಬರೆ. to copy in writing, as a manuscript, etc. (C.). — ಎತ್ತಿ ಹಾಯ್ಕು. to cast, as a net (Bp. 27, 22). 2, to remove by stealing (C.). — ಎತ್ತಿ ಹೋಗು. to go to attack, to invade. ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ Nr.). ಪರಮಣ್ಡಲಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತ (Bp. 22, 28). — ಎತ್ತೆತ್ತು. rep. (B. 3, 10).

ಎತ್ತು ettu. 2. = ಎತ್ತ 2, q. v. — ಎತ್ತುಗಡೆ. = ಎತ್ತಗಡೆ. (My.). — ಎತ್ತುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. lift-stone: a stone that is liftable with common strength (My.); a stone that one can scarcely lift, a rather big stone (My.). ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎತ್ತುಗಲ್ಲು ಹಾಕಿದನು, he ruined me (My.). — ಎತ್ತುಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. hoisted flag or banner (Bh. 8, 8, 6). — ಎತ್ತುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಎತ್ತಗೆಯ್. (My.). — ಎತ್ತುತೆಗೆ. dividing, division (ಭಾಗಿಸುಹಂ Mr. 349). — ಎತ್ತುವಾಡಿಗೆ. -ಬಾಡಿಗೆ. rent, etc., that is raised or collected (ಭಾಟಕ Mr. 346). — ಎತ್ತೊಲೆ. -ಒಲೆ. a moveable earthen oven consisting of two halves (My.).

ಎತ್ತು ettu. 3. cutting, stabbing (see T. ಎಱು s. ಎಟ್ಟು 2). — ಎತ್ತುಂಗೋಲ್. -ಂ-ಕೋಲ್. a sharp arrow (Śmd. 203). (ಕೂರಮ್ಬು Kk. 52; Śs.). ಎತ್ತುಂಗೋಲುಂ ಬಿರಯಿಗೆ ಚಿತ್ತಭವಂ (Śmd 16).

ಎತ್ತು ettu. 4. = ಎಱ್ತು 1, ಎದ್ದು 1. an ox, a bullock (ಉಕ್ಷ, ಅನಡುಹ, ವೃಷಭ, etc. Nr., Hlā., Mr. 178, Si. 318; C.; J. 7, 59; T., M. ಎರುದು, ಏಱು; Te. ಎದ್ದು; Tu. ಎರು, an ox; a male buffalo). ಬಲ್ಲೆತ್ತು (ಮಹೋಕ್ಷ); ಮುತ್ತೆತ್ತು (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ); ಹೂಟದ ಎತ್ತು (ಧುರ್ಯ); ಹೇಱುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಥೂರಿ); ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಕನ್ಧಿಕ); ಮುಱಿದ ಕೊಮ್ಬಿನ ಎತ್ತು (ಕೂಟ Hlā.). ನೊಗನು ತಲೆಯಾರು ಭಣ್ಡಿ ಎಮ್ಬ ಇವೆಲ್ಲಂ ಹೂಡುವ ಎತ್ತುಗಳು ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಯುಗ್ಯ ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ ಶಾಕಟ ಎನಿಸುಗು; ಕೊಮ್ಬಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು (ತೂಬರ); ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನೇಣು (ನಾಸ್ಯ); ಎತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡುವ ಭಣ್ಡಿ (ಗನ್ತ್ರಿ); ಮುದುಎತ್ತು (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ); ಬಾಲ ಮೋಟಾದ ಎತ್ತು (ವಣ್ಡ); ಕೊಮ್ಬು ಮುಱಿದ ಎತ್ತು (ಕೂಟ); ಹಿಡಿಗು ಬಡಿದ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr.). ಹೇಱುದೆತ್ತು (ಸ್ಥೌರೀಯ Mr. 179). see. Si. 275. 303. 318. 319. 320. 430. — ಎತ್ತು ಈಯಿತು ಎನ್ದಡೆ ಮೂಲೆಯಲಿ ಕಟ್ಟೆಸುವುದು ಎಮ್ಬನ ಚಾಳಿ ಏತಕೆ? (Bp. 28, 34). ಬಣ್ಡಿಯೆತ್ತುಗಳ (56, 28). ಎಳೆಗಱುಂ ತಾಂ ದೊಡ್ಡಿತು ಎತ್ತು ಆಗದೇ? (Śś.). ಗೋಣಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಎತ್ತಿನ ಆ ದುಃಖವ? (Dp. 87). ಎತ್ತಿನ ಮುನ್ದೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಒಡೆದ ಹಾಗೆ. — ಎತ್ತನ್ನು ಹುಲಿ ತಿನ್ತು, ಸಬರ ಮುರಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ತಿನ್ತು. — ಎತ್ತು ಈಯಿತು ಅನ್ದರೆ ಕೊಟ್ಟಗೇಲಿ ತನ್ದು ಕಟ್ಟು! ಅನ್ದ. — ಎತ್ತು ಹಾಱುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಕವುದಿ (or ಗೋಣಿ) ಹಾಱಿತು. — ಎತ್ತೂ ಮಾಱು, ಮತ್ತೂ ಗಂಜಿ. — ಹಾರುವವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ. — ಎತ್ತಿಗೆ ರೋಗ ಬನ್ದರೆ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಬರೆ ಹಾಕಿದರು (Prvs.). — ಎತ್ತಿನ ನಾಲಿಗೆ. bullock's tongue: an herb, Trichodesma indicum Br. (Z.). — ಎತ್ತಿನವ. -ಅವ. a bullockman (C.). — ಎತ್ತುನಾಲಗೆ. = ಎತ್ತುನಾಲಿಗೆ. bullock's tongue: a potherb wild in corn-fields, perhaps Phlomis esculenta (ಗೋಜಿಹ್ವಿಕೆ, ದಾರ್ವಿಕೆ Nr.) — ಎತ್ತುನಾಲಿಗೆ. (ಗೋಜಿಹ್ವೆ, ದಾರ್ವಿಕೆ Si. 151; ಅನಡ್ವಜಿಹ್ವೆ Mr. 148; ಬೆಣ್ಡೇ ಕಾಯಿಗಿಡವು Si. 151). — ಎತ್ತೋದು. -ಓದು. a reading with the capacity of a bullock, *i. e.* reading, remembering and digesting (as the bullock chews the cud, R.).

ಎತ್ತುವಳಿ ettuvaḷi. collecting or gathering money (My.).

ಎತ್ತುವಿಕೆ ettuvike. raising, etc. (ಸಮುದ್ಧರಣ Si. 420).

ಎತ್ತೆಗುವಿ (ettu-eguvi? ette-kuvi?). a kind of tree (ಪ್ಲಕ್ಷ Mr. 121).

ಎತ್ನ etna. = ಎತನ, etc. Tbh. of ಯತ್ನ (C.; B. 5, 59).

ಎತ್ನಯಿಸು etnayisu. Tbh. of ಯತ್ನಯಿಸು. (My.).

ಎತ್ಲು etlu. = ಎತ್ತಲ್. — ಎತ್ಲಾಗೆ. -ಆಗೆ. to which direction? where? (C.).

ಎತ್ವ etva. the letter ಎ (Śmd. 102. 132. 144. 145. 176. 215. 246. 281. 352; Kāvy. I, 3, 35-40).

ಎಥೇಚ್ಛ ethēccha. Tbh. of ಯಥೇಚ್ಛ. (My.).

ಎಥೇಷ್ಟ ethēṣṭa. Tbh. of ಯಥೇಷ್ಟ. (My.; Jñs. 22, 30).

ಎದ್- ed. = ಎರ್-, ಎೞ್ 1, etc. see ಎದ್ದು 4.

ಎದರಾಯಿಸು edarāyisu. = ಎದಿರಾಯಿಸು, ಎದುರಾಯಿಸು, q. v. to oppose, to contradict.

ಎದರಿಸು edarisu. = ಇದಿರಿಸು, etc. to face, to oppose (My.).

ಎದರು edaru. ಎದರ್. = ಇದಿರ್, etc. that which is opposite, in front. — ಎದರಾಳಿ. -ಆಳಿ. = ಎದುರಾಳಿ. (My.). — ಎದರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದರ್ಗೊಳ್ಳು. (My.). — ಎದರ್ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎದಿರ್ edir. ಎದಿರು. = ಎದರು, etc. (My.). — ಎದಿರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದಿರ್ಗೊಳ್ಳು. (My.). — ಎದಿರ್ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎದಿರಾಯಿಸು edirāyisu. = ಎದರಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಎದಿರಿಸು edirisu. = ಎದರಿಸು, etc. (My.).

ಎದು edu. Tbh. of ಯದು (S. Mhr.).

ಎದುರ್ edur. = ಇದಿರ್, etc. that which is opposite, in front (My.; Te. ಎದುಱು). — ಎದುರಾಡು. -ಆಡು. to outbid (My.); to contradict (Mg.). — ಎದುರಾಳಿ. -ಆಳಿ 1. an antagonist (My.). — ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಇದಿರ್ಗೊಳ್. (My.). — ಎದುರ್ಚಣ್ಣಿಸು. to contradict (My.). — ಎದುಚೀಟು. a document given by the purchaser of land engaging to give it back to the seller on re-payment of the purchase-money within a definite term (My.). 2, a note of hand given for another that is lost (My.). — ಎದುರ್ದನಿ. an echo (My.). — ಎದುರ್ನುಡಿ. = ಎದುಚೀಟು No. 1. (My.); 2, counter part of a deed or lease (Mg.). — ಎದುರ್ನೋಡು. -ಇದರು ನೋಡು. to expect (My.). — ಎದುರ್ಬೀಳು. = ಎದುರು ಬೀಳು. (My.). — ಎದುರ್ವಳ್ಳಿ. -ಪಳ್ಳಿ. = ಎದುರ್ನುಡಿ No. 2. (Mg.).

ಎದುರಾಯಿಸು edurāyisu. = ಎದರಾಯಿಸು, etc. to oppose; to contradict (My.).

ಎದುರಿಸು edurisu. = ಎದಿರಿಸು, etc. (My.).

ಎದುರು eduru. = ಎದುರ್, etc. ತನ್ದೆಯು ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದು, ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲ ಹೇಳು (B. 2, 14). ಅಲ್ಲೇ ಅವನೆದುರಿಗೆ ತೂಕಾ ಮಾಡಿಸಿ (4, 31). ಎದುರಾಗಿ (ಅಭಿತ Si. 470). ಗಾಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಡಿಯುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಹುಲ್ಲೆ (ವಾತಮೃಗ 168). ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೊಱಡುವಿಕೆ (ಅಭಿಷೇಣನ 291). ಯುದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಗೆಯವರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಅಣಿಮಾಡಿಕೊಣ್ಡು ಧೈರ್ಯದಿನ್ದ ಉಪಾಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. 391). ಎದುರಾಗಿಯೇ ಕದ್ದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಅಭಿಹಾರ, etc. 393). — ಎದುರಡೆ. -ಅಡೆ 6. counter-trust: a security for a debt (My.). 2, = ಎದುಚೀಟು No. 2. (My.) — ಎದುರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಇದಿರಿಕ್ಕು, ಎದುರಿಡು. (My.). — ಎದುರಿಗೆ ಆಡು. to speak before a person (My.). ದೂಱನ್ನು ಎದುರಿಗಾಡು, ಹೊಗಳನ್ನು ಹಿನ್ದಾಡು (Prv.). — ಎದುರಿಡು. -ಇಡು. = ಇದಿರಿಡು. to place before, in the presence of, opposite, or in opposition to. ಎದುರಿಡಲ್ ಪಡುವ (ಪ್ರತಿ Si. 468). — ಎದುರುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಇದಿರ್ಗೊಳಿಸು. (My.). — ಎದುರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳು. to meet, to receive (My.). — ಎದುರುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. = ಇದಿರುತ್ತರ q. v. an opposite or oppugnant answer or speech, a contradiction (My.; ಮಾಱುತ್ತರ G.). ಅವನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಅವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎದುರುತ್ತರ ಕೊಡುವಳು (B. 3, 59). — ಎದುರುದಾವೆ. = ಎದುರುವ್ಯಾಜ್ಯ. (My.). — ಎದುರು ಬದುರು. dupl. front to front (My.). — ಎದುರು ಬೀಳು. to fall athwart; to act adversely, to oppugn; to revolt; to contradict (which is the chief meaning in My.). ಅರಸುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಬಲ ಮುನ್ತಾದ ೭ ಬಗೆಯ ದಱಗಳ ದೆಸೆಯಿನ್ದಲೂ ಅನ್ತಃಕಲಹಕ್ಕೆ ಎದುರು ಬೀಳುವದು ಮೊದಲಾದ ಒಳಗಿನ ಭಯವು (ಅಹಿಭಯ Si. 267). — ಎದುರು ಬೀಳುವಿಕೆ. acting adversely. ಅಪಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರು ಬೀಳುವಿಕೆ (ಅಭಿಹಾರ Si. 449). — ಎದುರು ಮಾತು. = ಎದುರುತ್ತರ. (My.). — ಎದುರುವಾದಿ. = ಇದುರುವಾದಿ. (My.). — ಎದುರು ವ್ಯಾಜ್ಯ. a counterclaim, a set-off (My.).

ಎದೆ ede. 1. = ಎದ್ದೆ, ಎರ್ದೆ. the chest, the breast; (the heart); courage (ಹೃದಯ, ಉರ, ವಕ್ಷ, etc. Mr. 327; ಉರಸ್, ವತ್ಸ, ವಕ್ಷ Si. 209; J. 12, 39; 20, 18; 34, 2; C.; Tu., Te.; Te. also ಎಡದ, ಯಾದ; M., T. ನೆಂಜು, ನೆಞ್ಞು). ಎದೆಯೊಳಗಡೆ ಇರುವ ಕಪ್ಪಾದ ಮಾಂಸವಿಶೇಷ (ಗುಲ್ಮ, etc. Si. 205). ಎದೆಗೆ ರಕ್ಷಕವಾದ ತೊಗಲ ದಿಮ್ಮಿ (ತನುತ್ರ, etc. 279). ಎದೆಯೊಳ್ ಅವಂ ನೆನವನ್ ಎಮ್ಮುವಂ (Bp. 10, 45). ಎದೆ ಝುಲ್ಲೆನುತ್ತಂ (26, 27). ಎದೆಗಳೊಳು ಕಳವಳಿಸಿ (54, 81). ಎದೆಗಳು ಧಿಗಿಲುಧಿಗಿಲೆನೆ (58, 61). — ಎದೆ ಅದಿರ್. -ರು. the heart to tremble. ಪರವಾದಿಗಳ ಎದೆಗಳ್ ಅದಿರೆ (Bp. 53, 70). — ಎದೆ ಆಱು. the breast to become dry or to wither, as from sickness (C.); courage to be quenched (J. 15, 26; C.); the heart to lose its feelings. ವಿಲಾಸಿನಿಗೆ ಮಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಎದೆಯಾಱತೇ ನಿನಗೆ? (Bp. 42, 9). — ಎದೆ ಈ. to become courageous (Bp. 26, 42). — ಎದೆ ಒಡೆ. the heart to break: courage entirely to fail (C.). ಒಡೆವುದು ಎದೆ ತದ್ವಾಸೆಯಂ ನೆನದೊಡೆ (Bp. 35, 49). ಅವನ ಎದೆ ಒಡೆಯಿತು (B. 5, 64). ಭಗವನ್ತ, ಎದೆ ಒಡೆದು, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು (5, 130). ಸಾರಂಗವು ಅಂಜಿ, ಎದೆ ಒಡ ಕೊಣ್ಡು, ಗಿಡದ ಗುಪ್ಪಿನೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು (B. 3, 19). 2, the chest to break: all strength to be lost (from over-exertion, My.). — ಎದೆ ಕದಡು. the heart to be troubled or agitated. ಕದಡುವ ಎದೆಗಳೊಳ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ವದನವಂ ನೋಡುತ್ತ (Bp. 25, 33). — ಎದೆ ಕನ್ದು. courage to fade or fail. ಎದೆ ಕನ್ದದೆ (Bp. 39, 64). — ಎದೆ ಕರಗು. the heart to melt (from compassion, J. 28, 32; My.). — ಎದೆಕೆಚ್ಚು. courage (My.). — ಎದೆ ಕೊಡು. = ಎದೆ ಈ. (My.). — ಎದೆಕೊಬ್ಬು. audacity, impudence (My.). — ಎದೆಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. heart-scissors. ಎದೆಗತ್ತರಿಯು. -ಅ 3. a heart-cutter, a person who wounds or hurts deeply the sensibilities of. ಎದೆಗತ್ತರಿಯರ್ (Bp. 40, 55). — ಎದೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. to deprive of courage. ಎದೆಗಳೆದ ವಿವರದೊಳು ವಿಷನಪ್ಪಿ ತೀವಿರ್ದ ಅವಗಡದ ಫಣಿವರಕಟಕ! (Bp. 48, 15). — ಎದೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಎದೆಯ ಕಿಚ್ಚು. heart-fire: heart-ache, mental anguish or pang, *e. g.* on account of sick children (C.). see Bp. 40, 61. — ಎದೆ ಗಿಡೆ. reit. (My.). — ಎದೆಗುಣ್ಡಿಗೆ. chest, chest-cavity (C.). ತನ್ನ ಎದೆಗುಣ್ಡಿಗೆ ಧಿಗಿಲು ಧಿಗಿಲೆನ್ನದೆ (Bp. 48, 10). — ಎದೆಗುಣ್ಡೆಗೆಸನ್ಧಿ. the clavicle (ಜತ್ರು Si. 209). — ಎದೆಗುದಿ. 1. -ಕುದಿ. the heart to bubble up, shudder, or be agitated. ತಾ ನೆನದೊಡೆ ಎದೆಗುದಿಯೆ (Bp. 2, 13). ಪರವಾದಿಯ ಎದೆಗುದಿಯೆ (53, 62). — ಎದೆಗುದಿ. 2. -ಕುದಿ. heart-boiling; violent mental agitation, fear. ಎದೆಗುದಿ ಮಾಡಬೇಡ, do not fear! (C.). 2, great hurry (My.). ಎದೆಗುದಿಪಟ್ಟು, ಕುದಿಯುವ ಅವರೇ ಬಾಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಎದೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. courage to decrease or fail (C.). ಮೋದದ ಮ್ ಅಱತು, ಎದೆಗುನ್ದಿ, ಕನ್ದಿ (Bp. 23, 28; see 36, 17). ದಣ್ಡನವರು ಎದೆಗುನ್ದಿ ಓಡಿ ಹೋದರು (B. 4, 10). ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಎಡರುಗಳು ಬನ್ದಾಗ್ಯೂ ಎದೆಗುನ್ದ ಬೇಡಿರಿ! (4, 16). — ಎದೆಗುಮ್ಮು. -ಕುಮ್ಮು. to strike the chest or breast (of another, S. Mhr.). — ಎದೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. 1. the chest to become fleshy (My.). — ಎದೆಗೂಡು. 2. the thorax (My.). ಎದೆಗೂಡು ಎದ್ದಿತು, the ribs of the thorax have become visible from disease, and protrude (My.). 2, the hollow of the breast sunk from fasting or disease. ಎದೆಗೂಡು ಹಾಯಿತು, the hollow of the chest has sunk in (S. Mhr.). — ಎದೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. to dishearten (C. Bp. 47, 22). — ಎದೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. courage to fail (J. 18, 53; 25, 25; My.). — ಎದೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಎದೆ ಈ. (C.) — ಎದೆಗೊಯಿಕ. -ಕೊಯಿಕ. a man who destroys another's courage or disheartens him (C.). — ಎದೆಗೊಯಿಕತನ. -ಕೊಯಿಕತನ. intimidation (C.). — ಎದೆದಲ್ಲಣ. -ತಲ್ಲಣ. fear, awe. ಪರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಎದೆದಲ್ಲಣಂ (Bp. 49, 18). 2, a man who frightens. ಜವಂಗೆ ಎದೆದಲ್ಲಣನು (8, 1). — ಎದೆಪದಕ. a padaka hanging over the breast (C.). — ಎದೆಬಡಕ. a man who beats another's breast: one who disheartens another (C.). — ಎದೆ ಬಱ[3]. the chest to become dry or to sink. ಬಱತೆದೆಗಳ. . ಕಿಱುಕುಲರು (Bp. 58, 49). — ಎದೆ ಬಿರಿ. the heart to burst: courage to fail (My.). ಅಹಿತರ ಎದೆಗಳು ಬಿರಿಯೆ (Bp. 50, 17). — ಎದೆಭಾವ. courage,

energy. ಎನ್ದಿಗೂ ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯದೇ ಎದೆಭಾವವಿಲ್ಲದ ಹೆಂಗಸು (ನಪುಂಸಕ Si. 195). — ಎದೆ ಭಿನ್ನವಾಗು. the heart to be pierced through, courage to be broken (Bp. 45, 6). — ಎದೆಮುಗುಳು. the chest-bud : an indefinable organ inside the chest. ಎದೆಮುಗುಳು ಕಡಿಯುತ್ತದೆ (S. Mhr.). — ಎದೆ ಮುಱಿ. to break the breast: to labor to weariness, to fag hard (My.). — ಎದೆಯ ಕಿಚ್ಚು. = ಎದೆಗಿಚ್ಚು. ಪರವಾದಿಗಳ ಎದೆಯ ಕಿಚ್ಚು (Bp. 28, 47). — ಎದೆಯ ಗುಣ್ಡಿಗೆ. = ಎದೆಗುಣ್ಡಿಗೆ. (ಹೃದಯ, ಹೃದ್, ಹೃದಯ ಕಮಲ Si. 204, sic!) — ಎದೆಯುದ್ದ. -ಉದ್ದ. breast-high, breast-deep (C.). ಎದೆಯುದ್ದ ಗೋಡೆ (ಅಟ್ಟಾಲ, etc. G.). — ಎದೆಯುರಿ. -ಉರಿ. the heart-burn (My.). — ಎದೆಯೆದೆ. rep. ಎಮ್ಮೆ ಸತ್ತದಱಿನ್ದ ಆ ಗವಳಿಗನು ಎದೆಯೆದೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಡು (B. 1, 10). ತಾಯಿ, ಮಗನು ಸಾಯುತ್ತಾನೆನ್ದು, ಎದೆಯೆದೆ ಬಡ ಕೊಳ್ಳ ಹತ್ತಿದಳು (3, 28). see also 3, 41; 5, 164. — ಎದೆರವ. chest-sound (ತಾಡ Mr. 330). — ಎದೆವಣಿ. -ಮಣಿ. a breast-jewel (J. 21, 18). — ಎದೆವೊಡಕ. -ಒಡಕ. a coward (My.). — ಎದೆಶೂಲೆ. pain in the chest (My.). — ಎದೆ ಹಣ್ಣಾಗು. the heart to lose its feelings. ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಎದೆ ಹಣ್ಣಾಯಿತೇ? (S. Mhr.). — ಎದೆ ಹಾಯಿಸು. to put the breast forward; to assume a lofty air (S. Mhr.). ಲಕ್ಕ್ಯಾ ಎಮ್ಬ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಎದೆ ಹಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 3, 115). — ಎದೆ ಹಾಱು. the heart to pulsate; the heart to palpitate, as from fear (C.). ಎದೆ ಹಾಱುವದು (ಹೃದಯಸ್ಫುರಣ B. 4, 133). [— ಎದೆಹಾಲು. breast milk, mother's milk].

ಎದೆ ede. 2. = ಹೆದೆ. a bow-string. — ಎದೆವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. the fingers used in pulling a bow-string (Bh. 8, 24, 50).

ಎದೆಗಾಱ ede-gāṟa. a bold, courageous or audacious man (C.; ಗುಣ್ಡಾಳು, ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವ G.). ಇಷ್ಟಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ; ಎಷ್ಟಾ ಎದೆಗಾಱ, ನೋಡು! (B. 4, 200).

***ಎದೆಗಾಱಿಕೆ edegāṟike.** courage, fortitude.

ಎದೆಗಾರ್ತಿ ede-gārti. a bold female (My.).

ಎದ್ದು eddu. 1. = ಎತ್ತು 4. (Te.). — ಎದ್ದುಮುದ್ದು. stupidity as that of an ox (My.). ಎದ್ದುಮುದ್ದ. -ಅ 3. a man stupid as an ox (My.).

ಎದ್ದು eddu. 2. = ಅದ್ದು 1, etc. to immerse, etc.; to dye (C.). ಬೀಜವನ್ ಆಯ್ದು, ಉದಕದಲಿ ಎದ್ದಿ (Bp. 27, 49). ರೇಶಿಮೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದಿ, ಪರನಾಡುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹುವರು (B. 4, 162). ಪಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಯಿದು, ಬಣ್ಣಗಾಱರು ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದಿದರು (4, 178). ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದುವದಱಲ್ಲಿಯೂ ಉಪ್ಪು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವದು (4, 204).

ಎದ್ದು eddu. 3. nicety, brightness or purity of colour (S. Mhr.; *cf.* the T. s. ಇಂ, ಇಜ್?). ಕುಱಿಯ ತೊಗಲಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಎದ್ದಾಗಿ ತೋಱುವ ಕಾರಣ ಅದಱಿನ್ದ ಬಹಳ ಜಿನಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 5, 26). ಬಣ್ಣ ಎದ್ದು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (S. Mhr.).

ಎದ್ದು eddu. 4. = ಎರ್ದು, ಎಟ್ಟು. P. p. of ಏಟು 1. having risen, etc.

ಎದ್ದೆ edde. = ಎರ್ದೆ, etc. (ಹೆದೆಯ, ಹೃದಯ Śs.).

ಎನ್ en. 1. = ಅನ್ 1, q. v., ಎನ್ನು etc. to say; to speak; (to tell); to call, to name (ಭಾಷಣ Śmd. Dh.; T.; Tu. ಅನ್, M. ಎನ್ನು). P. ps. ಎನ್ದು, ಎನ್ತು; relative pres. participle ಎಮ್ಬ. it is applied also to *feeling*, etc., *e. g.* ಜುಮ್ಮುಜುಮ್ಮೆನ್, ಝಲ್ಲೆನ್. ಎನೆ (Śmd. 86. 91. 95. 177). ನಿನಗೆನೈವಸನ್ತದೂತಿನೆಸರ್ ಅಪ್ಪುದು, ಅದು ಎನ್ತೆನೆ (Cpr. 7, 41). [ಕ್ಷಯಮಣಮಿಲ್ಲ ಕೇಳ್ದು ಕಡೆಗಣ್ಡವನಾವನುಮಿಲ್ಲೆನಲ್ ತದಕ್ಷಯನಿಧಿ ತಾನೆ Pb. 1, 5; Ap. 12, 33]. ರವಿ ತಣ್ಣಗೆ ಅವನ್ ಎನೆ ಕಾಣಿಸಿತು (J. 28, 5). ಎನೆಯುಂ (Śmd. 49, 395). ಎನಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (57). ಎನಲ್ ಬೇಡ (61). ಎನುತುಂ (65). [ಎನ್ದಪಯ್ —ಏರ್ವಿಸನಂ ಮಾಣದೆ ಕೈದುಗೊಳ್ಪೆರಡಱೊಳ್ ಮೆಚ್ಚಿತ್ತೆನೇನೆನ್ದಪಯ್ Pb. 1, 78]. ಎನುತೆ (Rśv. 5, 21). ಏನನ್ ಎನ್ದಪೆಂ? (13, 88). ಎನ್ನಂ, ಎನ್ನರ್, ಎನ್ನದೆ (Śmd. 87). ಎನ್ನೆನು (Bp. 59, 11). ಎನ್ನಿ! (Bp. 4, 4; Dp. 54). ಎಮ್ಬ [ಗುಣಮಿದು ದೋಷಮಿದೆಮ್ಬೀ ಗಣಿದಮನೆತ್ತಱಗುಮುಶ್ರುತ ಪ್ರಕೃತಿ ಜನಂ Kr. 1, 8; Pb. 1, 9; Ap. 1, 48 va.]; (Śmd. 2; Bp. 18, 63). ಎಮ್ಬುವು (Śmd. 17). ಎಮ್ಬವಱ (41). ಎಮ್ಬವಱೊಳ್ (67). ಎಮ್ಬಲ್ಲಿ (57). ಎಮ್ಬನ್ತೆ (95). ಕುಲಿನ್ದಕನ್ ಎಮ್ಬ ದೊರೆ (J. 28, 52). ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾದವನು ಎಮ್ಬ ಚಿತ್ತಾನ್ವತ್ಯವು (Si. 68). ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡ ಬೇಕು ಎಮ್ಬ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ವಿಧಾನವು (248). [ಸನ್ತಯಿಸಿ ಬಲಿದು ಮನಮನದಂ ತಱಸಲೆ ಪೇೞಲಾರ್ಪೆನೆಮ್ಬವನೊಳನೇ Kr. 1, 111; Ap. 1, 20]. ಎಮ್ಬಂ (Śmd. 275). ಎಮ್ಬರ್ (ಪೇೞ್ವರ್ 20. 24 Cm.). ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ ಸಿತ ಕರ್ಕ ಎನಿಸುಗು, ಅಗಡುಕುದುರೆ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು; ಕಪ್ಪಾಗಿ ಇಹ ಅಗಿಲು ಜಾಪಕ ಎನಿಸುಗು, ಕಲ್ಲ ಹೂವಿನ ಧೂಪ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು; ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕಮ್ಪಾದ ಧೂಪಮುಂ ಸೂಂಗಲ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಎಮ್ಬೆಂ (Bp. 18, 64). ಎಮ್ಬಿರಿ (56, 25). ಎರಡುಂ ವ್ಯಂಜನಮನ್ ಉಚ್ಚರಿಸುವನಿತು ಕಾಲಮಂ ಮಾತ್ರೆ ಎಮ್ಬುದು (Śmd. 19). ಅನ್ತು ಅದಂ ಪ್ರತ್ಯಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು (46). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವೈಶ್ಯಂ ಈ ೩ ವರ್ಣಮುಂ ದ್ವಿಜರ್ ಎಮ್ಬುದು; ಗೃಹಸ್ಥನಂ ಸ್ನಾತಕನ್ ಎಮ್ಬುದು; ವಾನಪ್ರಸ್ಥನಂ ವೈಖಾನಸನ್ ಎಮ್ಬುದು; ಯತಿಯನು ಕರ್ಮಸನ್ಯಾಸಿಕನ್ ಎಮ್ಬುದು; ಎಲ್ಲಾ ವೇದವನ್ ಓದಿದಾತನು ಅನೂಚಾನನ್ ಎಮ್ಬುದು; ಪ್ರಸಿದ್ಧನ್ ಅಪ್ಪ ತನ್ದೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಾತನು ಆಮುಷ್ಯಾಯಣನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದುವಱಿಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದಮ್ ಎಮ್ಬುದು; ದೇಗುಲಂಗಳನೆ ಆಯತನಮ್ ಎಮ್ಬುದು; ಸಾಕೆಮ್ಬುದು (ಹಸ್ತವಾರಣ Nr.). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮಿಸಲ್ ಎಮ್ಬದನು? (Dp. 76). ಭೃತ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು, ಹೀಗೆ ಮಾಡು! ಎಮ್ಬುದಾಗಿ ಅಜ್ಞಾಪಿಸುವದು (ಪ್ರತಿಶಾಸನ Si. 399). ಎಮ್ಬುದುಂ (= ಎನೆ, Rśv. 6, 33 seq.). ಕರ್ಣಾಟಕಲಕ್ಷಣಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಮಂ, ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ್ ಪೇೞೆನ್ದು ಬೆಸಸೆ, ಬಗೆವುಗೆ ಪೇೞ್ದೆಂ (Śmd. 3). [ಪರಮಾಲಂಕಾರಮುಂ ಶರೀರಮುಮೆನ್ದಿನ್ತೆರಡಕ್ಕುಂ ಭೇದಂ Kr. 1, 23]. ತಱುವಾಯಿಂ ಸನ್ಧಿಯೆನ್ದುಂ ನಾಮಮ್ ಎನ್ದುಂ ಸಮಾಸಮ್ ಎನ್ದುಂ etc. ಪ್ರಕರಣಮ್ ಎಣ್ಟಕ್ಕುಂ (Śmd. 7). ಕುಕ್ಕೂ ಕೂ ಎನ್ದು, ಕೋೞಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (19. 68). ಹಾ, ರಾಮಾ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯಱಿದು ಅೞ್ತಳ್ (68), ಅವರ್ಣಂ ಪಿಂಗದ ಆ ಸ್ವರಂ, ನಾಮಿಯೆನ್ದು, ಪೇೞಲ್ ಪಡೆಗುಂ (16). ಕೞ್ತೆಯೆನ್ದು, ಗರ್ದಭಂ (1). ಅನುರಾಂಗನೆಯರ್, ಜೋ ಎನ್ದು, ಪಾಡಿದರ್ ಜೋಗುಳಮುಂ (65). ಪಟಪಟ ಪಟ್ಟಿಟಯೆನ್ದು, ಅಲಿಕಲ್ಗಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ನಭದಿಂ (65). ರಥರ ಕಾವಲವನ್ದಿರ ಹೆಸರು ಸವ್ಯೇಷ್ಠ ಎನ್ದೂ, ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ ಎನ್ದೂ, ಉಣ್ಬು (Nr.). ವಿಪ್ರರ್ ಎನ್ದ ನುಡಿ ತಪ್ಪದು (J. 28, 29). ವಿಪ್ರರ್ ತನಗೆ ಎನ್ದ ವೃತ್ತಾನ್ತಮುಂ ನೆನೆದು (29, 36). ನಾವೆನ್ದ ನುಡಿ (Bh. 1, 8, 76). ಎನ್ದ ಕಿರಾತದೂತೋಕ್ತಿಯಂ ಕೇಳ್ದುಂ (Rśv. 5, 119 va.). ಎನ್ದುಸುರ್ದು (5, 126 va.). ಸೆಱೆಗಟ್ಟಿ ತನ್ದಪೆಂ! ಎನ್ದು, ನುಡಿದ ಮಿತವಚನಕುಮಾರಂ (5, 130 va.). ಕೊಟ್ಟೆನ್ ಎನ್ದು, ಸಿಂಹಲೇನ್ದ್ರಂ ನುಡಿದು (7, 97 va.). ಇನ್ತೆನ್ದು ಒರೆದು (J. 31, 29). ಅರಸಂಗೆ, ದೇವಾ, ಸಿಂಹಲೇನ್ದ್ರನ್ ಎನ್ದುಂ ಕಪ್ಪಮ್ ಇತ್ತನ್ ಅಲ್ತು! ಎನ್ದು, ಗಣಕಗಣಮ್ ಅಣೆಯರಂ ನಿನ್ದು ಕೆಯ್ ಮುಗಿದು ಪೇೞೆ (Rśv. 5, 127 va.). ಅಸೂಯೆಗೆ ಈಡಾಗ ಬೇಡ! ಎನ್ದು, ನಿಜನನ್ದನಂಗೆ ಆ ಕುಲಿನ್ದಂ ಪೇೞ್ದನು (J. 29, 17). ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ, ಹಂಜೆಯೆನ್ದು, ಹೆಸರಿಡ ಬೇಕು (Si. 66). occasionally a sentence to come is introduced by ಎನ್, *e. g.* ತನ್ನೆಗೆ ಇನ್ತೆನ್ದಂ (Bp. 3, 43). ನಾರಿಯೊರ್ವಳು ಮತ್ತೆ ಎನ್ದಳು (5, 48). ದೇವನೆನ್ದನು (26, 46; see also 27, 60; 28, 21; 41, 26; 42, 33; 44, 67; 50, 2), ನುಡಿದರ್ ಇನ್ತೆನ್ದು (43, 68). ನರೇನ್ದ್ರನನ್ದನಂಗೆ ಪತಿಮೋಹಿನನ್ದನನ್ ಇನ್ತೆನ್ದಂ (Rśv. 13, 20; see also 7, 97 va.). ಅವನ್ ಎನ್ದನ್ ಇದಂ (5, 118). frequently ಎನ್ದು ಎನ್ is used, *e. g.* ಎನ್ದೆನಲು (Bp. 2, 54; 24, 79; 27, 12), ಎನ್ದೆನುತ (38, 51), ಎನ್ದೆನಿಸಿ (27, 29), ಎನ್ದೆಮ್ಬ (Śm. 3). ಎನ್ದೆನೆ (38). often, so to say, one's purpose and "for" are expressed by ಎನ್, *e. g.* ನಾ ಮುಂಚೆ ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನ್ ಎನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬ

ರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು; ಸತ್ತವನ ಸುಡಲ್ (to burn) ಎನ್ದು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ; ಪಶುವ ಕಟ್ಟಲ್ ಎನ್ದು, ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗುಣ್ಟವು; ಬಾವಿಯ ಸಮೀಪ ದಲ್ಲಿ, ಜೀವಧನ ಕುಡಿಯ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲ ದೋಣಿ; ನೀರೊಳಗೆ ಮು ಳುಂಕಿ, ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯಮ್ ಆಗಲ್ ಎನ್ದುಂ, ಮಾಡುವ ಜಪವು (Nr.). (see, regarding -ಅಲ್, Bp. 5, 6; 28, 38; 37, 1. 5; 38, 33; 39, 30; 42, 12; 45, 27. 31; 50, 24; 58, 22). ಕಾಳಗಕ್ಕೆನ್ದು, ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಅಹ ಚತುರಂಗಬಲಂ (Nr.). ವಧಿಸಲ್ಕೆ ಎನ್ದು (Bp. 28, 8). ದೇವತೆಗೆ ಎನ್ದು (8, 23). ದಾಸಂಗೆ ಎನ್ದು (8, 49). ಪಱಯಲ್ಕೆ ಎನ್ದು (39, 10). ಸೂಳೆಗೆ ಎನ್ದು (41, 10). ನಿಕ್ಷೇ ಪಿಸಲಿಕೆ ಎನ್ದು (47, 8). ಆಗಲ್ಕೆ ಎನ್ದು (50, 65; 59, 49). ಸಮಿಧೆಗಳಿಗೆ ಎನ್ದು (55, 34). ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಎನ್ದು (B. 4, 153). ಆಗಲಿ! ಎನ್ದು (J. 28, 60). — ಎನವೇಡ. -ಬೇಡ. ಅಪ್ರಸಿದ್ಧದ ನುಡಿಗಳ್ ಎನ್ದು, ಎನವೇಡ! (Bp. 51, 51). ಬೇಡೆನವೇಡ (Rśv. 13, 26). — ಎನ್ದರೆ. = ಅನ್ದರೆ, q. v. ಎಂಜಲು ಎತ್ತೋ, ಗುಣ್ಣಾ! ಎನ್ದರೆ ಉಣ್ಣುವರು ಎಷ್ಟು ಜನ? ಎನ್ದ (Prv.). ಅವು ಹ ಣ್ಣಾದವೆನ್ದರೆ (B. 4, 27). ತಳಕ್ಕೆ ಕೂತವೆನ್ದರೆ (4, 55). ಗಿಡವು ಬಲಿತು ದೊ ಡ್ಡದಾಯಿತೆನ್ದರೆ ಹೂ ಬಿಡುವದು (4, 70; see also 4, 147. 157. 158. 165. 218). — ಎನ್ದುದಂ ಗೆಯ್. = ಎನ್ದುದಂ ಮಾಡು, q. v. — ಎನ್ದುದಂ ಮಾಡು. to do what (a person) said (ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್ Śmd. II; Kk. 87, o. r. ಎ ನ್ದುದಂ ಗೆಯ್). see J. 18, 59. — ಎನ್ದುದನ್ ಅಪ್ಪು ಗೆಯ್. to assent to or accept what (a person) said. ತಾನ್ ಎನ್ದುದನ್ ಅಪ್ಪುಗೆ ಯ್ಯದೆ ನುಡಿದ ನರೇನ್ದ್ರನನ್ನನಂಗೆ ಪತಿಮೋಹಿನನ್ದನನ್ ಇನ್ತೆನ್ದಂ (Rśv. 13, 20 va.). — ಎನ್ದುದಾಗು. -ಆಗು. a saying, sentence or rule to occur or to exist (Śmd. 106 Cm.). — ಎನ್ದೊಡೆ. = ಎನ್ದರೆ, *e. g.* [ದೋ ಷಗವೇಷಣ ಪರರಪ್ಪರೆನ್ದೊಡದು ತೆಗಬಲ್ತೆ Ap. 1, 21; ಎನಿಸೆನಿಸೆನ್ದೊಡೆ ನಾ ಧೃತಿಗೆಡೆನಯ್ಯಾ Bv. 691]. ಅವು ಅವುವು ಎನ್ದೊಡೆ (Śmd. 17).

ಎನ್- en. 2. = ಎನ್ನ 2-, ನನ್ 1-. another form of ಆಂ 1 q. v., for the declension of which it is used (*cf.* -ಎಂ 1 etc., ಎವ್ 1-). [ಸಮಸ್ತಲೋಕಮುಱದನ್ತಿರೆ ಪೂಣ್ದೆನಗಾಗದಂಗಜೋತ್ಪತ್ತಿ ಸು ಖಕ್ಕೆ ಸೋಲಲಱಗುಂ ಪುರುಷವ್ರತಂ Pb. 1, 75]. — ಎನತು. ಎನ-ಅತು. = ಎನತ್ತು. that of me, mine. [ಅಟಲ್ ನಿನತಲ್ತು ಕೇಳೆನತುಂ Pb. 12, 36]. ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ (Śmd. 179). — ಎನತ್ತು. ಎನ-ಅತ್ತು 1. = ಎನ ತು. (ಎನ್ನದು Kk. 61). ಸಯ್ರಣೆಯೆನತ್ತು (Śmd. 179). — ಎನ್ನದು. ಎನ್ನ-ಅದು 1. = ಎನತು, etc. (Śmd. 178. 179). ಎನಗೂ ಹರಿನಾಮ, ಮಾ ಧವನಿಗೂ ಹರಿನಾಮ; ಎನಗೂ ಜಲಶಯನ, ಮಾಧವನಿಗೂ ಜಲಶಯನ; ಎ ನ್ನದು ಕಿಱದೇನು, ಮಾಧವನದು ಹಿರಿದೇನು? ಟೊರೋ, ಟೊರೋ, ಟೊರೋ! ಅನ್ದಿತು (Prv.).

ಎನ ena. 1. = ಎನೆ 1, ಎನ್ನ 3, ಎನ್ನೆ 1. thought, mind: coming to the mind, entering the mind (ಎನ್ನವರ್ತನ Śmd. II; Kk. 82, o. r. ಎನ್ನೆವರ್ತನ; M. ಎನ್ನು, Te). ಅನು, ಎನ್ನು also to think, *cf.* ಎಣ್ಣು; Te. ಎನೆ, similarity, equality, see ಎಣೆ 1).

ಎನ ena. 2. = ಎನ್ನ 1, ನನ್ನ. genitive of ಆಂ 1. see also ಎನ್2.

ಎನಸು enasu. 1. = ಎನಿಸು 1, etc. (My.).

ಎನಸು enasu. 2. further, more, etc. (ಪಿರಿದುಂ, ನಾಡೆ, ಅಳು ವ್ವಂ, ಕರಂ, ಆದಂ, ಉಂ, ಅತಿ Ct. II, 25; see Kk. 50; *cf.* Te. ಎನೆ, to be united, and ಎಣೆ 1). [ಅನುರೂಪಮಾಗಿ ಪೇೞ್ವೊಡೆನಸುಂ ವಸ್ತೂ ಪಮಾನಮೆಮ್ಬುದು ಪೆಸರಿಂ Kr. 3, 60; Pb. 2, 21; Ap. 2, 48]; (Cpr. 7, 94).

ಎನಿತು enitu. = ಎನಿತ್ತು, (ಎನಿಸು 2, ಎನ್ತುಟು, ಎಷ್ಟು, ಏಟು 2, ಏಸು 3). what measure, amount, number or time? how much? [ಅನ್ತುಮಾನುಱುವೆನಲ್ಲೆನೆನಿತಾದೊಡಮೆಮ್ಬುದು ಚೆಲ್ವ ಪಾಂಗಱಯದನ್ತಿದ ನಿನ್ತಿರೆ ಪೇೞ್ಗೆ ವಿಕಲ್ಪಮಂ Kr. 1, 136; Pb. 5, 95]; (Śmd. 122; Kk. 61); (before nouns in the plural) how many? how? (Bp. 1, 4). (Te. ಎನ್ನಿ, ಎನ್ತೆ; T. ಎತ್ತನೈ; M. ಎತ್ರ, ಎತ್ತಿರ; Tu. ಏತ್). ಅನಿತು, ಇನಿತು, ಎನಿತು (Śmd. 123). ಎನಿತಱಂ (135). ಎನಿತರ್ಕೆ (292). ಎನಿತ ಱವಂ? (Grj. 4, 49). ಹರಿ ನೆಗಹಿದರೆ ನೆಗೆದ ಮನ್ದರದ ಬಲುಹು ಎನಿತು? (Bp. 19, 26). ಎನಿತು ಅನಿತಱಕೊಳೆ (Ch. v. 234). ವಸುಮತೀಶ್ವರರಿಗೆ ತಮಗೆ ಎನಿತು ಮಹಿ ಉಣ್ಟು, ಅದಱ ಪೆಸರು ರಾಷ್ಟ್ರಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 189). — ಎನಿತನೆಯ. -ಅನೆಯ. belonging or amounting to what measure, position, etc. ಅನಿತನೆಯುಂ, ಇನಿತನೆಯಂ, ಎನಿತನೆಯಂ (Śmd. 243). — ಎನಿತು. -ಉ೨. = ಎನಿತುಂ. ಈ ಪರಿಯೊಳ್ ಎನಿತಿಲ್ಲ (J. 28, 27). — ಎನಿತುಂ. -ಉಂ 1. how-much-soever, what measure (time, etc.). it may be. ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (Śmd. 216). ಎನಿತುಮ್, ಅನಿತುಮುಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಱಗೊಟ್ಟಂ (73. 282). ಪೇೞ್! ಎನಿತರ್ಕಮ್ ಒಳಂ ಮುರಾನ್ತಕನ್, ಒಳರ್ ಅನ್ನೆವ ರಂ...ಅತಿಭಟರ್ (292). — ಎನಿತೆನಿತು. rep. (C. Bp. 8, 13). — ಎನಿಬ ರ್. how many persons? (Bp. 44, 68; J. 2, 25). ಅನಿಬರ್, ಇನಿಬ ರ್, ಎನಿಬರ್ (Śmd. 122. 123).

ಎನಿತ್ತು enittu. = ಎನಿತು. see Kāvy. I, 4, 33-38. — ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತು. rep. ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತು ಅಮ್ಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ ಘನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕಿರಾ ತೆಯಾ, ಅನಿತ್ತನಿತ್ತಂ ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನ್ ಅದನ್ ಅನ್ತೆ ಕೀಸುವಂ (Śmd. 144).

ಎನಿಬರ್ enibar. how many persons. see s. ಎನಿತು.

ಎನಿಸು enisu. 1. = ಅನಸು, etc., ಎನಸು 1, ಎನ್ನಿಸು. to cause to say; to cause oneself to say; to cause to be called; to cause oneself to be called, to be called, to be spoken of. [ಅದಿಕ್ಷತ್ರಿಯರೊಳಮಿಲ್ಲೆನಿಸಿದುದೀ ತ್ರಿಜಗದೊಳೆಸಗಿದೆಸಕ ಮುರಿಕೇಸರಿಯಾ Pb. 1, 21; Ap. 3, 34]. ಆದಿಯ ಪತ್ತು ಅಕ್ಕರಮುಂ ಸ ಮಾನಮ್ ಎನಿಸುಗುಂ (Śmd. 13). ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ ಚೆನ್ನಂ ಕಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿ ಎನಿಸುಗುಂ (84). ಎನಿಸುವ (91). ಎನಿಪ (95. 175). ಎನಿಪುವು (26). ಎನಿಪ್ಪ [ಪೊದಟ್ದು ಸನ್ನಹಿತವೆನಿಪ್ಪಪೂರ್ವ ಶುಭಲಕ್ಷಣ ದೇಹದೊಳೊ ಳ್ಪನಾಳ್ದು Pb. 1, 4; Ap. 11, 21]; (Śmd. 96. 99. 233). ಎನಿಪುದು (Śm. 7). ಎನಿಪ್ಪುದು (38). ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಧದೇಹನಮ್ ಎನಿಸುವ ಸತಿಯು (Dp. 1). ಎನಿಸುವುದು (Bh. 1, 8, 24). ಎನಿಕುಂ (Śmd. 113. 137). ಎನಿಕ್ಕುಂ [ಪ್ರಥಮಾದಿಭೇದ ನಿರ್ಧಾರಣದಿನ್ದದಂ ಪಿಡಿದು ನಿಲ್ವ ವಿಭಕ್ತಿಗಳೇೞನಿಕ್ಕುಂ Kr. 1, 114]; (Śmd. 19. 41. 171; Śm. 4). ಎನಿಸುಗು (Śm. 38). ಪ್ರ ವಾಹದಿನ್ದಾದ ಮಳಲೊಟ್ಟಲು ಪುಲಿನಮ್ ಎನಿಸುಗು; ಒಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಪಣ ಎನಿ ಸುಗು; ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ಎಮ್ಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕದಾಚಿತ್, ಜಾತು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎನಿಸಿ (Śm. 3; Bh, 1, 8, 54; Rśv. 5, 34). ಎನಿಸಿದ (Śmd. 26). ಎನಿಸಿದ ಯ್ (74). ಎನಿಸಿದುದು (187). ಎನಿಸಿತು (J. 6, 6). see Bp. 16, 1; 22, 27; 38, 43; 48, 20; 49, 16. 26; 51, 76; J. 6, 10. 21; Śmd. s. ಪವಣ್ಸರಿ.

ಎನಿಸು enisu. 2. = ಎನಿತು q. v., etc. (My.; J. 2, 25; 3, 15). [-ಎನಿ ಸೆನಿಸು. rep. ಎನಿಸೆನಿಸೆನ್ದೊಡೆ ನಾ ಧೃತಿಗೆಡೆನಯ್ಯಾ Bv. 691].

-ಎನು enu. 1. the common form of -ಎಂ 1 (except for the present), *e. g.* ಕೊಡಿಸುವೆನು (Bh. 1, 8, 7), ಈವೆನು (Bp. 9, 49), ಪುಟ್ಟಿ ದೆನು (11, 46).

ಎನು enu. 2. = ಎನ್ 1, etc. ಎನುವದು (C.).

ಎನುಹ enuha. saying, etc. ಬೇಡೆನುಹ (ನಿಷೇಧ Nr.).

ಎನೆ ene. 1. = ಎನ 1, etc. — ಎನೆವರ್ತು. -ವರ್ತು. to join the mind, to agree with one's wish. ಎನೆವರ್ತಿದುದೆನೆ ಚಿತ್ತಕಾದುದು (Ct. I, 40). *cf.* ಎರ್ದೆವತ್ತು.

ಎನೆ ene. 2. = ಎಲೆ 1, No. 2. mode of calling to a female (My.; *cf.* ಅಣೆ 1).

ಎನ್ತ enta. 1. = ಅನ್ತ 1. a common P. p. of ಎನ್ 1, q. v. ಇಲ್ಲವೆನ್ತಲೇ ಇಱುದು ಬರುತ್ತೇನೆ (B. 2, 21). ಎಳೆಗಾಯಿಗೆ ಸೀಯಾಳವೆನ್ತಲೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (2, 42). ಎನ್ದಿಗೂ ಅವರ ಮಾತು ಮಿಾಱ ಬಾರದು ಎನ್ತಲೂ ಅದಱಲ್ಲಿ ಬರೆದದೆ (3, 2). ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಿನ್ದ ಸಾಗುವ ಹಡಗು ಎನ್ತಲೂ, ಉಗಿಯಿನ್ದ ಸಾಗುವ ಹಡಗು ಎನ್ತಲೂ, ಎರಡು ತರಗಳುಣ್ಟು (3, 117; see 5, 234; Si. 106).

ಎನ್ತ enta. 2. = ಎನ್ತಾ, ಎನ್ಥ, etc. of what kind or sort. — ಎನ್ತೆನ್ತ. of what and what a sort! how very great or important! ಎನ್ತೆನ್ತವರು ಅನ್ತೇ ಹೋದರು, ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ ಬನ್ದು ಹುಳಿದೋಸೆ ಬೇಡಿತು. (Prv.). — ಎನ್ತೆನ್ತಾ. = ಎನ್ತೆನ್ತ. ಎನ್ತೆನ್ತಾ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ತರಾಟ! ಕಾಲ್ಮುಱುಕ ದೇವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸವೇ? (Prv.).

ಎನ್ತಾ entā. = ಎನ್ಥಾ, etc. (My.; G.; see ಎನ್ತೆನ್ತಾ).

ಎನ್ತು entu. 1. = ಅನ್ತು 3, ಎನ್ದಿತು of ಎನ್ 1. (colloquial).

ಎನ್ತು entu. 2. what manner or way? in what manner? how? (Śmd. 399; ಹ್ಯಾಗೆ 14 Cm.; Śm. 76; C.; Te. ಎಟು, ಎಟ್ಟು, ಎಟ್ಲು, ಎಷು; Tu. ಎಂಚ; T. ಎಜ್ಙು) [ನೀವಿದನೇಕಾಗ್ರಹಂ ಗೆಯ್ವಿರೆನ್ದೊಡೆ ನನ್ನುಮೆನ್ಮೊಳ್ ಕಾದಲ್ವೆೞ್ವುದೆನ್ದು Pb. 1, 78 va.; Ap. 1, 77]. ಎನ್ತು ಓದಿದೊಡಂ (Śmd. 14). ಎನ್ತರ್ಕೆ (207). ಅದು ಎನ್ತೆನೆ (Cpr. 7, 41; Bp. 41, 6). ಎನ್ತು? ಈಸು ಸಮ್ಪ್ರಿಯ ನಮ್ಮಲಿ ಉಣ್ಟೇ? (Bh. 2, 13, 24). ಈಶತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲದೇ ನೀನ್ ಈಶನ್ ಎನ್ತಾದಿ? (Sp.). — ಎನ್ತನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. as so. ಘಟಿಕ್ಕೆ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಕೆ ಎನ್ತನ್ತೆ ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕವಾದ ಶಬ್ದಂಗಳ್ etc. (Śmd. 7 Cm.). see Bp. 51, 25. — ಎನ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಎನ್ತಹ, etc. how being; what like? what kind of? 2, of what a(good or bad) kind or nature! [ಎನ್ತಪ್ಪರೊಳಂ ಮುಳಿಸಱುವನಾಗಲೇನಿತ್ತಪುದೇ Pb. 12, 30]. ಅನ್ತಪ್ಪಂ, ಇನ್ತಪ್ಪಂ, ಉನ್ತಪ್ಪಂ, ಎನ್ತಪ್ಪಂ (Śmd. 191). see Bp. 26, 60; 45, 10. — ಎನ್ತಹ. -ಅಹ. = ಎನ್ತ 2, ಎನ್ಥ, ಎನ್ನ 2. (ಎನ್ತಪ್ಪ Śmd. 191). ಎನ್ತಹಂ (192; ಎನ್ನಂ Ct. II, 64). ಎನ್ತಹವರ್ಗಳ್ (Śmd. 175). see Bp. 4, 69; 24, 6. 62; 51, 24; 55, 26. — ಎನ್ತಹಗೆ. -ಅಹಗೆ. = ಎನ್ತನ್ತೆ. (Bp.). — ಎನ್ತಾನುಂ. -ಆನುಂ. [ಮಲಯಜರಸಲುಳಿತ ಕದಳೀದಳ ವ್ಯಜನ ಮನ್ದಮಾರುತಾನ್ದೋಳನದಿನೆನ್ತಾನುಂ ಮೂರ್ಛೆಯಿನ್ದೆೞ್ಚಱಿಸಿ ಬೆಸಗೊಳೆ Ap. 3, 23 va.]; (Śmd. 390). howsoever (Grj. 6, 12 va.). ರಾಜೇನ್ದ್ರನ ಉಕ್ತಿಯನ್ ಎನ್ತಾನುಂ ಮನದೆಗೊಣ್ಡು (Rśv. 13, 26 va.). — ಎನ್ತು. -ಉ 9. = ಎನ್ತುಂ. ಎನ್ತು ಮಾಡಿದೊಡೆ ಅನ್ತಲಾ! (Bp. 17, 9). — ಎನ್ತುಂ. -ಉ 1. in what manner soever; by all means; by any means. (ಹ್ಯಾಂಗೆ ಆದೊಡಂ Śmd. 164 Cm.). ಕವಿಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ ಎನ್ತುಂ (139). ಮತ್ತೊನ್ದು ದಿನಮ್ ಎನ್ತುಂ ದೊರಕದಿರ್ದೊಡೆ (Bp. 44, 24). — ಎನ್ತೆನ್ತು. rep. ಎನ್ತೆನ್ತು? ಎಲವೊ, ಮುಗುಟ್ದು ಪೇೞ್! (Rśv. 6, 36). — ಎನ್ತೆನ್ತೋ. -ಓ 3. oh, what and what a manner! oh, how wonderful! ಎನ್ತೆನ್ತೋ! ಆಃ! ಕಬ್ಬನ್ ಒಳ್ಳಿತ್ತಾಯ್ತು! (Śmd. 69). — ಎನ್ತೊ. -ಒ 4. oh, how? oh, of what kind? (Bp. 45, 36); one does not know or wonders how (Bp. 27, 17).

ಎನ್ತುಟು entuṭu. = ಎನಿತು, etc. what quantity or amount? etc. how? [ಅವಱೊಳ್ ಲೋಕಮದೆನ್ತುಟೆನ್ದೊಡೆ Ap. 1, 43]. *cf.* ಅನ್ತುಟು, etc. ಬಗೆಗೆ ಒನ್ದಕೆ ಒನ್ದು ಕಬ್ಬಮೆ ನೆಗೞ್ದ ಈ ಚಾತುರ್ಯಮ್ ಇರ್ದಡೆ ಏಂ? ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಜಗಮಂ ತೊೞಲುವೆನ್ ಎನ್ಬ ಈ ಮುಗುದನ ಮಾತು ಎನ್ತುಟು, ಅನ್ತು ತಪ್ಪೊದು ಅಮೋಘಂ (Ct. II, 120). ಬೇಸಗೆಯ ಉಗ್ರಮ್ ಎನ್ತುಟೋ! (Rśv. 5, 46). see Bp. 3, 34; 10, 2; 13, 12; 19, 26; 38, 12. 13; 58, 28; 61, 62; Abhā. 2, 76; J. 16, 34; 20, 58; C. Bp. 47, 10.

ಎನ್ತ್ರ entra. Tbh. of ಯನ್ತ್ರ (B. 5, 101. 152; G.; My.).

ಎನ್ಥ entha. = ಎನ್ತಹ (s. ಎನ್ತು 2), of which it is the *common* form. what kind or sort? 2, what a kind or sort! how! ಎನ್ಥದು, what sort of thing? (C.). ಎನ್ಥವ, what kind of man? (C.; B. 4, 49). ಈ ಆಕಳು ಎನ್ಥ ಚನ್ದವದೆ, how beautiful this cow is! (B. 1, 20). ಈ ಮನೆ ಎನ್ಥ ದೊಡ್ಡದು, how large this house is! (C.)

ಎನ್ಥಾ enthā. = ಎನ್ತಾ, ಎನ್ಥ, etc. ಇದು ಎನ್ಥಾ ಚಲೋ ಕುದುರೆ! (B. 1, 3). ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಎನ್ಥಾ ಚನ್ದವದೆ! (2, 1). ನೋಡು, ದೇವರು ಎನ್ಥಾ ಜ್ಞಾನಿಯು, ಎನ್ಥಾ ಸಮರ್ಥನು, ಎನ್ಥಾ ಒಳ್ಳೆಯವನು! (2, 25). ಎನ್ಥಾ ಬೆಳೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ (5, 99). ಸುಣ್ಣದ ಬಣ್ಣ ಎನ್ಥಾದು? (1, 5). ಅದಱ ಬಣ್ಣ ಎನ್ಥಾದ್ದು? (1, 15). ಅವರ ಉಡು ತೊಡುಗೆಗಳು ಎನ್ಥಾವು ಎಮ್ಬುದು ಇಲ್ಲಿಯ ಬಹಳ ಮನ್ದಿ ನೋಡಿ ಬಲ್ಲರು (5, 296). ಅವನು ಸಿಟ್ಟು ಎನ್ಥಾದೋ? ಹುಟ್ಟಾ ಅಱಿಯನು (4, 153).

ಎನ್ದು endu. 1. P. p. of ಎನ್ 1.

ಎನ್ದು endu. 2. what time? when? (C.; T. ಎನ್ಱು; Tu. ಏನಿ, ಏಪೊ; Te. ಎಪುಡು, ಎಪ್ಪುಡು; *cf.* ಎನ್ನೆ 2). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (Śmd. 398). ಎನ್ದಿಂ, ಎನ್ದಿಂಗೆ, ಎನ್ದಿನತ್ತಣಿಂ, ಎನ್ದಿನ (147). ಎನ್ದಿನ್ದಲೆ (Bp. 18, 33). ಎನ್ದಿಗೆ (45, 8. 37). ಎನ್ದಿಂಗೆ (34, 12; 35, 15; 45, 41. 45). — ಎನ್ದಾದರೂ. -ಆದರೂ. at what time soever, ever, once (My.). ಈ ಮುದುಕನ ಮನೆಗೆ ಎನ್ದಾದರೂ ನೀನು ಹೋಗಿದ್ದಿ? (B. 2, 38). 2, at all times, always, ever (My. occasionally). — ಎನ್ದಿಗಾದರೂ. -ಆದರೂ. at what time soever, ever, once. ಎನ್ದಿಗಾದರೂ ನಾಶವಾಗುವನ್ಥಾ (ಅಸ್ಥಿರ G. 38; My.; see Prv. s. ತುರುಕ). — ಎನ್ದಿಗು. -ಉ 9. = ಎನ್ದಿಗೂ. see ಎನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು. — ಎನ್ದಿಗೂ. -ಊ 7. = ಎನ್ದಾದರೂ No. 1. ಎನ್ದಿಗೂ ಅವರ ಮಾತು ಮಿಾಱ ಬಾರದು. ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ಎನ್ದಿಗೂ ನಮ್ಮಿನ್ದ ಆಗದು (B. 3, 2). see Si. 195. 252. 373. 2, always, continually (Si. 92; My.). — ಎನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು. -ಎನ್ದಿಗು. for ever and ever (My.). 2, at any time, ever. ಪರಮನ್ ಈ ಬಾರಿಗೆ ಬದುಕಿದಡೆ ಮರಣವಿಲ್ಲ ಇನ್ನೆನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು, ನಿರುತಂ (Bp. 13, 8). — ಎನ್ದಿನ ಚಾಳಿ. the customary nature or conduct (Bp. 40, 85). — ಎನ್ದಿನನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. as always, as usual. see Bp. 1, 56; 2, 56; 27, 66; 44, 18; 46, 80; 56, 10. — ಎನ್ದಿನನ್ದ. -ಅನ್ದ. the former or usual manner, method or custom (Bp. 16, 17; 27, 14; 38, 50; 43, 48. 51. 83; 56, 13; J. 15, 39). — ಎನ್ದಿನನ್ದು. -ಅನ್ದು. the former time; as formerly or usual (Bp. 32, 41). — ಎನ್ದಿನ ಪರಿ. the former or usual way or manner (Bp. 2, 27; 22, 45; 29, 34; 48, 21; 56, 11). — ಎನ್ದಿನ ವೊಲ್. = ಎನ್ದಿನನ್ತೆ. (J. 26, 26). — ಎನ್ದಿನಹಂಗೆ. -ಅಹಂಗೆ. = ಎನ್ದಿನ ವೊಲ್. (Bp. 33, 20). — ಎನ್ದಿನ ಹಾಂಗೆ. = ಎನ್ದಿನಹಂಗೆ. (Bp. 16, 24; 47, 70). — ಎನ್ದಿನಾಕೃತಿ. -ಆಕೃತಿ. the former, usual form (Bp. 4, 68). — ಎನ್ದಿನಿನ್ದಂ. (more) than before. ಎನ್ದಿನಿನ್ದಂ ಲೇಸೆನಿಸಿ (Bp. 23, 41). — ಎನ್ದು. -ಉ 9. = ಎನ್ದುಂ. for ever, always, continually (Bp. 2, 25; Śm. 20; J. 3, 24); etc. — ಎನ್ದುಂ. -ಉಂ 1. at all times, ever, always [ಕನ್ನಡಂಗಳೊಳೆನ್ದುಂ ವಾಸುಗಿಯುಮುಱಿಯಲಾಱದೆ ಬೇಸಱುಗುಂ ದೇಶಿ ಬೇೞ್ಪೆೞ್ವುದಱಿಂ Kr. 1, 46; Pb. 1, 102]; (J. 3, 23). 2, at any time, at any period or point of time, ever (ಆವಾಗಳುಂ Śmd. Cm. 12. 66. 76. 79). ಎನ್ದುಂ ಕಾಣೆವು ಈ ಚೋದ್ಯವಂ (Bp. 32, 48). — ಎನ್ದುಮುಂ. = ಎನ್ದುವಂ, ಎನ್ದುಂ. (Bp. 24, 70; 53, 37; 59, 9; 18, 81). see -ಉಮುಂ. — ಎನ್ದುವಂ. = ಎನ್ದುಮುಂ. (Bp. 3, 59). see -ಉವಂ 1. — ಎನ್ದುವುಂ. = ಎನ್ದುಂ. (Bp. 12, 58; 19, 31; 24, 15; 46, 12; 50, 50; 59, 51). see -ಉವುಂ. — ಎನ್ದೂ. -ಊ 7. = ಎನ್ದುಂ No. 1. (My.). 2, at what time soever, ever, once (My.). ನಾನು ಎನ್ದೂ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ (B. 3, 26). ಎನ್ದೂ ಗೆಯ್ಯದ ಭೂಮಿ (ಖಿಲ Hlā.). ಎನ್ದೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ಸನಾತನ, ನಿತ್ಯ Nr.). ಎನ್ದೂ ಇಲ್ಲದ

ಮಾಣಿ ಅಮವಾಸೇ ದಿನ ಓದ ಕೂತ — ಎನ್ದೂ ಏಱದ ರಾವುತ ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದುಮುನ್ದಾಗಿ ಏಱದ (Prvs.). — ಎನ್ದೆನ್ದಿಗೂ. = ಎನ್ದಿಗೂ. always, ever (C.). ಅರಸನ ಕರುಣೆ ಎನ್ದೆನ್ದಿಗೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರುವದು (My.). ಅರಸಾ, ಎನ್ದೆನ್ದಿಗೂ ಬಾಳು! (My.). 2, = ಎನ್ದಾದರೂ No. 1. (B. 2, 29; 4, 152; My.). — ಎನ್ದೆನ್ದೂ. -ಎನ್ದೂ. = ಎನ್ದೂ Nos. 1 & 2. (My.). ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ ನಾನು ಎನ್ದೆನ್ದೂ ಇನ್ಥಾ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 4, 45). — ಎನ್ದೊ. -ಓ 4. ಎನ್ದೋ. -ಓ 3. oh, when? one does not know or wonders when. see Bp. 43, 12. 13. 14. 15; 45, 8. 34. 35. 42. 43. 44; 47, 14. 24; 53, 33.

ಎನ್ನ enna. 1. = ಎನ 2, etc. of me. accusative ಎನ್ನಂ, ಎನ್ನನು. — ಎನ್ನನುವಂ. -ಅಂ. 5. also me (Bp. 59, 11). [some times used in the sense of nominative first person pronoun (I) as in ಎನ್ನಱುವುದುಮಂ ... ಕೆಲವಂ ಪೇೞ್ವೆಂ Kr. 1, 47; ಎನ್ನಱುವ ಮಾೞ್ಕೆಯಿ ಪೇೞ್ವೆಂ Pb. 1, 13; ಎನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿದ ಪೆಣ್ದಿರ್ Vr. 51, 2].

ಎನ್ನ enna. 2. = ಎನ್ತಹ (s. ಎನ್ತು 2), etc. what sort? ಎನ್ನಂ (ಎನ್ತಹಂ Ct. II, 64). ಮನಸಿಜನ್ ಎನ್ನನ್, ಇನ್ನನ್; ಅರುಣಪ್ರಿಯನನ್ನನನ್, ಎನ್ನನ್, ಇನ್ನನ್; ಆ ದಿನಕರನ್ ಎನ್ನನ್, ಇನ್ನಂ (Śmd. 192). [pl. ಎನ್ನರ್. ಆದೇನೆನ್ದು ಮುನ್ನಱುದಿಂಗಳ್ ಜಱುಜುತ್ತು ಮಿರ್ಪುದೆ ರಣಕ್ಕಾರೆನ್ನರೆನ್ದೀಗಳೆನ್ತಱುಯಲ್ ಬರ್ಕುಮೆ Pb. 9, 92; 8, 54; Ap. 14, 26].

ಎನ್ನ enna. 3. = ಎನ 1, etc. — ಎನ್ನವರ್ತನ. -ಬರ್ತನ. = ಎನ್ನೆವರ್ತನ. ಎನವೆನ್ನು, ಎನ್ನವರ್ತನಂ (Śmd. II; see ಎನ 1).

***ಎನ್ನಾ ennā.** = ಎನ್ನ 1. ಪಡೆದತ್ತಹರ್ನಿಶಂ ಪೆರ್ಚನನ್ತರಂಗಕ್ಕೆನ್ನಾ Kr. 1, 56.

ಎನ್ನಿಕೆ ennike. = ಎನ್ನುವಿಕೆ. (My.).

ಎನ್ನಿಸು ennisu. = ಎನಿಸು 1, etc. (My.).

ಎನ್ನು ennu. 1. = ಎನ್ 1, etc. to say. P. ps. ಎನ್ದು, ಎನ್ತ ಸ್ವಾಮಿಹಿತರ್ ಎನ್ನುತ (C. Bp. 11, 11). ಕನ್ನಡದಿ ಕನ್ನಡಿ ಅದು ಎನ್ದೆ (Cidakhaṇḍānubhavasāra 1, 7). ಆ ಹಣಕ್ಕೆ ಬಾಡಿಗೆ ಎನ್ದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 5, 113).

ಎನ್ನು- ennu. 2.=ಎನ್ 2-. — ಎನ್ನುವಂ. me; or: also me, me too [ಮನ್ನಣೆ ಚೆನ್ನಯ್ಯನೆನ್ನುವ ಮನ್ನಿಸ Bv. 343]; (Bp. 1, 8; 9, 25. 49). see -ಉವಂ 2.

ಎನ್ನುವಿಕೆ ennuvike. saying; calling, naming. ಬೇಗವೆನ್ನುವಿಕೆ (ಶೀಘ್ರ Si. 26; see also 33. 42. 61. 70; My.).

ಎನ್ನೆ enne. 1. = ಎನ 1, etc. — ಎನ್ನೆವರ್ತನ. -ಬರ್ತನ. ಎನವೆನ್ನು, ಎನ್ನೆವರ್ತನಂ (Kk. 83, o. r. ಎನ್ನವರ್ತನಂ; see ಎನ 1).

ಎನ್ನೆ enne. 2. what time? *cf.* ಎನ್ದು 2. — ಎನ್ನೆಗಂ. -ಗಂ. up to or till what time? ಅನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, ಎನ್ನೆಗಂ (Śmd. 295). — ಎನ್ನೆವರಂ. -ವರಂ. = ಎನ್ನೆಗಂ. ಎನ್ನೆವರಂ ಸಿರಿ ತಮಗುಣ್ಬು, ಅನ್ನೆವರಂ ಸೇವ್ಯರ್ ಅಲ್ತೆ ಖಳರುಂ? (Śmd. 296). — ಎನ್ನೆವರೆಗಂ. -ವರೆಗಂ. = ಎನ್ನೆವರಂ (Śmd. 295).

ಎಪ್- ep. = ಎೞ್ 4, etc. seven. — ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ. ಎಪ್ಪತ್ತು -ಅನೆಯ. seventieth (C.). — ಎಪ್ಪತ್. = ಎಪ್ಪತ್ತು. see ಎಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು. — ಎಪ್ಪತ್ತು. -ಪತ್ತು. seventy (C.). — ಎಪ್ಪತ್ತು ಎಮ್ಬತ್ತು. seventy or eighty (B. 4, 48); or 70 and 80 (C.); or 70 times 80 (C.). — ಎಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. seventy-four (C.; Ch. v. 325). — ಎಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ. seventy lakhs. (C.; B. 5, 226). — ಎಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು seventy-nine (C.; also ಎಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು, C.). — ಎಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬ. = ಎಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು, q. v. (My.). — ಎಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು. = ಎಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು (Ch. v. 322; C.).

ಎಬಡ ebaḍa. = ಎಬ್ರಾಸಿ. a man who has difficulty in speaking (S. Mhr.); a foolish, silly man (My.).

ಎಬಡತನ ebaḍatana. the manner or being of an ebaḍa (S. Mhr.); silliness (My.).

ಎಬಡಿ ebaḍi. a woman who has difficulty in speaking (S. Mhr.); a silly woman (My.).

ಎಬಡಿಸು ebaḍisu. to be afflicted with difficulty in speaking (S. Mhr.).

ಎಬ್ಬಿರಿಸು ebbirisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, ಎಬ್ಬ್ರಿಸು. (My.).

ಎಬ್ಬಿಸು ebbisu. = ಎಬ್ಬಿರಿಸು, etc., ಎರ್ಬಿಸು, ಎೞ್ಬಿಸು, ಎೞ್ಪಿಸು. to rouse; to cause to rise, to awaken; to lift up; to raise; to take away; to steal (C.); to enliven, to give life (Bp. 22, 27). see Bp. 16, 20; 22, 42; 31, 23; 47, 57; J. 28, 47. ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ (B. 2, 25). ಮೇಲಿನ ಚಿಪ್ಪು ತೆಗೆದು, ಒಳಗಿನ ಪ್ರತೀ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (3, 52). ನರಿಗಳು ... ಕಲಕಲಾಟ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ (3, 75). ನಾಲ್ಕು ಆಣೆ ರೊಕ್ಕಾ ಎಬ್ಬಿಸು! (3, 78). ಈ ವಜ್ರವು .. ಒನ್ದು ದೇವಾಲಯದೊಳಗಿನ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ಕೂಡ್ರಿಸಿತ್ತು; ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಒಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿ ಅದನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಹೋದನು (4, 174). ಮನೆಯ ದೇವರನ್ ಒಯ್ಯೆ ಕಳ್ಳನು, ಶುನಕನ್ ಎಬ್ಬಿಪುದು; ಶುನಕನಿನ್ದ ಕನಿಷ್ಠ ದೇವರು! ದಿನವು ನೈವೇದ್ಯ ಉಣ್ಡ ದೇವರು ಇನಿತುವು ಎಬ್ಬಿಸಲಿಲ್ಲ! (Jñs. 42, 12).

ಎಬ್ಬು ebbu. = ಎರ್ಬು, ಎೞ್ಬು q. v. to rise. 2, to rouse (Grj. 6, 68). — ಎಬ್ಬಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. = ಎರ್ಬಟ್ಟು, ಎೞ್ಬಟ್ಟು. to follow, to pursue; to chase; to harass. ದುರಿತವನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟ (Bp. 25, 13). ಬೌದ್ಧಮುಖ್ಯನನ್ ಅರಿದೆನಲ್ಕೆ ಎಬ್ಬಟ್ಟ (50, 18). ಕಿಱುಕಿಱುಯ ಸಮಯಿಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟ (52, 30). ಪರರನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟ ನಿಲಿಸಿದನು (59, 55). ಕಾಯ್ಯುದು ಅಪಮೃತ್ಯುಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟ! (61, 90). ಯಮನ ಆಳ್ಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟುವ ಯತ್ನಕ್ರಮುಗತಿಗಳ ಕಾರ್ಯವ ಬಲಿಸು! (Dp. 2). see Grj. 6, 4; C. Bp. 47, 11.

ಎಬ್ಬ್ರಿಸು ebbrisu. = ಎಬ್ಬಿರಿಸು. (My.).

ಎಬ್ರಾಸಿ ebrāsi. = ಎಬಡ, ಏಬ್ರಾಸಿ. a foolish, silly man (C.; Tu. ಎಬುಳನ್ತೆ; Te. ಎಬ್ಬೆರಾಸಿ, ಎಬ್ಬ್ರಾಸಿ, ಏಭ್ರಾಸಿ, ಏಭ್ಯರಾಸಿ; Te, ಎಬ್ಬೆ, ಏಭ್ಯ, nasty; ಎಬ್ಬೆತನ, ಎಬ್ಬೆರಿಕ nastiness, disgust; loathsomeness; ಏವ, ಏವೆ, dislike, disgust; baseness, vileness, *cf.* ಏಸಿಕೆ, ಏವ, ಹೇವ).

ಎಮ್- em. 1. = ಎಮ್ಮ-, ಎಪ್-, ನಮ್-. the form which is used for the formation of the plural of ಆಂ 1, q. v. *cf.* ಎನ್ 2. ಎಮ್ಮುಮಂ (Abh. P. 9, 46). — ಎಮ = ಎಮ್ಮ. of us, our. — ಎಮಗಿಬ್ಬರಿಗೆ. -ಇಬ್ಬರಿಗೆ. to both of us (Bp. 40, 15; 45, 5). [-ಎಮಗೆ. to us. ಬರಮೆಮಗೀಗೆ ದೇವತೆಗಳಾದರದಿಂ ಕರುಣಿಪ್ಪುದಕ್ಕೆ ಬನ್ಧುರಗುಣಬನ್ಧು ಸನ್ತತಿಯನೆಮ್ಬುದು Kr. 1, 116; Pb. 1, 1; Ap. 1, 6]. — ಎಮತು. -ಅತು. = ಎಮುತ್ತು, ಎಮ್ಮತು, ಎಮ್ಮದು, ಎಮ್ಮುತು. that of us, ours (Śmd. 178-180; Kk. 61). — ಎಮುತ್ತು. -ಅತ್ತು 1. = ಎಮತು, etc. — ಎಮ್ಮ. = ಎಮ. [ಮತ್ಸ್ಯಗನ್ಧಿಯುಂ ಕಣ್ಡೆಮ್ಮನೀ ತೋಱಯಂ ಪಾಯಿಸೆಮ್ಬುದುಂ Pb. 1, 68 va.]. ಎಮ್ಮಯ (= ಎಮ್ಮಯೆ, Bp. 39, 59). — ಎಮ್ಮತು. -ಅತು. = ಎಮತು, etc. — ಎಮ್ಮದು. -ಅದು 1. = ಎಮತು, etc. — ಎಮ್ಮನಿರ್ಬರನು. -ಇರ್ಬರನು. both of us (accusative; Bp. 42, 34). [—ಎಮ್ಮನ್ದಿಗ. ours, of our sort, our relative. ಈತನುಮೆಮ್ಮನ್ದಿಗನುಮೆಮ್ಮ ನಣ್ಪನುಮಕ್ಕುಮೆನ್ದು Pb. 4, 107 va.; pl. ಎಮ್ಮನ್ದಿಗರ್. ಅಲ್ಲಿಯಾರಾನುಮೆಮ್ಮನ್ದಿಗರಿರ್ದರಕ್ಕುಮೆನುತ್ತುಂ Pb. 5, 14 va.]. — ಎಮ್ಮನಿಬರನು. -ಇನಿಬರನು. all of us here (accus.; Bh. 1, 8, 57). — ಎಮ್ಮುತು. -ಉತು. = ಎಮತು. ಎಮ್ಮುತಯ್ಯರುಂ (Śmd. 180). [—ಎಮ್ಮ

ಳ್ಳುದು. -ಉಳ್ಳುದು. the wealth that is with us. ಎಮ್ಮುಳ್ಳುದಂ ನೆಱೆ ಕೊಣ್ಡೆಮ್ಮಯ ಬಾಳ್ವೆಯೊಳ್ ನಿಱಿಸುವಂ ನೀನೆನ್ದು ತನ್ದಿತ್ತು ಕೆಯ್ಸೆರೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು Pb. 6, 30].

ಎಮ್- em. 2. = ಎಣ್-. eight. — ಎಮ್ಬತ್ = ಎಮ್ಬತ್ತು. see ಎಮ್ಬತೆಣ್ಬು. — ಎಮ್ಬತೆಣ್ಬು. = ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಬು. (Ch. v. 326. 329; My.). — ಎಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. eighty (C.). ಎಮ್ಬತ್ತು ವರುಷಂಗಳು (Bp. 27, 62). ಎಮ್ಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಬಿನ್ನಣಂ (Cpr. 5, 76 va.). — ಎಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ. eighty thousand. ಎಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ (Bp. 44, 51). — ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಬು. -ಎಣ್ಬು. eighty-eight (C.). — ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಬು ಕೋಟಿ. eighty-eight crores. ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಬು ಕೋಟಿ ಧನ (Bp. 5, 57). — ಎಮ್ಬತ್ತೆರಡೂ ಕಾಲು. -ಎರಡೂ-, eighty-two and a quarter (My.; B. 4, 100). [ಎಮ್ಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಕ eighty-four. ತಳರ್ದುವಾಗಳೆಮ್ಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ರಥಂಗಳ್ Ap. 11, 32; -ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಬು. eighty-eight. ಎರಡು ಪರಿಕರ್ಮ ಮುಮಂ ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಬು ಸೂತ್ರಂಗಳುಮಂ Ap. 3, 40 va.].

ಎಮ್ em. 3. = ಅಮ್, ಎನ್ 1, etc. see ಎಮ್ಬು, ಎಮ್ಬು 1.

ಎಮ ema. well! indeed! (ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಥ Śmd. 69). [ಎನ್ನ ಬಸಮಲ್ತೊಡಲಿನ್ದೆಮ ಶೋಕದೊಳ್ ಮನಂ ಕರಗಿದುದೆಯ್ದೆ Ap. 3, 14]. ನಿಮಗೆ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ! ಅಬ್ಜಗರ್ಭನ ಆಯುಂ ಶ್ರೀಯುಂ! (Śmd. 69). ಸಿಂಗಮ್ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ! ಅಂಜೆಂ (69). ಆತಂ ಮೇಣ್ ಸುರನ್ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ! (83). ಎಲ್ಲಂಗಮ್ ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮನ್ ಎಲ್ಲ ಎಡೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮ! (183).

ಎಮ ema. Tbh. of ಯಮ (Nn. 92; My.).

ಎಮಕೆ emake. = ಎಮಿಕೆ 1. (My.).

ಎಮಿಕೆ emike. 1. a bone (My.; Te. ಎಮಿಕೆ, ಎಮುಕೆ; *cf.* ಎಲು, etc.).

ಎಮಿಕೆ emike. 2. = ಹೆಮಿಕೆ. a small golden ornament with pearls worn by women in the tragus of the ear (My.; *cf.* ಹೇಮ?).

ಎಮೆ eme. = ಇಮೆ, ಎವೆ. an eyelash [ಮದನ ದವಾನಲಾರ್ಚಿ ತನುವಂ ಸುಡೆ ತಳ್ತೆಮೆಯೊಳ್ ಪಳಂಚಿ ಬೀಗಿದ ಬೆಳರ್ವಾಯೊಳುಚ್ಚಳಿಸಿ Pb. 5, 9]; (ಪಕ್ಷ್ಮನ್ Hlā.); an eyelid (My.). ಕಣ್ಣೆಮ (ವರ್ತ್ಮನ್ Hlā.). — ಎಮೆ ಇಕ್ಕು. to shut the eyelids. [ಅಣಮೆಮೆಯಿಕ್ಕದೊಪ್ಪುಗುಮೆ ಕಣ್ಮಲರೆನ್ತುಗೆ ದೇವಸೌನ್ದರೀಗಣದ ವಿಳಾಸಂ Ap. 4, 47]; (Cpr. 4, 91). ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಿಲ್ಕಿದುವು. ಎಮೆಯಿಕ್ಕಲ್ ಮಱೆದುವು ಅವಳ ಧವಲ ಕಟಾಕ್ಷಂ (Śmd. 264). — ಎಮೆದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. a large number of eyelashes or eyelids (Abh. P. 11, 184).

ಎಮ್ಪಲಿ empali. the name of a tree (R.; Te. ನೆಮ್ಪಲಿ, a small wild shrub with a leaf resembling that of the tamarind, the purple Galega).

ಎಮ್ಬ emba. = ಅಮ್ಬ 1. see s. ಎನ್ 1.

ಎಮ್ಬು embu. 1. = ಅಮ್ಬು 4. to say, etc. (without the past tense and negative form). ಎಮ್ಬುತ್ತದೆ, ಎಮ್ಬುವಣ, ಎಮ್ಬುವನ, ಎಮ್ಬೋಣ (My.), ಎರಡಂ ಬೆರಸಿ ಒನ್ದೆ ಎಮ್ಬುವದು ಅದಾಗದು (Bp. 3, 72). ಬಲ್ಲೆನೆನ್ದು ಎಮ್ಬುವರು ಎಲ್ಲರು ಹಿರಿಯರೇ? (Sp.). ಎಮ್ಬುವ ಹಾಗೆ (Si. 68). ಎಮ್ಬುವ (Si. 88. 99. 152. 168. 227. 329; B. 3, 1. 4. 26; 4, 155; 5, 193). ಎಮ್ಬುವದಾಗಿ (= ಎಮ್ಬುದಾಗಿ G.). frequently in proverbs, *e. g.* ಆಱುಯೆ ಎಮ್ಬುವದು ಆನೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿ! (*cf. e. g.* ಉಮ್ಬು, ಕೊಮ್ಬು, ತಿಮ್ಬು).

ಎಮ್ಬು embu. 2. = ಇಮ್ಬು 3. saying, a word. — ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್. = ಇಮ್ಬು-. to assent (ಅನುಮತ Śmd. Dh.; ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್, ಅಂಗೀಕಾರ Kk. 59).

ಎಮ್ಬುವಿಕೆ embuvike. saying, etc. (Si. 253. 453).

ಎಮ್ಮ emma. our, of us. see s. ಎಮ್ 1-.

ಎಮ್ಮು- emmu. = ಎಮ್- 1. — ಎಮ್ಮುಮಂ. us; (or: also us, us too (see -ಉಮಂ 2). Bp. 2, 18; 3, 57; 4, 67; 10, 43. 45; 13, 25; 24, 34; 28, 38; 30, 19; 32, 46; 39, 43; 46, 15; 55, 33; C. Bp. 47, 18.

ಎಮ್ಮೆ emme. 1. a female buffalo (ಕಾಸರಿ, ಮಹಿಷಿ Mr. 184; C.; T. ಎರುಮ್ಮೈ, M. ಎರಿಮೆ, ಎರುಮೆ, Tu. ಎರ್ಮೆ; Te. ಎನು, a he-buffalo, ಎನುಮು, a she-buffalo). ಎಮ್ಮೆಯ ಕೋಡು (ಗವಲ); ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ ಜೀವಧನಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಆವು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಪಾಣಬನ್ಧನ Nr.). ಕಾಡೆಮ್ಮೆ (J. 28, 52). ಕಱೆವದು ಒನ್ದೆರಡೆಮ್ಮೆ (Dp. 4). ಎಮ್ಮೆಯ ಮೇಲೆ ಮಱೆಗಱೆದ ಹಾಗೆ. — ಎಮ್ಮೆ ಕಱೀತೋ? ಪುಣ್ಯ ಕಱೀತೋ? — ಎಮ್ಮೇ ಕಱು ಸಾಯ ಬೇಕು, ಹಿರೀ ಮಗಳ ಗಣ್ಡ ಸಾಯ ಬೇಕು (Prvs.). — ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ. reit. ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ ತನ್ದರೆ ಗಿನ್ದರೆ ತವರ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೇಯಾ? ನನಗೆ ಇಕ್ಕೀಯಾ? (Prv.). — ಎಮ್ಮೆಚೇಱು. a large black scorpion (My.; ವೃಶ್ಚಿಕ, ಶೂಕ ಕೀಟ Nr.; *cf.* ಎಲೆಚೇಱು). — ಎಮ್ಮೆದಾಣ್ಡಿಗ. the spotted billed duck, Anas poecilorhyncha (Bd.). — ಎಮ್ಮೆಪೋರಿ. -ಹೋರಿ. a male buffalo-calf [ಎರಡೆಮ್ಮೆಪೋಱುಯೊಳ್ ಪೂಡಿದ ಪನ್ನಿರ್ಕಣ್ಡುಗದಕ್ಕಿಯ ಕೂಱುಮನದರ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪರಿಕರಮುಮಂ Pb. 3, 25 va.]; (Abh. P. 4, 54 va.; 13, 53. 78). — ಎಮ್ಮೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. the plant Convolvulus argenteus (ವ್ಯಾಲಿ, ಕೋಶರ ಪುಷ್ಪಿ Mr. 148).

ಎಮ್ಮೆ emme. 2. = ಹೆಮ್ಮೆ. (My.).

ಎಯ್ ey. 1. about this syllable see ಅಯ್ 1.

ಎಯ್ ey. 2. (ಎಯ್ಯು). = ಏಯ್ಯಿ, ಏದು 1. a porcupine (T. ಎಯ್, M. ಎಯ್ಪಲ್, Tu. ಎಯಿ; see ಇಸು 3, ಏಯ್). [ಅಡಂಗಿ ಪರಿವ ಪುಲಿಗಳುಮಂ ಸೋಂಕಿ ಪರಿವೆಯ್ಗಳುಮಂ Pb. 5, 48 va.]. — ಎಯ್ಯ ಮುಳ್ಳು. a porcupine's quill (ಶಲಲ, ಶಲ Hlā., Nr.). — ಎಯ್ಯ ಮೃಗ. a porcupine (ಶ್ವಾವಿಧ್, ಶಲ್ಯ Nr.; ಶಲಲ, ಶಲ್ಯಕ Mr. 164).

***ಎಯ್ದಿಸು eydisu.** = ಅಯ್ದಿಸು. to cause to go. ನೀನೆನ್ನಂ ನಿನ್ನ ಗಗನಗಾಮಿನೀವಿದ್ಯೆಯಿನುತ್ತರಕುರುವನೆಯ್ದಿಸು Ap. 2, 14 va.

***ಎಯ್ದೆ eyde.** a woman whose husband is living. ಪಸುರ್ವನ್ದಲೊಳೊಲ್ದೆಡೆಯಾಡುವೆಯ್ದೆಯರ್ Pb. 1, 107. *cf.* ಅಯ್ದೆ.

ಎಯ್ಯಿ eyyi. = ಎಯ್, etc. (ಶಲಲ, ಶಲ್ಯಕ, ಶ್ವಾವಿಧ್ Hlā.).

ಎರ್- er. = ಎದ್-, etc. see ಎರ್ದು.

ಎರ era. 1. = ಎಗಚಿ No. 1, etc. the jujube, Zizyphus jujuba Lam. ಎರನು (ಕುವಲ Nr.). — ಎರದ ತರು. (ಕರ್ಕನ್ಧು, ಬದರಿ, ಕುವಲಿ Mr. 113). — ಎರದ ಪಣ್. (ಕಾಲ Mr. 520). — ಎರದ ಮರ (ಘೋಣ್ಟೆ, ಕೋಲಿ, ಬದರಿ, ಕರ್ಕನ್ಧು Nr.). — ಎರದ ಹಣ್ಣು. (ಕೋಲ, ಬದರ, ಕುವಲ etc. Nr.). [— ಎರದೆಲೆ. -ಎಲೆ. = its leaf. ಎರದೆಲೆಯನ್ತೆ ಒಳಗೊನ್ದು ಹೊರಗೊನ್ದಾದರೆ ಮೆಚ್ಚುವನೆ? Bv. 102].

ಎರ era. 2. = ಎರವು q. v., etc. (My.).

ಎರ era. 3. (or ಎಱ?). = ಎರಕ (?). — ಎರಕೋಲು. the iron axle of a carriage (S. Mhr.). *cf.* ಇರಸ್ಸು.

ಎರಕ eraka. (or **ಎಱಕ,** fr. ಎಱ್ 2?). any metal infusion (My.; Tu.; T. ಉರುಕ್ಕು; M. ಉರುಕ್ಕ, melting; ಉರುಕ್ಕು, what is melted; fused metal; T., M. ಉರುಕ್ಕು, Tu. ಎರಗು, to melt); molten state, fusion (My.). ಎರಕದ್ದು, any cast thing (C.). — ಎರಕ ಹೊಯಿ. to pour melted metal into a mould, to cast (My.). ಎರಕ ಹೊಯಿದರೂ ನರಕ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಎರಕಲ erakala. — ಎರಕಲಕಾಮ್ಬೋದಿ. a tune so called (My.).

ಎರಕೆ erake. Tbh. of ಏರಕಾ. a kind of strong grass. ಅಸ್ತ್ರಾವಳಿ ಸವೆಯಲ್, ಎರಕೆಗಳಲಿ ಇಟ್ಟಾಡಿದರು (Bhāgavata 3, 2, 48).

ಎರಡು eraḍu. = ಎರಟ್, ಎಡ್ರ್. two (ಉಭಯ, etc. Mr. 434; ಯುಗ Nn. 84; ಯುಗ, ದ್ವಿತಯ 90; ದ್ವನ್ದ್ವ, ದ್ವಿತಯ 91; ಸೀವಿ, ಯುಗ್ಮ 105; ಅಮುಳ್, ಜುಗವು, ಜವಳ Kk. 60; C.; T. ಇರಣ್ಡು, Te. ರೆಣ್ಡು, Tu. ರಡ್ಡು; see ಇಕ್; ರಟ್ಟಿಸು). [ಪರಮಾಲಂಕಾರಮುಂ ಶರೀರಮುಮೆನ್ದಿನ್ತೆರಡಕ್ಕುಂ ಭೇದಂ Kr. 1, 23; Pb. 2, 72; Ap. 1, 7]. ಒನ್ದು ಎರಡು ಮೂಱು (Śmd. 54; see 10. 19. 32. 46. 60. 197. 214. 221. 377. 388; Bp. 40, 73; 51, 20). ಎರಡು ಹಸುವಂ ಗೋಯುಗವನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಎರಡು (= ಎರಡೂ) ಕೆಯ್ಯನು ಬಲಿದು (Bh. 1, 10, 33). ಎರಡಜಲ್ಲಿ (Śmd. 32 Cm.). ಎರಡಜಿಲಿ (Bp. 35, 32). ಎರಡಜಿ (Śmd. 91). ದನ್ತವನ್ ಎರಡಜಿ ನಡುವು (ಪ್ರತಿಮಾನ Mr. 155). ಎರಡಜಿಱೊಳ್ (Kk. 95). ಎರಡಜಿಱೊಳಂ (Śmd. 62). ಎರಡಂ (150). ಎರಡರ್ಕೆ; ಎರಡಕ್ಕೆ (Bp. 58, 47). ಕೋಳನ್ ಎರಡಂ ನೀಡುವನು (Bp. 47, 29). ಎರಡುಂ (38, 43. 54). ಎರಡುಮನ್ ಈಸಿ ಕೊಣ್ಡು (50, 36). ಎರಡುಮುರಿ ಕೂಡಿ ನಡೆಸುವಡೆ (53, 13). ಎರಡು ದಾಸರ ನಮ್ಬಿ, ಕುರುಡ ದಾಸ ಕೆಟ್ಟ (Prv.). — ಎರಡಕ್ಕೆ ಹೋಗು. to go to void excrement (C.). — ಎರಡನೆಯ. -ಅನೆಯ. second in place, time, rank, etc.; a second, a perfect (as a perfect Alexander; My.). ಒನ್ದನೆಯಂ, ಎರಡನೆಯಂ (Śmd. 243). ಎರಡನೆಯ ವರ್ಣಂ (371). ಸರಸತಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಬೀಣೆ ಎನೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ (408). ಎರಡನೆಯ ಭಾಲಾಮ್ಬಕ (Bp. 53, 69). ಎರಡನೆಯ ಮುಕ್ಕಣ್ಣ (1, 8). ಎರಡನೆಯ ಶಂಕರ (1, 61). ಎರಡನೆಯ ಶಮ್ಭು (10, 43). ಎರಡನೆಯ ಶಮ್ಭುದ್ವೀಪ (2, 6). ಎರಡನೆಯ ಶಿವ (2, 38). ಎರಡನೆ ಯೀಶ್ವರ (2, 19). ಎರಡನೆಯ ದಿನಮಣಿ (J. 28, 7). 2, other, different. ಎರಡನೆಯುವ (B. 1, 6; 2, 33. 44). ಎರಡನೆಯ ಹಕ್ಕಿ (2, 6). ಎರಡನೆಯ ದಾರಿಕಾಜಿ (2, 14). ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಾಣಿ (3, 10). ಎರಡನೆಯ ಯಾವದಾದರೊನ್ದು ವಸ್ತು (3, 91). ಎರಡನೆಯ ಪಾರಿವಾಳ (3, 113). ಎರಡನೆಯುದು (4, 49). ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಲ (4, 157). ಎರಡನೆಯಾಕೆ (5, 283). ಎರಡನೆಯ ಸೇವಕ (5, 285). — ಎರಡಮ್ಬಗೆ. -ಬಗೆ. to think of or intend two different things: to play tricks, to act deceitfully. ಕೂಡಿದಂಗೆ ಎರಡಂ ಬಗೆವಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀೞ್ವಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ಸನ್ದಯಂ? (Śmd. 89). — ಎರಡಯಿದು. -ಅಯಿದು. ten (My.). ಎರಡಯಿದು ಶಿರದ ಅಸುರಪತಿಗೆ (Bp. 53, 19). 2, seven (My.). 3, two or five (My.). — ಎರಡಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. = ಎರಡಯಿದು. ಎರಡಯ್ದು or ಎರಡಯ್ದುಗಳ್ (Śmd. 170). — ಎರಡಷ್ಟು. -ಅಷ್ಟು. twice as much (B. 4, 116). — ಎರಡಾಗು. -ಆಗು. to become separated, to be divided (Bp. 32, 36; 42, 2; Rśv. 13, 83). — ಎರಡಾನುಂ. -ಆನುಂ. (Śmd. 391). howsoever two, at least two; about two. — ಎರಡಿಡು. -ಇಡು. to form or become two companies. ಇದಿರ್ಚಿ, ತದ್ಬಲವನ್ ಎರಡಿಟ್ಟು, ತಳ್ತು, ಅಡಸಿ, ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು. ಅಱಿದುದು; ಏನನ್ ಎನ್ದಪೆಂ? (Rśv. 13, 88). — ಎರಡು ಎರಡುವರೆ. two or two and a half (B. 4, 35; My.). — ಎರಡು ಜಾತಿಗಳು. two castes (Bp. 55, 19). — ಎರಡು ಜೀವದವಳು. a pregnant woman (My.). — ಎರಡು ತಲೆಯ ಉರಿಸಿಂಗಿ. see ಉರಿಸಿಂಗಿ. — ಎರಡು ತಲೆಹಾವು, = ಇತ್ತಲೆಗುಯ್ಯ, ಇತ್ತಲೆಹಾವು, ಇರ್ತಲೆಹಾವು. (Bḍ.; My.). — ಎರಡು ನಾಲಿಗೆಯವ. a double-tongued, deceitful man, a liar (C.). — ಎರಡು ನುಡಿ. to speak two things: to be insincere, malevolent or fault-finding. ಎರಡು ನುಡಿವಂ (ಪುರೋಭಾಗಿ, ದ್ವಿಜಿಹ್ವ Mr. 230). — ಎರಡು ಬಗೆ. 1. = ಎರಡಮ್ಬಗೆ. (My.). see Prv. s. ಕರೆ 1; Dp. 5, 7. — ಎರಡು ಬಗೆ. 2. two ways, manners, notions or opinions (Bp. 32, 17). — ಎರಡು ಮಾಡು. to split, to tear asunder, etc. ಎರಡು ಮಾಡೋಣ (ವಿದರ G.). — ಎರಡು ಮೂಱು. two or three (B. 2, 46; 3, 11); etc. — ಎರಡು ಮೂಱುಂ. two and three (= 5 ಸುರಮಹೀಜ, Bp. 5, 64). — ಎರಡುವರೆ. -ಅರೆ. two and a half (My.; B. 3, 103). — ಎರಡು ಸಾವಿರ. two thousand. ಎರಡು ಸಾವಿರ ಬೌದ್ಧರ (Bp. 50, 18). ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂಱು ವರುಷಗಳ (B. 4, 218). — ಎರಡು ಸಾಸಿರ. = ಎರಡು ಸಾವಿರ. ಎರಡು ಸಾಸಿರ ರಸನೆಯುಳ್ಳವ, he with two thousand tongues: Mahāśēṣa (Bp. 1, 9). — ಎರಡು ಹೊತ್ತು. morning and evening (S. Mhr.). — ಎರಡೂ. -ಊ 7. also two; the very two, the two, both. ನನ್ನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳು ಹೋದವು (B. 3, 124). ಆ ಟೊಂಗಿಯನ್ನು ಎರಡೂ ಕೆಯ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡುಕೊಣ್ಡು (4, 38). ಎರಡೂ ಬಾಯಿ, the two or both openings (4. 158). ಎರಡೂ ಮೆಯ್ಯ್, even on both sides (4, 103). — ಎರಡೂವರೆ. = ಎರಡುವರೆ. (B. 4, 103. 125; My.). — ಎರಡೆರಡು. rep. two and two, *i. e.* four; or: two times two. ಎರಡೆರಡು ರಸನೆಯುಳ್ಳವ, he with four tongues: Brahmā (Bp. 1, 9). 2, two and two, in a distributive sense. ಎರಡೆರಡು ಅವಱೊಳ್ ಸವರ್ಣಂ (Śmd. 13). ಎರಡೆರಡು ಒನ್ದಾಗಿ ಪತ್ತುವುವು (255). ಆ ಎರಡೆರಡು ಅಕ್ಷರಂಗಳಲ್ಲಿ (ಆ ಯುಗಂಗಳೊಳ್ 15 Cm.). ಎರಡೆರಡಾಗಿ (ಯುಗಲತೆ 255 Cm.). ಎರಡೆರಡು ಮಾಸಂ ಕೂಡಿದೊಡೆ ವಸನ್ತ, ಗ್ರೀಷ್ಮ, etc. ಎನ್ದು ಆಱುಂ ಋತುಗಳ್ ಅಕ್ಕು (Hlā.). ದೇವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎರಡೆರಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ (B. 4, 168). see B. 3, 3. 106; Bp. 46, 33.

ಎರಣ eraṇa. the dung of a calf (ಕಱುವಿನ ಸಗಣ Śm. 33; ಸೆಗಣ Kk. 69; ಕಱುವಿನ ಸೆಗಣಿ Śs.; *cf.* ಎಣ್ಣೆ, ಎರುಬು).

ಎರಡು eraḍu. = ಎರೆದು. P. p. of ಎರೆ 4.

ಎರಪು erapu. = ಎರವು. (My.).

ಎರಲ್ eral. 1. = ಎರಳ್ 1, ಎಲರ್, ಎಲಲ್. (Śmd. 41). wind, air (ಅನಿಲ Kk. 16; Śm. 13).

ಎರಲ್ eral. 2. ಎರಲು. = ಎರಳ್ 2, ಹೆರಲ್, ಹೆರಳ್ the braided or plaited hair of females (My.).

ಎರಲ್ eral. 3. playing, dancing, or frisking about. ಎರಲೆನ್ದು ದಿಂಕೆನ್ದು ಗೊಣ್ಡುಗಳೊಳ್ ಬಿನದಿಪಾಟಂ (Śs.).

ಎರಲೆ erale. = ಎರಳೆ. an antelope, a deer (My.; T. ಇರಲೈ, Te. ಲೇಡಿ). [ಎರಲೆಗೆ ಪಾಡುವ ಗೋರಿಯನರಣ್ಯದೊಳ್ ಮೃಗವಿರೋಧಿಗಂ ಪಾಡುವುದೇ Ap. 14, 80]. ಪುಲಿ ಕರಡಿ ಎರಲೆ (Śmd. 129). ಆ ಎರಲೆ ಪೋದುವು (129). see Bh. 1, 20, 51; J. 28, 52. — ಎರಲಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ. an antelope's eye (Cpr. 8, 72 va.). — ಎರಲೆಗುಱುಪ. -ಕುಱುಪ. = ಎರಳೆಗುಱುಪ. — ಎರಲೆವಕ್ಕಿಗ. -ಪಕ್ಕಿಗ. the moon (Ct. I, 107; II, 6).

ಎರವ erava. one who begs. see s. ಎರೆ 4.

ಎರವಣಿಗ era₂-vaṇiga. a money lender. ಗಣ್ಡಿಗನ್ ಎರವಣಿಗಂ ಸರವಣ್ಡಿಗಂ ಪಟ್ಟಸಾಲಿಗಂ (Śmd. 233; Kāvy. I, 4, 2).

ಎರವಲ್ eraval. -ಲು. = ಎರವು. (Bp. 51, 20; My.).

ಎರವಿಗ eraviga. a borrower.

ಎರವು eravu. (*fr.* ಎರೆ 4). = ಎರ 2, ಎರಪು, ಎರವಲ್. (Śmd. 247). that is asked for or desired: an object of desire. 2, a thing which one desires to borrow; a thing borrowed (for temporary use, as a book, a chair, etc.; C.; ಸಿರಿ Nn. 150; T. ಇರವಲ್; M. ಇರವು; Te. ಎರುವು, ಎರುವಲೆ). ಎರವಿನಲ್ಲಿ (Nn. 150). [ಸಹಜಸಮ್ಪನ್ನದನುವು ಹುಟ್ಟಿದನ್ನಕ್ಕ ಎರವೆನ್ದೆನಿಸುವುದು Cv. 1184]. ಎರವುಗಳು (Bp. 40, 58). ಎರವಿನ ಚಿನ್ನಾ ಭರಿಸಿ, ತಾನೂ ಅರಸಿ ಎನ್ದಳು. — ಎರವು ನಮ್ಬಿ, ನಿಜಾ ಮುಱಿತ.

— ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಡೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಡ ಬಾವನಲ್ಲ (Prvs.). see Ṛsv. 1, 36; 11, 165. 3, the state of borrowing from one another; distant relationship, deficient affection or love (J. 2, 54; 4, 54; 26, 58); difference, discordance; the state or quality of being adverse, hurtful or detrimental, that of impairing, damaging or endangering; deficiency; harm. ಅಫುವಿನ ವ್ಯಸನದ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಹ ಎರವಾಗುತ್ತಾರೆ (B. 4, 41; My.). ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ಸಹ ಎರವಾಗುತ್ತಾರೆ (4, 60; My.). ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮುಯ್ಲಿ ಏಟುವದಱಿನ್ದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವದು! (4, 223; My.). ತನ್ನ ರೈತರಿಗೆ, ಗುಡ್ಡದೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಇರ ಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾದೀರಿ ಎನ್ನು, ಅಪ್ಪಣೆಯ ಕೊಟ್ಟನು (5, 59). ನಿನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾದೀತು (C.). see Bp. 1, 29; 61, 68. — ಎರವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to grant an object of desire. ಎರವಿಕ್ಕಿದ ಬೆಲ್ಲದ ವೊಲ್ ಅಪೂರ್ವಮ್ ಆಗೆ ಪೇೞ್ದಿಂ ಕೃತಿಯಂ (Ch. v. 2). 2, to lend one a thing that he wishes to borrow (My.). — ಎರವೀ. -ಈ. = ಎರವಿಕ್ಕು. ಎರವನ್ ಈಯುನು (Bp. 60, 15). — ಎರವು ಕೊಡು. = ಎರವೀ. ತಮಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಎರವು ಕೊಡ ಬೇಕೆನ್ತ ... ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ (B. 4, 88). ಮಕ್ಕಳನ್ ಎರವ ಕೊಟ್ಟವರ್ ಉಣ್ಟೆ? (Bh. 1, 10, 18). — ಎರವು ತರು. to take a borrowed thing home. ಯಾಚಿಕತನವೆನ್ದು ಕೇಳುವದಱಿನ್ದ ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟದು, ಎರವು ತನ್ದದಕ್ಕೂ ಹೆಸರು (Si. 300). — ಎರವು ಬೇಡು. to ask for what one wishes to borrow: to ask a loan. ಅಮುಗವಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಾಡುವಾಗ ಮುದ್ದೆಗೇ ಎರವು ಬೇಡಿದರನ್ತೆ (Prv.). — ಎರವುಮುಟ್ಟು. a thing borrowed; a thing that one desires to borrow. ಎರವುಮುಟ್ಟು ಕೊಡು (= ಎರವಿಕ್ಕು No. 2, C.). ಎರವುಮುಟ್ಟು ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು, to borrow (C.). — ಎರವು ಮುಯಿಮುಟ್ಟು. things of borrowing and returning. ಎರವುಮುಯಿಮುಟ್ಟು ಉಣ್ಬ ವಸ್ತೂತ್ಕರದೊಳಗೆ (Bh. 1, 10, 18).

ಎರಳ್ eraḷ. 1. = ಎರಲ್ 1, etc. wind (Ṡmd. 41).

ಎರಳ್ eraḷ. 2. ಎರಳು. = ಎರಲ್ 2, etc. braided hair of females. (My.).

ಎರಳೆ eraḷe. = ಎರಲೆ. an antelope, a deer (masc. and fem.), including *e. g.* the black and spotted antelopes (ಕಮಲ, ಮೃಗ Nn. 29; ಕೃಷ್ಣ, ಪೃಷತ 47; ಹರಿಣಿ, ಮೃಗ 95; ಮಾರುತಪ್ರೇಮಿ, ಶಮ್ಬರ, ಕೃಷ್ಣ Mr. 163; ಮೃಗ, ಕುರಂಗ, ಹರಿಣ, etc., ಜಿಂಕೆ Si. 168; ಕುರಂಗಿ, ಕದಲಿ Nr.; C.). ಬೋರೇ ವರ್ಣದ ಎರಳೆ, ಮಚ್ಚೆ ಎರಳೆ (ಕದಲಿ Si. 169). see ಗಣ್ಡೆರಳೆ. — ಎರಳೆಗುಱುಪ. -ಕುಱುಪ. the antelope-marked: the moon (Ṡm. 16).

ಎರಡ್ eraḍ. = ಎರಡು (Ṡmd. 217. 221). two. — ಎರಟ್ಟಡಿ. (Ṡmd. 217). two bits, etc. — ಎರಟ್ಕರ. two hands (Abh. P. 9, 112). — ಎರಟ್ಕುದುರೆ. (Ṡmd. 69. 222). two horses. — ಎರಟ್ಕೆಯ್ದು. (Ṡmd. 69). two weapons. [— ಎರಟ್ಕೆಲ. both sides. ತಮ್ಮನ್ದಿರುಂ ತನ್ನೆರಟ್ಕೆಲದೊಳ್ ಬನ್ದಿರೆ Pb. 3, 65]. — ಎರಟ್ಚವರ. two cavaras (C. Bp. 47, 37). [— ಎರಟ್ತಣ್ಡ. two parties. ಎನ್ನನೆ ನಚ್ಚಿದನನುವರಕೆನ್ನನೆ ಪೂಣಿಸಿದನೆನಗೆರಟ್ತಣ್ಡಮುನೋರನ್ನರೆ ದಲ್ Pb. 10, 12]. — ಎರಟ್ತರ. (Ṡmd. 217). two rows, etc. — ಎರಟ್ತೆಱ. two kinds. [ವಚನಮೇಕ ಬಹು ಕ್ರಮದಿನ್ದೆರಟ್ತೆಱಕ್ಕಾರಯೆ ಪೇೞ್ವೆನಿನ್ನಿವಱ ಜಾತಿವಿಭಾಗ ಗುಣಾಗುಣಂಗಳಂ Kr. 1, 114]; (Ṡmd. 11). — ಎರಟ್ದೆಸೆ. two regions or sides [ಎರಟ್ದೆಸೆಗಂ ಕಿಸುಱುನಿಸಾಗದು ಮಗನೆ ನೀನೊಡಮ್ಬಡವೇೞ್ಕುಂ Pb. 9, 83. 125]; (Cpr. 5, 42; Grj. 3, 114). [— ಎರಟ್ಬೊಡೆ. two quivers. ತೊಟ್ಟ ರತ್ನಕವಚಂ ಕೊರಲೊಳ್ ಸಲೆ ಕೋದ ಬಿಲ್ ಪ್ರಯತ್ನದೆ ಬಿಗಿದಿರ್ದೆರಟ್ಬೊಡೆ Pb. 7, 79. — ಎರಟ್ನುಡಿ. to change the given word, to equivocate. ಪಿಡಿದನೆ ಪುರಿಗಣೆಯನೆರಟ್ನುಡಿದನೆ ಬಳ್ಕಿದನೆ ತಾನೆ ತನ್ನನೆ ಛಲಮಂ ಪಿಡಿದಱಿದಂ Pb. 12, 216]. — ಎರಟ್ಬಡಿ. two measures, etc. (Ṡmd. 222). — ಎರಟ್ಪಡೆ. two armies. [ಅನ್ತು ಪಗಲಿಱಿದು ತಣಿಯದಿರುಳಂ ಪಗಲ್ಮಾಡಿ ಕಾದುವೆರಟ್ಪಡೆಗಳೇೞ್ವೆಸನಂ ಕಣ್ಡಾರೆ ನೋಡಲೆನ್ದು Pb. 12, 5 va.]. ತಾಗಿದುವು ಎರಟ್ಪಡೆಯ ಆನೆಯೊಳ್ ಆನೆಗಳ್ (Abh. P. 13, 75). [— ಎರಟ್ಪಗೆ. two divisions. ಆ ಪಡೆ ಕಣ್ಬಡೆದನ್ತೆ ಸೋಪಾನಾನ್ತರದೊಳಿಱಿದೆರಟ್ಪಗೆಯಾಗಿ ... ನಡೆದು Ap. 13, 50 va.]. — ಎರಟ್ಬಲ. two forces (Abh. P. 13, 109 va.). — ಎರಟ್ಮಾಡು. = ಎರಡು ಮಾಡು. (Ṛsv. 6, 67). — ಎರಟ್ಮಾತು. two words. (Ṡmd. 197. 217). ಎರಟ್ಮಾತಾಗಿ ಬಟ್ಟಿಂ ಜಗದ್ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ನುಡಿಕಾಱನ್ ಆದ (Ṡmd. 217. 222 Mdb. MS.). — ಎರಟ್ಮೂಱು. (Ṡmd. 28). two and three, etc. [— ಎರಟ್ವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. two games of dice. ಪಲಗೆಗೆ ಪತ್ತು ಸಾಯಿರಮು ಗದ್ಯಣಮೆನ್ದಿರದೊಡ್ಡಿ ತಾಮೆರಟ್ವಲಗೆಯನಾಡಿ ಸೋಲ್ತೊಡೆ Pb. 6, 72]. — ಎರಟ್ಸತ್ತಿಗೆ. two parasols (C. Bp. 47, 37).

ಎರಿಲದ್ದು (eril-addu = haddu). the Indian bustard, Eupoditis edwardii (Gz.); a kite.

ಎರುಬು erubu. = ಏರು 2. dung, muck (T. ಎರು; Te. ಎರುವು, ಏರುಗು; T., M. ಎಚ್ಚ, excrements of lizards, flies, rats, etc.; *cf.* ರೆಟ್ಟೆ). — ಎರುಬುಹುೞು. an earth worm, a muck worm (ಮಹೀಲತೆ, ಗಣ್ಡೂಪದ, ಕಿಂಚುಲಕ, ಕೆಸಱಿಲ್ಲಿಯೂ ತ್ಯಾಜವದ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಹಂಚೀ ಕಡ್ಡಿಯನ್ತಾ ಕೆಮ್ಪು ಹುೞು Si. 89; *cf.* ಎರೆ 2). see ಹೆಣ್ಣು ಎರುಬುಹುೞು.

ಎರೆ ere. 1. (= ಎರೆ 2 & 3? ಹೆರೆ 3). a dark-red or dark-brown colour, a dark or dusky colour (Te. ಎಱ, ಎಱುಪು; T. ಎರುವೈ, blood; copper; T. ಇರುಮ್ಬು, Te. ಇನುಮು, iron; T. ಇರುಳ್, the colour black); black grease for wheels (My.). 2, soil of a dark colour, black soil (ಭೂವಿಶೇಷ Ṡmd. Dh.; ಕ್ಷಿತಿಭೇದ Ṡm. 104; ಅಸಿತರಸೆ, ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ತಿಕೆ Mr. 93; My.). ಎರೆಯುಳ್ಳದೊನ್ದು ಭೂಮ್ಯನ್ತರಮ್ ಅದು ಕೃಷ್ಣಭೂಮಿಯಕ್ಕುಂ (Nāgavarmanighaṇṭu p. 50). ಎರೆಯ ಭೂಮಿಯಂ ಕೃಷ್ಣಭೂಮಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ರಾಗದಿನ್ದೆ ಎರೆಯನ್ ಅಡಂಗವೊಯ್ದು ಮುಗಿಲುದ್ದಮ್ ಎನಲ್ ಪರಿಯುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ನೆತ್ತರ ತೊಱೆಯುಂ ಮರುಳ್ ತೊಳಸಿ ಪಾಯಿಸುತೆ ಇರ್ದುವು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯೊಳ್ (Abh. P. 13, 66). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುೞುಗೆ, ಕರಗೊದೇ ಪಾಪ? ತಾ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದುದು ಎರೆಯ ಕಲ್ಲೆಣ್ಣೆ? (Sp.). — ಎರೆನೆಲ, ಎರೆಭೂಮಿ, ಎರೆಮಣ್ಣು, ಎರೆಹೊಲ. black soil (C.). — ಎರೆಗಟ್ಟಲೆ. -ಕಟ್ಟಲೆ. sable darkness (Grj. 4, 73).

ಎರೆ ere. 2. = ಎರೆ 3? a worm that lives in orts (ಎವ್ವುೞ್, ಎಂಜಲ್ಪುೞು Ṡmd. II, o. r. ಸೀಮುೞ್; ಕ್ರಿಮಿ Ṡm. 104; Te. ಎರೆ, a bait or prey of any kind, used to catch wild beasts, fish, etc.; M. ಇರೆ, bait, worms, Ascarides, etc.); a worm in general: a bait. see Bp. 21, 28; Ṛsv. 5, 52. — ಎರೆಮುದ್ದೆ. a lumpy mass of worms (Ṛsv. 5, 114 va.). — ಎರವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. worm-cloth: silk (ಪಟ್ಟೆ Ct. II, 78). — ಎರೆವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. baits to become abundant (Abh. P. 13, 51. 122).

ಎರೆ ere. 3. food for animals, as for snakes, birds, etc. (ತಿರ್ಯಗ್ಗ್ರಾಸ Ṡmd. Dh.; ಭುಜಗಗಳ ಗ್ರಾಸ Ṡm. 104; ಹಕ್ಕಿಗಳ ಉಣಿಸು Ṡs.; T. ಇರೈ, ಉಣ್ಬು; M. ಇರೆ; Te. ಎಱ, a red earth-worm used as a bait; ಎಱ, redness; food; T. ಇರೈ, ಇಱೈಚ್ಚಿ, M. ಇಱಚ್ಚಿ, Te. ಎಱಚಿ, Koḍagu ಎರ್ಚಿ, flesh).

ಎರೆ ere. 4. to beg, to ask, to solicit (ಯಾಚ್ಞೆ Ṡmd. Dh.; Ṡm. 104; T., M. ಇರ). [ಈಗಳೊನ್ದಡಕೆಯುಮಿಲ್ಲ ಕೈಯೊಳೆರೆದಂ ಶ್ರುತಪಾರಗನೆನ್ತು ಸನ್ತಸಮ್ಬಡಿಸುವೆಂ Pb. 2, 46; Ap. 1, 9]. P. p. ಎರದು (Abh. P. 12, 79), ಎರೆದು. [— ಎರೆದಂ. one who gives. ಎರೆದನ

ಪೆಮ್ಮುಮಾನ್ತಧಿಕನಪ್ಪನ ಪೆಮ್ಮುಮನೀವ ಕಾವ ನಿನ್ನೆರಡು ಗುಣಂಗಳುಂ ಬಯಸುತಿರ್ಪುವು Pb. 12, 118]. — ಎರವಂ. = ಎರೆವಂ. one who begs, etc. (ಬೇಟ್ಪಂ Ct. I, 27; ಬೇಡುವವಂ Kk. 37). — ಎರೆವಂ. = ಎರವಂ. (ಬೇಡುವಂ, ಯಾಚಿಸುವಂ Śm. 47). ಎರೆವರ್ಗೆ or ಎರೆವರ್ಗ್ಗೆ (Śmd. 140).

ಎರೆ ere. 5. = ಹೆರೆ 2, etc. the slough of a snake (J. 12, 13).

ಎಱ್ er. (Śmd. 59; whether = ಎಱು?). *cf.* ಎರ್ತ.

ಎಱ era. = ಎಱದು, ಎಱೆದು. P. p. of ಎಱೆ 2. — ಎಱ ಕೊಳ್ಳು. — ಎಱೆದು ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಎಱಕ eraka. 1. coming down, etc. [ಇನ್ತೀಗಳಾಳರಸೆಮ್ಮೊನ್ದು ವಿಭೇದಮಾದೊಡೆಱಕಂ ಚಿಃ ಕಷ್ಟಮಲ್ತೇ Ap. 14, 32]; (Bh. 2, 2, 103).

ಎಱಕ eraka. 2. = ಎಱುಕ. love, goodwill (ಪ್ರೀತಿ Kk. 68; Śm. 55, o. r. ಎಱುಕ, ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ Nn. 122, Mr. 488; Bh. 5, 1, 36; T. ಎಱಙ್ಕು, ಇರಂಗು, to be tender-hearted, gracious; ಉರುಕ್ಕಂ, affection). [ಅಕೆಯ ದರಹಸಿತಮುಮಱಿಯೆ ಪೇೞ್ಗುಮೆಱಕಮನೆರ್ದೆಯೊಳ್ Kr. 3, 120; ಎನ್ದು ಬುದ್ಧಿವೇೞ್ದು ಮನದೆಱಕಂ ಮನೋವೇಗದಿಂ ಪರಿಯೆ ಸೈರಿಸಲಾರದೆ Pb. 7, 67 va.; ಆ ಗುರುಶಿಷ್ಯರೇಕವಾಗಿ ನಿಮ್ಮೊಳೆಱಕ Cv. 463]; (Cpr. 5, 22). see ಕಟ್ಟೆಱಕ s. ಕಟ್ಟು 1.

*ಎಱಕ eraka. 3. fusion, (taking) shape. ಪೆಸ್ಪೆಱಕವ್ಪುತ್ತಿರೆ ಕಾವೆಕೆನ್ನ ನುಡಿಯುಂ Pb. 12, 198. (*cf.* ಎರಕ).

ಎಱಕಿಲ್ erakil. = ಎಱಕೆ 1. a roof, a thatch (M. ಇಱ, T. ಇಱಪ್ಪು, the eaves of a house). ಕೊಟ್ಟಗೆಯ ಎಱಕಿಲ್ (ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Nr.).

ಎಱಕೆ erake. 1. = ಎಱಕಿಲ್. ಮನೆಯ ಎಱಕೆ. (ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Nr.). ಲಾಲಿಸಿದಂ ಕುಲಿನ್ದಕಂ ಸೌಭಾಗ್ಯನಿಲಯದ ಎಱಕೆಯ ವಸುವನ್ ಒದವಿದ ಅಗ್ಗದ ಪುಣ್ಯದ ಒಡಲ ಒಲ್ ಎಸೆವ ಆ ಶಿಶುವನು (J. 28, 55).

ಎಱಕೆ erake. 2. = ಎಱಂಕೆ, ಱಕ್ಕೆ, ಱೆಕ್ಕೆ. a wing; a fin; an arm (ಪಕ್ಷ Nr.; ತನೂರುಹ, ಗರುತ್, ಪತ್ರ, ಪಕ್ಷ, etc. Hlā.; T. ಇಱಗು, ಇಱಕ್ಕೆ, ಚಿಱಗು; M. ಇಱಗು, ಎಗಿಱು; Te. ಎಱಕೆ, ಱೆಕ್ಕ; Te. also: a rib; *cf.* ಸೆಱಗು?). ಎಱಕೆಯ ಮೊದಲು (ಪಕ್ಷತಿ, ಪಕ್ಷಮೂಲ Hlā.). see Bh. 3, 13, 34; J. 6, 8; 28, 36. — ಎಱಕೆವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. a winghill, a hill near a mountain (Cpr. 10, 82).

ಎಱಗಿಸು eragisu. to cause to bow, to bend down, etc. (Abh. P. 12, 12; J. 3, 3; 8, 3).

ಎಱಗು eragu. to bow, to be bent; to make obeisance to; to crouch; to come down; to alight, to perch; to fall upon, to attack, to strike; to enter, to join; to accrue to (ಪ್ರಣತ Śmd. Dh.; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 183. 194 Cm.; ಬರ್ 218; ಮೋದು, ಪೊಯ Ss.; C., Te.; T. ಇಱಂಗು, ಇಱಕ್ಕಂಜು; ಇರಜ್ಜು Tu. ಎರಗು; see s. ಇಕ್ಕು 2). [ಪರಿಗತನಗೆಯಿನ್ದಿರ್ದ್ದಂ ಗುರುನಾಣ್ಚರದಿನ್ದ ಮೆಱಗಿ ಮುಖದಾವರೆಯಂ Kr. 1, 59; Vr. 5, 117; Pb. 1, 37; Ap. 2, 65; ಪರಮಪತಿವ್ರತೆಗೆ ಗಣ್ಡನೊಬ್ಬ ಮತ್ತೊನ್ದಕ್ಕೆಱಗಿದರೆ ಕಿವಿಮೂಗ ಕೊಯ್ಸನು! Bv. 613]. ಎಱಗಿರ್ದುದು (ನತ, ನಮ್ರ, ಬನ್ಧುರ Hlā). ಎಱಗೂದು (ನತ, etc. Mr. 454). ಪಕ್ಕಿ ಎಱಗೂದು (ತೆಂಗುಹಂ Kk. 86). ಪಕ್ಕಿ ಎಱಗುವುದು (ತೆಂಗುಹಂ Śm. 30). ಎಱಗಿದ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ನತನಾಸಿಕ Nr.). ಗುರುವಿಂಗೆ ಎಱಗಿದಂ (Śmd. 159). ಆರ್ ಎಱಗರ್ ನೃಪತುಂಗಂಗೆ? (171). ಅರ್ಕೇನ್ದುಗಳಂ ತವೆ ನುಂಗಿರ್ಕುಂ ಕೆಟ್ಟಲೆ, ಸಿಡಿಲ್ಗಳ್ ಎಱಗುಗುಂ (267). ಮೂಷೆಯಿಟ್ಟ ಎಱಗಿದ ತೆಱದಿಂ ಕೊರ್ವಿದ ಎಕ್ಕಲಂ (135 Mdb. MS.). ಕೆಯ್ದುವಂ ಝಳಪಿಸುತ, ನಿನ್ನಂ ಛೇದಿಸುವೆನೆನ್ದು, ಎಱಗಲ್ (Bp. 32, 35). ಎಱಪ ಶರಧರದ ತುಱುಗಲ್ (Rśv. 1, 120). see Śmd. 98; Cpr. 7, 55. 60; Abh. P. 7, 72; 12, 12; Bp. 11, 10; 23, 6; 36, 35; 40, 58; 46, 59; 47, 64; 49, 36; 57, 32; Grj. 2, 105; Bh. 1, 8, 58; 1, 10, 33; 2, 13, 8. 13; Rśv. 2, 39. 50; 5, 21; 6, 11 va. & 23 va.; 8, 105; 13, 104 va.; J. 2, 14. 50; 4, 10. 44; 15, 10; 28, 44; 31, 30; Si. 249; ರೇವು. — ಎಱಗೆಱಗು. rep. (Bp. 26, 29; 31, 5; 60, 29).

ಎಱಗು eragu. 2. a bow, an obeisance (ನಮಸ್ಕಾರ Kk. 34, Śm. 34; ಪೊಡವಡಿಕೆ Śm. 84).

ಎಱಗು eragu. 3. = ಎಗ್ಗು 1. the quality or behaviour of a simpleton (ಗಾವ್ಪತನ Śm. 84).

ಎಱಗುಹ eraguha. bowing; coming down; perching; etc. ಪಕ್ಕಿ ಎಱಗುಹ (ತೆಂಗುಹ Śmd. II; Ct. II, 101).

ಎಱಂಕೆ eraṅke. = ಎಱಕೆ 2. [ಹೋಮಾಗ್ನಿಯನೆಱಂಕೆಯ ಗಾಳಿಯಿಂ ನನ್ದಲೀಯದುರಿಪುವ ರಾಜಹಂಸೆಗಳುಮಂ Pb. 1, 115 va.; Ap. 11, 62]. (ಱಟ್ಟೆ, ಪಕ್ಕ Kk. 69; ಱಟ್ಟೆ Śm. 30; ಪಕ್ಕ 78; Abh. P. 14, 146; Rśv. 5, 55 va.). ಗಿಳಿಯ ಎಱಂಕೆಯ ಬಣ್ಣ (ಹರಿಣ Hlā.). ನಸು ಮಾಸಿದ ಎಱಂಕೆಗಳಿಂ ಕಲಹಂಸೆಗಳ್ ಎನ್ಪುದು (Hlā.).

ಎಱಚು eracu. = ಎಱ್ಚು. to sprinkle; to scoop; to scatter; to strew; to cast; to sow (My.; T. ಇಱೈ; see ಇಱು 1, ಎಱೆ 2).

ಎಱಚುವಿಕೆ eracuvike. strewing, casting, etc. ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಾಱ ಬನ್ದ ಕಾಟನ್ನು ರಾಶಿಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಱಚುವಿಕೆ (Si. 400).

ಎಱತಿ erati. (fr. ಎಱೆ 1). a mistress: the wife of Kāma (ಇಚ್ಛೆಗಾರ್ತಿ Ct. II, 119; T. ಇಱೈವಿ, the mistress of a house).

ಎಱದು eradu. = ಎಱ, ಎಱೆದು. P. p. of ಎಱೆ 2.

ಎಱವ erava. a hill-tribe (in Kodagu; M.; T. ಇಱವುಳ, T. ಇಱುಮ್ಬು, a hill; Te. ಎಱುಕುವಾಣ್ಡು).

ಎಱು eru. to be all, entire, full or complete (ಸಮಗ್ರತ್ವ Śmd. Dh.; *cf.* ಎಲ್ಲ, ನೆಱೆ, ಇಡಿ 1 & 2; Tu. ಎರ್ಕುರ್, to be full). *cf.* ಎರ್ತ?

ಎಱುಕ eruka. = ಎಱಕ 2, q. v.

ಎಱೆ ere. 1. the state of being a master or husband (ಪತಿತ್ವ Śmd. Dh.). [ಭೋಂಕನೆ ಬೆಳ್ಪಂಗೆಡೆದತ್ತೊ ಕಾಮನೆಱೆ ಮೆಯ್ಪೆಚ್ಚತ್ತೊ Pb. 4, 42]. 2, a master (ಕರ್ತೃ Śm. 117; T. ಇಱೈ.) — ಎಱೆಯ. -ಅ 3. a master, a king; a husband [ಅಱಯದೆ ತನ್ನೊಡಮೇನೆಮ್ಮೆಱೆಯಂಗದನೆಮ್ಮ ಕೆಯ್ಯೊಳಟ್ಟಂ Pb. 8, 18]; (ಪಾಲಕ Ct. I, 82; ಅಣ್ಮ, ಬಲ್ಲಹ, ಅಧಿಪತಿ Ss.; Abh. P. 10, 8; T. ಇಱೈವನ, M. ಇಱಾ). ನಾಡೆಱೆಯಂ (Śmd. 161). ಜಗದೆಱೆಯನೇ ಬಲ್ಲಂ (J. 4, 10). see ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿಯೆಱೆಯ, ಇರುಳೆಱೆಯ, ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟೆಱೆಯ, ಪಗಲೆಱೆಯ, ಬಲ್ಲೆಱೆಯ, ಮಿಾನ್ದಳೆಱೆಯ, ಮುನ್ನೀರೆಱೆಯ (J. 2, 46). — ಎಱೆಯಳ್. -ಅಳ್ 3. a mistress, a queen. see ಮಾತೆಱೆಯಳ್. — ಎಱೆವಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. a royal fillet or tiara: eminent, chief (Abh. P. 4, 41; 7, 72).

ಎಱೆ ere. 2. to pour any liquids; to pour; (ದ್ರವದ್ರವ್ಯದಾನ Śmd. Dh.; Śm. 117; C.; T.. M. ಇಱು, T. ಇಱೈ; see ಎಱಚು) [ಕೆಯ್ನೀರೆಱೆದಂ ಗುಣಾರ್ಣವ ಮಹೀಪಾಲಂಗನಾ ಕನ್ನೆಗಂ Pb. 5, 25; Ap. 5, 85 va.]; to cast, as metal; to overflow, to cover with water, to bathe (C.). P. ps. ಎಱ, ಎಱದು, ಎಱೆದು. ಮರಕ್ಕೆ ಎಱೆನೀರಂ! (Śmd. 115). ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆವ ಹರಿಕಣ

(ಅವಾಲ Hlā.). ಮರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವನ್ ಎಱೆನ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ Nr.) ನೀರೆಱೆವಾತಂ (ನೀರ್ಕುಟಿಗಂ Śm. 46). ಗಿಡು ಮರಕ್ಕೆ ಎಱವ ನೀರ ಕಾಲುವೆ (ಅವಾಲ, etc. Mr. 108). ಬಾೞ್ಗೆ ನೀರೆಱೆ, to pour water on a person's prosperity in order to quench or destroy it (C.; Śś. 94). ಸಾಲಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆ, to quit a debt, to grant acquittance of a debt (C.). ಪಂಚಲೋಹದವನ್ ಎಱೆದು (Bp. 23, 24). ಎಱದು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ತಿರುಗ ಕೇಳ ಬೇಡ (Prv.). ಮೆಯ್ಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೂಸಿ, ಬಿಸಿನೀರಿನ್ದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಗ್ಗಾಗ್ಗೆ ಎಱೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು (B. 1, 24). ಪಿರಂಗಿಗ ಳನ್ನು ಎಱೆಯ ತಕ್ಕದ್ದೊನ್ದು ಧಾತು (B. 4, 141). see Bp. 9, 12; 15, 10; 18, 3; 31, 14; 41, 21; 43, 30; 44, 2; 50, 55. 60; 58, 22; 59, 1. 2. 3. 26. 27. 28. 29. 30. 42; Rśv. 8, 117; J. 3, 9; 28, 17; Śś. 42; Dp. 148; ಧಾರೆ-.— ಎಱೆ ಎಱೆ. rep. (Bp. 6, 28; 58, 22; 60, 49).

ಎಱೆ ere. 3. = ಎಲೆ 3. pouring: fitness for being poured. — ಎಱೆಯಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಎಲೆಯಪ್ಪ. a sweet rice-pancake (My.). — ಎಱೆವಚ್ಚು. -ಹಚ್ಚು. to apply streams of water (Grj. 4, 26va.).

ಎಱೆಯಿಸು ereyisu. to cause to pour, etc. [ಎನ್ದಪ್ಪೊಡ ಮಿಕ್ಕಿಯುಮೆಱೆಯಿಸಿಯುಮುಱಿಯುಂ ಕೆಱೆಗೆವೋಗಿ ಮಾವಾಗಳ್ Vr. 4, 16]. (My.).

***ಎಱೆವಿಱನೆ erevirane.** a word to denote disorder and chaos. — ಎಱೆವಿಱನಾಗು. -ಆಗು. to get disorderly, to fade. ಎಱೆ ವಿಱನಾದ ತಲೆದುಡುಗೆಗಳುಂ Ap. 11, 70 va.

ಎಱೆಸು eresu. = ಎಱೆಯಿಸು. (My.). [ನಾಲಿಗೆ ನಲಿನಲಿವಾಡುವ ನ್ನಕ್ಕ ನಿನ್ನ ನಾಮಾಮೃತವ ತನ್ನೆಱೆಸು ಕಣ್ಡಯ್ಯಾ Bv. 485].

ಎರ್- er. (fr. ಎಱು). the state of being all or one mass. — ಎರ್ಕೆಯ್ಯು. to make or collect into a mass, to pile (Cpr. 9, 102 va.); [Tu. ಎಕ್ರು to be full, to fill].

ಎರ್ಕೆ erke. = ಎಕ್ಕೆ q. v., etc. Tbh. of ಅರ್ಕ (Śmd. 345. 364. 39; Śs.).

ಎರ್ಱು ereu. 1. = ಎಱಚು. to sprinkle, to scatter. (My.).

ಎರ್ಱು ereu. 2. = ಎಚ್ಚು 2. to smear (V. 5, 14 va.).

ಎರ್ಡು erdu. = ಎರಡು; etc. (B. 5, 33). — ಎರ್ಡನೆಯ. = ಎರಡ ನೆಯ. (B. 5, 38. 55. 86. 223). — ಎರ್ಡೂವರೆ. = ಎರಡೂವರೆ. (B. 3, 74; 5, 252). — ಎರ್ಡೆರ್ಡು. = ಎರಡೆರಡು. (B. 5, 18. 34).

ಎರ್ತ erta. (erta). fullness? (Śmd. 247). ಏತಂ, ಓತಂ, ಎ ರ್ತಂ, ಪೊರ್ತಂ (247). *cf.* ಎಱ್, ಎಱು?

ಎರ್ತ erta. Tbh. of ವ್ಯರ್ಥ. (My.).

ಎರ್ದು erdu. = ಎದ್ದು 4, ಎಟ್ಟು. P. p. of ಎರ್. having risen [ವಜ್ರದನ್ತನಾಸ್ಥಾನದಿನ್ದೆರ್ದು ಪೋದಂ Ap. 3, 84 va.]; (Abh. P. 7, 7 va.). ದೇವತಾದ್ವಾರೋದ್ದೇಶದೊಳ್ ಎರ್ದು, ಶಂಖುಮನೆ ಭು ಭೂ ಭೂ ಎನ್ದು ಪೂರಯ್ಸಿದಂ (Śmd. 12 Mdb. MS.). ನವಿರ್ ಇದಿರೆರ್ದು ತನುವಿನೊಳು ಪರಿರಾಜಿಸಲು (Rāghc. 17, 64).

ಎರ್ದೆ erde. = ಎದೆ 1, etc. [ಕೈಕೊಣ್ಡತ್ತ ಪರಿಮಿತರಾಗಮೆರ್ದೆಯಂ ನೃಪಜಾನ್ಧವರಾ ಸುಮಿತ್ರರಾ ಪರಿಜನದಾ Kr. 2, 21; Pb. 5, 14; Ap. 2, 42 va.]; (Śmd. 55; ಉರ 43 Cm.; ಗುಣ್ಡಿಗೆ Śm. 84; Abh. P. 15, 78). ಪೊಡವ ಎರ್ದೆ (Rśv. 5, 118). — ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. a heart's ruler, a husband, (Śmd. 167). ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮನ್ ಎನ್ನರ ಸನ್ ಎಲ್ಲಿದನೋ? (136. 167). — ಎರ್ದೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. heart-fire, heart-sorrow. (Cpr. 5, 10); — ಎರ್ದೆಗಿಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. to cause the heart to fail, to disconcert (Cpr. 8, 74). — ಎರ್ದೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. courage to fail. [ಎನ್ದು ತನ್ನ ನಾಣ್ಣಾಪನೆ ಬಗೆದತನು ಪರಿತಾಪಿತ ಶರೀರನುಮಾಗಿ ಶನ್ತನು ಕರಂಗೆರ್ದೆಗಿಡೆ Pb. 1, 71 va.]. ಎರ್ದೆಗಿಡದೆ ಇರು ಜವನಿಟ್ಟುರಕ್ಕೆ! (Śmd. 68). — ಎರ್ದೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. = ಎದೆಗುನ್ದು. (Abhā. 1, 29). — ಎರ್ದೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಎದೆಗೊಡು. (R.). — ಎರ್ದೆ ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take courage; to take to heart. [ಶಕ್ರ ಶಾ ರ್ಮುಕಕೆ ವಿಳಾಸಮನೇನೆರ್ದೆಗೊಣ್ಡು ಬೇಟದತ್ತಳಗಮನುಣ್ಬುಮಾಡಿದುದೊ Pb. 7, 25; Ap. 8, 37]. ಬಿನ್ನವಿಸುವಿನೆಗಮ್ ಎರ್ದೆಗೊಣ್ಡಂ (Śmd. 294, o. r. in Mdb. ಎದೆಗೊಣ್ಡಂ). — ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to captivate, to fascinate. ಅಱಾಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸು ಗುಮೇ? (Śmd. 78). [— ಎರ್ದೆತೆಱೆ. the heart to open, to express with great emotion. ಅಱಿಯದಿದಂ ಮಾಡಿದೆನೆನ್ನಱಿಯಮಿಕೆಗೆ ಸ್ಯರಿಸೆನ್ದು ನೀಂ ಸಭೆಯೊಳ್ಕಾಲ್ಗೆಱಗೆಱಗು ಕೊಲ್ಲೆನ್ನೆರ್ದೆ ತೆಱೆವಿನೆಗಂ ಹರಿಯ ನೆಱನನಸುರಂ ನುಡಿದಂ Pb. 6, 58; Ap. 13, 38 va.]. — ಎರ್ದೆವಡಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. the heart's door to open (Abh. P. 10, 8). — ಎರ್ದೆ ಪಾಱು. the heart to palpitate (Abh. P. 9, 28). — ಎರ್ದೆಯಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. = ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮ (Śmd. 167). [— ಎರ್ದೆಯಾಱು. -ಆಱು. heart to cool. ಉರಿವೆರ್ದೆಯಾಱೆ ಚಿನ್ತಿಪ ಮನಂ ಗುಡಿಗಟ್ಟೆ ಮರಲ್ದು ನೋಡುವಚ್ಚರಿಯೊಳೆ ಬೆಚ್ಚಕಣ್ಮಲರ್ಗೆ ಸನ್ತಸದಾಗರಮಾಗೆ Pb. 5, 14]. — ಎರ್ದೆಯೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಎದೆ ಒಡೆ. (Abh. P. 7, 88). [— ಎರ್ದೆವೇೞ್. -ಪೇೞ್. to express honestly. ನುಡಿವೊಡೆ ಲಲ್ಲೆಯೆಂಗುನುರ್ದೆವೇೞ್ದೊಡೆ ಕೈತವಮೆಂಗುಂ Ap. 12, 33]. — ಎರ್ದೆವತ್ತು. -ಪತ್ತು. to become settled in the mind (ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ Ct. II, 12). — ಎರ್ದೆವಾಯ್. (Śmd. 55, o. r. in Mdb. ಗೆರ್ದೆ-.). — ಎರ್ದೆಹಾಱು. a palpitation of the heart; a heaving of the breast; a sob (ಗುಕ್ಕು Śm. 79).

ಎರ್ಬು erbu. = ಎಬ್ಬು, etc. to rouse. ಸಾಲ್ವಿಡಿದು ಸೂಸುವ ಧವಲಚಾಮರಂಗಳಿನ್ದೆ ಅಂಚೆವಿಣ್ಡನ್ ಎರ್ಬಿದನ್ತೆ (Rśv. 13, 77 va.). — ಎರ್ಬಟ್ಟು. = ಎಬ್ಬಟ್ಟು, etc. (Abh. P. 10, 186 va.; 10, 200; 15, 65).

***ಎರ್ಮೆ erme.** = ಎಮ್ಮೆ. ಎಱುತ್ತಕೞ್ತೆಯುಂ ಪಶುವುಮೆರ್ಮೆಯುಂ Vr. 97, 5.

ಎರ್ವಿಸು ervisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, etc. (Abh. P. 13, 47). ಉರ್ವರೆಯ ಶಾಲಿಗಳ ಪಾಲ್ವೆನೆಗೆ ನಭದಿಂ ಮುಗುರ್ವ ಗಿಳಿವಿಣ್ದುಗಳನ್ ಉಲಿಯನ್ದ ಪಾಮರಿಯರ್ ಎರ್ವಿಸಿದೊಡೆ (J. 3, 5).

ಎಲ ela. 1. = ಅಲ 2, ಎಲಾ. an interjection expressing assent (My.). see ಎಲಗೆ, ಎಲವೊ, ಎಲಾ, ಎಲೆ 1.

ಎಲ ela. 2. = ಎಲೆ 2. — ಎಲಹೂಲಿ. N. of a plant (ಕರ್ಕಶ, ಕತಕ Mr. 133 in three MSS., one MS. ಕ್ರತಕ, and one ಎಲೆಹೂಲಿ).

ಎಲಗ elaga. having a leaf or leaves. see ಒನ್ದೆಲಗ.

ಎಲಗೆ elaı-ge. ho! o ho! (used in calling to females, Bp. 14, 30; J. 10, 26. 31; My.).

ಎಲಚಿ elaci. = ಎಗಚೆ No. 1, etc. the jujube (ಕರ್ಕನ್ಧು Nr.; My.). — ಎಲಚಿಯ ಬಳ್ಳಿ. the bottle gourd, Lagenaria vulgaris Ser. (St. & Pl.). — ಎಲಚಿಯ ಹಣ್. a ripe jujube (Bp. 18, 16).

ಎಲಚಿ elaci. = ಇಲಾಚಿ. (ಕಾಲಾಂಗಿ, ಏಲಕ್ಕಿ Mr. 141, one MS. ಇಲಚಿ).

ಎಲಬು elabu. = ಎಲವು, ಎಲುಬು, etc. bone (My.).

ಎಲರ್ elar. = ಎರಲ್ 1, etc. (Śmd. 41). wind, air; breath (ಪವನ Ct. II, 10; ಅನಿಲ Kk. 16, Śm. 13). [ಪೊಸ ತಳಿರ್ಗಳ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಯಿನೆಸೆವೆಲರ್ಗಳಿನೊಗೆವ ಘರ್ಮಜಲಮಂ ಪೀರ್ದು Ap. 11, 77]. ಎಲರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). see Rśv. 2, 35; 5, 34. 44; 9, 30; Śś. 1, 79 va.; J. 15, 3; ಎಳೆವೆಲರ್, ಕಮ್ಮೆಲರ್, etc. — ಎಲರುಣಿ. -ಉಣಿ. air-eater: a serpent (ಭುಜಗ Ct. I, 10; II, 17). — ಎಲರುಣಿಗ -ಉಣಿಗ. = ಎಲರುಣಿ. (R.). — ಎಲರುಣಿಯ ಪಕ್ಕೆಗ. who reposes on

a serpent: Upēndra, Viṣṇu (Śm. 6). — ಎಲರುಣಿವಕ್ಕೆಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. Upēndra. (Kk. 7, o. r. -ವಟ್ಕೆಗ). — ಎಲರುಣಿವಗೆಯು. -ಪಗೆಯು. the enemy of serpents: Garuḍa (Śm. 6; ಬಲಗರುಡ Kk. 8). — ಎಲರುಣಿವಸಿಉ. -ಬಸಿಉ. who has a serpent round his belly: Gaṇapati (Śm. 4; ವಿನಾಯಕ Kk. 5). — ಎಲರುಣಿವಟ್ಕೆಗ. -ಪಟ್ಕೆಗ. = ಎಲರುಣಿವಕ್ಕೆಗ, q. v. — ಎಲರುಣಿವೆದೆಯು. -ಪೆದೆಯು. who has a serpent for his bow-string; Īśvara (Śm. 2; ಶಿವ Kk. 4). — ಎಲರ್ಗೆಳೆಯ. the wind's friend: fire (ಅನಲ, etc. Sm. 11; ಶಿಖಿ Kk. 21). — ಎಲರ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. the wind's path: the sky (ಅಮ್ಬರ, etc. Śm. 14). — ಎಲರ್ವಟ್ಟೆಗ. -ಬಟ್ಟೆಗ. the ascending node traversing the heavens (R.). — ಎಲರ್ವಟ್ಟೆವಾವು. -ಪಾವು. the sky-serpent: Rāhu (Śm. 17).

ಎಲರ್ಚು elarcu. to make vigorous, to enliven (ಚೇತನಕರಣ Śmd. Dh.; T. ಇಲಿರ್, ಚಿಲಿರ್, to rise as the hairs of the body; to sprout, *cf.* ಇಗರು 2? Te. ಎಲರುಚು, to arise, appear; to be produced, manifested = ಅತಿಶಯಿಂಚು). [ಅ ಸತಿಯಿಕ್ಕಿದ ಕಣ್ಣ ನೀರಧಾರೆಗಳೊಳೆ ಸಾನ್ದೆಲರ್ಚಿ ಪೊದೞ್ದೊರ್ಮೆಯೆ ಪಾಱುದುವುನ್ಮದಾಳಿಗಳ್ Pb. 5, 10].

ಎಲಲ್ elal. = ಎಲರ್, etc. wind (Śmd. 42).

ಎಲವ elava. the seemul or silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum Roxb. (Śmd. 16, o. r. in Mdb. ಐಲೆ). (T. ಇಲವ, ಇಲವು; M. ಇಲವ, ಇಲವೆ). see ಕರಿಯೆಲವ, ಕೆಱು-, ಕೆಚ್ಚನೆಯ-. ಎಲವದಲಿ ಫಲವ್ ಉಣ್ಟೆ (Bp. 30, 28). — ಎಲವದ ಮರ., = ಎಲವ. [ಎಲವದ ಮರ ಹೂತು ಫಲವಾದ ತೆಜನನ್ತೆ ಸಿರಿಯಾದರೇನು ಶಿವಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ Bv. 121]. (ಪಿಚ್ಛಲೆ, ಪೂರಣಿ, ಮೋಚೆ, ಸ್ಥಿರಾಯು, ಶಾಲ್ಮಲಿ Nr.; ಶುಕ, ಶಾಲ್ಮಲಿಕುಜ Nr. 153; ಪಿಚ್ಛಲೆ, etc., ಬೂರುಗದ ಗಿಡ, ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕೀ ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡ, ಬೆಣ್ಣುಹತ್ತಿಯ ಗಿಡ Si. 132). — ಎಲವದ ಮೇಣ. the gum or resin of the silk-cotton tree (ಪಿಚ್ಛೆ, ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ Si. 133). — ಎಲವೂರ್. N. (Bp. 13, 1).

ಎಲವು elavu. = ಎಲು, etc. bone (My.). ಹೊಟ್ಟೆ ಸೊರಗಿ, ಎಲವಿನ ಪಂಜರ ಮಾತ್ರ ಉಱಿಯಿತು (B. 5, 94).

ಎಲವೊ ela₁-o₄. ಎಲವೋ ela₁-ō₃. ho! o! oh! (C.). the character of this interjection is generally too strong for common conversation, occasionally even rough and fierce. see *e. g.* Śmd. 164; Bp. 9, 8. 10; 20, 22; 28, 17. 24; 49, 43; 50, 24. 27; 51, 35; 52, 29. 36; 58, 64; 60, 41; Bh. 1, 10, 30; Rśv. 6, 36; J. 12, 17. 21. 29. 41; Dp. 172. — ಎಲವೆಲವೊ. ಎಲ-ಎಲವೊ. rep. (J. 12, 38; 31, 33).

ಎಲಾ ela₁-a₅. o! etc. (C.). an exclamation of a familiar and friendly character, used in calling or directly addressing any person. see *e. g.* B. 1, 3; 3, 1. 78. 125; 4, 42. 44. 91. *cf.* ಎಲೆಲೆ s. ಎಲೆ 1. remark: when ಎಲಾ is met with in Kannaḍa MSS., it is difficult to decide whether it or ಅಲಾ is meant.

ಎಲಾಂ elām. = ಏಲಾಂ. an auction (S. Mhr.).

ಎಲಿ eli. = ಇಲಿ 2. a rat. — ಎಲಿಯಾಲ, = ಇಲಿಯಾಲ, etc. (ಮೂಷಕಪರ್ಣಿ Si. 143).

ಎಲು elu. = ಇಲ್ಲುವು, etc. a bone (ಅಸ್ಥಿ Nr., Śm. 32; ಧಾತು; ಅಸ್ಥಿ, etc. Mr. 395; My.; Tu.; T. ಎನ್ಬು, ಎಲುಮ್ಬು; M. ಎಲುಮ್ಬು, Te. ಎಮ್ಮು). ಎಲುಗಳ್ (ಮೂಳೆ Bhn. 31). ಬರಿಯ ಎಲುಗಳ ಸಮೂಹವುಂ ಬೆನ್ನ ಎಲುಗಳ ಸಮೂಹವುಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಪಾರ್ಶ್ವ ಪೃಷ್ಠ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎಲುವನ್ನಿಕ್ಕಿ ಮೆತ್ತಿದ ಗೋಡೆ (ಐಡೂಕ, ಐಲೂಕ Nr.). ಒಡಲ ಎಲು (ಅಸ್ಥಿ, ಪಂಜರ, ಕಂಕಾಲ Mr. 397). ಕೆಯ್ ಕಾಲ ಎಲು (ನಲಕ, etc. 397). [ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ಎಲುದೋಱಿ ಸರಸವಾಡುವನು ಸೈರಿಸದನ್ನಕ್ಕ ಅಪ್ಪುದೇ ಭಕ್ತಿ? Bv. 210]. ಎಲುವ ನಾಯ್ಗಂ ಹೊಲೆಯಗಂ, ಮಾಂಸವನು ಮುಚ್ಚಿಗಗೆ (Bp. 21, 44). ಎಲು ಇಲ್ಲದ ನಾಲಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೂ ಬೊಗಳುತ್ತದೆ (Prv.). see Bp. 39, 33; 57, 23.

ಎಲುಗು elugu. = ಅಲುಗು 1. to shake (v. t.). ಕೆಯ್ದುಗಳನ್ ಎಲುಗಿದವು ಖಣ್ಡಿಸಿದ ತೋಳ್ಗಳ್ (J. 4, 45).

ಎಲುಬು elubu. = ಎಲು, etc. (C.). — ಎಲುಬುಸನ್ದುಕಗಿಡ. a high shrubby plant, Rhinacanthus communis Nees (Z.). *cf.* ಎಲುವುಸನ್ದಿಗಿಡ.

ಎಲುವು eluvu. = ಎಲುಬು, etc. (C.; ಕೀಕಸ, ಕುಲ್ಯ, ಅಸ್ಥಿ Si. 206). ಪಕ್ಕದ ಎಲುವು (ಪರ್ಶುಕೆ 206). ಎಲುವುಗಳು (198). ಎಲುವುಗಳ (205). ಎಲುವುಗಳಲ್ಲಿ (204). ಎಲುವಿನ ಗೋಡೆ (107). see B. 3, 123; 5, 243. — ಎಲುವುಸನ್ದಿಗಿಡ. (ವಿಶಲ್ಯ, ವನ್ಹಿಕ Si. 446; *cf.* ಎಲುಬುಸನ್ದುಕಗಿಡ).

ಎಲೆ ela₁-e₃. 1. ಎಲೇ ela₁-ē₂. o!, etc. (My.). its use is that of ಎಲಾ. [ದೆಸೆಯ ಬಿಲ್ಲವರಂ ಸುಱಿದಾನೆ ಮೆಟ್ಟಿದುವೆಲೆ ನೋಡಿ ಮೆಮ್ಮುಬ್ಬಿದಿದು Kr. 1, 120; ಎಲೇ ಬಗೆದೆನೀಗಳೀ ಬರೆದ ಕಲ್ಪಮಾಶಾನಮಾ ಚಲಲ್ಲುಳಿತ ಕೇತನಂ Ap. 4, 6]. see *e. g.* Śmd. 68. 151. 152. 153. 155. 272; Bp. 1, 55; 5, 1; 11, 3. 10. 45; 13, 5. 7; 14, 13; 15, 19; 16, 27; 18, 67; 24, 78; 29, 19; 32, 58; 39, 50; 45, 14. 22. 25. 39. 48; 47, 53; 48, 8; 52, 19. 43; 53, 34. 63; 56, 51; 58, 28; 59, 46; Bh. 1, 8, 61. 77; 2, 13, 36; Rśv. 2, 48; 5, 119. 125; 7, 98; 13, 11. 102; Rām. 26, 22; J. 6, 1; 28, 35; 29, 17. 28. 36; B. 2, 34. 2, = ಅಲೆ 3, ಎನೆ 2. (My.). — ಎಲೆಎಲೆ. rep. (ಫಡಫಡ Kk. 43; Śm. 60). [ಪುಲಿಪುಲಿ ಪರಿಪರಿ ಪೋಪೋಗೆಲೆ ಎಲೆ ಪಿಱಿಪಿಂಗು ಪಿಂಗು ನಿಲ್ ನಿಲ್ Kr. 2, 26]. see Śmd. 151; Bp. 38, 19; 49, 9; Rśv. 6, 34. — ಎಲೆಲೆ. rep. it is used in remembering (smaraṇa), deliberation (vicāra), and addressing (āmantraṇa, Śmd. 394). see Bp. 9, 31; 20, 8; 32, 24; 34, 9; 45, 42; 49, 23; J. 12, 40.

ಎಲೆ ele. 2. = ಎಲ 2. a leaf [ಕಿಱುನಿಱಿಯೊಳೆ ಕಿಱುದೆಲೆಗಳ ತುಱುಗಿದ ಚೆಲ್ವೆಳಸಿ ಬಳಸಿ Ap. 6, 98]; (ಪತ್ರ, etc. Nr.; Si. 122. 451. 465; ಪರ್ಣ Nn. 9; ಪತ್ರ, ಪರ್ಣ 39; C.; Abh. P. 7, 89; Tu. ಇರೆ; T. ಇಲೈ; M. ಇಲ; Te. ಆಕು, ರೇಕು); the blade of a knife, etc. (My.). 2, the leaf, *i. e.* betel leaf (C.; T. ಇಲೈ); a leaf-plate. ಮರದ ಎಲೆ (ಬರ್ಹ, ಪರ್ಣ, ದಲ, ಪತ್ರ, etc. Hlā.). ಮರದತ್ತಣಿನ್ ಎಲೆ ಉದಿರ್ದುದು (Śmd. 115). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡನ್ ಎಲೆ ಕದಲ್ದುವು (297). ಒಣಗಿದೆಲೆ (ಪಟಿಗಂ I). ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರಂ (Hlā.). ಸೀಲೆಗಳ ಎಲೆಗಳ ಧ್ವನಿ (ಮರ್ಮರ); ಎಲೆಯನ್ ಉಟ್ಟಿಹವನು (ಶಬರ); ಇಂಗಿನ ಎಲೆ (ಕಾರವಿ, ಬಾಷ್ಪಿಕೆ Nr.). ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿರು, to sit over the leaf-plates, *i. e.* to sit at dinner (B. 4, 198; My.). ಸಡೆ ಎಲೆ ಸೊಪ್ಪು (Bp. 16, 22). ಎಲೆಗೆ ಕಾಯಿ ಮಱೆ, ಕಾಯಿಗೆ ಎಲೆ ಮಱೆ — ಎಲೆ ಮೆಲಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆನ್ದು ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಜಲಕಣಕಲಿತದಲಂ ನೀರ್ದಳಿದು ಇಟ್ಟ ಎಲೆ ಆಗೆ, ನಲಿನಿ ಕೆಲದಟ್ಟೆಗಳ ಇಟ್ಟಳ್ ಎನಿಸೆ ವಿಕಚಾಬ್ಜಂಗಳ್, ಕೊಳನ್ ಎಸೆದುದು ರಾಜಹಂಸದ ಅವುತಣದ ಎಡೆವೋಲ್ (Rśv. 12, 22). see Prv. s. ನೆಲ, ಬೇರು. — ಎಲಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. betel leaf and areca nut (C.). ಎಲಡಿಕೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು, to put eladike into one's mouth (C.). ಎಲಡಿಕೆ ಹಾಕುವ ಬಟವೆ (ಹಡಪ G.). ಎಲಡಿಕೆಯ ತಿತ್ತಿ (My.). = ಎಲಡಿಕೆಯ ಚೀಲ (C.). — ಎಲೆಕಳ್ಳಿ. = ಎಲೆಗಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಎಲೆಕಾವು. the heat of leaves that have been held towards a light or a fire. ಎಲೆಕಾವು ಕೊಡು, to apply such hot leaves to alleviate pain, to apply fomentation (S. Mhr.). 2, stalk of a leaf. (My.). — ಎಲೆಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. a leaf split in the

form of a pair of scissors, with which the head of a boy is touched before the first tonsure (S. Mhr.). 2, a pair of scissors to shear wool (My.). — ಎಲೆಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. a thorny and milky shrub or tree, Euphorbia nivulia Ham. (St. & Pl.; ಮಹಾತರು, ವಜ್ರಿ Mr. 136; ಶಕ್ರ 517). 2, the prickly pear, Opuntia dillenii Haw. (S. Mhr.; Z.). 3, = ಅವುಡಲ No. 2 (My.). — ಎಲೆಗುದ್ದಲಿ. a broad guddali (My.). — ಎಲೆಚೇಱು. a kind of scorpion. ಎಸ್ಮೆಚೇೞ್ನು ವೃಶ್ಚಿಕ, ಶೂಕಕೀಟ; ಎಲೆಚೇೞ್ನೂ ಎಮ್ಬುರು (Nr.). — ಎಲೆ ತಳಲ್. to get leaves, to sprout (ಪಲ್ಲವಪ್ರಾಪ್ತಿ Śmd. Dh.). — ಎಲೆತುಮ್ಬು. the stem of a leaf (C.). — ಎಲೆತೊಟ್ಟು. = ಎಲೆತುಮ್ಬು. (ವೃನ್ತ Si. 123; plate My.). — ಎಲೆದಟ್ಟೆ. -ತಟ್ಟೆ. a plate for keeping betel leaf in (My.).— ಎಲೆದಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. a mass of leaves (Śśv. 3, 35 va.). — ಎಲೆದೋಟ. -ತೋಟ. a betel garden (C.). — ಎಲೆನಾಗರ. a small and dangerous snake found in the foliage of the plantain and betel (My.). — ಎಲೆಪೆಣ್ಡೆ, ಎಲೆಪಿಣ್ಡೆ. a bundle of betel leaves (C.). — ಎಲೆ ಬಿಡು. to send forth leaves, to sprout, as a tree (G. 188; C.). — ಎಲೆ ಮಿಡಿತೆ. a green locust (My.). — ಎಲೆಯ ನಾರು. the fibre or vein of a leaf (ನಾಡಿ Nr.; My.). — ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. the creeper called betel-leaf pepper, Piper betle Lin. (ತಾಮ್ಬೂಲವಲ್ಲಿ, ನಾಗ ವಲ್ಲಿ Nr., Hlā.; C.). — ಎಲೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. an arrow with a point in the form of a leaf (Rśv. 5, 52). *cf.* ಬೋೞೆಯಮ್ಬು. ಎಲೆಯುಗುರು. -ಉಗುರು. a kind of a nail-like knife that can be fixed on the top of a finger; in gathering betel leaves one is fixed on the thumb and another on the fore-finger to pinch the leaves off (C.). — ಎಲೆವನಿ. -ಹನಿ. a drop on a leaf. ಚಪಲ ಕಪಿ ನಿಡುಗೋಡಂ ಸೆಳೆದು ಅಲುಗೆ ಸೂಸುವ ಎಲೆವನಿಗಳ್ (Rśv. 9, 24). — ಎಲೆವನೆ. -ಮನೆ. a leaf-house, an arbour or a hut made of leaves. ಎಲೆವನೆಯ ಹೊಱವಣ್ಣನು (Rām. 3, 6, 5). — ಎಲೆವರದು. -ಹರದು. betel-leaf trade. ಎಲೆವರದಾಡು, to carry on such a trade (Śmd. 240). — ಎಲೆವೞೆ. -ಮಱೆ. concealment by leaves (Cpr. 7, 105). — ಎಲೆವಸ್ತ್ರ. a colored hand-kerchief (C.). — ಎಲೆ ವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. [ಸೊಗಯಿಸಿ ಬನ್ದ ಮೂಮುರನೆ ತಳ್ತಿಲೆವಳ್ಳಿಯಿ ಪೂತ ಜಾತಿ ಸಮ್ಪಗೆಯೆ Pb. 4, 28; Ap. 1, 67]; (St. & Pl.; My.). — ಎಲೆವಿಜ್ಞಣಿಗೆ. -ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ. a fan of leaves. (Cpr. 5, 131; 8, 91). — ಎಲೆಸವುಟು. a metal spoon with a round-blade or basin (My.).

ಎಲೆ ele. 3. = ಎೞೆ³ 3. pouring. — ಎಲೆಯುಪ್ಪ. = ಎೞೆಯುಪ್ಪ. (My.; Si. 314).

ಎಲೆಗಾಱ ele-gāṟa. a male betel-seller (C.).

ಎಲೆಗಾರ್ತಿ ele-gāṟti. a female betel-seller (C.).

***ಎಲೆಗೆ elege.** an intimate mode of addressing a lady. ನವೋತ್ಪಳದಳೇಕ್ಷಣೇ ... ನೀನಿದಂ ವಿವೇಕ ವಿಕಳಕರ್ಣಳನ್ತೆಲೆಗೆ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ತಾಳ್ದುವೋ Ap. 3, 32.

ಎಲೊ ela₁-o₄. ಎಲೋ ela₁-ō₃. o! etc. (ಭೋ G.). its use is that of ಎಲಾ, or ಎಲೆ 1 No. 1, perhaps connected with a little more force and resembling ಎಲವೊ. see *e. g.* Bp. 49, 9. 10; 55, 5. 52. 61; 51, 65; 52, 35; 60, 6; 61, 18; B. 2, 21. 47; 4, 90. 91.

ಎಲ್ಚಿ elci. = ಎಗಚಿ No. 1, etc. the jujube tree (My.).

ಎಲ್ಬು elbu. = ಎಲು, etc. (My.). ನೆರೆದ ನಿಶಾಚರ್ ಎಲ್ಬು ಉಱಿಯಿ ತಿನ್ದ ಗಜಂಗಳೆ (Abh. P. 13, 66).

ಎಲ್ಲ ella. (fr. ಎಱು). all; every thing; the whole (ಕೃತ್ಸ್ನ, ಸಮಗ್ರ, ಸಕಲ, etc. Hlā.; ಅಖಿಲ Nn. 87; ಸರ್ವ 162; Te. ಎಲ್ಲ; in T. & M. there exist ಎಲ್ಲಾಂ, ಎಲ್ಲಾಮುಂ, ಎಲ್ಲಾರುಂ; *cf.* ಇಡಿ 1). [ಸಮನಿಸುವರ್ಥ ಪ್ರತೀತಿ ತೋಱಿದೊಡೆಲ್ಲಂ ಕ್ರಮಮುಕ್ಕುಮರ್ಥ ಶೂನ್ಯಂ Kr. 1, 78; Pb. 3, 82; Ap. 1, 80]. ಎಲ್ಲಂ (Śmd. 113. 121. 129. 134. 138. 139. 144. 188. 208. 384. 391). ಎಲ್ಲವು (122). ಪಾಲಿಕ್ಕುಂ ಜಗವೆಲ್ಲ ಮಂ ಕಮಲಭವಂ (268). ದೇಗುಲವೆಲ್ಲವಂ ತುಮ್ಬಿ (Bp. 49, 22). ಸರಕ ನೆಲ್ಲವ ಸನ್ತವಿಟ್ಟನು ತನ್ನ ಜಠರದಲಿ (Bh. 1, 10, 34). ಇನಿತೆಲ್ಲಮುಂ ಕರ್ಣ ತನಯಂಗೆ ತೋಱುತಿರ್ದಂ ಭೀಮಂ (J. 3, 41). ತಿಮಿಂಗಿಲನ್ ಎಲ್ಲಮುಂ ನುಂಗುತಿರ್ಪುದು (6, 8). ಎಲ್ಲವಂ (12, 19). ಎಲ್ಲಕ್ಕೆಯುಂ (Śmd. 222). ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ (Si. 327). ಎಲ್ಲಕೆ (Bp. 51, 1). ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ (44, 51). ಎಲ್ಲವಱ (Śmd. 118. 292). ಎಲ್ಲವಱಂ (135). ಎಲ್ಲವಱಲ್ಲಿ (Nn. 87. 162). ಎಲ್ಲ ವರ್ (Śmd. 122. 123). ಎಲ್ಲಗೆ (J. 28, 19). ಎಲ್ಲರಿಗೆ (Bp. 2, 29). ಎಲ್ಲನ್ದದೊಳಂ (Śmd. 73). ಎಲ್ಲಂಗನ್ (ಎಲ್ಲ ಅಂಗನ್) ಎಲ್ಲ ಧನಮು ಮನ್ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೊಳನ್ ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮ! (183. 208). ಎಲ್ಲೆಡೆಯೊಳ್ (335). ಪಶುವಿನೊಳ್ ಆದ ಅವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದ ಉವೆಲ್ಲಂ ಜೀವಧನ ಎಮ್ಬುದು; ಶೂದ್ರನ ಭೇದವು ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿ ಗಳೆಲ್ಲಂ; ನೆಲದೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವು (Hlā.). ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಅವೆಲ್ಲಂ (Nr.). ಮಹೇನ್ದ್ರಮಹ ದೈಶ್ವರ್ಯಂಗಳ್ ಇವೆಲ್ಲಮ್ ಅಧ್ರುವಂ or ಅಧ್ರುವಂಗಳ್ (Śmd. 168). ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಇವೆಲ್ಲಮ್ ಒಳವೆ? (155). ನರರೆಲ್ಲಂ ಚನ್ದ್ರಸಾರೂಪ್ಯಮನೆ ಪಡೆದರ್ (Rśv. 11, 67). ಪೊರೆಯ ಶಬರಿಯರೆಲ್ಲ ಕರವೆತ್ತಿ ಪೊಗೞ್ದರ್ ಅವನ (Rāghc. 17, 70). ಎಲ್ಲರ ಮನೇಲಿ ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೇ ತೂತು (Prv.). [ಮಹಾಧ್ವಕೃತಿಗಳನೊದರಿಸಲಾರ್ಪಾತನೆಲ್ಲರಿನ್ದಂ ಬಲ್ಲಂ Kr. 1, 16]. see, especially also with regard to the position, etc. of ಎಲ್ಲ, Bp. 2, 29; 9, 30; 14, 5; 16, 12; 18, 43; 22, 14; 27, 3; 38, 49. 60; 39, 26. 43. 59; 40, 43. 69. 89; 42, 13. 40; 43, 27. 40. 48. 65. 68; 44, 43; 46 sum.; 47, 7. 21; 49, 24, 42; 50, 80; 51, 1. 2; 52, 48; 59, 28; 60, 58. — ಎಲ್ಲದು. -ಅದು. it all (Śmd. 96. 182). ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬಡ ತನವಾದರೆ ಹಿಡಿತುಮ್ಬ ಗಡ್ಡಕ್ಕೂ ಬಡತನವೇ? (Prv.). — ಎಲ್ಲಮುಂ. -ಉಂ 1. = ಎಲ್ಲವೂ. all together. ಅಗ್ಗದ ಅರಣ್ಯಮ್ ಎಲ್ಲಮುಂ ನೆಲ ಸರಿ ಅಪ್ಪಿನಂ (Rśv. 6, 34). — ಎಲ್ಲಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. of a goddess worshipped by all castes, a form of Pārvatī, one of the Śaktis (S. Mhr.; Te., Tu.). — ಎಲ್ಲರುಂ. -ಉಂ 1. all the persons together; all men. see Śmd. 112. 183. 259. 298; J. 8, 23. ಎಲ್ಲರುಂ ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಗೆಯ್ದಂ (ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ, etc. Nr.). ಇನಿತೆಲ್ಲರುಂ (J. 12, 50). — ಎಲ್ಲರೂ. -ಊ 7. = ಎಲ್ಲರುಂ. ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರೆ ಹುಚ್ಚ ತಾನೂ ನಕ್ಕ. — ಎಲ್ಲರೂ ನನಗಂಜಿದರೆ ನಾನು ವೀರಾಜಿಗಂಜುವೆನು. — ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಗೋಕರ್ಣದವರು ಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಕೀಲಿ ಕೂತರೆ ಹೊಱೋರು ಯಾರು? — ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣಾ ಹೆತ್ತರೆ ಮಾರಮ್ಮ ಮರಿಗೆ ಹೆತ್ತಳು. — ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒನ್ದೇ ಬಟ್ಟೆ, ಕೊಡಗನಿಗೆ ಬೇಱೆ ಬಟ್ಟೆ (Prvs.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಇರುವ ಅರಸಿನ ಅನ್ತಃಪುರ (Si. 423). — ಎಲ್ಲವೂ. -ಊ 7. all the things together; all things; the whole (ಕಾರ್ತ್ಸ್ನ್ಯ Si. 423; ನೃಕ್ಷ 462; ಯಾವತ್ 468; ಅಭಿತಸ್ 470). ತುಪ್ಪ ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಅವೆಲ್ಲವೂ (ಪಯಸ್ಯ Nr.). ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು (Si. 254). — ಎಲ್ಲಾ. an optional form of ಎಲ್ಲ in compositions (Śmd. 208). ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಂ or ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಂ. ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರ್ or ಎಲ್ಲಾ ಪುರುಷರ್ (208). ಎಲ್ಲಾ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಉರ್ವರೆ, etc.); ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಮಂ ವಸುಮಣಿ ಎಮ್ಬುದು, ಎಲ್ಲಾ ಲೋಹಂ. ತೈಜಸ ಎಮ್ಬುದು; ಎಲ್ಲಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಂಗಳಂ ನಿಯಮಿಸುವುದು (ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ); ಎಲ್ಲಾ ವೇದವನ್ ಓದಿದಾತನು (ಅನೂಚಾನ); ಎಲ್ಲಾ ಪಶುಗಳ ಮಱಿ (ಬರ್ಕರ Hlā.). ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ (ಸಮನ್ತತಸ್, etc.); ಎಲ್ಲಾ ಸೇನೆಯೂ ತೆರಳುವುದು (ಸರ್ವೌಘ, etc.); ಎಲ್ಲಾ ರಸಂಗಳ ಮೇಲಣ ಉದಕವು (ಮಣ್ಡ Nr.). at present also: ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆಗೆಲ್ಲಾ ಹೋಗುವವನು (Si. 362). ಭೂಮಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬನೇ ಅರಸಾಗಿ (257). — ಎಲ್ಲಾ ದೋಷ ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಪರಿ ಹಾರ. — ಎಲ್ಲಾ (*i. e.* ಎಲ್ಲವು) ದೇವರ ಜಗಲಿಯಾದರೆ ನಿಲ್ಲೋದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳ ನೆಲ್ಲಿ? — ಎಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣಾ ಮಸಿ ನುಂಗಿತು. — ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟ, ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ.

ಎಲ್ಲಾ ಹೊಕ್ಕಿತು, ಬಾಲ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಿತು (answers the boy his schoolmaster, paying his whole attention to the movements of a rat). — ಎಲ್ಲಾ ತೋದರೂ ಮಲ್ಲ ಉಳಿದ (Prvs.). see B. 3, 83; Bp. 38, 77; 41, 13; 61, 52; J. 1, 6. — ಎಲ್ಲಾಗಳ್. -ಆಗಳ್. always, at all times (ಸರ್ವದಾ, ಸದಾ Nr.). ಎಲ್ಲಾಗಳುಂ (Kk. 3). — ಎಲ್ಲಾದು. -ಅದು. = ಎಲ್ಲದು. ಎಲ್ಲಾದಳಿಲ್ಲ (Si. 349). — ಎಲ್ಲಾನು. = ಎಲ್ಲವನ್ನು. (C.). — ಎಲ್ಲಾರು. = ಎಲ್ಲರು. (C.).

ಎಲ್ಲಿ e11-alli. what place? in what or which place? where? whither? ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ (Śmd. 145). ಸುಭಕ್ತಿಯ ಸಮತೆ ಎಲ್ಲಿ ಇಹುದು, ಅಲ್ಲಿ ತಾನ್ ಇಹಂ (Bp. 10, 15; see also 55, 6). ಎಲ್ಲಿ (whither) ಹೋಗುವೆವು? (Bp. 26, 31). ಎಲ್ಲಿಗೆ (whither) ಪೋವಯ್? (Śmd. 153). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಅಯ್ಯುವೆವು (Bp. 26, 31). ಎಲ್ಲಿನ್ದ, whence? (see Bp. 28, 41; 48, 10; B. 4, 136). ಎಲ್ಲಿನ್ದ ಬನ್ದಂ (J. 28, 26). ಎಲ್ಲಿಯ, of what or which place? of what sort? (My.). ಎಲ್ಲಿಯ ಚೀಲಮ್ ಇವು? (Bp. 30, 16). ಎಲ್ಲಿಯ ಕನಕಂ? (31, 16). ಸತಿಯೆ, ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಯ ಗುರುಗಳ್? (51, 6). ನೀನ್ ಅದು ಎಲ್ಲಿಯ ತನ್ದೆ ಎನಗೆ? (3, 81). ಎಲ್ಲಿಯವ, a man of, or at, what or which place? or of what sort? (My.). ನೀನ್ ಎಲ್ಲಿಯವ? (Bp. 3, 82). ಈ ಕಳ್ಳನ್ ಎಲ್ಲಿಯವ? (31, 16). — ಎಲ್ಲಿಯಣ. = ಎಲ್ಲಿಯ. (My.). — ಎಲ್ಲಿಯದು. -ಅದು. a thing of, or at, what place? whence, or where, is it? (C.). ಎಲ್ಲಿಯೋ? o, where? one does not know or is in doubt where (or how, B. 3, 62; 4, 52). ಎಲ್ಲಿನ್ದೋ? o, whence? one does not know or is in doubt whence (Bp. 43, 35; B. 4, 57). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಮನೆಗೆ ಬಪ್ಪ (Prv.). — ಎಲ್ಲಾದರೂ. -ಆದರೂ. = ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ. whithersoever, etc. (B. 1, 25). — ಎಲ್ಲಿಗೂ. -ಊ 7. = ಎಲ್ಲಿಗೆಯು. (C.). [-ಎಲ್ಲಿಕ್ಕೆ. -ಇಕ್ಕೆ. some place. ಎಲ್ಲಿಕ್ಕೆಯ ಎಣ್ಣೆ ಎಲ್ಲಿಕ್ಕೆಯ ಬತ್ತಿ, ಎಲ್ಲಿಕ್ಕೆಯ ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸುವರು Cv. 920]. — ಎಲ್ಲಿಗೆಯು. -ಉ 9. whithersoever; wheresoever (Bp. 37, 46). — ಎಲ್ಲಿತನಕ. up to what place? how far? (Bp. 54, 34). see Prv. s. ತೆಂಗಿನ ಮರ. — ಎಲ್ಲಿದಂ. = ಎಲ್ಲಿಯವ. [where is he. ಎಮ್ಬುದುಮಾಗಳ್ ತೆಪ್ಪತ್ತುವೆ ಲ್ಲಿದನೆತ್ತಣನೆನ್ದು ಕರ್ಣನ ಕಳೇವರಮಂ ನೋಡಿ ನೋಡಲಾಱದೆ ಕಣ್ಗಳಂ ಮುಚ್ಚಿ ಮೂರ್ಛೆವೋಗಲ್ ಬಗೆದನಂ Pb. 13, 58 va.]; (Śmd. 136). ಅಲ್ಲಿದಂ, ಇಲ್ಲಿದಂ, ಎಲ್ಲಿದಂ (136). ಸೊಬಗಿನ ಆಗರಮ್ ಎಲ್ಲಿದನ್? ಇಚ್ಚೆಯಾಣ್ಮನ್ ಎಲ್ಲಿದನ್? ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮನ್ ಎನ್ನರಸನ್ ಎಲ್ಲಿದನೋ, ಲಲಿತಾಂಗವಲ್ಲಭಂ? (136). see Rśv. 13, 104. — ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ. -ಆದರೂ. wheresoever; anywhere; everywhere; whithersoever (B. 2, 48; C.). — ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ. -ಆನುಂ. wheresoever. (Śmd. 390). — ಎಲ್ಲಿಯುಂ. -ಉಂ 1. = ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ. [ಕವಿತಾಗುಣಾರ್ಣವ ಕವಿತೆಯೊಳಗ್ಗಳಂ ಗುಣನೊಳಗಗ್ಗಳವೆಲ್ಲಿಯುಮಿೂ ಗುಣಾರ್ಣವಂ Pb. 1, 10]. ಅಲ್ಲಿಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ನರಂ (Śmd. 150). ಅಲ್ಲಿ ಇದುಣ್ಬ ಎಮ್ಬ ಅರ್ಥದೊಳ್ ಎಲ್ಲಿಯುಮ್ ಉಳ್ಳ, ಒಡೆಯ, ವಸ್ತ (ಎಮ್ಬ ಈ ಮೂಱು) ಶಬ್ದಮುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (73). see also 159. 275; J. 3, 2. — ಎಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ 7. = ಎಲ್ಲಿಯುಂ. (B. 3, 11; C.). — ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ. rep. where and where? at what or which places? ಓದುವಾಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕೆಮ್ಬುದು ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ; ದೊಡ್ಡ ವಾಕ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಓದ ವಾಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕೆಮ್ಬುವದಱ ಬಗ್ಗೆ ಗುಱುತುಗಳು ಉಣ್ಟೋ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕು (B. 3, 4).

ಎಲ್ಲೆ elle. a limit, a boundary (My.; Te.; M. ಎಡೆ, ಎಲ್ಲೆ; T. ಎಲ್ಲೈ; Tu. ಎಲ್ಲಕ, tomorrow, a limit of time). *cf.* Sk. ವೇಲಾ? (Bh. 3, 18, 35). — ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟು. = ಎಲ್ಲೆ. (My.). ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನ ಹದ್ದು (ಸೀಮೆ Si. 113). ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನ ಓಪಾದಿಯಾಗಿ (100). — ಎಲ್ಲೆಕಲ್ಲು. a boundary-stone (My.).

ಎಲ್ವು elvu. = ಎಲು, etc. (ಅಸ್ಥಿ, ಧಾತು, etc. Hlā.; My.). ಒಡಲ ಎಲ್ವು (ಕಂಕಾಲ, ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ); ಕೆಯ್ಯ ಕಾಲ ಎಲ್ವು (ನಲಕ); ನಟ್ಟೆಲ್ವು (ಕಸೇರು Hlā.). [—ಎಲ್ವಡಗು. -ಅಡಗು. bone and flesh; state of being crushed. ಕರಿಗಳ್ ಭೀಮಂಪಿಡಿದಡರ್ದೊಡೆ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟೆಲ್ವಡಗಾದುವು Pb. 2, 5].

ಎವ್- ev. = ಎಮ್ 1-, etc. — ಎವಗೆ. = ಎಮಗೆ. [ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಚೆಲ್ವುಗಳ ವಿಲಾಸದುರ್ಮೆಗಳೊಳಾವೆವಗಾಗಿಪೆವೆನ್ದು ಬನ್ದ ಚೆನ್ನಿಗರುಮನಾಸೆಕಾಱರುಮನೊಲ್ಲದೆ Pb. 1, 106]; (Bp. 42, 34; Bh. 1, 14, 25; Rām. 1, 16, 17).

ಎವಯಿಸು evayisu. Tbh. of ವ್ಯವಯಿಸು (Abh. P. 15, 64 va.).

ಎವರ್ಣ e-varṇa. the letter ಎ (Śmd. 63. 67. 151. 356).

-ಎವು evu. = -ಎಂ 2, etc. termination of the first person plural (Śmd. 254), *e. g.* ಕೇಳ್ದೆವು, ಕಣ್ಡೆವು, ಉಸಿರ್ದೆವು; ಆಪ್ಪೆವು (255); ಒಳ್ಳಿದೆವು, ಒಳ್ಳಿದರೆವು (257), ಪಿರಿಯರೆವು (258); ಕೇಳೆವು (262), ಅಮ್ಮೆವು (263), ಒಯ್ಯೆವು, ಕೊಳ್ಳೆವು (87); ಕೇಳಿದೆವು, ಹೊರಳಿದೆವು, etc. (C.).

ಎವುಳ್ಳಿ evuḷḷi. = ಎಂಜಲ್, q. v. orts (ತಿನ್ನ, ಪತ್ತಳೆ, ಎಂಜಲ್ Śs.).

ಎವುಳು evuḷu. an insect living in orts. see s. ಎ 13.

ಎವೆ eve. = ಎಮೆ q. v., etc. eye lash (ಅಕ್ಷಿರೋಮ, ಪಕ್ಷ್ಮ Mr. 317; ವರ್ತ್ಮ, ಪಕ್ಷ್ಮ, Nn. 86). ಕಣ್ಣೆವೆ (ಪಕ್ಷ್ಮನ್ Nr.; ಚವಲಮ್ಬ Śm. 70). [ಶಶಿಧರನಟ್ಟಿದ ಬೆಸನದೊಳಗೆ ಎವೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವೆ ಪೂರಯಿಸಲು Cv. 896]. see ಕಣ್ಣೆವೆ; Bp. 4, 26; 9, 3; 13, 18; 43, 42; 44, 46; B. 4, 83; J. 9, 8; 11, 37; 19, 21; 24, 4. — ಎವೆದೆಱೆಯಿಸು. -ತೆಱೆಯಿಸು. to cause to open the eye-lids (Grj. 5, 6). — ಎವೆಯಾಟ. -ಆಟ. a motion of the eyelid (C. Bp. 47, 28). — ಎವೆಯಿಕ್ಕದವ. -ಇಕ್ಕದವ. a male person who never shuts his eye-lids: a deity (ಸುರ Śm. 8, 9). — ಎವೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಎಮೆ-. to put the eye-lids down, to shut them (J. 24, 45). ೧೮ ಬಾರಿ ಎವೆಯಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಷ್ಠ Nr.).

ಎವೆ eve. Tbh. of ಯವ (ಯವ, ಸಿತಶೂಕ Nr.).

ಎಷ್ಟು eṣṭu. = ಎನಿತು, etc. how much? etc. (see ಎನಿತು with which it is identical as to meaning; C.). ಎಷ್ಟಾಗಿ (Bp. 44, 50). ಏನ್ ಎನ್ದಡು (*i. e.* ಎನ್ದರೂ), ಎಷ್ಟಾದಡಂ ಬಿಡ ತನ್ನನ್ದವ ನೀಚ ತಾಂ (Sś. 85). ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ನಷ್ಟವಾಗದೇ ಬಿಡದು (Prv.). ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೂ (ಯಾವತ್ Si. 468). ಮಣ್ಣು ಎಷ್ಟು ತರದ್ದು? (B. 1, 1). ಎಷ್ಟಱ; ಎಷ್ಟಱಲ್ಲಿ, ಎಷ್ಟಱೊಳಗೆ; ಎಷ್ಟಕೆ, ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ (C.). ಎಷ್ಟು ಮನ್ದಿ or ಎಷ್ಟು ಜನರು? how many people? (C.). ಎಷ್ಟು ಮನೆ or ಮನೆಗಳು? (C.). — ಎಷ್ಟನೆಯ. -ಅನೆಯ. = ಎನಿತನೆಯ. ಎಷ್ಟನೆಯದು (B. 1, 11). — ಎಷ್ಟನ್ತ. -ಅನ್ತ. (literally: how much to say? *i. e.*) what extent? to what extent? how long? how far? also: to what an extent! etc. (C.). ಎಷ್ಟನ್ತ ಬಡತಾ ತಾಳಲಿ? (B. 3, 59). ಅವನ ಫಜೀತಿ ಎಷ್ಟನ್ತ ಹೇಟಲಿ! (B. 4, 198). ಅವನ ಕಷ್ಟ ಎಷ್ಟನ್ತ ಹೇಟ ಬೇಕು? (5, 64). ಎಷ್ಟನ್ತ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರುತ್ತಿ? (C.). — ಎಷ್ಟಱ ಮಟ್ಟಿಗೆ. = ಎಷ್ಟನ್ತ. (C.). — ಎಷ್ಟಱವನು. -ಅವನು. a man of what position, power, faculties, etc? (C.). — ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ. = ಎಷ್ಟಱ ಮಟ್ಟಿಗೆ. (C.). — ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. what measure? etc. ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ, to whatsoever extent (B. 4, 107). ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಾದರೂ, whatsoever, or to whatsoever, extent (B. 4, 88. 90. 195). — ಎಷ್ಟೋ. -ಓ 4. ಎಷ್ಟೋ -ಓ 3. how (very) many! (B. 1, 13; 3, 67. 77; 4, 40. 70; 5, 268). 2, o, how much or many? one does not know how much or many (B. 3, 28. 40; 4, 205. 224).

ಎಸ esa. 1. (ಎಸರ್?) in ಎಸಮುಚ್ಚೆ. a cover, a lid (ಪಿಧಾನ, ಉದಂಚನ Hlā.; Mr. 210, o. rs. ಎಸಮುಚ್ಚು, ಎಸಮುಸಿ). — ಎಸಮುಸಿ. = ಎಸಮುಚ್ಚೆ, q. v.

***ಎಸ esa. 2.** in ಎಸವೋಗು. to become weak. ಎಸವೋದ ಕಿಱು ಪಶುವನುಸುರಲೀಯದೆ ವಿಧಾನಿಸಿ ತಿಮ್ಬ ಜನ್ನ ಅದಾವ ಫಲವೊ Bv. 581.

ಎಸಕ esaka. 1. (fr. ಎಸೆ 3). shine, splendor, beauty; appearance; form; state of being; fate; delight (ಮೆಱೆಸುವುದು Ct. II, 41; Te. ಎಸಕ, delight; ಎಸಗು, to be or happen; to arise, be felt, as a passion; to be agreeable; to appear or shine). ಮುನಿಸು ಇದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ರಣೆ ಎನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ನಿಸುವ ಎಸಕಂ (Śmd. 179). (ಧೂರ್ತ) ವ್ಯಸನದ ಎಸಕದಿಂ ಮೆಯ್ಮಱೆಯದೆ, ಮನೆ ಮನೆವಾರ್ತೆಯಂ ಮಱೆದು, ಲಜ್ಜೆಯಂ ತೊಱೆದು ಇರುತ್ತಿರೆ (Śāstrasāra in W. 1321; Cpr. 1, 41; 7, 62 va.; Śsv. 4, 90). ದೆಸೆವೆಣ್ಗಳ್ ಬಿಸಿವಿಸಲಿಂ ಬಸವೞದು ಉಃಪೆನ್ದು ಸುಯ್ದು ಬಿಸುಸುಯ್ ಎಲರ್ ಎಸ್ಪುಎಸಕಮನ್ ಒಡರ್ಚೆ ಬೀಸಿದುದು ಅಸದೃಶ ಸೋಷ್ಣ ಪ್ರಭಂಜನಂ ಬೇಸಗೆಯೊಳ್ (Rśv. 5, 32). see Abh. P. 9, 96; Śsv. 2, 2 va.; J. 17, 6. 22; 28, 23; 34, 3. — ಎಸಕಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. shine or form to be destroyed (Abh. P. 13, 123).

***ಎಸಕ esaka. 2.** action, deed, work. ಮಲಯಾನಿಳನೆಸಕದ ನುದಿರ್ವಲರ್ಗಳ ಮಕರನ್ದ Kr. 3, 137; ತ್ರಿಜಗದೊಳೆಸಗಿದೆಸಕಮಱಿಕೇಸರಿಯಾ Pb. 1, 21; Ap. 6, 8.

ಎಸಗು esagu. 1. to engage in, to undertake, to commence; to do, to make, to perform [ಆ ನೆಗೞ್ದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೊಳಮಿಲ್ಲೆನಿಸಿದುದೀ ತ್ರಿಜಗದೊಳೆಸಗಿದೆಸಕಮಱಿಕೇಸರಿಯಾ Pb. 1, 21; Ap. 8, 35]; (ಉದ್ಯೋಗ Śmd. Dh.; ಮಾಡು Śmd. 268 Cm.; T.; M. ಎಡು, to take up; to undertake; T. ಇೞ್ಯ, to join; to act; ಇಯುೞು, to do; T. ಏಯ್, M. ಏಜು, ಏಶು, to unite, fit, meet, take effect; Tu. ಎತ್ತು, ಎಸ್ಸು, to raise; see Te. s. ಎಸಕ). ಎಸಪ (= ಎಸಗುವ, Śmd. 275). see Rśv. 5, 117; 6, 11 va.; 6, 23; 9, 12; 13, 9 (ಎಸವುದು). 14. 18; Bh. 1, 8, 1. 53; J. 2, 9. 19. 25; 4, 15. 62; 6, 4; 9, 21; 12, 1; 16, 27; 20, 9; 25, 17; 29, 39. 2, to commence (v. i., J. 32, 55).

ಎಸಗು esagu. 2. engaging in, etc. see s. ಪುಸಿ 1.

ಎಸಗೆ esage. = ಎಸಿಗೆ, etc. (My.).

ಎಸಡಿ esaḍi. = (ಎಣ್ಡ್ರಕಾಯಿ), ಏಡಿ 1, (ನಳ್ಳಿ, ಲಳ್ಳಿ). a crab (ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟ Hlā.; T. ಐಣ್ಡು, ಞೆಣ್ಡು, ನಣ್ಡು; M. ಞಣ್ಡು; Tu. ಡೆಂಜಿ; *cf.* ಇಡಕು 1, ಪಿಸುಕು, ಹಿಡಿ; Abh. P. 15, 37 va.).

ಎಸಡಿಗೆ esaḍige. = ಎಸೞ್ಗೆ. (Śmd. 28; dative of ಎಸಡಿ?).

***ಎಸಡು esaḍu.** = ಎಸಡಿ. ಈಗಳ್ ಕಪ್ಪೆಗಳುಮೆಸಡುಗಳುಮಿಲಿಗಳು ಮೊನ್ನಿಗಳುಂ ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ಜೀವರಾಶಿಗಳಂ ಕೊನ್ದು ತಿನ್ಬೆಯಾದಯ್ Vr. 140, 4.

ಎಸದು esadu. = ಎಸೆದು. P. p. of ಎಸೆ 1 & 3.

ಎಸರ್ esar. (Śmd. 52). **ಎಸರು.** the water in a cooking pot when in a state of boiling; the water that is strained off from boiled vegetables or pulse; the water with the boiled vegetables, etc., pepper water (C.; Te.; *cf.* ವ್ಯಜನ?). see ನೀರೆಸರ್; ಹತ್ತೆಸರು. Prv. s. ಪಡವಲ 1

ಎಸರ್ಪುದು esarpudu. (?) (Cpr. 5, 27).

ಎಸಳ್ esaḷ. ಎಸಳು. a flower-leaf, a petal (C.; Tu.; T. ಇದೞ್, ಅದೞ್, ಏಡು; M. ಇದಳ್, ಇದೞ್, ಅದೞ್; ಇದೆ, a sprout, shoot); a small twig with leaves (My.). [ಕನಕಾಮ್ಭೋಜರಜಂ ನಿಜಾಂಗರುಚಿಯಂ ಕನ್ನೆಯ್ದಲಿನ್ದಂ ಕಱಲ್ದಿನಿಸಂ ತೂಳ್ದಿತೆರಳ್ದೆಸಳ್ವಯನಮಂ ಕಮ್ಪಂ ಕೊಳಲ್ಬರ್ಪ ಭೃಂಗನಿಕಾಯಂ Ap. 1, 62]. ಪೂವಿನೆಸಳ್ (Śmd. 28. 161). ಎಸಳ್ಗೆ, ಎಸಳ್ಗಳ್ (52). ಬನ್ದುಗೆಯೆಸಳ್ (Cpr. 7, 92 va.). ಕೆನ್ದಾವರೆಯೆಸಳ್ಗಳ್ (ditto). ಆ ಹೂಗಳಿಗೆ ಮೂಱು ಮೂಱು ಎಸಳುಗಳು ಇರುವವು (B. 3, 106). see Bp. 18, 30; 22, 7; Bh. 1, 5, 9; 1, 20, 54; Śsv. 1, 72; ಅಚ್ಚೆಸಳ್, ಅರೆಯೆಸಳ್, ಕೀೞೆಸಳ್, ಕುತ್ತೆಸಳ್, ನಿಟ್ಟೆಸಳ್, ಪಸುರೆಸಳ್.— ಎಸಳುಕಣ್. = ಎಸಳ್ಗಣ್. (J. 29, 29). — ಎಸಳ್ಗಣ್. -ಕಣ್. a petal-like eye (J. 6, 16; 8, 21). — ಎಸಳ್ಗುಱಪ. -ಕುಱುಪ. an island-like leaf. ಕಿಱುಮಡುಗೊಣ್ಡು ಬಣ್ಡನೊಳಗೆ ಈಸಿ, ಪೊದೞ್ದುದುರ್ದ ಇಡಿದಿರ್ದ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗುಱುಪದೊಳ್ ಅಯ್ದೆ ಮೆಯ್ಗರೆದು, ಕೇಸರದೊಳ್ ಸಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದು, ನೀಳ್ದೆಱಗಿದ ಕೀೞೆಸಳ್ವೞಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಱೆ ಪರಾಗಪುಂಜದೊಳ್, ಪಱಿವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗಶಿಶು ನೀರಜದೊಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಲಿಯಂ (Cpr. 7, 60). — ಎಸಳ್ವಸೆ. -ಪಸೆ. (Śmd. 54). a bed of flower-leaves. — ಎಸಳ್ವೞಿ. -ಬೞಿ. the way, or place, of a petal (Cpr. 7, 60). *cf.* ಇಗರು 2 & 3?

ಎಸಳೆ esaḷe. N. of a jungle tree (Rśv. 5, 58; My.).

ಎಸೞ್ esaḻ. = ಎಸಳ್. [ಮುಡಿ ಬಿಡೆ ಪರೆದೆಸೞ್ಗಳ Pb. 5, 66]; (Śmd. 59). ಎಸೞ್ಗಳ್, ಎಸೞ್ಗ (52).

ಎಸೞ್ಗೆ esaḻge. = ಎಸಡಿಗೆ, q. v.

ಎಸಿಗೆ esige. = ಎಸಗೆ, ಎಸುಗೆ. shooting; throwing; a throw, a shot (My.). ಬಿಲ್ಲೆಸಿಗೆ (Si. 285).

ಎಸು esu. 1. = ಇಸು 3, etc. to shoot an arrow; to throw. ಶೀಘ್ರವೆಸುವಾತ (ಲಘುಹಸ್ತ, ಶೀಘ್ರವೇಧಿ Hlā.). ಬೇಟೆಕಾಱನ್ ಎಸುವ ಪಱಿನ್ದ ಆದ ಬಲದ ಗಾಯವನುಳ್ಳ ಮೃಗಂ (ದಕ್ಷಿಣಾರುಸ್); ಎಸುವವನು (ಕೃತಹಸ್ತ, ಸುಪ್ರಯೋಗ, ಕೃತಪುಂಖ Nr.). ಎಸುವಡೆ (Grj. 8, 13). see Bp. 34, 24. 27; 40, 7; J. 8, 35; ಪಱಿಯಲೆಸು; ಪೊಣ್ದೆಸು.

ಎಸು esu. 2. (fr. ಇಸು 3). shooting, throwing. (Śmd. 250). ರತೀಶ್ವರನ ಎಸುವಿನ್ದ (Grj. 4, 113).

ಎಸುಗೆ esuge. = ಎಸಿಗೆ, etc. (Grj. 8, 39; Rām. 30, 11; Bh. 8, 23, 12. 45; J. 6, 32; 12, 29. 31. 35. 40; 13, 16. 20; 16, 40; 20, 12. 58; 21, 35; My.).

ಎಸೆ ese. 1. = ಎಸು 1, etc. to shoot an arrow; to throw (My.). P. ps. ಎಸೆದು, ಎಸ್ತು. [ಕೊಬ್ಬುರ್ತ್ತೆಸೆದು ಬಿದಿರ್ದಾರ್ದುರ್ Kr. 1, 66]. ಪರಿಸರ್ತನಂಗೆಯ್ವುತಿರೆ ನವಿಲು, ಬೇಡ ಕಣ್ಡು, ಇರದೆ ಎಸೆಯೆ (Rāghc. 17, 71). see Si. 280. 281. 289.

ಎಸೆ ese. 2. a shot; a throw (My.). [— ಎಸೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. to render help? ಬಗೆದೆನಗೊಯ್ಯನೆಸೆಗೆಯ್ದು Kr. 2, 152].

ಎಸೆ ese. 3. to shine, to be brilliant; to be beautiful; to be distinguished; to appear; to become manifest (ಶೋಭೆ Śmd. Dh.; ಶೋಭಿಸು Śmd. 2 Cm; ಒಪ್ಪು 56 Cm.; T. ಇಯಂಗು, to shine; see ಎಸಕ). [ಶಿವಿಧಿಗಳನ್ದವೆಬ್ಬೆತ್ತೆಸೆಯೆ ಪೇೞ್ದೊಡದು ಚತ್ತಾಣಂ Kr. 1, 35; Pb. 1, 3; 1, 146; Ap. 4, 15]. see Śmd. 2. 18. 24. 56. 74. 75. 76. 81. 133. 163. 216. 235. 255. 297; Bp. 1, 26; 8, 23. 24; 12, 34; 22, 4; 44, 71; 50, 33; 53, 25; Bh. 2, 13, 25; Rśv. 2, 38. 46. 47. 48. 50; 9, 11; J. 1, 3; 3, 6. 17. 24; 5, 7; 8, 4. 5. 6; 12, 25; 17, 20. 21; 19, 6; 26, 4; 28, 26. 58; C. Bp. 2, 3; 5, 5. 7, 48. 52; Rām. 13, 4. 10. 11; Abh. P. 3, 41. 42.

ಎಸ್ತು estu. = ಎಸೆದು. (colloquial). P. p. of ಎಸೆ 1. (Si. 280. 288; My.).

ಎಹಗೆ e11-hage1. = ಎಂಗೆ, ಎಹಂಗೆ, ಎಹೆಂಗೆ, ಹೆಂಗೆ 2, ಹೇಗೆ, ಹೇಂಗೆ, ಹ್ಯಾಗೆ, ಹ್ಯಾಂಗೆ. what manner? in what manner? how? (*cf.* T. ಎಪ್ಪಗ). ಶಿಬ್ಬಮ್ ಎಹಗೆ ಆಹುದು, ಅಹಗೆ

ಮಾಡಿದಂ. ದೋಷರಹಿತಮ್ ಎಹಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಗೆ ಪೇೞ್ದಂ (Śmd. 175). see Bp. 15, 17; 18, 43; 36, 32. 33; 37, 9; 40, 38; 41, 11; 43, 57. 79; 44, 13; 58, 32; 61, 68.

ಎಹಂಗೆ eṅ-haṅge. = ಎಹಗೆ, etc. what manner? etc. ಯುಕ್ತಿಗೆ ಎಹಂಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಂಗೆ (Śmd. 164 Mdb. Cm.). see Bp, 36, 57; 53, 36.

ಎಹೆಂಗೆ eṅ-heṅge. = ಎಹಂಗೆ, etc. (Bp. 57, 67).

ಎಳ್ el. 1. = ಎಳ್ಳು, q. v. gingely seed. (Śmd. 83. 84; T., M.; Tu. ಎಣ್ಮೆ). ಎಳ್ಳಂ (84). ಎಳ್ವೊಳ್ ಎಣ್ಣೆ (163). — ಎಳ್ಳನಿತು.-ಅನಿತು. as much as a gingely seed [ನಾಣನೆಳ್ಳನಿತುಂ ಕಾದೆನೆ ಬೇಡಿದೊನ್ದು ಪುರುಳಂ ಮಾರ್ಕೊಣ್ಡನೇ Ap. 12, 37]; (Bp. 37, 55; J. 10, 24; 13, 30; 17, 13).

ಎಳ್- el. 2. = ಎಳ.—ಎಳ್ಗಱು. = ಎಳೆಗಱು. (My.) — ಎಳ್ನೀರು.= ಎಳನೀರು. (My.).

ಎಳ eḷa. = ಎಳ್ 2, ಎಳೆ 2. tenderness; youngth, youth; weakness; moderation; lightness in colour; etc.; (tender, etc.; see ಎಡ 2). — ಎಳ ಅಂಚೆ. a young goose. (Śmd. 70). — ಎಳಕವುಂಗು. = ಎಳೆಗೌಂಗು. (J. 19, 6). — ಎಳಗನ್ತಿ. -ಕನ್ತಿ.= ಎಳಗನ್ದಿ. a cow (or buffalo) that has lately calved, a milch cow (My.). ಕಱುಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಎಳಗನ್ತಿಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ವಾತ್ಸಕ ಧೈನುಕ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎಳಗನ್ತಿಯಾಕಳು (ಧೇನು, ನವಸೂತಿಕೆ Nr.). ಎಳಗನ್ತಿಹಸು (ಧೇನುಕೆ Nr.). — ಎಳಗನ್ದಿ. -ಕನ್ದಿ. = ಎಳಗನ್ತಿ, ಎಳೆಗನ್ದಿ. (ಧೇನು, ನವಪ್ರಸೂತ Hlā.; My.). [-ಎಳಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. the slight fragrance. ನನೆಯೆಳಗಮ್ಪುನೆತ್ತಿಯುಮಣಂ ನನೆನಾಱದರಲ್ಗನೇಕ ಕೋಕನದ ವನಂಗಳೊಳ್ ಸುೞಿದು Pb. 5, 34]. — ಎಳಗಱಿಕೆ. -ಕಱಿಕೆ. young or tender karike grass (C.). [-ಎಳಗಾವು. -ಕಾವು. tender stalk. ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆಯೆಳಗಾವಿನಸಿಯನೂಲೊಳ್ ಕೋದ ತೋರ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಬಿರಿ ಮುಗುಳ ಸರಿಗೆಯುಮಂ Pb. 5, 6 va.]. — ಎಳಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. N. of a village. ಎಳಗುಡೀ ಸಕ್ಕರೆ (B. 3, 45). [-ಎಳಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. tender branch. ತೊಡರ್ದೆಳಗೊಮ್ಬುಗಳ್ಪಿಡಿದು ಮರದಿಂ ಮರಕ್ಕೆ ದಾಂಗುಡಿವಿಡುವ Pb. 2, 12 va. —ಎಳಗೌಂಗು. -ಕೌಂಗು. tender areca tree. ಬಳ್ಳಳ ಬೆಳೆದೆಳಗೌಂಗಿನನ್ತೆ ಲೋಕದ ಜೆಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮನೊಳಕೊಣ್ಡು Pb. 2, 39 va.]. — ಎಳದನೆ. -ತನೆ. a recently formed fetus. ಎಳದನೆಯಾವು (ಪಲಿಕ್ನಿ, ಬಾಲಗರ್ಭಿಣಿ Hlā.). — ಎಳನೀರ್. -ನೀರು. the water of an unripe cocoanut (My.). [ನೆಲೆಯ ಚೌಪ ಳಿಗೆಗಳುಮನವಱ ನೇಲಿರ್ದೆಲೆಯಡಕೆಯುಮುಂ ತೆಂಗಿನೆಳನೀರುಮಂ ಕೊಳಲಿವ್ವಪ್ಪನ್ತಿರೆ ಮಾಡಿ Pb. 5, 47 va.; Ap. 1, 64]. ಎಳನೀರ್ಗಳ್ (J. 3, 27; 11, 38). — ಎಳನೀರ್ಪೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. a stream of such water. ಬೀರ್ವೆರಸು ಕಾಯ್ತ ಪಲಸು, ಎಳನೀರ್ಪೊನಲಂ ಕಱಿವ ತೆಂಗು (Śmd. 81). [-ಎಳನೇಸಱ್. young sun. ತೊಳ ತೊಳ ತೊಳಗಿ ಪೊಱಮಡು ವೆಳನೇಸಱ ಬಳಗದ ಬೆಳಗನೊಳಕೊಣ್ಡು Ap. 2, 62 va.]. — ಎಳಮಾವು. a young or tender mango tree or mango. [ಎಳಮಾವು ಕೆನ್ದಳಿರ ಪೂವಿನ ಬಿಣ್ಪೊಱೆಯಿಂ ಬಱಲ್ದು ತುಮ್ಬಿಗಳಿನೆ ತುಮ್ಬಿ Pb. 1, 8]. ಎಳಮಾವೆ! (Śmd. 152). [-ಎಳಮಿಂಚು. a faint lightning. ಪೊಳೆವೆಳಮಿಂಚಿನನ್ತೆಸೆದು ಗಾಡಿಯೊಳೊನ್ದಿದ ತನ್ನ ರೂಪು ಕಣ್ಗೊಳೆ Ap. 2, 71]. — ಎಳಮುತ್ತು. (Śmd. 166). a delicate, fine pearl. — ಎಳಲತೆ. a tender creeper. (Śmd. 386; Kk. 99). — ಎಳವತಿಕ. -ಪತಿಕ (?). young cotton (?). ತಱುಯಲ್ ತಕ್ಕೆಳವತಿಕಗಳ್ಗೆ (Śmd. 277, o. r. in Mdb. ಇಱುಯಲ್). — ಎಳವರ್ದು. -ಬರ್ದು. childly proficiency (V 2, 2). — ಎಳವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳಲತೆ. ಎಳವಳ್ಳಿ ಬಾಲನುಮ್, ಅಲರ್ದೊಂಗಲೆ ಕೇಸರಂ (Śmd. 81). [—ಎಳವಾಳೆ. -ಬಾಳೆ. a kind of small fish. ಕಣ್ಗೇಳಿದಮಾಗಿರೆವೆನ್ದೆಳವಾಳೆಗಳೋಡಿಡುವು ಬಾಲೆಯರ್ ಪುಗುವಾಗಳ್ Pb. 5, 61. — ಎಳವಾಱೆ. -ಬಾಱೆ. tender plantain tree. ಎಳವಾಱೆಯ ದಿಣ್ಡಿನೊಳ್ ಸಾಣೆಗಟ್ಟಿದನ್ತಾದುವು Pb. 2, 39 va. — ಎಳವಿದಿರ್. -ಬಿದಿರ್. a tender bamboo. ಎಳವಿದಿರ ಬಣ್ಣಮೊಳ್ನಡು ಕಳಶಮುನವ್ವಳಿಪ ಮೊಲೆ Ap. 4, 44. — ಎಳವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. tender sunshine. ಪೆಡೆಗಳ ಪೊಸಮಾಣಿಕದೆಳವಿಸಿಲ್ಗಳೊಳ್ ಪೊಸದಳಿರೊಳ್ ಮುಸುಕಿದ ತೆಱದಿನ್ದೆಸೆದಿರೆ Pb. 12, 141; Ap. 9, 5]. — ಎಳವುಲ್ಲು. -ಹುಲ್ಲು. young grass [ಆ ನೆಲಂ ಪಂಚರತ್ನಮಯಂ ನಾಲ್ವೆರಲಲ್ಲದಾಗದೆಳವುಲ್ ನೀಲೋತ್ಪಳಾಜ್ಞಾಕರಾಳಿ ಮನಂಗೊಳ್ವುದು Ap. 5, 29]; (ಶಷ್ಪ, ಬಾಲತೃಣ Hlā.). — ಎಳವೆಱ್. -ಪೆಱ್. the young or new moon. [ಮುತ್ತಿನ್ತೆಳವೆಱ್ ಗಗನಾನ್ತರದೊಳ್ ಪೊಳೆದತ್ತೆತ್ತಂ ವಸನ್ತ ಸಮಯೋತ್ತಂಸಂ Kr. 3, 125; Pb. 12, 7 va.]. ಎಳವೆಱ್ ದಾಡೆ, ಕೆನ್ದಳಿರೆ ನಾಲಗೆ (Śmd. 81).

ಎಳಕು eḷaku. young age (C.). ಆನೆ ಎಳಕಿರುವಾಗ ಕೋಱ್ಗಳು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 238).

ಎಳಗ eḷaga. a species of sheep with rough wool; the ram is occasionally used by boys to ride on (C.; *cf.* Sk. ಏಡಕ, ಎಳಗ = T. ಏಟಗ = Te. ಏಟ = Sk. ಏಡ).

ಎಳಚಿ eḷaci. = ಎಲಚಿ, etc. the jujube (My.). — ಎಳಚಿಯ ಗಿಡ. (ಕರ್ಕನ್ಧು, ಕೋಲಿ, ಘೋಣ್ಟೆ Si. 130). — ಎಳಚಿಯ ಹಣ್ಣು. (ಕುವಲ, ಫೇನಿಲ, ಸೌವೀರ, ಬೋರೆಹಣ್ಣು Si. 130).

***ಎಳತಟ eḷataṭa.** struggle. ಅನುಭಾವವಿಲ್ಲದವನ ಭಕ್ತಿ ಎಳತಟ ಗೊಳಿಸಿತ್ತು Cv. 840.

ಎಳತು eḷatu. = ಎಳದು 1. (Te. ಲೇತ, Tu. ಲತ್ತ್). ಎಳತಾದ ಎಲೆ (ಪಲ್ಲವ Si. 123).

ಎಳದು eḷadu. 1. = ಎಳೆದು. that is tender, young, etc. (Śmd. 70). (see ಎಳ). — ಎಳದಾಗು. -ಆಗು. to decrease (J. 23, 41).

ಎಳದು eḷadu. 2. = ಎಳಿದು. moving about, unsteadiness, fickleness; tremblingly, unsteadily, ficklely (ತರಲಾರ್ಥ, ಚಳ್ಪಳಂ Śmd. 395 Cm.; M. ಇಳಗು, to move, shake, fluctuate, stir; ಇಳಕ್ಕು, to get into motion, to move, etc.).

ಎಳಱ್ eḷaṟ. = ಅಳಱ್ 2, q. v. fear (ಭಯ Ct. II, 19).

ಎಳವು eḷavu. to arrange; to order (ವಿಧೀಕರಣ Śmd. Dh.).

ಎಳವೆ eḷave. childhood. (Śmd. 247, o. r. in Mdb. MS. ಎಡವೆ).

ಎಳಸು eḷasu. 1. to desire, to long for; to take pleasure in (ಇಚ್ಛೆ Śmd. Dh.; Te. ಲಾಚು; T. ಇಳಿ, ಇಯೈ, connexion, concord; ಇಸೈ, union; lust = ಇಚ್ಛೈ; see ಎಡೆ 1). [ಸನ್ನತದಿಂ ರತಕ್ಕೆಳಸಿ ನಲ್ಲಳೊಳೋತೊಡಗೂಡಿದೆನ್ನ Pb. 1, 112; Ap. 6, 56; ಕಣ್ಣುದಕ್ಕೆಳಸೆನೆನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ Bv. 756; ಮೂಗಿಲ್ಲವೆಮ್ಬರಯ್ಯಾ ಪ್ರಭುದೇವರ ಮುರ್ಗನ್ಧಕ್ಕೆಳಸನಾಗಿ Cv. 1278]. see Śmd. 297. 348; Bp. 11, 6. 10; 18, 12; 20, 19; 37, 54; 39, 50; 40, 31. 50. 72; 42, 25; 52, 42; Ct. I, 1; Grj. 4, 72; Rśv. 5, 39. 78; 6, 24 va.; 8, 117; 10, 9; 13, 95 va.; Rāghc. 17, 66; J. 3, 28; 4, 41; 5, 24. 59. 68; 6, 37; 7, 42; 10, 31; 11, 16; 15, 5; 28, 40. 48. 58; 30, 23; 32, 28.

ಎಳಸು eḷasu. 2. desire, etc. (Grj. 5, 57).

ಎಳಸು eḷasu. 3. = ಅಳಸು 1, q. v. sound in coitus.

ಎಳಿದು eḷidu. = ಎಳದು 2. unsteadiness, fickleness (Abh. P. 15, 69).

ಎಳೆ eḷe. 1. a rafter (S. Mhr.; B. 4, 121. 122).

ಎಳೆ eḷe. 2. = ಎಳ, q. v. (Tu. ಎಳ್ಯ, Te. ಎಡೆ, ಲೇ). genitive ಎಳೆಯ or ಎಳೇ; locative ಎಳೆಯಲಿ, ಎಳೆಯಲ್ಲಿ, ಎಳೇಲಿ. ಎಳೆಯ ಹುಲ್ಲು

(ಕಪ್ಪ, ಬಾಲತೃಣ Nr.). ಎಳೆಯ ನೀಲಂ (ರಾಜಾವರ್ತಂ Śm. 69; Kk. 85). ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ (ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ, ಪ್ರವಾಲ Mr. 106). ಎಳೆಯ ಪವಳ (ಪ್ರವಾಲ, etc. 505). ಎಳೆಯ ಪಿಡಿಯಾನೆ (ಧೇನುಕೆ 471). ಶಾತ ಎಳೆಯ ಮಾವುಗಳ ಬನಬನದ ಠಾವುಗಳ್ (J. 17, 4). ಎಳೆಯ ದವನದ ಮೇಲ್ವೊದೆಕೆ (Rśv. 10, 31 va.). ಎಳೆಯ ಶಿಶು (B. 5, 321). ಎಳೇ ಹುಲ್ಲು, ಎಳೇ ಗಜುಕೆ (Si. 165), ಎಳೇ ಮಗು (196). ಎಳೇ ರೇಕುಗಳು (97). ಎಳೇಲಿ ಬರಲೊ? ಮುಪ್ಪಲಿ ಬರಲೊ? — ಎಳೇ (ಎಳೇ ಪ್ರಾಯದ) ಮರುಳೊ? ಎಪ್ಪತ್ತೇ (ಎಪ್ಪತ್ತು ವರುಷದ) ಮರುಳೊ? (Prvs.). — ಎಳಕಱು. = ಎಳೆಗಱು (Si. 318). — ಎಳೆಕಾವು. slight heat (C.). — ಎಳೆಗಣ್. -ಕಣ್. a delicate, fine eye (J. 30, 22). — ಎಳೆಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ಎಳಗಣ್ಣಿ. (ಧೇನು Mr. 181; J. 11, 4). ಎಳೆಗಣ್ಣಿಯಾಕಳು (ಧೇನು, ನವಸೂತಿಕೆ Nr.; Si. 322). — ಎಳೆಗನ್ನು. -ಕನ್ನು. = ಎಳೆಗಣ್ಣಿ. (My.). — ಎಳೆಗನ್ನಡವಕ್ಕಿ. -ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ. a young parrot (V. 2, 31). — ಎಳೆಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. light black (Mr. 275; My.). — ಎಳೆಗಱು. -ಕಱು. a young calf (ವತ್ಸ Nr.; J. 19, 31). ಎಳೆಗಱುಂ ತಾನ್ ದೊಡ್ಡಿತ್ತು ಆಗದೇ? (Sś. 44). — ಎಳೆಗಱುಂಕೆ. -ಕಱುಂಕೆ. tender harialle grass (Cpr. 8, 4 va.). — ಎಳೆಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. a young, only partly developed unripe fruit (ಮಿಡಿ Kk. 23; Śśv. 1, 51); ತೆಂಗಿನ ಎಳೆಗಾಯೊಳಗಿನ ನೀರು (B. 2, 41). — ಎಳೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಎಳೆಗಾಯ್. (ಮಿಡಿ Śm. 22; ಶಲಾಟು, ಕೋಮಲ Hlā.; ಶಲಾಟು Si. 123). ಎಳೆಗಾಯಿಗೆ ಸೀಯಾಳವೆನ್ನಲೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 2, 41). — ಎಳೆಗಾರ್. -ಕಾರ್. the newly arrived rainy season (Cpr. 4, 38). — ಎಳೆಗಾಳಿ. a gentle wind (Rśv. 5, 19 va.; 12, 23; C. Bp. 11, 5; J. 18, 23; 31, 1). — ಎಳೆಗೂಸು. -ಕೂಸು. a tender infant (C.). — ಎಳೆಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. a light red, the colour of the dawn (My.; ಅರುಣ, ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ Si. 51). ಎಳೆಗೆಮ್ಪುಳ್ಳ ನೆಯ್ದಿಲೆ (94). [— ಎಳೆಗೋಣ್. the neck being pulled. ಅನ್ತು ದ್ರೋಣನೆಳೆಗೋಣ ಸಾವಂ ಸಾವುದುಂ Pb. 12, 30 va.]. — ಎಳೆಗೌಂಗು. -ಕೌಂಗು. = ಎಳಕವುಂಗು. young areca (Cpr. 7, 92 va.; Rśv. 10, 31 va.). — ಎಳೆಜೊನ್ನ. faint moon-shine (Rśv. 11, 80). — ಎಳೆತುಲಸಿ. young tulasī (J. 26, 68). — ಎಳೆತೆಂಗು. a young cocoanut tree (Cpr. 7, 72 va.). — ಎಳೆತೊಗಲ್. a tender, soft skin or hide (B. 5, 26). — ಎಳೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. 1. tender foliage to appear (see s. ಅರಮೆ 1). — ಎಳೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. 2. tender young foliage (ಪಲ್ಲವ, ಕಿಸಲಯ Mr. 106; ತೊವಲ್ Ct. II, 105). ಇಮ್ಮಾವಿನ ಎಳೆದಳಿರ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (Cpr. 7, 92 va.). see Rśv. 2, 41; 10, 31 va.; J. 19, 34; 29, 49. [— ಎಳೆದಳಿಸು. -ತಳಿಸು. to shine brightly. ಬಳ್ಳಿಳ ಬಳೆದೆಳೆದಳಿಸುವ ಪೊಸಗೆಸ್ವಳಿರ ಗೊನ್ಚಲದೊಳೆ Ap. 11, 73 va.]. — ಎಳೆದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. = ಎಳೆನೆಱೆ. (Abh. P. 3, 2). — ಎಳೆದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. a young black bee (J. 2, 65; 3, 3; 28, 43). — ಎಳೆನಗೆ. a smile (Bp. 16, 27; 26, 13; 28, 19; 57, 33; 60, 2; J. 1, 1; 2, 52; 11, 18; 13, 57; 16, 11; 19, 21). — ಎಳೆನಡಿಕೆ. one of a horse's paces: walk (ಅಸ್ಕನ್ದಿತ Si. 274). — ಎಳೆನನೆ. a delicate bud (Rśv. 2, 37). — ಎಳೆನಾಯ್. a young or small dog (J. 28, 41). — ಎಳೆನಾರು. a tender, delicate, fine fibre (My.). — ಎಳೆನೀರ್. = ಎಳನೀರು. (Cpr. 10, 54). — ಎಳನೀರು. = ಎಳನೀರ್. (My.; B. 2, 41). — ಎಳೆನೀಲ. a light blue (My.); a kind of sapphire (ರಾಜಾವರ್ತಂ Śmd. II). — ಎಳೆನೇಸಱ್. the just risen sun (Abh. P. 3, 2; J. 1, 3). — ಎಳೆಪಾಕ. not fully cooked. — ಎಳೆಪುರ್ಬು. a delicate, fine eyebrow. — ಎಳೆಪುರ್ಬುದೋಳ್. -ತೋಳ್. delicate eyebrows and arms (J. 6, 27). — ಎಳೆಪುಲ್. = ಎಳವುಲ್ಲು. (ಶಷ್ಪ Mr. 109; J. 15, 18). — ಎಳೆಪ್ರಾಯ. youth (C.). — ಎಳೆಬಣ್ಣ. light or faint colour (My.). — ಎಳೆಬಿಳುಪು. a dusty-white colour (ಈಷತ್ಪಾಣ್ಡು, ಧೂಸರ Si. 51). — ಎಳೆಮಕ್ಕಳ್. young children (J. 28, 22). — ಎಳೆಮಱಿ. a tender little one (B. 2, 67). — ಎಳೆಮಾದಳ. a young citron (J. 30, 16). — ಎಳೆಮಾವು. = ಎಳಮಾವು. (J. 29, 45). — ಎಳೆಮಿಂಚು. a faint lightning (Rśv. 1, 132; 8, 102). — ಎಳೆಮೀನ್. a young, small fish (J. 6, 6). — ಎಳೆಮುತ್ತು. = ಎಳಮುತ್ತು. (Bh. 2, 13, 26; Śśv. 5, 7). ಎಳೆಮೊಗರು (or ಎಳೆಮೊಗಱು) a delicate, very small fruit (My.). — ಎಳೆಯಂ. -ಅಂ 3. a young man; a boy (Śmd. 185). [ಅಣ್ಣಂಗೆಳೆಯ ನೀನು ಹಳೆಯ ನಾನು Bv. 2]; (J. 28, 16). ಎಳೆಯರ್ (J. 5, 57). — ಎಳೆಯಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. a young goose or swan (V. 9, 25). — ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳೆವಳ್ಳಿ. (J. 19, 31). — ಎಳೆಯ ಮಾವು. = ಎಳೆಮಾವು. (J. 17, 4). — ಎಳೆಯ ಮೀನ್. = ಎಳೆಮೀನ್. (J. 9, 24). — ಎಳೆಯಮ್ಬಿಲ. -ಅಮ್ಬಿಲ. weak, watery gruel (V. 2, 13). — ಎಳೆಯವ. -ಅವ. = ಎಳೆಯಂ. (My.). ಎಳೆಯವ ತೋಳಾಡಿಸಿದ ಅನ್ನ, ಎಪ್ಪತ್ತಱವ ಆಡಿಸಿದರೆ ಒಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). — ಎಳೆಯ ವಲ್ಲಿ. = ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ. (J. 30, 15). ಎಳೆಯಳ್. -ಅಳ್ 3. (Śmd. 135). a young woman; a girl. (Grj. 3, 91 va.). — ಎಳೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. a young leaf (Cpr. 7, 92 va.). — ಎಳೆಯೆಲೆ. rep. (B. 5, 240). — ಎಳೆಲತೆ. = ಎಳಲತೆ. (Ct. II, 68. 98; Bp. 42, 23; Bh. 1, 5, 8). — ಎಳೆವರೆಯ. -ಹರೆಯ. = ಎಳೆಪ್ರಾಯ. (My.). — ಎಲೆವಲಸು. -ಪಲಸು. a young jack tree (Cpr. 7, 86). — ಎಳೆವಸಿಱ್. -ಬಸಿಱ್. a delicate womb (Abh. P. 3, 100, 101). 2, early stage of pregnancy. — ಎಳೆವಳಿಕು. -ಪಳಿಕು. fine crystal (Cpr. 1, 111). — ಎಳೆವಳುಕು. -ಪಳುಕು. — ಎಳೆವಳಿಕು. (Śśv. 5, 3). — ಎಳೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳವಳ್ಳಿ. (Rśv. 13, 104 va.). — ಎಳೆವಾಡಿವಚನ್ದ್ರ. -ಪಾಡಿವ-. the crescent of the moon of the first day of the śuklapakṣa (Śāstrasāra in W. v. 1273). — ಎಳೆವಾಸಿ. -ಪಾಸಿ. a multitude of fine braids of hair (J. 6, 23). — ಎಳೆವಾೞೆ. -ಬಾೞೆ. a young plantain. ಎಳೆವಾೞೆಯ ಸುಱುಯೆಲೆ (Cpr. 7, 92 va.; Abh. P. 9, 79). — ಎಳೆವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. a moderate sunshine as that of the morning and evening or of the cold season (Abh. P. 3, 13; Rśv. 9, 28; J. 3, 18; 17, 7). — ಎಳೆವುಲ್. -ಪುಲ್. = ಎಳವುಲ್ಲು. (Rśv. 8, 125). — ಎಳೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. a young woman (J. 6, 18. 27. 32; 30, 2. 18). ಎಳೆವೆಣ್ಗಳ ದಟ್ಟ (Rśv. 13, 59 va.). — ಎಳೆವೆಣ್ದಿರ್. -ಪೆಣ್ದಿರ್. young women (Abh. P. 15, 45; Rām. 1, 16, 53). — ಎಳೆವೆಱೆ. -ಬೆಱೆ. = ಎಳವೆಱೆ. (Abh. P. 16, 88; Grj. 4, 20; Bp. 4, 28. 40; 17, 11; 42, 24. 37; Rśv. 13, 59 va.). — ಎಳೆವೆಱೆಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. a beam of the new moon (R.). — ಎಳೆವೆಲರ್. -ವ್-ಎಲರ್. = ಎಳೆಗಾಳಿ. (J. 3, 24; 8, 2; 30, 36). — ಎಳೆವೇಡತಿ. -ಬೇಡತಿ. a young Bēḍati (Rśv. 5, 97; 6, 24 va.). — ಎಳೆಸಡ್ಡಿ. a sowing machine with only one aperture (C.). — ಎಳೆಸಿಂಗ. a young lion (J. 4, 33). — ಎಳೆಸುಯ್. a slight sigh (Rśv. 12, 56). — ಎಳೆಹದ. an imperfect degree of ripeness, of cooking, etc. (C.). — ಎಳೆಹದಿರು. a fruit newly come forth, a very young fruit (My.) — ಎಳೆಹೀಚು. = ಎಳೆಹದಿರು. (My.). — ಎಳೆಹುಲ್ಲು. = ಎಳೆವುಲ್. (B. 4, 79).

ಎಳೆ eḷe. = ಇಳೆ, etc. [ಉಡುಗಿದುದು ವಿಯತ್ತಳಮೆಳೆ ಪಿಡುಗಿದುದು ಕಲಂಕಿ ಕದಡಿದುದು ಶಿವನ ಮನಂ Pb. 11, 152; Ap. 7, 121]; (ಭೂವಾಚಕ Śmd. Dh.; ಇಳೆ 357; ಭೂಮ್ಯರ್ಥ I; ಬೂವಿ, ಧರೆ, etc. Śm. 37; ಭೂಮಿ 112). — ಎಳೆದೇರ. -ತೇರ. whose chariot is the earth: Śiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2). — ಎಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯ ಮಾರಯ್ಯ. N. (Bp. 27, 49; *cf.* ಇಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯಾರ).

ಎಳೆತನ eḷetana. tenderness; youth (My.; Si. 322). ಎಳೆತನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯದ್ದು ಎಪ್ಪತ್ತಱ ಮೇಲೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ಎಳೆದು eḷedu. = ಎಳದು 1. ಎಳೆದು ಅಪ್ಪ ಪಶು (ತರುಣಪಶು, etc. Nr.).

ಎಳೆಯಂ eḷeyaṁ. ಎಳೆಯಳ್. ಎಳೇ. see s. ಎಳೆ 2.

ಎಳ್ಳು eḷḷu. = ಎಳ್ 1. the oil-plant Sesamum indicum, the gingely-oil plant and its seed (ತಿಲ Mr. 374; see ಅಗಸೆಳ್ಳು, ಊರೆಳ್ಳು, ಕರಿಯೆಳ್ಳು, ಕಾಡ ಗುಱುಯೆಳ್ಳು, ಕಾಡೆಳ್ಳು, ಕಾರೆಳ್ಳು, ಗುಱುಯೆಳ್ಳು, ಗುಱೆಳ್ಳು, ಜಳ್ಳುಎಳ್ಳು, ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು, ಹೊಳ್ಳೆಳ್ಳು). ಎಳ್ಳು ಬೆಳೆವ ಕೆಯ್ (ತೈಲೀನ Mr. 94). see Bp. 43, 71; 51, 37. 38; Dp. 39, 1. ಎಳ್ಳನ್ನು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಣಗುತ್ತದೆ; ನೀನು ಯಾಕೆ ಒಣಗುತ್ತಿ, ಮುರಳೀ ಬೀಜವೇ? — ಎಳ್ಳೊಣಗಿದರೆ ಎಣ್ಣೆ ಬರುತ್ತದೆ; ನೀನು ಯಾಕೆ ಒಣಗುತ್ತಿ, ಮುರಳೀ ಬೀಜವೇ? (Prvs.). — ಎಳ್ಳ ಕೆಯಿ. a field of sesamum (ತಿಲ್ಯ, ತೈಲೀನ Hlā.). — ಎಳ್ಳಗಸೆ. -ಅಗಸೆ. lin or linseed of a blackish (bluish) colour (My.; ಅತಸಿ, ಉಮೆ, ಕ್ಷುಮೆ Nr.; ಅತಸಿ, etc., ಕರಿಯಗಸೆ Si. 305; ಉಮೆ Mr. 374). [—ಎಳ್ಳಗಾಣಂ. an oil mill where sesamum oil is extracted. ಅನ್ತೆಗೆಯ್ವೆನೆನ್ದೆಳ್ಳಗಾಣಂಗಳೊಳ್ ಟ್ಟಯ್ದೂರ್ವರಿರ್ ಋಷಿಯರ್ಕಳಂ ಪಿಱದು ಕೊನ್ದಂ Vr. 178, 6]. — ಎಳ್ಳಮಾಸೆ. -ಅಮಾಸೆ. the last day of the Bhādrapada month on which the manes are worshipped (My.). — ಎಳ್ಳಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. = ಎಳ್ಳನಿತು s. ಎಳ್ 1. (C.; B. 3, 97; 5, 120). — ಎಳ್ಳ ಹುಗ್ಗಿ. a dish of milk, rice and sesamum (ತಿಲೌದನ Nr.). — ಎಳ್ಳ ಹೂ. the blossom of sesamum (ವಜ್ರಪುಷ್ಪ Nr.; ಶ್ರೀಮತ್ G.). — ಎಳ್ಳು ಕಾಳು. the seed of sesamum (C.; B. 1, 6). — ಎಳ್ಳುಗ್ಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. the pod of sesamum (C.). — ಎಳ್ಳುಚಟ್ನಿ. a caṭni (chatney) of sesamum (C.). — ಎಳ್ಳುಚಿಗಳಿ. a sweetmeat made of sesamum, etc. (C.). — ಎಳ್ಳುಂಡೆ. -ಉಂಡೆ. a sesamum sweetmeat ball [ರಿಸಿಯರಂ ನನ್ನಿಮಿತ್ರಂ ಕಣ್ಡು ಕಾರುಣ್ಯದಿಂ ನಿಱಿಸಿ ಎಳ್ಳುಂಡೆಯನಿಕ್ಕಿದೊಡದಂ ಚರಿಗೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಸುಕಮಪ್ಪ ನೀರಂ ಕುಡಿದು Vr. 164, 3]. (C.). — ಎಳ್ಳುನೀರು. sesamum seeds and water presented as an offering to the manes of departed ancestors (My.). — ಎಳ್ಳುಬೆಲ್ಲ. a mixture of sesamum and jaggory used as an auspicious present to friends and relations at a festival in January (C.). — ಎಳ್ಳುರೇವಡಿ. a sweetmeat of sesamum and jaggory in the form of a duḍḍu (S. Mhr.). — ಎಳ್ಳುಹಿಂಡಿ. the refuse of gingely-oil seed (C.). — ಎಳ್ಳುಹಿಪ್ಪೆ. = ಎಳ್ಳುಹಿಂಡಿ. (ಪಿಣ್ಯಾಕ Si. 406). — ಎಳ್ಳುಹುವ್ವು. = ಎಳ್ಳ ಹೂ. (ವಜ್ರಪುಷ್ಪ Si. 104). — ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. sesamum oil (C.).

ಎೞ್ eḻ. 1. = ಎದ್-, ಎರ್-, ಏೞ್ 1, ಏಱು 1. to stand up; to rise (ನೆಗೆ Śmd I); 2, to awake (ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ I); to arise, to spring up; to be produced; to be obtained (ದೊರೆಕೊಳ್ I). (T., M. ಎೞು; Tu. ಲಕ್ಕ್; Te. ಲೇ; see ಎಕ್ಕಟಿಗ; ರೇಗು 1; ಲಗ್ಗೆ 2). P. p. ಎೞ್ದು [ನಿಲ್ಲನೆ ತೊಲಗಿದಿರ್ದಪ್ಪನ್ತಲ್ಲದೊಡೆೞ್ದಾದುರ್ಕೆಯ್ದುಗೆಯ್ ನೀನೀಗಳ್ Kr. 3, 200; Pb. 1, 148; Ap. 9, 92]; (Rśv. 5, 116; 5, 120 va.; 5 133; 6, 11; 6, 31 va.; 8, 124; 13, 65). ಎೞ್ದಂ (Śmd. I; 285. 288). ಎೞ್ದುದು (Rśv. 6, 2; 11, 19).

ಎೞ್ eḻ. 2. = ಏೞ್ 2. a short P. p. of ಎೞ್ 1. (Te. ಏ). — ಎೞ್ತರ್. (*i. e.* ಎೞ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). to come near, to come (ಸಮೀಪಾಗಮನ Śmd. Dh.; Te. ಏತೆಂಚು). [ನೆರೆದು ಬನ್ದಪರವರ್ ಸಯುಲಾಬಲವೆಲ್ಲಮೆೞ್ತರದೆ ಕೊನ್ದಪನಿವನ್ದಿರನೀಗಳೆ ನಿಕ್ಕುವಂ Kr. 1, 130; Vr. 26, 17]. ಪೊಲನೆ ಎೞ್ತನ್ದಂ (Śmd. 63). ವಸನ್ತರಾಜನ್ ಎೞ್ತನ್ದಪನ್ (260, see s. ಬರ್ದುಕು 2). see Rśv. 5, 119; 7, 97 va.; 10, 5 va.; 13, 1 va., 69 va. & 102 va. [—ಎೞ್ಪೋಗು. be gone, go away. ಎೞ್ಪೋಗು ದೂತನಪ್ಪನ ಬೆಪ್ಪಿನ ನುಡಿಗೇಳ್ದು ಮುಳಿಯಲಾಗದು Pb. 9, 58].

ಎೞ್ eḻ. 3. = ಎತ್-. rising. — ಎೞ್ತರ. (Śmd. 56). = ಎತ್ತರ. high position; height; etc. (Cpr. 5, 81; Abh. P. 9, 70; Śśv. 1, 51). — ಎೞ್ತರವು. = ಎೞ್ತರ (Śmd. 56). [2, coming, approaching. ಈ ಮುದದನ್ತಿಯೆೞ್ತರವುನಿಂತನ ಶೌರ್ಯಮುಂ Pb. 12, 84].

ಎೞ್ eḻ. 4. = ಎಪ್-, ಏೞ್ 3, ಏೞು 2, ಓಱು 1. seven. (Te.; M. ಎೞು). — ಎೞ್ಪತ್ತು. = ಎಪ್ಪತ್ತು. of which it is the original form (Tu. ಎಳ್ಪ). [ಎೞ್ನೂಱು ಕುಕ್ಷಿನಿವಾಸಿಗಳುಂ ಎೞ್ಪತ್ತೀರ್ಛಾಸಿರ ದುರ್ಗಾಟವಿಗಳುಂ Ap. 15, 3 va.]. see ಏೞ್ಪತ್ತು.

ಎಱ eṟa. 1. = ಎಱತು, ಎಱದು, ಎಱ್ದು. P. p. of ಎಱ್ 1. — ಎಱ ಕೊಳ್ಳು. = ಎಱ್ದು ಕೊಳ್ಳು. (C.; B. 2, 9. 23). — ಎಱ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (ಆಕರ್ಷ Si. 461). — ಎಱ ತಡೆ. to drag and abandon dragging (to release, J. 28, 31). — ಎಱ ತರ್. -ತರು. = ಎಱ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. to drag near (a place, etc., C.). — ಎಱ ತರಿಸು. to cause to drag near (C.; J. 11, 31).

ಎಱ eṟa. 2. = ಇಱ 2-, ಇೞ್ 2-. dragging, etc. — ಎಱಕುಳಿ. = ಇಕುಳಿ, ಇೞ್ಕುಳಿ. pulling; attraction; captivation, charm (ಇಕರ್ಷ Śm. 61; Kk. 49). — ಎಱಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇಕುಳಿಗೊಳ್, ಇೞ್ಕುಳಿಗೊಳ್. to pull towards oneself; to captivate, to charm; to lay hold of, etc. (ಸೆಳೆದು ಕೊಳ್, etc. Śs.; Abh. P. 5, 57; Grj. 2, 71 va.). ಚಿತ್ತವನ್ ಎಱಕುಳಿಗೊಮ್ಬ ಗನ್ಧ (ಸಮಾಕರ್ಷಿ, ನಿರ್ಹಾರಿ Nr.). — ಎಱಕುಳಿಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. noun of ಎಱಕುಳಿಗೊಳ್. (ನಿರ್ಹಾರ, ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ Nr.). — ಎಱಹೂಟಿ. the act of tying a person's feet to an animal and having him thus dragged along. ನಿಮ್ಮನಿಬರಂ ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತು ಎಱಹೂಟ ಹೂಡಿಸುವೆ (Bp. 57, 80). ಹಳ್ಳಯ್ಯ ಮಧುವಯ್ಯಗಳನ್ ಎಱಹೂಟಿಯಂ ಕಟ್ಟಿಸೆ (C. Bp. 62, 20). ಶಿವಶರಣರನ್ ಎಱಹೂಟಿಯನ್ದೆ ಎಱಸಲ್ (62, 29).

ಎಱತ eṟata. pulling; pulling away; abstracting (C.).

ಎಱತು eṟatu. = ಎಱದು. P. p. of ಎಱ್ 1. (C.). — ಎಱತಟ. -ಆಟ 1. dragging-play: decoy (Rām. 4, 1, 14); laboriously moving: fatigue, exhaustion, fainting (Rām. 3, 8, 69). ತನ್ನಯ ಜೀವಕೆ ಎಱತಟವುನ್ ಆಯ್ತು (Bp. 52, 17). — ಎಱತಟಕೆ ಬೀೞ್. to faint away (J. 21, 34). — ಎಱತಾಟ. -ಆಟ. dragging; abstraction, withdrawing. ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ಎಱತಾಟ (ಉಪಾದಾನ G.).

ಎಱದು eṟadu. = ಎಱ್ದು. P. p. of ಎಱ್ 1. (C.).

ಎಱಲ್ eṟal. 1. to hang from, to be pendent, to be suspended (ಜೋಲ್ Śmd. I; ಆಲಮ್ಬನ Śmd. Dh.; ನೇಲ್ Kk. 72; [ನೀಲಮಂ ಮುತ್ತುಮನೋಳಿಯೊಳ್ ಕೋದೆಱಲಿಕ್ಕಿದ ಮಾಲೆಯನ್ತೆವೊಲ್ Pb. 11, 81; ಇನಿಸೆಱಲದೆ ಬಣ್ಣ ಸರಂಗೊಣ್ಡಿರೆ ಬಣ್ಣಸರಂ ಸೊಗಯಿಸಿದುದೇನವಳ್ ಪರಿಣತೆಯೋ Ap. 9, 31; Vr. 120, 17]; (Cpr. 10, 82; Grj. 2, 106 va.; 7, 11 va.; 7, 49; 10, 61 va.; Rśv. 5, 55 va.; *cf.* ನೇಲ್). ಪಿಂಗಾಲೊಳ್ ಎಱಲ್ದ ಧಾರಿಸಂಕಲೆ (Rśv. 6, 11 va.). 2, to be cast down, to be weary (ಬೞಲ್ Śmd. I). — ಎಱಲೆವಿಡು. -ಬಿಡು. to let hang down. ಸರಿಸದೊಳ್ ಎಱಲೆವಿಟ್ಟ ಆರಳೆಲೆ ಮಾಲೆ (Rśv. 6, 11 va.; see 8, 5 va.).

ಎಱಲ್ eṟal. 2. P. p. of ಎಱಲ್ 1. -ಎಱಲ್ತರ್. to hang down (Cpr. 4, 47).

ಎಱಲ್ಚು eṟalcu. to cause to hang down, etc. (ಆಲಮ್ಬನ Śmd. Dh.).

ಎಱವು eṟavu. 1. to rub; to rub off or out (ಅಪಮಾರ್ಜನ, ತೊಡೆ Śmd. Dh.; ನೀವು Śmd. I; T. ಇೞ್ಪು, M. ಇೞ್; M. ಇೞು, to daub, rub; to soil; ಇೞುಕ್ಕ, rubbing, polish; *cf.* ಎೞ್ಚು 2); to stroke gently (Rśv. 4, 70).

ಎಱವು eṟavu. 2. drawing, pulling. 2, spasm, cramp (My.).

ಎೞಸು eḷasu. = ಎೞ್ಚಿಸು. to cause to pull; to cause to drag (Bp. 58, 66; C. Bp. 62, 29; Bh. 4, 4, 59; C.).

ಎೞಿಸು eḷisu. = ಎೞಸು. to cause to drag (C.). 2, to procrastinate; to stop, to thwart, to oppose (ತಳ್ವಿಯ್, ತಡವ್ಪುರೆ, ಪೋರ್ಕುೞಿ, ಕಡೆಗಣಿಸು, ಇೞಿಸುನೂಂಕು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Śs.; see ಇೞಿಸು 2, ಎೞೆ 1; and *cf.* ಏೞಿಸು ?).

ಎೞೆ eḷe. 1. = ಇೞ್ 1, etc. to pull, to draw, to drag; to draw towards oneself forcibly; to seize or take fraudulently for one's own use [ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನನುಂ ಭೀಮನುಂ ಯಮಳರುಮೆೞೆದುಕೊಳ್ವರೆಂಬ್ಬ ಸಂಕೆಯೊಳಂ Pb. 7, 3 va.; Ap. 12, 108]; (ಬರ ಸೆಳೆ Śmd. I, o. r. ಬರ ತೆಗೆ; ರೋಧಾಕರ್ಷಣ, ಆಕ್ರಮಣಾಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.; ಆಕರ್ಷಣ Śm. 112; C.; M. ಇೞೆ, T. ಇೞು, ಇೞಿ, to draw; to protract, delay; Te. ಲಾಗು, ಲಾಚು). P. ps. ಎೞೆದು, ಎೞದು, ಎೞತು, ಎೞ 1. see Bp. 53, 40; J. 3, 41; Rśv. 6, 11 va.; Si. 272. 319. 393. ಎತ್ತು ಕೋಣಗಳು ಬಣ್ಡಿ ಎೞೆಯುತ್ತವೆ (B. 1, 18). ಧಾತುಗಳಿನ್ದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉದ್ದ ತನ್ತಿಯನ್ನು ಎೞೆಯಬಹುದು (4, 97). ಜಾಳಿಗೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ತನ್ತುಗಳನ್ನು ಈ ಹುೞುವು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ್ದ ಎೞೆದು ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ (4, 112). ಒಬ್ಬನ ಬದುಕನ್ನು ಎೞಕೊಳ್ಳುವದು (C.). — ಎೞದಾಟ. -ಆಟ. dragging and pulling, mutually pulling (C.); delay (My.). — ಎೞದಾಡು. -ಆಡು. to pull; to pull mutually (My.); to delay (My.). — ಎೞದೊಯ್. -ಒಯ್. = ಎೞೆದುಯ್. (Abh. P. 14, 102; Grj. 2, 71 va.; Bp. 42, 4; J. 7, 32; 11, 19). — ಎೞದೊಯಿ. -ಒಯಿ. = ಎೞದೊಯ್. ಫಕೀರನನ್ನು ... ನ್ಯಾಯಸಭೆಗೆ ಎೞದೊಯಿದನು (B. 4, 169). [—ಎೞೆದಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to draw forcibly and let down. ನಮ್ಮನೆೞೆದಿಕ್ಕುಗುಮೀ ನೆಲೆಯಿಂ ಗುಣಾರ್ಣವಂ Pb. 2, 90. — ಎೞೆದು ಕಳೆ. to ridicule. ಎನ್ನ ಮೆಯ್ಯ ದುರ್ಗನ್ಧಕ್ಕೆ ಪೇಸಿ ಕಣ್ಡವರೆಲ್ಲಮೆೞೆದು ಕಳೆಯೆ Ap. 3, 34 va.]. — ಎೞೆದುಯ್. -ಉಯ್. to seize and drag or carry along or away. [ಕೃತಾನ್ತನಿನ್ತು ನಿರ್ನೆರಮೆೞೆದುಯ್ಯೆ ಬಾರಿಸದೆ ಕೆಮ್ಮನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುತಿರ್ಪರೇ Ap. 3, 4]. ಕಡುಕೆಯ್ದು ಕೃತಾನ್ತನ್ ನಿರ್ನೆರಮ್ ಎೞೆದುಯ್ಯೆ (Śmd. 112).

ಎೞೆ eḷe. 2. thread (ತನ್ತುಮಾತ್ರ Śmd. Dh.; ತನ್ತು Śm. 112; C.; Tu., M.; T. ಇೞೈ). ನೂಲೆೞೆ (Śmd. I). ಸಾರಸದ ನಾಳದ ಎೞೆ (ತನ್ತು Mr. 421). ನೂತ ನೂಲ ಎೞೆ (ತನ್ತು 530). ಶೀತರುಚಿಗೆ ಎೞೆಯಂ ಕೊಡುವವೊಲು (at the putting on of a new cloth, Bp. 11, 18). ಹೂಗಳೊಳಗಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಎೞೆಗಳೇ ಕೇಸರವು (B. 3, 106). ಎೞೆಯನ್ನು ತೆಗೆ, to make thread, to spin (C.; B. 5, 122; Si. 221). — ಎೞೆಯಪ್ಪಮಿ. ಅಪ್ಪಮಿ. = ಎೞೇ ಹಬ್ಬ No. 1. (My.). — ಎೞೇ ಹಬ್ಬ. = ನೂಲ ಹಬ್ಬ No. 1, q. v. (My.); = ನೂಲ ಹಬ್ಬ No. 2. (Mg.).

ಎೞ್ಚತ್ತು eḷcattu. = ಎಚ್ಚತ್ತು. P. p. of ಎೞ್ಚಱ್.

ಎೞ್ಚಱ್ eḷcar. (Śmd. 59). = ಎಚ್ಚಱ್ 1. to awake, to cease from sleep (ಜಾಗರಣ Śmd. Dh.; ನಿದ್ರೆ ತಿೞಿ 1). [ಮತ್ತಂ ಮನೋಭವನೆೞ್ಚತ್ತೊಡೆ ಕಾಮಕಾನ್ತೆ ಬೞಿಯಂ ತನ್ನಿಚ್ಚೆಯಿಂ ಮೆಚ್ಚಿ Pb. 7, 24]. 2. to become or be awake, wakeful, vigilant or cautious (ನಿದ್ರಾಭಾವ Śmd. Dh.; ಮಱವೆ ಪಿಂಗು I). 3, to become vivified or healthy, to recover (ಕುತ್ತವೋಸರಿಸು I). P. p. ಎೞ್ಚತ್ತು (I; 284).

***ಎೞ್ಚಱಿಸು eḷcarisu.** to awaken. ಬನ್ಧುರ ಹಿಮಗನ್ಧವಹಮೆೞ್ಚಱಿಸಿತ್ತಮೃತಾಂಶುವಕ್ತ್ರೆಯಂ Ap. 3, 22.

ಎೞ್ತರ್ eḷtar. to come near. see s. ಎೞ್2.

ಎೞ್ತರ eḷtara. ಎೞ್ತರವು. high position, height. 2, coming, approaching. see s. ಎೞ್3.

ಎೞ್ತು eḷtu. 1. = ಎತ್ತು 4. that pulls or draws: a bull (ಗೂಳಿ Śmd. I); an ox (ಅನಡುಹ್ I). [ನೋನ್ತರ ಪಗೆವರನೆೞ್ತೞ ದನ್ತಾಯ್ತೆನ್ದಿರದೆ ಪುರುಷಕಾರದ ಪೆಮ್ಪಂ ಚಿನ್ತಿಸಿ Pb. 7, 34; Vr. 76, 15]. ಎೞ್ತನ ಪಟ್ಟೆ (Śmd. 81).

ಎೞ್ತು eḷtu. 2. the string or cord of the warp of the texture of a cot (ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯನುಲಿ Śmd. I).

ಎೞ್ಬಿಸು eḷbisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, etc. to wake from sleep or repose, to rouse (v. t., ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯಿಸು Śmd. I; Grj. 5, 6. 7). 2, to lift up (ಎತ್ತು ಕಳೆ Śmd. I).

ಎೞ್ಬು eḷbu. = ಎಬ್ಬು, etc. to go upwards, to rise (ಉತ್ಸರ್ಪಣ Śmd. Dh.; T., M. ಎೞುಮ್ಬು; T. ಎೞುಪ್ಪು, to rouse). — ಎೞ್ಬಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. = ಎಬ್ಬಟ್ಟು, q. v. to follow; [to chase. ಖರಕರ ಕಿರಣಾವಳಿಯಂ ಪರಿವೆೞ್ಬಟ್ಟದುವು ... ನರೇನ್ದ್ರ ತಾಪಸ ತಪೋಮಯೂಖಾವಳಿಗಳ್ Pb. 8, 10; Ap. 9, 92 va.; Vr. 156, 19]; (ಅನುಧಾವನ Śmd. Dh.; ಅರೆಯಟ್ಟು, o. r. ಅಱ್-, Kk. 66; ತೂಳ್, ಅರೆಯಟ್ಟು, ಬೆನ್ನಟ್ಟು, ಬೆಂಗೆನಾಯಿ, ಬೆನ್ನೇೞು Ks.). ಪದಿನೆಣ್ಟಾಸಿರ ಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯಶ್ವಂಗಳ್, ಇರ್ಛಾಸಿರಂ ಮದಮುಂ ಮುಕ್ಕುೞಿಸಿರ್ದ ದನ್ತಿಘಟೆಗಳ್, ಮತ್ತೆಣ್ಟುಲಕ್ಕಂ ರಣೋನ್ಮದಪತ್ತಿವಜ್ರಮ್ ಎಮ್ಬ ಸೈನ್ಯಮ್ ಅದಟಿಂ ಬನ್ದು, ಉಪ್ಪಳಂ ಕಾದಿ, ಓಡಿದೊಡೆ ಎೞ್ಬಟ್ಟದನ್; ಅಟ್ಟಿ, ಮುಟ್ಟಿ, ಪಿಡಿದಂ ಚಾಳುಕ್ಯ ಚಕ್ರೇಶ್ವರಂ (Śmd. 22. 83).

ಎೞ್ವಿಸು eḷvisu. = ಎೞ್ಬಿಸು, etc. see ಎವಿರ್ಸು.

ಏ ē

ಏ ē. 1. the twelfth letter of the alphabet (Śmd. 15. 17. 18). as an initial, it, occasionally, is represented by ಯಾ, see *e. g.* ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಯಾಕೆ, ಯಾತ; and as the vowel of an initial consonant it is usually pronounced so in the colloquial dialect, *e. g.* ನ್ಯಾಲ್ (ನೇಲ್ Si. 218), ಪ್ಯಾಟಿ (106), ಬ್ಯಾಗ (470), ಬ್ಯಾಟಿ (114), ಬ್ಯಾಡ (114), ಬ್ಯಾಡನು (341), ಬ್ಯಾಲ (126), ಬ್ಯಾಸಾಯ (300), ಬ್ಯಾಳೆ (304), ಮ್ಯಾಣ (133), ಮ್ಯಾಲೆ (95. 244. 252), ಸ್ಯಾರೆ (212), ದ್ಯಾವ (C.); ಚ್ಯಾಷ್ಟೆ (Cb. 35. 58. 127). *cf.* ಹ್ಯಾಗೆ; and also ಜ್ಯಾ 2. at times an initial ಏ is written ಯೇ. — the verbs ಕೇ, ತೇ, ಬೇ, ನೇ have a final ಏ. — ಏ occasionally arises from ಇ (Śmd. 250). — observe also ಎಟ್ = ಏಟ್.

-ಏ ē. 2. = -ಎ 3, q. v. (Śmd. 394) a particle of emphasis, a vocative particle, used in smaraṇa, vicāra, āmantraṇa, and avadhāraṇa (Śmd. 394). ಎಳಮಾವೇ! (152). ಮನುವೇ, ನಿನ್ನಯ ಮಾರ್ಗಂ ಜನಕ್ಕಂ ಸೂತ್ರಮ್ ಆಯ್ತು (152). ಶಂಕರನು ನೀವೇ! ಭವನು ನೀವೇ! (Bp. 28, 65). ಆತನೇ ಶೂರತ್ವವುಳ್ಳವಂ! (38, 64). ಸತಿಗೆ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವೇ ಭೂಷಣಂ (Sś. 27). ಒಮ್ಮೆಲೇ (B. 2, 6). ಬೆಂಕೀ ಹಚ್ಚು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ! (4, 45). ಒನ್ದು ತಟಕು ಜೇನುತುಪ್ಪಾ ಕೊಡೇ! (4, 2). it is also added to *participles*, *e. g.* ಪ್ರತಿಷೇಧ ಕ್ರಿಯೆ ಬರೆ ಭೂತವತಿಯಾಗಿಯೇ ಸಲ್ವುದು (Śmd. 261). ಹಸಗೆಡದೇ (Bp. 39, 64). ಎನೇ (45, 27. 31). ನಿಲ್ಲದೇ (45, 34). ತಪ್ಪದೇ (48, 5). ಅಲ್ಲವೇ (57, 58). ನಮ್ಮ ಹಿತದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ (B. 1, 24). ತಿಳು ಕೊಣ್ಡೇ ಹಚ್ಚುತ್ತೇನೆ (3, 115); ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (4, 45). ಅನುಸರಿಸಿಯೇ (4, 89). ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ (4, 135). ಮಾಡಿಯೇ (5, 87). ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ (5, 227). ಇಲ್ಲದೇ (Si. 373, 394);— and to *infinitives*, *e. g.* ಯಾವ ಮಾತು ಆಡಲೇ ಬಾರದು (B. 3, 83). ಆ ಕಥೆಯ ಭಾಷಾನ್ತರವನ್ನು ನೀನು ಇನ್ನೂ ಮಾಡೇ ಇಲ್ಲವೇ? (4, 136). ಎನ್ಥಾ ಕಠಿಣವೇ ಆಗಲಿ, ಎನ್ಥಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನದೇ ಆಗಲಿ ಅಲ್ಪಕಾಲದೊಳಗೆ ಕೆಯ್ಗೂಡಿ ಬರುವದು (4, 152), ಏ, ರಾಮಯ್ಯ! (My.). ಏ, ರಂಗಮ್ಮ! (My.). see ಲೇ. — ಏ ಹೊ! ಏ ಹೋ! (Bp. 18, 69). — ಏ ಹೋ! (Bp. 32, 15).

-ಏ ē. 3. = -ಎ 4, q. v. (Śmd. 396). about this *questioning* particle see *e. g* Bp. 10, 3; 11, 6. 9; 20, 15; 22, 46; 28, 29; 37, 27; 39, 47; 45, 17; 53, 35; 55, 13: 56, 31; Rśv. 13, 19; Bh. 1, 8, 21. 28. 89; 2, 13, 35. 39. 47; Sś. 8. 44. ನಿನ್ನದೂ ಅದೇ ಹಾದಿ ಅಲ್ಲವೇ? (B. 1, 26). ಅದು ಗುಬ್ಬಿ ಅಲ್ಲವೇ? (2, 5). ಆ ಗುಣವನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ದೇವರು ಇಷ್ಟು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಅಲ್ಲವೇ? (2, 6). ದಡ್ಡಿಗೆ ಹೋದೇನೇ? ಅದು ದೂರ ಉಟಾಯಿತು! (2, 47). see also ಏನೇ.

-ಏ ē. 4. a contraction of -ಎಯ 1, in the genitive, *e. g.* ಸಾಲೇ ಮನೆ (B. 1, 21), ಬೋರೇ ಕಾಯ್ (2, 17), ತನ್ದೇ ಹೆಸರು (Si. 65), ಏಳೇ (see ಎಳೆ 2). 2, in the accusative, *e. g.* ಅಡಿಕೇ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕ ಬಹುದು (Prv.). ಎಂಜಲ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಕಾಗೇ ಓಡಿಸುವದಿಲ್ಲ (Prv.). ಕೊಟ್ಟೇ ಹೋಗಲಾಡಿಸು (Si. 225). 3, in the locative, *e. g.* ಕಡೇಲಿ (Si. 447), ಮನೇಲಿ (B. 5, 318). 4, in the affix —ಅನೆಯ, *e. g.* ಎರಡನೇ ಪುಸ್ತಕ, ಎರಡನೇ ಪಾಠ, (B. 2, 1). 5, in the infinitive, *e. g.* ಕರೇ ಕಳುಹಿಸು (Si. 388).

ಏ ē. 5. = ಆವ, etc., ಯಾ. what? which? ಏ ತೆಱದಿಂ (Śmd. 283). ಏ ಮಾತು (Ch. v. 138). ಏ ಕಾಲ (Bp. 41, 19; 60, 41). ಏ ತೆಱ (44, 68). ಏ ದೆಸೆ (48, 22). ಏ ಪರಿ (25, 22. 23; 27, 2. 53; 32, 13; 40, 8; 47, 26; 54, 2). ಏ ಪೊತ್ತು (8, 46). ಏವುದು [ಅಮೃತಮಯಂತ್ವದೀಯ ಮುಖಶಶಿಯುಣ್ಬಾಗಿರೆ ಶಶಿಯದೇವುದೆಮ್ಬುದು Kr. 3, 103; Pb. 1, 129; ದಯವಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮವದೇವುದಯ್ಯಾ ದಯವೇ ಬೇಕು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಱಲ್ಲಿಯೂ Bv. 247]; (Abh. P. 12, 61. 96). — ಏವಾಗಲೂ. -ವ್-ಆಗಲು -ಊ 7. = ಯಾವಾಗಲೂ. always (ಶಾಶ್ವತ್ Si. 467).

ಏ ē. 6. = ಏಂ, ಏನ್, etc. what? (Śmd. 211). — ಏಗುವದು. = ಏಗೆಯ್ವುದು. [ಏಗುವುದು ಏಬೆಸನೆಮ್ಬುದು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿಯುಳವಡದು Bv. 302]; (Bp. 49, 40). — ಏಗುವೆಂ. = ಏಗೆಯ್ವೆಂ. (Bp. 8, 16. 45; 13, 20; 15, 22; 16, 5; 18, 43. 63; 20, 2; 26, 53; 38, 30; etc.). — ಏಗುವೆವು. = ಏಗೆಯ್ವೆವು. (Bp. 9, 3; 48, 13; 52, 12). — ಏಗೆಯ್. what to do or make? ಏಗೆಯ್ದಪೆವು (Bp. 15, 36). [ಕಾಣನೇಗೆಯ್ದುಂ ತನ್ನ ದೋಷಮಂ ಕಾಣದನ್ತೆನ್ದುಂ ಕಣ್ಗಳ್ ತಮ್ಮ ಕಾಡಿಗೆಯಂ Kr. 1, 45]. ಏಗೆಯ್ವುದು (49, 38). ಏಗೆಯ್ವೆಂ (17, 67; 22, 52; 50, 44; 58, 24). ಏಗೆಯ್ವರು (Mr. 5). ಏಗೆಯ್ದೊಡಂ [ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಂ ಮಹಾಮುನಿಪಂ ಪುಟ್ಟಿದನನ್ತು ದಿವ್ಯಮುನಿಗಳ್ಗೇಗೆಯ್ದೊಡಂ ತೀರದೇ Pb. 1, 69]; (C. Bp. 11, 11). ಏಗೆಯ್ಯಲುಂ (Śm. 44). — ಏಗೆಯು. = ಏಗೆಯ್. ಏಗೆಯುವೆವು (Bp. 43, 37). [— ಏದೊರೆತು. in what adequacy, propriety? ಏದೊರೆತು ತಾನೆಮ್ಮಯ್ಯನೈಶ್ವರ್ಯಂ Pb. 6, 15. — ಏ ಬಣ್ಣಮೊ. of what significance? ಬಿಸುಡು ನೀಂ ಬಲಗರ್ವಮನಾ ಸಮುದ್ರಮೇ ಬಣ್ಣಮೊ ಪಾಯ್ದೊಡೆನ್ದು Pb. 6, 33. — ಏಬಾರ್ತೆ. -ವಾರ್ತೆ. = ಏವಾೞ್ತೆ. ಮಾನಸಪಾಟ ಮೋಹಮೆನಗಿನ್ನೇಬಾರ್ತೆಯೆನ್ದು Ap. 3, 52. —ಏಬೆಸನ. of what command? ಏಗುವುದು ಏಬೆಸನೆನ್ದು ತನುಕರಗಿ ಮನಕರಗಿ ನೋಡಿ ಮಾಡುವುದು ಭಕ್ತಸ್ಥಲ Bv. 864. — ಏವಣ್ಣಿದಂ. -ಪಣ್ಣಿದಂ. how did he create? ಸ್ಥೂಳಕಲ್ಲೋಳಶಾಸ್ಫಾಳಿತ ಹೇಮ ಶೈಲಮಿದನಿನ್ನೇವಣ್ಣಿದಂ ಶಕ್ರನೆಮ್ಬಾಳೋಚಂಬೆರಸಿರ್ಪ ದೇವಗಣಂ Ap. 7, 90]. — ಏಪರ್. -ಬರ್. = ಏತರ್ಕೆ ಬರ್. ಏವನ್ಪಂ, ಏವನ್ಪರ್ (Śmd. 211). — ಏವಾೞ್ತೆ -ಬಾೞ್ತೆ. what use? [ಅದೇವಾೞ್ತೆ ಬಾೞ್ತೆ ನನ್ನಿಯ ನುಡಿಯಂ ಕಿಡೆ Pb. 1, 82]; (Rśv. 5, 19 va.). [—ಏವಿರಿದು. -ಪಿರಿದು. how much great? ಎಮ್ಬುದುಮದೇವಿರಿದಿತ್ತೆನೆನ್ದು ವಿಯತ್ತಳಕ್ಕೊಗೆದೊಡೆ Pb. 1, 124 va. — ಏವಿರಿಯಂ. -ಪಿರಿಯಂ. of what greatness? ಬಳವತ್ಕ್ರೂರಾರಾತಿಯನುಪಸಂಹಾರಿಪವೇವಿರಿಯನಾದನೆಮ್ಬುದುಮಾಗಳ್ Pb. 12, 128]. — ಏನೆಂ. = ಏಗೆಯ್ವೆಂ. (Bp. 13, 4. 7; 28, 14; 45, 10; J. 19, 40; 20, 21). — ಏನೆನು. = ಏಗೆಯ್ವೆನು. (Bp. 48, 10). — ಏನೆವು. = ಏಗೆಯ್ವೆವು. (Bp. 50, 60: 58, 20). — ಏವೇಂ. = ಏನೆಂ. (Bp. 13, 14). ಏನೇನೇನೆಂ. rep. (22, 34). — ಏವೇೞ್. = ಏನಪೇೞ್ (Śmd. 211). what to say? ಏವೇೞ್ವೆಂ (Śmd. 211; Bp. 60, 12; 61, 38; Rśv. 5, 127; 13, 79; Śm. 48. 109; J. 4, 49; 6, 16; 28, 15). — ಏವೋಗು. = ಏತರ್ಕೆ ಪೋಗು (Śmd. 211). ಏವೋದಂ, ಏವೋದರ್ (211).

ಏ ē. 7. = ಎ 13. a sound that is used to express disgust. — ಏಗುಟ. (*i. e.* ಏವುಟ = ಏ-ಪುಟ). = ಎವುಟು, q. v. s. ಎ 13 (ಎಂಜಲಗುಟ್ Ct. II, 96). — ಏಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to despise, to disregard (Abh. P. 11, 76).

ಏ ē. 8. the initial ಏ that is connected with p or h; see *e. g.* ಏಟು, ಏಡಿ, ಏಲು, ಏಸಿಕೆ, ಏಟು, etc.

ಏ ē. an interjection of remembering, addressing, censure or contempt, and compassion; probably in ಏಯೆನ್ದಂ (Śmd. 64).

ಏಂ ēṁ. = ಏ 6, etc. [ಆ ರಚನೆಯೊಳೇಂ ಬಸನಂ ತನಗಿನಿತಱ ಬೇವಸಮೇಂ ಕವರ್ದವರುಮೊಳರೆ ಕವಿಯಲ್ಲದರಂ Kr. 1, 12; Pb. 2, 47]. see

s. ಏನ್. — ಏಂವೇೞ್. -ಪೇೞ್. (Bp. 24, 46). — ಏಂ ಪೊಗೞ್. -ಪೊಗೞ್. (Bp. 23, 25; 31, 19).

ಏಕ ēka. = ಎಕ್ಕ 2. *one, alone, solitary; the same; only.* 2, *unique, pre-eminent, chief, excellent.* 3, *one of two or many.* 4, *a, an.* 5, the singular (Śmd. 115. 264; Kāvy. I, 2, 62-65).

ಏಕಕ ēkaka. same; *solitary.*

ಏಕಕಾಲ ēka-kāla. the same time. ಏಕಕಾಲಂ, at the same time, at once (ಯುಗಪದ್ Śmd. 107).

ಏಕಕುಣ್ಡಲ ēka-kuṇḍala. *Baladēva* (ಬಲ, ಬಲಭದ್ರ Nn. 147). 2, *Kuvēra* (ಧನಾಧೀಶ್ವರ, ಕುಬೇರ 147). 3, N. of a town (ಪಟ್ಟಣಭೇದ 147).

ಏಕಕ್ರಿಯೆ ēka-kriye. the same action; the same verb (Kāvy. V. 961). 2, the making one. see ಒಟ್ಟು.

ಏಕಗುರು ēka-guru. *a pupil of the same preceptor, a fellow-student.*

ಏಕಗೃಹಕೃತ್ಯ ēka-gṛiha-kṛitya. the state of forming one household; an undivided family (My.).

ಏಕಗ್ರೀವ ēka-grīva. one neck, *i. e.* close union, amity (My.).

ಏಕಚಕ್ರ ēka-cakra. governed by only one king. 2, N. of a town (Bh. 1, 10, sum.).

ಏಕಚಕ್ರಪುರ ēkacakra-pura. = ಏಕಚಕ್ರ No. 2. (Bh. 1, 10, 1).

ಏಕಚಕ್ರವರ್ತಿ ēkacakra-varti. sole master of the whole land (C.).

ಏಕಚರ ēka-cara. wandering or living alone. 2, going together; gregarious. 3, living only on land (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರ ēka-c-chatra. one parasol; one royal power or sway. ನೆಲನನ್ ಏಕಚ್ಛತ್ರದಲಿ ಸಲಹುವುದು ಮತ! (Bh. 1, 8, 15).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತಿ ēkacchatra-adhipati. a supreme sovereign (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ēkacchatra-ādhipatya. supreme sovereignty (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಿ ēka-c-chatri. subject to one king or lord; a country (Mhr.; R.).

ಏಕಚ್ಛಾಯ ēka-c-chāya. (= ಎಕ್ಕಚ್ಛಾಯ?). having only shadow, quite dark.

ಏಕಜಾತಿ ēka-jāti. once-born; of the same kind or caste (My.); a Śūdra.

ಏಕಜೋಯಿ ēka-joyi. ? (ಚಾಮ್ಪಯಂ Ct. II, 110).

ಏಕತರ ēka-tara. one of two, either, other; one of many (Colebr.).

ಏಕತಾನ ēka-tāna. *intent or bent upon one object* (ತದ್ಗತ, ಒಮ್ಮನ Mr. 329).

ಏಕತಾಲ ēka-tāla. = ಎಕ್ಕತಾಳ. *proper union of song, dance and instrumental music, keeping time together; harmony.*

ಏಕತಾಲರಗಳೆ ēkatāla-ragaḷe. a kind of metre (Ch.).

ಏಕತೆ ēkate. = ಏಕತ್ವ. unity. see Śmd. 152. 168. 169.

ಏಕತ್ರ ēkatra. in one place, on one spot; together; on the one side. (Cb.; B. 4, 106; 5, 175).

ಏಕತ್ವ ēkatva. *oneness, unity;* identity. 2, *the singular number* (Śmd. 124. 167. 168. 174; Kāvy. I, 2, 44-46).

ಏಕದನ್ತ ēka-danta. single-toothed or tusked: *Gaṇēśa.*

ಏಕದಲ ēka-dala. having two leaves; N. of a plant (ಒನ್ದೆಲಗ Mr. 132).

ಏಕದಾ ēkadā. *at the same time, at once.* 2, once,

ಏಕದೃಶ್ ēka-dṛiś. Nom. ಏಕದೃಕ್. one-eyed; excellent-eyed: *a crow;* Śiva.

ಏಕದೇಶ ēka-dēśa. *a part, a portion* (Kāvy. III, 3, B, 144).

ಏಕದೇಶಿ ēka-dēśi. of one or the same country (My.; Mhr.). 2, consisting of parts or portions.

ಏಕದೇಶೀಯ ēka-dēśīya. belonging to one or the same country (My.).

ಏಕದೇಹ ēka-dēha. having only one body; closely united in friendship (My.); elegantly formed; the planet Mercury.

ಏಕಧುರ ēka-dhura. (cattle) *being fit for special burden.*

ಏಕಧುರಾವಹ ēkadhurā-vaha. *being fit for special burden.*

ಏಕಧುರೀಣ ēkadhurīṇa. *being fit for special burden.*

ಏಕನಾಥ ēka-nātha. having one master. 2, sole master or lord (My.). 3, N. (My.).

ಏಕಪತ್ನ ēka-patna. he who has only one wife (My.).

ಏಕಪತ್ನಿ ēka-patni. only one wife. (My.).

ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತ ēka-patnī-vrata. the observance or rite of having but one wife, continency (J. 10, 39). 2, a continent male (10, 40).

ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತಸ್ಥ ekapatnīvrata-stha. = ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತ No. 2. (J. 13, 33).

ಏಕಪತ್ರ ēka-patra. = ಎಕ್ಕವತ್ತಿ. one-winged, one-leaved, etc.

ಏಕಪದ ēka-pada. one step. 2, a simple nominal formation. 3, *present time, same time.*

ಏಕಪದಿ ēka-padi. *a path.* 2, upon one foot, with one foot.

ಏಕಪಾದ ēka-pāda. one foot; having only one foot; standing on one foot. (Mr. 82).

ಏಕಪಾದಗತಿ ēka-pāda-gati. walking on one foot. see ದೂಱು.

ಏಕಪಿಂಗ ēka-piṅga. having a yellow mark in the place of one of his eyes: *Kuvera.*

ಏಕಪಿಂಗಲ ēka-piṅgala. = ಏಕಪಿಂಗ. (Colebr.).

ಏಕಮತಿ ēka-mati. the mind fixed upon one object; unanimous. (My.).

ಏಕಮತ್ಯ ēka-matya. the same exercise or application of knowledge; concord (My.). ಏಕಮತ್ಯ ಕಾಕ ಮಾಡದು. (Prv.).

ಏಕಮನಸ್ ēka-manas. ಏಕಮನಸ್ಸು. one mind (C.); fixing the mind upon one object; unanimous.

ಏಕಮಾತ್ರ ēka-mātra. one syllabic instant or Mora; a hrasva vowel (Śmd. 19; Kāvy. I, 1a, 10. 11).

ಏಕಮಾತ್ರಕ ēka-mātraka. = ಏಕಮಾತ್ರ. (Śmd. 17).

ಏಕಮಾತ್ರೆ ēka-mātre. a pill that is used for curing any disease (My.). ಗಂಗಾಧರಪಣ್ಡಿತನ ಏಕಮಾತ್ರೆ ವೈಕುಣ್ಠಯಾತ್ರೆ (Prv.).

ಏಕಯಷ್ಟಿ ēka-yaṣṭi. *a single string of pearls.*

ಏಕಯಷ್ಟಿಕೆ ēka-yaṣṭike. *a single string of pearls.*

ಏಕರಸ ēka-rasa. of one flavour, etc. 2, perfect assimilation (My.).

ಏಕರೂಪ ēka-rūpa. one form; uniform. (Śmd. 146. 259).

ಏಕರೂಪು ēka-rūpu. Tbh. of ಏಕರೂಪ. a uniform mass, a mass of ashes. ಕಾಪುರುಷನ್ ಅಳವಡಿಸಿದನು, ನಸುದೀಪ ತಾಗಿದೊಡೆ, ಏಕರೂಪಹ ರಾಜಭವನವನು (Bh. 1, 8, 67).

ಏಕಲಡಿ ēka-laḍi. = ಏಕಾವಲಿ. a single string of pearls (Si. 219).

ಏಕಲಿಂಗದೇವ ēka-liṅga-dēva. an isolated phallus-god; Kuvēra. (B. 5, 68).

ಏಕಲೋಚನ ēka-lōcana = ಏಕದೃಶ್. (ಕಾಗೆ Mr. 170).

ಏಕವಚನ ēka-vacana. the singular number (Śmd. 97. 107. 111. 116. 128. 150. 152. 168. 169. 172, etc.; Kāvy. I, 2, 12. 13. 41-43; I, 5, 6-12. 18-20, etc.).

ಏಕವಾಕ್ಯತೆ ēka-vākyate. agreement of meaning (My.; Mhr.).

ಏಕವಾರ ēka-vāra. (ಏಕವಾರಂ). only once, atonce, at one time, suddenly.

***ಏಕವ್ಯತಿರೇಕ ēka-vyatirēka.** one of the figures of speech. Kr. 3, 40.

ಏಕಶೇಷ ēka-śēṣa. the remainder of one only; a term in grammar denoting that of two or more words only one remains or is retained. (My.).

ಏಕಸಂಖ್ಯೆವಚನ ēka-saṅkhye-vacana. the singular number (Kāvy. I, 5, 41-44).

ಏಕಸನ್ಧಿಗ್ರಾಹಿ ēka-sandhi-grāhi. one who understands and remembers a ślōka from hearing it for the first time (My.).

ಏಕಸನ್ಧಿಗ್ರಾಹಿತ್ವ ēkasandhi-grāhitva. the faculty of an ēkasandhi-grāhi (My.).

ಏಕಸಪ್ತತಿ ēka-saptati. *seventy-one.*

ಏಕಸರ ēka-sara. = ಎಕ್ಕಸರ. (ಏಕಾವಳಿ Hlā.). a single string of pearls.

ಏಕಸರ್ಗ ēka-sarga. *intent or bent upon one object.*

ಏಕಸ್ಥ ēka-stha. standing together, remaining or being in one place; unanimous (My.).

ಏಕಸ್ಥಳ ēka-sthala. = ಎಕ್ಕತಳ. one place, the same place.

ಏಕಸ್ಥಾನ ēka-sthāna. = ಏಕಸ್ಥಳ. 2, a name given to the figures under ten (My.).

ಏಕಸ್ಥಾನಿ ēka-sthāni. occupying the same place; originating in one place. (Śmd. 27. 43).

ಏಕಹಸ್ತ ēka-hasta. one hand; one who has a mutilated hand (ವಿಕಲಪಾಣಿ, ಒಕ್ಕೈಯ್ಯ Mr. 389).

ಏಕಹಾಯನಿ ēka-hāyani. *a heifer one year old.*

ಏಕಾ ಏಕಿ ēkā-ēki. suddenly, all at once (ಅಕಸ್ಮಾತ್ Cb.; My.; Mhr.).

ಏಕಾಕಿ ēkāki. alone, solitary (Bp. 18, 54; J. 19, 25).

ಏಕಾಕ್ಷ ēka-akṣa. one-eyed; having an excellent eye; a crow. 2, N. of a plant (ಚೀಲಯಿತ, ಜಂಘೆ Mr. 133, o. rs. ಏಕಾಕ್ಷಿ & ಚಿಲ್ಲಯಿತ).

ಏಕಾಕ್ಷರ ēka-ākṣara. a monosyllable (Śmd. 102. 103; Kāvy. I, 5, 46; III, 2, B, 58. 69 seq.).

ಏಕಾಕ್ಷರದ್ವ್ಯಕ್ಷರ ēkākṣara-dvyakṣara. one of the figures of speech. Kr. 2, 122.

ಏಕಾಕ್ಷರಪದ ēkākṣara-pada. a monosyllabic word (Kāvy. I, 2, 84-89).

ಏಕಾಕ್ಷರಿ ēkākṣari. being monosyllabic (Kāvy. III, 2, B, 72).

ಏಕಾಕ್ಷಿ ēka-akṣi. = ಏಕಾಕ್ಷ, q. v.

ಏಕಾಗ್ರ ēka-agra. *turned towards one point, intent upon one object.* (Abh. P. 14, 176; Bp. 42, 35).

ಏಕಾಗ್ರಾಹಿತ್ವ ēka-a-grāhitva. the state of not taking, holding or accepting as pre-eminent. see ಅಱು³ (o. r. ಏಕಗ್ರಾಹಿತ್ವ).

ಏಕಾಗ್ರ್ಯ ēkāgrya. = ಏಕಾಗ್ರ *intent upon one object.*

ಏಕಾಂಗ ēka-aṅga. a single member, a single part (Śmd. 101). 2, a body-guard. 3, Mercury. 4, Mars. 5, Viṣṇu. 6, sandal-wood.

ಏಕಾಂಗಿ ēkāṅgi. of one member, side or qualification only (Mhr.); solitary, alone (My. = ಏಕಾಕಿ).

ಏಕಾಂಘ್ರಿ ēka-aṅghri. one foot; one who has a mutilated foot, one who is lame (ಕುಣ್ಟ೦ Mr. 389).

ಏಕಾದಶ ēkā-daśa. eleven; the eleventh.

ಏಕಾದಶರುದ್ರ ēkādaśa-rudra. a ceremony of bathing a liṅga whilst repeating the rudramantra eleven times (My.).

ಏಕಾದಶರುದ್ರರ್ ēkādaśa-rudrar. the eleven Rudras (Mr. 347; Grj. 10, 64; see their names in Vivēkacintāmaṇi, 6th prakaraṇa, 21st division).

ಏಕಾದಶಿ ēkādaśi. the eleventh day of the waxing or of the waning moon on which Vaiṣṇavas (J. 29, 5. 13), Rāmānujas, and Smārtas use to wake and fast. ಏಕಾದಶಿಯ ಮನೆಗೆ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಏಕಾದಶೀವ್ರತ ēkādaśī-vrata. the observance of the ēkādaśī rites (J. 29, 6. 21).

ಏಕಾಧಿಪತಿ ēka-adhipati. a sole monarch. (My., a term also used in astrology, My.).

ಏಕಾಧಿಪತ್ಯ ēka-ādhipatya. monarchy (J. 5, 23; My.).

ಏಕಾನ್ತ ēka-anta. the only end or aim. 2, a solitary, lonely, private or secret place (ವ್ಯವಾಯ Nn. 152; J. 6, 15). 3, a private consultation; secrecy (J. 6, 12. 36); a secret; retiring habits (ದ್ವನ್ದ್ವ, ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನ Nn. 91; ರಹಸ್ಯ 163; ಹಚ್ಚು Ct. I, 89; ಮನ್ತ್ರಣ C. II, 64; Śm. 66; B. 4, 138; My.). 4, *alone, private, secret, hidden.* 5, *excessive.* ಏಕಾನ್ತ ಹೋಗಿ, ಲೋಕಾನ್ತವಾಯಿತು. — ಸಾಲ್ಕು ಕಿವಿವರಿವಿಗೆ ಏಕಾನ್ತ, ಆಱು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಲೋಕಾನ್ತ. —ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಏಕಾನ್ತ, ಮೂವರಿದ್ದರೆ ಲೋಕಾನ್ತ (Prvs.). —ಏಕಾನ್ತದವಳ್. -ಅವಳ್. a woman who is of retiring habits or lives by herself (ಪಚ್ಚುಗೆಗಾತಿ Kk. 28, o. r. ಪೆ-). —ಏಕಾನ್ತದಳ್. -ಅಳ್. = ಏಕಾನ್ತದವಳ್. (ಪೆರ್ಚುಗೆಗಾತಿ Śm. 74). — ಏಕಾನ್ತನಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 49, 11).

ಏಕಾನ್ತರಾಮ ēkānta-rāma. N. (Bp. 49, 2; 52, 38. 43. 45. 46). —ಏಕಾನ್ತರಾಮತನ್ದೆ. -ತನ್ದೆ. N. (Bp. 49, 4). — ಏಕಾನ್ತರಾಮಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 49, 14). — ಏಕಾನ್ತರಾಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 49 sum.; 49, 6; 52 sum.; 52, 44. 49. 50; 58, 6).

ಏಕಾನ್ತವನ್ತ ēkānta-vanta. a private counsellor or secretary (Bp. 9, 47).

ಏಕಾನ್ತವಾಸ ēkānta-vāsa. a solitary dwelling; a hermitage; a seraglio, a harem (My.).

ಏಕಾಬ್ದೆ ēka-abde. *a heifer one year old.*

ಏಕಾಮ್ಬ್ರನಾಥ ēka-ambra (=ambara)-nātha. N. of a śiva-liṅga at Kañci (Bp. 17, 1).

ಏಕಾಯನ ēka-ayana. *fixing one's thoughts upon one object.* 2, a solitary place. 3, union of thoughts.

ಏಕಾಯನಗತ ēkāyana-gata. *intent upon one object.*

ಏಕಾರ ē-kāra. the letter ಏ (Śmd. 11. 64).

ಏಕಾರತಿ ēka-ārati. a waving platter with one wick (My.; Te.; Bp. 47, 16).

ಏಕಾರ್ಥ ēka-artha. the same object; one meaning; a synonym (My.). 2, expressing one thing, forming only one notion. 3, having one meaning. see Kāvy. II, 1, 7; II, 2, B, 3. 7-12; V, 950.

ಏಕಾರ್ಥಗತಿ ēkārtha-gati. arriving at one meaning (Kāvy. I, 3, 1-4).

ಏಕಾವಲಿ ēka-āvali. ಏಕಾವಳಿ. = ಎಕ್ಕಾವಳಿ. a single line. 2, *a single string of pearls* (ಎಕ್ಕಸರ Ct. II, 88; ಕಣ್ಠಿಕೆ, ಒನ್ದು ಸರಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಹಾರಂ Mr. 338).

ಏಕಾಶ್ರಯ ēka-āśraya. the same recipient; the same relationship; etc. see Śmd. 196; Kāvy. III, 3, B, 130. 2, the help or protection of one deity only; resorting to one deity only (My.).

ಏಕಾಷ್ಠೀಲ ēka-aṣṭhīla. *the plant Agati grandiflora* Desv. (Sesbana grandiflora Poir., ಕೊಕ್ಕರೆಹುವ್ವಿನ ಗಿಡ Si. 143).

ಏಕಾಷ್ಠೀಲೆ ēka-aṣṭhīle. *the plant Clypea hernandifolia* Wight & Arn.

ಏಕಾಹ ēka-aha. the period of one day. (My.). 2, a ceremony performed on the eleventh day in the course of funeral rites (My.).

ಏಕಾಹಿಕ ēkāhika. occuring daily, unremitting (as fever. My.).

ಏಕೀನಿ ēkīni. honesty, uprightness (My.; H.).

ಏಕೀಭವಿಸು ēkī-bhavisu. to become one (My.).

ಏಕೀಭಾವ ēkī-bhāva. becoming one; association. (My.).

ಏಕೂನು ēkūnu. sum total (C., also ಏಕೋಣು; Mhr. ಏಕುಣ, ಏಕುನ).

ಏಕೆ ēke. = ಯಾಕೆ. why? see s. ಏನ್.

ಏಕೋಕ್ತಿ ēka-ukti. a single word. 2, the singular number (Śmd. 265).

ಏಕೋದಕ ēka-udaka. the universal ocean (Bp. 21, 28). 2, connected (as relatives) by the offering of funeral oblations of water to the same manes.

ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟ ēka-uddiṣṭa. the śrāddha performed for one definite individual deceased. (My.).

ಏಕೋನವಿಂಶತಿ ēka-ūna-viṁśati. nineteen (Si. 326).

ಏಕ್ಸಾಲ್ ēksāl. for one year (My.; H.).

ಏಗಂ ēgaṁ. most certainly (ಅತಿನಿಶ್ಚಯ Śmd. 392). ಏಗಂ ಬೇಗಂ (224). see Śmd. s. ಬಯ್ 3.

ಏಗುಳ ēguḷa. a worm living in the orts. see s. ಏ 7.

ಏಗೊಳ್ ēgoḷ. to despise. see s. ಏ 7.

ಏಟು ēṭu. 1. = ಎಟ್ಟು 2, ಹೇಟು. a blow; a throw; a shot (C.; Te.; M. ಏಱು; see ಏಱು 4). 2, a kind of gambling with dice (Mg.). ಏಟು ತಪ್ಪಿತು, the shot missed (its aim); the proper time has passed (C.).

ಏಟು ēṭu. 2. = ಎಷ್ಟು. how much? how many? (C.). see Prv. s. ತೇಟಿ. 2, = ಅಷ್ಟು. see ರವೇಟು, [Tu. ಏತ್].

ಏಟುಗಾಱ ēṭu-gāṟa. a shooter; an excellent shot (My.).

ಏಡ ēḍa. *deaf* (ಬಧಿರ, ಕಿವುಡ Mr. 388; *cf.* ಊಡಕ?). 2, a kind of sheep (Sk.; Tu. ಏಡು = ಆಡು).

ಏಡಕ ēḍaka. = ಏಳಗ. a kind of sheep; *a ram;* a wild goat. *cf.* ಎಳಗ.

ಏಡಕೆ ēḍake. a ewe.

ಏಡಗಜ ēḍa-gaja. *the ringworm-shrub, Cassia tora or alata.*

ಏಡಮೂಕ ēḍa-mūka. *deaf and dumb.* 2, perverse.

ಏಡಿ ēḍi. 1. = ಎಸಡಿ, etc. a crab (ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟಕ Nr.; ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟ Mr. 410; C.). — ಏಡಿಕಾಯಿ. = ಏಡಿ. (Si. 88). — ಏಡಿ ಕಾಲಿನವ. a crab-footed man (S. Mhr.).

ಏಡಿ ēḍi. 2. = ಹೇಡಿ. a coward (My.; Tu.).

ಏಡಿಸು ēḍisu. = ಏಳಿಸು. to speak ill, to rail; to mock (Mhr. ವೇಟವಿಣೇಂ, to mock; to make grimaces). [ಯುದ್ಧಮಂ ಮಾಡಿದ ಜಾತಿ ಬೆಳ್ ನಿನಗದೇವಿರಿದೀಯೆ ಹಜೀನ್ದು ಮುನ್ದೆ ಬನ್ದೇಡಿಸುವನ್ತಿರಾಡಿದುದದೊನ್ದು ಮರುಳ್ Pb. 13, 54; ನೂಡಿದೆನೆಮ್ಬುದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದರೆ ಏಡಿಸಿ ಕಾಡಿತ್ತು ಶಿವನ ಡಂಗುರ! Bv. 234; Cv. 750]. ಗರ್ಭವಾದಿ ಕದ್ದದ ಎನ್ದು, ಏಡಿಸುವಾತನು; ಹಱಸಿ ಕೊಮ್ಬ ನುಡಿಯ ನುಡಿವನ್ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಬುರು (Nr.). ಏಡಿಸಲ್ ಎನ್ದು ಕಲಿತನು? (Bp. 22, 48). ಏಡಿಸುತಂ (59, 20). ಅವನನು ಬೆರಳಲಿ ಏಡಿಸುತಾ (Bh. 1, 10, 32). see Grj. 5, 20; 5, 20 va.; Rśv. 5, 55 va.

ಏಡು ēḍu. = ಏಱು 3. time (Te. ಏಡು, a year; T. ಯಾಣ್ಡು, time; a year; ಞಾನ್ಱು, day = ನಾಳ್; M. ಞಾಯಱು, sun; month; *cf.* ನಾಳ್, ನೇಸಱು). see ಮೊನೆಯೇಡು.

ಏಡೂಕ ēḍūka. = ಏಡೂಕ. *a building or wall enclosing bones;* a building constructed of rubbish, bones, etc.

ಏಣ ēṇa. *a kind of deer or antelope of a black colour with beautiful eyes and short legs* (ಹುಲ್ಲೆ Mr. 162; ಚಿಗರಿ G.). see ದೀಹದೇಣ.

ಏಣಧರ ēṇa-dhara. the moon.

ಏಣಧರಧರ ēṇadhara-dhara. Śiva (Bp. 26, 52; 36, 32; 57, 94).

ಏಣಲಾಂಛನ ēṇa-lāñchana. the moon.

ಏಣಲಾಂಛನಲಾಂಛನ ēṇalāñchana-lāñchana. Śiva (Bp. 27, 80; 32, 48).

ಏಣವಾಹನ ēṇa-vāhana. whose vehicle is an antelope: Vāyu (Grj. 6, 63).

ಏಣಾಕ್ಷಿ ēṇa-akṣi. a woman with eyes which resemble those of a deer (J. 19, 37; 30, 16).

ಏಣಾಂಕ ēṇa-aṅka. the moon (ಚನ್ದ್ರನು Nn. 146).

ಏಣಾಧಿನಾಥ ēṇa-adhinātha. Śiva (Bp. 27, 32).

ಏಣಾಧಿನಾಯಕ ēṇa-adhināyaka. Śiva; N. (Bp. 9, 39).

ಏಣಿ ēṇi. (fr. ಏಱು 1). a ladder (ಅಧಿರೋಹಿಣಿ, ನಿಃಶ್ರೇಣಿ, ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ Mr. 119; My.; Si. 112; T., Tu., M.). ಏಣಿಯಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಏಱುವ ನಿಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ? (Bp. 37, 49). — ಏಣಿದೀವಟಿಗೆ. a number of flambeaux fixed on a ladder that is horizontally carried before persons of distinction (My.).

ಏಣಿ ēṇi. a female antelope (see ಏಣೀಯ); a kind of poisonous insect.

ಏಣೀಸಮೂಹ ēṇī-samūha. a herd of antelopes (Cpr. 1, 137).

ಏಣು ēṇu. ಏಣ್. an edge, a border; a point (ಕೋಣ, ಪಾಲಿ, ಕೋಟಿ Nr.; C.; M.).

ಏತ ēta. 1. = ಏತಱ್, ಯಾತ, ಯಾತಱ್. see s. ಏನ್.

ಏತ ēta. 2. (fr. ಏಱುತ, Śmd. 246. 247) = ಯಾತ. ascent; rise. 2, an instrument on the principle of the lever for raising water, a picotta (ಅಕಷ್ಟ Mr. 422, o. rs. ಅಕಷಿ and ಏವೆ; My.; Te.; T. ಏಱ್ಱ). ಏತಂ (Śmd. 16). [ಏತ ತಲೆವಾಗಿದ ರೇನು ಶಿವಭಕ್ತನಾಗಬಲ್ಲುದೆ? Bv. 125]. ಎತ್ತುವ ಏತದ ಆಡುನ್ಬೊಳೆ ಯನ್ತೆ ಕಣ್ಗೆ ಎಸೆದುದು ಏಱುದ ಇಭಂ ಕದನತ್ರಿನೇತ್ರನಾ (204). 3, a similar instrument used for pounding rice (C.). — ಏತ ಕೋಲು. the bamboo by which the bucket hangs (My.; T. ಏಱಕ್ಕೋಲ್).

ಏತ ēta. *of a variegated colour.*

ಏತಕೆ ētake. = ಏತರ್ಕೆ, ಯಾತಕೆ. see s. ಏನ್.

ಏತತ್ಸೌಖ್ಯ ētad-saukhya. this pleasure, this pleasure here. (Śmd. 100).

ಏತದ್ ētad. this, this here.

ಏತದ್ದೇಶೀಯ ētad-dēśīya. belonging to this country or these countries (B. 4, 117; My.).

ಏತಱ್ ētar. = ಏತ 1, ಯಾತಱ್. a form used in the declension of ಏನ್, q. v. (Śmd. 137).

ಏತರ್ಹಿ ētarhi. *at this time, now.*

ಏತ್ವ ētva. the letter ಏ (Śmd. 250).

ಏತಾದೃಶ ētādṛiśa. such, such like; of this kind, similar to this. (My.).

ಏತಾವತ್ ētāvat. so great, so much; so far, thus far, in such a degree. (My.).

ಏದ ēda. Tbh. of ವೇದ. (My.). see Prv. s. ಏದು 2.

ಏದು ēdu. 1. = ಎಯ್ 2, etc. a porcupine (Te.; *cf.* Sk. ಸೇಧಾ?); the Indian crested porcupine, Hystrix cristata var. indica (Bd.). ಏದಿನ ಮುಳ್ಳು (ಶಲ, ಶಲಲ G.). — ಏದುಪನ್ದಿ. = ಏದು. (Śmd. 78; Te.).

ಏದು ēdu. 2. to pant (My.; Rām. 5, 8, 85). ಅಯ್ಯ ಏದ ನ್ಹೋದಿ ಏದುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಏಧ ēdha. *fuel.*

ಏಧಸ್ ēdhas. *fuel.*

ಏಧಿತ ēdhita. *prospered, grown up, full- rown.*

ಏಧೆ ēdhe. *thriving, prosperity.*

ಏನ್ ēn. = ಏ 6, ಏಂ, ಏನು 1. (Śmd. 96. 97). what? (how? why? ಕಿಂ Si. 469; T., M.; Te. ಏಮಿ; T. also ಏದು; Tu. ಜಾನೆ, ದಾನೆ). [ಏನಂ ಪೇೞ್ವುದೊ ಸಿರಿಯುದ್ಧಾನಿಯಂ Pb. 1, 17]. ಅವನ್ ಏನ್? ಅವಳ್ ಏನ್? ಅದು ಏನ್? (Śmd. 97). ತತ್ಪರಿಜನಂಗಳ ಆಲಾಪಂಗಳ್ ಏನ್? (97). ವಿತರ್ಕಮ್ ಏಂ? (104). ಏನ್ ಎಮ್ಬ ಪೆಮ್ಪೊ! (175). ಏಂ ಸನ್ದಯಂ? (89). ಏನಾಗಿಯುಂ (85. 137). ತಡೆವನ್ತೆ ಏಂ ಕಾರಣಂ? (151). ಎಲ್ಲರುಮ್ ಆ ಕರ್ಣನನ್ತಿರೆ ಏಂ ಚಾಗಿಗಳ್? (183). ನಘೋವಾರಣಮ್ ಒಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕ ದಧಿಪಾಣ್ಡುರಪಿಣ್ಡಮೊ? ಪೇೞ್! ಎನಲ್ಕೆ ನೀಹಾರಮಯೂಖಮಣ್ಡಲಮ್ ಅದು ಏನ್ ಎಸೆದು ಇರ್ದುದೊ ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯೊಳ್? (Llv. 3, 4). ನಿನಗೆ ಮುದುಕಿದ ಕಾರ್ಯಮ್ ಏನ್? (Bp. 29, 11). ಹಲವು ಮಾತು ಏನ್? (42, 37). ಏಂ ತುಱುಗಿ ಇರ್ದಪೊ ತುದಿಗೋಡೊಳ್ ಮಱು ಚಿಱತಿರೆ ನೋಡಿ ಬಾಡುತಂ ವಿಹಗಂಗಳ್? (Rśv. 9, 28). ಪೇೞಲಿ ಏನ್ ಅದ? (Rām. 13, 7). see Rśv. 2, 35; 6, 133; 13, 8. 21. 98; J. 31, 34. accusative: ಏನ (Bp. 31, 15. 17; 46, 24; 49, 39; 60, 43). ಏನಂ (1, 36; 14, 19; 20, 18; 22, 18; 39, 60. Śmd. 211, o. r. ಏನ). genitive: ಏತಱ [ಮಹೀಪತಿಗಂ ದ್ವಿಜವಂಶಜಂಗನೇತಱ ಕೆಳೆ Pb. 2, 48]; (Śmd. 137. 16; Bp. 18, 14; 28, 17; 31, 20; 34, 36; 37. 17; 40, 33. 46; 44, 44; 51, 5). dative: ಏತರ್ಕೆ (Śmd. 137. 140), ಏತಕ್ಕೆ (Bp. 50, 7). ಏತಕೆ (2, 24; 3, 50. 56; 24, 10; 44, 8; Śmd. 140). ಏಕೆ [ಜನೇಶನಿನ್ದೇಕೆ ಕಳೆದು ಪೋದನೊ ಪೇೞಂ Kr. 2, 33; Pb. 12, 207; Ap. 3, 89]; (Śmd. 137. 143. 155; Bp. 16, 29; 36, 45; 38, 65; 43, 44; 47, 28; J. 31, 34). instrumental: ಏತಱಂ (Śmd. 137; J. 2, 24). ablative: ಏತಱತ್ತಣಿಂ (Śmd. 137). locative: ಏತಱೊಳ್ (137). [ಇದನಾಂ ಪೇೞ್ವೇತಱೊಳ್ ನೀಗುವೆಂ Pb. 11, 118; Ap. 2, 11 va.]. ಏತಱಲಿ (Bp. 45, 41). — ಏತಱದು. -ಅದು. of what it? a thing of what substance, influence, value, etc.? see Bp. 37, 11; 46, 46; 53, 43. — ಏತಱವ. -ಅವ. of what he? a man of what position, faculties, etc.? see Bp. 22, 60; 43, 43; Mr. 7. — ಏನನೆನ್. -ಎನ್. to say what? to call what? ಏನನ್ ಎಮ್ಬೆನು, what shall I say? (Bp. 22, 55; Bh. 3, 13, 24). ಏನನ್ ಎನ್ದಪೆಂ? (Rśv. 13, 88). ಆ ಊರಲಿ ಅದ್ಭುತಮ್ ಏನನೆನ್ದಪೆ? (Bp. 57, 42). ಏನನೆಮ್ಬೆವು ನಿಮ್ಮಂ? (58, 33). — ಏನಾಗು. -ಆಗು. to become what? ಅನ್ನಿನ ನಿಜಭುಜವಿಕ್ರಾನ್ತಮ್ ಏನಾದುದು, what has become of ...? (Śmd. 137). 2, to happen what? ಏನಾಯ್ತು, what has happened? (what will happen?). ಇದಕೆ ಏನಾಯ್ತು, ಏನಾಯ್ತು? (Bp. 37, 38). ಏನಾದೊಡಂ, whatever it may be, something or other. — ಏನಾನು. -ಆನು 5. = ಏನಾನುಂ. ಏನಾನುಗೆಡೆವ. -ಕೆಡೆವ. one who lets drop anything from his mouth (ಯದ್ವದ, ಅನುತ್ತರ Hlā.). — ಏನಾನುಂ. -ಆನುಂ. whatever, anything whatsoever. [ದೋಸಮೇನಾನುಂ ಸ್ವಲ್ಪಮಾದೊಡಂ ಮಾಸಿಸಿಕ್ಕುಗುಮಱಂ ಕೃತಿವಧುವಂ Kr. 1, 112; Pb. 2, 92]. ದೋಷಂ ಇದಱೊಳ್ ಏನಾನುಮ್ ಉಳ್ಳೊಡಂ (Śmd. 3). ಏನಾನುಮ್ ಒನ್ದು (241). [-ಏನಾನುಮುಂ. whatsoever. ನನೆಯಮ್ಬಂ ತೆಗೆದೆಚ್ಚನಂಗಜನ ತಪ್ಪೇನಾನುಮುಂ ತೋಱೆ ಕಾಣ್ಬ ನಿತಂ ಮಾಡದೆ ಪದ್ಮಜಂ ಮದನನಂ ಬೈದನ್ತುಟೇ ಜೇಡಮಿಾ ಬಿನದಂ Pb. 4, 64]. ಏನು. -ಉ 9. = ಏನುಂ. ತನ್ನೊಡನೆ ಪೋಪ ಮನುಷ್ಯರ್ ಏನಿಲ್ಲ (Bp. 44, 39). — ಏನುಂ. -ಉಂ 1. whatsoever (ಅಣಂ, ಅಣಂ Śmd. 390). ಏನುಮ್ ಅಱಿಯದವನು (ಅಜ್ಞ Hlā.). [—ಏನುಮುಂ. = ಏನುಮಂ. ಉಜ್ವಲ ಕೀರ್ತಿಯಪ್ಪನಂ ಗಣಿದಮನೇನುಮಂ ಬಗೆಯದಾಗಡು Kr. 1, 123]. — ಏನುವ. -ಉವ 3. whatsoever (Acc., Bp. 6, 1). — ಏನುವಂ. -ಉವಂ 2. whatsoever (Acc., Bp. 13, 14; 18, 24; 24, 78; 31, 20. 25; 35, 38; 40, 27; 53, 18). — ಏನುವುಂ. -ಉವುಂ. whatsoever (Nom., Bp. 2, 1). — ಏನೆನ್. -ಎನ್. = ಏನನೆನ್. to say, or call, what? ನಿನ್ನನ್ ಏನೆನ್ದು ಎಮ್ಬೆನು? (Bp. 24. 81). ಕಾರಣಮ್ ಇದು ಏನೆನಲು (26, 46). ನಿಮ್ಮನ್ ಏನೆಮ್ಬೆ? (57, 39). — ಏನೇನ್. rep. ಆರ್ತಸ್ವರಮ್ ಇದು ಏನೇನ್? ಎನುತ (Bp. 22, 11). ಎಮಗೆ ಈ ಶರಣನ್ ಇನ್ತು ಏನೇನನ್ ಈವನೊ? (38, 75). — ಏನೇನು. -ಉ 9. whatsoever. ಏನೇನಕ್ಕೆ! (Bp. 54, 14). — ಏನೇನೋ. -ಓ 3. o what? o what?! ಏನೇನೋ, ಓದಿನ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (Śmd. 69). — ಏನೊ, -ಒ 4. o what? o how? could it be possible? ಏನಾಗಿಯುಮ್ ಏನೊ? ತೀರ್ದಪುದೆ ತೀರದೊಡಂ! (Śmd. 137). see also 112. 133, & s. ಏನು 1.

ಏನಸ್ ēnas. *sin.*

ಏನಿ ēni. what? (an honorific term). (also My.; see s. -ಇ 15).

ಏನಿಕೆ ēnike. the being somewhat, some, a little, a few (S. Mhr.). ಏನಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುಕಡಮೆ (B. 5, 59). ಏನಿಕೆ ಕೆಲಸಗಳು (5, 83). see B. 5, 21. 60. 65. 67. 91. 92. 101. 111. 113. 128, etc.

ಏನು ēnu. 1. = ಏನ್, etc. (C). ನಿಮಗೆ ಕುಱುಗಳಿಗೆ ಏನು ಸಮ್ಬನ್ಧ? (Bp. 28, 29). ಉಸಿಕನೆ ಎದ್ದಿದ್ದು, ಏನು ಕಾರಣಮ್ ಉಸಿರಂ? (47, 18). ಏನು ಫಲಂ? (52, 37). ಬೇಱೇನು? (Bh. 2, 13, 24). ಹಾಡದೆ, ಏನು ಮಾಡೀತು? (B. 2, 44). ಆ ನೊಣವನ್ನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ? (2, 42). ಏನನು (5, 165). ಏನಯ್ಯ? ಅನ್ದರೆ ಶ್ವಾನನ ಮಱಿ ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು ಅನ್ದ. — ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಮಗ ಹರಿಯೆಮ್ಬುದನ್ನು ಬಿಡ (Prv. formed in connection with Prahlāda). — ಏನು, ಗವುಡ? ಅನ್ದರೆ ಕಮ್ಬಳಿ ಮೂಱು ಹಣ ಅನ್ದ (Prvs.). ತಮ್ಮ ಅಂಗೆಯ್ಗೆ ಏನು ಕಾರಣ ಕೂದಲು ಇಲ್ಲ? (B. 5, 126). it is occasionally used at the end of questions, *e. g.* ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ನೀನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗ ತಕ್ಕವನೇನು? (B. 1, 25). ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ನೋವು ಆಗುವದಿಲ್ಲೆನ್ದು, ನೀನು ತಿಳಿಯುತ್ತೀ ಏನು? (2, 43). ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ರೊಕ್ಕಾ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲೇನು? (3, 77). ಪಿತನೊಳಗೆ ಸೇರದಿಹ ಸುತನಿನ್ದ ಫಲವೇನು? ಪತಿಸೇವೆಗೆ ಒದಗದಿಹ ಸತಿ ಇದ್ದರೇನು? (Dp. 167). ಕಾಯದೆ, ನೀ ಭಕ್ತನ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾ ಮಾಡುವದೇನು? (80). ಕೆಟ್ಟವರ ಅದೃಷ್ಟವ ಇನ್ನಿಷ್ಟ ಹೇಱುವರೇನು? ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಟ್ಟಗುಣವ? (68). — ಏನಾಗು. -ಆಗು. to become what? see it s. ಏನ್. ಈಗ ನಿನ್ನ ಹತ್ತರ ಎಷ್ಟೇ ಹಣ್ಣು ಅವೆ; ಇನ್ನು ಎರಡು ಏನಾದವು? (B. 2, 36). — ಏನಾದರು. -ಆದರು. — ಏನಾದರೂ. -ಆದರೂ. whatsoever it may be; something or other; something; anything. see *e. g.* B. 2, 47; 5, 117. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಆಗುವದು (Prvs). — ಏನು. -ಉ 9. = ಏನೂ. ಏನಿಲ್ಲನ್ನು, ಏನಿಲ್ಲೆನ್ನು, to say it is (nearly) nothing. ಏನಿಲ್ಲನ್ದರೂ, ಏನಿಲ್ಲೆನ್ದರೂ at least (B. 3, 100; 4, 125. 136; My.). ಏನು ಅಱಿಯದವ ಶ್ವಾನಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). — ಏನೂ. -ಊ 7. whatsoever. ಏನೂ ಇಲ್ಲದವ ಯೂವದಕ್ಕೂ ಹೇಸ (Prv.). — ಏನೆ. -ಎ 4. eh! (a mode of calling to a female, C.). ಏನೆ, ಅವ್ವಾ? (B. 2, 45). 2, what? (in asking a female, C.). — ಏನೇ. -ಏ 3. = ಏನೆ. (C.). ಏನೇ, ತಂಗೀ! (B. 3, 80). 3, whatsoever (C.). ಮಾವಾ, ಏನೇ ಇರಲಿ! (B. 4, 201). — ಏನೇನೂ. rep. of ಏನೂ. ನನ್ನದು ಏನೇನೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ (B. 2, 8). — ಏನೋ. -ಓ 3. ಏನೊ. -ಒ 4. ₀ what? one does not know what? (something); ₀ how? could it ever be? ಇದಕ್ಕೆ ಏನೋ ಗೊತ್ತು ಇದ್ದನ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ (B. 3, 42). ಆ ಮೂಕಿ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಏನೋ ಯೋಚಿಸಿಕೊಣ್ಡು (3, 51). see also 3, 72. 83. 122; 4, 52. 138. 196. 207; 5, 130. 2, o! (in addressing males, My.). 3, what? (in asking males contemptuously, My.).

-ಏನು ēnu. 2. = ಅಹೆನು or ಇಹೆನು. a common affix for the first person singular of the present of uncertainty or mere possibility (see -ಅನು 4), *e. g.* ಕೊಟ್ಟೇನು, I may give. perhaps I give, I am likely to give (B. 1, 12); ಅತ್ತೇನು (2, 43); ಬಿದ್ದೇನು (4, 181); ತಕ್ಕೊಣ್ಡೇನು (5, 113); ಮಾಡ್ಯೇನು (C.). see its plural -ಏವು.

-ಏನೆ ēnu₂-e₃. a common affix for the first person singular of the present, *e. g.* ತರುತ್ತೇನೆ, I bring (B. 1, 10). ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ (1, 11), ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ (C.). 2, a form to express "I am", *e. g.* ಬನ್ದೇನೆ (ಬನ್ದು ಏನೆ), ನಡೆದೇನೆ, etc. (S. Mhr.). see -ಅನೆ 1, and the plural -ಏವೆ 1.

ಏಪಿ ēpi. a heavy wood like mahagony, Shorea robusta (My., Te.; *cf.* ಇಬಡಿ?).

ಏಬ್ರಜ ēbraja. the insect cochineal (ಇನ್ದ್ರಗೋಪ Mr. 165; ಇನ್ದ್ರಗೋಪ, ಕೆಮ್ಬುಬು Ss.).

ಏಬ್ರಾಸಿ ēbrāsi. = ಎಬ್ರಾಸಿ. a foolish, silly man (My.; M. ಏಮಾಳಿ, a beggar, a silly man).

ಏಯ್ ēy. 1. = ಏಸು 1, etc. to cast, to throw, to shoot (Tu. ಎಯಿ, Te. ಏಯು, ವೇಯು; R.).

ಏಯ್ ēy. 2. an exclamation used in calling to inferior people (My.).

ಏರಕೆ ērake. = ಎರಕೆ. a sort of grass, which when plucked by Kṛiṣṇa and his family turned to clubs.

***ಏರಣಿಗ ēraṇiga.** a goldsmith. ಆ ಏರಣಿಗನುಂ ಪೆಣ್ಡತಿಯ ವಿಯೋಗದೊಳ್ ಸನ್ತಾಪದಿನ್ದಮಿರುಳುಂ ಪಗಲುಮನವರತಂ ಬೇಯುತ್ತಂ Vr. 51, 11.

ಏರಣ್ಡ ēraṇḍa. *the castor-oil plant, Patma Christi, Ricinus communis* (ಗ್ರಾಮರುಹ, ಅವುಡಲ Mr. 136).

ಏರಣ್ಡಕಿಟ್ಟ ēraṇḍa-kiṭṭa. dregs of castor-oil (ಹಟ್ಟ Śm. 89).

ಏರಿ ēri. a raised bank, the bank of a tank, etc. (My.; T., M.; ಅಲಿ, ಪಾಲಿ Hlā.). ಮಳಲೇರಿ (ಸೈತಕ Nr.). ಕೆಱೆಯ ಏರಿ (ವಾರಣ, ತಟಾಕಬನ್ಧನ Nn, 99). ಏರಿಗೆ ನೀರಿನ ಆಶೆ, ನೀರಿಗೆ ಏರಿಯ ಆಶೆ (Prv.). [ಏರಿ ನೀರುಣ್ಬೊಡೆ ಬೇಲಿ ಕೆಯ್ಯ ಮೇವೊಡೆ... ಇನ್ನಾರಿಗೆ ದೂಱುವೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ Bv. 26]. see Sp. s. ಪಂಜು. **2,** a tank (My.). — ಏರಿಕಟ್ಟೆ. = ಏರಿ No. 1. (My.).

ಏರು ēru. 1. = ಆರ್ 4. (My.). — ಏರುಕನ್ದಾಯ. plough-tax (My.). — ಏರುಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. = ಏರುಕನ್ದಾಯ. (My.). — ಏರು ಸುಂಕ. = ಏರುಕನ್ದಾಯ. (My.).

ಏರು ēru. 2. = ಎರುಬು. dung, cowdung [T. ಎರು = manure]. (R.; *cf.* ಎರಣ).

ಏರು ēru. = ಪೇರು. difference or unevenness in scales. — ಏರು ಪೇರು. dupl. = ಏರು. ಏರುಪೇರು ಕಟ್ಟು. = ಪೇರು ಕಟ್ಟು. (My.).

ಏರುಂ ērum̐. (ēṟum̐?). — ಏರುವ್ವಳ್ಳಿ. a climbing herb, the smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicacabum Lin. (St. & Pl.).

ಏರುವಂಗ ēruvaṅga. N. of a plant (ಗಣ್ಡೀರ, ಸಮಷ್ಟೀಲ Si. 162).

***ಏಱ್ ēṟ. 1.** to attack, to wound [ಉಱಿದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನಿನ್ನೇರ್ದೊಡಮಱಿಯೆಂ Pb. 9, 87.

ಏಱ್ ēṟ. 2. = ಏಱು 5, ಏರ್ 1-. a wound. ಏಗಳ್ (J. 4, 35; 16, 40).

ಏಱ್ ēṟ. 3. = ಆಱ್ 2. to become, to be fit, to be suitable, to fit; to be possible, to be able (T., M. ಏಱ್, ಏಲ್, ಏಲು). 2, to meet in battle (M.); to oppose (= ಎದಿರ್ T.). see ಆಱು 3, ಏರ್ 2-.

ಏಱ್ ēṟ. 4. to glean, gather, or pick off; to select, choose (Te.; Te. ಏಱು = ವೇಱು, separate; ಏರ್ಪಡು, to be separated or divided; *cf.* ಎಕ್ಕು 1).

ಏಱಾಳಿ ēṟu₂-āḷi. a person fond of, or expert in, mounting and riding. (Śmd. 239). see s. ನೀಱು.

ಏಱಿ ēṟi. an ascender. see ಅಲರೇಱಿ.

ಏಱಿಕೆ ēṟike. rising, increasing; mounting; etc. (C.; Rām. 6, 53, 42; see ಅಳಿನೇಱಿಕೆ).

ಏಱಿಸು ēṟisu. to raise; to place upon; etc. (C.). [ಅಗ ಕೇಱಿಸಿದ ಬಿಸುಗೆಗಳುಮಿಕ್ಕಿದ ಲೋಹವಕ್ಕರೆಗಳುಂ Pb. 10, 51 va.;

Ap. 3, 59 va.; ಎನಗಿಲ್ಲದ ಘನವನೇಱಿಸಿ ನುಡಿದಡೆ ಅದು ನಿಮ್ಮ ಲೀಲೆ Cv. 52]; (Cpr. 6, 67. 77). ಏಱಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆರೋಪಿತ Hlā.). ಮನೆಗೆ ಏಱಿಸಿದ ಪೊದಕೆ (ವಲಭಿ Mr. 200). ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪನ್ ಒದೆದು, ಏಱಿಸಿ ತಾವರೆನೂಲ ನಾರಿಯುಂ, ಜೇವಡೆಗೆಯ್ದು (Śmd. 66. 133). see ಇದಿರೇಱಿಸು, ನೆಱವೇಱಿಸು; Śmd. 224; Abh. P. 11, 8 va.; Bp. 11, 45; 17, 22; 23, 14; 38, 15; 42, 3; 47, 41; 50, 13; 55, 9. 57; 57, 88; 58, 22; 60, 61; Śśv. 1, 44; B. 3, 119; 4, 55. ಬಾಣಗಳನ್ನು ಏಱಿಸಿದನು (ತೊಟ್ಟಂ G.). ಏಱಿಸಿದ ಹೂವು (ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ G.).

ಏಱು ēṟu. 1. to rise; to increase, to become more or much; to ascend; to mount, to climb [ತಾನೆ ಮತ್ತೇಱುವೆಂ ಪಣೆದೊಡಾನೆಯನೆಮ್ಬುದು ದೂಷಿತಂ Kr. 1, 134; Pb. 3, 81 va.]; (ಆರೋಹಣ Śmd. Dh.; Śm. 116; C.; T., M.; Tu. ಏರು; *cf.* ಎಕ್ಕು 3). P. p. ಏಱಿ. ನೌವನ್ ಏಱಿದಂ (Śmd. 67). ನಿಮಗೆ ಅವುವು ಮನಕೆ ಏಱುವುವು? ಅಟ್ಟಿಱಿನ್ ಅವನ್ ಆಯ್ಕುಳಿಗೊಳ್ಳಿಮ್! ಎನ್ದು, ನವರತ್ನಮುಮಂ (117). ಕಲ್ಲನ್ ಏಱಿದಂ (144). ಶಾರ್ಙ್ಗಮನ್ ಏಱಿಸಿದಪನ್, ಅಹಿಶಯ್ಯೆಯನ್ ಏಱಿದನ್ (224). ಮರದೊಳ್ ಸಮೆದ ಅಂಕವಣಿಯನ್ ಏಱಿದಂ (288). ಆನೆಯನ್ ಏಱುವಾತ (ನಿಷಾದಿ, etc.); ಕುದುರೆಯನ್ ಏಱುವಾತ (ಸಾದಿ, etc.); ಹಱುಗಲ್ ಏಱುವಾತ (ನಾವಿಕ, etc. Hlā.). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೋಸ್ಕರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ವಿನೋದಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಏಱುವ ರಥವು (ಪುಷ್ಪರಥ Nr.). ಸುಖ ದುಃಖ ಸಿಟ್ಟು ಕನಿಕರ ಮುನ್ತಾದ ಮಾನಸವೃತ್ತಿಗಳು ಕೊಬ್ಬಿ ತಲೆಗೆ ಏಱಿದಾಗ ಏನೂ ತೋಚದೇ ಜಡನನ್ತೆ ಸ್ತಮ್ಭಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವದು (Si. 73). ಬಹಳ ಮದವೇಱಿದವಳು (ಪ್ರಮದೆ 182). ಮದವೇಱಿದ ಆನೆ (ಮತ್ತ 269). ಅಮಲೇಱುತ್ತದೆ (C.); ವಿಷವೇಱುತ್ತದೆ (takes effect, C.). ಬೆಲೆಯೇಱುತ್ತದೆ (C.). ಹಾವು ಕಡಿದ ಗಾಯದೊಳಗಿನ ನೆತ್ತರಾ ತೆಗದರೆ ವಿಷವು ಏಱುವುದಿಲ್ಲ (B. 2, 26). ಕಪ್ಪೇಱಿ ಇರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ (ಕುಮುದ Mr. 420). ರಥವನ್ ಏಱುವಂ (ರಾಜಾಧಿರಾಜ 287). ಪ್ರಚಣ್ಡದ ಎತ್ತೇಱುವವಂ (ಅನಡ್ವಾಹ 247). ಮರದ ತುದಿಯನ್ ಏಱಿ (Sp.). ಉಬ್ಬೇಱಿ ನೆಲನ್ ಅಬ್ಬರಿಸೆ (Rām. 26, 21). ಸೆಗಳಿಕೆಗಳ್ ಏಱಿದವು (Bh. 1, 5, 5). ಅನ್ದವೇಱಿತು ಮುಸುಡು ಶಕುನಿಸುಯೋಧನಾದಿಗಳ (2, 13, 42). ಬಿಸಿಯ ಬಿಸಿಲ್ ಏಱಿದುದು (J. 3, 41). ಇಳೆ ಕಾಯ್ಪೇಱಿದುದು (Rśv. 5, 36). ಕಾಯ್ಪೇಱಿ, ದಿಕ್ಕುವಿಭ್ರಗಳ್ ಅಟ್ಟೆ (6, 11 va.). ದಿನದಿನಕೆ ಕಳೆಯೇಱುತಿರ್ದಳು (Prll. 3, 31). ಬೆಮರ್ ಏಱಿದ ಆನನಂ (Rśv. 5, 118). ಯಾಕೆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಏಱಿದ್ದಿ? (B. 2, 21). ಏಱಿದವ ಇಳಿದಾನು (Prv.). see Bp. 1, 32. 50; 5, 38; 32, 15; 36, 13; 37, 49; 39 sum.; 39, 45. 47. 49. 51; 52, 13; 57, 88; 59, 12; 60, 58; Rām. 26, 23; Dp. 167; Rśv. 5, 122; 6, 11 va.; 13, 2; Rāghc. 17, 73. — ಏಱ. an infinitive of ಏಱು: so as to rise or go up, etc.; upwards; increasingly (T., M. much, more, too much); rising. — ಏಱ ಕಟ್ಟು. to tie on high; to put a tie (to a man's arms) and draw him up (for punishment, S. Mhr.). 2, to be tied on high: to hang down. ಏಱ ಕಟ್ಟಿದುದು (ಅಪ್ರಲಮ್ಬ, ಉಚ್ಚಣ್ಡ Hlā.). — ಏಱಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಏಱ ಕಟ್ಟು. ಏಱಗಟ್ಟಿದುದು (ಉಚ್ಚಣ್ಡ, ಅಪ್ರಲಮ್ಬ Mr. 459). — ಏಱ ಹಾಕು. to pile (My.). see Prv. s. ಕೆಡು. — ಏಱ ಹೊತ್ತು. the time from sunrise to midday (My.; B. 2, 10). — ಏಱಾಟ. -ಆಟ. mounting and riding. see Bp. 61, 24; Rśv. 6, 11 va.; J. 6, 39; 29, 7; Bh. 1, 7, 2. — ಏಱಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. = ಏಱಾಟ. (Rām. 6, 30, 30). — ಏಱೆ. = ಏಱ. — ಏಱೆದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. to be swollen, puffed up or distended. ಉಬ್ಬಿದ ಉರದ, ಏಱೆದೆಗೆದ ಒಡಲ, ಬಾಗಿದ ಬೆನ್ನ ... ಗಬ್ಬಿನಾಯ್ಗಳ್ (J. 28, 46).

ಏಱು ēṟu. 2. rising, etc.; rising ground (My.; ದಿನ್ನೆ G.); greatness, grandeur. see ಮಣಿಯೇಱು. -ಏಱುಜವ್ವನ. = ಏಱುಂಜವ್ವನ. (Sśv. 3, 35 va.). — ಏಱುಂಜವ್ವನ. -ಂ-. rising youth, bloom of youth, prime (Grj. 9, 107). ಏಱುಂಜವ್ವನದೊಳ್ ಸೊಕ್ಕಿ (Śmd. 204 Mdb.). — ಏಱುಂಜವ್ವನೆ. -ಂ-. a very young woman (ನವಯೌವನೆ Śs.; Rśv. 2, 20). — ಏಱುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. hard breathing (My.).

ಏಱು ēṟu. 3. = ಏಡು. time. see ಮೊನೆಯೇಱು. *cf.* ಅಱೆ 6?

ಏಱು ēṟu. 4. (fr. ಇಱ್ 1). that with which one pierces or which one throws (T. a thunderbolt; see M. s. ಏಟು 1, & ಬಿಟ್ಟೇಱು).

ಏಱು ēṟu. 5. (fr. ಇಱ್ 1). = ಏಱ್ 1, etc. a cut, a wound (Cpr. 8, 44 va.; Rām. 6, 19, 30; ಕ್ಷತ್ರ Śmd. Dh.; ಗಾಯ Śm. 116, Bhn. 51; ಕ್ಷತ, ಈರ್ಮ Hlā.; ಇರ್ಮ Mr. 396). ಏಱುಂಗೆ (Mr. 396; Abh. P. 13, 80). ಪೂರಾಯದ ಏಱಿನ ಕರಡಿ ಕಾಡಾನೆಗಳ ಕಳಕಳಂ (Bh. 3, 13, 28). ಇಱಿದರೆಯು ಏಱಿಲ್ಲ (Sp.). see ಅಳ್ಳೇಱು s. ಅಳ್ 5.

***ಏಱು ēṟu. 6.** striking, blow. ದ್ರುಪದನಪ್ಪೇಱುಂಗೆ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡದೊಡ್ಡೆದೋಡುತ್ತಿರೆ Pb. 2, 62.

ಏಱುತೆ ēṟuta. = ಏತ the act of rising, etc. (Śmd. 246).

ಏಱುವಿಕೆ ēṟuvike. rising, etc. (My.).

ಏರ್- ēṟ. 1. = ಏಱ್ 1, etc. a wound — ಏರ್ಪಡು. a wound to be got; to get a wound, to be wounded (ಗಾಯವಡೆ Śmd. 217 Mdb. C.; Ct. I, 52). ಏರ್ಪೆತ್ತರ್ ಏರ್ಪೆತ್ತರಂ ಪದುಳಂ ಮಾಡ್ಪುದು ಉಚಿತಂ (Śmd. 79. 217). — ಏರ್ಮಾಣ್. a wound to heal. ಏರ್ಮಾಣ್ದುದು (Śmd. 217). — ಏರ್ವಡೆ. -ಪಡೆ. to get a wound, to be wounded (J. 21, 6; 23, 6; 25, 27).

ಏರ್- ēṟ. 2. (fr. ಏಱ್ 2). the state of being fit, etc. 2, the state of meeting and opposing. — ಏರ್ಪಡಿಸು. to arrange, to set in order (Si. 284; My.; Te.) — ಏರ್ಪಡು. to be arranged, etc. (My.; Te.); to be ready (as a person to act, My.). — ಏರ್ಪಾಟು. = ಏರ್ಪಾಡು. decision; arrangement (My.; Te.; T. ಏಱ್ಪಾಡು). — ಏರ್ಪಾಡು. = ಏರ್ಪಾಟು. (My.). — ಏರ್ಪೊರ್ನ್. to go to meet, to oppose, to hinder, ಏರ್ಪೊರ್ತುದೆನ್ದು ತಡವ್ಪೊಯ್ದುದು (Śmd. II). ಏರ್ಪೊರ್ತುದು (Śmd. 217).

ಏರ್ವಾರು ērvāru. = ಈರ್ವಾರು, etc. *a sort of cucumber, Cucumis utilissimus* Roxb.

ಏಲ ēla. = ಏಲೆ. (My.; T.). cardamom.

ಏಲಕ್ಕಿ ēle-akki. = (ಇಲಾಚಿ, ಎಲಚಿ), ಯಾಲಕಿ, ಯಾಲಕ್ಕಿ. large cardamoms (ಏಲೆ, ಪೃಥ್ವೀಕೆ, ಚನ್ದ್ರಬಾಲೆ, etc. Nr.; ಕೊಟ Nr.; Mhr. ಏಲಚೀ, ಏಲಾಚೀ). see ಕಿಱುಯಾ-, ಬಿಳಿಯ-; Si. 152. 153. 415. — ಏಲಕ್ಕಿಗಿಡ. the cardamom plant, Alpinia cardamomum Roxb. (St. & Pl.).

ಏಲವಾಲುಕ ēlavāluka. *a perfume, the fragrant bark of Feronia elephantum.* see ಕಳ್ಳಂಗಡಲೆ.

ಏಲಹುರಿ ēlahuri. the plant Cassia sophora, or a cough medicine (ಕಾಸಮರ್ದ Nr.).

ಏಲಾಂ ēlām. = ಎಲಾಂ, ಯಾಲ. an auction, a public sale (My.; Tu. ಏಲಂ; Te. ಏಲಮು, ಯಾಲಾಮು; H., Mhr. ನಿಲಾಮ್, ಲಿಲಾಂವ, ಲೇಲಾಮ, ಲೇಲಾಂವ).

ಏಲಾಪರ್ಣಿ ēlāparṇi. *the plant Mimosa octandra* Roxb.

ಏಲು ēlu. 1. = ಹೇಲು 1. to void excrements. (My.).

ಏಲು ēlu. 2. = ಹೇಲು 2. ordure. (My.).

ಏಲು ēlu. 3. to hang, to dangle (Te. ವೇಲು, ವ್ರೇಲು).—ಏಲಾಡು. -ಆಡು. to swing (Sd.).

ಏಲೆ ēle. ಏಲಾ. = ಏಲ. *large cardamoms: the seed of Alpinia cardamomum.* [T., Tu.].

ಏಲೇಶಕೇತಯ್ಯ ēlēśa-kētayya. N. (Bp. 47, 35; 60, 16. 26).

ಏಲೇಶ್ವರದ ಕೇತಯ್ಯ ēlēśvarada kētayya. N. (Bp. 9, 48; 58, 5).

ಏಲೇಶ್ವರನ ಕೇತಯ್ಯ ēlēśvarana kētayya. N. (Bp. 60, 12).

ಏವ ēva. = ಹೇವ. disgust, dislike, hatred (Te.; *cf.* ಏ 7, ಏಸಿಕೆ); ugliness (Te.); something that is disgustful: a lamentable event [ಪ್ರಜೆಯಂ ಪರಿವಾರಮಂ ಏವಮಂ ಬಗೆಯದನ್ನಿರೆ ಪೇೞ್ದ ಸಮುಚ್ಚಯೋದ್ಭಾವಕ ಕ್ರಮವಿಚಾರದೆ ದೋಷಮಿದಗ್ಗಳಂ Kr. 1, 132; Pb. 2, 82; Ap. 7, 54]; (Abh. P. 10, 209). [—ಏವಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to have hatred. ನೀಮುಂ ಮನದೊಳೇವಂಗೊಳ್ಳದೆ ಕ್ಷಮಿಯಿಸಿಮೆನ್ದು ನುಡಿದು Vr. 91, 20].

ಏವಂ ēvaṁ. *thus; as, like;* certainly, indeed, even.

ಏವಮಾದ್ಯ ēvam-ādya. *of which the beginning is of this very kind, of the mentioned kind.*

***ಏವಯಿಸು ēvayisu.** to feel disgust. ಎನ್ದಾ ... ನಾ ಜವಂಜವ ವಿಭಾವಕ್ಕೇವಯಿಸಿ Ap. 4, 67 va.

ಏವಯ್ಸು ēvaysu. = ಏವಯಿಸು. [ನಿಜಾಗ್ರಜನ ನುಡಿಗೆ ಮನದೊಳೇವಯ್ಸಿಯುಮೇವಯ್ಸದೆ ವಿನಯಮನೆ ಮುನ್ದಿಟ್ಟು ವಿನಯ ವಿಭೂಷಣನಿನ್ತೆನ್ದಂ Pb. 12, 130 va.]; (Cpr. 3, 47; 5, 64 va.; Te. ಏವಗಿಂಚು).

ಏವಾಗಲೂ ēvāgalū. always. see s. ಏ 5.

-ಏವು ēvu. = ಅಹೆವು or ಇಹೆವು. the plural of -ಏನು 2, *e. g.* ಇದ್ದೇವು (B. 2, 45), ಕೊಟ್ಟೇವು, ಮಾಡ್ಯೇವು (C.).

-ಏವೆ ēvu-e3. 1. the plural of -ಏನೆ No. 1, *e. g.* ಬರಯುತ್ತೇವೆ (Si. 404), ಮಾಡುತ್ತೇವೆ (C.). 2, of -ಏನೆ No. 2, *e. g.* ಬನ್ದೇವೆ (ಬನ್ದು -ಏವೆ. S. Mhr.).

ಏವೆ ēve. 2. = ಆಮೆ, etc. a tortoise (ಕಚ್ಛಪ, ಕಮಠ, ಕೂರ್ಮ Hlā.). ಹೆಣ್ಣೇವೆ (ದುಲಿ Hlā.).

***ಏವೆ ēve. 3.** what to do? ನಾನೇವೆನೇವೆನಯ್ಯಾ Bv. 8; ಹೊರಗೆ ಹೂಸಿ ಏವೆನಯ್ಯಾ ಒಳಗೆ ಶುದ್ಧವಾಗದನ್ನಕ್ಕ Bv. 476.

ಏಷಣ ēṣaṇa. = ಈಷಣ. seeking; wish, desire. 2, *an iron arrow.* see ಅನ್ವೇಷಣ.

ಏಷಣಿಕೆ ēṣaṇike. *a goldsmith's balance.*

ಏಷಣೆ ēṣaṇe. = ಈಷಣೆ. *seeking; begging, solicitation; wish, desire.*

ಏಷಿತ ēṣita. searched, etc. see ಅನ್ವೇಷಿತ.

ಏಷ್ಯತ್ ēṣyat. what is to come, future (Sk.).

ಏಷ್ಯತ್ಕಾಲ ēṣyat-kāla. future time (R.).

ಏಸಿಕೆ ēsike. = ಹೇಸಿಕೆ. aversion, disgust. (My.).

ಏಸು ēsu. 1. = ಇಸು 3, etc., ಏಯ್ 1. to throw. — ಏಸಾಡು. -ಆಡು. to shoot arrows [ಉದ್ವೃತ್ತ ರಿಪುನೃಪತಿಗಳನೇಸಾಡುತ್ತುಂ Pb. 4, 18 va.; Ap. 14, 70]; (ಶರಗತಿ Śmd. Dh.; Abh. P. 9, 68; 10, 33. 34; 10, 76 va.; 10, 202; 13, 38).

ಏಸು ēsu. 2. (fr. ಇಸು Śmd. 250). a throw, a shot. [ಪಾತಂ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಶೀಘ್ರಂ ಘಾತಂ ಬಹುವೇಗವೆಮ್ಬಿವಯ್ದೇಸಿನೊಳನ್ತೀತನ ದೊರೆಯಿಲ್ಲೆನಿಸಿದುದು Pb. 12, 185].— ಏಸುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. to be shot or hit (Abh. P. 9, 83). — ಏಸುವೆಸ. -ಬೆಸ. shooting performance (Cpr. 6, 80). — ಏಸುವೆಸನ. -ಬೆಸನ. order to shoot (Cpr. 5, 113).

ಏಸು ēsu. 3. = ಎನಿತು, etc. what quantity? etc. (C.; see ಎನಿತು). ಏಸಂ (Bp. 60, 49), ಏಸಕ್ಕೆ (= ಏಸರ್ಕೆ, 18, 17. 36; 31, 13; 40, 77), ಏಸಱ (Bh. 1, 10, 4). see Bp. 18, 18; 27, 1; 29, 12; 30, 13; 40, 47; 44, 40. 68; 59, 2. 15; 60, 49; Bh. 8, 19, 40; 8, 23, 42; J. 20, 46; 25, 32; 32, 30. ಏಸು ಕೇಳಿದರೂ ನಾಶ ತಪ್ಪದು (Prv.). 2. = ಅನಿತು, etc. see ರವೇಸು. — ಏಸಱವಂ. -ಅವಂ. = ಎಷ್ಟಱವನು. a man of what position, power, faculties, etc.? (Bp. 22, 41; J. 4, 62). — ಏಸಱವಳ್. -ಅವಳ್. a woman of what position, etc.? (J. 6, 48).

ಏಸೆ ēse. = ಯಾಸೆ. crooked; wild, savage, rude, vulgar (Te. ಏಚೆ, ಏಸೆ). — ಏಸಾಳು. -ಆಳು. a savage (Bp. 40, 76; Te. ಏಸವಾಡು).

ಏಹಸ್ ēhas. anger; evil. see ಅನೇಹಸ್.

ಏಳಗ ēḷaga. Tbh. of ಏಡಕ (Śmd. 29).

ಏಳಿದ ēḷida. (Śmd. 40). contempt, mockery, abuse, blame, disgrace (ತೆಗಳ್, ಪೞಿ, ಚುನ್ನ, ಕೊಱಚಾಟ, ಅಣಕ, ನಿನ್ದೆ Śs.; Rām. 6, 53, 75; T., M.; M. ಏಷಣಿ, backbiting, etc.; T., M. ಇಳಿ, vulgar laughter, contemptuous grin; disgrace; to grin; *cf.* ಎಕ್ಕರಿಸು?, ಏಡಿಸು). [ಇಳಾವಧು ತನ್ನ ತಿಣ್ಣನುತ್ತಮ ಕುಲ ಶೈಲಮುನ್ನತಿಯನೇಳಿದವಾಗೆ ಬಿಸುಟ್ಪೊಡಂ ಬಿಸುಟ್ಕೆನು ಬಿಸುಡೆಂ ಮದೀಯಪುರುಷವ್ರತಮೊನ್ದುಮನೀಗಳಪ್ಪಿಕೇ Pb. 1, 83]. 2, a contemptible, etc., man (Abh. P. 10, ...). ...ಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. to censure, to contemn, to mock, ... va.; C. Bp. 11, 9; V. 14, 36 va. & 40 va.). ಏ...elephant... ಈಗಳ್! (Śmd. 16. 277). — ಏಳಿದವ್ಪುಗೆ. -ಂ-ಬಗೆ. to censure, e... (Abh. P. 10, 229; 14, 22 va.).

***ಏಳಿದಿಕ್ಕೆ ēḷida-ikke.** ridicule, shame. ಪಗೆವರಕಟ್ಟವಟ್ಟರ್ ... ಳಿದಿಕ್ಕೆಗೆ ಸನ್ತಸಪ್ಪುಟ್ಟು Pb. 7, 38 va.

ಏಳಿಸು ēḷisu. = ಏಡಿಸು. to censure, to reprove, to contemn, etc. (see ಏಳಿದ); to throw into the shade, to eclipse (Ch. v. 1). [ಎನ್ನುಮನೇಕಾಕಿಯೆನ್ದೇಳಿಸಿ ನುಡಿದೆಯೆನ್ದು ಸಂಜಯನ ಮೊಗಮಂ ಮುನಿದು ನೋಡಿ Pb. 13, 50 va.]; (Cpr. 10, 5, 26). see Abh. P. 3, 155; 9, 190; 13, 139; 15, 67; Grj. 2, 106 va.; Rśv. 1, 36; 5, 120 va.; 13, 9.

ಏಳೆ ēḷe. N. of a metre (Ch.; Te. ಏಲ, a carol or catch; a hurra or hoop; a chorus of applause).

***ಏಳ್ಗೆ ēḷge.** = ಏೞ್ಗೆ. ಅಗ್ಗದ ಯಾಗದ ಧೂಮದೇಳ್ಗೆಯೊಳ್ Pb. 6, 36. @ this is evidently a scribal error for ಏೞ್ಗೆ.

ಏಳ್ ēḷ. 1. = ಎೞ್ 1, etc. to stand up; etc. [ಅಟ್ಟೊಡವರೇಟ್ಟೊಡಮನ್ತವರಿಂ ಬಱಕ್ಕೆ ತಾಮುಱುಪೊಡಮೇೞರ್ Pb. 2, 27; Ap. 4, 90]; (ಉತ್ಥಾಪನ Śmd. Dh.; M. ಏೞು). P. p. ಎೞ್ದು. ಏೞ್ವ (J. 3, 5. 21; 6, 3). see Bp. 31, 10; 42, 2; Bh. 1, 10, 26; Rśv. 9, 25. — ಏಟೇೞ್. rep. (Bp. 32, 43. 44. 58; 42, 9; 46, 65).

ಏಳ್ ēḷ. 2. a (wrong) form of ಎೞ್ 2. — ಏೞ್ತರ್. = ಎೞ್ತರ್, (instead of which it often appears in MSS. and prints). [ಎತ್ತಿದ ಜೋನಮುಮನಿದಿರೊಳಿಟ್ಟರೆ ಬನ್ನಿಂ ಇತ್ತೇಱ್ತಾಯೆನ್ದರ್ ಮುನಿಪೋತ್ತಮನಂ ಮುಗ್ಧಮತಿಗಳೇನಂ ಮಾಡರ್ Ap. 9, 126]. see *e. g.* Grj. 4, 37; Bp. 56, 39; etc., etc.

ಏಳ್ ēḷ. 3. = ಎೞ್ 4, etc. seven [ಪ್ರಥಮಾದಿ ಭೇದ ನಿರ್ಧಾರಣದಿನ್ದದಂ ಪಿಡಿದು ನಿಲ್ವ ವಿಭಕ್ತಿಗಳೇೞನಿಕ್ಕುಂ Kr. 1, 114; Pb. 1, 35]; (ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ Śmd. I; T., M. ಏೞು; Te. ಏಡು). ಏೞ್ಕೆ (Śmd. 223). ಏೞಱಿ (Bp. 35, 32). ಏೞಱೊಳು (40, 73). ಏೞಂ (38, 11).

[— ಏೞಡಿ. -ಅಡಿ. seven steps. ಪರಮೋತ್ಸಾಹದಿನಾಗಳೇೞಡಿವರಂ ಭೂಪಾಲರುಯ್ದರ್ Ap. 9, 73;— ಏೞ್ಕಟ್ಟು. seven ties. ಏೞ್ಕಟ್ಟನೆೞಿದು ನಿಮ್ಮಂ ನಾೞ್ಕಡಿಗಳಿದೊಡೆ ಮದೀಯ ನಾಥಂ ಬೇರಂ ಬಿೞ್ಕೆಯನೆ ತಿನ್ದ Pb. 12, 178]. — ಏೞ್ಕಡಲ್. the seven seas (Śmd. 225). — ಏೞ್ಕೋಟೆ. the seven fortresses (Śmd. 225). — ಏೞ್ಜಡಧಿ. the seven seas (Bp. 58, 62). — ಏೞ್ದಿನ. seven days (Bp. 32, 20; 43, 50; 52 sum.; 52, 35; 60, 23. 26). — ಏೞ್ನೂಱ್. = ಏೞ್ನೂಱು. ಏೞ್ನೂಸರ್ಸಂವತ್ಸರಂಗಳ್ (Bp. 20, 30). — ಏೞ್ನೂಱು. seven hundred [ಪ್ರತ್ಯನ್ತವಾಸಿಗಳ ಪ್ಪೇೞ್ನೂಱು ಕುಕ್ಷಿನಿವಾಸಿಗಳುಂ Ap. 15, 3 va.]; (Bp. 47, 2; 51, 66; 56, 56; J. 13, 8). — ಏೞ್ಪತ್ತು. seventy (Śmd. 225). — ಏೞ್ಪುರೆ. = ಏೞ್ಪೊರೆ. (Śs.). — ಏೞ್ಪೊರೆ. a kind of boil or sore (Śmd. 225). ಕರಗುಗುಮ್ ಏೞ್ಪೊರೆಯೆನಿಪ್ಪ ಕುರುವಂ ಬೇಗಂ (225). — ಏೞ್ಪಿಸನ.= ಸಪ್ತವ್ಯಸನ. (Śs.).

ಏೞಿಂಗೆ ēḷige. = ಏೞ್ಗೆ. rising; growth, increase; greatness, magnificence, elevation, glory; elation; haughtiness. ದುಷ್ಪಪ್ರಸರದ ಏೞಿಗೆ (Bh. 1, 8, 48). ಉರಿವ ಕಿಚ್ಚಿನ ಏೞಿಗೆಯನ್ತೆ ಮೂಡಿದಂ ಚನ್ದ್ರಂ (J. 26, 13). ಪ್ರತಾಪದ ಏೞಿಗೆ ನನ್ಪಿ (28, 5). ಹೇೞಿದ ಮಾತಂ ಕೇಳದೆ, ಏೞಿಗೆಯಿನ್ದ ಓಜೆಗೆಟ್ಟ ಮಡದಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಆಳಿಕೆ ಬಾೞಿಕೆಗಿನ್ತಲು ಬೋೞಾಗಿಯು ಮನೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹುದು ಲೇಸು (Subhāṣita padya). see Ch. v. 337; Bp. 9, 24; J. 2, 4; 18, 45.

ಏೞಿಸು ēḷisu. 1. to rise, to raise, etc. (J. 10, 12). ಏೞಿಪಿರ್). ಏೞಿಸಿದರ್ ಅಳ್ತನದ ಪನ್ತಮಂ ಕಾಲವರ್ (J. 22, 7).

***ಏೞಿಸು ēḷisu. 2.** to ridicule. ಕಿೞಿದೆನ್ದೇೞಿಸಿ ಪಗೆಯಂ ಪೞಿಪ Kr. 7, 149; Pb. 4, 10.

ಏೞು ēḷu. 1. = ಏೞ್ 1, etc. to stand up, etc. (C.). P. p. ಎದ್ದ (Bp. 32, 45. 58; 61, 37; J. 2, 37). ಏೞುವ (Si. 82. 367). ಏೞು! (Bp. 12, 44). ಬೀೞ್ವನ್ ಏೞುವಂ (18, 63). ಇದಿರೆದ್ದು ಕಾದುವ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. Nr.). ಅೞುವಿನಿನ್ದ ಎದ್ದ ಸಿಟ್ಟು (Si. 69). ಎದ್ದದು (ಉತ್ಥಿತ 429). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏೞುವ ಗುಳ್ಳೆಗಳು (82). ಮೊಳಕೆ ಏೞುವ ಹುಲ್ಲು (367). ಎದ್ದವು ಮುಗಿಲ್ಗಳ್ ಎಣ್ದೆಸೆ ವಿಣ್ದದ್ದ ಭೃಂಗಾಳಿಗಳ ಬಳಗಂ (J. 3, 8). ಎದ್ದವು ಮುಗಿಲ್ಗಳ್ ಎಣ್ದೆಸೆಗಳೊಳ್ (17, 2). ಹೊಟ್ಟೆಕಡತ ಎದ್ದು (B. 2, 25). ಎಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಬಾೞೇ ಗಿಡದೊಳಗಿನ್ದ ಒನ್ದಱ ಹಿನ್ದೆ ಒನ್ದು ಹೊಸ ಸುೞಿ ಏೞುತ್ತವೆ (2, 37). ಆ ಬಡ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಕೆಯ್ಯಾದರು ಹ್ಯಾಗೆ ಏೞುತ್ತದೆ? (2, 43). see Bp. 16, 29; 37, 23; 45, 52; (ನಾನು) ಎದ್ದರೆ (ನೀನು) ಕಟ್ಟು! (ಕುಣ್ಟನು) ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಎದ್ದವನು ಗೆದ್ದಾನು. — ಎದ್ದೇೞಲಾಱದ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಗ್ಗಿಡಿ ಗಿಡಾ ತನ್ದಾಳೋ? — ಎದ್ದಾಶ್ರ, ಜೋಗಿ? ಅನ್ದರೆ ಕಡಾಸು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ. — ಎದ್ದು ಹೋಗು! ಅನ್ದರೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೇನನ್ದ (Prvs.). [-ಏೞುತುಂ. getting up. ಓರಡಿಗೊವೊರ್ಮೆ ಕುಳುತ್ತುಮೇೞುತಿರೆ ಕಣ್ದು Pb. 3, 9. -ಏೞುದನ್. wanderer. ಕುಲಜನುಮಲ್ಲಂ ನಣ್ಪಿನ ಬಲಮುಂ ತನಗಿಲ್ಲ ಕಣ್ಗಮೇೞುದನಾರೊಳ್ ನೆಲಸಿರಂ Kr. 3, 173].

ಏೞು ēḷu. 2. = ಏೞ್ 3, etc. seven (Śmd. 223). [ಭರತ, ಹೈಮವತ ಹರಿವರ್ಷ ವಿದೇಹ ರಮ್ಯಕ ಹೈರಣ್ಯವತ್ಯೈರಾವತಂಗಳೆಮ್ಬೇೞು ಜನಪದಂಗಳಿನ್ದಂ Ap. 1, 48 va.]; (Bp. 40, 73). ಏೞಕ್ಕೆ (C.). ಏೞು ಗೇಣ (B. 5, 12). ಏೞು ಕೇರಿ (Bp. 24, 49; 25, 11). ಏೞು ಜಾವ (60, 26). ಏೞು ದಿನ (28, 57; 48, 31; 52, 43). ಏೞು ನಾಲಿಗೆ (50, 24; Mr. 46). ಏೞುನೂರ್ಬಸದಿಗಳ್ (Bp. 51, 1. 64). ಏೞುನೂಭೂರ್ತಂಗಳ್ (57, 12. 13). ಏೞು ನೂರ್ವರುಷಾನ್ತ (20, 30). ಏೞು ವಾರ್ರಾಶಿಗಳು (53, 25). ಏೞು ವಿಧದವರು (45, 25). ಏೞು ಮೇಲಣ ಲೋಕಂ (Mr. 32); ಏೞು ನಾದ (ಸ್ವರ 500). — ಏೞನೆಯ. -ಅನೆಯ. seventh (J. 30, 41). ಏೞನೆಯ ಪ್ರಕರಣ (B. 5, 269). — ಏೞರೆ. -ಅರೆ. seven and a half. — ಏೞರೆಯಾಟದ ಶನಿ. -ಆಟದ-. the planet Saturn supposed to have evil influence once in seven and half years of his thirty years' revolution (My.). — ಏೞು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ. -ತಲೆ ಕಡವ ಅನ್ನಬರ. up to the period of seven generations. ಸಮಾನಪಿಣ್ಡಮ್ ಅಹರು ಏೞು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ ಸನಾಭಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಏೞು ನೂಱು. seven hundred (Bp. 5, 18). — ಏೞು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. N. of a female image of wood (plaything of children, My.). — ಏೞುವರೆ. ಏೞೂವರೆ. = ಏೞರೆ. (My.). — ಏೞೆಡೆನಾಗರ. -ಎಡೆ-. a fabulous seven-hooded cobra (My.). — ಏೞೆಣ್ಟು. ... seven or eight (B. 3, 66); seven times eight; fifteen ... — ಏೞೆರಡು. -ಎರಡು. fourteen (Ch. v. 331); etc. — ಏೞೆಲೆಯ ಬಾೞೆ. -ಎಲೆಯ-. = ಏೞೆಲೆವಾೞೆ. (ಅಸಮಚ್ಛದ, ಸಪ್ತಪರ್ಣ Mr. 111; Si.; My.). — ಏೞೆಲೆವಾೞೆ. -ಎಲೆ-ಬಾೞೆ. a large evergreen tree, Alstonia sholaris R. Br. (ಸಪ್ತಪರ್ಣ, ವಿಶಾಲತ್ವಕ್, ವಿಷಮಚ್ಛದ Nr.; ಕದಲಿ Nn. 43). — ಏೞೆೞೆ. -ಎೞೆ. seven threads. ಏೞೆೞೆಗಳ ಡಾಬು (ಸಪ್ತಕಿ Si. 220). — ಏೞೆೞೆಕಟ್ವಾಣಿ. -ಕಟ್ವಾಣಿ. a gold bead necklace composed of seven strings or rows (C.). — ಏೞೆೞೆದಾರ. -ದಾರ. a string of seven threads (C.).

ಏೞು ēḷu. 3. = ಹೇೞು. to say, etc. (My.).

ಏೞುವಿಕೆ ēḷuvike. rising, etc. ಕುಳಿತವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏೞುವಿಕೆ (ವ್ಯುತ್ಥಾನ Si. 437).

ಏೞುಹ ēḷuha. rising, etc. ಇದಿರೇೞುಹ (ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ, ಪ್ರಯೋಗಾರ್ಥ Nr.).

ಏೞ್ಗೆ ēḷge. = ಏೞಿಗೆ. [ಸರಸ್ವತಿ ಮನ್ಮುಖ ಪದ್ಮರಂಗದೇೞ್ಗೆಯನ್ನೆಡೆಗೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡು ಕೊನೆದೀಗರಿಗಂಗೆ ವಿಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧಿಯಂ Pb. 1, 5; Ap. 3, 10]; ಕೋಪಮುಂ ಜವಮುಮ್ ಏೞ್ಗೆಯುಮ್ ಅಸುರಮ್ ಅಪ್ಪಿನಂ ಮದಂ ಬಿಡುತರೆ ಕೀೞು ತಾಗಿದುವು ಎರಳ್ಪಡೆಯ ಆನೆಯೊಳ್ ಆನೆಗಳ್ (Abh. P. 13, 75). see Grj. 1, 9; 10, 99; Rām. 1, 7, 2; Rśv. 13, 84; Śśv. 1, 68; C. Bp. 2, 3; J. 2, 64; 11, 23; 12, 5; 18, 16. 42; 30, 49. [—ಏೞ್ಗವಾಡಿವ. -ಪಾಡಿವ. the first day after the new-moon day. ಏೞ್ಗವಾಡಿವದ ಸಸಿಯನ್ತೆ ಸೊಗಯಿಸುವಸಿಯುಳಂ ಕಣ್ದು Pb. 5, 15 va.].

ಏೞ್ಬರ್ ēḷbar. seven persons. ಏೞ್ಬರುಂ ಎಣ್ಬರುಂ (Śmd. 180).

ಏೞ್ವರು ēḷvaru. = ಏೞ್ಬರ್. (My.).

ಏೞ್ವಿಕೆ ēḷvike. = ಏೞುವಿಕೆ. (My.).

ಐ ai

ಐ ai. ei. the thirteenth letter of the alphabet (Śmd. 17. 18). the *initial* ಐ- in Kannaḍa words has arisen from ಅಯ್-, ಅಯಿ (Śmd. 65. 189, or ಎಯ್). *for Kannaḍa words that appear with an initial* ಐ *in MSS. or prints see s.* ಅಯ್ (*or* ಎಯ್). [-ಐತರು. to arrive. ಐಳುನೂಱಕ್ಕೆಪ್ಪತ್ತು ಅಮರಗಣಂಗಳು ಸಹಿತ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೈತನ್ದನಯ್ಯಾ Cv. 698. -ಐದಾರೆ. they are. ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವ ಮಹಿಮರೆಲ್ಲರೂ ಸಲಿಗೆವನ್ತರಾಗಿ ಒಳಗೆ ಐದಾರೆ Bv. 933].

ಐ ai. = ಅಯಿ. an interjection of calling, summoning or remembering. see Nr. s. ಬೋಳಯಿಸು.

ಐಕಮತ್ಯ aikamatya. (fr. ಏಕಮತಿ). sameness of opinion, unanimity, agreement. (My.).

ಐಕಾಗಾರಿಕ aikāgārika. (fr. ಏಕ & ಅಗಾರ). a robber breaking into lonely houses, *a thief.*

ಐಕಾರ ai-kāra. the letter ಐ (Śmd. 11).

***ಐಕಿಲ್ aikil.** = ಅಯ್ಕಿಲ್. cold. ಬಿಸಿಲೈಕಿಲ್ ಪಸಿವುಗ್ರದಂಶಮಶಕವ್ಯಾಬಾಧೆ ನೀರಡಿಕ್ಕೆ Ap. 6, 34.

ಐಕ್ಯ aikya. oneness, unity (of mind, etc. My.); singleness; identity; harmony; sameness. 2, an aggregate. 3, the number 1 (Mr. 73). see Kāvy. V, 2. 54 seq. — ಐಕ್ಯಮಾಗು. -ಆಗು. to become one or identical with (J. 10, 11).

ಐಕ್ಯಭಾವ aikya-bhāva. the state of being one, oneness (J. 18, 32).

ಐಕ್ಯವರ್ಣ aikya-varṇa. a mixed, blended colour. see ಪೊಮ್ಬಣ್ಣ.

ಐಕ್ಷವ aikṣava. (fr. ಇಕ್ಷು). *relating to sugarcane, of sugarcane.*

***ಐಗಳು aigaḷu.** an honorific epithet for a teacher. see s. ಅಯ್ 3.

ಐಂಗುದ aiṅguda. (fr. ಇಂಗುದ). *the fruit of the iṅguda plant.*

ಐಡವಿಡ aiḍaviḍa. = ಐಲವಿಲ. *Kuvēra.*

ಐಡೂಕ aiḍūka. = ಏಡೂಕ. a building constructed of rubbish (ಅನ್ದಗೆಟ್ಟ ಗೋಡೆ G.).

ಐಣ aiṇa. (fr. ಏಣ). *belonging to the male black antelope.*

ಐಣೇಯ aiṇēya. (fr. ಏಣೀ). *belonging to the female black antelope.*

ಐತಿಹ್ಯ aitihya. (fr. ಇತಿಹ). *oral tradition, a legend,* a tale (B. 4, 157).

ಐತ್ವ aitva. the letter ಐ (Śmd. 188. 356. 360; Kāvy. I, 3, 104-108).

***ಐದು aidu.** = ಅಯ್ದು 1. to reach. ಇನ್ದುಕಾನ್ತ ಸುಸಲೀಳಮನ್ನೈದಿದನಿನ್ದ್ರಕೀಳಮಂ Pb. 7, 76.

***ಐದಿಸು aidisu.** = ಅಯ್ದಿಸು. to make to obtain. ತನ್ನಲ್ಲಿಯೋಲಯವನ್ನೈದಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಕೂಡಲ ಚನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿರ್ವಯಲಾದನು Cv. 9.

ಐನಾ ainā. = ಅಯಿನಾ. a mirror; a glass-pane; spectacles (My.; Mhr., H. ಅಯಿನಾ, ಐನಾ).

ಐನು ainu. = ಅಯಿನು. original. (My.).

ಐನ್ದ ainda. = ಅಯಿನ್ದಾ. hereafter (My.; Tu.; H.).

ಐನ್ದವ aindava. (fr. ಇನ್ದು). relating to the moon, lunar.

ಐನ್ದವಕಲೆ aindava-kale. a digit of the moon (Śśv. 1, 85).

ಐನ್ದ್ರ aindra. (fr. ಇನ್ದ್ರ). *belonging to Indra;* one of the systems of grammar.

ಐನ್ದ್ರಲುಪ್ತಿಕ aindraluptika. (fr. ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತ). *bald in consequence of disease.*

ಐನ್ದ್ರಶರ aindra-śara. an arrow like Indra's thunderbolt (J. 13, 15).

ಐನ್ದ್ರಿಯಕ aindriyaka. (fr. ಇನ್ದ್ರಿಯ). *relating to the organs of sense.*

ಐರಾವಣ airāvaṇa. *Indra's male elephant,* regent of the east quarter. 2, one of the chiefs of the serpent race.

ಐರಾವತ airavata. *Indra's male elephant,* the elephant of the east quarter (ಶಕ್ರೇಭ Nn. 124). 2, = ಐರಾವಣ No. 2.

ಐರಾವತಿ airāvati. the female of Indra's elephant. 2, *lightning* (ಮಿಂಚು Mr. 43). 3, a cloud (ಮೇಘ 42). 4, *the orange tree.*

ಐಲವಿಲ ailavila. = ಐಡವಿಡ. *Kuvēra.*

ಐಲೇಯ ailēya. = ಏಲಾವಾಲುಕ. *a perfume.*

ಐವಜಿ aivaji. instead of (My.; Mhr., H.).

ಐವಜು aivaju. property, wealth: cash or goods (C.; Mhr., H.).

ಐಶಾನಿ aiśāni. (fr. ಈಶಾನ). the quarter of Śiva, the north-east quarter. (My.).

ಐಶ್ವರ್ಯ aiśvarya. (fr. ಈಶ್ವರ). = ಐಸಿರಿ. *power, might; dominion;* supremacy; superhuman power; opulence, wealth (C.); ashes of cowdung (My.).

ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತ aiśvarya-vanta. an illustrious, opulent, rich man (C.; ಸಮ್ಪನ್ನ G.). feminine: ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತಳು (C.).

ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತೆ aiśvarya-vante. a rich woman (C.).

ಐಷಮಸ್ aiṣamas. *during or in the present year.*

***ಐಸು aisu.** that much. ಕಣ್ಣಮುಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚುವೈಸು ಬೇಗಪ್ಪೋ Bv. 168; ಐಸನ್ನಕ್ಕರ ತಾನೇನು ಭವಿಯೋ Cv. 280.

ಐಸಿರಿ aisiri. Tbh. of ಐಶ್ವರ್ಯ. (C.).

ಐಹಿಕ aihika. (fr. ಇಹ). relating to this place or world; temporal; secular; local; this world (Bh. 1, 10, 13).

ಒ O

ಒ O. 1. the fourteenth letter of the alphabet (Śmd. 15. 45). in MSS. and prints when initial it is sometimes represented by ವ (already in Nr. ಒಗ್ಗರಿಸು appears as ವಗ್ಗರಿಸು), and is also written and pronounced ವೊ. for its connection with ಅ see *e. g.* ಮಟ್ಟೆಗ, ಮಟ್ಟೆ 2, Tbh. ಮಟ್ಟೆ, ಮಡ್ಡ, ಮಸರು, etc.; for that with ವ (or ಬ) also ಒಂಗಾರ, ಒಜನ, ಒಜ್ಜರ, ಒರಹ, ಒರುಸ, etc.; and for that with ಉ Śmd. 282.

-ಒ O. 2. = -ಓ 2. a contraction of -ಉವ 2, *e. g.* ಅದರೊ (Bp. 18, 86), ಪೊಗಟಿಒ (49, 21), ಉರುಳೊ, ತೆರಳೊ (57, 45), ನಕ್ಕೊರು, ತಿರಗೊರು, ಬಿಡಿಸೊರು (Dp. 28 in B. 5, 322), ಒಸರೊ (Bh. 1, 5, 9).

ಒ O. 3. = ಉ 7. an imitative sound. — ಒಓ. one of the notes of the cuckoo (Śmd. 74, o. rs. ಉಊ, etc.).

-ಒ O. 4. = -ಓ 3. a particle that is added to words or sentences, and is used like ಎ, ಏ (Śmd. 396. 68. 69). it is employed 1, *in questions connected with doubt, further with censure or irony* (Śmd. 396). ಆನೆಯೊ? ಅದ್ರಿಯೊ? (68). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನ್ ಈಣ್ಟೆ ವ ಱಿದು ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟೆಲೊ? (Līlv. 3, 4). ಕೆಣ್ಡಕ್ಕೆ ಇಱುವೆಗಳು ಮುತ್ತಾ ಕ್ಕೆವೊ? (Prv.). see Bp. 13, 15; 14, 8. 9; 18, 9-12; 12, 17; 40, 31; 45, 9. 10. 43; 46, 34; 58, 48; 60, 6. 37; Rśv. 13, 20. 103. 104; J. 2, 65; Dp. 1. — like ಓ, q. v., it is used also in common questions simply to rouse a person's attention to a question. 2, *in admiration, admonition, and calling.* ಏನೆಪ್ಪ ಪೆಪ್ಪೊ! (Śmd. 175). ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟೊ, ಮನುಜ! ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟೊ! (Dp. 26). ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಕೊಳ್ಳಿರೊ ನೀವೆಲ್ಲರು! (25). ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿತೊ! (9). ಏ, ಅಪ್ಪೊ! ಬಾರೊ! (C. with the ಒ long). 3, *it is used also like the Sk.* ಓ, *e. g.* ಒ, ಕೆಂಚ! ಒ, ಕಾಳಪ್ಪ! ಒ, ಲಿಂಗಮ್ಮ! ಒ, ಬೋರಮ್ಮ! (My.).

ಒ O. 5. the o that is connected with po and ho, *e. g.* ಒಕ್ಕರಣೆ, ಒಗು 3, ಒಂಗೆ, ಒತ್ತು 6 & 7, ಒನ್ದರಿ, ಒನ್ದಿಗೆ, ಒನ್ನಿಸು, ಒನ್ದು 1, ಒಯಿ 2, ಒಱಿಸು, ಒಸ, ಒಸಗೆ 1 & 2, ಒಸಲು, ಒಳ್ಳೆ 2.

-ಒಂ Oṁ. = -ಅಂ 1 & 3. ಅವೊಂ, ನುಡಿದೊಂ, ಪಾಡಿದೊಂ (Śmd. 189).

ಒಂಯಿ oṁyi. the cry of buffaloes (C.). 2, a mode among children of expressing their uncomfortable feelings when being beaten (C.).

ಒಕ್- ok. 1. = ಒಗ್-, ಒಚ್-, ಒತ್-, ಒಸ್-, ಒನ್ದು 2, ಒಪ್-, ಒಬ್-, ಒಮ್-, ಒರ್-, ಒರ್‌-, ಓರ್ 1-. one, etc. — ಒಕ್ಕಟ್ಟು. one bond; unanimity, concord, harmony (C.). ಅವರನ್ನು ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿದನು, he made them one (in mutual love, B. 2, 30). ಅವಯವಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಮಾಡೋಣ (ರಚನೆ G.). — ಒಕ್ಕಡೆ. one side or place (My.). — ಒಕ್ಕಣ್ಣ. a one-eyed man (My.); of one eye. — ಒಕ್ಕಳ. one kaḷa (My.). ಒಕ್ಕಳ ಛತ್ತ್ರಂ (Bp. 30, 7). ಒಕ್ಕಳ ಹೊನ್ನಿನ ಪರದೇಶಿ (Prv.). — ಒಕ್ಕುಡಿತೆ. = ಒರ್ಕುಡಿತೆ, ಒಕ್ಕುಡುತೆ. one kuḍite (Bp. 42, 2). — ಒಕ್ಕುಡುತೆ. = ಒಕ್ಕುಡಿತೆ. (Bp. 30, 14). — ಒಕ್ಕುಳ. one kuḷa (ಅಥಕ Nr.; My.; Bp. 9, 20). — ಒಕ್ಕೆಯ್. one hand or arm (Bp. 5, 10; 15, 10; 60, 53). — ಒಕ್ಕೆಯ್ಯ. 3. a man who has a mutilated hand (ಏಕಹಸ್ತ, ವಿಕಲಪಾಣಿ Mr. 389). — ಒಕ್ಕೊಮ್ಬು. one branch (Bp. 19, 64).

ಒಕ್- ok. 2. an abbreviation of ಒಗೆದು, the P. p. of ಒಗೆ 3. having thrown. — ಒಕ್ಕೊಡು. to throw, to cast; to throw away (C.). ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಆ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗನ ಮೇಲೆ ಒಕ್ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 93). ಕುದುರೆ ಕಣ್ಣುಲೆಯನ್ನು ಒಕ್ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವದು (4, 184).

ಒಕ್- ok. 3. a short P. p. of ಒಗೆ 5. having washed. — ಒಕ್ಕೊಡು. to wash and give (My.). — ಒಕ್ಕೊಳ್ಳು. to wash one's clothes (C.).

ಒಕಾರ o-kāra. the letter ಒ (Kāvy. I, 3, 104-108).

ಒಕ್ಕಣ okkaṇa. Tbh. of ಉಂಕುಣ, ಉತ್ಕುಣ, a louse (R.).

ಒಕ್ಕಣಿಕೆ okkaṇike. (fr. ಒಕ್ಕು 2). thrashing (My.).

ಒಕ್ಕಣಿಕೆ okkaṇike. = ಒಕ್ಕಣೆ, q. v. (C.; B. 4, 87).

ಒಕ್ಕಣಿಸು okkaṇisu. = ವಕ್ಕಣಿಸು. to tell, to say; to relate; to describe (My.; J. 26, 57; Te. ಒಕ್ಕಾಣಿಂಚು. ವ-; *cf.* ವಾಕ್).

ಒಕ್ಕಣೆ okkaṇe. = ಒಕ್ಕಣಿಕೆ. (My.).

ಒಕ್ಕಣೆ okkaṇe = ವಕ್ಕಣೆ. the title with which any one is honoured at the heading of a letter, etc. (My.; Tu.; Te. ಒಕ್ಕಣ, ವಕ್ಕಣ; T. ವಕ್ಕಣ್ಯ). 2, style of composition (My.).

ಒಕ್ಕರ okkara. Tbh. of ವಕ್ರ. crooked, winding. (My. occasionally).

ಒಕ್ಕರಣೆ okkaraṇe. = ಹೊಕ್ಕರಣೆ, etc. Tbh. of ಪುಷ್ಕರಣಿ. (My.; Rām. 5, 8, 74; 6. 10, 27).

ಒಕ್ಕರಿಸು okkarisu. = ಒಗಡಿಸು, ಓಕರಿಸು, ಓಗಡಿಸು, ವಾಕರಿಸು, ವಾಕಳಿಸು. to spit out, to vomit; to emit (*cf.* ಒಯಕ್). ಒಕ್ಕರಿಸಿದುದು ಹಿಮ ಜಲವ (Bh. 1, 5, 5).

ಒಕ್ಕರಿಸು okkarisu. Tbh. of ವಕ್ರಿಸು. to retrograde, to retire; to join (another party) clandestinely (My.).

ಒಕ್ಕಲ್ okkal. 1. (fr. ಒಕ್ಕು 2). = ಒಕ್ಕಲ್. thrashing. ಒಕ್ಕಲಾಯಿತು, thrashing is over (My.). — ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to thrash down, to destroy, to kill; to trouble greatly. [ತನ್ನ ಬಲಮೆಲ್ಲಮುಂ ಜವನನ್ತೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಲ್ವ ಕಳಶಕೇತನನಂ ಯಜ್ಞಸೇನನುಂ ಮಾಣದೆ Pb. 12, 21 va.; ಗೂಳಿಯಾಗಿ ಹೋಱಿ ಎಲ್ಲರ ತೊತ್ತಳದುಳಿದು ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕುಮೀಱಿ ನನ್ದಿ ಮಹಾಕಾಳನೆಪ್ಪ ಗಣೇಶ್ವರನಾಗಿರ್ದನು Cv. 18]. ಮಾರ್ಮಲೆತ ವೀರಕಿರಾತರನ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿ, ಧಾತ್ರಿಗೆ ಪೊಸ ರಕ್ತಪೂರಮ್ ಎಸಗಿತ್ತು ಅದು ಕೇಸರಿ (Rśv. 5, 117). ಎಕ್ಕತುಳ ಕತ್ತಲೆಯನ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುತವನ್ ಅಱಿವಿಗೆ ಇಕ್ಕೆಯನ್ ಇರದೆ ತಿಳಿದು (Cidakhaṇḍānubhavasāra 1, 7). ಚಿಕ್ಕಾಡಿ ತಗಣೆಯೂ ರಕ್ಕಸರು ಜಾರೆಯರುವನ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುವರು ಇರುಳೆಲ್ಲ, ಬೆಳಗಾಗೆ ಸುಕ್ಕಿದನ್ತಿಹರು (Sp.). see Abh. P. 10, 63; Grj. 6, 5; Śśv. 2, 14; J. 14, 6; 16, 34; 23, 1; Sś. in B. 5, 50.

ಒಕ್ಕಲ್ okkal. 2. (fr. ಉಱು). = ಒಕ್ಕಲು. residing; a residence, a home; tenancy; a resident; a tenant; a tenant of the soil, a husbandman, a farmer [ವಸ್ತುವಾಹನಮುಮಂ ಮುನ್ದಿಟ್ಟು ಮೂವಿಟ್ಟಯೊಕ್ಕಲವೋಲಿಂ ಬೆಸಕೆಯ್ಯೆ Pb. 9, 10; ದುರ್ಯೋಧನನೊಕ್ಕಲಂ ಪುಡಿಯೊಳ್ ಪೊರಳ್ಚುವನ್ತೆ ಪಾಸಂಗೆ

ಯಂ ಪೊರಳ್ದು Pb. 6, 71 va.]; a tenant under government, etc., a subject; [group, family. ಆಜಿಯೊಳ್ ಭಯಂಕರ ತರ ಮಪ್ಪಿನಂ ಪಗೆವರೊಕ್ಕಲೊಳೋವೆನಲೊರ್ವರಿಲ್ಲದನ್ತಿರೆ ತವೆಕೊಲ್ವುಂ Pb. 9, 57]; (My.; Tu. ಒಕ್ಕಲ್). see ಪೇರ್–; Sp. s. ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ; ಮಾನ್ಯದೊಕ್ಕಲ್; Prv. s. ಬಿಡು 1. — ಒಕ್ಕಲಾಗು. -ಆಗು. to become a tenant, etc; to begin to live prosperously in every way. ಒಕ್ಕಲಾದಂ (ಬಟ್ಟಂ Śmd. I). ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳ್ವ ಧನಿಕನನ್ ಅಕ್ಕ ಟಿನ್ದೆ, ಈರಯ್ದು ಸಾಸಿರದ ಒಕ್ಕಲಾಗಿಯೆ ಬದುಕು ನೀನ್! ಎನ್ದು ಉಜ್ ಪರಸಿದನ್ತೆ (Bp. 1, 34). [—ಒಕ್ಕಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. to leave the residence. ಆ ಕಾಗೆ ಮನೆಯ ಹೊಕ್ಕಡೆ ಒಕ್ಕಲೆತ್ತಿ ಹೋಹ ಮರ್ಕಟನ ಭಕ್ತಿ ಯನ್ತಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ Cv. 500].

ಒಕ್ಕಲ okkala. a husbandman. ಹೊಲಾ ಮಾಡುವ ಒಕ್ಕಲ ಗಳು (B. 5, 115. 116). ಒಕ್ಕಲರು (S. Mhr.). see Śmd. s. ಪೂಮರ.

ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿ okkalagitti. a farmer-woman (My.; B. 4, 62).

ಒಕ್ಕಲತನ okkalatana. husbandry, farming (B. 4, 55. 80; 5, 89. 198; C.). ಒಕ್ಕಲತನ ಮಾಡುವ ಜನರು (B. 4, 220). ಒಕ್ಕಲ ತನದ ಕೆಲಸ (5, 121).

ಒಕ್ಕಲಿಗ okkaliga. a husbandman, a farmer, a community of farmers [Kr. 187, 23; ಮಲೆ ತಲೆದೋಱದೆನ್ದುದನೆ ಕೊಟ್ಟುದಡಂಗಮಡಂಗಿ ಬನ್ದೊಡೊಕ್ಕಲಿಗವೆಸರ್ಗೆ ಪೊಣ್ದುದು Pb. 2, 90]; (Cpr. 5, 86; ಕುಡಿಯ Kk. 34; Abh. P. 15; 66; C.). ಅಸವಸದಿಂ ಪಳ ಗೆಯ್ವಂ ಕಸಮಂ ಶೋಧಿಸದೆ ಬಿತ್ತಿದ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಪೋಲ್ (Śmd. 267). ಕೃಷಿಯ ಮಾಡ್ಪ ಒಕ್ಕ ಲಿಗಂ (ಕರ್ಷಕ Mr. 370). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ನೆಣ್ಣು ಒಡವೆಗೇಡು (Prv.). see ಗೆಯ್ಯೊಕ್ಕಲಿಗ, ಕುಡಿಯೊಕ್ಕಲಿಗ, ಕುಡುವೊಕ್ಕ ಲಿಗ; Bp. 27, 51; 51, 22; B. 3, 68; Prv. ಓದಾಟ & ಲೆಕ್ಕ.

ಒಕ್ಕಲಿಗಿತಿ okkaliga-iti. a farmer-woman. (Śmd. 244).

ಒಕ್ಕಲಿತಿ okkaliti. = ಒಕ್ಕಲಿಗಿತಿ. (Śmd. 244). [ಹೊಸತಿಲ ಪೂಜಿಸಿ ಹೊಱವಟ್ಟು ಹೋದ ಒಕ್ಕಲಿತಿಯನ್ತಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಭಕ್ತಿ! Bv. 422].

ಒಕ್ಕಲು okkalu. = ಒಕ್ಕಲ್ 2. a residence, home. (C.). ಉತ್ತಮರುಗಳ ಒಕ್ಕಲಿಗೆ ನೀರೆಱೆವನು ಅಕಟ! (Abhā. 2, 52). ಒಕ್ಕಲಿ ಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಱೆತು ನಾಱುವ ನೀರು (Dp. 54). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಅಕ್ಕಱಿಲ್ಲದ ತವುರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (148). ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಕೂಗಿದರೆ, ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲು ತೆಗೆದರನ್ತೆ (Prv.). ಒಕ್ಕಲು ಗಳು, tenants (B. 5, 203. 204). — ಒಕ್ಕಲಡಿ. -ಅಡಿ. a house built by the landlord for the use of his tenant (Mg.). — ಒಕ್ಕಲಮಗ. = ಒಕ್ಕಲುಮಗ. (B. 3, 67; C.). — ಒಕ್ಕಲು ದಕ್ಕಲು. reit. = ಒಕ್ಕಲು ಪಕ್ಕಲು. (C.). — ಒಕ್ಕಲು ಪಕ್ಕಲು. reit. (C.). — ಒಕ್ಕಲುಮಗ. a husbandman. ಉತ್ತುಬಾಱುವ ಒಕ್ಕಲುಮಗನು (ಕರ್ಷಕ, ಕೀನಾಶ, ಕ್ಷೇತ್ರಾ ಜೀವ, ಕೃಷಿಕ, ಕೃಷೀಬಲ Nr.; C.). — ಒಕ್ಕಲುಮನೆ. a house has that a resident or is occupied (My.). 2, a farmhouse (Mg.).

ಒಕ್ಕಲ್ತನ okkaltana. = ಒಕ್ಕಲತನ (Cpr. 5, 86).

ಒಕ್ಕಿಕೆ okkike. treading out corn (My.).

ಒಕ್ಕಿಲ್ okkil. = ಒಕ್ಕಲ್ 1. separating, etc. (ವಿಭೇದ Mr. 372; *cf.* ಉಡಿ 1?).

ಒಕ್ಕಿಸು okkisu. to cause corn to be trodden out (My.). [ತನ್ನಾರಮ್ಬದ ಕೆಯ್ಗಳನೊಕ್ಕುವೆಟ್ಟುಗಳ ಬಾಯಂ ಕಟ್ಟಿಯೊಕ್ಕಿಸುಗುಂ Vr. 170, 13].

ಒಕ್ಕು okku. 1. P. p. of ಉಗು 1, etc.

ಒಕ್ಕು okku. 2. (fr. ಉಗು 1? ಉಡಿ 1?). to tread out corn, to remove grain from the ears by the treading of oxen, etc.; to thrash (with sticks, ಖಲಕರಣ Śmd. Dh., Śm. 78; C.; T. ಪಱುಕ್ಕು, to beat). [ಪದನಱುದುಡುಗುವ ಕಣಂ ಮಾಡುವೊಕ್ಕುವಡಕುವ ಬಯ್ತಿಡುವಕ್ಕಿ ಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ಭಾಜನಂಗಳೊಳ್ Ap. 6, 76 va.]. ಒಕ್ಕಿದ ಧಾನ್ಯವು (ಮುದ್ದ Nr.). ಫಲಂಗಳ ಕೊಯ್ದು ಒಕ್ಕುವ ಶೂದ್ರಂ (Bp. 21, 26). ಹೊಲಾ ಒಕ್ಕುವ ತನಕ ಕೂಲಿಯವಗೆ ಏನೂ ಕೊಡಲಾಱನು (B. 5, 99). ಅವನು ಹೊಲದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಒಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಡ ಕೂಡಲೇ (5, 115).

ಒಕ್ಕು okku. 3. thrashing. — ಒಕ್ಕುಗೋಲು. -ಕೋಲು. a big stick used for thrashing (My.).

ಒಕ್ಕು okku. 4. an omen (ಶಕುನ Śmd. Dh.; Śm. 78; *cf.* ಉಱುಗ 2).

***ಒಕ್ಕುದು okkudu.** remainder. ತಮ್ಮ ಒಕ್ಕುದನಿಕ್ಕಿ ಸಲಹು ವರಾಗಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರು Bv. 376.

ಒಕ್ಕುಳಿಸು okkuḷisu. to eject wind from the stomach, to belch (Bp. 1, 49; see s. ಒಗಡಿಸು).

ಒಕ್ಕೆರೆ okkere. Tbh. of ಪುಷ್ಕರ, a pond, etc. (Si. 91).

ಒಕ್ಕೊಡು okkoḍu. to throw; to wash and give. see s. ಒಕ್ 2- & 3-.

ಒಗ್– og. = ಒಕ್ 1–, etc. one. — ಒಗ್ಗಟ್ಟು. = ಒಕ್ಕಟ್ಟು. (My.).

ಒಗಟು ogaṭu. = ಒಗಟೆ, ಓಗಟೆ. a riddle, an enigma (C.; Tu.). ಒಗಟುಮಾತಿಗೆ ಸಗಾಟ ತನ್ದ (Prv.).

ಒಗಟೆ ogaṭe. = ಒಗಟು, etc. (ಪ್ರಪ್ರಲೀಕೆ, ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ Nr., Hla.; My.).

ಒಗಡಿಕೆ ogaḍike. = ಓಕರಿಕೆ, etc. vomiting (ಠೋಹಡಿಕೆ Bhn. 45).

ಒಗಡಿಸು ogaḍisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು, etc. to vomit. (T. ಉಮಿಱ್, to vomit, *cf.* ಉಗ್ 1; see T. & M. s. ಉಬ್ಬಳಿಕೆ; *cf.* ಉಗು 1). ಒಗಡಿಸಿತು (ಓಕರಿಕೆ Kk 54). ಒಗಡಿಸದೆ ಇರಾ, ಭೋಗಿ ದೇವಯ್ಯ! (Bp. 59, 5).

ಒಗತೆ ogata. 1. the act of having washed or of washing (C.).

ಒಗತೆ ogata. 2. the act of having thrown or of throwing (C.).

ಒಗತನ ogatana. the harmonious life of husband and wife and their management of household affairs (C.). 2, the affairs of life (ಸಂಸಾರ) as leading to illusion [ಇನ್ದೆನ್ನ ಒಗತನ ಹೋದರೆ ಹೋಗಲಿ ಮರಗಾಲ ಬಿಟ್ಟೆನಾದರೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮಾಣೆ Bv. 720]; (Dp. 55). — ಒಗತನ ಮಾಡು. to manage household affairs harmoniously (My.).

ಒಗದು ogadu. = ಒಗೆದು. P. p. of ಒಗೆ 1. 3. 4. 5.

ಒಗನಿ ogani. = ಉಗುನಿ, ಗೋಣಿ 3, etc. a kind of tree. (M. ಉಗಮರ, T. ಉಗಾಮರ, Careya arborea, Dillenia speciosa). — ಒಗನಿಯ ಮರ. Careya arborea Roxb. (or, according to others, Salvadora persica Lin.). ಪೀಲು, ಗುಡಫಲ, ಸ್ರಂಸಿ ಎನ್ದು, ಒಗನಿಯ ಮರ, ಗೋನ ಮರನ್ ಎನ್ದೂ, ಎನ್ಬುರು; ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ತಾ ಆ ಒಗನಿ ಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೋಟ, ಕರ್ಪರಾಲ ಎಮ್ಬ ಎರಡು ಶಬ್ದಂಗಳು ನೆಗಳ್ದು (Nr.).

ಒಗರ್ ogar. ಒಗರು. an astringent taste (ತುವರ, ಕಷಾಯ Nr.; Si. 445; C.; B. 3, 20; ತುವರ Mr. 218; ಕಷಾಯ Nn. 119; Te.; Tu. ಉಬರ್, ಒಗರ್, brackishness = M. ಉವರ್, ಓರ್. T. ಉವರ್, ಉವರ್ಪು, saltness; salt, see ಉಪ್ಪು 3).

ಒಗರೆ ogare. equality, fitness, etc. (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಎಣೆ, ಜೋಳಿ, etc., ಸಮಾನ Śs.).

ಒಗವಿಕೆ ogavike. washing (My.).

ಒಗಸು ogasu. 1. (fr. ಒಗೆ 5). to cause to wash (C.).

ಒಗಸು ogasu. 2. (fr. ಒಗೆ 3). to cause to throw or throw away (C.).

***ಒಗಸುಗ ogasuga.** wonder, extraordinariness ಅಗಣಿತ ಗುಣಂಗೆ ಕರ್ಣಂಗೊಗಸುಗವೇ ಕಟ್ಟು ಬೀರವಟ್ಟಮನರಸಾ Pb. 12, 49.

ಒಗಿ ogi. = ಒಗೆ 3 & 5. to throw; to wash. (C.).

ಒಗಿಸು ogisu. 1. = ಒಗಸು 1, ಒಗುಸು. (B. 5, 287; C.).

ಒಗಿಸು ogisu. 2. = ಉಗಿಸು. to cause to become loose, to cast (as a slough Cpr. 9, 71).

ಒಗು ogu. 1. = ಉಗು 1, ಪೊಗು 2. ಆಸ್ಯದಿನ್ ಒಗುವ ರಕ್ತಂ (Śmd. 91). ಎಡಹಿ, ಅಕ್ಕಿ ಧರಾತಲದೊಳ್ ಒಗಲು (Bp. 27, 17). see Bp. 50, 6; Śśv. 1, 33; Bh. 3, 13, 22; J. 4, 39; 12, 7; 28. 18; 33, 22; ಪೊಗರೊಗು, ಮೇಲೊಗು

ಒಗು ogu. 2. bursting forth, running over, excess. — ಒಗು ಮಿಗೆ. dupl. abundance (ಬಹಳ Bhn. 62). it is occasionally used as ಪದಪೂರಣಾರ್ಥಂ (Ct. I, 19; II, 34). see Bh. 1, 5, 10; Rām. 5, 8, 57; 6, 10, 15; J. 15, 24; 18, 63.

ಒಗು ogu. 3. = ಪೊಗು 1. to enter, etc. (My.), see ಒಡ್ಡೊಗು s. ಒಡ್ಡು 4, ಮೊಣಿಯೊಗು.

ಒಗುಸು ogusu. = ಒಗಿಸು 1, etc. (My.).

ಒಗೆ oge. 1. to come forth, to be born, to originate, to arise, to appear, etc. [ಬಗೆಬಗೆದು ಕೇಳ್ದು ಬುಧರೊಲವೊಗೆದಿರೆ... ಹೃದಯದೊಳೆ ತಾಳ್ದಿ Kr. 1, 13; ಕಮಲೋದ್ಭವನಮಳಿನ ಹೃತ್ಕಮಲದೊಳೊಗೆದರ್ ಸುರೇನ್ದ್ರಧಾರಕರ್ Pb. 1, 60; Ap. 2, 64]; (ಜನನ Śmd. Dh.; Śm. 80; ಹುಟ್ಟು Śmd. 54. 288. 398 Cm.; Te. ಒಡಮು, ಪೊಡಮು, to be born, to arise; ಒಡುಚು, ಪೊಡುಚು, to rise as the sun, etc.; ಪೊಡಗು, ಪೊಡುಗು, to swell, to increase; ಪೊಡುಗು, ಪೋಗು, height; a heap; ಪೋಟು, a swell of a river; T. ಉವಟ್ಟು, to overflow, increase; Te. ಉಟ್ಟು, ಪುಟ್ಟು, to be born; see ಉರ್ಕು 1; *cf.* ಒಗು 1?). P. ps. ಒಗೆದು, ಒಗೆದು, ಒಗೆ 2. ಶಿಥಿಲತ್ವಮ್ ಒಗೆಗುಂ (Śmd. 54). ಒಗೆದು (398). ಒಗೆದಂ (255). ಒಗೆದತ್ತು (Rśv. 8, 102). see Grj. 4, 50. 51; Bp. 2, 10; 8, 18; 15, 2; 19, 57; 47, 28; 50, 1; 54, 33; 57, 71. 72; 61, 66; Śm. 7. 10. 20; Kk. 28; Bh. 1, 8, 94; Prll. 3, 2; Rśv. 5, 128; 6, 24 va.; 13, 26. 78; Śśv. 1, 11. 42; J. 1, 3; 3, 25; 4, 61; Si. 92; ಉದ್ದವೊಗೆ. [2, to fly aloft, to jump up. ಎಮ್ಬುದುಮುದೇವಿರಿವಿತ್ತೆನೆನ್ದು ವಿಯತ್ತಳಕ್ಕೊಗೆದೊಡೆ Pb. 1, 124 va.; Ap. 5, 64].

ಒಗೆ oge. 2. P. p. of ಒಗೆ 1. — ಒಗೆ ತರ್. (*i. e.* ಒಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). to be born, etc. [ಅಮ್ಬುಜ ಮಿತ್ರನನೆ ಪೋಲ್ವ ಮಗನೊಗೆತನ್ದಂ Pb. 1, 94; Ap. 1, 79]; (ಹುಟ್ಟು Śmd. 269 Mdb. Cm.; ಹುಟ್ಟಿ ಬರ್ 175 Cm.; ಬರ್ 269 Cm.; Grj. 4, 37. 97); ಇನ್ತು ಒಗೆ ತನ್ದ ಶರದೃತುವಿನೊಳ್ (Rśv. 6, 10 va.; see 8, 125 va.).

ಒಗೆ oge. 3. = ಒಗಿ. to throw (Bp. 24, 57; C.; *cf.* ಉಗು 1?). P. ps. ಒಗೆದು, ಒಗದು, ಒಕ್ 2. ಆ ಹಾವಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದು (B. 2, 28). ಹುಡುಗ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದನು (2, 47). ಅವನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹಜಾರದ ಓಣಿಗೆ ಒಗೆದಳು (4, 185).

ಒಗೆ oge. 4. (= ಒಗೆ 5?). to strike, to beat (ತಾಡನ Śm. 80; T. ವಟುಕ್ಕು, to beat; to dash; *cf.* ಪುಯ್, etc.). ಒಗವ ಪೆಟ್ಟಿಣೆಗ (ಕರಪೀಠ Mr. 158).

ಒಗೆ oge. 5. = ಒಗಿ, (ಒಗೆ 4?). to beat (and rub) clothes, dipped in water, on a stone for cleaning them, to wash (ವಸ್ತ್ರಪ್ರಕ್ಷಾಲನ Śmd. Dh.; ಕುಕ್ಕು Śm. 79; ವಸ್ತ್ರಮಂ ಕುಸುಬು 80; C.; Te. ಉಸುಮು, ಉತುಕು). P. ps. ಒಗೆದು, ಒಗದು, ಒಕ್ 3. ಒಗದಂತ ಬಟ್ಟೆಗಳು (ಉದ್ಧಮನೀಯ Si. 222). see Bp. 21, 18; 36, 47; 60, 48; Dp. 169, 1. — ಒಗೆ ಒಗೆ. rep. (Bp. 21, 8).

ಒಗ್ಗ ogga. = ಗೊಗ್ಗ. a follower of the Mailāra liṅga (though not a Liṅgāyta), dressed in a jacket made of a black blanket (S. Mhr.). pl. ಒಗ್ಗರು. — ಒಗ್ಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಒಗ್ಗ. (S. Mhr.).

ಒಗ್ಗರ oggara. a heap, a mass (My.).

ಒಗ್ಗರಣೆ oggarane. = ಅಗ್ಗರಣೆ. a kind of seasoning done in two ways: into boiling oil or ghee one or more spices are thrown, after which vegetables are added and boiled with the mixture; or to pulse that has been boiled with salt, tamarind, pepper, etc. fried spices are added (C.; Tu.; Te. ಪೊಗುಪು). ಪರಿಪರಿಯ ಬಹುಭಕ್ಷ್ಯ ಪಾಕದ ಪರಿಮಳದ ಶಾಕಾದಿಗಳ ಒಗ್ಗರಣೆಗಳ ಸೌರಭಕೆ ತಿಳಿದುದು ನಿದ್ರೆ ಪವನಜನ (Bh. 1, 10, 23).

ಒಗ್ಗರಿಸು oggarisu. to season, to spice (C.). ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಮಾದುರ (ಪ್ರಯಸ್ತ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ Nr.). ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಸಮ್ಬಾರದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (Si. 313). ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆ, ಕಡಲೆ, ಸಾಸುವೆ, ಜೀರಿಗೆ, ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ, ತುಪ್ಪ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಿನ್ದ ಒಗ್ಗರಿಸಿ, ಹಿಂಗು, ಕರಿಬೇವು ಮುನ್ತಾದ ಪರಿಮಳಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ರುಚಿಯಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು (ಪ್ರಯಸ್ತ, etc. 313).

ಒಗ್ಗಾ oggā. = ಒಗ್ಗು 2, No. 3. a mass of seeds sown thickly in one place. -ಒಗ್ಗಾ ಹಾಕು. to sow thickly with a view of transplantation (My.).

ಒಗ್ಗಿಸು oggisu. to cause to bend, yield or submit, to make gentle and familiar, to tame (My.).

ಒಗ್ಗು oggu. 1. = ಒಟ್ಟು 1. to become one, to unite with, to meet together, to assemble in numbers (J. 10, 14; Te.; Tu. 2, to join (v. t.); to join or apply to. 3, to agree with one's constitution, as water, climate, etc. (My.). ಒಗ್ಗಿದರ್ ಕವಿದ ಜೇನ್ನೊಣದನ್ತೆ (J. 8, 32). (ಮದಕರಿ ಅವನಂ) ಭರದೊಳ್ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಹಾಯ್ಕಿ, ಕೊಮ್ಬುಗಳೆರಡನ್ ಒಗ್ಗಲು (Bp. 22, 10). ಲಿಂಗಾರೋಗ್ಯ ಪ್ರಸಾದಕೆ ಪೊಂಗಿ ಕೆಯ್ಗಳನ್ ಒಗ್ಗಿ ಕೊಳಲು (48, 24). ಬೆನ್ನೊಗ್ಗಿ (= ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ, 54, 38). ತತ್ಪ್ರಸಾದಕೆ ಕರಯುಗಳನ್ ಒಗ್ಗಿ (56, 46).

ಒಗ್ಗು oggu. 2. = ಒಗ್ಗುರ್, ಒಟ್ಟು 2. an assemblage, a heap, a mass (ಗೊನ್ದಣ Ct. II, 101; Bp. 12 8; C. Bp. 42, 24; J. 3, 38; 7, 6; 17, 48; 30, 2; 33, 47). — ಒಗ್ಗುಗೆಡು. -ಕೆಡು. an assemblage to be destroyed; to part, to become separated (Grj. 6, 56 va.).

2, union, harmony (Bp. 4, 7). 3,=ಒಗ್ಗಾ. (My.). — ಒಗ್ಗೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಒಗ್ಗೊಡೆ. (J. 16, 39).

ಒಗ್ಗು oggu. 3. = ಉಱುಗು 1, etc. to bend, to bow; to turn towards, to lead towards (Cpr. 9, 102 va.; Te.). ನಭಕ್ಕೆ ಮುಖಪಂಕರುಹವನ್ ಒಗ್ಗಿ (Bp. 2, 12). ಮುಸುಡೊಗ್ಗಿ, ಮುದ್ದಂ ಬೇಡುವಳು (15, 14). see also 22, 44; 26, 44. 2, to become submissive (My.; Te.). cf. ಬೊಗ್ಗು 1.

ಒಂಕಿ oṅki. = ವಂಕಿ. a hook (C.; Te. ಒಂಕೆ, ವಂಕಿ, ವಂಕೆ; Tu. ಉಗ್ಗಿ, ಒಗ್ಗಿ, ವಗ್ಗಿ; cf. ಒಗ್ಗು 3). 2, a gold armlet of a curved shape worn by females (C.; Te. ವಂಕಿ, T. ವಂಗಿ). cf. Sk. ಅಂಕ?

***ಒಂಕುನ್ದ oṅkunda.** an ancient township of Karṇāṭaka. ಸದಭಿಸ್ತುತಮಪ್ಪೊಂಕುನ್ದದ ನಡುವಣ ನಾಡೆ ನಾಡೆ ಕನ್ನಡದ ತಿರುಳ್ Kr. 1, 37.

ಒಂಗಾರ oṅgāra. = ಬಂಗಾರ, etc. gold; gold-ornaments; the price paid for a wife (M.).

ಒಂಗು oṅgu. a teat, a pap (R.; T. ಒಚ್ಚೆ, ಒಂಜಿ; cf. ಅಚ್ಚಿ 3).

ಒಂಗೆ oṅge. = ಹೊಂಗೆ. a kind of tree (My.).

ಒಚ್-oc. = ಒಕ್ 1–, etc. one. — ಒಚ್ಚರ. -ಸರ. one string. ಶಬರಿ ಮುದದಿಂ ಗಾಢಪರಿರಪ್ಸಣಂಗೆಯ್ದು, ಮುತ್ತಿನ ಒಚ್ಚರವ ಅವನ ಪಿರಿಯುರದೊಳ್ ಇಟ್ಟೊಡನೆ (Rāghc. 17, 71). — ಒಚ್ಚವಡಿ. -ಸವಡಿ. a junction; a pair (Abh. P. 4, 13). — ಒಚ್ಚಾರೆ. -ಸಾರೆ. a palm of the hand. ಒಚ್ಚಾರೆಗಣ್. an eye like a palm of the hand (Rśv. 1. 135 va.; J. 6, 10). — ಒಚ್ಚುಟು. -ಚುಟು. a span measured by the distance between the extended thumb and forefinger (ಪ್ರಾದೇಶ Hlā.). — ಒಚ್ಚೆಱಗು. -ಸೆಱಗು. one end of a garment. (Cpr. 3, 45; 6, 8). (ಶಿಶುವಿಗೆ) ಹೆಚ್ಚು ಸೀರೆಱದು, ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳ್, ಒಚ್ಚೆಱಗು ದುಕುಲದಲಿ ತನುವನು ಮುಚ್ಚಿ (Prll. 3, 36). — ಒಚ್ಚೀರೆ. -ಸೀರೆ. = ಒಚ್ಚಾರೆ. ಒಚ್ಚೀರೆಗಣ್ (J. 30, 2). — ಒಚ್ಚೊತ್ತು. -ಹೊತ್ತು. one time, once. — ನಚ್ಚಿದನ್ತರಸಿನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ತಿರುವದು, ಅದುವೊಚ್ಚೊತ್ತು ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಹೊತ್ತೇಱ ಕಿಚ್ಚು ಕಾದನ್ತೆ (Sp.).

ಒಚ್ಚ occa. (= ಅಚ್ಚ 1?). (Rām. 3, 6, 55).

ಒಚ್ಚತೆ occata. (fr. ಒಚ್–). equality, harmony (M. ಒಚ್ಚ); agreeableness, the quality of pleasing (J. 30, 2); pleasure, delight; delightfully, etc. ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್ ಎನ್ದು, ಒಚ್ಚತ ಊಳ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯಂ (Śmd. 74). ನಿಬ್ಬರಮ್ ಎನ್ದು, ಒಚ್ಚತಮ್ ಇಲ್ಲೆನ್ಬುದರ್ಥಂ (Ct. I, 89). see Sp. s. ಲಂಚ. (Cpr. 10, 114; Śśv. 2, 89, 91; Bh. 7, 3, 76). — ಒಚ್ಚತಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. to give pleasure (Cpr. 8, 72 va.). — ಒಚ್ಚತಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. to unite, to combine, to link closely or harmoniously together (Grj. 4, 33 va.). 2, to be pleased (Grj. 4, 48 va.); to be pleased with, to desire (Bp. 26, 18). 3, to become delightful (J. 26, 19).

ಒಚ್ಚಯ occaya. = ಒಚ್ಚೆ, ಒಚ್ಚೆಯ, (ಬಚ್ಚ 1). disgrace; dishonor; opprobrium; impropriety (Te. ಒಚ್ಚೆ); a wanton joke, a lewd expression; contempt (T. ಒಚ್ಚ, ಒಚ್ಚಯ). ಒಚ್ಚಯಂಗಳ ಮಚ್ಚುಗಳು (Bp. 40, 61).

ಒಚ್ಚಿ occi. = ಒಚ್ಚಯ, etc. — ಒಚ್ಚಿಹೊತ್ತು. improper time (Bp. 28, 41).

ಒಚ್ಚು occu. = ಒಪ್ಪಿಸು to join (v. t., Rām. 3, 6, 55; ವಚ್ಚು in the print).

ಒಚ್ಚೆಯ occeya. = ಒಚ್ಚಯ, etc. ಅದಿತೇಯ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ ಒಚ್ಚೆಯವನ್ ಅಯ್ದಿಸೆ ಬಾಧಿಸಿದಂ (Bp. 16, 2).

ಒಜನ ojana. = ವಜನು. gravity, heaviness, weight; a weight; weight, dignity, influence (S. Mhr.; Mhr., H. ಬೋಜ, ಬೋಜಾ, ವಜನ; Tu. ಒಜನು; cf. ಒಜ್ಜೆ).

ಒಜ್ಜರ ojjara. = ವಜ್ಜರ, ವಜ್ಜರಕ್ತೆ. a spring, a fountain (Tu. ಉಜ, ಉಜೆ; cf. ಒಱ 1, ಒಸರ್ 1; ಉಗು 1?). ಬೆಟ್ಟದ ಒಜ್ಜರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ, ವಾರಿಪ್ರವಾಹ, ನಿರ್ಝರ, ಝುರ Nr.). Cpr. 7, 81 va. (where it appears to be ಒಗರಗೆ 2, cf. ಓಜರ).

ಒಜ್ಜರ ojjara. Tbh. of ವಜ್ರ. diamond (C.).

ಒಜ್ಜೆ ojje. = ವಜ್ಜೆ, ವಜನು, ವಜೆ 2. a weight, load, burden (S. Mhr. Mhr. ಓಝೀಂ; B. 3, 18. 49. 117; 4, 214).

ಒಟ oṭa. = ವಟ 1. an imitative sound. — ಒಟ ಒಟ. rep. ಒಟ ಒಟ ಮಾತಾಡು, to talk much; to prate, to gabble (S. Mhr.; Mhr. ವಟ ವಟ). — ಒಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. to say or talk much; to gabble (S. Mhr.).

ಒಟಾರ oṭāra. = ವಟಾರ q. v., ವಟ್ಟಾರ. the compound round a house (C.; Tu.; T. ವಟ್ಟಾರ; Te. ವಟಾರು, ವಠಾರ, a lodge).

ಒಟ್ಟ oṭṭa. = ವಟ್ಟ 1, q. v. discount, etc. (C.; Tu.; Mhr., H. ಒಟ್ಟಾ, exchange). see Prv. s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಒಟ್ಟಜ oṭṭaja. tribute (ಕಪ್ಪ Śm. 38, see ಕೊಟ್ಟಜ; M. ಒಡುಕ್ಕು, to finish, destroy; to spend; to pay taxes).

ಒಟ್ಟಜೆ oṭṭaje. 1. a heap, a mass, a company; abundance; a row (ಒಟ್ಟಿಲ್, ಒಗ್ಗುರ್, ಹೊರಳಿ, ಒಬ್ಬುಳಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಸನ್ದಣಿ, ಕಿಕ್ಕಿಸ್ತ, ತಣ್ಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿ Śm. 54; ಗಡಣ Ct. I, 50; ಅತಿಶಯಾರ್ಥ II, 51). [ಇನ್ತು ನಿತ್ಯೋತ್ಸವಂಗಳ್ ಕೆಲವು ಕಾಲಂ ಸಲೆ ಸಲ್ಗೆವೆರಸಿದ ತನ್ನ ನಣ್ಪನೊಟ್ಟಜೆಯಿಂ ತೋಱ Ap. 4, 52 va.]. see Abh. P. 14, 168; Grj. 7, 11 va.; 10, 79 va.; 10, 101; Rśv. 5, 117; 6, 11 va.; 13, 83 va. — ಒಟ್ಟಜೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. to break up (v. i.), to disperse (Abh. P. 13, 109 va.).

***ಒಟ್ಟಜೆ oṭṭaje.** 2. valour, gallantry ಕೂರದರ್ ನೆಲನನೊಟ್ಟಜೆಯಿಂ ಕೊಳೆ Pb. 7, 55.

ಒಟ್ಟಯಿಸು oṭṭayisu. = ಒಟ್ಟಯ್ಸು, etc. to overpower (Bp. 61, 26); to pile up (Cpr. 5, 64 va.).

ಒಟ್ಟಯ್ಸು oṭṭaysu. ಒಟ್ಟೈಸು. = ಒಟ್ಟಯಿಸು, ಒಟ್ಟವಿಸು. to collect, to be accumulated, as tears (Sarpabhūṣaṇa in B. 5, 320); to become one, to collect, to be converged to a focus (Grj. 8, 50); to come together, to assemble (Abh. P. 14, 132 va.); to shrink, to contract (Grj. 1, 87). 2, to join (v. t.), to amass, to heap together, to pile up (Bp. 16, 8); to assemble (v. t.), to convene (Grj. 2, 106 va.); to subject, to conquer, to overwhelm (Bh. 1, 7, 62; J. 25 sum.). [ಜರೆ ಬನ್ದೊಟ್ಟೈಸೆ ಮಾಣ್ದ ದೇಳಿಪೆನಗಿದೆ ಮುಂ ಸಾಲದೇ Ap. 2, 49; ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಿನ್ದಂ ನೆಱದುಮೊಟ್ಟಯಿಸಿಯುಯ್ದು ನೊಱದು Vr. 51, 7].

ಒಟ್ಟಲು oṭṭalu. a mass, a heap (My.).

ಒಟ್ಟವಿಸು oṭṭavisu. = ಒಟ್ಟಯ್ಸು. to join together (v. t., Bp. 11, 15).

ಒಟ್ಟಳ oṭṭaḷa. = tumult. (Cpr. 5, 104).

ಒಟ್ಟಿ oṭṭi. 1. (fr. ಒರಟು 2). an obstinate, self-willed person (S. Mhr.).

ಒಟ್ಟಿ oṭṭi. 2. a kind of machine for uniting or twisting threads into twine or rope (C.). 2, stiffness of a limb, *e. g.* ಕಾಲಿಗೆ ಒಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯಿತು (S. Mhr.).

ಒಟ್ಟಿ oṭṭi. 3. = ಉಟ್ಟಿ 2 No. 2. the upper piece of the frame-work of a cradle.

ಒಟ್ಟಿಕೆ oṭṭike. heaping (My.).

ಒಟ್ಟಿಲ್ oṭṭil. -ಲು. = ಒಟ್ಟಜೆ 1. a heap, mass. (Cpr. 9, 80; ಒಟ್ಟಜೆ, etc. Kk. 17; Śm. 54; ಶರೆ Mr. 350). ಪ್ರವಾಹದಿನ್ದೆ ಆದ ಮಳಲ ಒಟ್ಟಿಲು (ಪುಲಿನ Nr.). [ಬಣಜಿಗನೇಸು ಭಕ್ತನಾದರೆಯೂ ಒಟ್ಟಿಲ ಬೆನಕನ ಹಂಗ ಬಿಡ! Bv. 450]. see ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ; ಮಳಲೊಟ್ಟಿಲ್; Grj. 10, 79 va.; J. 6, 6.

ಒಟ್ಟಿಸು oṭṭisu. = ಒಟ್ಟಯ್ಸು. to join (v. t.), to heap, etc. (ಪುಂಜೀಕರಣ Śmd. Dh.). see Bp. 57, 16. 18. 2, to cause to heap or pile up, etc. (C.; Bh. 1, 8, 88; B. 5, 43. 50).

ಒಟ್ಟು oṭṭu. 1. (fr. ಉಱು). = ಒಡ್ಡು 3. to make one, to join; to put together; to pile up, etc. (ಏಕಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; ಮೊಗ್ಗರ Śm. 88; C., Tu.; T., to paste, to cause to adhere). [ಅನ್ತು ಕನಕತೇಣಂಗಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪಾಸಱೆಗಳುಮಂ ಕನಕದ ಪಿರಿಯ ಸೆಲೆಗಳುಮನೊಟ್ಟಿ ಬೆಟ್ಟಾಗಿ ಪುಂಜಿಸಿ Pb. 6, 31 va.; Ap. 5, 19]; (Śsv. 2, 58). ಸತ್ತವನ ಸುಡಲೆನ್ದು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿತಿ Nr.). see Bp. 18, 28; 21, 8; 27, 37; 30, 4; 45, 30; J. 4, 38; B. 3, 44. 2, to come together, to assemble (Grj. 6, 8); to become one mass or heap (of ashes). ಹೊಟ್ಟೆಯಚ್ಯುತದೇವನ ಅಲಯಮನ್ ಒಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡತು (Bp. 56, 34). 3, to become joined or united, to adhere to (as mud, etc., My.; Rśv. 5, 66).

ಒಟ್ಟು oṭṭu. 2. = ಒಡ್ಡು 4. conjunction, union (My., T., Tu., Te.); a heap, a pile (My.); sum total (My.; Mr. 63). 2, something not expanded: a germ, a bud (ಮೊಳಕೆ Śm. 88). 3, the close adhering or cohesion of a lump of clay (ಮೃತ್ಪಿಣ್ಡ ಸಂಘಟನ Śs.; *cf.* ಒಣ್ಡು). ಒಟ್ಟಿಗೆ (dative), all together: on the whole (C.). — ಒಟ್ಟಮ್ಮಾರ. -ಅಮ್ಮಾರ. the government and cultivator's corn before it is divided (My.). — ಒಟ್ಟಾರೆ. -ಆರೆ. = ಒಟ್ಟಿಗೆ. (S. Mhr.). ಒಟ್ಟುಕಟ್ಲೆಯವರು. -ಕಟ್ಲೆಯ ಅವರು. all the persons that have a case (in a kacēri, S. Mhr.). — ಒಟ್ಟುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. accumulation or mass of fire (Rām. 6, 4, 31). — ಒಟ್ಟುಗುತ್ತಿಗೆ. aggregate assessment (C.). ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. to join together (v. t.), etc. (C.). — ಒಟ್ಟುಗೂಡು. -ಕೂಡು. to compose a mass or pile (ಚಯನ, ಬೆರಂಜು, Śmd. Dh.). 2, to come together, to convene (My.; B. 2, 49); to become one in mind, etc. (My.). — ಒಟ್ಟು ಬೇರೀಜು. the total of an addition, the whole amount (C.). — ಒಟ್ಟುಲೆಕ್ಕ. sum total (C.). — ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗಿಡ. -ಒಟ್ಟಿ-. an undershrub, Triumfetta rotundifolia Lam.; also the undershrub Urena sinuata L. (Z.). — ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಲ್. -ಒಟ್ಟಿಲ್. a large heap (J. 21, 48).

***ಒಟ್ಟು oṭṭu. 3.** to take a vow. ಭೀಷ್ಮನೆನ್ನ ಸ್ವಯಂವರದೊಳ್ ನೆರೆದರಸುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರುಮನೋಡಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಬನ್ದೆನ್ನಂ ಮದುವೆಯಂ ನಿಲಲೊಲ್ಲದೊಟ್ಟಿ ಕಳೆದೆನಡೆ Pb. 1, 76 va.

ಒಟ್ಟು oṭṭu. 4. a vow, a solemn promise; an oath, an adjuration (T.; Te. ಒಟ್ಟು, ವಟ್ಟು; T. ಒಟ್ಟು, a wager; see ಒಡ್ಡ 2; T. ವಟ್ಟು, to swear, etc.). — ಒಟ್ಟಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು. -ಇಟ್ಟು-. to swear, etc. (ಶಪನ, ಶಪಥ, ಆಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು Si. 55; see also 292).

ಒಟ್ಟೆ oṭṭe. = ಓಟೆ 3. a hole, a crack. (My.; Tu.). — ಒಟ್ಟೆ ಬೀಱು. to be cracked, to get a hole (My.).

ಒಟ್ಟೆ oṭṭe. = ಒಣ್ಟೆ, etc. Tbh. of ಉಷ್ಟ್ರ [ಆ ಪಡೆಯೊಳ್ ಗಣ್ಡನುಮಾಮೊಲಂ ದ್ರುಪದನುಂ ಪೇರೊಟ್ಟೆಯಾ ಮತ್ಸ್ಯನುಂ Pb. 10, 4; Vr; 97, 5]; (Śmd. 355; Hlā.; ಕರಭ Nn. 161; J. 7, 5). ಒಟ್ಟೆಯ ಮಱಿ (ಕರಭ Nr.).

ಒಡ oḍa. 1. = ಒಡಂ 1, ಒಡೆ 5. union, being together; together, with. (Te., Tu.). — ಒಡಗತೆ. -ಕತೆ. a riddle (S. Mhr.). [— ಒಡಗಲಸು. -ಕಲಸು. to become united, to unite. ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಒಡಗಲಸಬೇಕು Cv. 690. — ಒಡಗಱೆ. -ಕಱೆ. to leave together. ನಡಪುಪದೇಶದಿನಲ್ಲದೊಡೊಡಗಱೆದಪೆವಸುವನಿಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಡಿಮೊದಲೊಳ್ Ap. 6, 75]. — ಒಡಗೂಟ. -ಕೂಟ. close union, intimate intercourse (Abhā. 1, 33; My.). — ಒಡಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. to cause to unite with, etc. (My.); to cause to be obtained, to prepare (J. 1, 2). — ಒಡಗೂಡು. -ಕೂಡು. to join (v. i.), to be united with, to be in connection or company with [ಪಲವುಮನೊಡಗೂಡಿರೆ ಸ್ವಿತಲಸದೆ ಪೇಱೆವೆಡೆಯೊಳಂ ಸ್ವಪಾದಾನ್ತದೊಳಂ Kr. 2, 20; 3, 78]; (Bp. 1, 48; 5, 41; 21, 29; 35. 39; 37, 68; C. Bp. 47, 4; Rśv. 4, 76; My.); to be obtained (Bp. 12, 52); to meet with success; to happen (J. 30, 28); to have sexual inter-course (My.; J. 11, 26; 16, 17; 27, 46). 2, to join (v. t.), to obtain, etc. (Bp. 56, 6). see 5, 71; 7, 10; 15, 19; 25, 11; 27, 13; 31, 4; Si. 47. 62. 211. 212. 264. 265. — ಒಡಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to join (v.i.), to become united with, etc. see Bp. 4, 5. 42; 5, 6; 8, 42; 12, 7; 24, 16; 31, 11; 42, 31; 47, 57; 51, 77. 78; 55, 9. J. 2, 44; 4, 65; 24, 40; 30, 42. 44; 32 sum. — ಒಡಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಒಡಗೊಳ್. (J. 26, 33). — ಒಡಬಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. = ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ, ಒಡಮ್ಬಡು 2. agreeing, assenting; an agreement; a treaty (ಸಮಾಧಿ Nr.; Bh. 8, 24, 50). — ಒಡಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಒಡಮ್ಬಡಿಸು. to cause to agree, to persuade; to convince; to put down as settled (Bp. 51, 12). — ಒಡಬಡು. -ಪಡು. = ಒಡಮ್ಬಡು 1. to agree; to assent; to consent; to accept as settled or proper. ನಾವೆನ್ದ ನುಡಿಗೆ ಒಡಬಡುವಿರಾದೊಡೆ (Bh. 1, 8, 77). ಒಡಬಟ್ಟು (Bp. 5, 10). — ಒಡವರ್. -ಬರ್. to come along with, to follow (Rśv. 5, 55 va., 114 va., & 120 va.; 6, 12). [— ಒಡವಳೆ. -ಬಳೆ. to grow together. ಒಡನಾಡಿಯುಮೊಡನೋದಿಯುಮೊಡವಳೆದುಂ ಗುಳ್ಳೆಗೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟುಳಿಸೆಣ್ಡಂ Pb. 2, 30; Ap. 2, 50]. — ಒಡವುಟ್ಟು. -ಪುಟ್ಟು. = ಒಡಹುಟ್ಟು 1. [ಎನ್ನನ್ವಪ್ಪೊಡವುಟ್ಟಿದರಿನ್ನಿನಗೊಳರಾಗಲಹಿತರಿದಿರಾಪ್ಪರೆ ಪೇಱ್ Pb. 8, 34; Ap. 2, 62]: (My.). ಒಡವುಟ್ಟಿದನು (ಸಮಾನೋದರ್ಯ, ಸೋದರ್ಯ Hlā.). ಒಡವುಟ್ಟಿದನ ಮಗ (ಭ್ರಾತೃವ್ಯ, ಭ್ರಾತೃಪುತ್ರ Hlā.). ಒಡವುಟ್ಟಿದಳು (ಭಗಿನಿ, ಜಾಮಿ, ಸ್ವಸೃ Hlā.; ಕಿಱುದಂಗಿ Kk. 71). ಒಡವುಟ್ಟಿದಳ ಮಗ (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಜಾಮೇಯ Hlā.). ಒಡವುಟ್ಟಿದಳ ಮದವನಂ (ಭಾವುಕ Hlā.). — ಒಡವೆರಸು. -ಬೆರಸು. = ಒಡೆವೆರಸು. to unite, to meet together, etc. (J. 8, 33). — ಒಡವೆರೆ. -ಬೆರೆ. = ಒಡೆವೆರೆ. to keep company with, to be united with, etc. (Rśv. 2, 8 va.; 5, 19 va.; 6, 24 va.). [— ಒಡವೇಱು. ಪೇಱು. to load upon one-self. ಪಸರಿಸಿ ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ ಜಳ ಪ್ರಸರಮನೊಡವೇಱಿ ಬನ್ದು ಕಱೆವುವು ಮೇಘ ಪ್ರಸರಂಗಳ್ Ap. 1, 59]. — ಒಡ ಸಲ್. to go together with (Abh. P. 2, 75). — ಒಡ ಹುಟ್ಟು. 1. = ಒಡವುಟ್ಟು. to be born together with, to be born by the same father and of the same mother (My.). ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು (ಸ್ಯಾಲರು); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣನು (ಅಗ್ರಜ, etc. Nr.).

ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಡುಸ (ದೇವರ); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಸೋದರ್ಯ, etc. Si. 192). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಂ (ಸಹಜಾತ, ಸಹೋದರ, ಭ್ರಾತೃ Mr. 311; J. 28, 56). ತನ್ದೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಪಿತೃವ್ಯ, etc.); ತಾಯ್ಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಮಾತುಲ); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ದೇವರ); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಪ್ರಜಾವತಿ, etc.); ಗಣ್ಡನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಯಾತೃ Nr.). ಅರಸಿನ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ Si. 65). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು (ಭಗಿನಿ, ಸ್ವಸೃ Nr.; J. 33, 14). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು (ಸಹಭವೆ Nn. 109). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಳ್ (ಸ್ವಸೃ, etc. Mr. 314). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಗಣ್ಡನು (ಆವುಕ, etc.); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು (ನನಾನ್ದೃ, ನನ್ದಿನಿ); ತನ್ದೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ); ತಾಯ್ಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ಮಾತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ Nr.). ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು (ಸ್ಯಾಲರು Si. 192). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರು ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು (B. 2, 40). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು ಸಿರಿ (Bp. 11, 46). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಂ, an elder or a younger brother (J. 13, 64; 21, 17). — ಒಡಹುಟ್ಟು. 2. the state of being brothers and (or) sisters; a company of brothers and (or) sisters (My.; see Jōgihāḍu s. ಅನ್ತೆ s. ಅನ್ 1).

ಒಡ oḍa. 2. = ಒಡದು, ಒಡೆದು. a short P. p. of ಒಡೆ 1 (C.). — **ಒಡ ಕೊಳ್ಳು.** to break (v. i.); to separate from. ಸಾರಂಗವು ಅಂಜಿ, ಎದೆ ಒಡ ಕೊಣ್ಡು, ಗಿಡದ ಗುಪ್ಪಿನೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು (B. 3, 19). ಒನ್ದನ್ನು ಒಡ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಱ ಹೋಱಟದು (ಒನ್ದಱನ್ದ ಈಚಿಗೆ ಹೋಱಟದು, ಉದ್ವ್ರಾನ್ತ, ಉದ್ಗತ Si. 280). see Prv. s. ತಣ್ಡ.

ಒಡ oḍa. 3. = ಒಡೆ 3. the state of being broken, etc.; breaking. — **ಒಡಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು.** a hand-mill of stone or wood to remove the husk from paddy and to split pulse (My.). — **ಒಡಮೊಗೆ.** a broken or cracked earthen vessel (C.). ಮರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಒಡಮೊಗೆಯ ತೂತು (Dp. 54).

ಒಡ oḍa. 4. = ಒಡೆ 2. an abbreviated form of the infinitive of ಒಡೆ 1 (*i. e.* = ಒಡೆಯ, ಒಡೆಯಲ್ಕೆ). — **ಒಡ ಕುಟ್ಟು.** to beat so as to break, to beat into fragments, to pound (Bp. 45, 30; 52, 48; 55, 29. 34). — **ಒಡಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು.** = ಒಡ ಕುಟ್ಟು. ಒಡ ಗುಟ್ಟುವದು (ವಿದರ, ಸ್ಫುಟನ Si. 387). — **ಒಡಗೊಡು. -ಕೊಡು.** to throw away (from or out of the hand) so as to break (Bh. 8, 24, 44). — **ಒಡ ಮುರಕನ ಕಾಯಿ.** (ಲಕ್ಷ್ಮ G.). — **ಒಡ ಮುರಕೀ ಕಾಯಿ.** (ಯೋಗ್ಯ G.). — **ಒಡ ಮುರಿ.** to turn or twist round so as to break or open, as a tightly closed hand, etc. (C.). — **ಒಡ ಮುಱು.** = ಒಡೆ ಮುಱು. to bruise, to contuse (ನೀಷ್ಪೀಡನ G.).

ಒಡಂ oḍaṁ. 1. = ಒಡ 1, ಒಡನ್, ಒಡಮ್. union; together, in company, with; as soon as, when (T. ಉಡನ್); then. ಸಿರಿ ಒನ್ದು ಆಗದು; ಒಡವೇನೊ, ಸುಜನೋತ್ತಂಸಾ? (Śmd. 109, o. rs. -ವೇನೊ, ನೇನೊ). see ಅಲೊಡಂ.

-ಒಡಂ oḍaṁ. 2. a suffix signifying and, if etc. see s. -ಒಡೆ 4.

ಒಡಕ oḍaka. = ಒಡಕು, q. v. the state of being broken, cracked, disunited, etc.; a fracture; a crack; disunion; that breaks or goes to pieces. ಒನ್ದಾಗಿ ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಒಡಕ ಹುಟ್ಟಿಸುವವನು (ದುರ್ಜನ G.; My.). see ಎದೆವೊಡಕ. — **ಒಡಕಗಡಿಗೆ.** a broken pot (ಓಡು G.; C.). ಮುಱಕಮನೆಗೆ ಒಡಕಗಡಿಗೆ (Prv.). — **ಒಡಕದನಿ.** a broken, *i. e.* disagreeable, voice (My.). — **ಒಡಕ ಬಾಯವ.** a man with a leaking mouth: one who cannot keep secrets (C.).

ಒಡಕಲ oḍakala. = ಒಡಕಲು. broken state; broken paddy or split pulse, from which the chaff, husk, etc. generally have not yet been separated (C.).

ಒಡಕಲು oḍakalu. = ಒಡಕಲ. (My.).

ಒಡಕು oḍaku. = ಒಡಕ. disunion, crack. (ಪ್ರದರ, ಭಂಗ Nr.; ವಿದರ, ಸ್ಫುಟನ, ಭಿದೆ Si. 387; My.). ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಡಕು ಮುಱಿಯ ಬೇಕೆನ್ದು (B. 2, 30). ಮನೆತನದೊಳಗೆ ಒಡಕು ಹುಟ್ಟಿದನ್ತೆ (2, 41). — **ಒಡಕುಡೋಣಿ.** a boat with a hole. ಒಡಕು ಡೋಣಿಗೆ ಗಿಡ್ಡ ಜಲ್ಲು (Prv.). — **ಒಡಕುಹರವಿ.** a broken earthen vessel. ದಣ್ಡಿಗೆ ಅಂಜುವ ಬಣ್ಣನ್ ಒಡಕುಹರವಿಯ ಕಣ್ಣ (Dp. 54).

ಒಡತಣ oḍataṇa. = ಒಡೆತನ, ownership etc. [ಮನವೇ ಸರ್ಪ ತನುವೇ ಹೇಳಿಗೆ ಹಾವಿನೊಡತಣ ಹುದುವಾಳಿಗೆ! Bv. 160]; (Bp. 18, 5; 34, 30; 40, 30; 58, 43).

ಒಡತನ oḍatana. = ಒಡತಣ, ownership etc. (My.).

ಒಡತಿ oḍati. a female having ownership, power, etc., a mistress (Bp. 11, 21; 50, 8; My.).

ಒಡದು oḍadu. = ಒಡೆದು. P. p. of ಒಡೆ 1.

ಒಡನ್ oḍan. = ಒಡಂ 1, etc. — **ಒಡನಾಟ. -ಆಟ.** playing together: companionship, company, intercourse (J. 28, 24). ಬಲ್ಲವರ ಒಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲವನು ಮೆದ್ದನ್ತೆ; ಅಲ್ಲದಹುದು ಎನ್ನು ಅಜಾಣನ ಒಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಹಾದನ್ತೆ (Sp.). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ಬಚ್ಚಲ ರೊಜ್ಜನನ್ತೆ ಇಹುದು (Sp.). ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವು ... ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಅವನ ಒಡನಾಟವು ಎಲ್ಲರ ಮನಸಿಗೆ ಬರುತಿತ್ತು (B. 5, 183). 2, sexual intercourse (My.; see Prv. s. ಓದಾಟ). — **ಒಡನಾಡಿ. -ಆಡಿ.** a play-fellow; a companion; a friend; an equal (My., J. 23, 44). ನಿಡಿದೋಳ್ಗಳ್ ದಿಕ್ಕರಿಕರದ ಒಡನಾಡಿಗಳ್ ಎನಿಸಿ (Śmd. 117). [ತನ್ನೊಡನಾಡಿಯಪ್ಪ ಕೆಳೆಯಂ ದ್ರುಪದಂ ಛತ್ರಾವತಿಯೊಳರಸುಗೆಯ್ದಪನೆನ್ದು ಕೇಳ್ದು Pb. 2, 46 va.; Ap. 7, 126]; (Cpr. 5, 122). ಒಡನಾಡಿಯನ್ತೆ ತಾತ್ಪರಿಯಾನ್ತರಮ್ ಈವುದು (Mr. 6). ತನತನಗೆ ಗೋವಳರು ಮಲ್ಲರನ್ ಅನುಕರಿಸಿ ತಿವಿದಾಡುವರು, ಬಲ ದನುಜಹರರ ಒಡನಾಡಿಗಳು ತಾವಾಗಿ ವಿಪಿನದಲಿ (Bhāgavata 10, 18, 10). — **ಒಡನಾಡಿತನ. -ಆಡಿತನ.** companionship. friendship (My.; J. 6, 48). — **ಒಡನಾಡು. -ಆಡು.** to play with; to be in the company of, to associate with. ಮದಾಲಸರಾಜಹಂಸ ಮಣ್ಡಳಿಯೊಡನಾಡಿಯಾಡಿ, ನಡೆಗಲ್ತು (Śmd. 230). ಒಳ್ಳಿದ ಕಳ್ಳನೊಡನಾಡೆ ಅವ ಶುದ್ಧ ಕಳ್ಳನೇ ಅಕ್ಕು (Sp.). see Bp. 2, 42; 25, 3; 47, 39. 43; J. 5, 57. 58; 28, 22. — **ಒಡನಿರ್. -ಇರ್.** to be together with; to be in the company of. ಒಳ್ಳಿದರೊಡನಿರ್ದು, ಕಳ್ಳನ್ ಒಳ್ಳಿದನ್ ಅಕ್ಕು (Sp.). ನಿಮ್ಮೊಡನಿಪ್ಪಂ (Bp. 48, 25). see Rsv. 7, 97 va.; J. 21, 46. — **ಒಡನಿರಿಸು. -ಇರಿಸು.** to cause to be or to place in one's company (Bp. 25, 8). — **ಒಡನುಣ್. -ಉಣ್.** to eat together or in company (Bp. 24, 31; 45, 24). ಒಡನುಮ್ಬುದು (ಸಹಭೋಜನ Nr.). — **ಒಡನೆ. -ಎ 3.** (exactly) together with; together; with; forthwith, at the very time, immediately [ನುಡಿವಲ್ಲೆಯಲ್ಲದೇಂ ಕಲ್ಲೊಡನೋದುವುದಲ್ತೆ ಗಿಳಿಗಳುಂ ಪುರುಳಿಗಳುಂ Kr. 1, 10; Pb. 1, 45; Ap. 3, 58 va.; ಒಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದುದಲ್ಲ, ಒಡನೆ ಬೆಳೆದುದಲ್ಲ Bv. 675]; (ಸಹ Śmd. 393; Ct. 1, 56; ಕೂಡೆ Śmd. 29. 61. 119 Cm.; T. ಉಡನ್ನೆ). ಒಡನೆ ಆರುಮ್ ಇಲ್ಲ (Śmd. 125). ನೀಮುಮ್ ಆಮುಮ್ ಒಡನೆ ಓದಿದೆವು (153). ಗಿಳಿಯೊಡನೋದಿಯೋದಿ, ನುಡಿಗಲ್ತು (230). ಓಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡನೆ ಓಸರಿಸಿದನ್ ಅಲ್ತೆ ಕನ್ತು? (16). ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಗಳೊಡನೆಯೆ (119). ನಿನ್ನೊಡನೆ ಒನ್ದು ಭಾಗಮುಂ ಬರಿಪುದು! (275). ವೈರಮ್ ಇಕೆ ಎಮ್ಮೊಡನೆ? (Bp. 58, 34). ಚೋರನೊಡನೇ ದಾ... ನಡೆಯುವದ...

ಅದೇನು? (Dp. 167). ಒಡನೆ (forthwith) ಗೋಟುಟ್ಟು (J. 8, 40). ಒಡನೆ (immediately) ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (29, 40). ಒಡನೆ ಕಾಲನ್ ಅಡ್ಡಲು (Bp. 20, 13). see Bp. 32, 40; 47, 46; 57, 40; Bh. 1, 10, 26; 2, 13, 35. 48; J. 2, 66; 3, 8. 22; 4, 66; 26, 5; 28, 15. 20. 48; 29, 34; Śm. 7; Si. 262. 264; Dp. 148. [—ಒಡನಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. to send forthwith. ಸಾದುಗೆತ್ತು ಬಗೆಯಾದವನಾನೊಡನಟ್ಟಿದೆನಾದವಮಾನುಮುಙಮಾನಿಸನಾಗವೆ Kr. 1, 128]. — ಒಡನೆ ಕೂಡು. to be in connection with, etc. (Śmd. 4. 23. 49. 71. 72. 299. 340. 343 Cm). ಅವನಾನೊಬ್ಬನು ಅತಿಶಯಮ್ ಅಹ ಪರಾಕ್ರಮದೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನ್ ಉಣ್ಬ, ಅತನು ಊರ್ಜಸ್ವಿ ಎನಿಸುದು (Nr.). ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ Nr.). — ಒಡನೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. = ಒಡನೆ ಕೂಡು. (Śmd. 340). — ಒಡನೊಡ. -ಒಡ. = ಒಡನೊಡನೆ. (Bp. 56, 29). — ಒಡನೊಡನೆ. rep. all at once, etc. [ದಿಗ್ಭಿತ್ತಿಗಳುಂ ಭೋಗ ಭೂಮಿಜರ ಚಿತ್ತಭಿತ್ತಿಗಳುಂ ಒಡನೊಡನೆ ಬೆಳಗೆ Ap. 6, 51 va.]; see Śmd. 272; Bp. 2. 21; 15, 5. 9; 27, 72; 47, 60; Rśv. 6, 33; J. 16, 36; 20, 30; 28, 47. — ಒಡನೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಒಡನೊಡ. (J. 3, 37).

ಒಡಬಾನಲ oḍabānala. Tbh. of ವಡವಾನಲ. submarine fire (ಕಡಲುರಿ, ಮುನ್ನೀರ್ಗಿಚ್ಚು Ct. II, 118; ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು Śs.).

ಒಡವ್ oḍam. = ಒಡಂ 1, etc. union, etc. — ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. = ಒಡಬಡಿಕೆ. (ಅಂಗೀಕಾರ, ಅಭ್ಯುಪಗಮ, ಪ್ರತಿಶ್ರವ, ಸಮಾಧಿ Nr.; C.). see Bp. 24, 28; 60, 60; B. 4, 19. 143; Si. 70. 263. 476. ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆಯಿನ್ದ ಆಗುವದು ದಡಮ್ಬಡಿಕೆಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಒಡಮ್ಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಒಡಬಡಿಸು. ಒಡಮ್ಬಡಿಸಿದರೆ ಒಡಲುರಿ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). see Bp. 26, 61; 27, 51. 54; 41, 20; 53, 59; Rśv. 6, 11 va. & 132 va.; J. 5, 34; 16, 16; B. 5, 71. — ಒಡಮ್ಬಡಿಸುವಿಕೆ. -ಪಡಿಸುವಿಕೆ. causing to agree, etc. (Si. 470). — ಒಡಮ್ಬಡು. -ಪಡು. 1. = ಒಡಬಡು. (ಅಭ್ಯುಪಗಮ Śmd. Dh.; ಮೆಚ್ಚು 4 Cm.; ಕೆಯ್ಕೊಳ್ 95 Cm.). [ನುಡಿಗಳೊಡಮ್ಬಡಲ್ ಬಗೆದವೋಲ್ ಬಗೆಯಂ ಮಿಗಲೀಯದೊನ್ದೆ ನಾಣ್ಣಾಡಿಯ ಬೆಡಂಗೆ Kr. 1, 149; Pb. 5, 20; Ap. 1, 72]; (Cpr. 7, 77 va.) ಒಡಮ್ಬಟ್ಟು (283). ದೀರ್ಘಾದೇಶಮನ್ ಒಡಮ್ಬಡುವರ್ (142). ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದುದನ್ ಒಡಮ್ಬಡುವಲ್ಲಿ ಕಾಮುಮ್ ಎಮ್ಬ ಅನ್ವಯಂ ನೆಗಟ್ಟು (Nr.). ಲಂಚಕ್ಕೆ ಒಡಮ್ಬಟ್ಟು, ಒಪ್ಪಣಮುಂ ಕೊಣ್ಡು (Śś. 94). see Grj. 10, 99; Bp. 27, 50. 54; 40, 50; 45, 4; 58, 46; Rśv. 4, 76. 118; 19, 10 va.; Si. 265. 433; Ch. v. 203. 254. — ಒಡಮ್ಬಡು. -ಪಡು. 2. an agreement; a proof. ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಚತ್ತಾಣಮುಂ ಬೆದಣ್ಡೆಯುಂ ಎನ್ದು, ಈ ಗಡಿನ ನೆಗಟ್ಟಿಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ ಒಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ ಪುರಾತನಕವಿಗಳ್ [Kr. 1, 32]; (Śmd. 121). [ಘೋರೆನ್ದು ಬರ್ಪೋನ್ದೊಡಮ್ಬಡು ಬನ್ದೆತ್ತಿಸಿದೊನ್ದು ಸತ್ತಿಗೆ ಕರಂ ನೆಯ್ತ್ತು Pb. 9, 104]. — ಒಡಮ್ಬಡುವಿಕೆ. -ಪಡುವಿಕೆ. = ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ. ಒಬ್ಬನು ಹೇಳುವ್ದನ್ನು ಒಡಮ್ಬಡುವಿಕೆ (ಆಂ, ಏನಂ Si. 475; see also 474).

ಒಡಮೆ oḍame. = ಒಡವೆ, ಒಡಿವೆ. that is: a thing, a substance; that one possesses: a possession, especially an ornament, a jewel; property, wealth (ದ್ಯುಮ್ನ, ದ್ರವ್ಯ, ದ್ರವಿಣ, etc. Hlā.; Abh. P. 6, 35; Cpr. 5, 86 va.; My.; Te.; M. ಉಡಮೆ; T. ಉಡೈಮೈ; see ಒಡೆ 6 & ಉಳ್ 1). [ನೀಮಿಂತಙಯುತ್ತುಂ ಪೆಱರೊಡಮೆಯನುಱ್ ಸೆಱೆವಿಡಿದಿರ್ಪಿರಿನ್ನುರ್ವಿಯೊಳೊಳರೇ Pb. 8, 18; Ap. 7, 45]; ಅಕುಪ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ; ಉಙದ ಒಡಮೆ ಕುಪ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಕಳ್ದೊಡಮೆ (ಅಪಹೃತ, ಲೋಪ್ತ್ರ Hlā.) see ಉಳ್ದೊಡಮೆ.

ಒಡಮ್ಬಿ oḍambi. ಒಡಮ್ಬೆ oḍambe. the body (ಶರೀರ Śmd. II; T., M. ಉಡಮ್ಬು; *cf.* ಒಡಲ್). ಪೋದ ಒಡಮ್ಬೆ ಪಿಳ್ಕಾದುದು (Śmd. 289).

ಒಡರ್ oḍar. ಒಡರು oḍaru. = ಒಡರ್ಚು, etc. Pp. ಒಡರ್ದು [ಬಲ್ಲಡಿಗರ್ ವನ್ದಿರ್ದರ್ಯೆವರಾಲದ ಕೆಳಗಿನ್ತೊಡರ್ದರ್ Pb. 3, 12]; (J. 17, 32). ಪ್ರಣಯಕಲಹವನ್ ಒಡರಿ (Bp. 42, 14). ಒಡರ್ಪುದು (J. 2, 31).

ಒಡರಿಚು oḍaricu. = ಒಡರಿಸು, ಒಡರ್, ಒಡರ್ಚು. (J. 2, 46; Abhā. 2, 85). ಒಡರಿಚುವದು ಏಂ ಕೇಳಿಕೆಯನ್ ಈ ನರ್ತನೋಚಿತಕೆ (Bp. 19, 42). ಕಮಳ ಮುತ್ತುಂಗಳಂ ನಿಜಕರದಿನ್ ಏಕೋದಕದೊಳ್ ಒಡರಿಚಿ ಪಿರಿಯ ಗಾಣವನ್ ಇಕ್ಕುವ ಆ ಬಲೆಗಾಱಂ (21, 28). ಅನ್ದುಗೆಯನ್ ಎಡದ ಅಡಿಯೊಳ್ ಒಡರಿಚಿ (29, 3).

ಒಡರಿಸು oḍarisu. = ಒಡರಿಚು, etc. (ಬರ್ Śmd. 198 Cm.). ಮುನ್ದು ಪಿನ್ದುಗಳ ಅನ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡರಿಸುಗುಂ ಲೋಪಂ (198). ನಡೆದುದೆ ಮಾರ್ಗಂ, ಪದವಿಡಲ್ ಒಡರಿಸಿದುದೆ! (407). ಒಡರಿಸಿದನ್ ಅಭಿನವ ನಿಗಣ್ಟನ್ ಅಭಿನವಮಂಗಂ (Mr. 6). [ತಡೆಯದೆ ಮಹಾಧ್ವಕೃತಿಗಳನೊಡರಿಸಲಾರ್ಪಾತನಲ್ಲರಿನ್ದಂ ಬಲ್ಲಂ Kr. 1, 16; Pb. 9, 78; ಬೆಡಂಗೊಡರಿಪವಕ್ಷಾರಾದ್ರಿಗೆ ಪಡುವಣದದು ಸುಜನನಿಳಯಮುಪಗತವಿಳಯಂ Ap. 1, 56]; see Cpr. 8, 79 va.; Abh. P. 4, 26; 7, 14; 9, 70; 10, 156; 14, 122 va.

ಒಡರ್ಚಿಸು oḍarcisu. = ಒಡರ್ಚು. to undertake, to begin. ಅರಸನುಮ್ ಅರಸಿಯುಂ ನೆತ್ತವನ್ ಒಡರ್ಚಿಸಿ (Bp. 43, 2).

ಒಡರ್ಚು oḍarcu. = ಒಡರಿಚು, etc. to join (v. t.); to put to (or in). 2, to cause oneself to come in connection with, to join (v. i.). 3, to enter into, to engage in, to undertake, to begin; to do, to perform; to cause, to produce; to endeavour, to try, to make effort (ಉದ್ಯಮ Śmd. Dh.; ಮಾಡು Ct. II, 39; Te. ಒನರ್ಚು; for T., M. ಉಙಱು, to exert, be strenuous, *cf.* ಉಜ್ಜು). ಜನೋದಯಂಗೆ ಇದಂ ಪೇೞಲ್ ಒಡರ್ಚಿದೆಂ (Śmd. 255). [ಹಮ್ಪನ ಪೇೞ್ಗುಮೆನ್ದು ಪಣ್ಡಿತರೆ ತಗುಬ್ದು ಬಿಚ್ಚಱಸೆ ಪೇೞಲೊಡರ್ಚಿದೆನೀ ಪ್ರಬನ್ಧಮಂ Pb. 1, 11]; see Cpr. 6, 80.; Ch. v. 16; Abh. P. 3, 47. 49; 9, 30. 186; 14, 143; Bp. 1, 64; 3, 43; 21, 45; 35, 6; 50, 25. 32; 51, 73; Grj. 9, 2; Rśv. 5, 32; 6, 11 va. (twice); 6, 24 va.; 6, 33; 8, 5; 13, 83; V. 14, 109; J. 3, 31; 24, 11; 28, 45; 31, 23.

ಒಡಲ್ oḍal. = ಒಡಮ್ಬಿ, ಒಡಲು. the body (ಶರೀರ Nr.; ಮೆಯ್, ಡೊಕ್ಕೆ Śm. 71; ಕೋಷ್ಠ Hlā.; T., M., Tu. ಉಡಲ್; Te. ಒಡಲು, ಒಳ್ಳು, ಪಳ್ಳು). [ಮುನಿದೊಳ್ ಸೋಲ್ತು ಮುನೀನ್ದ್ರನಾಕೆಯೊಡಲೀ ದುರ್ಗನ್ಧ ಪೋಪನ್ನೆ ಯೋಜನಗನ್ಧಿತ್ವಮುನಿತ್ತು Pb. 1, 69; Ap. 9, 89]. the belly, the stomach (C. as ಒಡಲು; Tu.). ಒಡಲ ಎಲ್ಬು (ಕಂಕಾಲ Hlā.). ಒಡಲ ಎಲು (ಅಸ್ಥಿ, etc. Mr. 397). ಕಿಱಿಯ ಒಡಲವನು (ಪೃಶ್ನಿ, ಕಿರಾತ Hlā.). ಒಡಲ ಎಡಭಾಗವು (ಸವ್ಯ Nr.). ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ Nr.). see Bp. 6, 25; 8, 22; 20, 12; 26, 43; 44, 14; 46, 58; 59 sum.; 59, 10; 60, 58; Bh. 1, 8, 61; Rśv. 5, 117; 9, 18; J. 2, 15; 4, 36; 28, 29. 40. 46. 48. 55. — ಒಡಲ. -ಅ 3. a man who has a body. see ಕಾರೊಡಲ, ಕೇಸೊಡಲ. — ಒಡಲ್ಗೊಡು. -ಕೊಡು. to present the body (Cpr. 4, 47).

ಒಡಲಿಚ oḍal-ica. the body-born: Kāma (ಮನ್ಮಥ Śm. 7). (Śmd. 236).

ಒಡಲು oḍalu. = ಒಡಲ್. (C.). ಹಾವಿನ ಒಡಲು (ಭೋಗ Hlā.). ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನ ಒಡಲು ಭಾನುವಿನ ತೇಜಿನ್ ಇಹುದು, ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯವು ಹಾಱೂರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ (Sp.). see Bp. 27, 15; 44, 26. 29; J. 31, 55. — ಒಡಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to assume a body, to become incorporated (Bp. 18, 88; 58, 48). — ಒಡಲುರಿ. -ಉರಿ. burning or pain of the belly; internal heat, grief (J. 23, 60; 30, 35). ಒಡ

ಉರಿ ಒನ್ದು ಕಡೆ, ಬ್ರಹ್ಮೇತೀ ಕಾಟ ಒನ್ದು ಕಡೆ (Prv.). see Prv. s. ಒಡ ನ್ಪಡಿಸು.

ಒಡವೆ oḍave. = ಒಡವೆ, etc. a possession, an ornament etc. (C.; Tu.; ಅಲಂಕಾರ, ಆಭರಣ Si. 217). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಒಡವೆ (ಶುಲ್ಕ, ಸ್ತ್ರೀಸಮ್ಬನ್ಧದ ದ್ರವ್ಯ Nn. 125). ಪರರ ಒಡವೆಯನ್ ಅಪಹರಿಸು ವದು (ಪರವಸ್ತುಸ್ವಾಪಹ 151). ಕಳವಿನ್ದಾದ ಒಡವೆ (ಲೋಪ್ತ್ರ); ಅತಿಥಿಗೋ ಸ್ಕರ ಇರ್ದ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆತಂಗೆ ತಕ್ಕ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆತಿಥ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕಳವಿನೊಡನೆ (ಅಪಹೃತ Mr. 226). ಕೊಟ್ಟೊಡವೆ (ವಿಗ್ರಹ Mr. 474). ಕೊಮ್ಬ ಒಡವೆ (ಕಪ್ಪ 267). see Bp. 4, 65; 31, 10; 44, 63; 45, 20; J. 16, 46; 31, 28; Dp. 148; B. 3, 27; 4, 148; Si. 218; Prv. s. ಬಂಗಾರ. — ಒಡವೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. loss of property. ಒಕ್ಕಲಿ ಗನ ನೆಣ್ಬು ಒಡವೆಗೇಡು (Prv.).

ಒಡಸು oḍasu. = ಒಡಿಸು, ಒಡೆಸು. to cause to break, etc. (C.).

ಒಡಿ oḍi. 1. (probably = ಉಡಿ 5, etc.). the waist, in ಒಡ್ಯಾಣ.

ಒಡಿ oḍi. 2. = ಉಡಿ 1. q. v., etc. to be broken, to come apart or to pieces, to crack, to burst, to chap (C.); to break forth, as a bud, a leaf (C.); to bud, as a tree (My.); to separate from, to leave; to turn, as milk (C.); to become weakened, to fail, as courage (C.); to take a side-course, to branch off, as a branch, a road (C.). 2, to break (v. t.), etc. (C.; Tu., M., T.; T. also ಒಚಿ). see B. 2, 3; 3, 82; 4, 54; 5, 128. 243; Si. 200. Prv. s. ಶೈಲ್ಯ.

ಒಡಿ oḍi. 3. to flow in a small, gentle stream, to trickle through, to ooze, as water through banks, as the spring (sele) of a well (C.; Te. ಒಡಿ, ವಡಿ; T. ವಡಿ; M. ಒಚಿ; see ಉಗು 1, ಒಟ್ಕು 1, ಬಸಿ 1); to run and cause blots, as ink (C.; B. 1, 22). — ಒಡಿಗಟ್ಟು. *i. e.* ಒಡಿಯ ಕಟ್ಟು. to strain off, to filter through a cloth (My.; Te. ಒಡಿಯ ಕಟ್ಟು, ಒಡಕಟ್ಟು; T. ವಡಿಕಟ್ಟು).

ಒಡಿ oḍi. 4. = ವಡಿ. heat (Si.; Te. ವಡೆ).

ಒಡಿವೆ oḍive. = ಒಡವೆ, etc. (C.; ಅರ್ಥ G.). see Si. 68. 243. 324. 330. 331. 413. 439; B. 5, 27.

ಒಡಿಸು oḍisu. = ಉಡಿಸು 1, ಒಡಸು, etc. (C.; B. 5, 54).

ಒಡಿಸೆ oḍise. = ಉಡಚು, ಒಡುಚು. a bubo (R.; Te. ಒಡಿ ಸೆ, ವಡಿಸೆ).

ಒಡುಚು oḍucu. = ಉಡಚು. a venerial boil in the iliac region. (Sd.).

ಒಡೆ oḍe. 1. = ಒಡಿ 2, etc. to be broken, etc. (ಸ್ಫೋಟನ Śmd. Dh.; C.). [ಬಡಿಯೊಳ್ ನಿಜತನಯನ ತಲೆಯೊಡೆವಿನೆಗಂ ಬಡಿದ ಕಾರಣಂ ಕೊಣ್ಡುಯ್ದರ್ Ap. 5, 20; Pb. 7, 13]. P. ps. ಒಡ 2, ಒಡದು, ಒಡೆದು. ಒಡವುತ್ತಂ (Abh. P. 14, 89). ಒಡೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ದಾರಿತ, ಭಿನ್ನ, ಭೇದಿತ Nr.). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಚಿತ್ತೆನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ Nr.; see Si. 240). ಹಿಳ್ಳಿ ಒಡೆದು ಬೆಳೆದ ತೃಣಧಾನ್ಯಂಗಳು (ಗುಲ್ಮ Nr.). ಒಡದುದು (ವಿಶೀರ್ಣ, ಜರ್ಝರ Nn. 41). ಒಡೆದುದು (ವಿಶೀರ್ಣ 96). ಒಡದು ಹೋಗುವದು (ವಿದರ, ಸ್ಫುಟನ, ಭಿದೆ Si. 387). ಹಿಣ್ಡನ್ ಒಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ (Rāghc. 17, 72). ಕಲ್ಲು ಒಡೆಯುವ ಉಳಿ (ಪಾಷಾಣದಾರಣ G.). ಕಾಲ ಹಿಮ್ಮಡು ಒಡೆಯುವ ರೋಗ (ವಿಪಾದಿಕೆ G.). ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ ಟೊಂಗಿಗಳು ಒಡೆಯುವ ಗಿಡ (ಸ್ತಮ್ಬ G.). see Śmd. 153. 221. 255; Bp. 14, 8; 22, 7; 23, 25; 35, 49; 38, 32; 44, 27; 45, 27; 50, 79; 51, 81; 52, 23; 53, 26; 55. 28; 57, 59; Bh. 1, 20, 57; 3, 13, 25. 31. 32; 6, 2, 2; Rśv. 5, 41. 121; 9. 22; J. 6, 6; 14, 5; 22, 3; 28, 17; B. 3, 82; 4, 178; Prvs. s. ಬಣ್ಣ 2, ಮಂಜಿ 1. — ಒಡೆಯ ಹೊಯ್. to bruise, to crush, to shatter to pieces (Bp. 24, 56). — ಒಡೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. to break. to bruise, to pound. (Cpr. 5, 41 va.); [ತ್ರಾಸಿನ ಕಟ್ಟೆಳೆಯನ್ನಿನಿತು ನೆಗ್ಗಳ ವಾದರೆ ಈಶ್ವರನೊಡೆಯಿಕ್ಕದೆ ಮಾಣುವನೆ Bv. 804]. (My.; Si. 302. 306). — ಒಡೆಯಿಡು. -ಇಡು. = ಒಡೆಯಿಕ್ಕು. ಪುಲಿಯ ತಲೆಯ ಒಡೆಯಿಟ್ಟು (Rāghc. 17, 70). — ಒಡೆಯಿಸು. -ಇಸು. to shoot to pieces (J. 13, 34).

ಒಡೆ oḍe. 2. = ಒಡ 4. — ಒಡೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. 1. to break and make a medley of, to destroy (Bh. 6, 2, 2). — ಒಡೆಗಲಸು. -ಕಲ ಸು. 2. a broken, confused mass (Bh. 2, 2, 78). — ಒಡೆತುಚು. to crush by trampling on (Bh. 5, 3, 83). — ಒಡೆಬಡಿ. to bruise, to crush, to shatter to pieces (Bp. 49, 46; 57, 37). — ಒಡೆ ಮುಚು. = ಒಡ-. (Bh. 2, 2, 97; J. 15, 32). — ಒಡೆ ಸೀಳ್. to split (a thing) so that it is reduced to fragments (Bp. 21, 43; 22, 16; 34, 34). — ಒಡೆಹಾಯ್. to pass over so as to crush (Bh. 5, 3, 104).

ಒಡೆ oḍe. 3. = ಉಡಿ 2, ಒಡ 3 q. v. a fragment (ಸ್ಫೋಟನ ದ್ರವ್ಯ Śmd. Dh.; Bh. 4, 2, 66). 2, coagulated, turned milk (see Nr. s. ಒಡೆ 1). — ಒಡೆಯೇಚ್. -ಏಚ್. fractures to arise or be produced (J. 3, 21).

-ಒಡೆ oḍe. 4. = -ಅಡೆ 1, etc. if (ಪಕ್ಷ Śmd. 297); when; to. ಸೀನ್ ಉಳ್ಳೊಡೆ ಉಣ್ಬ ರಾಜ್ಯಂ (155). ಕಾದುವೊಡೆ ಒರ್ವನೆ ಬಲ್ಲಿದಂ. ತಿರ್ದುವೊಡೆ ಅವರ್ ಬಳ್ಳಿದರ್. ಚಿತ್ರಿಪೊಡೆ ತೂಳಿಕೆಯಂ ತರಿಸುವಂ (297. 298). see Śmd. 75. 136. 176. 388. 393; Bp. 2, 49; 46, 19; 50, 3; 51, 75; 52, 30. 31; 53, 13. 45; 54, 28. 58; 58, 38; Śm. 5. 51; Rśv. 13, 97; J. 19, 7; 28, 14. 48. 58; 30, 51. — ಒಡಂ. -ಅಂ 5. and, if etc. see -ಅಂ 5, Nos. 6 & 7; Śmd. 13. 83. 84. 85. 87. 101. 164. 251; J. 28, 57.

ಒಡೆ oḍe. 5. = ಒಡ 1. union, together etc. — ಒಡೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. = ಒಡವೆರಸು. (V. 23, 11; J. 9, 15). — ಒಡೆವೆರೆ. -ಬೆರೆ. = ಒಡ ವೆರೆ. (V. 23, 18).

ಒಡೆ oḍe. 6. possession, ownership; lordship (T. ಉಡೈ; M. ಉಡೆ, belonging to; see ಒಡವೆ).

ಒಡೆಗಾಱಳು oḍe-gāṟaḷu. a mistress (My.).

ಒಡೆಗಾರ್ತಿ oḍe-gārti. = ಒಡೆಗಾಱಳು. (My.).

ಒಡೆತನ oḍetana. = ಒಡತಣ, ಒಡತನ, ಒಡೆಯತನ. ownership; lordship; rule, dominion, sway, sovereign power; superintendence (ವಶಾಳಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ Nn. 101; C.; J. 11, 34). ಪೊಡವಿಯ ಒಡೆತನ ಸಲ್ಲದನರನು (ಅಡವಿಗೆ) ನಡಸುವುದು ಕಾಲ ವಶಿ! (Bh. 1, 8, 23). ಕೊಡುವೆಂ ಶ್ರೀಲಸದಮಾತ್ಯಾದಿಸಕಲನಿಯೋ ಗದ ಒಡೆತನವ (Bp. 5, 55). ಇನ್ನು ಒಪ್ಪದು ಈ ಭಣ್ಡಾರದ ಒಡೆತನ ಮುಂ ಪ್ರಧಾನಿಕೆಯುಂ (11, 7).

***ಒಡೆಯ oḍeya. 1.** having, containing. ಪಸಿವು ನೀರಟ್ಟೆ ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಪರೀಷಹಂಗಳುಮುಂ Vr. 11, 24.

ಒಡೆಯ oḍe-a. 2. a man who possesses or has, an owner (ಉಳ್ಳ, ವನ್ತ Śmd. 241. 73); a lord, a master; a chief, a leader; a ruler; a king (ಅರ್ಯ, ಪರಿವೃಢ, ಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರಭು, ನೇತೃ, ನಾಯಕ, ಅಧಿಭು, ಅಧಿಪ, ಅಧೀಶ, ಅಧಿಪತಿ Nr.; ಸ್ವಾಮಿ, ಈಶ್ವರ, ಪತಿ, etc. Nr.; ಸ್ವಾಮಿ, etc., ಆಳುವವನು Si. 355; ಸ್ವಾಮಿ, ಪತಿ. ನಾಯಕ, etc. Mr. 227; ಸ್ವಾಮಿ Bhn. 19; ಕಾನ್ತ. ಪತಿ Nn. 91; ಪರಿ ವೃಢ 161; ಭುಜನೂನ, ಕರ್ತ, ಸ್ವಾಮಿ G.; C.; Tu. ಒಡಂಯಿ. ಒಡೆಯ;

Te. ಒಡಯ; M. ಉಡಯವನ್, ಉಡಯಾನ್; T. ಉಡ್ಯೆಯವನ್, ಉಡ್ಯೆಯಾನ್; see s. ಒಡನೆ). [ಎಮ್ಮ ವಂಶಗಳ್ಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಾತಂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೊಡೆಯನುಂ ಪಿರಿಯ ಮಗನುಂ ಕ್ರಮುಕ್ಕರ್ಹನುಮಪ್ಪೊಡೆ ಕುಡುವೆಮೆನೆ Pb. 1, 70 va.; Ap. 4, 27]. ಊರೊಡೆಯಂ (Śmd. 161). ಪೆರ್ಮೆಯೊಡೆಯಂ, ಜಗದೊಡೆಯಂ, ನೆಲನೊಡೆಯಂ, ಕೊಡೆಯೊಡೆಯಂ, ಜಾಹೊಡೆಯಂ (242). ನಾಡೊಡೆಯಂ or ನಾಡಿಕ್ಕೊಡೆಯಂ; ಕೊಡೆಯೊಡೆಯಂ or ಕೊಡೆಗೊಡೆಯಂ (167). ಲೇಸಿಂಗೊಡೆಯಂ (63). ಒಡೆಯಂಗೆ ಅತಿಹಿತರ್ ಆರ್? (177; see also 39. 345). ಇನ್ದ್ರ, ಅನಲ, ಯಮ, etc. ಈ ಎಣ್ಟು ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟುದೆಸೆಗಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದೆ ಒಡೆಯರು (Hlā.). ಸೇನೆಗೊಡೆಯನು (ಸೇನಾನಿ); ಹಟ್ಟಿಗೊಡೆಯನು (ಗೋಪ); ಆನೆಗಳ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದ ಆನೆ (ಯೂಥನಾಥ Nr.). ದೇವರು ದಯಾಭರಿತನಾದ ಒಡೆಯನು (B. 4, 143). frequently the honorific plural of ಒಡೆಯ is used as ಒಡೆಯರ್, ಒಡೆಯರು, ಒಡೆಯರುಗಳ್. see Bp. 4, 12; 10, 44; 14, 6. 19; 18, 6; 21, 11. 41; 22, 61; 24, 33; 25, 17; 27, 72; 40, 38; 43, 71; 44, 6; 45, 11; 46, 21; 47, 9. 20; 52, 33. 49; 53, 63; 54, 6; 57, 26. 62; 60, 60; ಮೂಜಗದೊಡೆಯ; Bh. 1, 8, 86; 2, 4, 6; Mr. 6; J. 2, 34; 11, 31; 28, 27; 29, 16. 33. ಒಡೆಯ ಬನ್ದರೂ ಒಡೆದ ಪಾತ್ರೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ. — ಒಡೆಯನ ಕಣ್ಣರೂ ಬಡತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. — ತೊಡೆ ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುಟ್ಟಾತ ಅರಿಯದು (Prvs.; see Prv. s. ವಡೆ). — ಒಡೆಯ ಪಿಳ್ಳೆ. N. (Bp. 43, 49). — ಒಡೆಯರುಗಳೊಡೆಯ. the lord of lords (Bp. 23, 13). — ಒಡೆಯರೊಡೆಯ. the lord of lords (Bp. 44, 63).

ಒಡೆಯತನ oḍeyatana. = ಒಡೆತನ. ownership. (ಆಳ್ತನ, ಕಟ್ಟಾಳುತನ, ಶೃಂಗ, ಸ್ವಾಮ್ಯ G.; My.).

ಒಡೆಸು oḍesu. = ಒಡಸು, etc. to cause to break. (My.).

ಒಡ್ಡ oḍḍa. 1. a class of people who cut stones from the earth, convey them on their carts to where they are wanted, dig tanks and wells, etc. (C.; B. 4, 151). they speak a Telugu patois, and in S. Mhr. occasionally say they are followers of a deity at Sollāpura, called Sidharāmēśvara. (Te. ಒಡ್ಡೆ, drudgery; ಒಡ್ಡೆವಾಣ್ಡ್ಲು, tank diggers, labourers, pitmen; ಒಡ್ಡೆದೇಶ. = ಓಡ್ರದೇಶ; T. ಒಟ್ಟರ್, tank diggers, inhabitants of ಒಟ್ಟಿಯ, a country to the north of Madras). ಒಡ್ಡರಲ್ಲಿ ದಡ್ಡನಾಗಬಾರದು (Prv.). see Prv. s. ತಱುಬು 2. 2, a man who can do only rough work (My.).

ಒಡ್ಡ oḍḍa. 2. = ಒಡ್ಡು 4. a pile, a heap (T. ಒಟ್ಟು). 2, a stake in gambling, a wager, a bet (ನೀವಿ, ಪರಿಪಣ Hlā.; ಪಣ Nr.; T. M. ಒಟ್ಟು, Te., ಒಡ್ಡು; see ಒಟ್ಟು 3, ಒಡ್ಡು 1). [ನಾಟವಾಸಗೆಗಳನರಸಾಳನ್ತೆ ಕಣ್ಣಱದು ಮೆಟ್ಟೆ ಒಟ್ಟಮಱದಿಕ್ಕುವಾಗಳೊಡ್ಡಮಂ ಪೇಱಮೆನೆ Pb. 6, 71 va.; ಪೀಲೊಡ್ಡವಾಯಿತ್ತೆನ್ನು... ನೀನಿಕ್ಕಿದ ಜೂಜಿಂಗೆ ಹೊಯಿದು ಗೆದ್ದ ಸಿರಿಯಾಳ Bv. 679]. 3, a host, an army (ಪೌಜು Ct. II, 38). ಜೂಜಿನಲ್ಲಿಯ ಒಡ್ಡವು (ಗ್ಲಹ Nr.). ಜೂದಿನ ಒಡ್ಡದಲ್ಲಿ ದರೋದರ ಎನಿಸುಗು (Nr.). see Bh. 2, 13, 46. 48.

ಒಡ್ಡಣ oḍḍaṇa. 1. = ಒಡ್ಡಣೆ. a pile, a mass (Rśv. 6, 5. 54); an assembly; an army [ನೆಱೆದು ಸಮಱದ ಮದನನೊಡ್ಡಣದನ್ತೆ ಸಮಱದ ಪುರ್ಬು Ap. 4, 41 va.; Pb. 10, 53; Vr. 148, 5]. see ಇದಿರೊಡ್ಡಣ.

ಒಡ್ಡಣ oḍḍaṇa. 2. = ಒಡ್ಯಾಣ. a zone or belt of gold or silver. (My.; Te.).

ಒಡ್ಡಣೆ oḍḍaṇe. = ಒಡ್ಡಣ 1. (V. 28, 73). ಭಟ್ಟರ ಒಡ್ಡಣೆ (Bh. 6, 2, 5).

ಒಡ್ಡತಿ oḍḍati. a woman of the Oḍḍas (C.).

ಒಡ್ಡನ್ತಿ oḍḍanti. Tbh. of ವರ್ಧನ್ತಿ, q. v. (My.). a natal festivity. ಒಡ್ಡನ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಡ್ಡತನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಒಡ್ಡಯಿಸು oḍḍayisu. to counteract, to hinder, to defeat (Bh. 8, 23, 6).

ಒಡ್ಡವ oḍḍava. arrangement (of words), style (Bh. 1, 1, 9).

ಒಡ್ಡವಣೆ oḍḍavaṇe. array; preparation (ಸನ್ನಾಹ Bhn. 10; Bh. 2, 7, 21; J. 13, 9).

ಒಡ್ಡವಾಣ oḍḍavāṇa. = ಒಡ್ಯಾಣ, etc. (My.; Te. ಒಡ್ಡಾಣ).

ಒಡ್ಡಿ oḍḍi. 1. (fr. ಒಡ್ಡ 1). relating to the Oḍḍas: their country, Orissa. — ಒಡ್ಡಿಜಗನ್ನಾಥ. Krisṇa's idol at Orissa (My.). — ಒಡ್ಡಿಯ. -ಅ 3. an Orissa man (Bh. 2, 4, 11).

ಒಡ್ಡಿ oḍḍi. 2. = ಉಡ್ಡಿ, ಒಡ್ಡು 4. a heap or pile. (S. Mhr.). ಜೂಜಿನ ಒಡ್ಡಿ (ಗ್ಲಹ Hlā.). — ಒಡ್ಡಿಗಱುಗ. = ಉಡ್ಡಿಗಱುಗ. (S. Mhr.).

ಒಡ್ಡಿಕೆ oḍḍike. putting; piling (My.).

ಒಡ್ಡಿವಾಣ oḍḍivāṇa. = ಒಡ್ಯಾಣ, etc. (My.; T. ಒಟ್ಟಿಯಾಣ).

ಒಡ್ಡಿಸು oḍḍisu. to cause to put, etc. (My.).

ಒಡ್ಡು oḍḍu. 1. (fr. ಉಱು). to place, to put, to lay; to put towards, to present, to expose; to hold (the hands, etc.) so as to receive, catch, or support a thing; to fix, to set; to array; to put a stake or as a stake at play (C.; Te., Tu.; T. ಒಣ್ಡು, to lean against; to approach). [ಅಂಗಂಗಳನೊಡ್ಡಿಯೊಡ್ಡಿ ತನುವಂ ಕೊಟ್ಟನ್ತು Pb. 4, 26; Ap. 2, 47; ಧನಕ್ಕೆ ಮನವನೊಡ್ಡಿದರೇನು Bv. 216]. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೈಯೊಡ್ಡುವವನು (ದಕ್ಷ, ಚತುರ, ಪೇಶಲ, etc. Nr.). ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಬಾಯನೊಡ್ಡಿ (Śmd. 216). ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿ ಮಾಡುವ ಯುದ್ಧಂ (219). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಸೇನೆ (ವ್ಯೂಹರಿ ಇರ್ದ ಸೇನೆ, ಸನ್ನಾಹ Nn. 105). ಒಡ್ಡಿದಲ್ಲಿ ನೀವಿ, ಪಣ ಎನಿಸುಗು (105). ಸತಿಯ ಕಂಗಳೊ? ಒಡ್ಡಿದ ಉರುಳುಗಳೊ? (Bp. 40, 4). ಹಱುವ ಗರಗಸಿನಲ್ಲಿ ಶಿರವನೊಡ್ಡಲು ಬಹುದು (Dp. 172). ಭೂಪತಿಲಕ ಸಿಲುಕಿದನ್ ಅವದಿರ್ ಒಡ್ಡಿದ ಬಲೆಗೆ (Bh. 2, 13, 45). ನಾಯಂ ಕರೆವುತ, ಒಡನೆ ಕಾಲನ್ ಅಡ್ಡಲು ಒಡ್ಡಿ (Bp. 20, 13). ತೆಳುವೆಲರ್ಗೆ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿ, ಮಾರ್ಗಶ್ರಮವನು ಕಳೆದರ್ ಅಧ್ವಗರ್ (J. 8, 5). ತಂಗಾಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದ ಮೆಯ್ (30, 19). ಕೌರವಭೂಪತಿ ಒಡ್ಡಿದನು ಧರ್ಮಜ ಹೆಸರಿಸಿದ ಧನವ (Bh. 2, 13, 49). ಅರಮನೇ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸೆಱಗು ಒಡ್ಡು! — ಆಕಾಶ ಹಱದು ಬೀಱುವಾಗ್ಯೆ ಅಂಗೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿದರೆ ನಿನ್ತೀತೇ? (Prvs.). ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡು! (C.). ಒಡ್ಡಿದ ಕೆಯ್ (ಪ್ರತಲ G.). ಎರಡು ಕರಗಳನ್ ಒಡ್ಡಿ ಬೇಡಿಕೊಮ್ಬುವೆಂ (Sarpabhūṣaṇa in B. 5, 320). see J. 6, 39; 8, 18; Abhā. 2, 4; Prv. s. ಮುಂಜು.

ಒಡ್ಡು oḍḍu. 2. to become opposite; to oppose, to counteract, to resist (ಪ್ರತೀಕಾರ Śmd. Dh.; Te.; Te. ಒಣ್ಣಿಪು = ವಿರೋಧ; ಒಡ್ಡಾಡು, to contradict). ಒಡ್ಡೊಡ್ಡೊಡ್ಡು! ಎನುತೆ ಒಡ್ಡಿ, ಮೇಳದವಳ್ ಕುಂಕುಮವಾರಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಪೊಯ್ದಳ್ (Śmd. 231). ತೇರೊಡ್ಡು ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ನೀರದದ ಒಡ್ಡಿನ ವೋಲ್ ಆಗೆ (Abh. P. 13, 73). ಅಡ್ಡಣಮ್ ಒಡ್ಡಿದ ಕಾರ್ಮುಗಿಲೊಡ್ಡಣಮ್, ಇರದೆ ಇಱದು ವಂಚಿಪ ಅಸಿ ಮಿಂಚುವ ಮಿಂಚು (Rśv. 6, 54). ಬಲಮ್ ಎರಡಾಗಿ, ಪೆರ್ಮೆವಡೆದು, ಒಡ್ಡಿ, ವಿಲಾಸದಿ ನಿನ್ದು, ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟು (13, 83). see Abh. P. 13, 17 va.; *cf.* ಉರುಟು 1? ಒಡ್ಡು 1.

ಒಡ್ಡು oḍḍu. 3. = ಒಟ್ಟು 1. to heap up (My.; Te.).

ಒಡ್ಡು oḍḍu. 4. = ಒಟ್ಟು 2, ಒಡ್ಡ 2, ಒಡ್ಡಿ 2. a heap, a mass; a pile; a stake a play; at bank, a causeway; a large or pompous concourse or gathering; a host, an army; military array (ವ್ಯೂಹ Śmd. Dh.; Hlā.; ಒಟ್ಟು Bhn. 35, o. r. ಮೊತ್ತ; ಭಾರಿ 54; ಸೈನ್ಯ 11; ಗೊಂದಣ Śm. 96; My.; Te.; Te. ಒಣ್ಡು, thick, substantial). [ನಿನ್ನನ್ನನೊರ್ವನಂ ಪಗೆವಡೆಯೊಡ್ಡುಗಳನೊಡೆಯಲ್ಕೆವೇೞ್ದರ್ದ ಧಗಮೆನೆ Pb. 11, 91; ಮೃಗವ್ರಜದೊಡ್ಡೆಂ ಮೃಗರಾಜನಂ ನೆಱೆವುದೇ Ap. 13,57]. 2, the original number whether multiplicand or dividend (Te.; R.; Tu. ಒಡ್ಡೆ, a multiplication table). ಪಡೆಯೊಡ್ಡು (ವ್ಯೂಹ Mr. 468). ಶರವಭ್ರಂಗಳ ಒಡ್ಡೋ? (Bp. 11, 34). ನಾನಾ ದಿಗಸ್ತದ ಧರಣಿಪರು, ಸಚಿವರು, ಪಸಾಯ್ತರು ನೆರೆದುದು; ಅನ್ದಿನ ದಿವಸದ ಓಲಗದ ಒಡ್ಡು ಚಲುವಾಯ್ತು (Bh. 2, 13, 31). ಸಮುದ್ರದ ದಣ್ಡೆಗೆ ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ (B. 4, 202). see Abh. P. 13, 73. 76; Rśv. 6, 5. 54; J. 3, 16; 6, 10; 16, 37; 26, 69; 28, 24; 33, 23. 26; ಮಳಲೊಡ್ಡು; Prv. s. ದೊಡ್ಡವ. — ಒಡ್ಡುಗೊಳ್. ಕೊಳ್. to form a heap or mass (Abh. P. 1, 110). — ಒಡ್ಡುಂಗಲ್. -ಂ-ಕಲ್. a rock (Rśv. 5, 55 va.). — ಒಡ್ಡು ಮೆಱೆ. to be displayed in masses (Bh. 1, 19, 18). — ಒಡ್ಡುವಲಗೆ. -ಹಲಗೆ. a shield. (Rśv. 6, 11 va.). — ಒಡ್ಡೊಗು. -ಒಗು. to enter an army. ಬಡ್ಡು ಅರಸಿನ ಬಣ್ಟನ್ ಒಡ್ಡೊಕ್ಕರೇನು? (Dp. 148). — ಒಡ್ಡೋಲಗ. -ಓಲಗ. a great assembly, a royal darbār, a royal audience (My.; Te., Tu.; T., also ಒಟ್ಟೋಲಕ್ಕ). [ಸಭಾ ಮಣ್ಟಪದೊಳೊಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಟ್ಟು Pb. 9, 28 va.; Ap. 2, 6 va.]; (Cpr. 2, 59). ಅಪಮಾನದೂಟದಿನ್ದುಪವಾಸವೇ ಲೇಸು, ನೃಪನ್ ಅಯ್ದೆ, ಬಡಿವ ಒಡ್ಡೋಲಗಕ್ಕಿನ್ತ ತಪವೆ ಲೇಸೆನ್ದ (Sp.). see Abh. P. 2, 29 va.; Grj. 2, 106 va.; Rśv. 5, 19 va. — ಒಡ್ಡೋಲಗ ಈ. = ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಡು. (Bp. 4, 74; 53, 24). — ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. to give or hold an oḍḍōlaga (Bp. 36, 50; 37, 56; Rśv. 11, 1 va.).

ಒಡ್ಡುವಿಕೆ oḍḍuvike. putting towards, exposing to. ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ಒಡ್ಡುವಿಕೆ (ನಿಷ್ಪಾವ Si. 395).

ಒಡ್ಡ್ಯಾಣ oḍḍyāṇa = ಒಡ್ಡಣ 2, ಒಡ್ಡವಾಣ, ಒಡ್ಡಿವಾಣ, ಒಡ್ಯಾಣ, ಒಡ್ವಾಣ. (ಕಾಂಚಿ, ಮೇಖಲೆ, ಸಪ್ತಕಿ, ಸಾರಸನ G.).

ಒಡ್ಯಾಣ oḍi$_1$-āṇa? = ಒಡ್ಡ್ಯಾಣ, etc. a zone or belt of gold or silver chiefly worn by women (My.; Bp. 59, 3; ಕಾಂಚಿ, ಸಾರಸ Cb.; M. ಉಡಞ್ಞಾಣ್; Tu. ಒಡ್ಯಣೆ, ಒಡ್ಡಾಣ; see ಉಡದಾರ).

ಒಡ್ವಾಣ oḍvāṇa. = ಒಡ್ಯಾಣ, etc. (My.).

-ಒಣ oṇa. 1. = -ಉವಣ. an occasional form of -ಒಣ, q. v. (My.).

ಒಣ oṇa. 2. becoming dry; the state of being dry, withered, etc., sapless, profitless, empty (C.; Tu.). — ಒಣಕೆಯ್. a dry hand (C.). 2, a withered hand (My.). — ಒಣಕೆಲಸ. useless business (C.). — ಒಣಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. dry fruit (ಶುಷ್ಕಫಲ Si. 123; My.). — ಒಣಗಿಡ. a dry tree (S. Mhr). — ಒಣಜ್ವರ. a harmless fever (C.). — ಒಣತಿಣ್ಡೆ. a kind of itching in the skin without a visible eruption (C.; ಕಣ್ಡು, ಕಣ್ಡೂಂಪಿ G.). 2, dry food, as parched corn or pulse (My.). ಒಣತಿಣ್ಡಿ ತಿನ್ದರೆ ಬಾಯಿ ಆಱುತ್ತದೆ (Prv.). — ಒಣದಣ್ಟು. a dry stalk, especially of jōḷa (C.). — ಒಣದೊಗಲು. -ತೊಗಲು. a dry hide; leather (C.; B. 5, 262). — ಒಣನೆಲ. dry land (B. 4, 98); a dry ground or soil (C.). — ಒಣಪಡಿ. a gift of dried *i. e.* uncooked rice (Mr. H. Haigh). 2, = ಒಳಪಡಿ. ತೂಕದ ಕಮ್ಮಿಯಾದ ಭಾಗ (Rāmasvāmi Śāstri). — ಒಣಮಾತು. a senseless, useless word (C.). — ಒಣಮೋಱೆ. a dejected, sad countenance (S. Mhr.). 2, a face that indicates fasting (My.). — ಒಣರಗಳೆ. useless talk (C.; B. 4, 53). — ಒಣರವದಿ. dried leaves or straw of jōḷa (S. Mhr.). — ಒಣಸಂಶಯ. groundless suspicion (C.). — ಒಣಸಗಣಿ. dry cowdung (C.; ಕರೀಷ Si. 315). — ಒಣಸೊಣ್ಟಿ. dry ginger (C.; ಶುಣ್ಠಿ Si. 311). — ಒಣಹರಟೆ. = ಒಣರಗಳೆ. (C.). ಒಣಹುರಕು. = ಒಣತಿಣ್ಡಿ No. 1. (S. Mhr.). — ಒಣಹುಲ್ಲು. dried grass, hay, straw (C.; ಕಕ್ಷ G.). — ಒಣಹೆಮ್ಮೆ. idle assumption and display, vain pride (C.; B. 2, 12; 4, 49; ಡಮ್ಭಾಚಾರ G.).

ಒಣಕ oṇa-ka. an emaciated man. (Śmd. 241). 2, = ಒಣ 2, ಒಣಕು 1, ಒಣಗು 2. (My.).

ಒಣಕು oṇaku. 1. = ಒಣಕ No. 2. the state of being dry. (My.).

ಒಣಕು oṇaku. 2. = ಬಳಕು. to tremble, to shake (ಸ್ಫುರಣ ಸ್ಪುರಣ Si 389; Te. ವಡಕು, ವಣುಕು; *cf.* ಒಣೆ).

ಒಣಗಿಲು oṇagilu. -ಲ್. the state of being dry (My.; Tu. ಉಣ್ಂಗೇಲ್). ಛಟಛಟಸಿ, ಶಿಖಿ ಪುಟವಿಟ್ಟುದು ಒಣಗಿಲು ಹೊದಱುವಲಿ (Bh. 1, 20, 55).

ಒಣಗಿಸು oṇagisu. to cause to dry, to dry; (v. t.), etc. (C.; Bp. 4, 73; B. 3, 29. 46. 95; 5, 295).

ಒಣಗು oṇagu. 1. to dry, to become dry; to become sapless; to wither; to emaciate (v. i.; ಶೋಷಣ Śmd. Dh.; C.; J. 9, 32; 23, 56; 26, 39; T. ಉಣಂಗು, ಉಲರು). ಒಣಗಿದ ಎಲೆ (ಪಱಗ Śmd. 1). [ಒಣಗಿದುದೊನ್ದು ಪೆರ್ವಿದಿರ ಪೆರ್ವೊಡಱಂ ಮೊರೆದುರ್ವುವಾಶುಶುಕ್ಷಣಿಯ ವೊಲ್ Pb. 11, 94]. ಸೀಳ್ದು ಒಣಗಿ ಬಾಟ್ದ ಶಾಖ (ಬಾಟುಕ Śmd. I). ಒಣಗಿದ ಕಾಯಿ (ವಾನ, ಶುಷ್ಕಫಲ Hlā.; ವಾನ, ಶಲಾಟು Nn. 90), ಒಣಗಿದ ಮರ (ಕಾಷ್ಠ, ದಾರು); ಗೋಮಯವಮ್ ಒಣಗಿದಡೆ ಕರೀಷ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಒಣಗಿದ ಮಿಡಿ (ಶುಷ್ಕಫಲ Si. 123). ಒಣಗಿದ ಮಾಂಸ (ಉತ್ತಪ್ತ, ಶುಷ್ಕಮಾಂಸ 204). ಒಣಗಿದ ಕಾಡು (ಕಕ್ಷ 461). ಒಣಗಿದ ಬಿದಿರ ಮೆಳೆ (Bh. 1, 20, 27). ಆ ವಲ್ಲಭಂ ಬಿಸಿಲೊಳಗೆ ಒಣಗಿದಹಂ (Bp. 18, 37). ಸಸ್ಯಂಗಳುಮ್ ಒಣಗಿದವು (57, 47). ಅಘ ತಿನ್ದುವವರ...ರಕ್ತ ಮಾಂಸವೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು, ಮೆಯ್ ಒಣಗಿ ಹೋಗುವದು (B. 4, 41). ಒಣಗಿದ ಕಾಡಿಗೆ ಕಿಚ್ಚು ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ.— ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ಉದುರುವಾಗ್ಗೆ ಹಸಿಯೆಲೆ ನಗಾಡುತ್ತದೆ (Prvs.).

ಒಣಗು oṇagu. 2. = ಒಣಕು 1, etc. the state of being dry (My.). — ಒಣಗುದೋಱ್. dryness to appear; to become dry. ಒಣಗುದೋರ್ವ ಕಾಯಿ (ವಾನ Mr. 109).

ಒಣರ್ oṇar. to feel, to perceive, to understand (Kāvy. III, 3, 35; T. ಉಣರ್; *cf.* ಉನ್ನಿಸು). [ಹತೋಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಎನೆ ನೃಪನಶ್ವತ್ಥಾಮನೆಗೆತ್ತೊಣರ್ದನೊವಜನೊರ್ವೆಸಂಭ್ರಮಂ Pb. 12, 27; Ap. 12, 27]; (Cpr. 10, 56).

ಒಣೆ oṇe. = ಒನೆ. to shake corn in a fan.

ಒಣ್ಟಿ onṭi. 1. (fr. ಉಱು). being joined: one, single, alone (C.; ಏಕ, ಕೇವಲ Si. 408; Te., Tu.; M. ಉಱ್ಱ; T. ಒಣ್ಡಿ, ಒಱ್ಱೈ). see Prv. s. ತಣ್ಟೆ 2. — ಒಣ್ಟಿಕೊಮ್ಬು. a single tusk (My.). — ಒಣ್ಟಿಕೋಡೊಲೆ. a kind of ole (as described s. ಒಲೆ 4, My.). — ಒಣ್ಟಿಗಣ್ಣು. ಕಣ್ಣು a single eye (C.). — ಒಣ್ಟಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ.

a one-handed man (My.). — ಒಣ್ಟಿದೋತ್ರ. a single dōtra. (C.). — ಒಣ್ಟಿದೋಳ. -ತೋಳ. a single, solitary wolf (B. 3, 85). — ಒಣ್ಟಿ ದೋಳು. -ತೋಳು. a single arm (C.). — ಒಣ್ಟಿ ಸಣ್ಟಿ. dupl. quite alone (My.). — ಒಣ್ಟಿಸರ. a single string of pearls (ಏಕಾವಲಿ, etc. Si. 219). — ಒಣ್ಟಿಸಲಗ. the head of a flock or herd, as a large elephant, etc. (My.). — ಒಣ್ಟಿತ್ತು. -ಎತ್ತು. a single bullock (C.). — ಒಣ್ಟಿಲುವಿನವ. -ಎಲುವಿನವ. a man of mere bones, a weak man (S. Mhr.). — ಒಣ್ಟೊಲೆ. -ಒಲೆ. a kind of oven (as described s. ಒಲೆ 4, My.).

ಒಣ್ಟಿ oṇṭi. 2. a sort of large gold earring (C.; ಕುಣ್ಡಲ, ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನ, ಹತ್ತಕಡಕು Si. 218, sic !; Tu.; Te. ಒಣ್ಟು; T. ಒಟ್ಟು?). ಒಣ್ಟಿ ಮಾಱು, ತಣ್ಟೆ ತೀರಿಸಿದರೂ ವಣ್ಟಿ ಕೋಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ನೀನು ಒಲೇ ಕಿವಿಯವಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾನು ಒಣ್ಟೀ ಕಿವಿಯವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ (Prvs.).

ಒಣ್ಟೆ oṇṭi. = ಒಣ್ಟಿ, etc. (S. Mhr.).

ಒಣ್ಟಿಗ oṇṭiga. (= ಉಣ್ಡಿಗ?). a single or solitary man, one who is quite alone (ಏಕಾಕಿ, ಏಕ, ಏಕಕ Si. 375; C.; Tu., Te.; *cf.* ವಣ್ಟಿಕ). ಒಣ್ಟಿಗನಾದರೂ ತಣ್ಟೆ ಮಾಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಒಣ್ಟಿ ಗನನ್ನು ನಮ್ಬುವದು ಕುಣ್ಟಗಾಲನನ್ನು ನವ್ಬಿ ಪಯಣ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಒಣ್ಟಿಗತನ oṇṭigatana. loneliness, solitude (My.).

ಒಣ್ಟಿಗಾಱ oṇṭi-gāṟa. = ಒಣ್ಟಿಗ, ಒಣ್ಟೆಗಾಱ. (My.).

ಒಣ್ಟಿಗಿತ್ತಿ oṇṭiga-itti. a single or solitary woman (C.).

ಒಣ್ಟಿತನ oṇṭitana. = ಒಣ್ಟಿಗತನ. (My.).

ಒಣ್ಟು oṇṭu. to agree (with one's health), to be salubrious (My.; Te.; T. ಒಣ್ಣು).

ಒಣ್ಟೆ oṇṭe. = ಒಟ್ಟೆ, ಒಣ್ಟೆ. Tbh. of ಉಷ್ಟ್ರ. a camel (Mr. 184; C.; J. 5, 13. 73; 16, 24; Si. 323; see also Si. 88. 268. 324; Te., Tu.). ಒಣ್ಟೆಗೆ ಸೊಣ್ಟವೇನು? ಕುತ್ತಿಗೆಯೇನು? (Prv.).

ಒಣ್ಟೆಗಾಱ oṇṭe-gāṟa. = ಒಣ್ಟಿಗಾಱ. (My.). see ಅಣ್ಣಾ-.

ಒಣ್ಡಿ oṇḍi. a bank, a shore (S. Mhr.; *cf.* ಒಡ್ಡು 4).

ಒಣ್ಡು oṇḍu. = ಒಟ್ಟು 2 No. 3, ವಣ್ಡು. sediment, deposit, lees, dregs; the muddy deposit of a flood, river or tank; mud in tanks; muddiness, turbidness (My.; Te. ಒಣ್ಡು, ವಣ್ಡು; *cf.* ಬಣ್ಡಲು). ಒಣ್ಡಾಗಿ ಇರುವದು (ಕಲುಷ, ಅನಚ್ಛ, ಆವಿಲ, ಕೆಸಱು ಕದಡಿ ಕಲಕಾಗಿ ಒಣ್ಡು ಬಾರಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರುವಿಕೆ Si. 86). — ಒಣ್ಡುಬಾರು. -ಪಾರು. to become mud or muddy (Si. 86).

ಒಣ್ಡೆ oṇḍe. 1. = ಒಣ್ಡು? ಚಳಿಯುಮನ್ದು ಸಿಪ್ಪಿಸುವುದು. ಒಣ್ಡೆಗೆ ಪೋಪುದುಮ್ ಅಕ್ಕು (Śs.).

***ಒಣ್ಡೆ oṇḍe.** 2. = ಒಣ್ಡಿ. also side etc. [ಗಿಡು ಮರಬಳ್ಳಿಗಳ ನಾರುಬೇರುಗಳ ಶರೀರದೊಣ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದಡೆ, ರೋಗಿಯ ಹಲವು ರೋಗ ಗಳು ನಷ್ಟವಪ್ಪ ಪರಿಯನ್ತೆ Cv. 41].

ಒತ್- ot. = ಒಕ್1-, etc. one. — ಒತ್ತಟ್ಟು. one side; aside (C.; Tu.). frequently ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ, to, or on one side; aside. see B. 1, 25; 3, 20. 86. 101. 105; 5, 163. 286. — ಒತ್ತಣ್ಡ. one mass or company (My.). — ಒತ್ತರ. one layer, partition or division. see ಪಣ್ಣೊತ್ತರ. — ಒತ್ತೞ. one kind or sort (My.). — ಒತ್ತೋಳ್. one arm (J. 14, 15; 16, 20).

ಒತ್ತಟ್ಟ ottu₅-aṭṭa₁. the nightmare (My.).

ಒತ್ತಡ ottaḍa. (fr. ಒತ್ತು3). = ಒತ್ತಲ, ಒತ್ತಳ. fomentation (My.; T. ಒಱ್ಱಲ್, ಒಱ್ಱಡ). 2, (fr. ಒತ್ತು1). pressure; that has been pressed into. — ಒತ್ತಡಂಗಲಿಸು. -ಂ-ಕಲಿಸು. to dip firmly into and apply (V. 14, 28).

***ಒತ್ತಮ್ಬ ottamba.** force, pressure. ದ್ರೋಣನೊತ್ತಮ್ಬದಿ ನ್ದೊಳಗಂ ಪೊಕ್ಕು Pb. 2, 47 va.; ಪುಳಕಪ್ರೋದ್ಭೇದ ಘರ್ಮೋದಕ ವಿಸರ ಮನೊತ್ತಮ್ಬದಿಂ ತಾಗೆಯುಂ Ap. 4, 51.

ಒತ್ತಮ್ಬರ otta = ottu₅-m-bara (= bhara?). great haste (Bh. 1, 5, 15).

ಒತ್ತರ ottara. impetuousness; force; speed; quickly, etc. (C.; Grj. 2, 106 va.). [ತಕ್ಕನನ್ತೆ ನಪ್ಪಿಸಿಯುಮೊತ್ತರದನ್ತೊತ್ತಿ ಯುಂ Pb. 5, 46 va.]. ಒತ್ತರಮ್ ಒತ್ತಿದನ್ತೆ ಬೆಱಗಾಗಿ ಕೃಪಾದಿಗಳ್ ಒತ್ತೆ (Śmd. 16). ಗಾಳಿಯು ಒತ್ತರದಿನ್ದ ಉರಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ದಾಗ (B. 5, 165).

ಒತ್ತರಿಸು ottarisu. to be amassed, redundant, or plentiful; to increase; to be or become lofty, haughty, impetuous, pressing, quick, or effective [ನಿರನ್ತರಂ ತಿರಸ್ಕ ರಿಸಿರೆ ಘೂರ್ಣಿತಾರ್ಣವಮನೊತ್ತರಿಸಿತ್ತು ಚತುರ್ಬಲಾರ್ಣವಂ Pb. 10, 28: Ap. 3, 10]; (Cpr. 8, 79; ಉದ್ವೃತ್ತಿ Śmd. Dh., o. r. ಉದ್ವೃತ್ತೆ; Grj. 4, 104 va.; Bp. 3, 36; 5, 43; 13, 13; 18, 61; 32, 28; 38, 17. 40; 43, 37; 44, 71; 45, 32; 53, 57; 55. 55; 56, 13; 58, 63; Rśv. 1, 133 va.; 1, 134; 5, 25; 6, 5; 6, 24 va.; 13, 77; J. 3, 18; 4, 7. 19; 12, 25; 15, 4; 19, 40; 20, 28; 22, 2; 27, 4). 2, to cause to be amassed, etc.; to join closely (v. t.); to subdue; to throw into shade (Bp. 32, 6; 35, 56; 46, 78; 58, 53; Rśv. 6, 11 va.); to push (My.).

ಒತ್ತಲ ottala. = ಒತ್ತಳ, etc. (My.).

ಒತ್ತಳ ottaḷa. = ಒತ್ತಡ No. 1. (My.).

ಒತ್ತಾಯ ottu₅-āya₂. impetus, impetuousity; force, violence; importunity (J. 10, 58; 18, 45; 20, 50. 61; 21, 31; 25. 47. 59; 27, 8; My.); compulsion (My.).

ಒತ್ತಾಸೆ ottu₅-āse. help, assistance (J. 20, 42; My.; T. ಒತ್ತಾಶೈ, M. ಒತ್ತಾಶ).

ಒತ್ತಾಸೆಗಾಱ ottāse-gāṟa. a male helper or assistant (My.). feminine. ಒತ್ತಾಸೆಗಾತಿ (My.).

ಒತ್ತಿಕೆ ottike. pressing, etc. (My.).

ಒತ್ತಿಸು ottisu. to cause to press, etc. (My.); to place firmly, to fix (Bp. 16, 10).

ಒತ್ತು ottu. 1. (fr. ಉಱು). to press together, to press, to squeeze [ನಿಲಿಸಿ ಲಘು ಪದಮನದನಗ್ಗಲಿಸಿರೆ ಮತ್ತೊತ್ತಿಬರ್ಪ ಪದ ಮಂ ತುದಿಯೊಳ್‌ನಿಲೆ ಪೇೞ್ದಾಗಳ್ Kr. 2, 6; Pb. 1, 26; Ap. 2, 38]; (Śmd. 16. 91; C.; Te.; Bp. 15, 18; 18, 58; 21, 42; 22, 15; 27, 13; 35, 11; 38, 56; 43, 30; 45, 27. 53; 47, 60; 57, 82; J. 6, 31; 2, 27; 15. 47; 20, 19; 23, 38; 25, 55; 26, 6; 14, 15); to shampoo (Śmd. 297; Bp. 1, 46); to press down; to press into (Bp. 3, 36; 25, 25); to impress, as a seal (Bp. 9, 45; 28, 41; 52, 47; Abhā. 1, 43); to push (Bp. 55, 28); to subdue, to overpower, to rule (J. 29, 9. 22); to grasp (Līlv. 3, 2; J. 26, 21); to trouble, to harass (Bp. 24, 55; 40, 46; J. 2, 16; 22, 35); to take away

by gentle pressure with a cloth, as fluids (Bp. 47, 15); to use unusual force or power, as in speaking, calling, praying, etc. (Bp. 3, 6; 5, 39; 11, 43; 44, 61; 50, 39; 26, 8; 44, 72; Bh. 1, 8, 15; J. 4, 31; 5, 15; 9, 15; 14, 7; 20, 14. 28; 24, 17; 25, 24; 26, 6; B. 3, 21), when the P. p. ಒತ್ತಿ may be translated by *firmly*, *powerfully*, *loudly*, *with force*, *gravely*, *roughly*, *vehemently*, *greatly*, *etc.*; to stress, to emphasize, as a word (B. 3, 6); to stress, as a letter; to make abundant (J. 9, 15). (ಆಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; ಅತಿಕ್ರಮಣ Śm. 97; see ಉದ್ದಿ). ಒತ್ತಿದಪಂ (Śmd. 260). ಒತ್ತಿ ಚಪ್ಪಟೆ ಆಡುದು (ಕಚ್ಚಟಿ Śmd. I). ಪಾದಾದ್ಯಂಗಮಂ ಒತ್ತುವದು (ಸಂವಾಹನ, ಮರ್ದನ Nr.). ತೊಡರೆ ಮಿಾನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ, ತನ್ದು, ಅಡಸಿ, ಬಾನ್ದೊಱೆಯೊಳ್ ತೆಗೆವನ್ತೆ ಒನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಣದಿರ ಓಳಿಗಳ್ (Līlv. 3, 2). ಒತ್ತಿ ನಡೆಯುವದು (ಮಹಾಪ್ರಾಣ Mr. 52). see Rām. 5, 8, 72 where ಒತ್ತುವಲ್ಲಿವ, which perhaps is meant for ಒತ್ತುವ ಅಲಿಲುವ. [—ಒತ್ತಿಕೊಳ್. to encroach upon, to push back. ಧರಿತ್ರಿಯಂ ಜೀಯೆನೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ವಿರೋಧಿ ನರೇನ್ದ್ರರನೊತ್ತಿಕೊಣ್ಡು Pb. 1, 1]. — ಒತ್ತಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to grasp, to seize, to lay hold of (J. 25, 61). — ಒತ್ತೊತ್ತು. rep. (Bp. 15, 8; 18, 62; 38, 38). [2, to blow as conch. ಪಗೆವರ ಗಣ್ಪಲನೊತ್ತುವನ್ತೆ ಪೌನ್ಡ್ರಮೆನ್ಬ ಶಂಖುವನೊತ್ತಿ ಮುನ್ದೊಡ್ಡಿದೊಡ್ಡೆಲ್ಲಮನವ್ಬಿನ ಬನ್ಬುಲೊಳೆ ಪಡಲ್ವಡಿಸುತ್ತುಂ Pb. 10, 97 va.].

ಒತ್ತು ottu. 2. to give way, to leave space, to step aside (My.; Tu., Te.; T., M. ಒಱು; *cf.* ಒದಗು 1 No. 2).

ಒತ್ತು ottu. 3. to foment (My.; Te.; T. ಒಱು; T. also: to move).

ಒತ್ತು ottu. 4. to cut or break betel-nut (Te.; R.).

ಒತ್ತು ottu. 5. the state of being pressed, joined, close together, or amassed; union; a mass; closeness; thickness; a pile; the bank of a river; the being contiguous or near, vicinity; a rising mass; the flood-tide; pressure; impression; grasp, hold; the state of being doubled; a double consonant; the state of being multiplied (ನದಿತೀರ Śmd. Dh.; ಪೊಱೆಯ ತೀರ Śm. 97; ದ್ವಿತ್ವ Śmd. 179. 370 Cm.; ಗುಣಿತ Mr. 349; My.; Te., Tu.). ಒತ್ತಾಗಿಯೂ ಗುಮ್ಪಾಗಿಯೂ ಇರುವದು (ಸಾನ್ದ್ರ, ಸ್ನಿಗ್ಧ Si. 361). ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಸೇರಿಕೊಣ್ಡು ಒತ್ತಾಗಿ ಇರುವನ್ಥಾದು (ಘನ, ನಿರನ್ತರ, ಸಾನ್ದ್ರ 371). ಅಖಿಲಭಕ್ತರ ಮಹಾಗ್ರಹದ ಒತ್ತನ್ ಆಲಿಸಿ (Bp. 26, 23). ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆ ವೃನ್ದದ ಒತ್ತಿನೊಳ್ ಅಯ್ದಿ ಭೂಪತಿ ದಣ್ಡು ಬಿಟ್ಟಿರಲು (22, 28). ಊರೊಳಗಣ ಅರಮನೆಗಳ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ವನಮ್ ಅದು ಉದ್ಯಾನಮ್ ಎನ್ದು ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 152). ನಗರದ ಒತ್ತಿನ ಬೀಡು (ಉಪನಗರ, etc. 190). ಕುಮುರೆಯ ಎರಡು ನಡುದನ್ತಗಳು ಸನ್ದಶನಮ್ ಅಕ್ಕು, ಒತ್ತಿನ ಎರಡು ಪಲ್ಗಳು ಮಧ್ಯಮಂಗಳ್ ಅಕ್ಕು, ಅವಱ ಒತ್ತಿನ ಎರಡು ದ್ವಿಜಂ ಪಾರಿಪಕ್ಷಂಗಳ್ (Mr. 281). ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ವಾರ್ಧಿಭೂಸಂಚಯಿಂ ಮೇಲೆ ಕಾಲ್ಸಂಚಿ ಪೆರ್ಚಿ ತೋರ್ಕುಂ (326). ಎಲ್ಲರೊತ್ತಿನಲಿ ಕಳುವನಂ (226). ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಿನ ಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ Nr.; see Si. 211). ನೀರೊತ್ತು (ವೇಲೆ Hlā.). ಒತ್ತಿನಕ್ಕರಂ (ದಡ್ಡಕ್ಕರಂ Śmd. 38 Cm.; ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರಂ 71 Cm.). ಫಣಿರಾಜನ ಒತ್ತಿನೊಳು ಹಣವು ಇದ್ದರೇನು? (Dp. 167). see Ch.; Bp. 16, 10; 22, 49; 26, 34; 30, 10. 13; 32, 17; 46, 5; 47, 9; 53, 58; 55, 34; 60, 23; C. Bp. 2, 4; 42, 15; Rām. 5, 9, 34; J. 3, 17; 14, 15; 12, 10. 20; 24, 72; ಉಗುರೊತ್ತು, ಕಲ್ಲೊತ್ತು, ಕವಲೊತ್ತು, ತಲೆಯೊತ್ತು. — ಒತ್ತಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. a double consonant (ದ್ವಿತ್ವಂ Śmd. 47 Cm.; Ch.). ಮುನ್ದೆ ಒತ್ತಕ್ಕರಮ್ ಇರಲು, ಪಿನ್ದೆ ಗುರುವಕ್ಕು (Mr. 363). — ಒತ್ತಾನೆ. -ಆನೆ. a tame elephant used to catch wild ones (My.). — ಒತ್ತಾಳು. -ಆಳು. a helper (My.). — ಒತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು. to heap up, to lay up, as fruits for maturing (B. 2, 51; My.). — ಒತ್ತುಗವ್ಪು. -ಕವ್ಪು. a prop (My.). — ಒತ್ತುಗುಡು. -ಕುಡು. to join, to go near (Abh. P. 9, 146). — ಒತ್ತುಗುಣ್ಡಣೆ. -ಕುಣ್ಡಣೆ. a coiled snake (Mr. 207). — ಒತ್ತುಗೊಡು. -ಕೊಡು. to prop (My.). — ಒತ್ತುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to join, etc. ಇನಂ ತುಹಿನಾದ್ರೀನ್ದ್ರಮನ್ ಒತ್ತುಗೊಣ್ಡು ನಡೆವಂ (Śmd. 260 Mdb. MS.). see J. 3, 20; Rśv. 4, 9. [to hide oneself. ಕೆಲಬರ್ ಕಣ್ಡೊಡೆ ಕರೆಗುಮೆನ್ದು ಕೆಲದ ಮರಂಗಳನೊತ್ತುಗೊಣ್ಡು Ap. 9, 92 va.]. — ಒತ್ತುಂಗುರ. -ಉಂಗುರ. a thin tight ring put on the finger or toe to tighten other more precious rings (My.). [—ಒತ್ತುಂಗರಡೆ. -ಕರಡೆ. a percussion musical instrument. ಒತ್ತುಂಗರಡೆಯ ಮದ್ದಳೆಯ ಜರ್ಝರ ಧ್ವನಿಗಳವೋಲ್ Kr. 1, 53]. — ಒತ್ತುಬರ್. to come near, to afford help (Śśv. 4, 106). — ಒತ್ತುಬೆರಳು. the finger adjoining (the thumb), the forefinger. ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಒತ್ತುಬೆರಳು. (ಪ್ರದೇಶಿನಿ Si. 211). — ಒತ್ತುಬೇಲಿ. a bound hedge (ಪ್ರಾಚೀನ Nr.). — ಒತ್ತುವಲ್ಲಿವ. see note s. ಒತ್ತು 1. — ಒತ್ತುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. to join, to adjoin. ಗಿರಿನಗರಾದಿಗಳ ಒತ್ತುವಿಡಿದು ಪೋಪುದು (ಪರಿಸರ್ಯೆ, ಪರೀಸಾರ Nr.). — ಒತ್ತುಹಂಜರ. a covering fastened under the rafters of a roof (My.). — ಒತ್ತೊರಳು. -ಒರಳು. a kind of mortar with holes for forcing batter or dough through in the form of threads (C.).

ಒತ್ತು ottu. 6. = ಹೊತ್ತು 2. time (My.). see ಅಷ್ಟೊತ್ತು, ಇಷ್ಟೊತ್ತು, ಹೊತ್ತೊತ್ತು.

ಒತ್ತು ottu. 7. = ಹೊತ್ತು No. 5. having carried (My.).

***ಒತ್ತು ottu. 8.** a step in dance. ಒನ್ದೊತ್ತಂ ನಡೆಯಿಸುವುದೊನ್ದೊತ್ತಿನ ಲಯಕೆ ಲಕ್ಕಿತೆಱನಾಡುವುದು Ap. 9, 33.

ಒತ್ತುಹ ottuha. shampooing, rubbing (ಮರ್ದನ, ಸ್ಪೃಶ Nr.).

ಒತ್ತೆ otte. 1. a pledge, a pawn (C.; Dp. 5, 5; Tu. ಒತ್ತಿ; T., M. ಒಱಿ). [ನಿನ್ನ ನನ್ನಿಯೊಳಂ ವರ್ಷಾವಧಿಯೊಳಲ್ಲದೆ ನೆಲನನೊತ್ತೆವಿಡಿಯೆನೆನ್ದೊಡೆ Pb. 7, 3 va.; ಕೂಸುಳ್ಳ ಸೂಳೆ ಧನದಾಸೆಗೆ ಒತ್ತೆಯ ಕೊಣ್ಡರೆ ಕೂಸಿಂಗಲ್ಲ ಬೋಜಗಂಗಲ್ಲ! Bv. 101]. ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಒತ್ತೆ (ಭೋಗ); ಒತ್ತೆ ಇದ್ದ ಆಳು (ಧೇನುಷ್ಯೆ Nr.). ಸಾಲ ತೀರುವನಕ ಇಟ್ಟ ಒತ್ತೆ (ಆಧಿ G.). ಈರೊತ್ತೆ (Śmd. 214). ತಲೋದರಿ... ಒತ್ತೆಯುಂ ನಾನ್ ಒಲ್ಲೆನ್ ಎನಲು (Bp. 40, 12). ಇದೇಕೆ ಒತ್ತೆಯನ್ ಒಲ್ಲೆನ್ ಎನ್ದೆ? (40, 13). — ಒತ್ತಿಡು. -ಇಡು. to deposit a pledge or pawn; to pledge, to pawn. ಒತ್ತಿಟ್ಟ ಇರುಳ್ ಈಕೆಯ ಕೈತವಕೆ ಅಂಜಿ, ಪೊಱಮಟ್ಟಿರ್ದಂ (Śmd. 67). ಕರ್ಣಾವತಂಸನನ್ ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು (Bp. 42, 11). — ಒತ್ತೆ ಇರಿಸು. = ಒತ್ತೆ ಇಡು. (Bp. 42, 11). — ಒತ್ತೆ ಈ. = ಒತ್ತೆ ಇರಿಸು. (Bp. 42, 33). — ಒತ್ತೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಒತ್ತೆ ಈ. (Bp. 45, 25). — ಒತ್ತೆಬಡುಹ. -ಪಡುಹ. the state of being pledged (ಬನ್ಧಕ, ಆಧಿ Nr.). — ಒತ್ತೆ ಬಿಡಿಸು. to redeem a pawn (C.). — ಒತ್ತೆ ಸೂಳೆ. a harlot who takes pawns (Bp. 40, 46). — ಒತ್ತೆ ಹಿಡಿ. to seize or take as a pawn (C., also ಒತ್ತೆ ತೆಗೆ).

ಒತ್ತೆ otte. 2. (fr. ಒತ್–). the state of being single or one of a pair (My.; Tu.).

ಒತ್ವ otva. the letter ಒ (Śmd. 188. 281. 355).

ಒದಗಿಸು odagisu. = ಒದವಿಸು. to cause something to come to or near; to cause to be obtained, to give;

to make ready; to cause, to produce; to fulfil, etc.; to cause to stick to, to apply to, to plaster; to join, to collect (C.). ಒದಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿದಿಗ್ಧ, ಉಪಚಿತ Nr.). ಒದಗಿಸುವನ್ ಈ ಕಥೆಯನ್ ಓದುವರಿಂಗೆ ಅಭೀಷ್ಟವನು (Bp. 13, 18). ಭಾಷೆಗಳನ್ ಒದಗಿಸಲು (36, 42). ಗಳಿಗೆಯನ್ ಒದಗಿವುದು (36, 47). ಅಭವಗಣಪ್ರಸಾದವನ್ ಅಯ್ದೆ ಒದಗಿಸಿ (56, 10). ಕದಿರರೆಮ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಹರಣವನ್ ಒದಗಿಸಿದಂ (54, 74). ಅಸುರಬಲಿಗೊದಗಿಸಿದ ಕೊಟ್ (J. 2, 58). ನಿಖಿಲಪ್ರಾಣಿಗಳ್ಗೆ ತಾಪವನ್ ಒದಗಿಸುವ ದುರ್ಧರಗ್ರೀಷ್ಮರಾಜಂ (15, 4; see also 16, 28).

ಒದಗು odagu. 1. = ಒದವು No. 1, ಒದುಗು. to keep close to, to follow, to pursue (My., in ಒದಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು); to come to hand, to be got or obtained; to be effected; to accrue to; to come; to be ready for; to be at hand; to happen to be; to be of use; to become endowed with power, to prosper, to thrive, to increase (C.; M. ಉದಗು; Te., Tu. ಒದಗು; *cf.* ಒಟ್ಟು 1; ಪೊಂಗು?). ಧುರಕ್ಕೆ ಒದಗುವರ್ ಆರ್? (Śmd. 177). [ಜ್ಯೋತಿಯಲೊದಗಿದ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ತಾಯಿತ್ತು Cv. 54]. ನಾಭಿಗೆ ಒದಗುವ ಅನಿಲಂ (ಸಮಾನ), ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಅನಿಲಂ (ಉದಾನ Mr. 51). ಕೋವಿದರ್ಗೆ ಮುದವ್ ಒದಗುವಿನಂ (Bhn. 2). ಪತಿಸೇವೆಗೆ ಒದಗದಿಹ ಸತಿ ಇದ್ದರೆ ಏನು? (Dp. 167). ಹಲವು ತರದ ಒಡವೆಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 3, 119). ಇದು ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (3, 126). ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗುವದು (4, 134). ಓಡುವವನೂ ಬತ್ತಲೆ, ಒದಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುವವನೂ ಬತ್ತಲೆ (Prv.). see Bp. 18, 47; 34, 5; 36, 46; 40, 44; 43, 72; 47, 58; Bh. 1, 20, 27; J. 4, 2; 9, 15; 10, 47. 52; 12, 26; 16, 10; 18, 31; 20, 9; 22 sum.; 22, 32; 34, 9; Si. 285. 382; ಮೇಲೊದಗು. 2, to give way, to leave space, to step aside (My.; Te.; *cf.* ಒತ್ತು 2).

ಒದಗು odagu. 2. that is at hand, that has accrued to one or has come into one's possession. ಅದಱ ಲಬ್ಧಿಯೊಳ್ ಆದ ಒದಗಿನಿಂ ಪದುಳದಿಂ ಜಂಗಮಕುಲಕೆ ಮಾಣದೆ ದಿನಂಪ್ರತಿ ಮಾಡುತ (Bp. 27, 21).

ಒದಡು odaḍu. = ಒದರು, ಒದುಡು. the lip (My.; T. ಉದಡು, ಇದೞ್; Te. ಪೆದವಿ, ಪೆದಿಮೆ).

ಒದರು odaru. = ಒದಡು, etc. (My.).

ಒದಱಿಸು odaṟisu. to make to sound, as by pulling a bowstring (or bow) and letting it go suddenly, to twang (J. 4, 49; 7, 43; 12, 16; 13, 45; 20, 43); to cause to sound, cry, shriek, etc. (C.); to cause to shake, shake off or about (My.).

ಒದಱು odaṟu. 1. to move to and fro, to shake (v. i., My.); to shake, to shake off or about (My.; T., M. ಉದಱು); to make the sound of a bowstring (or bow) which is suddenly pulled; to make noise by slapping or clapping the arms, as done by combatants (ಆಸ್ಫೋಟನ Śmd. Dh.); to sound, to cry aloud, to shout, to shriek, to howl, etc. (C.; T. ಉಱುಮ್ಬು, to sound; Te. ವದರು, ವದುರು, to prattle, chat, tattle, babble, grumble; *cf.* ಉಡುರು, ಒಳಱು). [ರಥಙ್ಗಮುಂ ಬನ್ದೇಱಿ ಪೋಪೋಗಲೆನ್ದೊದಱುತ್ತುಂ ಪರಿತನ್ದು ತಾಗಿ ತಗರ್ದಂ ಗಂಗಾಸುತಂ ಭೀಮನಂ Pb. 11, 10]. ಗಾಳಿಗೆ ಒದಱುವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ Mr. 125). ಆನೆ ಒದಱುವ ಶಬ್ದ (ಬೃಂಹಿತ); ಒದಱುವ ಹಕ್ಕಿ (ಕೋಗಿಲೆ G.). see Abh. P. 14, 25 va.; 14, 30. 106; Bp. 4, 7; 11, 46; 22, 31; 28, 17. 42; 38, 30; 54, 38; 61, 13; Rām. 5, 8, 24. 57; Bh. 2, 13, 46; 6, 2, 4; 7, 3, 19; J. 8, 38; 10, 33; 13, 47; 16, 35; 17, 40; B. 2, 28; 3, 75. 97; 4, 43; 5, 288; to call (v. t., Bp. 51, 80). — ಒದಱಾಟ. -ಆಟ. = ಒದಱ್ಯಾಟ. (My.). — ಒದಱಾಡು. -ಆಡು. to make a great noise by shouting, etc. (C.; B. 1, 16). — ಒದಱ್ಯಾಟ. -ಆಟ. great noise made by crying, etc. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಒದಱ್ಯಾಟ (ಉಲಿ Cb.).

ಒದಱು odaṟu. 2. shaking, etc. — ಒದಱುದಲೆ. -ತಲೆ. a shaking head, as that of an old man (My.).

ಒದಱುವಿಕೆ odaṟuvike. sounding, crying aloud, etc. (ಬಗುಳಿಕೆ, ಬೊಬ್ಬೆ G.; B. 5, 28).

ಒದವಿಸು odavisu. = ಒದಗಿಸು. [ಮೊದಲೊಳ್ ಸಮಾಸಪದಮುಮನೊದವಿಸಿ ಪೇೞ್ದು Kr. 2, 88]. see Bp. 8, 39. 44; 9, 28; 11, 50; 22, 32; 23, 4; 30, 12; 33, 4; 37, 20; 41, 17; 43, 83; 44, 51; 49, 33; J. 5, 66; 6, 14; 28, 54; 29, 17; 31, 24; 34, 33.

ಒದವು odavu. 1. = ಒದಗು 1 No. 1, etc. [ಮನದೊಳ್ ನುಣಿಸೊದವೆ ಪುರಾತನ ನಾರಕರೋವದಿವನನಿಱಿ ತಱಿ ಕೊಲ್ ಮೆಲ್ ಎನೆ Ap. 5, 85; Pb. 3, 7; 1, 131]; (ಸಮೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು Śmd. 15. 16. 46. 60. 84. 123. 138. 151. 160. 180. 181; 188. 392 Cm.; ಬರ್ 238. 381. 388 Cm.; ಇರುತವ್ ಇರ್ 84 Mḍb. Cm.; ಆಗುತವ್ ಇರ್ 182 Mḍb. Cm.; ಅಹುದು 138 Mḍb. Cm.; Te.; T. ಉದವು). ರೈ ಒದವಿತ್ತು (Śmd. 54). see Ch. v. 13. 173. 226; Bp. 27, 19; 50, 49; 51, 68; Bh. 1, 8, 55. Rśv. 13, 5; Śm. 8; J. 5, 18; 6, 38; 10, 33; 11, 23; 17, 2; 24, 76; 28, 55; 29, 3. 2, to gain, to obtain, to receive, etc. (Śmd. 53. 278; Bp. 53, 54).

***ಒದವು odavu.** 2. help; obtainment [ಅದಱಿಂ ನಿಶ್ಶಲ್ಯಮಪ್ಪನ್ತು ನಿನ್ನೊದವಿಂ ಮಾೞ್ಪುದು Pb. 13, 31]; (Cpr. 1, 107). T. ಉದವಿ.

ಒದಸು odasu. = ಒದಿಸು. (C.).

ಒದಹ odaha. kicking, spurring (Mr. 158).

ಒದಿ odi. = ಒದೆ 1. (C.).

ಒದಿಸು odisu. = ಒದಸು. to cause to kick, etc. (C.).

ಒದುಗು odugu. = ಒದಗು 1, etc. (My.).

ಒದುಡು oduḍu. = ಒದಡು. (My.).

ಒದೆ ode. 1. = ಒದಿ. to kick; to spur; to fix the foot against or on (ಪಾದಪ್ರಹರಣ Śmd. Dh.; M. ಉದೆ; T. ಉದೈ). [ಪಾರ್ವನ ಕಾಲ್ ಮೋದೆ ನಡುತಲೆಯಲಿರ್ಪುದುಮಾದುದು ನಿಮಗೆನ್ದು ನುಡಿದು ಕಾಯ್ಪಿನೊಳೊದೆದಂ Pb. 2, 64; Ap. 11, 104]. P. ps. ಒದೆದು, ಒದದು, ಒದ್ದು. ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪನ್ ಒದೆದು, ಏಱಿಸಿ ತಾವರೆನೂಲ ನಾರಿಯಂ, ಜೇವಡೆಗೆಯ್ದು (Śmd. 66. 133). ಒದೆವುದು (ವೀತ Hlā.). ಒದವ ಗತಿ (ಯತ Mr. 157). see Bp. 3, 36; 9, 13; 28, 31; 38, 17; 43, 71; 46, 78; 47, 1; 54, 35; 58, 25; Bh. 1, 20, 27; 3, 13, 21; 6, 2, 5; Rāghc. 17, 70; Prll. 3 27; J. 7, 41. 47; 8, 16; 14, 16; B. 5, 176. ಆಡಿ ಬನ್ದ ಕತ್ತೆ ಅಡಿಕೆ ತನ್ದ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಓಡ್ಯಾಡಿಸಿ ಒದ್ದಿತನ್ತೆ. — ಎದ್ದು ಹೋಗು ಅನ್ದರೆ ಒದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಅನ್ದ (Prvs.). — ಒದ್ದಾಟ. -ಆಟ. mutual kicking (C.); kicking in pain or trouble (C.); struggle, trouble, difficulty, hardship (My.). — ಒದ್ದಾಡು. -ಆಡು. to kick mutually; to kick in pain or trouble; to struggle or labour in any kind of difficulty or distress (C.; B. 2, 28. 50; 3, 19; 4, 181; Prv. s. ಮೆದೆ).

ಒದೆ ode. 2. a kick (My.; T. ಉದೈ). ಒನ್ದು ಒದೆ ಒದ್ದಂ (My.).

ಒದ್ದಿಕೆ oddike. = ಹೊದ್ದಿಕೆ 1. union, concord, friendship (My.; Te. ಒದ್ದಿಕೆ, ವದ್ದಿಕೆ).

ಒದ್ದು oddu. a P. p. of ಒದೆ 1, q. v. (C.). having kicked etc.

ಒದ್ದೆ odde. 1. wetness, dampness; moisture; that is wet (C.; see ಉಬ್ಬೆ 2, ಒಱವು; T., M. ಓದ, dampness). see Prv. s. ಶುದ್ಧ. — ಒದ್ದೆತಲೆ. a wet head (My.). — ಒದ್ದೆನೆಲ. land full of moisture (My.). — ಒದ್ದೆಬಟ್ಟೆ. a wet cloth (B. 4, 25; see Prv. s. ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು). — ಒದ್ದೆ ಹಿಣ್ಡು. to squeeze out (ಹಿಣ್ಡು G.; My.).

***ಒದ್ದೆ odde. 2.** rain. ಮುಗುಳಲರೊದ್ದೆ ಕರಂ ಸಿದ್ಧಮಾದುದವ್ವುರ ತಲದೊಳ್ Pb. 12, 218.

ಒನ್- on. = ಒಕ್ 1-, etc. one; a certain one. — ಒನ್ದಿನ. one day; a certain day; on a —. (Bp. 19, 29; 55, 28; My.). — ಒನ್ದಿವಸ. = ಒನ್ದಿನ. (Bp. 35, 1; 37, 1; My.). — ಒನ್ದೆಸೆ. one direction; a certain direction. (Bp. 2, 26; 17, 2; 25, 32; 27, 13; 32, 35; 52, 37; 55, 57; 57, 21; My.).

ಒನಕೆ onake. (fr. ಉಡಿ 1). = ಒನಿಕೆ, etc. a large wooden pestle for pounding rice and other things (ಅಯೋಗ್ರ, ಮುಶಲ Nr.; ಮುಸಲ Mr. 209; C.; T. ಉಲಕ್ಕೈ, M. ಉಲಕ್ಕ). ಒನಕೆಯಿನ್ದ ಕೊಲ್ಲಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಮುಶಲ್ಯ Nr.). ಶರ್ಮವು ಇಲ್ಲದ ಗಣ್ಡ ಕರಿಯ ಒನಕೆಯ ತುಣ್ಡು (Dp. 54). ಒರಳಲ್ಲಿ ಕೊತರೆ ಒನಕೇ ಪೆಟ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). see Bp. 18, 21; 42, 2; 55, 45; Abhā. 1, 38; J. 5, 68. — ಒನಕೆಪಾಡು. -ಹಾಡು. a song that is used at the time of pounding; a folk song (Bp. 25, 21; My.).

ಒನಪು onapu. = ಒಲಪು. foppishness. (ಒಯ್ಯಾರ, ಮುಱುಕು. G.; S. Mhr.).

ಒನಪುಗಾರ್ತಿ onapu-gāṟti. = ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ. (ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ G.).

ಒನಲ್ onal. to be in a scornful wrath [ಬಲಮುನ್ತಱದಟ್ಗೆ ಕನಲ್ದೊನಲ್ದು ಮಾಣದೆ ಪೆಣೆದಂ ಹರಂ ದಿಗಿಭದೊಳ್ ದಿಗಿಭಂ ಪೆಣೆವನ್ತೆ ಪಾರ್ಥನೊಳ್ Pb. 8, 21; Ap. 3, 86]; (ಅಪಹಸನಕ್ರೋಧ Śmd. Dh.; ನಗೆಯಿಲ್ಲದ ಕ್ರೋಧ Cm.; Abh. P. 3, 15; 13, 34 va.; T. ಉಲಱು, ಉಡಲು, ಉಡಱು. to be angry).

ಒನಲಿ onali. = ಒನ್ದರಿ, etc. a sieve, a strainer (ಚಾಲನಿ, ತಿತವು Nr.). [ಒನಲಿಯವೊಲ್ ಛಿದ್ರಂ ಮಾಡೆಪಟ್ಟು ಮೆಯ್ಯನೊಡೆಯನಾಗಿ Vr. 162, 7].

ಒನಸು onasu. = ಒನಿಸು. to cause to shake to and fro, etc. (My.).

ಒನಿಕೆ onike. = ಒನಕೆ, ಒಲಕೆ. (ಅಯೋಗ್ರ, etc. Si. 307; ಪೇಶಲ 457; C.). — ಒನಿಕೆಬಣ್ಡೆಹುಱು. a centipede (ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ, ಶತಪದಿ Si. 171).

ಒನಿಸು onisu. = ಒನಸು. (C.).

ಒನೆ one. = ಒಣೆ, ಒಲೆ 2. to shake corn or any seeds to and fro in a fan (moṟa) so that the chaff and other impurities come to the surface and can be removed (ಶೂರ್ಪಕರಣ Śmd. Dh.; C.): to winnow (Rām. 1, 16, 30).

***ಒನ್ತಿ onti.** = ಓತಿ. a kind of lizard. ಈಗಳ್ ಕಪ್ಪೆಗಳುಮೆಸಡುಗಳುಮಿಲಿಗಳುಮೊನ್ತಿಗಳುಂ ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ಜೀವರಾಶಿಗಳಂ ಕೊನ್ದು ತಿನ್ಬೆಯಾದಯ್ Vr. 140, 4.

ಒನ್ತು ontu. 1. = ಒನೆದು. P. p. of ಒನೆ. (My.).

ಒನ್ತು ontu. 2. = ಒರಿಸೆ, etc., ವನ್ತಿ, ವನ್ತು. a turn, a rotation, a time (My.; Tu. ಒನ್ತಿ, ಒನ್ತು; Te. ವನ್ತು; T. ಉಱಚ್ಚು, ಉರುಡ್ಚಿ; see ಉಯ್ಯಲ್?). — ಒನ್ತಿನವ. -ಅವ. one who takes his turn (My.).

ಒನ್ತು ontu. a share, a portion (Te. ವನ್ತು, ಒಱ್ಱು; R.; Mhr. ವನ್ತ).

ಒನ್ದರಿ ondari. = ಒನಲಿ q. v., ಒನ್ದ್ರಿ, ವನ್ದರಿ, ವನ್ದರೆ, ವನ್ದ್ರಿ, ಹೊನ್ದರಿ. (My.; ಚಾಲಿನಿ, ತಿತವು, ತೂತುಗಳ ಮೊಱ, ಜಲ್ಲಡಿ Si. 307).

ಒನ್ದಿಕೆ ondike. = ಒನ್ದಿಗೆ, etc. (My.).

ಒನ್ದಿಗ ondiga. a man who is together with or has. see ಮಕ್ಕಳೊನ್ದಿಗ.

ಒನ್ದಿಗಳು ondigaḷu. a woman who is connected with or possesses. ಮಕ್ಕಳ ಒನ್ದಿಗಳು (ಕುಟುಮ್ಬಿನಿ, ಪುರನ್ಧ್ರಿ Si. 183; *only* in Si.).

ಒನ್ದಿಗೆ ondige. = ಒನ್ದಿಕೆ, ಹೊನ್ದಿಕೆ, ಹೊನ್ದಿಗೆ. joining, being together with; together with (C.; ಆ Si. 466; ಅಮಾ 469; ಕೂಡ G.). ಹುವ್ವುಗಳೊನ್ದಿಗೆ ಧರಿಸಲ್ ಪಡುವ ಪತ್ರ (Si. 141). ಸೈನ್ಯದೊನ್ದಿಗೆ ಬನ್ದು (B. 4, 9).

ಒನ್ದಿತ ondita. = ವನ್ದಿತ. (Grj. 6, 22).

ಒನ್ದಿಸು ondisu. to join (v. t.); to put to; to place or fix in or on; to attribute; to cause to obtain or reach; to grant; etc. [ಒನ್ದಱ ನೀರ್ಕ್ಕಳಲೊನ್ದಕೋರ್ನ್ದಿಸುತುಂ ಮೇಗೆ ಕೊಣ್ಡು ನೆಗೆವುದಿದೇಂ Ap. 13, 51]. see Bp. 2, 2; 19, 50; 21, 8. 40; 22, 31. 46. 65; 26, 43. 66; 27, 31; 28, 56; 32, 26; 39, 37; 43, 32; 46, 75; 50, 27. 56; 52, 39; 55, 27; 58, 69; 60, 25; Rśv. 14, 55; J. 5, 60; 8, 8; 13, 53; 18, 42; 26, 21; B. 5, 241.

ಒನ್ದಿಸು ondisu. = ವನ್ದಿಸು. (My.; Bp. 1, 54; 57, 81).

ಒನ್ದು ondu. 1 to be one or united; to be united with or linked to; to be possessed of; to come in connection with; to come to meet; to be obtained; to be fit, suitable, or in use; etc. (ಸಮ್ಮೇಲನ Śmd. Dh.; Śm. 98; ಕೂಡು Śmd. 26. 125. 129. 140. 212. 245. 280. 362 Cm.; ಪೊರ್ದುಗೆ ಆಗು 240 Cm.; Tu.; T. ಒನ್ಱು; Te. ಒನರು; *cf.* ಉಱು?). [ನುಡಿಯುಂ ಛನ್ದದೊಳೊನ್ದಿರೆ ತೊಡರ್ಚಲಱಿಪಾತನಾತನಿನ್ದಂ ಜಾಣಂ Kr. 1, 16; Pb. 1, 8; Ap. 5, 62]. ವೇದದೊಳ್ ಒನ್ದಿದ ಆಯು ನಿನಗೆ ಆಕ್ಕೆ! (Śmd. 290). see Śmd. 216; Ch. v. 184; Bp. 1, 56; 2, 21; 4, 28; 31, 29; 40, 11. 55; 49, 28; 58, 33. 63; 61, 57; Śm. 20. 26; Rśv. 4, 76; 10, 31 va.; 13, 77. 2, to touch; to obtain, to get; to experience; to use; etc. see Bp. 25, 2; 50, 56; 53, 40; 59, 21; Rśv. 8, 118; 12, 39; 13, 20; J. 3, 27; 5, 10; 19, 25; ಆನನ್ದವೊನ್ದು, ಒಲವೊನ್ದು, ಬೆಗಡೊನ್ದು, etc. — ಒನ್ದು ಒನ್ದು. rep. (Bp. 35, 2).

ಒನ್ದು ondu. 2. one thing; one; a, an; a certain thing; a certain—; an unusual — (ಸಂಖ್ಯೆ Śmd. Dh.; 221; ಏಕ 32. 84 Cm.; C.; T. ಒನ್ಱು; M. ಒನ್ನು; Te. ಒಕ, ಒಕಡು, ಒಣ್ಡು; Tu. ಒಂಜಿ; see ಒಕ್ 1-). [ಕನ್ದಮುಮಮಳಿನ ವೃತ್ತಮುಮೊನ್ದೊನ್ದೆಡೆಗೊನ್ದು ಜಾತಿ ಜಾಣೆಸೆಯೆ Kr. 1, 34; Ap. 1, 51]. ಒನ್ದು ಅರ್ಥಮನ್ ಎರಡು ಅರ್ಥಮುಂ ಮೂಱು ಅರ್ಥಮುಂ.. ಪೇೞ್ವ ಸಹಜ ಱಿಂಗಳ್ (Śmd. 32). ಒನ್ದು ಎರಡು ಮೂಱು (154). ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕು or ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕುಗಳ್ (170). ಒನ್ದು ದಿವಸದೊಳ್ ಬನ್ದಂ or ಒನ್ದು ದಿವಸಂ ಬನ್ದಂ; ಒನ್ದು ವರ್ಷಮನ್ ಇರ್ದಂ or ಒನ್ದು ವರ್ಷಮ್ ಇರ್ದಂ (167). ಮುತ್ತಿಗಮ್ ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಮರಂ; ಮುತ್ತು ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಮರಂ (34). ಸೊವಡೊನ್ದು (63). ಒನ್ದಱ

(Bh. 1, 8, 25; J. 19, 22; C.). ಒನ್ದಱಲ್ಲಿ (Śmd. 32 Cm.; C.); ಒನ್ದಱಲಿ (Bp. 35, 32). ಒನ್ದಱಿಂ (Śmd. 160). ಒನ್ದಂ (180), ಒನ್ದ (Nr.), ಒನ್ದನು (Bh. 1, 8, 25. 32), ಒನ್ದನ್ನು (Si. 48. 71; C.), ಒನ್ದಱನ್ನು (Si. 48. 72; *only* in Si.). ಒನ್ದರ್ಕೆ, ಒನ್ದಕ್ಕೆ (Hlā.; Si. 198. 206. 216. 218. 376; C.), ಒನ್ದಕೆ (C.). ಮನುಷ್ಯರ ಒನ್ದು ತಿಂಗಳು ಪಿತೃಗಳ ಒನ್ದು ದಿವಸ (Hlā.). ಒನ್ದ ಕೊಟ್ಟು ಒನ್ದ ಕೊಮ್ಬುದು (ಪರಿದಾನ); ಒನ್ದು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಮತ್ತೊನ್ದು ವಸ್ತು ಪಡಿಯಾಗಿ ಇರ್ದುದು (ಪ್ರತಿ); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ಒನ್ದಡಿ (Bp. 2, 5). ಒನ್ದೆಡೆ (ಅನ್ತರ, ತೆಱಪು Nn. 77). ಒನ್ದೆಡೆಯ ತೆಱಪಿನೊಳ್ (Cpr. 7, 92 va.). see Śmd. 109. 150; Bp. 9, 1; 14, 2; 22, 5; 28, 5. 8; 32, 5. 51. 52; 39, 15. 46; 40, 50. 73. 77; 42, 32; 43, 83. 84; 45, 5; 51, 56; 52, 1; 57, 23. 69; Bh. 1, 8, 13. 87; 2, 13, 33; Śś. 8; J. 6, 8; 28, 33. 57; Rśv. 2, 59; 8, 118. ಒನ್ದರಸು ಮತ್ತೊನ್ದೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕೞುಕಟ್ಟೋ ಗೂಟಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ. — ಒನ್ದು ಅತ್ತೇ ಕಾಲ, ಒನ್ದು ಸೊಸೇ ಕಾಲ. — ಒನ್ದು ಕಂಚಾಯಿತು, ಒನ್ದು ಮಿಂಚಾಯಿತು; ಮುನ್ದೆ ಕೂತಿಯಾ, ಮುದಿಗೂಬೆ? — ಒನ್ದು ಮಱಿಗೆ ಒನ್ದು ಕೊಡೆ ಹಱಿಯ ಬಾರದು. — ಒನ್ದು ಸಿಟ್ಟಲಿ ಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಏೞು ಸಿಟ್ಟನಿನ್ದ ಏೞ ತೀರದು (Prvs.). — ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗು. to go to make water (C.; Te., T.,). — ಒನ್ದನೆಯ. -ಅನೆಯ. first (ordinal, Śmd. 243). ಒನ್ದನೆಯಂ (243). — ಒನ್ದರೆ. -ಅರೆ. one and a half (My., and occasionally S. Mhr.). 2, one or a half (My.). 3, some (indefinite, My.). — ಒನ್ದಱನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. like one or like the one. 2, at one, at the rate of one, per one, at the rate of so much a piece (My.). ಈ ಕೋಟೆಗೆ ೨೦೦ ಮೊಱಕ್ಕೆ ಒನ್ದಱನ್ತೆ ಕೊತ್ತಳಗಳುಣ್ಟು (B. 4, 146). ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಒನ್ದಱನ್ತೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರತಿಗಳ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು (4, 208; see also 4, 159). — ಒನ್ದಱಿ. -ಅಱಿ. *i. e.* ಒನ್ದು (= ಒನ್ದೂ)-ಅಱಿ (= ಅಱಿಯೆ). I know nothing (about it, a S. Mhr. colloquial). — ಒನ್ದಲ್ಲೊನ್ದು. -ಅಲ್ಲ-ಒನ್ದು. = ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು. (My.). — ಒನ್ದಾಗು. -ಆಗು. or ಒನ್ದೆ ಆಗು. to become one; to unite (J. 13, 2); to become the same; to become common to all. ಆತನೊಡನೆ ಒನ್ದಾಗಿ (Bp. 37, 11). ಒನ್ದಾಗಿ ತಾವುಂ (61, 21). ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒನ್ದಾಗಿ (B. 4, 142). ಒನ್ದಾದದು (ಸಮಾನ Si. 469). ಒನ್ದಾಗಿ may occasionally be translated by "together with", "together"; "at the same time", etc., *e. g.* ಒನ್ದಾಗಿ ನುಡಿಯುವದು (ಯುಗಪದುಕ್ತಿ Śmd. 261. 269 Cm.). ಚನ್ದ್ರಸೂರ್ಯರ್ಕಳನ್ ಒನ್ದಾಗಿ ಪೇೞ್ವೆಡೆ ಪುಱ್ಪದನ್ತರ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಬಿಲ್ಲಮ್ಬನ್ ಒನ್ದಾಗಿ ಪಿಡಿದು, ಓಡಿ (Rāghc. 17, 73). ಕೊನರ್ಗಯ್ವರಸಿ ಶಬರರೊನ್ದಾಗಿ ಬನ್ದಂ ಪುಲಿನ್ದಂ (Rśv. 5, 51). — ಒನ್ದಾನುಂ. -ಆನುಂ. (Śmd. 391). however one, at least one; about one, perhaps one. — ಒನ್ದಾನೊನ್ದು. -ಆನು -ಒನ್ದು. some or other; a certain — (C); some (day), once (upon a time, ಕದಾಚಿತ್, ಜಾತು Nr.). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ವೇಳೆ (ಕದಾಚಿತ್, ಜಾತು Si. 471). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ (ಕ್ವಚಿತ್ 497). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ (B. 5, 90. 93. 102). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ದೇಶದೊಳಗೆ (103). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ (109). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ (234). — ಒನ್ದಾವರ್ತಿ. -ಆವರ್ತಿ. one time or turn; once (C.; B. 5, 16). — ಒನ್ದಿನಿತು. -ಇನಿತು. a little; ever so little (Bp. 13, 17; 14, 7. 10; 20, 7; 42, 29; 43, 14; 44, 69; 55, 31). — ಒನ್ದಿಪ್ಪತ್ತು. = ಒನ್ದಿಪ್ಪತ್ತಲೆ. one time twenty (C.). — ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು. -ಇಲ್ಲ-ಒನ್ದು. = ಒನ್ದಲ್ಲೊನ್ದು. (C.). some or other, this or that, some. ಬಹಳ ಮಾತಾಡುವದಱಿನ್ದ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ತರದ ಅಪರಾಧವಾಗದೆ ಎನ್ದೂ ಇರದು (B. 4, 49). ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ಯಾವಾಗಲೂ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ಬಿಟ್ಟ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ (4, 135). ಎಲ್ಲರೂ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ರೀತಿಯಿನ್ದ ಎಲ್ಲರ ಸಲುವಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ (4, 178). — ಒನ್ದಿಷ್ಟು. -ಇಷ್ಟು. = ಒನ್ದಿನಿತು. (B. 4, 79. 139; C.). — ಒನ್ದು. -ಉ 9. also or even one or one thing. ಖಾರ್ವರ್ಗೆ ನಿಲಯದ ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳನ್ ಒಲಿದು ಇತ್ತನ್, ಒನ್ದುೞಿಯದೆ (J. 28, 60).

— ಒನ್ದು ಒನ್ದೂವರೆ. -ಅರೆ one or one and a half (C.; B. 4, 123). — ಒನ್ದುಗೂಡು. -ಕೂಡು. to be joined, to join, etc. (Rśv. 6, 11 va.; J. 2, 66; 3, 36); to join, to associate oneself to (Bh. 1, 8, 54). — ಒನ್ದು ತರ. = ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. (C.). — ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. one sort; one manner or mode; an unusual sort or manner (C.). — ಒನ್ದು ಬಗೆ. = ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. (C.; Si. 325). — ಒನ್ದು ಬಾರಿ. = ಒನ್ದಾವರ್ತಿ. (My.). ಒನ್ದು ಬಾರಿಗೆ (Bp. 27, 26; 48, 13). ಒನ್ದು ಬಾರಿಯು (47, 22). — ಒನ್ದು ಮಾಡು. to join (v. t.), to unite [ಅಗಣಿತಗುಣವಿದಿತ ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತ ಕ್ರಮಮುಂ ಬಗೆದೊನ್ದು ಮಾಡಿ ಪೇೞ್ವೊಡೆ Kr. 1, 57]; (Śmd. 251; Bp. 26, 61; My.). — ಒನ್ದುವಂ. -ಉವಂ 2. accus. (Bp. 27, 16; 60, 22). — ಒನ್ದುವರೆ. -ಅರೆ. = ಒನ್ದರೆ. (My.; B. 2, 37). see ಒನ್ದೂವರೆ. — ಒನ್ದುವುಂ. -ಉವುಂ. (Bp. 3, 52; 43, 69). — ಒನ್ದು ವೇಳೆ. one time, once, at a certain time, occasionally (C.; B. 3, 32; 5, 62). 2, perhaps (C.; B. 3, 12. 88. 91). — ಒನ್ದು ಸರ. = ಏಕಾವಲಿ. (Si. 219). — ಒನ್ದು ಸಲ. = ಒನ್ದು ಬಾರಿ. (My.). — ಒನ್ದು ಸಾರಿ. = ಒನ್ದು ಸಲ. (C.). — ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು. one time; the time from six o'clock in the morning till midday; or the time from midday till six in the evening (C.). ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು ಇರು, to eat but once a day (as a kind of fasting, C.). to remain one time (C.). — ಒನ್ದೂ. -ಊ 7. also or even one or one thing. ಒನ್ದೂ ಇಲ್ಲ, there is nothing (C.). — ಒನ್ದೂ ಮುಕ್ಕಾಲು. one and three-fourths (C.; B. 4, 216). — ಒನ್ದೂವರೆ. -ಅರೆ. = ಒನ್ದರೆ, ಒನ್ದುವರೆ. one and a half (C.; B. 3, 74: 4, 26). 2, some or other, some (S. Mhr.). ಅವನು ಒನ್ದೂವರೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರ ಬಹುದು (3, 200). 3, one or a half (My.). — ಒನ್ದೆ. -ಎ 3. one indeed; one only; quite one, exactly one; the very same; one; it alone. ಒನ್ದೆ ಪ್ರಾಯದ ಸಂಗಡಿಗನು (ವಯಸ್ಯ Nr.). ಒನ್ದೆ ಬಾರಿ (ಯುಗಪತ್, ಏಕದಾ Nr.). ಒನ್ದೆ ಮನ (ಏಕಾಯನ, ಏಕಾಗ್ರ, etc. Hlā.); unanimity (C.). ಒನ್ದೆ ತೆಱಂ (ಓರನ್ತೆ Ct. II, 73). ಒನ್ದೆ ಸಮಾನಂ, quite the same, uniform (II, 48). see ಒನ್ದೇ. — ಒನ್ದೆರಡು. -ಎರಡು. one or two; a few (C.; B. 2, 11. 39; 3, 40; Bp. 28, 12; 40, 35; 44, 28; 59, 16). ಒನ್ದೆರಡು ಮೂರ್ ಪೂರಾಯಗಾಯದೊಳ್ ಇಱಿದು (Bp. 61. 31). 2, one time two; one and two (C.). — ಒನ್ದೆಲಗ. -ಎಲಗ. a certain plant (ಏಕದಲ Mr. 132); a prostrate herb growing in moist places, Hydrocotile asiatica Linn. (St. & Pl.). [— ಒನ್ದೆವಱೆ. -ಪಱೆ. a kind of drum. ಒರ್ವನಂ ಪೆಡಂಗಯ್ಯುಡಿಯೆ ಕಟ್ಟಿ ಒನ್ದೆವಱೆ ಗುಟ್ಟಿ Vr. 13, 24]. — ಒನ್ದೇ, -ಏ 2. = ಒನ್ದೆ. ಒನ್ದೇ ಕಡೆ (Si. 54). ಒನ್ದೇ ಹೆಸರು (194). ಒನ್ದೇ ತರ (B. 5, 205). ಒನ್ದೇ ಪ್ರಕಾರ (4, 42). ಒನ್ದೇ ಬಾರಿ (Bp. 50, 77). ಒನ್ದೇ ಸವನೆ, quite or always in the same manner; quite alike; quite even; quite regular (S. Mhr.; B. 5, 188. 205. 215. 245). ಯಾವಾಗಲೂ ಒನ್ದೇ ಸವನೆ ಮೞೆಯ ಧಾರೆ (ಆಸಾರ G.). ಎಡೆಬಿಡದೆ ಒನ್ದೇ ಸವನೆ ಮೞೆ ಆಗೋಣ (ಧಾರಾಸಮ್ಪಾತ G.). — ಒನ್ದೊನ್ದು. rep. one—the other (C.). ಚೀರಿಲ್ಲಿ ತಿಮಿ ತಿಮಿಂಗಿಲ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಿಲ ಈ ನಾಲ್ಕು ಒನ್ದೊನ್ದಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯವು ಅಪ್ಪ ಮೀನು (Hlā.). 2, one another (Bp. 12, 35; 19, 57; 56, 13). 3, something different or distinct; separate; own; peculiar (3, 25; 61, 37; Rśv. 6, 12). 4, each, each by itself, each severally, one by one [ಒನ್ದೊನ್ದರೊಳೊನ್ದಿ ಬನ್ದು ನಿನ್ದಕ್ಕರಮುಂ ಸನ್ಧಿಸದೆ ಪೇೞ್ವೊಡದು. Kr. 1, 95]. (Bp. 24, 23; 35, 38; 36, 8; 43, 13; 52, 16; 59, 35; 60, 18; Si. 403; B. 2, 37; C.). ಒನ್ದೊನ್ದಾಗಿ, separately (ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ Śmd. 352 Cm.). also ಒನ್ದೊನ್ದೇ (Si. 194). 5, one (for each one). ಬಸದಿ ಒನ್ದೊನ್ದಕ್ಕೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಮೇಲೆನಿಪ ಲಿಂಗಂಗಳಂ ತನ್ದು (Bp. 51, 73; *cf.* 19, 51; J. 2, 27). 6, here and there one, some (C.). ಒನ್ದೊನ್ದು ಕಪ್ಪೆಗಳು ಇಡೀ ಕೋೞೀ ಮಱಿಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತವನ್ತೆ (B. 2, 11). ಒನ್ದೊ

ನ್ದು ಜೀಕ್ಕೆಗಳು ನಾಲ್ಕು ಗೇಣು ಉದ್ದ ಇರುತ್ತವೆ (2, 23). ಒನ್ದೊನ್ದು ವೇಳೆ at times, occasionally (C.; B. 3, 105; 4, 49), also ಒನ್ದೊನ್ದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ (C.; 5, 205).

***ಒನ್ದು ondu. 3.** union, oneness. ಒನ್ದುಮೊಡಮ್ಪಡುಂ ಪೊರೆಯುಮಿಲ್ಲವರ್ಗೆ Pb. 9, 43.

ಒನ್ದುಗೆ onduge. union, combination; getting (Cpr. 5, 19 va.).

ಒನ್ದುಗೆ onduge. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. a chain etc. (ಅನ್ದುಕ, ಕಾಲುಕಡಗ Nr.).

ಒನ್ದುಳಿ onduḷi. = ಒನ್ದುೞಿ? (Śmd. 39).

ಒನ್ದುೞಿ onduḻi. = ಒನ್ದುಳಿ? (Śmd. 39).

ಒನ್ದ್ರಿ ondri. = ಒನ್ದರಿ, a sieve etc. (My.).

ಒಪ್– op. = ಒಕ್1–, etc. one. — ಒಪ್ಪಣ. one fanam (4 and two-third āṇas, My.). (ಗಣಕಂ) ಒಪ್ಪಣಮಂ ಕೊಣ್ಡು, ಅತಿದ್ರವ್ಯಮುಂ ಕೆಡಿಸಿ (Sś. 94). — ಒಪ್ಪತ್ತು. -ಹತ್ತು. = ಒಪ್ಪೊತ್ತು. (Bp. 30, 5; C.). ಒಪ್ಪತ್ತಿನ ಊಟ (B. 5, 133; C.). — ಒಪ್ಪಲ. one pala (Bp. 44, 24). — ಒಪ್ಪಾನೆ. one pāne, a measure (My.). ಒಪ್ಪಾನೇ ಅಕ್ಕಿಗೆ ಇಪ್ಪಾನೇ ಉಪ್ಪೋ? (Prv.). see Prv. s. ನನ್ 1. — ಒಪ್ಪಾರು. = ಓರಪಾಕೆ. a shed hanging aslope from the wall, a pent-roof (My.). ಒಪ್ಪಾರಿನ ಚೂರು (ವಲೀಕ, ನೀವ್ರ, ಪಟಲಪ್ರಾನ್ತ Si. 111). — ಒಪ್ಪಿಡಿ. one closed or clenched hand (J. 26, 11); one grasp with the fist (Bp. 23, 9); the measure determined by clenching the hand round (anything, J. 30, 2). — ಒಪ್ಪೊತ್ತು. = ಒಪ್ಪತ್ತು, ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು, [one time, half a day] q. v. (G.).

ಒಪ್ಪ oppa. fitness, properness, propriety (My.); neatness, elegance, grace; beauty; an ornament; lustre, polish (My.). correctness; agreement, sanction. (T., M.). [ತಪ್ಪಿದ ಬಜುಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿದ ತಪ್ಪೇಂ ಗಳ ನನ್ನಿಗೊಪ್ಪಮಲ್ಲದ ತಪ್ಪೇ Pb. 7, 52; ಮುಪ್ಪಿನ್ನೊಪ್ಪವಳಿಯದ ಮುನ್ನ...ಪೂಜಿಸು ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವನ Bv. 161]. see Bp. 11, 7; 18, 81; 24, 19. 86; 28, 46; 44, 2; 49, 17; Śm. 30; Rśv. 1, 120; 6, 23; 13, 61; Śsv. 1, 81 va.; J. 6, 6. ತಪ್ಪಿದವಗೆ ಒಪ್ಪವಿಲ್ಲ (Prv.). [—ಒಪ್ಪಗೆಡು. -ಕೆಡು. lustre to fade. ಹಕ್ಕಿಯಿನ್ದೊಪ್ಪಗೆಟ್ಟ ದೇವೇನ್ದ್ರ Cv. 37]. — ಒಪ್ಪಂಗುನ್ದು. -ಂ-ಕುನ್ದು. beauty or grace to become less (Grj. 4, 120 va.). — ಒಪ್ಪಂಗೆಡಿಸು. -ಂ-ಕೆಡಿಸು. to destroy beauty; to stain, to tarnish (J. 25, 30). — ಒಪ್ಪಂಗೆಯ್. -ಂ-. to correct. ತಪ್ಪುಳ್ಳೆಡೆ ಒಪ್ಪಂಗೆಯ್ವುದು (Mr. 3). ಒಪ್ಪನ್ದಳೆ. -ಂ-ತಳೆ. = ಒಪ್ಪಮ್ಪೆಱು. (Rśv. 5, 78). — ಒಪ್ಪ ಮಾಡು. to bestow the last honours (on a deceased person by burning or burying, My.). ಅಪ್ಪ ಇಲ್ಲದವನ ಹೆಣವ ಒಪ್ಪ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? (Prv.). — ಒಪ್ಪಮ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. = ಒಪ್ಪಮ್ಪೆಱು. (J. 25, 12). — ಒಪ್ಪಮ್ಪೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು. to assume, have or display grace or beauty (in form or action, Grj. 8, 41; Rśv. 6, 12). — ಒಪ್ಪವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಒಪ್ಪವಿಡು, No. 2. (My.). — ಒಪ್ಪವಿಡು. -ಇಡು. to apply with elegance or pleasure, as a kiss (Bp. 47, 42). 2, to embellish; to polish (Abh. P. 11, 88; My.; Si. 428). — ಒಪ್ಪವಿಡುವಿಕೆ. embellishment (ಪರಿಕರ್ಮ, ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರ Si. 225). — ಒಪ್ಪ ಹಾಕು. to sign (My.; Tu. ಒಪ್ಪು-).

ಒಪ್ಪಚಿ oppaci. 1. a little (ಸ್ತೋಕ, ಅಲ್ಪ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಮನಾಕ್, ಈಷತ್, ನೀಚೈಸ್, Nr.; ಗನ್ಧ Hlā.; Bp. 5, 15; 34, 8; *cf.* ಒನ್ದಿನಿತು?). [ಶಿವ ಶರಣೆಮ್ಬುದು ಒಪ್ಪಚಿಯಳವಡದಯ್ಯಾ Bv. 281].

ಒಪ್ಪಚಿ oppaci. 2. = ಒಪ್ಪೆ. the belly of small children (My., occasionally; *cf.* ಒಡಮ್ಬು).

ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ oppacci. = ಒಪ್ಪಚಿ 1. ಅವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿಮುದುಕಿ ಆಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಟ್ಟವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನ್ ಇಲ್ಲದವಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಒಪ್ಪನ್ದ oppanda. agreeing; an agreement; a contract; a treaty (My.; Te., T., Tu.; Si. 325. 476).

ಒಪ್ಪಯಿಸು oppayisu. = ಒಪ್ಪಿಸು. to deliver over, to give in charge (Bp. 14, 4). 2, to polish (My.).

ಒಪ್ಪರ oppara. 1. a cover or screen for the eye (ಕಣ್ಣ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ. Bhn. 7).

ಒಪ್ಪರ oppara. 2. (oppa2-ara., *i.e.* āra1?) quite properly; propriety. see Sp. s. ಹಲ್.

ಒಪ್ಪಾನೆ oppu2-āne4. fitness, propriety, etc.; fitly, etc. (My.).

ಒಪ್ಪಾರಿ oppāri. conformity, sameness, likeness; nominal connection or relationship (R., Te., T.). — ಒಪ್ಪಾರಿ ಗೋಡೆ. a wall built of unburnt bricks so that one is exactly put upon the other (no crossing or doubling taking place, S. Mhr.).

ಒಪ್ಪಿಕೆ oppike. = ಒಪ್ಪಿಗೆ q. v., ಒಪ್ಪುಗೆ. (C.).

ಒಪ್ಪಿಗೆ oppige. agreeing; consent, admission (My.; ಒಮ್ಮತ G.; Tu.).

ಒಪ್ಪಿತ oppita. that has been agreed to, etc.; consent, agreement, etc. (My.). ಒಪ್ಪಿತದ ಮಾತು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (Prv.). — ಒಪ್ಪಿತ ಹಾಕು. to sign (My.).

ಒಪ್ಪಿಸು oppisu. = ಒಪ್ಪಯಿಸು. (to join, v. t.); to assign, to deliver over, to give in charge, to commit, to present, to give [ತನ್ನ ವಿಕಾರಮನುಪಾದೇಯಕೊಪ್ಪಿಸುವ ಪೂರ್ವಾಕಾರಮಂ ಬಿಸುಟುತ್ತರಾಕಾರಮಂ ಕೈಕೊಳ್ಳುಪಾದಾನ ಧರ್ಮಮುಂ Ap. 2, 10 va.]; (Abh. P. 4, 13; Bp. 11, 7. 17. 38; 18, 72; 25, 29; 27, 12; 28, 11; 37, 16; 49, 14; Bh. 1, 8, 59; Rśv. 5, 22 va.; J. 5, 13; 7, 63; 10, 45; C.; T. ಒಪ್ಪಿಕ್ಕು, Te. ಒಪ್ಪಿಂಚು); to deliver (as a lesson or discourse, My.). ಅದಱಿನ್ದಮ್ ಒಪ್ಪಿಸೊಪ್ಪಿಸು ಸುದತಿಯಂ! (Śmd. 231). ಕಟ್ಟಿ, ನಿಮ್ಮಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಪ್ಪುದೆ ಲೋಕಪಾಲಕರಂ? (153. 255). ಬಯ್ಕೆಯ ಮುಗುಟೆ ಒಪ್ಪಿಸುವದು (ಪ್ರತಿದಾನ Nr.). also ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಡು (B. 4, 51). 2, to make consent, to prevail on (My.; Te.; Tu. ಒಪ್ಪಾವುನಿ).

ಒಪ್ಪು oppu. 1. (fr. ಉಱು). = ಒರ್ಪು 1. to agree with, to suit, to be fit, proper, becoming, or agreeable. 2, to agree to, to assent, to consent; to admit. 3, to be beautiful; to shine; to be manifested; to excel. 4, to be in use (ಅಂಗೀಕಾರ Śmd. Dh.; ಸೌನ್ದರ್ಯ Śmd. Dh.; ವರ್ಣ, ಶೋಭೆ Nn. 71; ಉತ್ತರ, ವಿರಾಜ 77; ರತ್ನ, ಭಾಸುರತರ 155; ಜ Hlā.; ಎಸೆ Śmd. 56 Cm.; ಪರಿನಡೆ Śm. 62; C.; T., Te.; Tu. ಒಪ್ಪಿ; see Te. s. ಉಱು). [ಪರೆದಿರೆ ರಾಗಂ ತನ್ನೊಳ್ ನಿರನ್ತರಂ ಗಗನ ವಿವರಮೊಪ್ಪಿತ್ತಾದಂ Kr. 1, 102. 112; Pb. 1, 8; Ap. 9, 18]. ಒಪ್ಪಲ್ ಪಟ್ಟ (ವಿಲಸತ್ Śmd. 23 Cm.). ಒಪ್ಪುವನ್ದಾದು (ವಿಲಸತ್ Nn. 165). ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅಂಗೀಕೃತ, etc. Si. 384). ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ, ಸಂಗತ 58). ನೀವು ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡದಱಿನ್ದ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸನ್ತೋಷವಾಯಿತು (B. 3, 84). ಅವರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ

ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (5, 275). ಅಂಜನಾಚಲದ ವೋಲ್ ಕಜ್ಜೊಪ್ಪಿ ಬರ್ಪ ಅಮ್ಬುಜೋದರನಂ (Śmd. 293). ಧರೆಯ ವೃನ್ದಾರಕರ ನುಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದ ಓಲ್ ಇರ್ದು (J. 28, 28). ಅವನ ಮಾತು ನನಗೆ ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ (C.). see Śmd. 235; Bp. 21, 12; 49, 26; Kk. 20. 30; Śm. 53. 57; Rśv. 1, 120; 2, 36; 5, 21; 9, 4; 13, 10; 25, 5; Prll. 3, 2; C. Bp. 5, 49; 11, 4; 42, 15; Śśv. 1, 69. 70. 73; J. 1, 3; 3, 33; 4, 65; 5, 25; 15, 10; 17, 35; 29, 37; 30, 29; 31, 67; 33, 18; Si. 389; B. 2, 33; 5, 227. 274. 280. 281. 282. — ಒಪ್ಪೊಪ್ಪು. rep. (Bp. 44, 25).

ಒಪ್ಪು oppu. 2. fitness, etc.; consent; beauty, elegance; shine, lustre, polish; excellence (Bp. 19, 28; 42, 24; T., Te.). ಮಣಿಗೆ ಒಪ್ಪುವೋಲ್ (Śmd. 19). — ಒಪ್ಪನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. in a suitable manner (C.; G.). — ಒಪ್ಪಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. an agreement (My.; T.). — ಒಪ್ಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to accept; to take charge of [ನಿನ್ನಾಣ್ಮನುಮಂ ನಿನ್ನ ಮಯ್ದುನನುಮಂ ನೀನೊಪ್ಪುಗೊಳ್ಳೆಮ್ಬುದುಂ Pb. 7, 39 va.; Ap. 2, 49]; (Bp. 24, 19; 28, 32). — ಒಪ್ಪುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to cause to consent, to persuade (Rśv. 6, 132 va.).— ಒಪ್ಪುವಜ್ಜರ. -ಬಜ್ಜರ. a polished diamond (J. 22, 5). — ಒಪ್ಪೆಸೆ. -ಎಸೆ. to appear to great advantage (Bp. 40, 3).

ಒಪ್ಪುಗೆ oppuge. = ಒಪ್ಪಿಕೆ, etc. consent etc. (My.).

ಒಪ್ಪುವಿಕೆ oppuvike. agreeing, etc. (Si. 48; ಒಮ್ಮು, ರುಚಿ G.).

ಒಪ್ಪೆ oppe. = ಒಪ್ಪಟಿ 2. (My.). the belly of small children.

ಒಬ್- ob. = ಒಕ್1-, etc. one, etc. — ಒಬ್ಬಣಗು ತಪಸಿ. a poor, miserable ascetic (Bp. 32, 53). — ಒಬ್ಬಳ. one baḷa. (Bp. 14, 1. 3, 5. 25; 29, 29). — ಒಬ್ಬೆರಳ್. = ಒಬ್ಬೊಟ್ಟು. (J. 23, 21). — ಒಬ್ಬೊಟ್ಟು. one finger (Bp. 20, 23).

ಒಬ್ಬ obba. = ಒರ್ಬ, ಒರ್ವ. one man; one (masc. or fem.); a, an (masc. or fem.); a man; a certain—. (ಏಕಾಕಿ, ಏಕ, ಏಕಕ Nr.; C.). ಒಬ್ಬ ರಕ್ಕಸಮುನಿ (Bp. 24, 1). ಪೂಜಾರಿಯೊಬ್ಬನು (27, 17). ಆರಾಧೊಡೊಬ್ಬನು (50, 27). ಗುರುವೊಬ್ಬನು (51, 1). ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು (B. 4, 150). ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಯಾಕೆ (4, 176). ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಗಣ್ಡನಿರುವನು (4, 214). ಒಬ್ಬ ಕೆಟ್ಟರೆ ಹಬ್ಬ ಕೆಟ್ಟೀತೇ? — ಒಬ್ಬ ಭೋಗಿ ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಜೋಗಿ (Prvs.). — ಒಬ್ಬನೆ.-ಎ 3. one indeed; only one, only one man; he alone (Bp. 48, 23; C.). — ಒಬ್ಬನೇ. -ಏ 2. = ಒಬ್ಬನೆ. (B. 4, 143; 5, 301). — ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬನು. one—the other. ಒಬ್ಬನ ಮುಸುಡನ್ ಅನ್ತೆ ಒಬ್ಬನ್ ಈಕ್ಷಿಸುತ (Bp. 9, 4).— ಒಬ್ಬರ್. ಒಬ್ಬರು. some. ಒಬ್ಬರು ಈ ಕಡೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಆ ಕಡೆ ನಿಲ್ಲಲಿ! (C.). 2, the honorific plural. 3, the others, all the others. ಧರೆಯೊಳ್ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒನ್ದು ಗುಣ, ಪಾರ್ಥಂಗೆ ಮೂಱು ಗುಣ (Bh. 1, 8, 13). 4, somebody. ಒಬ್ಬರ ಸಂಗಡ ಹೋಗುವವನು (ಸಧ್ರ್ಯಚ್ Si. 362). — ಒಬ್ಬರು. -ಉ 9. = ಒಬ್ಬರೂ. also or even some or one. ಒಬ್ಬರಜಾಯದ ಗತಿಯೊಳ್ (Bp. 24, 57). — ಒಬ್ಬರೂ. -ಊ 7. = ಒಬ್ಬರು. (Si. 493). — ಒಬ್ಬರೆ. -ಎ 3. ಒಬ್ಬರೇ. -ಏ 2. they alone (B. 5, 292); we alone; you alone; he or she (honorific) alone. — ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್. -ರು. these—the others, one another; these and the others; every, each. ಅವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸೇರದೆ (B. 2, 30). ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಗಲಿದರೆ (2, 30). ಒಬ್ಬರ ಕೂಡ ಒಬ್ಬರು (2, 41). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಬನ್ದು ಕುಳ್ಳಿರಿ ನೀವು! (Bp. 39, 40). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್ ಉಘೇಯುಘೇ! ಭಲರೇ! ಎನುತ್ತ (56, 14), ನಾ ಬಲ್ಲಿದ ತಾ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಎನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುಹಂ ಅಹಮಹಮಿಕೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕುಟ್ಟುವದು (ಕಲ್ಯ, ಪರಸ್ಪರಬನ್ಧನ Nn. 105). ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬೊಯ್ಯಿಕೊಮ್ಬುವದು (ವ್ಯಾವಕ್ರೋಶಿ Si. 482). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್ ಎನ್ಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿಥಸ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). see Bp. 59, 23. — ಒಬ್ಬವನು. -ಅವನು. = ಒಬ್ಬನು. (C.; B. 4, 157. 158; 5, 125. 281). ಅವರು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮೇಲೆಯೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಒಬ್ಬವನಿಗೊನ್ದು ಒಬ್ಬವನಿಗೊನ್ದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. (4, 108). — ಒಬ್ಬವಳು. -ಅವಳು. = ಒಬ್ಬಳು. (B. 5, 197; My.). — ಒಬ್ಬಳು. one woman; a woman; a certain woman (C.; Bp. 52, 26). ಒಬ್ಬಳೆ, she alone (57, 70; B. 5, 292); only one woman. -ಒಬ್ಬಳೇ. = ಒಬ್ಬಳೆ (C.). — ಒಬ್ಬಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಒಬ್ಬವಳು. (C.; B. 5, 146. 283). — ಒಬ್ಬಾತನು. -ಆತನು. = ಒಬ್ಬವನು. (C.). — ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ. -ಆನು-. a certain man; a certain (man or woman). ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀ (C.). ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬಳು, a certain woman (C.). see B. 5, 92. 98. 108. — ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು. -ಇಬ್ಬರು. one or two persons; some few persons (B. 5, 60; C.). ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು (5, 287). — ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ. rep. every or each man; every or each (man or woman). ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ದೊರೆಸಾನಿಯ ಹತ್ತರ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ದಾಸಿ (B. 5, 283). ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಳು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಾಕೆ (C.). — ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ್. -ಒಬ್ಬರ್. -ರು. they mutually; they each and all; every one or each of them; they one by one. see Bp. 26, 20; 36, 30; 52, 13; 57, 36; 58, 36; 59, 23; J. 22, 33; B. 5, 303. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ (B. 2, 30).

ಒಬ್ಬಟಿಗ obbaṭiga. = ಒಬ್ಬಣ್ಟಿಗ. a single, lonely man (S. Mhr.; Tu. ಒಬ್ಬಟ್ಟಿಗೆ).

ಒಬ್ಬಟ್ಟು obbaṭṭu. = ಒಬ್ಬಿಟ್ಟು. a kind of sweet cake, a hōḷige (My.; Si. 314; Te.); figuratively: a blow (My.).

ಒಬ್ಬಣ್ಟಿಗ obbaṇṭiga. = ಒಬ್ಬಟಿಗ. (My.).

ಒಬ್ಬಿ obbi. one time, one turn (S. Mhr.; *cf.* ಒಮ್ಮೆ).

ಒಬ್ಬಿಟ್ಟು obbiṭṭu. = ಒಬ್ಬಟ್ಟು. (My.).

ಒಬ್ಬುಳಿ obbuḷi. = ಒರ್ಬುಳಿ. a joining; a mass, a multitude (ಮೊಕ್ಕಳ, ಹೊರಳಿ, ಒಟ್ಟಿಲ್ etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಹೊರಳಿ, ಬಳಗ, etc. Śm. 54; J. 4, 13; 10, 16; 19, 21). ಒಬ್ಬುಳಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದು (ಸಮಾಹಾರ, ಸಮುಚ್ಚಯ Nr.). ಕೀರಿದುದು ತಮದ ಒಬ್ಬುಳಿ (Rām. 14, 1). — ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. to join together. ಹಲವು ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡಿ ಕ್ರಿಯೆಯ ನುಡಿಹ ಎನ್ಬುದಜಲ್ಲಿ ಚಶಬ್ದಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಒಬ್ಬುಳಿಸು obbuḷisu. = ಒರ್ಬುಳಿಸು. to join (v. i., J. 13, 43).

ಒಬ್ಬೆ obbe. a bush, a thicket (My.).

ಒಮ್- om. = ಒಬ್-, etc. one, etc. — ಒಮ್ಬತ್ತನೆಯ. ಒಮ್ಬತ್ತು-ಅನೆಯ. ninth. (C.; B. 5, 283). — ಒಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. nine [ಬನ್ಧು ಜನದ ಮನೋರಥಂಗಳುಮೊಮ್ಬತ್ತನೆಯ ತಿಂಗಳುಮೊಡನೊಡನೆ ನೆಱೆಯೆ Pb. 1, 120 va.; Ap. 10, 32 va.]; (Śmd. 225; C.; T. ಒನ್ಬದು). ಒಮ್ಬತ್ತುಮ್ ಅವರ್ಗಂ (44). ಒಮ್ಬತ್ತು ಕಲ್ಲಲಿ ಶಿವನನ್ ಇಡಲ್ ಏನು? (Bp. 50, 67). ಒಮ್ಬತ್ತಜಲಿ (35, 32). ಒಮ್ಬತ್ತು ದಿವಸಂ (2, 51). see J. 12, 27; 20, 30; 28, 57; Prv. s. ಪುತ್ರ. — ಒಮ್ಬತ್ತು ತಿಂಗಳ್. nine months. ಒಮ್ಬತ್ತು ತಿಂಗಳ್ ತುಮ್ಬೆ (Bp. 3, 4). — ಒಮ್ಬತ್ತು ದ್ವಾರ. the nine doors or openings of the body (Dp. 65, 3; see ನವದ್ವಾರ). — ಒಮ್ಬತ್ತು ಪಣದವರು. the left-hand castes (Mr. E. Rice) see ಹದಿನೆಣ್ಟು ಪಣದವರು. — ಒಮ್ಬತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರ್. the nine Brahmās (see ನವಬ್ರಹ್ಮರ್). ಪನ್ನೊನ್ದು ರುದ್ರರ್, ಬ್ರಹ್ಮರ್ ಒಮ್ಬತ್ತು (Bp. 10, 31). — ಒಮ್ಬತ್ತು ರಸ. the nine sentiments enumerated in dramatic composition (Mr. 499; see ನವ

ರಸ). — ಒಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ. nine thousand (J. 18, 11). — ಒಮ್ಬದಿಮ್ಬರ್. nine persons (R.). — ಒಮ್ಬಯ್. = ಒಮ್ಬತ್ತು. (Śmd. 225). — ಒಮ್ಬಯಿ. = ಒಮ್ಬಯ್. ಒಮ್ಬಯಿನೂಱು (My.). — ಒಮ್ಬಯ್ನೂಱು. nine hundred. (Śmd. 226). — ಒಮ್ಬಯ್ಸಾಸಿರ. nine thousand. (Śmd. 226). — ಒಮ್ಬೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು. one time; once (ಒಮ್ಮೆ Ct. I, 22). — ಒಮ್ಮಣ. a single maund (My.). — ಒಮ್ಮನ 1. = ಒಮ್ಮಣ. (Bp. 22, 64; 40, 45). — ಒಮ್ಮನ. 2. one mind. 2, attention fixed on only one object (ತದ್ಗತ, ಏಕತಾನ Mr. 329). [ಒಮ್ಮನವಾದರೆ ಒಡನೆ ನುಡಿವನು ಇಮ್ಮನವಾದರೆ ನುಡಿಯನು Bv. 115]. — ಒಮ್ಮನನೇಮ. the rule or practice of considering another and oneself quite the same (Bp. 24, 5). [—ಒಮ್ಮಱ. one mora. ಗುರು ಗುರುವೆನ್ದೇನೋ ಒಮ್ಮಱ ಗುರುವೆ? Cv. 464]. — ಒಮ್ಮಾನ. one māna, half a sēr. ತಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ಸರಿ, ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿಗೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಒಮ್ಮಾರು. one fathom (Bp. 53, 49). — ಒಮ್ಮಾರುವೇಣಿ. a braid of hair that is one fathom long (J. 30, 2). — ಒಮ್ಮೊಗ. unanimity (My.; T. ಒರುಮುಗ). 2, one direction or place (J. 12, 13).

ಒಮ್ಮು ommu. 1. to join, to concur, to assent, to admit, to agree; to be fit or proper (ಅನುವರ್ತನ Śmd. Dh.; Bp. 27, 54; Te.; T., M. ಒರುಮಿ).

ಒಮ್ಮು ommu. 2. agreeing, assenting, etc. (ಒಪ್ಪಿಗೆ G.; T. ಒರುಮೈ, M. ಒರುಮ, union, harmony).

ಒಮ್ಮೆ omme. = ಒರ್ಮೆ. one time or turn; once; together; at the same time (ಒಮ್ಬೊತ್ತು Ct. I, 22; ಒರ್ಮೆ I, 67; II, 76; C.; Tu. ಒರೊ). ಆಱು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ (Bp. 14, 34). ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ (B. 2, 51). ಒಮ್ಮೆ ಈದ ಆಕಳ್ (ಗೃಷ್ಟಿ Nr.). see Bp. 27, 45; 55, 32; Bh. 1, 8, 55; Prll. 3, 30; J. 3, 22; 12, 47; 13, 23. 34. 43: 28, 19; B. 5, 170. s. ಬಚ್ಚು. ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೆಯ ಅಕ್ಕಿಯ ಕೊಟ್ಟು, ಅಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮನೆಯ ಪ್ರಸಾದವೇ? (Prv.). declension: ಒಮ್ಮಿಗೆ, ಒಮ್ಮಿನ್ದ, ಒಮ್ಮೆಲಿ, ಒಮ್ಮೇಲಿ. — ಒಮ್ಮಿಗೆ. all at once, all together (C.). — ಒಮ್ಮಿನ್ದೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. suddenly (C.; B. 3, 19. 72; 5, 70. 104). 2, at some time or other, sometimes (C.). — ಒಮ್ಮಿನ್ದೊಮ್ಮೇಲೆ. -ಒಮ್ಮೇಲಿ-ಎ3. quite suddenly (B. 2, 25). — ಒಮ್ಮೆಯು. -ಉ 9. also once, even once, though only once (Bp. 36, 57; 60, 33). 2, all at once (Bp. 6, 4). — ಒಮ್ಮೆಯುಂ. -ಉಂ 1. = ಒಮ್ಮೆಯು. ಪರವನಿತೆಯರನ್ ಒಮ್ಮೆಯುಂ ನೀ ನೋಡದಿರು! (Bp. 4, 65; see 42, 17). — ಒಮ್ಮೆಲೆ. -ಎ 3. together (B. 3, 10; 4, 37; 5, 24). — ಒಮ್ಮೆಲೇ. -ಏ 2. = ಒಮ್ಮೆಲೆ. (B. 2, 6; 4, 212). — ಒಮ್ಮೇಲೆ. -ಎ 3. = ಒಮ್ಮೆಲೆ. (B. 1, 10; 2, 30; 5, 40). — ಒಮ್ಮೇ. -ಏ 2. = ಒಮ್ಮೆ. ಒನ್ದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಒಮ್ಮೇ ಉಚ್ಚರಿಸ ಬೇಕು (B. 3, 3). — ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ. rep. now and then, from time to time, sometimes, occasionally (Bp. 3, 37; J. 23, 14; C.; B. 2, 9. 18; 3, 10. 19. 91; 4, 37). 2, each time (Bp. 19, 52). 3, by turns (S. Mhr.).

ಒಮ್ಮೆ omme. = ಉಮ್ಮೆ, q. v.

ಒಯ್ oy. 1. = ಉಯ್ 1, ಒಯಿ 1, ಒಯ್ಯು, ವಯ್, ವಯ್ಯು, ವೆಯ್ (ವೈ). to carry off; to conduct; to carry, to convey. P. p. ಒಯ್ದು (C.). [ಕೊನ್ದು ಜಟಾಯುವನಾತಂ ಮುನ್ದಿಟ್ಟು ಜನಕ ಸುತೆಯನೊಯ್ದಂ Kr. 3, 195; Ap. 16, 52; ಕಾಡ ಬಸವನ ಹುಲಿ ಕೊಣ್ಡೊಯ್ವರೆ ಅರಯ್ಕಲಾಗದೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವಾ Bv. 45]. ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಎಱೆದು ಒಯ್ವನ್ತೆ ಒಯ್ದನ್ ಆತ್ಮವರನಂ ನರನಂ (Śmd. 28 Mdb.). ತೆಮಳ್ದಿ ಕೊಣ್ಡು ಮನ್ದಾನಿಲನ್ ಒಯ್ವುತೆ ಇರ್ಪ ತನಿಗಮ್ಪು (Cpr. 7, 48). ಒಯ್ದಪರ್ (Bp. 12, 1). ಒಯ್ವ (19, 49). ಧನವನ್ ಆಯೆ ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಒಯ್ಯಲ್ಕೆ (31, 12). ಒಯ್ಯನೆ? (54, 73. 74). ಒಯ್ಯೆ (57, 9). ಒಯ್ದಪೆಂ (59, 16). ಬೀಱುಗೊಟ್ಟೆಳು, ಬಱಕ (ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಂ) ಕುರುನೃಪನ ಆಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು (Bh. 2, 13, 13). see Abh. P. 10, 58 va.; Grj. 4, 62; Bp. 11, 16. 39; 18, 6; 27, 21; J. 2, 32; B. 2, 6. 18; 3, 12. frequently ಕೊಣ್ಡೊಯ್, q. v. — ಒಯ್ಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. to allow to carry off, etc. (B. 3, 39; 5, 27).

ಒಯ್ oy. 2. = ಬಯ್ 2. to put, to lay, to deposit; to put aside, to hide (R.; T. ಉಯ್ = ವಯ್).

ಒಯಕ್ oyak. = ಒಯ್ಕ್. the sound emitted in vomiting (C.; *cf.* ಓಕರಿ, etc.). — ಒಯಕ್ಕೆನ್. -ಎನ್. to emit that sound (C.).

ಒಯಾಳಿ oyāḷi = ಒಯ್ಯಾಳಿ, ವಯ್ಯಾಳಿ, q. v., etc. (My.; Te.). — ಒಯಾಳಿದಿನ್ನೆ. a rising open ground used as the ಒಯಾಳಿ ಬಯ್ಲು (My.). — ಒಯಾಳಿ ಬಯ್ಲು. a plain on which horse races are held, or to which idols (on the dasare festival) are conveyed on horse-back (My.).

ಒಯಿ oyi. 1. = ಒಯ್ 1, etc. (C.). P. p. ಒಯಿದು (Bp. 27, 22). ಒಯಿದಿರ್ (37, 36). ಕೊಣ್ಡೊಯಿದಪೆಂ (44, 69). see B. 4, 52. 53. 110. 133.

ಒಯಿ oyi. 2. = ಹೊಯಿ 1. to strike; to pour (My.). see ಕೆಯ್ಯೊಯಿ.

ಒಯ್ಕ್ oyk. = ಒಯಕ್. (My.).

ಒಯ್ಕನೆ oykane. orderly, properly, exactly, clearly (ನೆಟ್ಟಗೆ ಪರಿಸ್ಫುಟ Śmd. 393; ವ್ಯಕ್ತ Cm.; *cf.* ಒಱ್ಗು 1 and the T. s. ಉಱ್ಗು; T. ಉಱುಂಗು, rule of conduct, discipline, order, a disposition of things in their proper order; rule, discipline; ಒಱುಕ್ಕ, an established rule of conduct, morals; way, manner; usage; ಒಱುಕ್ಕು, a rule, order; *cf.* ಓಜೆ, ಓಸುಗ). [ಮದನ ಶರಾನೀಕಮೊಯ್ಕನೊಲವಂ ಪಡೆಗುಂ Kr. 3, 101; ಎನ್ನ ವಿದ್ದೆಯನಱಿದೊಯ್ಕನೆ ನೆರೆದು ನೋೞ್ಪುದನಿಬರುಮೀಗಳ್ Pb. 2, 65].

ಒಯ್ಕೆ oyke. = ಬಯ್ಕೆ 1. a deposit; a treasure, a hoard (ನಿಕ್ಷೇಪ, ನಿಧಿ, ಉಪನಿಧಿ Hlā.).

ಒಯ್ತ oyta. the act of conveying, etc. (My.).

***ಒಯ್ಯಗೆ oyyage.** = ಒಯ್ಯನೆ. ಒಯ್ಯಗೆ ಪಾರ್ದೆಱೆಚ್ಚ ವೃಷಾಂಕನಮ್ಬು ತನುವಂ ಪಚ್ಚನ್ತೆ ಕೊಣ್ಡತ್ತು. Pb. 8, 16; Ap. 8, 57.

ಒಯ್ಯನೆ oyyane. (fr. ಉಯ್ 2). in a restrained manner: slowly; leisurely; gently; deliberately; etc. (ಮೆಲ್ಲನೆ Ct. II, 27; ಒಲ್ಲನೆ I, 55; Te.). [ಮನದೊಳಾಗಳುಂ ನಿಱಿಸದೊಯ್ಯನೆ ಮೋಹಮನನ್ತರಾಗಮುಂ Kr. 2, 108; Pb. 5, 81]. (ಭೃಂಗಶಿಶು) ನೀಳ್ದೆಱಗಿದ ಕೀಱೆಸಳ್ವೞಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಱಿ (Cpr. 7, 60). see Bp. 4, 12; 5, 39; 12, 42; 21, 46; 23, 30; 26, 32; 27, 48; 31, 5; 38, 38; 43, 4; 44, 14; 47, 23. 58; 48, 8; 50, 6; Bh. 1, 10, 30; Rśv. 6, 9; 10, 7; Śśv. 1, 18. 52; J. 2, 17. 30. 40; 3, 41; 29, 49. [—ಒಯ್ಯನಾಗು. -ಆಗು. to grow dim gently. ಸೊಡರ್ಗುಡಿಯೊಯ್ಯನಾಗೆ Pb. 4, 110]. — ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ. rep. [ತನ್ನ ತೆರೆಗಳೆಮ್ಬ ನಳಿತೋಳ್ಗಳಿನೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ತೞ್ಕೈಸಿ Pb. 1, 95 va.; Ap. 2, 42 va.]; (Bp. 1, 54; 14, 32; 38, 38; Rśv. 6, 11 va. & 24 va.; J. 5, 60; 6, 37). — ಒಯ್ಯೊಯ್ಯನೆ = ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ. (J. 3, 6; 14, 22; 19, 15. 35).

ಒಯ್ಯಾರ oyyāra. = ವಯ್ಯಾರ. parade, coquetry, etc. (C; ಮುಱುಕು, ಸೋಗು ಮಾಡೋಣ G.; Bp. 42, 16. 21; Bh. 1, 7, 41; Rām. 6, 14, 21; Rśv. 11, 83; Te. ಒಯಾರ, ಒಯ್ಯಾರ; T. ಒಯಿಲ್, ಒಯ್ಯಾರ).

2, beauty, grace (Grj. 10, 79 va.; Kp. 4, 8, pallavi; T., Te.). — ಒಯ್ಯಾರಪಡು. -ಒ-ಪಡೆ. to become charming or graceful (Grj. 2, 106 va.).

ಒಯ್ಯಾರಗಾತಿ oyyāra-gāti. a showy woman, a coquette (My.).

ಒಯ್ಯಾರಗಾಱ oyyāra-gāra. a showy man, a dandy, a fop (My.).

ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ oyyāra-gitti. = ಒಯ್ಯಾರಗಾತಿ. (My.).

ಒಯ್ಯಾರತನ oyyāratana. = ವಯ್ಯಾರತನ. showiness, etc. (My. ಲಲಿತ, ಲೀಲೆ G.).

ಒಯ್ಯಾರಿ oyyāri. = ವಯ್ಯಾರಿ. a showy man (My.) or woman (C.; T.; Te.).

ಒಯ್ಯಾರಿಸು oyyārisu. = ವಯ್ಯಾರಿಸು, q. v. (ಮುಱುಕು ಮಾಡು G.). proudly to display.

ಒಯ್ಯಾಳಿ oyyāḷi. = ಒಯಾಳಿ, ವಯ್ಯಾಳಿ, etc. a horse ride. (My.; Te.).

ಒಯ್ಯಾಳಿಗ oyyāḷiga. a man who makes an excursion on horse-back (My.).

ಒಯ್ಯಿಕೆ oyyike. carrying off, conveying, etc. (My.).

ಒಯ್ಯು oyyu. = ಒಯ್ 1, etc. (C.; ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗು, ನಯಿಸು G.). P. p. ಒಯ್ದು. ಅರಸರ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಕಾಣಿಕೆ (ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, ಪ್ರದೇಶನ G.). ಒಯ್ಯೋಣ (ವಹನ G.).

ಒರ್- or. = ಒಕ್ 1–, etc. one, etc. (ಎಕ್ಕ Śs.; Tu.; T. ಒರು; *cf.* ಉಱು). see ಒರೆ 1, ಒರ್—.

ಒರ ora. 1. = ಒರೆದು, ಒರೆದು. P. p. of ಒರೆ 3, in ಒರ ಕೊಳ್ಳು, to stick to (My.).

ಒರ- ora. 2. = ಒರೆ 4. —ಒರಕಡ್ಡಿ. ಒರಕೋಲು. a polishing stick (My.). — ಒರಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಒರೆಗಲ್ಲು. (My.).

ಒರ ora. 1. = ಒರಹ. (My.). a gold coin with a boar stamp (worth about four rupees).

ಒರ ora. 2. Tbh. of ವರ. a bridegroom etc.

ಒರಕು oraku. = ವರಕು. a leaf of gold.

ಒರಗೆ orage. oneness; entireness (J. 5, 55; *cf.* ಓರಗೆ).

ಒರಟು oraṭu. 1. = ಉರಟು 1, etc. coarseness of cloth, etc. (My.). — ಒರಟುಪಾಣಿ. a coarse, rough hand (Dp. 59, 3).

ಒರಟು oraṭu. 2. = ಉರುಟು 2, ಒಟ್ಟರ್ 2. (My.; Tu. ಒರಣ್ಪು; *cf.* ಒಟ್ಟು 1). ಒರಟನಿನ್ನ ಹರಟೆ ಉಪ್ಪಾಗುವದು (Prv.). — ಒರಟ. -ಅ 3. a man of overbearing manner (Bh. 8, 4, 30). — ಒರಟಾಡು. -ಆಡು. to speak gruffly. ನರಟುಗಾಱನು ಒರಟಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಒರಟುತನ oraṭutana. = ಉರುಟುತನ. (My.).

***ಒರಣ್ಟು oraṇṭu.** = ಒರಟು 2. stubbornness. ಮುನ್ನಿನೊರಣ್ಟು ವೇಡ ಮಗನೇ ಕೈಕೊಳ್ ಧರಾಭಾರಮಂ Pb. 1, 81. — ಒರಣ್ಟ. -ಅ 3. = ಒರಟ. (*cf.* ಒರಟು 2). ಏಕಗ್ರಾಹಿಗೆವೊರಣ್ಟಂಗಂ ರಥಮನೆಸಗೆನ್. Pb. 12, 205 va.

ಒರತೆ orata. = ಒರೆತ. rubbing, etc. (My.).

ಒರದು oradu. = ಒರೆದು. P. p. of ಒರೆ 3 & 5. (C.).

ಒರಯಿಸು orayisu. 1. = ಒರೆಯಿಸು, q. v. (Śmd. 65). to cause to draw out.

ಒರಯಿಸು orayisu. 2. to cause to rub (My.).

ಒರಲ್ oral. = ಒರಲು, ಒರಳ್, ಒರಳು, ಒಳ್ರ್, ಒಳ್ಳು 1. (Śmd. 41). a mortar either of stone or of hard wood (Tu.; T., M. ಉರಲ್; Te. ರೋಲು).

ಒರಲು oralu. = ಒರಲ್, etc. (My.).

ಒರಲೆ orale. N. of a bird (Śsv. 3, 33); [white ant].

ಒರವಾರಿ oravāri. a small hoe for hand-weeding (Sd.; My. occasionally).

ಒರಸಿಸು orasisu. to cause to rub, etc. (C.).

ಒರಸು orasu. 1. = ಒರಿಸು, ಒಸ್ರ್. to touch (v. t.; Bp. 4, 6; 26, 65; 28, 7; 39, 37; 49, 31; 55, 29. 30; 56, 13; Rśv. 5, 19 va.; M. ಉರಸು, ಉರುಸು, to come in contact). 2, to rub gently, to stroke (Bp. 14, 32; My.; T. ವರಡು). 3, to touch roughly; to rub; to scour; to brush; to rub off [ಪುರವರೇಶನ ಮಾಡಿದ ಚೈತ್ಯಕ್ಕಿಟ್ಟಗೆಗಳ್ ಬರೆ ನೋಡಿ ಕಲ್ಲುರಿಗನೊಯ್ಯನೆ ಪೂರಿಗೆ ಗೊಟ್ಟದಾಱನೆ ಕೊಣ್ಡವನಱ್ತಯಿನೊದ್ದರಿಸಿ ನೋಟ್ಪುದುಂ Ap. 5, 19]; to wipe; to rub out, to efface, to blot out; to annoy; to crush, to destroy (ಘರ್ಷಣ Śmd. Dh.; C.; Te. ಒರುಚು; Tu. ಉರೆಸು, ಒಚಿ; see ಉಜ್ಜು 1; Śmd. 225. 345; Bp. 36, 23; 38, 37; 45, 26; 54, 53; 60, 40; 61, 40; 49, 32; 61, 70; 6, 4; 23, 22; 39, 15; Bh. 2, 4, 9; 2, 13, 39; J. 2, 33; 7, 48; 13, 50; 18, 2; 29, 21; 32, 27; B. 3, 62. 84; B. 5, 283. 294; Prv. s. ನೊಸಲು). 4, to separate by friction, as grain from the ears. ಒರಸಿದ ಉಮ್ಮಿಗೆ (ಧಾನ್ಯಾಖ್ಯಂ Mr. 375). 5, to spread a substance thinly over, to smear, to apply to (Bp. 11, 19; 18, 38). ಮಂಗ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದು, ಆಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಒರಸಿತು (so that the goat appeared as the culprit, Prv.). see Prv. s. ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. — ಒರಸೊರಸು. rep. (Bp. 19, 57; 38, 38. 56; 46, 60; 60, 49).

ಒರಸು orasu. 2. friction; rubbing; teasing; annoying; irritating; destroying, killing (ಗೋಣ್ಮುಱು, ಇಕ್ಕು, ಹಿಂಸೆ Śs. ಸೆನ್ದು Śm. 51). — ಒರಸೊರಸು. rep. great or mutual friction (J. 6, 32; 12, 6). ಇಟ್ಟೆಣಿಸಿತು ಅಮರೇನ್ದ್ರತನಯನನ್ ಇದಿರ್ಗೊಮ್ಬ ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ನಾರೀಸಮೂಹಮ್, ಒರಸೊರಸಿನೊಳ್ ತೊಟ್ಟ ಮೆಯ್ದೊಡಿಗೆಗಳ ಮಸೆದ ಪೊಮ್ಬುಡಿಯನ್ತೆ ಕುಂಕುಮರಜಂಗಳ್ ಒಗಲು (J. 33, 22). 2, mental friction: anger, wrath (ಸೆಣಸು, ಕಾಯ್ಪು, etc., ಕೋಪ Śm. 39; Kk. 43).

ಒರಹ oraha. = ಒರ 1. Tbh. of ವರಹ. (My., especially in samāsa, *e. g.* ಒನ್ದೊರಹ).

ಒರಳ್ oraḷ. (Śmd. 41). = ಒರಲ್, etc. (ಉದೂಖಲ, ಉಲೂಖಲ Nr.; ಉಲೂಖಲ Mr. 209; J. 5, 68; Abhā. 1, 38; see Si. 307). see ಕಲ್ಲೊರಳ್.

ಒರಳು oraḷu. = ಒರಳ್, etc. (C.). ಒರಳಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ಒನಕೇ ಪೆಟ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ? — ಒರಳಲ್ಲಿ ಹರಳು ಹುರಿದರೆ ಅರಳು ಆದೀತೇ? — ಒರಳು ಹೋಗಿ, ಮದ್ದಳೇ ಸಂಗಡ ಹೇಱದ ಹಾಗೆ (Prvs.). see ಒತ್ತೊರಳು; Prv. s. ಬೆರಳು. — ಒರಳುಕಲ್ಲು. a stone mortar (C.).

ಒರಾಹ orāha. Tbh. of ವರಾಹ. (Dp. 121, 7).

ಒರಿಸು orisu. = ಒರಸು 1, etc. (C.; B. 5, 286). see Prv. s. ಶಿಶು.

ಒರಿಸು orisu. Tbh. of ವರಿಸು. (My.). to choose, to desire etc.

ಒರುಷ oruṣa. = ವರುಷ, etc. (My.). a year.

ಒರುಸ orusa. = ಒರುಷ. (My., especially in samāsa, *e. g.* ಒನ್ದೊರುಸ).

ಒರೆ or-e3. 1. oneness, even; likeness, similarity (ತೋಡು, ದೊರೆ, ತೊಣೆ, ಸರಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Ct. II, 25). [ಸಾರಥಿಯಪ್ಪೊಡಪ್ಪುದು ಶಿಖಣ್ಡಿಯೆ ನಿನ್ನೊರೆಗುಣ್ಟೆ ಗಣ್ಡರಾರ್ Pb. 8, 97; ಒರೆಗಂ ದೊರೆಗಂ Pb. 2, 26 va.]. ಕುನ್ದಗನ್ಧಿಯ ವದನರುಚಿಗೆ ಒರೆವೊನ್ದಿದ ಅನ್ದಮ್ ಎನಿಪ್ಪುದು

ಎಳೆವೆಜ್ (Bp. 4, 28). ಪರಿಕಿಪೊಡೆ ಈತನೊರೆಗೆ ಬರ್ಪವರ್-ಒಳರೇ? (Rśv. 14, 30). see Bp. 35, 38; Bh. 1, 12, 18; J. 11, 11. — ಒರೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. equality (in rank, caste, etc.) to fail (Abh. P. 14, 12).

ಒರೆ ore. 2. to draw; to pull, to draw out or off (ಕರ್ಷಣ Śmd. Dh; T. ಉರುವು, to draw out of a sheath; to strip off; Te. ಒಱ, plunder; see ಉರಿಚು, ಉರ್ಚು 1).

ಒರೆ ore. 3. to be or come in contact, to touch, to stick to, to adhere (My.; Te.); to be joined. ಬಿಲದಿಗೊರೆದ ಕೆವ್ವಿರೆ (ತುರಗಂ) ಜನ್ನನಮ Mr. 275). *cf.* ಪೊರೆ 3. 2, to rub, to smear (Bp. 15, 10; My.). 3, to rub on, to apply to a touch-stone (My.; T. ಉರ್ೖ, M. ಉರೆ, Tu. ಉರೆ; *cf.* ಉರ್ಚು 1). 4, to try, to examine. [ಒರೆ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತನ್ನೆನ್ನ ಪುಟವಿಕ್ಕಿ ನೋಡಯ್ಯ Bv. 251; ಹೇಮದ ಒರೆಯ ಮೃತ್ತಿಕೆಯಲೆತ್ತಿದನ್ತ Cv. 719]. ನೀವು ಒರೆದು ನೋಡುವದು! (Bp. 12, 29). ಗೌರೀವಲ್ಲಭಂ ಭಕ್ತರಮನಂಗಳನ್ ಒರೆಯಲ್ ಅಯ್ತುನ್ದು (25, 18). 5, to rub, to grind, to make thin or fine (ತನೂಕರಣ (Śm. 104); T. ಉರ್ೖ; *cf.* ರುಬ್ಬು 1 & 2). (Śśv. 2, 42 va). P. ps. ಒರೆ 1, ಒರದು (Bp. 15, 10), ಒರೆದು. — ಒರೆದೊರೆದು ನೋಡು. to try well (Bp. 4, 67). — ಒರೆಯೊರೆ. rep. (Bp. 15, 10).

ಒರೆ ore. 4. = ಒರ 2. rubbing, etc. (M. ಉರೆ, T. ಉರ್ೖ). ಒರೆಕಲ್ = ಒರೆಗಲ್. (Cpr. 1, 46). — ಒರೆಗಲ್. -ಕಲ್. -ಗಲ್ಲು. a touch-stone (C.; ಶಾಣ, ನಿಕಷ Nr.; Si. 245; ಪರೀಕ್ಷಿತಂ ವೇತ್ತಿ Mr. 358; Te.; T. ಉರೈಗಲ್; Mhr. ವರಕಲ). ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಚ್ಚು, to apply to a touch-stone (C.; B. 3, 96). — ಒರೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. -ಗೊಳ್. to rub. ಕಡೆದು ಒರೆಗೊಣ್ಡು ಅಗ್ನಿಯಂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮರ (ಅರಣಿ Si. 239). 2, to try metal. ಒಳ್ಳಿಹ ಮೊಳೆಯನ್ ಒರೆಗೊಪ್ಪು ಅಕ್ಕಸಾಲೆ (Bp. 21, 30).

ಒರೆ ore. 5. to sound; to utter; to speak; to say; to tell; to relate; to instruct [ಬೇಡಿಸುವಪ್ಪುಗಳ್ಗೊರೆವ ಅಲ್ಲೆಯ ಮೆಲ್ನುಡಿಗಳ್ಗೆ ಕೂಡೆ ನಾಣೂಡಿದ ಕೆನ್ದುಗಳ್ಗೆ Pb. 3, 83]. (ಉಪದೇಶ Śm. 104, ಪೇಳ್ Śmd. 42. 236 Cm.; T. ಉರೈ, M. ಉರೆ; *cf.* ಉರ 2). P. ps. ಒರೆದು, ಒರದು (Bp. 60, sum.). ಒರೆವರ್ (Śmd. 236). ಒರೆವುದು (42; J. 30, 49). ಒರೆಗು (Śm. 81). ಒರೆವೆಂ (J. 28, 14). ಒರೆದು (31, 29). see Bp. 3, 46; 26, 55; 43 sum.; Śśv. 2, 25; J. 2, 15; 5, 38. — ಒರೆ ಒರೆ. rep. (Bp. 21, 47; 22, 64; 25, 20; 37, 20; 52, 34; 55 sum.).

ಒರೆ ore. 6. a word, an expression, etc. (R.; M. ಉರೆ, T. ಉರೈ, Te. ರೊದೆ).

ಒರೆತ oreta. = ಒರತ. rubbing.

ಒರೆಪ orepa. applying to, rubbing on (Cpr. 1, 46).

ಒರೆಯಿಸು oreyisu. = ಒರಯಿಸು 1. to cause to pull; to cause to draw out (ಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.).

ಒಱಗಿಸು oṟagisu. to cause to recline or lie down (My.); to throw to the ground (J. 13, 14; 21, 32).

ಒಱಗು oṟagu. 1. = ಉಱುಗು 1, etc. to be bent, to incline, to bow down; to be crooked; to be distorted; to recline, to lean upon; to lie down; to fall down; to rest, to sleep [ಇರ್ದುಕೊಳಗೊಱಗಿದಿರೆ ಕಡೆಗಣ್ಗಳ್... ರಕ್ತಾಮ್ಭೋಜ ರುಚಿಯನೀಟ್ಟುಳಿಗೊಳ್ಳುಂ Kr. 1, 94; Pb. 11, 47 va.; Ap. 11, 6]; (ಸುಪ್ತಿ Śmd. Dh.; My.; Tu. ಒರಗು, ಒಲಂಗು; T. ಉಱಂಗು, M. ಉಱಜ್ಞು; Te. ಉಗ್ಗು, ಒಗ್ಗು, ಒಱಗು, ಒಲುಗು). see Śmd. 27; Bp. 22, 12; 58, 60; Rśv. 2, 38; Śśv. 2, 42 va.; J. 8, 9; 19, 16. 31. 50; 20, 18. 38; 25, 60; 26, 7; 29, 49; 30, 35; 31, 58; B. 3, 37.

ಒಱಗು oṟagu. 2. = ಉಱುಗು 2, etc. being bent, crooked, etc.; a bend, etc. 2, a semi-circular cushion to lean the back against (My.). see Prv. s. ತಱಗು 2. — ಒಱಗ. -ಅ 3. a man with a wry mouth (S. Mhr.). — ಒಱಗ ಬಾಯವ. = ಒಱಗ. (S. Mhr.). — ಒಱಗುದಿಮ್ಬು. = ಒಱಗು No. 2. (My.). — ಒಱಗು ಲ್ಲಾ ರ. -ಉಲ್ಲಾ ರ. a long cushion to lean the back against (My.).

ಒಱಂಗು oṟaṅgu. = ಒಱಗು 1. (C. Bp. 47, 48).

ಒಱತು oṟatu. P. p. of ಒಱ್ 1.

ಒಱತೆ oṟate. = ಊಟೆ, ಒಱನ್ತೆ, ಒರ್ತೆ, ವರ್ತೆ. that oozes: a spring, a fountain (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Mr. 418); a hole dug in the dry bed of a stream, etc. where water oozes in (C.); a flow, as of blood (J. 21, 49); a liquid or fluid (ದ್ರವ, ರಸ Nr.). see Bp. 47, 10. 20. 21. 26. 27. 49; J. 12, 34; 15, 2. — ಒಱತೆಯ ಜೊಪ್ಪಿದೇವ. N. (Bp. 58, 12). — ಒಱತೆಯ ವಿಲಾಸಿದೇವ. N. (Bp. 37, 7). — ಒಱತೆವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. a stream produced by oozing (J. 25, 5).

ಒಱನ್ತೆ oṟante. = ಒಱತೆ, etc. (Śmd. 48; ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ಬಗರಗೆ Kk. 56; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಗರಿಗೆ, ವಜ್ಜರ Śs.; see ಒಜ್ಜರ).

ಒಱಪು oṟapu. beauty (ಸಿಂಗಾರ Śmd. II, o. r. ಸಿಂಗಾರ; ಸಿಂಗಾರ Kk. 77; ಒಱಪಿನೊಳ್ ಕಾನ್ತಿಯೊಳು ರಮ್ಯದೊಳು ರಂಗು ಎಸಿಕು Śm. 83; Te. ಉಱವು, ಒಱವು, beauty).

ಒಱಲ್ oṟal. 1. to be attached to, to love (ಸ್ನೇಹ Śmd. Dh.; ಪ್ರೀತಿ Śm. 107; T. ಉಱಲ್, nearness; friendship; see ಉಱು). [ನಲ್ಲರ ದೆಸೆಯಿನ್ದಮುಱ್ತುವರೆ ಕೋಗಿಲೆಯಕ್ಕಲರಕ್ಕೆ ತುಮ್ಬಿಯಕ್ಕರಗಿಳಿಯಕ್ಕೆ ಬನ್ದೊಡ ಮೊಱಲ್ದೆರ್ದೆಯಾಱವರೆನ್ದೊಡೆ Pb. 4, 101; Ap. 5, 45va.]. ಒಱಲ್ದನ್ ಎನ್ದು, ಕೂರ್ತಂ (Śmd. 11). ಒಱಲ್ದಂ (ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ Kk. 80). ಒಱಲ್ದರ್ (ಕೂರ್ತರ್, etc. Kk. 29; Śm. 75). ಒಱಲ್ದುದು (ಒಲ್ದುದು Ct. II, 92). see s. ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತು; Śśv. 1, 77.

ಒಱಲ್ oṟal. 2. attachment, love (ಕಾದಲ್ಕೆ, ನೇಹಂ, ನಲ್ಮೆ, ಕೂರ್ಮೆ Śm. 75; Kk. 30).

ಒಱಲ್ oṟal. 3. = ಒಱಲು 1, ಒಱಳು, ಒಲ್ರು, ಒರ್ಲು. to cry out from pain, to scream, etc. (ವೇದನಧ್ವನಿ Śm. 7; Te. ಒಱಲು; Tu. ಉರಲ್, ಒರಳ್, the ploughman's song; T. ಉಱುಮು, to snarl, etc.). P. p. ಒಱಲ್ದು (J. 28, 35). ಒಱಲ್ದರ್ (19, 18). ಒಱಲ್ದೊಡೆ (19, 26). see Gīj. 4, 69; Bp. 20, 22; 32, 42. 43; 36, 14; 37, 21, 50, 7; 52, 15; 60. 28. 30; J. 19, 39; 24, 58; 26, 63; 28, 35; 31, 59. 60.

ಒಱಲ್ oṟal. 4. = ಒಱಲು 2. an outcry, scream, shriek, snarl, etc. ಒಱಲ ಧ್ವನಿಯವನು (ಅಸೌಮ್ಯಸ್ವರ, ಅಸ್ವರ Nr.).

ಒಱಲಿಕೆ oṟalike. crying from pain, screaming. see ಕಟ್ಟೊಱಲಿಕೆ.

ಒಱಲಿಸು oṟalisu. = ಒಱಲ್ಚು. (My.).

ಒಱಲು oṟalu. 1. = ಒಱಲ್ 3, etc. (My.). to cry out, etc. P. p. ಒಱಲಿ (Bh. 1, 8, 90; 1, 10, 37). [ಅಯ್ಯಾ ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ದು ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ ಅಯ್ಯಾ ಅಯ್ಯಾ ಎನ್ದೊಱಲುತ್ತಿದ್ದೇನೆ Bv. 56]. ಒಱಲುವ ಶೀಲದವನು (ರವಣ, ಶಬ್ದನ Nr.). see Bp. 15, 22; 45, 27; 47, 45; 48, 25; Bh. 3, 13, 28.

ಒಱಲು oṟalu. 2. = ಒಱಲ್ 4. an outcry.

ಒಱಲುಹ oṟaluha. crying out, etc. ಬೀಡೆನ್ದು ಒಱಲುಹ (ಆಕ್ರೋಶನ, ಅಭಿಷಂಗ Nr.).

ಒಱಲೆ oṟale. oozing; soreness with a watery humour. — ಒಱಲೆಗಣ್ಣಿನವನು. -ಕ್-. a blear-eyed man (ಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷ, ಚುಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲ, ಪಿಲ್ಲ Nr.). — ಒಱಲೆಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. a foot affected with elephantiasis (ಶ್ಲೀಪದ, ಪಾದವಲ್ಮೀಕ Hlā.).

ಒಱಲ್ಚು oṟalcu. to cause to cry out from pain, etc. (J. 24, 3).

ಒಱವು oṟavu. = ಒಱತೆ. a spring; a flow, etc. [ಮೇರುವ ಪೊನ್ ಕಲ್ಪಾಂಘ್ರಿಪದಾರವೆ ರಸದೊಱವು ಪರುಸವೇದಿಯ ಕಣಿ Pb. 1, 28]; (J. 12, 31. My.; M. ಉಱವು, ಉಱವೆ, fountain, spring; superfluous water, *e. g.* in rice-fields; T. ಉಱವಿ, spring of water, well). ನೀರಿನ ಒಱವು (ನಿರ್ಝರ G.).

ಒಱಳು oṟaḷu. = ಒಱಲ್ 3, etc. (S. Mhr.; My. occasionally).

ಒಱಿಸು oṟisu. = ಹೊಱಿಸು. (My.).

ಒಱೆ oṟe. 1. to ooze, to ooze out, to spring, to drip, to exude, to flow [ಅತಿವಿಶದ ವಿಶಾಲೋರುಕ್ಷತದಿನ್ದೊಱೆದನಿತು ಜಡೆಯುಮಂ ನಾನ್ದಿ Pb. 1, 105; Ap. 4, 49]; (ಸ್ರವಣ Śmd. Dh.); to be wet, moist, or damp (ಆರ್ದ್ರ Śm. 116; Te. ಉಱು; M. ಉಱೆ; T. ಪೊಜಿ; Tu. ಉಯಿಲು, ಊಜು, ಊಸು; see ಉಗು 1, ಉಬ್ಬೆ 2, ಊಟೆ 1, ಒಜ್ಜರ, ಒದ್ದೆ, ಒಸರ್ 1). P. ps. ಒಱೆತು, ಒಱತು. ಒಱತು ಹರಿವ ಹಳ್ಳ (ಸ್ರೋತಸ್ Nr.). see Bp. 58, 49; C. Bp. 11, 6; J. 13, 60; 26, 14. [—ಒಱೆಯಾವು. -ಆವು. a milch cow. ಹಾಲಸಾಗರದೊಳಗೋಲಾಡುತಿರ್ದು ಒಱೆಯಾವಿನ ಬೆನ್ನ ಹರಿವನಲ್ಲ Cv. 683].

ಒಱೆ oṟe. 2. (fr. ಉಱು). that in which something is lodged: a sheath, a scabbard [ಅದೇನೊಱೆಯಿನ್ದುರ್ಚಿದ ಬಾಳ್ವೊಲಾದುದೋ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಧರಾಧೀಶನಾ Ap. 6, 23]; (ಶಸ್ತ್ರಕೋಶ Śmd. Dh.; Śm. 116; ಕೋಶ, ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ, ಖಳ್ಗಪಿಧಾನ Hlā.; ಕೋಶ, ಖಡ್ಗಾಚ್ಛಾದನ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ, ಕೋಶ Mr. 298; J. 30, 14; Bh. 5, 1, 41; C.; Te.; Tu. ಒರೆ; M. ಉಱ, T. ಉಱೈ; T. ಉಱೈ, to stay, lodge). ಅಸಿಯ ಒಱೆ (Śmd. 75). ಕೆಯ್ದುವಿನ ಒಱೆ (ಕೋಶ, ಶಸ್ತ್ರಪಿಧಾನ Nn. 52). — ಒಱೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. to draw a sword, etc. (Rśv. 6, 11 va.; 13, 77 va.). — ಒಱೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. to sheath (Rām. 3, 6, 51; My.). [—ಒಱೆಯ ಕಟ್ಟು. to arrest. ವೇದಕ್ಕೆ ಒಱೆಯ ಕಟ್ಟುವೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ನಿಗಳವನಿಕ್ಕುವೆ ತರ್ಕದ ಬೆನ್ನ ಬಾರೆತ್ತುವೆ Bv. 716].

ಒಱೆಗಾಱ oṟe-gāṟa. a sheath-maker. (Śmd. 235. 121).

ಒರ್- or. = ಒರ್ 1–, etc. one, etc. (Śmd. 221). — ಒರ್ಕುಡಿತೆ. one kuḍite. ಒರ್ಕುಡಿತೆನೀರ್ (Śmd. 39. 345). — ಒರ್ಕುಡಿತೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take one kuḍite (Bp. 14, 10). — ಒರ್ಕೆಯ್ಸು. to clasp, to grasp. ಒರ್ಕೆಯ್ಸ ಬಿಲ್ಲುಮ್ ಅಮ್ಬುಮನ್ ಉರ್ಕಾಳ್ಗಳ್ (Śmd. 79). — ಒರ್ಗುಡಿಸು. -ಕುಡಿಸು. to bend to one side, to bend (v. i., Bp. 6, 20; J. 3, 9; 4, 35; 15, 41; see s. ಪಡು 3; V. 7, 56). — ಒರ್ಚರ. -ಸರ. a wreath (V. 4, 86). — ಒರ್ಜನ್ತ. the one-toothed: Vināyaka (Śm. 4). — ಒರ್ತುತ್ತು. (Śmd. 79, o. r. ಒತ್ತೊತ್ತು). one mouthful or morsel. — ಒರ್ನುಡಿ. (Śmd. 722). one word. 2, a kind of pēḷike (Kāvy. III, 2, B, 82 seq.). — ಒರ್ಪಿಡಿ. one grasp, one, or a, handful — ಒರ್ಪಿಡಿಗೂಳ್. -ಕೂಳ್. one handful of rice (Śmd. 222). — ಒರ್ಪೆಸರ್. one name. (Śmd. 222). — ಒರ್ಮೊದಲ್. a, or at the, first beginning; at first; early in the day. (Śmd. 196. 222); [ಕಣ್ಣೀರ್ ಗಟಗಟ ನೊರ್ಮೊದಲೆ ಸುರಿಯೆ ಪರಿತನ್ದಾಗಳ್ Pb. 2, 24; Ap. 2, 64]. ಎಳ್ಕೆಕ್ಕೆಯೆ ನೆಗೞ್ದು, ಒರ್ಮೊದಲೊಳೆ, ಕು ಕೂ ಕೋ ಎನ್ದು, ಕೋೞಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (Śmd. 19. 68; Kāvy. I, 1*a*, 11). ಒರ್ಮೊದಲೆ (Abh. P. 13, 66 va.). [— ಒರ್ವಾಗ. -ಭಾಗ. one part ಎನ್ನಧರೆಯೊರ್ವಾಗಮುಮಂ ನೀಮೆ ಬೆಸಸೆಯುಂ Pb. 14, 6. — ಒರ್ವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. one name ಹತೋಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಎನೆ ನೃಪನಶ್ವತ್ಥಾನೆಗೆತ್ತೊಣರ್ದನೊವಜನೊರ್ವೆಸರಿಘಮಂ Pb. 12, 27].

ಒರ್ಗಾದರ್ orgādar. those assembled in a group? (Śmd. 50).

ಒರ್ಗು orgu. = ಒಗ್ಗು 2, etc. a joining; a heap, a mass, a multitude, an assemblage, a row (ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ನೆರವಿ, ಮೊಗ್ಗರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ತಿನ್ತಿಣಿ, ತೆಮ್ಮಲ್, ವಂಗಡ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; ಗಡಣ 84, Rśv. 5, 28). 2, (fr. ಉಳ್ಗು). attachment, intimacy (ಅತಿಪರಿಚಯರ್ Śm. 84). — ಒರ್ಗೊಡೆ. -ಒಡೆ. to break away from the company, to turn aside. ಒರ್ಗೊಡೆಯದಿರು! ಒರ್ಗೊಡೆಯದಿರು! (Rśv. 5, 121).

ಒಟ್ರು orṭu. 1. = ಒರಟು 1, etc. coarseness (My.).

ಒಟ್ರು orṭu. 2. = ಓರಟು 2, etc. overbearing manner. (My.).

ಒರ್ತಮಾನ ortamāna. = ವರ್ತಮಾನ. news, etc. (My.).

ಒರ್ತೆ orte. = ಒಱತೆ, etc. a spring, fountain. (My.; ಕೂಪಕ G.).

ಒರ್ಪು orpu. (orpu). 1. = ಒಪ್ಪು 1. to agree, etc. (Ch. v. 224; Cpr. 7, 140).

ಒರ್ಪು orpu. 2. strength, firmness, durableness, coarseness (of cloth, T. ಉರಪ್ಪು; R.; see ಉರಟು 1).

ಒರ್ಬ orba. = ಒಬ್ಬ q. v., etc. one man. ಒರ್ಬಂ, ಇರ್ಬರ್ (Śmd. 122). ಒರ್ಬ ಅವನಿಪಂ (Bp. 22, 1). ಅವನೀಶನ್ ಒರ್ಬಂ (22, 28). ಅರಸನ್ ಒರ್ಬಂ (46, 5). ಬಾಲನ್ ಒರ್ಬನು (50, 21). ಒರ್ಬಕೋವಿದನು (57, 21). — ಒರ್ಬನೆ. = ಒಬ್ಬನೆ. ಒರ್ಬನೆ ಸುತಂ (Bp. 48, 10). [— ಒರ್ಬರ್. one person (honorific pl.). ನಡೆತನ್ದರಾಜಿಗಿರ್ವಲದಲರಾತಿ ನಾಯಕರುಮೊರ್ಬರನೊರ್ಬರೆ ಗೆಲ್ವ ತಕ್ಕಿನೊಳ್ Pb. 10, 52]. — ಒರ್ಬರೊರ್ಬರ್. = ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್. (Bp. 12, 56; 61, 37). — ಒರ್ಬಳ್. = ಒಬ್ಬಳು. (Bp. 25, 9; 35, 25). — ಒರ್ಬೊರ್ಬ. = ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ. ಒರ್ಬನೊರ್ಬನೆ (Bp. 54, 33).

ಒರ್ಬುಳಿ orbuḷi. = ಒಬ್ಬುಳಿ. a mass, multitude. [ಜಾತಿಕ್ರಿಯಾ ಗುಣದ್ರವ್ಯಾತಿಶಯ ವಿಶೇಷಿಯಪ್ಪ ಪದನೊರ್ಬುಳಿನಿನ್ದೀ ತೆಱದಿನುಱದ ಕಾವ್ಯಸಮೇತಿಗಮುಪಕಾರ ಯೋಗ್ಯದೀಪಕಮಕ್ಕುಂ Kr. 3, 53]; (Grj. 1, 60; 10, 85). [— ಒರ್ಬುಳಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. = ಒರ್ಬುಳಿಗೊಳ್. ಕೆಳದಿಯಭಿಮತಮನೊರ್ಬುಳಿಗೂಡಿ ವಿದಗ್ಧೆ ಸುರತ ಸೇವನಮಂ ಮೊಕ್ಕಳಮವರ್ಗೆ ಮಾಡಲೆನ್ದಾಗಳೆ ಪೋಗಲ್ ಬಗೆದು Kr. 3, 134. 135]. — ಒರ್ಬುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to become united (Rśv. 1, 61).

ಒರ್ಬುಳಿಸು orbuḷisu. = ಒಬ್ಬುಳಿಸು. (Grj. 4, 87).

ಒರ್ಮೆ or-me. = ಒಮ್ಮೆ, q. v. [ಮೃಗಯಾವ್ಯಾಜದಿನೊರ್ಮೆ ಶನ್ತನು ತೊಱಲ್ತರ್ಪಂ ಪಳಂಚಲ್ಕೆ ತನ್ಮೃಗಶಾಬಾಕ್ಷಿಯ ಕಮ್ಪು ತಟ್ಟೆ Pb. 1, 70; Ap. 2, 38]; (Śmd. 243; ಒಮ್ಮೆ Ct. I, 67; II, 76; ಎಡೆಸುತಿಹ ಸೂಳ್ Kk. 62; ಒನ್ದು ಬಾರಿ Śmd. Cm. 122. 278. 285. 363). ತಳಿರ್ಗಳಿನ್ ಒರ್ಮೆ, ಪೂಗುಡಿಯಿನ್ ಒರ್ಮೆ, ಪಸುರ್ಮಿಡಿಯಿನ್ದಮ್ ಒರ್ಮೆ, ಕಾಯ್ಗಳಿನ್ ಇರದೆ ಒರ್ಮೆ, ಪಣ್ಗಳಿನ್ ಆದು ಒರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ, ಮಾಣದೆ ಇತ್ತು ಸವಿಯಂ, ಕಿವಿಗೆ ಓಲಗಿಸಿತ್ತು ಕೋಕಿಲರವದೆ ಒರ್ಮೆ, ಭೃಂಗರುತದೆ ಒರ್ಮೆ, ಶುಕಸ್ವರದೆ ಒರ್ಮೆ ಮಾಮರಂ (Cpr. 7, 48). see Śmd. 13. 127. 150. 182; Grj. 1, 26; Rśv. 4, 86; 9, 25; 13, 21. [— ಒರ್ಮಿಂಗೆ. for one time, once. ಅನಱಯದೆ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕನೆಂ ಪೊಲ್ಲಕೆಯ್ದೆನೆನಗೊರ್ಮಿಂಗೆ ಕ್ಷಮಿಯಿಸಿಮೆನ್ದು ನುಡಿದೊಡೆ Vr. 161, 11]. — ಒರ್ಮೆಯುಂ. = ಒಮ್ಮೆಯುಂ. (Bp. 1, 27).

ಒಲ್ರು orḻu. = ಒಱಲ್ 3, etc. to cry out. (My.).

ಒರ್ವ orva. = ಒರ್ಬ, etc. one man. [ಒನ್ದು ದಿವಸಮಾ ಮೀನ ನೊರ್ವ ಜಾಲಗಾಱಂ ಜಾಲದೊಳ್ ಪಿಡಿದಲ್ಲಿಗೆರಸನಪ್ಪ ದಾಶನಲ್ಲಿಗುಯ್ದು ತೋಱಿದೊಡೆ Pb. 1, 68 va.]. ಒರ್ವಂ, ಇರ್ವರ್, ಮೂವರ್ (Śmd. 158; see 112). its conjugation appears 257. 258. ಸತ್ಯವಿಗೆ ಒರ್ವ ಗರ್ವ ವಿಭು ತಾನುಂ ಲೋಭಿ ಆಗಲ್, ಸಿಜಂ ಧರೆಯೊಳ್ ದಾತರು ಪುಟ್ಟರೇ? (Śś. 8). ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೆಮ್ಬ ಒರ್ವನು (J. 1, 11). ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಮುನ್ನೆ ಒರ್ವನ್ ಉಣ್ಬ, ಕೇರಳದೇಶದ ಅವನಿಪಂ (28, 14). ಒರ್ವ ಧಾತ್ರಿ (28, 16). — ಒರ್ವನೆ. = ಒರ್ಬನೆ. (Śmd. 57). — ಒರ್ವರೊರ್ವರ್. = ಒರ್ಬರೊರ್ಬರ್. [ಇವು ತನ್ತಮ್ಮೊಳ್ ದೊರೆಕೊಣ್ಡೆಡೆಗಳೊಳೊಳವಾಗಿರೆಯುಂ ನರರೊರ್ವರೊರ್ವರಂ ಪೋಲದವೋಲ್ Kr. 2, 47]. ಒರ್ವರೊರ್ವರ್ಗೆ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Hlā.; Mr. 464). — ಒರ್ವಳ್. ಒರ್ವಳು. = ಒರ್ಬಳ್. [ಉಚ್ಚಸ್ತನಿ ಗಂಗೆಗೆ ಶಫರೋಚ್ಚಲಿತ ತರತ್ತರಂಗೆಗೊರ್ವಳೆ ಬನ್ದಳ್ Pb. 1, 90]. (Nr. s. ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ; Bp. 5, 48; J. 21, 27).

***ಒರ್ವುಳಿ orvuḷi.** = ಒರ್ಬುಳಿ, ಒಬ್ಬುಳಿ. a mass, multitude. ಪೂರ್ವಭವಸ್ನೇಹಮದೋರೊರ್ವರನಲೆದೊನ್ದು ಮಾಡೆ ತಮ್ಮನಿಬರುಮನ್ದೊರ್ವುಳಿ ನೆರೆದು Ap. 6, 4.

ಒರ್ಸು orsu. = ಒರಸು 1, etc. to touch, to rub, etc.

ಒಳ್ orḷ. = ಒಱಲ್ 3, etc. to cry out. ಒಳ್ಳು (Bp. 51, 72).

ಒಳ್ರು orḷu. = ಒರಲ್, etc. a mortar. ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಒಳ್ರು (ಕುನ್ದಳಿಗೆ G.). — ಒಳ್ರುಕಲ್ಲು. = ಒರಳುಕಲ್ಲು. (My.; ಉದೂಖಲ G.).

ಒಲ್ ol. 1. = ವಲ್. to be pleased; to desire, to will; to like; to love (ಉಱುಗು Śmd. I; ಒಱಲ್ Ct. II, 92; ಇಚ್ಛೆಬರ್ Śmd. Cm. 261; T. ಒಲ್, ಒಲ್ಲು; Te., M. ಒಲ್ಲು). [ಆ ವೈರಿಗಳ್ಗೊಲ್ವೆನಾನೆನ್ದೊಲ್ವಂ ತಳೆವನ್ತು ತೇಜಮನೆನಗಿನ್ನೆನ್ತಕ್ಕುಮಿಂ ಪೇಱರೇ Pb. 12, 47; Ap. 1, 75; Kr. 2, 81]. P. p. ಒಲ್ದು (Śmd. 261); negative participle ಒಲ್ಲದೆ (87); [ಅನಿತನಿತೀ ಮಹೀತಳದ ಭಾರಮನೊಲ್ಲದೆ ರಮ್ಯಮಂ ನೆನೆದು ದೂಱಿಸಿದಂ ಸುರಲೋಕ ಸೌಖ್ಯಮಂ Ap. 3, 11]. first person singular of the negative ಒಲ್ಲೆಂ, [ಎಲ್ಲರಿಂ ಪಿರಿಯಾಕೆ ನಿನ್ನನಲ್ಲದೆ ಪೆಱರನೊಲ್ಲೆನೆನ್ದಿರ್ದೊಡೆ Pb. 1, 74 va.]. *commonly* ಒಲ್ಲೆ; third person ಒಲ್ಲಂ, *commonly* ಒಲ್ಲ. ಸಿರಿ ಒಲ್ವಳೆ ಹೃದ್ಯ ವಿದ್ಯರಂ ? (Śmd. 109). ನಭೋವಾರಣಮ್ ಒಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕ ದಧಿಪಾಣ್ಡುರಪಿಣ್ಡಮೊ ? (Lilv. 3, 4). ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯನ್ ಒಲ್ಲೆಂ (J. 26, 26). ಒಲ್ಲೆ (ನಿಃ, ನಿಷೇಧ Si. 469). ನಲ್ಲನ್ ಒಲ್ಲೀ ಒಲ್ಲ, ನಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬೋಸೊಲ್ಲ, ಅಲ್ಲನೆ ಒಲ್ಲ, ಮೊಸರೊಲ್ಲ; ಯಾಕೊಲ್ಲ? ಇಲ್ಲ! ಅದಕ್ಕೊಲ್ಲ (Sp.). ಪಾಱಲ್ ಒಲ್ಲದೆ (J. 28, 4). ಯಾಕಾಗಲೊಲ್ಲದು, why not? (B. 2, 7; *colloquial*—ವಲ್ಲದು). ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಕೇಳಲೊಲ್ಲ (2, 17). ತನ್ದೆ ಹೇಱದ್ದು ನನಗೆ ನೆಪ್ಪಾಗಲೊಲ್ಲದು (3, 38). ಅವರ ಬಾಯಿಯಿನ್ದ ಮಾತುಗಳೇ ಹೊಱಡಲೊಲ್ಲವು (3, 83). ನಿಮಗೆ ದಾರಿ ಸಿಗಲೊಲ್ಲದೋ? (3, 123). ನಾನು ಚಲೋ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯುವದು ನನ್ನಿನ್ದ ಆಗಲೊಲ್ಲದು (5, 197). ಒಲ್ಲದ ಗಣ್ಡಗೆ ಬೆಣ್ಣೇಲಿ ಕಲ್ಲು (Prv.). ಮೇಕೆ ಒಲ್ಲದ ಗಿಡ (ವೈದ್ಯಮಾತೃ Si. 147). see Bp. 2, 3. 9; 5, 38; 9, 34; 13, 10; 24, 65; 40, 12; 42, 7; 47, 21; 50, 48; 53, 33; 54, 1; 57, 64; 59, 11; 60, 5. 24. 33; Ct. II, 26; Rśv. 5, 133; 12, 23; 13, 45; Śśv. 1, 84; J. 31, 33; Rām. 13, 5.

ಒಲ್ ol. 2. = ಒಲು, ಓಲ್ 1, ಓಲು 2, ಪೋಲ್ 2, ವೊಲ್, ವೊಲು, ವೋಲ್. likeness, correspondence, equality; like, as; as if; so that. ಬೆಳ್ಪಿಯೊಲ್ (J. 26, 17). ಪುಣ್ಯದ ಒಡಲೊಲ್ (28, 55). ಮೃಗಧರನೊಲ್ (28, 58). ದುರ್ದಿನದೊಲ್ (Rāghc. 17, 64). ಕಾಲಮಂ ಕಳೆವೊಲ್ (J. 28, 2).

ಒಲ್ ol. 3. pleasure, delight. —ಒಲ್ಲಮ್ಪಾಲ್.-ಅಂ.-ಪಾಲ್. delightful milk (Cpr. 4, 48; *cf.* Śmd. sūtra 172).

ಒಲ- ola. 1. = ಒಲವು. — ಒಲವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. to cause oneself to experience pleasure, to be pleased (Bp. 44, 30).

ಒಲ- ola. 2. a P. p. of ಒಲೆ 2, in ಒಲ ಕೊಳ್ಳು. (My.; ಒಲೆದಾಡು G.).

ಒಲಕೆ olake. = ಒನಕೆ. a wooden pestle. (My.).

ಒಲಗಾಱ ola-gāṟa. an amiable man.

ಒಲಗಾರ್ತಿ ola-gāṟti. an amiable woman. (Śmd. 246 Mdb.).

ಒಲತೆ olata. = ಒಲೆತ. swinging.

ಒಲದು oladu. = ಒಲೆದು. a P. p. of ಒಲೆ 1 q. v., & 2 (My.).

ಒಲಪು olapu. (fr. ಒಲೆ 2). = ಒನಪು. moving the body in a foppish manner, affectation in walking, etc., foppishness, dandyism, coquetry (J. 7, 6; My.).

ಒಲಪುಗಾತಿ olapu-gāti. = ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ. a coquette (My.). ಒಲಪುಗಾತಿಗೆ ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಹಿತ್ತಲು (Prv.).

ಒಲಪುಗಾಱ olapu-gāṟa. a fop, a dandy (My.).

ಒಲಪುಗಾಱಳು olapu-gāṟaḷu. = ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ olapu-gāṟti. = ಒನಪುಗಾರ್ತಿ. a coquette (My.).

ಒಲವರ olávara. = ವಲವರ. pleasure, etc. [ಮೃಗದೊಲವರ ಮುಮನರಸನ ಬಗೆಯುಮನಱದು Pb. 5, 42]; (ಒಲವು Bhn. 42, o. r. ವಲವರ; Bh. 8, 16, 26; 8, 23, 25); alluring charm (Bp. 40, 58). — ಒಲವರಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to take pleasure in, to side with (ಪಕ್ಷಸ್ವೀಕಾರ Śmd. Dh., o. r. ವ-).

ಒಲವು olavu. = ಒಲ 1-. pleasure, complacency; kindness, favour, grace (Śmd. 247; ಒಲವರ Bhn. 42; My.). [ಮೃದುತರ ಮಾರ್ಗದೆ ಕೆನ್ನಂ ಮದನ ಶರಾನೀಕಮೊಯ್ಯನೊಲವಂ ಪಡೆಗುಂ Kr. 3, 101; Ap. 2, 37]. ಈಶ್ವರನ ಒಲವು (Śmd. 62). ತ್ರಿಣೇತ್ರನ ಒಲವಿನ್ದೆ (72). see Grj. 10, 95. 116; Bp. 1, 56; 26, 40; 27, 76; Prll. 3, 26; Rśv. 4, 118; 13, 71; Rām. 14, 2; 26, 23; J. 2, 2; 5, 1. 71; 6, 34; 11, 7. 22; 27, 22; 30, 42. 54; 34, 45. — ಒಲವಾನ್. -ಆನ್. to obtain or experience pleasure (Bp. 14, 5). — ಒಲವಲರ್. -ಅಲರ್. pleasure to bloom or to become great (Bp. 50, 12). — ಒಲವುಣ್ಮು. -ಉಣ್ಮು. pleasure to arise (Bp. 42, 1; 53, 48). — ಒಲವೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. to assume pleasure: to be pleased (Bp. 36, 31; 60, 9). — ಒಲವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. to be linked to pleasure (or pleasure to be linked to): to be pleased (Bp. 34, 18; 49, 30; 54, 64; 59, 49).

ಒಲಸು olasu. = ಒಲಿಸು. to cause to be pleased. (My.).

ಒಲಸೆ olase. = ಒಲಿಸೆ, ವಲಸೆ, q. v., ವಲಿಸೆ. flight, emigration.

ಒಲಹು olahu. swinging to and fro; a swing (ದೋಲ, ಪ್ರೇಂಖೋಲನ Mr. 461; Bh. 3, 19, 1).

ಒಲಿ oli. = ಒಲೆ 1. to be pleased, to be favourable; to be pleased with; to desire, to like, (My.; Tu.); to be apt, to be fit [ನೀಮೊಲಿದೆಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿ ಬಳೆದಿರೊ ಕುಲಮಿರ್ದುದೆ ಕೊಡದೊಳಂ ಶರಸ್ತಮ್ಬದೊಳಂ Pb. 2, 83; ಒಲುವ ಗಣ್ಡನೊಮ್ಮೆ ಒಲ್ಲದಿಪ್ಪ ಕಣ್ಡಯ್ಯಾ Bv. 314]; (see Śmd. s. ಒಲೆ 1). ಒಲಿದನ್ತೆ ನಡವವ (ಸ್ವತನ್ತ್ರವೃತ್ತಿ, ವ್ಯುತ್ಥಾನ Hlā.). ಒಲಿದನ್ತೆ ನಡಹಂ (ಸ್ವತನ್ತ್ರವೃತ್ತಿ Mr. 452). ಆಱತು, ಸೋಮೇಶನ್ ಒಲಿದು ಇತ್ತ ಅನಾಹತಮತಿಯ ಕುಱುಹಿನ ಅಭಿ

ನವಮಂಗಂ (Mr. 7). ಇತರಪಾಕವನ್ ಒಲಿಯದೆ (Bp. 3, 2). ಮಾತಿಂಗೆ ಒಲಿದು (11, 3). ಇಬ್ಬರ ನಿಷ್ಠೆಗಳಿಗೆ ಒಲಿದು (27, 62). ತುಷ್ಟಮಂ...ಒಲಿವನಿತನ್ ಅರ್ಪಿಸಿ (32, 30). ಒಲಿದಳು ನಿನಗೆ (42, 7). ನಿನಗೆ ಮೃಡನ್ ಒಲಿಯನೇ? (44, 9). ಒಲಿವನಿತನ್ ಆರೋಗಿಸಿದಪಂ (59, 13). ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಕೆ ಮೃಡನ್ ಒಲಿದು ಮೆಚ್ಚುವನು (60, 60). ದೇವನ್ ಒಲಿದಾತನೇ ಜಾತ (Sp.). see Bp. 11, 10; 22, 25; 43, 19; 46. 19. 47; 50, 48; 54, 73; Līlv 3, 6; Bh. 2, 13, 11. 37; Rām. 26, 24; J. 1, 6; 2, 47; 3, 10; 5, 44; 6, 15; 16, 12; 34, 47. 2, to be pleasant, agreeable or fit. ಪಶುಗಳಿಗೆ ಒಲಿವ ತಾವಿನೊಳ್ (Bp. 43, 72). — ಒಲಿ ಒಲಿ. rep. (Bp. 6, 26; 57, 45; Rāghc. 17, 66).

ಒಲಿಪು olipu. = ಒಲವು. pleasure, etc.

ಒಲಿಮೆ olime. = ಒಲುಮೆ, etc. love, favour. (Bp. 11, 28; My.; Te. ಎಲಮಿ).

ಒಲಿಸು olisu. = ಒಲಸು. to cause to be pleased, etc. (My.). [ಒಲಿಸುವ ರೂಪು ಗಾಡಿಯೊಳೊಡವ್ಪಡೆ ಗಾಡಿ ವಿಳಾಸದೇಜ್ಗೆಯೊಳ್ ನೆಲಸೆ Ap. 1, 72]. see Bp. 5, 50; 12, 26; 16, 31; 27, 49; 40, 40; 41 sum.; 42, 15. 17. 20; 44, 43. 44; 51, 47; 54, 61; 59, 55; Rām. 28, 27; J. 6, 15. ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (B. 5, 289). — ಒಲಿಸೊಲಿಸು. rep. (Bp. 6, 30).

ಒಲಿಸೆ olise. = ಒಲಸೆ, etc. flight, emigration.

ಒಲು olu. = ಒಲ್ 2, etc. likeness, equality (Bp. 37, 54; 58, 49; J. 6, 35; 17, 66. 72).

ಒಲುಮೆ olume. = ಒಲಿಮೆ, ಒಲುವೆ, ಒಲ್ಮೆ. pleasure; affection, love, favour, kindness; royal protection (ಪ್ರಸಾದ, Śmd. 209 Cm.; ಪ್ರಣಯ Nr.; ಪದ Mr. 267; My.). see Bp. 4, 59; 18, 79; 29, 15; 35, 22. 26; 40, 78; 42, 15. 20; 51, 76; 61, 23; Rāghc. 17, 70.

ಒಲುವೆ oluve. = ಒಲುಮೆ, etc. see Sp. s. ಪಂಜು and ಸಿದಿಗೆ 2.

ಒಲೆ ole. 1. = ಒಲಿ. to be pleased. (My.; ಔಚಿತ್ಯದಿಂ ಬರ್ Śmd. 209 Cm.; Tu. ಒಲಿ, Te. ವಲೆ). P. ps. ಒಲೆದು (Bp. 50, 4), ಒಲದು (14, 12; 24, 9).

ಒಲೆ ole. 2. = ಒನೆ. to swing (v. i.), to wave, to shake, to tremble; to move (ಆಂದೋಲನ Śmd. Dh.; ಮಿಸುಕು Śm. 108; My.; Te.; M. ಉಲೆ; T. ಉಲೈ, ಒಚಿ; *cf.* ಅಲೆ 1. ಉಯ್ಯಲ್, ಉಲುಕು 1). ಆಲಮ್ ಒಲೆದುದು (Lilv. 3, 3; see s. ಪಡು 3). see Grj. 9, 25; Bp. 18, 2; 24, 44; 26, 13; 32, 24; 38, 16; Rśv. 13, 45; Śśv. 1, 33; Prll. 3, 25. 2, to hang or bend to one side, as a wall, a tree, etc. (C.; Bp. 40, 77), as the body (Bp. 17, 2); *cf.* ವಾಲು. 3, to move in a swinging manner, *i. e.* to move with artificial appearance or show (Bp. 29, 3). 4, to shake (v. t.), etc. (C. Bp. 46, 13; J. 3, 6; 7, 32; 18, 47). to bend (J. 5, 60). to cause to go to one side (Bh. 5, 3, 103). ಒಲೆ ಒಲೆ. rep. (Bp. 29, 3; 36, 35; J. 27, 51). — ಒಲೆದಾಡು. -ಆಡು. to swing or move about etc. (v. i. & v. t.; My.). ಮಾಣದುಮ್ಬಿಗಳ ಗಾನಕ್ಕೆ ಕೊರಲನ್ ಒಲೆದಾಡುವತ್ತೆ ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ಒಲೆದಾಡುವ, ಪೊಮ್ಬಣ್ಣಮ್ ಎಸೆವ ಕಲಮಸ್ತ್ರೀ (J. 3, 7).

***ಒಲೆ ole. 3.** = ಉಲಿ 1. to utter, etc. ಸಾಯದೆ ಪೋಗೆನೆ ಕೇಳ್ದು ಭೀಮನಾನ್ತೊಲೆಯದಿರುರ್ಕಿನೊಳ್ ನುಡಿವೆಯೊ ಕರಿ ಸೂಕರಿಯ ಲ್ತೆ Pb. 11, 73.

ಒಲೆ ole. 4. = ಉಲಿ 2. a sound (ಬಗ್ಗು, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಪ್ಪರಣೆ Kk. 42). — ಒಲೆಗುಡು. -ಕೊಡು. to sound (see Śmd. s. ಬಳ್ವೋನೆ).

ಒಲೆ ole. 5. an oven, a fire-place (unconnected with a chimney), of which there are three kinds: 1, the first one is composed of three rough stones two of which form the sides and one the back, and is always made in bath-rooms, court-yards, gardens, stables, and by the way-side, occasionally also in kitchens; a fire is made between the stones, and a pot placed over them. 2, the second one (ಒಡ್ಡೊಲೆ) has the same triangular form and is equally broad and high (about one foot), but is constructed of mud or clay, and always adjoins to the wall of a kitchen. 3, the third one (ಜೋಡುಕೋಡೊಲೆ) differs from the second only in so far as it is elongated to both sides; a hollow passage within connects the elongations with the fire, and conveys its heat to two extra-pots placed on the openings (ಕೋಡೊಲೆ) of their surface; not unfrequently only one such elongation is made for one extra-pot, when the fire-place is called ಒಣ್ಟಿ ಕೋಡೊಲೆ. occasionally the second kind of fire-piace is constructed of clay in a portable shape (ಅಶ್ಮನ್ತಕ Śmd. Dh., Śm. 108; ಚುಲ್ಲಿ, ಅಶ್ಮನ್ತಕ, ಉದ್ಧಾನ, ಅಧಿಶ್ರಯಣಿ Hlā.; Mr. 211; Si. 305; C.; M. ಉಲೆ, T. ಉಲೈ, *cf.* ಉರಿ 1, ಉಲ್, ಉಳ್ಕು 3). ಒಲೆಯೊಡನೆ ಮುತ್ತುಂಗಾಲೊಳ್ ನರೆ ಬರ್ಪನ್ನೆಗಮ್ ಇದು! (Śmd. 294). ಉರಿಯುವ ಒಲೆ (B. 5, 144). ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರ ಕಾಯುವ ಪಾತ್ರೆ (5, 144). ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿ (4, 203). ಅಟ್ಟ ಒಲೆ (Rśv. 5, 34). ಒಲೆ ಸೊಟ್ಟಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೇ? (Prv.). see ಎತ್ತೊಲೆ, ಒಣ್ಟಿ ಕೋಡೊಲೆ, ಒಡ್ಡೊಲೆ, ಕೋಡೊಲೆ, ಗುಡ್ಡೊಲೆ, ಗೂಡೊಲೆ, ಹಾವೊಲೆ, [ಹಿತ್ತೊಲೆ]; Prvs. s. ಬಲೆ & ಮನೆ; Grj. 9, 25; Rām. 6, 10, 27; Dp. 158, 1. [— ಒಲೆಗಲ್. -ಕಲ್. stone for the oven. ಬೀಡುವಿಡಲ್ ನೆಲನು ಮೊಲೆಗಲ್ಗಳ್ಗೆ ಬೆಟ್ಟಗಳುಂ ಗುಡಿಯ ಗೂಣ್ಟಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲಡವಿಗಳುಂ...ಆ ಪಡೆಗೆ ನೆಱೆಯುವೆನಿಸಿ Pb. 9, 104 va.]. — ಒಲೆಗುಣ್ಡು. the three stones of which an oven consists (My.). ಅಡಿ ಸತ್ತ ಮಡಿಕೆಗೆ (ಅಡಿಯನು) ಜೋಡಿಸಿ, ಒಗೆಗುಣ್ಡು ಹೂಡಬಾರದು (Dp. 3). ರಸವನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಗುಣ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರೀ ಹಚ್ಚಿ (B. 3, 46). see Prv. s. ವೆ ಲು. — ಒಲೆಗುಪ್ಪು. -ಕುಪ್ಪು. a ball of clay for shutting one or both of the side-openings of an oven (My.). — ಒಲೆ ಹೂಡು. (or ಒಲೆಗುಣ್ಡು-). to put three stones together to form an oven (C.). — ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿಸು. to kindle a fire (My.).

ಒಲೆ ole. 6. = ಪೊಳೆ 1, etc. to appear, to come to light (Te.; R.; see ಉಳ್ಕು 3).

ಒಲೆ ole. 7. (fr. ಒಲೆ 2). = ವಲ 2. the act of swinging, etc. (ತೊನೆ, ತೂಗು, ಅಲ್ಲಾಡು, etc., ಕಮ್ಪನ Śs.).

ಒಲೆತ oleta. = ಒಲತ. swinging (My.).

ಒಲ್ಮೆ olme. = ಒಲಿಮೆ, etc. (My.). ದೈವದ ಒಲ್ಮೆ ಇರಲುಂ (further when there is—) ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬಡವಂ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಆಗನೇ? (Sś. 44). — ಒಲ್ಮೆವೆಱು. -ಪೆಱು. pleasure to be got, etc. (V. 23, 3).

***ಒಲ್ಲಣಿಗೆ ollaṇige.** = ಒಲ್ಲಿ. a cloth, an upper cloth. ಧರಾತಳಮನೊಲ್ಲಣಿಗೆಯಿಂ ಪಿಱುವತ್ತೆ ತಳಮೊಯ್ದು ಸುರುಳ್ವಿನಂ Pb. 12, 48 va.; ಅವರ್ಗೆಲ್ಲಂ ನೀರನಿಡಿಸಿ ತಲೆಯುಂ ಪೂಸಿಸಿಯೊಲ್ಲಣಿಗೆಯನುಡಿಸಿ ತಲೆಯೊಳ್ ಕಱುಯುಂ ಪೊಯ್ದಾಗಳ್ Vr. 18, 23. (Tu. ಒಲ್ಲಣಿಗೆ a cloth covering the privities).

ಒಲ್ಲನೆ ollane. [quickly. ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನನ ಬರವಿಂಗೆ ಕುರುಬಲ ಮೆಲ್ಲನೊಲ್ಲನುಲಿದೋಡಿ Pb. 11, 12 va.]; (Ct. I, 55; Abh. P. 10, 200 va.; 14, 138; Te.).

ಒಲ್ಲಿ olli. a small dōtra (ಉದ್ಗಮನೀಯ, ದೋವತಿ Mr. 343; C.; M., Tu.; Te. ಒಲ್ಲೆ, ವಲ್ಲೆ). see Sp. s. ಒಲ್ 1; B. 3, 80. ಒಲ್ಲಿಯಲ್ಲೇ ಮುಜ್ಗಾಸು ಮಾಡು! (Prv.). — ಒಲ್ಲಿವಾಟು. -ಪಾಟು. making show with a gracefully arranged olli (My.; Te.).

ಒಲ್ಲೆ olle. see s. ಒಲ್ 1.

ಒಲ್ವು olvu. = ಒಲವು. (Cpr. 8, 30).

***ಒವಜ ovaja.** = ಓಜ. (Sk. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ?) ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಗೊವಜಂ ನೀನಾಗು ಕುಮ್ಮೋದ್ಭವಾ Pb. 2, 53; Kr. 1, 42.

ಒವರ್ಣ o-varṇa. = ಒಕಾರ. the letter ಒ. (Śmd. 67).

ಒಸ osa. = ಹೊಸ. new. (My.).

ಒಸಗು osagu. = ಹೊಸಗು. (My.). to rub anything between the hands or with the foot.

ಒಸಗೆ osage. 1. (fr. ಒಸೆ). = ಒಸಿಗೆ, ಹೊಸಗೆ 1, etc. joy; a joyful occasion, a feast, a festival [ಜನಪತಿಗೆಯೊಸಗೆಯಂ ಪುರಜನವೆಲ್ಲಂ ಬೀಱುತಿರ್ಪರಾಗಳ್ Kr. 1, 96; Pb. 6, 65 va.; Ap. 3, 22 va.]; (Cpr. 5, 31. 66; ಉತ್ಸವ, ಮಹಸ್ಸು, ಕ್ಷಣ Hlā.; ಉತ್ಸವ, ಕ್ಷಣ Mr. 452; My.). see Bp. 4, 11; 21, 6; 28, 22. 23; 32, 14; 36, 11; 37, 5; 53, 11; 57, 88; 58, 29; Bh. 2, 13, 44; 8, 23, 8; J. 31, 14. 64; Rśv. 8, 5 va.; 10, 57 va.; V. 14, 44. — ಒಸಗೆವಱೆ. -ಪಱೆ. a drum used on festive occasions (ಬದ್ಧಣ Ct. II, 47; Śs.; J. 5, 2).

ಒಸಗೆ osage. 2. (fr. ಉಸಿರ್ 1?). = ಹೊಸಗೆ 2, etc. speech, report, news (ಕೀರ್ತಿ Ct. II, 60; J. 19, 46; 23, 50; 30, 53; My.; Tu. cf. T. ವೞಂಗು, to speak). — ಒಸಗೆ ಕಳುಹಿಸು. to send news (My.). — ಒಸಗೆಯೋಲೆ. -ಓಲೆ. a palm-leaf on which a report is written (My.). ರಾಯನು ಮನದಿ ಘನಹರುಷಮಂ ತಾಳಿ, ಕೆನೆವಾಲು ಸಕ್ಕರೆಯು ನೆರದ ಪೋಲ್ ಆಯಿತೆನ್ದು, ರಸವಾಱೆಯ ಮೇಲೆ ಜೇನಿಟ್ಟ ಪೋಲಾಯಿತೆನ್ದು, ಒಸಗೆವೋಲೆಗಳನ್ನು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಕಳುಹಿದನು (Cōrakathe). [— ಒಸಗೆವಾತು. -ಮಾತು. happy news. ಪಾಣ್ಡವರನಿಕ್ಕಿದೊಸಗೆವಾತನೀಗಳೆ ಕೇಳಿಸುವೆನೆನ್ದು Pb. 13, 105 va.]. — ಒಸಗೆವೇೞ್. -ಪೇೞ್. to tell news (J. 18, 6). — ಒಸಗೆ 'ಹೇಳು. = ಒಸಗೆವೇೞ್. (My.).

ಒಸಡಿ osaḍi. = ಒಸಡು, ವಸಡಿ, ವಸಡು. the gums (C.). ಹಲ್ಲುಗಳು ಒಸಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲುಗೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತವೆ (B. 4, 84).

ಒಸಡು osaḍu. = ಒಸಡಿ, etc. the gums. (My.).

ಒಸತಿ osati. Tbh. of ವಸತಿ. dwelling. (My.; Rām. 5, 8, 35).

ಒಸಯಿಸು osayisu. to grow joyful, to be delighted (Cpr. 7, 94 va.).

ಒಸರ್ osar. 1. = ಒಸರು 1. to ooze, to trickle, to flow gently (ಸ್ರವಣ Śmd. Dh.; ಕಸಿ Śm. 110; Tu.; cf. ಉಗು 1, ಒಡಿ 3, ಒಜಿ 1, ಒಟ್ಕು 1; ಸೋರ್). [ರಸಮೊಸರ್ವುವು ಪುಣ್ಡ್ರೇಕ್ಷುವಾಟಕೋಟಿಗಳಳದೞೊಳ್ Ap. 1, 59]. P. p. ಒಸರ್ದು. ಒಸರ್ದುದು (ರೀಣ, ಸ್ಯನ್ನ, ಸ್ನುತ, ಸ್ರುತ Nr.). ಒಸರ್ವ (Bp. 40, 70; 48, 30). see Bp. 12, 49; 53, 24; 61, 41; J. 21, 58; 24, 47; 28, 35. ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತಮ್ ಒಸರ್ವ ನ್ನಿರೆ ಗೋಲಿಕಲ್ ಒಸರ್ದುಮೇ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13). 2, to let ooze out, to emit. ರಸಮುನ್ ಒಸರ್ವ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಚಲ್ವುಮಂ...ಉಸುರ್! (Kk. 3).

ಒಸರ್ osar. 2. = ಒಸರು 2. oozing, etc. — ಒಸರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. the oozing-stone: a kind of crystal (ಚನ್ದ್ರಗಲ್, ಕುಳಿರ್ಗಲ್ Ct. II, 112).

ಒಸರ್ osar. 3. P. p. of ಒಸರ್1. -ಒಸರ್ತರ್ to drip (Cpr. 1, 122).

ಒಸರಿಸು osarisu. to cause to ooze, etc. (My.).

ಒಸರಿಸುಹ osarisuha. oozing, etc. (ಸ್ಯನ್ದ, ರೀತಿ Nr.).

ಒಸರು osaru. 1. = ಒಸರ್ 1. (C.). P. p. ಒಸರಿ. [ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಸರುವ ಉದಕವ ತಡುದು ಶೀಲವೆ? Cv. 1112]. ಒಸರುವ (Bp. 32, 21). ಒಸರೊ (= ಒಸರುವ, Bh. 1, 5, 9). see J. 3, 12. 27; 12, 38; 20, 20; 21, 31.

ಒಸರು osaru. 2. = ಒಸರ್ 2. oozing. — ಒಸರುನೀರು. oozing or trickling water. ಅಂಗಡಿವ್ಯಾಪಾರ ಒಸರುನೀರಿನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಒಸಲು osalu. = ಪೊಸನ್ತಿಲ್, etc., ಹೊಸಲು. a threshold. (My.).

ಒಸಿ osi. = ವಸಿ 2, etc. a little (My.).

ಒಸಿಗೆ osige. = ಒಸಗೆ 1, etc. joy, etc. (My.).

ಒಸೆ ose. to be delighted or joyful; to be delightful; to be suitable (ಪ್ರಸನ್ನ Śmd. Dh.; T. ಉಗ, ಉಜ, ಉಜರ್, ಉಯರ್, to be lifted up, high or elevated; to be glad, pleased; ಉವಗೈ, ಓಗೈ, joy; M. ಉವ, to jump up, exult; to love; cf. ಓ4). [ಅದಂ ಕೇಳ್ದಾದಮಾನುಮರಸನೊಸೆದು ಬಡಪಾದುದುಮಂ ಕಣ್ಡು ಕರುಣಿಸಿ ಅಬ್ಬಾ ನಿಮಗೊಸೆದೆಂ ವರಮಂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಿಮೆನ್ದೊಡೆ Vr. 107, 11; Kr. 1, 2; Pb. 6, 26; Ap. 4, 99; ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಸೆದು ನೋಡ ಪರವಧುವ Cv. 374]. P. ps. ಒಸೆದು, ಒಸದು (Bp. 18, 57). ಒಸೆದಂ (Śmd. 255). ಒಸೆದಳ್ (245). see Śmd. 74. 258; Grj. 2, 60; 10, 106; Bp. 3, 33; 5, 38; 8, 18; 28, 3; 30, 5; 50, 14; 61, 40; Kk. 3: Śm. 9. 98; Rśv. 5, 133; 13, 43; J. 6, 16. 19; 15, 9; 28, 20. — ಒಸೆ ಒಸೆ. rep. (Bp. 33, 9; 34, 4).

ಒಸೆಗೆ osege. a gift, a present (T. ಉದವಿ, a gift; Te. ಒಸಗು, to give; see ಪೊಗದಿ & ಬೞಿ 2). ಸತಿಯುಂ ಪತಿಯುಂ ಬೇಟ್ಪರಿಗೆ ಒಸೆಗೆಗಳನ್ ಒಸೆದು ಇತ್ತು (Bp. 3, 33).

ಒಳ್ oḷ. 1. = ಉಳ್ 1, q. v. to be, etc. ಒಳಂ, ಒಳರ್ (Śmd. 292). ಒಳವು (5. 15. 23. 112. 292). [ಎರಡನೆಯುದೞೊಳ ಮೂಱನೆಯ ವಿಭಕ್ತಿಯೊಳವೊಳವು ಗುರು ಲಘು ಭೇದಂ Kr. 2, 15; Ap. 7, 65]. ಒಳವೆ? (292). ಒಳನೇ? (233). [ಅದನ್ತೞಸಲೆ ಪೇೞಲಾರ್ಪನೆಮ್ಬವನೊಳನೇ Kr. 1, 111; ಪೇೞ್ ಜನನವ್ಯತಿಜರಾನ್ತಕ ಶೋಕಾಗ್ನಿಯಿನ್ದಾವನುಮಾ ಸಂಸಾರದೊಳ್ ಬೇಯದನೊಳನೆ Ap. 3, 6]. ಒಳರೇ? (39). [ತನಗಿನಿತೞ ಬೇವಸಮೇಂ ಕವರ್ದವರುಮೊಳರೆ ಕವಿಯಲ್ಲದರಂ Kr. 1, 12; Pb. 1. 80; Ap. 8, 58; ಡಿಂಗರಿಗನ ಮನೆಗೆ ಅಂಗಜಾಹವಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೊಳರೆ Bv. 742]. ಇದಕೆ ಎಳಸದ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ್ ಒಳರೆ? (Ct. I, 1).

ಒಳ್ oḷ. 2. = ಉಳ್ 3, ಒಳು 1. that is; that is true, good, nice, etc. (ನಿಗರ Ct. II, 24; T.). its final is doubled before a following vowel (Śmd. 84). [— ಒಳ್ಗಣ್ಡ. great hero. ನೆಗೞ್ದೊಳ್ಗಣ್ಡರ ಗಣ್ಡೋಡುವಿನಂ ಕೊಣ್ಡುವು ಗಾಣ್ಡೀವಮುಕ್ತ ಬಾಣಗಣಂಗಳ್ Pb. 5, 88]. [— ಒಳ್ಗನಸು. -ಕನಸು. a beautiful dream. ಕಣ್ಡಳೀರೆಣ್ಬುವೊಳ್ಗನಸಿನೆಸೆವೋಳಿಯುಂ Ap. 7, 27 ragaḷe]. — ಒಳ್ಗನ್ನಡ. ಕನ್ನಡ. true or good Kannaḍa (Śmd. 197). — ಒಳ್ಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. good poetry (Śmd. 89. 221). [— ಒಳ್ಗಲಿ. -ಕಲಿ. a great hero. ಕಲಿಯನೆ ಸನ್ದೆ ಸಾಲ್ಪ ಕಡುವನ್ದೆಯನೊಳ್ಗಲಿ ಮಾಳ್ಪ Pb. 12, 92; — ಒ

ಳ್ಗಾಸೆ. -ಕಾಸೆ. a nice cloth to gird the loins. (C. Bp. 31, 9). — ಒಳ್ಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. big sparks. ಕಿಡಿವಿಟ್ಟೊಗೆದೊಳ್ಗಿಡಿ ತಾರಕಾಳಿಯನ್ನಿರೆ Pb. 12, 111; — ಒಳ್ಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. a good banner. ಸೌಧಾಳಿಯೊಳ್ಗುಡಿಯಾಯ್ತು ಚೀನದ ಸುಯ್ಯತಾಣದ ಪಟ್ಟೆ ಹರ್ಮ್ಯಾಳಿದಪ್ಪದೆ ರಮ್ಯಮಾಯ್ತು Pb. 14, 15]. — ಒಳ್ಗುಣ. a good quality, virtue. [ಈಯೊಳ್ಗುಣಮುಂ ಕಲಿತನಮುಮಿವೇಂ ಪ್ರಣತಾರೀ ಸೂತಸುತನೊಳೊಡವುಟ್ಟುಗುಮೇ Pb. 2, 98]; (Ch. v. 5). — ಒಳ್ಗುಣ್ಡಿಗೆ. true courage (Rśv. 1, 133). —ಒಳ್ಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. a beautiful curl. ಉರದೊಳ್ ಹಾರಂಗಳ ನೊಳ್ಗುರುಳ್ಗಳೊಳ್ ಚಿನ್ನ ಪೂಗಳಂ ಪೋಲ್ತು Ap. 7, 92. — ಒಳ್ಗುಲ. -ಕುಲ. noble descent. ಮಲಿನಮಿಲ್ಲದೊಳ್ಗುಲದರಸುಗಳಿರೆ Pb. 6, 50. — ಒಳ್ಗೆಸಱ್. -ಕೆಸಱ್. much mud. ನೆತ್ತರ ಕಡಲ್ ನೆಣದೊಳ್ಗೆಸಱೊಳ್ ಜಿಗಿಲ್ತುಗುರ್ವಡರೆ Pb. 11, 58]. —ಒಳ್ಗೊನೆ. -ಗೊನೆ. a good bunch (Rśv. 10, 2). — ಒಳ್ಜಸ. good fame (R.). — ಒಳ್ದಳ. a beautiful leaf (or lotus, J. 18, 35). — ಒಳ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. beautiful young foliage. (V. 4, 34). — ಒಳ್ದುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. a nice garment; a nice ornament (Ch. in G. MS. v. 2). — ಒಳ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. a beautiful ornament (Rśv. 11, 165). — ಒಳ್ದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. a beautiful beam (Śśv. 1, 70). [— ಒಳ್ನಡು. a lovely waist. ಎಳೆವಿದಿರ ಬಣ್ಣವೊಳ್ನಡು ಕಳಶಮನವ್ವಳಿಪ ಮೊಲೆ Ap. 4, 44]. — ಒಳ್ನಾಡು. a nice country (Abh. P. 16, 78). — ಒಳ್ನುಡಿ. = ಒಳುನುಡಿ. a true, good, clever, or sensible word. [ಒಳ್ನುಡಿಗೇಳ್ದೊಡಮಿವ್ವನಾಳ್ದಗೇಯಂ ಕಿವಿವೊಕ್ಕೊಡಂ Pb. 4, 30]. ಕರ್ಣನ ಒಳ್ನುಡಿ (Śmd. 133). ಒಳ್ಗಬ್ಬಮುಮ್ ಒಳ್ನುಡಿಯುಂ (89. 221). [2, a kind of versification Kr. 2, 144]. — ಒಳ್ನುಡಿಕಾಱ. (Śmd. 235). = ಒಳುನುಡಿಕಾಱ, q. v. ಎರಱ್ಮಾತಾಗಿ ಬಟ್ಟಿಂ ಜಗದ್ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ನುಡಿಕಾಱನ್ ಆದ (217. 222 Mdb.). — ಒಳ್ನುಡಿದೋಱ್. -ತೋಱ್. to exhibit good words (Śśv. 1, 48). [— ಒಳ್ಪೆಗಟ್ಟು. great prosperity. ಈವ ಚಾಗವೆಂಡಱೋಡುವಿನಂ ಪೊರೆದೊಳ್ಪೆಗಟ್ಟಿಯೊಳ್ Ap. 2, 24]. — ಒಳ್ಪರಿಜು. a beautiful form. Śśv. 5, 9. — ಒಳ್ಪೂಗೊಂಚಲ್. a fine flower-bunch (Abh. P. 14, 196). — ಒಳ್ಮಾತು. a good word (Ct. II, 98). — ಒಳ್ಮಿಂಚು. bright lightning. Śśv. 5, 8. — ಒಳ್ಮುತ್ತು. a true, real pearl. — ಒಳ್ಮುತ್ತುದೊಡ. -ತೊಡ. an ornament of true pearls. ಗಜಶಿರದಿ, ಪನ್ದಿಯ ದಾಡೆಯಿಂ ಪೆಸರ್ವೆತ್ತು ಪುಟ್ಟಿದ ಒಳ್ಮುತ್ತುದೊಡಗಳ... ಮಿಣ್ದ ವೆಣ್ಡಿಯರ್ (Rāghc. 17, 65). [— ಒಳ್ಮೊಗ. beautiful face. ನಲ್ಲರೊಳ್ಮೊಗಂ ನಗೆಮೊಗದೊಳ್ ಪಳಂಚಲೆಯೆ ಕೂಡುವ ನಲ್ಲರೆ Pb. 4, 28. — ಒಳ್ವರಕೆ. -ಪರಕೆ. a good blessing. ಪಯೋಜಜ ಪಾರ್ವತೀಶರೊಳ್ವರಕೆಯಂ ನಾನ್ತು Pb. 12, 221]. — ಒಳ್ವರಲ್. -ಪರಲ್. a fine stone. (Cpr. 6, 49). — ಒಳ್ವಳೆ. -ಬಳೆ. a nice ring. (Śśv. 3, 10). [— ಒಳ್ವಾತು. -ಮಾತು. a nice talk. ಅಕ್ಕರಗೊಟ್ಟಿಯುಂ ಚದುರರೊಳ್ವಾತುಂ Pb. 4, 31. — ಒಳ್ವೆಣ್ಡಿರ್. -ಪೆಣ್ಡಿರ್. noble ladies. ಪೆಣ್ಡವಾಸದೊಳ್ವೆಣ್ಡಿರನೆರಡೋಳಿಯೊಳ ಮಿರಿಸಿ Pb. 9, 28 va. — ಒಳ್ವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. good name, fame. ಪಾಣ್ಡವ ಬಲದೊಳ್ವೆಸರಱುಕೆಯ ನಾಯಕಂ ಕೃತವರ್ಮಂ Pb. 12, 60 va.]. — ಒಳ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. beautiful lustre (Śśv. 1, 77). — ಒಳ್ವೇಟ. ಬೇಟ. suitable erotic movements, etc. (Rśv. 11, 83). — ಒಳ್ಳರಲ್ದಿರಿ. -ಅರಲ್-ತಿರಿ. to wander about in search of nice flowers (Śśv. 2, 39). [— ಒಳ್ಳಲಗು. -ಅಲಗು. sharp blade. ಒಳ್ಳಲಗಿನ ಶರತತಿಯಿಂ ಕೊಳ್ಳಕೊಳೆನ್ದಂಗರಾಜನಸುರನನೆಚ್ಚಂ Pb. 12, 12. — ಒಳ್ಳಾನೆ. -ಆನೆ. noble elephant. ಒಳ್ಳಾನೆಗಳ್ ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟಿದುವೊನ್ದು ಲಕ್ಕ ತುರಗಂ ಪತ್ತೆಣ್ಬು ಲಕ್ಕಂ Pb. 10, 117]. — ಒಳ್ಳಾಳ್. -ಆಳ್. a good man or servent. (Śmd. 84. 214 Mdb.). [2, a hero. ಬೆಳ್ಳಾಳ್ಗೆ ಪೊಳೆಪು ದೋಱುವುದೊಳ್ಳಾಳ್ಗೆ ಪೊಡರ್ಪುದೋರ್ಪುದು Pb. 12, 12]. — ಒಳ್ಳಿಹ. -ಇಹ. truth or goodness being therein: true, good, nice, etc. ಒಳ್ಳಿಹ ಪಸು (ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ Hlā.). ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿ (ಸುವಚನ Nr.). ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿಯುಳ್ಳಾತನು (ಪಚನೇಸ್ಥಿತ Nr.). ಒಳ್ಳಿಹ ನೋಟವು (ವಲ್ಗುದರ್ಶನ Nr.). ಒಳ್ಳಿಹನಲ್ಲದ ಅರಸನುಳ್ಳ ದೇಶ (ರಾಜನ್ವನ್ತ್, etc. Nr.). ಒಳ್ಳಿಹ ಮಣ್ಣು (ವ್ಯುತ್ಸೆ, etc. Hlā.). ಒಳ್ಳಿಹ ಕುದುರೆ (ಉತ್ತಮವಾಜಿ Nn. 12). ಒಳ್ಳಿಹ ಗತಿ (ಸದ್ಗತಿ); ಒಳ್ಳಿಹ ಗುಣ (ಸದ್ಗುಣ 66. 113). ಒಳ್ಳಿಹ ಕುಲ (ಸತ್ಕುಲ 129). see Nn. 25. 30. 68. 107. 114. 115. 116. 146. 160. 161. 163. 167; Bp. 21, 30; 55, 32; 58, 46. — ಒಳ್ಳುಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. a good meal; good food. (Śmd. 214). — ಒಳ್ಳೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. good, eatable oil, gingely oil.

-ಒಳ್ oḷ. 3. = -ಉಳ್ 2, -ಒಳು 2. that is hidden: the inside; inner; in; into; among; at; with; on; etc. (ಅಲ್ಲಿ Śmd. 145. 115; *cf.* ಉಳಿ 1). ಶ್ರೋತ್ರದೊಳ್, ಶಾಸ್ತ್ರಮುಖದೊಳ್ (1). ಇದಱೊಳ್ (3). ನಾಱುಗೆಯೊಳ್ (28). ಮಾತಿನೊಳ್ (61). ಸಮ್ಪಗೆಗಳೊಳ್, ಆತನೊಳ್ (143). ಕೊಳದೊಳ್ (145). ದೇವರೊಳ್, ಕಾದುವರೊಳ್, ಮೊಗದೊಳ್, ವೀರದೊಳ್ (163). ಕೊಡಲಿಯೊಳ್, ಗದೆಯೊಳ್, ಕಿವಿಯೊಳ್ (165). ಕೆಯ್ಯೊಳ್ (145). ದಿವಸದೊಳ್ (167). ದಿನದೊಳ್ (262). ಪವಣೊಳಮ್ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಯೊಳಂ (122). ಎಲ್ಲ ಅಂಗಮ್ ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮನ್ ಎಲ್ಲ ಎಡೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮು! (183. 208). ತಲೆಯೊಳ್ ಇರ್ದ ಮಾಣಿಕಮಂ ಚೂಡಾಮಣಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಒಳ (Śm. 3. 19). see also Śm. 7. 20; Cpr. 7, 92 va.; Rśv. 5, 125; 6, 11 va. and 24 va.; 9, 26; 13, 10; 13, 95 va.; J. 19, 7; 33, 21. — ಒಳಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. control (My.). — ಒಳಟ್ಟೆ. -ಅಟ್ಟೆ the inner sole of a shoe (C.). — ಒಳಡಂಗು. -ಅಡಂಗು. to hide oneself. ಇಡಿದ ಇನ್ಧನದೊಳ್ ಫಣಿ ಒಳಡಂಗೆ (Rśv. 9, 25). — ಒಳಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. an inner branch. (Śmd. 112. 223). — ಒಳ್ತಳೆ. to undertake (Cpr. 2, 85). — ಒಳ್ದಿರುಳ್. -ತಿರುಳ್. the marrow (Bp. 11, 34). — ಒಳ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. thigh-in: thigh-connexion. [ಪೊಳೆವೊಳ್ದೊಡೆ ತೆಱಪಾದೆರ್ದೆಯಂ ನಟ್ಟುವನ್ದು ತನ್ಮನಿಪತಿಯಾ Pb. 2, 42]; (Cpr. 4, 47). ಒಳ್ದೊಡೆಯ ಸನ್ದು, the joint connected with the thigh, the knee (ಮೊಣಕಾಲ್ Śmd. I). 2, the inner side of the thigh (J. 11, 9). — ಒಳ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. the inner part or middle of a stream (J. 9, 24). [— ಒಳ್ನೆಱಿ. an inner folder. ಚೆಲ್ವಿಂ ಪೊದಱೊಳ್ನೆಱಿಯನೆಡದ ತೋಳ್ ಸೋಗೆಯಂ ನೂಲತೊಂಗಲ್ Ap. 11, 16]. — ಒಳ್ಮನೆ. -ಮನೆ. an inner house or room (C. Bp. 5, 50). [—ಒಳ್ಪೊಕ್ಕು. -ಪೊಕ್ಕು. having entered into. ಇದಿರೊಳ್ ನಿನ್ದೊಡೆ ವಜ್ರಸ್ಯರಿಸನಿರಲ್ವೇಡೆಮ್ಮೊಳೊಳ್ಪೊಕ್ಕು ನಿಲ್ಬುದು ನೀನೆನ್ದು ಕಡಂಗಿ ಕಾಲ್ವಿಡಿವವೋಲ್ Pb. 4, 24]. — ಒಳ್ಪುಡೆ. -ಉಡೆ. = ಉಳ್ಪುಡೆ. (Grj. 3, 47).

ಒಳ್ oḷ. = ಒಳು, etc., ವಳ್ q. v. a leather strap.

ಒಳ oḷa. 1. the inside. (Śmd. 70). (Tu. ಉಳ). dative ಒಳಕ್ಕೆ (Si. 239. 431; *only* in Si.), ಒಳೀಕೆ (My.), ಒಳಯಿಂಕೆ. ಒಳಯಿಂಕೆ ಅಬ್ದಿ (Bp. 51, 80). [mind. ಮೃಗದ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ನಿಸದಮೆಸೆವುದು ಬಲ್ಲಾಳ ಬಿಲ್ಬಲ್ಮೆ ತನ್ನೊಳಮಿಸಃವನ್ತೆ ಲೇಸಪ್ಪುದು Pb. 5, 47]. — ಒಳ ಅಟ್ಟ. a loft in a house. (Śmd. 70). — ಒಳ ಅನುಭವ. internal experience (Si. 387). — ಒಳಕಲಂ. a subordinate paragraph (My.). — ಒಳಕಾಲು. the side of the phalanges of the foot (My.). — ಒಳ ಕುಱುವ. an inner island (Bh. 2, 4, 10). — ಒಳಕೆಯ್. 1. the palm of the hand (Śmd. 78; Bp. 21, 43; My.). the inside (My.). — ಒಳಕೆಯ್. 2. = ಒಳಗೆಯ್. to do, or put, inside (of oneself): to take in, to inclose, to comprise (in oneself), etc. (ಅನ್ತಃಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Cpr. 1, 101 va.; Rśv. 3, 21; 7, 17 va.; 8, 42; Śśv. 1, 31). *cf.* ಒಳಕೊಳ್. — ಒಳ ಕೆಯ್ಸು. to cause to take in, etc. ನಲಿನನಾಲವಂ ಬಳಸಿ ತಳ್ತ ಅಲಿಮಾಲೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ ಒಳಕೆಯ್ಸಿ, ನೀಲರತ್ನದ ಕಡಯುಮಂ ಪದಾಗ್ರದೊಳ್ ಅನ್ದಂಗೊಳಿಸಿ (Rśv. 13, 59 va). — ಒಳ ಕೊಳ್. = ಒಳಗೊಳ್. to inclose; to comprise; to contain; to assume; to unite with oneself. [ನಿನ್ನ ಯಶೋರಾಶಿಯನಿನ್ದುದ್ಯ

ತಿಯ ನಿಕಾಶಮನೊಳಕೊಳ್ಳುಮಳವಿಗಱಿದಿರ್ದುದುಮಂ Kr. 3, 95; Pb. 1, 15; Ap. 1, 63 va.; ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವಾ ನೀವಲ್ಲದೊಳಕೊಮ್ಬುವರಿಲ್ಲಯ್ಯ Bv. 55]. see Śmd. 208; Abh. P. 4, 24; 11, 83; Grj. 2, 106 va.; Bp. 3, 30; 26, 13; 37, 5. 35. 38; Rśv. 5, 115 va.; 6, 24 va.; J. 6, 3; 29, 35. — ಒಳಕೋಂಟೆ. an inner fort. (Śmd. 209)— ಒಳಗಡೆ. -ಕಡೆ. the inner side, the inside (B. 5, 210; My.); inside (Si. 83. 205; My.). 2, meanwhile (B. 2, 33; My.). 3, before (B. 4, 10). 4, afterwards, later (My.). — ಒಳಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. an inner pair of scissors. ಜ್ವರಗುಲ್ಮ... ಕೃಚ್ಛ್ರಾದಿರೋಗಗಳು ಕರುಳಿನ ಒಳಗತ್ತರಿಯ ಹಾಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ಪರಿಪರಿಯ ವ್ಯಾಧಿ (Sarpabhūṣaṇa in B. 5, 320). —ಒಳಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. an inner, essential fragrance (Bp. 1, 7). —ಒಳಗುಟ್ಟು. a secret (C.). — ಒಳಗುಡಿ. an inner apartment. ಒಳಗುಡಿಯ ಹಾದರ (Bh. 2, 2, 78). 2, the inner part of a temple (My.). — ಒಳಗುನ್ದುವಿಕೆ. -ಕುನ್ದುವಿಕೆ. mental agony, anxiety (ಆಧಿ, etc. Si. 70). —ಒಳಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಒಳ ಕೆಯ್ No. 2. (V. 23, 10). — ಒಳಗೊಳ್. = ಒಳಕೊಳ್. (J. 26, 11; 29, 35). — ಒಳ ಚಾಚು. to inclose, to tuck in (Rām. 3, 6, 5).— ಒಳಚುಚ್ಚು. an inward piercing (Bp. 40, 61). — ಒಳಜ್ವರ. a bone-pervading latent fever (C.). — ಒಳಡೊಂಕು. bending inward. — ಒಳಡೊಂಕು ಕಾಲ್. a bandy-leg (Bp. 58, 49). — ಒಳತೊಡಕು. entanglement in or among (see s. ಬೆರಳು ಚಾಳಿ). — ಒಳತೋಟಿ. internal war or strife (Bh. 1, 8, 1). — ಒಳದವಡೆ. the inner side of the lower cheek (My.), or of the jaws (Si. 214). — ಒಳದಾರಿ. a bye-road, a near path (C.). — ಒಳದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. to inclose (Bh. 6, 4, 67). — ಒಳದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. = ಒಳ್ದೊಡೆ No. 2. (My.). — ಒಳನಾಡು. an inland country (My.). — ಒಳಪಡಿ. that which is put in scales to produce equipoise (My.). — ಒಳ ಪಡಿಸು. to cause to yield; to seduce (My.; Si. 446); to make subordinate, etc. etc. (My.). — ಒಳ ಪಡು. to succumb; to yield (My.); to be subordinate (as a son to his father, in ಒಳ ಪಟ್ಟದ್ದಾನೆ, My.); to be subject to (as one's debts to his property, My.); to be charged upon (as one's debts upon his assets, My.); to be merged (as several smaller debts into a larger one, My.). — ಒಳ ಪುಗಿಸು. to cause to enter in or among (Grj. 2, 106 va.; Rśv. 13, 104 va.). — ಒಳ ಪುಗು. to enter in, etc. (ನಡುವೆ ಪುಗು Śmd. 149). [ನೀಳಾಂಜನೆ ... ಒಳ ಪೊಕ್ಕಳ್ ಭೋಂಕೆನೆ ನಿಖಿಳ ಜನಾನ್ತರಂಗಮುಂ ರಂಗಮುಮಂ Ap. 9, 19]; see Cpr. 5, 39 va.; Śmd. 28; Grj. 10, 105; Bp. 57, 37; 60, 31; Bh. 1, 8, 53; Rśv. 5, 24; J. 9, 14. [— ಒಳಪೊಯ್. to pour or cast into. ಮುರಾರಿಯ ತಂಗೆಯನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು ಚಚ್ಚರನೊಳಪೊಯ್ದು ನೀಂ ನಿನಗೆ ಮಾಡುವುದೆನ್ದು Pb. 4, 34]; (Cpr. 1, 101 va.). — ಒಳಬಾಗಿಲ್. an inner door (ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ, etc. Si. 110). — ಒಳಭಾಗ. an inner part (My.; G.). — ಒಳಮಗ್ಗಲು. the inner side (B. 4, 141; My.). — ಒಳಮಟ್ಟ. = ಒಳಾಯ. (My.; Mg. ಒಳಮಟ್ಟು). — ಒಳಮನೆ. an inner apartment (ಅನ್ತರ್ಗೃಹ Si. 416).— ಒಳಮಾತು. a secret or private communication (My.). — ಒಳಮುಚ್ಚಿಕ. a low diffuse plant, Neptunia triquetra Benth. (Z.). — ಒಳಮೆಯ್. the inner (or lower) side (B. 3, 36; 4, 70; My.). — ಒಳವಾಲಂಗೊಳ್. -ಬಾಲ -ಂ-ಕೊಳ್. to draw in the tail (Śmd. 78). — ಒಳವಾಲ ಹಾಕು. to lose, not to win (My.). — ಒಳವುಸಲು. -ಉಸಲು. breath inhaled (S. Mhr.). — ಒಳಸಂಚು. a secret design, a plot, intrigue (B. 4, 9. 20; My.; Tu. ಉಳಸಂಚಿ). — ಒಳ ಸಾರ್. = ಒಳ ಹೊಗು. (G.). — ಒಳಸಾಲ. a secret debt (C.). — ಒಳಸೆಱಗು. the end of a woman's cloth that is tucked inside (My.). — ಒಳ ಸೋರ್. to fear: to flinch, to withdraw (ಅಕ್ಕುಳಿಸು, ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು, etc., ಅಪಸರಣ Śs.). [ಎನ್ತಿದಿರಾನ್ತೆಯನ್ತೆ ಕಲಿಯಾಗೊಳಸೋರದಿರೆನ್ದು ಭೀಮನೋರನ್ತೆ ಕನಲ್ದು ತಿಣ್ಣಮಿಸೆ Pb. 10, 98]; (Cpr. 5, 19; Abh. P. 11, 51 va.; Śsv. 4, 115). — ಒಳ ಹೊಗು. = ಒಳ· ಪುಗು. (Si. 85). — ಒಳಹೊಟ್ಟೆ. the stomach (ಕೋಷ್ಠ, ಅನ್ತರ್ಜಠರ Si. 416); the inside of the belly (My.). — ಒಳಾಗ್ರ. -ಅಗ್ರ. the inner place or garden; that is indigenous, not imported (used with regard to fruit), as ಒಳಾಗ್ರದ ಅಡಿಕೆ, -ಬಾಟ್ (My.). — ಒಳಾಯ. -ಆಯ. intermediate space (C.).

ಒಳ oḷa. 2. = ಒಳಪು, ಪೊಳಪು 1. shine, blaze (*cf.* ಉಳ್ಕು3). see ಉಳ್ಳೊಳ.

ಒಳಗನೆ oḷagu-ane₁. inside, in, into. (Te. ಲೋನೆ). [ಕಾಮ್ಯವನದೊಳಗನೆ ನೀಲ ಪರ್ವತದ ಮೇಗನೆ ಪೋಗಿ Pb. 4, 12 va.; Ap. 12, 75 va.]. ಮಣಿಮಯಮನ್ದಿರದ ಒಳಗನೆ ಪೊಕ್ಕು (Rśv. 10, 5 va.).

ಒಳಗು oḷagu. that is inside (Śmd. 145; J. 8, 42); the inside, the inner part; the heart; a secret; within; in; into; etc. [ಕಾಲವಂಚನೆಗೆಯ್ಮಲ್ ಬಗೆದು ಸಂಗ್ರಾಮರಂಗದೊಳಗನೆ ಮುನ್ದಿಟ್ಟೊಡಗೊಣ್ಡು Pb 13, 51 va.]; (Cpr. 5, 42). Acc. ಒಳಗಂ (Śmd. 149 Cm.); Gen. ಒಳಗಣ [ಕನಕ ಗೋಪುರಂಗಳೊಳಗಣೆರಡು ದೆಸೆಯ ಗುಣಣೆಯಿಂ ವಿಳಾಸಿನಿಯರ ಗಡಣೆಯಿಂ Pb. 1, 58]; (Śmd. 135; Bp. 18, 12. 59; 37, 1; 41, 21; 48, 20; 56, 24, 32; 57, 42; J. 6, 6; 11, 17; Si. 319), ಒಳಗಿನ (Si. 267. 342; B. 1, 24; 3, 119); Dat. ಒಳಗಣ್ಗೆ (Rśv. 10, 31 va.); Abl. ಒಳಗಣಿಂ (Śmd. 135), ಒಳಗಿನ (B. 3, 80. 81; 5, 35), ಒಳಗಿನಿನ್ದ (Si. 269. 380). ಬಸುಱೊಳಗು (ಅನ್ತರ್ಜಠರ, ಕೋಷ್ಠ); ಮನೆಯೊಳಗು (ಅನ್ತರ್ಗೃಹ, ಕೋಷ್ಠ Nr.). ಸಮುದ್ರದೊಳಗಣ ಕ್ರೂರಸತ್ವಂಗಳಂ ಯಾದಸ್ಸು ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಂ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ); ನವಿಲ ಗಱಿಯೊಳಗಣ ನಯನಾಕಾರಮ್ ಅಗಿರ್ದ ಬಣ್ಣ (ಚನ್ದ್ರಕ), ನೀರೊಳಗಣ ಚಿಪ್ಪು (ಶಮ್ಬೂಕ); ಅರಸಿನೊಳಗಣ ದಾರವಟ್ಟದೆಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಾನ್ತ ಎನಿಸುಗು; ಒಳಗಣ ಬಾಗಿಲು (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ); ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಣ ಶಿಶು (ಭ್ರೂಣ Nr.). — ಒಳಗಣಂ. -ಅಂ 3. (Śmd. 136). a man who is within, etc. — ಒಳಗಾಗು. -ಆಗು. to expose oneself to, to become a butt for, to incur; to get into the power of; to submit, to submit oneself, to be subject. see Bp. 16, 10; 24, 70; 28, 20. 36; J. 1, 6; 5, 67; 11, 15; 17, 35; 27, 17; B. 3, 33; 4, 2. 89; 5. 2. — ಒಳಗಾಱು. -ಆಱು. the heart or courage to go out or to fail (Grj. 4, 120 va.). — ಒಳಗಿನ್ದೊಳಗೆ. -ಒಳಗೆ. secretly, privily (C.; B. 4, 139). — ಒಳಗು ಗೊಡು. -ಕೊಡು. to give out or reveal a secret. ಒಳಗುಗೊಡುವುದು (ಉಪಜಾಪ Hlā.). — ಒಳಗುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. (= ಒಳ ಕೆಯ್ಸು). to cause to take in, etc. (Śsv. 2, 42 va). — ಒಳಗುದೋಱು. -ತೋಱು. to reveal a secret. (Bh. 5, 3, 49). ಒಳಗುದೋಱುವದು (ಉಪಜಾಪ, ಭೇದ Mr. 457). — ಒಳಗು ಮಾಡು. to subdue, to put into shade (Cpr. 1, 130). — ಒಳಗೊಳಗು. rep. (Bp. 61, 62).

ಒಳಗೆ oḷage. = ಒಳಗು. in the inside, inside, within, in, into, (on, with), etc. (C.). (Śmd. 145). [ಚಲಿತ ನಿಲವಣ್ಣದ ಮೆಕ್ಕಳವೊಳಗೆ ಸುಱಿದರರಸಂ ಮನದೊಳ್ ಮುಳಿದಸಿಯನೆ ನೋಡಿ ಪರಿವಾರದವರ್ Kr. 2, 151; Pb. 1, 58]. ಕವಿ ಪೊಱಗೆ ಇರೆ, ಕೀಱ್ ಒಳಗೆ ಇರೆ (145). ಬನದೊಳಗೆ (73). ಉಡಿಯೊಳಗೆ (125). ಕನ್ನಡದೊಳಗೆ (115). ನೆಲದೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವು; ಒಡಲೊಳಗೆಯುಂ ಕೋಷ್ಠಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ಆವುದಾನೊನ್ದಱೊಳಗೆ ಪೋಲಿಸುವುದು (ಉಪಮೆ); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ); ಹಗೆಯರಿಬ್ಬರೊಳಗೆ ವಿರೋಧ ಹುಟ್ಟಿಸುಹ (ಭೇದ); ಕೊರಲೊಳಗೆ ಇಱಿಯಲ್ ಇಕ್ಕುವುದು ನಿನೀತಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Nr.). ಏಱು

ದಿವಸದೊಳಗೆ or ಏಱು ದಿವಸಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ, within seven days (C.; Si. 316). see Cpr. 7, 60; 7, 92 va.; Bh. 1, 8, 34. 48. 69; 2, 4, 7; 2, 13, 13; Śm. 20. 42. 48. 111; Rśv. 6, 23; 10, 31 va.; Si. 64. 216. 316. 321. 369. 376. — ಒಳಗಿರ್. -ಇರ್. to be inside or in. 2, to meddle in or with (Bp. 60, 40). — ಒಳಗೆ ಸೇರು. to go inside; to sink, as an eye (C.; B. 4, 41). — ಒಳಗೊಳಗೆ. rep. [ಅರಸನ ಕೋಷ್ಠಾಗಾರದ ಕರಣಂಗಳ ಕಾಪನೆಯ್ದೆ ಬಂಚಿಸಿ ಕಳ್ದಂ ಕರೆದುವೊಳಗೊಳಗೆ ಸುಱುಯು ತ್ತಿರೆ ನೃಪನದನಱಿದು ಪಿಡಿದು ತರವೇೞ್ದಾಗಳ್ Ap. 5, 15]; (Bp. 3, 14. 25; 43, 25; 57, 48; J. 19, 17).

ಒಳೆತು oḷ₂-atu. = ಒಳಿತು, etc. that is good, etc. (S. Mhr.).

ಒಳೆದು oḷ₃-adu₁. that is within, the inner part (My.).

ಒಳಪು oḷapu. = ಪೊಳಪು 1, etc. (My.).

***ಒಳಬೊಳ್ಳೆತನ oḷaboḷḷetana.** worthlessness. ಎನ್ನ ಭಕ್ತನೆ ನ್ದೆಪ್ಪುರು: ಎನ್ನ ಹೊಱ ಹಂಚೆ ಒಳಬೊಳ್ಳೆತನವನಱಿಯರಾಗಿ! Bv. 305.

ಒಳಱು oḷaṟu. ಒಳಱ್. to sound, to cry, to roar [ಭಯ ಪ್ಪುರಸೊಳಱ್ ನೆಗೆದುದಾ ವನಕರಿ ಶರಭ ಕಿಶೋರ ಕಂಠ ಗರ್ಜನೆ ಬನದೊಳ್ Pb. 5, 91]; (Cpr. 5, 76; ರಾವ Śmd. Dh.; ಧ್ವನಿಗೆಯ್ Śmd. 184 Cm.; Śsv. 2, 15; T., M. ಉಳಱು; cf. ಒದಱು 1). ಒಳರ್ದು (Rśv. 13, 138 va.).

ಒಳಲೆ oḷale. a bivalve shell used in feeding children (Bp. 15, 13; My.).

***ಒಳಲೊಟ್ಟೆ oḷaloṭṭe.** veiled falsehood. ತನು-ಮನ-ಧನವ ಹಿಡ್ಡಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಮಾತಿನ ಬಣಬೆಯ ಒಳಲೊಟ್ಟೆಯ ನುಡಿವರೂ ನೀನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿರೇ Bv. 202.

ಒಳವರತೆ oḷavarate. = ಒಲವರತೆ. pleasure, love (B. 5, 85).

ಒಳವು oḷavu. the inside; a secret (My.; Te.; T., Tu. ಉಳವು). see ಕಣ್ಣೊಳವು, Prv. 8. ಮಗ 1. 2, authority, control. ಈ ಸ್ಥಲವು ನನಗೆ ಒಳವು (My.). — ಒಳವುಕುದುರೆ. a stallion (Sd.).

ಒಳಿಗ oḷiga. = ಉಳಿಗ 1, q. v.

ಒಳಿತು oḷ₂-itu. No. 2. = ಒಳತು, ಒಳ್ಳಿತು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು q. v. that is good, etc. (C.). ಶುಭ, ಮಂಗಳ, ಕಲ್ಯಾಣ, etc. ಒಳಿತಕ್ಕೆ ಪೆಸರ್ (Mr. 26). ಅವನನ್ನು ಒಳಿತಾಗಿ (well) ತಳಿಸಿದರು (B. 1, 23; 2, 31). ನೀವು ಒಳಿತಾಗಿದ್ದೀರೋ? (3, 67). ತನ್ನ ಒಳಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನುಷ್ಯನು ದುಡಿಯ ಬೇಕು (3, 115). ನಾನು ಒಳಿತಾಗಿ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ (4, 197). — ಒಳಿತು ಕೆಡಕು. that is good and that is bad (C.; B. 3, 53). — ಒಳಿತು ಹೀನ. = ಒಳಿತು ಕೆಡಕು. (C.; B. 4, 14. 89).

ಒಳಿಱ್ oḷiṟ. = ಅಳಿಱ್, q. v.

ಒಳು oḷu. 1. = ಒಳ್ 2, etc. — ಒಳುಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. good or true Kannaḍa (Subhāṣitanītikāṇḍa). — ಒಳುದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. a nice, beautiful thigh (Bp. 42, 23). — ಒಳುನಾರಿ. a good woman (ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ Mr. 306). — ಒಳುನುಡಿ. = ಒಳ್ನುಡಿ. a good, clever word or speech (Bp. 42, 8). — ಒಳುನುಡಿಕಾಱ. = ಒಳ್ನುಡಿಕಾಱ. a man who uses true, good, or clever words or speech; an eloquent man (ವಾಚೋಯುಕ್ತಿ, ಪಟು, ವಾಗ್ಮಿ, ವಾವದೂಕ Nr.). — ಒಳುಮಾಟ. a good, pious deed (Bp. 4, 46). — ಒಳುಮೊಗ. a good, fine face (Bp. 5, 25). — ಒಳುರೂಪು. a good form (see Mr. s. ಪರಭಾಗ). — ಒಳುವೆಣ್ಣಾಸು. -ಪೆಣ್ಣಾಸು. a good woman (ವರಸ್ತ್ರೀ, ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ Hlā.). — ಒಳುವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. a good name (Kk. 10b.). — ಒಳು ಸೂೞುಮಾತು. a good, nice sūḷumātu (Bp. 42, 4).

-ಒಳು oḷu. 2. = -ಒಳ್ 3, etc. (My.). ಕಾಸ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯದೊಳು ಸಮ್ಭ್ರಮದಿಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ (ವಿಭ್ರಮ); ಏಕಧುರವ್ ಅಹ ಎತ್ತಿನೊಳು ಏಕಧುರೀಣ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). see Bp. 14, 29; 37, 56; 53, 31; Śm. 17.

ಒಳು oḷu. = ಒಳ್, ಒಳೆ, ವಳ್ q. v. a leather strap. ಒಳೆನ್ದು ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Śmd. II).

ಒಳುಪು oḷupu. = ಒಳುಹು, q. v. (ಮಜ್ಜಾಸಾರ Mr. 497, o. r. ಒಳುಹು).

ಒಳುಹು oḷuhu. = ಒಳುಪು, ಒಳ್ಪು q. v. essence; property, possession; trueness, goodness, excellence, superiority, superior merit, etc. (ಪರಭಾಗ, ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ Hlā., Mr. 456; see ಒಳುಪು).

ಒಳೆ oḷe. = ಒಳು, etc. (ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ Kk. 81, Śm. 41; MSS. ವೊಳೆ & ವಳೆ).

ಒಳ್ತನ oḷtana. = ಒಳ್ಳಿತನ. the state of being good, etc. (ನೆಱವಣಿಗೆ Bhn. 34).

ಒಳ್ತು oḷtu. = ಒಳಿತು etc. (V. 4, 28).

ಒಳ್ಪು oḷpu. = ಒಳುಪು, etc. (ಎಡ್ಡ Ct. I, 6; ಲೇಸು II, 81; ವೃಷ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು Nn. 16; ಜಾತ್ಯ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 74; ಪ್ರಸವ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 120; ಸ್ವಸ್ತಿ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 138). [ಪೊಳೆವುದೊಳ್ಪಿನೆನ್ದೀ ಕರ್ಣೋತ್ಪಲಮುಮನಾಕ್ರಮಿಸುವುದಿದು Kr. 3, 117; Pb. 1, 4; Ap. 1, 37]; (Cpr. 2, 65; 5, 115). ಒಳ್ಪಂ (Śmd. 2. 61. 63; Kk. 3). ಒಳ್ಪಿನ್ದೆ (Śmd. 17). ಬಹಳದ ಒಳ್ಪುಮಂ ತೆಗೆವುದು (ಅಪಹಾರ, ಅಪಚಯ Nr.). see Abh. P. 7, 80; 11, 22; Grj. 10, 108. 114; V. 14, 52; Śsv. 1, 84; J. 18, 36; 28, 61; 30, 15.

ಒಳ್ಳಿ oḷḷi. = ಉಳ್ಳಿ 1, etc. see ಬಳ್ಳೊಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳೊಳ್ಳಿ.

ಒಳ್ಳಿತು oḷ₂-itu. No. 2. = ಒಳಿತು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು. (Śmd. 95). that is; that is true; that is good, auspicious, nice, handsome, excellent, well, etc. (ನಲ್ Ct. II, 97; ಎಡ್ಡ II, 24; ಶ್ವಃಶ್ರೇಯಸ, ಕಲ್ಯಾಣ, etc. Hlā.; ಪುರುಳ್ Bhn. 11; ಸಡಗರ 56; ವಿಕಟ, ಸುರಭಿ, ವಿವಕ್ಷಿತ, ವೃಷಭ Hlā.; ಸಮಾನ Nr.; ವೃಷ, ಒಳ್ಪು Nn. 16; ಪ್ರಮಾಣ, ಮಂಜುಲ 139; ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532; My.). [ಗವ್ಪೀರ ವಾಣಿಯುಮಂ ಕಣ್ಡು ಕರಂ ಮನವೇಗೊಣ್ಡು ಕರನೊಳ್ಳಿತೆನ್ದು ಕಂಕಭಟ್ಟನನಿರಿಸಿದಂ Pb. 8, 53 va.]. ಒಳ್ಳಿತಕ್ಕೆ (Hlā.). ಒಳ್ಳಿತಱಿಲ್ಲಿ (Hlā.). ಒಳ್ಳಿತಱಿ (Mr. 532). ಒಳ್ಳಿತಂ ಗೆಯ್ಪವ (ಶುಭಂಯು, etc. Hlā.). ಮಿಗೆ ಒಳ್ಳಿತಂ ಮಾಟ್ಪವಂ (ಶುಭಯುತ Mr. 240). ಒಳ್ಳಿತಪ್ಪ ಹಸು (ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ Mr. 180). ಒಳ್ಳಿತಹ ರತ್ನ (ಸುರತ್ನ Nn. 30). its plural is ಒಳ್ಳಿದುವು (Śmd. 119, 120). see Bp. 21, 12; 47, 14; Bh. 2, 13, 47; J. 4, 3; 12, 19; 17, 41; 19, 3; 23, 10; 28, 36. [-ಒಳ್ಳಿಕೆಯ್ to do good. ಘೋರವೀರಂ ತಪಮೆಪ್ಪಿನಂ ನೆಗೞ್ದು ತತ್ಸಚಿವೋತ್ತಮನೊಳ್ಳಿಕೆಯ್ವಂ Ap. 2, 61]. — ಒಳ್ಳಿತಂ. = ಒಳ್ಳಿದಂ. a good, excellent man (ವೃಷಭ Mr. 467). — ಒಳ್ಳಿತವಂ. -ಅವಂ. = ಒಳ್ಳಿತಂ. ಸಲೆ ಒಳ್ಳಿತವಂ (ದ್ಯುತ್ತಕಾಣ್ಡ Mr. 240).

ಒಳ್ಳಿತ್ತು oḷ₂-ittu₁. = ಒಳ್ಳಿತು [ಈಗಳೆನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂ ದೊರೆಕೊಣ್ಡೊಳ್ಳಿತ್ತೆಪ್ಪುದುಂ Pb. 1, 118 va.]; (Śmd. 95. 96; ಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ, ಅಪರ, ವರೇಣ್ಯ, ವರ, ಶ್ರೇಷ್ಠ, ವಲ್ಗು, ಶುಭ, etc. Hlā.; ವಾಮ, ಮನೋಹರ Nn. 24; ಒಳ್ಪು 120; ಸ್ವಸ್ತಿ, ಒಳ್ಪು 138). ಒಳ್ಳಿತ್ತಱಿಲ್ಲಿ (Nn. 150). ಒಳ್ಳಿತ್ತಹನ್ತಾ ಸ್ತ್ರೀ (ಸದ್ವನಿತೆ 167). see Śmd. 69; Bp. 18, 29; 28, 22; 45, 1.

ಒಳ್ಳಿದ oḷḷida. a good, etc., man (ಶಾಲಿ, ಶ್ರೇಯಸ್, ಅಧೃಷ್ಟ, ಶಾಲೀನ, ಶಾರದ, ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಉದ್ಧ Hlā.). ಒಳ್ಳಿದಂ [ಕವಿಗಳ ನಾಮಧಾರಕ ನರಾಧಿಪರೋಳಿಯೊಳೀತನೊಳ್ಳಿದಂ Pb. 1, 10; ದೇವನೊಳ್ಳಿದನೆನ್ದು ಮುಯ್ಯಾನಲು ಬೇಡ! ಕಱಕಟಿ ಕಾಡಿದನೊಳ್ಳಿದನೆ? Bv. 148]; (Śmd.

184; Abh. P. 11, 26). ಒಳ್ಳಿದರ್ (Śmd. 121). see its conjugation 257. 298. 121. ಒಳ್ಳಿದರೊಡನೆ ಇರ್ದು, ಕಳ್ಳನ್ ಒಳ್ಳಿದನ್ ಅಕ್ಕುಂ; ಒಳ್ಳಿದ ಕಳ್ಳನೊಡನಾಡೆ, ಅವ ಶುದ್ಧಕಳ್ಳನೇ ಅಕ್ಕು (Sp.).

ಒಳ್ಳು oḷḷu. 1. = ಒರಲ್, etc. (C.). — ಒಳ್ಳುಕಲ್ಲು. = ಒರಳುಕಲ್ಲು. (C.).

ಒಳ್ಳು oḷḷu. 2. = ಬಳ್ಳು. an old jackal (R.; Te. ವರಡು, ವರುಡು, ಓಡಿ; T., M. ಓರಿ).

ಒಳ್ಳೆ oḷḷe. 1. goodness, etc. (see ಒಳ್ಳಿತು); (good, etc.). its genitive is ಒಳ್ಳೆಯ or ಒಳ್ಳೇ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೀಲಬೊಮ್ಮೆ (Bp. 14, 4). ಒಳ್ಳೇ ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ (Si. 352). ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ (B. 2, 14). ಒಳ್ಳೇ ಗುಣ (Si. 69). ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆ (70). ಒಳ್ಳೇ ಮಣ್ಣು (100). ಒಳ್ಳೇ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು (353). ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿಗೆ ಸುಳ್ಳೇ ಪ್ರಧಾನ (Prv.). — ಒಳ್ಳೆ ಒಳ್ಳೆ. rep. (B. 5, 197). — ಒಳ್ಳೆ ಕೆಯ್. to do what is good or fit; to be befitting. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಯ್ವುದು (ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ Hlā.). — ಒಳ್ಳೆದು. = ಒಳ್ಳಿತು q. v., ಒಳ್ಳೇದು. that which is good (C.). — ಒಳ್ಳೆಯಂ. -ಅಂ. 3. a good, etc., man. ಒಳ್ಳೆಯನ್ ಇರದ ಊರು (Sp.). — ಒಳ್ಳೆಯವನು. -ಅವನು. = ಒಳ್ಳೆಯಂ. (C.). ಒಳ್ಳೆಯವರ ಮಾನ ಹಳ್ಳೇಲಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಒಳ್ಳೆಯವಳು. -ಅವಳು. a good, etc., woman (C.; B. 5, 218). — ಒಳ್ಳೆಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಒಳ್ಳೆಯವಳು. (C.). — ಒಳ್ಳೇದು. = ಒಳ್ಳೆದು. (C.). ಒಳ್ಳೇದು ಕೆಡಕು (B. 5, 265). — ಒಳ್ಳೇ ನೀಲಿ. the common indigo shrub, Indigofera tinctoria Linn. (St. & Pl.). — ಒಳ್ಳೇಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. = ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. pepper vine (St. & Pl.).

ಒಳ್ಳೆ oḷḷe. 2. = ಉಳ್ಳಿ2, ಮೊಳ್ಳೆ2. a kind of amphisbaena. [ಪಡೆವಳ್ಳಂ ಗಡಮಾ ಬಲಕ್ಕೆ ವಲೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೆಮ್ಬೊಳ್ಳೆ Pb. 10, 4; ಅಜಿುಯದವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಹೆಡೆಯನೆತ್ತಿಯಾಡುವನ್ತೆ ಬೊಳ್ಳಗನ ಭಕ್ತಿ Bv. 668]; (ರಾಜಿಲ ಡುಣ್ಡುಭ Nr., Hlā., Mr. 401; My.; see ಉರಿಸಿಂಗಿ & ರಾಜಿಲ; Tu. ಒಳ್ಳೆ, a water-snake). ಉರಗೇನ್ದ್ರಂಗೆ ಸಮಾನನ್ ಒಳ್ಳೆಯೆ? (Sś. 62). see ನೀರೊಳ್ಳೆ.

ಒಳ್ಳೆತನ oḷḷetana. = ಒಳ್ತನ. the state of being good, good conduct, propriety, etc. (C.).

ಒಳ್ಳೇತನ oḷḷētana. = ಒಳ್ಳೆತನ. (My.; ಗುಣ, ಸಲ್ಮೆ Cb.).

ಒೞಲ್ oḻal. = ಪೊೞಲ್. (J. 20, 26).

ಒೞ್ಕು oḻku. 1. to flow (ಪ್ರವಾಹ Śmd. Dh.; T., M. ಒೞುಗು; Te. ಉಲುಕು; *cf.* ಉಗ್ಗು3, ಒಡಿ3, ಒಸರ್1).

ಒೞ್ಕು oḻku. 2. the torrent or strong current of a stream [ಒೞ್ಕುಡಿಯದ ಕಜ್ಜೀರ ಪೂರಮಾ ಪ್ರೇತಮನೋಗಡಿಸದೆ ಸುಡುವುದು ಗಡ Pb. 2, 28]; (ನದಿಪ್ರವಾಹಂ Śmd. I).

ಒೞ್ಗಲ್ oḻgal. the state of being joined or mixed. — ಒೞ್ಗಲ್ಸರಿ. a kind of rain (Rśv. 8, 112).

ಒೞ್ಗು oḻgu. 1. = ಒಗ್ಗು1. to come or meet together, to unite, to assemble (ಸಮ್ಮೇಲನ Śmd. Dh.; *cf.* ಉೞ್ಬು1, ಉೞುಗು1, ಒದಗು1, ಒಯ್ಯನೆ).

ಒೞ್ಗು oḻgu. 2. = ಒಗ್ಗು2, ಒಗ್ಗೂ. an assemblage, etc.

ಓ ō

ಓ ō. 1. the fifteenth letter of the alphabet. in MSS., prints, and colloquial language it is often found in the form of ವೋ or ವಾ, when initial (for ವಾ see *e. g.* ವಾಕರಿಕೆ, ವಾಜ, ವಾಟ, ವಾಟೆ). it arises from ಉ *e. g.* in ಕೋಡು, ಕೋಡು (Śmd. 250).

-ಓ ō. 2. = -ಒ2. a contraction of -ಉವ2 (C.), *e. g.* ಪಡೋ, ಬೀಜೋ (= ಪಡುವ, ಬೀಜುವ, Si. 360). ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೇವರಿಚ್ಛೆ, ಹೂಡೋದು ಬಿತ್ತೋದು ತನ್ನಿಚ್ಛೆ. — ಆಗೋ ಪೂಜೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿ, ಊದೋ ಶಂಖ ಊದಿ ಬಿಡುವ. — ಎತ್ತಿಕೊಣ್ಡು ಹೋಗೋರು (= ಹೋಗುವವರು) ಇದ್ದರೆ ಸತ್ತ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದೇನು. — ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಲ ಕೀಲಿ ಕೊಡರೆ ಹೊಜಿಸೋರು ಯಾರು? (Prvs.; see ಉಣ್ಣೋರು s. ಕಣ್ಣುಗ; Prv. s. ಕೊಳ್ಳು1). ನಡೆಯೋ (B. 5, 111). ಮಾಡೋದು (5, 317). 2, a contraction that appears in three forms of ಕೊಳ್ಳು1, *i. e.* ಕೋ = ಕೊಳ್ಳು, ಕೋತ = ಕೊಳ್ಳುತ, ಕೋ = ಕೊಳ್ಳ (C.). *cf.* ಚಲೋ.

-ಓ ō. 3. = -ಒ4, q. v. (Śmd. 396. 68. 69). *cf.* ಓಹೋ; Sk. ಓ. 1, in questions, etc. (396). ಎಡಱಿದನೋ? ಅವನ ನೊಸಲಕ್ಕರಂ ತೊಡೆದುದಕ್ಕುಂ! (69). ಮುತ್ತಿದನೋ? ಇನ್ದೆ ಕೋಜ್ಜೆ ಧೂಳಿಪಟಂ! (69). ಬಿದ್ದನೋ? (Bp. 11, 44). ಎನ್ದೋ? (45, 33. 44). ಇದೇನೋ? (50, 24). ಅಱಿಯನೋ? (53, 33). ಎನ್ನ ದೋಷಕೆ ಅವುದೋ ವಿಧಿ? (60, 57). ಎನ್ನಂ ಕಾಣೆಯೋ? (20, 15). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೋ, ತಮ್ಮಾ? (B. 1, 11). ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಹಲಿಗೇ ಮೇಲಿನ ಬರಹ ತೀರಲಿಲ್ಲವೋ? (1, 11). ತಮ್ಮಾ, ನಿನಗೆ ದನ ಅನ್ದರೇನು ಗೊತ್ತದೆಯೋ? (1, 17). ನೀನು ಹೋಗ ತಕ್ಕವನೋ? (1, 25). ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಳೋ? ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (2, 7). ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಸುಖವೆನ್ದು ತಿಳಿದಾರೋ? (2, 44). ನೀನು ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೋ? (2, 48). ನಾಯಿಗಳು ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಾವೋ? ಏನೋ? ಎನ್ದು, ಆ ಹಾರುವನಿಗೆ ಸಂಶಯ ತಟ್ಟಿತು (2, 53). ಏನಾಯಿತೋ, ಶಂಕರಾ? (3, 84). ಒನ್ದು ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ, ಇದ್ದನೋ? ಇಲ್ಲವೋ? ಎಮ್ಬುವ ಹಾಗೆ, ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (4, 135). ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋದನು, he has gone somewhere, to one place or another (C.). 2, in admiration, etc. ಎನ್ತೆನ್ತೋ! ಅೞ, ಕಬ್ಬಮ್ ಒಳ್ಳಿತ್ತಾಯ್ತು! ಎನ್ತೆನ್ತೋ! ಓದಿನ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (Śmd. 69). ತೊಲಗಿರೋ! (Bp. 21, 10). ಹೋಗಿರೋ! (51, 69). ಮಂಗಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ! (B. 1, 13). ಎನ್ಥಾ ಕೆಟ್ಟವನೋ ನೀನು! (2, 43). ಇವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಿಲ್ಲ! (3, 28). ಎಷ್ಟೋ ಮರಗಳಿಗೆ ಟೊಂಗೆಗಳೂ ಎಲೆಗಳೂ ಬಹಳ ಇರುವದಱಿನ್ದ ಅವುಗಳ ನೆರಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ! (3, 36). ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವದು! (4, 223). — ಓ ಓ. = ಓಹೋ. o, o! (ಅಚ್ಚರಿ Ct. II, 103). — ಓಯೆನ್. to say o! to wonder; to encourage (Bp. 16, 11; 22, 53; 28 sum.; 28, 51. 53). — ಓಯೆನಿಸು. to cause to say o! (Bp. 22, 27). *observe the following use of* ಓ: ನಿನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ನೋವು ಆಗುವದೋ, ಅದಱನ್ತೆಯೇ ಈ ನೊಣಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ (B, 2, 44; C.).

the ಓ may however be left out, see *e. g.* ಎನ್ನನ್ತೆ & ಎಹಗೆ, and *cf.* Śmd. 174.

ಓ ō. 4. to be attached to; to love; to be fond of; to be pleased with; to be kind (ಸ್ನೇಹ Śmd. Dh.; My. only in the P. p.; M., T. ಉವ; M. ಉಪವಿ, love; *cf.* ಉಮ್ಮು 2, ಉಬುಗು 1, ಒಸೆ, ಓವು 2). P. p. ಓತು [ಸನ್ನತದಿಂ ರತಕ್ಕೆಳಸಿ ನಲ್ಲಳೊ ಳೋತೊಡಗೂಡಿದೆನ್ನನಿನ್ತನ್ನೆಯಮೆಚ್ಚುವರ್ಕೆ ಪೆಱತಿಲ್ಲದು ದಣ್ಡಂ Pb. 1, 112; Bv. 910]; (Śmd. 287; Bp. 4, 18). ಓದತ್ತು (Śmd. 265). ಓಪ [ಏಕೆ ಮನಂಗಾಪಱುದು ಬನ್ದು ಮುಟ್ಟದೆಯೋಪನೆ ನೀನೆನ್ನ ಪಾಪ ಕರ್ಮಿ ಯ ಮೆಯ್ಯಂ Pb. 2, 20; Ap. 3, 73]; (Bp. 15, 15; 24, 39. 46; 57, 70; 60, 30). ಓವುತ್ತೆ (Rśv. 5, 44). ಓಪಂ (Śmd. 275). ಓವದೆ (Bp. 24, 84). ಓವ (Bp. 48, 23). ನಣ್ಪರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗಳದು ಓಪನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (Śmd. 120 Mdb.). ಓತು ಸಾಕಿದ ದಾದಿ (ಧಾತ್ರಿ Mr. 312). see Bp. 29, 35; 38, 65; 39, 14; 40, 39; 41 sum.; 57, 7; Bh. 1, 10, 36; Rām. 1, 16, 29; J. 8, 5; 26, 11. 22. 23; Sp. s. ಧಾತು. — ಓಪಂ. a beloved man; a husband. [ತಿಳಿಪಲಡಿಗೆಱಗಿದೋಪನ ತಳಂಗಳಾ ತೀಟದಿಂ ಪದಂ ಗಳೊಳೊಗೆದಾ ಪುಳಕಚಯಂಗಳ್ ಕಳೆದುವು ಮುಳಿಸಂ ನಲ್ಲಳ್ಗೆ Kr. 3, 119]. see ಅಮರ್ದುವೆಳ್ಳೋಪ. — ಓಪಳ್. a beloved woman [ತನ್ನ ನಡಪಿದ ಗಿಳಿಯ ಕೈಯೊಳೋಪಳಲ್ಲಿಗಟ್ಟದೊಡೆ Pb. 1, 68 va.]; (ಪ್ರಿಯತಮೆ Kk. 30; ನಲ್ಲಳ್, ಪ್ರಿಯತಮೆ Śm. 74). see Ch. v. 173; Rśv. 10, 10. [— ಓತಮನ. dedicated mind. ನಿಮಗೋತಮನವನನ್ನಕ್ಕೆ ಹರಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನಭಿಮಾನಹಾನಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವಾ Bv. 504].

ಓ ō. 5. the initial ō that is connected with initial pō or hō, see *e. g.* ಓಗು 2, Tbh. ಓಮು, ಓರ್ 2, ಓರು 1, ಓಲ್ 1, ಓಲಿಸು, ಓಲು 1, ಓಟು 2.

ಓ ō. an interjection of calling (ಓ ಎನಿಪ್ಪ ನುಡಿ, ಒಬ್ಬರು ಕರದರೆ ಓ ಎನ್ದು ನುಡಿವುದು Nn. 154), of praising or reverencing (ನುತ, ಕೊ ಣ್ಡಾಟ 154) and of questionableness (ಸಂಶಯ, ಸನ್ದೇಹ 154).

ಓಕ ōka. = ಓಕಸ್. see ಅನೋಕಹ.

ಓಕರಿ ōkari. (fr. ಒಯಕ್). vomiting; emitting (Te. ಓಕರೆ; Mhr. ಓಕ). — ಓಕರಿಗೊಳ್. to vomit (Bp. 19, 51).

ಓಕರಿಕೆ ōkarike. = ಒಗಡಿಕೆ, ಓಕರಿ, ಓಕಾಳ, ಓಗಡಿಕೆ, ವಾಕರಿಕೆ, ವಾಕಳಿಕೆ, ತೋಹಡಿಕೆ. vomiting (ಒಗಡಿಸಿತು Kr. 54; ಉದ್ಗರ ವಮನ Mr. 385; Bp. 3, 2; My.; ಉದ್ಗಾರ Si. 400; T. ಓಕ್ಕಾಳ, M. ಓಕ್ಕಾನ).

ಓಕರಿಸು ōkarisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು, etc. to retch, to vomit, to spit out; to emit; to dismiss (ಓಗಡಿಸು Śm. 60; My.; T. ಒಕ್ಕಾಳಿ). [ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಅಂಗತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮನ ಓಕರಿಸಿಕೊಣ್ಡಾದೇ ಮೂವತ್ತು ಮೂಱನೆಯ ಆಚಾರ Cv. 112]. see Bp. 14, 10; 24, 12; 59, 4. 12; Rām. 6, 51, 27; Bh. 1, 9, 8; 8, 25, 5; Abhā. 2, 12; J. 5, 31; 12, 45.

ಓಕರಿಸುಹ ōkarisuha. vomiting (ಉದ್ಗಾರ, ಉದ್ಗಾರಹ Nr.).

ಓಕಸ್ ōkas. = ಓಕ. *a dwelling, a house;* a refuge; pleasure.

ಓಕಸೌಕಸ ōkasaukasa. a sparrow (ಗುಬ್ಬಿ Mr. 172).

ಓಕಳಿ ōkaḷi. = ಓಕುಳಿ. a red liquid of various ingredients which is sprinkled or squirted upon persons at the hōli feast, at the close of a temple festival, or at marriages (S. Mhr.).

ಓಕಾರ ō-kāra. the letter ಓ (Śmd. 11).

ಓಕಾಳೆ ōkāḷa. = ಓಕರಿಕೆ, etc. (My.).

ಓಕುಳಿ ōkuḷi. = ಓಕಳಿ q. v. (C.; Grj. 3, 62; 4, 25; 10, 98 va.; Bh. 1, 10, 9; 7, 7, 45; Rām. 1, 16, 51; J. 14, 15). — ಓಕುಳಿ ಆಡು. to sprinkle the ōkuḷi on one another (Cpr. 5, 66; Abh. P. 14, 200; My., also ಓಕುಳಿ ಚೆಲ್ಲು).

-ಓಕೆ ōke. a contraction of -ಉವಕೆ. the dative form of a verbal noun formed of -ಉವ 2 No. 2, such a noun at present appearing only in this case, *e. g.* ಆಡೋಕೆ, ನಡೆಯೋಕೆ, ಹೋಗೋಕೆ, ಬರೆಯೋಕೆ, ಮಾಡೋಕೆ, etc. (My.), ಉ ಮ್ಬೋಕೆ (in Prvs. s. ಅಮ್ಬು 4 and ಬಱಗಾಲ). see -ವ 4, and *cf.* note ad -ಅ 4. ಊರೆಲ್ಲ ಬೇಡೋಕೆ ಹೋಱಟರೆ ಕೊಡೋರು ಯಾರು? (Prv.).

ಓಗ ōga. Tbh. of ಓಘ. quickness (Śmd. 338). [—ಓಗಮ್ಬಾಡು. -ಪಾ ಡು. singing in dritagati. ನಿನಗೋಗಮ್ಬಾಡುವ ಯುವತಿ ನಿಕಾಯದ ದನಿಗೆ ಸೆಣಸುವನ್ತೆ ವೊಲ್ Ap. 12, 50].

ಓಗಟೆ ōgaṭe. = ಒಗಟು, etc. (My.; Bh. 8, 26, 17). see Mr. s. ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ.

ಓಗಡಿಕೆ ōgaḍike. = ಓಕರಿಕೆ, etc. (V. 3, 9).

ಓಗಡಿಸು ōgaḍisu. = ಓಕರಿಸು, etc. (Śm. 60; T. ಓಂಗು, to lift up; to vomit; Tu. ಓಂಕರೆ; heaving of the belly; retching). [ಅ ಪ್ರೇತಮನೋಗಡಿಸದೆ ಸುಡುವುದು ಗಡಂ Pb. 2, 28; Ap. 4, 92]; (Cpr. 9, 81).

ಓಗರ ōgara. 1. (Tbh. of ಓದನ? or *cf.* ಪುಱ್ಗ?). boiled rice (ಭಿಸ್ಸೆ, ಭಕ್ತ, ಅನ್ಧಸ್, ಅನ್ನ, ಓದನ, ಕಶಿಪು, ಆಹಾರ Nr.; ಕೂರ, ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214; ಕ್ರೂರ, ಕೂಟ್ Śm. 113; My.; Te. ಓಗಿರ, ಓಹರ, ಓರೆಮು). [ಭವಿ ನೋಡಿದ ಓಗರ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಗದು Bv. 602]. ಓಗರದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಾಸರ, etc., Nr.). ಓಗರದ ಗಂಜಿ (ಮಾಸರ, ಆಚಾಮ, ನಿಃಸ್ರಾವ Nr.). ಓಗರದ ಸೀಕು (ಭಿಸ್ಸಟೆ, ದಗ್ಧಿಕೆ Nr.). see Bp. 8, 42; 12, 28; 58, 46; Bh. 1, 10, 14; ಮೇಲೋಗರ, ಹಾಲೋಗರ.

***ಓಗರ ōgara. 2.** full blossomed state, maturity. ಓಗರ ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. fragrance in the full blossomed state (usually of a flower). [ಸಿನ್ದುರಂಗಳೊಳಗೋಗರಗಮ್ಪನೆ ಬೀಱುತಿರ್ಪ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಯೊಳ್ Pb. 5, 30]; ಪ್ರಫುಲ್ಲ ಮಲ್ಲೀ ನವ ಪುಷ್ಪಮ್ ಓಗರದ ಕಮ್ಪುಗಳ ಆಗರಮ್ ಆಯ್ತು ಸುಗ್ಗಿಯೊಳ್ (Cpr. 7, 49). [—ಓಗರವೂ. -ಪೂ. a flower in full blossomed state. ಅಮರರ್ಕಳಾರ್ದು ಸೂಸುತ್ತಿರೆ ಪುಷ್ಪ ವೃಷ್ಟಿಗಳನೋಗರವೂಗಳ ಬಣ್ಡನೆಯ್ದೆ ಪೀರುತ್ತೊಡವನನ್ದವಿನ್ದ್ರವನದಿಂ ಮಱುದುಮ್ಬಿಗಳ್ Pb. 11, 81].

ಓಗು ōgu. 1. = ಉಗು 1. ಕಡಿಕಡಿ ಓಗಿ (Rśv. 5, 122 va.).

ಓಗು ōgu. 2. = ಹೋಗು. to go (My.).

ಓಘ ōgha. = ಓಗ. *a stream, a current, a course of water.* 2, *a heap; a multitude.* 3, *quick time in music.*

ಓಂಕಾರ ōṁ-kāra. *the mystic syllable ōṁ.* see Bp. 55, 50.

ಓಂಕಾರಿ ōṅkāri. N. (Grj. 10, 75).

ಓಜ ōja. = ವಾಜ. a teacher, a guru [ಉಱದ ವಿದ್ಯೆಗಳೋಜರೆ ಚಟ್ಟ ರೆಮ್ಬಿನಂ ನೆರೆದುವು ತನ್ನೊಳ್ Pb. 2, 34]. in the Bombay Indian Antiquary (Nov. 1891, p. 393, note 23) Dr. E. Hultzch remarks that the intermediate pāliform upajjha proves that ōja must be derived from the Saṁskṛita upādhyāya. (ಆಚಾರ್ಯ Ct. I, 102; ವಿಪುಲವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕ Kk. 35; ವಿಪುಲವಿದ್ಯಮಂ ಬಲ್ಲಿತ್ತಾಗಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಿಪಾತ Śm. 46; My.; Te. ಒಜ್ಜ, ಓಜು; Te. ಓಜವಾಡು, a priestling; a sacrificer to the village goddess; M. ಒಜ್ಜ, a Mārān Śūdra who

beats the drum in temples; T. ಓಚ್ಚ, a sacrificer to the goddess Piḍāri). see ಬೋಟೆಯರೋಜ, ರಕ್ಕಸರೋಜ. 2, an artificer; a carpenter, a blacksmith (My.), a goldsmith (Te. ಓಜು, a goldsmith; T. ಓವ, an artificer = ಕಮ್ಮಾಳ; *cf.* the terms s. ಉಾಚಾಗ, ಒಯ್ಕನೆ, and see ಓಜೆ). ಕಾಲಮ್ ಎಮ್ಬ ಓಜಂ (Rśv. 11, 19).

ಓಜ ōja. 1. = ಓಜೆ 2. Tbh. of ಓಜಸ್. an elaborate style abounding with compounds (Kāvy. III, 1, A, 18-21).

ಓಜ ōja. 2. = ಓಜೆ 1. odd; an odd number or line (Sk.; Ch.).

ಓಜರ ōjara. a mistake for ಒಜ್ಜರ. see J. 33, 8.

ಓಜಸ್ ōjas. (ಓಜಸ್ಸು). = ಓಜ 1, ಓಜೆ 2. *vitality, power, strength;* virility; energy. 2, *light, splendour, lustre.* 3, an elaborate style abounding with compounds [Kr. 2, 54. 85]; (Kāvy. III, 1, A, 3). 4, manifestation, appearance. 5, support, stay. 6, water.

ಓಜಾಯಿಲ ōje-āyila. a man of propriety (? Śmd. 252).

ಓಜಿಸು ōjisu. to be properly or carefully performed (Bp. 31, 21; 35, 16).

***ಓಜುಗಟ್ಟಿಗೆ ōju-kaṭṭige.** a stick in the hand of a teacher. ಎಡದ ಕೈಯಲು ಹಾಲುಬಟ್ಟಲು ಬಲದಕೈಯಲು ಓಜುಗಟ್ಟಿಗೆ; ಆವಾಗ ಬಂದನೊ ನಮ್ಮಯ್ಯ ಬಡಿದು ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವ ತಂದೆ? Bv. 388.

ಓಜೆ ōje. a row, a line, a range: a heap, a mass, an assemblage (Bh. 1, 10, 30; 6, 2, 5; Te.; see T. s. ವರಸೆ); regularity, order, propriety, suitableness; good sense (Te. ಓಜೆ, ವಾಜೆ; see T. s. ಒಯ್ಕನೆ and ವರಸೆ). [ತಲೆವರಿದೋಜೆಯ ಓಡಿಯನೇಱ ಪೆಣ್ಣವಾಸದೊಳ್ಪೆಣ್ಡಿರ್ ಬಳಸಿ ಬರೆ Pb. 3, 48 va.; Ap. 1, 14; Bv. 493; Cv. 683]. see Grj. 4, 123; Bp. 7, 30; 28, 30; 55, 7; Rśv. 6, 11 va. (twice), 133 and 137; 13, 61 va. and 91 va.; Rām. 3, 7, 33; J. 5, 20.— ಓಜೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. to be deprived of propriety, etc. see Sp. s. ಮಡದಿ. — ಓಜೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to be tractable, etc. ಓಜೆಗೊಳ್ಳದ ಕುದುರೆ (ದುರ್ವಿನೀತ, ಶೂಕಲ Nr.). — ಓಜೆದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. proper conduct to be deviated from (J. 21, 53). — ಓಜೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. a seizure or hold of order, etc. (Abh. P. 2, 11). — ಓಜೆವೆಱು. -ಪೆಱು. propriety to take place: to be arranged in proper order (Ch. v. 104; Abh. P. 3, 107).

ಓಜೆ ōje. 1. = ಓಜ 2. (Sk.; Ch.).

ಓಜೆ ōje. 2. = ಓಜ 1. see ಅನೋಜೆ.

ಓಟ ōṭa. (fr. ಓಡು 2). = ವಾಟ 1. running; a run; a race; speed, velocity; current of water (ರಂಹಸ, ಜವ, ರಯ. etc. Mr. 273; C.; Tu.; T. ಓಟ್ಟ). ಸರಿಗಳ ನೆಜ಼ಿದ ಓಟಂ (Grj. 9, 51). ಕುಣಿದೋಟ (ಪ್ಲುತ Si. 274). ಓಟಾ ಓಡಿದರೂ ಕಾಟ ತಪ್ಪದು. — ನೋಟ ವಿಲ್ಲದೆ ಓಟ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಟಾ ತಪ್ಪದು (Prvs.). see B. 5, 13; ನಿಟ್ಟೋಟ.

ಓಟಗಾಱ ōṭa-gāṟa. a runner (C.).

ಓಟಿ ōṭi = ಓಟೆ 1, etc. a half of a cocoa-nut shell (Mhr. ವಾಟೀ). see Prv. s. ಗಂಗೆ.

ಓಟು ōṭu. = ಓಸು, etc. so much (My.). ಓಟಕೆ = ಓಟಕ್ಕೆ = ಅಷ್ಟಕೆ (My.). ಊಟಕೆ ಬಾರಪ್ಪ! ಅನ್ದರೆ ಓಟಕೇ ಮುನ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). see ರವೋಟು.

ಓಟೆ ōṭe. 1. = ವಾಟೆ. a large jungle reed (My.; Tu. ಓಜ್ಟೆ, T. ಓಡೈ, M. ಓಡ). — ಓಟೆಕುಱು. a place on the Mercara Ghaut. —ಓಟೆಕೊಟಲು. a reed fife (My.).

ಓಟೆ ōṭe. 2. = the tree Garcinia pictoria Roxb., the Mysore gamboge tree (ಅಮ್ಲವತಿ Mr. 139, o. r. ಅಮ್ರುವತಿ; Tu. ಓಜ್ಟೆ, ಓಟೆ). — ಓಟೆಪುಳಿ. ಓಟೆಹುಳಿ. its fruit (My.; Tu.).

ಓಟೆ ōṭe. 3. (fr. ಓಡೆ 1). = ಒಟ್ಟೆ. a crack, a fracture, a hole (My.; T. ಓಟ್ಟೈ, Te. ಓಟು; *cf.* ಓಡು 1). ಗಡಿಗೆ ಓಟೆ ಬಿತ್ತು (My.). see Prvs. s. ಕೋಟೆ, ತೇಟೆ, ನೋಟೆ.

ಓಟೆ ōṭe. 1. = ಓಟ, ಓಜ್ಟೆ, ವಾಟೆ 2. a half of a cocoa-nut shell (My.). 2, a seed pod of tamarind (J. 24, 35; My.), the shell of the wood-apple tree (My.), that of almonds (My.), etc.

ಓಟೆ ōṭe. 2. = ವಾಟೆ 1. the stone of a mango, etc. (My.; Mhr. ಬಾಠ, ಬಾಠಾ, ಬಾಠೀ).

ಓಡ ōḍa. a boat (ದೋಣಿ, ನಾವ್ಯ Mr. 407; My.: Tu., Te., T.; M. ಓಡಿ, a large, long and narrow seaboat; *cf.* ಓಡು 1). [ತೊಱೆಯ ತಡಿಯೊಳೋಡಮಂ ನಡೆಯಿಸುವ ಮತ್ಸ್ಯಗನ್ಧಿಯಂ ಕಣ್ಡು Pb. 1, 68 va.].

ಓಡಿಕೆ ōḍike. running (My.).

ಓಡಿಸು ōḍisu. to cause to run; to cause to flee; to drive away (C.; Bp. 22, 29; 36, 43; 42, 2; 61, 79; J. 14, 6; B. 4, 9. 123).

ಓಡು ōḍu. 1. (fr. ಓಡೆ 1). a fragment; a potsherd; an earthen pan; the brain-pan or skull; the shell of a tortoise (ಭಾಣ್ಡಶಕಲ Śmd. Dh.; ಕಪಾಲ Hlā.; My.; T., M.; Tu. ಓಡಿಲ್, ಓಡು; Te.; crack, chink, hole; defeat, loss). ಹಂಚಿನ ಓಡು (ಕರ್ಪರಾಂಶ, ಶರ್ಕರೆ Nr.). [ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿಯ ಪೊಯ್ಗೊಳಂ ಬಾಳಕೋಲೊಳಮುಚ್ಚಳಿಸಿದ ಕಪಾಲದೋಡುಗಳಂ ಗಂಗೆಗಟ್ಟುತ್ತುಂ Pb. 11, 2 va.; ಓಡೆತ್ತ ಬಲ್ಲುದು ಅವಲಕ್ಕಿಯ ಸವಿಯ Bv. 98; Cv. 68]. see Bp. 55, 21; 58, 60; ತಲೆಯೋಡು, ಸೋರೋಡು, ಹುರಿಯೋಡು. plural once ಓಡ್ಗಳ್ (J. 11, 38). 2, a potsherd-like person, a despicable person (Bp. 56, 30).

ಓಡು ōḍu. 2. to run; to flee (ಪಲಾಯನ Śmd. Dh.; Śm. 93; C.; T., M., Tu., Te.). [ಕಲ್ಲುಲ್ಲಿನ್ದೋಡುವಮೆಮ್ಬುಲ್ತಣ್ಣಂ ತನ್ನ ಕೂಟನೂ ಸಂಗಮದೊಳ್ Kr. 1, 63; Pb. 1, 3; Ap. 2, 24]. ಓಡಿತ್ತು ಕಿನ್ನರಸೈನ್ಯಂ (Śmd. 266). ವಸಿಷ್ಠಮುಹರ್ಷಿಗೆ ಅಂಜಿ ಕೊಣ್ಡು ನೂಱು ಭಾಗವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋದದೆನ್ದು, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹೊಟೆ (Si. 93). ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಓಡಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪ್ರದ್ರಾವ, ಅಪಯಾನ 296). commonly ಓಡಿ ಹೋಗು also: to go in a quick manner; and ಓಡಿ ಬರು also: to come in a quick manner.— ಓಡಿ ಸಿಕ್ಕ ಬೇಡ, ಆಡಿ ತಪ್ಪ ಬೇಡ. — ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕ್ಯಾಳೇ? — ಓಡುವವನ ಕಣ್ಡರೆ ಅಟ್ಟುವವನಿಗೆ ಘನ (Prvs.). see Bp. 46, 59; 47, 18; 50, 38; 52, 12; 54, 38; Rśv. 9, 30; C. Bp. 4, 7; J. 2, 65; 17, 1; 28, 52. 53. [2, to fade, to disappear. ಬಾಡದ ಬಾಸಿಗಮುಡೆ ಚೆಲ್ವೋಡದ ದಿವ್ಯಾಮ್ಬರಂ Ap. 6, 40].— ಓಡಾಟ. -ಆಟ. running about (C.). — ಓಡಾಡು. -ಆಡು. to run about (C.; B. 3, 40; 4, 60. 136). — ಓಡು ಓಡು. rep. (Bp. 60, 24; B. 2, 34; 3, 71; 4, 42; 5, 136). — ಓಡ್ಯಾಟ. = ಓಡಾಟ. (C.). — ಓಡ್ಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to drive away, etc. (C.). ಆಡಿ ಬನ್ದ ಕತ್ತೆ ಅಡಿಕೆ ತನ್ದ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಓಡ್ಯಾಡಿಸಿ ಒದ್ದಿತನ್ತೆ (Prv.). — ಓಡ್ಯಾಡು. = ಓಡಾಡು. (C.; B. 3, 80; 5, 29; ಪರಿ G.).

ಓಡು ōḍu. 3. running; fleeing. see ಓಡುಕುಳಿ.

ಓಡುಕುಳಿ ōḍu-kuḷi. a runner, etc. (Śmd. 239).

***ಓಡುಬಲು ōḍubalu.** a broken earthen pan or pot. ಜಂಗಮ ವಿರಹಿತ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಓಡುಬಲಲೆಱೆದ ಜಲದನ್ತೆ Bv. 397.

ಓಡುವಿಕೆ ōḍuvike. running, etc. (ಉಡ್ಡೀನ Si. 178). ಹಾಯ್ದು ಓಡುವಿಕೆ (ವಲ್ಗಿತ 274).

ಓಡೆ ōḍe. = ವಾಡೆ. a broad burnt earthen hoop used for walling the inside of wells, one hoop being placed upon another (My.; T. ಉಱೈ; Te. ಒರೆ; *cf.* ಊಡು 3); such a hoop, when large, used as a receptacle for grain, etc. (My., T., Te.); a large store-vessel constructed of baked earthen rims piled one upon another (My., T., Te.).

ಓಡೆ ōḍe. N. of a plant (ನೆಡೆ Mr. 134; Sk. ಓಡಿ, wild-growing rice).

ಓಡ್ರ ōḍra. N. of a people and country, the northern part of Orissa. (this Sk. term probably arose from the genitive plural of ಒಡ್ಡ 1: ಓಡ್ರದೇಶ. = ಒಡ್ಡರ ದೇಶ).

ಓಡ್ರಪುಷ್ಪ ōḍra-puṣpa. = ಉಡುಪುಷ್ಪ. *the China rose or shoe flower, Hibiscus rosa sinensis* Lin.

-ಓಣ ōṇa. = -ಒಣ 1, -ಓನ 2. a contraction of -ಉವಣ, the ಉ of which being either the ಉ of the base, as in ಹೋಗೋಣ, or the secondary ಉ mentioned s. ಉ 3 and ಉವ 2, as in ನಡೆಯೋಣ. see also -ಓ 2. forms with -ಓಣ are used 1, *as verbal nouns* (C., declined except in the dative, My.). ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಇಱು ಕೊಮ್ಬೋಣವಾಯಿತು (B. 4, 156). ನಾಯಿಗಳ ಒದಱುವಿಕೆಗೆ ಬೊಗಳೋಣವೆನ್ದೂ, ಸಿಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಮಾಡುವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಗುಱುಗುಟ್ಟೋಣವೆನ್ದೂ, ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 5, 28). ನನ್ನಿನ್ದ ಸುಮ್ಮನೇ ಇರೋಣವಾಗದೆ (5, 63). ಮಱಿಗಾಲ ಬರೋಣದಱಿನ್ದ (5, 64). ಹಾಡೋಣ ಬಾಱಿಸೋಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತ (5, 70). ಸರಕಾರ ಕೊಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡೋಣದಱಿನ್ದ (5, 107). ಇರೋಣದಱಿನ್ದ (5, 110). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕೀ ಹಚ್ಚೋಣ, ಮನೇ ಕನ್ನ ಹಾಕೋಣ (5, 268). ತಕ್ಕೊಮ್ಬೋಣ, ಬೆಜ್ಜ ಮಾಡೋಣ, ಆಡೋಣವು (Si. 388). though used in books of S. Mhr., the forms with -ಓಣ are not rūḍhi there.— 2, *as conveying the meaning of the first person plural of the imperative* (C.), *e. g.* ಓಡೋಣ! ಹೋಗೋಣ! (B. 1, 16); ನೋಡೋಣ! (2, 14); ಮಾಡೋಣಾ! (3, 82). common S. Mhr. people use -ಊನ or -ಊನು in this case.

ಓಣಿ ōṇi. (fr. ಓರಣ). = ಓಳಿ. a continuous line, a row (T. ಓಳಿ; Tu.). 2, a lane; an alley; a street (C.; Te.; ಕೇರಿ G.). ಪಾತರದವರ ಓಣಿ (ವೇಶ್ಯಾಜನ ಸಮಾಶ್ರಯ G.). see B. 4, 185. 186; 5, 192.— ಓಣಿ ಓಣಿ. rep. (B. 2, 31).

ಓಣ್ಟೆ ōṇṭe. = ಓಟೆ 1, etc. a reed ಬೊಮ್ಮಾಣ್ಣ ಓಣ್ಟೆ (C. Bp. 47, 20).

ಓತ ōta. 1. (fr. ಓದು 1). = ಓತು 1, ಓದು 2. reading. (Śmd. 246. 247).

ಓತ ōta. 2. = ಪೋತ, etc. a goat (My.).

ಓತ ōta. = ಊತ. woven; sewed; strung. see ನಸ್ಯೋತ.

ಓತಪ್ರೋತ ōta-prōta. sewed or woven crosswise and lengthwise (Sk.): evenness, sameness (ಸಮತೆ My.); difference (ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ My.).

ಓತಿ ōti. a kind of lizard or chameleon; the lizard commonly called a blood-sucker, Lacerta cristata (ಸರಟ, ಕೃಕಲಾಸ Hlā., Nr., Mr. 154; ದ್ವಿಜ, ಸರಟ Nn. 36; My.; Tu. ಓನ್ತಿ; T. ಓತ್ತಿ, ಓದಿ, ಓನ್ದಿ; M. ಓನ್ತು). see Prv. s. ನಾನು 1.— ಓತಿಕಾಟ. = ಓತಿ. (C.). ಓತಿಕಾಟಕ್ಕೆ ಬೇಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).— ಓತಿಕೇತ. = ಓತಿ. (My.).— ಓತಿಕ್ಯಾಟ. = ಓತಿ. (My.; Si. 170).— ಓತಿಕ್ಯಾತ. = ಓತಿ. (My.).

ಓತು ōtu. 1. = ಓತ 1, etc. reading; that has been read or studied: the vēda (ಪಱಿವಾತು, ಸುತಿ, ವೇದ Śs.; T., M. ಓತ್ತು).

ಓತು ōtu. 2. P. p. of ಓ 4. having loved, etc.

ಓತು ōtu. 3. = ಅವಿತು, etc. having hidden. (Bp. 18, 79).

ಓತು ōtu. *a cat.*

ಓತ್ವ ōtva. the letter ಓ (Śmd. 65. 132. 188. 250. 355; Kāvy. I, 3, 104-108).

ಓದ ōda. = ವಾದ 1, q. v. a ditch (My. occasionally).

ಓದನ ōdana. *boiled rice* (ಓಗರ Mr. 214; ಬ್ರಹ್ಮ ಅಶನ Nn. 79).

ಓದಾಳಿ ōdu₂-āḷi. (Śmd. 239. 111). a person fond of reading (My.); a reader; a learned man (ಬಟ್ಟ Ct. I, 17; ಪಾಠಕ II, 39). see s. ನೇಱಿ.

ಓದಿಕೆ ōdike. reading (C.).

ಓದಿಸು ōdisu. to cause to read; to instruct in the śāstras (ಶಾಸ್ತ್ರಶಿಕ್ಷೆ Śmd. Dh.). [ಮುನಿಜನದೋದಿಸಿದೋಜೆಯೊಳನುವದಿಪುದಿದೊನ್ದೆ ಕೊಣ್ಡಕುನ್ದಾನ್ವಯ ನನ್ದನವನ ಶುಕಂ Ap. 1, 14; Vr. 23, 18]. ಓದಿಸುವಾತ (ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ Hlā.). ವೇದವನ್ನು ಓದಿಸುವವನು (ಅಧ್ಯಾಪಕ Si. 233). see Bp. 31, 28; 42, 5; 47, 32; 55, 45. 53. 54; J. 10. 15.

ಓದು ōdu. 1. to utter; to read; to recite; to study; to say (ಪಠನ Śmd. Dh.; ಉಚ್ಚರಿಸು Śmd. Cm. 38. 41. 140. 189; ಪೇೞ್ Śmd. 173; C.; T., M., Tu.; Te. ಚದುವು; *cf.* Sk. base ವೋಚ್ of ವಚ್?). [ಓದುವುದಲ್ತೆ ಗಿಳಿಗಳುಂ ಪುರುಳಿಗಳುಂ Kr. 1, 10; Pb. 2, 30; Ap. 1, 9]. ಓದುವ ಅನುಕ್ರಮಂ (ಪಾಠಕ್ರಮಂ Śmd. 11). ಪೂರಯ್ಸಿ ವೇದವೋದಿದವಂ (ಅನೂಚಾನ Mr. 250); ಓದೆನ್ದು ಪೇಳುವನು (ಉಪಾಧ್ಯಾಯ 251); ಮಿಗೆ ಓದಿದನಂ (ಪಾರಾಯಣ 252); ಓದುವ ಗೃಹ (ಶಿಕ್ಷಾಲಯ 197). ಓದುವ ಮಠ (ಮಠ, etc.); ವೇದವನ್ ಓದಿದಾತನು (ಛಾನ್ದಸ Nr.). ಎಲ್ಲಾ ವೇದವನ್ ಓದಿದಾತನು ಅನೂಚಾನನ್ ಎಮ್ಬುದು; ಶ್ರೋತ್ರಿಯನು ಛಾನ್ದಸನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlā.). ವೇದವನ್ ಓದುವಲ್ಲಿ ಬಿಮ್ಮಿದ ಉಗುಱುಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದು); ವೇದದ ಮೊದಲನ್ ಓದ ತೊಡಗಿದವನು (ಶೈಕ್ಷ, etc. Nr.). ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲ್ ಓದುವುದು (ಪಾರಾಯಣ, etc. Hlā.). ಓದಿ, ಬೂದಿಯ ಪೂಸಿ, ತೇದು ಕಾವಿಯ ಹೊವೆದು ಹೋದಾತ ಯೋಗಿ ಎನ ಬೇಡ! ಇನ್ದ್ರಿಯವ ಕಾದಾತ ಯೋಗಿ! (Sp.). (ದುಷ್ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಯನ್) ಓದಿದೊಡೆ ಕಲ್ಲ ಮಾಲೆಯ ನಾದಂ (Grj. 1, 21). ಕರ್ಪುರದ ಕರಡಿಗೆಯ ಬಾಯ್ ತಪ್ಪದೆ ಓದುವನ ಬಾಯ್ (Sp.). ಓದಿದವನು ಭೇದಾ ತಿಳಿದಾನು.— ಓದೋದು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಕ್ಕೋದು ಗಾಳ (Prvs.). see Śmd. 287; Grj. 2, 106 va.; Bp. 24, 33; 57, 21; Prll. 3, 5; Rśv. 4, 76; Śśv. 1, 79 va.; J. 8, 24; 30, 24. 50; Śm. 107; Dp. 87.— ಓದಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. to teach to read (C.).— ಓದಾಟ. -ಆಟ. reading (My.). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಓದಾಟ ನಾಯ್ಯ ಒಡನಾಟ (Prv.).— ಓದು ಓದು. rep. (Śmd. 230). ಓದಿಯೋದಿ ಮರುಳಾದ ಕೋಱು ಭಟ್ಟ (Prv.).

ಓದು ōdu. 2. = ಓತ 1, etc. reading, etc. (C.). [the branches of knowledge. ಉಳ್ಳೋದುಗಳೊಳಗೆನಿತಱುವುಳ್ಳೆಗಂ ತಿಳಿಪಲಱಿಯದು Pb. 2, 35; Ap. 14, 14]. ಓದಿಂಗೆ ಓತಂ (Śmd. 246). ಏನೇನೋ! ಓದಿನ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (69). ನಿನ್ನತಂ ನೆರವಿನ ಓದಿನ ಕಬ್ಬಮನ್ ಓದದಿರ್ ಸುಧಾನಿಲಯದ ಮುನ್ದೆ, ಸತ್ಕೃತಿಯ ಮುನ್ದೆ (Grj. 1, 26). ಆಚಾರದ ಓದಿನ ನೆಱವಣಿಗೆ (ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ Hlā.). ಓದಿಲ್ಲದಂ (ಅನಧ್ಯಾಯ, ನಿರಾಕೃತಿ Mr. 253). ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಓದು ಕಲಿಯುವದಿಲ್ಲ

(B. 1, 18). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಓದಲ್ಲ (*i. e.* ಅಲ್ಲದದು), ಬೆಕ್ಕು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಲ್ಲ, ಎಕ್ಕೆಯ ಗಿಡವು ಬನವಲ್ಲ; ಇವು ಮೂಱು ಲೆಕ್ಕದೊಳಗಲ್ಲ (Sp.). see Bp. 9, 18; 57, 74; Sp. s. ಅಕ್ಕರ. — ಓದು ಗೀದು. reit. (Bp. 53, 61; My.). — ಓದುಳ್ಳಂ. -ಉಳ್ಳಂ. (Śmd. 242). a man of extensive reading.

ಓದುಗಾಱ ōdu-gāṟa. = ಓದುಂಗಾಱ. (My.).

ಓದುಂಗಾಱ ōdu-ṅ-gāṟa. a reader; a student; a clever reader. (Śmd. 236).

ಓದುವಿಕೆ ōduvike. reading, etc. (ನಿಪಾಠ, ಪಾಠ Si. 397; see also 251).

-ಓನ ōna. 1. a contraction of -ಉವನ in the genitive masculine (My.), *e. g.* ಬಡಿಯೋನ (*i. e.* ಬಡಿಯುವನ = ಬಡಿಯುವವನ) ಹತ್ತರ ಬಡತನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

-ಓನ ōna. 2. = -ಓಣ. a contraction of -ಉವನ, *e. g.* in ಹೋಗೋನ! (My.).

ಓನಾಮ ō-nāma. = ಓಮಾನ. the name or mantra that begins with ಓ, *i. e.* ಓ ನಮಃ ಶಿವಾಯ (C.). 2, a name of the alphabet of which formerly the letter ಓ (as a salutation) was first taught to write (C.; Te.).

ಓಪ ōpa. = ಓವ 1. the present relative participle of ಓ 4, q. v.

ಓಪಾದಿ ōpādi. (fr. ಓಲ್ 1). likeness, similarity (C.; Te.; Te. ಓಪು, to fit, to suit; ಓಲುಪು ಪೋಲುಪು, to compare). ಕಣ್ಣ ಕಸವಿನ ಓಪಾದಿಯವನು (ದ್ವೇಷ್ಯ, ಅಕ್ಷಿಗತ Nr.). ತಾಯಿಯ ಓಪಾದಿಯಲಿ (Bp. 15 sum.). ತಾಯೋಪಾದಿಯಲಿ (25, 7). ಕಡಲಿನೊಳು ದ್ವೀಪದ ಓಪಾದಿಯಾಗಿ ಇರುವ ಮೀನು (Si. 88). ಒನ್ದು ಮನೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ (B. 4, 59). ಗುಡುಗಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ (4, 91). see Si. 114. 117. 204.

ಓಬಿಕಾಲ ōbi-kāla. a long time past (My.; H.).

ಓಮ್ ōm. the syllable ōm. 2, *yes.*

ಓಮ ōma. = ಓಮು, ಓವ 2, ಓವು 1, (ವಾದಕ್ಕಿ), ವಾಮು, ವೋಮು, ಹೋಮು. Bishop's weed, ligusticum (or Ptychotis) ajwaen Roxb. (My.; ಖರಾಶ್ವೆ, ಕಾರವಿ, ದೀಪ್ಯ, ಮಯೂರ, ಲೋಚಮಸ್ತಕ Si. 149; Tu., T., M.; Te. ಓಮು, ವಾಮು; Mhr. ಓಂವಾ). ಓಮ ತಿನ್ದ ಕತ್ತೇ ಹಾಗೆ. — ಓಮ ತಿನ್ದರೆ ಕ್ಷಾಮ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.).

ಓಮ ōma. 1. favour, kindness; assistance (Bp. 48, 86; Sk. ಓಮನ್; *cf.* ಓ 4)

ಓಮ ōma. 2. Tbh. of ಹೋಮ. (My.).

ಓಮಾನ ōmāna. a colloquial Tbh. of ಓನಾಮ (S. Mhr.).

ಓಮು ōmu. = ಓಮ, etc. — ಓಮುಕಾಳು. the seed of Bishop's weed (ಅಜಮೋದೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭೆ, ಯವಾನಿಕೆ, ಅಜಾಮೋದ Si. 158; ದೀಪಕ 406).

ಓಯಿ ōyi. an interjection used in calling: o! oh! ho! hallo! (ಸಮ್ಬೋಧಿಸಿ ಕರೆಯುವದು Si. 472; C.; Te., Tu.; T. ಓಯ್).

ಓರ್- ōr. 1. the form taken by ಒರ್-, when meeting with a vowel (Śmd. 213). one, etc. (T., Te.). — ಓರಡಿ. -ಅಡಿ. one foot [ಬಳ್ಕುತ್ತುಮುಳ್ಕುತ್ತುಮೋರಡಿಗೊರ್ಮೊರ್ಮೆ ಕುಳುತ್ತುಮೇಱುತಿರೆ ಕಣ್ಡು Pb. 3, 9]; (C. Bp. 19, 34). — ಓರನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. just like the one; in the same manner; just as before; always alike; habitually; fitly (ಒನ್ದೆ ತೆಱಂ Ct. II, 73). ಅಡಗನ್ ಓರನ್ತೆ ತಿಮ್ಬುವಂ (ಶಾಷ್ಕುಲ Mr. 231). [ಕಮಳಮಿದೆನ್ನಗಮಿ ನಿನ್ನ ಮುಖದೊಳೋರನ್ತೆ ಪೆಱದುಮಿದಱೊಳ್ ಸದೃಶಂ Kr. 3, 65; Pb. 1, 65; Ap. 1, 5]. see Ch. v. 224; Bp. 6, 22; 13, 12; 14, 19; 18, 12; 26, 40; 39, 4; 40, 7. 34; 41, 15; 46, 49; 47, 32; 50, 53; Mr. 99. 157. 197. 472; Śm. 106. 116. 119; Grj. 9, 1; Rśv. 5, 29. 130; 13, 70; 14, 53; J. 32, 32. — ಓರನ್ದ. -ಅನ್ದ. one, or a mode or way (Cpr. 4, 47). — ಓರನ್ನ. -ಅನ್ನ 1. being of one and the same kind (adj., Abh. P. 2, 9); similarity [ಮುನ್ನಱೆಗೆನಗಿರ್ವರುಮೋರನ್ನರೆ ವಿಜಯನನೆ ಮುನ್ನೆ ಕಣ್ಡುದಱಾನ್ದಾನೆನ್ನಂ ಕೊಟ್ಟಂ Pb. 9, 12; Ap. 12, 118]. (Abh. P. 15, 45 va.; Grj. 10, 45 va.). — ಓರೆಂಜಲ್. -ಎಂಜಲ್. one, or an, impure remnant of food. (Śmd. 214). — ಓರೆಲೆ ದಾವರೆ. -ಎಲೆ-ತಾವರೆ. a perennial herb, Ionidium suffruticosum Ging. (St. & Pl.). — ಓರೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಒನ್ದೊನ್ದು. ಓರೊನ್ದೆ ಪಾರೆಯಮ್ಬಿನೊಳ್ಱೋರೊನ್ದೆ ಗಜೇನ್ದ್ರಮುರುಳೆ Pb. 11, 60; Ap. 7, 53]; (Śmd. Cm. 368; see Śmd. 219). — ಓರೊರ್ಮೆ. -ಒರ್ಮೆ. = ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ. [ಪೆಸರ್ಗೊಣ್ಡಿನ್ಸ್ರ ನರೇನ್ದ್ರ ವನ್ದ್ಯನನೊಱಲ್ದೆತ್ತಾನುಮೋರೊರ್ಮೆ ಚಿನ್ತಿಸಿದೊಂಗಂ ಪವಣಿಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಮೆನೆ Ap. 1, 37]; (Cpr. 9, 56 va.; Rśv. 4, 121). — ಓರೊರ್ವ. -ಒರ್ವ. = ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ. (Bp. 9, 29; C. Bp. 47, 14).

ಓರ್ ōr. 2. ಓರು. = ಪೋರ್ 3. a hole (My.).

ಓರ ōra. = ಓರೆ, ವಾರೆ 1, q. v. declivity, sloping; sideways, etc. (My. in compounds; T., M. ಓರ, ವಾರ; Te. ಓರೆ, ವಾರೆ); side, edge, margin, brim (My.; T., M., Te.). — ಓರಪಾಕಿ. = ಒಪ್ಪಾರು. (My.; Te.). 2, a verandah (My.; Te.). — ಓರಪಾಕು. = ಓರಪಾಕಿ. (My.).

ಓರಗಿತ್ತಿ ōrage-itti. = ವಾರಗಿತ್ತಿ. a husband's brother's wife (My.; T. ಓರಗತ್ತಿ, ಓರಾತ್ತಾಳ್, ಓಯ್ಪಿಡಿಯಾಳ್, ಓರ್ಪಡಿ). ಓರಗಿತ್ತಿಯರು (ಯಾತೃಗಳು Si. 191).

ಓರಗೆ ōrage. (fr. ಓರ್ 1-). (Śmd. 16, o. r. ಓರಿಗೆ). = ಓರಿಗೆ, ವಾರಿಗೆ. equality (of age, etc.); similarity; a match (Rśv. 5, 126; My.). ಐರಾವತಕ್ಕೆ ಸುಪ್ರತೀಕಮ್ ಓರಗೆ (Śmd. 159). ಓರಗೆಯ ಗೆಳೆಯ (ಸ್ನಿಗ್ಧ G.). — ಓರಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. to be on a par with, etc. (Rśv. 4, 76). — ಓರಗೆಯವ. -ಅವ. a man of the same age (My.; ಸವಯ, ಸವಯಸ್ಸ G.).

ಓರಡಿ ōraḍi. = ವಾರಡಿ. sloping, declivity (My.). 2, variance, difference or unevenness in scales (My.; Te. ವಾರೆ). — ಓರಡಿ ಕಟ್ಟು. = ಪೇರು ಕಟ್ಟು. (My.).

ಓರಣ ōraṇa. (fr. ಓರ್ 1-). a line, a row [ತೆಗೆ ನೆಱೆವೆಚ್ಚಿಚ್ಚೋರಣದೊಳ್ ಚೇಕಿತ್ಸನನಾರುಮುಗುರ್ವಿಸೆ ಘಟೋದ್ಭವಂ ತಱಾದಾರ್ದಂ Pb. 11, 60]; (Bh. 1, 12, 8; 2, 13, 17; C. Bp. 5, 5; J. 3, 17; 12, 44; 30, 2). — ಓರಣಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. to form or take the shape of a line (Śsv. 1, 79 va.). — ಓರಣವಿಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. = ಓರಣಂಗೊಳ್. (Śsv. 1, 79 va.).

ಓರಣಿಸು ōraṇisu. to form, or be in, a row (Bh. 8, 23, 43); to put in a row (Bh. 1, 10, 25).

ಓರಿಗೆ ōrige. = ಓರಗೆ, q. v. (My.). ಈ ರಾಜಪುತ್ರರು ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯ ಓರಿಗೆಯವರು (B. 4, 5). ನಿನ್ನ ಸಂಗಡದ ಓರಿಗೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆಯೊ? (Bp. 14, 26). ನಿಮ್ಬಿಯಕ್ಕನ ಮಗನ ಓರಿಗೆಯೊ? (47, 37).

ಓರು ōru. 1. = ಹೋರು. to fight (My.).

ಓರು ōru. 2. (= ಒಣರ್). to think, to ponder, to consider, to inquire (M. ಓರ್, T. ಓರು; R.).

ಓರೆ ōre. (fr. ಓಲು 3; or fr. ಓರ್ 1-: one-sidedness?). = ಓರೆ, etc. the state of being aslant, leaning, oblique, sloping, bending, going sideways; declivity (My.; Te.). crookedness (My.); wrongness (My.); variance (Bp. 54, 11). see Bp. 6, 2; 25, 26; 28, 49; 40, 58; 43, 85; 52, 44; 54, 11; Śm. 29; Rām. 6, 14, 23; Bh. 2, 4, 10; 2, 13, 41; Si. 288. ತಲೆಯನ್ನು ಓರೆಮಾಡಿ (B. 3, 11; 5, 25). see Prv. s. ಕುಣಿ 3. — ಓರೆಕಿವಿ. a bent, crooked ear (C.). — ಓರೆಕೆಯ್. a bent, crippled hand; (C.). — ಓರೆ ಕೋರೆ. reit. (My.). — ಓರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. a tie bending to one side: a way of tying the turban sideways to cock with it (C.). — ಓರೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. an eye that looks obliquely, a squint-eye (C.); a look of disfavour (My.). — ಓರೆಚಪ್ಪರ. a roof that deflects to one side (C.). 2, a bent-roof (My.). — ಓರೆದುಱುಬು. -ತುಱುಬು. a turubu that stands to one side (J. 26, 9; C.). — ಓರೆ ಪೋರೆ. reit. (J. 26, 62; My.). — ಓರೆಮೂಗು a crooked nose (My.). ಓರೆಮೋಱೆ. a wry face (C.). — ಓರೆಯಾಗು. -ಆಗು. to become crooked, to be bent (C.); to go or step to one side or aside (C.). — ಓರೆವೋಗು. -ಪೋಗು. to bend to one side (Abh. P. 13, 69).

ಓಱೆ ōṟe. 1. (Te. ಓರು, the red painting upon the lower part of a house used as a decoration).

***ಓಱೆ ōṟe. 2.** = ಒಱೆ³, to ooze out, etc. — ಓಱೆಯಾವು. -ಆವು. = ಒಱೆಯಾವು. milch cow, ಓಱೆಯಾವಿನ ಬೆನ್ನಲ್ಲಿ ಹರಿಯಲದೇಕಯ್ಯ Bv. 754.

ಓಱೆಗಾಱ ōṟe-gāṟa. a painter (ರಂಗಜೀವ, ಚಿತ್ರಕೃತ್ Hlā., MS. ವ್ಯಾಱೆಗಾಱ).

***ಓರ್ಗುಡಿಸು ōrguḍisu.** to fall down, to sweep to a corner. ಬೆಟ್ಟುವೋರ್ಗುಡಿಸಿದನ್ತೆ ನೆಱಿಲ್ದಿರೆ Pb. 13, 62.

ಓಲ್ ōl. 1. = ಒಲ್ 2, etc. (Te. ಓಲು, ಪೋಲು, to resemble; see ಪೋಲ್ 1 & 2). ಮಿಕ್ಕರೋಲ್ (Mr. 7). ರಾಜ್ಯ ಜೇಂಕೊಡನೋಲ್ ತುಪ್ಪಿ ತುಳುಂಕೆ (Sś. 96). see Grj. 4, 95; J. 28, 1. 28.

ಓಲ್ ōl. 2. ಓಲು. (= ಓವಲ್ fr. ಓ 4). (Te. ಓಲಿಮಿಕೆ, friendship). — ಓಲಾಟ. -ಆಟ. affection, friendship (My.). — ಓಲಾಡು. -ಆಡು. to have affection for, to love (My.).

ಓಲ್ ōl. 3. ಓಲು. (Te. ಓಲೆ, bathing, playing in water; ಓಲಲಾಡು, ಓಲಾಡು, ಓಲ್ಲಾಡು, ಓಲ್ಲಲಾಡು, to gambol, to revel; to gambol in water; to bathe; *cf.* the terms s. ಒಸೆ?). — ಓಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. to cause to play in water or to bathe, to cause to revel, etc. see Bp. 8, 59; 13, 27; 20, 7; 22, 63; 36, 50; 41, 18; 46, 74; 47, 3; 55, 47. — ಓಲಾಡು. -ಆಡು. to move to and fro, or sport, in water; to swim, to bathe; to revel (ಜಲಖೇಲನ Śmd. Dh.). [ಅಗಸ್ತ್ಯವಟಿಮುಂ ವಸಿಷ್ಠ ಪರ್ವತಂಗಳೆಮ್ಬ ತೀರ್ಥಂಗಳೊಳೋಲಾಡುತ್ತುಂ Pb. 4, 18 va.; Ap. 2, 15 va.; ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಬನ್ದರೆ ಉಬ್ಬಿ ಕೊಬ್ಬಿ ಹರುಷದಲೋಲಾಡುವೆ Bv. 377]. see Abh. P. 3, 132; Bp. 3, 9; 5, 11. 43; 6, 25; 31, 30; 43, 77; 55, 2; J. 5, 14; 28, 54. — ಓಲಾಡು ಓಲಾಡು. rep. (Bp. 53, 3).

ಓಲ್ ōl. 4. (= ಓಲು 3). — ಓಲಾಟ. -ಆಟ. swinging or dangling about (ತೂಗು Ct. I, 71, o. r. ಅಲ್ಲಾಟ; *cf.* ಒಲೆ 2, ಓಲು 3).

ಓಲಗ ōlaga. 1. = ವಾಲಗ 1. service, homage; an assembly; a levee; an audience; a durbar (My.; Te., Tu.; T. ಓಲಕ್ಕ; M. ಓಲಕ್ಕ, splendour, majesty). [ಓಲಗದೊಳಿರ್ದನಾಗಳ್ ಹರಿಗಂ Pb. 3, 80; Ap. 2, 4; ಓಲಗವ ಮಾಡಿ ಸಂಸಾರಸ್ಥಿತಿಯ ಕಳೆಯದಿದ್ದಡೆ ಆ ಓಲಗವೆ ಕೇಡು Cv. 121]. (ಓಲಗದ ವಿನಿಯೋಗಭೇದಕರಣ, ಸಭಾಭೇದ Nn. 108). see Śmd. 13. 63. 157; Grj. 2, 106 va.; Bp. 5, 43. 71; 10, 1; 24, 50; 37, 52; 47, 9. 41; 53, 12. 33. 34; 61, 31; C. Bp. 47, 14; Rām. 6, 13, 4. 5; Bh. 1, 8, 34. 48; 2, 13, 31; J. 2, 51; 3, 32; 16, 23; B. 4, 126. see ಒಡ್ಡೋಲಗ, ಪೇರೋಲಗ. — ಓಲಗ ಈ. to hold a public levee or council; to pay homage, to be in attendance; to form an assembly, to meet together. see Bp. 26, 23; 51, 79; 52, 37; 53, 32. — ಓಲಗಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. = ಓಲಗ ಈ. see Bp. 10, 33; 36, 50; 37, 2; 55, 10; Rśv. 13, 61 va.; C. Bp. 3, 6; 47, 13. see ಪೇರ್-. — ಓಲಗಂ ಪರಿ. a court, levee, etc. to disperse (Bp. 54, 83). — ಓಲಗವೆರಸು. -ಬೆರಸು. to join, or be in company with, an assemblage (Bp. 5, 19; 50, 18). — ಓಲಗಶಾಲೆ. a royal court; a hall of audience; a levee room. -ಓಲಗಸಾಲೆ = ಓಲಗಶಾಲೆ (Cpr. 5, 112 va.); (Rśv. 12, 41; Śśv. 1, 69; C. Bp. 5, 49).

ಓಲಗ ōlaga. 2. = ವಾಲಗ 2. a hautboy (My.).

***ಓಲಗಕಾಱ ōlagakāṟa.** = ಓಲಗಿಕಾಱ. a camp follower. ಓಲಗಿಸಲ್ ನೆಟ್ಟಗೆ ಬಲ್ಲನುಳ್ಳೊಡವನಲ್ತೆ ಗುಣಾರ್ಣವ ಬೇಣ್ಪೆಕಾಱನೋಲಗಕಾಱಂ Pb. 5, 42.

ಓಲಗಾರ್ತ ōlaga-ārta. desire of paying homage (Rām. 6, 53, 75).

ಓಲಗಿಕಾಱ ōlagi-kāṟa. a servant; a follower (ಅನುಜೀವಿ, ಸಹಾಯ, ಸೇವಕ, ಅನುಚರ, ಅನುಗ Hlā.).

ಓಲಗಿಸು ōlagisu. = ಓಲಯ್ಸು, ಓಲವಿಸು. to serve; to pay homage to; to assemble, to bring together [ತನ್ನನೊಸೆದೋಲಗಿಪಂಗರಿದಿಲ್ಲೆನಿಪ್ಪ ವಾಙ್ಮಯಮನಿತರ್ಕಮುಪ್ಪಿಕೆ ಸರಸ್ವತಿ Pb. 1, 5; Ap. 5, 35]; (Cpr. 3, 90; Abh. P. 10, 36 va.). ಓಲಗಿಸುವವನು (ಸೇವಕ, ಅರ್ಥನ, ಅನುಜೀವಿ Nr.). ಕಿವಿಗೆ ಓಲಗಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತೆ ಕೋಕಿಲರವದೆ ಒರ್ಮೆ, ಶುಕಸ್ವರದೆ ಒರ್ಮೆ ಮಾಮರಂ (Cpr. 7, 48). ಮಾರಹರನಂ ಬಹುಯುಗಂಗಳೊಳ್ ಓಲಗಿಸಿದಂ (Bp. 54, 41). see Abh. P. 6, 153; Bp. 1, 41. 42. 43. 52; 10, 31; 51, 1. 11; Bh. 1, 8, 7. 35; 2, 13, 15; Śśv. 1, 79 va.

ಓಲಯ್ಸು ōlaysu. = ಓಲಗಿಸು, etc., (ಅಲಯ್ಸು 2). (ಅರಸನ) ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ ಅಱಿದು, ಹತ್ತೆವಿಡಿದು, ಓಲಯ್ಸು! (Sp.). ಅನವರತನ್ ಅಗಲದಲೆ ಜನಪತಿಯನ್ ಓಲಯ್ಸು! (Sp.). see Grj. 10, 40; Bh. 1, 8, 60; J. 4, 60; 6, 47; 24, 6; Bp. 5, 11; 10, 26. 30; 43, 42; 54, 68; 61, 30. 57. 2, to assemble (v. i., C. Bp. 47, 38). 3, to be surrounded or accompanied (C. Bp. 5, 8).

ಓಲವಿಸು ōlavisu. = ಓಲಗಿಸು. see Bp. 21, 7; 29, 31; 51, 63; 52, 49.

ಓಲಿಸು ōlisu. = ಪೋಲಿಸು, etc. to compare (My.).

ಓಲು ōlu. 1. = ಪೋಲ್ 1, etc. to resemble (My.; see ಓಲ್ 1).

ಓಲು ōlu. 2. = ಒಲ್ 2, etc. also: a bail, a security, a surety, a pledge; a hostage (My.; *cf.* ಪೊಣೆ). — ಓಲಾಗು. -ಆಗು. to become bail or surety; to become a hostage (My.). — ಓಲಿಡು. -ಇಡು. to give as a pledge or security; to give a hostage (My.). — ಓಲು ಕೊಡು. = ಓಲಿಡು. (My.).

ಓಲು ōlu. 3. = ವಾಲು 1, etc. to bend (v. i., My.; Te. ವಾಲು, ವ್ರಾಲು); to slope, to slant (My.; Te.); to hang, to dangle (Te. ವೇಲು, ವ್ರೇಲು; see ಓಲ್ 4).

ಓಲುಗಾಱ ōlu-gāṟa. a male acting as a bail, security or bondsman; a male hostage (My.).

ಓಲುಗಾರ್ತಿ ōlu-gāṟti. a female acting as a bail, etc. (My.).

ಓಲೆ ōle. = ವಾಲೆ. a leaf of a palmyra-tree, especially one of the talipot or fan-palm, Corypha umbraculifera Lin., a cadjan leaf used to write on with an iron style [ಎನ್ದು ಬರೆದು ರತ್ನ ಕರಣ್ಡಕದೊಳಿಟ್ಟು ಮುಚ್ಚಿ ಮುದ್ರಿಸಿದೋಲೆಯುಮಂ Ap. 4, 84 va.]; (ಪತ್ರ Mr. 359; C.; M., Tu.; T. ಓಲೈ). 2, a coil of palmyra leaf occasionally worn as an ornament in the lobe of a female's ear (Tu.; My. as ಬಿಚ್ಚೋಲೆ). 3, an ear-ring of gold, etc. worn in the lobe of the ear of a female whose husband is alive (C.). [ಬಾಳಿಲ್ಲದವಳ ಓಲೆಯನ್ತಾಯಿತ್ತನಗೆ Bv. 296]. 4, an umbrella-shaped awning over a cart (S. Mhr.). ಕಿವಿಯ ಓಲೆ (ತಾಡಕ, ತಾಲಕ, ತಾಲಪತ್ರ, ಕರ್ಣಿಕೆ Hlā., Nr.). ಕರ್ಣದ ಓಲೆ (ತಾಲಕ, ತಾಲಪತ್ರ Mr. 337). ಕಿವಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಓಲೆ (ಕರ್ಣಿಕೆ Si. 218). ಓಲೆಗಳ ಮಾಟ್ಟುವಂ (ಪತ್ರಿಕ Mr. 377). ಬರೆಯುದ ಓಲೆ (ಅಲೇಖ Nn. 96). ತಾಳೇ ಓಲೇ ಮರ, the palm Borassus flabelliformis Lin. (ತಾಲ Si. 166). ಭೀತಿಯಿಂ ನಿಶಾಸ್ವೈರಿಣಿ ಪೋಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಕಿವಿಯ ಓಲೆಯ ಮೌಕ್ತಿಕಪತ್ರಮೋ? (Līlv. 3, 4). ಯಾವರಸವನ್ ಊಡಿದ ನಿಗ್ಗವದ ಬಳೆಗಳ, ಓಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಡ ವೆಣ್ಡತಿಯರ್ (Rāghc. 17, 65). ಮೂಱು ದಿನದ ಬಾಟ್ಟೆಗೆ ಆಱು ಜೋಡು ಓಲೆ (Prv.). see ಬಿಚ್ಚೋಲೆ, ಸುತ್ತೋಲೆ, etc.; Grj. 10, 40; Bp. 5, 52; 11, 43; 14, 4; 50, 36; 53, 16. 17; Rśv. 5, 110; Prv. s. ಮುಣ್ಡ. — ಓಲೆಚನ್ದ್ರಿಕೆ. a coil of written palm leaf (My.). — ಓಲೆಚಳತುಮ್ಬು. an ōle ear-ring to which a caḷatumbu is attached (C.). — ಓಲೆಜಿಮಿಕಿ. = ಓಲೆಚಳತುಮ್ಬು. (My.). — ಓಲೆತಿರಗಣಿ. the screw of an ear-ring (C.). — ಓಲೆತಿರುಪು. = ಓಲೆತಿರಗಣಿ. (My.). — ಓಲೆಪುಸ್ತಕ. a book of cadjan leaves (C.). — ಓಲೆಯಗಿಡ. the palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. (ತಾಲಿ Si. 166), the leaves of which are at present also used for making writing-leaves (My.). — ಓಲೆಭಾಗ್ಯ. the good fortune of a female to wear an ōle as a sign of her husband being still alive (My.). — ಓಲೆಯ ಮರ. (C. Bp. 47, 45). the talipot palm; the palmyra tree (My.). [-ಓಲೆವಾಗ್ಯ. -ಭಾಗ್ಯ. = ಓಲೆಭಾಗ್ಯ. ಎನ್ದು ಕೇಳೆಯೆನ್ನೋಲೆವಾಗ್ಯಮುಣ್ಟೆನ್ದಳ್ Pb. 10, 44 va.]. — ಓಲೆಸರ್ಪಣಿ. an ear-ring to which a small ornamental chain is attached (My.).

ಓಲೆಕಾಱ ōle-kāṟa. = ವಾಲೆಕಾಱ. a servant in the employ of government (or private persons) who carries letters, etc. (ಸೇವಕ, ಅನುಗ, etc. Mr. 441; C.; *cf.* ಓಲಗಿಕಾಱ). ನೀಲ ಬಾಲಕಗೆ ಚನ್ದ, ಕೋಲು ಓಲೆಕಾಱಗೆ ಚನ್ದ (Prv.).

***ಓಲೆಯಕಾಱ ōleyakāṟa.** a soldier. ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾದುವ ಓಲೆಯಕಾಱಂಗೆ ಓಸರಿಸಿತ್ತೆ ಕಡೆ! Bv. 664.

***ಓಲೈಸು ōlaisu.** = ಓಲಗಿಸು. to serve, etc. ನಾನಿಮ್ಮನೋಲೈಸುವೆನು; ನೀವೆನ್ನ ಕಾಣಿರಿ Bv. 479.

ಓವ ōva. 1. = ಓಪ. a beloved. (Bp. 48, 23).

ಓವ ōva. 2. = ಓಮ, etc. Bishop's weed, etc. (ಖರಾಶ್ವೆ, ಕಾರವಿ, etc. Nr.).

ಓವರಿ ōvari. (Tbh. of ಉಪಗೃಹ). an inner apartment or chamber (ಅಪವರಕ, ಗರ್ಭಗೃಹ Hlā.; ಉಪಗೃಹ, ಗರ್ಭಗೃಹ Mr. 195; ಕೋಣೆ Kk. 71, Śm. 60; ಗಳನ್ತಿಗೆ, ಕೋಣೆ Śs., MS. ಗೋವರಿ; Abh. P. 10, 8. 9; Te.; Mhr. ಓವರೀ, a term for the several apartments under the arcade which is erected along the course of the enclosing wall of a temple). [ಪುರೋಚನನುಮಾ ಮನೆಯೊಳೊನ್ದೋವರಿಯೊಳ್ ಮಱೆಕೆನ್ದಿದಂ Pb. 3, 4 va.; Ap. 11, 79; ಅಮಳ ಸಿಂಹಾಸನವಿಕ್ಕಿ ಪದುಮದೋವರಿಯಲ್ಲಿ ಹದುಳ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವೆನಯ್ಯಾ Cv. 1053]. ಅರಲ್ದ ತಾವರೆಯೆಲೆಯ ಪಲಗೆಗಟ್ಟಿನ ಓವರಿಗಳ್ (Cpr. 7, 92 va.).

ಓವು ōvu. 1. = ಓವ 2, etc. Bishop's weed. (My.). — ಓವುಕಾಱು. = ಓಮುಕಾಱು. (Si. 149).

ಓವು ōvu. 2. to take care of, to guard, to protect, to cherish, etc. (ಪಾಲನ Śmd. Dh.; Te. ಓಮು; T., M. ಓಮ್ಬು; *cf.* ಓ 4). see Grj. 2, 60; 10, 98; Bp. 1, 15. 60; 10, 5; 22, 53; 37, 5; 43, 81; 46, 47; 49, 38; 50, 4; 55, 14; 57, 63; Mr. 340; Rśv. 1, 135 va.; J. 2, 3; 29, 23.

ಓಷ ōṣa. *burning, combustion.* see ತ್ರಿಕಟುಕ.

ಓಷಧಿ ōṣadhi. a plant, a herb. 2, *an annual plant,* one that dies after becoming ripe.

ಓಷಧಿಪ್ರಸ್ಥಪುರ ōṣadhi-prastha-pura. N. of a mythic town, the town of Himavat (Grj. 2, 102).

ಓಷಧೀಶ ōṣadhi-īśa. who presides over the plants: *the moon.*

ಓಷಧೀಶ್ವರ ōṣadhi-īśvara. = ಓಷಧೀಶ. (Rśv. 12, 13).

ಓಷ್ಟ ōṣṭa. N. of a plant (ಬಿಱಿಲ್ Mr. 121). 2, = ಓಷ್ಠಿ, q. v. (ಬಿಮ್ಬ, ತುಣ್ಡಿಕೆ, ತೊಣ್ಡೆ Mr. 127, two MSS. ಓಷ್ಟಿ).

ಓಷ್ಟ್ರೆ ōṣṭre. = ಉಷ್ಟ್ರ. a camel (ಶೀಘ್ರಗಾಮಿ, ವಾರಣ Nn. 99; My. ಓಷ್ಟ್ರ).

ಓಷ್ಠ ōṣṭha. the upper lip; *a lip in general* (ಸಮ್ಭ್ರಮ, ತುಟಿ Nn. 63).

ಓಷ್ಠಪಾನ ōṣṭha-pāna. a kiss (ಚುಮ್ಬನ, ವದನಕೂಟ, ಮುದ್ದು Mr. 330).

ಓಷ್ಠಿ ōṣṭhi. = ಓಷ್ಟ No. 2, q. v. *a plant bearing a bright-red gourd, Momordica monadelpha* Roxb.

ಓಷ್ಠ್ಯ ōṣṭhya. labial.

ಓಷ್ಠ್ಯಸ್ವರ ōṣṭhya-svara. the vowels u, ū, ō, au (Śmd. Cm. 66).

ಓಸರ ōsara. = ವಾಸರ, ವಾಸರು, ವಾಸರೆ. going or bending to one side, sloping, slanting (as a wall), being unsatisfactorily counterpoised, as the burdens on an ox's back, etc. (My.); an unsatisfactorily balanced burden (C. Bp. 47, 46).

ಓಸರಿಕೆ ōsarike. the state of bending to one side, etc. (Rām. 6, 10, 5).

***ಓಸರಿಗೆ ōsarige.** = ಓಸರಿಕೆ. ಮನೆಯಂ ಪೊಕ್ಕಾಗಳ್ ಮನೆಯೊಳಾರುಮಿಲ್ಲೋಸರಿಗೆಯೊಳ್ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಿರ್ದವ್ಯಕ್ತ ಶಿಱುಗೂಸು Vr. 85, 12.

ಓಸರಿಸು ōsarisu. to go to one side, side-ways, aside, or out of the way; to turn aside, to draw back, to retreat, to withdraw; to give way, to yield; to go away; to be removed; to keep aloof; to hesitate; to stop (ಅಪಸರಣ Śs.; Te. ಓಸರಿಂಚು, ಓಸರಿಲ್ಲು, ಓಹಟಿಂಚು, ಓಹರಿಂಚು, ಓಸಿಲು = ಓಡು, ತೊಲುಗು; T. ಒಂಜರಿ; *cf.* T. ಒದುಂಗು, ಒಡುಂಗು, & ಉಡುಗು 1, ಒದಗು 1). [ಒನ್ದಿ ಬಾರದುದುಮಂ ಪೀನಂ ಸನ್ದೆಯಮಿಲ್ಲದೆ ಸಲೆ ತಱಿಸನ್ದೋಸರಿಸುವುದು ಕಾವ್ಯರಚನಾಕ್ರಮದೊಳ್ Kr. 2, 19; Pb. 2, 17; Ap. 1, 3; ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾದುವ ಓಲೆಯಕಾಱಂಗೆ ಓಸರಿಸಿತ್ತೆ ಕಡೆ Bv. 664; Cv. 543]. ಓಸರಿಸಿ ನಡೆಯದಿರೆ (ಅನಿಲಂ) ಶೂನ್ಯಮಕ್ಕುಂ (Mr. 53). ಓಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡನೆ ಓಸರಿಸಿದನ್ ಅಲ್ತೆ ಕನ್ತು? (Śmd. 16). ಕುತ್ತಮ್ ಓಸರಿಸಿದಂ (ಎಟ್ಟಿತ್ತಂ Śmd. I). see Bp. 1, 21; 8, 8; 9, 20; 17, 16; 27, 9; 28, 52; 40, 33. 47; 42, 9; 48, 29; 49, 10; 50, 37; 51, 50; 52, 16; 53, 19; 55, 4. 30; 59, 15; Rām. 6, 12, 34; Bh. 2, 13, 39; J. 5, 34; 30, 51. 2, to put to one side or aside;

to remove; to quit, to abandon (ಅಪಾದಾನ Śmd. Dh; Te.). ಮೇಲುದಱ ಸೆಱಗನ್ ಓಸರಿಸುವನ್ತಿರೆ (Śmd. 135). [ಅವಸರಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಪದಾರ್ಥವನು ಓಸರಿಸಿರ್ದಡೆ ಆತ ಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದಿಯಲ್ಲ Cv. 609]. see Grj. 10, 89; Bp. 2, 12; 4, 67; 18, 7; 20, 20; 36, 51; 42, 32; Rśv. 10, 6; Śśv. 1, 40; J. 5, 60; 11, 19; 13, 24; Rām. 28, 8.

ಓಸು ōsu. = ಓಟು, ಅನಿತು, ಅಷ್ಟು, etc. that much, etc. (My.). see ರವೋಸು.

-ಓಸುಗ ōsuga. = -ಓಸುಗರ, -ಓಸ್ಕರ. cause, reason, sake; on account of; (T. ಓಜ, ಓಜರ, cause, reason, sake; see ಒಯ್ಯನೆ). ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆಗೋಸುಗ ತನ್ದ ಉದಕ (ಪಾದ್ಯ Nr.). ಭಕ್ತಿಗೋಸುಗ (Bp. 43, 54). ಕರದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಹದನನ್ ಅಱುಪಲ್ ಓಸುಗ (C. Bp. 57, 88). see Bh. 2, 13, 38; 4, 6, 26; J. 4, 60; 18, 55; 23, 11, 42; Dp. 151, 3. *cf.* ಕೋಸಕೆ, etc.

-ಓಸುಗರ ōsugara. = -ಓಸುಗ, etc. ಅದಕ್ಕೋಸುಗರ (ತಾದರ್ಥ್ಯ, ಅನ್ತರ Nr.).

-ಓಸ್ಕರ ōskara. = -ಓಸುಗರ, etc. (My.). ಅತಿಥಿಗೋಸ್ಕರ ಇರ್ದ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆತಂಗೆ ತಕ್ಕ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆತಿಥ್ಯ ಎನಿಸುಗು; ಕಾಳೆಗಕ್ಕೋಸ್ಕರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ವಿನೋದಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಏಱುವ ರಥವು (ಪುಷ್ಪರಥ); ಆನ್ ಹಿಡಿಯಲ್ ಓಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪು ಗುಱು (ವಾರಿ Nr.). ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ (Si. 112). see Si. 55. 243. 274. 294. 453; B. 3, 34. 93.

ಓಹಿಲ ōhila. = ಓಹಿಳ. N. of a man (Sk. ಓಹಲ). see Bp. 9, 37; 43 sum.; 43, 16. 18. 22; 44 sum.; 44, 15. 35.

ಓಹಿಳ ōhiḷa. = ಓಹಿಲ. see Bp. 43, 35. 37. 67; 44, 8. 12. 16-29. 30. 31. 37. 50. 53; 54, 71. — ಓಹಿಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. (Bp. 43, 46; 44, 41. 42. 56. 68).

ಓಹೊ ō-ho. = ಓಹೋ. (Bp. 10, 2; My.).

ಓಹೋ ō-hō. ho! stop! oho! (ನಿವಾರಣ Śmd. 393; Te.). see Śmd. 68; Bp. 14, 32; 25, 41; 32, 15; 59, 2; J. 2, 59; B. 3, 34. 77. 82. in My., S. Mhr., and Mhr. the term expresses wonder, admiration, or sudden delight. — ಓಹೋಹೋ. rep. (My.).

ಓಳ್ ōḷ. to have sexual intercourse (ನಿಧುವನ Śmd. Dh.; T. ಓಟ್).

ಓಳಿ ōḷi. = ಓಣಿ. a continuous line, a row; a multitude, a number, a mass; succession (ಲಾವಣಿಗೆ, ಸಮೂಹ Kk. 72; ಮೊತ್ತ Bhn. 6; T.; Te. ಓಲಿ; Mhr. ಓಳ, *cf.* ಓರಣ). [ಬೆಳೆದು ಮಗಮಗಿಪ ಗನ್ಧಶಾಳಿಯಿನ್ದಲ್ಲಿ ಸುಱಿವ ಗಿಳಿವಿಣ್ಡಿನೋಳಿಯಿಂ Pb. 3, 22; Ap. 9, 3]. ತಣ್ಣದಿರ ಓಳಿಗಳ್ (Līlv. 3, 2). see Bp. 12, 2; 18, 60. 109; 27, 1; 28, 19; 38, 11. 14; 44, 58; 51, 1. 73; 54, 77; 61, 27; Bh. 1, 12, 12; J. 3, 8; 15, 9; 33, 19; Kk. 90. — ಓಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಓಳಿವೆಱು. (Bp. 58, 55). — ಓಳಿವೆಱು. -ವೆಱು. to form a line or be in a line; to form a mass or considerable body (Ch. v. 92; Bp. 50, 46).

ಓಳಿಗೆ ōḷige. Tbh. of an ಓಲಿಕೆ (Śmd. 338; Mdb. MS. ಬಳಿಗೆ = ಬಲಿಕೆ).

ಓೞ್ ōḻ. = ಓೞು 2, etc. see ತಲೆಯೋೞ್.

ಓೞು ōḻu. 1. = ಏೞ್ 4, etc. seven. colloq. (S. Mhr., pronounced ಯೋೞು).

ಓೞು ōḻu. 2. = ಪೋೞ್ 2, etc. a piece (My.). see ಕೆಚ್ಚೋೞಿಡಿಕೆ, ಕೊಚ್ಚೋ-.

ಔ au

ಔ au. the sixteenth letter of the alphabet (Śmd. 12, 14). in Kannaḍa words it is another form of ಅವು (Śmd. 189), or of ಅವ (*e. g.* ತವರ್ = ತೌರ್). *for all Kannaḍa and Tadbhava words with initial* ಔ *see under initial* ಅವ *and* ಅವು, *e. g.* ಔಚು see as ಅವಚು, ಅವುಚು; ಔಡಲ as ಅವುಡಲ. in Sk. terms ಔ occasionally occurs instead of ಅಂ, *e. g.* ಸೌಸ್ಥ = ಸಂಸ್ಥ (Nn. 162).

ಔಕಾರ au-kāra. the letter ಔ (Śmd. 11).

ಔಕ್ಷಕ aukṣaka. (fr. ಉಕ್ಷನ್). *a multitude of oxen.*

ಔಘ augha. a mass, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 423). ಶ್ರುತ್ಯೌಘ (ವೇದಂಗಳ್ Nn. 141). 2, a flood.

ಔಚಿತಿ auciti. (fr. ಉಚಿತ). *fitness, propriety.*

ಔಚಿತ್ಯ aucitya. *fitness, propriety*; pleasure, delight (Śmd. 116. 209 Cm.); one in whom one takes pleasure (J. 2, 65).

ಔಜಸ aujasa. (fr. ಓಜಸ್). lustre, shine (My.); gold (Sk.).

ಔತಪ autapa. a vow of silence with the Jainas (ಜೈನರ ಮೌನಂ Mr. 222).

ಔತ್ತರೇಯ auttarēya. (fr. ಉತ್ತರ). belonging to the north (My.; G.). 2, N. of a son of Uttarā, Janamējaya's father Parikṣit (My.).

ಔತ್ತಾನಪಾದಿ auttānapādi. (fr. ಉತ್ತಾನಪಾದ). N. of Dhruva, grandson of the first Manu. 2, *the polar star.*

ಔತ್ವ autva. the letter ಔ (Śmd. 65. 132. 188. 355; Kāvy. I, 3, 104-108).

ಔತ್ಸುಕ್ಯ autsukya. (fr. ಉತ್ಸುಕ). anxiety, uneasiness, regret; ardent desire, longing, eagerness, zeal (ಉತ್ಸುಕ Ct. II, 114; My.). see ಕಡಂಗು; B. 5, 180.

ಔದನಿಕ audanika. (fr. ಓದನ). *a cook.*

ಔದರಿಕ audarika. (fr. ಉದರ). *voracious.*

ಔದಾರ್ಯ audārya. (fr. ಉದಾರ). generosity, nobility, magnanimity, greatness. (My.; B. 5, 162).

ಔದಾಸೀನ audāsīna. = ಅವುದಾಸೀನ, ಔದಾಸೀನ್ಯ.

ಔದಾಸೀನ್ಯ audāsīnya. (fr. ಉದಾಸೀನ). indifference; apathy. (My.).

ಔದುಮ್ಬರ audumbara. (fr. ಉದುಮ್ಬರ). coming from the udumbara tree. 2, the udumbara tree itself (ದುಗ್ಧತರು, ಅತ್ತಿ Mr. 115).

ಔದ್ಧತ್ಯ auddhatya. (fr. ಉದ್ಧತ). the state of being raised or puffed up; arrogance; overbearing manner. (Cpr. 4, 11). see ಉರ್ಕು, ಮಲೆ; Rśv. 5, 131 va..

ಔದ್ವಾಹಿಕ audvāhika. (fr. ಉದ್ವಾಹ). relating to marriage. (My.). 2, a gift made to a woman at her marriage.

ಔನ್ನತ್ಯ aunnatya. (fr. ಉನ್ನತ). height; greatness (ಬುಧ್ನ, ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾದನ್ನಾದು Nn. 136; My.); haughtiness (My.; Si. 68). see ಮಹೌನ್ನತ್ಯ.

ಔಪಗವ aupagava. (fr. ಉಪಗು). belonging to Upagu.

ಔಪಗವಕ aupagavaka. *an assemblage of Aupagavas or descendants of Upagu.*

ಔಪಚ್ಛನ್ದಸಿಕ aupacchandasika. (fr. ಉಪಚ್ಛನ್ದಸ್). a kind of metre (Ch.).

ಔಪಮ್ಯ aupamya. (fr. ಉಪಮಾ). condition of resemblance or equality, similitude, comparison. see Kāvy. III, 3, B, 116 seq.

ಔಪಯಿಕ aupayika. (fr. ಉಪಾಯ). *answering a purpose, fit, proper.*

ಔಪಲ aupala. (fr. ಉಪಲ). belonging to a stone or stones; stony; of stone. (R.).

ಔಪವಾಹ್ಯ aupavāhya. (fr. ಉಪವಾಹ). *a royal elephant* (ನೃಪರಂ ನೆಗಪಿ ತಾಳ್ದ ಆನೆ Mr. 156).

ಔಪಾಸನ aupāsana. (fr. ಉಪಾಸನ). the fire used for domestic worship. 2, a kind of adoration of Agni (My.). 3, a small cake offered to the manes. 4, connected with worship, devotional.

ಔಮೀನ aumīna. (fr. ಉಮಾ). *a field of flax.*

ಔಮ್ಯ aumya. (fr. ಉಮಾ). *a field of flax* (Cpr. 1, 89).

ಔರಭ್ರ aurabhra. (fr. ಉರಭ್ರ). *a coarse woollen blanket.*

ಔರಭ್ರಕ aurabhraka. *a flock of sheep.*

ಔರಸ aurasa. (fr. ಉರಸ್). belonging to or produced from the breast (or by oneself); *legitimate* (J. 28, 57; My.); *legitimate son.* ಔರಸಸನ್ತತಿ (B. 4, 217; My.).

ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ aurddhvadēhika. (fr. ಊರ್ಧ್ವದೇಹ). referring to the state after death; funeral; *the obsequies of a deceased person; whatever is given or performed on a person's decease.*

ಔರ್ವ aurva. (fr. ಉರ್ವ). relating to Urva. 2, belonging to or being produced from the thigh (ūru): a descendant of Bhrigu and preceptor to Sagara. 3, N. of a son of Vasiṣṭha. 4, *submarine fire.*

***ಔರ್ವಾನಳ aurvānaḷa.** = submarine fire ಪುದಿದೌರ್ವಾನಳನಬ್ಧಿಯಂ ಸುಡುವ ಪೋಲ್ Pb. 12, 35.

ಔಲೂಕ್ಯ aulūkya. (fr. ಉಲೂಕ). owl-like; a follower of the Vaisēṣika doctrine; Kaṇāda ṛiṣi (G.).

ಔಶೀರ auśīra. (fr. ಉಶೀರ). *a couch, serving also the purposes of a seat; a seat, a chair.* 2, *the handle to the cow's tail or cāmara.*

ಔಷಧ auṣadha. (fr. ಓಷಧಿ). = ಅಗಸಿದ್ಧೆ, ಔಸದ. a herb; *any medicament or drug.* —ಓಷಧ ಮಾಡು, to prepare medicine; to apply remedies (C.; B. 5, 273).

ಔಷಧಾಚಾರ್ಯ auṣadha-ācārya. the physician of the gods (ಧನ್ವನ್ತರಿ Mr. 390).

ಔಷಧಿ auṣadhi. = ಅವುಸ್ತಿ = ಔಷಧ a medicine (ಭೇಷಜ, etc. Mr. 390). ಬೋಟಿವಮ್ ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಔಷಧಿಯುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. I).

ಔಷ್ಟ್ರಕ auṣṭraka. (fr. ಉಷ್ಟ್ರ). *a herd of camels.*

ಔಸದ ausada. Tbh. of ಔಷಧ. (Śmd. 335. 339; My.).

ಂ ṁ

ಂ ṁ. 1. the seventeenth letter of the alphabet. it is an *avargīya* letter, and has been called the neutral or unmodified nasal. in the Śmd. its names are: bindu, anusvāra, sonne or śūnya (19. 20). it belongs to the yōgavāhas (25. 26. 43. 44). the *unmodified nasal* always precedes the avargīya letters ಯ್, ರ್, ಲ್, ವ್, ಶ್, ಷ್, ಸ್, ಹ್ in the body of a word or in composition, *e. g.* ಅಂಶ, ಅಂಸ, ಅಂಹತಿ, ಸಂಯುತ, ಸಂರಕ್ಷಣ, ಸಂಲಾಪ, ಸಂವಿತ್ತಿ, ಸಂಶಯ, ದಂಷ್ಟ್ರ, ಸಂಸರ್ಗ, ಸಂಹತಿ. remark: the five *vargīya* letters ಙ್, ಞ್, ಣ್, ನ್ and ಮ್, that express the nasal sound as *modified* by guttural, palatal, lingual, dental, and labial pronunciation (Śmd. 24), are often, *for the sake of more expeditious writing,* replaced by the sign of the unmodified sonne: with regard to ಙ್ and ಞ್ this convenient mode of writing has been adopted also for this Dictionary; *but the alphabetical places of the two letters have been retained,* so that, *e. g.,* ಅಂಕ follows ಅಃಖ್ಯ, and ಅಂಚ follows ಅಜ್ಞಾನ. when in Kannaḍa *final* ಂ is followed by a vowel, it changes into ನ್, ಮ್, or ವ್ (Śmd. 127. 128; *cf.* 192. 193).

ಂ ṁ. 2. = ಅಂ (aṁ) 3 q. v., of which it is the *grammatical* form (Śmd. 114. 115).

ಃ   ḥ

ಃ ḥ. the eighteenth letter of the alphabet, (called visarga, Śmd. 19. 20. 44. 45). it is an unmodified (avargīya) sibilant, and one of the four yōgavāhas (26. 44).

X   X̱   ẖ

X ẖ the nineteenth letter of the alphabet. it is a guttural sibilant, used before ಕ್ (Śmd. 25. 26), and one of the four yōgavāhas (26. 44. 45); it is called jihvāmūlīya (26), the tongue-root sibilant, and according to its sign which has the shape of the thunderbolt, vajrākṛiti. see ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗ.

OO   ṛh

OO ṛh or ಱ (*i. e.* the K. consonant ಱ, in Cpr.; Hlā. and Abh. P. MSS.). or ಜ಼ (in Vōpadēva's grammar). the twentieth letter of the alphabet. it is a kind of sibilant, used before ಪ್ (Śmd. 25. 26), and one of the four yōgavāhas (26. 44. 45). it is called upadhmānīya (26), the to-be-breathed one, and according to its sign which has the shape (of a female's breast 26, or that) of an elephant's two frontal bones, gajakumbhākṛiti. see ತೇಜಃಪುಂಜ, ದುಃಪರಿಣಾಮ, ದುಃಪ್ರೇರಣೆ, ನಿಃಪನ್ನ, ನಿಃಪ್ರಾವಳ, ಪುಃಪ, ಪುಃಪಕ, ಪುಃಪಚಾಪ, ಪುಃಪದನ್ತ, ಪುಃಪಧನ್ವ, ಪುಃಪಪತ್ರ, ಪುಃಪರಸ, ಪುಃಪಲಿಹ್, ಪುಃಪವತಿ, ಪುಃಪವಾಟ, ಪುಃಪಹೀನೆ, ಪೌಃಪ, ಬಹಿಃಪುರ, ಬಾಃಪ, ಬಾಃಪಬಿನ್ದು, ಯಶಃಪಟಹ, ರುದ್ರಪುಃಪ, ವರ್ಣಪುಃಪ.— in Hlā 2, 28 the MS. has: ಕರಹಾಟಂ ಭವೇತ್ ಕನ್ದಃ ಪಾದೋ಼ ಮೂಲಂ, etc. (instead of ಕನ್ದಃ ಪಾದೋ಼). see ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗ.

NOTE: X, OO — these two letters do not occur in Kannaḍa; Ṛev. Kittel has taken them from Saṁskṛit. Even in writing Saṁskṛit words in Kannaḍa script, they are never used. —*Ed.*

ILchester Lectures on comparative Lexicography
by Carl Abel -1883, London. (Arabic, Latin)

contributions to Persian Lexicography - H -BLOCHMANN